DOCUMENT RESUME

ED 034 203 AL 002 210

TITLE	Czech Basic Course.
INSTITUTION	Defense Language Institute, Washington, D.C.
PUB DATE	Nov 68
NOTE	1,720p.;8vols
EDRS PRICE	EDRS Price MF-$6.25 HC Not Available from EDRS.
DESCRIPTORS	Audiolingual Methods, Cultural Context, *Czech, Grammar, Illustrations, *Instructional Materials, Intensive Language Courses, *Language Instruction, Military Training, Pattern Drills (Language), Phonology, Pronunciation, Writing

ABSTRACT

These eight volumes of the Defense Language Institute's audiolingual course in basic Czech are comprised of an introductory volume presenting the phonology with pronunciation dialogs, followed by seven volumes of Lesson Units 1-150. The Course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in understanding, speaking, reading, and writing in Czech. (Native-speaker fluency is Level 5.) [Not available in hard copy due to marginal legibility of the original document.] (AMM)

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
OFFICE OF EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL OFFICE OF EDUCATION POSITION OR POLICY.

01CZ47

CZECH

ED034203

BASIC COURSE

INTRODUCTORY VOLUME

PRONUNCIATION DIALOGUES

NOVEMBER, 1968

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

AL 002 210

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

ED034203

PREFACE

This is the introductory volume to the Basic Course in Czech, developed and implemented at the Defense Language Institute. The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in understanding, speaking, reading and writing in the Institute's intensive Czech program employing the audiolingual approach.

The sequence of lesson parts in this volume is: Target Features, Perception Drill, Cartoons, Dialogue in Czech, English text of Dialogue, Pattern Drills, Recombination Drill, Generalization (Grammar Notes), and Vocabulary.

Inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, should be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington D. C., 20390.

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS [redacted] MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY Maj. Bobby L. Moore
TO ERIC AND ORGANIZATIONS OPERATING UNDER AGREEMENTS WITH THE U.S. OFFICE OF EDUCATION. FURTHER REPRODUCTION OUTSIDE THE ERIC SYSTEM REQUIRES PERMISSION OF THE [redacted] OWNER."

TABLE OF CONTENTS

Lesson Page

1. WHAT IS IT? 1

    Short vowels

    Unaspirated stops /p, t, k/

    Lack of obscuration of vowels

    Intonation:
        Conclusive falling
        Conclusive rising

    Primary stress
        Proclitic ʹpanʹ

    Copula

2. HERE IS A LETTER. 17

    Cluster /sj/

3. THE PAPER IS GOOD. 29

    Long vowels

    Apico-alveolar trill /r/

    Clear /l/

    Structure
        Hard type adjectives
        Gender
        Governmental concord

4. I AM NOT A PRIVATE. 51

    Clusters: pr, tr, kr

    Diphthong /ej/

    Structure: já jsem (nejsem)
        on je
        vy jste (nejste)

TABLE OF CONTENTS

Page

5. HOW IS THE WEATHER TODAY? 67

Palatal nasal /ň/

6. WHO HAS THE PENCIL? 85

Structure: accusative singular,
nouns and demonstratives
feminine,
masculine inanimate,
neuter

7. THE MASTER SERGEANT GOES TO GET THE CAPTAIN. 107

Palatal stops /ť/ and ď/

Structure: accusative sing. of masc.
animate nouns and demonstratives,
preposition 'pro'

8. CZECH AND ENGLISH 127

Diphthong /ou/

Structure: accusative sing. of
hard type adjectives

9. SHE HAS A GOOD DOCTOR. 149

Fricative trill /ř/

Structure: conjugation of verbs
in the present tense

10. MR. SUCHY HAS A COLD. 173

Velar fricative /ch/

Structure: 2nd person sing.

TABLE OF CONTENTS

Page

11. A RESTAURANT. 193
A CAR.
HE DOES NOT KNOW HIM, BUT HE KNOWS HER.

Diphthongs /au,eu/

Structure: accusative of personal
pronouns
jdu na kávu,
čekám na něj,
který - tenhle
vím - znám

12. I HAVE A TOOTHACHE. 217

Syllabic /l, r/

Enclitic mě, tě, ho, se

Accusative of personal pronouns,
cont'd

APPENDIX: Comparison of Czech and English consonants and vowels. 239

VOCABULARY 243

Lesson 1

Target Features

Czech sounds which should cause no problems:

b, d, g; m, n, ng; c (medial and final); dz, č, dž
f, v, s, z, š, ž
short vowels e and a

Features of sounds introduced:

Short vowels i: židle, tady
o: co, kdo, okno, koš
u: tužka, tabule

Initial c : co

Unaspirated p : pošta, pan, pane, mapa
t : to, tady, tam, tužka, tabule, student, letec, pošta
k : koš

Lack of obscuration of vowels:
mapa, tužka, pošta, okno, tabule, židle, student, letec, co je, kde je atd.

Intonation : conclusive falling: statements
supplement questions

conclusive rising : yes or no questions

Stress : word stress
The word pan is proclitic (page 12).

Perception Drill

1. Co je to?
To je mapa.

Cues: tužka
židle
okno
tabule
koš
pošta

2. Kdo je to?
To je student.

Cues: letec
pan Jones
(names of students)

3. Je to mapa?
Ano, to je mapa.

Cues: tužka
tabule
židle
okno
koš
pošta
student
letec
Svoboda

4. Kde je mapa?
Mapa je tady.

Cues: tužka
tabule
židle
okno
koš
pošta
student
letec
Svoboda

5. Kde je mapa?
Mapa je tam.

Cues: same as under 4.

Unaspirated /p/, /t/ and /k/

The English /p/, /t/ and /k/ in, e.g., peak, team, key are closely followed by a puff of breath (called an aspiration), while the /p/, /t/, and /k/ in speak, steam, ski are not (they are unaspirated).

Unaspirated p,t, k exist in English:

after initial s (the "p" in speak as distinguished from the "p" in peak)

medially after any voiceless consonant before a weak-stressed vowel (captive, active, casting, after)

and in some other positions.

The Czech /p/, /t/ and /k/ are always unaspirated, in any position.

Discrimination Drill:

English words		Czech words
Aspirated	Unaspirated	Unaspirated
peak	speak	pík
ten	stencil	ten
team	steam	tým
key	ski	kýta
core	score	kór
car	scar	kár
pool	spool	půl
tool	stool	tul
peck	speck	pek'
cot	scot	kat
cool	school	kůl

Initial /c/ - /s/

Discrimination Drill:

cápat - sápat
cen - sen
cenu - senu
cíle - síle
cela - sela

cele - sele
clon - slon
coby - soby
cpát - spát
cop - sob

cvak - svak
cval - sval
cit - syt
cukni - sukni
ceník - seník

Dialogue

1. Co je to?
To je mapa.

2. A co je to?
To je okno.

3. Kdo je to?
To je student.

4. A kdo je to?
To je letec.

5. Je to tužka?
Ano, to je tužka.

6. Co je tady?
Tady je židle.

7. A co je tam?
Tam je koš.

8. Je tady tabule?
Ano, tady je tabule.

9. Kde je pošta?
Pošta je tam.

LESSON 1

1

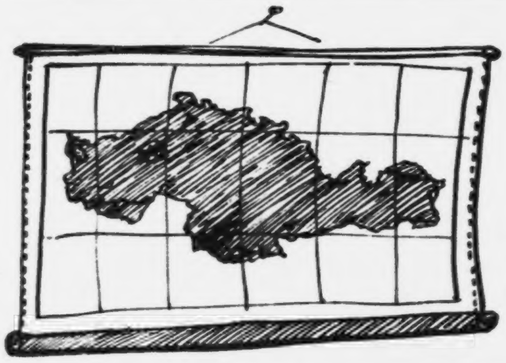

2

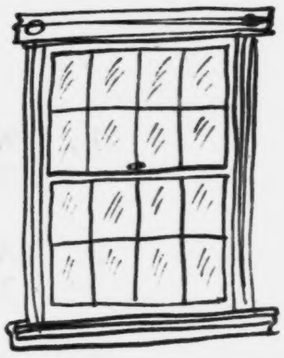

3

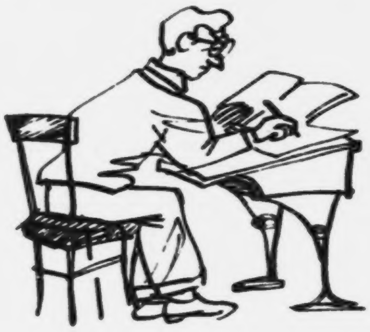

4

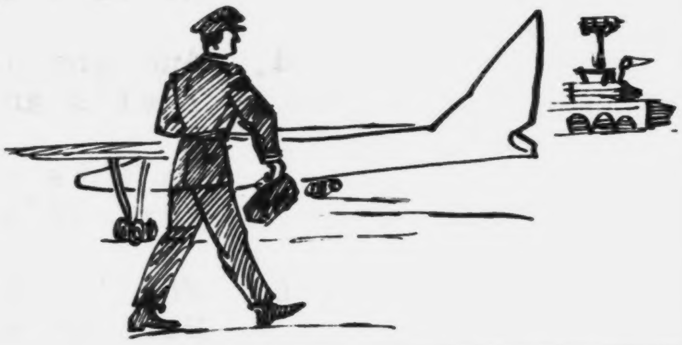

5

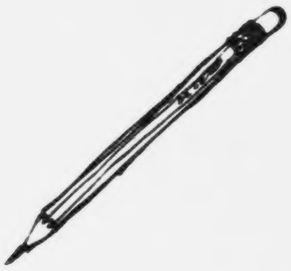

6

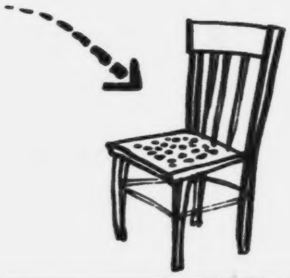

7

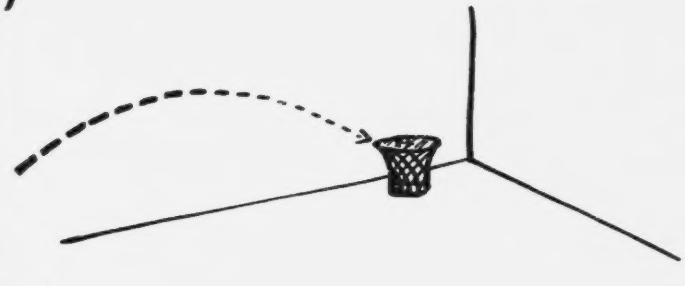

8

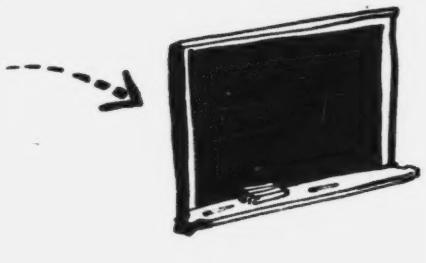

9

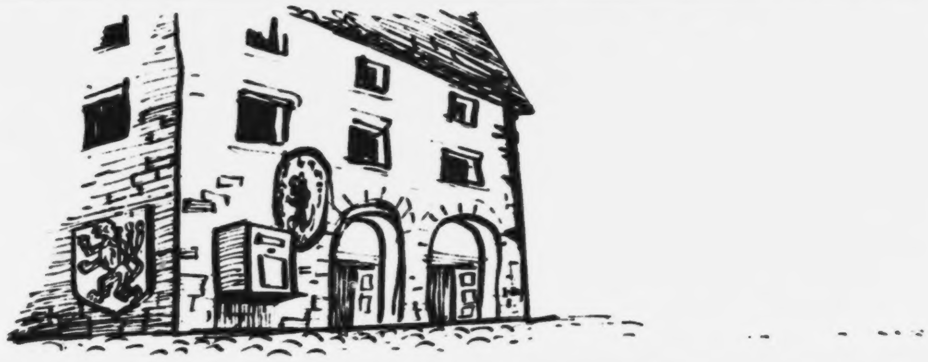

Translation of the Dialogue

1. What is this?
This is a map.

2. And what is that?
That is a window.

3. Who is that?
He is a student.

4. And who is that?
That's an airman.

5. Is this a pencil?
Yes, it's a pencil.

6. What's here?
Here is a chair.

7. And what's there?
There is a basket.

8. Is there a blackboard here?
Yes, there is a blackboard here.

9. Where is the post office?
The post office is over there.

Pattern Drill I.

1. Co je tady?
Tady je mapa.

1st student: Co je tady?
Cue : židle
2nd student: Tady je židle.

Cues : tužka
tabule
pošta
koš
okno

For Drills 2. - 7. use the same technique as for Drill 1.

2. Kdo je tady?
Tady je student.

Cues : letec
pan Svoboda
pan Jones (names of students)

3. Co je tam?
Tam je mapa.

Cues : židle
atd.

4. Kdo je tam?
Tam je student.

Cues : letec
atd.

5. Co je pan Svoboda?
Pan Svoboda je student.

Cues: Jones ________
________ letec

6. Kdo je student?
Pan Svoboda je student.

Cues: Jones ________
________ letec

7. Je pan Svoboda student?
Ano,pan Svoboda je student.

Cues: Jones ______
______ letec

Pattern Drill II.

1. Cue : mapa
   1st student: Je tady mapa?
   2nd student: Áno, tady je mapa.

   Cues : tabule
   židle
   tužka
   okno
   koš
   pošta
   student
   letec
   pan Svoboda
   pan Jones

2. Je tam mapa?
   Áno, tam je mapa.

3. Je mapa tady?
   Áno, mapa je tady.

4. Je mapa tam?
   Áno, mapa je tam.

5. Kde je mapa?
   Mapa je tady.

6. Kde je mapa?
   Mapa je tam.

Recombination Drill

1.	To je mapa a tabule.	Je to mapa? Je to tabule? Je to mapa a tabule? Co je to?
2.	To je židle a koš.	Je to židle? Je to koš? Je to židle a koš? Co je to?
3.	To je tabule a koš.	Je to tabule a koš? Je to koš a tabule? Co je to?
4.	To je pan Svoboda a pan Jones.	Je to pan Svoboda? Je to pan Jones? Je to pan Svoboda a pan Jones? Kdo je to?
5.	To je student a to je letec.	Je to student? Je to letec? Kdo je to?
6.	Tady je mapa a tabule.	Je tady mapa? Je tady tabule? Je tady mapa a tabule? Co je tady?
7.	Tam je mapa a tabule.	Je tam mapa? Je tam tabule? Je tam mapa a tabule? Co je tam?
8.	Tady je židle a koš.	Je tady židle? Je tady koš? Je tady židle a koš? Co je tady?
9.	Tam je židle a koš.	Je tam židle? Je tam koš? Je tam židle a koš? Co je tam?

Recombination Drill

10.	Tady je tabule a koš.	Je tady tabule? Je tady koš? Je tady tabule a koš? Co je tady?
11.	Tam je tabule a koš.	Je tam tabule? Je tam koš? Je tam tabule a koš? Co je tam?
12.	Tady je mapa a tam je tabule. židle - koš tabule - koš židle - tabule	Co je tady a co je tam?
13.	Tady je pan Svoboda a tam je pan Jones. pan X. - pan Y. letec - student	Kdo je tady a kdo je tam?

14. The teacher speaks the sentences 1. - 13.
After each sentence:

1st student: forms a question
2nd student: answers the question

Generalization

ARTICLES: Czech has no article, either definite (the) or indefinite (a, an). Therefore letec means an airman or the airman.

WORD STRESS: The primary stress is on the first syllable. The word "pan" is proclitic (pronounced in ordinary speech with the word that follows and so having no stress of its own):

/pan SVOboda/

The address form (the vocative case) of "pan is "pane".

The word "pane" is stressed in the normal way, that is, on the first syllable:

/PAne SVObodo/

NOTE: The English "there's"in sentences like:

There is a blackboard here.

is rendered into Czech simply by "je".

Tady je tabule.

Vowels

English vowels differ from Czech vowels in the following aspects:

1. quality
2. tendency to diphthongization
3. differences in quantity (duration) are not used to distinguish meaning in English

The Czech short vowels, carrying primary stress, though of more or less different quality than the nearest similar English sounds, are easy for the student to imitate and produce in isolation or in closely controled pronunciation drills.

The vowels /e/ and /a/ pose no problem, even in context or free spontaneous conversation.

Some problem is caused by the Czech /o/, for which a few students are inclined to substitute their sound in "pot."

Another problem is caused for many students by the greater difference between the Czech short /i/ and the nearest similar (for the student) English sound which is the /i/ of "bit." Actually, as far as the position of articulation is concerned, the closest English sound is the /i/ of "beat," the quality of the two sounds being about the same except that the Czech sound is shorter and not diphthongized.

The English lower high front vowel "bit" if followed by a voiceless consonant is of about the same quantity as the Czech /i/. It is longer if followed by a voiced consonant. The English higher high front vowel "beat" varies in duration too. But even the shorter variety of it (followed by a voiceless consonant) is longer than the Czech /i/. If it is followed by a voiced consonant or in final position, it is still longer. In addition, it is for most English speakers diphthongized.

For the student, the shortness of the Czech /i/ seems to be the most conspicuous feature. Therefore, he chooses the /i/ of "bit" to substitute for the Czech /i/. Constant checking and reminding by the teacher can eliminate this flaw in pronunciation.

A similar situation prevails in regard to the Czech /u/ and the English sounds of "foot" and "boot."

In dealing with English speech sounds, and especially with vowels, we encounter difficulties due to the fact that not all Americans speak English in quite the same way. In Czech there are a few regional differences in the pronunciation of vowels.

There are practically no regional differences in the articulation of Czech consonants. As far as vowels are concerned, there is an acceptable range of height in the articulation of /i/, /e/ and /o/. In Bohemia these vowels are generally more open, in Moravia more closed. There is practically no variation in the pronunciation of /a/ and /u/.

Obscuration of Vowels

A regular feature of the English language are the unstressed murmur vowels (ago, agent, sanity, comply, focus). There are no such sounds in Czech. Even in unstressed positions Czech vowels have to be fully pronounced. Examples: The "e" in student, židle, the "a" in tužka, pošta, the second "o" in okno, etc.

L. 1
Generalization

Czech Short Vowels

i mean high front Allophone: higher high in the vicinity of soft consonants (ď, ť, ň, j)	the vowel of "beat" is longer than the Czech sound and it is diphthongized the vowel of "bit" is more open and central than the Czech sound

__Problems__: The student will substitute the vowel of "bit" because it is nearest to the Czech sound in duration.

e mean mid front Diaphones: towards higher mid front, towards lower mid front (more frequent)	the vowel of "bet" lower mid front

__No problems__

a low center	the vowel of "pot" (low center)

__No problems__

o mean mid back	the vowel of "boat" without the glide is a little too closed the vowel of "bought" is too open and too long

__Problem:__ A few students will substitute their vowel of "pot" for the Czech /o/. They use low central or lower low back or higher low back vowel.

u mid high back, tense	the vowel of "boot," higher high back, however the Czech sound is shorter and not diphthongized

__Problem__: The student will substitute the vowel of "foot" (lower high back, lax) because it is the nearest similar English sound as far as duration (quantity) is concerned.

Comparison
# of Czech and English Vowels

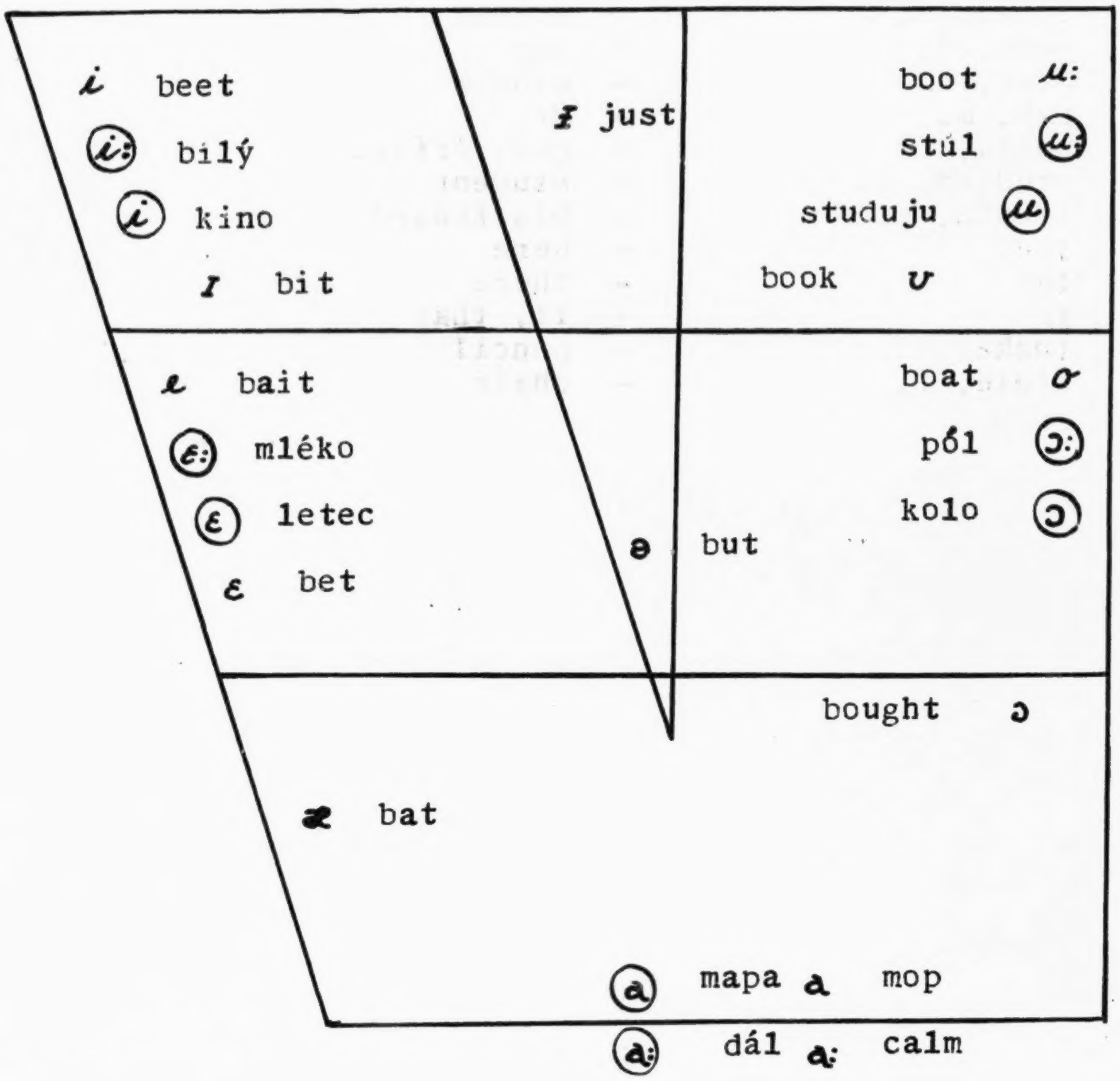
i beet
iː bílý
i kino
ɪ bit
ɨ just
boot uː
stůl uː
studuju u
book ʊ
e bait
ɛː mléko
ɛ letec
ɛ bet
ə but
boat o
pól ɔː
kolo ɔ
bought ɔ
æ bat
a mapa
ɑ mop
aː dál
ɑː calm

Vocabulary

a	- and
ano	- yes
co	- what
je	- (he, she, it) is
kde	- where (at what place)
kdo	- who
koš, m.	- basket
letec, m.	- airman
mapa, f.	- map
okno, n.	- window
pan, m.	- Mr.
pošta, f.	- post office
student, m.	- student
tabule, f.	- blackboard
tady	- here
tam	- there
to	- it, that
tužka, f.	- pencil
židle, f.	- chair

Lesson 2.

Target Features

Same features of sound as in Lesson 1:

Unaspirated p: dopis, pes, pivo

t: letadlo, tank, taky, teta, teplo

k: kakao, kino, kolo

Short vowels:

i: pivo, dopis, kino, taky, zima

o: daleko, dopis, doma, kakao, kolo, letadlo, moc, pivo, teplo

u: venku

Lack of obscuration: Unstressed vowels

Cluster sj : pes je

Perception Drill

1. Tady je teplo.
Tam ________

2. Tady je zima.
Tam ________

3. Venku je pan Svoboda.
pan X.
teplo.
zima.

4. Tady je moc teplo.
zima.

Tam ____________
teplo.

Venku __________
zima.

5. a) To je dopis. b) Co je to? To je dopis.

6. kakao. kakao.

7. kolo. kolo.

8. teta. teta.

9. pes. pes.

10. tank. tank.

11. letadlo. letadlo.

12. kino. kino.

13. pivo. pivo.

14. Svoboda je doma.
Pan Svoboda ____
Pan Jones ______
Teta __________
Pes ____________

15. Pošta je (moc) daleko.
Tabule ________
Kino ________

16. Svoboda je student.
Jones je taky student.

Svoboda je letec.
Jones ________

Tabule je tady.
Mapa ________

Židle je tady.
Koš ________

17. Židle je tady, ale koš je tam.

Teacher: Tabule je tady. Židle je tam.
Student: ____________, ale ________

Svoboda je tady. Jones je tam.
____________, ale ________

Tady je teplo. Venku je zima.
____________, ale ________

Venku je teplo. Tady je zima.
____________, ale ________

18.

First student:	Second student:
Jak je venku?	Venku je zima (teplo).
tady	(moc) teplo
tam	(moc) zima
Jak daleko je pošta?	Pošta je moc daleko.
kino	

Dialogue

Tady je dopis.

1. Je tady dopis?
   Ano, tady je dopis.

2. Co je to?
   To je pivo a to je kakao.

3. Kde je teta?
   Teta je doma.
   Pes je taky doma.

4. Kde je kolo?
   Kolo je venku.

5. Co je to tam?
   To je tank.
   Taky je tam letadlo.

6. Je kino daleko?
   Ano, kino je moc daleko.

7. Jak je venku?
   Venku je zima.
   Ale tady je moc teplo.

CZECH 161. I

LESSON 2

1

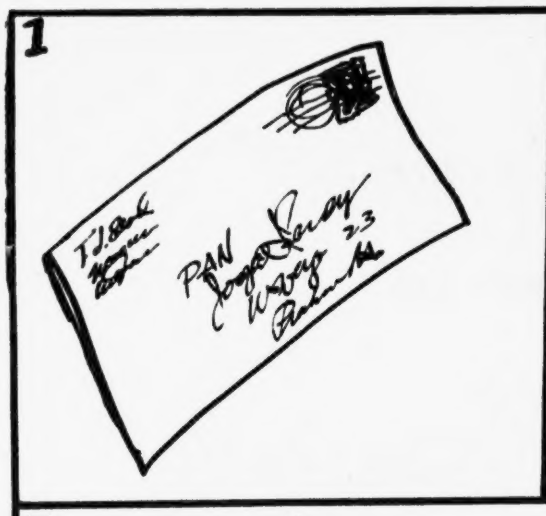

2

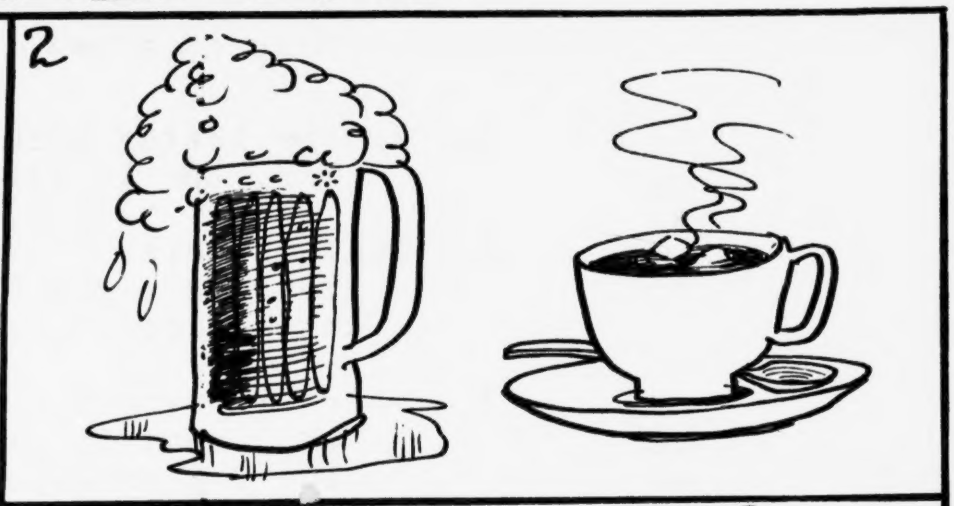

3

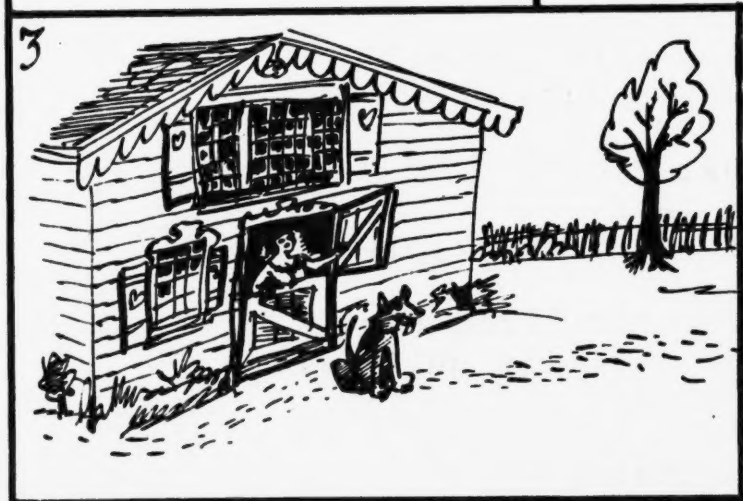

4

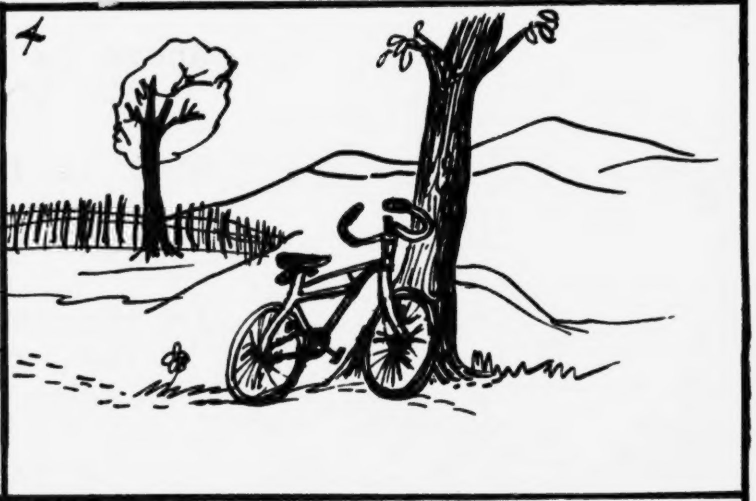

5

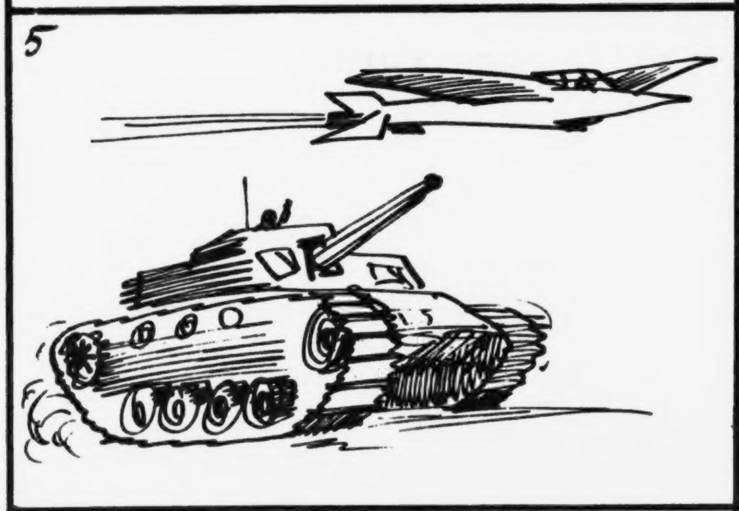

6

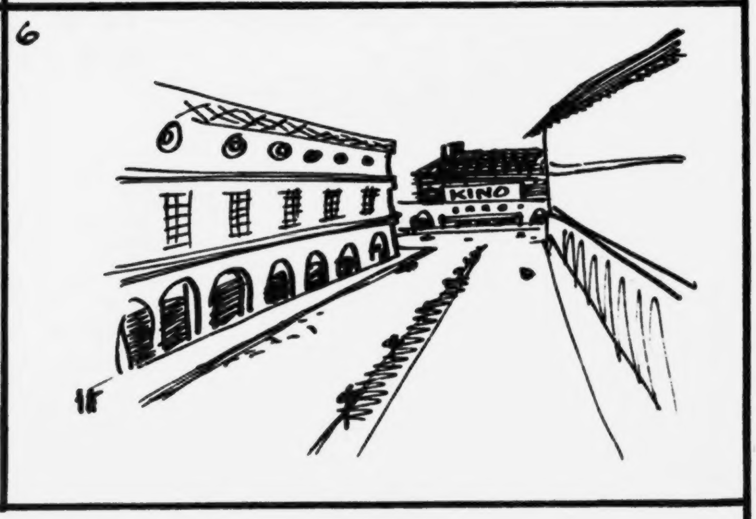

7

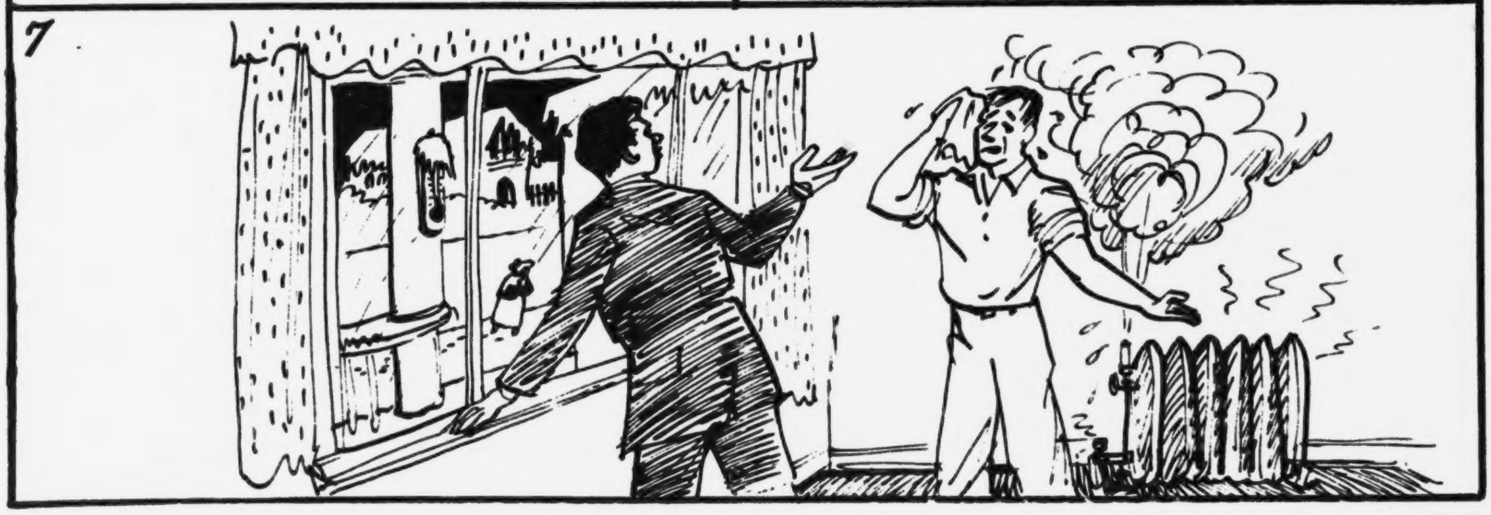

Translation of the Dialogue

Here is a letter.

1. Is the letter here?
   Yes, the letter is here.

2. What is this?
   This is a beer and this
   is a cocoa.

3. Where is (your) aunt?
   (My) aunt is at home.
   The dog is also at home.

4. Where is the bike (wheel)?
   The bike is outside.

5. What is that there?
   It is a tank.
   There is also an airplane there.

6. Is the movie far (from here)?
   Yes, the movie is quite far
   (from here).

7. How is it outside?
   It's cold outside.
   But here it is very warm.

Pattern Drill I.

1. Venku je tank.

Cues:
letadlo
pes
kolo
koš

2. Venku je letec.

Cues:
student
teta
pan Svoboda
pan Jones
teplo
zima
moc teplo
moc zima

3. a) Kino je daleko.

Cues:
Pošta
Tank
Letadlo
Teta

b) Kino je moc daleko.

c) Tank je venku.

Cues:
Pes
Kolo
Teta
Pan Svoboda
Pan Jones

4.
1st student: Je kino daleko?
2nd student: Ano, kino je daleko.

Cues:
pošta
tank
letadlo
teta

5.
Cue: tank
1st student: Je tank venku?
2nd student: Ano, tank je venku.

Cues:
pes
kolo
koš
letec
student

6.
Cue: tank
1st student: Kde je tank?
2nd student: Tank je venku.

Cues:
pes
kolo
teta
pan Svoboda
pan Jones

Pattern Drill II.

1\.

Cue : teplo
1st student: Je tady teplo?
2nd student: Ano, tady je teplo.

Cues : zima
moc teplo
moc zima

2\.

Je venku teplo?
Ano, venku je teplo.

Cues: zima
moc teplo
moc zima

3\.

Kde je dopis?
Dopis je tady.

Kde je tužka?
Tužka je tady.

Cues: pivo
kakao
kolo
student
pes
teta
pošta
kino

4\.

Tabule je tady, ale mapa je tam.

Cues:		
	Pivo	kakao
	Dopis	tužka
	Koš	židle
	Pan Jones	pan Svoboda

Recombination Drill

1.	Teacher : Tady je teplo. Each student: Tady je teplo. Teacher : Je tady teplo? Student : Ano, tady je teplo.	Jak je tady?
2.	Venku je moc zima.	Je venku zima? Jak je venku? Je venku moc zima?
3.	Tady je pivo.	Je tady pivo? Co je tady? Kde je pivo?
4.	Tady je taky kakao.	Je tady taky kakao? Co je tady (taky)? Kde je kakao?
5.	Teta je doma, ale pes je venku. Kolo je taky venku.	Je teta doma? Je pes venku? Je kolo taky venku? Kde je kolo? Kde je pes? Kde je teta? Kdo je doma? Co je venku?
6.	Tady je dopis.	Je tady dopis? Co je tady? Kde je dopis?
7.	Pošta je moc daleko.	Je pošta daleko? Kde je pošta? Jak daleko je pošta?
8.	Kino je tam.	Je tam kino? Kde je kino? Co je tam?
9.	Tam venku je tank.	Je venku tank? Je tam venku tank? Co je venku? Co je to tam venku? Kde je tank?

10. Tank je moc daleko.	Je tank moc daleko? Kde je tank? Jak daleko je tank?
11. Letadlo je taky moc daleko.	Je letadlo taky moc daleko? Jak daleko je letadlo?

12. The teacher speaks the sentences 1. - 11.
After each sentence:

1st student: forms a question
2nd student: answers the question

Teacher : Tady je teplo.
1st student: Je tady teplo?
2nd student: Ano, tady je teplo.

Vocabulary

ale	- but
daleko	- far
doma	- at home
dopis, m.	- letter
jak	- how
kakao, n.	- cocoa
kino, n.	- movie house, (motion-picture) theater
kolo, n.	- wheel; bike
letadlo, n.	- airplane
moc, adv.	- much
pes, m.	- dog
pivo, n.	- beer
tank, m.	- tank
taky	- also, too
teplo, adv.	- warm
teta, f.	- aunt
venku	- outside (on the exterior)
zima, adv.	- cold

Idioms

Jak je venku?	- How is it outside?

Lesson 3.

Target Features

1. Features of Sound:

Long vowels í, é, á, ú

í: lístek, papír, dobrý

é: mléko, dobré

á: káva, rádio, dobrá

ú: stůl

Apico-alveolar trill r

papír, rádio, dobrý

Clear L stůl, velký

2. Structure:

Adjectives ending in -ý, -á, -é

Gender

Governmental concord (congruence, agreement as to gender)

Perception Drill

1. a) To je stůl.
papír.
lístek.

b) To je káva.

c) To je mléko.
rádio.

2. a) To je dobrý student.
pes.
papír
stůl
lístek

b) To je dobrá mapa.
tužka
káva

c) To je dobré kolo.
pivo
rádio
mléko

3. a) To je špatný tank.
koš
stůl
papír
lístek

b) To je špatná káva.
židle
tabule

c) To je špatné kolo.
okno.
mléko
rádio

4. a) To je velký tank.
koš
stůl
papír
pes

b) To je velká mapa.
tužka
židle
tabule

c) To je velké okno.
kolo
letadlo
rádio

5. a) To je malý pes.
tank
koš
stůl
papír
lístek

b) To je malá mapa.
tužka
židle
tabule

c) To je malé okno.
kolo
letadlo
rádio
kino

6. a) Tady je tank. Ten tank je dobrý.
koš
stůl
papír

b) Tady je mapa. Ta mapa je malá.
tužka
židle
tabule

c) Tady je okno. To okno je velké.
kolo
letadlo
rádio
kino

7. a) Teacher: Use "dobrý" in your answers:

Teacher: Jaký je ten tank?
Student: Ten tank je dobrý.

Cue : koš
1st student: Jaký je ten koš?
2nd student: Ten koš je dobrý.

Cue : stůl
1st student: Jaký je ten stůl?
2nd student: Ten stůl je dobrý.

Cue papír
1st student: Jaký je ten papír?
2nd student: Ten papír je dobrý.

b) **Teacher:** Use "velká" in your answers:

Same pattern as in 7. a) Cues: **mapa**
tužka
židle
tabule

c) **Teacher:** Use "malé" in your answers:

Same pattern as in 7. a) Cues: **kolo**
letadlo
rádio

8. **Teacher:** **Dobrý den.**
Student: **Dobrý den.**

Discrimination Drill

Short and long vowels

1. bit - bít
2. mýt - myt
3. sít - syt

4. lest - lézt
5. lek' - lék

6. rad - rád
7. kat - kát
8. dám - dam
9. car - cár
10. klád - klad

11. lože - lóže
12. nota - nóta
13. bóje - boje

14. kůl - kul
15. kur - kůr

16. lisy - lysí
17. poli - polí
18. český - česky
19. sami - samí
20. valí - valy
21. soli - solí
22. myli - milí
23. míli - myli
24. modlí - modly

25. mile - milé
26. teplé - teple
27. cizé - cize
28. kuse - kusé

29. sedla - sedlá
30. myla - milá

31. lesu - lesů
32. ledů - ledu
33. kusů - kusu

34. vály - valí
35. fara - fárá
36. sálám - salám
37. karát - kárat
38. lysá - lísá
39. mýlí - míli

40. námaha - namáhá
41. postava- postává
42. podobá - podoba
43. zástava- zastává

Dialogue
Ten papír je dobrý.

Dobrý den.
Dobrý den.

1. Tady je papír.
Je ten papír dobrý?
Ano, ten papír je dobrý.

2. Tady je mapa.
Je ta mapa dobrá?
Ano, ta mapa je dobrá.

3. Tady je rádio.
Je to rádio dobré?
Ano, to rádio je dobré.

4. Je tady stůl?
Ano, tady je stůl.

Jaký je ten stůl?
Ten stůl je velký.

5. Je tady lístek?
Ano, tady je lístek.

Jaký je ten lístek?
Ten lístek je malý.

6. Je tady káva?
Ano, tady je káva.

Jaká je ta káva?
Ta káva je dobrá.

7. Je tady mléko?
Ano, tady je mléko.

Jaké je to mléko?
To mléko je špatné.

LESSON 3

1

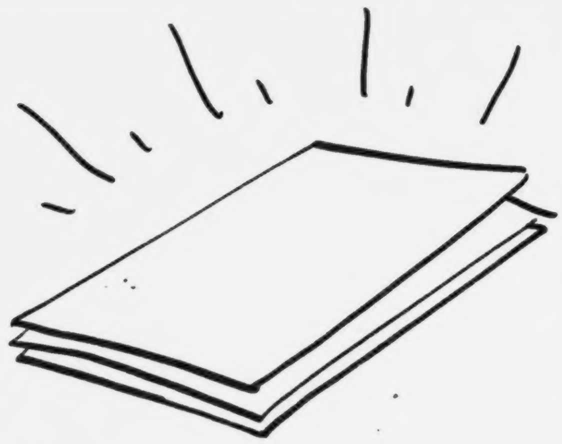

2

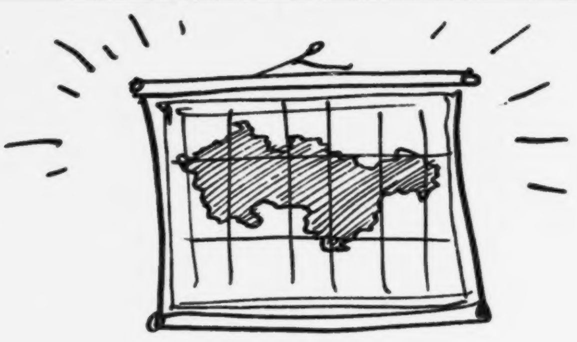

3

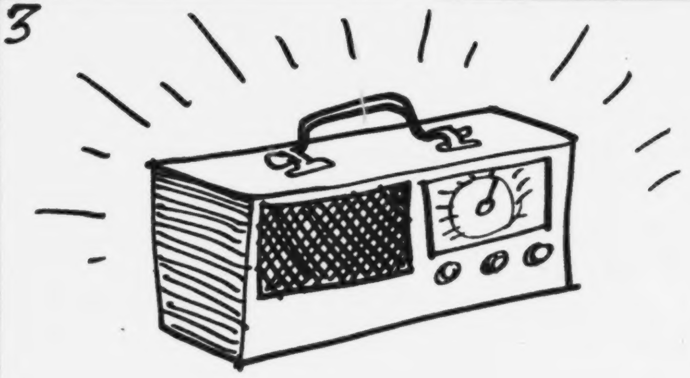

4

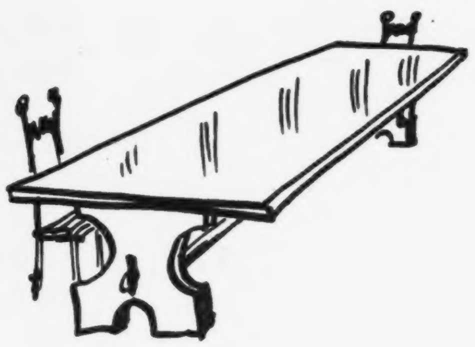

5

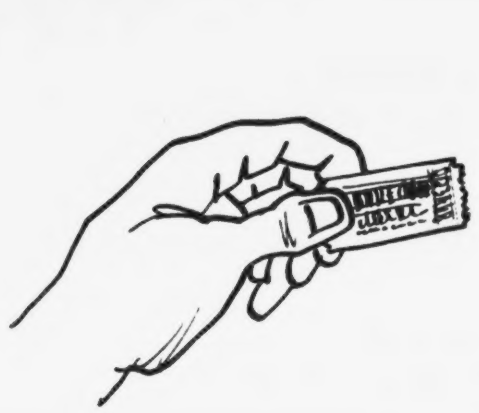

6

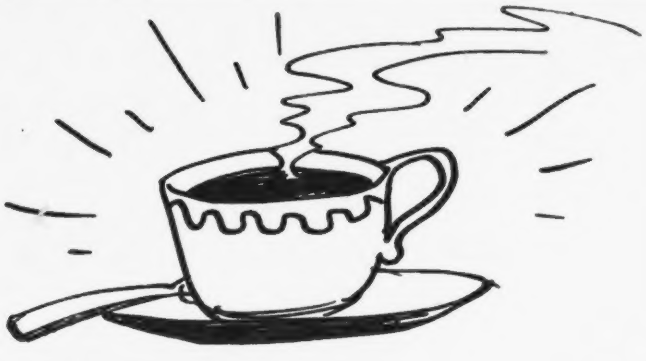

7

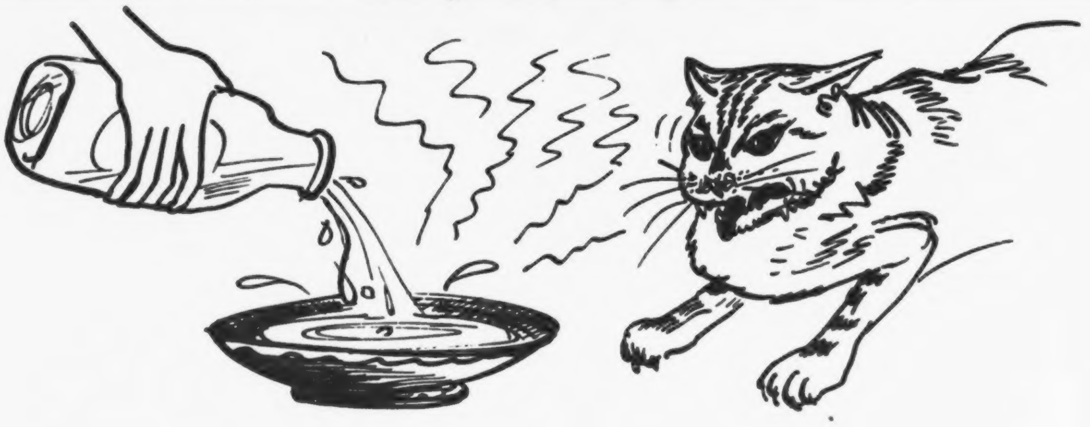

Translation of the Dialogue

That paper is good.

1. Hello.
   Hello.

2. Here is some paper.
   Is this good paper?
   Yes, it's good paper.

2. There is a map.
   Is it a good map?
   Yes, it's a good map.

3. Here is a radio.
   Is it a good radio?
   Yes, it's a good radio.

4. Is there a table here?
   Yes, there is a table here.

   What kind of a table is it?
   It's a large table.

5. Is there a ticket here?
   Yes, there is a ticket here.

   What kind of a ticket is it?
   It's a small ticket.

6. Is there any coffee here?
   Yes, there is some coffee here.

   How is the coffee?
   It's a good coffee.

7. Is there any milk here?
   Yes, there is some milk here.

   How is the milk?
   It's bad milk.

Pattern Drill I.

1. a) Teacher: Student je tady.
Student: Ten student je tady.

Pes je doma.
Letec je tam.
Koš je venku.
Dopis je tady.
Tank je venku.

b) Mapa je tady
Pošta je daleko.
Tužka je tam.
Teta je doma.
Židle je tady.
Tabule je tam.

c) Kakao je tady.
Kino je daleko.
Kolo je venku.
Letadlo je tam.
Pivo je tady.
Rádio je tam.
Mléko je tady.

2. Use : dobrý, dobrá, dobré
Cue : Ten student
Student: Ten dobrý student.

Cues : Ten student
Ta mapa
To kakao
Ta tužka
To kolo
Ten letec
Ta židle
To pivo
Ten tank
Ta tabule
To kino
Ten koš
To mléko
To rádio

3. špatný, špatná, špatné

Ten koš
Ta mapa
To kakao
Ta tužka
To kolo
Ta židle
To pivo
Ta tabule
To mléko
To rádio

4. velký, velká, velké

Ten koš
Ta mapa
To kino
Ten tank
Ta pošta
Ten pes
ta židle
to rádio
ta tužka
to kolo
ta tabule

5. malý, malá, malé

Ten pes
To kino
Ta pošta
Ten tank
To letadlo
To rádio
ta mapa
ten koš
to kolo
ta židle
ta tabule

Pattern Drill II.

1. Use : dobrý, dobrá, dobré
Cue : mapa
Student: Ta mapa je dobrá.

Cues : kolo
student
tužka
pes
mléko
letec
židle
pivo
kino
tabule
koš
rádio

2. Use: špatný, špatná, špatné

mléko
koš
tabule
kakao
mapa
kolo
židle
tabule
pivo

3. Use: velký, velká, velké

tabule
kolo
rádio
židle
tužka
pes
tank
letadlo
pošta
kino
mapa
koš

4. malý, malá, malé

pes
koš
kino
mapa
pošta
židle
kolo
tank
rádio
tabule
letadlo

5. Use : dobrý, dobrá, dobré
Cue : mapa
1st student: Jaká je ta mapa?
2nd student: Ta mapa je dobrá.

Cues : see under 1.

6. Use : špatný, špatná, špatné

Cues : see under 2.

7. Use : dobrý, dobrá, dobré

Cues : see under 3.

8. Use : malý, malá, malé

Cues : see under 4.

9. Use : dobrý, dobrá, dobré
Cue : mapa
1st student: Kde je ta dobrá mapa?
2nd student: Ta dobrá mapa je tady.

Cues : see under 1.

10. Kde je to špatné mléko?

Cues : see under 2

11. Kde je ta velká tabule?

Cues : see under 3.

12. Kde je ten velký pes?

Cues : see under 4.

Recombination Drill

1. Tady je velký papír.
Je tady papír?
Je tady velký papír?
Jaký papír je tady?
Kde je velký papír?
Je ten papír velký?
Je to velký papír?
Je ten papír tady?
Co je tady?

2. Tady je špatné rádio.
Je tady rádio?
Je tady špatné rádio?
Jaké rádio je tady?
Je to rádio špatné?
Je to špatné rádio?
Je to rádio tady?
Kde je to rádio?
Co je tady?

3. Tady je velký stůl.
Je tady stůl?
Je tady velký stůl?
Jaký stůl je tady?
Je ten stůl velký?
Je to velký stůl?
Je ten stůl tady?
Kde je ten stůl?
Co je tady?

4. Tam je velký lístek.
Je tam lístek?
Je tam velký lístek?
Jaký lístek je tam?
Je ten lístek velký?
Je to velký lístek?
Je ten lístek tam?
Kde je ten lístek?
Co je tam?

5. Tady je dobrá káva.
Je tady káva?
Je tady dobrá káva?
Je ta káva dobrá?
Je to dobrá káva?
Kde je ta káva?
Co je tady?

6. Tam je špatné mléko.
Je tam mléko?
Je tam špatné mléko?
Jaké mléko je tam?
Je to mléko špatné?
Je to mléko tam?
Kde je to mléko?
Co je tam?

7. Venku je malý pes.

Je venku pes?
Je venku malý pes?
Jaký pes je venku?
Je ten pes malý?
Je to malý pes?
Je ten pes venku?
Kde je ten pes?
Co je venku?

8. Ten velký tank je daleko.

Je ten tank daleko?
Je ten velký tank daleko?
Je ten tank velký?
Je to velký tank?
Kde je ten tank?

9. To malé letadlo je daleko.

Je to letadlo daleko?
Je to malé letadlo daleko?
Je to letadlo malé?
Je to malé letadlo?
Kde je to letadlo?
Kde je to malé letadlo?

10. To malé kolo je doma.

Je kolo doma?
Je to malé kolo doma?
Je to kolo malé?
Jaké je to kolo?
Kde je to malé kolo?

11. The student forms and asks the questions:

Cue : Tady je velký papír.
1st student: Je tady velký papír?
2nd student: Ano, tady je velký papír.
3rd student: Jaký papír je tady?

Generalization

NOUN

Nouns are words like, e.g., letec - airman, pes - dog, tužka - pencil, kolo - bike,

GENDER

In Czech every noun is considered to have gender; that is, every noun is said to be masculine, feminine or neuter. It is important to learn the gender of every noun, because it affects the form of other words.

MASCULINE GENDER

Most nouns that end in consonants are masculine: letec - airman, student - student, stůl - table, papír - paper

FEMININE GENDER

Most nouns that end in -a are feminine: teta - aunt, tužka - pencil, mapa - map

NEUTER GENDER

All nouns (except last names) that end in -o are neuter: okno - window, rádio - radio

A small group of neuter nouns with other endings will be considered later.

NOUNS ENDING IN -e

Of nouns ending in -e some are feminine: židle - chair, some are neuter: pole - field and very few are masculine: dárce - donor

ARTICLES

Czech has no article, either definite (the) or indefinite (a, an). Therefore letec means an airman or the airman.

ADJECTIVES

The form of an adjective in Czech is decided by the gender of the noun or pronoun it modifies:

bílý papír	white paper	(m.)
bílá tužka	white pencil	(f.)
bílé okno	white window	(n.)
dobrý student	good student	(m.)
dobrá mapa	good map	(f.)
dobré pero	good pen	(n.)

TO

In such sentences as the following, the neuter to is used regardless of the gender of the noun:

Co je to?	What's this?
To je stůl.	That's a table.
To je tužka.	That's a pencil.
To je pero.	That's a pen.

NOTE: The English "there's" in sentences like:

There's a chair here,

is rendered in Czech simply by "je":

Tady je židle.

There's a chair there:

Tam je židle.

DEMONSTRATIVES

The following words are called demonstratives: this, that, these, those, this one, that one, etc.

If one of these words modifies a noun, it is a demonstrative adjective:

That pencil is good.

In the following structure it is a demonstrative pronoun:

That one is good.
That is a good pencil.

Since the Czech words used as demonstratives are the same whether used as adjectives or as pronouns they will be lumped together and called, for the sake of convenience, demonstrative pronouns.

ten stůl	that table	(m.)
ta tužka	that pencil	(f.)
to okno	that window	(n.)

Apico-alveolar trill

In articulating the /r/ the tip of the tongue vibrates toward the gums. The velic is closed. The vocal cords are vibrating.

Clear /L/

The tip of the tongue is pressed against the gums. The tongue edges behind the tip are not pressed aginst the palate as with the other conconants, so that the stream of air escapes at the sides. The sound of /l/ is heard already during the occlusion by the tip of the tongue. The velic is closed, the vocal cords are vibrating.

In English there are two kinds of /L/: The clear /L/, as in the words let, lily, leave and the dark /l/, as in table, rifle, nipple, camel, cycle, toggle, single, full, stool. This dark /L/, also called velarized, has a dark timbre caused by a rising of the back of the tongue toward the soft palate (velum).

The Czech has only the clear /L/, in all positions.
Not only in: letec, tabule, židle, ale, daleko, kolo, letadlo, teplo, lístek, malý, mléko
but also in: velký, stůl

Discrimination Drill

Czech words clear /l/	English words dark /l/
myl	mill
sil	sill
bil	bill
pil	pill
tyl	till
nyl	nil
ryl	rill
půl	pool
kůl	cool
stůl	stool

Long Czech Vowels

Each of the five Czech vowels has two varieties: short and long. Besides this difference in quantity there is a certain amount of difference in quality between them: The long ones are very slightly more close, except for the pair /a/ - /á/, in which the long /á/ is slightly more open.

There are regional (dialectal) differences in the exact quality of the Czech vowels, more noticeable especially in the case of /e/ and /o/. In the Western part of the country these vowels are generally more open than in Moravia.

The main difference between the Czech short and long vowels is the difference in quantity (duration). The long ones are of a distinctly longer duration than the short ones and this distinction is observed even in unstressed positions, in syllables far remote from the primary stress. This fact causes one of the greatest problems for English speaking students. The difference between the Czech short and long vowels is phonemic whereas in English it is not phonemic. There are many words in Czech with entirely different meanings which sound the same except for the length of a vowel.

There is no absolute measure for the duration of Czech vowels. It varies, mostly according to the speed of speech. What matters is the ratio of the durations of the short and long vowels.

In colloquial language some long vowels, especially /ů/ and /í/ are shortened and some short ones are lengthened.

There are other deviations from the literary style of pronunciation, which are colloquial, dialectal or are due to emotional coloring.

Generalization

Long vowels

The length (duration, quantity) of Czech vowels is used to distinguish meaning.	The length of English vowels is not used to distinguish meaning.
The Czech long vowels are pure vowels. They are not diphthongized.	The nearest English counterparts are either partial diphthongs (bee, boo) or are diphthongized in some dialects, with some speakers.
The Czech long vowels occur in any position in a word, phrase or a sentence, whether with a primary stress, secondary stress, tertiary stress, or no stress.	Any English vowel in certain phonetic environments can be long if it carries the primary stress.
There is no obscuration of vowels in Czech. (see p.14)	Vowels in unstressed syllables are very often a central vowel
í higher high front, tense, long, pure vowel, not diphthongized Positional variant: still higher in the vicinity of palatal consonants	The nearest English vowel: the i in "bee" higher high front tense, diphthongized
é slightly higher than mean mid front Not diphthongized	the e of "bed", lower mid front but the Czech sound is longer and never diphthongized

á lower low central Not diphthongized	the a in "father," "bra," low central Diphthongized
ó slightly higher than mean mid back Not diphthongized	the o of "bought," higher low or lower mid back Diphthongized
ú slightly higher than mean high back Not diphthongized	the u of "zoo," higher high back Diphthongized

There is not much of a problem in the production of the Czech long vowels and in using them as long as they carry the word or sentence stress. Occasionally a student will substitute the English vowel of "bait" for the Czech long e. This English vowel is higher than the Czech sound and it has a y glide. The Czech sound is a pure vowel.

A major problem arises from the fact that in English the length of vowels is not phonemic and long vowels do not occur in unstressed positions. In Czech the length is phonemic and long vowels occur in all positions.

Students will have a persistent tendency to shorten the long vowels unless they carry primary stress. This is a major pronunciation flaw. Even if, due to context, few mix-ups are likely to arise due to this pronunciation defect, the shortening of long vowels sounds bad to native Czechs. It is a conspicuous mispronunciation. On the other hand the student is not aware of all this because the patterning of the English vowel length in connection with stress is completely different from Czech. It is very natural for him to shorten the long vowels in (for him) proper places and it sounds unnatural for him and as something that should not be, to produce a long sound in an unstressed position. The obscuration habits of English play a part in this situation.

L. 3
Generalization

Another major problem is the lack of obscuration of vowels in Czech. In English obscuration of vowels plays an important role in pronunciation. The English obscuration pattern is very much ingrained in the students' speech habits so that they have a hard time overcoming their tendency to obscure the Czech vowels in positions in which they would do it in English. From force of habit students will superimpose the English obscuration patterns on Czech words and sentences. They do not feel that an unstressed syllable is important enough to justify the full, unobscured pronunciation.

To remedy the situation arising from the lack of obscuration of vowels and the phonemic difference between long and short vowels, the teacher should not accept, from the very beginning, incorrect pronunciation. In making corrections he should not stress the mispronounced vowel because the student is perfectly able to pronounce the stressed Czech vowels. The teacher should realize that it is not the quality of the vowel that causes a problem, but the lack of stress. The corrections should be made so that the normal stress and intonation patterns are preserved.

Vocabulary

den, m.	-	day
dobrý, -á,-é, adj.	-	good
jaký, -á, -é, adj.	-	what kind, what ... like, how
káva, f.	-	coffee
lístek, m.	-	ticket
malý, -á, -é, adj.	-	small
mléko, n.	-	milk
papír, m.	-	paper
rádio, n.	-	radio
stůl, m.	-	table
špatný, -á,-é, adj.	-	bad
ten, ta, to	-	that, that one
velký, -á, -é, adj. or veliký,-á,-é	-	big, large, great

Idiom

Dobrý den	-	Hello

Lesson 4

Target Features

Phonetic features: Long vowels:
í, é, á, ú as in Lesson 3.

Diphthong: ej
Clusters : pr, tr, kr

Structure :

já jsem	já nejsem
on je	
vy jste	vy nejste

Perception Drill

1. Dobré jitro.
   Dobré jitro.

2. a) já jsem student
   letec
   tady
   doma
   venku
   daleko

   b) vy jste student
   atd.

   c) on je student
   atd.

3. a) já nejsem student
   atd.

   b) vy nejste student
   atd.

4. Tady je voják.
   Tam ________
   Venku ________

5. Venku je vojín.
   Tady ________
   Tam ________

6. Tady je rotný.
   Tam ________
   Venku ________

7. Tady je kapitán.
   Tam ________
   Venku ________

8. Tady je pan Novák.
   Tam ________
   Venku ________

9. Tady je pan Novotný.
   Tam ________
   Venku ________

10. a) Tady je nový stůl.
    lístek

    b) Tady je nová tužka.
    mapa
    židle
    tabule

    c) Tady je nové kino.
    kolo
    letadlo
    rádio

11. a) Tam je starý stůl.
lístek

b) Tam je stará mapa.
tabule
židle

c) Tam je staré kino.
kolo
letadlo
rádio.

12. a) Tady je bílý pes.
lístek
papír

b) Tady je bílá tužka.
židle
káva (w.cream)

c) Tady je bílé okno.
kolo
rádio

13. a) Tam je zelený stůl.
lístek
papír

b) Tam je zelená tužka.
židle
tabule

c) Tam je zelené kolo.
rádio

14. Jste vy letec?
Ne, já nejsem letec
student
pan Svoboda (Ne, já nejsem Svoboda)

Dialogue

Já nejsem vojín.

1. Dobré jitro!
   Dobré jitro!

2. Nejste vy pan Novák?
   Ne, já jsem Novotný.

3. Jste vy vojín?
   Ne, já nejsem vojín.

4. A co jste?
   Já jsem rotný.

5. Je pan Novák kapitán?
   Ano, on je kapitán.

6. Je on dobrý voják?
   Ano, je.

---

1. Je ten bílý stůl nový?
   Ten je starý, ale je dobrý.

2. Je ta zelená tabule nová?
   Ta je stará, ale je dobrá.

CZECH Vol. I

LESSON 4

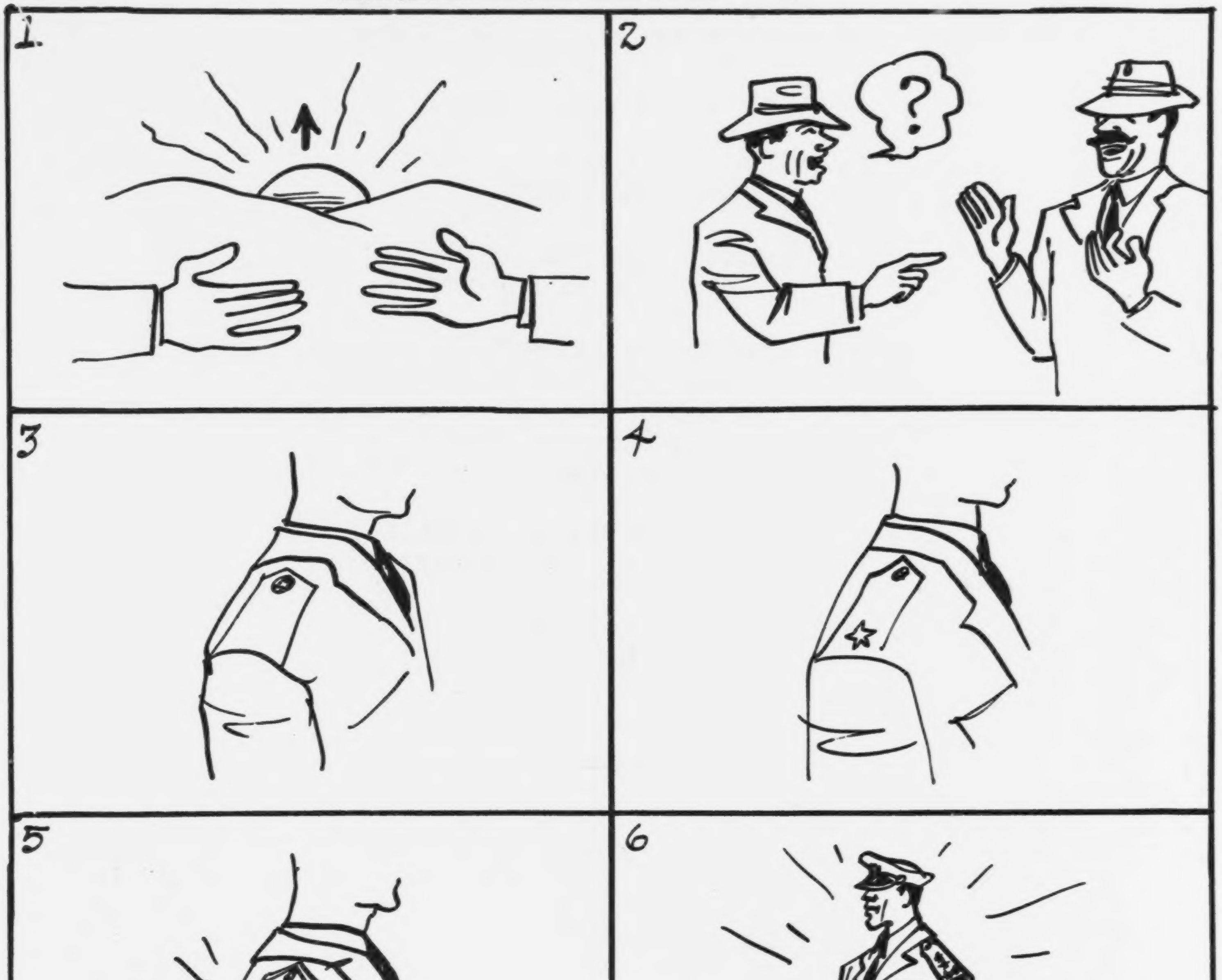

2

Translation of the Dialogue

I'm not a private.

1. Good morning!
Good morning!

2. Aren't you Mr. Novák?
No, I'm Mr. Novotný.

3. Are you a private?
No, I'm not a private.

4. Well, what are you?
I'm a staff sergeant.

5. Is Mr. Novák a captain?
Yes, he is a captain.

6. Is he a good soldier?
Yes, he is.

---

1. Is that white table new?
That one is old, but it is good.

2. Is that green blackboard new?
That one is old, but it is good.

Pattern Drill I.

1. a) Teacher: Já jsem dobrý letec.
Student: Já jsem dobrý letec.

Cues : dobrý student
voják
starý kapitán
rotný
vojín
student

b) Teacher: Já nejsem špatný letec.
Student: Já nejsem špatný letec.

Cues : špatný student
voják
starý kapitán
rotný
vojín
student

c) Cue : ___ moc dobrý letec.
(As above a) and b) with moc)

2. a) Teacher: On je špatný letec.
Student: On je špatný letec.

Cues : špatný student
voják
kapitán
rotný
vojín
student

b) Cue : ___ moc špatný letec.
(As above using moc špatný)

L. 4
Pattern Drill I.

3. a) Teacher: Vy jste ten nový letec.
Student: Vy jste ten nový letec.

Cues : ten nový student
vo ják
kapitán
rotný
vojín

b) Teacher: Vy nejste ten nový letec.
Student: Vy nejste ten nový letec.

Cues : (as under 3. a)

4. a) Teacher: Jste vy kapitán?
Student: Jste vy kapitán?
2nd st.: Ano, já jsem kapitán.

Cues : ten nový kapitán
vojín
student
voják
letec

b) Teacher: Jste vy kapitán?
Student: Jste vy kapitán?
2nd st.: Ne, já nejsem kapitán.

Cues : (As under 4. a)

5. a) Teacher: Jste vy pan Svoboda?
Student: Jste vy pan Svoboda?
2nd st.: Ano, já jsem Svoboda.

Cues : pan Novák
pan Novotný
pan Jones

b) Teacher: Jste vy pan Svoboda?
Student: Jste vy pan Svoboda?
2nd st.: Ne, já nejsem Svoboda.
Já jsem Jones.

Cues : (As under 5. a)

Pattern Drill II.

1. a) Teacher: Já jsem tady.
Student: Já jsem tady.

Cues : venku
doma
daleko
moc daleko

b) Teacher: Já nejsem venku.
Student: Já nejsem venku.

Cues : doma
daleko
moc daleko

2. a) Teacher: Vy jste tady.
Student: Vy jste tady.

Cues : (As under 1. a)

b) Teacher: Vy nejste tady.
Student: Vy nejste tady.

Cues : (As under 1. a)

3. Teacher: On je tady.
Student: On je tady.

Cues : tam
daleko
moc daleko
venku
doma

4. a) Teacher: Co vy jste? (Co jste vy?, Co jste?)
Student: Já jsem letec.
Cue : kapitán
1st st.: Co vy jste?
2nd st.: Já jsem kapitán.

Cues : voják, rotný, student,
ten nový student,
ten nový rotný

b) Teacher: Co je on?
Student: On je letec.
Cue : kapitán
1st st.: Co je on?
2nd st.: On je kapitán.

Cues : (As under 4. a)

5. a) Teacher: To je ten nový stůl.
Student: To je ten nový stůl.

Cues :
student
pes
voják
vojín
letec
rotný
koš
dopis
tank
lístek
papír
mapa
pošta
tužka
židle
tabule
okno
kino
letadlo
rádio

b) Teacher: To je ten starý stůl.

Cues : (As under 5. a)

c) Teacher: To je ten bílý stůl.

Cues :
papír
lístek
pes
tužka
káva
židle
tabule
okno
kolo
letadlo
rádio

d) Teacher: To je ten zelený stůl.

Cues :
papír
lístek
koš
tank
tužka
židle
tabule
okno
kolo
letadlo
rádio

1. Tady je nová zelená tabule.

Je tady tabule?
Je tady nová tabule?
Je tady zelená tabule?
Je tady nová zelená tabule?
Je ta nová tabule tady?
Kde je ta nová zelená tabule?
Jaká je ta tabule?
Jaká je ta zelená tabule?
Je ta nová tabule zelená?
Je ta zelená tabule nová?
Jaká je ta tabule?
Co je tady?

2. Venku je ten starý bílý pes.

Je venku pes?
Je venku bílý pes?
Je venku starý pes?
Je venku ten starý bílý pes?
Je ten starý bílý pes venku?
Kde je ten starý bílý pes?
Jaký je ten starý pes?
Jaký je ten bílý pes?
Je ten bílý pes starý?
Je ten starý pes bílý?
Jaký je ten pes?
Co je venku?

3. Ten starý kapitán je dobrý.

Je ten kapitán dobrý?
Je ten starý kapitán dobrý?
Jaký je ten starý kapitán?
Jaký je ten dobrý kapitán?

4. Ten nový rotný je taky dobrý voják.

Je ten rotný dobrý voják?
Je ten nový rotný (taky) dobrý voják?
Je ten rotný taky nový?
Jaký voják je ten (nový) rotný?
Co je ten nový voják?
Kdo je taky dobrý voják?

Recombination Drill

5. Vy jste voják, ale já nejsem voják.

Jste vy voják? (ano, jsem)
Jsem já voják? (ne, nejste)
Je on voják? (ano, je)
Kdo je voják?
Je ten student voják? (ano, je)

6. Answer:

Jste vy student?
Jste vy dobrý student?
Jste vy nový student?
Je on student?
Je on dobrý student?
Je on nový student?
Je pan Jones student? (ano, on je) /jména studentů/
Je pan Jones dobrý student?
Je pan Jones nový student?

7. Jste vy pan Jones? (Ano, já jsem Jones)

8. Jste vy kapitán? (Ne, já nejsem)
rotný
vojín

já jsem	- I am	já nejsem	- I am not
on je	- he is		
vy jste	- you are	vy nejste	- you are not

Note on pronunciation:

The "j" in "jsem" and in "jste" is generally not pronounced in colloquial speech, so that the two words sound: "sem" and "ste."

In "nejsem" and in "nejste," however, the "j" must always be fully pronounced.

The diphthong "ej." The second element of this diphthong, the glide, is more pronounced than in the corresponding English diphthong, more so than, for instance, in the English word "nay."

Clusters /tr, pr, kr/

The /r/ in English words, e.g., tropical, tree, sounds different from the /tr/ in Czech words, e.g., jitro.

In Czech the /r/ is not only the trilled variety but it also is fully voiced.

The English /r/ in the cluster /tr/ is voiceless.

The same applies to the clusters /pr/ (e.g., the Czech word: prosím) and /kr/.

CULTURAL NOTE: As distinguished from the American usage of "Good morning", the Czech "Dobré jitro" is used only up to approximately 9 a.m. It is certainly not used at noontime or even after 11 o'clock.

In the late morning "Dobrý den" is used. Of course, "Dobrý den" is an all-purpose greeting when meeting people and can be used any time.

NOTE

Pan Svoboda: "Jste vy pan Novák?"
Pan Novotný: "Ne, já jsem Novotný."

Referring to yourself do not use "pan" with your name.

bílý, adj.	- white
já	- I
jsem	- I am
jste	- you are
kapitán, m.	- captain
ne	- no
nový, adj.	- new
on	- he
rotný, m.	- staff sergeant
starý, adj.	- old
voják, m.	- soldier
vojín, m.	- private (rank)
vy	- you
zelený, adj.	- green

dobré jitro - good morning

"jitro" is used in normal speech in the phrase "Dobré jitro", otherwise it is used only in poetry (morn).

bílá káva - coffee with milk (cream)

Lesson 5

Target Features

Feature of Sound: Palatal nasal /ň/

Perception Drill

1. Teacher: On není kapitán.
Student: On není kapitán.

Cues : dobrý voják
špatný voják
doma
moc daleko

2. Teacher: Ten stůl je nízký.
Student: Ten stůl je nízký.

Cues : židle
okno
stůl není

3. Teacher: On je svobodník.
Student: On je svobodník.

Cues : ten voják
tady

4. On je desátník.

Cues : Novák (je desátník)
ten letec
venku
já

5. Teacher: To je slovník.
Student: To je slovník.

Cues : dobrý slovník
Tady

6. Teacher: To je kniha.
Student: To je kniha.

Cues : dobrá kniha
Tady

7. Teacher: To je český dopis.
Student: To je český dopis.

Cues :
mapa
pivo
kniha

8. Teacher: To je anglický dopis.
Student: To je anglický dopis.

Cues :
mapa
kolo
slovník

9. Teacher: Tady je snídaně.
Student: Tady je snídaně.

Cues : dobrá snídaně

10. Teacher: To je pěkný stůl.
Student: To je pěkný stůl.

Cues :
tužka
židle
rádio
den

11. Teacher: Dnes je teplo.
Student: Dnes je teplo.

Cues : zima

12. Teacher: Venku je pěkně.
Student: Venku je pěkně.

Cues : Tady
Dnes
Dnes není

13. Teacher: Jak je venku?
1st st.: Jak je venku?
2nd st.: Prosím?
1st st.: Jak je venku?

Cues : Jak je dnes?
Je pan Novák doma?
Kde je pošta?

Discrimination Drill

žen - žeň
nemá - němá
ne mě - němě
ony - oni
slavný - slavní
hodný - hodní
jiný - jiní
rozumný - rozumní
silný - silní
ne kolik - několik
lan - laň

nyní
Anniny
Mániny
planiny
narozeniny
pěkný nízký
mně ne
pro ně ne
časně ne
podmíněně ne
ukázněně ne

Dialogue

Dnes není pěkně.

1. Jak je dnes?
   Prosím?

2. Jak je dnes venku?
   Dnes není pěkně.
   Dnes není pěkný den.

3. Jaká je snídaně?
   Není moc dobrá.

---

4. Jste vy svobodník?
   Ne, já jsem desátník.

5. Je to česká kniha?
   Ne, to je anglický slovník.

6. Není ten stůl moc nízký?
   Ne, není.

CZECH Vl. I

LESSON 5

1-2

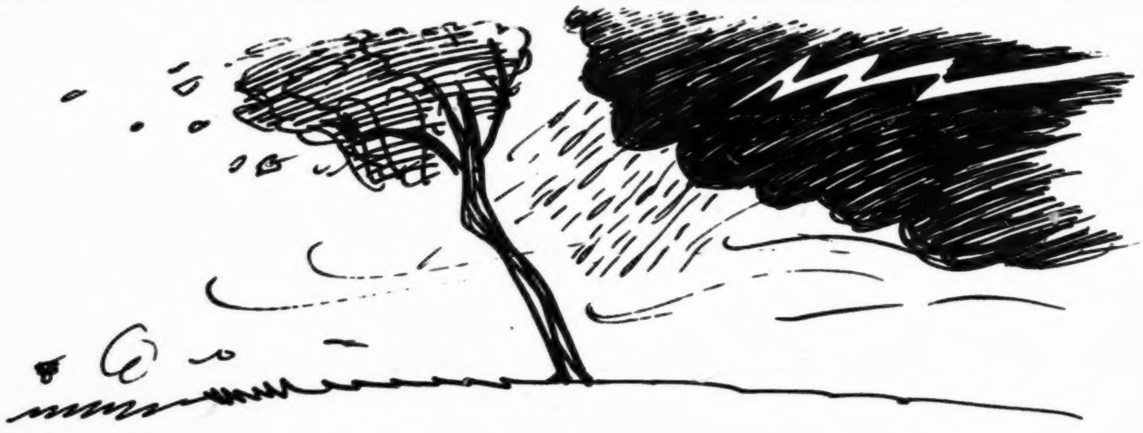

3

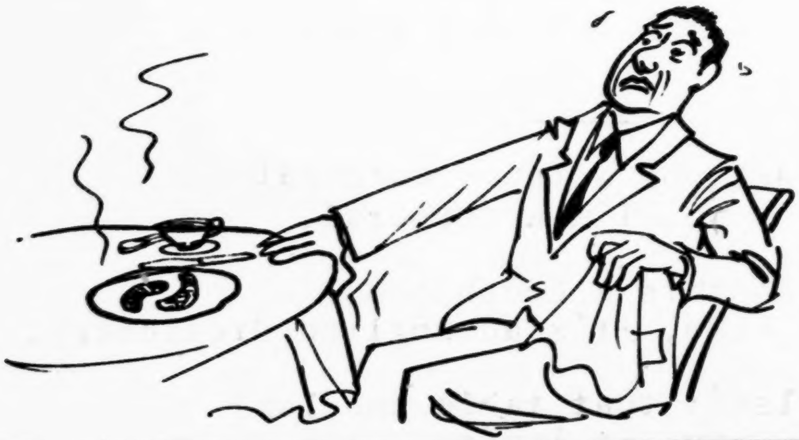

4

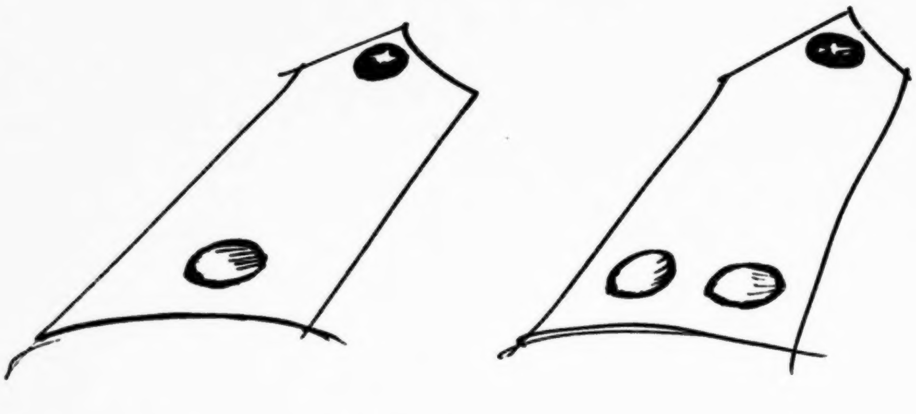

5 – 6

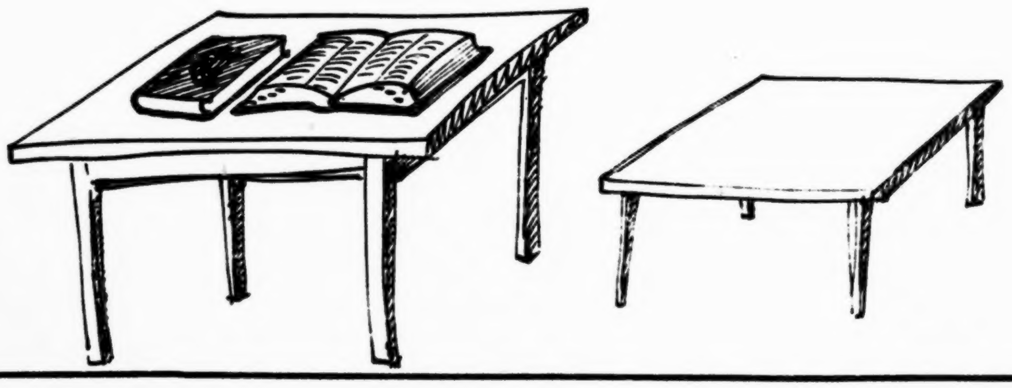

Translation of the Dialogue

How is the weather today?

1. How is it today?
How's the weather today?
    Beg your pardon?

2. How is it outside today?
    It isn't nice today.
    Today is not a nice day.

3. How is breakfast?
    It's not very good.

---

4. Are you a lance corporal?
    No, I'm a corporal.

5. Is this a Czech book?
    No, it's an English dictionary.

6. Isn't that table too low?
    No, it isn't.

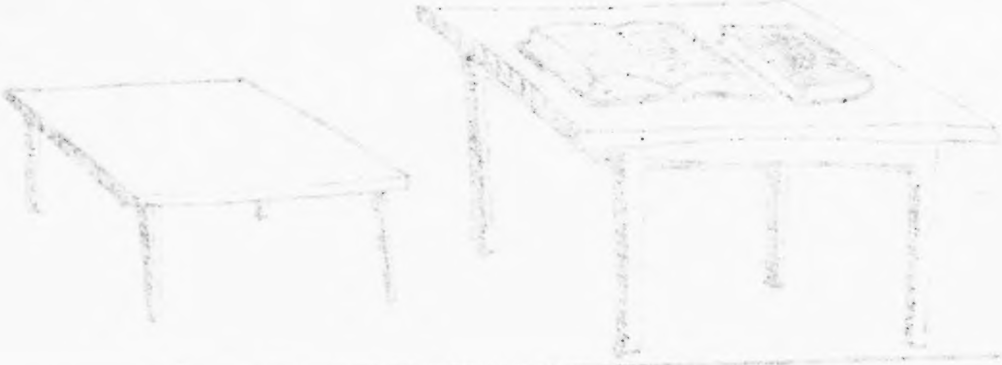

Pattern Drill I.

1. a) Teacher: On je voják.
Student: On není voják.

Cues :
vojín
svobodník
rotný
desátník
kapitán
letec
student

b) Teacher: To je nový tank.
Student: To není nový tank.

Cues :
starý stůl
český slovník
anglická kniha
bílá káva
dobré kakao
staré kino

2. Teacher: Venku je pěkně.
Student: Venku není pěkně.

Cues : Tady
Tam
Dnes

3. Teacher: To je pěkný dopis.
Student: To není pěkný dopis.

Cues :
stůl
kniha
židle
kolo
rádio

4. Teacher: Dnes je dobrá snídaně.
Student: Dnes není dobrá snídaně.

Cues :
špatná
velká

5. Teacher: To je nový svobodník.
Student: To není nový svobodník.

Cues :
______ten starý
Venku__________
Tady___________
______ten nový desátník
To ___________
______ten starý desátník
Venku _________
Tady __________

6. a) Teacher: To je ten nový slovník.
Student: To není ten nový slovník.

Cues :
starý
český
dobrý
anglický
špatný
velký
malý

b) To je ta nová kniha.

Cues :
stará
dobrá
špatná
velká
malá
česká
anglická

7. Teacher: Ten stůl je nízký.
Student: Ten stůl není nízký.

Cues :
tank
židle
tabule
kolo
okno

8. Teacher: To je stůl.
Student: To je stůl.

Cues :
nízký
pěkný
pěkný nízký
není pěkný
není nízký

Pattern Drill II.

1\.

Teacher : Je on vojín?
1st st. addressing 2nd st. : Jste vy vojín?
2nd st. addressing 1st st. : Ano, já jsem vojín.
or : Ne, já nejsem vojín.
1st st. addressing teacher : Ano, on je vojín.
or : Ne, on není vojín.

Cues : svobodník
desátník
rotný
kapitán
voják
letec

2\.

Teacher: Je to ten nový stůl?
1st st.: Je to ten nový stul?
2nd st.: Ne, to není ten nový stul.
(The teacher cues and students form questions and negative answers themselves)

Cues : _____ slovník
anglický _____
_____ kniha
velká _____
_____ okno
bílé _____
_____ káva
dobrá _____
_____ židle
nízká _____
_____ stůl
dobrý _____
_____ snídaně
velká _____
_____ rádio
pěkné _____
_____ kolo
zelené _____
_____ tabule
malá _____
_____ slovník
český _____
_____ pivo

3. Teacher: Je dnes teplo?
1st st.: Je dnes teplo?
(repeats addressing his neighbor)
2nd st.: Ne, dnes není teplo.

(Teacher cues. Students form questions and negative answers themselves)

Cues : venku ____
____ moc teplo
tam ____
____ pěkně
tady ____
____ moc pěkně
dnes ____
____ zima
venku ____
____ moc zima
tam ____
____ moc pěkně
venku ____

4. Teacher: Ten rotný není dobrý student.

Cues : svobodník ____
____ dobrý voják
desátník ____
____ dobrý letec
kapitán ____
____ nový student
vojín ____
____ špatný voják
rotný ____

5. Teacher: Je ten rotný dobrý student?
1st st.: Je ten rotný dobrý student?
2nd st.: Ne, ten rotný není dobrý student.

Cues : (As under 4.)

Recombination Drill

1. Dnes není venku pěkně.

Je dnes venku pěkně?
Jak je dnes venku?

2. Snídaně není moc velká, ale je dobrá.

Je snídaně dobrá?
Je snídaně velká?
Je snídaně moc velká?
Je snídaně moc dobrá?
Je snídaně moc špatná?
Je snídaně špatná?
Jaká je dnes snídaně?
Je česká snídaně dobrá?
Je česká snídaně velká?

3. Novák je vojín. Novotný je starý voják. On je rotný.

Je Novák voják?
Je Novotný taky voják?
Je Novák starý voják?
Je Novotný starý voják?
Je Novák svobodník?
Je Novák desátník?
Je Novák rotný?
Je Novotný rotný?
Je Novotný starý voják?
Co je Novák?
Co je Novotný?
Kdo je vojín?
Kdo je rotný?

4. Ten český slovník je starý, ale dobrý.

Je ten český slovník starý?
Je ten český slovník moc starý?
Je to český slovník?
Je to anglický slovník?
Je ten český slovník nový?
Je tady český slovník?
Je tady taky anglický slovník?
Jaký slovník je tady?
Jaký je ten český slovník?
Co je to tady?
Je ten slovník dobrý?
Je ten český slovník dobrý?
Je ten český slovník špatný?
Jaký je ten starý český slovník?

5. Ta anglická kniha je taky stará.

Je ta anglická kniha stará?
Je ta anglická kniha moc stará?
Je to anglická kniha?
Není to česká kniha?
Je ta kniha nová?
Je ta anglická kniha nová?
Je to stará anglická kniha?
Je to nová anglická kniha?
Je tady anglická kniha?
Je tady stará anglická kniha?
Je tady nová anglická kniha?
Je tady česká kniha?
Jaká je ta kniha?
Jaká je ta anglická kniha?

6. Ta bílá židle je nízká.

Je ta židle nízká?
Je ta židle bílá?
Je ta bílá židle nízká?
Je ta nízká židle bílá?
Je ta bílá židle moc nízká?
Je ta židle zelená?
Je ta nízká židle zelená?
Je to nízká židle?
Je to zelená židle
Jaká je ta židle?
Jaká je ta bílá židle?
Jaká je ta nízká židle?

7. Ale ten malý zelený stul není nízký.

Je ten stůl malý?
Je ten stůl velký?
Je ten stůl zelený?
Je ten stul nízký?
Je ten stul bílý?
Je ten stůl moc nízký?
Je ten malý stůl bílý?
Je ten malý stůl zelený?
Je ten zelený stůl malý?
Je ten zelený stůl velký?
Je ten zelený stůl nízký?
Je ten zelený stůl moc nízký?
Jaký je ten stůl?
Jaký je ten malý stůl?
Je ten malý zelený stůl nízký?

8. The teacher speaks sentences 1. - 7.
After each sentence:

1st student forms a question
2nd student answers the question

In articulating /n/ the passage through the mouth is completely closed by pressing the front of the tongue against the upper front teeth (incisors) or against the upper gums and then removing it. The vocal cords are vibrating and the velic (the entrance from the upper part of the pharynx into the nasal cavity) is open.

In articulating /ň/ it is the blade of the tongue which is pressed against the hard palate or the gums. The tip of the tongue hangs loosely (as with the articulation of the /i/ or /e/. The vocal cords are vibrating and the velic is open.

Vocabulary

anglický, adj.	**English**
český, adj.	**Czech**
desátník, m.	**corporal**
dnes	**today**
kniha, f.	**book**
není	**is not**
nízký, adj.	low
pěkně, adv.	nice, nicely
pěkný, adj.	pretty,nice
prosím?	(beg your) pardon?
slovník, m.	dictionary
snídaně, f.	breakfast
svobodník, m.	lance corporal

Idioms

jak je dnes?	how is it today? how's the weather today?
dnes je pěkně	it's a nice day today
prosím?	(beg your) pardon?
(with a falling-rising intonation)	(if you don't hear or understand)

Lesson 6.

Target Features

Structure: Accusative case singular,
Nouns and demonstratives
Feminine
Masculine inanimate
Neuter

Perception Drill

Visual Aids needed:

hnědá tužka, mapa, tabule, židle, lístek, hnědý papír, kniha, slovník, rádio

Accusative case of feminine nouns whose nominative ends in -a

1. a) Teacher: To je tužka,
Já mám tužku.
Student: Já mám tužku.
Teacher: On má tužku.
Student: On má tužku.
Teacher: Vy máte tužku.
Student: Vy máte tužku.

Cues : mapa
kniha
káva

Accusative case of feminine nouns whose nominative ends in -e

b) Teacher: To je židle.
Já mám židli.
Student: Já mám židli.

etc. as above under 1.a)

Cue : snídaně

2. a) Teacher: To je tužka.
Já hledám tužku.
Student: Já hledám tužku.
On hledá tužku.
Vy hledáte tužku.

Cues :
kniha
mapa
tabule
židle

b) Teacher: To je ta tužka.
Já hledám tu tužku.
Student: Já hledám tu tužku.

Cues :
ta mapa
ta tabule
ta židle

3. Teacher: Ta tužka je hnědá.
Student: Ta tužka je hnědá.

Cues : Ten lístek
Ten papír
Ta kniha
Ta mapa
To rádio

4. Teacher: Tady je židle a tamhle je koš.
Student: Tady je židle a tamhle je koš.

Cues :
tabule
kniha
tužka

mapa
slovník
papír

5. Teacher: Ten voják je důstojník.
Student: Ten voják je důstojník.

Cues : Pan Jones
Pan Novák
Pan Němec
On

6. Teacher: Ten voják je poručík.
Student: Ten voják je poručík.

Cues : Pan Jones
Pan Novák
Pan Němec
On

7. Teacher: To je čistý papír.
Student: To je čistý papír.

Cues : stůl
židle
okno
není

8. Teacher: To je špinavý papír.
Student: To je špinavý papír.

Cues : stůl
židle
okno
není

9. Teacher: To je Máňa.
Student: To je Máňa.
Teacher: Já hledám Máňu.
Student: Já hledám Máňu.

Cues : On hledá
Tady je
Tamhle je

10. Teacher: Pan Novák je doma.
On je doma.
Teta je doma.
Ona je doma.
Student: Repeats
Teacher: Je pan Novák doma?
Student: Ano, on je doma.

Cues : Teta
Máňa

11. Teacher: Narozeniny.
Student: Narozeniny.

Cues : Já mám dnes ______
On má dnes ______
Ona má dnes ______
Vy máte dnes ______
Kdo má dnes ______

12. Teacher: Já mám hlad.
Student: Já mám hlad.

Cues : On
Ona
Vy
Kdo

13. Teacher: Žízeň.
Student: Žízeň.

Cues : Já mám ______
On má ______
Ona má ______
Vy máte ______
Kdo má ______

14. Teacher: Peníze.
Student: Peníze.

Cues : Já mám ______
Já nemám ______
On má ______
Pan Novák nemá ___
Kdo má ______

15. Teacher: Tady je nějaký papír.
Student: Tady je nějaký papír.

Cues : tužka
mapa
kolo

Dialogue

Kdo má tu tužku?

1. Kde je ta hnědá tužka?
Kdo má tu tužku?
Máte vy tu tužku?

Nemám.
Ale tamhle je nějaká hnědá tužka.

---

2. Kdo je to ten důstojník?

To je poručík Němec.

3. Má on židli?

Ano, má.

Jaká je ta židle?
Není špinavá?

Ne, je čistá.

---

4. Máte hlad?

Ne, nemám.
Ale mám žízeň a nemám peníze.

---

5. Je tady Máňa? Já hledám Máňu.

Ona tady dnes není.
Má narozeniny.

LESSON 6

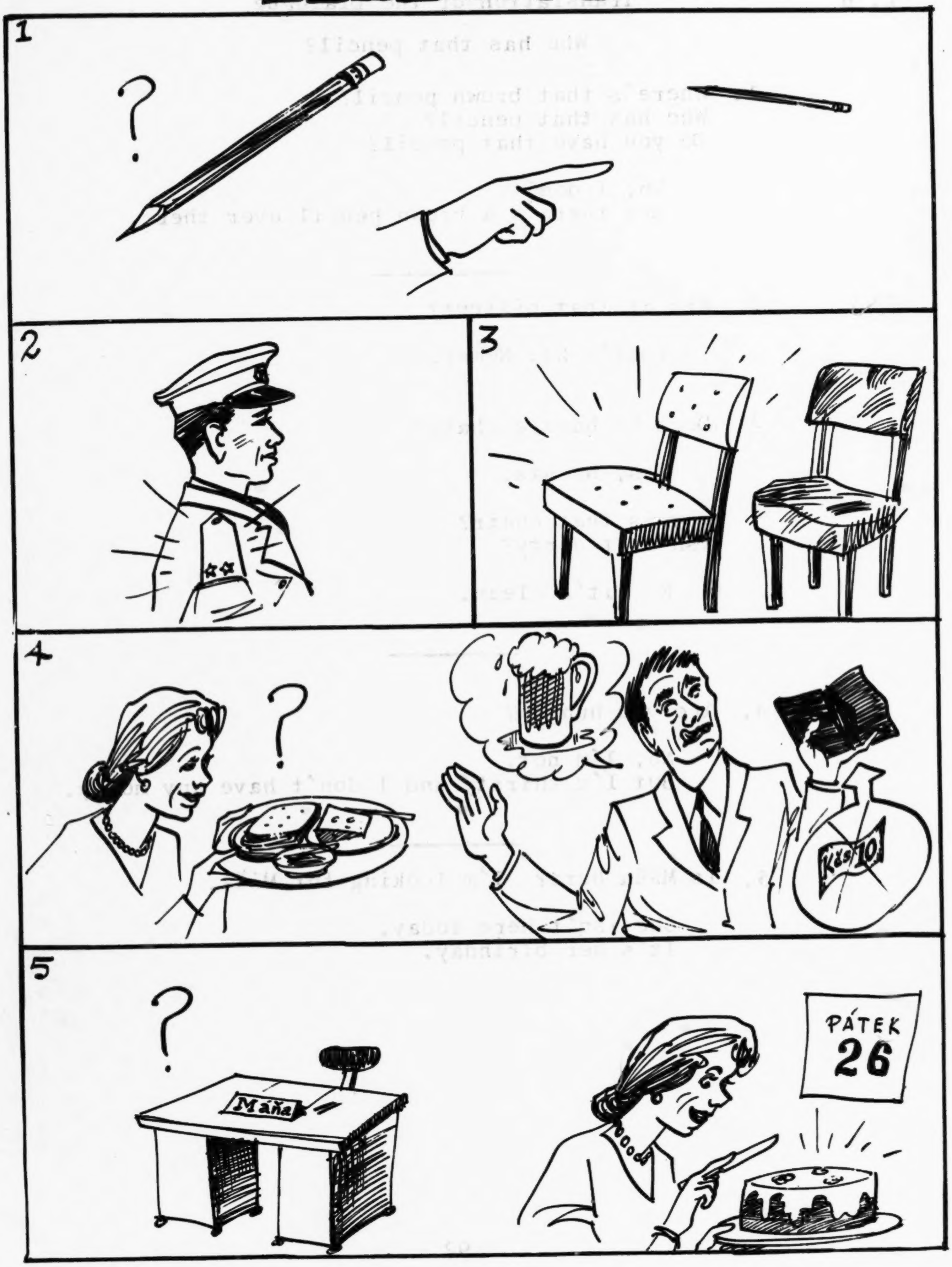
1
2
3
4
Kčs 10
5
Máňa
PÁTEK
26

Translation of the Dialogue

Who has that pencil?

1. Where's that brown pencil?
Who has that pencil?
Do you have that pencil?

No, I don't.
But there's a brown pencil over there.

---

2. Who is that officer?

That's Lt. Němec.

3. Does he have a chair?

Yes, he has.

How is that chair?
Isn't it dirty?

No, it's clean.

---

4. Are you hungry?

No, I'm not.
But I'm thirsty and I don't have any money.

---

5. Is Máňa here? I'm looking for Máňa.

She isn't here today.
It's her birthday.

1. a) Teacher: Tady je tužka.
Já mám tužku.
Student: Tady je tužka.
Já mám tužku.

Cues : mapa
kniha
káva

b) Teacher: Tady je židle.
Já mám židli.
Student: Tady je židle.
Já mám židli.

Cues : tabule
snídaně

2. Teacher: Já mám tužku.
Cue : mapa
Student: Já mám mapu.
Cue : On má
Student: On má mapu.

Cues : _____ kniha
Ona _______
_____ káva
Vy máte ___
_____ židle
Já _______
_____ snídaně
On _______
_____ teta
Ona _______

L. 6
Pattern Drill I.

3\.
Teacher: Já hledám tužku.
Cue : mapa
Student: Já hledám mapu.
Cue : On hledá
Student: On hledá mapu.

Cues : ______ kniha
Ona ______
______ káva
Vy hledáte ______
______ židle
Já ______
______ tabule
Vy ______
______ pošta
Ona ______
______ Máňa
______

4\.
Teacher: Tady je kolo.
Já mám kolo.
Student: Tady je kolo.
Já mám kolo.

Cues : kakao
rádio
mléko

5\.
Teacher: Tady je papír.
Já mám papír.
Student: Tady je papír.
Já mám papír.

Cues : dopis
lístek
stůl
slovník

6\.
Teacher: Já hledám papír.
Student: Já hledám papír.

Cues : On ______ koš
______
Ona ______ slovník
______
Vy ______ lístek
______
Já mám ______ rádio
______
On ______ kolo
______
Vy ______ kakao
______

7. Teacher: Já mám hlad.
Student: Já mám hlad.
Cue : žízeň
Student: Já mám žízeň.

Cues : On ________ hlad
____
Vy ________ žízeň
____
Ona ________ hlad
____

8. Teacher: Já mám narozeniny.
Student: Já mám narozeniny.
Cue : peníze
Student: Já mám peníze.

Cue : On ________ narozeniny
____
Ona ________ peníze
____
Vy ________ narozeniny
____

Pattern Drill II.

1\.

Teacher: Já mám peníze.
Student: Já mám peníze.
Cue : On
Student: On má peníze.

Cues : ______ hlad
Vy ________
______ žízeň
Ona ________
______ narozeniny
Já ________
______ hlad
Ona ________
______ peníze
Vy ________
______ narozeniny
On ________
______ žízeň
Já ________
______ peníze

2\.

Teacher: Já hledám slovník.
Student: Já hledám slovník.
Cue : On
Student: On hledá slovník.

Cues : ______ peníze
Ona ________
______ dopis
Vy ________
______ kolo
Já ________
______ teta
On ________
______ tužka
Ona ________
______ židle
Vy ________
______ rádio
Já ________
______ kniha
On ________

3. Teacher: Tady není tužka.
Já hledám tužku
Student: Tady není tužka.
Já hledám tužku

Cues :
mapa
ta kniha
židle
tabule
teta
Máňa
ten dopis
ten lístek
papír
koš
stůl
ten slovník
kakao
to kolo
pivo
mléko
rádio

4. Teacher: Já mám tužku.
Student: Já mám tužku.
Cue : Tady je
Student: Tady je tužka.

Cues :
_______ mapa
On má _____
Já hledám ____
_______ kniha
Tamhle je ___
Vy máte _____
_______ židle
Tady je _____
On hledá _____
_______ teta
Tamhle je ____
On má _______
_______ slovník
Vy hledáte ___
_______ pošta
Tamhle je ____
On hledá _____
_______ kolo
Venku je _____
_______ Máňa
Já hledám ____
Tady není ____
_______ ta tužka
Já mám _______
On hledá _____
_______ ten dopis
Vy máte ______
Tamhle je ____
Ona má _______
_______ ta kniha
Vy hledáte ____
Tady není _____
_______ to rádio
Ona nemá ______
_______ ta židle
Já hledám _____
Venku není ____

Recombination Drill

1. Pan Svoboda hledá tužku.

Hledá pan Svoboda tužku?
Kdo hledá tužku?
Co hledá pan Svoboda?
Hledá p.Svoboda knihu?
Hledá p.Novák tužku?

2. Tamhle je nějaká hnědá tužka.

Je tamhle nějaká tužka?
Je tamhle nějaká hnědá tužka?
Kde je tužka?
Kde je nějaká tužka?
Kde je hnědá tužka?
Kde je nějaká hnědá tužka?
Není ta tužka zelená?
Jaká tužka je tamhle?

3. Venku je nějaký důstojník. To je poručík Němec.

Je venku nějaký důstojník?
Kdo je venku?
Kde je nějaký důstojník?
Je ten důstojník poručík?
Je to poručík Němec?
Je Němec poručík?
Není on kapitán?

4. On nehledá židli. On má židli.

Hledá on židli?
Má on židli?
Kdo nehledá židli?
Kdo má židli?
Co on nehledá?
Co on má?

5. Ta židle není špatná. Je to pěkná zelená židle a je čistá.

   Je ta židle špinavá?
   Je ta židle pěkná?
   Je ta židle zelená?
   Je ta židle čistá?
   Není ta židle hnědá?
   Není ta židle bílá?
   Jaká je ta pěkná zelená židle?

6. Pan Novák je dnes doma.
   Má tam pivo, ale nemá žízeň.

   Je pan Novák doma?
   Je pan Novák dnes doma?
   Kde je pan Novák dnes?
   Kdo je dnes doma?
   Má tam pan Novák pivo?
   Co tam má pan Novák?
   Kdo má pivo?
   Má pan Novák žízeň?
   Kdo nemá žízeň?

7. Pan Novotný má velký hlad a žízeň.
   Ale nemá peníze.

   Má pan Novotný hlad?
   Má pan Novotný velký hlad?
   Kdo má hlad?
   Má on taky žízeň?
   Kdo má žízeň?
   Kdo má hlad a žízeň?
   Kdo má velký hlad a žízeň?
   Má pan Novotný peníze?
   Co nemá pan Novotný?
   Kdo nemá peníze?
   Kdo nemá peníze, ale má hlad?
   Kdo má hlad, ale nemá peníze?
   Kdo má žízeň, ale nemá peníze?
   Kdo má velký hlad a žízeň, ale nemá peníze?

8. Teta Máňa tady není. Je doma.
Ona má dnes narozeniny.

Je tady teta?
Je tady teta Máňa?
Je teta doma?
Je teta Máňa doma?
Kde je teta?
Kde je teta Máňa?
Má teta dnes narozeniny?
Má Máňa dnes narozeniny?
Má teta Máňa dnes narozeniny?
Kdo má dnes narozeniny?

9. The teacher speaks statements 1. - 8.
After each statement:

1st student forms a question,
2nd student answers the question.

10. Má pan Jones hlad?
žízeň?
peníze?
dnes narozeniny?

Kdo má hlad?
žízeň?
peníze?
dnes narozeniny?

Generalization

ACCUSATIVE CASE

In the sentence "The captain has a map" the noun captain is called the subject of the verb has and the noun map is called the direct object of the same verb.

In English we distinguish between subject and direct object by the order of the words, and words do not usually change in form. (Such words as I - me, he - him, she - her, etc. do change in form to show whether they are subjects or objects).

But many Czech nouns have a different form as direct object from the form that marks them as subjects.

Each particular form of a Czech noun is called a case. A noun used as a subject is said to be in the nominative case which is the basic form given in vocabularies of this textbook and in all dictionaries. A noun used as a direct object is said to be in the accusative case.

VERBS

When a verb is used with a direct object it is called a transitive verb.

When it is used without a direct object it is called an intransitive verb.

In English most verbs can be transitive or intransitive. Thus in the sentence:
"John killed a bear,"
killed is a transitive verb.
However in the sentence
"John kills for the love of killing,"
kills is an intransitive verb.

FEMININE

Nominative		Accusative
ta	-	tu
mapa	-	mapu
židle	-	židli

The accusative of the demonstrative ta is tu.

Feminine nouns which end in -a in the nominative form the accusative by adding -u to the stem.

Feminine nouns which end in -e in the nominative form the accusative by adding -i to the stem.

To je mapa. - Tady není židle
On má mapu. On hledá židli.

To je ta mapa. - Tady je ta židle.
On má tu mapu. - On má tu židli.

Nominative		Accusative
žízeň	-	žízeň

The accusative of feminine nouns whose nominative ends in a consonant is identical with the nominative.

Já mám žízeň.

MASCULINE

Animate	The accusative of masculine nouns denoting persons and animals (animate nouns) has a different form from the nominative. It is dealt with in Lesson No. 7
Inanimate	The accusative of all other masculine nouns (inanimate nouns) is identical with the nominative.

Tady je dopis.	Tady není slovník.
On má dopis.	Já hledám slovník.

Není čas. (There is no time)
Já nemám čas.

Masculine demonstrative pronoun in the accusative case:

if used with animate nouns has a different form from the nominative.
It is dealt with in Lesson No. 7

if used with inanimate nouns
the accusative is identical with the nominative.

Tady je ten dopis.	Tady není ten slovník.
On má ten dopis.	Já hledám ten slovník.

NEUTER

The accusative of all neuter nouns and of the demonstrative"to"is identical with the nominative.

To kolo tady není.
Já hledám to kolo.

Eva hledá Máňu. Eva is looking for Máňa.

We can change the word order in many such Czech sentences (for instance, if we want to stress that it is Eva and not someone else who is looking for Máňa) and say:

Máňu hledá Eva. Eva is looking for Máňa.

The basic meaning of the sentence remains the same. If we change the word order in the English sentence:

Máňa is looking for Eva

we have a different situation which would be expressed in Czech by

Máňa hledá Evu,
or Evu hledá Máňa

Vocabulary

čistý, adj.	clean
důstojník, m.	officer (mil.)
hlad, m.	hunger
hledám	I'm looking for
hnědý, adj.	brown
mám	I have
narozeniny, f. pl.	birthday
nějaký	some
ona	she
peníze, m. pl.	money
poručík, m.	lieutenant
špinavý, adj.	dirty
tamhle	over there
žízeň, f.	thirst

Já mám hlad	I'm hungry
Já mám žízeň	I'm thirsty
podporučík, m.	3rd lieutenant
poručík, m.	2nd lieutenant
nadporučík, m.	1st lieutenant
Máňa, f.	a pet name, term of endearment for Marie (= Mary)
Němec, surname	
pan Němec	Mr. Němec

Lesson 7

Target Features

Features of Sound: ť, ď

ť : těší, posaďte se, pojďte
ď : sedím, vidím, děkuju, podívejte se
One-syllable prepositions and word stress.

Structure:

Accusative singular of animate masculine nouns

kapitán - kapitána
letec - letce
pan Svoboda - pana Svobodu

Preposition: pro

Perception Drill

Drill according to real situation:

1. sedí
   On sedí.
   On sedí tady.
   Vy sedíte tady.
   Já sedím tady.
   On sedí tamhle.

2. a) Těší mě.

   b) Já jsem Novák.
   Těší mě. Já jsem Svoboda.
   Těší mě.

   c) Let the students use their own names.

3. čas
   Já mám čas.
   On má _____
   Vy máte ____
   Já nemám ___
   Vy nemáte ___
   On nemá ____

4. jdu
   Já tam jdu (colloq. pronunciation "du")
   On tam jde.
   Vy tam jdete.
   Já tam nejdu (pronounced "nejdu")
   On tam nejde.
   Vy tam nejdete.

5. a) pro
   Je tady tužka? (The student speaks
   Já jdu pro tužku. both sentences)

   Cues : Je tady ta kniha?
   mapa
   káva
   židle
   teta

b) Je tady Novák?
Já jdu pro Nováka.

Cues: Je tady pan Novák?
kapitán
kapitán Novák

c) Je tady ten kapitán?
Já jdu pro toho kapitána.

Cue : Je tady ten poručík?

d) Je tady ten letec?
Já jdu pro toho letce.

6. rotmistr
On je rotmistr.
Němec ______
Ten voják ______

7. praporčík
On je praporčík.
Svoboda ______
Ten voják ______
Já nejsem ______

8. a) 1st st.: Koho hledáte?
2nd st.: Já hledám Nováka.
Kde je Novák?

Cues: kpt.Novák
ten letec

b) 1st st.: Pro koho jdete?
2nd st.: Já jdu pro Nováka.

Cues : kapitán Novák
ten letec

9. vidím
Tamhle je kniha.
Já vidím tu knihu.

Cues: ___tu tužku
On vidí _____
____tu mapu
Vy vidíte _____
____ toho vojáka
Němec vidí _____
_____kapitána Nováka

10. a) Dobrý večer.

b) Pan Novák je večer doma.
venku
tady

c) Dnes večer je zima.
teplo
pěkně

11. Pojďte sem!
On jde sem.
Pan Novák _____
Máňa _______

12. a) Pojďte dál!

b) Dál!

13. Posaďte se!

14. Děkuju.

1st st.: Posaďte se!
2nd st.: Děkuju.

15. Podívejte se!
sem
tam
tamhle

16. Posaďte se, prosím!
Pojďte sem,_______
Pojďte dál, ______
Podívejte se, _____

Dialogue

Praporčík jde pro kapitána.

1. Rotmistr Němec : Dál!
Praporčík Svoboda: Dobrý večer.

2. Rotmistr Němec : Dobrý večer.
Pojďte dál, já jsem rotmistr Němec.
Praporčík Svoboda: Těší mě. Já jsem praporčík Svoboda.

3. Rotmistr Němec : Těší mě. Posaďte se, prosím.
Praporčík Svoboda: Děkuju, ale já nemám čas.

4. Rotmistr Němec : Koho hledáte?
Praporčík Svoboda: Je tady kapitán Novák?
Já jdu pro kapitána Nováka.

5. Rotmistr Němec : Pro toho letce?
Praporčík Svoboda: Ano, pro toho.

6. Rotmistr Němec : Pojďte sem! Podívejte se!
Tamhle sedí. Vidíte?
Praporčík Svoboda: Aha, jo, děkuju.

Rotmistr Němec : Prosím.

CZECH Vol I

LESSON 7

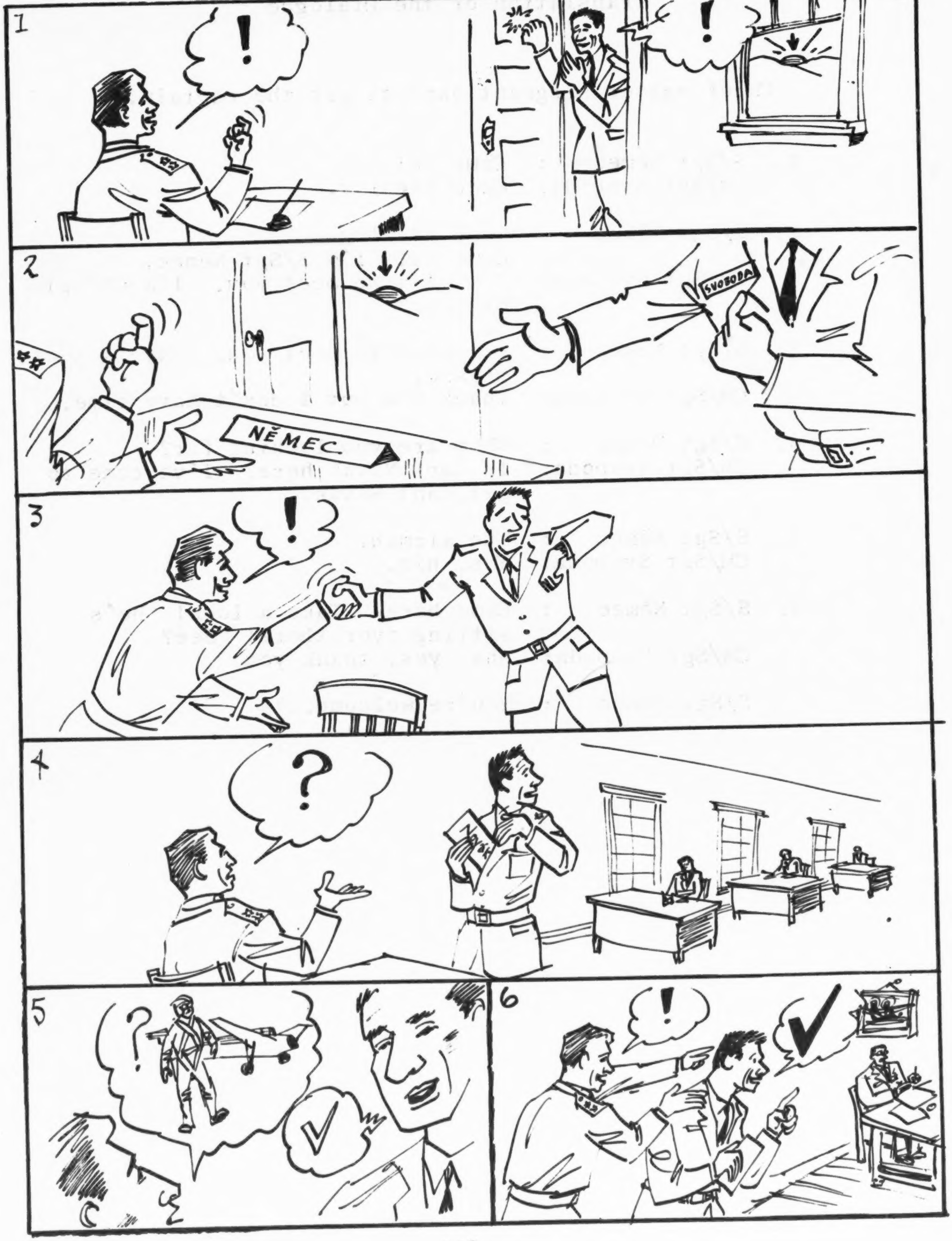
1
!
!
2
NĚMEC
SVOBODA
3
!
4
?
5
?
6
!

Translation of the Dialogue

Chief master sergeant came to get the captain.

1. S/Sgt Němec : Come in!
   CM/Sgt Svoboda: Good evening.

2. S/Sgt Němec : Good evening. Come in. I'm S/Sgt Němec.
   CM/Sgt Svoboda: I'm glad to meet you. I'm CM/Sgt Svoboda.

3. S/Sgt Němec : I'm glad to meet you. Have a seat, please.
   CM/Sgt Svoboda: Thank you but I don't have time.

4. S/Sgt Němec : Whom are you looking for?
   CM/Sgt Svoboda: Is Capt Novák here? I've come to get Capt Novák.

5. S/Sgt Němec : The airman?
   CM/Sgt Svoboda: Yes, him.

6. S/Sgt Němec : Come here! Take a look! He's sitting over there! See?
   CM/Sgt Svoboda: Aha, yes, thank you.
   S/Sgt Němec : You're welcome.

Pattern Drill I.

1. Kde je kapitán?
Já hledám kapitána. (The student speaks both sentences)

Cues: poručík
svobodník
desátník
Novák
pan Novák
pan Johnson
(acc.: -a)

2. Kde je ten kapitán?
Já hledám toho kapitána.

Cues: ten poručík
ten svobodník
ten student
ten voják
ten vojín
ten důstojník

3. Kde je Němec?
Já hledám Němce.

Cues: pan Němec
ten letec
pan Jones
(acc.: -e)

4. Kde je pes?
Já hledám psa.

Cue: ten pes

5. Koho hledáte?
Já hledám kapitána.

Cue: poručík
1st st.: Koho hledáte?
2nd st.: Já hledám poručíka.

L. 7
Pattern Drill I.

Cues : svobodník
desátník
Novák
pan Novák
Němec
pan Němec
pan Jones
ten letec

6. Pro koho jdete?
Já jdu pro kapitána.

Cue: poručík

1st st.: Pro koho jdete?
2nd st.: Já jdu pro poručíka.

Cues : desátník
ten student
ten vojín
Novák
pan Novák
ten letec
pan Němec

teta
Máňa

7. Pro co jdete?
Já jdu pro kávu.

Cue: kniha

1st st.: Pro co jdete?
2nd st.: Já jdu pro knihu.

Cues : tužka
mapa
židle
snídaně

ta mapa
ta židle

papír
slovník
dopis
ten dopis
ten stůl
kolo
pivo
mléko
rádio
to kolo
to rádio

Pattern Drill II.

1. a) Já vidím venku toho kapitána.
________ ten rotmistr
On ________
________ ten vojín
Vy ________
________ ten desátník
Já ________
________ ten poručík
On ________
________ ten pes
Vy ________
________ ten letec
Ona ________
________ pan Novák
Já ________
________ pan Němec
Vy ________
________ ten praporčík
On ________
________ ten důstojník

b) Já vidím pana Svobodu.
On ________
________ (name of student or instructor with acc. ending in -u)
Vy ________
________ pan ____

2. Já jdu pro toho kapitána.
On ________
________ ten student
Vy ________
________ ten voják
Ona ________
________ ten důstojník
Já ________
________ ten praporčík
On ________
________ ten rotmistr
Vy ________
________ ten pes
Ona ________
________ ten letec
Já ________
________ pan Němec
Vy ________
________ rotmistr Novák
On ________
________ praporčík Svoboda
Ona ________
________ pan Jones (names of students)

Pattern Drill II.

3. Koho hledáte?
Koho vidíte?
Pro koho jdete?

Cue: hledáte
1st st.: Koho hledáte?
Cue : ten student
2nd st.: Já hledám toho studenta.

Cues : vidíte ________
ten praporčík
____
jdete ________
poručík Novák
____
hledáte ________
ten pes
____
vidíte ________
ten letec
____
jdete ________
pan Němec
____
hledáte ________
(names of instructors, acc.: -a,-e,-u)
____
vidíte ________
(names of students, acc.: -a,-e,-u)
____
jdete ________
teta
____
hledáte ________
Máňa
____

4. Co vidíte?
Co hledáte?
Pro co jdete?

Cues: Já vidím tank.
hledáte ________
koš
____
jdete ________
káva
____
vidíte ________
tabule
____
jdete ________
ta kniha
____
hledáte ________
to rádio
____
vidíte ________
ten slovník
____
hledáte ________
pošta
____
jdete ________
pivo
____
vidíte ________
pes
____
jdete ________
peníze
____

5. a) Posaďte se!
Cue : sem
Student: Posaďte se sem!

Cues : tam
tamhle

b) Pojďte sem!
Cue : dál

6. Já sedím tady.
On ________
________ tam
Ona ________
________ tamhle
Vy ________
________ venku
Já ________
________ daleko
On ________
________ doma
Ona ________
________ večer doma
Vy ________
________ dnes doma
Já ________
________ dnes večer doma
On ________
________ moc daleko
Ona ________

Recombination Drill

1. Je večer. Venku je moc zima.

Je tam moc zima?
Je tam zima?
Je venku zima?
Je večer venku zima?
Je venku teplo?
Jak je tam?
Jak je venku?
Jak je večer venku?

2. Tam je nějaký praporčík.

Je tam nějaký praporčík?
Je venku nějaký praporčík?
Je tam venku nějaký voják?
Je ten voják praporčík?
Kdo je tam venku?

3. Má malý bílý lístek.

Má on nějaký lístek?
Má on nějaký malý lístek?
Má on nějaký bílý lístek?
Má on nějaký malý bílý lístek?
Má on zelený lístek?
Nemá on hnědý lístek?
Co má ten praporčík?
Jaký lístek má ten praporčík?
Kdo má ten (malý bílý) lístek?

4. Jde sem. Tady je pěkně teplo.

Jde ten praporčík sem?
Kdo jde sem?
Je tady teplo?
Je tady pěkně teplo?
Není tady zima?
Jak je tady?

5. Tady sedí rotmistr Němec.

Sedí tady Němec?
Sedí tady rotmistr Němec?
Nesedí on tamhle?
Kdo tady sedí?
Kde sedí rotmistr Němec?

6. Má nějaký papír a tužku.

Má ten rotmistr nějaký papír?
Má on tužku?
Má on papír a tužku?
Má on nějaký papír a tužku?
Kdo má papír?
Kdo má tužku?
Kdo má papír a tužku?
Co má rotmistr Němec?

7. Tamhle sedí kpt. Novák.

Sedí tamhle Novák?
Sedí tamhle kpt. Novák?
Sedí tady kpt. Novák?
Nesedí on tady?
Kdo sedí tamhle?
Kde sedí kpt. Novák?

8. Je to dobrý voják.

Je on dobrý voják?
Kdo je dobrý voják?
Kdo není špatný voják?
Jaký voják je kpt. Novák?

9. Je letec.

Je ten kapitán letec?
Je ten kpt. Novák letec?
Kdo je letec?

10. Ten praporčík jde pro kpt. Nováka.

Jde ten praporčík pro Nováka?
Jde on pro kpt. Nováka?
Kdo jde pro Nováka?
Pro koho jde ten praporčík?
Jde ten kapitán pro praporčíka?
Kdo jde pro koho?

11. On nevidí kpt. Nováka, ale vidí rtm. Němce.

Vidí on (rotmistra) Němce?
Vidí on (kapitána) Nováka?
Kdo vidí (rotmistra) Němce?
Kdo nevidí (kpt.) Nováka?
Kdo vidí koho?

12. Ten rtm. je starý voják, ale není letec.

Je ten rotmistr starý voják?
Je ten rotmistr letec?
Jaký voják je ten rotmistr?
Kdo je starý voják?
Kdo není letec?

13. Taky tam je nějaký nový desátník.

Je tam nějaký desátník?
Je tam nějaký nový desátník?
Je tam nějaký svobodník?
Kdo je tam?
Kdo tam taky je?

14. Ten taky hledá toho kapitána letce.

Hledá on toho kapitána?
Hledá on toho kapitána letce?
Hledá ten desátník toho kapitána?
Kdo (taky) hledá toho kapitána?
Koho hledá ten desátník?
Koho hledá ten nový desátník?
Hledá on toho letce?

15. The teacher speaks statments 1. - 14.
After each statement:

1st st.: forms a question,
2nd st.: answers the question.

Generalization

Accusative Singular of Animate Nouns

The accusative singular of the demonstrative ten if it relates to a male person or animal is toho.

Soft Pattern. Masculine nouns denoting a male person or animal (animate nouns) whose nominative singular ends in:

-c, -č, -ž, -š, -j, -ř, -ď, -ť, -ň
or in -tel, and a few in -l, -s and -z

form the accusative singular by adding -e to the stem.

To je ten letec.	Já hledám toho letce.
Kde je Němec?	Já hledám Němce.
Kde je Jones?	Já hledám Jonese.

NOTE: The -e- in letec is dropped.

Hard Pattern. The rest of the animate masculine nouns whose nominative singular ends in a consonant

(-d, -t, -n, -r, -k, -ch, -g, -h, -b, -p, -m,
-v, -f, -s, -z, -l)

form the accusative singular by adding -a to the stem.

Ten student je venku.	Já hledám toho studenta.
Pan Novák je tamhle.	Vidíte pana Nováka?
Venku je pes.	Já vidím venku psa.

NOTE: The -e- in pes is dropped.

Pan Svoboda. Masculine nouns whose nominative singular ends in -a form the accusative by adding -u to the stem.

Je tady pan Svoboda? Já hledám pana Svobodu.

The preposition *pro* governs the accusative case.

On jde pro kávu.
Já jdu pro kapitána.
Ta káva je pro kapitána.
On jde pro dopis.
Ten dopis není pro Máňu.
On jde pro pivo.

NOTE: One-syllable prepositions, such as "pro", take the stress from the following word so that the phrases such as "pro kávu" are pronounced as one word: /*pro*kávu/ with the stress on "pro":

/*pro*kapitána/
/*pro*dopis/
/*pro*máňu/
/*pro*pivo/

Articulation of /ť/ and /ď/

In articulating /t/ the tip of the tongue is pressed against the upper front teeth (incisors) or against the upper gums and then it is removed. The velic is closed, the vocal cords are not vibrating.

In articulating /ť/ it is the blade of the tongue that is pressed against the beginning of the hard palate or against the gums. The whole tip of the tongue hangs down loosely as with the articulation of /i/. The velic is closed, the vocal cords are not vibrating.

The articulation of /d/ and /ď/ is the same except for the vocal cords which are vibrating.

Vocabulary

aha	aha
čas, m.	time
dál	farther
děkuju	I thank
jdu	I go, I'm going
jo, colloq.	yeah
koho	whom
podívejte se!	look!
pojďte!	come!
posaďte se!	sit down!, have a seat!
praporčík, m.	chief master sergeant
pro	
já jdu pro kapitána	I'm going for the captain
pro dobrého studenta je to lehké	it's easy for a good student
ten dopis je pro Máňu	that letter is for Máňa
prosím	please
rotmistr, m.	sergeant first class
sedím	I sit, I'm sitting
sem	here (motion involved)
toho, masc.anim.acc. of ten	that
večer, m.	evening
večer, adv.	in the evening
vidím	I see
vidíte	you see

Dobrý večer	Good evening
dnes večer	tonight
dál!	come in!
pojďte dál!	come on in!
pojďte sem!	come here!
těší mě	how do you do (at introductions) I'm glad to know you
děkuju	thank you

Lesson 8.

Target Features

Features of Sound: the diphthong -ou

Structure : accusative singular of hard type adjectives

Perception Drill

1. Já dělám snídani.
Vy __________
________ kávu.
On __________

2. 1st st.: Co děláte?
2nd st.: Studuju.

Cues : Co dělá on?
Co dělá ona?

3. Já studuju češtinu.

Cues: On
Ona
Vy

4. Já studuju angličtinu.

Cues : On
Ona
Vy

5. To je těžký tank.

Cues : stůl
židle
kolo
rádio

6. To je lehký tank.

Cues : stůl
židle
kolo

7. a) Já nemám čas,
já mám práci.

Cues: On
Ona

b) To je velká práce.

Cues: dobrá
špatná

c) To není velká práce.

Cues: dobrá
špatná

8. a) To je těžká práce.

Cues: _____ lehká ____
_není ________

b) Angličtina je lehká.

Cues: ______ těžká
Čeština _____
______ lehká
Ta práce _____
______ těžká

9. Já mluvím.

__________ moc
On __________
__________ pěkně.
Vy __________
__________ moc pěkně.

10. a) To je anglický slovník.
Pan Novák mluví anglicky.

Cues: Já
Vy

b) To je český slovník.
Pan Svoboda mluví česky.

Cues: Já
Vy

11. Pan Novák není doma.
Pan Novák jde domů.

Cues: Pan Novotný
Ona
Já
Vy

12. Pan Novák není venku.
Pan Novák jde ven.

Cues: Pan Novotný
Ona
On
Vy

13. a) 1st st.: Kam jde pan Novák?
Cues : pan Novotný
Máňa
vy
já

b) 2nd st.: Pan Novák jde domů.
Cues : ven
tam
sem

jen - jenom

14. 1st st.: Máte tužku a papír?
2nd st.: Ne, mám jen papír.

Je tady stůl a židle?
jenom stůl

Je tady poručík a kapitán?
jen kapitán
(poddůstojník, důstojník)

15. a) Teď je tady teplo.

Cues: zima
pěkně
moc teplo

b) Kam teď jdete?
Já jdu teď domů.

Cues: ven
tamhle

L. 8
Perception Drill

16. Já jsem učitel.
nejsem

Cues: On
Vy
Pan Novák
Tady je ___

17. a) To je dobrý pes.
Já mám dobrého psa.

Cues: dobrý učitel

b) To je dobrá kniha.
Já mám dobrou knihu.

Dialogue

Čeština a angličtina.

1. A.: Co děláte?
B.: Studuju.

2. A.: Co studujete? Češtinu?
B.: Ne, angličtinu.

3. A.: Je angličtina těžká?
B.: Pro dobrého studenta je lehká.
Já mám dobrého učitele, a taky dobrou knihu.

4. A.: A mluvíte doma anglicky?
B.: Ne, jen česky.

5. A.: Kam teď jdete? Domů?
B.: Ne, teď jdu ven.
Mám venku nějakou práci.

CZECH Vol I

LESSON 8

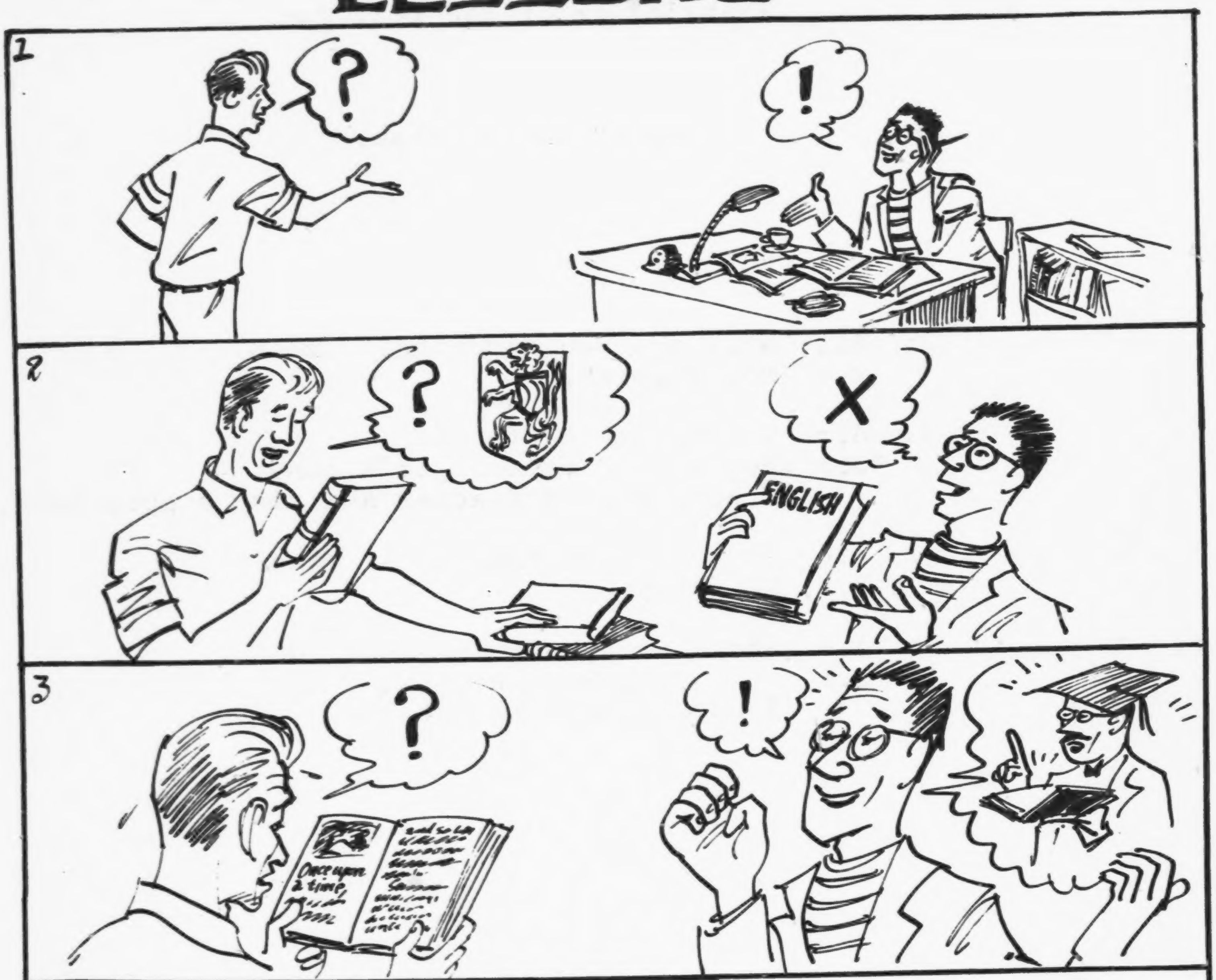
1
?
!
2
?
X
ENGLISH
3
?
!
Once upon a time
4
?
more coffee?
okay
X
5
?

Translation of the Dialogue

Czech and English.

1. A.: What are you doing?
B.: I'm studying.

2. A.: What are you studying? Czech?
B.: No, English.

3. A.: Is English difficult?
B.: For a good student it's easy.
I have a good teacher and also a good book.

4. A.: Do you speak English at home?
B.: No, only Czech.

5. A.: Where are you going now? Home?
B.: No, I'm going out now.
I have some work outside.

Pattern Drill I.

1. a) To je dobrá tužka.
Já mám dobrou tužku.

Cues: káva
kniha
mapa
židle
snídaně

b) To je špatná tužka.
Já mám špatnou tužku.

Cues: zelená
hnědá
malá

c) To je špatná kniha.
Já mám špatnou knihu.

Cues: anglická
česká
pěkná
nějaká

d) To je ta dobrá tužka.
On má tu dobrou tužku.

Cues: ta stará mapa
ta nová kniha
ta zelená židle
ta hnědá tužka
ta velká mapa
ta bílá židle
ta malá tabule
ta čistá židle

2. a) Tady je ten nový kapitán.
Já hledám toho nového kapitána.

Cues:
student
desátník
poručík
svobodník
vojín
letec
učitel

b) Tady je ten nový poručík.
Já hledám toho nového poručíka.

Cues:
starý
anglický

c) To je dobrý pes.
On má dobrého psa.

Cues:
špatný
malý
velký
bílý
hnědý
pěkný
nějaký

3. To je dobrý stůl.
Já mám dobrý stůl.

Cues:
bílý papír
český slovník
malý koš
nový dopis
pěkný stůl
starý lístek
nějaký lístek

4. To je nové auto.
Vy máte nové auto.

Cues:
dobré rádio
dobré kakao
velké pivo
špatné mléko
špinavé okno
čisté kolo

1. Já hledám toho nového studenta.
On ______________________________
______________________ poručík.
Vy ______________________________
______________ starý __________
Já vidím ______________________
On ______________________________
______________________ letec.
Vy ______________________________
______________ nový ___________
Já hledám ______________________
Ona ____________________________
______________________učitel.
Vy ______________________________
______________ starý ___________
Já jdu pro _____________________
Ona ____________________________
______________________ kapitán.
Vy ______________________________
______________ anglický ________
Já vidím _______________________
On ______________________________
______________________ voják.
Vy ______________________________
______________ velký ___________
Já jdu pro _____________________
Ona ____________________________
______________________pes.
Vy ______________________________
______________ malý ____________

L. 8
Pattern Drill II.

2. Já mám tu novou mapu.
On ________
___ hledá ________
___ česká ________
Vy ________
________ kniha.
Já vidím ________
Ona ________
___ jde pro ________
___ stará ________
Vy ________
________ židle.
Já hledám ________
___ vidím ________
On ________
________ bílá ________
Vy ________
________ tabule.
Já hledám ________
________ káva.
On ________
________ dobrá ____
Ona ________
________ práce.
________ lehká ________
Vy ________
On má ________
________ těžká ________
Vy ________

3. On má nějakou knihu.
Vy ________
________ židle.
Ona ________
________ mapa.
Vy hledáte ________
________ práce.
On ________
________ tabule.
On vidí ________
________ poručík.
Vy ________
________ pes.
Ona ________
________ rotmistr.
On jde pro ________
________ důstojník.
Vy ________
________ svobodník.
Já hledám ________
________ pošta.
Ona ________
________ vojín.
Vy ________
________ letec.
On ________
________ rádio.
Já mám ________
________ kolo.
On ________
________ dopis.
Ona ________
________ slovník.
Vy ________
________ papír.

4. a) 1st st.: Koho hledáte?
Cue : teta
2nd st.: Já hledám tetu.

Cues : Máňa
teta Máňa
ten starý kapitán
Novák
pan Novák
nějaký poručík
Němec
pan Němec
ten nový učitel
Svoboda
pan Svoboda
rotný
ten rotný
ten starý rotný
Novotný
pan Novotný
(suitable names of students and instructors)

b) Cue : praporčík (mapa)
1st st.: Pro koho (co) jdete?
2nd st.: Já jdu pro praporčíka (mapu).

Cues : ten letec
ten nový letec
to staré kolo
teta Máňa
ta česká kniha
to malé rádio
ten velký stůl
ten nový student
bílá káva
malé pivo

Recombination Drill

1. Pan Němec nejde dnes večer ven.

Jde pan Němec (dnes) večer ven?
Je on večer venku?
Je on dnes večer venku?

2. Je doma.

Je pan Němec doma?
Kde je pan Němec?
Kdo je doma?

3. Má nějakou práci. Není to těžká práce.

Má pan Němec nějakou práci?
Má pan Němec dnes nějakou práci?
Má pan Němec večer nějakou práci?
Je to lehká práce?
Jakou práci má pan Němec?

4. Studuje angličtinu.

Studuje pan Němec češtinu?
Studuje pan Němec angličtinu?
Co studuje pan Němec?
Kdo studuje angličtinu?

5. Mluví teď moc pěkně anglicky.

Mluví pan Němec anglicky?
Mluví pan Němec pěkně anglicky?
Mluví pan Němec moc pěkně anglicky?
Mluví pan Němec česky?
Jak mluví pan Němec anglicky?
Kdo mluví pěkně anglicky?
Kdo mluví moc pěkně anglicky?

6. Má nového učitele, pana Franka.

Má pan Němec učitele?
Má pan Němec nového učitele?
Je to pan Frank?
Jakého učitele má pan Němec?
Kdo je to, ten učitel?
Kdo má nového učitele?

7. Má taky dobrou anglickou knihu.

Má pan Němec anglickou knihu?
Má pan Němec dobrou anglickou knihu?
Jakou knihu má pan Němec?
Kdo má dobrou anglickou knihu?
Co má pan Němec?
Jaká je ta anglická kniha?

8. Angličtina je pro pana Němce lehká.

Je angličtina pro pana Němce lehká?
Pro koho je angličtina lehká?
Je pro pana Němce angličtina těžká?

9. Pan Frank je moc dobrý učitel.

Je pan Frank dobrý učitel?
Je pan Frank moc dobrý učitel?
Je pan Frank špatný učitel?
Jaký učitel je pan Frank?
Kdo je moc dobrý učitel?

10. Česky moc nemluví, ale studuje češtinu.

Mluví pan Frank taky česky?
Kdo nemluví moc česky?
Studuje pan Frank češtinu?
Co studuje pan Frank?
Kdo studuje češtinu?

11. Čeština není těžká.

Je čeština těžká?
Je čeština lehká?

12. Pan Němec mluví doma jen česky a pan Frank jenom anglicky.

Jak mluví doma pan Němec?
Jak mluví doma pan Frank?
Mluví pan Němec doma jen česky?
Mluví pan Frank doma jenom anglicky?
Kde mluví pan Němec česky?
Kde mluví pan Frank jenom anglicky?

13. The teacher speaks statements 1. - 12.
After each statement:

1st student forms a question
2nd student answers the question.

14. Studujete češtinu?
Studuje pan X. češtinu?
Studujete angličtinu?
Studuje pan X. angličtinu?
Je čeština lehká?
Je čeština pro pana X. lehká?
Je angličtina těžká?
Kdo tady studuje češtinu?
Mluvíte doma česky?
Mluvíte doma anglicky?
Máte večer nějakou práci?
Máte dnes nějakou práci?
Studujete moc?
Studujete večer?
Studujete večer doma?
Je ten stůl těžký?
Je ta židle těžká?

Diphthong /ou/.

The diphthong /ou/ is a combination of the Czech /o/ and /u/ vowels in one syllable.

The non-syllabic u is less rounded (the lips are less protruded) than its syllabic counterpart and the tongue is moved a little less far back.

However, the Czech non-syllabic u is higher and further back than its English counterpart. Compare the Czech word malou and the English yellow. In English the glide does not reach as far high as the Czech u of the diphthong ou.

The accusative singular of adjectives:

Nominative	Accusative
Masculine animate	
To je ten nový student.	Já vidím toho nového studenta.
Kde je nějaký letec?	Já hledám nějakého letce.
To je dobrý pes.	On má dobrého psa.
Feminine	
Teta Máňa je stará.	On má starou tetu.
Ta tužka je dobrá.	On má dobrou tužku.
To je dobrá nová židle.	On má dobrou novou židli.
Velká žízeň.	Ona má velkou žízeň.

Generalization

The masculine inanimate and the neuter forms of adjectives are identical with the nominative.

Nominative	Accusative
Masculine inanimate	
To je český slovník.	Já hledám český slovník.
To je starý lístek.	On má starý lístek.
Kde je ten nový dopis?	Já jdu pro ten nový dopis.
Neuter	
To je dobré pivo.	Vy máte dobré pivo.
Kde je to nové rádio?	On hledá to nové rádio.
Tamhle je nějaké kolo.	Já vidím nějaké kolo.

Summary

Accusative singular

of Nouns, Demonstratives and Adjectives

Masculine animate

Nominative:	Accusative:
Kde je ten nový kapitán?	Já hledám toho nového kapitána.
Kde je ten nový letec?	Já hledám toho nového letce.

Masculine inanimate

To je ten nový stůl.	On má ten nový stůl.

Feminine

To je ta nová mapa.	On má tu novou mapu.
To je ta nová židle.	On má tu novou židli.
Velká žízeň.	On má velkou žízeň.

Neuter

To nové kolo je venku.	Já vidím to nové kolo.

Kde? - Kam?

Kde?

Kde je Novák?	Where is Novák?
studuje?	is he studying? (does he study?)
má kolo?	does he have his bike?
vidí toho psa?	does he see the dog?
sedí?	is he sitting? (does he sit?)

On je tady.	He's here.
On studuje doma.	He studies at home.
On má kolo venku.	He has his bike outside.
On vidí toho psa venku.	He sees the dog outside.
On sedí tam.	He sits there.

Kam?
(With verbs of motion):

Kam jde Novák?	Where is Novák going?
On jde sem.	He's coming here.
domů.	He's going home.
ven.	out(side).
tam.	there.

anglicky, adv.	- English (language) in phrases I speak, understand English
angličtina, f.	- English (language)
česky, adv.	- Czech (language) in phrases I speak, understand Czech
čeština, f.	- Czech (language)
dělám	- I do, I make, I'm doing, I'm making
domů, adv.	- home (to,or in the direction of)
jen or jenom	- only
kam	- where
lehký, adj.	- light (weight); easy
mluvím	- I speak, I'm speaking
práce, f.	- work
studuju	- I study, I'm studying
teď	- now
těžký, adj.	- heavy; difficult
učitel, m.	- teacher
ven	- out, outside (to or toward the exterior)

já mluvím anglicky	- I speak English
já mluvím česky	- I speak Czech
já jdu domů	- I go home
já jdu ven	- I go out(side)
já jsem doma	- I am at home
já jsem venku	- I am outside

Lesson 9

Target features:

Sound: Fricative trill /ř/ voiced: dobře
říkám
pořád
večeře

voiceless: potřebuji
křída

vd. or vl.
depending on phonetic
surroundings: lékař
četař

Structure: Conjugation of verbs in present tense
(já, on, ona, my, vy, oni)

Idiom : Jak se máte?

Perception Drill

1. a) 1st st.: Jak se máte, pane X.?
2nd st.: Děkuju, dobře.

b) Děkuju, ujde to.

c) 1st st.: Jak se má pan Novák?
2nd st.: On se má dobře.

d) Jak se má paní Nováková?

2. Pan Novák tady není.
On je nemocný.
Ona je ___________
Máňa ____________
Ten kapitán ______

Perception Drill

3. Pan Novák tady není.
On je ještě nemocný.
Ona ______________
Máňa ______________
Ten kapitán ______

4. Pan Novák je tady.
On je zdravý.
Ona je ________
Máňa __________
Ten kapitán ______

5. Pan Novák je tady.
On je už zdravý.
Ona ______________
Máňa ______________
Ten kapitán ______

6. Pan Novák je už zdravý.
On je už opravdu zdravý.
Ona ________________
Máňa ________________
Ten kapitán _________

7. Pan Novotný se má dobře
a paní Novotná se má taky
dobře.
Pan Novák ___________
a paní Nováková ______
Pan Johnson _________
a paní Johnsonová _____
Pan Němec ___________
a paní Němcová _______

8. a) Pan Němec je lékař.
Pan Svoboda ______
Ten kapitán ______

b) Paní Novotná má
dobrého lékaře.
Paní Němcová _____
Paní Johnsonová __

9. Snídaně je dobrá.
Večeře je dobrá.
Večeře je moc dobrá.
Dnes je dobrá večeře.
______ moc ________

10. On to říká.
Já _______
Vy _______

11. On říká,
že snídaně je dobrá.
večeře je dobrá.
dnes je pěkně.
má hlad.

12. On má hlad.
On má pořád hlad.
Ona mluví.
Ona pořád mluví.
On to říká.
On to pořád říká.
Vy ____________
Já ____________

13. To je pravda.
Je to pravda?
Ano, to je pravda.
Je to pravda, že Máňa je nemocná?
____________, že ten lékař je dobrý?
____________, že večeře je dobrá?

14. Tady je teplo.
Tady je opravdu teplo.
Dnes je zima.
______ opravdu ______
To je daleko.
______ opravdu ______
Ona je zdravá.
Ona je opravdu zdravá.
Ona je už zdravá.
______ opravdu ______

15. Tohle je křída.
______ malá ______
______ dobrá ______
Tady máme křídu.
______ nějakou ______

16. Já nemám peníze.
Já potřebuju peníze.
____________ slovník.
On ____________
Vy ____________

17. My potřebujeme slovník.
____________ křídu.
______ jdeme pro ______
(or potřebujem, jdem)

18. Oni potřebujou slovník.
______ jdou pro ______
____________ křídu.

Ona má dobrého lékaře.

1. A.: Dobrý večer.
Jak se máte?
B.: Děkuju. Dobře.
A co vy? Jak se máte vy?

2. A.: No, děkuju, ujde to.
B.: A jak se má paní?
Je ještě nemocná?
A.: Ne, už je zdravá.

3. B.: Opravdu?
A.: Ano. Má moc dobrého lékaře.

4. C.: Dnes je moc dobrá večeře.
D.: To vy říkáte pořád,
že večeře je dobrá.

C.: Ale dnes je to pravda.

5. E.: Co potřebujete?
F.: My potřebujem slovník a
oni potřebujou křídu.

CZECH VOL. I

LESSON 9

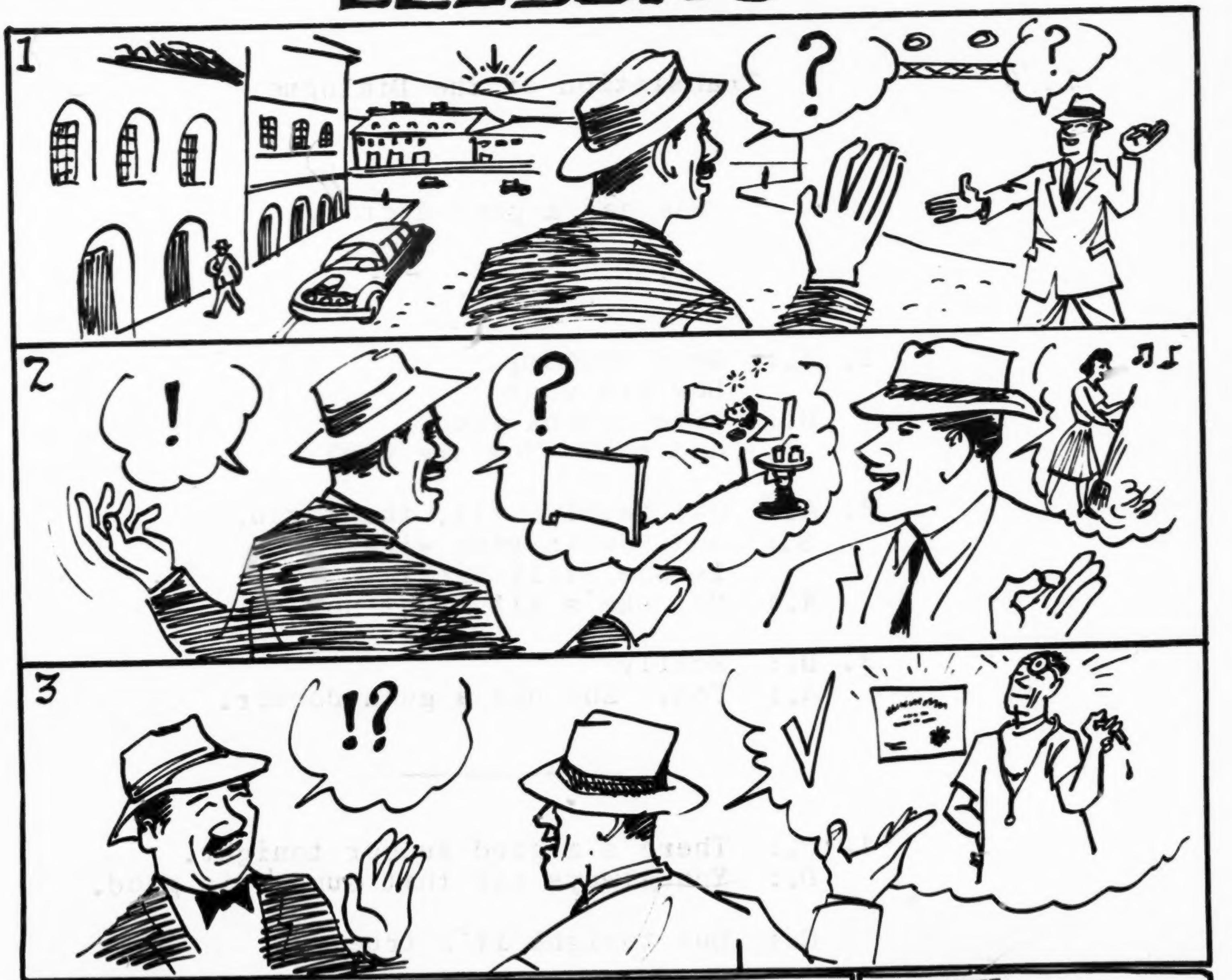

Translation of the Dialogue

She has a good doctor.

1. A.: Good evening.
How are you?
B.: Fine, thank you.
And you? How are you?

2. A.: Oh, fairly well, thank you.
B.: And how is your wife?
Is she still sick?
A.: No, she's all right now.

3. B.: Really?
A.: Yes. She has a good doctor.

---

4. C.: There's a good supper tonight.
D.: You always say that supper is good.

C.: But tonight it's true.

---

5. E.: What do you need?
F.: We need a dictionary and they need chalk.

Pattern Drill I.

1. a) Teacher: Já jsem tady.
Cue : On
Student: On je tady.

Cues : Ona ______
Vy ______
Vy a já ______
My ______
Novák a Svoboda ______
Oni ______
Já ______

b) Teacher: Já jsem doma.
Cue : On ______
Student: On je doma.

Cues : ______ tamhle
Ona ______
______ daleko
Vy ______
______ venku
My ______
______ dnes doma
Novák a Svoboda ______
______ tady
Já ______

2. Teacher: Já studuju.
Cue : On ______
Student: On studuje.

Cues : Ona ______
Vy ______
Já a pan X. ______
Pan X. a pan Y. ______
My ______
Oni ______
Já ______

Perception Drill I.

3. a) Teacher: Já jdu domů.
Cue : On ______
Student: On jde domů.

Cues : Ona ______
My ______
Vy ______
Oni ______
Já ______

b) Cues : Máňa ______
On a ona ______
Vy a já ______
Novák a já ______
Pan Novák ______
Novák a Novotný ______
Pan Novák a paní Nováková ______
Novák a vy ______
Ona a vy ______
Vy a my ______
My a oni ______
My a ona ______

4. a) Teacher: Já vidím dobře.
Cue : On
Student: On vidí dobře.

Cues : Ona ______
Vy ______
My ______
Oni ______
Já ______

b) Cues : Máňa ______
etc., see 3. b)

5. Já mluvím česky.

6. Já sedím tady.

7. Já mám čas.

8. Já hledám poštu.

9. Já dělám snídani.

10. 1. - 9. negative forms
Example: Já nejsem tady.
__ nestuduju ___
___nejdu domů ___
___ nemluvím ____
etc.

same cues as in 3. a) & b)

L. 9

Pattern Drill II.

1.

Teacher: Já jsem voják.
Student: Já jsem voják.
Cue : On
Student: On je voják.
Cue : ______ učitel
Student: On je učitel.

Cues : Vy ______
______ venku
My ______
______ doma
Ona ______
______ daleko
Oni ______
______ tady
Já ______
______ dobrý voják
On ______
______ tamhle
Oni ______
______ moc daleko
My ______
______ pořád doma
Vy ______
______ pořád venku
Oni ______
______ teď venku
Já ______
______ dobrý voják

2. Student: Já nejsem letec.

Cues: On ______
______ důstojník
Vy ______
______ venku
My ______
______ doma
Ona ______
______ daleko
Oni ______
______ tady
Já ______
______ praporčík
On ______
______ tamhle
Oni ______
______ moc daleko
My ______
______ pořád doma
Vy ______
______ pořád venku
Oni ______
______ teď doma
Já ______
______ lékař

3. Já mám hlad.

Cues : On ______ narozeniny
Vy ______ peníze
My ______ čas
Oni ______ tužka
Ona ______ pravda
Já ______ žízeň
My ______ práce
Vy ______ křída
Oni ______ pořád hlad
On ______ pořád žízeň
Já ______

4. Já nemám hnědý lístek.

Cues: On ______ český slovník
Vy ______ velká žízeň
My ______ zelená tužka
Oni ______ čistý stůl
Ona ______ špinavé okno
Já ______ dobrá práce
My ______ ta anglická kniha
Oni ______ velký hlad
Vy ______ nové kolo
On ______ pořád čas
Já ______ dobrý lékař

5. Já hledám dobrého lékaře.

Cues: On ______ ta nová pošta
Vy ______ nějaké dobré rádio
My ______ ten starý dopis
Oni ______ ten starý papír
Já ______ nějaká křída
Ona ______ nějaká lehká práce
On ______ nějaké staré kolo
Vy ______ pan Novotný
My ______ teta Máňa
Oni ______ pan Svoboda
Ona ______ ten malý pes
Já ______ to nové kino
______

6. Já dělám večeři.

Cues: On ________
______ nový stůl
Vy ________
______ dobrá káva
My ________
______ snídaně
Oni ________
______ kakao
Ona ________
______ dobré kakao
Já ________

7. Já vidím dobře.

Cues: On ________
______ nějaký vojín
Vy ________
______ ten těžký tank
My ________
______ ta stará mapa
Oni ________
______ to velké letadlo
Ona ________
______ svobodník Němec
Já ________
______ ten poručík letec
On ________
______ ten bílý pes

8. Já mluvím česky.

Cues: On ________
______ dobře česky
Vy________
______ anglicky
My ________
______ dobře anglicky
Oni ________
______ pořád anglicky
Ona ________
______ teď česky
Já ________
______ doma anglicky
On ________
______ tady jen česky
Vy ________
______ pravdu

9. Já jdu domů.

Cues: On ________
______ ven
Vy ________
______ pro pivo
My ________
______ tamhle
Oni ________
______ pro tetu
Ona ________
______ pro lékaře
Já ________

10. Já potřebuju křídu.

Cues: On ________
_____ peníze
Vy ________
_____ židle
My ________
_____ čas
Oni ________
_____ práce
Ona ________
_____ dobrá večeře
Já ________

11. Já říkám, že to je pravda.

Cues: On ________
_____ je pěkně
Vy ________
_____ on mluví dobře
My ________
_____ je teplo
Oni ________
_____ je zima
Ona ________
_____ se má dobře
Já ________
_____ to ujde

12. Patterns 5. - 11. in the negative.

Recombination Drill

1. Je pěkný večer.

Je dnes pěkně?
Je dnes pěkný večer?
Je dnes zima?
Je dnes teplo?

2. Pan Nový jde domů.

Jde pan Nový ven?
Jde pan Nový sem?
Jde pan Nový domů?
Kam jde pan Nový?
Kdo jde domů?

3. Má velký hlad.

Má pan Nový hlad?
Má on velký hlad?
Má on žízeň?
Kdo má velký hlad?

4. Doma má moc dobrou večeři.

Má doma večeři?
Má doma dobrou večeři?
Má doma moc dobrou večeři?
Kde má pan Nový dobrou večeři?
Co má pan Nový doma?
Kdo má doma dobrou večeři?

5. Paní Nová je pořád ještě doma, ale už není nemocná.

Je paní Nová doma?
Je paní Nová ještě doma?
Je paní Nová pořád doma?
Kde je paní Nová?
Kde je pořád paní Nová?
Kdo je pořád ještě doma?
Je pan Nový pořád doma?
Je paní Nová nemocná?
Je paní Nová ještě nemocná?
Je pan Nový nemocný?

6. Ona má moc dobrého lékaře.

Má ona nějakého lékaře?
Má ona dobrého lékaře?
Má ona moc dobrého lékaře?
Má pan Nový dobrého lékaře?
Jakého lékaře má paní Nová?
Kdo má dobrého lékaře?

7. Ten lékař říká, že už je zdravá.

Je paní Nová zdravá?
Je paní Nová už zdravá?
Říká lékař, že je zdravá?
Říká lékař, že už je zdravá?
Kdo říká, že je zdravá?
Co říká lékař?
Je pan Nový zdravý?

8. Četař Němec a rotný Novák potřebujou nějaký český slovník.

Potřebuje (četař) Němec slovník?
Potřebuje on (nějaký) slovník?
Potřebuje on (nějaký) český slovník?
Potřebuje (rotný) Novák (nějaký)(český) slovník?
Potřebujou Němec a Novák slovník?
Potřebujou oni nějaký český slovník?
Co potřebujou Němec a Novák?
Jaký slovník potřebujou oni?
Kdo potřebuje (nějaký český) slovník?

9. Oni studují češtinu.

Studuje četař Němec češtinu?
Studuje rotný Novák češtinu?
Studujou Němec a Novák češtinu?
Studujou oni češtinu?
Kdo studuje češtinu?
Co studujou Němec a Novák?
Co oni studujou?

četař - sergeant

10. My máme dobrý český slovník.

Máme my nějaký slovník?
Máme my nějaký český slovník?
Máme my dobrý český slovník?
Kdo má nějaký (dobrý,český) slovník?

11. My ten slovník teď nepotřebujem.

Potřebujem my ten slovník?
Potřebujeme my teď ten slovník?
Potřebujem my ten slovník teď?
Kdo potřebuje (teď) ten slovník?
Potřebujou Němec a Novák ten slovník?
Potřebujou oni ten slovník teď?

12. My už mluvíme dobře česky.

Mluvíme my česky?
Mluvíme my dobře česky?
Mluvíme už dobře česky?
Mluví Němec a Novák česky?
Mluví oni dobře česky?
Mluví oni už dobře česky?
Kdo mluví (už dobře) česky?
Kdo ještě nemluví (dobře) česky?

13. The teacher speaks statements 1. - 12.
After each statement:
1st student forms a question
2nd student answers the question.

14. Máte slovník? (peníze, hlad, žízeň)
Máte vy a pan X. slovník?
Mají pan X. a Y. slovník?
Máte dnes narozeniny?
Mají pan X. a Y. narozeniny?
Máte tady (dobrou) tabuli (křídu)?
Mají oni tam (taky dobrou) tabuli?
Máme tady čisté okno?

Recombination Drill

Potřebujete slovník? (peníze, čas,
nějakou práci, nové rádio)
Potřebujete vy a pan X. slovník? (etc.)
Potřebujem(e) tady novou tabuli?
Potřebujou oni tam novou tabuli?
Potřebujete (lékaře, nějakého dobrého
lékaře)?

Mluvíme tady jen česky?
Mluvíme tady taky anglicky?
Mluvíte vy a pan X. česky?
Mluví pan X. česky?
Mluví pan X. a Y. česky?

Studujete češtinu?
Studuje pan X. češtinu?
Studujou pan X. a Y. češtinu?
Studujete vy a pan X. češtinu?

Říkáte, že je tam zima?
Kdo říká, že je venku zima?

Vidíte dobře?
Vidíte vy a X. dobře?
Vidí pan X. dobře?
Vidí pan X. a Y. dobře?

Sedíte pořád tady?
Sedíte vy a pan X. pořád tady?
Kde sedí pan X. a Y.?
Sedí oni tam pořád?

Generalization

Conjugation of verbs in the present tense.

1st person singular		já	jsem	I	am
2nd person singular		ty	jsi	you	are
3rd person singular	masculine	on	je	he	is
	feminine	ona	je	she	is
	neuter	ono	je	it	is
1st person plural		my	jsme	we	are
2nd person plural		vy	jste	you	are
3rd person plural	masculine	oni	jsou	they	are
	feminine	ony	jsou	they	are
	neuter	ona	jsou	they	are

NOTE: In colloquial pronunciation the /j/ of jsem, jsi, jsme, jste, jsou is generally omitted.

In literary style pronunciation this initial /j/ sound is pronounced only if the word is emphasized or preceded by the sounds /a/, /e/, /o/, /u/. Otherwise these words are pronounced /sem/, /si/, /sme/, /ste/, /sou/.

In the negative forms nejsem, nejsi, nejsme, nejste, nejsou, the /j/ is always pronounced, in literary style as well as in colloquial pronunciation.

Spelling	Pronunciation	
	Literary style	Colloquial
Já jsem	/jájsem/	/jásem/
Večer jsem ...	/večersem/	
Dnes jsem ...	/dnessem/	
Tady jsem ...	/tadysem/	
Ty jsi ...	/tysi/	
Dnes jsi ...	/dnessi/	
Večer jsi ...	/večersi/	
My jsme ...	/mysme/	
Vy jste ...	/vyste/	
Oni jsou ...	/onisou/	
Jsou tady?	/soutady/	
Ano, jsou.(emphasis)	/jsou/	/sou/
Doma jsem pořád.	/domajsem/	/domasem/
Tamhle jsou.	/tamhlejsou/	/tamhlesou/
Pes a kolo jsou venku.	/kolojsou/	/kolosou/
Venku jsou pořád.	/venkujsou/	/venkusou/

Since verbs have different endings for the different grammatical persons, they are usually used without a separate subject.

It is sufficient to say:

Jste letec? Ano, jsem. - Are you an airman? Yes, I am.

The personal pronoun is used:

a) Where there is a multiple subject:

(On a já jsme teď tady.)

b) Where it is necessary for understanding:

(To jsem já. Jsem tady jenom já.

c) Where the person is emphasized:

(Já jsem tady a on je venku.)

d) Where it serves to express some emotional attitude, or more intimate, less informal tone, especially in colloquial language:

(Já to pořád říkám.)
(Ty jsi už tady? (surprise)
(Já mám hlad.)

The verb "jsem, jsi, ..."has a special conjugation.

The rest of the Czech verbs follow one of the following three patterns:

-u -eš -e -eme or -em -ete -ou	-i literary style if the stem is soft -í		-ím -íš -í -íme -íte -í (-ejí,-ějí)	-ám -áš -á -áme -áte -ají
jdu jdeš jde jdeme jdete jdou	studuji studuješ studuje studujeme studujete studují	Colloq.: studuju studujou	já vidím ty vidíš on vidí ona ono my vidíme vy vidíte oni vidí	mám máš má máme máte mají
	děkuji potřebuji	děkuju -uju	sedím mluvím prosím	hledám dělám říkám

NOTE: The second person singular (the forms: ty vidíš, máš, jdeš, studuješ, etc.) is used only when speaking to a close friend (on first name terms), to a member of one's family or to relatives, or when an adult is speaking to a child. It is also used among members of some organizations and associations.

NOTE: The negative forms: nevidím, nemám, nejdu,
nestuduju, nejsem, nejsi,
nejsme, nejste, nejsou

The only irregular form is: není (-is not)

Fricative Trill "ř"

The Czech /ř/ sound is a vibrating sound as is the Czech /r/ sound.

The tip of the tongue is vibrating in the direction of the teeth ridge (upper gum), but the beginning of the back of the tongue is raised toward the hard palate forming a trough as with the sounds /ž/ or /š/. Thus a friction sound is produced which is mixed with the sound made by the vibration of the tip of the tongue.

There are two kinds of /ř/ sounds.
Voiced and voiceless.
The distinction between these two varieties is phonetically the same as the distinction between /ž/ and /š/.

With voiced /ř/ the vocal cords are vibrating with voiceless /ř/ they are not.

The difference between the two varieties is not used to distinguish meaning.

NOTE: The phrase "Jak se máte?" is not used as a mere greeting as is often the case with the English "How are you?" It is not used with only casual acquaintances. It is used when talking to people in whose well-being you might be reasonably expected to be interested.

Vocabulary

dobře	- well
ještě	- still, yet
ještě ne	- not yet
křída, f.	- chalk
lékař, m.	- physician
my	- we
nemocný, adj.	- sick
oni	- they
opravdu	- really
paní	- Mrs; lady; wife
pořád	- all the time
potřebuju	- I need
pravda, f.	- truth
říkám	- I say, I'm saying
už	- already; now
už ne	- not any more
večeře	- supper, dinner (evening meal)
zdravý, adj.	- healthy
že	- that (conjunction)

A co vy?	- And how about you?
Jak se máte?	- How are vou?
ujde to	- fairly well
to je pravda	- that's true
no, interjection	- well (interjection to preface one's remarks, etc.)

NOTE: The accusative of the word "paní" is identical with the nominative: Kde je ta paní?
Já hledám tu paní.

The conjunction "that" in many cases is left out in English, for instance:

He says it's true.

In Czech the conjunction "že" is always used.

On říká, že to je pravda.

Lesson 10

Target features

Sound : Velar fricative /ch/

Structure: Conjugation of verbs
(2nd person singular)

Iterative "chodím"

Perception Drill

1. Pan Suchý je venku.
doma
tady
nemocný

2. Pan Tichý je tady.
tamhle
voják
student

3. Teacher: Dnes je zima.
Student: Dnes je zima.
Cue : chladno
Student: Dnes je chladno.

Cues : Večer
Tady
Tam
Venku

4. Teacher: Pan Novák jde domů.
Student: Pan Novák jde domů.
Cue : spěchá
Student: Pan Novák spěchá domů.

Cues : Oni
Já
My
On

5. Teacher: Ten letec je nemocný.
Student: Ten letec je nemocný.
Cue : nachlazený
Student: Ten letec je nachlazený.

Cues : Máňa
Já

6. Teacher: Pan Suchý jde domů, protože je zima.
1st st.: Proč jde pan Suchý domů?
2nd st.: Protože je zima.

Cues : Vy jste tady, protože studujete češtinu.
Pan X. tady není, protože je nemocný.
On nemá čas, protože pořád studuje.

7. Teacher: On poslouchá rádio.
Co on dělá?
Student: On poslouchá rádio.

Cue : My
Oni
Já

8. Teacher: Pan Novák jde teď ven.
On chodí pořád ven.
Student: On chodí pořád ven.

Cues : Já
Ona
My
Vy
Oni

9. Teacher: Pan Tichý je nemocný.
On má chřipku.
Student: On má chřipku.

Cues : Máňa
Máňa a teta
My
Vy
Já

10. Teacher: Pan Tichý je nemocný.
On myslí, že má chřipku.
Student: On myslí, že má chřipku.

Cues : _______ , že je nachlazený.
Já ______________________
_______ , že je zdravý
My ______________________
_______ , že už není nemocný
Oni ______________________

11. Teacher: Už je čas.
Student: Už je čas.
Cue : poledne
Student: Už je poledne.

Cues : Teď
Ještě není

12. Teacher: Už je čas.
Student: Už je čas.
Cue : skoro
Student: Už je skoro čas.

Cues : večer
poledne
tady

13. Teacher: Novák má hlad.
On jde pro chleba.
Cue : On potřebuje ___
Student: On potřebuje chleba.

Cues : On má
On už má
On ještě nemá
To je dobrý
On má dobrý
Tam mají dobrý

14. Teacher: Dobrý den.
Student: Dobrý den.
Cue : večer
Student: Dobrý večer.

Cues : jitro
chuť

15. Teacher: Na shledanou.
Student: Na shledanou.

Dialogue

Pan Suchý je nachlazený.

1. Tichý: Proč tak spěcháš?
Suchý: Protože je chladno a já jsem nachlazený.

2. Tichý: Já jsem taky nějaký nemocný.
Myslím, že mám chřipku.
Tak nechodím moc ven.
Sedím doma a poslouchám rádio.
3. Suchý: Ale už je skoro poledne
a já jdu ještě pro chleba.
Tak dobrou chuť.

4. Tichý: Dobrou chuť a na shledanou.

S chutí do toho a půl je hotovo.

CZECH Vol I

LESSON 10

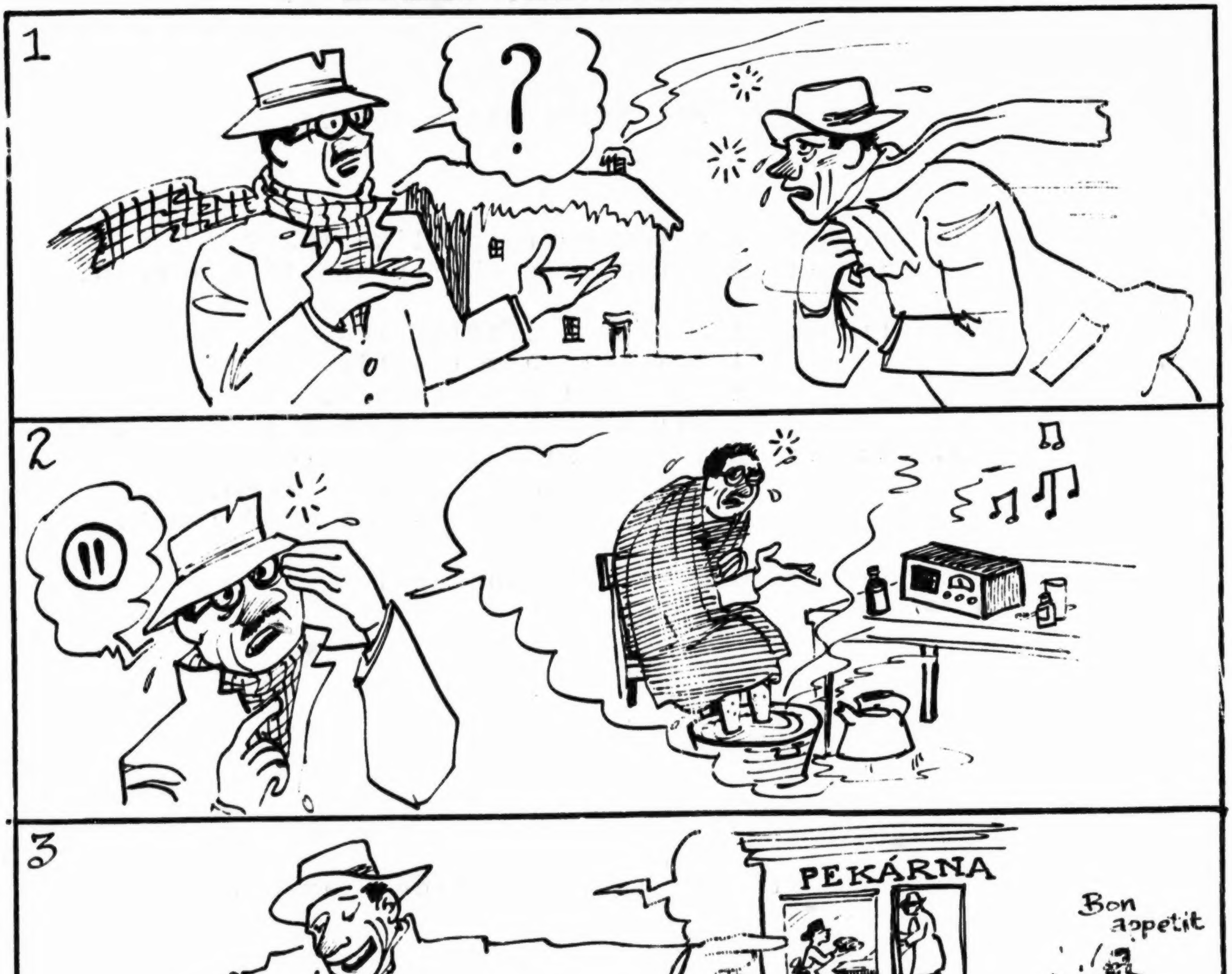
1
?
2
3
PEKÁRNA
Bon appetit
4

Translation of the Dialogue

Mr. Suchý has a cold.

1. **Tichý:** Why you hurrying like that?
Suchý: Because it's chilly and I've a cold.

2. **Tichý:** I'm also a little sick.
I think I have the flu.
So I don't go out much.
I sit at home and listen to the radio.

3. **Suchý:** But it's almost noon already and
I still have to go for bread.
So bon appetit, have a good lunch.

4. **Tichý:** Same to you and so long.

Half the job is getting started.

-áš

1. a) Teacher: Vy máte slovník.
Student: Ty máš slovník.

Cues : Vy máte kolo.
Vy máte tužku.
Vy hledáte kapitána.
dopis
poštu
rádio
Vy děláte večeři.
snídani
kávu
Vy říkáte, že to je pravda.
že je pěkně
že on je doma
Vy spěcháte domů.
ven
pořád
Vy posloucháte rádio.
tetu (listen to or obey)
poručíka

-íš
b) Vy vidíte pana Nováka.
tetu Máňu
letadlo
Vy sedíte tady.
tamhle
doma
Vy mluvíte pravdu.
česky
dobře anglicky
Vy chodíte ven.
večer domů
pořád ven
Vy myslíte, že to není pravda.
že on není doma
že on má pravdu

-eš
c) Vy jdete ven.
domů
večer domů
Vy studujete češtinu.
angličtinu
večer doma
Vy potřebujete peníze.
čas
práci

d) Teacher: Vy jste letec.
Student: Ty jsi letec.

Cues : Vy jste dobrý student.
Jste vy pan Novák?
(Jsi ty Novák?)
Jste vy pan Johnson?
(Jsi ty Johnson?)

2. a) Já mám nové kolo.
Ty ____________
__________ ta kniha
On ____________
_____ vidí _________
_________ to letadlo
Ty ____________
_________ ten pes
Oni ___________
_____ hledají _____
My ____________
__________ kino
Ty ____________
________ ten důstojník
Ona ___________
____ vidí _________
Ty ____________
______ ta česká mapa
Vy ____________
______ potřebujete ___
Ty ____________
_______ dobrá kniha
My ______________
_______ nový stůl
____ děláme ______
Ty _______________

b) Já vidím dobře.
Ty ________
________ ven
My ____________
____ spěcháme _____
Vy __________
__________ domů.
Ty __________
Oni __________
_____ jdou ______
Ty ___________
_________ tamhle
____ sedíš ____
Ona ___________
_________ doma
_____ je _______
Ty ___________
_________ dnes tady
Vy ____________
_________ dnes venku
My ____________
_________ večer doma
Ty ____________
_________ daleko
Oni ___________

c) Já myslím, že Novák je letec.
Ty ______________________
__________ že Novák má pravdu
My ______________________
__________ že on je dnes doma
Vy ______________________
__________ že to je pravda
___ říkáte, _______________
Oni ______________________
__________ že Máňa je nemocná
Ty ______________________
__________ že ona jde domů

L. 10 Pattern Drill II.

1. a) jsem

Teacher: Já jsem nemocný.
Student: Já jsem nemocný.
Cue : ________ zdravý.
Student: Já jsem zdravý.

Cues : Ty __________
Ona __________
________ nachlazený
Vy __________
________ doma
My __________
________ venku
Oni __________

b) mám

________ mají hlad
Já __________
________ žízeň
Ty ____________
________ chřipka
Vy __________
Ty __________
Máňa ________
Pan Suchý ____
Pan Tichý ____
Pan Suchý a pan Tichý ____
______________________ chleba
Oni ________________________

c) jdu pro

___ jdou pro _____
Já ______________
Ty ______________
______________ káva
My ______________
___________ večeře

2. a) spěchám
Oni spěchají tam.
__________ domu
Vy __________
__________ ven
Ty __________
__________ sem

b) chodím ___ chodíš ___
On __________
__________ tam
Ona __________
__________ ven
Oni __________
_____ pořád ven
My __________
__________ domu
Pan Suchý _____
__________ večer domu
Suchý a Tichý _____
__________ večer ven
Tichý a já __________

3. Já poslouchám rádio.
Ty __________
___ potřebuješ ___
__________ ten kapitán
Vy __________
___ posloucháte ___
__________ lékař
On __________
__________ ten lékař
My __________
__________ ten nový lékař
___ potřebujem(e) ___
Ona __________
__________ učitel
Oni __________
__________ ten učitel
Já __________
__________ ten nový učitel
___ poslouchám __________
Ona __________
__________ Máňa
Oni __________
__________ teta Máňa

Ty __________
___ potřebuješ ___
On __________

4.

Kde :	Kam
tady	sem
venku	ven
doma	domů

jdu My jdeme ven.
Oni ________
Oni jsou ____
________ doma.
Vy ________
Vy jdete ___
Ona ________
________ sem.
Ty ________
Ty jsi _____
Já ________
Já jdu _____
On ________
On je ______
My ________
________ tam
My jdeme ___
Oni ___________

5. Drill No. 1, 2, 3 and 4 in the negative.

Recombination Drill

1. Venku je pěkně, ale chladno.

   Je venku pěkně?
   Je venku chladno?
   Je venku zima?
   Je venku teplo?
   Jak je venku?

2. Pan Suchý spěchá domů.

   Spěchá pan Suchý domů?
   Spěchá pan Tichý domů?
   Kdo spěchá domů?

3. Pan Tichý je venku a vidí pana Suchého.

   Je pan Tichý venku?
   Je pan Suchý taky venku?
   Vidí pan Tichý pana Suchého?
   Vidí pan Suchý pana Tichého?
   Kdo je venku?
   Kde je pan Tichý?
   Kde je pan Suchý?
   Kde je pan Tichý a pan Suchý?

4. Pan Suchý je nemocný, ale je jen nachlazený.

   Je pan Suchý zdravý?
   Je pan Suchý nemocný?
   Je pan Suchý moc nemocný?
   Je pan Suchý jen nachlazený?
   Kdo je nemocný?
   Kdo je nachlazený?

5. Pan Tichý je taky nemocný. Myslí, že má chřipku.

Je pan Tichý taky nemocný?
Je pan Tichý zdravý?
Je pan Tichý moc nemocný?
Myslí, že má chřipku?
Má pan Tichý chřipku?
Myslí pan Tichý, že má chřipku?
Má pan Tichý opravdu chřipku?
Kdo má chřipku?
Kdo je moc nemocný?
Má pan Suchý taky chřipku?
Je pan Suchý taky nachlazený?

6. Nechodí moc ven, protože venku je teď zima.

Chodí Tichý ven?
Je teď venku zima?
Jak je venku?
Proč nechodí Tichý moc ven?
Kdo nechodí moc ven?

7. Sedí doma, studuje a poslouchá rádio.

Studuje pan Tichý doma?
Poslouchá doma rádio?
Co dělá pan Tichý doma?
Kdo sedí doma?
Proč sedí doma?
Mluví pan Suchý pravdu?

8. Teď je skoro poledne.

Je už poledne?
Je už večer?
Proč pan Suchý spěchá?

9. Suchý má hlad, ale potřebuje ještě chleba.

Má Suchý hlad?
žízeň
chleba
Potřebuje on chleba?
Kdo má hlad?
Proč má už hlad?
(Protože je už skoro poledne)
Co ještě potřebuje?

10. Už moc nemluví, jenom říká, že jde ještě pro chleba.

Mluví ještě pan Suchý?
Jde on ještě pro chleba?
Spěchá on ještě pro chleba?
Pro co jde?
Pro co spěchá?
Říká Suchý, že jde pro chleba?
Co říká Suchý?
Proč už moc nemluví?

11. The teacher speaks statements 1. - 9. After each statement:

1st student: forms a question
2nd student: answers the question

12. Jste nachlazený?
Máte chřipku?
Je pan X. nachlazený?
Má pan X. chřipku?
Je už poledne?
Potřebujete chleba?
Spěcháte domů večer?
Posloucháte večer rádio?
Chodíte večer ven?

Generalization

1. Velar Fricative

The sound of the voiceless /ch/ is articulated so that the back of the tongue approaches (but does not touch) the soft palate and forms a constriction there.

The velic is closed and the vocal cords are not vibrating.

The voiced variety of this sound occurs if a voiced consonant (of the type that come in pairs voiced-voiceless, such as b - p) immediately follows. It is articulated in the same way as the voiceless /ch/ except for the vocal cords which are vibrating.

2. Iterative Verbs

There is a small group of verbs that have two forms

1. one which denotes an action conceived as a one-time event (jdu)
2. and another form (iterative) which denotes an action repeated several times, successively, with pauses (chodím)

As representatives of this group we have a pair

jdu - chodím

"Chodím" always implies more than one act of going or walking.

"Jdu" implies one act of going. But it can also denote a repeated action if it is used with a suitable adverb or adverbial construction, such as, every day, every time, always, usually, etc., whatever fits the situation.

Já chodím večer ven. - I go out evenings.

Já jdu večer ven. - I go out tonight. (just this one time)

The repetion of the action of going is already implied in the word "chodím."

On jde na poštu. - He is going to the post office (he is on his way there),(this one time)

On chodí na poštu. - He goes to the post office (usually, frequently, always, whatever adverb fits the situation)

NOTE:

"Dobrou chuť" is a greeting often used at meal times:

1. It is said to someone who is eating or is about to eat a meal (breakfast, lunch, dinner or even a snack)
2. When parting before meal time and when it can be assumed that the other person is going to have a meal (lunch, dinner) next.

It is answered with "Děkuju" or, if it is assumed that the other person is also going to have a meal, with "Dobrou chuť" or "Nápodobně."

chladno, adv.	chilly, cool
chléb, m., colloq.: chleba, m.	bread
chodím	I walk, I'm walking, I go, I'm going
chřipka, f.	influenza, flu
chuť, f.	appetite
myslím	I think
nachlazený, adj.	having a cold
poledne, n.	noon
poslouchám	I listen, I'm listening; I obey, I'm obeying
proč	why
protože	because
skoro	almost
spěchám	I hurry, I'm hurrying
suchý, adj.	dry
tichý, adj.	quiet
dobrou chuť	bon appetit
na shledanou	I'll see you, so long
já jsem nachlazený	I have a cold

Lesson 11

Target Features:

Sound : Diphthongs au, eu

Structure: Accusative case of personal pronouns

Jdu na kávu.
Čekám na něj.
Který? - tenhle

Perception Drill

1. vím
Teacher: Já vím, že je to pravda.
Cue : potřebujete peníze.
Student: Já vím, že potřebujete peníze.

Cues : ______ kde je pošta
proč jste tady
kam chodíte večer
co potřebujete
Vy víte, ______
kdo má peníze
Vy nevíte, ______
jak je venku.
______

2. jestli
Vy nevíte, jestli je to pravda.
______ jestli máme peníze.
On neví , ______
jestli ona mluví česky.
______

3. blízko To kino není daleko.
To kino je blízko.

Cues: ta pošta
ten tank
ta tabule
to letadlo
on sedí
My sedíme

4. restaurace To je dobrá restaurace.

Cues: malá
pěkná
nová
stará
nějaká

5. kavárna To není restaurace.
To je kavárna.

Cues: __ nová ______
Tamhle je ______
____ malá ______
____ nějaká _____
Já hledám ______
_____ dobrá _____

6. jídlo To je dobrá večeře.
___________ snídaně

Cues: ___ dobré jídlo
My tady máme ____
Vy potřebujete ____
Oni tam nemají _____
_________ špatné jídlo
To je ______________
_________ moc těžké ___

7. Pojďte tam   Pojďte dál.
_____ sem
_____ tam (let's go there, you and me)

8. čaj   To je dobrý čaj.

Cues: To není ______
My máme ______
____ nějaký ____
My potřebujeme ___
________ dobrý ___
Ona dělá ________
________ moc dobrý ____
To není __________

9. na   Já jdu pro kávu.
Já jdu na kávu.

Cues: kakao
pivo
čaj
večeře
snídaně

10. hezký   Dnes je pěkný den.
Dnes je hezký den.
____________ večer
To je ___________
____________ dopis
____________ papír
____________ kniha
____________ práce

11. auto   To je auto.

Cues: ____nové _____
____dobré ____
____malé _____
____pěkné ____
____špatné ___
____zelené ___
____velké ____
____hezké ____

12. Který - tenhle

Cue: Ten stůl je velký.
1st st.: Který stůl je velký?
2nd st.: Tenhle stůl je velký.

Cues : Ten student je letec.
Ten koš je velký.
Ten papír je zelený.
Ta mapa je stará.
Ta židle je nízká.
Ta tužka je zelená.
To okno je špinavé.
To rádio je dobré.
To auto je hezké.

13. pneumatika To je dobrá pneumatika.
On má dobrou pneumatiku.

Cues: nová
malá
velká
lehká
těžká
pěkná
špatná

14. znám Já znám toho kapitána.

Cues: ten rotný
ten letec
pan Novák
Máňa
to kino
pan Suchý
pan Němec

15. dlouhý To je dlouhý dopis.

Cues: večer
stůl
den
tužka
auto

To je pan Dlouhý.

16. čekám a) On čeká.
Cue: ______ venku.
On čeká venku.

Cues: My ________
______ tady
Oni ______
______ tamhle
Ona ______
______ doma
Vy ______
______ tady
Já ________

b) On čeká na kapitána.

Cues: Já __________
________ na Máňu.
Vy __________
________ na učitele
My __________
________ na večeři
Oni __________

17. dlouho Oni čekají dlouho.
___ pracují _____
My __________
___ jsme tady už _____(have been)
Ona mluví už ________
__________ moc dlouho
Já čekám už ________

18. a) ji On vidí Máňu.
On ji vidí.

Cues: hledá
potřebuje
poslouchá

b) na něj
pro " On jde pro pana Nováka.
On pro něj jde.

Cues: čeká na
On čeká na pana Dlouhého.

c) vás
mě Těší mě (it pleases me)
On mě vidí.

Cues: _____ hledá
______ potřebuje
On vás hledá.
______ vidí
______ potřebuje

Dialogue

Restaurace.

1. A.: Nevíte, jestli tady je nějaká restaurace?
B.: Tady blízko je kavárna.
Tam taky mají dobré jídlo.
Pojďte tam. Já tam jdu na čaj.

Auto.

2. A.: To je hezké auto.
B.: Které? Tohle?
No ... je, ale podívejte se!
Má špatnou pneumatiku.

On nezná jeho, ale zná ji.

3. A.: Prosím vás, neznáte pana Dlouhého?
Nevíte, kde je?
Já tady na něj už dlouho čekám.
B.: Jeho neznám, ale znám paní Dlouhou.
Tamhle je. Vidíte ji?

4. A.: Aha, ano. Děkuju.
B.: Prosím.

CZECH Vol I

LESSON 11

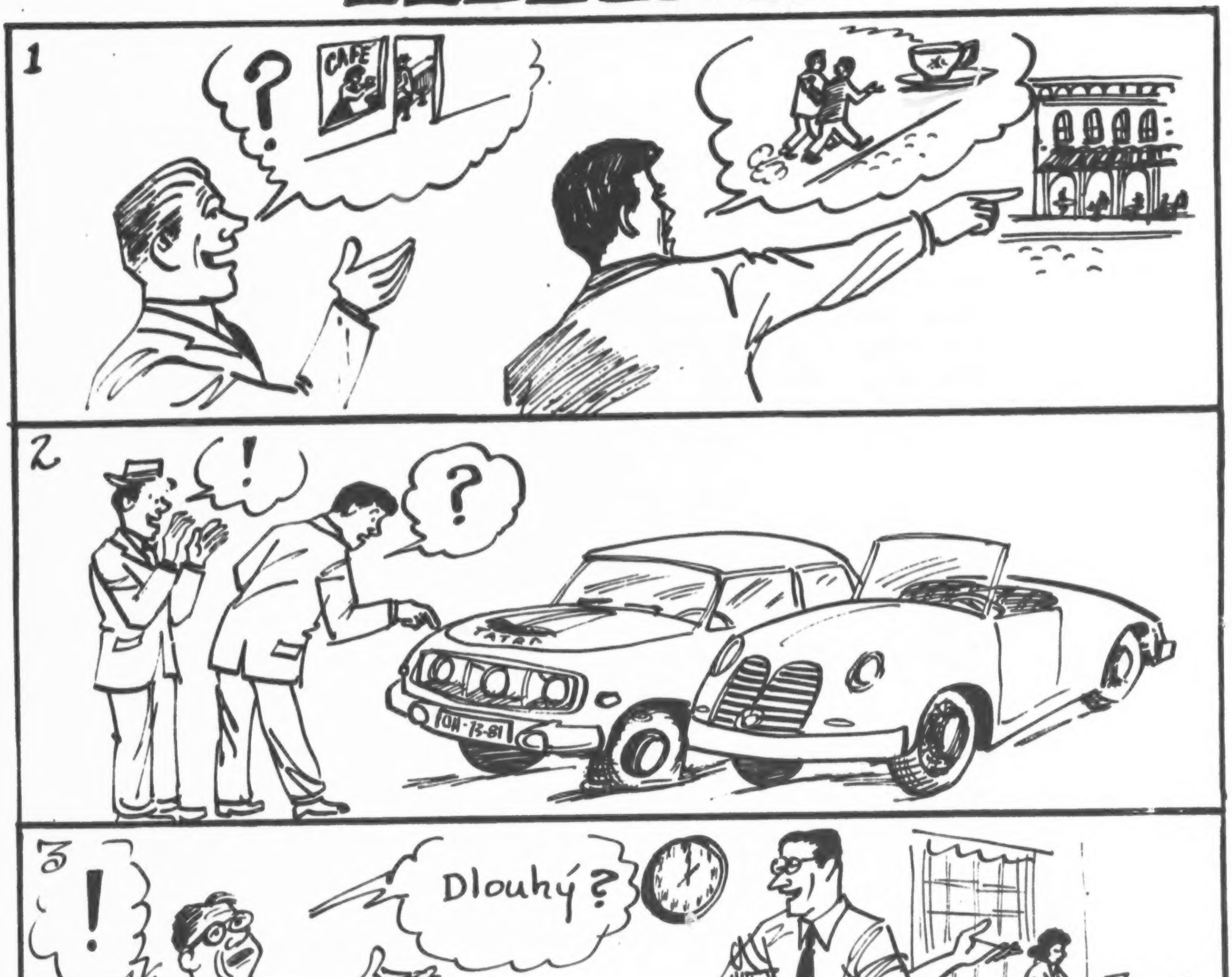
1
?
CAFE
2
!
?
TATRA
OA-73-81
3
!
Dlouhý?
4
!!
!

Translation of the Dialogue

Restaurant.

1. A.: Do you know if there's any restaurant here?
   B.: Near here is a coffeehouse.
   They have good food there, too.
   Let's go there. I'm going there for a cup of tea.

Auto.

2. A.: That's a nice car.
   B.: Which one? This one?
   Well, yes ... but look!
   It's got a bad tire.

He doesn't know him but he knows her.

3. A.: Pardon me! Do you know Mr. Dlouhý?
   Do you know where he is?
   I've been waiting here for him for a long time.
   B.: I don't know him, but I know Mrs. Dlouhý.
   There she is. Do you see her?

4. A.: Ah, yes. Thank you.
   B.: You're welcome.

1. Vím

Teacher: Já vím, že Máňa je doma.
Cue : On
Student: On ví, že Máňa je doma.

Cues : My
Vy
Ty
Ona
Oni vědí

2.

Já vím, že Novák je dobrý lékař.
Cue : On
On ví, že Novák je dobrý lékař.

Cues : ______ že už je čas.
My ______________
______ kde je to kino
Vy ______________
______ kam jde ten desátník
On ______________
______ proč tam jde
Oni ______________
______ co ten poručík potřebuje
Já ______________
______ jak se má
Ty ______________
______ kdo má ten dopis

3. Znám

Já znám pana Nováka.
Cue : On
On zná pana Nováka.

Cues : My ______________
Vy
Ty
Ona
Oni

L. 11
Pattern Drill I.

4.

Teacher: Já znám pana Svobodu.
Cue : On
Student: On zná pana Svobodu.

Cues : _____ ten slovník
My __________
_____ ten tank
Oni __________
_____ to rádio
Ty __________
_____ ten lékař
Ona __________
_____ pan Suchý
Vy __________
_____ ten nový učitel
Já __________
_____ ta stará mapa
On __________
______ pan X.

5. a) Já jdu na kávu.

Ona ________
__________ mléko
My __________
__________ večeře
Oni ________
__________ snídaně
Ty ________
__________ pivo
On ___________
__________ čaj
Vy __________
On chodí
________ pořád na kávu
My ____________
________ na snídani sem
Oni ____________
________ na večeři tamhle
Vy ____________
________ na večeři domů
Ty ____________
________ pořád na pivo
Oni ____________

b) Já čekám na Máňu.

Ty ____________
________ pan Němec
Ona ____________
________ ten rotmistr
Oni ____________
________ snídaně
Vy ____________
________ večeře
On ____________
________ dopis
My ____________
________ letadlo
Já ____________

6. a) mě, ho, ji, nás, vás, je

On mě vidí.

Cues: __ hledá
__ potřebuje
__ poslouchá
__ zná
__

b) On ho vidí.

Cues: __ as above

c) On ji vidí.

d) On nás vidí.

e) On vás vidí.

f) On je vidí.

7. a) Teacher: Já vidím pana Nováka. (or: 1st student
Student: Já ho vidím taky. 2nd student)

Cues : Já vidím Máňu
________ ten tank
________ ta kniha
________ to letadlo
________ ten praporčík
________ ta mapa
________ to auto
________ Svoboda a Němec
________ to auto a ten tank
________ ten poručík a Máňa
________ Máňa a teta
________ ta restaurace
____

b) Teacher: On hledá pana Novotného.
Student: My ho hledáme taky.

Cues : As above.

c) Teacher: Vy potřebujete pana Nováka.
Student: Oni ho potřebujou taky.

Cues : As above.

d) Teacher: Oni poslouchají pana Nováka.
Student: Vy ho posloucháte taky.

Cues : ____________ ten kapitán
____________ teta
____________ lékař
____________ Máňa
____________ pan Svoboda
____________ ten rotný
____________ rádio
____

e) Teacher: On zná pana Nováka.
Student: Ty ho znáš taky.

Cues : As under d) and
________ ten tank
________ ta kniha
________ ta kavárna
________ to kino
________ to jídlo
________ ta restaurace
________ to auto
____

tebe, jeho, mne (stressed forms)

1. a) On vidí tebe.

Cues: hledá
potřebuje
poslouchá
zná

b) On vidí jeho.

Cues: As above.

c) On vidí mě (colloquial for literary style mne)

Cues: As above.

ji, nás, vás, je (stressed, no distinction in form from unstressed)

2. a) On vidí ji.

Cues: hledá
potřebuje
poslouchá
zná

b) On vidí nás.

Cues: As above

c) On vidí vás.

Cues: As above.

d) On vidí je (Nováka a Svobodu).

Cues: As above.

4

3. a) Teacher: Já vidím Nováka a Máňu.
Student: Já vidím jen jeho, ale ne ji.
Cue : teta a ten lékař
1st st.: Já vidím tetu a toho lékaře.
2nd st.: Já vidím jen ji, ale ne jeho.

Cues : ten učitel a paní Nováková
paní Dlouhá a rotný Němec
ten důstojník a paní Novotná
paní Němcová a ten četař
ten kapitán a ta paní

Change from unstressed to stressed form.

b) Teacher: Novák ho zná.
Student: Novák zná jeho.

Cues : On tě hledá.
On mě poslouchá.
Já ji potřebuju.
Ona vás zná.
Vy nás vidíte.
My je hledáme.
Ten důstojník vás potřebuje.
Poručík tě potřebuje.
Rotmistr ho hledá.
Vy mě hledáte?
Vy ji znáte?
Ona vás vidí?

c) Go through the drill using the stressed form as a cue.

4. Pronouns and Prepositions:

Teacher: On vás zná a čeká na vás.
Student: On vás zná a čeká na vás.
Cue : On nás zná
Student: On nás zná a čeká na nás.

Cues : On tě zná ______
On mě zná ______
On ji zná ______
On je zná ______
On ho zná ______
On vás potřebuje___
On nás potřebuje___
On tě potřebuje___
On mě potřebuje___
On ji potřebuje ___
On je potřebuje ___
On ho potřebuje ___
On Máňu potřebuje ___
On Nováka a Němce zná ___
On Nováka zná ___

Recombination Drill

1. Pan Dlouhý má velký hlad.

Má pan Dlouhý hlad?
Má pan Dlouhý velký hlad?
Kdo má hlad?
Kdo má velký hlad?

2. Už je skoro poledne.

Je už skoro poledne?
Je už poledne?

3. A tak hledá nějakou restauraci.

Hledá pan Dlouhý restauraci?
Hledá pan Dlouhý nějakou restauraci?
Hledá on nějakou dobrou restauraci?
Kdo hledá restauraci?
Kdo hledá nějakou restauraci?
Co hledá pan Dlouhý?
Co dělá pan Dlouhý?

4. Pan Suchý zná dobrou restauraci.

Zná pan Suchý nějakou restauraci?
Zná pan Suchý dobrou restauraci?
Zná pan Suchý nějakou dobrou restauraci?
Kdo zná nějakou dobrou restauraci?
Jakou restauraci zná pan Suchý?
Je ta restaurace opravdu dobrá?

5. Pan Dlouhý ji zná taky.

Zná pan Dlouhý tu restauraci taky?
Kdo taky zná tu restauraci?

6. On ví, že tam mají moc dobré jídlo.

Ví pan Dlouhý, že tam mají dobré jídlo?
Ví pan Dlouhý, že tam mají moc dobré jídlo?
Kdo ví, že tam mají dobré jídlo?
Kdo ví, že tam mají moc dobré jídlo?

7. Ale ta restaurace je moc daleko.

   Je ta restaurace daleko?
   Je ta restaurace moc daleko?
   Kde je ta restaurace?
   Ví pan Dlouhý, že ta restaurace je daleko?
   Ví pan Suchý, že ta restaurace je daleko?
   Vědí oni, že ta restaurace je daleko?

8. Tady blízko je jenom kavárna.

   Je tady blízko kavárna?
   Je tady blízko restaurace?
   Je tady blízko jenom kavárna?
   Kde je ta kavárna?
   Co je tady blízko?
   Není ta kavárna daleko?

9. Tam nemají jen kávu, čaj a pivo.

   Mají tam kávu?
   Mají tam čaj?
   Mají tam pivo?
   Mají tam jenom kávu, čaj a pivo?

10. Taky tam mají dobré jídlo.

   Mají tam taky jídlo?
   Mají tam taky dobré jídlo?
   Jaké jídlo tam mají?
   Co tam taky mají?

11. Pan Suchý tam chodí na snídani.

   Chodí tam pan Suchý?
   Chodí tam (pan Suchý) na snídani?
   Na co tam chodí pan Suchý?

12. Večer tam chodí na večeři.

Chodí tam pan Suchý večer?
Chodí tam (pan Suchý) večer na večeři?
Na co tam chodí pan Suchý?
Na co tam chodí pan Suchý večer?
Kdo tam chodí večer?
Kdo tam chodí večer na večeři?
Víte, jestli tam chodí pan Dlouhý?
Víte, jestli tam chodí na večeři?

13. Pan Dlouhý má pěkné auto.

Má pan Dlouhý auto?
Má pan Dlouhý pěkné auto?
Kdo má auto?
Kdo má pěkné auto?
Jaké auto má pan Dlouhý?

14. Ale to auto má špatnou pneumatiku.

Má to auto špatnou pneumatiku?
Jaká je ta pneumatika?
Je ta pneumatika moc špatná?

15. On ho (auto) nepotřebuje.

Potřebuje ho on?
Kdo ho nepotřebuje?
Co nepotřebuje pan Dlouhý?

16. Ta kavárna není moc daleko.

Je ta kavárna daleko?
Je ta kavárna moc daleko?
Proč pan Dlouhý nepotřebuje auto?

17. Question and Answer - Situational Drill

a) Teacher: Hledáte mě?
Student: Ano, já vás hledám.

Questions:
Znáte mě?
Potřebujete mě?
Vidíte mě?
Posloucháte mě?
Jdete pro mne?
Čekáte na mne?
Je ten dopis pro mne?

b) Teacher: Zná vás pan ______
1st st.: Znáte mě?
2nd st.: Ano, já vás znám.

Questions: See questions under 17. a)

c) Teacher: Znáte pana Nováka?
Student: Ano, já ho znám.

Questions:
Znáte Máňu?
Vidíte Svobodu a Tichého?
Potřebujete paní Dlouhou a pana Dlouhého?
Posloucháte toho kapitána?
Jdete pro tetu?
Čekáte na paní Tichou a paní Suchou?
Je ten lístek pro toho letce?
Znáte paní Novotnou?
Vidíte venku Máňu a toho psa?

d) Teacher: Hledá nás pan Svoboda?
Student: Ano, on nás hledá.

Questions:
Čeká na nás Máňa?
Vidí nás teta?
Potřebuje nás praporčík?
Jde pro nás ten rotný?
Poslouchá nás ten desátník?
Má pro nás ten rotmistr dopis?

Generalization

Accusative of Personal Pronouns

1.

nom.: já
acc.: mě (pronounced: /mňe/, unstressed
mne stressed
and after prepositions

In the following sample sentences the stressed syllables are underlined.

Unstressed:

On mě vidí. - He sees me.
On mě hledá. - He's looking for me.
On mě potřebuje. - He needs me.

Stressed:

On vidí mne. - He sees me.
On hledá mne. - He's looking for me.
On potřebuje mne. - He needs me.

NOTE: The words that are emphasized are usually at the end of the sentence.

After prepositions (whether stressed or not):

On pro mne jde. - He is coming for me.
On jde pro mne. - He is coming for me.

On na mne čeká. - He is waiting for me.
On čeká na mne. - He is waiting for me.

NOTE: In colloquial language only the form "mě" pronounced /mňe/, is used in all positions, unstressed, stressed, and after prepositions.

In writing the forms "mě" or "mne" should be used, as outlined above.

2.

nom.:	ty	
acc.:	tě	unstressed
	tebe	stressed or after prepositions

Unstressed:

On tě vidí. - He sees you.
On tě hledá. - He's looking for you.
On tě potřebuje. - He needs you.

Stressed:

On vidí tebe. - He sees you.
On hledá tebe. - He's looking for you.
On potřebuje tebe. - He needs you.

After prepositions (whether stressed or not)

On pro tebe jde. - He's coming for you.
On jde pro tebe. - He's coming for you.

On na tebe čeká. - He's waiting for you.
On čeká na tebe. - He's waiting for you.

3.

nom.:	on	
acc.:	ho	unstressed
	jej	unstressed, only literary style
	jeho	stressed, only animate
		jej and jeho (the initial j changed to ň) are used after prepositions:
	pro něj	colloq. as well as literary style
	pro něho	

Unstressed:

Já ho vidím. - I see him.

Stressed:

Já hledám jeho. - I'm looking for him.

After prepositions (whether stressed or not).

Já na něj čekám. - I'm waiting for him.
Já čekám na něj. - I'm waiting for him.

4.

nom.:	ona	
acc.:	ji	stressed or unstressed After prepositions the initial j sound changes to ň:
pro ni		

My ji vidíme. - We see her.
My vidíme ji. - We see her.

To pro ni není. - It's not for her.
My čekáme na ni. - We're waiting for her.

5.

nom.:	ono	
acc.:	je	stressed or unstressed, lit.style
	ho	unstressed, colloquial After prepositions the initial j changes to ň:
pro ně		lit. style After prepositions in colloq. language the form něj is used:
pro něj		

Kde je to rádio? - Where is the radio?
Liter. : Já je už dlouho hledám. - I've been looking for it a long time.
Colloq.: Já ho už dlouho hledám.
Kde je to auto? - Where is that car?
Liter. : Já na ně už dlouho čekám. - I've been waiting for it a long time.
Colloq.: Já na něj už dlouho čekám.

6.

nom.: oni
acc.: je — stressed, unstressed, literary style or colloquial
The initial j is changed to ň after prepositions:
pro ně

Já je vidím. - I see them.
Já vidím je. - I see them.

Já na ně čekám. - I'm waiting for them.
Já čekám na ně. - I'm waiting for them.

7.

nom.: my vy
acc.: nás vás — The same forms whether stressed, unstressed or after prepositions.

On nás potřebuje. - He needs us.
On vás potřebuje. - He needs you.

On potřebuje vás a nás. - He needs you and us.
On na vás a na nás čeká. - He's waiting for you and us.
On čeká na vás a na nás. - He's waiting for you and us.

NOTE: Word order - emphasis.

A Czech sentence or clause is usually syntactically so organized that the final words contain the center of attention, i.e., the portion of the communication which the speaker considers of focal importance and to which he wishes to draw the listener's attention.

(In short: The words that are emphasized are usually at the end of a sentence)

SUMMARY

NOMINATIVE	ACCUSATIVE					
	Literary style			Colloquial		
	Unstr.	Stressed	With Prep.	Unstr.	Stressed	With Prep.
já	mě	mne		mě		
ty	tě	tebe		tě	tebe	
on	ho, jej	jeho	něho, něj	ho	jeho	něj
ona	ji		ni	ji		ni
ono	je		ně	ho		něj
my	nás			nás		
vy	vás			vás		
oni ony ona	je		ně	je		ně

Examples (colloquial forms):

On mě vidí.	On tě vidí	
On hledá mě.	On hledá tebe.	
On čeká na mě.	On čeká na tebe.	
On ho potřebuje.	On ji potřebuje.	On ho(auto) potřebuje.
On poslouchá jeho.	On poslouchá ji.	
On jde pro něj.	On jde pro ni.	On na něj čeká.
On nás vidí.	On vás vidí.	On je (Nováka a Svobodu) vidí.
On potřebuje nás.	On potřebuje vás.	On poslouchá je.
On jde pro nás.	On jde pro vás.	On jde pro ně.

Vocabulary

auto, n.	automobile, car
blízko	near, nearby
čaj, m.	tea
čekám	I wait, I'm waiting
čekám na	I'm waiting for
dlouho, adv.	a long time, for a long time
dlouhý, adj.	long
hezký, adj.	nice, pretty, goodlooking
jestli	if
jídlo, n.	food, meal
kavárna, f.	café, coffeehouse
který	which
na, preposition	
já jdu na čaj	I'm going to have a cup of tea
já čekám na Nováka	I'm waiting for Novák
no, interj.	well (interjection)
pneumatika, f.	tire
restaurace, f.	restaurant
tenhle	this (here)
vím	I know (I'm aware)
znám	I know (I'm acquainted, familiar with)

pojďte tam	let's go there
prosím vás	excuse me, pardon me (to introduce a request)

Lesson 12.

Target Features

Sound : Syllabic /l, r/ (mlha, vítr, prší)
Enclitic mě, tě, ho, se

Structure: Accusative of personal pronouns (cont'd)

Perception Drill

1. volám

Teacher: Já volám poručíka.
Cue : On
Student: On volá poručíka.
Cue : ten voják
Student: On volá toho vojáka.

Cues : Ty ______________
_______ Máňa
Vy ______________
_______ ten lékař
Oni ______________
_______ pes
My ______________
_______ rotný
Já ______________

2. doktor

Cue : doktor
Student: On je doktor

Cues : Já hledám ____
Máňa potřebuje ___
Oni poslouchají ___
Vy čekáte ________
Sem chodí ________
Já volám _____
Tamhle sedí __

3. bolí zub
Teacher: Bolí mě zub.
Cue : on
Student: Bolí ho zub.

Cues : Ona
Vy
Já

4. hlava
Teacher: Pan Novák je nemocný.
Pana Nováka bolí hlava.
Student: repeat both sentences

Cues : ten kapitán
pan Svoboda
poručík Němec
Máňa
já

5. počasí
Teacher: Dnes je (není) pěkné počasí.
Student: Dnes je (není) pěkné počasí.

Cues : hezké
špatné

6. prší
Teacher: Dnes není pěkné počasí.
Dnes prší.
Student: Dnes prší
Cue : tady
Student: Tady prší.

Cues : teď
tady teď
pořád
tady pořád

7. mlha
Teacher: Dnes je špatné počasí.
Dnes je mlha.

Cues : teď
tady
tady teď
pořád
tady pořád

8. vítr
Teacher: Dnes je špatné počasí.
Dnes je vítr.

Cues : teď
tady
tady teď
pořád
tady pořád

9. studený
Teacher: To jídlo není dobré.
To jídlo je studené.
Student: To jídlo je studené.

Cues : Ta večeře
To mléko
Ta káva
Ta snídaně
To počasí
Ten vítr

10. když
Já poslouchám rádio, když mám čas.
Já jdu ven, ____________________
On studuje, ____________________
On chodí ven, ____________________
____________________ když má peníze.
My nesedíme doma, ____________________
____________________ když je venku teplo.

11. rozumím
Teacher: Já mluvím česky.
Cue : rozumím
Student: Já rozumím česky.

Cues : On ____________
____________ dobře
Ona ____________
____________ česky dobře
My ____________
____________ anglicky
Vy ____________
____________ anglicky dobře
Oni ____________
____________ nerozumí
Já ____________
____________ dobře česky

12. každý Teacher: Každý student má knihu.
Každý má knihu.

Cues : __________slovník
__________židle
__________ peníze
____ nemá ______
____ není nachlazený
____ je _________
__________ nemocný
Skoro ______________

13. Teacher: Ten student je voják.
Student: Každý student je voják.

Cues : Ta židle je hnědá.
To okno je špinavé.

14. aspirin Teacher: Já mám aspirin.
On potřebuje ______
My hledáme ________
To není ___________
Tamhle je _________
Tady je ___________

15. voda Teacher: Tady je voda.
________ dobrá ____
________ špatná ____
________ čistá ____
________ špinavá ____
________ studená ____
Tady máte vodu.
Tam ______________

16. člověk Teacher: Venku je nějaký člověk.
Cues : Tamhle ____________
Tamhle jde __________
____________ ten člověk

Teacher: Ten člověk mluví česky.
Student: Ten člověk mluví česky.

Cues : _______________ dobře česky
_______________ anglicky
_______________ dobře anglicky
__________ říká, že má hlad

17. rychle Teacher: Pan Svoboda mluví rychle.
Student: Pan Svoboda mluví rychle.

Cues : Máňa ________________
_________ chodí ______
My ____________________
_________ mluvíme _____
_____________ moc _____
Ten člověk ____________

Dialogue

Bolí mě zub.

1. A.: Koho voláte?
   B.: Doktora. Bolí mě zub.

2. A.: A mě bolí hlava.
   B.: To je to počasí.
   Když neprší, je mlha nebo studený vítr.
   Skoro každý je nemocný.

3. A.: Prosím vás, nemáte aspirin?
   B.: Prosím, tady je a tamhle máte vodu.

---

4. A.: Rozumíte, co říká ten člověk?
   B.: Ne. On mluví moc rychle.

LESSON 12

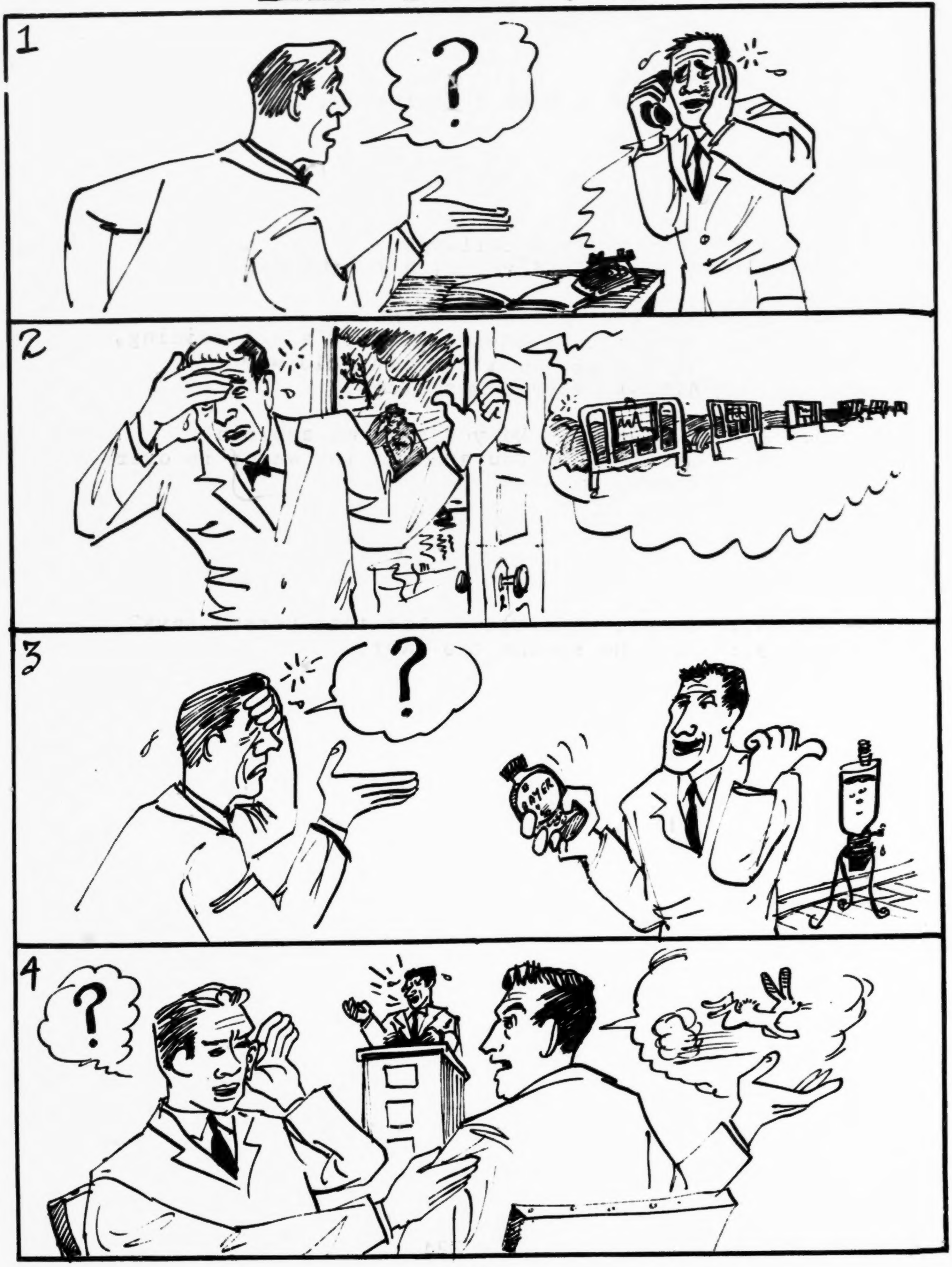

Translation of the Dialogue

I Have a Toothache.

1. A.: Whom are you calling?
   B.: A doctor. I've got a toothache.

2. A.: And I've got a headache.
   B.: It's the weather. When it's not raining, it's foggy or there's a cold wind. Almost everyone is sick.

3. A.: Excuse me. Do you have an aspirin?
   B.: Sure! Here you are and the water is over there.

4. A.: Do you understand what that person says?
   B.: No. He speaks too fast.

1\.
1st student: Volá on Nováka?
2nd student: Ano, on ho volá.
Cue : teta
1st student: Volá on tetu?
2nd student: Ano, on ji volá.

Cues : Novák a Němec
rotmistr
Máňa
Tichý a Suchý
pes
Máňa a ten kapitán
my
Máňa a teta
vy
lékař
já

2\.
Bolí mě hlava.
Cue : On
Student: Bolí ho hlava.

Cues : ty
ona
oni
vy
my

3\.
Mne bolí hlava.
Cue : On
Student: Jeho bolí hlava.

Cues : ty
ona
oni
vy
my

4\.
Nováka bolí hlava.

Cues:
teta ______
______ zub
ten letec ______
______ hlava
Máňa ______
______ zub
ten rotný ______
______ hlava
pan Novotný ______
______ zub
paní Novotná ______
______ hlava

pan Suchý ______
______ zub
paní Suchá ______
______ hlava
pan Novák ______
______ zub
paní Nováková ______
______ hlava

5. Já chodím ven, když je hezky.
nepší
není vítr
mám čas
není zima
je teplo
je pěkně
není mlha

6. On studuje, když je doma.
Oni nestudují, ________
My posloucháme rádio, ___
Oni mluví jen česky, ____
Vy nemluvíte anglicky, __
Já ji volám, ___________

7. Skoro každý má auto.
chřipka
dobrá práce
ta kniha
hlad
žízeň
peníze
čas
kolo
rádio

8. Skoro každý je student.
voják
letec
dobrý důstojník
nemocný
nachlazený
velký
venku
doma
mluví anglicky
česky
rychle
pomalu (slowly)

9. Skoro každý den je mlha.

večer ______
__________ mě bolí hlava
______________ sedí doma
______________ je vítr
______________ je teplo
__________ poledne __________
______________ jdu domů
______________ mám čas

10. Skoro pořád je mlha.

vítr
prší
teplo
zima
chladno
pěkně

11. On má čas skoro pořád.

Oni to dělají ______
Ona mluví ______
My tam chodíme ______
Mě bolí hlava ______
On potřebuje peníze ______
On sedí doma ______
Ona je nachlazená ______
Ty jsi nemocný ______
Tady prší ______
Tady je mlha ______
Tady je vítr ______

L. 12 Pattern Drill II.

1. a) Teacher: Já volám doktora.
Bolí mě zub.
Student: Repeats both sentences.
Cue : Ty
Student: Ty voláš doktora.
Bolí tě zub.

Cues : On
Ona
Vy
Oni
Já

b) Teacher: Já potřebuju aspirin.
Bolí mě hlava.
Student: Repeats both sentences.
Cue : Ty
Student: Ty potřebuješ aspirin.
Bolí tě hlava.

Cues : On potřebuje aspirin.
Ona potřebuje aspirin.
My potřebujem aspirin.
Vy potřebujete aspirin.
Oni potřebují aspirin.
Já potřebuju aspirin.

2. Teacher: On neví, kde já jsem.
On mě hledá.
Student: Repeats both sentences.
Cue : On neví, kde ty jsi.
Student: On neví, kde ty jsi.
On tě hledá.

Cues : On neví, kde on je.
________ kde ona je
________ kde my jsme
________ kde oni jsou
________ kde vy jste
________ kde já jsem

3. Teacher: On neví, že já jsem tady.
On tam na mne čeká.
Student: Repeats both sentences.
Cue : On neví, že ty jsi tady.
Student: On neví, že ty jsi tady.
On tam na tebe čeká.

Cues : On neví, že ona je tady.
______ že vy jste tady.
______ že oni jsou tady.
______ že my (Novotný a já) jsme tady.
______ že oni jsou tady.
______ že já jsem tady.

4. Teacher: On ví, že já to potřebuju.
On na mne myslí.
Student: Repeats both sentences.
Cue : On ví, že ty to potřebuješ.
Student: On ví, že ty to potřebuješ.
On na tebe myslí.

Cues : On ví, že ona to potřebuje.
______ že my to potřebujem.
______ že on to potřebuje.
______ že vy to potřebujete.
______ že oni to potřebují.
______ že já to potřebuju.

5. Teacher: Já na to čekám.
To je pro mne.
Student: Repeats both sentences.
Cue : Ty na to čekáš.
Student: Ty na to čekáš.
To je pro tebe.

Cues : My na to čekáme.
Ona na to čeká.
Oni na to čekají.
Vy na to čekáte.
On na to čeká.
Já na to čekám.

6. On zná jen Máňu.
Teacher: Zná mě?
Student: Tebe nezná, ale zná Máňu
Cue : Zná tě?
Student: Mne nezná, ale zná Máňu.

Cues : Zná ho?
Zná ji?
Zná nás?
Zná vás?
Zná je?
Zná mě? (Vás nezná)

7. a) Teacher: Já se mám dobře.
Student: Mám se dobře.
Cue : Ty se máš dobře.
Student: Máš se dobře.

(Word order:
... se mám
Mám se ....)

Cues : My se máme dobře.
On se má dobře.
Oni se mají dobře.
Vy se máte dobře.
Ona se má dobře.
Já se mám dobře.

b) Teacher: Mám se dobře.
Student: Já se mám dobře.
Cue : Máš se dobře.
Student: Ty se máš dobře.

Cues : Máme se dobře.
Má se dobře.
Mají se dobře.
Máte se dobře.
Mám se dobře.

Recombination Drill

1. Pan Dlouhý volá doktora.

Volá pan Dlouhý doktora?
Koho volá pan Dlouhý?
Kdo volá doktora?
Co dělá pan Dlouhý?

2. On není nemocný, jen ho bolí zub.

Je pan Dlouhý nemocný?
Je on zdravý?
Bolí ho hlava?
Nebolí ho hlava?
Bolí ho zub?
Co ho bolí?
Proč volá doktora?

3. Paní Dlouhá je nemocná.

Je paní Dlouhá zdravá?
______________ nemocná?
Kdo je nemocný?

4. Bolí ji moc hlava.

Bolí paní Dlouhou zub?
__________________ hlava?
Co ji bolí?
Koho bolí hlava?

5. Oni tam teď mají špatné počasí.

Mají tam oni špatné počasí?
Mají tam pořád špatné počasí?
Mají tam teď špatné počasí?
Mají tam teď dobré počasí?
Jaké počasí tam mají?
Jaké počasí tam mají teď?

6. Skoro pořád tam prší.

Prší tam skoro pořád?
Prší tam pořád?
Kdy tam prší?
Jaké počasí tam mají?
Mají tam pěkné počasí?

7. Když neprší, je mlha nebo studený vítr.

Je tam mlha, když neprší?
Je tam vítr, když neprší?
Je tam studený vítr, když neprší?
Je tam pěkně, když neprší?
Je tam zima, když neprší?
Jak je tam, když neprší?

8. Skoro každý je tam teď nemocný.

Je tam skoro každý nemocný?
Je tam skoro každý teď nemocný?
Je tam každý nachlazený?
Je tam skoro každý nachlazený?

9. Paní Dlouhá potřebuje aspirin.

Potřebuje paní Dlouhá aspirin?
Potřebuje pan Dlouhý aspirin?
Co potřebuje paní Dlouhá?
Kdo potřebuje aspirin?
Proč potřebuje paní Dlouhá aspirin?

10. Pan Dlouhý má aspirin.

Má pan Dlouhý aspirin?
Co má pan Dlouhý?
Kdo má aspirin?
Potřebuje pan Dlouhý aspirin?

11. Voda tam není. Vodu mají venku.

Je tam voda?
Mají tam vodu?
Je voda venku?
Mají vodu venku?
Kde mají vodu?
Kdo potřebuje vodu?
Potřebuje pan Dlouhý vodu?

12. Tamhle venku je pan Tichý a nějaký člověk.

Je venku pan Tichý?
Je tam taky nějaký člověk?
Kde je pan Tichý?
Je tam jenom pan Tichý?
Kdo je venku?

13. Ten člověk mluví a pan Tichý jen poslouchá.

Co dělá ten člověk?
Mluví taky pan Tichý?
Co dělá pan Tichý?
Poslouchá pan Tichý toho člověka?

14. Pan Tichý nerozumí, co ten člověk říká.

Rozumí pan Tichý, co ten člověk říká?
Kdo nerozumí, co ten člověk říká?

15. Ten člověk mluví moc rychle.

Mluví ten člověk rychle?
Mluví ten člověk moc rychle?
Jak mluví ten člověk?
Kdo mluví moc rychle?
Mluví ten člověk pomalu? (slowly)
Proč nerozumí pan Tichý?

16. The teacher speaks sentences 1. - 15. After each statement:

1st student: forms a question
2nd student: answers the question

17. Bolí vás hlava?
Bolí vás zub?
Bolí pana X. hlava?
(Student asks X. and reports to teacher)
Je tam dnes (velká) mlha?
vítr?
studený vítr?
Je tady pořád vítr?
Prší tam?
dnes?
venku?
tady pořád?
Potřebujete aspirin?
Kde je tady voda?
Kde tady máte vodu?
Rozumíte, co říkám?
Rozumíte dobře?
Rozumíte, co říká pan X.?
Rozumíte česky?
anglicky?
česky dobře?
už česky?
, když mluvím pomalu?
, když mluvím rychle?
Nerozumíte, když mluvím rychle?

Syllabic /l, r/

The word "mlha" consists of two syllables: ml-ha with the stress on ml-

(Note that the /L/ is the "clear L", different from the English /L/ in, e.g.: "camel", see Generalization of Lesson 3)

Similarly the words "prší, vítr" consist of two syllables:

pr-ší (with the stress on pr-)

ví-tr (with the stress on ví-)

There is no vowel between /m/ and /l/, /p/ and /r/, /t/ and /r/.

The consonants /L/ and /r/ constitute syllable peaks in the above words.

Another example is: "rotmistr". This word consists of three syllables:

rot-mis-tr (with the stress on rot-)
/three syllable peaks: -o-, -i-, -r/

Some words are always without stress

The forms mě, tě, ho, se

are always dependent for its stress on the preceding word

They do not accur after a pause (at the beginning of a sentence), or after the conjuctions "a" or "ale".

So we say:

Dnes ho potřebuje.- Potřebuje ho dnes.

Pořád ho vidí. - Vidí ho pořád.

On ho zná. - Zná ho.

Tamhle ho vidím. - Vidím ho tamhle.

Teď ho potřebuje. - Potřebuje ho teď.

Pořád se má dobře.- Má se pořád dobře.

On se má dobře. - Má se dobře.

On má peníze a má se dobře.
On nemá peníze, ale má se dobře.
Teď ho potřebujem a hledáme ho.
My ho známe, ale nehledáme ho.

Prosím

1.
Novák : "Jak je dnes?"
Novotný: "Prosím?"
Novák : "Jak je dnes venku?" (L.5)

Prosím? with a falling rising intonation
- (beg your) pardon
if we did not hear or understand

2.
"Posaďte se, prosím." -please (L.7)
"Pojďte sem, prosím."
"Pojďte dál, prosím."

3.
"Prosím vás, nemáte aspirin?" (L.12)
"Prosím vás, neznáte pana Dlouhého?"
"Prosím vás, mluvíte anglicky?"
"Prosím vás, kde je tady pošta?"

- excuse me, pardon me
(introducing a request)

4.
"Prosím, tady je" (handing the other person an aspirin, L.12)

- Sure, here you are.

5.
A.: "Prosím vás, kde je paní Dlouhá?"
B.: "Tamhle. - Vidíte ji?"
A.: "Aha, ano. - Děkuju."
B.: "Prosím."

- You're welcome (acknowledging thanks)
(L. 7, 11)

Vocabulary

aspirin, m.	- aspirin
bolí	- it hurts
člověk, m.	- man (human being), person
doktor, m.	- doctor
hlava, f.	- head
každý	- every, everyone, each
když	- when
mlha, f.	- fog
nebo	- or
počasí, n.	- weather
prší	- it rains, it's raining
rozumím	- I understand
rychle, adv.	- fast, quickly
studený, adj.	- cold
vítr, m.	- wind
voda, f.	- water
volám	- I call, I'm calling
zub, m.	- tooth
prosím	- please

APPENDIX

COMPARISON

OF CZECH AND ENGLISH CONSONANTS

			LABIAL						ALVEOLAR OR ALVEO-DENTAL									
			BILABIAL		LABIODENTAL		DENTAL		FRONT		BACK		PALATAL		VELAR		GLOTTAL	
			Vl.	Vd.	Vl.	Vd.	Vl.	Vd.	Vl.	Vd.	Vl.	Vd.	Vl.	Vd.	Vl.	Vd.	Vl.	Vd.
STOPS		Cz.	p	b					t	d			ť	ď	k	g		
		Eng.	p	b					t	d					k	g		
FRICATIVES	SLIT	Cz.			f	v									x	(γ)		h
		Eng.			f	v	θ	ð									h	
	GROOVE	Cz.							s	z	š	ž		j				
		Eng.							s	z	š	ž						
AFFRICATES		Cz.							ts	(dz)	č	(dž)						
		Eng.									č	dž						
NASALS		Cz.		m						n				ň		(ŋ)		
		Eng.		m						n						ŋ		
LATERALS		Cz.								l								
		Eng.								l								
TRILLS		Cz.								r								
		Eng.																
	FRICATIVE	Cz.							(ř)	ř								
		Eng.																
SEMIVOWELS		Cz.																
		Eng.		w						r				y				

The following Czech sounds are the same or about the same as in English:

The Czech sound of:	As in the Czech word:	As in the English word:
b	tabule	bet
d	student, židle	debt
g	magnetofon, kde, kdo	get
m	mapa, tam	met
n	ano,okno, student	net
ng	venku, tank, hangár	bank, finger
c	letec, co, moc	nets, flotsam
ʣ	... letec doma ...	beds
č	česky	chit
ǆ	... proč doma ...	jet
f	telefon, magnetofon	fit
v	venku	vet
s	pes, dopis	say
z	zima	zebra
š	pošta, tužka	show
ž	židle	measure
j	jak	yes
h	hlad, hezký	haphazard (but the Czech "h" sound is voiced)

The Czech vowels are approximately the same as some English vowels:

The Czech sound of:	As in the Czech word:	Approximately as in the English word:
a	mapa	pot
á	káva	father, bra
e	letec	bet
é	mléko	bare; bed
i	židle	beet (except the Czech sound is shorter)
í	lístek	bee
o	okno	obey, coffee
ó	kanón	shore, saw
u	tužka	boot (except the Czech sound is short)
ú	úloha, stůl	zoo

The following Czech sounds occur in English, but only in certain sound combinations:

The Czech sound of:	As in the Czech word, e.g.:	As in the English word, e.g.:
p	pošta, dopis	spot, speak (not as in pot, peak)
t	tak, letec	stuck, stake, active (not as in tuck, take, activity)
k	kapitán, taky	Scot, ski (not as in cot, key)
l	lampa, zelený, stůl	let, lily, leave (not as in table, rifle, nipple, camel, cycle, toggle, single, full, stool)

The Czech "p, t, k" are not followed by the short puff of air. They are not aspirated.

VOCABULARY

Lessons 1 - 12

Grammatical gender is given with all nouns:

m. - masculine
f. - feminine
n. - neuter

adj. - adjective
adv. - adverb
conj. - conjunction
interj. - interjection
pl. - plural
prep. - preposition

Verbs are given in their first person singular form

A

a, conj.	-	and	L. 1
aha, interj.	-	aha	L. 7
ale, conj.	-	but	L. 2
anglicky, adv.			L. 8
mluvím anglicky	-	I speak English	
anglický, adj.	-	English	L. 5
angličtina, f.	-	English language	L. 8
ano	-	yes	L. 1
aspirin, m.	-	aspirin	L.12
auto, n.	-	automobile	L.11

B

bílý, adj.	-	white	L. 4
bílá káva	-	coffee with cream	L. 4
blízko, adv.	-	near, nearby	L.11
bolí	-	it hurts	L.12

C

co	-	what	L. 1
A co vy?	-	And how about you?	L. 9

Č

čaj, m.	-	tea	L.11
čas, m.	-	time	L. 7
čekám	-	I wait, I'm waiting	L.11
čekám na ...	-	I'm waiting for ...	
česky, adv.			
mluvím česky	-	I speak Czech	L. 8
český, adj.	-	Czech	L. 5
čeština, f.	-	Czech language	L. 8
četař, m.	-	sergeant	L. 9
čistý, adj.	-	clean	L. 6
člověk, m.	-	man (human being) person	L.12

D

dál, adv.	-	farther	L. 7
Dál!	-	Come in!	
Pojďte dál!	-	Come on in!	
daleko, adv.	-	far	L. 2
den, m.	-	day	L. 3
dobrý den	-	hello	L. 3
desátník, m.	-	corporal	L. 5
děkuju	-	I thank	L. 7
Děkuju	-	Thank you	
dělám	-	I do, I make, I'm doing, I'm making	L. 8

dlouho, adv.	-	long time, for a long time	L.11
dlouhý, adj.	-	long	L.11
dnes, adv.	-	today	L. 5
dnes večer	-	tonight	L. 5
dobře, adv.	-	well	L. 9
dobrý, adj.	-	good	L. 3
doktor, m.	-	doctor	L.12
doma, adv.	-	at home (place, location)	L. 2
domů, adv.	-	home (motion implied, to or in the direction of)	L. 8
dopis, m.	-	letter	L. 2
důstojník, m.	-	officer (military)	L. 6

H

hezký, adj.	-	nice, pretty, good looking	L.11
hlad, m.	-	hunger	L. 6
mám hlad	-	I'm hungry	
hlava, f.	-	head	L.12
hledám	-	I look for, I'm looking for	L. 6
hnědý, adj.	-	brown	L. 6

CH

chladno, adv.	-	chilly, cool	L.10
chléb, chleba, m.	-	bread	L.10
chodím	-	I go, I walk, I'm going; I'm walking	L.10
chřipka, f.	-	influenza, flu	L.10
chuť, f.	-	appetite	L.10
dobrou chuť	-	bon appetit	L.10

J

já	-	I	L. 4
jak, adv.	-	how	L. 2
jak je venku?	-	how is it outside?	L. 2
jaký, adj.	-	what kind, what...like	L. 3
jdu	-	I go, I'm going	L. 7
Já jdu pro kapitána.	-	I'm going for the Captain	
je	-	is	L. 1
není	-	is not	
jen, adv.	-	only	L. 8
jenom, adv.	-	only	
ještě, adv.	-	still	L. 9
ještě ne	-	not yet	
jestli, conj.	-	if, whether	L.11
jídlo, n.	-	food, meal	L.11
jitro, n.(lit.style &	-	morn	L. 4
poetic, but used in the phrase"dobré jitro")	-	good morning	
jo	-	yeah	L. 7
jsem	-	I am	L. 4
jste	-	you are	L. 4

K

kakao, n.	-	cocoa	L. 2
kam	-	where (to or toward what place)	L. 8
kapitán, m.	-	captain	L. 4
káva, f.	-	coffee	L. 3
kavárna, f.	-	café	L.11
každý, adj.	-	every, everyone; each	L.12
kde	-	where (at what place)	L. 1
kdo	-	who	L. 1
když, conj.	-	when	L.12
kino, n.	-	movie house, (motion picture) theater	L. 2
kniha, f.	-	book	L. 5
koho	-	whom	L. 7
kolo, n.	-	wheel; bike	L. 2
křída, f.	-	chalk	L. 9
koš, m.	-	basket	L. 1
který, adj.	-	which	L.11

L

lehký, adj.	- light (weight); easy	L. 8
lékař, m.	- physician	L. 9
letadlo, n.	- airplane	L. 2
letec, m.	- airman	L. 1
lístek, m.	- ticket	L. 3

M

malý, adj.	- small	L. 3
mám	- I have	L. 6
Jak se máte?	- How are you?	
mapa, f.	- map	L. 1
mléko, n.	- milk	L. 3
mlha, f.	- fog	L.12
mluvím	- I speak, I'm speaking	L. 8
moc, adv.	- much	L. 2
my	- we	L. 9
myslím	- I think, I'm thinking	L.10

N

na, prep.		L.11
jdu na čaj	- I'm going to have a cup of tea	L.11
čekám na Nováka	- I'm waiting for Novák	L.11
na shledanou	- I'll see you, so long!	L.10
nadporučík, m.	- first lieutenant	L. 6
nachlazený, adj.	- having a cold	L.10
já jsem nachlazený	- I have a cold	
narozeniny, f.pl.	- birthday	L. 6
ne	- no	L. 4
nebo, conj.	- or, conj.	L.12
nějaký, adj.	- some	L. 6
není	- is not	L. 5
Němec, m.	- German (male person)	L. 6
nemocný, adj.	- sick	L. 9
nízký, adj.	- low	L. 5
no, interj.	- well, interj.	L.9,L.11
nový, adj.	- new	L. 4

O

okno, n.	window	L. 1
on	he	L. 4
ona	she	L. 6
oni	they, masc.	L. 9
opravdu, adv.	really	L. 9

P

pan, m.	Mr.	L. 1
paní, f.	Mrs.; lady; wife	L. 9
papír, m.	paper	L. 3
pěkně, adv.	nice, nicely	L. 5
pěkný, adj.	nice	L. 5
peníze, m.pl.	money	L. 6
pes, m.	dog	L. 2
pivo, n.	beer	L. 2
pneumatika, f.	tire	L.11
počasí, n.	weather	L.12
podívejte se	look!	L. 7
podporučík, m.	third lieutenant	L. 6
poledne, n.	noon	L.10
pojďte	come	L. 7
Pojďte dál!	Come on in!	L. 7
Pojďte sem!	Come here!	L. 7
Pojďte tam!	Let's go there!	L.11
pořád, adv.	all the time	L. 9
poručík, m.	lieutenant	L. 6
posaďte se	sit down!, have a seat!	L. 7
poslouchám	I listen, I'm listening, I obey, I'm obeying	L.10
pošta, f.	post office	L. 1
potřebuju	I need	L. 9
práce, f.	work	L. 8
praporčík, m.	chief master sergeant	L. 7
pravda, f.	truth	L. 9
To je pravda.	That's true.	
pro, prep.		L. 7
já jdu pro kapitána	I'm going for the captain	
pro dobrého studenta je to lehké	it's easy for a good student	L. 8
ten dopis je pro Máňu	that letter is for Máňa	L. 8

proč	-	why	L.10
prosím?	-	(beg your) pardon?	L. 5
prosím vás	-	excuse me, pardon me (to introduce a request)	L.11
prosím	-	please	L.7,12
prosím, tady je	-	surely, here you are	L.12
prosím	-	you're welcome	L.7,11
protože, conj.	-	because	L.10
prší	-	it rains, it's raining	L.12

R

rádio, n.	-	radio	L. 3
restaurace, f.	-	restaurant	L.11
rotmistr, m.	-	sergeant first class	L. 7
rotný, m.	-	staff sergeant	L. 4
rozumím	-	I understand	L.12
rychle, adv.	-	fast, quickly	L.12

Ř

říkám	-	I say, I'm saying	L. 9

S

sedím	-	I sit, I'm sitting	L. 7
sem, adv.	-	here (motion involved)	L. 7
skoro, adv.	-	almost	L.10
slovník, m.	-	dictionary	L. 5
snídaně, f.	-	breakfast	L. 5
spěchám	-	I hurry, I'm hurrying	L.10
starý, adj.	-	old	L. 4
student, m.	-	student	L. 1
studený, adj.	-	cold	L.12
studuju	-	I study, I'm studying	L. 8
stůl, m.	-	table	L. 3
suchý, adj.	-	dry	L.10
svoboda, f.	-	freedom, liberty	L. 1
svobodník, m.	-	lance corporal	L. 5

Š

špatný, adj.	bad	L. 3
špinavý, adj.	dirty	L. 6

T

ta	that, that one	L. 3
tabule, f.	blackboard	L. 1
tady, adv.	here	L. 1
taky, adv.	also	L. 2
tam, adv.	there	L. 1
tamhle, adv.	over there	L. 6
tank, m.	tank	L. 2
teď, adv.	now	L. 8
ten	that, that one	L. 3
tenhle	this (here)	L.11
teplo, adv.	warm	L. 2
těší mě	how do you do (introduction)	L. 7
teta, f.	aunt	L. 2
těžký, adj.	heavy; difficult	L. 8
tichý, adj.	quiet	L.10
to	it, that	L. 1
toho, masc.anim.acc. of ten	that	L. 7
tu, adv.	here	L. 6
tužka, f.	pencil	L. 1
ty	you	L. 9

U

učitel, m.	teacher	L. 8
ujde to	fairly well	L. 9
už, adv.	already; now	
už ne	not any more	

V

večer, m.	evening	L. 7
dobrý večer	good evening	
večer, adv.	in the evening	L. 7
dnes večer	tonight	
večeře, f.	supper, dinner (evening meal)	L. 9

veliký or velký, adj.	- big, large, great	L. 3
ven, adv.	- out, outside (to or toward the exterior)	L. 8
venku, adv.	- outside (on the exterior)	L. 2
vidím	- I see	L. 7
vím	- I know (I'm aware)	L.11
vítr, m.	- wind	L.12
voda, f.	- water	L.12
voják, m.	- soldier	L. 4
vojín, m.	- private (rank)	L. 4
volám	- I call, I'm calling	L.12
vy	- you	L. 4

Z

zdravý, adj.	- healthy	L. 9
zelený, adj.	- green	L. 4
zima, f.	- cold	
znám	- I know (I'm familiar with, acquainted with)	L.11
zub, m.	- tooth	L.12

Ž

že, conj.	- that	L. 9
židle, f.	- chair	L. 1
žízeň, f.	- thirst	L. 6
mám žízeň	- I'm thirsty	

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

CZECH

ED034203

BASIC COURSE

TEXT VOLUME
VOLUME I
WRITING SYSTEM
AND
LESSONS 1-20
OF THE INTERMEDIATE PHASE

ΠΤΟΛΕΜΕΙ
DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

AL 002 210

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED034203

CZECH

Basic Course

Text Volume

Volume I.

Writing System
and
Lessons 1 - 20
of the Intermediate Phase

March 1958
(Revised April 1967)

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Czech Course, consisting of 162 lessons in 19 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Czech. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

CONTENTS
OBSAH

Page Strana

Map of Central Europe iv
The Czech Alphabet v

REVIEW OF PRONUNCIATION

Consonants, about the same as in English . . 1
Vowels 2
Long and Short Vowels 3
Diphthongs 4
Palatal Sounds (j, ď, ť, ň) 5
Velar Sounds (k, g, ŋ, ch) 5
Vibrating Sounds (r, ř) 6
Glottal Stop 7
Stress 8
Some Hints on Pronunciation 9

WRITING SYSTEM

Roman Letters, Diacritical Marks, Groups of Letters 10
Table of Czech Letters 12
Spelling 13
Some Peculiarities of Spelling
  ď, ť, ň 14
  dě, tě, ně; di, ti, ni 15
  dy, ty, ny 16
  di, ti, ni in Words of Foreign Origin 16
  bě, pě, vě, fě 17
  mě 17
  ú - ů 18
  ia - ie... 18
Assimilation of Consonants 19
  Voiced Consonants Pronounced as Voiceless 19
  Group of Consonants 20
  Groups with -v 22
  The Group sh 23
Hard and Soft Consonants 24
  Hard Consonants 24
  Soft Consonants 25
  Neutral Consonants 26

Page
Strana

The Group js- (jsem, jsi, jsme, jste) 27
-s-, -z-, in Words of Foreign Origin 28
th - t, in Words of Greek Origin 28
Semi-Vowels (l, r) 29
Double Consonants 30

LESSONS:
CVIČENI:

1.	Třída.	Nouns, Adjectives, Gender, TO	31
2.	Tady kolem.	Accusative, (VOJÁK, KNIHA). MÁM, NEMÁM, VIDÍM.	38
3.	Kafeterie.	Accusative (STŮL, ČAJ, PERO). PIJU, DĚLÁM, JSEM, NEJSEM	47
4.	Poručík Marek.	Demonstrative Pronouns	53
5.	Byt.		59
6.	Učitel a student.	Accusative of Adjectives. DĚKUJU, UČÍM (SE)	62
7.	U kupce.	Accusative (MUŽ, ŽIDLE, KOST)	68
8.	Doma.	Accusative of Personal Pronouns	75
9.	Na ulici.	Preposition with the Accusative	82
10.	Zahrada.		88
11.	Chřipka.	Possessive Pronouns	92

LESSONS: CVIČENÍ:			Page Strana
12.	Božena se baví.	Accusative of Possessive Pronouns	100
13.	Pan Nový a jeho švagr.	JSEM RÁD	107
14.	Před večeří.	MÁM RÁD, RÁD ZPÍVÁM	115
15.	Švejk.		122
16.	Ke krejčímu.	Dative, Masculine Nouns, Prepositions	126
17.	U krejčího.	Dative, Masculine Adjectives	138
18.	Barva.	Dative, Feminine Nouns and Adjectives	145
19.	Pneumatika.	Dative, Neuter Nouns, Adjectives	152
20.	Pan Kulhánek potřebuje knihu.		160

CZECH-ENGLISH VOCABULARY 164

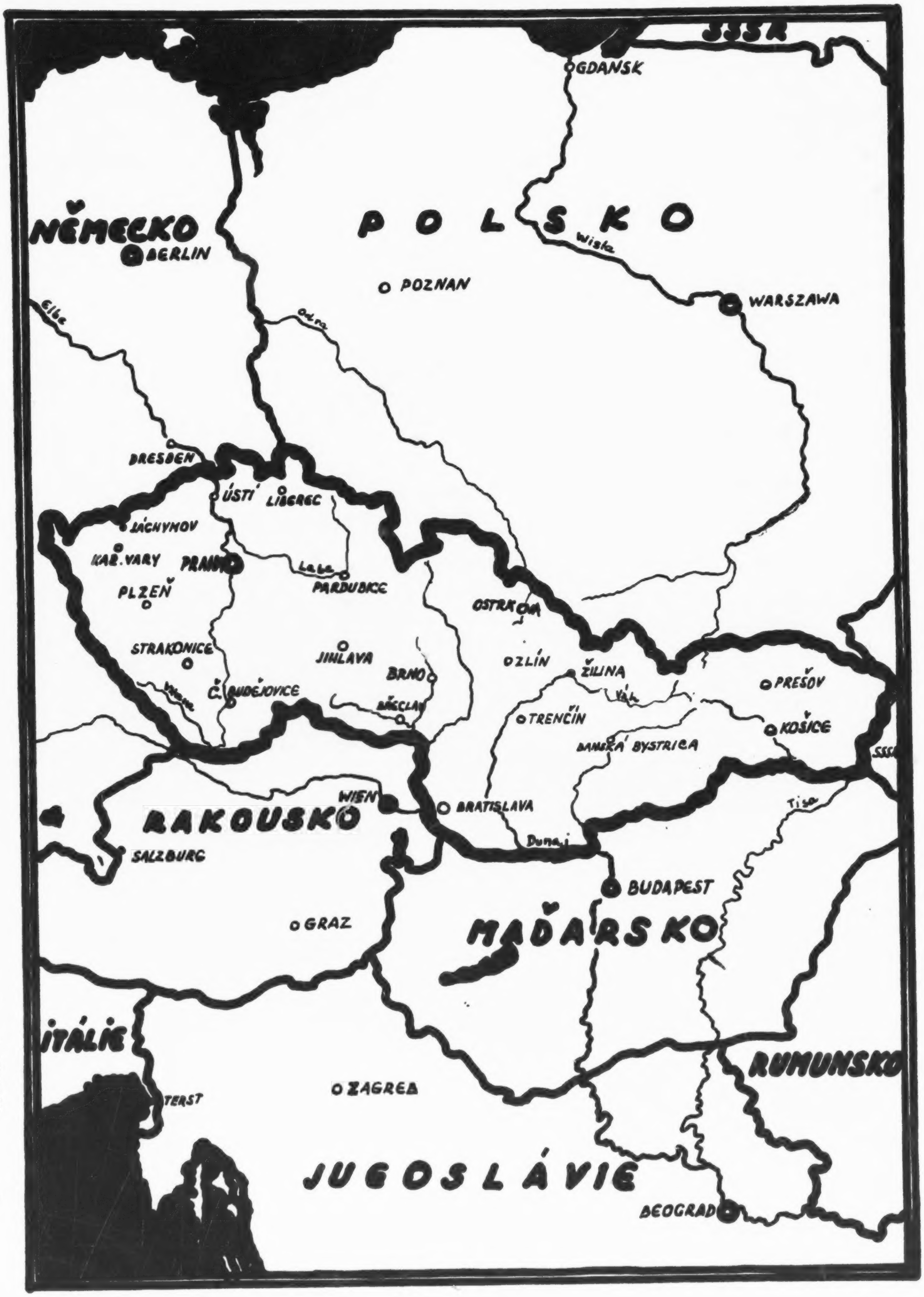
SSSR
GDANSK
NĚMECKO
BERLIN
POLSKO
Wisla
POZNAN
WARSZAWA
Elbe
Odra
DRESDEN
ÚSTÍ
LIBEREC
JÁCHYMOV
KAR. VARY
PRAHA
Labe
PARDUBICE
PLZEŇ
OSTRAVA
STRAKONICE
JIHLAVA
ZLÍN
ŽILINA
PREŠOV
BRNO
Vltava
Č. BUDĚJOVICE
Váh
BŘECLAV
TRENČÍN
KOŠICE
BANSKÁ BYSTRICA
SSSR
WIEN
BRATISLAVA
RAKOUSKO
Tisa
Dunaj
SALZBURG
BUDAPEST
GRAZ
MAĎARSKO
ITÁLIE
RUMUNSKO
TERST
ZAGREB
JUGOSLÁVIE
BEOGRAD

THE CZECH ALPHABET

Small		Capital		Small		Capital	
a	a	A	A	o	o	O	O
b	b	B	B	p	p	P	P
c	c	C	C	q	q	Q	Q
č	č	Č	Č	r	r	R	R
d	d	D	D	ř	ř	Ř	Ř
ď	ď	Ď	Ď	s	s	S	S
e	e	E	E	š	š	Š	Š
ě	ě	Ě	Ě	t	t, t	T	T
f	f	F	F	ť	ť, ť	Ť	Ť
g	g	G	G	u	u	U	U
h	h	H	H	v	v	V	V
ch	ch	Ch	Ch	w	w	W	W
i	i	I	I	x	x, x	X	X
j	j	J	J	y	y	Y	Y
k	k	K	K	z	z	Z	Z
l	l	L	L	ž	ž	Ž	Ž
m	m	M	M				
n	n	N	N				
ň	ň	Ň	Ň				

NOTE:
The group ch is considered a separate letter in the Czech alphabet.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

á á, é é, í í, ó ó, ú ú, Ů Ů, ů ů, ý ý

REVIEW OF PRONUNCIATION

The following Czech sounds are the same or about the same as in English:

The Czech sound of:	As in the Czech word:	As in the English word:
b	bílý, nebo	bet
d	doma, voda	debt
g	generál, agent	get
m	malý, mám	met
n	nebo, zelený	net
n^g	venku, hangár	bank, finger
c	co, letec	nets, flotsam
ʣ	leckdo	beds
č	český, učitel	chit
ǆ	džbán, léčba	jet
f	telefon, fajfka	fit
v	velký, káva	vet
s	strom, vysoký	say
z	zelený	zebra
š	škola, píšu	show
ž	židle	measure
j	jak, piju	yes
h	hezký, drahý	haphazard (but the Czech "h" sound is voiced)

The Czech vowels are approximately the same as some English vowels:

The Czech sound of:	As in the Czech word:	Aproximately as in the English word:
a	pan, mapa	pot
á	pán, dává	father, bra
e	letec	bet, chess
é	mléko	bare; bed
i	židle, vy	beet (except the Czech sound is shorter)
í	bílý	bee
o	okno	obey, coffee
ó	kanón	shore, saw
u	tužka	boot (except the Czech sound is short)
ú	úloha, stůl	zoo

The following Czech sounds occur in English, but only in certain sound combinations:

The Czech sound of:	As in the Czech word, e.g.:	As in the English word, e.g.:
p	pošta, dopis	spot, speak (not as in pot, peak)
t	tak, letec	stuck, stake, active (not as in tuck, take, activity)
k	kapitán, taky	Scot, ski (not as in cot, key)
l	lampa, zelený, stůl	let, lily, leave (not as in table, rifle, nipple, camel, cycle, toggle, single, full, stool)

The Czech "p, t, k" are not followed by the short puff of air. They are not aspirated.

Each of the five Czech vowels comes in two varieties, a short one and a long one.

a - á, e - é, i - í, o - ó, u - ú

There is only a very slight difference in quality between the short and long vowels. The short ones are more open, the long ones are more closed.

The main difference is the difference in quantity. The long ones are of a distinctly longer duration than the short ones. This distinction has to be observed even in unstressed positions.

There are words that sound the same except for the length (duration) of the vowel and that have entirely different meanings: E.g.:

Dráha je drahá. (The railroad is expensive).
Ta továrna dělá děla. (The factory makes guns).

There is no absolute measure for the duration of the Czech vowels. It varies, mostly according to the speed of speech. What matters is the ratio in the duration of the short vowels to the long vowels.

In colloquial language the long ú (ů) and í are often shortened, e.g.:

	Pronounced:		Pronounced:
paní	pani	domů	domu
prosím	prosim	myslím	myslim
důstojník	dustojnik	říkám	říkám

There are other deviations from the literary style of pronunciation as far as the quantity (length) of vowels is concerned which are colloquial, dialectical or are due to emotional coloring.

The following Czech diphthongs are a combination of a vowel and a short "u" sound:

The Czech diphthong:	As in the Czech word:	Approx. as in English:
ou	houska	low
au	auto	bout
eu	pneumatika	combination of the Czech "e" and "u"

The following Czech diphthongs, as far as their articulation is concerned, are a combination of a vowel and a short "i". Accoustically they are a combination of a vowel with the Czech "j" sound:

aj áj	čaj háj
ej	dej
ij	žijte, umyjte se
oj	důstojník
uj ůj	opakujte to můj

There are four palatal (or soft) consonants in Czech: The sounds of the Czech j, ď, ť, ň. We have already dealt with the sound of "j".

The Czech sound of:	As in Czech words:	Similar to the English sound heard in:
ď	děkuju, sedím, naloďovat, Láďa	would you
ť	stěna, tichý, chuť, zaťukejte, pojďte	wouldn't you
ň	něco, není, kůň, Máňa	companion

There are five velar sounds in Czech. With three of them we have already dealt above. They are the Czech sounds of k, g, and ng. Notice that when forming the k or g sounds, the passage of air from the lungs is stopped and then suddenly released. The part of the mouth where k and g are formed is called velum.

The Czech sound of:	As in Czech words:	
ch (unvoiced)	chyba, poslouchám	It is formed at about the same place in the mouth as k or g, but without the stopping of the passage of air. Throughout the duration of the sound the passage of air is continuous, uninterrupted.
ch (voiced)	It is sometimes used if a voiced consonant immediately follows: soudruh desátník (The Czech h or unvoiced "ch" sound is also used in such combinations)	The difference between the unvoiced and voiced ch is similar to the difference between s and z.

The Czech has a different variety of the "r" sound from the English. The Czech "r" is formed by a series of rapid vibrations of the tip of the tongue in the front part of the mouth, towards the teeth ridge. The tip of the tongue forms, in rapid succession, several occlusions or narrow passages, against the palate.

The Czech sound of:	As in the Czech words:
r	rotný, pero, strom, dobrý, večer, bratr

Other vibrating sounds are the sounds of the Czech voiced "ř" and unvoiced "ř".
Here again the tip of the tongue is vibrating in the direction of the teeth ridge (upper gum), but the beginning of the back of the tongue is raised towards the hard palate forming a trough as with the sound of "ž" or "š". Thus a friction sound is produced that is mixed with the sound made by the vibration of the tip of the tongue.

There are two kinds of the "ř" sounds. Voiced and unvoiced. The distinction between these two varieties is the same as the distinction between "ž" and "š".

The Czech sound of:	As in the Czech words:
ř (voiced)	říkám, pořád, dobře, četaři
ř (unvoiced)	třída, četař

GLOTTAL STOP

By blocking the breath stream momentarily and then releasing the "pent-up" air, the vocal bands articulate the sound known as the glottal stop (ráz).

In Czech, a vowel

1. at the beginning of a word after a pause,
   e.g.: Americký.
2. or after another vowel,
   e.g.: Jste vy učitel ? Máte auto ?
3. and sometimes even after a consonant,
   e.g.: Nemám auto.

can be pronounced in two ways: Either smoothly, running the two vowels together, or with the glottal stop. In phonetic transcription the symbol ʔ is used for the glottal stop.

We can say either

Jste vy‿učitel ? Máte‿auto ? Nemám‿auto.

or Jste vyʔučitel ? Máteʔauto ? Nemámʔauto ?

The usage or non-usage of the glottal stop depends on many factors and it varies from individual to individual. There are also regional differences. It is used more often in Bohemia than in Moravia.

STRESS

The stress is on the first syllable. In words of three or more syllables there is sometimes a weaker, secondary stress on the third or fourth syllable,

e.g.: **če**tař, **ka**pi*tán*, **ka**fe*te*rie, **do**vo*le*ná or **do**vole*ná*

Most prepositions of one syllable take the stress of the immediately following word whose case they determine (noun, adjective, pronoun, numeral),

e.g.:	**Na** shledanou.	I'll see you.
	Já jdu **na** kávu.	I'm going for coffee.
	On jde **do** biografu.	He's going to the movies.
	On pracuje **přes** čas.	He works overtime.
	Pošta je **přes** ulici.	The post office is across the street.

SOME HINTS ON PRONUNCIATION

1. The distinction between short and long vowels has to be observed. Even if the long vowel is in an unstressed position, it still has to be pronounced long.

2. A regular feature of the English language are the unstressed murmur vowels (ago, agent, sanity, comply, focus). There are no such sounds in Czech. Even in unstressed positions Czech vowels have to be fully pronounced. Examples: The "i" in "kapitán, the "e" in "student" or in "Božena".

3. The Czech diphthong "ou", as in "houska", or "dobrou noc". The second element of this diphthong, although it is slightly shorter than the Czech short "u", is more markedly pronounced than in the English "o" in, e.g.: "yellow".

4. The combination "tr" in English has a special quality. Do not carry this English sound into Czech. Listen to and notice the difference between the English "tr" in e.g. "tree" and the Czech "tr" in e.g.: "chytrý".
A similar difference is between the English "pr" and the Czech "pr". Notice the difference between the English word "preach" and the Czech word "pryč".

5. Use the right kind of "l", as in "little".

6. When pronouncing the Czech "ch" sound, do not stop the passage of air, thus substituting a "k" sound for the "ch" sound. The passage of air must be uninterrupted, continuous.

7. Listen to and imitate the proper intonation.

WRITING SYSTEM

Excepting diphtongs, there are 40 sounds in Czech: 30 consonants, and 5 short and 5 long vowels.

Czech uses 23 letters of the Roman alphabet. They represent 22 sounds (the letters i and y represent the same sound).

Twelve more sounds are represented by letters with a diacritical mark over them.

Diacritical marks are:

1. The length mark (čárka) over vowels:

   á, é, í, ó, ú, ý

2. The small circle (kroužek), indicating length over u:

   ů

3. The hook (háček) for letters representing palatal and some other sounds:

   ď, ť, ň; š, č, ž; ř; ě

Three sounds are represented by groups of letters:

ch, dz, dž

Of these, dz is almost entirely a positional sound. It results from the assimilation of an unvoiced c sound to the immediately following voiced consonant, e.g.: moc dobře.

ř

The symbol ř stands for both, voiced and unvoiced ř sounds. There is no need to distinguish between them in writing as

the initial ř (e.g.: řekněte)
the ř between vowels (e.g.: četaři)
the ř next to voiced consonants (e.g.: dobře)

are always voiced.

In combination with unvoiced consonants (e.g.: třída) and at the end of words (e.g.: četař) the ř is unvoiced.

The distinction between the two kinds of ř is not used to distinguish words from each other.

ch

The same applies to the distinction between the unvoiced and voiced ch. The voiced ch is a positional sound occurring only if it is immediately followed by a voiced consonant, e.g.: těch zelených znamení.

n^g

There is no need for a special symbol for the ng sound. It is pronounced in every nk and ng combination, e.g.: venku, hangár (pronounced: ven^gku, han^ggár).

Glottal stop

No symbol is necessary for the glottal stop.

Basic Roman Letters		Length Marks		Hooks		Group of Letters		No Special Symbol Necessary	
a	mapa	á	mám						
b	barva								
c	co			č	česky				
d	dobrý			ď	Láďa	dz	dzinkat		
						dž	džbán		
e	den	é	mléko	ě	pěkný				
f	telefon								
g	generál								
h	hezký					ch	chodím	ch (voiced)	soudruh desátník
i	pivo	í	bílý						
j	jak								
k	kapitán								
l	lampa								
m	mapa								
n	nový			ň	Máňa			ng	venku
o	okno	ó	kanón						
p	pero								
r	ráno			ř	dobře			ř (voiceless)	tři
s	sestra			š	škola				
t	teta			ť	chuť				
u	učitel	ú	úloha						
		ů	vůz						
v	voda								
y	vy	ý	strýc						
z	zelený			ž	židle				
								glottal stop	

The letters q, w, x are used in some words of foreign origin, e.g.:

quisling	**quisling (a traitor)**
stowattová žárovka	**100-watt bulb**
On žije v exilu.	**He lives in exile.**

In Czech spelling each letter usually represents the same sound. In this respect Czech spelling is much more consistent than English.

The letters for vowels:

a e i y o u

á é í ý ó ú ů

always represent the same sound. The two ways of representing the Czech "i" sounds come from etymological and historical reasons. The same applies to the two symbols "ú" and "ů" for the Czech long "ú" sound, and to the usage of the letter "ě".

With consonants the picture is less uniform. Some peculiarities, for etymological and historical reasons, are dealt with on the following pages.

SOME PECULIARITIES OF SPELLING

ď, ť, ň

Dobrou chuť !	- Good appetite !
Tady je pomerančová šťáva.	- Here is orange juice.
Odpusťte.	- Forgive me.
Šťastnou cestu !	- Bon voyage ! Have a nice trip !
Zaťukejte !	- Knock ! (before entering)
To je dešťová voda.	- This is rain water.
Vzbuď ho !	- Wake him up !
On se jmenuje Láďa.	- His name is Láďa.
On je Maďar a mluví maďarsky.	- He's Hungarian and speaks Hungarian.
To je dvouposchoďový dům.	- That's a 3-story house.
Naloďujeme tanky.	- We're loading the tanks. (on ships)
Já mám žízeň.	- I'm thirsty.
Promiňte, prosím.	- Excuse me, please.
Nemáte oheň ?	- Do you have a light ?
Ona se jmenuje Máňa.	- Her name is Máňa.
On volá Máňu.	- He's calling Máňa.
Máňo, kam jdeš ?	- Máňa, where are you going ?

NOTE:

In handwriting and typewriting a hook is used with the letters ď, ť : ď, ť

In print, however, an apostrophe (') is used instead of a hook with the small letters ď, ť:
ď, ť

dě, tě, ně In combinations of sounds ď, ť, ň, with the sound e the hook is put over the letter e: dě, tě, ně

Dnes je krásně. - It's beautiful today.
Co děláte ? - What are you doing ?
Já dělám domácí úlohu. - I'm doing my home work.
Čtěte, prosím. - Read, please.
Mluvte hlasitěji. - Talk more loudly.
Stěna je tenká. - The wall is thin.
Já nemám hnědý stůl. - I don't have a brown table.
Řekněte mně, co to je. - Tell me what it is.
Řekněte to ještě jednou. - Say it again. (still once)
To říkáte správně. - You're saying it correctly.
Děkuju. - Thank you.

di, ti, ni In combinations of the sounds ď, ť, ň, with the sound i, the letter i (měkké"i"-soft"i") is used. No hook is used here.

Kde sedí ? - Where is he sitting ?
On sedí tamhle. - He's sitting there.
To je tichá ulice. - That's a quiet street.
Je to modrá kniha ? - Is it a blue book ?
Ne,to není modrá kniha.- No, it isn't a blue book.
Vidíte paní Novákovou ?- Do you see Mrs. Novák ?
Nevidím. Ona tady není. - I don't (see). She isn't here.
Podívejte se. - Look.
Mnoho štěstí. - Lots of luck.

5

dy, ty, ny In combinations of the sounds d, t, n, with the sound i the letter y is used.

Kdy je tady ? - When is he here ?
Je tady každý večer. - He's here every evening.
Máte čistý stůl ? - Do you have a clean table ?
Ano, já mám vždycky čistý stůl. - Yes, I always have a clean table.
On je rotný. - He's an Sfc.
On je dnes nemocný. - He's sick today.

In many words of foreign origin, (mostly from Latin, Greek, but also from English and other languages) the combination of letters di, ti, ni is pronounced as if it were spelled dy, ty, ny.

Máte rádio ? - Do you have a radio ?
Ano, mám. - Yes, I do.
Nosíte uniformu ? - Do you wear a uniform ?
Ano, nosím. - Yes, I do. (I wear)
Jaká je to organizace ? - What kind of organization is it ?
To je komunistická organizace. - It's a Communist organization.
To je politická organizace. - It's a political organization.
On má dnes trénink. - He has practice today.

bě, pě, vě, fě After b, p, v, f, the letter ě is pronounced je with the sound of "ye" in English "yes":

Dnes je dobrý oběd. - There's a good lunch today.
Dnes je pěkný den. - Today's a nice day.
Tam je pět studentů. - There are five students there. (There is five of students)
Pěkně vítám. - Welcome !
Děkuju pěkně. - Thanks very much. (I thank nicely)
On je dobrý člověk. - He's a good man.
Opakujte celou větu. - Repeat the whole sentence.
On je teď v Haifě. - He's in Haifa now.

mě The group of letters mě is pronounced mňe:

Měkké i. - Soft i. (The Czech name for the letter "i")
To je malé město. - That's a small town.
Slyšíte mě ? - Do you hear me ?
Já jsem tady jeden měsíc.- I've been here one month.
Rozuměl jste ? - Did you understand ?
Ano, já jsem rozuměl. - Yes, I understood.

Já jsem Novák. - I'm Novák.
Těší mě. - Glad to know you. (Lit.: It pleases me)

ú, ů

The letters ú and ů both stand for the long u sound. The long u sound is distinguished in writing only for etymological reasons (the long u sound rendered in writing by the symbol ů is derived from a former o sound).

The letter ů occurs only within or at the end of a word but not as the first letter.

Kolik je tady stolů ?	-	How many tables are there here ?
Tady je jeden stůl.	-	There's one table here.
To je můj stůl.	-	That's my table.
Kolik je tam venku vozů ?	-	How many cars are there outside ?
Já vidím jenom jeden vůz.	-	I see only one car.
Potřebujete sůl ?	-	Do you need salt ?
Kolik je tam důstojníků ?	-	How many officers are there ?
Tam je jeden důstojník.	-	There is one officer there.
Tam jsou dva důstojníci.	-	There are two officers there.
Tam je pět důstojníků a jeden poddůstojník.	-	There are five officers and one NCO there.
Večer dělám domácí úlohu.	-	In the evening I do (my) home work.
Dnes je úterý.	-	Today is Tuesday.

---

ia, ie ...

The written ia, ie, ii, io, iu in words of foreign origin are pronounced: ija, ije, iji, ijo, iju, e.g.:

Kde je kafeterie ?	kafeterije	Where's a cafeteria ?
Já hledám kafeterii.	kafeteriji	I'm looking for a cafeteria.
Marie má rádio.	rádyjo	Mary has a radio.
Já rádiu nerozumím.	rádyju	I don't understand radios.
On má dvě rádia.	rádyja	He has two radios.

ASSIMILATION OF CONSONANTS

The following consonants come in pairs, a voiced consonant and a corresponding voiceless:

Voiceless	p	t	ť	k	c	č	f	s	š	ř	ch
Voiced	b	d	ď	g	dz	dž	v	z	ž	ř	h

The following consonants do not come in such sets of two:

l r m n ň j

Often in talking a voiced consonant is pronounced as a corresponding voiceless one and vice versa.

Before a pause in speech, before an immediately following voiceless consonant, and if the following word starts with l, r, etc, the spelled voiced consonants are pronounced as voiceless:

Spelled:	Pronounced:	
Kde je klub ?	Gde.. klup	Where is the club ?
Ten klub se mi líbí.	klup	I like that club.
Ten klub je dobrý.	klup	That club is good.
Já mám hlad.	hlat	I'm hungry.
Vy máte hlad pořád.	hlat pořát	You're hungry all the time.
Já mám hlad málokdy.	hlat.. málogdy	I'm seldom hungry.
Co děláte teď?	teť	What are you doing now ?
Teď studuju.	teť	Now I'm studying.
Teď mám čas.	teť	Now I have time.

Spelled:	Pronounced:	
Jaký je ten dialog ?	dyjalok	What kind of dialogue is it ?
Je ten dialog krátký ?	dyjalok	Is that dialogue short ?
Ten dialog je dlouhý.	dyjalok	That dialogue is long.
On tady není, poněvadž pracuje venku.	poněvač	He isn´t here because he works outside.
On tady není, poněvadž je nemocný.	poněvač	He isn´t here because he´s sick.
Kde je ta láhev ?	láhef	Where is that bottle ?
Je ta láhev plná ?	láhef	Is that bottle full ?
Ta láhev je prázdná.	láhef	That bottle is empty.
Máte vůz ?	vůs	Do you have a car ?
Jaký vůz kupujete ?	vůs	What kind of a car are you buying ?
Jaký vůz máte ?	vůs	What kind of a car do you have ?
Co dělá její muž ?	muš	What does her husband do?
Její muž pracuje .	muš	Her husband works.
Její muž má práci.	muš	Her husband has work.
Kdo je ten četař ?	unvoiced "ř"	Who is that sergeant ?
To je četař Čermák.		That´s Sgt Čermák.
To je četař Marek.		That´s Sgt Marek.
Kdo je ten soudruh ?	soudruch	Who is that comrade ?
To je soudruh Černý.	soudruch	That´s comrade Černý.
To je soudruh Novotný.	soudruch	That´s comrade Novotný.

Groups of consonants, within a word, or at the juncture of two words, are pronounced all voiced or all voiceless. As a rule they change according to the last element of the group.

Spelled:	Pronounced:	
Kde bydlíte ?	Gde	Where do you live ?
Já bydlím blízko.	blísko	I live near here.

Spelled:	Pronounced:	
Máte tady děvče ?	děfče	Do you have a girl here ?
Ovšem.	Ofšem.	Of course.
Je ta zkouška lehká ?	skouška, lechká	Is the test easy ?
Ta zkouška je těžká.	skouška, těšká	The test is hard.
Hrajete fotbal ?	fodbal	Do you play soccer ?
Někdy.	Něgdy.	Sometimes.
Potřebujete tužku ?	tušku	Do you need a pencil ?
Je všechno v pořádku ?	fšechno, fpořátku	Is everything O.K. ?
Kdy máte zpěv ?	Gdy..spěf	When do you have singing ?
Kdy zpíváte ?	Gdy spíváte	When do you sing ?
V pátek.	Fpátek	On Friday.
V sobotu.	Fsobotu.	On Saturday.
Kdo je to ?	Gdo	Who is it ?
To je nějaká návštěva.	náfštěva	It's some visitor (visit).
Je on dnes doma ?	dnezdoma	Is he at home today ?
On už tady nebydlí.	uštady	He doesn't live here any more.
To říkáte moc dobře.	modzdobře	You say it very well.
To je od vás moc hezké.	modzheské	That's very nice of you.
To stojí přes dolar.	přezdolar	That costs over a dollar.
Kde je ten obchod ?	opchot	Where is the store ?
Máte nějakou otázku ?	otásku	Do you have a question?
To není dobrá odpověď.	otpověť	That's not a good answer.
Jakou hodnost má on ?		What rank is he ?
On je podplukovník.	potplukovník	He is a lieutenant colonel.
Já si nemůžu vzpomenout.	fspomenout	I can't recall (right now).

Spelled:	Pronounced:	
Pojďte sem !	Poťte	Come here !
Posaďte se,prosím.	Posaťte	Sit down, please.
Rozsviťte, prosím vás.	Rosviťte	Turn on the light, please.
Kam jdete ?		Where are you going ?
K holiči.	Gholiči.	To the barber´s.

-v

Groups of letters with v as final component are an exception:

Spelled:	Pronounced:	
Tady je dobré světlo.	**světlo**	**The lighting is good here.**
Cvičení číslo jedna.	**Cvičení**	**Lesson number one.**
Každý má svou knihu.	**svou**	**Each one has his (own) book.**
Dnes tam svítí slunce.	**svítí**	**The sun is shining there today.**

sh

The group sh is pronounced either "sch" and this pronunciation is prevalent in Bohemia, or "zh" which is prevalent in Moravia.

Spelled:	Pronounced: in Bohemia:	in Moravia:	
Na shledanou. Shromáždění. Ten dům shořel.	Naschledanou. Schromáždění. schořel	Nazhledanou. Zhromáždění. zhořel	I'll see you. Assembly. The house burned down.

But in a few words it is pronounced only "zh",

e.g.: Shůry	Zhůry	From above.

In some regional pronunciations (and in many Moravian dialects) a spelled voiceless consonant is pronounced as voiced when followed by the sounds l, r, m, n, ň, j (jsme -/zme/) and a spelled voiced consonant is pronounced as voiced if the following word starts with l, r, etc., už je - /už je/

Spelled:	Pronounced: in Moravia:	Standard:	
My jsme doma.	My zme.	My sme.	We are at home.
On jde k lesu.	glesu	klesu	He is going towards the forest.
On už je tady.	užje	ušje	He is here already.

HARD, SOFT AND NEUTRAL CONSONANTS

Phonetically Czech has four soft consonants (sounds):
ď, ť, ň, j

All the rest of the consonants are hard.

As far as the spelling is concerned we distinguish hard, soft and neutral consonants (letters) depending on whether we write after them only the letter "y", or only the letter "i", or "y" and "i", to represent the sound of /i/.

hard consonants: h, ch, k, r.

soft consonants: j, ž, š, č, ř, c

neutral consonants: b, f, l, m, p, s, v, z

Whenever a hard consonants is followed by an /i/ sound the letter "y" (called "tvrdé y" or "ypsilon") is used: hy, chy, ky, ry. This rule does not apply to some words of foreign origin, e.g., historie, chirurg, kilogram, americký and to some interjections (hihi).

Whenever a soft consonant is followed by the /i/ sound, the letter "i" (called "měkké i" or "jota") is used: ji, ži, ši, či, ři, ci.

After a neutral consonant, in some words, the letter i in others the letter y is used.

After the letters d, t, n we write i if these letters represent the sounds /ď, ť, ň/. We write y if they represent the sounds /d, t, n/. See page 14-16.

HARD CONSONANTS

To je drahý vůz.	It's an expensive car.
To je tichý člověk.	He's a quiet person.
Dnes je hezký den.	Today's a nice day.
On je pryč.	He's gone.
Vy mluvíte moc rychle.	You speak too fast.
Ten dům je starý.	That house is old.
To je chyba.	It's a mistake.
On je vždycky večer doma.	He's always home in the evening.
Dnes je úterý.	Today is Tuesday.

In a few words that are formed in imitation of natural sounds (onomatopoeic words, e.g., in English: splash, bow-wow) and in some words of foreign origin the letters h, ch, k, r are followed by the letter i:

Česká historie.	Czech history.
To je asi jeden kilometr.	It's about one kilometer.
On jde do kina.	He's going to the movies.
On je dobrý chirurg.	He's a good surgeon.
To je americký voják.	That's an American soldier.

SOFT CONSONANTS

Dobré jitro.	Good morning.
Jíte tady ?	Do you eat here ?
Ano, jím.	Yes, I do (I eat).
Co tady mají ?	What do they have here ?
On potřebuje židli.	He needs a chair.
Já mám žízeň.	I'm thirsty.
Jakou máte hodnost ?	What rank are you ? (What kind do you have rank ?)
Já jsem poručík.	I'm a lieutenant.
Ten učitel učí jinou třídu.	That teacher teaches another class.
Vy to říkáte dobře.	You say that well.
Cvičení číslo tři.	Lesson (exercise) number three.
On má chřipku.	He has the flu.
On hledá nějaký laciný vůz.	He is looking for some inexpensive car.
Já mám dobrou práci.	I have a good job.

NEUTRAL CONSONANTS

Máte bílý papír ?	Do you have some white paper ?
On hledá byt.	He's hunting for an apartment.
Ta ulice není příliš blízko.	The street isn't too close.
Slyším to celý den.	I hear that all day.
Blýská se.	The lightning is flashing.
Myslím, že my máme dobré místo.	I think we have a good place.
Maminka je velmi stará.	Mother is very old.
Ten kapitán píše dopis a pije pivo.	That captain is writing a letter and drinking beer.
On není slepý a taky není hloupý.	He's not blind and not stupid either.
Jaké je počasí ?	How's the weather ?
Je silný vítr.	There's a strong wind.
On má syna.	He has a son.
Vidíte ten vysoký nový dům ?	Do you see that tall, new house ?
Mluvíte česky ?	Do you speak Czech ?
Zítra bude zima.	It'll be cold tomorrow.
Jazykový ústav.	Language Institute.
On tady bude brzy.	He'll be here soon.
Výslovnost.	Pronunciation.
Rozumíte ?	Do you understand ?
Ano, my rozumíme.	Yes, we understand.
Prosím vás, mohl bych si zatelefonovat ?	May I use your phone ?

jsem, jsi, jsme, jste

In literary style pronunciation, the initial "j" sound in jsem, jsi, jsme, jste is pronounced only when the word is stressed or preceded by the sounds a, e, o, u. Otherwise these words are pronounced sem, si, sme, ste.

Spelled:	Pronounced:	
Jste sám ? Ano, jsem.	Ste sám ? Ano,jsem.	Are you alone ? Yes, I am.
Kdo je četař ? Já jsem četař.	Gdo je četař ? Já jsem četař.	Who is a sergeant ? I am a sergeant.
Kdo je to ? To jsem já. To jsme my.	Gdo je to ? To jsem já. To jsme my.	Who is it ? It's me. (It am I) It's us. (It are we)
Kde jste obyčejně večer?	Gde jste....	Where are you usually in the evening ?
Večer jsem doma.	Večer sem doma.	In the evening I'm at home.
Vy jste taky doma.	Vy ste taky doma.	You are also at home.
Co jste ? My jsme studenti.	Co jste ? My sme studenti.	What are you ? We are students.

In colloquial pronunciation the "j" in jsem, jsi, jsme, jste is generally omitted.

The "j" is always pronounced in the negative forms: nejsem, nejsi, nejsme, nejste.

Jste vy letec ? Já nejsem letec.	ste nejsem	Are you an airman ? I'm not an airman.

-s-, -z-

A few words of foreign origin (Latin, Greek) are spelled only with the letter s, pronounced /z/.

Spelled always with s:	Pronounced:	
President republiky	Prezident	The President of the Republic
On se jmenuje Josef.	Jozef	His name is Joseph.
Pražská universita	unyverzita	Prague University
filosofie	filozofije	philosophy

In most of such words there is an alternate spelling with "z" which is nowadays predominantly used:

Spelled:	Pronounced:	
To je politická organizace (nebo: organisace).	organyzace	It's a political organization.
On má televizor (nebo: televisor).	televizor	He has a television set.

th - t

The group th in words of Greek origin is spelled t.

teorie	theory
metoda	method
matematika	mathematics
atlet	athlete

In some words there is an alternate spelling th.

thema (nebo téma)	theme
atheista (nebo ateista)	atheist

In highly specialized words the spelling "th" is preserved.

SEMI-VOWELS

The sounds "l" and "r" are capable of forming syllables without the aid of a vowel and are called semi-vowels. Let this be illustrated by the following examples:

mlha (fog)	is pronounced	ml-ha	with the stress on	ml-
prší (it's raining)		pr-ší		pr-
zmrzlina (ice cream)		zmrz-li-na		zmrz-

Ta první láhev je plná.	-	That first bottle is full.
To je čtvrtý týden.	-	It's the fourth week.
Chcete cukr ?	-	Do you want sugar ?
To je jeho bratr.	-	That's his brother.
Bolí ho v krku.	-	He has a sore throat. (Hurts him in throat)
On jí zmrzlinu.	-	He eats ice cream.
Brno je velké město.	-	Brno is a large city.
Plzeň je město v Čechách.	-	Plzeň is a city in Bohemia.
Plzeňské pivo.	-	Pilsener beer.
Tvrdé y	-	Hard y (the Czech name for the letter "y")
Rozvrh hodin.	-	Schedule of instruction.

Because the letters "l" and "r" can form syllables without the aid of a vowel, there is a great number of Czech words which contain no vowel at all. Examples:

Bolí ho prst.	-	His finger hurts. (Hurts him finger)
Kladivo a srp.	-	Hammer and sickle.
On jezdí skrz město.	-	He drives through the city.
Tamten strom je smrk.	-	That tree is a spruce.

You may wish to know some tongue-twisters stressing the existence of such vowel-less words in Czech:

Strč prst skrz krk. -	Thrust your finger through the throat.
Vlk prchl skrz strž, strhl - drn, zdrhl v tvrz.	The wolf fled through the ravine, tore up some clumps of grass, beat it into a fortress.

DOUBLE CONSONANTS

Double letters are mostly considered as single characters.

Spelled:	Pronounced:	
Měkké i.	mňeké	Soft "i". (The Czech name for the letter"i")
Ten kamenný most je užší.	kamený uší	That stone bridge is narrower.
Anna se rozzlobila.	Ana se rozlobila	Ann got mad.

In some words double letters are pronounced as one prolonged sound, especially when it is necessary to distinguish between similar words, e.g.:

nejjistější	(most certain)
nejistější	(less certain)

They are also pronounced as one prolonged sound between two words, e.g.:

Pan Novák tam má přítele.	Mr. Novák has a friend there.
Dnes svítí slunce.	The sun is shining today.

LESSON No. 1.
Cvičení číslo 1.

Dialogue No. 1
Rozmluva číslo 1.

U - Učitel
S - Student

U.:	Co je tady?	What's this - here?
S.:	To je třída.	This is a class.
U.:	Jaká třída je tady?	What kind of class is here?
S.:	To je česká třída.	This is a Czech class.
U.:	Jaká je česká třída?	What's the Czech classroom like?
S.:	Česká třída je velká.	The Czech classroom is large.
U.:	Kdo je tady?	Who's here?
S.:	Tady je učitel.	The teacher is here.
U.:	Je tady taky student?	Is there also a student here?
S.:	Ano, tady je taky student.	Yes, there's a student here, too.
U.:	Je student voják?	Is the student a soldier?
S.:	Ano, student je americký voják.	Yes, the student is an American soldier.
U.:	Jaký je stůl?	What's the table like?
S.:	Stůl je velký.	The table is large.
U.:	Je stůl zelený?	Is the table green?
S.:	Ne, stůl není zelený; stůl je hnědý.	No, the table isn't green; the table is brown.
U.:	Je tabule zelená?	Is the blackboard green?
S.:	Ano, je.	Yes, it is.
U.:	Je židle zelená?	Is the chair green?
S.:	Ne, není.	No, it isn't.

U.:	Jaká je křída?	What's the chalk like?
S.:	Křída je bílá.	The chalk is white.
U.:	Jaká je tužka?	What's the pencil like?
S.:	Tužka je hnědá.	The pencil is brown.
U.:	Co je tady a co je tam?	What's here and what's there?
S.:	Tady je velká tužka a tam je malá tužka.	There's a large pencil here and there's a small pencil there.
U.:	Je okno velké?	Is the window large?
S.:	Ano, okno je velké.	Yes, the window is large.
U.:	Jaká kniha je tady?	What kind of book is here?
S.:	Tady je česká kniha.	There's a Czech book here.
U.:	Je tady taky učitelka a studentka?	Is there also a lady-teacher and a girl-student here?
S.:	Ne, učitelka tady není. Studentka tady taky není.	No, there isn't a lady-teacher here. There isn't a girl-student here either (is also not here).
U.:	Jaké pero je tady?	What kind of pen is here?
S.:	Tady je zelené pero.	There's a green pen here.

VOCABULARY 1.

a	- and
americký, americká, americké, adj.	- American
ano	- yes
bílý, bílá, bílé, adj.	- white
co ?	- what ?
český, á, é,	- Czech
hnědý, á, é,	- brown
jaký, á, é,	- what kind of, what like
je	- is, there's
kdo ?	- who ?
kniha, f.	- book
křída, f.	- chalk
malý, á, é,	- small
ne	- no
není	- isn't, there isn't
okno, n.	- window
pan, m.	- Mr.
paní, f.	- Mrs.
pero, or péro, n.	- pen
student, m.	- student
studentka, f.	- (girl)student
stůl, m.	- table, desk
tabule, f.	- blackboard
tady	- here
taky, or také	- also, too, as well
taky není	- is not ... either
tam	- there
to	- this, that, it
třída, f.	- class, classroom
tužka, f.	- pencil
učitel, m.	- teacher
učitelka, f.	- (lady)teacher
velký, á, é, or veliký	- large, big, great
voják, m.	- soldier
zde	- here
zelený, á, é,	- green
židle, f.	- chair
pán, m.	- gentleman

GRAMMAR ANALYSIS 1.

NOUN

Nouns are, both in English and Czech, names of persons, animals and things :

vojāk soldier, pes dog, kniha book, třída class, classroom.

GENDER

In Czech every noun is considered to have gender; that is, every noun is said to be masculine, feminine or neuter. It is important to learn the gender of every noun, because it affects the form of other words.

MASCULINE GENDER

Most nouns that end in consonants are masculine :

učitel teacher, student student, stůl table, papír paper.

FEMININE GENDER

Most nouns that end in -a are feminine :

učitelka lady-teacher, kniha book, studentka girl-student.

NEUTER GENDER

All nouns that end in -o (except last names) are neuter:
okno window, pero pen.

A small group of neuter nouns with other endings will be considered later.

NOUNS ENDING IN -e

Of nouns ending in -e some are feminine : židle chair, some are neuter : moře sea, and very few are masculine : dárce donor.

ARTICLES

Czech has no article, either definite (the) or indefinite (a, an). Therefore voják means a soldier or the soldier.

ADJECTIVES

The form of an adjective in Czech is decided by the gender of the noun or pronoun it modifies :

bílý papír	white paper	(masculine)
bílá křída	white chalk	(feminine)
bílé okno	white window	(neuter)
český učitel	Czech teacher	(m.)
česká učitelka	Czech lady-teacher	(f.)
zelené pero	green pen	(n.)

TO

In such sentences as the following, the neuter to is used regardless of the gender of the noun :

Co je to ?	What's this ?
To je stůl.	That's a table.
To je kniha.	That's a book.
To je pero.	That's a pen.

NOTE : The English "there's" or "there isn't" in sentences like :

There's a chair here,
There isn't a chair there,

is rendered into Czech simply by "je" or "není" :

Tady je židle.
Tam není židle.

READING 1.

Tady je velká třída. To je česká třída. Tady je učitel a americký voják. Voják je student. Studentka tady není. Tady je taky zelená tabule, hnědý stůl a židle. Tam je bílá křída, velká kniha a malá tužka. Učitel je tady. Student je tady taky. Paní učitelka zde není a studentka zde taky není. Kdo je student a kdo je voják ? Učitel není voják. Kde je pero ? Pero je tam. Je tam taky tužka. Pero není velké; je malé. Křída je taky malá.

TRANSLATION 1.

Where's the classroom ? The classroom is here. The teacher is here and the student is also here. What's this ? This is a large Czech classroom. Is this a brown pen ? Yes, this is a brown pen. Is the chalk also brown ? No, the chalk isn't brown. The chalk is white. The lady-teacher isn't there; the girl-student is there. What kind of table is here ? There's a large brown table and a small green Czech book there. There's a small brown pen and a large white chalk there. There's a brown chair there, too.

HOMEWORK 1.

Complete the following sentences by supplying suitable adjectives :

Třída je ....

To je .... třída.

Stůl je ....

To je .... stůl.

Tabule je ....

To je .... tabule.

Pes je ....

To je .... pes.

Kniha je ....

To je .... kniha.

Voják je ....

To je .... voják.

Tužka je ....

To je .... tužka.

Židle je ....

To je .... židle.

Student je ....

To je .... student.

Křída je ....

To je .... křída.

Studentka je ....

To je .... studentka.

Je okno .... ?

Není pero .... ?

LESSON NO. 2
Cvičení číslo 2.

Dialogue No. 2
R zmluva číslo 2.

U.:	Co je tady?	What's this here?
S.:	To je bílá lampa.	That's a white lamp.
U.:	Vidíte lampu dobře?	Do you see the lamp well?
S.:	Ano, vidím lampu dobře.	Yes, I see the lamp well.
U.:	Je podlaha hnědá?	Is the floor brown?
S.:	Ano, je.	Yes, it is.
U.:	A co ještě je hnědé?	And what else is brown?
S.:	Stůl je hnědý, tužka je hnědá a pero je taky hnědé.	The table is brown, the pencil is brown, and the pen is also brown.
U.:	Co a koho vidíte venku?	What and whom do you see outside?
S.:	Vidím tam trávu. Taky vidím studenta.	I see grass there. I see a student, too.
U.:	Jaká je tráva?	What's the grass like?
S.:	Tráva je zelená.	The grass is green.
U.:	Co je tady?	What's here?
S.:	Tady je škola.	There's a school here.
U.:	A co je tam?	And what's there?
S.:	Tam je kafeterie.	There's a cafeteria there.
U.:	Co tam mají?	What do they have there?
S.:	Mají tam kávu.	They have coffee there.
U.:	Je černá káva dobrá?	Is black coffee good?
S.:	Ano, a bílá káva je taky dobrá.	Yes, and coffee with cream is good too.

U.:	Co je to tam venku?	What's that outside there?
S.:	To je pes.	That's a dog.
U.:	Jaký je? Je černý nebo hnědý?	What's he like? Is he black or brown?
S.:	Je bílý.	He's white.
U.:	Máte vy taky psa?	Do you have a dog, too?
S.:	Ne, nemám.	No, I don't.
U.:	Je stěna bílá?	Is the wall white?
S.:	Ano, je. A strop je taky bílý.	Yes, it is. And the ceiling is also white.
U.:	A co voda?	And how about water?
S.:	Voda nemá barvu.	Water has no color.

VOCABULARY 2.

ale	- but
barva, f.	- color
černý, á, é,	- black
dobře	- well (adv.)
já	- I
kafeterie, f.	- cafeteria
káva, f.	- coffee
koho (dir. obj.)	- whom
lampa, f.	- lamp
mám	- I have
nebo	- or
pes, m.	- dog
podlaha, f.	- floor
stěna, f.	- wall
škola, f.	- school
tráva, f.	- grass
venku	- outside, outdoors
vidím	- I see
voda, f.	- water
vy	- you

Phrases and Idioms

bílá káva	- coffee with cream
co ještě	- what else

GRAMMAR ANALYSIS 2.

In both English and Czech, all such words as tree, man, John, faith, and horse are called nouns.

In both English and Czech, all such words as do, to go, could, and killed are called verbs.

In the sentence "The man killed the bear", the noun man is called the subject of the verb killed and the noun bear is called the direct object of the same verb. In the sentence "The bear killed the man", bear is the subject and man is direct object. In English, we distinguish between subject and direct object by the order of the words, and the words do not usually change in form. (Such words as I - me, he - him, do change in form to show whether they are subjects or objects.)

But, as you have seen, Czech nouns usually have a different form as direct object from the form that marks them as subjects. Each particular form of a Czech noun is called a case. A noun used as a subject is said to be in the nominative case, which is the basic form given in vocabularies of this textbook and in all dictionaries. A noun used as a direct object is said to be in the accusative case.

ACCUSATIVE CASE Nouns form the accusative singular by adding - a to the stem if they denote male persons and animals and end in hard or neutral consonants:

-d, -t, -k, -g, -h, -n, -r, -ch,
-b, -p, -m, -v, -f, -s, -z, -l.

Kdo je to ?	Who is it ?
To je voják.	It's a soldier.
Koho vidíte ?	Whom do you see ?
Vidím vojáka.	I see a soldier.
To je pan Novák.	This is Mr. Novák.
Vidím pana Nováka.	I see Mr. Novák.
To je student.	That's a student.
Vidím studenta.	I see the student.

To je pes.	That's a dog.
Mám psa.	I have a dog.

NOTE : In forming the accusative form psa, the - e - of pes is dropped.

Feminine nouns which end in -a in the nominative case singular, form the accusative singular by adding - u to the stem.

Co je to ?	What's that ?
To je kniha.	That's a book.
Co máte ?	What do you have ?
Mám knihu.	I have a book.
To je lampa.	That's a lamp.
Vidím lampu.	I see a lamp.
To je učitelka.	It's a lady teacher.
Máme učitelku.	We have a lady teacher.

VERBS

When a verb is used with a direct object, it is called a transitive verb.

When it is used without a direct object, it is called an intransitive verb.

In English most verbs can be transitive or intransitive. Thus in the sentence

"John killed a bear,"

killed is a transitive verb. However, in the sentence

"John kills for the love of killing,"

kills is an intransitive verb.

CONJUGATION of some verbs in the present tense :

já	mám	I have	1st person singular
ty	máš	you have	2nd person singular
on	má	he has	3rd person sing., masculine
ona	má	she has	3rd person sing., feminine
ono	má	it has	3rd person sing., neuter
my	máme	we have	1st person plural
vy	máte	you have	2nd person plural
oni	mají	they have	3rd pers. pl., masc., animate
ony	mají	they have	3rd pers. pl., masc. inanimate & feminine
ona	mají	they have	3rd person plural, neuter

Since verbs have different endings for the different grammatical persons, they are usually used without a separate subject.

It is sufficient to say :

mám	for	I have
máš		you have
má		he, she, it has
máme		we have
máte		you have
mají		they have

The personal pronoun subject is used only if it is stressed :

Kdo má knihu ? Já mám knihu.	Who has a book ? I have a book.
Kdo má knihu, vy nebo on ?	Who has a book, you or he ?
Já mám knihu, ale on nemá knihu.	I have a book but he doesn't have a book.

The form ty máš is used only when speaking to a close friend (on first name terms), a member of one's family or the relative or when an adult is speaking to a child. It is also used among members of some organizations and associations.

vidím	**I see**
vidíš	**you see**
vidí	**he, she, it sees**
vidíme	**we see**
vidíte	**you see**
vidí	**they see**

NEGATIVE VERBS	**nemám**	**I don't have**	**nevidím**	**I don't see**
	nemáš		**nevidíš**	
	nemá		**nevidí**	
	nemáme		**nevidíme**	
	nemáte		**nevidíte**	
	nemají		**nevidí**	

READING 2.

Učitel a americký voják mají knihu. Mají taky křídu a tužku. Učitel vidí studenta Browna. Pan Brown má psa. Je to velký hnědý pes. Pes je venku. Je tam zelená tráva. Vidíte trávu a psa ? Nevidím psa. Vidím studentku, učitelku a vojáka.

Tam je velká kafeterie. Mají tam kávu.

Zde máme třídu. Třída je malá.

Je tady bílý strop, zelená tabule, hnědý stůl. Okno je zelené a židle je taky zelená.

Tady vidíte podlahu. Podlaha je hnědá. Tam vidíte stěnu. Stěna je bílá a zelená. A tam vidíme lampu. Lampa je bílá.

Vidíte taky pana Tomka? Pan Tomek zde není a pan Novák taky ne.

TRANSLATION 2.
(Homework)

I have a book. It's a green Czech book. I also have a pencil. It's a brown pencil. The teacher has a (piece of) chalk. The chalk is white.

Outside we see grass. There's also a small white dog there. Do you see the dog ? Mr. Tomek sees the dog. He also sees the soldier and the student. The student sees the school and the classroom.

What do you see ? I see Mr. Brown, the girl-student and the lady-teacher. They're outside. They also see the soldier and the dog. What else do you see here ? I see the lamp, the wall and the floor. There's also a blackboard, a window, a brown table and a green chair here.

Is there a cafeteria here ? Yes, there's a cafeteria here. We have coffee there.

LESSON NO. 3.
CVIČENÍ ČÍSLO 3.

Dialog No. 3.
Rozmluva číslo 3.

Místo: Kafeterie

U.: Co tady mají ?	**What do they have here ?**
S.: Mají tady kávu a čaj.	They have coffee and tea here.
U.: Co ještě ?	**What else ?**
S.: Taky tu mají mléko. Pivo tady nemají.	They have milk here, too. They don't have any beer here.
U.: Co tady děláte ?	**What are you doing here ?**
S.: Sedím a piju čaj.	**I'm sitting and drinking tea.**
U.: Jaký čaj tady dělají?	**What's the tea like they make here ?**
S.: Čaj je tady dobrý.	**The tea is good here.**
U.: Kde je kapitán Rogers ?	**Where's Capt. Rogers ?**
S.: Taky je tady. Vidíte ?	**He's here, too. Do you see ?**
U.: Teď ano. Ale nevidím pana Richardse.	**Now I do. But I don't see Mr. Richards.**
S.: Richards je venku, tam kde je ten vysoký strom. Má nové auto.	**Richards is outside, there where that tall tree is. He has a new car.**
U.: Taky mám nový vůz. Jaký máte vy ?	**I, too, have a new car. What kind do you have ?**
S.: Já teď nemám auto.	**I don't have a car now.**
U.: Jíte tady?	**Do you eat here ?**
S.: Ne. Jím doma.	**No. I eat at home.**

U.: Jaký jste student?	What kind of student are you?
S.: Nejsem příliš dobrý, ale taky nejsem špatný.	I´m not too good but I´m not bad, either.
U.: Strop je tady vysoký.	The ceiling is high here.
S.: Okno je taky vysoké, ale špinavé.	The window is also high, but dirty.

- - - - - - - - -

U.: Vy jste letec, že ano ?	You´re an airman, aren´t you ?
S.: Ano, jsem.	Yes, I am.
U.: A ještě něco. Máte čistý papír?	One more thing. Do you have a piece of clean paper.
S.: Ano, mám. Tady je.	Yes, I have. Here it is.

VOCABULARY 3.

auto, n. - car (automobile)
čaj, m. - tea
čistý, á, é, - clean (adj.)
dělám - I make, I´m making, I do, I´m doing
dobrý - good
doma - at home
jím - I eat, I´m eating
kapitán, m. - captain
kde - where
letec, m. - airman, Air Force man
mléko, n. - milk
nový - new
papír, m. - paper
piju, or piji - I drink, I´m drinking
pivo, n. - beer
příliš - too, too much, much too
sedím - I sit, I´m sitting
strom, m. - tree
strop, m. - ceiling
špatný - bad
špinavý - dirty
teď - now
vůz, m. - car
vysoký - high, tall
tu, adv. - here

Phrases and Idioms

ještě něco - one more thing

GRAMMAR ANALYSIS 3.

ACCUSATIVE CASE The accusative of masculine nouns denoting inanimate things is identical with the nominative case.

Zde je stůl. Vidím stůl.	There's a table here. I see a table.
To je strop. Vidím strop.	That's a ceiling. I see the ceiling.
To je čaj. Mám čaj.	This is tea. I have tea.

The accusative case of all neuter nouns has the same ending as the nominative case.

Pero je dobré. Mám dobré pero.	The pen is good. I have a good pen.
Mléko je dobré. Piju dobré mléko.	Milk is good. I drink good milk.

CONJUGATION Conjugation of jsem:

jsem	I am	nejsem	I'm not
jsi	you are	nejsi	you aren't
je	he, she, it is	není	he, she, it isn't
jsme	we are	nejsme	we aren't
jste	you are	nejste	you aren't
jsou	they are	nejsou	they aren't

The rest of the Czech verbs follow one of these three patterns of present tense endings:

-u **-eš** **-e** **-eme (or: -em)** **-ete** **-ou**	**-ím** **-íš** **-í** **-íme** **-íte** **-í**	**-ám** **-áš** **-á** **-áme** **-áte** **-ají**

For example:

piju (in lit. style: piji) **piješ** **pije** **pijeme (or: pijem)** **pijete** **pijou (in lit. style: pijí)**	**sedím** **sedíš** **sedí** **sedíme** **sedíte** **sedí**	**dělám** **děláš** **dělá** **děláme** **děláte** **dělají**
	jím **jíš** **jí** **jíme** **jíte** **jedí**	**mám** **máš** **má** **máme** **máte** **mají**
	vidím **vidíš** **vidí** **vidíme** **vidíte** **vidí**	

READING 3.

Zde sedí pan Novák a pan Čermák. Pan Novák pije čaj a pan Čermák jí. Pan Novák je student a pan Čermák je český učitel. Kapitán Rogers tam taky sedí. On je taky student. Venku má auto. Je to nový černý vůz. Kapitán Rogers je letec a pan Novák je voják.

Kafeterie je veliká, vysoká a čistá. Mají tam kávu, mléko, čaj, ale nemají tam pivo. Pivo pijeme doma. Doma také jíme.

Venku vidíme také pana Berana. Pan Beran tam má psa. Pes pije vodu. Pes je veliký a hnědý, ale není příliš čistý. Já mám doma taky psa. Pan Brown a pan Grant tady nejsou. Jsou doma. Nejedí zde.

TRANSLATION 3.
(Homework.)

What do you see here ? Is that a brown table ? Do you have (some) paper and a pen ? No, I don't have a pen, but I have some paper and a pencil. What are you doing here ? I'm drinking tea and I eat here. Mr. Novák doesn't eat here, he eats at home. What do you drink ? Milk or coffee ? They have no beer here.

Do you see the tree there ? It's a big green tree. There's also a car there. Do you have a car ? I don't, but Mr. Novák has an automobile. Is Mr. Novák a Czech student ? No, Mr. Novák isn't a student, he's a teacher. I'm an airman and you're a soldier.

What's Mr. Richards ? Mr. Richards is a captain. Does he have a car ?

LESSON NO. 4
Cvičení číslo 4.

Dialogue No. 4
Rozmluva číslo 4.

U.:	Dobrý den.	Hello.
S.:	Dobrý den.	Hello.
U.:	Jak se máte?	How are you?
S.:	Děkuju, dobře.	I'm fine.
U.:	Koho hledáte?	Whom are you looking for?
S.:	Já hledám poručíka Marka.	I'm looking for Lt. Marek.
U.:	Ten tady nebydlí.	He doesn't live here.
S.:	Ale já tady mám tu adresu.	But I have this address here.
U.:	Tahle adresa je špatná.	This address is wrong.
S.:	A kde bydlí pan Marek?	And where does Mr. Marek live?
U.:	Vidíte tamten dům?	Do you see that house over there?
S.:	Ano, vidím.	Yes, I do.
U.:	Tam bydlí nějaký poručík letec.	Some Air Force Lt. lives there.
S.:	Tak to je asi tam.	Well, then it's probably there.
U.:	Asi. Tahle ulice je krátká. Jiný letec tady nebydlí.	Probably. This street is a short one. No other Air Force man lives here.
S.:	Tahle ulice je hezká a tichá.	This street is nice and quiet.
U.:	Kde bydlíte vy?	Where do you live?
S.:	Tady blízko.	Near here.

U.:	Máte velký byt ?	Do you have a large apartment ?
S.:	Ne, jen malý.	No, just a small one
U.:	A je tam taky taková velká zahrada ?	And is there such a large garden there ?
S.:	Ne, je jen malá.	No, only a small one.

- - - - - - - - -

U.:	No, na shledanou.	Well, 'bye.
S.:	Děkuju a na shledanou.	Thanks, and good-by.

VOCABULARY 4.

adresa, f. - address
asi - about, approximately; perhaps, probably

blízko - near, close, close to, nearby
bydlím - I live (I dwell)
den, m. - day
dům, m. - house
hezký - pretty, nice, good looking
hledám - I look for
jak - how
jako - like, as
jiný - other, another, different
krátký - short
nějaký - some kind, some sort of, some
poručík, m. - lieutenant
tak - so, the same way
tak - jako - as - as
tamten, tamta, tamto - that one
ten, ta, to - this, the, that
tenhle, tahle, tohle - this (here)
tento, tato, toto - this (here)
tichý - quiet, silent, noiseless
ulice, f. - street
zahrada, f. - garden
byt, m. - apartment
takový, adj. - such

jen or: jenom - only
moc - very, too

Phrases and Idioms

Dobrý den. - Hello. (Literally: Good day)
Na shledanou ! - So long ! I'll see you! Good-by!

GRAMMAR ANALYSIS 4.

ADJECTIVES The following words are called adjectives :

red, good, big, narrow.

PRONOUNS A word which may be used to replace a noun is called a pronoun. The following words are called personal pronouns :

I, me; you; he, him; she, her; they, them.

DEMONSTRATIVE ADJECTIVES The following words are called demonstrative adjectives :

this, that, these, those.

DEMONSTRATIVE PRONOUNS The following words are called demonstrative pronouns :

this one (or this, used in the same way);
that one (or that, used in the same way);
these, those when not followed immediately by a noun

Since the Czech words used as demonstratives are the same, whether used as adjectives or as pronouns, they will be lumped together and called, for the sake of convenience, demonstrative pronouns.

masc.	ten stůl	this (or that) table
femin.	ta kniha	this (or that) book
neuter	to okno	this (or that) window

The accusative of demonstrative pronouns :

Vidím	**ten**	**stůl**	**I see that table (inanimate)**
	toho	**vojáka**	**that soldier (animate)**
	tu	**knihu**	**that book**
	to	**okno**	**that window**

NOTE : Masculine nouns are divided into :

animate (persons & animals), e.g., učitel, pes, kapitán;
inanimate (objects & things), e.g., stůl, vůz, strom, čaj.

Stressed forms of the demonstrative pronouns are made by adding the suffix

...hle

(in lit. style ...to) **to the basic form :**

tenhle	or	tento	**this (this one over here)**
tahle		tato	
tohle		toto	

or by putting tam (meaning "there") in front of the demonstrative pronoun :

tamten	**that (the one over there)**
tamta	
tamto	

Tahle tužka je malá, ale tamta tužka je velká.	**This pencil (here) is small but that pencil (there) is big.**
Tenhle student má psa, ale tamten student nemá psa.	**This student (here) has a dog, but that student (over there) doesn't have a dog.**

READING 4.

Je hezký den. Venku vidíme pana Nováka. Je tam také nějaký voják. Ten voják je student a hledá poručíka Marka. Poručík Marek tady nebydlí, ale bydlí blízko. Má zde dům jako pan Novák. Ten dům má taky zahradu, ale není tak veliká jako tahle. Tady je dobrá zelená tráva, ale tam trávu nemají. Není tam voda. Poručík Marek sedí venku. Je tam také nějaká paní. Pijí kávu. Ta paní má knihu.

"Je tamten letec pan poručík Marek ?" ""Ano, je, a ta paní, to je ta nová česká učitelka.""

TRANSLATION 4.
(Homework.)

This little street here is quiet and nice. Lieutenant Marek has a house here. It's that house over there. That gentleman there is Lt. Marek and the lady is a Czech teacher. She has a car, as (has) Lt. Marek. It isn't new but it's good. This black car is also nice. It isn't as old as that one.

A soldier is looking for Lt. Marek. He has an address but this address is wrong. Lt. Marek doesn't live here. The house where Marek lives isn't as large as this one and doesn't have a garden.

LESSON NO. 5.
CVIČENÍ ČÍSLO 5.

Dialog No. 5.
Rozmluva číslo 5.

U - Učitel
S - Student

U.: Dobrý den.	Hello.
S.: Dobrý den. Jak se máte ?	Hello. How are you ?
U.: Dobře. A vy ?	Fine. And you ?
S.: Taky dobře.	I'm fine, too.
U.: Kdo je tenhle pán?	Who's this gentleman ?
S.: To je pan Stejskal.	This is Mr. Stejskal.
U.: Co tady dělá ?	What is he doing here?
S.: On je nový student a hledá byt. Dům, kde teď bydlí, je starý a špinavý.	He's a new student and he is looking for an apartment. The house where he lives now is old and dirty.
U.: A jaký byt hledá ? Velký nebo malý ?	And what kind of apartment is he looking for ? Big or small ?
S: Jen malý.	Only a small one.
U.: Asi jako tenhle ?	Something like this ?
S: Ne, tenhle je příliš velký.	No, this one is much too large.
U.: Tady blízko má dům pan Beneš. A tam je byt.	Mr. Benes has a house nearby. And there's an apartment there.
S.: Kde je to ?	Where is it ?
U.: Vidíte tamten velký, bílý dům ?	Do you see that big white house over there ?
S: Není to škola ?	Isn't it a school ?
U.: Ano, je.	Yes, it is.
S.: Tam je ta krátká ulice, kde bydlí kapitán Málek.	There's the short street where Capt. Málek lives.

U.: A tam taky má dům pan Beneš.	And that's also where Mr. Beneš has his house.
S.: To je blízko. Ale není ten byt příliš velký?	That's near. But isn't that apartment too big?
U.: Ne, je asi tak velký, jako pan Stejskal hledá.	No, it's approximately as large as Mr. Stejskal is looking for.
S.: A není špinavý ?	But isn't it dirty ?
U.: Ne, je čistý.	No, it's clean.
S.: Má ten dům zahradu?	Does that house have a garden ?
U.: Ano, je tam zahrada.	Yes, there's a garden there.
S.: Hezká ?	A nice one ?
U.: Není tak velká jako tahle, ale je tam vysoká, zelená tráva.	It isn't as large as this one, but there's tall green grass.
S.: Je ten pan Beneš teď doma?	Is that Mr. Beneš at home now?
U.: Asi ano.	Probably so.
S.: A ještě něco : Je ten byt tichý ?	And one more thing : Is the apartment quiet ?
U.: Je. Pan Beneš má psa,ale ten je tichý.	It is. Mr. Beneš has a dog, but he's quiet.
S.: To je dobře. Na shledanou.	That's swell. Goodby.
U.: Na shledanou.	So long.

ČTENÍ 5.

Tahle stěna je bílá a tahle podlaha je hnědá. Tamten pes je černý a tenhle pes je bílý. Vidím tuhle lampu,ale nevidím tamtu lampu. Doma piju kávu, ale tady piju čaj. Pan kapitán má vůz. Je to veliké zelené auto, ale není tak veliké jako tamto. Tenhle pán není letec. Vidíte toho poručíka ? Nevidím toho pána, ale vidím tamtu učitelku. Co dělá tamten voják ? On zde jí a pije kávu. Je tahle káva dobrá ? Není dobrá, ale taky není moc špatná. Čaj tady je dobrý.

Tohle okno je špinavé, ale tamto je čisté. Tahle třída není tak malá jako tamta. Co hledáte ? Hledám tuhle třídu.

PŘEKLAD 5.
(Homework)

This is a large and nice garden. Do you also have a garden like this one ?

That gentleman over there is an American lieutenant. Do you see that soldier ? This lady is a Czech teacher and that lady over there is another teacher. Are you looking for this girl-student ? Do you drink tea ? Yes, I do, but I don´t drink this, it isn´t good. Do you see that window over there ? Yes, I see that window, it isn´t as large and clean as this one.

This soldier has a dog. Is it this dog ? No, it´s that dog over there.

LESSON NO. 6
Cvičení číslo 6.

Dialogue No. 6
Rozmluva číslo 6.

U.:	Jak se dnes máte?	How are you today?
S.:	Děkuju,dobře.	Fine, thanks.
U.:	Co děláte?	What are you doing?
S.:	Studuju.	I'm studying.
U.:	Co se učíte?	What are you studying (learning)?
S.:	Učím se česky.	I'm studying Czech.
U.:	Jakého instruktora máte?	What kind of instructor do you have?
S.:	Dobrého.	A good one.
U.:	A máte český slovník?	And do you have a Czech dictionary?
S.:	Ano, máme český slovník.	Yes, we have a Czech dictionary.
U.:	Kdy studujete?	When do you study?
S.:	Tady se učíme jen dopoledne a odpoledne.	Here we study only in the morning and afternoon.
U.:	Večer nestudujete?	You don't study in the evening?
S.:	Ano, večer se pak učím doma.	Yes, then in the evening I study at home.
U.:	Co čtete večer?	What do you read in the evening?
S.:	Večer čtu českou knihu.	In the evening I read a Czech book.
U.:	Proč čtete tu knihu?	Why are you reading that book?
S.:	Protože se učím česky.	Because I'm studying Czech.

U.:	Vidíte tamtoho šedivého kapitána?	Do you see that gray-haired captain there?
S.:	Ano. Je to pravda, že se taky učí česky?	Yes. Is it true that he is also studying Czech?
U.:	Ano, je dobrý student. - Tak na shledanou.	Yes, he is a good student. - Well, so long.
S.:	Na shledanou.	So long.

VOCABULARY 6.

česky	- Czech (adv.)
čtu	- I read
děkuju	- I thank
dnes, dneska	- today
dopoledne	- in the (late) morning; a.m.
instruktor, m.	- instructor
jen, jenom	- only
kdy	- when (interrog. adverb)
odpoledne	- in the afternoon
pak	- then
pravda, f.	- truth
proč	- why
protože	- because
ráno	- in the morning
slovník, m.	- dictionary
studuju	- I study
šedivý or šedý	- gray; grayhaired
učím	- I teach
učím se	- I learn
večer	- in the evening
že	- that (conjunction)

GRAMMAR ANALYSIS 6.

ACCUSATIVE OF ADJECTIVES	Vidím dobrého studenta.	I see a good student. (masc. anim.)
	Mám dobrý stůl.	I have a good table. (masc. inanim.)
	Mám dobrou knihu.	I have a good book. (feminine)
	Mám dobré pero.	I have a good pen. (neuter)

CONJUGATION

děkuju (lit. style: děkuji)	I thank
děkuješ	you thank
děkuje	he, she thanks
děkujeme or děkujem	we thank
děkujete	you thank
děkujou (lit. style: děkují)	they thank

čtu	I read
čteš	you read
čte	he, she read
čteme or čtem	we read
čtete	you read
čtou	they read

učím	I teach	učím se	I learn (study)
učíš	you teach	učíš se	you learn
učí	he, she teaches	učí se	he, she learns
učíme	we teach	učíme se	we learn
učíte	you teach	učíte se	you learn
učí	they teach	učí se	they learn

ČTENÍ 6.

Dnes čteme novou českou knihu. Máme taky nového českého instruktora a novou českou učitelku. Učitel zde učí dopoledne a paní učitelka odpoledne. Učíme se taky doma.

Pan poručík Novák má nějakou jinou knihu. Není zelená a černá jako tahle, ale je šedivá a hnědá. Je to český slovník. Pan poručík Novák je tichý student. Učí se dobře. Večer sedí doma a jen studuje a pije černou kávu.

Učitel Marek hledá nějaký nový dům, protože ten, kde bydlí teď, je příliš malý a není blízko. Taky tam nemá dobrou zahradu. Vidím pana Marka jen večer. On tady neučí. Má jinou třídu. Pan Marek učí toho nového kapitána Horáka. Kapitán Horák je letec. Má tady hezký,čistý dům a malého bílého psa.

PŘEKLAD 6.
(Domácí úloha)

1. The teacher is reading a new Czech book.
2. I have a black pen and a white paper.
3. This classroom has a white lamp, a brown floor and a green wall.
4. That new girl student doesn´t drink black coffee.
5. What are you doing at home tonight ? Are you studying ?
6. Where does Mr. Novák live ?
7. I´m looking for that new Czech instructor.
8. Why don´t you study in the evening ?

9. **Captain Lukáš doesn't eat here. He eats at home because he lives nearby.**

10. **Do you see that tall American soldier over there ? He has a nice little white dog.**

LESSON NO. 7
Cvičení číslo 7.

Dialogue No. 7.
Rozmluva číslo 7.

S - Student
P - Prodavač

S.:	Máte nějaký laciný čaj?	Do you have any inexpensive tea?
P.:	Proč kupujete ten laciný?	Why do you buy the cheap one?
S.:	Je taky dobrý.	It's good too.
P.:	Pijete kávu?	Do you drink coffee?
S.:	Ano. Ráno piju silný čaj, ale večer piju kávu.	Yes. In the morning I drink strong tea but in the evening I drink coffee.
P.:	A spíte potom?	And do you sleep afterward?
S.:	Ale ano. Piju jen slabou kávu. - Kde je sůl?	Why, yes. I drink only weak coffee. - Where's the salt?
P.:	Tady máte sůl. Co ještě?	Here's your salt. What else?
S.:	Nějaké maso, ne moc drahé. Snad tohle.	Some meat, not too expensive. Perhaps this.
P.:	Tady, prosím.	Here you are, please.
S.:	Taky nějakou kost, prosím. Mám psa a ten má pořád hlad.	A bone, too, please. I have a dog and he's always hungry.
P.:	Já mám pořád velkou žízeň. - Máte doma mléko?	I'm always very thirsty. - Do you have milk at home?
S.:	Myslím, že ne.	I don't think so.
P.:	Tady je láhev.	Here's a bottle.
S.:	Dobře.	Fine.
P.:	Vidíte tamtoho člověka?	Do you see that man over there?

S.:	To je četař Válek, nový student.	That's Sgt. Válek, a new student.
P.:	Nemá on syna?	Doesn't he have a son?
S.:	Ano, má mladého syna. - Ale teď sbohem, mám nějakou práci.	Yes, he has a young son. But so long now, I have some work to do.
P.:	Na shledanou.	Good-by.

VOCABULARY 7.

četař, m.	- **sergeant**
člověk, m.	- **man, person, human being**
drahý	- **expensive, dear**
hlad, m.	- **hunger**
kost, f.	- **bone**
kupec, m.	- buyer; general store owner
kupuju	- **I buy**
laciný	- **inexpensive, cheap**
láhev, f.	- **bottle**
maso, n.	- **meat**
mladý	- **young**
muž, m.	- **man (male person)**
myslím	- **I think, I mean**
pořád	- **all the time, constantly**
potom	- **afterwards, then, later**
práce, f.	- **work, labor, job**
prodavač, m.	- salesclerk
silný	- **strong**
slabý	- **weak**
spím (oni spí)	- **I sleep (they sleep)**
starý	- **old**
sůl, f.	- **salt**
syn, m.	- **son**
žízeň, f.	- **thirst**
stále	- **all the time**
snad	- **perhaps**
sbohem	- **good-by**

Phrases and Idioms

Prosím	- **Please**
Mám hlad	- **I'm hungry**
Mám žízeň	- **I'm thirsty**
Mám velkou žízeň	- **I'm very thirsty**
Myslím, že ne ; or, Nemyslím	- **I don't think so**
Mám nějakou práci	- **I have some work to do**
Co ještě?	- What else?

GRAMMAR ANALYSIS 7.

ACCUSATIVE

Nouns form the accusative singular by adding - e to the stem if they denote a male person or animal and end in

a soft consonant (č, c, ž, š, ď, ť, ň, ř, j) or
-tel or
a few in -l, -s, -z.

To je muž	It's a man
Vidím muže	I see a man
To je nový učitel	It's a new teacher
Máme nového učitele	We have a new teacher
Kde je ten letec?	Where is the airman?
Já hledám toho letce.	I'm looking for the airman.

NOTE : The -e- is dropped in letce, etc.

Feminine nouns which end in -e in the nominative form the accusative by adding -i to the stem.

To je židle .	It's a chair.
Já mám židli	I have a chair .
Kde je kafeterie?	Where's the cafeteria?
Já hledám kafaterii.	I'm looking for the cafeteria.
To je Kalifornie .	It's California..
Já vidím Kalifornii.	I see California .
Kde je ta ulice?	Where is the street?
Já hledám tu ulici .	I'm looking for the street .

The accusative singular of feminine nouns whose nominative ends in a consonant has the same form as the nominative case.

To je kost	It's a bone
Pes má kost	The dog has a bone

NOTE : -ie is pronounced as if it were spelled -ije
-ii -iji

Kalifornie Ka-li-for-ny-je

NOTE : In some words of foreign origin the soft "i" does not affect the pronunciation of the preceding d, t, n, so that in such words

di, ti, ni is pronounced as dy, ty, ny

Thus, rádio is pronounced as if it were spelled rádyjo

gramatický	gramatycký
Kalifornie	Kalifornyje

ČTENÍ 7.

Pan Novák hledá českou třídu. Vidí nějakého amerického četaře - letce.

Novák: "Kde je ta nová česká třída ?"

Letec: "Vidíte tamtoho mladého četaře? Tam je ta třída."

Novák: "A co vy tady děláte ? Studujete? Jste student?"

Letec: "Ne, já tady jenom bydlím. Práci mám venku."

Novák: "Mají tady nějakou kafeterii ? Mám velkou žízeň a hlad."

Letec: "Ano, mají. Vidíte tamtu ulici ? Tam to je."

Pan Novák pije bílou kávu. Sedí tam taky učitel Marek a čte. Venku má vůz a psa.

Novák: "Ten pes má taky hlad a žízeň a asi nemá dobrého pána."

Marek: "Já jsem ten špatný pán. A kdo jste vy ?"

Novák: "Já jsem český student a hledám tu novou třídu."

Marek: "A já jsem český učitel a tu třídu učím."

PŘEKLAD 7.
(Domácí úloha)

1. A young man (an American student) is looking for work as a teacher or instructor. He teaches at home in the afternoon or evening.
2. An American airman is looking for a Czech teacher.
3. This person doesn´t do good work.
4. Here we have an American aviator.
5. I don´t see the sergeant . I think that he isn´t here today. Maybe he´s home and is studying.

6. I buy only inexpensive tea, salt, coffee and milk.

7. Morning and evening I drink only milk. I always have a bottle at home. I don't drink water here, because I don't think it's any good.

8. The young man is drinking water because he's very thirsty.

9. I don't see the street, I see only some sort of garden.

10. I think that we have an inexpensive cafeteria here. What do you think ?

11. This classroom has a big green blackboard.

12. The teacher has a brown table and a green chair.

LESSON NO. 8.
CVIČENÍ ČÍSLO 8.

Dialog No. 8.
Rozmluva číslo 8.

M - Marie
K - Karel

M.: Je maminka doma ? Nevidím ji.	Is mother at home ? I don´t see her.
K.: Myslím, že je venku.	I think she´s outside.
M.: A kde je pes ?	And where´s the dog ?
K.: Maminka ho má.	Mother has him.
M.: To je dobře. - Co hledáš ?	That´s good. - What are you looking for ?
K.: Pero.	A pen.
M.: Nevidíš ho ? Tamhle je.	Don´t you see it ? There it is.
K.: Děkuju.	Thanks.
M.: Kdo má dnes auto ?	Who has the car today ?
K.: Helena ho má.	Helen has it.
M.: Ten vůz je pořád pryč.	That car´s always gone.
K.: Helena ho má jen dopoledne.	Helen has it only in the morning.
M.: Ty ho dnes nepotřebuješ ?	You don´t need it today ?
K.: Ne, mám nějakou práci doma.	No, I have some work at home.
M.: Nemáš hlad ?	Aren´t you hungry ?
K.: Neříkám, že ne.	I´m not saying no.
M.: Mám tady kávu, housku a vejce.	I have here coffee, a roll and an egg.
K.: Jako každý den.	Just like every day.
M.: Tady je to.	Here it is.
K.: Děkuju.	Thanks.
M.: Není zač. - Kde je tatínek ?	You´re welcome. - Where´s dad ?
K.: Hledá pana Stehlíka a pana Krále.	He´s looking for Mr. Stehlík and Mr. Král.

M.: Proč je hledá ?	Why's he looking for them ?
K.: Prodávají nějaký moc hezký vůz.	They're selling some very nice car.
M.: Slyšíš ?	Do you hear ?
K.: Ano, to je tatínek. Už je doma.	Yes, it's dad. He's home already.
(Marie volá tatínka.)	(Marie calls her dad.)
M.: Slyšíš nás ?	Do you hear us ?
K.: Když slyšíme my jeho, slyší on taky nás, ne?	When we hear him, he hears us too, isn't that right?

VOCABULARY 8.

auto, n.	- car, automobile
houska, f.	- (a kind of hard) roll
každý	- every, each; everybody, everyone
když	- when
maminka, f.	- mother, Mama
moc	- very, much, a lot, too much
potřebuju	- I need
prodávám	- I sell
pryč	- away; gone
říkám	- I say
slyším	- I hear
tatínek, m.	- father, Dad
už (or literary style : již)	- already; any more, any longer
vejce, n.	- egg
volám	- I call

Phrases and Idioms

Není zač	- You're welcome. Don't mention it.
....., ne ?	- Isn't that so ? don't you ? aren't you ? , etc.

ACCUSATIVE OF PERSONAL PRONOUNS

	Person:	Nom.:	Accusative:		
				Unemphatic:	
Sg.	1	já	mne	mě	me
	2	ty	tebe	tě	you
	3m	on	jej		him, it (anim. or inanim.)
			jeho	ho	him | him, it
	3f	ona	ji		her, it
	3n	ono	je		it
Pl.	1	my	nás		us
	2	vy	vás		you
	3m	oni	je		them
	3f	ony			
	3n	ona			
Reflexive			sebe	se	myself, yourself etc.

NOTE:

1. The forms mne, tebe, jeho, sebe are used for emphasis and after prepositions.

2. Mne: not used in colloq. Czech, the form "mě" (pron.: mně) is being used instead.

3. Jej is not used in colloq. Czech.

Vidíte toho vojáka? Ano, vidím ho.	Do you see that soldier? Yes, I see him.
Vidíte ten stůl? Ano, vidím ho.	Do you see that table? Yes, I see it.
Vidíte mě? Ano, já vás vidím.	Do you see me? Yes, I see you.
Vidíte tu učitelku? Ano, já ji vidím.	Do you see that lady teacher? Yes, I see her.
Vidíte tu židli? Ano, já ji vidím.	Do you see that chair? Yes, I see it.
Kupujete to auto? Ano, já je kupuju. (lit.style) Ano, já ho kupuju. (colloq.)	Are you buing that car? Yes, I'm buying it.

Potřebujete nás? Ano, já vás potřebuju.	Do you need us? Yes, I need you.
Vidíte toho vojáka a toho učitele? Ano, já je vidím.	Do you see that soldier and that teacher? Yes, I see them.

Unemphatic usage :

Vidíte ho ? Ano, vidím ho.	Do you see him ? Yes, I see him.

Emphatic usage :

Vidíte jeho nebo ji ? Vidím ji, ale nevidím jeho.	Do you see him or her ? I see her but I don´t see him.

NOTE 4: In colloquial Czech, only the form mě (pronounced mňe) is used, whether emphatic or unemphatic.

Vidí vás ? Ano, on mě vidí.	Does he see you ? Yes, he sees me.
On vidí mě, ale nevidí jeho.	He sees me, but he doesn´t see him.

NOTE 5: The form "jeho" refers only to masculine animate nouns.

NOTE 6: The unemphatic form "ho" is used both for animate and inanimate masc. and, in colloquial, also for neuter:

Vidíte toho vojáka ?	Do you see that soldier ?
Vidíte ten stůl ?	Do you see that table ?
Vidíte to auto ?	Do you see that car ?

The answer to the first two questions in literary style as well as in colloquial, and to the third question in colloquial, is:

Ano, vidím ho.	Yes, I see him (it).

ČTENÍ 8.

Pan Novák vidí studentku a studenta. Pan Marek je vidí taky. Pan Mareš je vidí, ale neslyší je.

"Vidíte taky tu studentku a toho vojáka ?" "Vidím jen jeho, ji nevidím." "Co myslíte, že tam dělají ?" "Ona kupuje maso a vejce a ten voják kupuje nějakou láhev."

Pan Novák čte novou českou knihu. Má ji tady. Doma má jinou. Pan Marek má taky českou knihu, ale nečte ji. Kupuje teď nové auto. To staré je moc velké a pan Marek myslí, že ho zde nepotřebuje. Tady je dobrý malý vůz. Nějaký člověk tady má nový malý vůz a prodává ho, protože bydlí blízko.

"Kde bydlí pan Marek ?"

"Myslím, že bydlí venku, protože ho vidím jen dopoledne a odpoledne, když máme školu. Večer ho nevidím. Asi je doma a studuje."

PŘEKLAD 8.
(Domácí úloha)

1. We have the new teacher every day. Is he teaching you also ? - Yes, but we have him only in the afternoon.
2. I hear that you´re selling the old car. Don´t you need it ?
3. Mr. Novák sees the girl student only in the afternoon. He doesn´t see her in the evening because she doesn´t live here.
4. This old teacher is looking for another house. The one where he lives now is no good and he´s selling it.
5. I see that you have a new Czech book. Do you read it here ?

6. Do you hear Mr. Novák and the lady instructor when they call you ?
I hear the lady instructor but I don't hear him.

7. Mr. Novák is teaching me but he doesn't teach you.

8. We buy the tea because it's inexpensive but we don't drink it every morning.

9. They call us only when they need us.

10. Why do you buy meat when you don't eat it ?

11. Do you see father and mother every morning or do you see them only in the evening ?

LESSON NO. 9.
Cvičení číslo 9.

Dialogue No. 9
Rozmluva číslo 9.

K - pan Kubeš
S - pan Suchý

K.:	Kam jdete?	Where are you going?
S.:	Maminka mě posílá pro kávu a pro máslo.	Mother is sending me for coffee and butter.
K.:	Kolik teď stojí káva?	How much is coffee now?
S.:	Ta dobrá stojí přes dolar. Ten obchod je ráno vždycky plný.	Good coffee costs over a dollar. - The store is always crowded in the morning.
K.:	Promiňte, vidíte tamto děvče?	Excuse me, do you see that girl over there?
S.:	Ovšem, že ho vidím.	Of course I see her.
K.:	Proč tam stojí?	Why's she standing there?
S.:	Čeká na mladého Kozáka. Pracujou spolu. Studujou hudbu.	She's waiting for young Kozák. They work together. They study music.
K.:	Na co hrajou?	What instrument do they play?
S.:	On hraje na piano a ona zpívá.	He plays the piano and she sings.
K.:	Vy taky máte doma pěkné piano, ne?	You have a fine piano at home, too, haven't you?
S.:	Ano, máme.	Yes, we have.
K.:	Hrajete na něj?	Do you play it?
S.:	Maminka hraje. Já na to nemám čas.	Mother plays it. I don't have time for it.

VOCABULARY 9.

čas, m.	- time
často	- often
čekám (na vás)	- I'm waiting (for you)
děvče, n.	- girl
dolar, m.	- dollar
hraju	- I'm playing
hudba, f.	- music
jdu	- I go, I'm going
kam	- where (to what place)
kolik	- how much, how many
máslo, n.	- butter
obchod, m.	- store, business, trade
ovšem	- of course
pěkný	- fine, nice
piano, n.	- piano
plný	- full, crowded
posílám	- I send, dispatch, mail
pracuju	- I'm working
spolu	- together
stojím	- I'm standing; I cost
vždycky	- always
zpívám	- I'm singing

Phrases and Idioms

Promiňte	- Excuse me
Nemám na to čas	- I don't have time for it
To stojí dolar	- It cost a dollar

GRAMMAR ANALYSIS 9.

PREPOSITIONS are words usually put before nouns or pronouns to show their relation to other words in the sentence.

NOTE: The prepositions pro, přes, na take the stress of the noun, adjective, pronoun, or numeral they precede.

Prepositions governing the accusative case :

pro

Já jdu pro kávu.	I'm going for coffee.
Já to kupuju pro učitele.	I'm buying it for the teacher.
Pro studenta je to těžké.	It's hard for the student.

mimo

Mimo tužku mám pero.	Besides a pencil I have a pen.
Je mimo město.	He's out of town.

přes

Já jdu přes ulici.	I'm going across the street.
Přes den je hezky.	In the daytime it's nice.
Pracuje přes čas.	He works overtime.

skrz

Já jdu skrz město.	I'm going through town.
Já nevidím skrz to špinavé okno.	I can't see through that dirty window.

na

Já jdu na zahradu.	I go to the garden.

Hraju na piano.	I play the piano.
Já jdu na kávu.	I'm going for coffee (to get a cup of coffee and drink it there).

NOTE: Personal pronouns with prepositions:

After prepositions the long (emphatic) forms are used

pro mne (colloq.: pro mě)
pro tebe
pro něho
pro sebe

The forms jeho, jej, ji, je are changed to

pro něho
pro něj
pro ni
přes ně

NOTE: Note 3 in Grammar Analysis 8 (page 78) does not apply if the personal pronoun jej is used after a preposition. Here the form něj is used in literary style as well as in colloquial.

Masc. Anim.	Čekáte na toho vojáka?	Are you waiting for that soldier?
	Ano, já na něj čekám.	Yes, I'm waiting for him.
Masc. Inanim.	Čekáte na ten vůz?	Are you waiting for that car?
	Ano, já na něj čekám.	Yes, I'm waiting for it.

NOTE: In neuter, without a preposition, the lit. style je is replaced by ho in colloquial (Note 6, on page 79). After a preposition, the lit.style ně is replaced by něj in colloquial.

Neuter:	Čekáte na to auto?	Are you waiting for that car.
Lit.style:	Ano, já na ně čekám.	Yes, I'm waiting for it.
Colloq.:	Ano, já na něj čekám.	" " " " "

6

ČTENÍ 9.

Pan Kabeš a pan Suchý stojí spolu venku a mluví. Pan Suchý jde přes ulici pro kávu. Posílá ho pro ni maminka. Káva je teď drahá. Dobrá káva stojí přes dolar. Mimo kávu potřebuje pan Suchý taky máslo. Máslo je taky drahé.

Obchod, kde pan Suchý kupuje, není laciný, ale pan Suchý a pan Kabeš tam kupují vždycky, protože to je čistý obchod a je blízko.

Venku stojí nějaká studentka. Čeká na mladého Kozáka. Studují spolu hudbu. Mladý Kozák hraje na piano a ona zpívá.

Pan Suchý má taky doma pěkné piano, ale nehraje na ně. Není na to čas.

PŘEKLAD 9.
(Domácí úloha)

Mr. Slavík has a store across the street and he also sells meat there. I think he has a good business. I buy there milk and tea or coffee. I see there also a young girl student and a Czech lady. This lady has a son here. He's studying Czech. He also plays the piano and sings well. I live across the street and I see and hear him through the window every morning.

The young girl student is studying music. I think she also plays the piano. I see her often when she waits outside for Mr. Kozák. Probably they study together.

LESSON NO. 10.
CVIČENÍ ČÍSLO 10.

Dialog No. 10.
Rozmluva číslo 10.

L - pan Lamač
S - pan Stránský

L.: Vidím, že máte pěknou zahradu.	I see that you have a nice garden.
S.: Je jen malá, ale tráva je tady pěkná.	It's only a small one, but the grass here is fine.
L.: Pracujete tady každý den ?	Do you work here every day ?
S.: Ovšem, že ano.	Sure I do.
L.: Máte taky pěkný dům. Není pro vás velký ?	You have a nice house, too. Isn't it too big for you ?
S.: Ne. Mimo mne tady bydlí taky maminka.	No. My mother lives here, besides me.
L.: Já teď taky kupuju dům, ale jen malý.	I'm buying a house now, too, but only a small one.
S.: Proč jen malý ?	Why only a small one ?
L.: Syn tady není.	My son isn't here.
S.: Vy máte syna ?	You have a son ?
L.: Ano.	Yes.
S.: Co dělá ?	What does he do ?
L.: Studuje. A co vy, studujete taky?	He's studying. And how about you? Do you study also?
S.: Ano, já se učím česky.	Yes, I'm studying Czech.
L.: Máte velkou třídu ?	Do you have a large class ?
S.: Není velká, ale taky není malá.	It's not large, but it isn't small either.
L.: Jakou tam máte tabuli ? Černou ?	What kind of blackboard do you have there ? A black one ?
S.: Ne, je zelená.	No, it's green.
L.: Vidíte dobře ?	Do you see well ?
S.: Ano, vidím.	Yes, I do.

L.: Kde jíte ?	Where do you eat ?
S.: Máme tam kafeterii.	We have a cafeteria there.
L.: Jste tam každý den ?	Are you there every day ?
S.: Ano. Dopoledne tam piju čaj a odpoledne kávu nebo mléko.	Yes. In the morning I drink tea there, and in the afternoon, coffee or milk.
L.: Kdy máte školu?	When do you have school?
S.: Učíme se dopoledne a odpoledne.	We study in the morning and in the afternoon.
L.: Doma nestudujete?	Don't you study at home?
S.: Ale ano. Večer studuju doma.	Sure I do. In the evening I study at home.
L.: Každý den ?	Every day ?
S.: Každý den.	Every day.

ČTENÍ 10.

Pan Karel Novák je mladý americký letec. Studuje taky česky. Učí se každý den, a proto už dobře mluví a čte. Každá třída zde má jiného učitele nebo učitelku. Karel se neučí jenom tady, ale učí se taky každé odpoledne a večer doma.

Bydlí blízko. Má malý dům a pěknou zahradu, kde sedí a čte, když má čas a když nemá jinou práci.

Přes ulici bydlí nějaký kapitán, taky student. Studují spolu. Ten kapitán je mladý člověk. Má tady starou maminku a vždycky večer pro ni hraje na piano a ona zpívá.

Blízko je nějaký nový obchod. Karel tam kupuje, co potřebuje: mléko, máslo, kávu, čaj, sůl, pivo a maso. Ráno pije bílou kávu nebo čaj a odpoledne jen mléko. Večer jí doma.

proto = therefore

PŘEKLAD 10.
(Domácí úloha)

The store where we buy what we need every day is across the street. It's very clean. Everybody who lives here buys there.

The grocer has a young son. He's a sergeant. They always work together when he's at home and doesn't have anything else to do (has no other work).

Today there's a lady there. I think she's a teacher. The sergeant is studying Czech and she's probably teaching him.

The lady has a little black dog. The dog is outside and is looking for her. Now she's calling him but the dog doesn't hear her and walks away through the high grass.

LESSON NO. 11.
CVIČENÍ ČÍSLO 11.

Dialog No. 11.
Rozmluva číslo 11.

Š - pan Šebek (starý šedivý pán; má syna Tondu)
K - Karel Nový (vysoký, mladý muž; má hezkou sestru Boženu)

Š.: Promiňte - jste vy pan Nový ?	Excuse me - are you Mr. Nový ?
K.: Ano, já jsem Nový.	Yes, I´m Mr. Nový.
Š.: Já jsem Šebek.	I´m Šebek.
K.: Teď to vidím. Tonda je váš syn. Vypadá jako vy.	Now I can see that Tony´s your son. He looks like you.
Š.: Ano. On říká, že jste jeho dobrý přítel.	Yes. He says that you´re a good friend of his.
K.: A mluví pravdu. Těší mě, že vás poznávám.	And he tells the truth. I´m pleased to meet you.
Š.: On je dnes celý den doma. Má chřipku.	He´s spending the whole day at home. He has the flu.
K.: To je špatné. Náš klub má dnes večer trénink, a Tonda je náš kapitán.	That´s bad. Our club has a practice tonight, and Tony´s our captain.
Š.: Proto jsem tady. Mám pro vás dopis.	That´s why I´m here. I have a letter for you.
K.: Děkuju. Promiňte ... Ale to je znamenité. To je program na celý večer.	Thank you. Excuse me ... Why that´s excellent. That´s the program for the whole evening.
Š.: No, a co dělá váš tatínek ? Já jsem jeho starý zákazník.	Well, and what´s your father doing ? I´m an old customer of his.
K.: Děkuju, tatínek dnes sedí doma a poslouchá rádio.	Thanks, Dad is sitting home and listening to the radio today.

S.:	A jak se má vaše maminka?	And how's your mother?
K.:	Ta pořád něco dělá. Práce je její radost.	She's always doing something. Work is her pleasure.
S.:	Vy máte sestru, ne? Jak se jmenuje?	You have a sister, haven't you? What's her name?
K.:	Božena. - Ona a její hoch jsou dnes venku. Dnes je jejich volný den.	Božena. - She and her boy friend are out today. It's their day off.

VOCABULARY 11.

celý	- whole, entire
dopis, m.	- letter (epistle)
chřipka, f.	- flu
jmenuju se ...	- my name is ...
klub, m.	- club
mluvím	- I speak, talk
něco	- something, anything
poslouchám	- I listen; obey
program, m.	- program
proto	- therefore; that's why
přítel, m.	- friend
rádio, n.	- radio
radost, f.	- joy, pleasure
sestra, f.	- sister
trénink, m.	- practice (sport)
volný	- loose, free
vypadám jako	- I look like,
zákazník, m.	- customer,
znamenitý	- excellent
hoch, m.	- boy

Phrases and Idioms

Vypadá jako vy	- He looks like you
Těší mě,(že vás poznávám)	- I'm glad to know you
Dnes je můj volný den	- Today's my day off
Těší mě	- How do you do? (in introductions)

GRAMMAR ANALYSIS 11.

POSSESSIVE PRONOUNS also used as possessive adjectives

masc.	fem.	neuter	
můj	má moje	mé moje	my or mine
tvůj	tvá tvoje	tvé tvoje	your or yours
jeho její jeho	jeho její jeho	jeho její jeho	his her or hers its
náš	naše	naše	our or ours
váš	vaše	vaše	your or yours
jejich	jejich	jejich	their or theirs

NOTE : The forms má, mé
tvá, tvé

are interchangeable with moje
tvoje

The words jeho and jejich never change their form. They stay the same in all circumstances.

Čí je to vůz ?	Whose car is that ?
To je můj vůz.	It´s my car.
Čí je ten vůz ?	Whose is that car ?
Ten vůz je můj.	That car is mine.
Čí je to kniha ?	Whose book is that ?
To je má (moje) kniha.	It´s my book.

Čí je ta kniha ?	Whose is that book ?
Ta kniha je má (moje).	That book is mine.
Čí je to pero ?	Whose pen is that ?
To je mé (moje) pero.	It´s my pen.
Čí je to pero ?	Whose is that pen ?
To pero je mé.(moje)	That pen is mine.
Ty máš psa.	You have a dog.
To je tvůj pes.	It´s your dog.
Ten pes je tvůj.	That dog is yours.
Ty máš láhev.	You have a bottle.
To je tvoje láhev.	It´s your bottle.
Ta láhev je tvoje.	That bottle is yours.
Ty máš auto.	You have a car.
To je tvoje auto.	It´s your car.
To auto je tvoje.	That car is yours.
To je jeho dům.	It´s his house.
zahrada	garden
auto.	car.
Ten dům je jeho.	That house is his.
Ta zahrada	garden
To auto	car
To je její velký pes	It´s her big dog
hezká zahrada	pretty garden
nové piano.	new piano.
Ten velký pes je její.	That big dog is hers.
Ta hezká zahrada	pretty garden
To nové piano	new piano
Auto má motor	The car has a motor
barvu	color
okno.	window.
To je jeho motor	That´s its motor
barva	color
okno.	window.
Dítě má papír	The child has paper
housku	roll
mléko.	milk.
Ten papír je jeho.	That paper is his.
Ta houska	roll
To mléko	milk

To je náš učitel.	It's our teacher
To je naše učitelka.	(woman) teacher
To je naše auto.	car.
Ten učitel je náš.	That teacher
Ta učitelka je naše.	That (woman) teacher is ours.
To auto je naše.	That car
To je váš slovník.	It's your dictionary.
To je vaše houska.	roll
To je vaše auto.	car.
Ten slovník je váš.	That dictionary is yours.
Ta houska je vaše.	roll
To auto je vaše.	car.
To je jejich instruktor	It's their instructor
zahrada	garden
auto.	car.
Ten instruktor je jejich.	That instructor is theirs.
Ta zahrada	garden
To auto	car

In combination with demonstratives :

Ten můj vůz	That car of mine.
Ta tvoje nová práce	That new work of yours
To jeho pero	That pen of his
To její piano	That piano of hers
Ten náš kupec	That grocer of ours
Tahle vaše adresa	This (here) address of yours
Tamto jejich auto	That car of theirs (over there)

ČTENÍ 11.

Tonda Šebek je dnes doma. Má chřipku. Jeho klub má večer trénink, a proto tam Tonda posílá tatínka, starého pana Šebka. Pan Šebek je už starý šedivý pán, ale vypadá moc dobře.

Pan Šebek má dopis pro Karla Nového. Karel čte dopis a má radost, protože tam je program na celý večer. Tonda je dobrý kapitán. Myslí na klub a pracuje pro něj dobře.

Karel Nový má starého tatínka a pan Šebek je jeho zákazník. Karel má taky maminku a sestru. Říká, že jeho tatínek dnes nepracuje, ale že sedí doma a poslouchá rádio. Maminka je taky doma, ale jeho sestra Božena a její přítel jsou spolu venku. Je to jejich volný den.

PŘEKLAD 11.
(Domácí úloha)

Our friend Tony has the flu and is spending the whole day at home. His club needs a program for the evening. Tony has the program and the club is nearby. Therefore his father goes there. Tony doesn´t send Božena (that´s his sister) because she´s away. She and her boy friend aren´t working today. It´s their day off.

Mr. Šebek sees Karel Nový. Karel says: "I hear that your son has the flu." Mr. Šebek: "Yes, he has, and so he´s sending me. I have a letter for you. I think it´s the program for the evening." Karel: "That´s good. We need the program and Tony always makes it because he´s our captain....."

Mr. Šebek: "How's your Božena?" Karel: "Thank you, she and her friend are out today. They have a new car."
Mr. Šebek: "Is their new car expensive?" Karel: "I think it is, but her friend doesn't say what it costs."

LESSON NO. 12.
CVIČENÍ ČÍSLO 12.

Dialog No. 12.
Rozmluva číslo 12.

S - pan Sáblík, prodavač
B - Božena Nová, hezké mladé děvče. Karel Nový (cv. č. 11) je její bratr.

B.:	Maminka tady má svého bratra a jeho ženu. Taky je tady můj bratranec Václav.	Mother has her brother and his wife here. My cousin Václav is also here.
S.:	Skoro tady teď nevidím vašeho bratra.	Now I hardly ever see your brother here.
B.:	Já svého bratra taky vidím jen málokdy.	I also seldom see my brother.
S.:	Jak to ?	How come ?
B.:	Moc pracuje. A když má volný den, myslí jen na své děvče nebo na svůj klub.	He works a lot. And when he does have a day off, he only thinks of his girl friend or his club.
S.:	Vy na svého hocha nemyslíte ?	Don't you think of your boy friend ?
B.:	Myslím, ale mám taky čas pro rodinu.	I do, but I also have time for the family.
S.:	Já taky vidím našeho Emila jen tu a tam.	I also see our Emil only now and then.
B.:	Pro vašeho Emila a pro našeho Karla je domov jenom místo, kde spí, holí se a jedí. - No, my ho doma nepotřebujem.	For your Emil and for our Charles the home is only a place to sleep, shave and eat. - Well, we don't need him at home.
S.:	Tady to máte. A on myslí, že ho potřebuje jeho klub.	There you are. And he thinks that his club needs him.

B.:To není jen ten klub.	I's not only that club.
S.: A tak co je to?	What else is it then?
B.: To je těžké, pane Sáblík, vy máte na všechno odpověď. Sbohem.	**That's difficult, Mr. Sáblík, you have an answer to everything. Good-bye.**
S.: Na shledanou.	**I'll see you.**

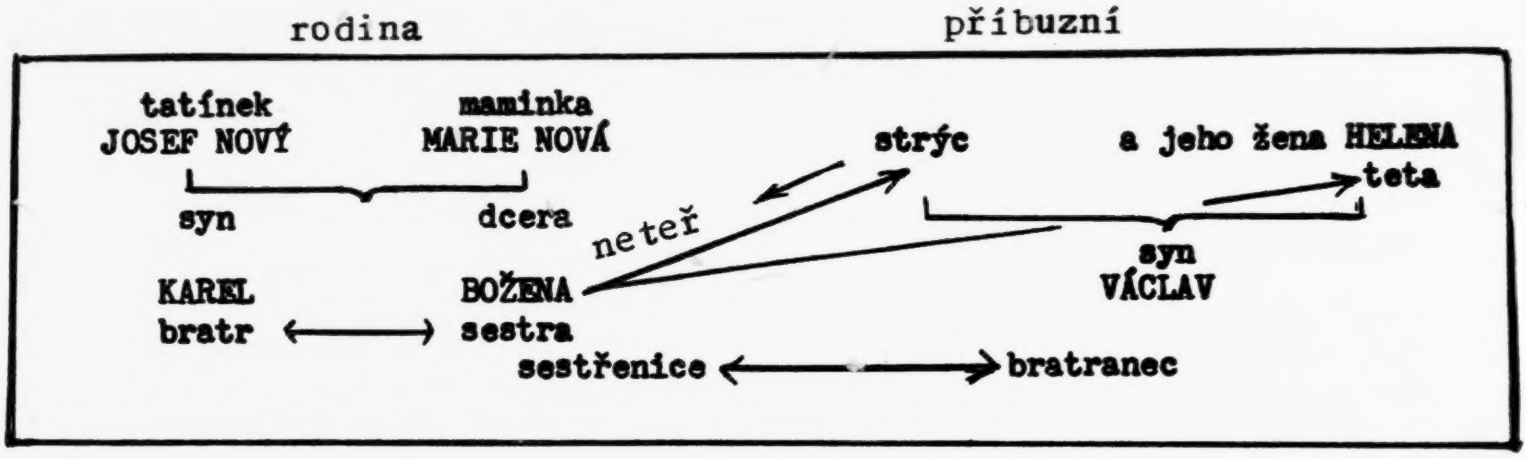
rodina
příbuzní
tatínek
JOSEF NOVÝ
maminka
MARIE NOVÁ
syn
dcera
KAREL
bratr
BOŽENA
sestra
neteř
strýc
a jeho žena HELENA
teta
syn
VÁCLAV
sestřenice
bratranec

VOCABULARY 12.

bratr, m.	- brother
bratranec, m.	- cousin (male)
děvče, n.	- girl
domov, m.	- home
holím se	- I shave (myself)
málokdy	- seldom
místo, n.	- place, spot, location; job, work
návštěva, f.	- visit, attendance
odpověď, f.	- answer
rodina, f.	- family
skoro	- almost
strýc, m.	- uncle
těžký	- heavy, difficult
všechno	- everything, all
žena, f.	- woman, wife
hoch, m.	- boy; boy friend

Phrases and Idioms

Myslím na to.	- I have it on my mind. I think of it.
tu a tam	- here & there; now & then
Tady to máte.	- Here you have it.
Mám na všechno odpověď.	- I have an answer to everything.

GRAMMAR ANALYSIS 12.

POSSESSIVE PRONOUNS **Accusative :**

masculine		fem.	neuter	
inanim.	anim.			
On vidí můj vůz	mého přítele	mou ženu moji	mé rádio moje	my
tvůj	tvého	tvou tvoji	tvé tvoje	your
jeho	jeho	jeho	jeho	his
její	jejího	její	její	her
jeho	jeho	jeho	jeho	its
náš	našeho	naši	naše	our
váš	vašeho	vaši	vaše	your
jejich	jejich	jejich	jejich	their
svůj	**svého**	svou svoji	**své** **svoje**	my your (own) etc.

NOTE : 1. **Můj**, **tvůj** and **svůj** have the same endings.

2. **Jeho** and **jejich** stay the same in all cases.

3. **Náš** and **váš** have the same endings.

4. In the above table only the underlined Czech forms differ from the nominative.

SVŮJ is a reflexive possessive proneun for all grammatical persons.
It has the same ending as **můj**.
It is rarely used in the nominative case.

Study the following examples :

On má mou knihu.	He has my book.
On má svou knihu.	He has his (own) book.
Já mám jeho knihu.	I have his book.
Já mám svou knihu.	I have my (own) book.

Svůj is used if the subject of the verb is the same individual as the owner referred to by the possessive adjective.

So notice the difference between the following sentences :

On má jeho knihu.	He has his (somebody else´s) book.
On má svou knihu.	He has his (own) book.
On má mou knihu.	He has my book.
Já mám svou knihu.	I have my (own) book.

On má můj vůz.	He has my car.
On má svůj vůz.	He has his (own) car.
On má jeho vůz.	He has his (somebody else´s) car.
On vidí mého přítele.	He sees my friend.
On vidí svého přítele.	He sees his (own) friend.
On vidí jeho přítele.	He sees his (somebody else´s) frie
On má mou knihu.	He has my book.
On má svou knihu.	He has his (own) book.
On má jeho knihu.	He has his (somebody else´s) book.
On má mé pero.	He has my pen.
On má své pero.	He has his (own) pen.
On má jeho pero.	He has his (somebody else´s) pen.

ČTENÍ 12.

Paní Nová má návštěvu. Je to její bratr a jeho žena. Jejich syn Václav je tady taky. Božena pro ně něco kupuje. Pan Sáblík (to je prodavač) říká : "Tak vaše maminka tady má návštěvu. Je to její bratr ? Vypadá jako ona." - ""Ano, to je její bratr. Má tu ženu a syna"". - "Ten mladý muž je tedy váš bratranec ? Jak se jmenuje ?" - ""Václav. Mám radost, že jsou tady, a maminka a tatínek mají taky radost.""

Božena má bratra Karla, ale Karel je málokdy doma. Má své děvče,a když nepracují,jsou celý den pryč. Blízko, kde Karel a Božena bydlí,je klub a Karel je tam skoro každý večer. Na svou rodinu moc nemyslí. Božena má taky svého hocha a myslí na něj. Ale říká, že myslí taky na svou rodinu.

Pan Sáblík svého syna Emila taky skoro nevidí. Říká, že pro mladého muže je dnes domov jenom místo, kde se holí, jí a spí. Myslíte, že váš tatínek a vaše maminka to taky říkají ? A myslíte, že mají pravdu ?

tedy = therefore; so; isn't he

PŘEKLAD 12.
(Domácí úloha)

1. Our car is outside. Where is your car ?
2. I hear that your brother has the flu. Is that true ?
3. Do you see your friend every evening ?
4. I don't have my dictionary here and his dictionary is no good.

5. I hear that they're buying your house.

6. My cousin and his girl are seldom at home.

7. They don't wait for me but they always wait for him.

8. I need your table and your chair but I don't need his pencil.

9. What's the name of your teacher ? I'm looking for him. Do you have his address ?

10. My uncle and his wife are here today. He's waiting for his new job and she's looking for a new school for my cousin.

LESSON NO. 13.
Cvičení číslo 13.

Dialogue No. 13.
Rozmluva číslo 13.

N - pan Josef Nový. Karel Nový (cvičení číslo 11) je jeho syn. Božena (cvičení číslo 12) je jeho dcera.
S - Strýc. Paní Marie Nová je jeho sestra. Helena je jeho žena.

S.:	Kde je Helena a Mařka?	Where is Helen and Mary?
N.:	Nakupujou. Žena potřebuje látku na plášť a Helena nějakou modrou vlnu na svetr pro neteř.	They are shopping. My wife needs material for a coat, and Helen some blue wool for a sweater for her niece.
S.:	Božka tady taky není?	Božka isn't here either?
N.:	Božka a Václav tady ještě nejsou. A Karel už je pryč.	Božka and Václav aren't here yet. And Charles is gone already.
S.:	Tak to znamená, že ty jsi doma zase sám.	That means that you're home alone again.
N.:	Ano.	That's right.
S.:	To jsem rád. Aspoň je tady klid a pokoj.	I'm glad of that. At least it's quiet and peaceful here.
N.:	Je. Píšu dopis a poslouchám lehkou hudbu.	It is. I'm writing a letter and listening to some light music.
S.:	Já taky často poslouchám lehkou hudbu. To mě baví. - Chodí Karel často večer ven?	I also often listen to light music, I enjoy it. - Does Charles often go out in the evening?
N.:	Chodí a Božka se zlobí, že chodí domů, jen když má hlad.	He does. And Božka gets angry that he comes home only if he's hungry.
S.:	A co říká Mařka?	And what does Mary say?
N.:	Ta je ráda, že Karel má slušné děvče.	She's glad that Charles has a nice girl friend.

VOCABULARY 13.

aspoň, alespoň	- at least
bavím	- I entertain, amuse
často	- often
dcera, f.	- daughter
domů	- home (motion implied)
chodím	- I walk, go
ještě	- still, yet
klid, m.	- quiet, peace
látka, f.	- material, fabric; matter, stuff
lehký	- light (weight); easy
modrý	- blue
nakupuju	- I'm shopping
neteř, f.	- niece
píšu	- I write
plášť, m.	- cloak, coat, overcoat; tire
pokoj, m.	- quiet, peace; room (living room,bedroom,etc.)
rád (predicate adj.)	- glad, pleased
sám (predicate adj.)	- alone, by oneself
slušný	- decent, nice
svetr, m.	- sweater
ven	- out (motion implied)
vlna, f.	- wool; wave
zlobím se	- I'm angry, annoyed
to znamená	- it means, signifies
zase	- again

Phrases and Idioms

už je	- he's already
už není	- he isn't any longer (anymore)
ještě je	- he's still
ještě není	- he isn't yet
chodím domů	- I go home
látka na plášť	- material for a coat
to mě baví	- I enjoy it.

GRAMMAR ANALYSIS 13.

JSEM RÁD I'm glad

m.	f.	n.	
jsem rád	ráda	rádo	I'm glad
jsi rád	ráda	rádo	you're glad
je rád	ráda	rádo	he's glad (she, it)
jsme rádi	rády	ráda	we're glad
jste rádi	rády	ráda	you're glad
jsou rádi	rády	ráda	they're glad

The word rád agrees with its subject in gender and number.

Ten voják je rád, že má dobrý vůz.	That soldier is glad that he has a good car.
Ta paní je ráda, že má dobrého muže.	That lady is glad that she has a good husband.
To děvče je rádo, že má nového přítele.	That girl is glad that she has a new boy friend.
Student a učitel jsou rádi, že mají volný den.	The student and the teacher are glad that they have a day off.
Helena a Marie jsou rády, že je dnes krásný den.	Helen and Mary are glad that it's a nice day today.

NOTE : 1. Addressing one man, polite form :

Jste rád ?	Are you glad ?

His answer :

Jsem rád.	I'm glad.

Addressing one woman, polite form :

Jste ráda ?	Are you glad ?

Her answer :

Jsem ráda.	I'm glad.

2. Jsem rád is usually followed by another sentence introduced by a conjunction such as : že (that), když (when), protože (because), etc.

Jsem rád, že je dnes krásný den.	I'm glad that it's a nice day today.
Jsme rádi, protože je dnes krásný den.	We're glad because it's a nice day today.
Je ráda, když je krásný den.	She's glad when it's a nice day.

3. Negation : nejsem rád or jsem nerad

Nejsem rád, že jsem tady.	I'm not glad that I'm here.
Není rád, že má volný den.	He isn't glad that he has a day off.
Jsem nerad, že to slyším.	I'm not glad to hear it.
Je nerada, že ji vidí.	She isn't glad to see her.

a) Nerad, nerada, etc. has a short a.

b) Jsem nerad is a shade stronger than nejsem rád.

4. Note the following usages :

Jsem rád venku.	I enjoy being outdoors.
Jsem rád doma.	I enjoy staying at home.
Jsem rád tady.	I enjoy being here.
Nejsem rád špinavý.	I don't like to be dirty.

5. Usage of nerad :

Jsem moc nerad ...	I certainly don't like to ... I hate to ...
Jsem moc nerad, že to slyším.	I sure hate to hear it.

ČTENÍ 13.

Pan Nový je sám doma. Sedí a poslouchá rádio. Hrajou nějakou lehkou hudbu. Pan Nový je rád, že je sám. Celý den pracuje, a proto je rád, když má večer pokoj a klid. Jeho žena je pryč. Kupuje nějakou vlnu na svetr a nějakou látku na plášť. Božena a Karel jsou taky pryč. Karel má trénink a Božena a její bratranec Václav asi ještě pracujou.

Paní Nová tady má svého bratra a jeho ženu Helenu. Její bratr je taky sám doma a spí. Nezlobí se, že jeho žena a jeho sestra spolu nakupujou. On chodí ven málokdy. Je pořád venku, když pracuje. Každý člověk potřebuje doma klid, když má těžkou práci a když už není mladý.

Už je večer. Pan Nový slyší venku svou ženu a Helenu. To znamená, že už jdou domů. Mluví spolu, ale pan Nový neslyší, co říkají.

PŘEKLAD 13.
(Domácí cvičení)

1. I'm glad that I'm here.
2. Are you glad that you have a new car ?
3. Mr. Novák isn't glad when his wife is shopping.
4. They're not glad when he's at home.
5. His daughter goes home alone.
6. Mr. Novák and Mr. Černý study alone.
7. Are you often alone at night ?
8. Are you angry when I listen to the light music ?

9. Charles isn't at home. That means that his club is practicing tonight (has practice).

10. My wife needs a new overcoat but I'm not glad that she's buying it alone.

LESSON NO. 14.
Cvičení číslo 14.

Dialogue No. 14.
Rozmluva číslo 14.

K - Karel Nový
B - Božena, jeho sestra

K.:	Kde je koš na papír?	Where's the wastepaper basket?
B.:	Tamhle. Nevidíš?	Over there. Can't you see (it)?
K.:	Už je večeře?	Is supper ready yet?
B.:	Maminka ji dává na stůl, ale tatínek tady má ještě nějakého pána. Kde je klíč?	Mother is putting it on the table, but Dad still has a gentleman here. Where's the key?
K.:	Proč potřebuješ klíč?	What do you need the key for?
B.:	Je hezky, tak jdeme na procházku.	It's nice (outside), so we're going for a walk.
K.:	Kdo ještě jde? Franta Havel?	Who else is going? Frank Havel?
B.:	Kdo jiný! Franta je hodný hoch.	Who else! Frank is a fine fellow.
K.:	Máš ho snad ráda?	Could it be you like him?
B.:	To je moje věc.	That's none of your business.
K.:	Má on rád tebe?	Does he like you?
B.:	Opakuju, že to je má věc. Ale proč se ptáš na Frantu? Já se na tvé děvče neptám.	I repeat, it's none of your business. But why are you asking about Frank? I don't ask about your girl.
K.:	Já chodím rád na procházku, když je teplo, ale dnes je zima.	I like to go for a walk when it's warm, but today it's cold.

B.:	To je špatný vtip. Proč nejsi upřímný? Nemáš rád Frantu, a proto říkáš, že počasí je špatné.	That's a bad joke. Why aren't you frank? You don't like Frank and so you say that the weather is bad.
K.:	No, je. Slunce svítí, ale je tam studený vítr.	But it is. Sure the sun's shining, but there's a cold wind.

VOCABULARY 14.

dávám	- I give; I put
hezky	- nicely, beautifully
hodný	- good (good natured)
hoch, m.	- boy
klíč, m.	- key
koš, m.	- basket
opakuju	- I repeat
pán, m.	- gentleman; master
počasí, n.	- weather
procházka, f.	- walk, stroll
ptám se	- I ask (a question)
slunce, n.	- sun
snad	- perhaps, maybe
studený	- cold, cool
svítím	- I shine; I light
teplo, n.	- warmth; warm weather
teplo	- warm (adv.)
upřímný	- frank, sincere
věc, f.	- thing, item; affair, business
večeře, f.	- supper
vítr, m.	- wind
vtip, m.	- joke
zima, f.	- winter; cold weather
zima	- cold (temperature)

Phrases and Idioms

koš na papír	- wastepaper basket
kdo ještě ?	- who else ?
kdo jiný ?	- who else ?
chodíme spolu	- we take a walk together; we go together; we go steady
to je moje věc	- that´s my business
ptám se na to	- I´m asking about it
Jak je dnes ?	- What´s the weather like today ?
Dnes je hezky.	- It´s nice (weather).

GRAMMAR ANALYSIS 14.

MÁM RÁD I'm fond of ... (I like something)

	m.	f.	n.
mám	rád	ráda	rádo
máš	rád	ráda	rádo
má	rád	ráda	rádo
máme	rádi	rády	ráda
máte	rádi	rády	ráda
mají	rádi	rády	ráda

Mám rád always has an object with it, noun or pronoun, in the accusative case.

mám rád něco	I'm fond of something
mám rád někoho	I'm fond of somebody

Mám rád svou sestru.	I'm fond of my sister.
Má ráda svého bratra.	She's fond of her brother.
Máme rádi ten program.	We're fond of that program.
Mají rádi hudbu.	They're fond of music.

Negative :

nemám rád mám nerad	I'm not fond of (or I dislike)

Mám nerad is a shade stronger than nemám rád.

RÁD ZPÍVÁM I like to sing

rád zpívám	I like to sing
rád zpíváš	you like to sing
rád zpívá	he likes to sing
rádi zpíváme	we like to sing
rádi zpíváte	you like to sing
rádi zpívají	they like to sing

Negative :

nezpívám rád
nerad zpívám

Here again, nerad zpívám, is stronger than nezpívám rád.

Rád poslouchám rádio.	I like to listen to the radio.
Ona hraje ráda tenis.	She likes to play tennis.
Rádi to slyšíme.	We like to hear that.
Oni rádi spí.	They like to sleep.
Nepiju rád studenou kávu.	I don't like to drink cold coffee.
Nerad to říkám, ale já nerad studuju.	I hate to say it, but I don't like to study.
Večer nepracuju rád.	I don't like to work in the evening.

JÁ RÁD MASO

If the object is something to eat or drink, the verbs jím, piju can be omitted :

Jím rád maso Já rád maso	I like to eat meat
Ona ráda bílou kávu.	She likes coffee with cream.

In questions and answers even the personal pronoun is omitted :

Rád čaj ?	Do you like tea ?
Rád.	I do.
Ano, rád.	Yes, I do.

ČTENÍ 14.

Je večer. Karel a jeho sestra Božena jsou spolu doma. Pan Nový má ještě nějakého zákazníka a paní Nová dělá večeři. Karel hledá koš na papír a Božena hledá klíč. Karel se ptá,na co Božena potřebuje klíč a ona říká, že jde na procházku. Božena nejde na procházku sama. Franta Havel jde taky. Oni spolu chodí. Franta je hodný hoch, ale Božena myslí, že Karel ho nemá rád a že nerad vidí, když jdou spolu ven. Ale Karel myslí, že dnes není na procházku dobré počasí. Venku je zima a studený vítr. Božena se zlobí, ale Karel opakuje :"Já neříkám, že mám Frantu nerad,ale nevidím rád, že jdete ven, když je špatné počasí - proč nesedíte doma ?" Ale Božena už ho neslyší. Je jako každé jině děvče, když má rádo svého hocha. Myslí jen na něj,a proto každé počasí je dobré.

PŘEKLAD 14.

(Domácí cvičení)

Lt. Nový and Capt. Čermák study together. They're alone, Mrs. Nový is away. "Where's your wife ?", asks Capt. Čermák. - ""She needs a new overcoat and her niece is buying some wool. They're shopping together.""

"Does your niece like California ?"

"Yes, and my wife is also glad that we are here."

Capt. Čermák lives alone. His father and mother don't like the weather here. They say that it's always cold here. Capt. Čermák is

glad because he likes peace and quiet when he studies.

Lt. Nový and his family are now buying the house where they live. Mrs. Nový plays the piano and teaches music. She likes to work at home. Now she's teaching a boy and a girl. Her niece has a job outside and they see her only in the evening. Her name is Libuše. She's a very nice girl and everybody likes her.

LESSON NO. 15.
CVIČENÍ ČÍSLO 15.

Dialog No. 15.
Rozmluva číslo 15.

F - František Havel. Božena Nová je jeho děvče.
B - Bohumil Havel, jeho bratr.

F.: Proč ještě nespíš ?	Why aren´t you asleep yet ?
B.: Čtu.	I´m reading.
F.: Co čteš ?	What are you reading ?
B.: Mám tady pěknou knihu.	I have a nice book here.
F.: To jsem rád, že něco čteš.	I´m glad you´re reading something.
B.: Já rád čtu, když mám dobrou knihu.	I like to read if I have a good book.
F.: Co je to ?	What is it ?
B.: Je to "Dobrý voják Švejk".	It´s "The Good Soldier Švejk".
F.: Já mám taky rád Haška. Kde jsi ?	I like Hašek, too. Where are you ?
B.: Teď čtu, jak Švejk kupuje psa pro poručíka Lukáše.	Right now I´m reading about Švejk buying a dog for Lt. Lukáš.
F.: To je moc dobré místo.	That´s an excellent place.
B.: Ten poručík Lukáš není špatný člověk, ale já ho nemám rád.	That Lt. Lukáš isn´t a bad fellow, but I don´t like him.
F.: Já taky ne.	I don´t either.
B.: Je celý Hašek tak dobrý jako jeho Švejk ?	Is all Hašek as good as his Švejk ?
F.: Něco je dobré, něco není.	Some is, some isn´t.
B.: Máš tady ještě nějakou jinou jeho knihu ?	Do you have another of his books here ?
F.: Ne.	No.
B.: A co ty teď děláš ?	And what are you doing now ?
F.: Píšu dopis.	I´m writing a letter.
B.: Co dělá Božena ?	What´s Božena doing ?

F.: Její maminka má chřipku.	Her mother has the flu.
B.: Jak to vidím, Božena ráda sedí doma.	As I see it, Božena likes to sit at home.
F.: To je pravda. Má svou rodinu moc ráda.	That's true. She likes her family very much.
B.: Tebe ráda nemá ?	Doesn't she like you ?
F.: Ale ano. Alespoň myslím. Ale dnes ji potřebujou doma.	But of course. At least I think so. They need her at home, though, today.

ČTENÍ 15.

František Havel má bratra Bohumila. Bohumil je ještě mladý hoch. Bydlí spolu. Bohumil čte.

"Co čteš ?", ptá se František.

""Čtu ´Dobrého vojáka Švejka´"".

To je dobrá česká kniha. Každý, kdo ji čte, to říká. František se nezlobí, že jeho bratr čte. Potřebuje klid, protože píše dopis. Jeho děvče - Božena - je dnes doma. Její maminka ji potřebuje, protože má chřipku.

Venku je špatné počasí. Je tam zima a velký vítr. Bohumil má žízeň. "Máme tady nějaké pivo ?", ptá se.

""Ne, pivo a čaj už nemáme, ale je tady káva a mléko"", říká František.

Bohumil hledá plášť a klíč.

"Kam jdeš ?"

""Jen přes ulici pro pivo. Snad tam ještě nějaké mají. Kávu piju večer nerad a čaj už není.""

"Nevidím rád, že piješ pivo. Jsi ještě mladý. Není to pro tebe dobré."

Ale Bohumil už ho neslyší.

PŘEKLAD 15.

(Domácí cvičení.)

1. I like my new car. Do you like yours ?
2. Everybody likes to hear a good joke.
3. California is a nice place. My sister likes to be here.
4. I like to go for a walk in the evening but today I have some work.
5. Is your blue overcoat as expensive as the gray one ?
6. His wife and her niece are buying some wool.
7. Božena and Charles are glad that they're buying a new house. Their old house is too small.
8. He says that he's glad to make your acquaintance.
9. My mother doesn't like to shop alone.
10. Your friend likes to drink beer. I don't think that it's good for him, but it's none of my business (it's not my business).

LESSON NO. 16.
Cvičení číslo 16.

Dialogue No. 16.
Rozmluva číslo 16.

N - pan Josef Nový
P - pan Pospíšil

P.:	Prosím vás, pane Nový, máte sirku?	Excuse me, Mr. Nový, do you have a match?
N.:	Sirku nemám, ale tady je zapalovač.	I don't have a match, but here's a lighter.
P.:	Kouříte? Tady je cigareta.	Do you smoke? Here's a cigarette.
N.:	Děkuju, ale venku obyčejně nekouřím.	Thanks, but ordinarily I don't smoke outdoors.
P.:	Kam jdete?	Where are you going?
N.:	K Březinovi.	To Březina's.
P.:	Na zkoušku? Nebo snad už pro oblek?	For a fitting? Or maybe already for the suit?
N.:	Ještě ne. Nejdřív potřebuju nějakou světlou látku.	Not yet. First I need some kind of light colored material.
P.:	A je ten Březina dobrý krejčí?	And is this Březina a good tailor?
N.:	Jistě že je. Je to poctivý člověk. A kam vy jdete?	He sure is. He's an honest man. And where are you going?
P.:	Ale, dávám četaři Bílkovi každý týden anglickou hodinu. - No, a jak se daří synovi?	Well, every week I give Sergeant Bílek an English lesson. - Well, and how is your son?
N.:	To víte. Celý den pracuje a večer pomáhá klubu. Dělají tam novou tělocvičnu.	You know, he works all day and he helps the club in the evening. They're building a new gym there.

VOCABULARY 16.

anglický	- **English**
cigareta, f.	- **cigarette**
hodina, f.	- **hour; lesson, period**
jeden, a, o,	- **one**
jistě	- **certainly, surely**
kouřím	- **I smoke**
nejdříve	- **first, first of all (adv.)**
oblek, m.	- **suit (clothing)**
obyčejně	- **usually**
poctivý	- **honest**
pomáhám	- **I help**
rozumím	- **I understand**
rusky, adv.	- **Russian**
sirka, f.	- **match**
směju se	- **I laugh**
soudruh, m.	- **Comrade**
světlý	- **light (not dark)**
škoda, f.	- **damage**
tělocvična, f.	- **gym**
týden, m.	- **week**
zapalovač, m.	- **cigarette lighter**
zkouška, f.	- **examination, test; fitting**
krejčí, m.	- tailor

Phrases and Idioms

To je škoda.	- **That's a pity.**
Jak se daří (tatínkovi, panu učiteli) ?	- **How's (your father, teacher) getting along ?**

GRAMMAR ANALYSIS 16.

DATIVE CASE

The dative case answers the question :

komu ?	to whom ?
čemu ?	to what ?

Komu píšete ?	Who(m) are you writing to?
Píšu bratrovi.	I'm writing to my brother.
Čemu se smějete ?	What are you laughing at ?
Směju se vtipu.	I'm laughing at a joke.

MASCULINE INANIMATE HARD STEM

Masculine nouns denoting inanimate things whose nominative ends in :

-d, -t, -r, -ch, -h, -k, -g,
-b, -p, -m, -v, -f, -s, -n,
almost all whose nominative ends in -z,
and many whose nominative ends in -l,

form the dative case singular by adding

- u to the stem.

obchod - obchodu
život - životu
papír - papíru
prach - prachu (dust)
roh - rohu (corner)
slovník - slovníku
trénink - tréninku
klub - klubu
strop - stropu
domov - domovu
biograf - biografu
čas - času
týden - týdnu

vůz - vozu
stůl - stolu

Observe : -ů- changes to -o-

MASCULINE INANIMATE SOFT STEM

Masculine nouns denoting inanimate things whose nominative ends in :

a soft consonant -č, -c, -ž, -š, -j,
-ř, -ď, -ť, -ň,
and some ending in -l, -z, -s,

form the dative case singular by adding

- i to the stem.

klíč - klíči
hrnec - hrnci (pot)
nůž - noži (knife)
koš - koši
čaj - čaji
talíř - talíři (plate)
plášť - plášti
oheň - ohni

MASCULINE ANIMATE HARD STEM

Masculine animate nouns (denoting male persons or animals) whose nominative case ends in :

-d, -t, -n, -r, -k, -h, -g, -ch,
-b, -p, -m, -v, -f,
almost all ending in -s, -z,
many ending in -l,

form the dative case by adding

- u or - ovi to the stem

student	studentu	or	studentovi
pán	pánu		pánovi
instruktor	instruktoru		instruktorovi
voják	vojáku		vojákovi
hoch	hochu		hochovi
soudruh	soudruhu		soudruhovi
psycholog	psychologu		psychologovi
pes	psu		psovi

Observe : In forming the dative forms psu, psovi, the -e- of pes is dropped.

MASCULINE ANIMATE SOFT STEM

Masculine animate nouns whose nominative ends in :

a soft consonant,
or -tel,
and some ending in -s, -z,

form the dative by adding

- i or - ovi to the stem.

muž	muži	or	mužovi
četař	četaři		četařovi
učitel	učiteli		učitelovi
přítel	příteli		přítelovi
letec	letci		letcovi
kupec	kupci		kupcovi
bratranec	bratranci		bratrancovi
strýc	strýci		strýcovi
prodavač	prodavači		prodavačovi

Observe : In forming the dative forms letci, letcovi, kupci, etc, the -e- of letec, kupec, etc, is dropped.

USE OF DATIVE CASE

The dative expresses :

direction toward
a tendency toward
giving
saying
promising
being adapted to
being harmful to

WITHOUT PREPOSITION

Some Czech verbs require the dative case (without any preposition) :

Píšu vojákovi.	**I´m writing to a soldier.**
Děkuju učiteli.	**I thank the teacher.**
Směju se vtipu.	**I laugh at a joke.**
Pomáhám Karlovi.	**I help** Charles.
Rozumím Novákovi.	**I understand** Novák.
Dávám psovi vodu.	**I give** the dog water.
Prodávám Havlovi psa.	I´m selling the dog to Havel.
Posílám bratrovi dopis.	**I send** my brother a letter.
Já říkám Smithovi všechno.	I tell Smith everything.

A noun which is used as indirect object of a verb is in the dative case :

Karel	**dává**	**psovi**	**vodu.**
Subject	**transitive verb**	**indirect object**	**direct object**
Charles	**gives**	the dog	**water.**

or	Charles	gives	(dir.object) water	(indir.object) to the dog.
	Karel	dává	**vodu**	psovi.

PREPOSITIONS

Only three prepositions may precede the dative case :

k,	to, for
proti,	opposite, across from; against
naproti.	opposite, across from

k or ke	toward, to (but not into)
Jdu k učiteli.	I'm going to the teacher.
Jdu ke stolu.	I'm going to the table.
Jdu ke klubu.	I'm going towards the club.
Jdu ke kupci.	I'm going to the grocer.
Jdu k domu.	I'm going towards the house.
K čaji jím housku.	I eat a roll with my tea.
Jdu k panu Novákovi.	I'm going to Mr. Novak's.

NOTE 1. : Verbs of motion, such as *jdu*, are followed by the preposition *k* plus the dative case to indicate "toward", "to".

The form *k* is used before words beginning with a vowel : k učiteli, k obchodu, or
with one consonant : k vozu, k četaři.

The form *ke* is used always before words beginning with a *k* or *g* sound :ke Karlovi ,ke kapitánovi, ke generálovi;
and usually if the following word starts with more than one consonant (where it is sometimes interchangeable with plain *k*) : ke stromu or k stromu
ke stolu or k stolu

NOTE 2. : *Ke*, like most other prepositions consisting of one syllable, makes the following word lose its stress : *ke Karlovi* is pronounced as if it were one word, *kekarlovi*, with the stress on the first syllable *ke*-.

NOTE 3. : In a few set phrases the form ku is used :

ku příkladu	for example
ku Praze	toward Prague

NOTE 4.: POSÍLÁM

On posílá	kapitánovi	dopis.
He's sending	the captain	a letter.

But

On posílá toho četaře ke kapitánovi.
(to ask him s.t., to talk to him, etc.)

On posílá kapitánovi toho četaře.
(to stay with him, in his unit, in his office, to be at his disposal, etc.)

ČTENÍ 16.

Pan Josef Nový jde k panu Březinovi. Posílá ho tam jeho žena, protože pan Nový potřebuje nový světlý oblek. Už je teplo. Pan Nový má hodnou ženu. Jmenuje se Mařka. - Venku vidí pan Nový pana Pospíšila. Pan Pospíšil jde k četaři Karlu Bílkovi. Četař Bílek se učí anglicky a pan Pospíšil ho učí.

"Jak se daří synovi ?", ptá se pan Pospíšil a pan Nový říká, že se jeho synovi daří dobře. Říká, že Karel pracuje jako obyčejně celý den a večer pomáhá klubu. Dělají tam novou tělocvičnu.

"A co říkáte 'soudruhu' Horákovi ?", ptá se ještě pan Pospíšil. - ""Horákovi nerozumím. Myslím, že je soudruh jenom proto, že potřebuje nové auto. A jeho bratrovi dávají nějaké dobré místo. Soudruh pomáhá soudruhovi. Je to škoda, že mluví jako každý slabý člověk.

OTÁZKY K TEXTU :

1. Kdo jde k panu Březinovi ?
2. Ke komu jde pan Nový ?
3. Kdo ho tam posílá ?
4. Proč ho tam posílá ?
5. Jaký oblek potřebuje pan Nový ?
6. Jakou ženu má pan Nový ?
7. Jak se jmenuje jeho žena ?
8. Koho vidí pan Nový venku ?

9. Ke komu jde pan Pospíšil ?

10. Proč chodí pan Pospíšil k četaři Bílkovi ?

11. Co se učí četař Bílek ?

12. Kdo učí četaře Bílka anglicky ?

13. Jak se daří Karlu Novému ?

14. Pracuje Karel celý den ?

15. Komu pomáhá Karel večer ?

16. Co tam dělají ?

17. Kdo je pan Horák ?

18. Je pan Horák ´soudruh´ ?

19. Rozumí pan Nový panu Horákovi ?

20. Proč je pan Horák soudruh ?

21. Co potřebuje k obchodu ?

22. K čemu potřebuje nové auto ?

23. Co dávají jeho bratrovi ?

24. Jak mluví pan Horák ?

25. Myslí pan Horák, že soudruh soudruhovi pomáhá ?

26. Je to vždycky pravda ?

PŘEKLAD 16.
(Domácí cvičení.)

1. I´m selling my car to Lt. Kohout.

2. Are you sending this letter to father ?

3. The soldier gives the dog water and meat.

4. We help his friend when he looks for work.

5. Mr. Horák and his girl friend are going towards the house where his father has a store.

6. Mr. Horák´s getting along fine.

7. I always ask when I don´t understand the teacher.

8. The salesclerk thanks the customer.

9. Father´s buying brother a new coat.

10. The student tells the teacher that he doesn´t have the new book.

LESSON NO. 17.
CVIČENÍ ČÍSLO 17.

Dialog No. 17.
Rozmluva číslo 17.

B - pan Březina
N - pan Josef Nový

B.: Pěkně vítám. Jak se daří ?	Glad to see you. How´re things with you ?
N.: Jde to. Co to děláte ?	Not so bad. What are you doing ?
B.: Dávám tenhle velký stroj k tamtomu stolu. Tam je dobré světlo.	I´m moving this large machine to the table over there. The lighting is good there.
N.: To je ovšem dobrý důvod.	That´s a good reason, of course.
B.: Jsem tady teď na všechno skoro sám. Vdovec má těžký život.	Now I´m almost alone for everything. A widower has a difficult life.
N.: Kde jíte ?	Where do you eat ?
B.: K obědu mám každý den jen sendvič. Na večeři chodím k Červenému volu.	For lunch I have a sandwich every day. For dinner I go to the Red Ox.
N.: Kde je to ?	Where´s that ?
B.: To je taková malá restaurace naproti tomu starému kostelu. Vaří tam moc dobře.	It´s kind of a small restaurant. opposite that old church. They have good food there.
N.: My někdy chodíme k Peškovi.	Sometimes we go to Pešek´s.
B.: To je pro mne moc daleko.	That´s too far for me.
N.: Já myslím toho proti hotelu "Stará pošta".	I mean the one opposite the Old Post Hotel.

B.:	Ale my tady mluvíme a čas utíká. Co dnes potřebujete?	But we're talking here and time goes fast. What do you need today?
N.:	Nějaký lehký oblek na léto.	Some light suit for summer.
B.:	Jednořadový nebo dvouřadový?	Singlebreasted or doublebreasted?
N.:	Jednořadový.	A singlebreasted one.

VOCABULARY 17.

červený	- red
daleko	- far (adv.)
důvod, m.	- reason, motive
dvouřadový	- doublebreasted
hotel, m.	- hotel
i	- and; even, and ... too (conj.)
jednořadový	- singlebreasted
kostel, m.	- church (building)
léto, n.	- summer
někdy	- sometimes
oběd, m.	- dinner (noon meal)
pěkně	- nicely
pošta, f.	- post office; mail
restaurace, f.	- restaurant
sendvič, m.	- sandwich
stroj, m.	- machine
světlo, n.	- light
utíkám	- I run; I flee
vařím	- I boil, cook
vdovec, m.	- widower
vítám	- I'm welcoming
vůl, m.	- ox
život, m.	- life
takový	- such; kind of, sort of

Phrases and Idioms

Pěkně vítám.	- Welcome !
Jak se daří ?	- How're you getting along ?
Jde to.	- Not bad (answering the above question).
Co to děláte ?	- What are you doing ?
Jde to ?	- Can it be done ?
To nejde.	- That can't be done.
Čas utíká.	- The time goes fast.

GRAMMAR ANALYSIS 17.

DATIVE MASCULINE ADJECTIVES

Demonstratives and Adjectives, masculine form :

The dative case of	ten	is	tomu
	dobrý		dobrému

Ten stůl je tam. Jdu k tomu stolu.	That table is there. I´m going to that table.
Ten vtip je dobrý. Směju se tomu dobrému vtipu.	That joke is good. I´m laughing at that good joke.
Ten nový student je doma.	That new student is at home.
Jdu k tomu novému studentovi.	I´m goin to that new student´s.
Píšu tomu starému příteli.	I´m writing to that old friend.

The dative of jeden is jednomu.

Jdu k jednomu příteli.	I´m going to a friend.

PREPOSITIONS

naproti or proti (interchangeable)	opposite
Naproti klubu je dům.	Opposite the club there´s a house.
Proti domu je strom.	Opposite the house there´s a tree.

Student sedí naproti učiteli.	The student sits opposite the teacher.
Bydlím proti tomu hotelu.	I live across the street from that hotel.

proti (in this sense, not interchangeable with naproti)	against
Jsem proti tomu člověku.	I´m against that man.
Jsem proti špatnému vtipu.	I´m against a bad joke.

NOTE : Naproti as an adverb :

On bydlí naproti.	He lives on the other side. (across the street)

IDIOM :

Jdu někomu naproti	I´m going to meet someone (arriving at a railroad or bus station, airport, f.i.)
Jdu naproti bratrovi Jdu bratrovi naproti	I´m going to meet my brother

ČTENÍ 17.

Pan Nový jde k panu Březinovi, protože potřebuje nový oblek. Pan Březina má práci. Dává svůj šicí stroj k jinému stolu, kde je dobré světlo. Pan Březina potřebuje dobré světlo, když pracuje. Tam, kde má stroj teď, dobře nevidí.To je důvod, proč dává stroj ke stolu , kde je dobré světlo.

Pan Březina je skoro na všechno sám. Je vdovec a říká, že má těžký život. K obědu jí obyčejně jen nějaký sendvič. Večer chodí na večeři k ´Červenému volu´. ´Červený vůl´ je malá restaurace proti starému kostelu a pan Březina říká, že to tam není špatné. Vaří tam,jak to dnes jde.

Pan Nový a jeho rodina někdy chodí k Peškovi. Ten má restauraci naproti hotelu ´Stará pošta´. Pro pana Březinu je Pešek moc daleko.

A tak pan Nový a Březina spolu mluví a čas utíká jako voda.

Pan Březina má jenom hnědou a šedou látku. Pan Nový proti hnědému obleku nic nemá, ale paní Nová nemá hnědou barvu ráda. Ta šedivá látka není špatná. Je světlá a je tam i nějaká vlna. A to je všechno, co pan Nový potřebuje.

šicí stroj - sewing machine
nemá nic proti - has nothing against

PŘEKLAD 17.
(Domácí cvičení)

1. Mr. Březina is making Mr. Nový a new doublebreasted suit. Mr. Březina has only brown and gray material. Mrs. Nová doesn't like the brown color.
2. Mr. Březina has a house opposite the old church. He lives there alone. He's a widower. He doesn't cook and goes to the "Red Ox"

every day for supper. For lunch he usually eats only a sandwich.

3. Mr. Nový likes to go to Pešek´s, opposite the "Old Post" hotel. It isn´t as far as the "Red Ox". They cook well and they also have good beer there.

----

a) Our club is opposite the new church.

b) Mr. Novák goes to the American club.

c) I need a gray overcoat to go with this (to this) new suit.

d) I don´t understand this bad joke.

e) We don´t understand this old cigarette lighter.

f) Do you understand this English machine ?

LESSON NO. 18.
CVIČENÍ ČÍSLO 18.

Dialog No. 18.
Rozmluva číslo 18.

N - pan Josef Nový
K - pan Emil Kulhánek

N.:	Já jsem Nový. Jste vy pan Kulhánek?	I´m Nový. Are you Mr. Kulhánek?
K.:	Ano, jsem. Vítám vás, pane Nový.	Yes, I´m. Welcome Mr. Nový.
N.:	Hledám vás už hodinu.	I´ve been looking for you for an hour already.
K.:	Máte správnou adresu ?	Do you have the correct address ?
N.:	Tady: Polská ulice, proti městské nemocnici.	Here: Poland Street, opposite the City Hospital.
K.:	Tam já v sobotu odpoledne a v neděli nejsem. To je moje kancelář. Ale jsem rád, že jste tady. Oběd už čeká.	Saturday afternoons and Sundays I´m not there. It´s my office. But I´m glad you´re here. The lunch is waiting already.
N.:	Moc lituju, ale na oběd nemám čas. Autobus ku Praze odjíždí za hodinu.	I´m so sorry, but I don´t have time for lunch. The bus for Prague is leaving in an hour.
K.:	To je opravdu škoda. Tak, co potřebujete?	That´s really a pity. Well, what do you need?
N.:	Potřebuju pneumatiku, duši a barvu.	I need a tire, a tube, and some paint.
K.:	Prosím. Pro tu pneumatiku a pro duši jdeme k příteli Antonínu Zlámalovi, a pro barvu k tetě Hrubé.	Certainly. For the tire and the tube we go to my friend Antonín Zlámal, for the paint to Aunt Hrubá.
N.:	Máte pěkné a čisté město.	You have a nice clean town.

N.:	Co je tahle tmavá budova?	What's this dark building?
K.:	To je Veřejná bezpečnost.	That's the Public Security.
N.:	A co je tamhle naproti Veřejné bezpečnosti?	And what's there opposite the Public Security?
K.:	To je knihovna.	That's the library.

VOCABULARY 18.

autobus, m.	**- bus**
budova, f.	**- building**
duše, f.	**- soul; inner tube**
kancelář, f.	**- office (the premises)**
knihovna, f.	**- library**
lituju	**- I regret; I pity**
město, n.	**- city, town**
městský	**- city-, municipal**
neděle, f.	**- Sunday**
nemocnice, f.	**- hospital**
odjíždím	**- I leave, depart**
opravdu	**- really**
otázka, f.	**- question**
pneumatika, f.	**- tire**
policie, f.	**- police**
polský	**- Polish**
Praha, f.	**- Prague**
sobota, f.	**- Saturday**
správný	**- correct**
teta, f.	**- aunt**
tmavý	**- dark**
velitel, m.	**- commandant**
velitelství, n.	**- headquarters**
jestli	**- if, whether**

Phrases and Idioms

v sobotu (accus.)	**- on Saturday, Saturdays**
v neděli	**- on Sunday, Sundays**
obchod nejde	**- business is poor (slow)**
nedává mu pokoj	**- won't leave him alone**
Veřejná bezpečnost, abbrev. VB	**- Public Security (police)**

NOTE:

Policie hledá ...	- The police are looking ...

GRAMMAR ANALYSIS 18.

DATIVE FEMININE NOUNS Feminine nouns whose nominative ends in -a (e.g.: hudba, zima, škola, podlaha, žena)

a. Those ending in . . . . . -ba,-pa,-va,-fa
form the dative singular
by changing to. . . . . . -bě,-pě,-vě,-fě
(by adding -je /spelled ě/ to the stem).

-je /spelled -ě/
hudba - hudbě   barva - barvě
lampa - lampě   žirafa - žirafě

b. Those ending in. .-ma
change to . . . . .-mě /pronounced mňe/
(by adding -ňe /spelled ě/ to the stem.

-ně /spelled -ě/
zima - zimě

c. All others add -e to the stem:

-e
adresa - adrese
škola - škole

Nouns whose stem ends in h,r,k,ch,d,t,n
change the stem consonant to z,ř,c,š, ď,ť,ň

podlaha - podlaze   třída - třídě
sestra - sestře   teta - tetě
studentka - studentce   žena - ženě
střecha - střeše

-i

d. Note . . . . dcera - dceři

duše
kost

All other feminine nouns (those whose nominative ends in -e or in a consonant) form the dative by adding -i to the stem.

duše - duši   kost - kosti
židle - židli   sůl - soli
kafeterie - kafeterii   věc - věci
Kalifornie- Kalifornii   radost - radosti
práce - práci   žízeň - žízni
večeře - večeři   láhev - láhvi
ulice - ulici   odpověď - odpovědi

DATIVE FEMININE ADJECTIVES	ta dobrá žena	té dobré ženě
	On to říká té nové studentce.	He´s saying it to the new student.
	Nerozumím té odpovědi.	I don´t understand that answer.
	Jde ke staré tetě.	He´s going to the old aunt.
	Bydlí naproti nové škole.	He lives across the street from (opposite) the new school.
	Sedí naproti té velké mapě.	He sits opposite that big map.
	Ona píše celé rodině, také té malé neteři.	She writes to the whole family, also to the little niece.
	Je proti dlouhé procházce.	He´s against a long walk.
	Rád pomáhá dobré věci.	He likes to help a good cause.

paní

NOTE : The word paní has the same form in all cases of the singular :

To je paní Nováková.	This is Mrs. Novák.
Jdu k paní Novákové.	I´m going to Mrs. Novák.
Volám paní Novákovou.	I´m calling Mrs. Novák.

ČTENÍ 18.

Pan Josef Nový potřebuje k vozu novou pneumatiku a duši. Taky potřebuje nějakou barvu. Proto hledá nějakého pana Emila Kulhánka. Má jeho adresu, ale pan Nový té adrese nerozumí. Pan Kulhánek tam nebydlí. Pan Kulhánek tam jenom přes týden pracuje, ale v sobotu odpoledne a v neděli tam není. Je to jen jeho kancelář.

Pan Kulhánek a pan Nový jdou k nějakému Antonínu Zlámalovi pro pneumatiku a pro duši. Pro barvu jdou k tetě Hrubé. Pan Zlámal má obchod proti té tmavé budově, kde je Veřejná bezpečnost, a teta Hrubá má dům naproti městské knihovně.

Pan Kulhánek říká panu Novému, že jeho žena má pro něj doma oběd. Ale pan Nový na oběd nemá čas. Jeho autobus ku Praze odjíždí za hodinu.

Pan Nový už má tu pneumatiku, duši, i barvu a má velkou radost. Proti VB je malá restaurace. Pan Nový a pan Kulhánek tam jdou na kávu. Pan Nový není proti dobré černé kávě. Rád ji pije a tam ještě mají dobrou.

"Máte tady pěkný život", říká pan Nový. "To jen tak vypadá, ale když jste tady každý den, tak vidíte, že to není tak dobré."

PŘEKLAD 18.
(Domácí cvičení.)

1. My sister lives opposite that big new Post Office.
2. We're going to that new American girl student's for supper.

3. My car's standing opposite the old cafeteria.

4. What do you say to this light color ?

5. Do you often write to his young daughter ?

6. She's buying the daughter a brown overcoat.

7. Water is good for (against) thirst.

8. For this job they need peace and time.

9. Warmth is good for (against) flu.

10. He doesn't understand the question and she doesn't understand his answer.

11. This warm overcoat is good against the cold.

12. I don't understand this thing.

13. I like to eat a roll with (to) coffee in the morning.

14. To their great pleasure the weather is good today.

---

teplý = warm

LESSON NO. 19.
Cvičení číslo 19.

Dialogue No. 19.
Rozmluva číslo 19.

N - pan Josef Nový
K - pan Emil Kulhánek

N.:	Tak, už mám tu barvu. Je to dobrá kvalita. Patří ten dům paní Hrubé?	So, I have that paint already. It's a good quality. Does the house belong to Mrs.Hrubá?
K.:	Už ne, ale ještě tam bydlí.	Not any more, but she still lives there.
N.:	A kde bydlí pan Zlámal?	And where does Mr. Zlámal live ?
K.:	Proti fotbalovému hřišti.	Opposite the soccer field.
N.:	Tam je autobusová stanice, ne?	There's a bus station there, isn't that right?
K.:	Ovšem. Zlámal bydlí přímo proti té stanici. Je to laskavý člověk.	Of course. Zlámal lives directly opposite the station. He's a kind person.
N.:	Má on rodinu?	Does he have any children?
K.:	Má dceru a malého syna. Ten je teď nemocný.	He has a daughter and a small son. He's sick now.
N.:	Jak se jmenujou?	What are their names?
K.:	Děvčeti říkají Věra a tomu dítěti Jeník. Jeník pořád cestuje. Tamten rybník, to je jeho moře.	The girl they call Vera and the child Johnny. Johnny travels all the time. That pond over there is his ocean.
N.:	Dítěti takové cestování stačí.	To a child, that kind of traveling is enough.
K.:	To světelné znamení proti poli, to je jeho maják. - A tamten les je americký západ.	The light signal over there opposite the field is his lighthouse. And the forest is the American West.

N.:	Tak on cestuje na západ a ne na východ.	So he travels west, not east.
K.:	Každý týden v pondělí posílá psaní americkému strýci. - Ale nemáte už hlad?	Every week on Monday he sends a letter to an American uncle. - But, aren't you hungry?
N.:	Mám.	I am.
K.:	Doma pro vás máme kuře.	At home we have a chicken for you.

VOCABULARY 19.

autobusový, adj.	- bus- (adj.)
cestování, n.	- traveling
cestuju	- I travel
fotbalový, or footballový	- soccer- (adj.)
hřiště, or hříště, n.	- field, playgrounds
kuře, n.	- spring chicken, baby chick
kvalita, f.	- quality
laskavý	- kind (adj.)
les, m.	- forest, woods
maják, m.	- lighthouse
moře, n.	- sea
nemocný	- sick, ill, ailing
patřím	- I belong
pole, n.	- field
pondělí, n.	- Monday
přímo	- directly, straight
psaní, n.	- letter (epistle)
rybník, m.	- pond, fishpond
stačím	- I suffice
stanice, f.	- station, stop
světelný	- light (adj.)
východ, m.	- east; exit
západ, m.	- west; sunset, sundown
znamení, n.	- sign, signal

Phrases and Idioms

Synovi říkáme Karel.	- We call our son Charles.
To stačí.	- That's enough. It's sufficient. That will do.
Jdu na západ (východ).	- I go west (east).
V pondělí.	- On Monday, Mondays
dopis	- any letter
psaní	- letter of personal or private nature, within a family, among friends, etc.

GRAMMAR ANALYSIS 19.

DATIVE NEUTER ADJECTIVES

The neuter form of adjectives has the same ending as the masculine form :

to velké okno

Jdu k tomu velkému oknu. I'm going to that large window.

DATIVE NEUTER NOUNS

Neuter nouns whose nominative ends in - o form the dative by adding

město - u to the stem

to dobré pero	tomu dobrému peru
to studené pivo	tomu studenému pivu
to teplé mléko	tomu teplému mléku
to velké okno	tomu velkému oknu

There are two groups of neuter nouns whose nominative ends in - e :

One group adds

- i to the stem

moře	moři
to nové hřiště	tomu novému hřišti
slunce	slunci
pole	poli

Another group, mostly denoting young animals, adds

kuře - eti to the stem

jedno dobré kuře	jednomu dobrému kuřeti
jedno hezké děvče	jednomu hezkému děvčeti
jedno malé dítě	jednomu malému dítěti

znamení Neuter nouns whose nominative ends in - í have the same ending in the dative case :

to červené znamení	tomu červenému znamení
to dlouhé psaní	tomu dlouhému psaní
to teplé počasí	tomu teplému počasí

Jde k tomu velkému oknu.	He's going to that big window.
Bydlí naproti tomu starému hřišti.	He lives across the street from that old playground.
K dobrému kuřeti má rád dobré pivo.	With a good chicken he likes good beer.
Nerozumím tomu červenému znamení.	I don't understand that red signal.
Co říkáte tomu teplému počasí ?	What do you say to that warm weather?

ČTENÍ 19.

Pan Zlámal, kde pan Nový a pan Kulhánek kupují pneumatiku a duši, má dům proti fotbalovému hřišti. Je tam taky autobusová stanice. Jeho dům je přímo naproti. Pan Kulhánek má pana Zlámala rád. Je to jeho přítel a moc slušný a laskavý člověk. Zlámal má syna a dceru. Synovi říkají Jeník a děvčeti Věra. Jeník je ještě malý hoch a pan Kulhánek říká, že pořád jen cestuje. Naproti hřišti je rybník. Pro malého Jeníka je to moře. Přes ulici, naproti tomu rybníku, je nějaké světelné znamení. To je pro Jeníka maják a tomu lesu, kam on a Věra chodí někdy večer na procházku, říká Jeník Americký západ.

Pan Nový se takovému cestování směje: "To je dobré. To dítě má vtip."

Jeník taky píše každý týden americkému strýci psaní a myslí, že ho jeho tatínek opravdu dává na poštu. Takovému dítěti dělá i malá věc velkou radost.

----

1. Co kupuje pan Nový ?
2. Kdo prodává panu Novému pneumatiku a duši ?
3. Kde má pan Zlámal dům ?
4. Bydlí přímo naproti autobusové stanici?
5. Má pan Kulhánek pana Zlámala rád ?
6. Je pan Zlámal jeho dobrý přítel ?
7. Jaký člověk je pan Zlámal ?

8. Má pan Zlámal syna a dceru ?

9. Jak říkají tomu malému synovi ?

10. Jak říkají tomu děvčeti ?

11. Cestuje malý Jeník rád ?

12. Cestuje Jeník opravdu ?

13. Kde je rybník ?

14. Co myslí Jeník, že je ten rybník ?

15. Co myslí Jeník, že je to světelné znamení naproti rybníku ?

16. Co myslí Jeník, že je ten les ?

17. Komu píše Jeník každý týden psaní ?

18. Má Jeník opravdu nějakého amerického strýce ?

PŘEKLAD 19.

(Domácí cvičení.)

I live opposite the bus station. The bus leaves every hour, but I don't need it often. I have a car and my wife likes to walk. It isn't far to the store where she usually shops.

Through our window we see the new football field and the forest where we often go for a walk.

----

1. I don't understand that little child, but I understand the young girl (děvče).

7

2. In the evening my wife and I like to go for a walk to the sea.

3. Charles puts his table to the large window where there´s light.

4. What do you drink with (to) that chicken ?

5. His car stands opposite that light signal.

6. I´m glad when Božena shops, because she always looks for quality.

7. The child is helping the old lady across the street.

8. They´re going to the field opposite the fishpond.

NOTE:

He likes to walk. - On rád chodí pěšky.
He goes for a walk. - On chodí na procházku.

LESSON NO. 20.
CVIČENÍ ČÍSLO 20.

Dialog No. 20.
Rozmluva číslo 20.

N - pan Josef Nový
K - pan Emil Kulhánek

N.:	Jsem opravdu rád, že mám všechno.	I'm really glad to have everything.
K.:	Naše město je malé, ale skoro každý tady rád pomáhá člověku, když něco potřebuje.	Ours is a small town, but almost everybody here likes to help a fellow when he needs something.
N.:	Jste moc laskavý, a pan Zlámal a paní Hrubá taky.	You're very kind, same as Mr. Zlámal and Mrs. Hrubý.
K.:	Když to jde, proč ne ?	Why not, when it can be done ?
N.:	A vy máte všechno ? Nepotřebujete něco, co snad máme my ?	And do you have everything ? Don't you need anything that we perhaps have ?
K.:	Ale ovšem, potřebuju. Píšu příteli Šebkovi ...	But of course I do. I'm writing to my friend Šebek ...
N.:	Václavu Šebkovi ?	To Václav Šebek ?
K.:	Ano.	Yes.
N.:	Václav je můj starý zákazník.	Václav is an old customer of mine.
K.:	Opravdu ?	Really ?
N.:	Jistě je to on. Má ten váš Šebek syna ?	That certainly must be he. Does this Šebek of yours have a son?
K.:	Má.	He has.
N.:	Jak se jmenuje ?	What's his name ?
K.:	Antonín.	Anthony.
N.:	Já mám taky syna. Mladý Šebek je jeho přítel.	I have a son, too. Young Šebek is his friend.
K.:	To je moc hodný člověk.	That's a very nice person.
N.:	Škoda, že se teď staré paní nedaří dobře.	It's a pity that the old lady isn't well.
K.:	Prosím vás -- ona je nemocná ?	You don't say -- is she sick ?

N.: Ano. Je slabá a nevypadá dobře. Chodí k doktorovi, ale nepomáhá to.	Yes. She´s weak and doesn´t look well. She´s going to a doctor, but it doesn´t help.
K.: To je špatné.	That´s bad.
N.: Je. Ale vy říkáte, že Šebkovi píšete. Co potřebujete ?	It is. But you say that you´re writing to Šebek. What do you need ?
K.: Hledám pro ženu nějakou knihu. - Ale tady už je váš autobus. Na shledanou, pane Nový.	I´ve been looking for a book for my wife. - But here´s your bus already. So long, Mr. Nový.
N.: Sbohem - a moc za všechno děkuju.	So long - and thanks a lot for everything.

ČTENÍ 20.

Pan Josef Nový už má všechno. Má radost a děkuje panu Emilu Kulhánkovi za to,že je tak laskavý. Pan Kulhánek říká panu Novému, že potřebuje pro svou ženu nějakou knihu a že proto píše příteli Šebkovi. "Je to Václav Šebek ?", ptá se pan Nový. "Ano, jmenuje se Václav a má syna Antonína," říká pan Kulhánek. "To je dobré", směje se pan Nový. "Pan Šebek je můj starý zákazník a taky přítel."

Stará paní Šebková je nemocná. Je slabá a nevypadá dobře. Chodí k doktorovi, ale moc to nepomáhá. Doktor říká, že potřebuje slunce a teplo, ale teď je počasí špatné a slunce svítí jen málokdy.

"Jak se jmenuje ta kniha ?", ptá se pan Nový. "Dobrý voják Švejk." "To je lehké," říká pan Nový, "moje dcera tu knihu má."

Autobus ku Praze je už tady a pan Nový odjíždí domů.

---

stejný = same

PŘEKLAD 20.
(Domácí cvičení.)

1. I'm writing that Czech girl another letter.
2. This bus goes (leaves) towards the old town.
3. Why do you laugh at that young soldier ?
4. Are you telling the lady teacher that you don't understand the examination ?
5. Are you going to your sister's tonight ?
6. Does your wife often write his family ?

7. What's this girl buying for that little child ?

8. How's old Mr. Novák getting along ?

9. He's sending mother some light material for her overcoat.

10. Brother is selling his car to (our) uncle.

11. The big white house opposite the new hospital is the HQ.

12. I'm putting this table to the wall because I have a good light there.

OTÁZKY KE ČTENÍ Č. 20

1. Potřebuje pan Nový ještě něco ?
2. Proč má radost pan Nový ?
3. Komu děkuje ?
4. Za co děkuje ?
5. Pro koho potřebuje pan Kulhánek knihu ?
6. Jakou knihu potřebuje pan Kulhánek ?
7. Komu píše ?
8. Jak se jmenuje jeho přítel ?
9. Jak se jmenuje jeho syn ?
10. Má pan Šebek syna ?
11. Má se paní Šebková dobře ?
12. Proč nevypadá dobře ?
13. Ke komu chodí ?
14. Co říká doktor ?
15. Jaké je tam počasí ?
16. Svítí slunce často ?
17. Jak se jmenuje ta kniha, kterou hledá pan Kulhánek ?
18. Kdo má tu knihu ?
19. Který autobus je už tady ?
20. Kam odjíždí pan Nový ?

ČESKO-ANGLICKÝ SLOVNÍČEK

CZECH-ENGLISH VOCABULARY

Zkratky.
Abbreviations.

m. = masculine

f. = feminine

n. = neuter

adj. = adjective

adv. = adverb

L. = lesson

The numbers following the English translation refer to the lesson in which the word is used for the first time.

A

adresa, f. = address L. 4
ale = but L. 2
americký, adj. = American L. 1
anglický, adj. = English L. 16
  anglicky, adv.
  já mluvím anglicky = I speak English
ano = yes L. 1
asi = perhaps, approximately, probably L. 4

aspoň, or alespoň = at least L. 13
auto, n. = automobile, car L. 8
autobus, m. = bus L. 18
autobusový, adj. = bus L. 19
  autobusová stanice = bus station

B

barva, f. = color L. 2
bavím = I entertain, amuse L. 13
bílý, adj. = white L. 1
blízko = near, close, close to, nearby L. 4
bratr, m. = brother L. 12
bratranec, m. = cousin (male) L. 12
budova, f. = building L. 18
bydlím = I live (I reside) L. 4
byt, m. = apartment L. 4

C

celý, adj. = whole, entire L. 11
cestování, n. = traveling L. 19
  cestuju = I travel L. 19
cigareta, f. = cigarette L. 16
co = what L. 1

Č

čaj, m. = tea L. 3
čas, m. = time L. 9
často = often L. 13
čekám (na vás) = I wait (for you) L. 9
černý, adj. = black L. 2
červený, adj. = red L. 17

český, adj. = Czech L. 1
česky, adv.
já mluvím česky = I speak Czech
četař, m. = sergeant L. 7
čistý, adj. = clean L. 3
člověk, m. = man (human being), person L. 7
čtu = I read L. 6

D

daleko, adv. = far L. 17
daří se = it´s thriving L. 16
jak se vám daří ? = how are you getting along ?
dávám = I give; I put L. 14
dcera, f. = daughter L. 13
děkuju = I thank L. 6
dělám = I make, I´m making, I do, I´m doing L. 3
den, m. = day L. 4
děvče, n. = girl L. 12
dnes, or coll.: dneska = today L. 6
dobrý, adj. = good L. 3
dobře, adv. = well L. 2
dolar, m. = dollar L. 9
doma = at home L. 3
domov, m. = home L. 12
domů = home (motion implied) L. 13
dopis, m. = letter (epistle) L. 11
dopoledne, n. = forenoon, (late) morning
dopoledne, adv. = in the forenoon, in the (late) morning L. 6
drahý, adj. = expensive; dear L. 7
dvouřadový, adj. = doublebreasted L. 17
dům, m. = house L. 4
duše, f. = soul; inner tube L. 18
důvod, m. = reason, motive L. 17

F

fotbalový, adj. = soccer L. 19

H

hezký, adj. = pretty, nice, good looking, handsome L. 4
hezky, adv. = prettily, nicely
hlad, m. = hunger L. 7
hledám = I look for L. 4
hnědý, adj. = brown L. 1
hodina, f. = hour; lesson, period L. 16
hodný, adj. = good (good natured), nice L.14
hoch, m. = boy L. 14
holím se = I shave (myself) L. 12
hotel, m. = hotel L. 17
houska, f. = (a kind of hard) roll L. 8
hraju = I play L. 9
hříště, or hřiště, n. = field, playground L. 19
hudba, f. = music L. 9

CH

chodím = I walk, go L. 13
chřipka, f. = flu L. 11

I

i = and also; even, and... L. 17
instruktor, m. = instructor L. 6
instruktorka, f. = (woman) instructor

J

já = I L. 2
jak = how L. 4
jako = like, as L. 4
jaký, adj. = what kind of, what ... like L. 1
jdu = I go L. 9
je = is, there's L. 1
jeden, jedna, jedno = one L. 16
jednořadový, adj. = singlebreasted L. 17
jen, or jenom = only L. 6
jestli = if, whether L. 18
ještě = still L. 13
  ještě ne = not yet
jím = I eat L. 3
jiný, adj. = different, other, another L.4
jistý, adj. = certain, sure
  jistě, adv. = certainly, surely L. 16
již, or už = already L. 8
jmenuju se.... = my name is.... L. 11

K

kafeterie, f. = cafeteria L. 2
kam = where (to what place) L. 9
kancelář, f. = office (the premises) L. 18
kapitán, m. = captain L. 3
káva, f. = coffee L. 2
každý, adj. = every, each; everybody L. 8
kde = where L. 3
kdo = who L. 1
kdy = when (interrog. particle) L. 6
když = when (conjunction) L. 8
klíč, m. = key L. 14
klid, m. = quiet, peace L. 13
klub, m. = club L. 11
kniha, f. = book L. 1
knihovna, f. = library L. 18
koho (acc.) = whom (dir. obj.) L.2
kolik = how many, how much L. 9

kost, f. = bone L. 7
kostel, m. = church (building) L. 17
koš, m. = basket L. 14
kouřím = I smoke L. 16
krátký, adj. = short L. 4
krejčí, m. tailor L. 16
křída, f. = chalk L. 1
kvalita, f. = quality L. 19
kupec, m. = buyer; general store owner L.7
kupuju = I buy L. 7
kuře, n. = spring chicken, baby chick L.19

L

lampa, f. = lamp L. 2
laciný, adj. = inexpensive, cheap L. 7
láhev, f. = bottle L. 7
laskavý, adj. = kind L. 19
látka, f. = material, fabric; matter L. 13
lehký, adj. = light (weight); easy L. 13
les, m. = forest, woods L. 19
letec, m. = airman, Air Force man L. 3
léto, n. = summer L. 17
lituju = I regret; I pity L. 18

M

maják, m. = lighthouse L. 19
málokdy = seldom L. 12
malý, adj. = small L. 1
mám = I have L. 2
maminka, f. = mom L. 8
máslo, n. = butter L. 9
maso, n. = meat L. 7
město, n. = city, town L. 18
městský, adj. = city, municipal L. 18
místo, n. = place, spot, location; job, work L. 12
mladý, adj. = young L. 7

mléko, n. = milk L. 3
mluvím = I speak, talk L. 11
moc = very, much, a lot; too much L.8
modrý, adj. = blue L. 13
moře, n. = sea L. 19
muž, m. = man (male person) L. 7
myslím = I think, I mean L. 7

N

nakupuju = I shop L. 13
návštěva, f. = visit, attendance L. 12
ne = no L. 1
nebo = or L. 2
něco = something, anything L. 11
neděle, f. = Sunday L. 18
nějaký = some kind, some sort of, some L. 4
nejdříve, or nejdřív = first, first of all L. 16
někdy = sometimes L. 17
nemocnice, f. = hospital L. 18
není = isn't; there isn't L. 1
nemocný, adj. = sick, ill, ailing L. 19
neteř, f. = niece L. 13
nový, adj. = new L. 3

O

oběd, m. = dinner (noon meal) L. 17
obchod, m. = store, business; trade, commerce L. 9
oblek, m. = suit (clothing) L. 16
obyčejně, adv. = usually L. 16
  obyčejný, adj. = usual
odjíždím = I leave, depart L. 18
odpoledne, n. = afternoon
  odpoledne, adv. = in the afternoon L. 6
odpověď, f. = answer L. 12
okno, n. = window L. 1
opakuju = I repeat L. 14
opravdu = really L. 18
otázka, f. = question L. 18
ovšem = of course L. 9

P

pak	=	then L. 6
pan, m.	=	Mr. L. 1
pán, m.	=	gentleman; master
paní, f.	=	lady; Mrs. L. 1
papír, m.	=	paper L. 3
patřím	=	I belong L. 19
pěkný, adj.	=	nice, pretty L. 9
pěkně, adv.	=	nicely, prettily L. 17
pero, or péro, n.	=	pen L. 1
pes, m. (acc.: psa)	=	dog L. 2
piano, n.	=	piano L. 9
piju, or piji	=	I drink L. 3
píšu	=	I write L. 13
pivo, n.	=	beer L. 3
plášť, m.	=	overcoat; tire L. 13
plný, adj.	=	full, crowded L. 9
pneumatika, f.	=	tire L. 18
poctivý, adj.	=	honest L. 16
počasí, n.	=	weather L. 14
podlaha, f.	=	floor L. 2
pokoj, m.	=	quiet, peace L. 13
pole, n.	=	field L. 19
policie, f.	=	police L. 18
polský, adj.	=	Polish L. 18
polsky, adv.		
já mluvím polsky	=	I speak Polish
pomáhám	=	I help L. 16
pondělí, n.	=	Monday L. 19
poručík, m.	=	lieutenant L. 4
pořád	=	all the time, constantly L. 7
posílám	=	I send, dispatch, mail L. 9
poslouchám	=	I listen; obey L. 11
pošta, f.	=	post office; mail L. 17
potom	=	afterwards, then, later L. 7
potřebuju	=	I need L. 8
práce, f.	=	work, labor; job L. 7
pracuju	=	I work L. 9
Praha, f.	=	Prague L. 18
pravda, f.	=	truth L. 6
proč	=	why L. 6
prodavač, m.	-	salesclerk L.7
prodávám	-	I sell L. 8

program, m.	= program L. 11
procházka, f.	= walk, stroll L. 14
prosím	= I beg; please L. 7
proto	= therefore; that´s why L. 11
protože	= because L. 6
pryč	= away; gone L.8
příliš	= too, too much, much too L.3
přímo	= directly, straight L.19
přítel, m.	= friend L.11
psaní, n.	= letter (epistle) L.19
ptám se	- I ask (a question) L.14

R

rád (predicate adj.)	= glad, pleased L. 13
rádio, n.	= radio L. 11
radost, f.	= joy, pleasure L. 11
ráno, adv.	= in the morning L. 6
ráno, n.	= morning L. 6
restaurace, f.	= restaurant L. 17
rodina, f.	= family L. 12
rozumím	= I understand L. 16
ruský, adj.	= Russian L. 16
rusky, adv.	
já mluvím rusky	= I speak Russian
rybník, m.	= pond, fishpond L. 19

Ř

říkám	= I say L. 8

S

sám (predicate adj.)	= alone, by oneself L. 13
sedím	= I sit, I´m sitting L. 3
sendvič, m.	= sandwich L. 17

sestra, f. = sister L. 11
silný, adj. = strong L. 7
sirka, f. = match L. 16
skoro = almost L. 12
slabý, adj. = weak L. 7
slovník, m. = dictionary L. 6
slunce, n. = sun L. 14
slušný, adj. = decent, nice L. 13
slyším = I hear L. 8
směju se = I laugh L. 16
snad = perhaps, maybe L. 14
spím = I sleep L. 7
spolu = together L. 9
správný, adj. = correct L. 18
sobota, f. = Saturday L. 18
soudruh, m. = comrade L. 16
stačím = I suffice L. 19
stále = all the time L. 7
stanice, f. = station, stop L. 19
starý, adj. = old L. 7
stěna, f. = wall L. 2
stojím = I stand L. 9
stroj, m. = machine L. 17
strom, m. = tree L. 3
strop, m. = ceiling L. 3
strýc, m. = uncle L. 12
student, m. = student L. 1
  studentka, f. = (girl) student L. 1
studený, adj. = cold, cool L. 14
studuju = I study L. 6
stůl, m. = table L. 1
sůl, f. = salt L. 7
světelný, adj. = light L. 19
  světelné znamení = light signal
světlo, n. = light L. 17
světlý, adj. = light (not dark) L. 16
svetr, m. = sweater L. 13
svítím = I shine; I light L. 14
syn, m. = son L. 7

Š

šedivý, or šedý = gray; grayhaired L. 6
škoda, f. = damage L. 16
to je škoda = it's a pity
škola, f. = school L. 2
špatný, adj. = bad L. 3
špinavý, adj. = dirty L. 3

T

tabule, f. = blackboard L. 1
tady = here L. 1
tak = so, in this way L. 4
tak - jako = as - as L. 4
takový, adj. = such L. 4
kind of, sort of L. 17
taky (or literary style:také) = also, too, as well L. 1
taky ne = not ... either L. 1
tam = there L. 1
tatínek, m. = dad L. 8
teď = now L. 3
tamten, tamta, tamto = that (over there) L. 4
ten, ta, to = this, that L. 4
tenhle, tahle, tohle = this (here) L. 4
tento, tato, toto = this (here) L. 4
teplo, n. = warmth; warm weather L. 14
teplo, adv. = warm L. 14
tělocvična, f. = gymnasium L. 16
teta, f. = aunt L. 18
těžký, adj. = heavy, difficult L. 12
tichý, adj. = quiet, silent, noiseless L. 4
tmavý, adj. = dark L. 18
to = this, that; it L. 1
tráva, f. = grass L. 2
trénink, m. = practice (sport) L. 11
třída, f. = class, classroom L. 1
tužka, f. = pencil L. 1
týden, m. = week L. 16

U

učím = I teach L. 6
učím se = I learn L. 6
učitel, m. = teacher L. 1
učitelka, f. = (woman) teacher L. 1
ulice, f. = street L. 4
upřímný, adj. = frank, sincere L. 14
utíkám = I run; I flee L. 17
už (or literary style: již) = already L. 8
už ne = not any more, not any longer

V

vařím = I boil, cook L. 17
vdovec, m. = widower L. 17
věc, f. = thing, object; affair, business, matter L. 14
večer, m. = evening
večer, adv. = in the evening L. 6
večeře, f. = supper L. 14
vejce, n. = egg L. 8
velitel, m. = commander, commandant L. 18
velitelství, n. = headquarters L. 18
ven = out (motion implied) L. 13
venku, adv. = outside, outdoors L. 2
velký, or veliký, adj. = large, big, great L. 1
vidím = I see L. 2
vítám = I welcome L. 17
vítr, m. = wind L. 14
vlna, f. = wool; wave L. 13
voda, f. = water L. 2
voják, m. = soldier L. 1
volám = I call L. 8
volný, adj. = loose, free L. 11
všechno = everything, all L. 12
vtip, m. = joke L. 14
vůl, m. = ox L. 17
vůz, m. = car L. 3
vy = you L. 2

východ, m. = east; exit L. 19
vypadám jako = I look like L. 11
vysoký, adj. = high, tall L. 3
vždycky, or vždy = always L. 9

Z

zahrada, f. = garden L. 4
zákazník, m. = customer L. 11
západ, m. = west; sunset, sundown L. 19
zapalovač, m. = cigarette lighter L. 16
zase = again L. 13
zde = here L. 1
zelený, adj. = green L. 1
zima, f. = winter; cold weather L. 14
  zima, adv. = cold (temperature) L. 14
zkouška, f. = examination, test; fitting L. 16

zlobím se = I'm angry, annoyed L. 13
znamená
  to znamená = it means, signifies L. 13
znamení, n. = sign, signal L. 19
znamenitý, adj. = excellent L. 11
zpívám = I sing L. 9

Ž

že = that (conjunction) L. 6
žena, f. = woman; wife L. 12
život, m. = life L. 17
žízeň, f. = thirst L. 7

01CZ47

CZECH

BASIC COURSE

VOLUME II
LESSONS 21-45

ED034203

AL 002 210

SEPTEMBER, 1968

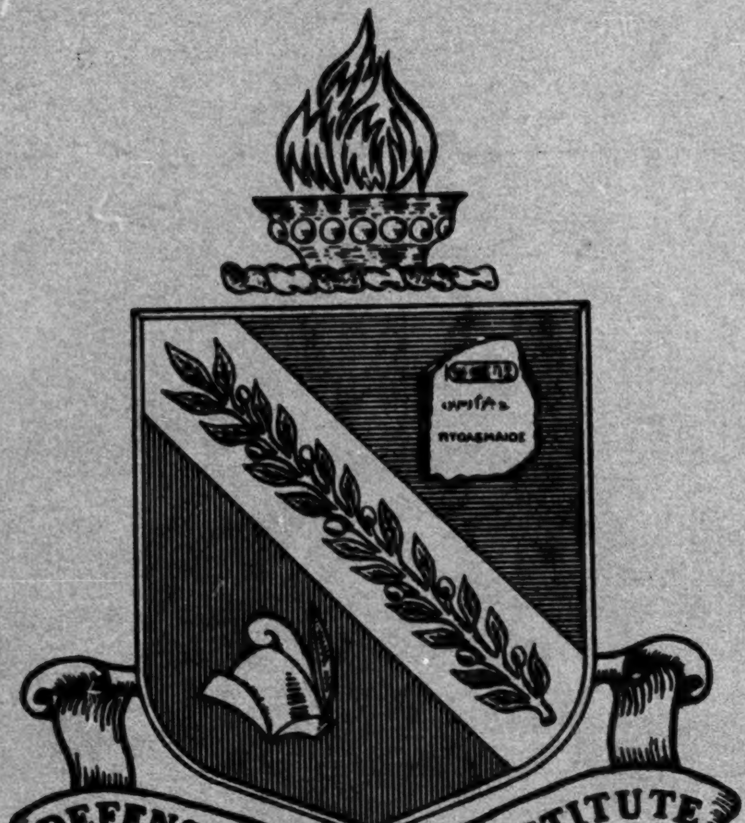

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

ED034203

PREFACE

This is the second of 19 volumes of the Czech Basic Course, developed and implemented at the Defense Language Institute. The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in understanding, speaking, reading, and writing Czech in the Institute's intensive programs employing the audio-lingual approach.

The sequence of lesson parts in this volume is: English text of the dialogue, cartoons, the dialogue in Czech, reading passage, homework assignments, grammar notes, and vocabulary.

Pattern drills as well as directions and suggestions for effective teaching are published separately in a volume for instructors only.

Inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, should be addressed to the Director, Defense Language Institute, U.S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D.C. 20380.

TABLE OF CONTENTS

Lesson Page

21 APARTMENT 1

Present Tense Verb Endings
Soft Adjectives

22 MOTHER IS NOT WELL 9

Adverbs of Place
Motion and Static Location

23 GOING TO THE DRAFT BOARD 17

Dative of Personal Pronouns
LÍBÍ SE MI

24 RETURNING FROM THE DRAFT BOARD 27

Personal Pronouns: Nom., Dat., Acc.
Possessive Pronouns: Dative

25 WOMEN CHAT 37

Review

26 A TELEPHONE CONVERSATION 43

Future Tense of BÝT

27 TIME TO GET UP 51

Infinitive of 2nd, 5th and 6th Class Verbs
Compound Future Tense

28 A LOCAL NATIONAL COMMITTEE 63

Infinitive of 3rd and 4th Class Verbs

29 IN A RESTAURANT 71

Infinitive of 1st Class and Some Special Verbs
Masculine Nouns Ending in _-a_

Lesson Page

30 STILL IN A RESTAURANT 79

Review

31 IN A NIGHT CLUB 85

VĚDĚT - ZNÁT - UMĚT - DOVÉST

32 IN A MOVIE 95

Modal Auxiliaries: MOCI - CHTÍT
KTERÝ as a Relative Pronoun

33 IN A CITY PARK 105

Modal Auxiliaries: SMĚT - MUSET - MÍT

34 CALL TO SUMMER TRAINING 115

Pronouns and Adverbs
Interrogative, Indefinite, Negative
Multiple Negative

35 WE LISTEN TO VOA 125

Review

36 PROBLEMS AT AN OFFICE 131

Review of Modal Auxiliaries
Days of the Week

37 FRANTA IS SICK 141

Plural: STROMY, KLÍČE, ŽENY,
Adjectives and Demonstratives

38 A SERVICE STATION 151

Plural: DUŠE, KOSTI, LÁHVE
Plural of Numerals: JEDEN, DVA

Lesson Page

39 MILITARY SERVICE 161

Plural: MĚSTA, MOŘE, ZNAMENÍ, KUŘATA, Adjectives and Demonstratives

40 MILITARY SERVICE Cont'd 171

Review

41 MILITARY SERVICE Cont'd 177

Feminine Form of Last Names
Review of Plural

42 A GLASS FACTORY 187

Plural Animate Masculine Nouns, Adjectives and Demonstratives

43 MILOVICE FIRING RANGE 199

Plural Animate Forms of Adjectives

44 AFTER THE TEST 207

Plural of Possessive Pronouns

45 TRIP FROM THE FIRING RANGE 217

VOCABULARY 222

Lesson 21

DIALOGUE

Apartment

Mrs. Mary Nový
Mr. Joseph Nový, her husband

Mary : What sort of life does Mr. Kulhánek have?
Joseph: His life is difficult. He's a widower.

Mary : What sort of a place does he have?
Joseph: He has a modern house. Downstairs he has his store and he has an apartment upstairs.

Mary : Is that apartment large enough?
Joseph: It is. In the front facing south he has a large living room and dining room, and in the back that's facing north a kitchen and bedroom.

Mary : Northern exposure is not so good as southern.-- And does Mrs. Hrubá have a nice place?
Joseph: She only has a small apartment. The front room has windows on the east, the kitchen and the back room have a western exposure.

Mary : That's not very good.
Joseph: And besides that - some old nervous officer lives across the hall.

Mary : That, too!
Joseph: And nearby, there is a military exercise ground and target range and they're shooting there all day long.

Mary : Is the place warm, at least?
Joseph: There's only one warm spot there, and that's the toilet and bathroom.

Rozmluva

L. 21

Byt

Paní Marie Nová
Pan Josef Nový, její muž

Marie: Hlavní věc je, že máš tu pneumatiku.-- Jak teď žije pan Kulhánek?
Josef: Má těžký život. Je vdovec.

Marie: A jak bydlí?
Josef: Má moderní dům. Dole má obchod a nahoře byt.

Marie: Je ten byt dost velký?
Josef: Je. Vpředu, to je na jih, má velký obývací pokoj a jídelnu, a vzadu, to je na sever, kuchyň a ložnici.

Marie: Severní strana není tak dobrá jako jižní.-- A paní Hrubá bydlí dobře?
Josef: Ta má jen malý byt. Přední pokoj má okna na východ, kuchyň a zadní pokoj jsou na západ.

Marie: To není moc dobré.
Josef: A mimo to bydlí proti nějakému starému nervóznímu důstojníkovi.

Marie: Ještě to!
Josef: A blízko je vojenské cvičiště a střelnice a tam střílejí jak je den dlouhý.

Marie: Je ten byt alespoň teplý?
Josef: Je tam jen jedno teplé místo, a to je záchod a koupelna.

ROZMLUVA Č 21

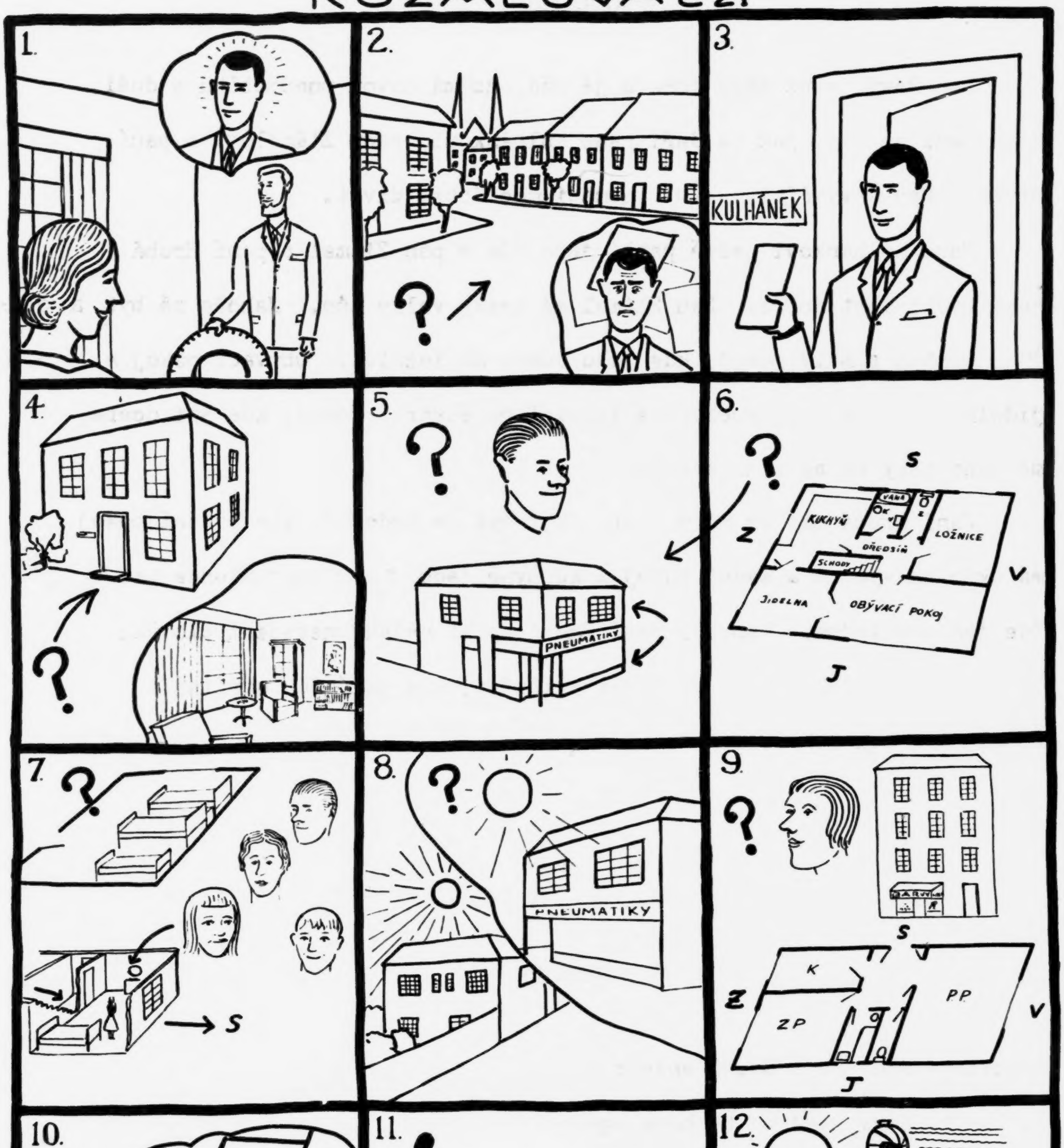
1.
2.
?
3.
KULHÁNEK
4.
?
5.
?
PNEUMATIKY
6.
?
S
KUCHYŇ
VANA
LOŽNICE
PŘEDSÍŇ
SCHODY
Z
V
JÍDELNA
OBÝVACÍ POKOJ
J
7.
?
S
8.
?
PNEUMATIKY
9.
?
S
K
Z
ZP
PP
V
J
10.
HRUBÁ
11.
!
12.
?

READING

Pan Nový je už zase doma a je rád, že má novou pneumatiku a duši. Jeho žena se ptá, jak se daří panu Kulhánkovi, panu Zlámalovi a paní Hrubé. Pan Nový říká, že nemají moc dobrý život.

Panu Kulhánkovi ještě patří jeho dům a pan Zlámal a paní Hrubá taky bydlí dost dobře. Pan Zlámal má hezký velký dům. Nahoře má byt a dole je obchod a malý pokoj, kde jeho dcera má ložnici. Obývací pokoj a jídelnu mají na jih, kuchyni a ložnici na sever. Pokoj, kde spí dcera, má okno taky na severní stranu.

Paní Hrubá má jen malý byt. Její byt je moderní, ale přední pokoj má okno na východ a zadní pokoj a kuchyně jsou na západ. Slunce tam jde jen odpoledne. Naproti paní Hrubé bydlí nějaký nervózní člověk. Blízko je vojenské cvičiště, kde celý den střílejí. To už není tak dobré.

HOMEWORK

Translate and add a Czech answer :

1. Is Mr. Nový glad to be home again ?
2. Has Mr. Nový a new tire and tube ?
3. How is Mr. Kulhánek doing ?
4. Are Mr. Zlámal and Mrs. Hrubý also doing fine ?
5. Is their town small ?
6. Is life easy there ?

7. To whom does the house belong, where Mrs. Kulhánek lives?

8. What kind of house has Mr. Zlámal ?

9. Is his house big enough ?

10. Where is his apartment?

11. What does he have downstairs ?

12. Where does his daughter have her bedroom ?

13. Where is their living room and dining room?

14. Where do they have their kitchen and bedroom ?

15. Is the room where the daughter sleeps to the south ?

16. What kind of an apartment has Mrs. Hrubý?

17. Does her front room have a window to the north ?

18. Who lives opposite Mrs. Hrubý ?

19. What is nearby?

20. What are they doing there all day long ?

GRAMMAR NOTES

VERBS ENDINGS (Review)

There are three types of present tense endings:

1	2	3		
		a	b	
- ím	- ám	- u	- i	literary style if the stem is soft
- íš	- áš	- eš		
- í	- á	- e		
- íme	- áme	- eme or -em		
- íte	- áte	- ete		
- í (ejí, ějí)	- ají	- ou	- í	
vidím	dělám	čtu	hraju (hraji)	
vidíš	děláš	čteš	hraješ	
vidí	dělá	čte	hraje	
vidíme	děláme	čteme	hrajeme	
vidíte	děláte	čtete	hrajete	
vidí	dělají	čtou	hrajou (hrají)	
mluvím rozumím bydlím prosím	mám hledám prodávám poslouchám	jdu	píšu piju kupuju děkuju	

In literary style, the -ím type verbs fall into two groups :

1. One has the 3rd person plural ending in -í :

oni vidí prosí mluví
sedí myslí holí
bydlí slyší zlobí
učí stojí chodí

2. The 3rd person plural ending of the other group is -ějí (-ejí) :

oni umějí rozumějí odjíždějí

In colloquial language, however, for the most part the ending -ějí(-ejí) is used with -ím type verbs, or both endings, -í or -ějí(-ejí), are used interchangeably.

Note the following irregularity :

jím, jíš, etc., but oni jedí - they eat
vím, víš vědí - they know

SOFT ADJECTIVES Besides hard-type adjectives (-ý, -á, -é) there is a second group of adjectives whose nominative ends in -í in all three genders:

moderní muž **severní vítr**
moderní žena **severní strana**
moderní dítě **severní okno**

Accusative : **(masc. anim. :)**

m. **Oni mají velký obývací pokoj** **Já znám toho nervózního člověka**
f. **My máme moderní školu**
n. **On potřebuje moderní auto**

Dative :

m. **On bydlí naproti** nějakému **nervóznímu člověkovi**
m. **Naproti přednímu pokoji je koupelna**
f. **Naproti severní straně je okno**
n. **Naproti hlavnímu nádraží je park**

---

nádraží, n. - railroad station

VOCABULARY

cvičiště, n.	- training field
dole, adv.	- downstairs (no motion), down
důstojník, m.	- officer
hlavní, adj.	- main
jídelna, f.	- dining room, mess hall
jih, m.	- south
jižní, adj.	- southern, south
koupelna, f.	- bathroom
kuchyně or kuchyň, f.	- kitchen
ložnice, f.	- bedroom
moderní, adj.	- modern, fashionable
nahoře, adv.	- upstairs (no motion), up
nervózní, adj.	- nervous
obývací pokoj, m.	- living room
přední, adj.	- front, frontal, leading
sever, m.	- north
severní, adj.	- northern, north
strana, f.	- side, party (political); page
střelnice, f.	- target range
střílím	- I shoot
teplý, adj.	- warm
vojenský, adj.	- military
vpředu, adv.	- in the front
východní, adj.	- eastern, east
zadní, adj.	- rear, back
záchod, m.	- toilet, lavatory
západní, adj.	- western, west
žiju	- I live

dost, adv.	- enough
dost velký	- large enough
vzadu	- in the back

Phrases and Idioms

Ještě to !	- That too !
Na sever	- To the north
Na jih	- To the south
jak je den dlouhý	- all day long
hlavní město, n.	- capital (city)

Lesson 22

DIALOGUE

Mother is not well

Mr. Josepf Nový
Mrs. Mary Nový

Joseph: What are you doing?
Mary : I'm tidying up. Everywhere is dust.

Joseph: That's not so bad yet.
Mary : Whether I look up or down, front or back, I see dust everywhere.

Joseph: But when you don't feel well ...
Mary : I'm healthy enough.

Joseph: Housework is hard.-- Where is the typewriter.
Mary : Charles usually puts it on the desk or on top of the wardrobe.

Joseph: Don't you think that this bed needs a new leg?
Mary : We need new furniture, that's what.

Joseph: That's not possible now.
Mary : The bathtub is out of order and the basin is too.

(Mr. Nový hears an awful noise, goes to the window, looks down and says:)

Joseph: There's a tank down there. I also see our landlord. He is walking toward the entrance. Maybe he's coming here.
Mary : Probably he's going to the tailor's upstairs. That tailor doesn't pay his rent.

Joseph: I'm also going to the tailor's today. To Březina's.
Mary : Why? Your suit isn't ready yet anyway.

L. 22

Rozmluva

Mamince není dobře

Pan Josef Nový
Paní Marie Nová

Josef: Co to děláš?
Marie: Dělám pořádek. Všude je prach.

Josef: Ještě to není tak zlé.
Marie: Jestli se dívám nahoru nebo dolů, dozadu nebo dopředu, všude vidím jen prach.

Josef: Ale když ti není dobře ...
Marie: Já jsem dost zdravá.

Josef: Domácí práce je těžká.-- Kde je psací stroj?
Marie: Karel ho obyčejně dává na psací stůl nebo nahoru na skříň.

Josef: Nemyslíš, že tahle postel potřebuje novou nohu?
Marie: Potřebujeme nový nábytek, to je to.

Josef: To teď nejde.
Marie: Vana není v pořádku a umyvadlo taky.

(Pan Nový slyší hrozný rámus, jde k oknu, dívá se dolů a říká:)

Josef: Dole je nějaký tank. Taky vidím našeho domácího. Jde ke vchodu. Možná, že jde sem.
Marie: Asi jde nahoru ke krejčímu. Ten krejčí neplatí činži.

Josef: Já taky dnes jdu ke krejčímu. K Březinovi.
Marie: Proč? Tvůj oblek stejně ještě není hotový.

ROZMLUVA č 22

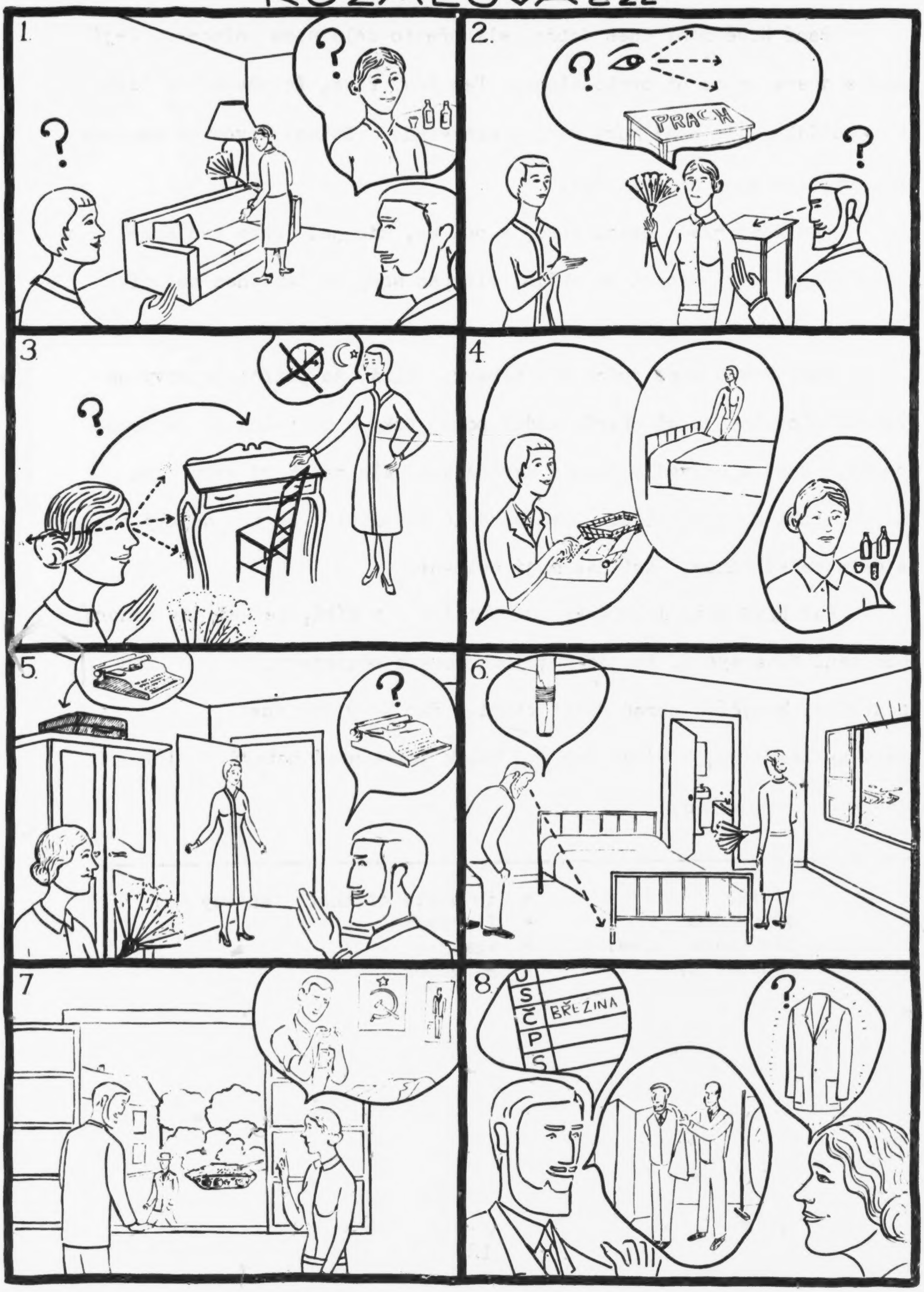
1.
2.
PRACH
3
4.
5.
6.
7
8.
U
S
Č
P
S
BŘEZINA

Paní Nové není dnes dobře, ale přesto dělá doma pořádek. Její muž a dcera se na ni proto zlobí. Pan Nový říká, že všecko je čisté a v pořádku, ale paní Nová vidí prach všude. Božena obyčejně mamince pomáhá, ale dnes už nemá čas.

Pan Nový hledá psací stroj a ptá se, kde je. Jeho syn Karel ho obyčejně dává nahoru na skříň, ale pan Nový ho tam dnes nevidí. Karel je pryč a stroj taky.

Paní Novou dnes práce moc nebaví. Říká, že potřebuje nový nábytek. Ložnice je už stará, zadní pokoj taky a koupelna už je nemoderní. Vana a umyvadlo jsou v nepořádku. Ale pan Nový svou ženu neposlouchá a neodpovídá. Dívá se dolů na ulici. Je tam nějaký tank a dělá velký rámus. Asi zas mají cvičení.

Pan Nový vidí dole taky domácího a říká, že asi jde nahoru, ale paní Nová myslí, že jde k jejich novému sousedovi. Ten soused je krejčí a nerad platí činži. Pan Nový jde dnes taky ke krejčímu, k Březinovi. Oblek ještě nemá hotový. Jde jenom na zkoušku.

přesto	= in spite of that; anyway
odpovídám	= I answer
zas (nebo: zase)	= again
soused, m.	= neighbor

HOMEWORK

L. 22

Translate the following questions and answer them in Czech :

1. Where´s Mrs. Nová and what´s she doing there ?
2. Is her husband glad that she works when she doesn´t feel well ?
3. Why isn´t Božena helping her mother today ?
4. What´s Mr. Nový looking for ?
5. Where does Karel usually put the typewriter ?
6. Do they need a new bedroom ?
7. Is the bathroom modern and are the bathtub and washbasin in order ?
8. What and whom does Mr. Nový see outside ?
9. Where´s the landlord going ?
10. Who´s the new neighbor upstairs ?
11. Does he pay the rent ?
12. Where´s Mr. Nový going this afternoon and why ?

GRAMMAR NOTES

KDE - KAM

No motion involved :	Motion involved :
Kde je ? Where is he ?	**Kam jde ?** Where's he going ?
Kde sedí ? Where's he sitting ?	**Kam utíká ?** Where's he running ?
Kde bydlí ? Where does he live ?	**Kam to dává ?** Where's he putting it ?
Kde pracuje ? Where does he work ?	**Kam to posílá ?** Where's he sending it ?
Je (sedí, atd.) : He is (sits, etc.) :	**Jde (utíká, etc.) :** He's going (running, etc.) :
tady, zde, tu here	**sem** here
doma at home	**domů** home
venku outside	**ven** out
dole down, downstairs	**dolů** down, downstairs
nahoře up, upstairs	**nahoru** up, upstairs
vpředu in the front	**dopředu** to the front, forward
vzadu in the back	**dozadu**, nazad to the back, backward
tam there	**tam** there
jinde elsewhere somewhere else	**jinam** elsewhere somewhere else
uvnitř inside	dovnitř inside

L. 22

KREJČÍ There is a group of nouns having the same endings as soft type adjectives.

Krejčí :

Nom.	Tam bydlí	krejčí	A tailor lives there
Dat.	Jdu ke	krejčímu	I´m going to the tailor´s
Acc.	Hledám	krejčího	I´m looking for a tailor

Domácí : Landlord or landlady :

On je můj	domácí	He´s my landlord
Ona je moje	domácí	She´s my landlady
Jdu k	domácímu	I´m going to see the landlord
Jdu k	domácí	I´m going to see the landlady
Volám	domácího	I´m calling the landlord
Volám	domácí	I´m calling the landlady

VOCABULARY

cvičení, n.	- exercise
činže, f.	- rent
dívám se(na něco)	- I look (at something)
dolů	- down (motion)
domácí, m.	- landlord
domácí, f.	- landlady
domácí, adj. (domácí práce, cvičení)	- home (work, exercise)
dopředu	- forward, to the front, ahead (motion)
dost	- enough
dozadu	- to the rear, back, backward (motion)
hotový	- finished, ready, prepared, readymade
hrozný	- horrible, terrible
krejčí, m.	- tailor
nábytek, m.	- furniture
nahoru	- up (motion)
noha, f.	- leg, foot
platím	- I pay
pořádek, m.	- order (state of tidiness)
postel, f.	- bed
prach, m.	- dust
psací, adj.	- writing
psací stroj	- typewriter
psací stůl	- desk, writing table
rámus, m.	- (bad) noise
skříň, f.	- closet
stejně, adv.	- anyway, equally, in the same manner or fashion
tank, m.	- tank
umyvadlo, n., nebo:umývadlo	- washbasin
vana, f.	- bathtub
vchod, m.	- entrance
všude, adv.	- everywhere
zdravý, adj.	- healthy
zlý, adj.	- bad, mean
možná, adv.	- maybe

Phrases and Idioms

To je v pořádku	- That´s O.K., in order
To je v nepořádku	- It´s in disorder
Není ti dobře	- You don´t feel well
Dělám pořádek	- I´m tidying up
(Když) člověku (není dobře)	-(When) one (doesn´t feel well)
Co (ten psací stůl) ?	- What about (the desk) ?

Lesson 23

DIALOGUE

Going to the draft board

Frank Havel
Bohumil, his brother

Frank : Why're you getting up so early?
Bohumil: I'm going to the draft board.

Frank : Are you scared?
Bohumil: A little.

Frank : There's no reason to be. The Army won't be interested in a body like yours.
Bohumil: Got a cigarette (for me)?

Frank : Again? I give you one every morning.
Bohumil: And I give you some back pretty often.

Frank : I believe you, but you smoke too much.
Bohumil: I beg your pardon. I don't smoke as much as you do.

Frank : But I don't borrow them, I always buy my own cigarettes (package).
Bohumil: Božena brings us cigarettes every once in a while.

Frank : Božena doesn't bring them to us - she brings them to me.
Bohumil: Where does she get them, if I may ask?

Frank : The factory gives them to her where she works.

(Water for coffee is already boiling.
Today is Franta's turn to make breakfast.
It's already getting late.)

L. 23

Rozmluva

K odvodu

František Havel
Bohumil, jeho bratr

Franta : Proč tak brzy vstáváš?
Bohumil: Jdu k odvodu.

Franta : Bojíš se?
Bohumil: Trochu.

Franta : Zbytečně. O takové tělo jako je tvoje armáda nemá zájem.
Bohumil: Nemáš pro mne cigaretu?

Franta : Zase? Půjčuju ti cigaretu každé ráno.
Bohumil: A já ti ji dost často vracím.

Franta : Já ti věřím, ale ty moc kouříš.
Bohumil: Prosím tě. Já nekouřím tolik jako ty.

Franta : Ale já si nepůjčuju, já si svou krabičku vždycky kupuju.
Bohumil: Božena nám nosí cigarety každou chvíli.

Franta : Božena je nenosí nám, nosí je mně.
Bohumil: Kde je bere, že se tak ptám.

Franta : Dává jí je ta továrna, kde pracuje.

(Voda na kávu už se vaří. Dnes dělá snídani Franta. Už je pozdě.)

ROZMLUVA č 23

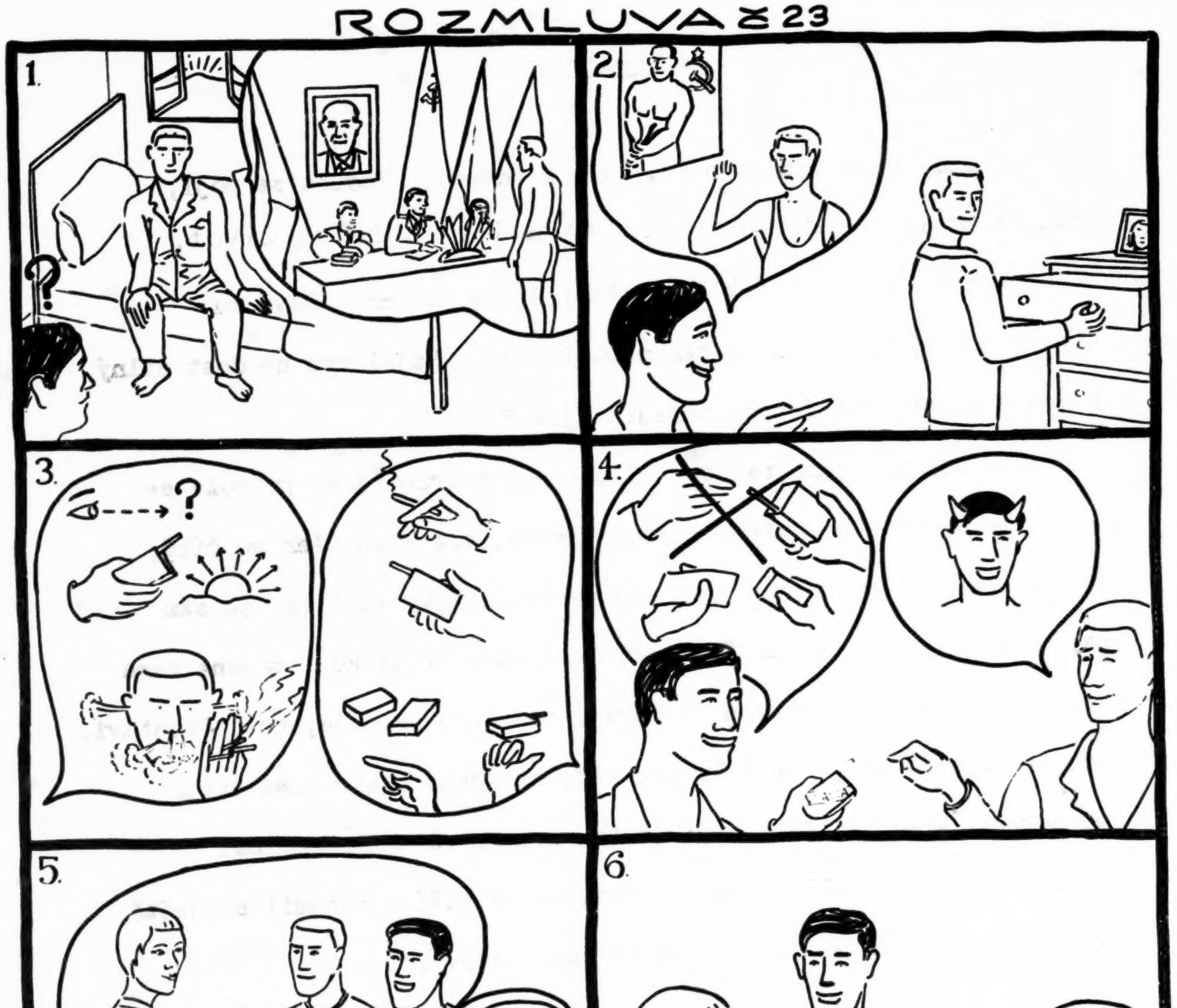
1.
?
2.
3.
?
4.
5.
VLASTA
?
6.
VLASTA
?
7.
?
?
VLASTA
8.

READING

Bohumil dnes vstává brzy. Jde k odvodu. Trochu se bojí, protože myslí, že československý voják má těžký život.

Jeho bratr František Bohumilovi dobře rozumí. Dává mu cigaretu a říká: "Oni tě tam nepotřebují. Nejsi pro ně dost silný a oni o takové slabé tělo nemají zájem."

Ale Bohumil nemá radost. Zlobí se na Františka, protože se mu směje. Prosí ho ještě o jednu Vlastu, ale František mu říká, že moc kouří a že to není pro něj zdravé. Taky mu říká, že sám nemá dost, protože mu Božena nosí jen jednu krabičku. Božena sama nekouří a krabičku, kterou jí dávají tam, kde pracuje, nosí Frantovi. Bohumil myslí, že je to taky pro něj, ale jeho bratr tomu tak nerozumí. Ale František není špatný bratr. Dává Bohumilovi cigaretu a jde a dělá snídani. Voda se už vaří a Bohumil se ještě holí. Už je dost pozdě a on ještě není hotový.

HOMEWORK

Překládejte:

1. Mr. Nový lives opposite Mr. Novák.
2. This window is opposite the blackboard.
3. I don't like to sit facing (opposite) this window.
4. The post office faces this house.
5. The dining room faces the kitchen.

6. We are going to see Mr. Novák. He lives opposite the old church.
7. Who doesn´t like to laugh at a good joke ?
8. Do you understand your teacher ?
9. How is Mrs. Novák ? (Jak se daří ...)
10. How are your wife and sister ?
11. How are your mother and father ?
12. Does your brother write you often ?
13. Do you write him ?
14. Mr. Novák isn´t sending this letter to his friend Karel.

GRAMMAR NOTES

DATIVE PERSONAL PRONOUNS

Stressed	Unstressed	
mně	mi	to me
tobě	ti	to you
jemu jí jemu	mu mu	to him to her to it
nám		to us
vám		to you
jim		to them
sobě	si	to me, to you etc. (reflexive pronoun, usage similar to svůj)

Píše mi dopis.	He's writing me a letter.
Dává ti dolar.	He's giving you a dollar.
Směje se mu.	He's laughing at him.
Nerozumím jí.	I don't understand her.
Pomáhá nám.	He's helping us.
Jak se vám daří ?	How're you getting along ?
On jim to dává.	He's giving it to them.

Píše mně a ne tobě.	He writes to me and not to you.
Rozumím jemu, ale nerozumím jí.	I understand him, but I don´t understand her.

Já si kupuju rádio.	I´m buying myself a radio.
Ty si kupuješ vůz.	You´re buying yourself a car.
On si kupuje láhev.	He´s buying himself a bottle.
My si pomáháme.	We help each other.
Vy si nerozumíte.	You don´t understand yourself. or You don´t understand each other.
Oni si píšou.	They write each other.

On to kupuje sobě a ne jí.	He´s buying it for himself and not for her.
On se směje sobě.	He´s laughing at himself.
Kupuje svetr sobě i dceři.	She´s buying a sweater for herself and for her daughter.

After prepositions the stressed forms are used,

and the forms	jemu	jí	jim
are changed to	němu	ní	nim

On je proti mně.	He´s against me.
Nejsem proti tobě.	I´m not against you.
Jdu k němu.	I´m going to (see) him.
On jde k ní.	He´s going to (see) her.
Jdeme k nim.	We´re going to (see) them.

NOTE :

To se mi líbí.	I like it. (it appeals to me)
Mně se to líbí, ale jemu ne.	I like it, but he doesn´t.
Líbí se vám to ?	Do you like it ?

VOCABULARY

armáda, f.	- army
bojím se	- I´m afraid, I fear
beru	- I take
brzy	- soon, early
často	- often
československý, adj.	- Czechoslovak, adj.
chvíle, f.	- moment, while
instituce, f.	- institution
krabička, f.	- small box
nosím	- I carry, wear
odvod, m.	- draft (military)
pozdě, adv.	- late, adv.
půjčuju	- I lend, loan
půjčuju si	- I borrow
rudý, adj.	- dark red; red (politically)
snídaně, f.	- breakfast
tělo, n.	- body
tolik	- that much, as much
továrna, f.	- factory, plant
trochu or trošku	- a little, some, a bit (adv.)
věřím	- I believe, I trust
vracím	- I return, give back
vracím se	- I return, I´m going, driving back
vstávám	- I rise, get up
zájem, m.	- interest (i.e. something of interest)
zase, nebo: zas	- again
zbytečně	- in vain, unnecessarily

Phrases and Idioms

Jdu k odvodu.	- I´m going to the draft board.
To se mi líbí.	- I like it
O to nemám zájem.	- I´m not interested in this thing (matter).
Každou chvíli.	- Every once in a while. Any time.
Kde to berete ?	- Where do you get it (from) ?
Promiňte ...	- Excuse me ...

Preposition o with the accusative case:

mám zájem o tu knihu	- I´m interested in that book
prosím o cigaretu	- I´m asking for a cigarette

Lesson 24

DIALOGUE

Returning from the draft board

Ed Synek (a young man, about the same age as Bohumil Havel)
John Bartoň (his friend)
Bohumil Havel

Ed : Hi. Nobody has seen you all year. But excuse me... this is my pal Bartoň, and this is Mr. Havel.

John : I'm glad to know you.

Bohumil: I'm glad to know you. We're having nice weather, eh?

John : It's been raining hardly at all. Only sometimes it's foggy.

Ed : Weather is a good topic if a person isn't sure but Bartoň is my pal. Aren't you going to the draft board sometime around now?

Bohumil: Just now I'm on my way home from there. Thank God, I'm not a soldier. Fortunately, my eyes are bad.

Ed : I envy you. I still have it coming to me. I'm going there tomorrow and I'm not looking forward to it with pleasure. How do they operate there?

Bohumil: First, there's the registration office. Then there's a room where they question you as to what organization you belong to, what you read, and so on.

Ed : It's probably none of their business, either.

Bohumil: In that way they check whether people are politically reliable. Then you go to the doctor for a thorough medical exam.

L. 24

Rozmluva

Od odvodu

Eda Synek (mladý muž, starý asi jako Bohumil Havel)
Jan Bartoň (jeho přítel)
Bohumil Havel

Eda : Nazdar. Člověk tě nevidí jak je rok dlouhý. Ale promiň... to je můj kamarád Bartoň, a to je pan Havel.
Jan : Těší mě.
Bohumil: Těší mě. Máme teď hezké počasí, že?

Jan : Skoro nám teď ani neprší. Jenom je někdy mlha.
Eda : Počasí je dobré téma, když si člověk není jistý, ale Bartoň je můj kamarád. -- Nejdeš ty teď někdy k odvodu?
Bohumil: Teď zrovna jdu odtamtud domů. Zaplať Pánbůh, nejsem voják. Naštěstí špatně vidím.

Eda : To ti závidím. Na mne to ještě čeká. Já tam jdu zítra a netěším se na to. Jak to tam dělají?
Bohumil: Nejdřív je registrace. Potom tam je místnost, kde se vyptávají, ke které organizaci patříš, co čteš, a podobně.
Eda : Do toho jim snad nic není.

Bohumil: Oni tak člověka zkoušejí, jestli je politicky spolehlivý. Pak jdeš k doktorovi k důkladné prohlídce.

ROZMLUVA Č 24

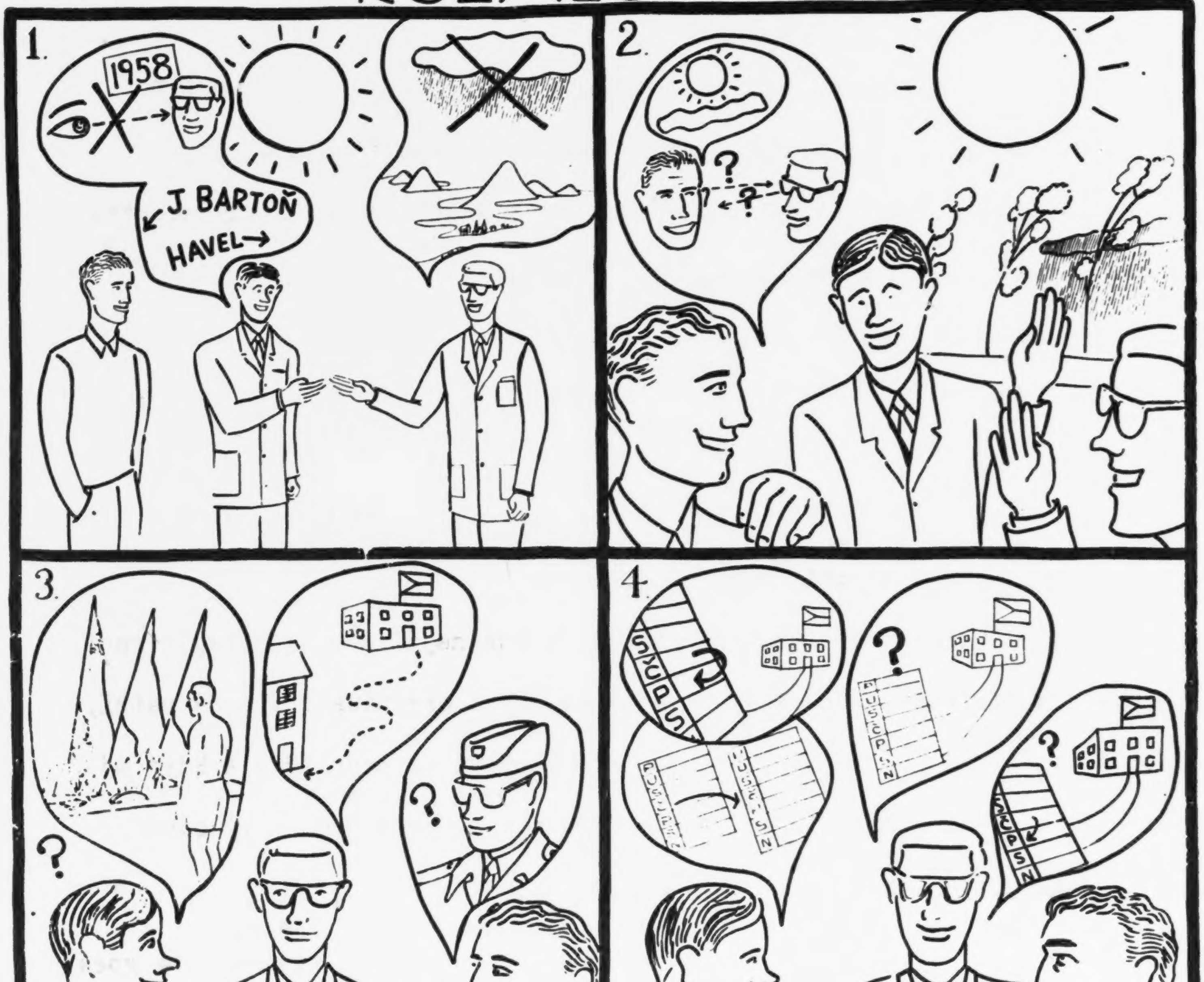
1.
1958
J. BARTOŇ
HAVEL
2.
?
?
3.
?
?
4.
S Č P S
P U S Č P S N
P U S Č P S N
?
P U S Č P S N
?
S Č P S N
5.
?
REGISTRACE
6.
?
?
A
ÉIOUY
ŇŽSPOH
FGXQJ
B. HAVEL
NEODVEDEN

READING

Každý mladý muž jde k odvodu. Bohumil Havel už jde odtamtud a na štěstí není voják. Špatně vidí, a tak tam o něj nemají zájem.

Naproti němu jde jeho přítel Eda a ještě nějaký mladý člověk. "Nazdar," říká Eda, "jaká je prohlídka ? Ještě nejsi voják ?" - "Zaplať Pánbůh, nejsem - a jsem rád."

Bohumil Janovi nevěří, a tak moc nemluví. Eda říká,že jeho kamarád Jan je spolehlivý.

Eda jde k odvodu až zítra. Moc se na to netěší. Ptá se, jak to tam vypadá a jaká je prohlídka.

Bohumil říká, že tam mají kancelář, kde nejdřív dělají registraci. Potom je tam místnost, kde se vyptávají, ke které organizaci člověk patří, co čte a kam chodí. Potom teprve jdete k doktorovi na prohlídku,a když máte štěstí, tak vás nepotřebujou, jdete domů a zase čekáte na nový odvod.

Potom teprve = only then
naproti němu jde = coming towards him is (literally: against him goes)

HOMEWORK

Překládejte :

1. Young Havel goes to the draft board today, his friend tomorrow and Eda Synek in a week.
2. They talk together and Bohumil tells them what it looks like there.
3. Bohumil doesn´t trust Jan Bartoň.
4. They envy Bohumil because the army isn´t interested in him.
5. The doctor is a thorough fellow, but Bohumil has bad eyesight and they don´t need such a soldier.

6. When you belong to a Red organization and when you read what the Party sends you, you're politically reliable.

7. They examine you and ask thorough questions about everything and you're glad when you go home from there.

rudý, adj. - red

GRAMMAR NOTES

PERSONAL PRONOUNS
(Review)

Nominative	Dative	Accusative
já	mně, mi	mne, mě
ty	tobě, ti	tebe, tě
on ona ono	jemu, mu jí jemu, mu	jeho, jej, ho ji je
my	nám	nás
vy	vám	vás
oni ony ona	jim	je

Examples : Nominative :

Kdo tam bydlí ? Já tam bydlím.	Who lives there ? I live there.
Tam nebydlíme my, tam bydlí oni.	We don´t live there, they live there.
Ty se jmenuješ jako on. On vypadá jako vy.	Your name is the same as his. He looks like you.

Dative :

Posílá to mně. Posílá mi to.	He´s sending it to me. He´s sending it to me.
Říkám to tobě. Říkám ti to.	I´m saying it to you. I´m saying it to you.
Dává to jemu. Dává mu to.	He´s giving it to him. He´s giving it to him.
Dáváme to jí.	We´re giving it to her.

Rozumíte nám ?	Do you understand us ?
Pomáháme vám .	We´re helping you
Píšu jim.	I´m writing to them.
Nesměju se jim.	I´m not laughing at them.
Daří se mi dobře.	I´m getting along fine.
Půjčuju ti dolar.	I´m lending you a dollar.
Kupuju si oblek.	I´m buying myself a suit.
Jdu k vám.	I´m going to you.
Sedím naproti němu.	I´m sitting opposite him.
Nejsem proti nim.	I´m not against them.
Věřím vám.	I believe you.
Děkuji vám.	I thank you.
Pomáhá mi.	He helps me.

Accusative :

Hledá mě.	He´s looking for me.
Jde pro mne.	He´s going for me.
On tě vidí.	He sees you.
Myslím na tebe.	I´m thinking of you.
Volá nás.	He´s calling us.
Vítáme je.	We welcome them.
Potřebujou nás.	They need us.
Pracuje pro nás.	He works for us.
Mimo mne tam bydlí taky můj přítel.	Besides me my friend lives there, too.
Čeká na ni.	He´s waiting for her.
Neposlouchá mě.	He doesn´t obey me.
Slyším ho.	I hear him.

L. 24

DATIVE OF POSSESSIVE PRONOUNS

masculine		feminine		neuter		
mému	**příteli**	**mé**	**sestře**	**mému**	**děvčeti**	to my friend sister girl
tvému	"	tvé	"	tvému	"	to your "
jeho	"	jeho	"	jeho	"	to his "
jejímu	"	její	"	jejímu	"	to her "
jeho	"	jeho	"	jeho	"	to its "
našemu	"	naší	"	našemu	"	to our "
vašemu	"	vaší	"	vašemu	"	to your "
jejich	"	jejich	"	jejich	"	to their "
svému	"	své	"	svému	"	to my (own) "

NOTE :

1. Jeho and jejich never change their form.
2. Její has the same endings as soft type adjectives (lesson 21).
3. The dative endings of můj, tvůj and svůj are the same as those of hard stem adjectives.
4. Note the short -e- in našemu, vašemu.

Examples :

On jde k mému stolu.	He's going to my table.
On píše mé sestře.	He writes to my sister.
Já píšu svému děvčeti.	I write to my girl.
Já jdu k jeho vozu.	I'm going to his car.
My jdeme k jeho sestře.	We're going to his sister.
Oni jdou k jeho autu.	They go to his car.
Já píšu jejímu bratrovi.	I'm writing to her brother.
Já píšu její sestře.	I'm writing to her sister.
Mé auto je naproti jejímu autu.	My car is across the street from her car.

Říká to našemu tatínkovi.	He´s saying it to our father.
Píše naší mamince.	He´s writing to our mother.
Jde k našemu oknu.	He´s going to our window.
Vašemu bratranci se daří dobře.	Your cousin is getting along fine.
Vaší sestřenici se daří dobře.	Your cousin (female) is getting along fine.
Vašemu rádiu nerozumím.	I don´t understand your radio.
Jdeme k jejich příteli.	We´re going to see their friend.
Jdeme k jejich dceři.	We´re going to see their daughter.
Jdeme k jejich autu.	We´re going to their car.

VOCABULARY

ani (conj.)	- not even
doktor, m.	- doctor; (usually) physician
důkladný, adj.	- thorough
jistý, adj.	- sure, certain
kamarád, m.	- pal, chum
místnost, f.	- room
mlha, f.	- fog
odtamtud, adv.	- from that place, from there
organizace, f.	- organization
podobně, adv.	- similarly
politicky, adv.	- politically
prohlídka, f.	- inspection; (medical) examination, checkup
prší	- it's raining
registrace, f.	- registration
spolehlivý, adj.	- reliable
štěstí, n.	- good luck, fortune
těším se	- I'm looking forward (to something) with pleasure
téma, n. or thema	- theme, topic
vyptávám se	- I ask (thorough) questions
závidím	- I envy
zítra, adv.	- tomorrow
zkouším	- I examine, try, test, rehearse
sestřenice, f.	- cousin (female)
rok, m.	- year

Phrases and Idioms

Teď někdy.	- One of these days; about this time, sometime about now.
Na mne to ještě čeká.	- I still have to go through it, I still have it coming to me.
Do toho mi nic není.	- That's none of my business.
naštěstí or na štěstí	- fortunately
Špatně vidím.	- My eyesight is bad.
zrovna teď	- just now
nazdar (a greeting among friends on first name basis; among members of some organizations; adults toward children)	- hi
Promiň! Promiňte!	- Excuse me!
zaplaťpánbůh or zaplať pánbůh or zaplať Pánbůh	- thank God

Lesson 25

DIALOGUE

Women chat

Božena
Mrs. Lhotský

Božena : Oh, if it isn´t Mrs. Lhotský. What have you been doing all the time?
Mrs. Lhotský: Nothing much, just getting along. And what about you?

Božena : Things aren´t going so well.
Mrs. Lhotský: Why?

Božena : Mother isn´t healthy.
Mrs. Lhotský: Is it something serious?

Božena : It is and it isn´t. She isn´t really sick, but she doesn´t feel well.
Mrs. Lhotský: So she´s the same as I am. I always feel a little bad, too.

Božena : Do you also sleep poorly?
Mrs. Lhotský: Not that, but I´m always weak.

Božena : Mother, too.
Mrs. Lhotský: It´s good that she has you. You certainly must be quite a help to her.

Božena : I try to help, but it´s not enough. When I´m not not at home, she goes and does the work the same as usual.
Mrs. Lhotský: That´s the old school. I´m also that way.

Božena : But why? Housework is hard, and when a person doesn´t feel well, he´s just harming himself.
Mrs. Lhotský: You say that now, but when a person is as old as your mother or I, it´s different.
Božena : Perhaps you´re right.

Rozmluva

Ženy si povídají

Božena
Paní Lhotská

Božena : Á, to je paní Lhotská. Co pořád děláte?
Paní Lhotská: Jen tak, že žiju. A co vy?

Božena : Není to moc dobré.
Paní Lhotská: Proč?

Božena : Maminka není zdravá.
Paní Lhotská: Je to vážné?

Božena : Je a není. Ona není opravdu nemocná, ale není jí dobře.
Paní Lhotská: Tak ona to má jako já. Mně taky pořád není dobře.

Božena : Taky špatně spíte?
Paní Lhotská: To ne, ale pořád jsem slabá.

Božena : Maminka taky.
Paní Lhotská: Dobře, že má vás. Vy jí jistě moc pomáháte.

Božena : Pomáhám, ale to nestačí. Když nejsem doma, jde a pracuje stejně.
Paní Lhotská: To je ta stará škola. Já jsem taky taková.

Božena : Ale proč? Domácí práce je těžká, a když člověku není dobře, je sám proti sobě, když ji dělá.
Paní Lhotská: To říkáte teď, ale když je člověk starý jako vaše maminka nebo já, je to jiné.

Božena : Snad máte pravdu.

ROZMLUVA Č 25

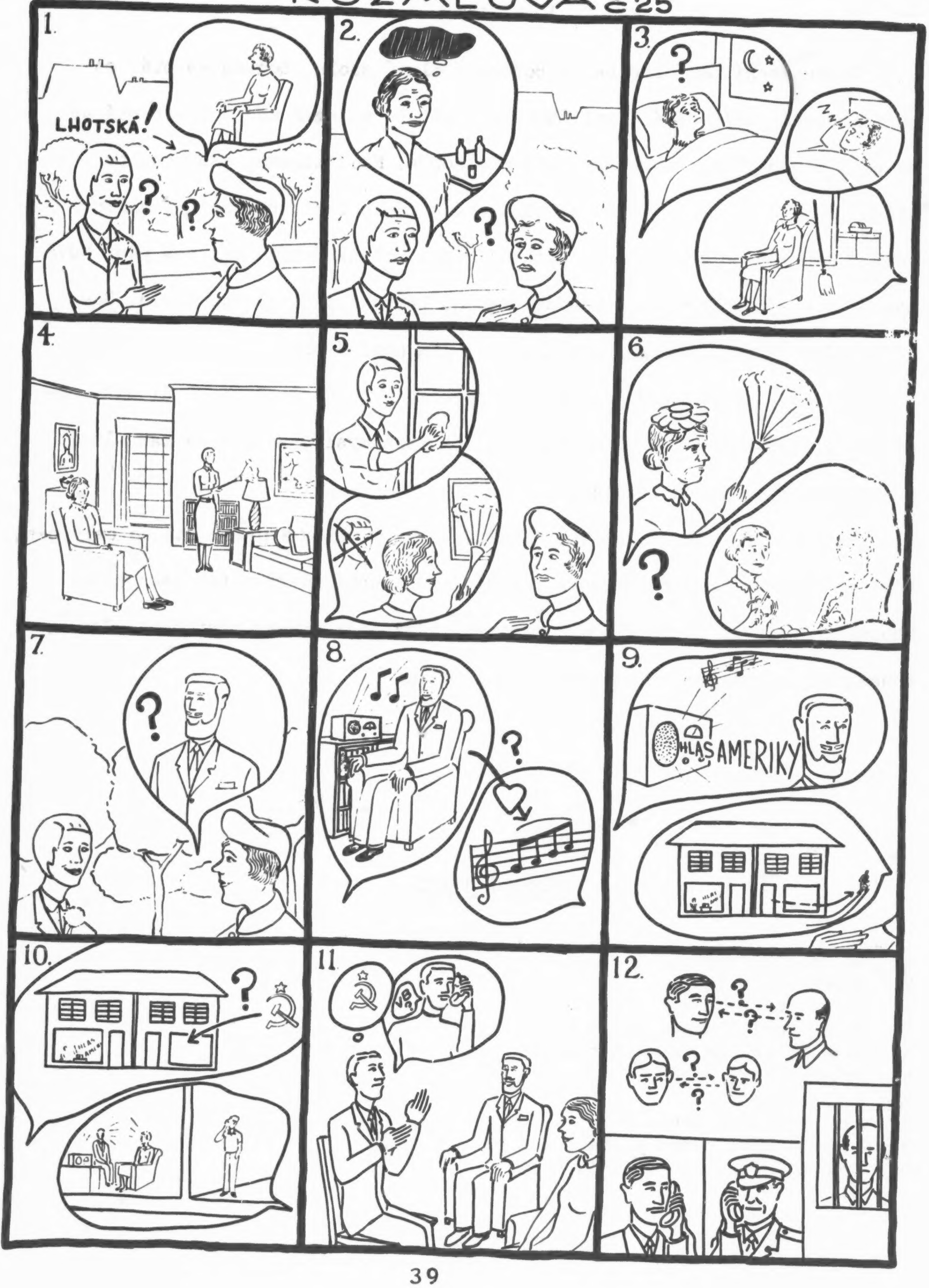
1.
LHOTSKÁ!
?
?
2.
?
3.
?
4.
5.
6.
?
7.
?
8.
?
9.
HLAS AMERIKY
10.
HLAS AMERIKY
?
11.
VB
12.
?
?
?
?

READING

Venku stojí paní Lhotská a Božena a mluví spolu. Božena se ptá, co paní Lhotská pořád dělá. Paní Lhotská říká, že se nemá moc dobře a ptá se na paní Novou. Paní Nové taky není moc dobře. Není zdravá, ale není to vážné. Špatně spí a je pořád slabá jako paní Lhotská. Božena své mamince pomáhá,jak jen to jde, ale to nestačí. Když Božena není doma, tak paní Nová nesedí a stejně pracuje. Paní Nová a paní Lhotská mají starou školu. Domácí práce je těší, a tak pracují, i když jim není dobře.

Božena tomu nerozumí a říká, že jsou samy proti sobě. Když člověku není dobře, tak potřebuje klid. Ale paní Lhotská myslí, že Božena tak mluví jenom proto, že je ještě mladá.

Pana Nového taky život moc netěší. Má doma rádio a poslouchá ho celý den, když má čas. Je to jeho radost. Obyčejně poslouchá Ameriku tak jako paní Lhotská. Ale paní Lhotská poslouchá,jen když její soused není doma. Ten soused slyší všechno, co tam mluví a hrajou.

OTÁZKY K TEXTU :

1. Kdo stojí venku ?
2. Mluví spolu ?
3. Co se ptá Božena ?
4. Má se paní Lhotská dobře ?
5. Na koho se ptá paní Lhotská ?
6. Je paní Nové dobře ?
7. Je to vážné ?
8. Spí paní Nová dobře ?
9. Je paní Nová pořád slabá ?
10. Pomáhá Božena své mamince ?

11. Stačí to ?
12. Proč to nestačí ?
13. Dělá paní Nová domácí práci ráda ?
14. Těší paní Lhotskou domácí práce ?
15. Je domácí práce těžká ?
16. Pracuje paní Nová i když jí není dobře ?
17. Myslí Božena, že její maminka je sama proti sobě ?
18. Co potřebuje člověk, když mu není dobře ?
19. Těší pana Nového život ?
20. Co poslouchá pan Nový celý den ?
21. Poslouchá paní Lhotská taky někdy Ameriku ?
22. Kdy poslouchá paní Lhotská Ameriku ?
23. Věří paní Lhotská svému sousedovi?

HOMEWORK

I´m usually here every day. I come here in the morning and in the afternoon. At noon I go home for dinner. In the evening I sit at home and study. I go out only when it´s nice outside and that isn´t often.

We have a new house. The bedroom and bathroom are upstairs, the kitchen, dining room and living room are downstairs. In the morning I shave, and then I go downstairs for breakfast. My wife then takes her coffee upstairs where she drinks it when I´m gone.

Our house has a garden in front. The garage is in the back. I also have a new car. It has a large rear window and I see very well to the front and to the back. My wife doesn´t like to sit in the back.

I´m glad to be here, because it isn´t as nice anywhere else. Sometimes we go for a walk to the sea. There we sit and talk. We seldom go anywhere else.

garáž, f.	garage	v poledne	at noon
		poledne, n.	noon

Lesson 26

DIALOGUE

A telephone conversation

Charles Nový
Old Mr. Šebek (he has a son Tony)

(It's almost noon. The telephone rings. Charles Nový goes to it, takes off the receiver and says:)

Charles : Hello! Nový speaking. Who's calling?
Mr. Šebek: Good morning. This is Šebek.

Charles : I'm glad that you called. The club has a meeting tomorrow and I hope that Tony will be OK.
Mr. Šebek: That's why I'm calling you. Tony will be there.

Charles : Excellent. That's good news. He'll have to face opposition.
Mr. Šebek: Will that be serious?

Charles : It's weakening now, but still there'll be some danger.
Mr. Šebek: Who is against Tony?

Charles : Pavel Hulík. He says that Tony is getting old.
Mr. Šebek: That scoundrel who shakes your hand and acts like your best friend...

Charles : ... and then in the evening, reports every word you say to the police. Yes, that's the one.
Mr. Šebek: Does he at least understand soccer?

Charles : He doesn't. And the next season will be very difficult.

Rozmluva

Telefonický rozhovor

Karel Nový
Starý pan Šebek (má syna Tondu)

(Brzy bude poledne. Zvoní telefon. Karel Nový jde k němu, bere sluchátko a povídá:)

Karel : Haló! Tady Nový. Kdo volá?
Pan Šebek: Dobrý den. Tady Šebek.

Karel : To jsem rád, že voláte. Klub má zítra schůzi a doufám, že Tonda bude v pořádku.
Pan Šebek: Proto vás volám. Tonda tam bude.

Karel : Výborně. To je dobrá zpráva. Bude proti němu opozice.
Pan Šebek: Bude to vážné?

Karel : Teď už slábne, ale ještě pořád bude nebezpečí.
Pan Šebek: Kdo je proti Tondovi.

Karel : Pavel Hulík. Říká, že Tonda stárne.
Pan Šebek: Ten darebák, co člověku tiskne ruku a dělá, jako že je nejlepší přítel ...

Karel : ... a večer hlásí VB každé vaše slovo. Ano, ten.
Pan Šebek: Rozumí on alespoň fotbalu?

Karel : Nerozumí. A příští sezóna bude hodně těžká.

ROZMLUVA Č. 26

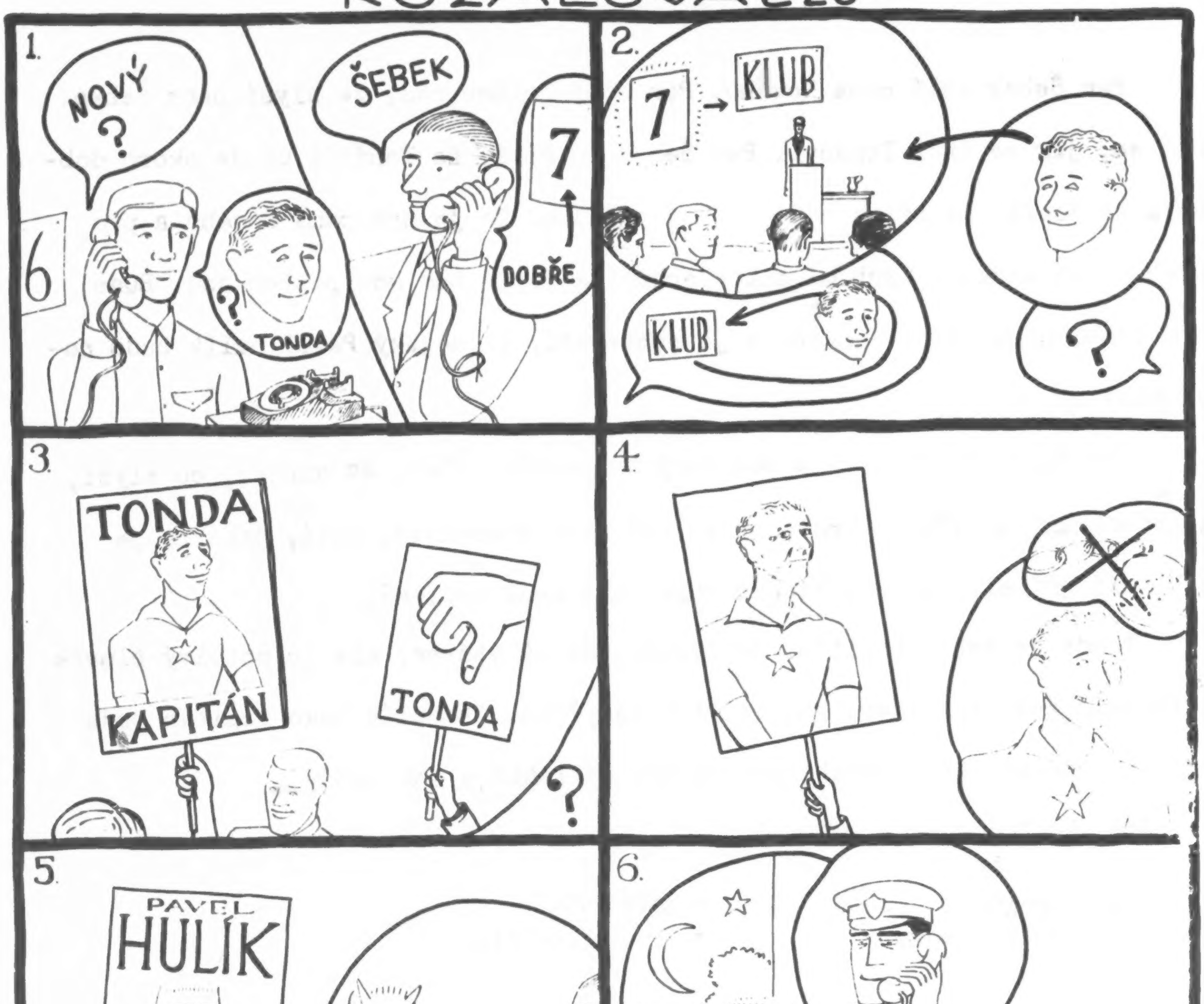
1.
NOVÝ ?
ŠEBEK
6
7
DOBŘE
?
TONDA
2.
7
KLUB
KLUB
?
3.
TONDA
KAPITÁN
TONDA
?
4.
5.
PAVEL
HULÍK
KAPITÁN
6.
7
? ? ? ?
1960
59
1960!
8.
7

READING

Pan Šebek volá pana Nového. Pan Nový je moc rád, že slyší pana Šebka. Ptá se, jak se daří Tondovi. Pan Šebek mu říká, že Tondovi už je skoro dobře a že doufá, že zítra bude už v pořádku. To je pro pana Nového a pro klub dobrá zpráva. Klub má zítra schůzi a Tondu tam moc potřebujou. Bude tam proti němu vážná opozice a je nebezpečí, že nějaký Pavel Hulík bude nový kapitán.

Ten Hulík je darebák a pan Nový mu nevěří. Říká, že všecko, co slyší, hlásí straně a VB. Proto se mu teď daří znamenitě. Dělá, jako že je nejlepší přítel, každému tiskne ruku, ale není upřímný.

Tonda je dobrý kapitán. Je pravda, že už stárne, ale je poctivý člověk a fotbalu rozumí. Každý, kdo má klub rád, říká, že Hulík jako kapitán bude pro klub katastrofa. Příští sezóna nebude lehká, a tak každý se těší, že Tonda bude zdravý.

katastrofa	= catastrophe
znamenitě, adv.	= excellently

HOMEWORK

Překládejte :

1. I won't be here this afternoon, but I'll be here tomorrow morning.
2. I'll be home alone tonight. Will you be alone, too ?
3. My wife says that she'll be glad when her mother's here again.
4. I'm glad that tomorrow will be my day off.
5. I'm afraid that I won't be feeling well, if the weather isn't good.
6. Do you think that the examination is going to be hard ?
7. I hope that the tea isn't going to be too weak.

8. Soon he won't be a soldier any more and then he'll be home all day.

9. Do you think it'll be as warm here tomorrow as it is today ?

10. They say next winter is going to be very cold.

GRAMMAR NOTES

FUTURE TENSE of the verb BÝT (TO BE)

budu	I'll be, I'm going to be
budeš	you'll be, you're going to be
bude	he (she, it)'ll be, etc.
budeme	we'll be
budete	you'll be
budou	they'll be

Examples :

Dnes večer budu doma.	Tonight I'll be at home.
Nebudu tady.	I won't be here.
Zítra bude zase zdravý.	He'll be all right again tomorrow.
On bude voják.	He'll be a soldier.
Odpoledne budeme pryč.	We'll be away in the afternoon.
Budete rád, že jste tady.	You'll be glad you're here.
Budete doma sám ?	Are you going to be at home alone (all by yourself) ?
Nejdříve budou doma, ale potom budou venku.	First they'll be at home, but then they'll be out.
Ta práce nebude hotová dnes, ale bude hotová brzo.	That job won't be finished today, but it'll be finished soon.
Budete tady zítra ?	Are you going to be here tomorrow ?
Ano,budu - ne, nebudu.	Yes, I will - no, I won't.

VOCABULARY

darebák, m.	- the no-good (so-and-so) scoundrel
doufám, že	- I hope, (that)
fotbal , m.	- soccer
hlásím	- I report, announce
hodně, adv.	- a lot, much
nebezpečí, n.	- danger
nejlepší, adj.	- best
oposice, f. or opozice	- opposition
povídám	- I say, tell; talk
poledne, n.	- noon
příští, adj.	- next, future, coming
ruka, f.	- hand
sezóna, f.	- season
schůze, f.	- meeting
slábnu	- I´m getting weak
slovo, n.	- word
sluchátko, n.	- (telephone) receiver
stárnu	- I´m getting old, I age
telefon, m.	- telephone
tisknu	- I press; I print
vážný, adj.	- serious
výborně, adv.	- excellently
zpráva, f.	- news; announcement; report
zvoním	- I ring
noviny	- newspaper
píseň, f.	- song

Phrases and Idioms

Dělám, jako že (jsem váš přítel).	- I´m acting as if I were (your friend); i.e. I pretend
dělá, jako že tomu rozumí	- he pretends that he understands it
dělá, jako že mě neslyší	- he pretends not to hear me
VB - Veřejná bezpečnost	- Public Security
haló or halo, excl.	- Hello (exclamation of response in telephoning; exclamation to attract attention; not a greeting)

8

Lesson 27

DIALOGUE

Time to get up

Mrs. Mary Nový
Mr. Joseph Nový

(Mr. Nový is still in bed, but soon he will get up.)

Mrs. Nový: Are you going to take a bath?
Mr. Nový: Maybe so. If there's hot water and if I won't freeze in there.

Mrs. Nový: What are you going to do then?
Mr. Nový: Then I'll dress.Then I'll take my time putting on my shoes.

Mrs. Nový: Yes, and in the evening you'll again take your clothes and shoes off. You're only trying to make me mad.
Mr. Nový: I'm also going to eat breakfast.

Mrs. Nový: That's your daily routine.
Mr. Nový: That's Sunday's routine. Other days I don't eat breakfast.

Mrs. Nový: Will you fix the floor here?
Mr. Nový: Yes, that won't take long. And then I'll make a picture for Charles.

Mrs. Nový: You'll take a picture of him?
Mr. Nový: I won't. We have here an old negative of his.

Mrs. Nový: That one isn't good at all.
Mr. Nový: No, it isn't, but I'm not a photographer, either.

Mrs. Nový: What will you do while the picture is drying?
Mr. Nový: I'll probably take a rest.

Rozmluva

Čas vstávat

Paní Marie Nová
Pan Josef Nový

(Pan Nový ještě leží, ale už brzy bude vstávat.)

Paní Nová: Budeš se koupat?
Pan Nový: Možná. Když bude nějaká teplá voda a když tam nebudu mrznout.

Paní Nová: A co budeš dělat pak?
Pan Nový: Pak se budu oblékat. Taky se budu asi pomalu obouvat.

Paní Nová: Ano, a večer se zas budeš svlékat a zouvat. Jenom mě zlobíš.
Pan Nový: Taky budu snídat.

Paní Nová: To je tvoje denní rutina.
Pan Nový: To je nedělní rutina. Jindy nesnídám.

Paní Nová: Budeš spravovat podlahu?
Pan Nový: Ano, to nebude trvat dlouho. A potom budu dělat fotografii pro Karla.

Paní Nová: Ty ho budeš fotografovat?
Pan Nový: Nebudu. Máme tady jeho starý negativ.

Paní Nová: Ten není vůbec dobrý.
Pan Nový: Není, ale já taky nejsem fotograf.

Paní Nová: Co budeš dělat, až bude ta fotografie schnout?
Pan Nový: Budu asi odpočívat.

ROZMLUVA č 27

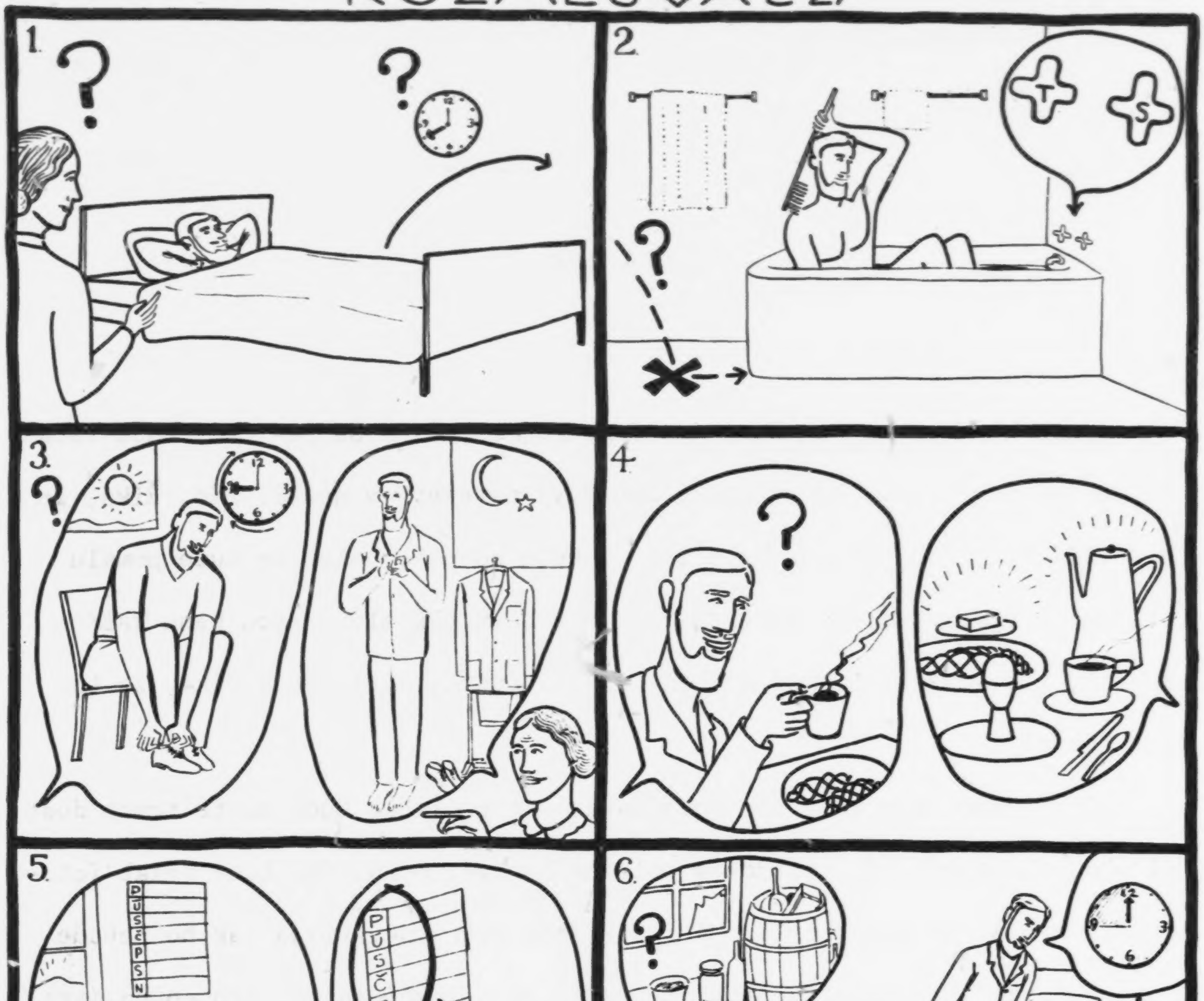
1.
2.
T
S
3.
4.
5.
P
Ú
S
Č
P
S
N
6.
7.
NOVÝ
FOTOGRAF
8.
1. podlaha
2. fotografie
3.

READING

Je neděle ráno. Pan Nový ještě leží. Jeho žena se ptá, kdy bude vstávat a pan Nový říká, že už brzy. Pan Nový nevstává v neděli rád. Říká, že v neděli má jinou rutinu. Nejdřív se bude koupat, potom se bude pomalu oblékat a obouvat a pak bude snídat. Pan Nový tak zlobí svou ženu každou neděli, ale když slyší, že snídaně už je hotová, směje se a říká, že to tak nemyslí.

Dnes dopoledne bude pan Nový spravovat podlahu. Bude mu to trvat dost dlouho, ale doufá, že to bude v poledne hotové. Odpoledne bude dělat fotografii pro svého syna Karla. Má ještě jeho starý negativ,a tak ho nebude fotografovat. Ten negativ není moc dobrý, ale stačí na to, pro co ho Karel bude potřebovat. Až bude fotografie schnout,pan Nový bude odpočívat. Jiný program dnes nemá.

Paní Nová myslí,že to není těžká práce, ale svému muži to neříká. Je ráda, že odpočívá, protože celý příští týden bude pracovat.

až	= when (in the future)

OTÁZKY K TEXTU :

1. Je dnes neděle ?
2. Je ještě ráno ?
3. Leží ještě pan Nový ?
4. Ptá se paní Nová, kdy bude vstávat ?
5. Bude pan Nový vstávat už brzy ?
6. Vstává pan Nový v neděli rád ?
7. Co říká pan Nový ?
8. Co bude dělat pan Nový nejdřív ?
9. Co potom ?
10. Zlobí pan Nový svou ženu vždycky tak ?
11. Myslí to pan Nový tak jak to říká ?
12. Směje se, když slyší, že snídaně už je hotová ?
13. Co bude dělat pan Nový dopoledne ?
14. Bude mu to trvat dlouho ?
15. Bude to v poledne hotové ?
16. Co bude dělat pan Nový odpoledne ?
17. Pro koho bude dělat tu fotografii ?
18. Bude pan Nový Karla fotografovat ?
19. Proč ho nebude fotografovat ?
20. Jaký je ten negativ ?
21. Stačí ten negativ na to, co Karel potřebuje ?
22. Co bude dělat pan Nový, až bude fotografie schnout ?
23. Má pan Nový ještě jiný program ?
24. Myslí paní Nová, že to je těžká práce ?
25. Říká to svému muži ?
26. Je ráda, že pan Nový odpočívá ?
27. Proč je ráda, že její muž odpočívá ?

HOMEWORK

Překládejte :

1. I'm going to write to my mother again today.

2. I usually write to her every week on Saturday or on Sunday.

3. Today I'm writing her that my friend,Charles,will soon be traveling (to the) East.

4. Charles has already been here for a long time.

5. He's going to take one more test tomorrow. After that he's going to rest.

6. We´re going to buy everything today that Charles is going to need for the trip. Then we´re going to repair his old automobile.

7. Tomorrow we´ll be swimming (bathing) the whole day.

8. Charles likes to go to the beach (to the sea) and therefore I think he´ll be sorry when he´s gone.

9. There´s a strong wind today but the radio says that towards the evening it´s going to weaken, and that tomorrow will be nice for sure.

10. I like sun and warmth. But Charles is pleased that his next job is going to be (there) where it won´t be summer all the time, but where it will also freeze sometimes.

NOTE:		
	peču (or peku)	pečeme or pečem
	pečeš	pečete
	peče	pečou (or pekou)

The forms peku and pekou are not used in the colloquial language.

GRAMMAR NOTES

THE INFINITIVE

(the form of verbs usually introduced by "to" in English: to see, to go, to make)

-t (-ti)

The infinitive of Czech verbs usually ends in:

-t (or -ti)

In colloqual language as well as in literary style spoken language the ending -t is used as a rule, In literary style written language the ending -t is nowadays predominantly used.

dělám - I make
dělat - to make

děkuju - I thank
děkovat - to thank

In dictionaries it is customary to give the -ti form.

-ci

There is a small group of verbs whose infinitive ends in:

-ci in literary style

peču (or peku) - I bake (see Note,p. 51)
péci - to bake

In colloquial style the ending -t is used with this group too:
peču - I bake
péct - to bake

CLASSES

The infinitive of Czech verbs consists usually of three parts: the root, the sign (which may be zero), and the ending. The part called the sign determines which class of verbs an infinitive belongs to. There are six classes of verbs:

	root	sign	end.	
1st class :	nes -	-	t	nést - to carry
2nd class :	tisk -	nou -	t	tisknout - to print
3rd class :	um -	ě -	t	umět - to know how
4th class :	pros -	i -	t	prosit - to beg
5th class :	děl -	a -	t	dělat - to make
6th class :	kup -	ova -	t	kupovat - to buy

NOTE :

1. Verbs of the 1st class have a zero sign; that is, no sign.
2. The infinitive is the form in which the verbs are listed in the dictionaries. And they will be so listed in the vocabularies of this textbook.
3. For Lesson 27 study verbs of the 2nd, 5th and 6th class, and the future tense.

Examples :

Some verbs of the 1st class : (Lesson 29)

piju - pít
čtu - číst
hraju - hrát
směju se - smát se

píšu - psát
žiju - žít
beru - brát
jdu - jít

Some verbs of the 2nd class : (Lesson 27)

slábnu - slábnout
stárnu - stárnout
tisknu - tisknout

mrznu - mrznout
schnu - schnout

Some verbs of the 3rd class : (Lesson 28)

sedím - sedět
slyším - slyšet
rozumím - rozumět
odjíždím - odjíždět
střílím - střílet
vracím - vracet
závidím - závidět
prší - pršet
ležím - ležet
vidím - vidět

Some verbs of the 4th class : (Lesson 28)

bydlím - bydlit (or bydlet)
prosím - prosit
myslím - myslit (or myslet)
mluvím - mluvit
holím - holit
chodím - chodit
zlobím - zlobit
svítím - svítit
kouřím - kouřit
vařím - vařit
nosím - nosit
věřím - věřit
těším - těšit
hlásím - hlásit
zvoním - zvonit
učím - učit

Some verbs of the 5th class : (Lesson 27)

dělám - dělat
hledám - hledat
prodávám - prodávat
zpívám - zpívat
poslouchám - poslouchat
říkám - říkat
vypadám - vypadat
znamenám - znamenat
dávám - dávat
ptám se - ptát se
pomáhám - pomáhat
utíkám - utíkat
vítám - vítat
volám - volat
čekám - čekat
posílám - posílat
dívám se - dívat se
vstávám - vstávat
vyptávám se - vyptávat se
doufám - doufat
povídám - povídat
oblékám - oblékat
obouvám - obouvat
odpočívám - odpočívat
snídám - snídat
trvám - trvat

Some verbs of the 6th class : (Lesson 27)

děkuju - děkovat
studuju - studovat
kupuju - kupovat
potřebuju - potřebovat
pracuju - pracovat
jmenuju se - jmenovat se
nakupuju - nakupovat
opakuju - opakovat
lituju - litovat
půjčuju - půjčovat
fotografuju - fotografovat
spravuju - spravovat

Some **special verbs** : (Lesson 29)

bojím se	- bát se	spím	- spát
stojím	- stát	mám	- mít
jsem	- být	vím (I know)	- vědět (Lesson 31)
jím	- jíst	chci (I want)	- chtít (Lesson 32)

FUTURE TENSE The future tense is formed by the appropriate form of BUDU with the infinitive :

budu dělat	I´ll (I´m going to) make
budeš dělat	you´ll (you´re going to) make
bude dělat	he (she, it)´ll (is going to) make
budeme dělat	
budete dělat	etc.
budou dělat	

Examples :

Budete dělat čaj ?	Are you going to make tea ?
Ano, budu.	Yes, I am.
Budete večer studovat ?	Are you going to study tonight ?
Ne, budu odpočívat.	No, I´m going to rest.

Negative future :

nebudu dělat	I won´t make, I´m not going to make
nebudeš dělat	
nebude dělat	
nebudeme dělat	etc.
nebudete dělat	
nebudou dělat	

Examples:

To nebude dlouho trvat.	It won´t last (take) long.
Nebudeme čekat.	We won´t be waiting.

Lesson 28

DIALOGUE

A Local National Committee

Mr. Mareš
Mr. Nový

Mr. Mareš: Where are you going so early?

Mr. Nový : To the National Committee, for a permit.

Mr. Mareš: Local or County?

Mr. Nový : Just Local. My wife'll be needing a new winter coat.

Mr. Mareš: Do you know anybody there?

Mr. Nový : Unfortunately, no.

Mr. Mareš: Then you'll keep going there always in vain and they'll just tell you it'll come soon, perhaps day after tomorrow.

Mr. Nový : That means waiting and suffering.

Mr. Mareš: One of my former students is there. If I see him tonight, you'll be buying the overcoat before long.

Mr. Nový : That's really nice of you. Thanks very much.

Mr. Mareš: You know, otherwise nowadays everything takes time.

Mr. Nový : That's the way it is. Well, many thanks again. Hope you'll be all right.

Mr. Mareš: Take care of yourself.

Rozmluva

Místní národní výbor

Pan Mareš
Pan Nový

Pan Mareš: Kam jdete tak časně?
Pan Nový : Na národní výbor, pro povolení.

Pan Mareš: Na místní nebo na okresní?
Pan Nový : Jenom na místní. Žena bude potřebovat nový zimní plášť.

Pan Mareš: Máte tam někoho známého?
Pan Nový : Bohužel, ne.

Pan Mareš: To tam budete pořád chodit nadarmo a oni vám jen budou říkat, že to bude brzy, snad už pozítří.
Pan Nový : To znamená čekat a trpět.

Pan Mareš: Tam je jeden můj bývalý student. Jestli ho dnes večer budu vidět, budete ten plášť kupovat brzy.
Pan Nový : To jste moc hodný. To vám moc děkuju.

Pan Mareš: To víte, jinak teď všechno trvá.
Pan Nový : Jojo. Tak vám ještě jednou děkuju a mějte se hezky.

Pan Mareš: Buďte zdráv.

Lesson 28

DIALOGUE

A Local National Committee

Mr. Mareš
Mr. Nový

Mr. Mareš: Where are you going so early?
Mr. Nový : To the National Committee, for a permit.

Mr. Mareš: Local or County?
Mr. Nový : Just Local. My wife'll be needing a new winter coat.

Mr. Mareš: Do you know anybody there?
Mr. Nový : Unfortunately, no.

Mr. Mareš: Then you'll keep going there always in vain and they'll just tell you it'll come soon, perhaps day after tomorrow.
Mr. Nový : That means waiting and suffering.

Mr. Mareš: One of my former students is there. If I see him tonight, you'll be buying the overcoat before long.
Mr. Nový : That's really nice of you. Thanks very much.

Mr. Mareš: You know, otherwise nowadays everything takes time.
Mr. Nový : That's the way it is. Well, many thanks again. Hope you'll be all right.

Mr. Mareš: Take care of yourself.

Rozmluva

Místní národní výbor

Pan Mareš
Pan Nový

Pan Mareš: Kam jdete tak časně?
Pan Nový : Na národní výbor, pro povolení.

Pan Mareš: Na místní nebo na okresní?
Pan Nový : Jenom na místní. Žena bude potřebovat nový zimní plášť.

Pan Mareš: Máte tam někoho známého?
Pan Nový : Bohužel, ne.

Pan Mareš: To tam budete pořád chodit nadarmo a oni vám jen budou říkat, že to bude brzy, snad už pozítří.
Pan Nový : To znamená čekat a trpět.

Pan Mareš: Tam je jeden můj bývalý student. Jestli ho dnes večer budu vidět, budete ten plášť kupovat brzy.
Pan Nový : To jste moc hodný. To vám moc děkuju.

Pan Mareš: To víte, jinak teď všechno trvá.
Pan Nový : Jojo. Tak vám ještě jednou děkuju a mějte se hezky.

Pan Mareš: Buďte zdráv.

ROZMLUVA Č 28

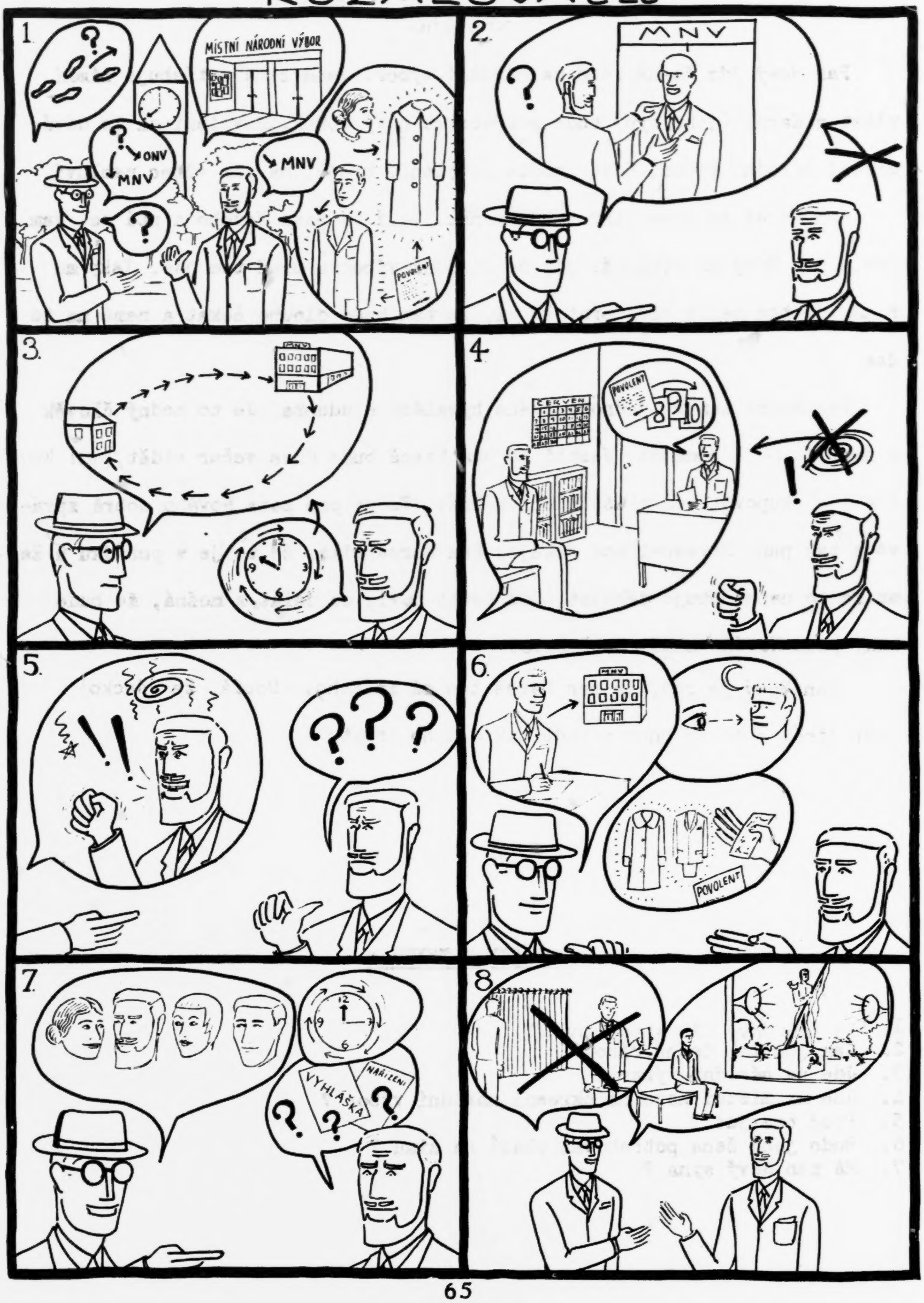
1.
?
MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR
? ONV MNV
?
MNV
POVOLENÍ
2.
MNV
?
3.
MNV
4.
ČERVEN
POVOLENÍ
8 9 10
!
5.
!!
???
6.
MNV
POVOLENÍ
7.
VYHLÁŠKA
NAŘÍZENÍ
? ? ?
8.

READING

Pan Nový jde časně ráno na národní výbor. Jeho žena potřebuje zimní plášť a Karel (jeho syn) bude potřebovat nový oblek. Povolení na to dává místní národní výbor. Když nemáte povolení, krejčí na vás vůbec nemluví.

Pan Mareš je dnes taky časně venku. Volá na pana Nového a ptá se, kam jde. Pan Nový mu říká, že jde na národní výbor a proč tam jde. Taky mu říká, že tam nejde rád, protože ví, že tam bude dlouho čekat a nemá na to čas.

Pan Mareš tam má jednoho svého bývalého studenta. Je to hodný člověk a nebojí se pomáhat. Jestli ho pan Mareš bude dnes večer vidět, pan Nový bude kupovat ten plášť a oblek brzo. To je pro pana Nového dobrá zpráva, a tak panu Marešovi moc děkuje. Pan Mareš říká, že to je v pořádku a že mu za to nepotřebuje děkovat. Sám často neví, co dělat, a možná, že bude taky pana Nového někdy potřebovat.

Pan Nový je rád, že pan Mareš tam má známého. Doufá, že všecko bude jiné, a že to snad nebude tak dlouho trvat.

OTÁZKY K TEXTU :

1. Je pan Nový náš starý známý?
2. Kam jde tak časně ráno ?
3. Jde na národní výbor ?
4. Jde na místní nebo na okresní národní výbor ?
5. Proč tam jde ?
6. Bude jeho žena potřebovat plášť na zimu ?
7. Má pan Nový syna ?

8. Jak se jmenuje jeho syn ?
9. Potřebuje Karel Nový taky zimní plášť, nebo potřebuje oblek ?
10. Dává národní výbor povolení na kabát nebo na oblek ?
11. Ví pan Nový, že to asi bude trvat dlouho ?
12. Má pan Nový čas čekat na to povolení ?
13. Má tam pan Nový nějakého známého ?
14. Má tam někoho pan Mareš ?
15. Bude pan Mareš toho bývalého studenta večer vidět ?
16. Je ten bývalý student hodný člověk ?
17. Bojí se pomáhat, když vidí slušného člověka ?
18. Děkuje pan Nový panu Marešovi ?
19. Bude pan Mareš někdy potřebovat pana Nového ?
20. Doufá pan Nový, že nebude dlouho čekat na to povolení?

HOMEWORK

Překládejte :

Tomorrow'll be Sunday again. That means I'll relax the whole day. In the morning I'll lie(in bed)a long time and in the afternoon, if it doesn't rain ("if it will not rain"), I'll sit outside, listen to the radio, and look at the ocean.

On Sunday I like to be alone. I think of home, read or write, and generally do only what I enjoy. I know that on Monday I'll return to my job and daily routine again.

Maybe you think I have no interest in my work, but that isn't true. My work isn't easy, but I like it, because it's not futile. I know that when I leave I'll really be speaking Czech and everyone will understand me.

GRAMMAR NOTES

VERBS of the 3rd and 4th CLASS

Study the infinitive of the verbs of the 3rd and 4th class in Grammar Analysis 27.

NOTE 1. : **There are two types of verbs of the 3rd class :**

rozumím — **trpím**
(oni) rozumějí — **(oni) trpí**

The infinitive of both types ends in - et (- ět). It is best to memorize which 3rd person plural ending goes with which verb of this class, in order to help when you study the imperative.

In colloquial Czech these endings are interchangeable, so that either ending may be used in colloquial :

oni rozumějí or oni rozumí
oni trpí or oni trpějí

Only the literary style forms (which also are good colloquial) will be used throughout this textbook.

oni rozumějí	**oni sedí**
odjíždějí	**slyší**
střílejí	**závidí**
vracejí	**leží**

NOTE 2. : **The 4th class verb infinitive ends in - it; the 3rd person plural ending is - í.**

NOTE 3. : The infinitive of **bydlím** is bydlit or bydlet **(interchangeable) and the 3rd person plural is accordingly either oni bydlí or oni bydlejí.**

VOCABULARY

až, conj.	when (in the future); up to, till
bohužel, adv.	unfortunately, unhappily
bývalý, adj.	former
časně, adv.	early
demokracie, f.	democracy
jestli, conj.	whether, if
místní, adj.	local
nadarmo, adv.	in vain, for nothing
národní, adj.	national
okresní, adj.	district, county (adj.)
povolení, n.	permission, permit
pozítří, adv.	day after tomorrow
stále, adv.	constantly, permanently, all the time, continuously
trpět	to suffer, tolerate
vědět, vím, víš, ví, víme, víte,vědí	to know
výbor, m.	committee
zatím, adv.	in the meantime, for the time being, meanwhile
zimní, adj.	winter (adj.)
známá, f.	an acquaintance (female)
známý, m.	an acquaintance (male)
jinak	otherwise

Phrases and Idioms

místní národní výbor abbr.: MNV	Local National Committee (the municipal government, city hall)
okresní národní výbor (abbr.: ONV)	County National Committee
To je ono.	That's just it.
Mějte se hezky.	Have a good time.
Buďte zdráv.	Take good care of yourself.
Není to nadarmo.	It isn't futile.
Mluvit na někoho.	To speak to someone, to be on speaking terms with someone.

Lesson 29

DIALOGUE

In a restaurant

Mr. Čapek (When you go to the National Committee for a permit to purchase material, Mr. Čapek will ask whether you really need it.)
Mr. Mareš, his former teacher
Place: A restaurant

Mr. Mareš: Good evening. How're things with you?
Mr. Čapek: Still the same.

Mr. Mareš: What're you going to eat besides soup?
Mr. Čapek: I like pork. They have baked fish here, too. But how long does it take to bake it?

Mr. Mareš: It won't take long, but after you eat it, you'll soon be hungry.
Mr. Čapek: I'll sleep well, at least. When I eat a lot, I don't sleep well. Will you have something to drink?

Mr. Mareš: A small beer. But I want to ask a favor of you. One of my friends needs material for a coat.
Mr. Čapek: Do we have his application already?

Mr. Mareš: Not yet.
Mr. Čapek: As it is now, when someone applies for material this year, he'll get it next year. But perhaps we can do something about it.

Mr. Mareš: My friend will phone you tomorrow.
Mr. Čapek: If he'll be there in the morning before a long line forms, it won't be necessary.

Mr. Mareš: Well, here is the waiter.

L. 29

Rozmluva

V restauraci

Pan Čapek (Když jdete na národní výbor pro povolení na látku, pan Čapek se bude vyptávat, jestli ji opravdu potřebujete.)
Pan Mareš, jeho bývalý učitel
Místo: Restaurace

Pan Mareš: Dobrý večer. Jak se vede?
Pan Čapek: Je to pořád stejné

Pan Mareš: Co budete jíst mimo polívku?
Pan Čapek: Já rád vpřovou. Taky tady mají pečenou rybu. Ale jak dlouho ji budou péct?

Pan Mareš: Bude to hned, ale potom budete mít brzo hlad.
Pan Čapek: Aspoň budu dobře spát. Když moc jím, špatně spím. Budete vy něco pít?

Pan Mareš: Malé pivo. Ale mám na vás prosbu. Jeden můj přítel potřebuje látku na kabát.
Pan Čapek: Máme už jeho žádost?

Pan Mareš: Ještě ne.
Pan Čapek: Jak to dnes vypadá, když někdo žádá o látku letos, bude ji mít až napřesrok. Ale snad se dá něco dělat.

Pan Mareš: Můj přítel vám bude zítra telefonovat.
Pan Čapek: Když tam bude ráno, než tam bude fronta, tak to není potřeba.

Pan Mareš: Á, už je tady číšník.

ROZMLUVA Č 29

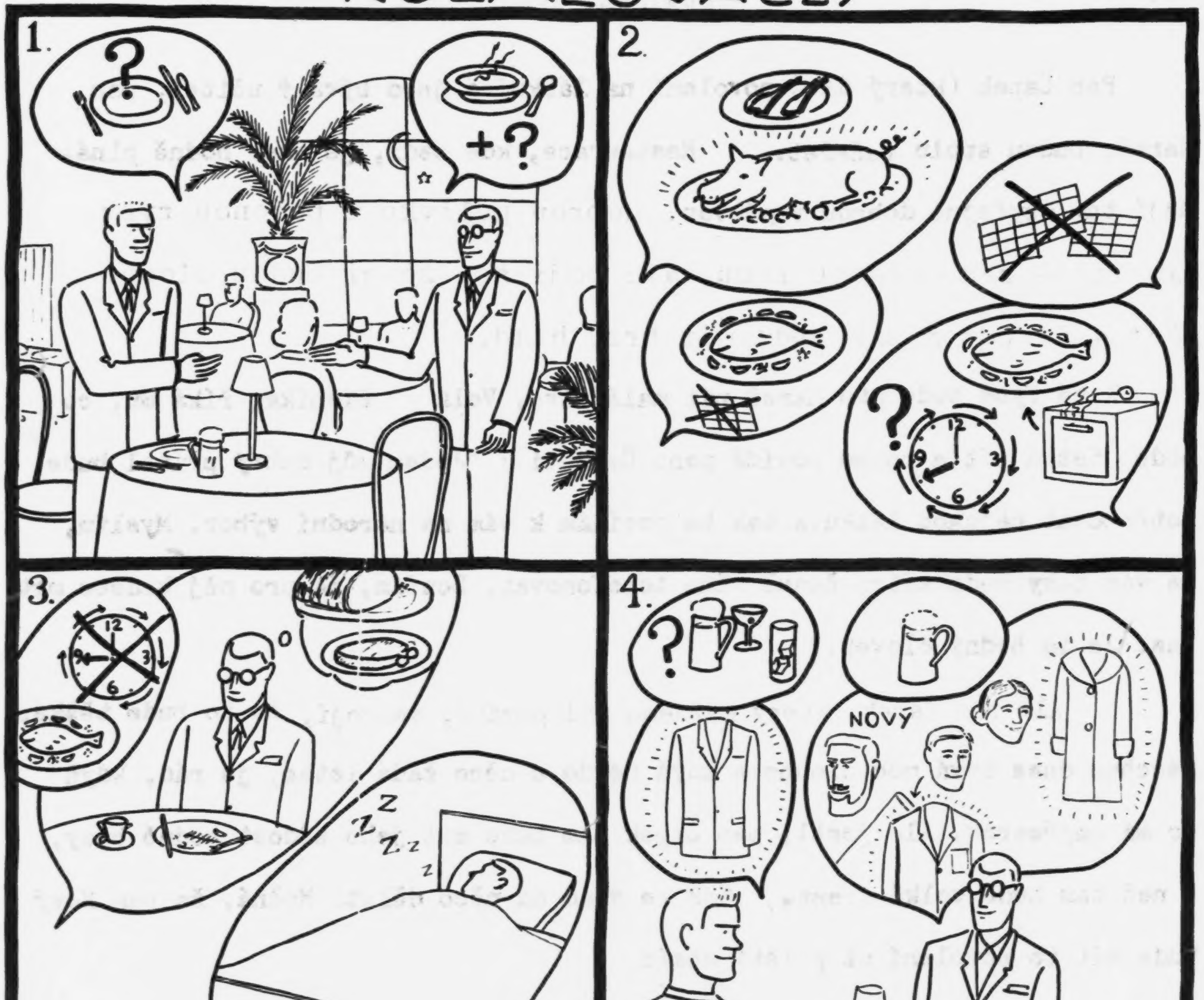
1.
?
+?
2.
?
3.
4.
?
NOVÝ
5.
ŽÁDOST
?
1960
1959
ŽÁDOST
1959
1960
?
6.
1959
1960
ŽÁDOST
NOVÝ
1959
POVOLENÍ
ČERVEN
ČERVENEC
POVOLENÍ
NOVÝ
ČERVEN
?

READING

Pan Čapek (který dává povolení na látku) a jeho bývalý učitel, pan Mareš, budou spolu večeřet. Restaurace, kde sedí, je dnes hodně plná. Mají tam obyčejně dobrou vepřovou, dobrou polívku a pečenou rybu. Pan Mareš rád pečenou rybu, ale bojí se, že ji budou dlouho péct a že potom zas bude mít brzy hlad.

K té rybě bude pan Mareš pít malé pivo. Volá číšníka, říká mu, co bude jíst a pít a potom povídá panu Čapkovi : "Jeden můj dobrý přítel bude potřebovat nějakou látku,a tak ho posílám k vám na národní výbor. Myslím, že vám taky bude zítra časně ráno telefonovat. Doufám, že pro něj budete mít čas. Je to hodný člověk."

Ale pan Čapek, který každému rád pomáhá, se bojí, že to bude těžké. Všechno dnes trvá moc dlouho a když někdo o něco žádá letos, je rád, když to má napřesrok. Ale jestli pan Čapek tam bude mít jeho žádost hodně brzy, než tam bude velká fronta, tak se snad dá něco dělat. Možná, že pan Nový bude mít to povolení už příští měsíc.

večeřet	- to have dinner (evening meal), supper

OTÁZKY K TEXTU :

1. Kdo je pan Čapek ?
2. Kdo dává povolení na látku ?
3. Na co dává pan Čapek povolení ?
4. Jak se jmenuje jeho bývalý učitel ?
5. Čekají na večeři ?
6. Je ta restaurace dnes hodně plná ?
7. Co mají dnes k večeři mimo polévku ?
8. Mají tam obyčejně dobrou vepřovou ?

10. Co bude jíst pan Mareš?
11. **Bojí se pan Mareš, že tu rybu budou dlouho péci ?**
12. **Bude mít zase brzy hlad ?**
13. **Co bude pan Mareš pít k té rybě ?**
14. Koho **volá pan Mareš ?**
15. **Co říká pan Mareš číšníkovi ?**
16. **Co říká pan Mareš panu Čapkovi ?**
17. **Kdo bude potřebovat látku ?** (jeho přítel)
18. **Bude** jeho přítel časně ráno panu Čapkovi telefonovat?
19. **Myslí pan Čapek, že to bude lehké ?**
20. **Proč to nebude lehké ?**
21. **Myslí pan Čapek, že se dá něco dělat ?**
22. **Je tam obyčejně ráno velká fronta ?**
23. **Doufá pan Čapek, že** jeho přítel bude mít to povolení už příští měsíc?

HOMEWORK

Překládejte :

1. **We aren't going to eat at home tonight, because we're going to have guests (a visit), and my wife says that she doesn't cook very well.**

2. **Our dog's afraid to go out alone. He's very young.**

3. **Tonight I'm going to write my father. I think he'll laugh when he reads (when he'll read) what kind of a dog I have.**

4. **I need a new suit, but my wife says the tailor's too expensive and the suit will cost too much.**

5. **This fellow won't sleep if he takes another drink (he's going to drink again). Beer isn't good for him, but he drinks it every day.**

GRAMMAR NOTES

For Lesson 29 study the verbs of the 1st class and the special verbs in Grammar Analysis 27.

MASC. NOUNS ENDING IN -A

There is a group of masculine nouns ending in -a.

On je starý komunista.	He's an old Communist.

The other case endings are as follows:

Proč to říkáte tomu komunistovi?	Why're you telling it to that Communist?
Znám toho starého komunistu.	I know that old Communist.
předseda	chairman
pan Kučera	Mr. Kučera

NOTE: INFINITIVE. Some examples of usage.

1. On vidí, že já stojím venku.
   On mě vidí stát venku. - He sees me standing outside.

   On slyší, že já zpívám.
   On mě slyší zpívat. - He hears me singing.

2. On se mu bojí psát. - He is afraid to write to him.

VOCABULARY

číšník, m.	- waiter
fronta, f.	- line, front
hned	- immediately, directly
letos	- this year
lístek, m.	- ticket; card
měsíc, m.	- moon; month
napřesrok	- next year
nazdar	- a Czech greeting among friends
než	- before (adv. of time); than
péci	- to bake, roast
pečený	- baked, roasted
polévka, f. or polívka	- soup
potřeba, f.	- need
prosba, f.	- request
ryba, f.	- fish
stejný	- of the same quality or looks; equal
špatně	- in a wrong way
telefonovat	- to phone
vepřová, f.	- pork; pork roast
vést, vedu	- to lead, guide
žádat o něco	- to ask, apply for something
žádost, f.	- application, request
tma, f.	- darkness
kabát, m.	- coat

Phrases and Idioms

Jak se vám vede ?	- How are you ?
Jak se mu vede ?	- How is he ?
Vede se jim dobře.	- They´re doing fine.
Je to pořád stejné.	- It´s always the same.
Lístek na maso.	- Meat-ration card.
Malé pivo.	- A small (glass of) beer.
Mám na vás prosbu.	- I want to ask a favor of you.
Jak to dnes vypadá ...	- The way things look now ...
Něco se dá dělat.	- Something can be done (about it).
Není potřeba.	- That´s not necessary.

Observe :

až	- not until
Budu to mít až napřesrok.	- I won´t have it until next year.

Lesson 30

DIALOGUE

Still in a restaurant

Mr. Mareš (Our old friend. Mr. Nový is his friend.)
Waiter
Place: Restaurant

Mr. Mareš: Waiter!
Waiter : Welcome! What will you have to eat?

Mr. Mareš: Mr. Čapek tells me you have baked fish here.
Waiter : And how about soup?

Mr. Mareš: What kind do you have?
Waiter : Only bouillon. We're out of cream soup.

Mr. Mareš: Bouillon, please. I hope that the fish won't take long.
Waiter : It will be ready soon. Anything else?

Mr. Mareš: A small beer. (A short beer).
Waiter : Of course.

(Waiter goes for the fish and beer. After a while he is bringing only beer.)

Waiter : I'm sorry, but we're out of fish.

Mr. Mareš: That's nice. What'll I eat?
Waiter : There's a chicken there, and it doesn't look bad.

Rozmluva

Ještě v restauraci

Pan Mareš (Náš starý známý. Pan Nový je jeho přítel.)
Číšník
Místo: Restaurace

Pan Mareš: Pane vrchní!
Číšník : Pěkně vítám. Co budete dnes jíst?

Pan Mareš: Pan Čapek mi říká, že tady máte pečenou rybu.
Číšník : A co polívku?

Pan Mareš: Jakou máte?
Číšník : Je tady jenom hnědá. Bílá už je pryč.

Pan Mareš: Tak tu hnědou, prosím. Doufám, že ta ryba nebude trvat dlouho.
Číšník : Bude to brzy. Ještě něco?

Pan Mareš: Malé pivo.
Číšník : Prosím.

(Číšník jde pro rybu a pivo. Za chvilku nese jenom pivo.)

Číšník : Lituju, ale rybu už nemáme.
Pan Mareš: To je pěkné. Co budu jíst?

Číšník : Je tam kuře, a nevypadá špatně.

vrchní číšník	head waiter
vrchní (for short)	
pan vrchní	
pane vrchní! (address form, vocative case)	

ROZMLUVA č 30

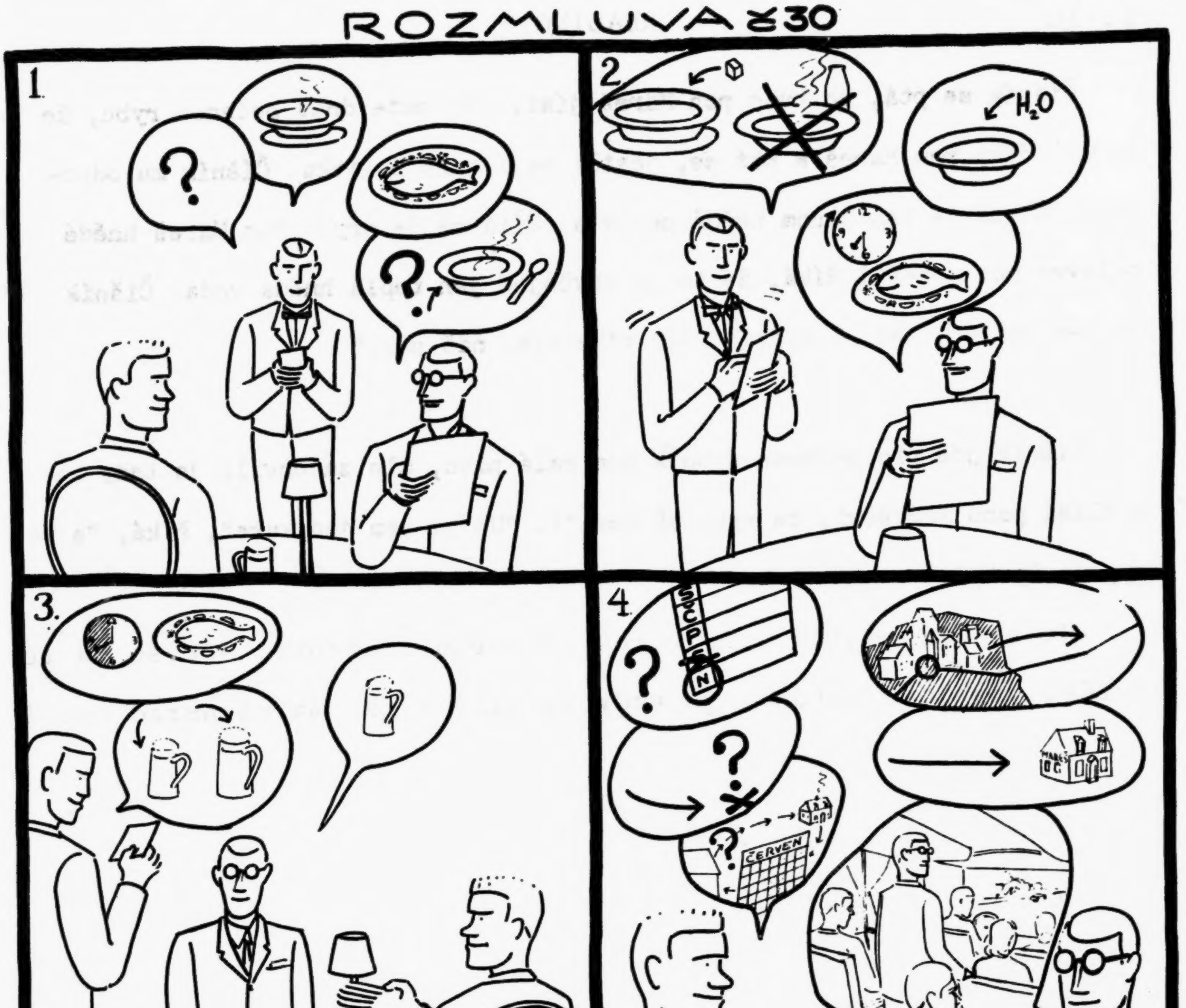
1.
2.
H₂O
3.
4.
S
C
P
N
ČERVEN
5.
6.
ČERVEN

Číšník se ptá, co bude pan Mareš jíst. "Vy máte dnes pečenou rybu, že ano," **říká pan Mareš a ptá se, jestli mají také polívku. Číšník mu odpovídá, že už je tam jenom hnědá polévka. Bílá už je pryč. Pan Mareš hnědé polévce moc nevěří. Říká, že to je obyčejně jen teplá hnědá voda. Číšník se jen směje.** Asi si myslí: "Náš zákazník, náš pán."

Číšník jde pro pečenou rybu a pro malé pivo, ale za chvíli je tady zas a hlásí panu Marešovi, že rybu už nemají. "Už je tam jen kuře", říká, "a nevypadá špatně."

Na neděli odjíždí pan Mareš ke svému bratrovi. Moc se na to netěší, protože autobus je vždycky plný a pan Mareš nerad stojí.

OTÁZKY K TEXTU :

1. **Kdo se ptá, jestli pan Mareš bude jíst ?**
2. **Co říká pan Mareš ?**
3. **Co ještě se ptá pan Mareš ?**
4. **Mají ještě bílou polévku?**
5. **Jaká je tam jenom polévka ?**
6. **Má pan Mareš rád hnědou polévku ?**
7. **Proč nevěří pan Mareš hnědé polévce ?**
8. **Co tomu říká číšník ?**
9. **Co si myslí číšník ?**
10. **Pro co jde číšník potom ?**
11. **Mají ještě tu rybu ?**
12. **Co tam je ještě ?**
13. Kam odjíždí Mareš v neděli?
14. Proč se na to netěší?

HOMEWORK

Překládejte :

1. Next week we'll have a day off.
2. I won't read this book because I don't understand it.
3. I hear that Mary's going to marry Mr. Novák.
4. Tonight I'm going to listen to the radio because they're going to play light music.
5. They say it's going to rain tonight, but I think it'll freeze.
6. The doctor thinks my uncle won't live very long.
7. If I am sick, I won't eat and I'll only drink tea.
8. It won't take long and my work will be finished.
9. I'll need a new overcoat soon.
10. How long will you be standing here ?

Lesson 31

DIALOGUE

In a night club

Frank Havel. Božena Nový is his girlfriend.
Charles Nový. Božena is his sister.
Bartender.
Place: A small Prague bar. Frank knows Charles Nový but doesn't know that Božena is his sister.

Charles: Do you know Božena Nový?
Frank : I do. Why?

Charles: Božka is my sister. You know me as Charles Pekař (Baker), don't you?
Frank : Certainly.

Charles: And you also know old Charles Nový, don't you?
Frank : Certainly, he's our club treasurer.

Charles: That's it. He is Charles Nový and I am too. And because I'm a baker - that's my trade - they call me Charles Pekař.
Frank : So it's only a nickname.

Charles: Božka and you are seen everywhere together. One time it's a movie, then again a nightclub. And I don't like it very much.
Frank : I'm going to have a new job and good pay soon. And then we'll get married.

The bartender gives them another beer.

Frank : To your health!
Charles: To your health!

Frank : You see, I know how to make special optical glass. And only I know how to make it. We're starting production.

Charles and Frank go home, both feeling good.

L. 31

Rozmluva

V baru

František Havel. Božena Nová je jeho děvče.
Karel Nový. Božena je jeho sestra.
Barman.
Místo: Malý pražský bar. František zná Karla Nového,
ale neví, že Božena je jeho sestra.

Karel : Znáte Boženu Novou?
Franta: Znám, proč?

Karel : Božka je moje sestra. Vy mě znáte jako
Karla Pekaře, že ano?
Franta: Ovšem.

Karel : A taky znáte starého Karla Nového, že jo?
Franta: Ovšem, to je náš klubovní pokladník.

Karel : Tak vidíte. On je Karel Nový a já taky.
A protože já jsem pekař - to je moje zaměstnání -
tak mi říkají Karel Pekař.
Franta: Tak to je jen vaše přezdívka.

Karel : Božku a vás je všude vidět spolu. Jednou je
to biograf, pak zas nějaký bar. A mně se to
moc nelíbí.
Franta: Já brzy budu mít nové místo a dobrý plat.
A pak se budem brát.

Barman jim dává nové pivo.

Franta: Na zdraví!
Karel : Na zdraví!

Franta: Víte, já umím dělat speciální optické sklo.
A dovedu to jen já. Začínáme to dělat.

Karel a Franta jdou domů. Mají dobrou náladu.

ROZMLUVA Č 31

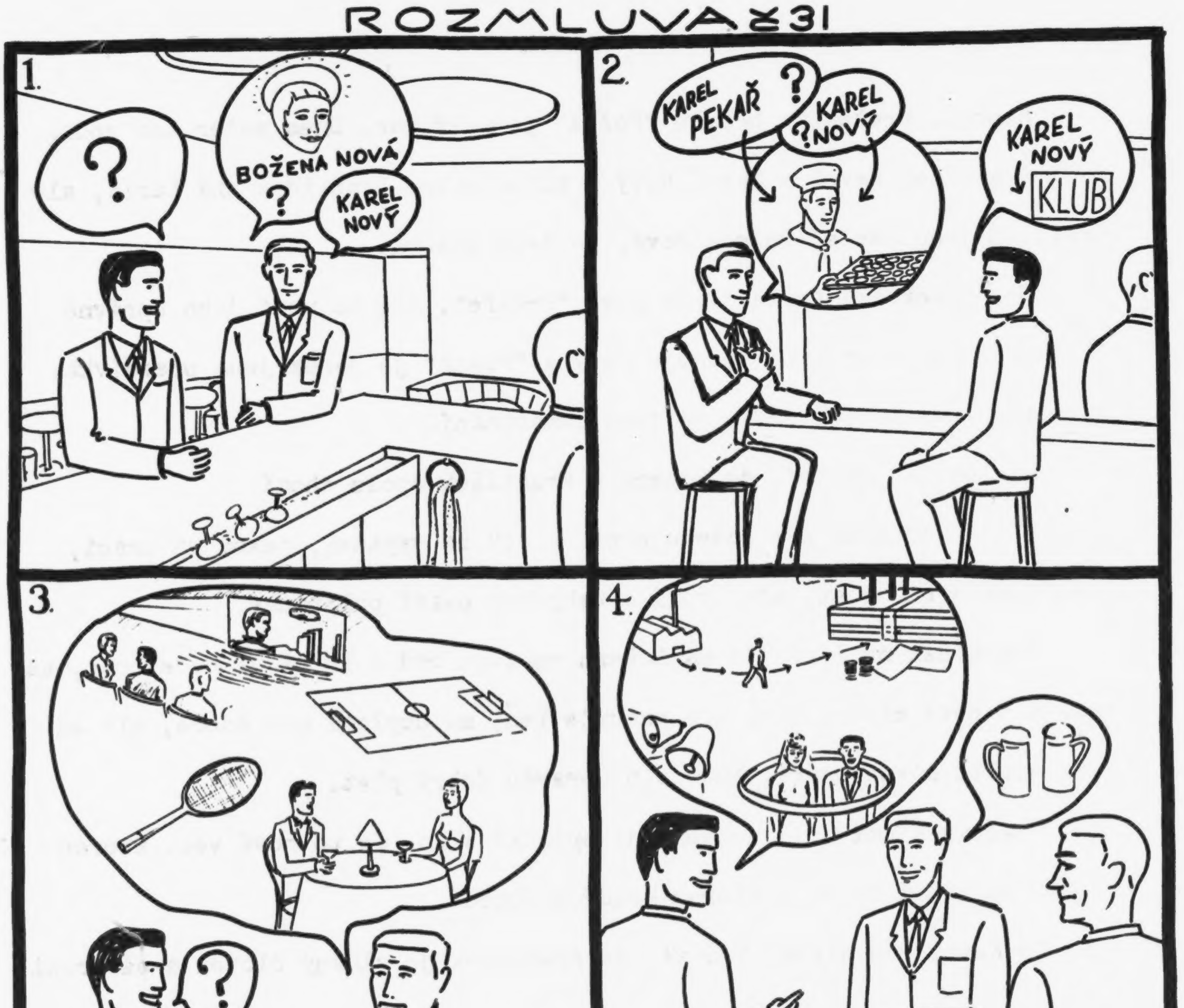
1.
?
BOŽENA NOVÁ
?
KAREL NOVÝ
2.
KAREL PEKAŘ ?
? KAREL NOVÝ
KAREL NOVÝ
KLUB
3.
?
4.
5.
6.
17
18
KDE JE MLÁDEK

READING

Naproti pražskému hotelu "Pošta" je malý bar. Dnes večer tam spolu sedí František Havel a Karel Nový a pijou pivo. František zná Karla, ale neví, že jeho děvče, Božena Nová, je jeho sestra.

František zná Karla jenom jako "Pekaře". Ale to není jeho správné jméno, protože Karel se jmenuje Nový a "Pekař" je jenom jeho přezdívka. Říkají mu tak proto, že to je jeho zaměstnání.

Karlovi se nelíbí, že Božena a František spolu chodí. Myslí, že František pro Boženu není. A tak se vyptává, jakou má práci, jestli má dobrý plat, kde bydlí a taky kam patří politicky.

František mu říká, že má Boženu opravdu rád a že si ji bude brát, až bude mít nové místo. Tam, kde pracuje teď, mu neplatí moc dobře, ale až bude mít tu novou práci, bude mít opravdu dobrý plat.

František umí dělat speciální optické sklo. Je to nová věc, kterou teprve začínají dělat a kterou každý nedovede.

To Karel rád slyší. Teď ví, že František je slušný člověk a už proti němu není.

Barman jim nese ještě jedno pivo a František říká, že to už bude poslední, protože zítra bude mít těžký den.

A tak všechno je zase v pořádku. Karel se už o Boženu nebojí a František má taky dobrou náladu.

---

jméno, n.	-	name
nést, nesu, neseš ...	-	to carry, to bring
oni teprv (or teprve) začínají	-	they are only beginning

OTÁZKY K TEXTU:

1. Co je naproti hotelu "Pošta" ?
2. Je to pražský bar ?

3. Kdo tam sedí dnes večer ?
4. Zná František Karla Nového ?
5. Ví František, že Božena je jeho sestra ?
6. Jaké má Karel zaměstnání ?
7. Jak mu proto říkají ?
8. Zná František jeho jméno ?
9. Jakou přezdívku má Karel ?
10. Ví František, že "Pekař" je jeho přezdívka ?
11. Líbí se Karlovi, že Božena a František spolu chodí ?
12. Proč to Karel nevidí rád ?
13. Vyptává se Karel, jakou má František práci ?
14. Vyptává se taky na jeho plat ?
15. Bude si František Boženu brát ?
16. Kdy si ji bude brát ?
17. Platí mu dobře tam, kde teď pracuje ?
18. Bude mít potom dobrý plat ?
19. Co umí dělat František ?
20. Dovede to každý ?
21. Proč to nedovede každý ?
22. Slyší to Karel rád ?
23. Je ještě proti Františkovi ?
24. Budou pít ještě jedno pivo ?
25. Bude František ještě pít ?
26. Proč nebude František už pít ?
27. Bojí se Karel ještě o svou sestru ?

HOMEWORK

Today we see Mr. Charles Nový and Mr. Frank Havel. They´re drinking beer and talking.

Mr. Havel knows Charles Nový, but he doesn´t know his name. Charles looks at Mr. Havel and asks :"Aren´t you the fellow our Božena is going to marry ?"

"Your Božena ?" says Frank, "I don´t know what you mean (myslit). I´m going to marry Božena Nový and not Božena Pekař."

"But I´m her brother, my name is Nový. "Pekař" is only a nickname, because that´s my occupation. Don´t you know that ?" answers Charles.

"That´s news to me, but I´m glad that I know you now. What are you going to drink ?"

And so Charles and Frank sit, chat and drink together all evening. Frank tells Charles that he´ll soon have a new job. Charles tells him where he´s working and what he´s doing.

Late in the evening they go home.

Outside Charles says :"I´m glad I know you now." "Me too," replies Frank, "we´ll see each other often now. But it´s already late and I´m going to have a hard day tomorrow. As you see, I can´t drink as well as you can."

Czech:	English:
Božena Pekařová. To je pro mne novina.	Božena Pekař. That´s news to me.

GRAMMAR NOTES

VĚDĚT

vím víš ví	I know (have knowledge)
víme víte vědí	etc.

Vím, že tady bude.	I know he'll be here.
kdo to je.	who he is.
komu píšete.	who you're writing to.
koho hledáte.	who you're looking for.
co potřebujete.	what you need.
čemu se smějete.	what you're laughing at.
kde to je.	where it is.
proč se učím.	why I learn.
kdy to bude.	when it'll be.
kam jde.	where he's going.
jak to dělat.	how to do it.
jaký vůz máte.	what car you have.
který vůz je váš.	which car is yours.
To vím.	I know it (I know that).
To já vím.	I know it (I know that).
Já to vím.	I know it (I know that).
Víte, kde je ta ulice ?	Do you know where that street is ?
Nevím.	I don't know.
Víte, jestli je to pravda ?	Do you know whether it's true ?
Nevím, jestli je to pravda.	I don't know whether it's true.
Víte, jestli má bratra ?	Do you know whether he has a brother ?
Nevíte, jestli on to ví ?	Don't you know whether he knows it ?

ZNÁT

znám znáš zná známe znáte znají	I know (am acquainted with) etc.

Znám pana Nováka.	I know Mr. Novák.
Znám ho.	I know him.
Znám to město.	I know that city.
Znám tu věc.	I know that thing.

Znám is followed by a direct object in the accusative case. Exceptions in colloquial Czech are sentences like :

Znám česky.	I know Czech.

The verb umět, however, is preferred and more often used in such cases.

UMĚT

umím umíš umí umíme umíte umějí	I know (how to ...) etc.

Umím zpívat.	I know how to (I can) sing.
Umíš mluvit česky.	You know how to speak Czech.
Umí hrát tenis.	He knows how to play tennis.
Umíme plavat.	We know how to (we can) swim.
Umíte vařit.	You know how to (you can) cook.
Umějí to.	They know how (to do it, say it, etc.)

Umím is followed by the infinitive or words like to, něco, etc.

But note the following uses of umět :

Student umí úlohu.	The student knows the lesson.
Herec umí svou úlohu.	The actor knows his part.
Umí česky.	He knows Czech.

Idioms :

In sentences of the following type znám is normally used :

Neznám jeho jméno.	I don´t know his name.
adresu.	address.
telefonní číslo.	phone number.

Vím is occasionally used in such sentences.

Nevím jeho jméno.	I don´t know his name.
adresu.	address.
telefonní číslo.	phone number.

DOVÉST

dovedu dovedeš dovede dovedeme dovedete dovedou	I know (how to ...)

Dovedu is interchangeable with umím.

Dovedu vařit.	I know how to cook.
Dovedeš rychle psát ?	Can you write fast ?
Dovede (mluvit) rusky.	He knows (how to speak) Russian.
Nedovedeme spravovat vůz.	We don´t know how to repair a car.
Dovedete střílet ?	Do you know how to shoot ?
Oni nedovedou poslouchat.	They don´t know how to obey.

VOCABULARY

bar, m.	- nightclub
barman, m.	- bartender
biograf, m.	- movie theater
dovést v. dovedu (impf.)	- to know how
jednou, adv.	- once
jméno, n.	- name
klubovní	- club (adj.)
nálada, f.	- mood, atmosphere
optický	- optical
pekař, m.	- baker
plat, m.	- pay, salary
pokladník, m.	- cashier, treasurer
poslední	- last, latest
pražský	- Prague (adj.)
přezdívka, f.	- nickname
sklo, n.	- glass (material)
speciální	- special
umět	- to know how
začínat	- to start, begin
zaměstnání, n.	- occupation
zdraví, n.	- health
znát	- to know
rychle	- fast

Phrases and Idioms

Na vaše zdraví ! Na zdraví !	- To your health !
těžký den	- a rough day
někoho nebo něco je vidět	- s.o. or s.t. can be seen
Pana Nováka není vidět.	- You can´t see Mr. Novák
Tu horu je vidět dobře.	- You can see that mountain well
Je odtamtud vidět školu?	- Can you see the school from there?
Je mě dobře slyšet?	- Do you hear me well?

Lesson 32

DIALOGUE

In a movie

Frank Havel
Božena Nový, his girlfriend
Usher
Place: A large Prague movie

Franta: I hope they start on time.
Božena: Our seat is somewhere else. Over there on the right and not on the left. The number is correct but the row isn't.

The usher shows Frank and Božena to their row and place.

Franta: The lady over there is wearing a hat that's a little high.
Božena: Doesn't matter. Fortunately the screen is quite high.

Franta: It's hot here and I'm thirsty.
Božena: You aren't the only one who's hot. You can't go out now.

Božena and Franta watch the film, titled "Russian artilleryman and his love for the army".

Franta: It's nothing but propaganda. And no one is brave enough to say that it's bad.

The intermission is over.

Božena: Why don't we go home?
Franta: Well. I don't want to put on a demonstration.

L. 32

Rozmluva

V biografu

František Havel
Božena Nová, jeho děvče
Uváděč
Místo: Velký pražský biograf

Franta: Doufám, že tu začínají přesně.
Božena: Naše místo je jinde. Tamhle napravo a ne nalevo. Číslo je správné, ale řada ne.

Uváděč vede Frantu a Boženu k jejich řadě a ukazuje jim jejich místo.

Franta: Ta paní tamhle má trochu vysoký klobouk
Božena: To je jedno. Plátno je na štěstí dost vysoko.

Franta: Je tady horko a já mám žízeň.
Božena: Ty nejsi sám, komu je horko. Teď už ven jít nemůžeš.

Božena a Franta se dívají na film, který se jmenuje "Ruský dělostřelec a jeho láska k armádě".

Franta: To je jen propaganda. Nikdo nemá odvahu říkat, že je to špatné.

Přestávka už končí.

Božena: Proč nejdem domů?
Franta: No já nechci dělat demonstraci.

ROZMLUVA č 32

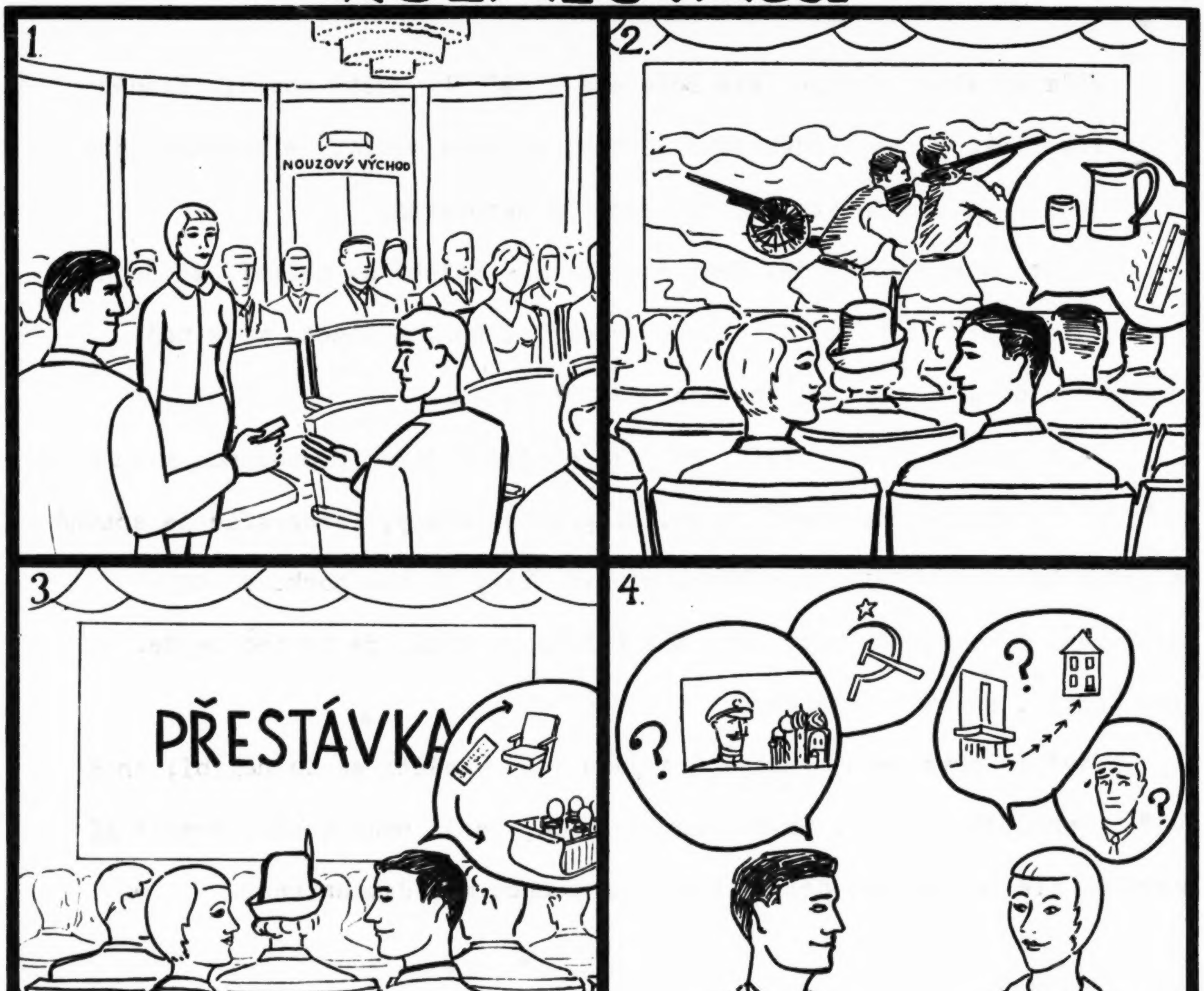
1.
NOUZOVÝ VÝCHOD
2.
3.
PŘESTÁVKA
4.
5.
6.

READING

Film už skoro začíná, ale Božena a Franta ještě nesedí. Uvaděč volá Františka a chce vidět jeho lístek, protože místo, ke kterému jdou, není jejich. Číslo je stejné, ale řada je nesprávná.

Jejich místo je jinde. Není špatné, ale Boženě se nelíbí, že jedna paní, která sedí vpředu, má trochu vysoký klobouk a Božena přes něj dobře nevidí. Na štěstí plátno je dost vysoko.

Film, na který se dívají, je jako obyčejně jenom propaganda, a Franta brzy lituje, že nesedí doma. Biograf je drahý, fotografie je špatná a hudba taky, a Franta se vůbec nebaví. Taky je tam horko a on má žízeň. Chce si jít pro vodu, ale Božena mu říká, že to teď nejde. Tak čekají, až bude přestávka.

Když je přestávka, vstávají a jdou ven. Uvaděči se to nelíbí; chce vědět, proč jdou pryč, a Božena mu odpovídá, že jí není dobře. Uvaděč jí nevěří, ale nemůže moc dělat, když tam nechce mít demonstraci.

OTÁZKY K TEXTU :

1. Začíná už film?
2. Sedí už Božena a Franta?
3. Kdo volá Frantu?
4. Co chce vidět uvaděč ?
5. Proč chce uvaděč vidět lístek ?
6. Mají Božena a Franta správnou řadu ?
7. Je jejich nové místo taky dobré ?
8. Co se nelíbí Boženě ?
9. Kde sedí ta paní, co má ten vysoký klobouk ?
10. Vidí Božena přes ten klobouk ?
11. Je plátno dost vysoko ?
12. Je film, na který se dívají, dobrý ?
13. Má Franta rád propagandu ?

14. Lituje Franta, že nesedí doma ?
15. Je ten biograf laciný ?
16. Jaká je hudba a fotografie ?
17. Baví se Franta?
18. Proč má Franta žízeň ?
19. Je Boženě taky horko ?
20. Pro co chce jít Franta?
21. Na co čekají ?
22. Kam jdou, když je přestávka ?
23. Komu se nelíbí, že jdou pryč ?
24. Co chce vědět uvaděč ?
25. Co mu říká Božena ?
26. Věří jí uvaděč ?
27. Může uvaděč něco dělat ?
28. Proč nechce uvaděč nic dělat ?

HOMEWORK

1. I want to telephone my friend, but I don't know his number. The number I have is old. Do you have his new address or do you know the number he has now ?

2. The book you see here isn't mine. It belongs to Mr. Novák who lives across the street and whom you also know quite well.

3. I don't like the film they're showing. It's old and bad. They say that the film they're showing tomorrow will be good because they can't show a bad film every day.

4. He can't work as fast as you. A fellow who's as old and sick as he (is) usually doesn't work at all.

5. Mr. Novák doesn't want to live here. My wife, who knows him well, thinks he'll buy a new house elsewhere.

GRAMMAR NOTES

Modal Auxiliaries

MOCI

Moci (colloquially moct) - to be able

mohu (coll. můžu) **můžeš** **může** **můžeme** **můžete** **mohou (coll. můžou)**	**I can, I'm able to** **.etc.**

Moci is followed by the infinitive :

Dnes tam nemohu jít, protože nemám čas.	**I can't go there today because I don't have time.**
Budete mu moci rozumět?	**Will you be able to understand him?**
To vám nemohu věřit.	**I can't believe that.**

Colloquially:

Dnes tam nemůžu jít, protože nemám čas. Budete mu moct rozumět? To vám nemůžu věřit.	NOTE: In Common Czech language the forms můžu, můžou, moct are used. These forms occur also in"literary-style spoken language."

If "I can" means "I know how to", it has to be translated by umím.

Umíte hrát tenis ?	**Can you play tennis ?**
Umím, ale teď nemůžu hrát, protože pořád prší.	**I can, but I can't play now because it rains all the time.**

The infinitive may be omitted in sentences like :

Já nemůžu ven.	**I can't go out.**
Já už nemůžu.	**I can no longer (eat, work, etc.)**

CHTÍT

Chtít - to want

chci chceš chce chceme chcete chtějí (or less frequently "chtí")	I want etc.

Chtít is followed by the infinitive :

Chci něco číst.	I want to read something.
On chce dnes večer pracovat.	He wants to work tonight.
Nechceme tady mrznout.	We don´t want to freeze here.

It is also followed by the accusative case :

Já chci tu zprávu.	I want that report.
On chce pravdu.	He wants the truth.
My chceme pořádek.	We want order.
Chcete odpověď?	Do you want an answer ?
Chtějí nový vůz.	They want a new car.
Něco chce.	He wants something.
Já to nechci.	I don´t want it.
To nechci.	I don´t want that.

KTERÝ which, who, that

Study the following examples :

Který is either an interrogative pronoun :

Který vůz je váš ?	Which car is yours ?
Která kniha je vaše ?	Which book is yours ?
Kterou ulici hledáte ?	Which (what) street are you looking for ?

Které pivo máte rád ?	Which (brand of) beer do you like ?
Ke kterému doktorovi chodíte ?	Which doctor do you go to ?
Víte, který film chce vidět ?	Do you know which (what) film hewants to see ?

or it is a relative pronoun :

Ten vůz, který je tam dole, je můj.	The car that is down there is mine.
Ten člověk, kterého tam vidíte, je můj známý.	The man that (whom) you see over there is a friend of mine (an acquaintance of mine).
To je ta kniha, kterou chci.	That´s the book that (which) I want.
Ta budova, kterou vidíte nahoře, je klub.	The building that (which) you see up there is the club.
Film, který dnes hrajou, je starý.	The film that (which) they´re showing today is old.

NOTE :

In most of these sentences the word "who", "which" or "that" is usually omitted in English. In Czech, however, the word "který" must always be used.

Ten, který - the one who (which, that) :

To je ten, který nekouří.	That´s the one who doesn´t smoke.
To je ta, která tam pracuje.	That´s the one who works there.
Vidíte to auto ?	Do you see that car ?
To je to, které se mi líbí.	That´s the one I like.
To je ten, kterého neznáte.	That´s the one you don´t know.
To je ta, kterou hledáte.	That´s the one you´re looking for.
To je to, které kupuju.	That´s the one I´m buying.
To je ten, ke kterému teď jdu.	That´s the one I´m going to see now.
To je ta, které píšu.	She´s the one I write to.
Vidíte to cvičiště ?	Do you see that drillfield ?
To je to, naproti kterému je velitelství.	That´s the one across from headquarters.

VOCABULARY

číslo, n.	- number, size (of wearing apparel)
dělostřelec, m.	- artilleryman
demonstrace, f.	- demonstration (political)
film, m.	- film
horko, n.	- heat
horko, adv.	- hot
horký, adj.	- hot
chtít	- to want
jinde	- elsewhere, some other place
klobouk, m.	- hat
končit	- to finish, to end
láska, f.	- love
lóže, f.	- box (in a theater)
moci	- to be able
nalevo	- at the left, to the left
napravo	- at the right, to the right
odvaha, f.	- courage
plátno, n.	- linen (material); screen (in theater)
propaganda, f.	- propaganda
přesně, adv.	- exactly, precisely; on time
přesný, adj.	- exact, precise, accurate
přestávka, f.	- intermission, pause, break, recess
ruský	- Russian
řada, f.	- row
tu, adv.	- here
ukazovat	- to show, to point (out)
uváděč, m. or uvaděč	- usher
vysoko, adv.	- high
říkat	- to say, to tell

Phrases and Idioms

To je jedno.	- It doesn´t matter. It´s all the same.
Promiňte.	- Excuse me. Pardon me.
To je pro mne novinka.	- That´s news to me.
Dnes je horko.	- It´s hot today.
Je mi (je mu, atd.) horko.	- I´m (he´s, etc.) hot.
... až moc dobře.	- ... only too well.
Už to končí.	- It´s almost over.

Lesson 33

DIALOGUE

In a city park

Frank Havel
Božena Nový
Place: The city park. There is a nice view from there but a large building ruins it. There is the signal corps, one battalion. They have a radio station there.

Božena: But we have to go now.
Frank : And when can I see you again?

Božena: Whenever you want.
Frank : It can't be on Monday. It's Bohumil's name day.

Božena: Do you have something for him?
Frank : Not yet. I can't spend any more money this month.

Božena: You'll have to have something for him. He's your only brother.
Frank : But what should it be?

Božena: How about a bicycle?
Frank : That's not a bad idea, but that price!

Božena: It doesn't have to be a new bicycle. We have one at home. You can have it for free. - And what are you doing on Tuesday?
Frank : I'm supposed to see the tailor. Wednesday I want to go to the soccer game.

Božena: But on Thrusday you must be free. We're supposed to go to Zdeňka's for dinner.
Frank : Do I have to go there?

Božena: You don't have to, if you don't want to, but she's an excellent cook.
Frank : Well, I don't want her to be mad in case I don't go there. We can get together on Friday. (We can see each other on Friday).

L. 33

Rozmluva

V městském parku

František Havel
Božena Nová
Místo: Městský park. Je odtamtud hezký pohled, ale ruší ho jedna velká budova. Tam je spojovací vojsko, jeden prapor. Mají tam radiostanici

Božena: Ale už musíme jít.
Franta: A kdy tě zas můžu vidět?

Božena: Kdy chceš.
Franta: V pondělí to nejde. Bohouš má svátek.

Božena: Máš pro něj něco?
Franta: Ještě ne. Tenhle měsíc už nesmím utrácet.

Božena: Musíš pro něj něco mít. Je to tvůj jediný bratr.
Franta: Ale co to má být?

Božena: Co nějaké kolo?
Franta: To není špatný nápad, ale ta cena!

Božena: Nemusí to být nové kolo. My máme jedno doma. Můžeš ho mít zadarmo. - A co budeš dělat v úterý?
Franta: Mám jít ke krejčímu. Ve středu chci jít na fotbal.

Božena: Ale ve čtvrtek musíš být volný. Máme jít ke Zdeňce.
Franta: Musím tam jít?

Božena: Nemusíš, když nechceš, ale ona umí moc dobře vařit.
Franta: No, nesmí se zlobit, když tam nebudu. Ale v pátek se můžem vidět.

ROZMLUVA Č 33

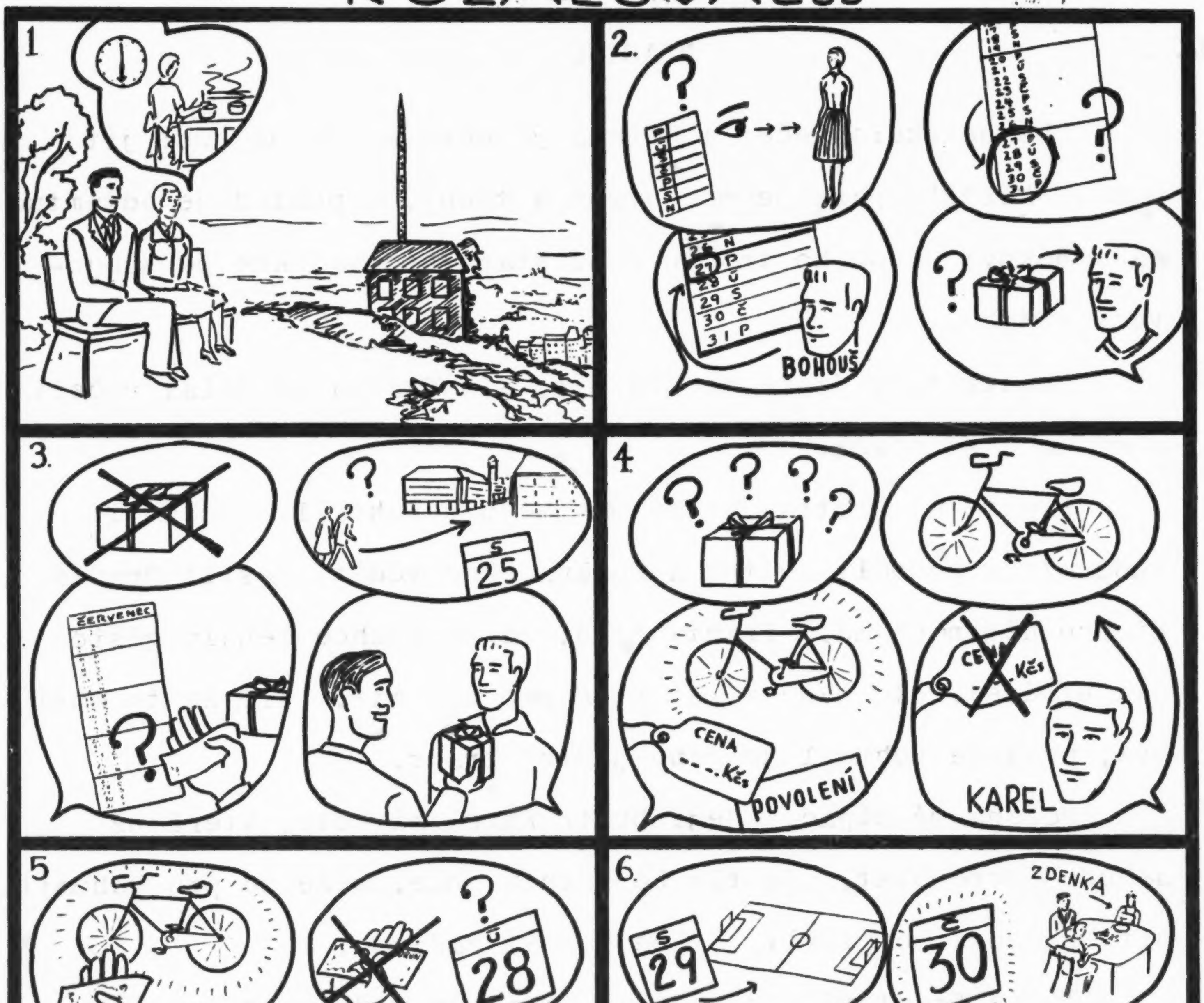
1
2.
26 N
27 P
28 Ú
29 S
30 Č
31 P
BOHOUŠ
3.
S 25
ČERVENEC
4.
CENA ---.Kčs
POVOLENÍ
CENA --.Kčs
KAREL
5
Ú 28
KREJČÍ
S 29
6.
S 29
Č 30
ZDENKA
7
P 31
S 1
N 2
PRAHA
8.

Už je skoro večer a Božena je nerada, že už musí jít domů. Městský park je moc hezký a tichý, a pohled je odtamtud taky pěkný; jenom ho trochu ruší stará budova, kde je spojovací vojsko.

Franta taky ještě nechce jít, ale Božena má dělat večeři a už je dost pozdě.

Franta má bratra, který se jmenuje Bohumil. Bohumil bude mít v pondělí svátek a Božena chce vědět, jestli Franta už pro něj něco má. Franta říká, že už nechce tenhle měsíc nic utrácet, ale bude muset něco pro něj mít. Ví, že to musí být, protože Bohumil je jeho jediný bratr.

Božena má nápad. Její bratr Karel má kolo, které už nebude potřebovat. Jestli ho Franta chce, může ho pro Bohumila mít. Nemusí ho platit. Může ho mít zadarmo.

To se Frantovi moc nelíbí. Říká, že zadarmo to nemůže chtít. Ale Božena se jen směje, protože Franta už skoro patří k rodině.

Božena se pak ptá, jaký program má Franta na příští týden, a Franta jí říká, že v úterý má jít ke krejčímu, ve středu chce jít na fotbal a pak chce poslouchat nějaký nový program, který pražské rádio bude teď mít každý týden.

Ve čtvrtek večer bude Franta volný. To je den, kdy mají jít ke Zdeňce na večeři.

---

hned - immediately, right away

OTÁZKY K TEXTU :

1. Chce Božena jít domů ?
2. Proč už musí jít Božena domů ?
3. Jaký je městský park ?
4. Jaký je odtamtud pohled ?
5. Co ruší ten pohled ? (stará budova)
6. Jaké vojsko tam je ?
7. Chce Franta jít domů ?
8. Co má Božena dělat ?
9. Je už pozdě ?
10. Má Franta bratra ?
11. Jak se jmenuje ?
12. Kdy bude mít Bohumil svátek ?
13. Má už Franta něco pro něj ?
14. Může Franta ještě tento měsíc utrácet ?
15. Musí Franta něco pro bratra mít?
16. Proč?
17. Jaký nápad má Božena ?
18. Potřebuje její bratr ještě to kolo ?
19. Může Franta to kolo pro Bohumila mít ?
20. Musí ho platit?
21. Líbí se ten nápad Frantovi?
22. Chce Franta to kolo zadarmo?
23. Proč se Božena směje?

24. Patří už Franta skoro k rodině ?
25. Kam má jít Franta v úterý ?
26. Kam chce jít Franta ve středu ?
    Co ještě chce dělat ve středu?
27. Bude teď Praha mít ten program každý týden ?
28. Kam mají jít Božena a Franta ve čtvrtek ?

HOMEWORK

Překládejte :

1. I like it here, because we have a nice view from here over the ocean.

2. I have to go shopping tonight, because Wednesday my brother has his name day.

3. I can't go home whenever I feel like it, because my work has to be finished Thursday morning.

4. You mustn't think that I don't want to read this book; unfortunately I don't have the time.

5. We aren't allowed to smoke here, because the room is too small.

6. I'm supposed to study every evening, but tonight I can't. I don't feel well and I have to go to the doctor's.

7. We don't have to live here, but we must be here when they need us.

8. We're allowed to live outside, but we must have permission.

9. You don't have to study, you know everything.

10. Do you know whether I'm supposed to work tomorrow ?

GRAMMAR NOTES

MODAL AUXILIARIES (Continued)

SMĚT

Smět - to be allowed to

smím smíš smí smíme smíte smějí	I´m allowed to, I may etc.

Smím is followed by the infinitive :

Venku smíme kouřit.	We´re allowed to smoke outside.
Smím vás prosit o cigaretu ?	May I ask you for a cigaret ?
On smí jíst všechno.	He´s allowed to eat everything.

The infinitive may be omitted in expressions like :

Dítě smí (jít) ven.	The child is allowed to go out.

NESMĚT

Nesmím means "I´m not allowed" or "I mustn´t".

Smíte tady kouřit ? Nesmíme.	Are you allowed to smoke here ? We´re not allowed to.
To nesmíte říkat. Nesmíte mluvit tak rychle.	You mustn´t say that. You mustn't talk so fast.
Nesmí jíst maso. Nesmí maso.	He mustn´t eat any meat.

MOŽNÁ

Možná - maybe

The Czech construction with možná or možná, že is used for English may in sentences of the type :

Můžete mě volat, ale možná, že tam nebudu.	You can call me, but I may not be there.

MUSIT or MUSET

Musit or muset - to have to

musím musíš musí	I have to, I must etc.
musíme musíte musí (or musejí)	

Musím is followed by the infinitive :

Už musím jít.	Now I have to go.
Člověk musí jíst a pít.	Man has to eat and drink.
Už budu muset jít.	I´ll have to go now.
Dělá jen to, co musí.	He does only what he has to do.
Musím to mít.	I must have it.

The infinitive, especially jít, is sometimes omitted.

Musím domů.	I must go home.
Musím nahoru.	I must go up(stairs).

NOTE :

Nemusím means only "I don´t have to". It never means "I mustn´t".

Musíte pořád nosit uniformu ?	Do you have to wear a uniform all the time ?
Ne, večer nemusíme.	No, in the evening we don´t have to.

Jsem rád, že tam nebudu musit jít.	I´m glad that I won´t have to go there.
Nemusíme mlčet, ale nesmíme mluvit moc nahlas.	We don´t have to be silent, but we mustn´t talk too loud.

MÍTI Mít followed by the infinitive - to be supposed to.

Mám tady čekat.	I´m supposed to wait here.
Máte jít k veliteli.	You´re supposed to go to the commander.

VOCABULARY

cena, f.	- price; prize
čtvrtek, m.	- Thursday
jediný	- sole, only
kolo, n.	- wheel; bicycle
mít	- to be supposed to
muset or musit	- to have to, to be obliged
nápad, m.	- (sudden) idea, thought
odtud, adv.	- from here
park, m.	- park
pátek, m.	- Friday
pohled, m.	- view; picture postcard
prapor, m.	- banner, standard; battalion
radiostanice, f.	- radio station
rušit	- to disturb ,to jam
smět	- to be allowed (may)
středa, f.	- Wednesday
svátek, m.	- patron saint´s day; name day, holiday
telegrafní	- telegraph (adj.)
úterý, n.	- Tuesday
utrácet	- to spend
vojsko, n.	- military forces, troops
spojovací vojsko	- signal corps
zadarmo, adv.	- free of charge, for free
mlčet (oni mlčí)	- to be silent
poněvadž	- because

Phrases and Idioms

atd. (a tak dále)	- etc. (and so forth)
kdy chci	- whenever I want
kdy chcete, atd.	- whenever you want, feel like it, etc.
rušit výhled	- to obstract the view
ve středu	- on Wednesday
ve čtvrtek	- on Thursday

Lesson 34

DIALOGUE

Call to summer training

Charles Nový
Tony Šebek, his friend
Caretaker-janitor
Place: The house, where Charles Nový lives

The house phone rings. The caretaker-janitor tells Charles, that some man calls him. The caretaker-janitor doesn't know who it is. He says that he speaks very politely and that it seems to be important.

Charles: Hello. Charles speaking.
Tony : This is Tony.

Charles: Hi. What's up?
Tony : I'm sorry but I can't go anywhere tonight. I have to pack.

Charles: Why, for goodness' sake?
Tony : They've called me for field training.

Charles: You're a soldier?
Tony : Sure, I'm a reservist.

Charles: What's your rank?
Tony : I'm a corporal.

Charles: A man can't plan anything. Are you going far?
Tony : No. Písek isn't far at all.

Charles: I didn't even know Písek had a garrison.
Tony : Písek is an old garrison town. There's one regiment there, but nothing else, if I'm not mistaken.

Rozmluva

Tonda musí na cvičení

Karel Nový
Tonda Šebek, jeho přítel
Domovník
Místo: Dům, kde bydlí Karel Nový

Domácí telefon zvoní. Domovník říká Karlovi, že ho volá nějaký pán. Domovník neví, kdo to je. Říká, že mluví moc zdvořile a že se to zdá být důležité.

Karel: Halo? Tady Karel.
Tonda: Tady je Tonda.

Karel: Nazdar. Co se děje?
Tonda: Je mně moc líto, ale dnes večer nikam nemůžu. Musím balit.

Karel: Proč, prosím tě?
Tonda: Volají mě na vojenské cvičení.

Karel: Ty jsi voják?
Tonda: Ovšem, jsem záložník.

Karel: Jakou máš hodnost?
Tonda: Já jsem desátník.

Karel: Člověk už nesmí nic plánovat. A jedeš daleko?
Tonda: Ne. Písek není nijak daleko.

Karel: Ani nevím, že Písek má posádku.
Tonda: Písek je staré posádkové město. Je tam jeden pluk, ale jinak nic, jestli se nemýlím.

ROZMLUVA č 34

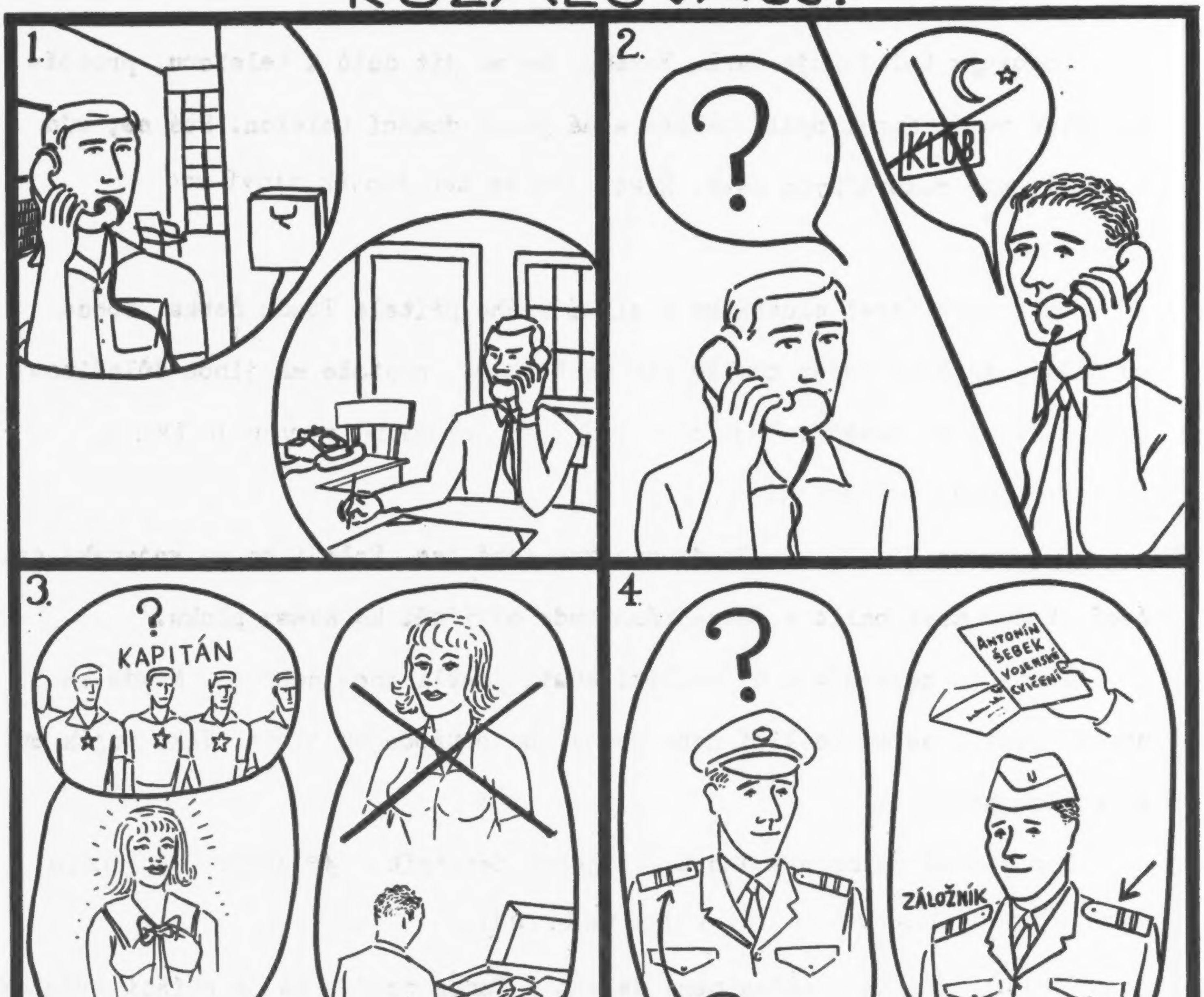
1.
2.
?
KLUB
3.
?
KAPITÁN
4.
?
ANTONÍN ŠEBEK VOJENSKÉ CVIČENÍ
ZÁLOŽNÍK
?
5.
KLUB
?
PÍSEK 70 Klm
500 Klm
6.
PÍSEK
?
PÍSEK
PLUK

READING

Domovník telefonuje Karlu Novému, že má jít dolů k telefonu, protože ho někdo volá. Karel bydlí nahoře a má jenom domácí telefon. Ptá se, kdo ho volá, ale domovník to neví. Říká jen, že ten člověk mluví moc zdvořile.

Dole bere Karel sluchátko a slyší svého přítele Tondu Šebka. Tonda mu hlásí, že dnes večer nemůže jít na trénink, protože má jinou důležitou práci. Karel mu nevěří. Říká: Ty máš asi nějakou novou holku a chcete spolu někam jít.

Ale Tonda opravdu nemá čas. Volají ho na vojenské cvičení. Večer musí balit a časně ráno bude odjíždět ke svému pluku.

Tonda je záložník a na cvičení musí, jestli chce nebo ne. Nikdo se neptá, jestli se mu to líbí nebo jestli ho potřebujou jinde. Jako voják musí poslouchat.

Tonda nemá vysokou hodnost. Je jenom desátník. Je dobrý voják, a tak jeho družstvo má dobrého velitele.

Naštěstí jeho posádka není daleko a Tonda doufá, že na příští trénink bude zase doma.

OTÁZKY K TEXTU :

1. Komu telefonuje domovník ?
2. Kam má jít Karel ?
3. Proč má jít Karel dolů ?
4. Kde bydlí Karel ?
5. Jaký má telefon ?
6. Musí jít dolů, když chce telefonovat ven ?
7. Ví domovník, kdo volá ?

8. Jak mluví ten člověk?
9. Co hlásí Tonda Šebek Karlovi ?
10. Věří mu Karel ?
11. Co myslí Karel ?
12. Mluví Tonda pravdu ?
13. Kam ho volají ?
14. Co musí dělat večer ?
15. Kdy bude odjíždět ?
16. Kam bude odjíždět ?
17. Je Tonda záložník ?
18. Jakou má hodnost ?
19. Musí Tonda na cvičení ?
20. Musí jako voják poslouchat ?
21. Má Tonda družstvo ?
22. Je jeho posádka daleko ?
23. Jak se jmenuje to posádkové město ?
24. Doufá Tonda, že bude zas brzy doma ?
25. Trvá takové cvičení dlouho ?

HOMEWORK

Překládejte :

1. Mr. Novák is here alone. He doesn´t know anybody and never goes anywhere.

2. A man who has no friend isn´t happy anywhere.

3. Nowhere is the weather as good as here.

4. Nobody knows what is the captain´s name.

5. I have to go somewhere tonight and I don´t know when I´ll be home.

6. No soldier is allowed to live outside.

7. He doesn´t belong to my infantry regiment.

8. Nobody´s supposed to smoke here.

9. When I study, nothing is as important as peace and quiet.

10. When I want to know a new Czech word, I have to ask or I have to have a good Czech dictionary.

šťastný - happy

GRAMMAR NOTES

PRONOUNS & ADVERBS

Interrogative		Indefinite		Negative	
kdo	who	někdo	somebody	nikdo	nobody
co	what	něco	something	nic	nothing
čí	whose	něčí	somebody´s	ničí	nobody´s
kdy	when	někdy	sometimes	nikdy	never
kde	where	někde	somewhere	nikde	nowhere
kam	where	někam	somewhere	nikam	nowhere
jak	how	nějak	somehow	nijak	nohow
jaký	what kind	nějaký	some	žádný	no, none
který	which	některý	some	žádný	no, none
		see NOTE 5.			

kdo	who	co	what
někdo	somebody	něco	something
nikdo	nobody	nic	nothing

čí	whose
něčí	somebody´s
ničí	nobody´s

jaký	what (kind, like)	který	which
nějaký	some (kind)	některý	some
žádný	no, none	žádný	no, none

jak	how
nějak	somehow
nijak	nohow

kde	where (location)	kam	where (motion)
někde	somewhere	někam	somewhere
nikde	nowhere	nikam	nowhere

kdy	when
někdy	sometimes
nikdy	never

MULTIPLE NEGATIVE

There are double (triple, etc.) negatives in Czech :

Kdo tady kouří ?	Who smokes here ?
Kouří tady někdo ?	Does anybody smoke here ?
Tady nikdo nekouří.	Nobody smokes here.
Tady nikdo nikdy nekouří.	Nobody ever smokes here.
Dělá něco ?	Does he do anything ?
Něco dělá.	He does something.
Nedělá nic.	He doesn't do anything.
On nikdy nic nedělá.	He never does anything
On nikdy nic nikomu nedělá.	He never does anything to anybody.
Chodíte tam někdy ?	Do you ever go there ?
Nechodím tam nikdy.	I don't ever go there.
Večer nikdy nikam nechodím.	Evenings I don't ever go anywhere.
Je tady někde blízko dobrá restaurace ?	Is there a good eating place anywhere near here ?
Tady nikde není dobrá restaurace	There isn't a good eating place here.
Čí je ta židle ?	Whose chair is this ?
Je ta židle něčí ?	Is this anybody's chair ?
Ta židle není ničí.	This is nobody's chair.

Jak tam budete spát ?	How are you going to sleep there ?
Nějak tam budeme spát.	We'll sleep there somehow.
Jak se jmenuje ta nová ulice ?	What's the name of that new street ?
Ona se ještě nejmenuje nijak.	It doesn't have a name yet.

NOTE 1. :

Nějak and nijak are also used idiomatically :

Dnes mně nějak není dobře.	I somehow don't feel well today.

Nijak se mi to nelíbí.	**I don´t like it at all.**
Nijak mu nezávidím.	**I don´t envy him at all.**

NOTE 2. :

Nějaký is plainly indefinite :

Je tady nějaká studentka ?	**Is there a girl student here ?**
Tady není žádná studentka.	**There´s no girl student here.**
Máte nějakého strýce ?	**Do you have an uncle ?**
Nemám žádného strýce.	**I don´t have any uncle.**
Venku stojí nějaký člověk.	**There´s a man standing out there.**
Já žádného nevidím.	**I don´t see anybody.**

NOTE 3. :

Některý has the connotation of "not everybody".

Některý člověk kouří a některý nekouří.	**Some people smoke and some don´t.**
Některý den prší a některý den je hezky.	**Some days it rains and some days it´s nice.**

NOTE 4. :

Nijaký has a specific meaning "neither good nor bad".

To počasí je nijaké.	**That weather is so-so (isn´t bad but it isn´t good either. Comme ci comme ça.)**
On je takový nijaký.	**He´s neither this nor that.**

A sample of multiple negative :

Nikdo nikdy o nikom nikde s nikým za žádných okolností nijak špatně nemluví.	Nobody ever talks in any way badly about anybody with anyone under any circumstances anywhere.

NOTE 5. :

někdo, etc. is somebody, etc. or in English questions: anybody, etc.

VOCABULARY

balit	- to pack, wrap
desátník, m.	- corporal
dít se	- to be going on, to be happening
domovník, m.	- janitor (in an apartment house)
družstvo, n.	- team; (milit.) squad; cooperative
důležitý	- important
hodnost, f.	- rank
jinak, adv.	- otherwise, differently
mýlit se	- to be wrong, mistaken
nic	- nothing
nijak	- in no way, nohow
nikam	- nowhere (motion)
nikde	- nowhere (location)
nikdo	- nobody, no one
nikdy	- never, at no time
pěší (old term)	- infantry (adj.)
plánovat	- to plan
pluk, m.	- regiment
posádka, f.	- garrison
posádkový	- garrison (adj.)
záložník, m.	- reservist
zdvořile	- politely
žádný	- no, no one, none

holka, f.	- girl
jet, jedu	- to ride

Phrases and Idioms

domácí telefon	- house phone (intercom)
Co se děje ?	- What's going on ?
Co se bude dít ?	- What'll be going on ?
Je mi líto.	- I'm sorry.
Nic se neděje.	- Nothing's going on.
Vojenské cvičení.	- Field exercise.
Jestli se nemýlím ...	- If I'm not mistaken ...

fotbalové mužstvo	- football team
to se zdá být...	- it seems to be...
motostřelecký pluk or střelecký pluk	- infantry (rifle) regiment

Lesson 35

DIALOGUE

We listen to VOA

Old Mr. Nový
Charles, his son
Father and Charles are sitting at home

Charles: Do you want to listen to American broadcasts.
Father : Certainly I do.

Charles: A person must know what's going on in the world. Our radio doesn't always tell us everything.
Father : Today we don't have to be afraid to listen to American broadcasts. And now we also can trust the caretaker. He doesn't watch anymore who comes to see us, he doesn't have to know what we read and he doesn't spy on what other people say.

Charles: Do you know Tony Šebek?
Father : Only slightly. I know his father well.

Charles: He's going to his regiment for training.
Father : Where is his regiment?

Charles: In Písek.
Father : He's your captain, isn't he?

Charles: Yes, he is.
Father : And what rank does he have in the Army?

Charles: He's a corporal. If he shoots as well as he plays soccer, he doesn't have to worry.
Father : But now here's the American broadcast. Now we must listen.

Písek	city in Czechoslovakia
v Písku	in Písek

9

L. 35

Rozmluva

Posloucháme Ameriku

Starý pan Nový
Karel, jeho syn
Tatínek a Karel sedí doma

Karel : Chceš poslouchat Ameriku?
Tatínek: To víš, že chci.

Karel : Člověk musí vědět, co se kde děje. Naše rádio nám někdy všechno neříká.
Tatínek: Dnes už se nemusíme bát poslouchat Ameriku. A můžem taky věřit domovníkovi. Už se nedívá, kdo k nám chodí, nemusí vědět, co čteme, a neposlouchá, co kdo mluví.

Karel : Znáš Tondu Šebka?
Tatínek: Jen tak trochu. Jeho tatínka znám dobře.

Karel : Jede k svému pluku na cvičení.
Tatínek: Kde je jeho pluk?

Karel : V Písku.
Tatínek: On je váš kapitán, že jo?

Karel : Ano, je.
Tatínek: A jakou hodnost má jako voják?

Karel : On je desátník. Jestli umí tak dobře střílet jako hraje fotbal, tak to má dobré.
Tatínek: A už tady máme Ameriku. Teď musíme poslouchat.

ROZMLUVA č 35

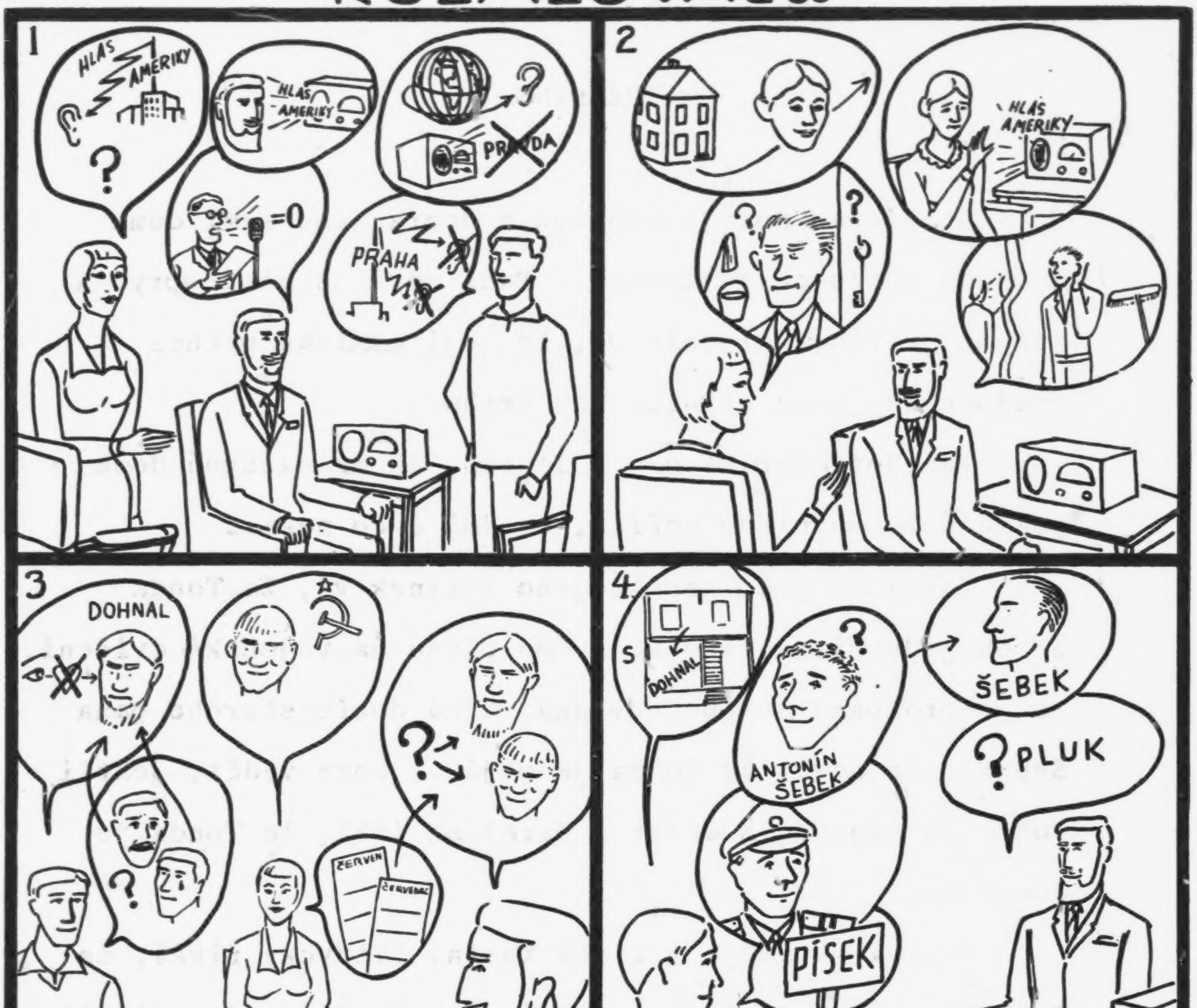
1
HLAS AMERIKY
?
HLAS AMERIKY
=0
PRAVDA
PRAHA
2
?
?
HLAS AMERIKY
3
DOHNAL
?
ČERVEN
ČERVENEC
?
4
S DOHNAL
?
ANTONÍN ŠEBEK
ŠEBEK
? PLUK
PÍSEK
5
KAPITÁN
?
?
6
HLAS AMERIKY

READING

Starý pan Nový, jeho syn a dcera jsou sami doma a budou poslouchat Ameriku. Paní Nová je někde pryč a Božena je ráda, protože ví, že její maminka nechce poslouchat jinou stanici než Prahu.

Pan Nový neříká nic. Je rád, že má alespoň doma pokoj a že mu nikdo neříká, co smí a co nesmí.

Karel se ptá, jestli jeho tatínek ví, že Tonda Šebek jede zítra ráno ke svému pluku na vojenské cvičení. To je pro pana Nového novinka. Zná dobře starého pana Šebka, ale neví, že Tonda je voják. Chce vědět, jestli Tonda má nějakou hodnost a Karel mu říká, že Tonda je desátník.

Božena se směje a zlobí Karla: "Vždycky říkáš, že Tonda je váš kapitán a on není ani poručík. Asi střílí tak špatně jako hraje fotbal!"

Karel jen mlčí. Neodpovídá, protože ví, že Božena to tak nemyslí a že nerozumí ani fotbalu ani vojenské organizaci.

Zatím pan Nový už má stanici, kterou obyčejně poslouchají, a debata končí.

debata, f.	debate
mlčet	to be silent

Otázky k textu:

1. Co budou poslouchat Božena, Karel a jejich tatínek?
2. Je paní Nová taky doma?
3. Kde je paní Nová?
4. Proč jsou rádi, že paní Nová je pryč?
5. Je pan Nový rád, že má doma pokoj?
6. Proč je rád, že má doma pokoj?
7. Ví pan Nový, že Tonda Šebek jede ráno na cvičení?
8. Ví pan Nový, že Tonda je voják?
9. Co chce pan Nový vědět?
10. Jakou hodnost má Tonda?
11. Zlobí Božena svého bratra?
12. Co říká Božena Karlovi?
13. Odpovídá jí Karel?
14. Proč jí Karel neodpovídá?
15. Rozumí Božena fotbalu?
16. Rozumí Božena vojenské organizaci?
17. Proč končí debata?

HOMEWORK

Dear Mr. Novák:

Thank you for your last letter. I'm glad you like your new job and that you are well. You don't write what your family are doing, but I hope they are well.

I'm working as usual. Everything here is the same. The man who now has your house is also a student. His name is Novotný. He's a corporal and has a very nice wife and a little daughter. Maybe you know him,

because he belongs to the same infantry regiment as you.

My wife and son are leaving tomorrow. Father is very sick and he wants to see them. Unfortunately I can't go because it's too far and I don't have the time. I'm supposed to finish school next month and therefore I have to study every evening and even Saturday and Sunday. I hope the examination won't be too difficult and that I'll have luck also. I'll need it.

I must end now because I have to do my homework, but I'll write again soon. I'm looking forward to your answer.

Yours,

Charles

Dear Mr. Novák,	Milý pane Nováku,
to thank somebody for s.t.	děkovat někomu za něco

Lesson 36

DIALOGUE

Problems at an office

Mr. Šimek
Mr. Hrdina
Place: The firm, where Božena Nový works

Mr. Šebek : What's that telephone operator doing? Surely the line can't be busy all night.

Mr. Hrdina: Our switchboard has developed some trouble. A repairman is there, and he's only checking where it is.

Mr. Šebek : And I have to make an urgent call to Pilsen. They're making a new fighter plane there, and they want to know whether we have the flight and engine instruments for them.

Mr. Hrdina: What do they want?

Mr. Šebek : They're asking about instruments for a new plane, but they say that its speed and performance are a military secret.

Mr. Hrdina: Why, for goodness' sake? What idiot is doing that there? You're not serious.

Mr. Šebek : But I am serious.

Mr. Hrdina: And where's Miss Nový?

Mr. Šebek : She's taking off today. She's supposed to get married Saturday, and her boyfriend is ill.

Mr. Hrdina: Everyone has something to worry about.

L. 36

Rozmluva

Problémy v úřadě

Pan Šimek
Pan Hrdina
Místo: Firma, kde pracuje Božena Nová

Pan Šimek : Co dělá ta telefonistka? Linka snad nemůže být obsazena celou noc.
Pan Hrdina: Naše domácí ústředna má poruchu. Je tam montér a ten teprve hledá, kde to je.

Pan Šimek : A já musím nutně volat Plzeň. Dělají tam nějakou novou stíhačku a chtějí vědět, jestli pro ni máme palubní přístroje.
Pan Hrdina: Co chtějí?

Pan Šimek : Ptají se na přístroje pro nové letadlo, ale říkají, že jeho rychlost a výkon jsou vojenské tajemství.
Pan Hrdina: Proč, propánaboha? Který idiot to tam dělá? To nemyslíte vážně.

Pan Šimek : Na mou duši.
Pan Hrdina: A kde je slečna Nová?

Pan Šimek : Bere si dnes dovolenou. Má se příští sobotu vdávat, a její hoch je nemocný.
Pan Hrdina: Každý má nějakou starost.

ROZMLUVA Č 36

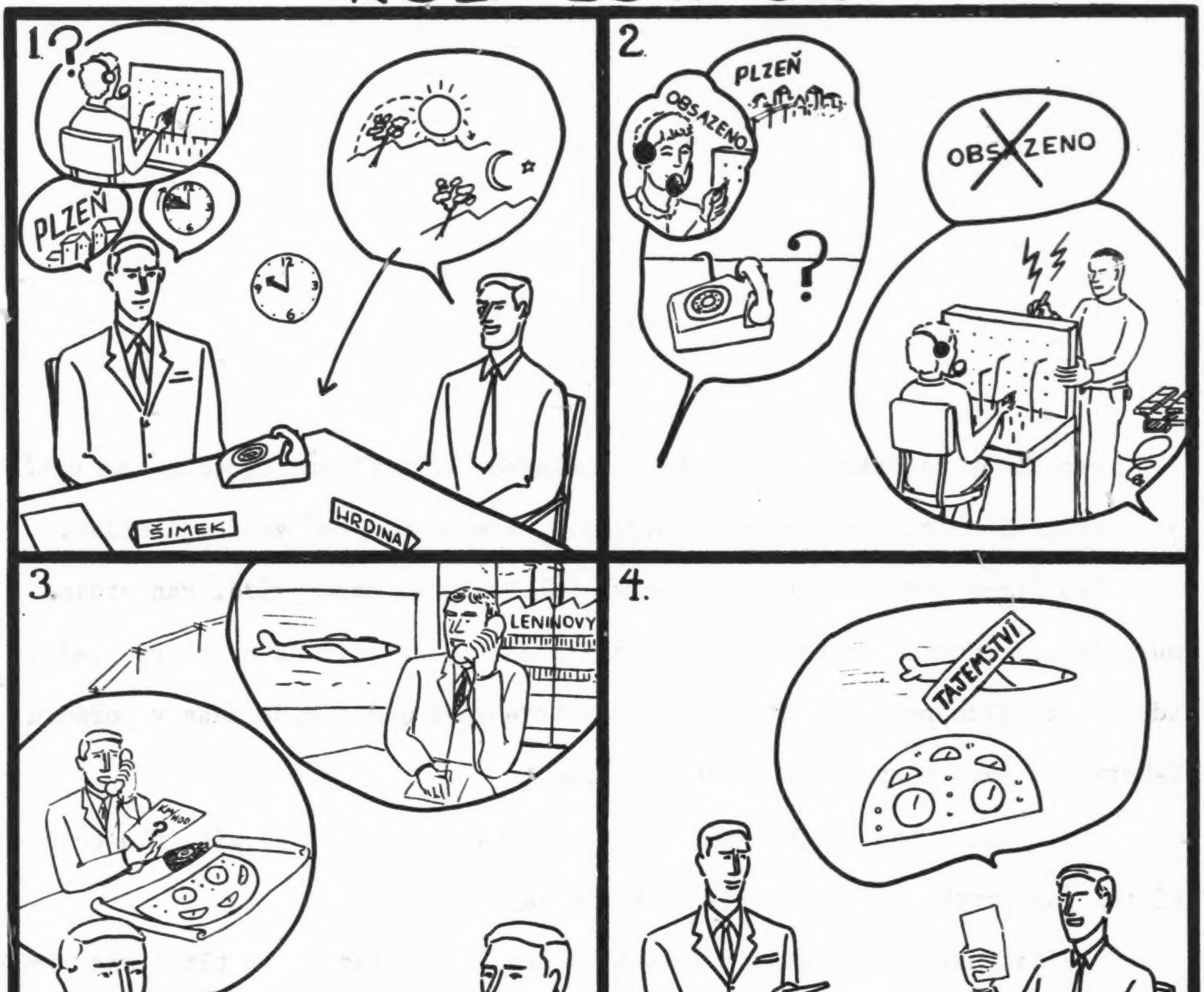
1.
PLZEŇ
ŠIMEK
HRDINA
2.
OBSAZENO
PLZEŇ
OBSAZENO
3.
LENINOVY
ZÁVOD
4.
TAJEMSTVÍ
5.
LENINOVY
6.
S
Č
P
S
N

READING

Pan Šimek už přes hodinu čeká na telefon. Volá Plzeň, protože tam chtějí palubní přístroje pro novou stíhačku, kterou tam teď začínají dělat.

Pan Šimek nemůže rozumět, proč mu telefonistka neodpovídá. Pan Hrdina mu hlásí, že domácí ústředna má poruchu a že tam už je montér, který hledá, kde to je.Nikdo neví,jak dlouho to bude trvat,než linka bude zase v pořádku. Taková věc může taky někdy trvat celý den.

Pan Hrdina chce vědět, jaký výkon bude ta nová stíhačka mít, ale to neví ani pan Šimek, protože to je vojenské tajemství.

Posílat palubní přístroje a nevědět pro jaké letadlo, je těžká věc. Proto chce pan Šimek telefonovat a zlobí se, že musí čekat. Ptá se, kde je slečna Nová a pan Hrdina mu říká, že Božena má dnes a zítra dovolenou, protože se má v sobotu vdávat a její hoch je nemocný.

Pan Šimek a pan Hrdina spolu ještě chvíli mluví a pak jdou domů. Nemohou čekat celý večer nebo celou noc na jeden telefon. Pan Šimek říká: "Taková práce mě nebaví. Já budu zítra telegrafovat."

telegrafovat - to cable

OTÁZKY K TEXTU :

1. Na co čeká pan Šimek ?
2. Jak dlouho už čeká ?
3. Co volá pan Šimek ?
4. Proč volá pan Šimek Plzeň?
5. Je Plzeň velké město?
6. Co teď začíná ta továrna dělat?
7. Co potřebujou pro tu stíhačku?
8. Je stíhačka vojenské letadlo ?
9. Proč neodpovídá telefonistka panu Šimkovi ?
10. Co mu hlásí pan Hrdina ?
11. Která ústředna má poruchu ?
12. Kdo hledá, kde ta porucha je ?
13. Ví někdo, jak dlouho to bude trvat ?
14. Může to trvat dlouho ?
15. Co chce vědět pan Hrdina ?
16. Ví pan Šimek, jaký výkon bude ta stihačka mít ?
17. Proč to nikdo neví ?
18. Může továrna posílat přístroje, když neví,pro jaké letadlo ?
19. Zlobí se pan Šimek, že musí čekat ?
20. Kde je dnes Božena ?
21. Kdy má Božena dovolenou ?
22. Proč má Božena dovolenou ?
23. Kdy se bude Božena vdávat ?
24. Jak se daří jejímu hochovi ?
25. Bude pan Šimek čekat na ten telefon celý večer ?
26. Co bude pan Šimek dělat ?

HOMEWORK

1. The firm I´m working for pays well, but I have to look for another job, because my wife is seriously ill and the doctor says she needs the sea and the sun.

2. As you know the weather here is always bad and it often rains the whole week.

3. Do you know what I´m supposed to do when I don´t know anyone here ?

4. The plane I have a ticket for belongs to the line for which my uncle works as a repairman.

5. I´ll work all night Saturday but I´ll be home Sunday afternoon. I´ll call or wire you Thursday.

6. The new fighter plane our factory is now making has a performance which is still a military secret. We don´t even know its speed.

7. My sister is supposed to get married next Wednesday but her boyfriend is a soldier and he still doesn´t have his leave. God knows that everyone has something to worry about !

jak víte - as you know

GRAMMAR NOTES

Co je dnes ?	What´s today ?
Dnes je pondělí n.	Today´s Monday
úterý n.	Tuesday
středa f.	Wednesday
čtvrtek m.	Thursday
pátek m.	Friday
sobota f.	Saturday
neděle f.	Sunday
všední den, m.	workday, weekday

Kdy je to ?	When is it ?

The preposition v or ve with the accusative is used here. It is never omitted.

	Pronunciation	
Je to v pondělí	/fp... /	It´s on Monday
v úterý	/f´ú... or vú-/	Tuesday
ve středu	/ves.../	Wednesday
ve čtvrtek	/več.../	Thursday
v pátek	/fp.../	Friday
v sobotu	/fs.../	Saturday
v neděli	/vn.../	Sunday

V neděli odpoledne budu doma.	I´ll be at home Sunday afternoon.
Budu tady v pondělí ráno.	I´ll be here Monday morning.
V úterý večer nemám čas.	Tuesday evening I don´t have time.
Ve středu dopoledne máme cvičení.	We have a drill on Wednesday morning.

Answering the question when ?, if the day of the week has an adjective or a demonstrative pronouns with it, it is used in the accusative case without preposition.

Celou neděli budu doma.	I´ll be at home all Sunday.
Tuhle středu bude svátek	This Wednesday will be a holiday.

Příští čtvrtek budeme mít volno.	Next Thursday we'll have a day off
Několikerou sobotu tam budu muset jít.	I'll have to go there some Saturday.
Bude doma některou jinou neděli.	He'll be at home some other Sunday.

VOCABULARY

dovolená, f.	- leave (of absence)
firma, f.	- firm
idiot, m.	- idiot
letadlo, n.	- airplane
linka, f.	- line
montér, m.	- repairman
noc, f.	- night
nutně	- urgently
obsazený	- occupied, busy
palubní, adj.	- deck
pánbůh, m.	- Lord God, the Lord
porucha, f.	- disturbance, technical trouble
přístroj, m.	- apparatus, instrument
palubní přístroje (pl.)	- flight and engine instruments
rychlost, f.	- speed, velocity
slečna, f.	- Miss
starost, f.	- worry, care
stíhačka, f.	- fighter plane
tajemství, n.	- secret
telefonista, m.	- telephone operator (male)
telefonistka, f.	- telephone operator (female)
telegrafovat	- to telegraph, wire, cable
teprve or teprv	- only (of time)
ústředna, f.	- switchboard
vážně	- seriously, gravely
vdávat se	- to get married (of a woman)
výkon, m.	- performance, output

Phrases and Idioms

domácí ústředna	- switchboard
Ústředna (letadlo, auto) má poruchu.	- The switchboard (plane, car) developed technical trouble.
propánaboha (or pro pánaboha or pro pána boha)	- For God's sake!
Na mou duši !	- (Exclamation of strong assurance) Really ! Honest to God. Gee, I wouldn't believe it ! Cross my heart !
Každý má nějakou starost.	- Everyone has something to worry about, everyone has his own troubles.
propánakrále! (or pro pána krále)	- For heaven's sake!

To nemyslíte vážně.	- You're not serious, you don't mean that.
To je to !	- That's the point ! That's that ! That's just it.

Lesson 37

DIALOGUE

Frank is sick

Frank Havel
Božena Nový, his girlfriend
Place: The room, where Frank and his brother Bohumil live. Frank lies quietly. - He is sick. Božena has a day off. Bohumil isn´t at home. He works the entire day and he can´t worry about Frank.

Božena: How do you feel today?
Frank : My head aches a little. I don´t have a fever any more.

Božena: You have to watch that. I brought you some pastry, cold cutlets, and fruit. And also the newspaper.
Frank : Where´re the oranges and lemons from?

Božena: Mother sends them to you. She has good sources.
Frank : They must be expensive now.

Božena: That doesn´t matter. You need vitamins now, so why not, when you have the opportunity.
Frank : It´s very nice of you to take such a good care of me.--Isn´t your boss angry that you´re taking a vacation now?

Božena: No, he isn´t. I´ve finished my bills. He has other problems, though.
Frank : What´s going on?

Božena: Our firm is supplying a factory with panel instruments for some new fighter planes.
Frank : That´s interesting information. Are those fighter planes of Soviet type?

Božena: That I don´t know. We have their telegram but it doesn´t say.

L. 37

Rozmluva

Franta stůně

František Havel
Božena Nová, jeho děvče
Místo: Pokoj, kde bydlí František a jeho bratr Bohumil. František tiše leží - je nemocný. Božena má dovolenou. Bohumil není doma. Pracuje, jak je den dlouhý, a nemůže se o Františka starat.

Božena: Jak je ti dnes?
Franta: Trochu mě bolí hlava. Horečku už nemám.

Božena: Musíš to hlídat. Nesu ti nějaké koláče, studené řízky a ovoce. A taky noviny.
Franta: Odkud jsou ty pomeranče a citróny?

Božena: Posílá ti je maminka. Ona má dobré prameny.
Franta: Musí teď být drahé.

Božena: To je jedno. Ty teď potřebuješ vitamíny, tak proč ne, když je příležitost.
Franta: To je moc hezké, že se tak o mne staráš.-- Nezlobí se tvůj šéf, že si teď bereš dovolenou?

Božena: Nezlobí. Účty mám hotové. Ale on má jiné problémy.
Franta: Co se děje?

Božena: Naše firma dodává jedné továrně palubní přístroje pro nějaké nové stíhačky.
Franta: To je zajímavá informace. Jsou ty stíhačky sovětský typ?

Božena: To nevím. Máme jejich telegram, ale tam to neříkají.

ROZMLUVA Č 37

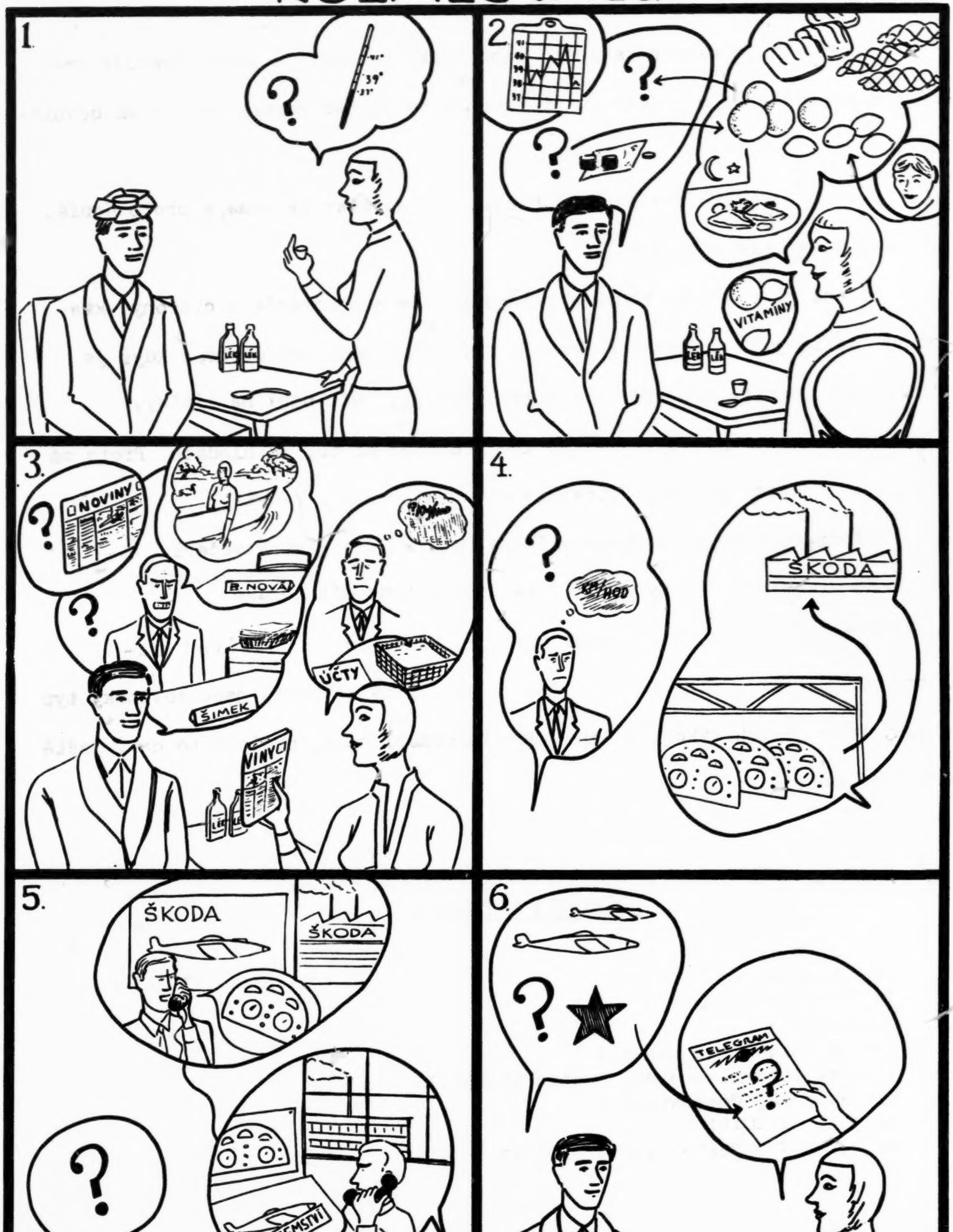
1.
?
41°
39°
37°
LÉK
LÉK
2.
?
?
VITAMINY
LÉK
LÉK
3.
NOVINY
?
?
B. NOVÁ
ŠIMEK
ÚČTY
VINY
LÉK
LÉK
4.
?
KP/HOD
ŠKODA
5.
ŠKODA
ŠKODA
TAJEMSTVÍ
?
6.
?
TELEGRAM
?

Franta je nemocný a leží. Jeho bratr Bohumil je pryč. Pracuje celý den a nemůže se o Frantu starat. Proto je tam Božena, která má dovolenou.

Frantu ještě trochu bolí hlava, ale horečky už nemá, a proto doufá, že bude zase brzy v pořádku.

Božena má pro něho housky, nějaké koláče a pomeranče a citróny, které mu posílá její maminka. Pomeranče a citróny jsou teď drahé, a když je chcete mít, musíte mít štěstí a dobré prameny. Nic není na lístky, ale to moc nepomáhá, když nevíte, který obchod má to, co hledáte. Proto má Franta takovou radost. Potřebuje vitamíny.

Božena mu taky nese studené řízky, které bude jíst k večeři.

Franta čte noviny a vidí, že armáda bude mít nějaké nové stíhačky. Firma, kde Božena pracuje, bude pro ně dodávat palubní přístroje. Franta se ptá, jestli ty stíhačky jsou sovětský typ a jaký bude jejich výkon. Božena tuto informaci nemá, protože to neví ještě ani její šéf.

OTÁZKY K TEXTU :

1. Jak je dnes Frantovi?
2. Je Franta doma ?
3. Co dělá ?
4. Kde je jeho bratr Bohumil ?
5. Může se Bohumil o svého bratra starat ?
6. Kdo se o něj dnes stará ?
7. Co bolí Frantu?
8. Má Franta ještě vysoké horečky ?

9. Co mu nese Božena ?
10. Kdo mu posílá ty pomeranče a citróny ?
11. Musíte mít dobré prameny, když je chcete ?
12. Stačí jen znát ty prameny ?
13. Co musíte mít ještě ?
14. Má každý obchod vždycky to, co potřebujete ?
15. Pomáhá to, že nic není na lístky?
16. Proč je Franta rád, že mu Božena nese pomeranče a citróny ?
17. Co bude mít Franta k večeři ?
18. Co čte Franta?
19. Co bude mít armáda?

20. Kdo bude dělat pro ty stihačky palubní přístroje ?
21. Co chce vědět Franta?
22. Má Božena tuto informaci ?
23. Proč Božena ještě tuto informaci nemá ?

HOMEWORK

1. The factory is going to make some new machines for the Soviet Army.

2. No one knows yet whether these new fighter planes are going to have the same speed as the old types.

3. Our new house has large rooms downstairs but the kitchen and bathroom are small.

4. Their daughters are going to be married Saturday of next week.

5. His father sells new and old automobiles. The prices are high but he does a good business (good businesses).

6. I´m looking for the keys to my car.

7. These waste-paper baskets are much too small. Do you know where the large ones are ?

8. I smoke cigarettes, but I never smoke these. They´re too strong for me.

9. Pardon me ! Do you have a light ? (Do you have matches ?)

10. I need new tires, but I´m going to wait one week more because the papers say that prices are going to be low again.

nízký - low
ještě jeden týden = one week more

GRAMMAR NOTES

PLURAL

strom

Hard stem masculine inanimate nouns form the nominative and the accusative plural by adding - y to the stem :

strom	**- tree**
stromy	**- trees**

---

klíč

Soft stem masculine inanimate nouns form the nominative and the accusative plural by adding - e to the stem :

klíč	**- key**
klíče	**- keys**

žena

Feminine nouns whose nominative singular ends in - a form the nominative and the accusative plural by adding - y to the stem :

žena	**- woman**
ženy	**- women**

Demonstratives

Ten and ta change to ty :

ten strom	**- this (that) tree**
ty stromy	**- these (those) trees**
ten klíč	**- this (that) key**
ty klíče	**- these (those) keys**
ta žena	**- this (that) woman**
ty ženy	**- these (those) women**
tyhle stromy	**- these trees (here)**
tamty klíče	**- those keys (there)**

Adjectives

The nominative and accusative plural ending of hard type adjectives masculine inanimate and feminine, is - é :

vysoký strom	high tree
vysoké stromy	high trees
nový klíč	new key
nové klíče	new keys
mladá žena	young woman
mladé ženy	young women

Soft type adjectives have the same ending as in the singular, - í :

nedělní program	Sunday program
nedělní programy	Sunday programs
denní prohlídka	daily inspection
denní prohlídky	daily inspections

Examples

ten nový film	ty nové filmy
ten dobrý nápad	ty dobré nápady
ten malý plat	ty malé platy
ten drahý lístek	ty drahé lístky
ten přední vchod	ty přední vchody
ten obývací pokoj	ty obývací pokoje
ten zimní měsíc	ty zimní měsíce
ten malý koš	ty malé koše
ten anglický stroj	ty anglické stroje
ten špinavý plášť	ty špinavé pláště
ta vysoká cena	ty vysoké ceny
ta spolehlivá zpráva	ty spolehlivé zprávy
ta nejlepší továrna	ty nejlepší továrny
ta americká cigareta	ty americké cigarety

NOTE 1. : the -e- in lístek is dropped in the plural lístky, and in some other words :

zájem	zájmy	BUT	oblek	obleky
týden	týdny		hotel	hotely
čtvrtek	čtvrtky		kostel	kostely
pátek	pátky		pohled	pohledy

L. 37 **NOTE 2.** : -ů- changes to -o- :

stůl - stoly BUT důvod - důvody
vůz - vozy kůl - kůly nebo koly
dům - domy
nůž - nože

NOTE 3. : note the change of - í to - ě :

vítr - větry

Dva

dva (masculine form) } - two
dvě (feminine and neuter form) } - two

dva stromy - two trees
dvě knihy - two books

VOCABULARY

bolet	- to hurt, ache
citrón, m.	- lemon
dodávat	- to supply, deliver
hlídat	- to watch, guard, to look after
informace, f.	- information
koláč, m.	- coffee cake
nést, nesu	- to carry, bring
noviny, f. pl.	- newspaper, newspapers
odkud, interrog. part.	- from where
ovoce, n.	- fruit
pomeranč, m.	- orange
pramen, m.	- source, fountain, spring
problém, m.	- problem
příležitost, f.	- occasion, opportunity
řízek, m.	- (veal) cutlet
sovětský	- Soviet
starat se	- to take care of
šéf, m.	- boss, chief
telegram, m.	- telegram
typ, m.	- type
účet, m.	- bill, account
vitamín or vitamin /-mín/, m.	- vitamin
zajímavý	- interesting, of interest
horečka, f.	- fever
tiše, adv.	- silently, quietly; in a low tone

Phrases and Idioms

Bolí mě hlava.	- I have a headache.
Bolí mě ruka.	- My hand hurts.
To je jedno.	- That doesn't matter. It's all the same.

Lesson 38

DIALOGUE

A service station

Bohumil Havel
Mr. Soukup
Place: A service station. Bohumil needs some tires for his bicycle. He has to repair them every three - four kilometers. Mr. Soukup gives him advice.

Soukup: Well - do you see those two grey towers?
Havel : Those are barracks, aren't they?

Soukup: That's the motor company.
Havel : Of course they don't have tubes for sale.

Soukup: But they often have thefts there.
Havel : I don't know how to steal.

Soukup: It's enough if you know Staff Sergeant Bílek.
Havel : No, that doesn't appeal to me.-- Don't you know where they buy old materials, like scrap iron, rubber, bones, bottles and other such things.

Soukup: That's simple. Over there, not far from here, is a collection point. - And what else do you want?
Havel : A buddy of mine is now in service. He will be home in three weeks. I'm looking for a job for him. He's a cook.

Soukup: Perhaps that won't be difficult. I'll keep that in mind.
Havel : I know, Mr. Soukup, that you always have good ideas. Thanks very much.

Rozmluva

Benzínová stanice

Bohumil Havel
Pan Soukup
Místo: Benzínová stanice. Bohumil potřebuje nějaké duše na kolo. Musí je spravovat průměrně každé tři - čtyři kilometry. Pan Soukup mu dává radu.

Soukup: No - vidíte tamhlety dvě šedivé věže?
Havel : To jsou kasárny, ne?

Soukup: Tam je armádní autorota.
Havel : Tam přece nemají duše na prodej.

Soukup: Ale mají tam často krádeže.
Havel : Já krást neumím.

Soukup: Ono stačí, když tam znáte rotného Bílka.
Havel : Ne, to se mi nelíbí.--Nevíte, kde kupujou starý materiál, jako železo, gumu, kosti, láhve a takové věci?

Soukup: To je jednoduché. Tamhle nedaleko je sběrna. A co ještě chcete?
Havel : Jeden můj kamarád teď prodělává základní vojenskou službu. Za tři týdny bude doma. Hledám pro něj místo. On je kuchař.

Soukup: To snad nebude těžké. Budu na to myslet.
Havel : Já vím, pane Soukup, že vy vždycky máte dobré nápady. Děkuju mockrát.

ROZMLUVA Č 38

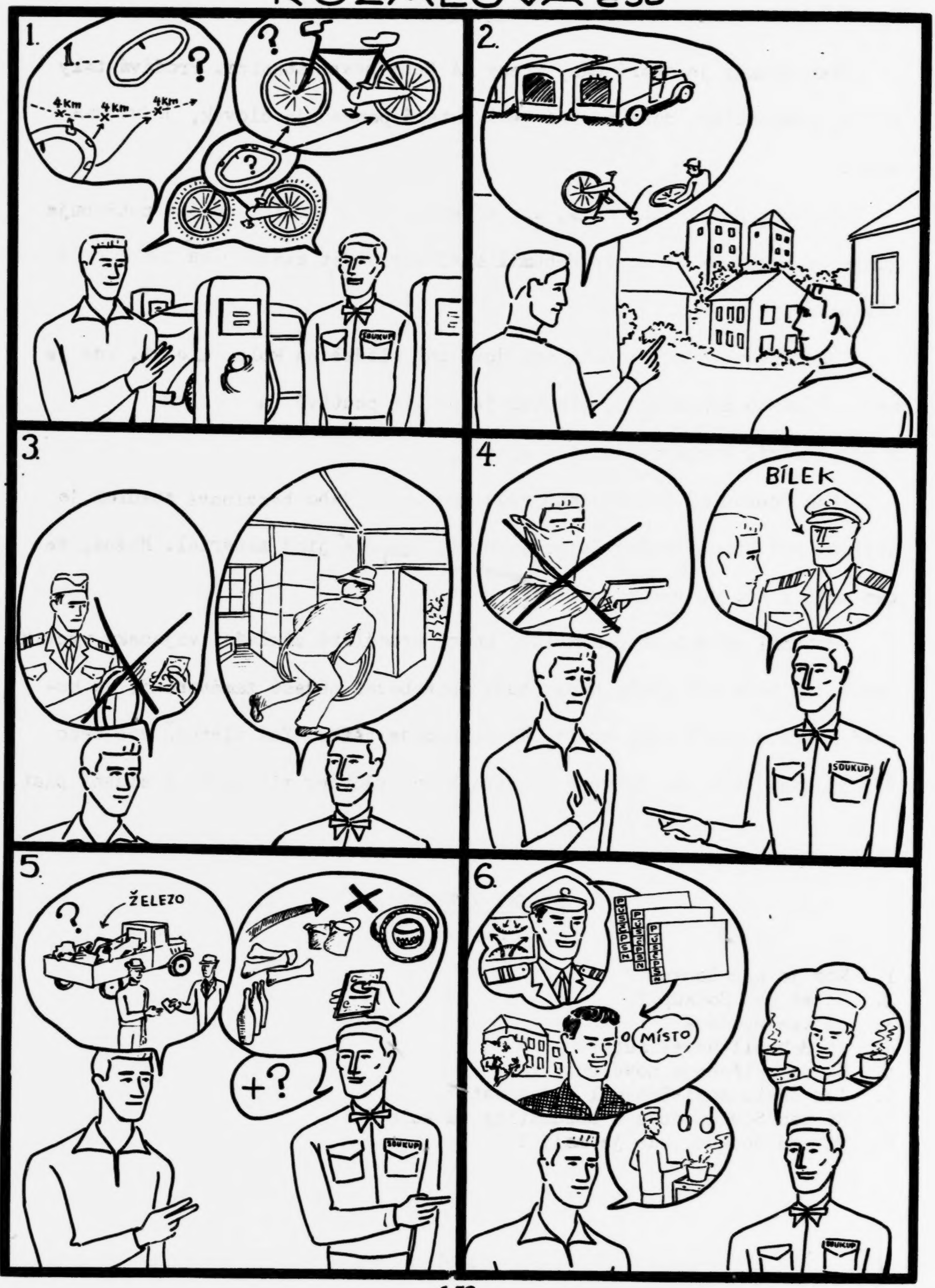
1.
1.
?
4km
4km
4km
?
?
SOUKUP
2.
3.
4.
BÍLEK
SOUKUP
5.
ŽELEZO
?
+?
SOUKUP
6.
O MÍSTO
SOUKUP

READING

Pan Soukup je starý pán, který má benzínovou stanici. Prodává taky oleje, pneumatiky, duše a jiné věci, které potřebuje člověk, když má auto.

Bohumil Havel auto nemá, ale má kolo. Není nové a potřebuje gumy. Je to už tak zlé, že Bohumil musí spravovat každé dva nebo tři kilometry.

Pan Soukup bohužel nemá ani duše ani pláště na kolo, ale ví, kde je mají. Říká to Bohumilovi, ale ten je příliš poctivý a nechce kupovat věci, které někdo jiný krade ...

Pan Soukup má ještě jinou radu : naproti jeho benzínové stanici je sběrna, kde kupují staré železo, kosti, láhve a jiný materiál. Možná, že tam mají i to, co Bohumil hledá.

Bohumil má dobrého kamaráda, který prodělává základní vojenský výcvik. Ještě tam bude tři týdny,a pak bude potřebovat nějaké zaměstnání. Je kuchař,a proto pan Soukup myslí, že to nebude těžké. Zná alespoň dvě nebo tři jídelny, kde pro dobrého kuchaře budou vždycky mít místo a slušný plat.

OTÁZKY K TEXTU :

1. Kdo je pan Soukup ?
2. Co má pan Soukup ?
3. Co tam prodává ?
4. Má Bohumil Havel auto ?
5. Na co potřebuje nové gumy ?
6. Jak často musí Bohumil spravovat ?
7. Má pan Soukup duše a pneumatiky na kolo ?
8. Ví pan Soukup, kde je mají ?

9. Líbí se Bohumilovi jeho nápad ?
10. Proč se mu ten nápad nelíbí ?
11. Kde je sběrna pro starý materiál ?
12. Co tam kupujou a prodávají ?
13. Má Bohumil kamaráda ?
14. Co prodělává jeho kamarád ?
15. Jak dlouho tam ještě bude ?
16. Co bude potřebovat potom ?
17. Jaké je jeho zaměstnání ?
18. Ví pan Soukup, kde budou potřebovat kuchaře ?
19. Platí tam kuchaře dobře ?
20. Má každý kuchař dobrý plat ?

HOMEWORK

1. Both buses are leaving early in the morning.

2. An infantry battalion has four companies.

3. An infantry regiment has three battalions.

4. I don´t like light-colored cars.

5. Some modern apartments are too small.

6. The garrison where Frank is going through his basic military training has only two movie theatres, but both are large and inexpensive.

7. The town is only four kilometers from here. We´ll be there in about an hour.

8. I´ll be here two more months.

9. He has good ideas, but hasn´t got the time and opportunity he needs for the work.

10. Can you tell me which firms are making instruments for these cars?

11. Czechoslovakia sends the Soviet Union new machines which their army needs for training.

12. What kind of cigarettes do you smoke?

Československo, n. - Czechoslovakia

13. **These chairs and tables are still good.**

14. **His answers are always correct.**

Sovětský svaz,m. = Soviet Union
přístroj, m. = instrument

NUMERALS

m.	f.	n.	
jeden	jedna	jedno	- one
dva	dvě	dvě	- two
tři	tři	tři	- three
čtyři	čtyři	čtyři	- four

The numerals tři and čtyři have the same form for all three genders.

jeden pluk	dva pluky	tři nebo čtyři pluky
jedna fronta	dvě fronty	tři nebo čtyři fronty
jedno družstvo	dvě družstva	tři nebo čtyři družstva

PLURAL

duše Feminine nouns whose nominative singular end in - e have the same ending in the nominative and accusative plural :

jedna duše - dvě duše

---

kost Feminine nouns whose nominative singular ends in a consonant fall into two groups :

One group forms the nominative and accusative plural by adding - i to the stem :

kost - kosti

Another group adds - e to the stem :

láhev - láhve

A few words can have either ending. For example :

čtvrt (quarter)	- čtvrtě	or	čtvrti
loď (ship)	- lodě	or	lodi
nit (thread)	- nitě	or	niti

Examples

jedna autobusová stanice - dvě autobusové stanice
jedna přední lóže - dvě přední lóže
jedna zajímavá fotografie - dvě zajímavé fotografie
ta důležitá schůze - ty důležité schůze
ta místní organizace - ty místní organizace
ta nedělní snídaně - ty nedělní snídaně
jedna malá ložnice - tři malé ložnice
jedna dobrá restaurace - tři dobré restaurace
jedna volná židle - čtyři volné židle

jedna dobrá příležitost - dvě dobré příležitosti
vojenská hodnost - vojenské hodnosti
krátká žádost - krátké žádosti
jedna velká místnost - čtyři velké místnosti
zajímavá věc - zajímavé věci
stará kost - staré kosti
sůl - soli
správná odpověď - správné odpovědi
radost - radosti

jedna velká skříň - dvě velké skříně
jedna postel - tři postele
plná láhev - plné láhve
kancelář - kanceláře
jedna mladá neteř - dvě mladé neteře

VOCABULARY

armádní	- army (adj.)
autorota, f.	- motor company
benzínový	- gasoline (adj.)
čtyři	- four
druhý	- second
dva, dvě, dvě	- two
guma, f.	- rubber, eraser, tire
jednoduchý	- simple
kasárny, f. pl., nebo kasárna, n. pl.	- barracks
kilometr, m.	- kilometer
krádež, f.	- theft
krást (kradu)	- to steal
kuchař, m.	- cook
materiál, m.	- material
oba, obě, obě	- both
prodej, m.	- sale
prodělávat	- to go through; to operate in the red
průměrně	- on the average
rada, f.	- advice, counsel
rota, f.	- company
rotný, m.	- staff sergeant
sběrna, f.	- collecting point
těžko	- with difficulties
tři	- three
věž, f.	- tower, spire, turret
výcvik, m.	- training
základní	- basic, fundamental
železo, n.	- iron

Phrases and Idioms

na prodej	- for sale
Prodělává základní vojenský výcvik.	- He's going through basic military training.
Člověk nikdy neví.	- One never knows.
za tři týdny	- in three weeks
Děkuju mockrát.	- Thanks ever so much.
Prodělává základní vojenskou službu.	- He is in service.

Lesson 39

DIALOGUE

Military Service

Bohumil Havel
Ladislav Stehlík
Place: A Prague street

Bohumil : How do you like military service?
Ladislav: The majority of things aren't worth a darn. But the chow is OK. The daily rations are big enough.

Bohumil : This uniform ins't so bad.
Ladislav: No, it's not, but when we have training, we wear fatigues.

Bohumil : And who conducts the political indoctrination?
Ladislav: Each platoon has a leader who conducts the political indoctrination. He is really a trained Communist, loyal to the Communist party and the Soviet Union.

Bohumil : Does he send out regular reports on you?
Ladislav: Yes. - I'm always glad when the bugle blows taps - at least things are quiet afterwards.

L. 39

Rozmluva

Vojenská skužba

Bohumil Havel
Ladislav Stehlík
Místo: Pražská ulice

Bohumil : Jak se ti líbí vojenská služba?
Ladislav: Většinou to nestojí za nic. Ale na jídlo si nemůžu stěžovat. Denní dávky jsou dost veliké.

Bohumil : Ta uniforma není špatná.
Ladislav: Není, ale když cvičíme, nosíme polní stejnokroj.

Bohumil : A kdo vás politicky vzdělává?
Ladislav: Každá četa má velitele, který vede politickou výchovu. Je to vlastně školený komunista, loajální ke komunistické straně i k Sovětskému svazu.

Bohumil : Dělá on na vás pravidelná hlášení ?
Ladislav: Ano.- Jsem rád, když trubka hlásí večerku - pak aspoň je už pokoj.

ROZMLUVA č 39

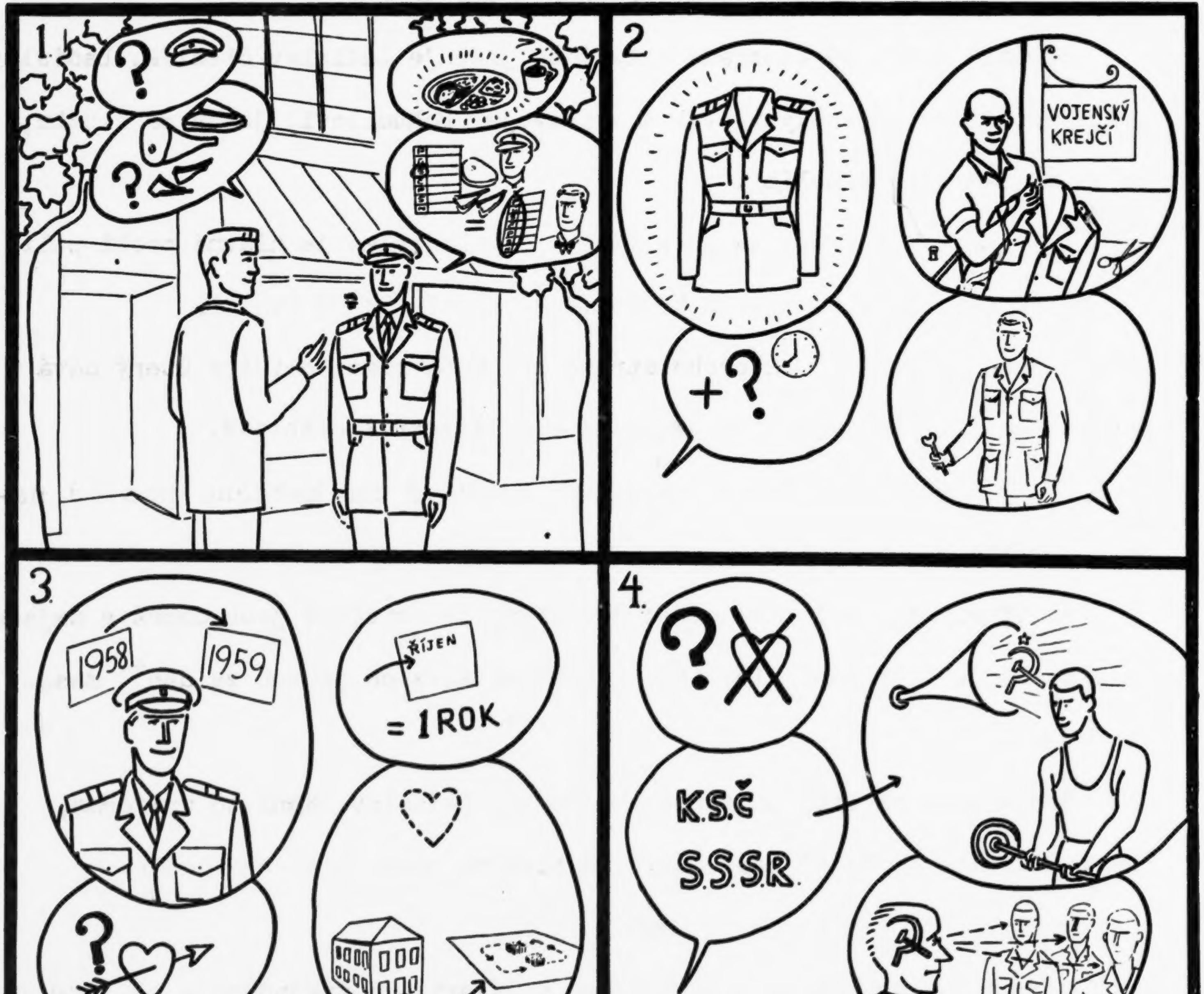
1.
2.
VOJENSKÝ KREJČÍ
3.
1958
1959
ŘÍJEN
= 1 ROK
4.
K.S.Č
S.S.S.R.
5.
S.S.S.R
HLÁŠENÍ
6.
KAVÁRNA
KAVÁRNA

READING

Bohumil Havel má kamaráda, který se jmenuje Ladislav Stehlík. Ladislav právě prodělává vojenský výcvik a vypravuje[+] Bohumilovi, jakou má službu,a co se mu tam líbí a nelíbí.

Je moc věcí, které se mu nelíbí. Ladislav je hlavně proti politické výchově. Říká, že ta je hrozná. Každá četa má svého velitele, kterého strana pro tuto práci cvičí,a který dává pozor, jestli každý voják je loajální a politicky spolehlivý. Taky každého hlídá a na každého posílá nahoru pravidelná hlášení.

Na výcvik si Ladislav nestěžuje. Říká, že cvičiště jsou dobrá a nejsou daleko. Jídlo taky není zlé. Každý voják má alespoň jednou za den[++] maso. Hlad nemá nikdo.

Bohumilovi se líbí uniforma, kterou má Ladislav. Není to uniforma, jakou Ladislav obyčejně nosí. Když má službu, musí mít cvičební stejnokroj jako každý jiný voják.

Pravda je, že armáda dává každému vojákovi dva stejnokroje : cvičební na cvičení a práci,a vycházkový, když má volno a chce jít mimo kasárny ke své rodině, ke svému děvčeti a podobně. Ladislav má štěstí. Jeho strýc je vojenský krejčí,a proto má stejnokroj, který dobře vypadá a který mu dobře sedí[+++].

[+] vypravovat - to narrate, to tell

[++] jednou za den - once a day

[+++] stejnokroj (uniforma, oblek, kabát) dobře sedí - the uniform fits well

právě	- just
moc věcí	- a lot of things
a podobně	- and the like
vycházkový stejnokroj	- class A uniform

OTÁZKY K TEXTU :

1. Má Bohumil Havel kamaráda ? Jak se jmenuje ?
2. Co je jeho kamarád ?
3. Co prodělává Ladislav ?
4. Líbí se Ladislavovi vojenská služba ?
5. Co se mu tam nelíbí ?
6. Jaká je politická výchova ?
7. Kdo vede politickou výchovu?
8. Na co hlavně dává pozor?
9. Stěžuje si Ladislav na výcvik ?
10. Jaká jsou cvičiště ?
11. Jsou cvičiště daleko ?
12. Jaké je jídlo ?
13. Má každý voják aspoň jednou za den maso ?
14. Jaké jsou příděly ?
15. Líbí se Bohumilovi uniforma, kterou má Ladislav ?
16. Nosí Ladislav obyčejně tak pěknou uniformu ?
17. Jakou uniformu nosí obyčejně?
18. Má každý voják dvě uniformy ?
19. Jak to, že Ladislav má uniformu, která mu tak dobře sedí ?

HOMEWORK

1. Prague and Pilsen are large Czech cities.

2. American cars are good, but their prices are high.

3. Our homework is sometimes quite (dost) difficult.

4. Some military drill fields are not large enough.

5. I have four telephones, two here and two at home, but I don't know their numbers.

6. We like our girl friends because they're gay.

7. Some schools have two or three football teams.

8. Our commander writes long reports on (na) every soldier.

9. We have two tennis courts here, but they're always occupied.
10. I don't like big meals when the weather is warm.
11. English bicycles are light and therefore good for long trips.
12. They write that Soviet military airplanes are as fast as ours.
13. This room doesn't have large windows, but the light is good.
14. Our grocer sells young chickens and they aren't too expensive.
15. My friend says that western beers are as good as eastern beers.
16. Some fields constantly need water.
17. I don't like to write long letters.
18. We have two radios, but both are old and not too good.
19. Only the president and his government know certain military secrets.

GRAMMAR NOTES

PLURAL NEUTER

město

Neuter nouns ending in the nominative singular in - o form the nominative and accusative plural by adding - a to the stem :

město	- city
města	- cities

moře

Some neuter nouns whose nominative singular ends in - e have the same ending in the nominative and accusative plural :

moře	- sea
moře	- seas
hřiště	- playground
hřiště	- playgrounds

kuře

Another group of neuter nouns whose nominative singular ends in - e, form the nominative and accusative plural by adding - ata to the stem. This group includes mainly nouns denoting young living beings :

kuře	- chicken (baby chick)
kuřata	- chickens

znamení

Neuter nouns whose nominative singular ends in - í have the same ending in the nominative and accusative plural :

znamení	- signal
znamení	- signals

demonstratives

The plural of the demonstrative to is ta :

to město	- that city
ta města	- those cities

adjectives

In the plural the neuter nominative and accusative ending of hard type adjectives is - á.

Soft type adjectives have the same ending in the plural nominative and accusative as in the singular.

velké město	- large city
velká města	- large cities
hlavní město	- capital city
hlavní města	- capital cities

Examples

jedno jídlo	- dvě jídla
jedno družstvo	- dvě družstva
zadní kolo	- zadní kola
hrozné horko	- hrozná horka
telefonní číslo	- telefonní čísla
silné sklo	- silná skla
sluchátko	- sluchátka
hezké tělo	- hezká těla
české město	- česká města
velké teplo	- velká tepla
nejlepší místo	- nejlepší místa
drahé rádio	- drahá rádia
jedno piano	- dvě piana
policejní auto	- policejní auta
jedno pivo	- čtyři piva
drahé pero	- drahá pera
zadní okno	- zadní okna
vojenské cvičiště	- vojenská cvičiště
jedno vejce	- dvě vejce
pravidelné hlášení	- pravidelná hlášení
dobré zaměstnání	- dobrá zaměstnání
velké nebezpečí	- velká nebezpečí
jednoduché cvičení	- jednoduchá cvičení
posádkové velitelství	- posádková velitelství
jedno hezké děvče	- dvě hezká děvčata
jedno malé kuře	- dvě malá kuřata

NOTE :

téma (or thema)	- témata (or themata)

VOCABULARY

agitátor, m.	- propagandist, agitator
cvičit	- to train, practice, exercise
cvičební	- training (adj.)
četa, f.	- platoon
dávka, f.	- ration
hlášení, n.	- report
jídlo, n.	- meal, food
komunistický	- Communist (adj.)
loajální	- loyal
politický	- political
pracovní	- work (adj.), working
pravidelný	- regular
příděl, m.	- ration
služba, f.	- service
stejnokroj, m.	- uniform
stěžovat si na někoho	- to complain about s.o.
svaz, m.	- union; association
školený	- schooled, trained
špeh, m.	- spy, informer
trubka, f.	- bugle; pipe (of small diameter)
večerka, f.	- taps
většina, f.	- majority
většinou	- mostly, for the most part
vláda, f.	- government
vlastně	- as a matter of fact, actually
výchova, f.	- education
vzdělávat	- to educate
pravý	- right (opposite to left); real, genuine

Phrases and Idioms

To nestojí za nic.	- That's no good; it's not worth a darn.
cvičební (nebo polní)stejnokroj	- fatigues
Sovětský svaz	- Soviet Union

Lesson 40

DIALOGUE

Military Service
Cont'd

Bohumil Havel
Ladislav Stehlík, his friend
Place: A small restaurant

Ladislav: When are you going before the draft commission?

Bohumil : Not again until next year. But I don't think I'll ever be a soldier.

Ladislav: Why? Aren't you healthy?

Bohumil : Yes, thank God. I just don't see well.

Ladislav: Military service isn't bad. Every day you get three of four meals. A soldier doesn't have chicken all the time, but we eat well.

Bohumil : Food isn't the main thing. There are other things that no one likes. You take field training too, don't you?

Ladislav: Well, in the evening now and then our body and bones ache. On the other hand, I know that tomorrow I'll have eggs for breakfast again, and Sundays for lunch possibly even Wiener schnitzels.

Rozmluva

Vojenská služba
Pokračování

Bohumil Havel
Ladislav Stehlík, jeho kamarád
Místo: Malá restaurace

Ladislav:	Kdy ty jdeš k odvodu?
Bohumil :	Až zase za rok. Ale nemyslím, že kdy budu voják.
Ladislav:	Proč? Nejsi zdravý?
Bohumil :	Zaplať Pánbůh, to jsem. Jen moc špatně vidím.
Ladislav:	Vojenská služba není špatná. Dostáváš tam každý den tři až čtyři jídla. Voják nemá pořád kuřata, ale jíme dobře.
Bohumil :	Jídlo není to hlavní. Jsou jiné věci, které se člověku nelíbí. Taky chodíte na cvičení, ne?
Ladislav:	No, večer nás někdy bolí každý sval. Zato vím, že zítra zase budou k snídani vejce, a v neděli k obědu možná i telecí řízky.

---

telecí řízek	- Wiener schnitzel (breaded veal cutlet)
sval, m.	- muscle

ROZMLUVA Č 40

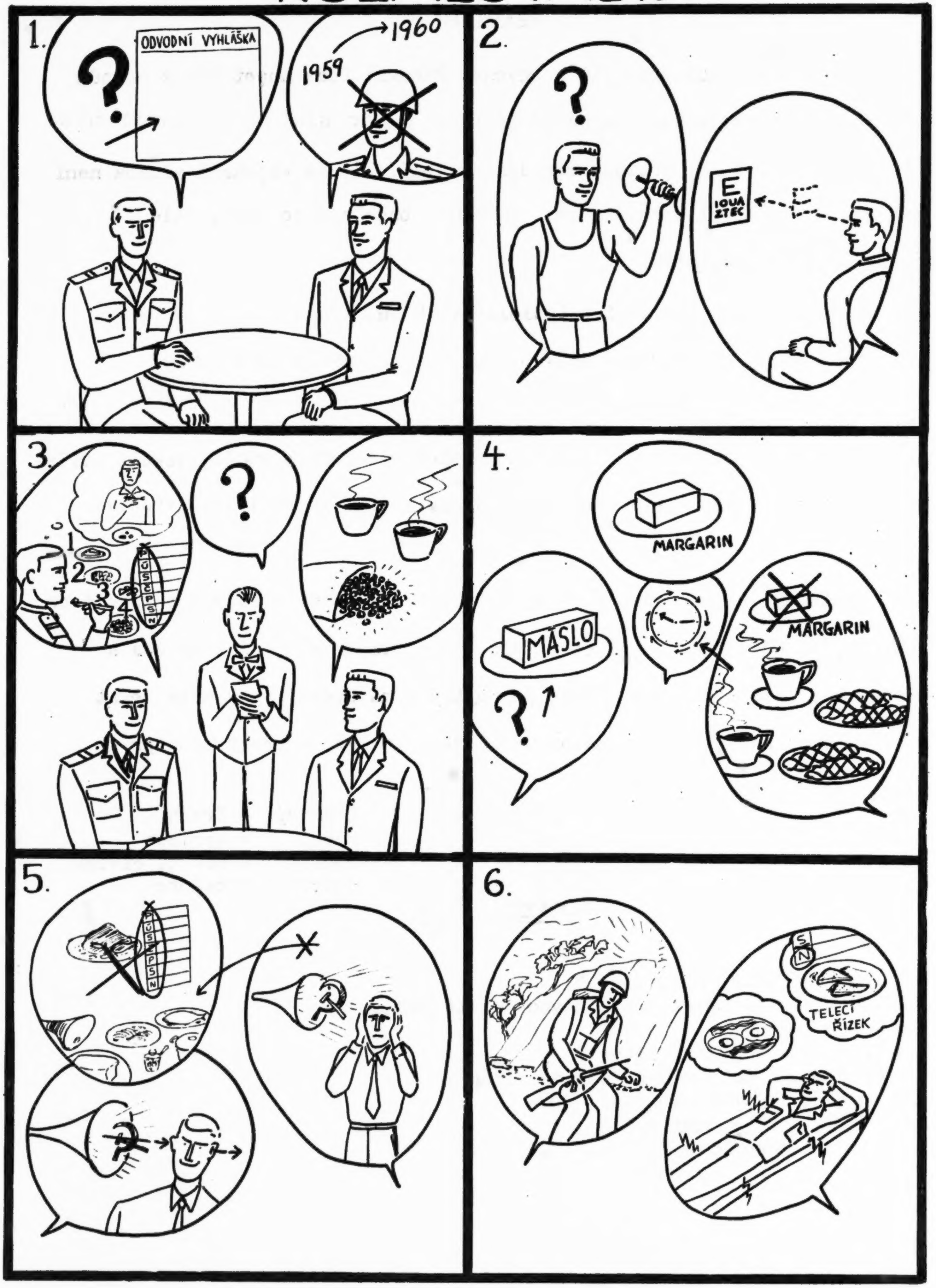
1.
ODVODNÍ VYHLÁŠKA
?
1959
1960
2.
?
E
IOUA
ZTEC
3.
?
1
2
3
4
P Ú S Č P S N
4.
MARGARIN
MÁSLO
?
MARGARIN
5.
P Ú S Č P S N
6.
S
N
TELECÍ ŘÍZEK

READING

Každý mladý muž musí jít k odvodu. Bohumil bude muset jít k odvodu příští rok ještě jednou. Letos je ještě asi moc slabý. Bohumil myslí, že nebude voják, protože moc špatně vidí. Ví, že vojenská služba není tak zlá. Voják alespoň ví, že pořád bude mít co jíst. Ale Bohumilovi se líbí doma.

Číšník nese Bohumilovi a Ladislavovi kávu.

Taky mohou mít čerstvé housky a máslo, jestli chtějí.

Bohumil se ještě ptá na různé jiné věci. Chce vědět, jestli cvičení jsou těžká, jestli cvičiště jsou daleko a jaká je politická výchova.

Ladislav se jen směje a říká, že člověk to nesmí brát moc vážně, a potom to jde. Když někdy bolí celé tělo, je voják rád, když má čas a místo, kde může odpočívat. Když je chytrý a má štěstí, tak může čekat i nějakou tu hodnost. Čas potom utíká jako voda a dva roky jsou pryč dřív, než si člověk myslí.

čerstvý = fresh
různý = various
chytrý = smart, clever
dřív,než = before

OTÁZKY K TEXTU :

1. Kam musí každý mladý muž ?
2. Bude Bohumil muset jít k odvodu ještě jednou ?
3. Kdy ?
4. Proč není voják už letos ?
5. Proč doufá Bohumil, že nebude voják ?
6. Jaká je vojenská služba?
7. Kde se líbí Bohumilovi ?
8. Kdo jim nese kávu ?

9. Co ještě mohou mít ?
10. Mají máslo ?

11. Co ještě chce Bohumil vědět ?
12. Bere Ladislav všecko vážně ?
13. Co musí voják umět, když ho bolí tělo ?

14. Utíká čas rychle každému vojákovi ?
15. Jsou dva roky brzy pryč ?
16. Utíká vám tady čas?
17. Trvá vaše služba taky tři léta?
18. Máte rád teplé léto?

HOMEWORK

1. Opposite our school there are two small restaurants where they have very good lunches and suppers.

2. I know only three stores where they sell double-breasted suits.

3. We have two dining rooms here. Both have simple but very good meals.

4. The United States has only two large political parties.

5. Our headquarters has its offices opposite the small drillfield.

6. Young girls don´t like to wear hats any more.

7. English Fords have very small wheels.

8. I smoke only cigarettes, but I smoke a lot. I buy at least three packs every day.

9. California doesn´t have hot summers, as New York has.

10. I´m allowed to eat white meat(s) only.

11. Do you have two seats+ for tonight ? Are they very expensive ?

12. The rooms where we have our classes are not large enough.

+ seat - místo, n.

Spojené státy, pl. = United States
Ford, m. = Ford

Lesson 41

DIALOGUE

Military service
Cont'd

Bohumil Havel
Ladislav Stehlík, his friend
Place: A small Prague restaurant

Bohumil : Well, then, military life agrees with you. I'm glad I'm a civilian

Ladislav: Good, but what about me? The Board of Labor will need people (manpower) for Ostrava or Most, and I'll be digging coal and ruining my fingers.

Bohumil : You're a precision mechanic, that's not for you.- Do you march a lot?

Ladislav: We have marches all the time. One firing range is quite far but they don't transport us there. There is no shortage of fuel and oil, but we go on foot.

Bohumil : That's probably the range where they're now testing some new weapons.--Do you get good chow when on maneuvers?

Ladislav: It'll do. - But I have to go back now. I don't have a pass. I only have one more piece of news for you. I want to get married.

L. 41

Rozmluva

Vojenská služba
Pokračování

Bohumil Havel
Ladislav Stehlík, jeho kamarád
Místo: Malá pražská restaurace

Bohumil : Tak tobě se vojna líbí? Já jsem rád, že jsem civilista.

Ladislav: No dobře, ale co já? Pracovní úřad bude potřebovat síly pro Ostravu nebo Most, a já budu kopat uhlí a ničit si prsty.

Bohumil : Ty jsi jemný mechanik, to pro tebe není. - Pochodujete moc?

Ladislav: Pochody máme pořád. Jedna střelnice je hodně daleko, ale nedopravujou nám tam. Nouze o pohonné hmoty není, ale chodíme pěšky.

Bohumil : To je asi ta střelnice, kde teď zkoušejí nějaké nové zbraně. - Dostáváte dobře jíst, když máte manévry?

Ladislav: Jde to. - Ale teď už musím zpátky. Nemám dovolenku přes čas. Jen pro tebe mám ještě jednu novinku. Chci se ženit.

ROZMLUVA Č 41

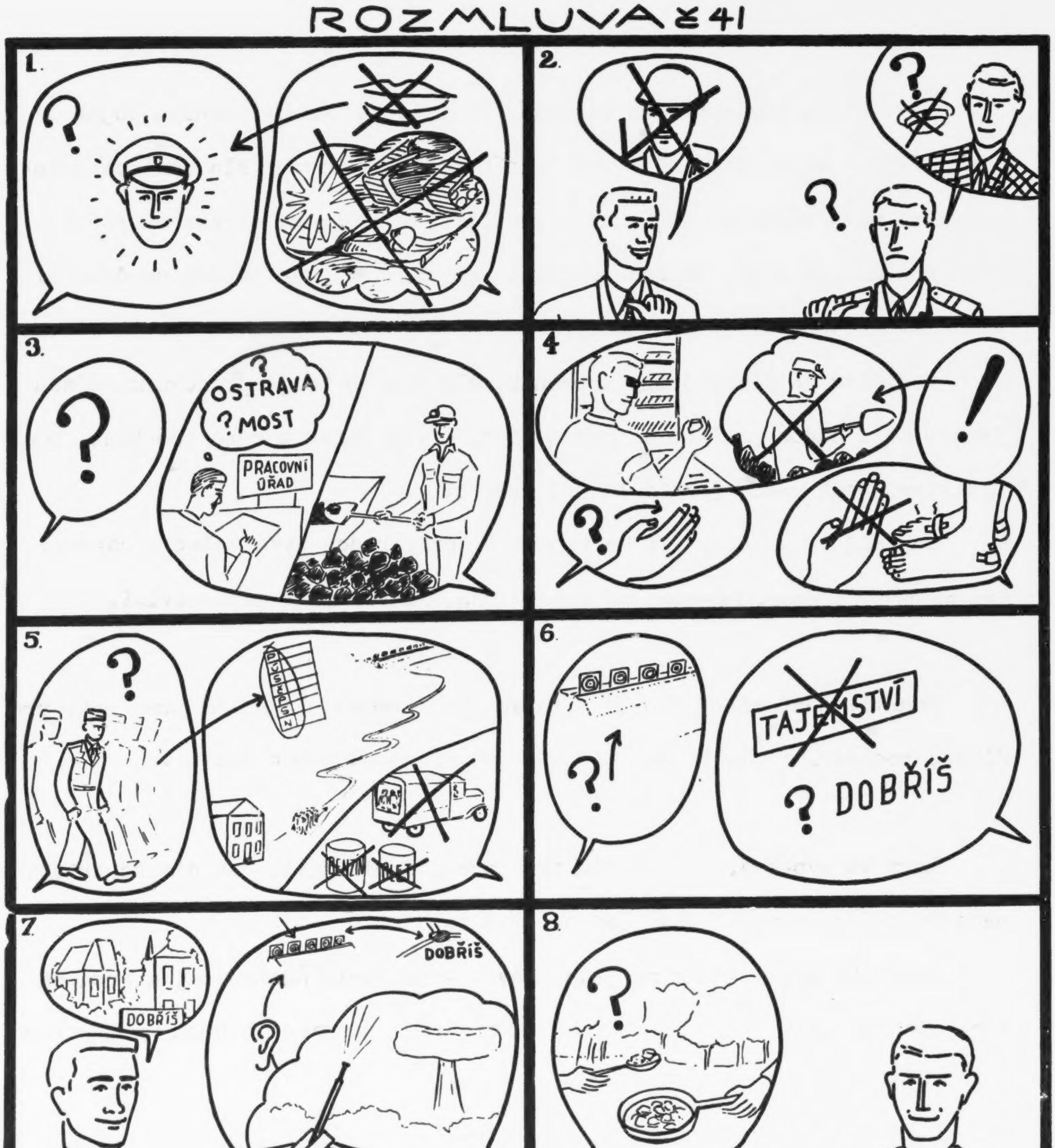
1.
2.
3.
OSTRAVA
MOST
PRACOVNÍ ÚŘAD
4
5.
P V S Č P S N
BENZÍN
OLEJ
6.
TAJEMSTVÍ
DOBŘÍŠ
7.
DOBŘÍŠ
DOBŘÍŠ
8.
9.
1.
10.
PAVLA ŠUSTROVA
ČERVEN
ČERVENEC
DOVOLENKA

READING

Když čtete poslední tři dialogy, vidíte, že československá vojna je jiná než vaše. Civilní život taky nemůžete takovému mladému československému muži závidět. Voják nebo civilista - každý má nějaké starosti.

Bohumil se bojí, že bude voják,a Ladislav se zase netěší domů na civilní život. Oba mají své důvody.

Ladislav je dobrý jemný mechanik, ale ví, že to je pracovnímu úřadu jedno. Když budou potřebovat pracovní síly pro Ostravu nebo pro Most, bude Ladislav kopat uhlí, jestli to umí nebo ne.

Bohumil se bojí, že až ho vojenské úřady budou zase volat k odvodu, že tam bude doktor, kterému to bude jedno, jestli vidí nebo nevidí.

Bohumil není silný člověk a nerad chodí pěšky. Říká, že nemá nohy pro dlouhé pochody. Chodit na střelnici pěšky se mu vůbec nelíbí.

Taky se vyptává, jestli jim tam dávají dobře jíst, jak dlouho trvají manévry,a jestli mají někdy čas na děvčata.

Ladislav myslí jenom na jedno děvče - na Pavlu Šustrovou, kterou si chce už brzy brát. Jen jak bude doma. To je pro Bohumila novina.

Je pozdě. Ladislav musí zpátky.

OTÁZKY K TEXTU :

1. Co vidíte, když čtete poslední tři dialogy ?
2. Myslíte, že vaše vojna je jiná než československá ?
3. Závidíte československému civilistovi jeho život ?
4. Má tam voják i civilista stejné starosti ?
5. Bojí se Bohumil, že bude voják ?
6. Těší se Ladislav domů ?
7. Mají pro to důvody ?
8. Co je Ladislav ?
9. Zajímá to pracovní úřad ?
10. Kam bude muset jít, když budou úřady potřebovat pracovní síly?
11. Co si myslí Bohumil ?
12. Bojí se Bohumil, že tam jednou bude doktor, kterému bude jedno, jestli špatně vidí ?
13. Je Bohumil silný člověk ?
14. Chodí Bohumil rád pěšky ?
15. Co říká Bohumil ?
16. Kam bude muset chodit pěšky?
17. Líbí se to Bohumilovi, že bude muset chodit pěšky?
18. Na co se ještě Bohumil vyptává ?
19. Má Ladislav čas na děvčata ?
20. Na koho myslí Ladislav ?
21. Proč na ni Ladislav myslí ?
22. Kdy se bude Ladislav ženit ?
23. Je to pro Bohumila novina ?

HOMEWORK

I. Answer the following questions in Czech :

1. Pan Novák má sestru Pavlu.
2. Pan Malý má sestru Boženu.
3. Pan Krása má sestru Marii.
4. Pan Krejčí má sestru Helenu.
5. Pan Bidlo má sestru Annu.
6. Pan Knotek má sestru Zdeňku.

} Jaké je její celé jméno ?

II. Using the above 6 full feminine names, answer in Czech :

1. To whom do you write ?
2. Whom don't you understand ?

3. At whom are you laughing ?
4. To whom are you selling your car ?
5. To whom does this book belong ?
6. Whom don't you trust ?

III. Using the same names, answer:

1. Of whom are you thinking ?
2. For whom are you waiting ?
3. For whom are you looking ?
4. At whom are you looking ?
5. In whom are you interested ?
6. For whom do you always have time ?

GRAMMAR NOTES

FEMININE FORM OF LAST NAMES

Nová

Last names like hard stem adjectives :

pan Nový	paní Nová
Jan Černý	Marie Černá
pan Novotný	slečna Novotná
pan Josef Horský	paní Věra Horská

Hořejší

Like soft stem adjectives :

pan Hořejší	paní Hořejší

Pavlů

There is a very infrequent type of last names ending in - ů. The feminine form of such names is the same as the masculine form :

pan Pavlů	paní Pavlů
Bohuslav Martinů	Vlasta Martinů

Such names are indeclinable, i. e. they stay the same in all cases of the singular and plural.

Nováková

All other feminine last names add - ová to the masculine form :

pan Novák	paní Nováková
pan Nosek	paní Nosková
pan Kučera	paní Kučerová
Václav Bidlo	Anna Bidlová
pan Krejčí	paní Krejčová
pan Kočí	paní Kočová
pan Majer	paní Majerová
pan Neumann	paní Neumannová
pan Smith	paní Smithová
pan Bailey	paní Baileyová

Declension

Feminine-form last names (except the indeclinable - ů type names) are declined like adjectives :

To je paní Nová, Nováková, Hořejší a Pavlů.

Píšu paní Nové, Novákové, Hořejší a Pavlů.

Volám paní Novou, Novákovou, Hořejší a Pavlů.

Paní

The word paní does not change its form in any case of the singular.

Usage of First Names

The custom of using the husband's first name (Mrs. John Doe) does not exist in Czechoslovakia. A married woman uses her own given name, even socially.

As a rule, only one given name is actually used in everyday life by men or women, even if more than one given name may appear on the person's birth certificate.

jméno, n.	name
příjmení, n.	last name
rodné jméno, n.	first name
(so called: křestní jméno)	(baptismal name)

VOCABULARY

civilista, m.	- civilian
dopravovat	- to transport, deliver
dostávat	- to receive, get
dovolenka, f.	- pass
hmota, f.	- matter, material
pohonná hmota	- fuel for engines
jemný	- fine, delicate
kopat	- to kick, dig
manévr, m.	- maneuver
mechanik, m.	- mechanic
ničit	- to destroy, ruin
nouze, f.	- lack, shortage, want
novina, f. or novinka, f.	- (surprising) news
pěšky	- by foot, on foot
pochod, m.	- march
pochodovat	- to march
prst, m.	- finger
prý, adv.	- it´s said that; allegedly; people say that ..., I hear
síla, f.	- strength, power, force
střelnice, f.	- firing range
uhlí, n.	- coal
úřad, m.	- office, board, authority
vojna, f.	- military service (or life)
zbraň, f.	- weapon
zpátky, adv.	- back
ženit se	- to get married (literally, to take a wife)

Phrases and Idioms

pracovní síla	- manpower
pracovní úřad	- Board of Labor, Employment Office
Je nouze o benzín (uhlí, jídlo).	- There´s shortage of gas (coal, food).
Chodím pěšky.	- I walk, I make the trip by foot.
Budu se ženit.	- I´ll get married.
Budu si brát Pavlu.	- I´ll marry Pauline.
Jen jak budu doma.	- The moment I get back home.
Jen jak bude jaro	- The moment spring comes ....

---

jemný mechanik	- precision mechanic
jaro, n.	- spring

Lesson 42

DIALOGUE

A glass factory

Frank Havel
Mr. Kadeřábek, his boss
Place: The glass factory, where Frank Havel works. As we already know, they are beginning to make special optical glass there. That is a very important thing for Frank, because it is his patent.
Time : Thursday morning

Kadeřábek: Are you really well? What do the doctors say?
Havel : I'm just about OK. Anything new around here?

Kadeřábek: The Srb & Štýs will have the first series of telescopic sights ready in which they use your glass.
Havel : That's a surprise.

Kadeřábek: The workers promise to work the "national shift" Sunday. And selected gunners will test the sights Thursday.

(You have to know what this "national shift" is. It means that the workers have to work on Sunday, but don't get paid for it)

Havel : You mean "snipers", don't you?
Kadeřábek: No, a sniper has a special rifle, which has a telescope and not a sight.

Havel : Well, I'm curious. And where will it be?
Kadeřábek: They're keeping it secret. Only itelligence men, army observers, you, and I will be there.

L. 42

Rozmluva

Továrna na sklo

Franta Havel
Pan Kadeřábek, jeho šéf
Místo: Továrna na sklo, kde Franta pracuje. Jak už víme, začínají tam dělat speciální optické sklo. To je věc moc důležitá pro Frantu, protože to je jeho patent.
Čas : Čtvrtek ráno

Kadeřábek: Jste už opravdu zdravý? Co vám říkají lékaři?
Havel : Už jsem skoro v pořádku. Je tady něco nového?

Kadeřábek: Továrna Srb a Štýs bude mít hotové první optické zaměřovače, na které používají vaše sklo.
Havel : To je překvapení.

Kadeřábek: Dělníci slibujou, že budou přes neděli dělat národní směnu. A ve čtvrtek už ty zaměřovače budou zkoušet výbraní míriči.

(Musíte vědět, co to je ta národní směna". Znamená to, že dělníci musí pracovat v neděli, ale že za to nedostanou peníze)

Havel : Myslíte "odstřelovači", ne?
Kadeřábek: Ne, odstřelovač má speciální pušku, která má dalekohled a ne zaměřovač.

Havel : No, já jsem zvědavý. A kde to bude?
Kadeřábek: Oni to tají. Budou tam jen zpravodajci, armádní pozorovatelé, vy a já.

ROZMLUVA č 42

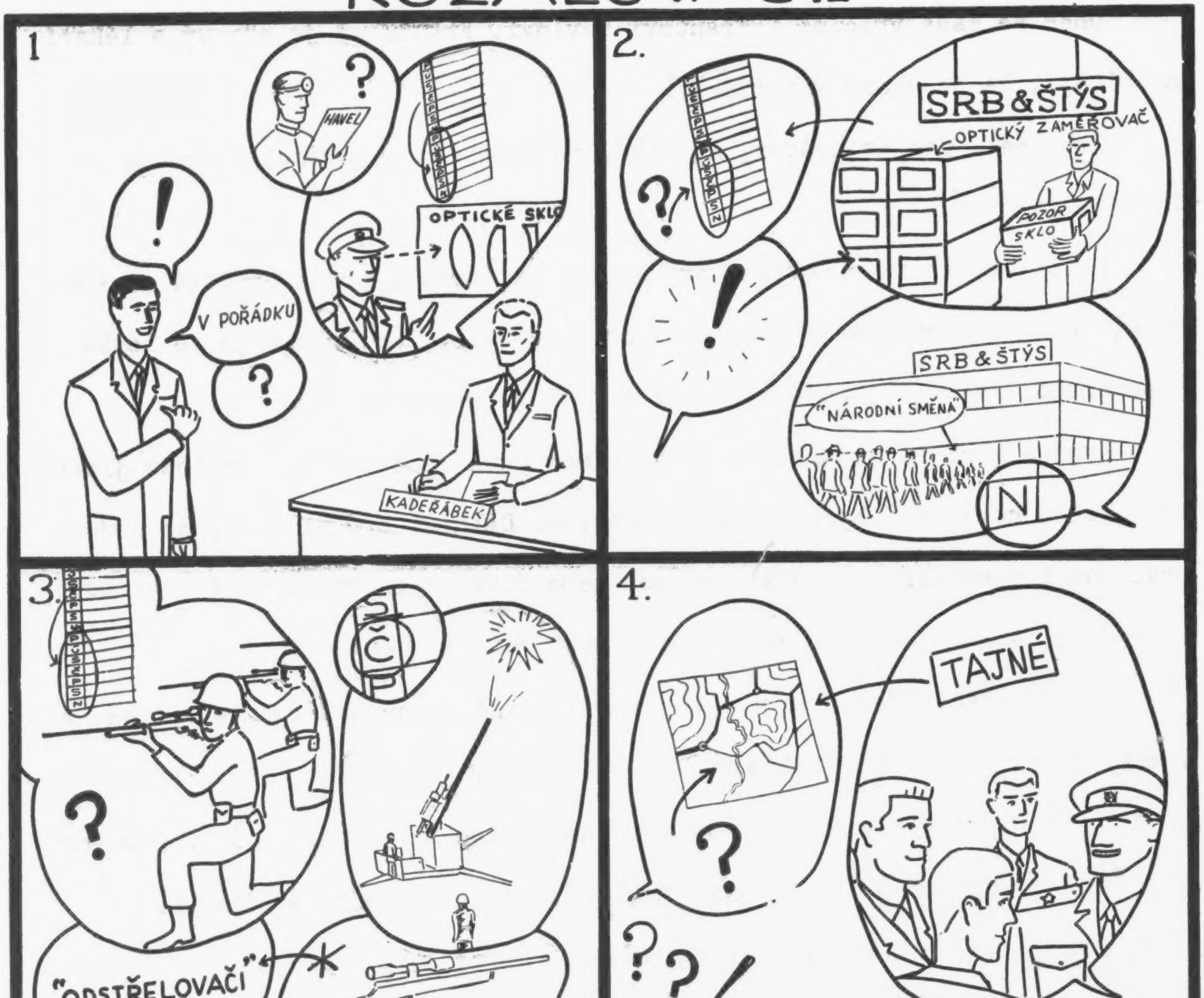
1
HAVEL
?
OPTICKÉ SKLO
!
V POŘÁDKU
?
KADEŘÁBEK
2.
SRB & ŠTÝS
OPTICKÝ ZAMĚŘOVAČ
POZOR SKLO
?
!
SRB & ŠTÝS
"NÁRODNÍ SMĚNA"
N
3.
Š
Č
?
"ODSTŘELOVAČI"
?
4.
TAJNÉ
?
??!
??
5.
?
?
6.
!
P
S
N
?
NÁRODNÍ VÝBOR
Franta Havel.
ŽÁDNÝ BYT
Národní Výbor

READING

Dnes se zase vracíme k Frantovi Havlovi. Franta už je zdravý a lékaři mu říkají, že je skoro v pořádku.

Jeho šéf, pan Kadeřábek, mu říká, co všechno je nového, a Franta je opravdu zvědavý.

Příští týden bude továrna Srb a Štýs mít hotové první optické zaměřovače, na které používají jeho nové optické sklo. Pro Frantu je to hezké překvapení. Jak víte, bude se ženit a potřebuje peníze jako sůl.

Armáda musí ty zaměřovače opravdu moc nutně potřebovat, protože jinak trvá každá nová věc obyčejně dlouhé měsíce. Dělníci prý slibují, že budou pracovat i v neděli. A příští středu nebo čtvrtek už budou miřiči ty nové zaměřovače zkoušet. Jako cíl budou mít stará tanky.

Pan Kadeřábek ještě neví, pro které zbraně budou zaměřovače hotové, ale myslí, že pro nějaká děla, asi pro protitankové a protiletadlové kanóny; ne pro kulomety. Budou tam jenom zpravodajci a pozorovatelé a samozřejmě taky pan Kadeřábek a František Havel. Střelnici, kde zkoušky budou, úřady ještě tají.

samozřejmě, adv.	- of course; you bet; that goes without saying
samozřejný, adj.	- self-evident

OTÁZKY K TEXTU :

1. Ke komu se dnes zase vracíme ?
2. Je Frantovi už dobře ?
3. Co mu říkají lékaři ?
4. Je Franta zvědavý, co je nového ?
5. Kdo mu říká, co je nového ?
6. Co dělá továrna Srb a Štýs ?
7. Kdy budou hotové ty první optické zaměřovače ?
8. Je Franta rád, že používají jeho nové optické sklo ?
9. Proč potřebuje Franta teď peníze ?
10. Proč budou ty zaměřovače zkoušet tak brzo ?
11. Co slibujou dělníci ?
12. Jak říkáme směně, kterou musí dělníci pracovat zadarmo ?
13. Kdy budou zkoušet ty nové zaměřovače ?
14. Kdo je bude zkoušet ?
15. Pro které zbraně budou ty zaměřovače hotové ?
16. Kdo používá pušky, které mají dalekohled ?
17. Může se na tu zkoušku dívat každý, kdo chce ?
18. Kdo všechno tam bude ?
19. Ví pan Kadeřábek, kde ty zkoušky budou ?
20. Proč to neví ?

HOMEWORK

Prague, the Czechoslovakian capital, is an old historic city where the government has its offices and where there are also important schools, factories and businesses.

You can see old houses and streets there, and also new buildings, parks and playgrounds, as other big cities have, like Paris, Berlin or Vienna.

Of course there are also large barracks and training fields where men go through their military training. Two friends, who sometimes write me, are still living there. Both are now soldiers. One is a sergeant and the

other is an officer. They write me what kind of life they're having there and how it looks there.

Karel (the sergeant) writes that his three brothers have very good jobs. Two work as mechanics, and one is at home and writes for Communist newspapers.

Rudolf is an artilleryman, a captain. He has a pretty wife and four children. His two sons are still at home, but the daughters are already studying.

Paříž, f. = Paris
Berlín, m. = Berlin
Vídeň, f. = Vienna

druhý = the other
historický, adj. = historic

GRAMMAR NOTES

PLURAL ANIMATE MASCULINE

1. a) One class of animate masculine nouns, hard stem or soft stem, forms the nominative plural by adding - i or - ové to the stem :

kamarád	kamarád	buddy
	kamarádi	buddies
četař	četař	sergeant
	četaři	sergeants
syn	syn	son
	synové	sons
	zpravodaj	reporter
	zpravodajové	reporters

b) Some of the nouns of this class form the plural by adding - i, others by adding - ové, and still others adding either ending, some of them interchangeably, some with preference for one of the endings. With some words the usage varies from individual to individual. Rules on this subject would be of no help at this stage.

c) First and last names have the ending - ové :

Karel	Charles
Karlové	Charleses
To jsou samí Novákové.	These are all Novaks.

---

2. a) There are masculine animate nouns that form the nominative plural by adding - é to the stem :

občan	občan	citizen
	občané	citizens
	velitel	commander
	velitelé	commanders

b) This plural ending is used by :

all names of inhabitants ending in - an
such as Američan

all nouns ending in - tel
such as pozorovatel

and a few others
such as soused
and nouns ending in -ista, -asta, -ita
civilista, antisemita

---

3. Preceding the ending - i :

the hard consonants : h, ch, k, r, d, t, n
are changed to : z, š, c, ř, ď, ť, ň
(see examples on page 156)

Adjectives 4. The masculine nominative plural ending of hard stem animate adjectives is - í. The same sound changes take place here as in par. 3 above.

dobrý kamarád	good friend (buddy)
dobří kamarádi	good friends

---

5. Adjectives ending in - ský and - cký in the singular change the ending to - ští and - čtí in the plural when modifying animate masculine nouns :

český civilista	Czech civilian
čeští civilisté	Czech civilians
americký letec	American flyer
američtí letci	American flyers

---

6. Soft adjectives have the same ending as in the singular (- í).

okresní lékař	county physician
okresní lékaři	county physicians

7. The animate nominative plural of ten is ti :

ten důstojník ti důstojníci	that officer those officers
tento četař tito četaři	this sergeant these sergeants
tenhle komunista tihle komunisti	this Communist these Communists
tamten rotný tamti rotní	that sergeant f. c. those sergeants f. c.

(Examples to paragraph 3)

soudruh	hoch	číšník	bratr	kamarád	student	kapitán
soudruzi	hoši	číšníci	bratři	kamarádi	studenti	kapitáni

NOMINATIVE PLURAL OF ANIMATE MASCULINE NOUNS

Occuring in Lessons 1 - 42.

	- i	- ové	- é
agitátor	agitátoři		
barman	barmani		
bratr	bratři		
bratranec	bratranci		
civilista	(civilisti)		civilisté
četař	četaři		
číšník	číšníci		
člověk	(lidi)		lidé
darebák	darebáci		
dělník	dělníci		
desátník	desátníci		
dělostřelec	dělostřelci		
doktor	doktoři		
domovník	domovníci		
důstojník	důstojníci		
fotograf		fotografové	
hoch	hoši		
instruktor	instruktoři		
kamarád	kamarádi		
kapitán	kapitáni		
komunista	(komunisti)		komunisté
krejčí	krejčí		
kuchař	kuchaři		
kupec	kupci		
lékař	lékaři		
letec	letci		
mechanik	mechanici	mechanikové	
muž	muži	mužové	
odstřelovač	odstřelovači		
pán	páni	pánové	
pan	páni		

	- i	- ové	- é
pekař	pekaři		
pes	psi		
pokladník	pokladníci		
poručík	poručíci		
pozorovatel			pozorovatelé
přítel			přátelé
rotný	rotní		
soudruh	soudruzi		
střelec	střelci		
strýc		strýcové	
student	studenti		
syn		synové	
šéf		šéfové	
špeh		špehové	
tatínek		tatínkové	
učitel		(učitelové)	učitelé
uvaděč	uvaděči		
vdovec	vdovci		
velitel		(velitelové)	velitelé
voják	vojáci		
vůl	voli	volové	
zákazník	zákazníci		
záložník	záložníci		
známý	známí		
zpravodaj		zpravodajové	
zpravodajec	zpravodajci		

NOTE 1. : Forms used colloquially are given in parentheses.

NOTE 2. : e is dropped in letec - letci, and in similar situations.

NOTE 3. : Nouns of the type rotný have the same endings as hard type adjectives.

NOTE 4. : Nouns of the type krejčí have the same endings as soft type adjectives.

VOCABULARY

(The endings given after the basic forms of nouns in this and in the following vocabularies, are the nominative plural forms.)

cíl, -e, m.	target, goal
dělník, -ci, m.	worker, laborer
dělo, -a, n.	gun (artillery)
kulomet, -y, m.	machine gun
lékař, -i, m.	physician, (medical) doctor
letecký	air force (adj.)
odstřelovač, -i, m.	sniper
patent, -y, m.	patent
peníze, m. pl.	money
používat⁺	to use, employ
pozorovatel, -é, m.	observer
protitankový	antitank
první	first
překvapení, -, n.	surprise
puška, -y, f.	rifle
slibovat	to promise
směna, -y, f.	shift
střelec, -ci, m.	marksman; rifleman, gunner, machine gunner (according to the weapon)
tajit	to keep (something) secret
terminologie, -, f.	terminology
vybraný	selected, choice
zaměřovač, -e, m.	sights
optický zaměřovač	telescopic sights
zpravodajec, -ci, m.	intelligence man
zvědavý	curious

⁺ This verb governs the genitive case; in colloquial speech, however, the accusative is used.

miřič, m.	gunner (sight setter)
dalekohled, m.	telescope, binoculars
protiletadlový	anti-aircraft

Phrases and Idioms

Je něco nového ?	Is there anything new ? Any news ?
Co je nového ?	What's the news ?
Není nic nového.	There's nothing new, no news.

Lesson 43

DIALOGUE

Milovice firing range

Mr. Kadeřábek
Frank Havel
Place: Milovice firing range. Milovice is a small Czech town, known, because there is a large military firing range there. Today the Army will test there new sights.

Kadeřábek: The weather isn't too good for the test.
Havel : It's too darned cold.

Kadeřábek: Are you familiar with the army insignias of grade? I'm afraid that I'd call a major sergeant first class, and an Sfc major.
Havel : Well, we have to look at the shoulder straps and insignias.

Kadeřábek: The jackets have open collars.
Havel : The belts are worn over the jackets.

Kadeřábek: What kind of trousers do they have?
Havel : They look something like English trousers. They also have that same kind of pocket.

Kadeřábek: And how about shoes?
Havel : They're combat boots. I hear they're pretty good.

Kadeřábek: As I see it, the caps, and helmets look almost like the Soviet.

L. 43

Rozmluva

Milovická střelnice

Pan Kadeřábek
Franta Havel
Místo: Milovická střelnice. Milovice jsou malé české město, známé, protože tam je velká vojenská střelnice. Armáda tam dnes bude zkoušet nové zaměřovače.

Kadeřábek: Počasí na tu zkoušku není moc příznivé.
Havel : Je zatracená zima.

Kadeřábek: Prosím vás, znáte vojenské distinkce? Já se bojím, že budu majorovi říkat rotný a rotnému major.
Havel : No, musíme se dívat na nárameníky a hodnostní odznaky.

Kadeřábek: Blůzy mají otevřené límce.
Havel : A opasky nosí vojáci přes blůzu.

Kadeřábek: A jaké mají kalhoty?
Havel : Připomínají anglické kalhoty. Taky mají takové kapsy.

Kadeřábek: A co boty?
Havel : Jsou to vysoké boty. Prý jsou moc dobré.

Kadeřábek: Jak vidím, čepice a přilby vypadají skoro jako sovětské.

10

ROZMLUVA Č 43

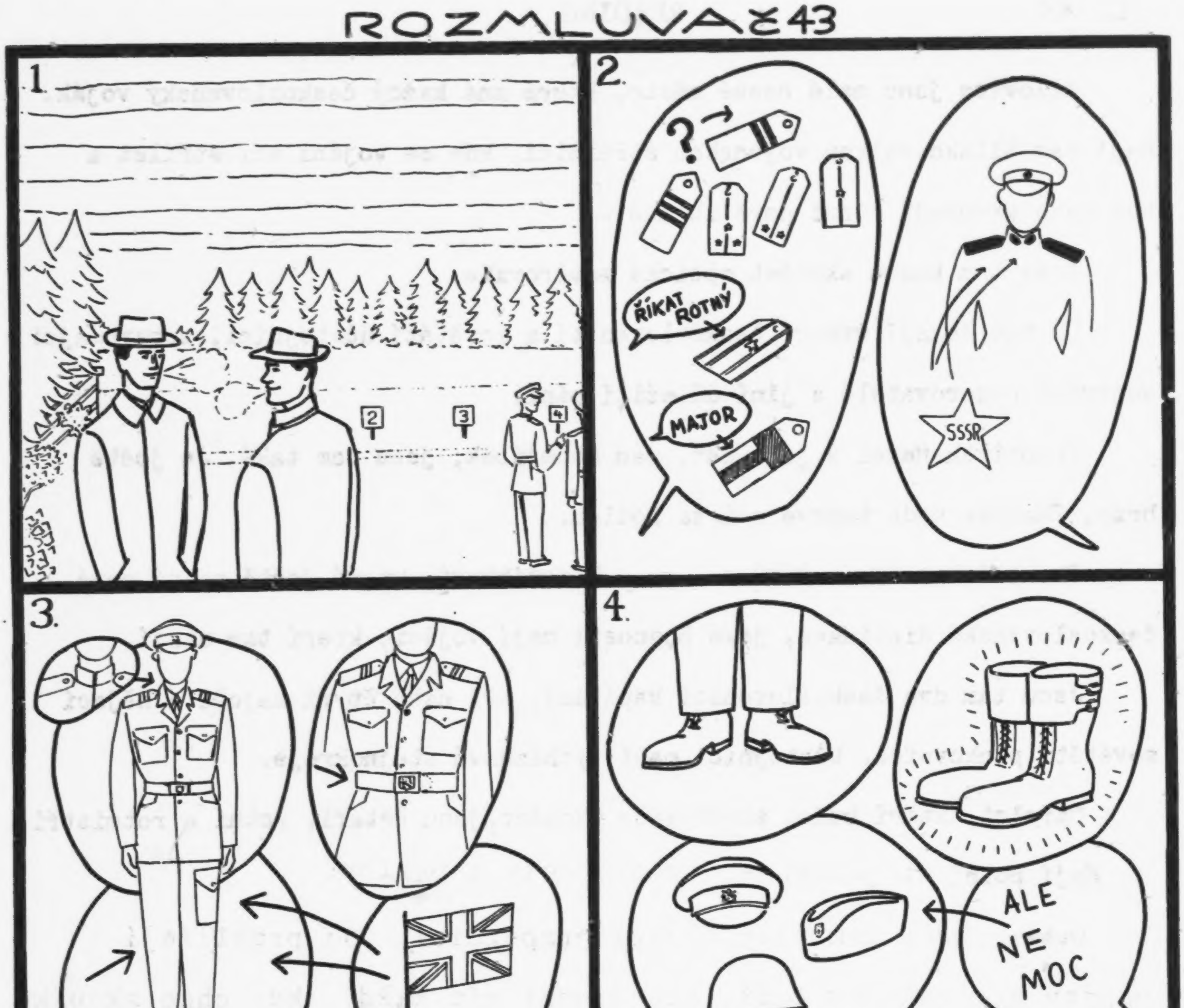
1.
2
3
4
2.
ŘÍKAT ROTNÝ
MAJOR
SSSR
3.
4.
ALE NE MOC
5.
KAPITÁNI
PLUKOVNÍK
6.
VŠECHNO

Milovice jsou malé české město, které zná každý československý voják. Mají tam blízko velkou vojenskou střelnici, kde se vojáci učí střílet a kde také zkoušejí různé nové zbraně .

Dnes tam budou zkoušet optické zaměřovače.

Už tam čekají vysocí českoslovenští a sovětští důstojníci, zpravodajci, vojenští pozorovatelé a jiní důležití páni.

František Havel a jeho šéf, pan Kadeřábek, jsou tam také. Je ještě brzo. Zkouška bude teprve asi za hodinu.

František zatím říká panu Kadeřábkovi, který ještě nezná nové československé distinkce, jaké hodnosti mají vojáci, kteří tam stojí.

Jsou tam dva českoslovenští kapitáni, tři nebo čtyři majoři a nějací sovětští plukovníci. Důstojníci mají vycházkové stejnokroje.

Střelci, kteří budou zaměřovače zkoušet, jsou četaři, rotní a rotmistři. Mají polní stejnokroje, vysoké boty a přilby.

Ovšem, jsou tam taky nějací praporčíci. Ti prohlížejí papíry a různá povolení, která musí mít každý, kdo chce zkoušku vidět. Oni se bojí, že nepřátelé jsou všude, kde se něco takového děje.

různý, adj.	- various

OTÁZKY K TEXTU :

1. Jsou Milovice velké město ?
2. Proč zná Milovice každý československý voják ?
3. Co se tam učí vojáci ?
4. Co tam ještě dělají ?
5. Co tam budou dnes zkoušet ?
6. Kdo tam čeká ?
7. Jsou tam jenom českoslovenští důstojníci a pozorovatelé ?
8. Kdy začíná zkouška ?
9. Co vysvětluje František panu Kadeřábkovi ?
10. Proč mu to František vysvětluje ?
11. Kdo tam stojí ?
12. Stojí tam taky nějací sovětští důstojníci ? Jací ?
13. Jaké stejnokroje mají důstojníci ?
14. Co jsou střelci, kteří budou zaměřovače zkoušet ?
15. Jaké stejnokroje mají střelci?
16. Co ještě mají střelci ?
17. Kdo je tam ještě?
18. Co prohlížejí ti praporčíci?
19. Kdo musí mít povolení?
20. Proč musí každý, kdo chce zkoušku vidět, mít povolení?
21. Myslíte, že tam jsou opravdu nějací nepřátelé?

HOMEWORK

1. American and English Air Force uniforms are blue.

2. Trained Communist propagandists are in charge (take care) of political education.

3. Czechoslovak Army officers wear uniforms that look like Soviet uniforms.

4. Our former commandant is leaving next week. They say that he's going to the new motor company, where he'll test some new weapons.

5. Will you report to the major that these soldiers have no permit to be out overnight ?

6. Modern antitank guns have optical sights and therefore shoot accurately.

7. Polish military observers aren't allowed to write their secret reports at home.

8. English newspapers write that Russian civilians can't (mustn't) buy radios for their cars.

9. Comrades Marx and Lenin aren't alive (don't live) any more, but every Communist must know their life and work.

10. These two sergeants are old friends. I've known them for a long time.

GRAMMAR NOTES

For Lesson 43 study the plural forms of adjectives in Grammar Notes 42.

VOCABULARY

blůza, -y, f.	- jacket, blouse
bota, -y, f.	- shoe
polovysoké boty	- boots
čepice, -, f.	- cap
polní čepice	- garrison cap
vycházková čepice	- service cap
distinkce, -, f.	- insignia of rank (grade)
docela	- entirely, completely, wholly, quite
dřív or dříve	- before, earlier, previously
generál, -ové, m.	- general
odznak, -y, m.	- badge, button, pin
hodnostní odznak	- insignia of grade
kalhoty, f. pl.	- trousers, pants
kapsa, -y, f.	- pocket
límec, -ce, m.	- collar
major, -ové nebo -ři, m.	- major
nárameník, -y, m.	- shoulder strap
opasek, -y, m.	- belt
otevřený	- open
polní	- field (adj.)
přilba, -y, f., (nebo přílba)	- helmet
připomínat	- to remind, to remind of
příznivý	- favorable
podpraporčík, m.	- master sergeant
zatracený	- damned, darned
změněný	- changed

Lesson 44

DIALOGUE

After the test

Mr. Kadeřábek
Frank Havel
Place: Milovice firing range. The test is already finished. No one knows yet what are its results. The room, where Kadeřábek and Havel are now,is an officers' mess. Both stand off to the side. They are the only two civilians here. Kadeřábek says that this test is only a formality and everything is only a comedy.

Kadeřábek: I think it will be very successful.
Havel : The main thing is what optical experts and other specialists say about your glass.

Kadeřábek: I happen to know their findings are favorable.
Havel : It's possible that Russia will buy our glass for her sights.

Kadeřábek: That doesn't surprise me. But in exchange for our products they'll give us their rubles. I'm not interested in them.

Havel : Watch your tongue. This place is crowded with intelligence men.

Kadeřábek: OK, I'll shut up. - What are those soldiers over there by the ambulance?
Havel : One is a private 1st class and the other one a corporal. They're NCO's and thus belong among the enlisted men.

Kadeřábek: Do you see that one with one star?
Havel : He's a 3rd lieutenant. Those with three stars are 1st lieutenants.

Kadeřábek: And those two? Are they Russians?
Havel : No, those are our lieutenant colonels.

L. 44

Rozmluva

Po zkoušce

Pan Kadeřábek
Franta Havel
Místo: Milovická střelnice. Zkouška už je hotová. Nikdo ještě neví, jaké jsou její výsledky. Místnost, kde teď jsou Kadeřábek a Havel, je důstojnická jídelna. Oba stojí stranou. Jsou tu jediní dva civilisté. Kadeřábek říká, že tahle zkouška je jen formalita a že to všechno je jen komedie.

Kadeřábek: Myslím, že to bude mít velký úspěch.
Havel : Hlavní věc je, co tomu sklu říkají optičtí znalci a odborníci.

Kadeřábek: Já náhodou vím, že jejich posudky jsou příznivé.
Havel : Možná, že Rusko bude kupovat sklo pro své zaměřovače.

Kadeřábek: To mě nepřekvapuje. Ale oni nám za naše výrobky budou dávat své rubly. Já o ně nestojím.
Havel : Pozor na ústa. Tady je to samý zpravodajec.

Kadeřábek: No dobře, já už mlčím. - Co jsou tamhleti vojáci, tam co je ta ambulance?
Havel : Jeden je svobodník, a ten druhý desátník. To jsou poddůstojníci a jako takoví patří k mužstvu.

Kadeřábek: Vidíte tamhletoho, co má tu jednu hvězdu?
Havel : To je podporučík. Ti, kteří mají tři hvězdy, jsou nadporučíci.

Kadeřábek: A tamhleti dva? Jsou to Rusové?
Havel : Ne, to jsou naši podplukovníci.

ROZMLUVA č 44

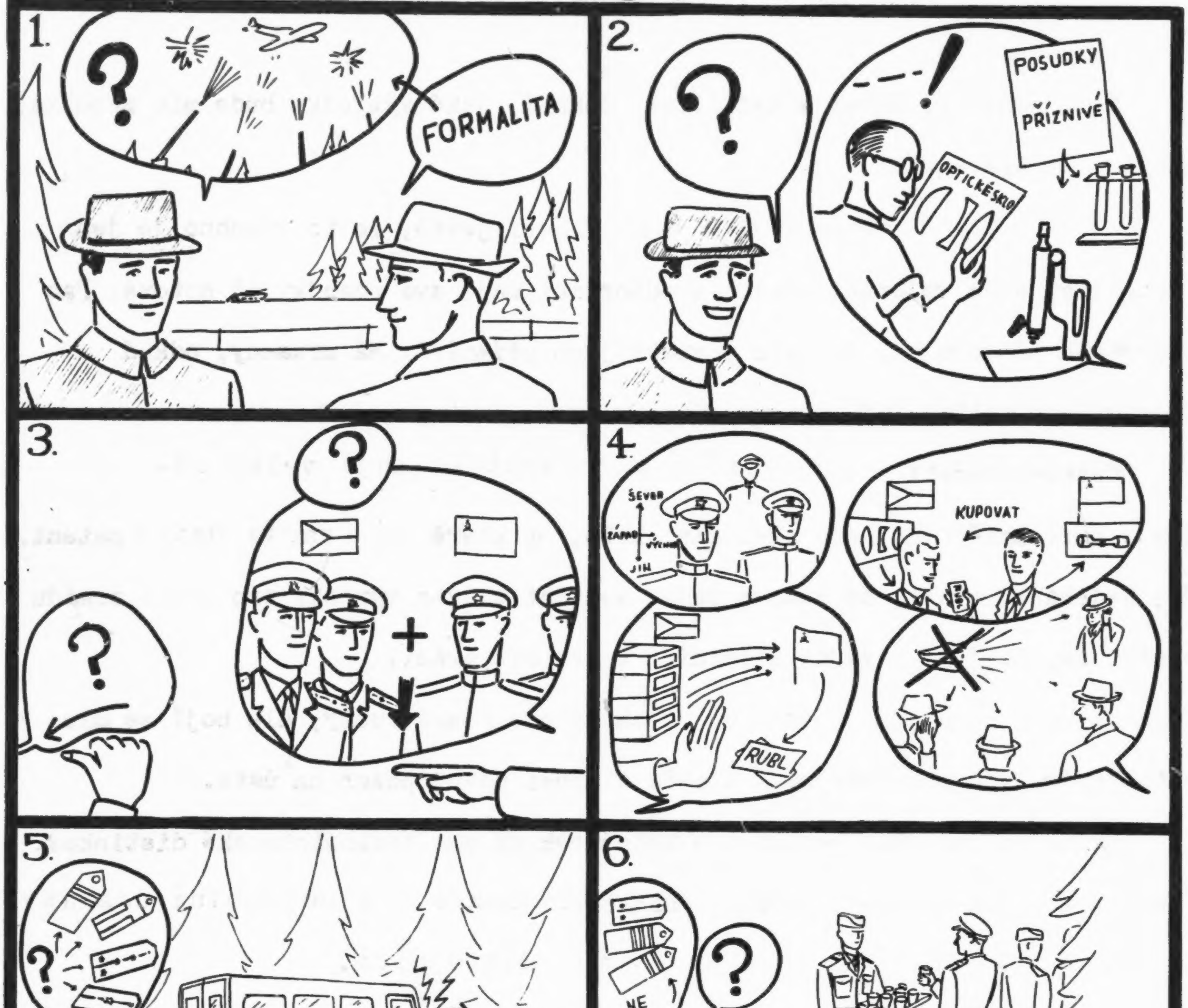
1.
?
FORMALITA
2.
?
!
POSUDKY PŘÍZNIVÉ
OPTICKÉ SKLO
3.
?
?
4.
SEVER
ZÁPAD
VÝCHOD
JIH
KUPOVAT
RUBL
5.
?
?
6.
NE VŠECHNY
?
7.
DESÁTNÍK ABSOLVENT
?
~~NO~~VÁ
?
PODPORUČÍK
NADPORUČÍK
NOVÁ
?
8.
S.S.S.R.
?

READING

I.

Naši přátelé, Havel a Kadeřábek, čekají, jaké výsledky bude mít zkouška, která právě končí.

Franta doufá, že bude mít úspěch. Neví ještě, že to všechno je jen formalita, a že vojenští znalci a odborníci mají své posudky už hotové. Pan Kadeřábek náhodou ví, že tyto posudky jsou příznivé. Má prameny, odkud dostává spolehlivé informace.

Českoslovenští a sovětští pozorovatelé mají velký zájem o nové zaměřovače a o speciální sklo, na které má Franta Havel patent. Pan Kadeřábek myslí, že Rusové budou asi chtít tyto výrobky pro svou armádu a těší se, že jeho továrna a dělníci budou mít práci.
Franta moc nestojí o takové obchody a o ruské rubly, ale bojí se mluvit. Všude jsou zpravodajci a člověk si musí dávat pozor na ústa.

Proto se jen ptá, jestli pan Kadeřábek už zná československé distinkce. Ukazuje mu, jak vypadají poddůstojnické stejnokroje a hodnostní odznaky, a jaké stejnokroje a distinkce mají důstojníci.

II.

Československé vojenské hodnosti.

Máme tady dopis, který píše československý voják svému příteli - Američanovi. Jsou tam zajímavé informace:

" ..... Čs. armáda má jiné hodnosti a hodnostní odznaky než sovětská armáda. Vaše americké hodnosti jsou taky jiné.

" ..... Naši vojíni a poddůstojníci (to jsou svobodníci, desátníci a četaři) patří ke kategorii[+], které se říká "mužstvo". Rotní, rotmistři, atd. patří ke skupině, která se jmenuje "Praporčíci". Čs. podporučíci, poručíci, nadporučíci a kapitáni, stejně jako majoři, podplukovníci a plukovníci jsou důstojníci, a poslední kategorie jsou generálové ..... "

" ..... Naši důstojníci mají hvězdy, jako vaši generálové. (Čs. generálové mají ovšem taky hvězdy.) Mužstvo má distinkce, které vypadají jinak než vaše - a také je mají jinde ..... "

" ..... Vojáci (i letci) nosí stejnokroje, které mají barvu "khaki" .... Vaši nebo angličtí letci mají modré stejnokroje ...."

[+] kategorie, -, f. - category

[++] khaki - khaki

HOMEWORK

1. Tomorrow we´ll have an examination. Since I´m working every day, I hope the results will be good. I don´t think an examination is only a formality. I like to be successful when I do something that I need for my job. I´m therefore putting everything aside and giving all my free time to this work.

2. Some people are very unhappy when by chance everything doesn´t go as well as they want.

3. Soviet military experts and specialists believe that their army has as good weapons as the West.

4. Only some of our students are officers. The majority are enlisted men, NCO´s. and privates.

5. a) Our teachers speak only Czech.
   b) Are your friends going to be at home tonight ?
   c) We like our classes.
   d) Their ranks are similar to ours (podobné jako ...)
   e) Where are your brothers and sisters ? (Use the familiar form.)
   f) My uncles don´t live here.
   g) Do you know her three girls ?
   h) His teachers like him.

ČESKOSLOVENSKÉ VOJENSKÉ HODNOSTI:

Mužstvo:	Vojín	(voj.)	
Poddůstojníci:	Svobodník	(svob.)	jeden hodnostní knoflíček ("pecka")
	Desátník	(des.)	dva knoflíčky
	Četař	(čet.)	tři knoflíčky
Praporčíci:	Rotný	(rt.)	stříbřitá malá hvězda
	Rotmistr	(rtm.)	dvě hvězdy
	Nadrotmistr	(nrtm.)	tři hvězdy
	Podpraporčík	(pprap.)	stříbřitá malá hvězda
	Praporčík	(prap.)	dvě hvězdy
	Nadpraporčík	(nprap.)	tři hvězdy a stříbřité lemování (sutaška)
Důstojníci: **Nižší:**	Podporučík	(ppor.)	zlatové hvězdy střední velikosti
	Poručík	(por.)	
	Nadporučík	(npor.)	
	Kapitán	(kpt.)	
Vyšší:	Major	(mjr.)	zlatové hvězdy střední velikosti a zlatové lemování
	Podplukovník	(pplk.)	
	Plukovník	(plk.)	
Generálové:	Generálmajor	(brigadier general)	velké zlatové hvězdy
	Generálporučík	(major general)	
	Generálplukovník	(lieutenant general)	
	Armádní generál	(general)	

GRAMMAR NOTES

POSSESSIVE PRONOUNS PLURAL

Masculine		Feminine	Neuter
Animate nom.	Inanimate nom. & acc. Animate acc.	nom. & acc.	nom. & acc.
moji mí	mé moje	mé moje	má moje
tvoji tví	tvé tvoje	tvé tvoje	tvá tvoje
jeho	jeho	jeho	jeho
její	její	její	její
jeho	jeho	jeho	jeho
naši	naše	naše	naše
vaši	vaše	vaše	vaše
jejich	jejich	jejich	jejich
svoji sví	svoje své	své svoje	svá svoje

1. For masculine inanimate, feminine and neuter - accusative same as nominative.
2. For masculine accusative - animate same as inanimate. See Lesson 46.
3. Note similarity of svůj, můj and tvůj.
4. The forms moji and tvoji are interchangeable with mí and tví.

   The forms mé and tvé are interchangeable with moje and tvoje.

   The forms má and tvá are interchangeable with moje and tvoje.

Examples

NOM.	ACC.
To jsou moji přátelé.	
Tam žijou tvoji bratři.	
Jeho sousedé ho hledají.	
Její bratři jsou doma.	
Naši velitelé mají schůzi.	
Vaši vojáci na vás čekají.	
Jejich důstojníci jsou mladí.	
To jsou mé dopisy.	On čte mé dopisy.
Tvoje papíry jsou v pořádku.	Chce vidět tvoje papíry.
Jeho nápady jsou dobré.	Mám rád jeho nápady.
Její problémy jsou těžké.	Neznám její problémy.
Naše tanky jsou moderní.	Ty lodi dopravují naše tanky.
Vaše stejnokroje jsou praktické.	On se ptá na vaše stejnokroje.
Jejich příděly jsou malé.	Nese jejich příděly.
Moje dávky nestačí.	Chce znát moje dávky.
Tvoje rady se mu nelíbí.	On nečeká na tvoje rady.
Jeho potřeby jsou velké.	Ona se stará o jeho potřeby.
Její síly na to nestačí.	To je moc na její síly.
Naše zbraně jsou přesné.	Dopravují naše zbraně.
Vaše noviny jsou staré.	On hledá vaše noviny.
Jejich kasárny jsou jednoduché.	Hledáme jejich kasárny.
Moje hlášení jsou důležitá.	On dostává moje důležitá hlášení.
Tvoje okna jsou špinavá.	On vidí tvoje okna.
Jeho slova jsou vážná.	Nemám rád jeho slova.
Evropa a její města.	Zná Evropu a její města.
Československo a jeho města.	Vyptávají se na Československo a jeho města.
Naše děvčata jsou slušná.	On nezná naše děvčata.
Vaše temata jsou pořád stejná.	Ona nemá ráda vaše temata.
Jejich zaměstnání jsou různá.	Ptá se na jejich zaměstnání.

VOCABULARY

absolvent, -i, m.	- graduate
ambulance, -, f.	- ambulance
důstojnický	- officer, adj.
formalita,-y, f.	- formality
hvězda, -y, f.	- star
komedie, -, f.	- comedy
mlčet	- to be (to keep) silent
mužstvo, n. sing.	- enlisted men
nadporučík, -ci, m.	- 1st lieutenant
náhodou, adv.	- by chance
odborník, -ci, m.	- specialist, expert
poddůstojník, -ci, m.	- noncommissioned officer
podplukovník, -ci, m.	- lieutenant colonel
podporučík, -ci, m.	- 3rd lieutenant
posudek, -dky, m.	- (expert) opinion, judgment
pozor, m.	- attention
překvapovat	- to surprise
rubl, -y, m.	- ruble (Soviet currency)
Rus, -ové, m.	- Russian
Rusko, n.	- Russia
stranou, adv.	- aside
svobodník, -ci, m.	- private 1st class
šťastný	- happy, lucky
úspěch, -y, m.	- success
ústa, n. pl.	- mouth (human)
výrobek, -bky, m.	- product
výsledek, -dky, m.	- result
znalec, -lci, m.	- expert

Phrases and Idioms

Já o to nestojím.	- I'm not interested in it. I don't care for it.
Pozor na ústa !	- Watch your words !
Je tady samý voják.	- This place is crowded with soldiers.

Lesson 45

DIALOGUE

Trip from the firing range

Mr. Kadeřábek
Frank Havel
Lieutenant Colonel Tomeš
Place: Milovice firing range. Mr. Kadeřábek and Frank Havel are waiting for military sedan, which is just arriving. Besides the driver, there are also some officers sitting there, two of them. The driver is a young corporal.

Kadeřábek: Hello, gentlemen. I'm Kadeřábek, and this is Mr. Havel.
Tomeš : I'm Lieutenant Colonel Tomeš, and here is Major Petrov. The Major doesn't speak Czech.

Havel : Should I get on a bus? This automobile is a bit too small for us.
Tomeš : Of course not! We're still quite young, and the trip won't be long.

Kadeřábek: When will we be home?
Havel : In an hour if there isn't any fog.

Tomeš : Mr. Havel! I have good news for you.
Havel : What is it?

Tomeš : Our friends are extremely interested in your glass.
Kadeřábek: That's what I call good news. Our factory will produce all the glass for them they'll need.

Havel : And our workers will have work.
Tomeš : That's not quite it. Russia isn't interested in finished glass, they want the patents, and maybe they'll also want Mr. Havel.

L. 45

Rozmluva

Cesta ze střelnice

Pan Kadeřábek
Franta Havel
Podplukovník Tomeš
Místo: Milovická střelnice. Pan Kadeřábek a Franta Havel čekají na vojenské auto, které právě přijíždí. Mimo šoféra tam sedí nějací dva důstojníci. Šofér je mladý desátník.

Kadeřábek: Dobrý den, pánové. Já jsem Kadeřábek, a tady to je pan Havel.
Tomeš : Já jsem podplukovník Tomeš a tady je pan major Petrov. Pan major nemluví česky.

Havel : Nemám jít na autobus? To auto je pro nás trochu malé.
Tomeš : Ale ne! Jsme ještě dost mladí, a cesta nebude dlouhá.

Kadeřábek: Kdy budem doma?
Havel : Za hodinu, jestli nebude mlha.

Tomeš : Pane Havel! Mám pro vás dobrou zprávu.
Havel : Jakou?

Tomeš : Naši přátelé mají velký zájem o vaše sklo.
Kadeřábek: Tomu říkám dobrá zpráva. Naše továrna pro ně bude vyrábět všechno sklo, které budou potřebovat.

Havel : A naši dělníci budou mít práci.
Tomeš : Ono to tak docela není. Rusko nemá zájem o hotové sklo, chtějí patenty, a možná, že taky budou chtít pana Havla.

ROZMLUVA Č 45

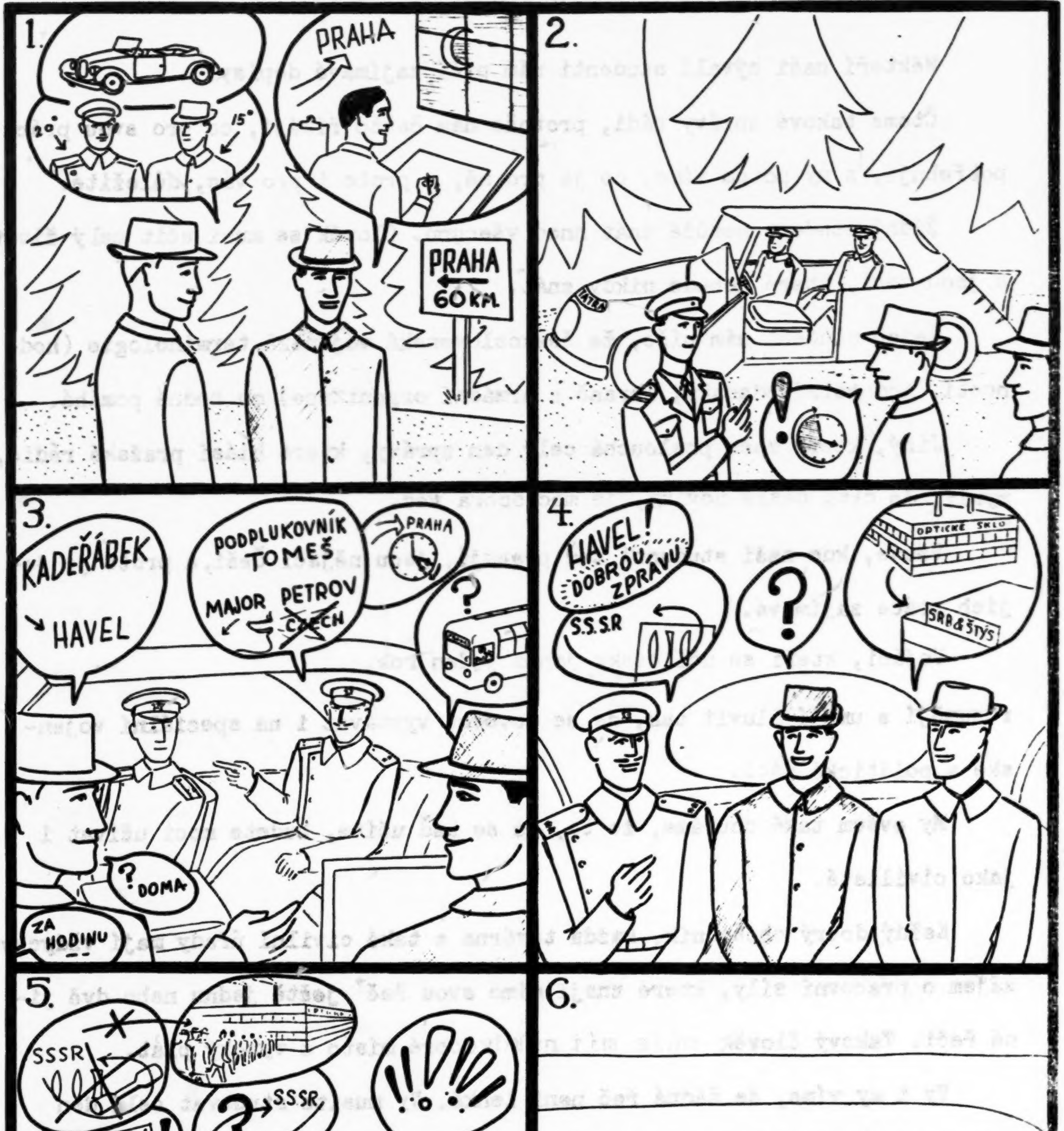
1.
PRAHA
20°
15°
PRAHA
60 KM
2.
TATRA
3.
KADEŘÁBEK
HAVEL
PODPLUKOVNÍK TOMEŠ
MAJOR PETROV
CZECH
PRAHA
?
? DOMA
ZA HODINU
4.
HAVEL! DOBROU ZPRÁVU
S.S.S.R
?
OPTICKÉ SKLO
SRB & ŠTYS
5.
SSSR
PATENTY!
? SSSR
!!!
6.

READING

Někteří naši bývalí studenti nám píší zajímavé dopisy.

Čteme takové zprávy rádi, protože nám často říkají, co pro svou práci potřebují, a my potom víme, co je pro ně, a proto i pro vás, důležité.

Žádný student nemůže znát hned všechno. Člověk se musí učit celý život a jsou věci, které nebude nikdy znát.

Jeden student nám píše, že československá vojenská terminologie (hodnosti, hodnostní odznaky, zbraně a armádní organizace) mu hodně pomáhá.

Jiný, který zase poslouchá celý den zprávy, které hlásí pražské rádio, myslí, že číst české noviny, je moc dobrá věc.

Všude, kde naši studenti teď pracují, jsou nějací Češi, a proto je jejich práce zajímavá.

Vojáci, kteří se učí česky jenom jeden rok,
rozumějí a umějí mluvit tak, že se dovedou vyptávat i na speciální vojenské a politické věci.

My ovšem také doufáme, že to, co se teď učíte, budete moci užívat i jako civilisté.

Každý dobrý obchodník, každá továrna a také civilní úřady mají vždycky zájem o pracovní síly, které znají mimo svou řeč[+] ještě jednu nebo dvě jiné řeči. Takový člověk může mít někdy dobré místo a vysoký plat.

Vy i my víme, že žádná řeč není lehká. Vy musíte studovat celý den a ještě večer alespoň tři hodiny, když chcete něco umět.

Dnes, kdy končíme druhou knihu, doufáme, že si už spolu rozumíme, a že i naše příští práce bude mít dobré výsledky.

[+] řeč, pl. - i,f. = talk; language

HOMEWORK

1. **The soldiers you see outside belong to the first and second infantry regiments.**

2. **Our army officers have stars like American generals.**

3. **The Russians think that their tanks and fighter planes are as good and fast as ours.**

4. **Some of our students have their families here and live at home.**

5. **The dogs you see outside are not mine but hers.**

6. **Optical instruments are usually expensive because the factories that make them have to buy special glass, and their workers have to be long and well trained specialists.**

7. **My two cousins and their wives will be here all of next month.**

8. **Czechoslovak lieutenant-colonels have two stars and colonels three stars. Lieutenants, captains and generals also have stars.**

9. **Good doctors are often interested only in their work. We know well that some of them almost never (do hardly ever) rest.**

10. **Civilians seldom understand military life. Some even envy the soldier his hard daily routine. But soldiers also have their worries and work as long hours as the civilians.**

VOCABULARY

NOTE: NOUNS

The nominative plural is given with

a) all masculine animate nouns

b) feminine nouns ending in a consonant
(kost, láhev)

c) neuter nouns ending in -e
(pole, kuře)

d) nouns with irregular plural

VERBS

The infinitive is followed by the first person singular. With verbs of the third class (umět, trpět) also the 3rd person plural (oni umějí, oni trpí) is given.

ABBREVIATIONS

sg. - singular
pl. - plural
m. - masculine
f. - feminine
n. - neuter
abbr. - abbreviation
adj. - adjective
adv. - adverb

colloq. - colloquial
conj. - conjunction
indef. - indefinite
lit. - literary
prep. - preposition
pron. - pronunciation
s.t. - something
s.o. - someone

R - the word occurs in Reading
T - " " " in Translation
GN - " " " in Grammar Notes
HW - " " " in Homework

The pronunciation is given between the slashes: /.../

A

a, conj.	and	L.33
atd. (a tak dále)	etc. (and so forth)	
absolvent, -i, m.	graduate	L.44
agitátor, -ři, m.	agitator, propagandist	L.39
ambulance, f.	ambulance	L.44
ani, conj.	not even	L.24
armáda, f.	army	L.23
armádní, adj.	army	L.38
autorota, f.	motor company	L.38
až, conj.	when (in the future);	L.27R
	up to, till	L.28,29
budu to mít až napřesrok	I won't have it until next year	

B

balit něco, balím	to pack, to wrap s.t.	L.34
bar, m.	nightclub	L.31
barman, -i, m.	bartender	L.31
bát se, bojím se	to be afraid, to fear	L.23
benzínový, adj.	gasoline	L.38
Berlín, m.	Berlin	L.42HW
biograf, m.	movie theater	L.31
blůza, f.	jacket, blouse	L.43
bohužel, adv.	unfortunately, unhappily	L.28
bolet	to hurt, to ache	L.37
bolí mě hlava	I have a headache	
bolí mě ruka	my hand hurts	
bolí mě zuby	I have a toothache	
bota, f.	shoe	L.43
polovysoké boty	boots	
brát, beru	to take	L.23
Kde to berete?	Where do you get it from?	
Dnes berem.	Today is our payday.	
brzo or brzy, adv.	soon, early	L.23
být, jsem	to be	L.28
budu	I'll be	
Buďte zdráv!	Take good care of yourself!	
bývalý, adj.	former	L.28

C

cena, f.	price; prize	L.33
cíl, -e, m.	target, goal	L.42
citrón, m.	lemon	L.37
civilista, -é or -i, m.	civilian	L.41
co,	what	
Co ten psací stůl?	What about the desk?	L.22
cvičební, adj.	training	L.39
cvičební (or polní) stejnokroj	fatigues	
cvičení, n.	exercise, drill	L.22
vojenské cvičení	field exercise	L.34
cvičiště, n.	training field	L.21
cvičit někoho, cvičím	to train s.o., to practice, to exercise	L.39

Č

časně, adv.	early	L.28
často, adv.	often	L.23
čekat na někoho or na něco, čekám	to wait for s.o. or s.t.	L.24
na mne to ještě čeká	I still have to go through it; I still have it coming to me	
čepice, f.	cap	L.43
polní čepice	garrison cap	
vycházková čepice	service cap	
čerstvý, adj.	fresh (pastry,vegetables)	L.40R
Československo, n.	Czechoslovakia	L.38HW
československý, adj.	Czechoslovak, Czechoslovakian	L.23
četa, f.	platoon	L.39
činže, f.	rent	L.22
číslo, n.	number, size (of wearing apparel)	L.32
číšník, -ci, m.	waiter	L.29
vrchní číšník	head waiter	L.30D
člověk, pl.lidé or lidi,m.	man; pl. people	L.22
když člověku není dobře	when one does not feel well	
čtvrtek, -tky, m.	Thursday	L.33
ve čtvrtek	on Thursday	
čtyři	four	L.38

D

dalekohled, m.	telescope, binoculars	L.42
darebák, -ci, m.	the no good (so-and-so), scoundrel	L.26
dávka, f.	ration	L.39
dělat, dělám	to make; to do	L.26
dělá, jako že je váš přítel	he is acting as if he were your friend; i.e. he pretends	
dělá, jako že mě neslyší	he pretends not to hear me	
dělá, jako že tomu rozumí	he pretends that he understands it	
dělník, -ci, m.	worker, laborer	L.42
dělo, n.	gun (artillery)	L.42
dělostřelec, -lci, m.	artilleryman	L.32
demokracie, f.	democracy	L.28
demonstrace, f.	demonstration (political)	L.32
den, pl.dny or dni, m.	day	L.31
jak je den dlouhý	all day long	L.21
těžký den	a rough day	L.31
všední den	workday,	L.36
	weekday	GA36
denní, adj.	daily	L.27
desátník, -ci, m.	corporal	L.34
distinkce, f., pron.:/dysty-/	insignia of rank(grade)	L.43
dít se	to be going on; to be happening	L.34
Co se děje?	What's going on?	
Nic se neděje.	Nothing is going on.	
Co se bude dít?	What'll be going on?	
dívat se na něco, dívám se	to look at s.t.	L.22
dlouho, adv.	long, for a long time	L.27
to trvá dlouho	it takes a long time	
docela, adv.	entirely, completely, wholly, quite	L.43
dodávat něco někomu, dodávám	to supply, to deliver s.t. to s.o.	L.37
doktor, -ři, m.	doctor	L.24
dole, adv.	downstairs, down (no motion,in or on a lower position)	L.21
dolů, adv.	down, downstairs (motion to, toward a lower position)	L.22
doma, adv.	at home	L.41
jen jak budu doma	the moment I get home	

domácí, adj.	home	L.22
domácí cvičení	home exercise	
domácí práce	home work	
domácí telefon	house phone (intercom)	L.34
domácí, m.	landlord	L.22
domácí, f.	landlady	L.22
domovník, -ci, m.	janitor (in an apartment house)	L.34
dopravovat něco, dopravuji	to transport, to deliver s.t.	L.41
dopředu, adv.	forward, to the front, ahead (motion)	L.22
dost, adv.	enough	L.21
dost velký	large enough	
dostávat něco, dostávám	to receive, to get s.t.	L.41
doufat, doufám	to hope	L.26
já doufám, že tam budu	I hope (that) I'll be there	L.26
dovést něco, dovedu	to know how to do s.t.	L.31
dovolená, f.	leave (of absence)	
dovolenka, f.	pass	L.41
dozadu, adv.	to the rear, back, backward (motion)	L.22
druhý	second; the other	L.42HW
družstvo, n.	team; (mil.) squad; cooperative	L.34
dřív or dříve	before, earlier, previously	L.43
dřív než	before (time)	L.40R
důkladný, adj.	thorough	L.24
důležitý, adj.	important	L.34
důstojnický, adj.	officer	L.44
důstojník, -ci, m.	officer	L.21
duše, f.	soul; innertube	L.36
Na mou duši!	Really! Honest to God! (lit.:Upon my soul!, exclamation of strong assurance)	
dva, m., dvě, f., dvě, n.	two	L.38

F

film, m.	film	L.32
firma, f.	firm	L.36
formalita, f.	formality	L.44
fotbal, m.	soccer	L.26
fotbalové mužstvo, n.	football team	L.34

fotograf, -ové, m.	photographer	L.27
fotografie, f.	photograph	L.27
fotografovat někoho or něco, fotografuji	to take picture(s) of s.o. or s.t.	L.27
fronta, f.	line, front	L.29

G

garáž, -e, f.	garage	L.25T
generál, -ové, m.	general (rank)	L.43
guma, f.	rubber; eraser; tire	L.38

H

historický, adj.	historic	L.42HW
hlásit něco někomu, hlásím oni hlásí	to report s.t. to s.o., to announce	L.26
hlásit se	to report (in person)	
hlášení, n.	report	L.39
hlavní, adj.	main, chief	L.21
hlídat někoho or něco, hlídám	to watch, guard, look after s.o. or s.t.	L.37
hmota, f.	matter (substance), material	L.41
Je nouze o pohonné hmoty.	There is shortage of fuel.	
hned, adv.	immediately, directly	L.29
hodně, adv.	a lot, much	L.26
hodnost, -i, f.	rank	L.34
holka, f.	girl	L.34
horečka, f.	fever	L.37
horko, n.	heat	L.32
horko, adv.	hot	L.32
dnes je horko	it is hot today	
mně je horko	I am hot	
horký, adj.	hot	L.32
hotový, adj.	finished, ready, prepared	L.22
hrozný, adj.	horrible, terrible	L.22
hřiště or hříště, pl. -ě, n.	playground	L.39GA
hvězda, f.	star	L.44

CH

chtít něco, chci,oni chtějí	- to want s.t.	L.32
kdy chcete	- whenever you want, feel like it	L.33
chvíle, f.	- moment, whole	L.23
každou chvíli	- every once in a while; any time	
chytrý, adj.	- smart, clever	L.4OR

I

idiot, -i, m.	- idiot	L.36
informace, f.(pl.or sg.)	- information	L.37
instituce, f.	- institution	L.23

J

jaro, n.	- spring	L.41
Jen jak bude jaro...	- The moment spring comes ...	
jeden, m.,jedna,f., jedno, n.	- one	L.37
To je jedno.	- That doesn't matter. It's all the same.	
jediný, adj.	- sole, only	L.33
jednoduchý, adj.	- simple	L.38
jednou, adv.	- once	L.31
jemný, adj.	- fine, delicate	L.41
jestli, conj.	- whether, if	L.28
ještě to!	- that too!	L.21
jet	- to drive	L.34
jídelna, f.	- dining room, mess hall	L.21
jídlo, n.	- meal, food	L.39
jih, m.	- south	L.21
na jih	- to the south	
jinak, adv.	- otherwise, differently	L.38,34
jinam, adv.	- elsewhere,(to some other place)	L.22
jinde, adv.	- elsewhere,(in or at some other place)	L.22,32
jindy, adv.	- some other time	L.27
jistý, adj.	- sure, certain	L.24
již	- see už	
jižní, adj.	- southern, south	L.21
jméno, n.	- name	L.31
jo, colloq.	- yes, yeah	L.27

K

kabát, m.	coat	L.29
kalhoty, f. pl.	trousers, pants	L.43
kamarád, -i, m.	pal,chum	L.24
kapsa, f.	pocket	L.43
kasárna, n.pl.or kasárny,f.pl.	barracks	L.38
katastrofa, f.	catastrophy	L.26R
kategorie, f.	category	L.43
kilometr, m.	kilometer	L.38
klobouk, m.	hat	L.32
klubovní, adj.	club	L.31
koláč, m.	(Czech)coffee cake	L.37
kolo, n.	wheel; bicycle	L.33
komedie, f.	comedy	L.44
komunista, -é or -i, m.	communist	L.29GA
komunistický, adj.	communist, communistic	L.39
končit, končím	to finish, to end	L.32
už to končí	it is almost over	
kopat, kopám or kopu	to dig, to kick	L.41
koupat se, koupám se	to take a bath, to bathe	L.27
chodím se koupat	I go swimming (to the beach, to the swimming pool)	
koupelna, f.	bathroom	L.21
krabička, f.	small box	
krádež, -e, f.	theft	L.38
krást něco, kradu	to steal s.t.	L.38
krejčí, m.	tailor	L.22
který, inter. pronoun	which	L.32GA
relat. pronoun	which, who, that	
kuchař, m.	cook	L.38
kuchyně or kuchyň, -e, f.	kitchen	L.21
kulomet, m.	machine gun	L.42

L

láska, f.	love	L.32
lékař, -i, m.	physician, (medical) doctor	
letadlo, n.	airplane	L.36
letecký, adj.	air force, aviation	L.42
ležet, ležím,oni leží	to lie (recline)	L.27
líbit se, líbím se		L.23
to se mi líbí	I like it	
Já se mu líbím.	He likes me.	

límec, -ce, m.	-	collar	L.43
linka, f.	-	line	L.36
lístek, -tky, m.	-	ticket; card	L.29
lístek na maso	-	meat-ration card	
líto, adv.			L.34
je mi líto	-	I am sorry	
loajální, adj.	-	loyal	L.39
loď, pl. lodi or lodě, f.	-	ship	L.38GA
lóže, f.	-	box (in a theater)	L.32
ložnice, f.	-	bedroom	L.21

M

major, -ové or -ři, m.	-	major	L.43
manévr, m.	-	maneuver	L.41
materiál, m.	-	material	L.38
mechanik, -ci, m.	-	mechanic	L.41
jemný mechanik	-	precision mechanic	
měsíc, m.	-	moon; month	L.29
město, n.	-	town, city	L.21
hlavní město	-	capital (city)	
miřič, -i, m.	-	gunner (sight setter)	L.42
místní, adj.	-	local	L.28
místní národní výbor (abbr.: MNV)	-	Local National Committee (the municipal government, city hall)	
místnost, -i, f.	-	room	L.24
mít, mám	-	to have	L.28
mějte se hezky	-	have a good time	
mít, mám	-	to be supposed to	L.33
mám tady čekat	-	I am supposed to wait here	
mlčet, mlčím, oni mlčí	-	to be (to keep) silent	L.33,44
mlha, f.	-	fog	L.24
moc or mnoho	-	many, much	L.39R
moc věcí	-	a lot of things	
moci, mohu, colloq.:můžu	-	to be able	L.32
mockrát or mnohokrát	-	many times	L.38
děkuju mockrát	-	thanks ever so much	
moderní, adj.	-	modern; fashionable	L.21
montér, -ři, m.	-	repairman, mechanic	L.36
možná, adv.	-	maybe	L.22
mrznout, mrznu	-	to freeze, to be freezing cold	L.27
muset or musit, musím, oni musí or musejí	-	to have to, to be obliged	
musím to mít	-	I must have it	
musím domů	-	I must go home	

mužstvo, n.sg.,collective	team; enlisted men	L.44
mýlit se, mýlím se	to be wrong; mistaken	L.34
Jestli se nemýlím ...	If I'm not mistaken	

N

nábytek, m.	furniture	L.22
nadarmo, adv.	in vain, for nothing	L.28
není to nadarmo	it isn't futile	
nadporučík, -ci, m.	first lieutenant	L.44
nádraží, n.	(railroad or bus) station	L.21GA
náhodou, adv.	by chance	L.44
nahoru, adv.	up (motion), upstairs (to a higher place)	L.22
nahoře, adv.	up, upstairs (no motion, in or on a higher level)	
nálada, f.	mood, atmosphere	L.31
nalevo, adv.	at or on the left, to the left	L.32
nápad, m.	(sudden) idea,thought	L.33
napravo, adv.	at or on the right, to the right	L.32
naproti, prep.with the dative	across from, opposite, against	L.24R
naproti němu jde	coming towards him is (lit.:against him goes)	
naproti, adv.		
jdu někomu naproti	I'm going to meet s.o. (who is arriving)	
nárameník, m.	epaulet, shoulder strap	L.43
národní, adj.	national	L.28
napřesrok, adv.	next year	L.29
nazdar	hi (a Czech greeting among friends on first name basis; among members of some associations;adults toward children	L.24,29
nebezpečí, n.	danger	L.26
neděle, f.	Sunday	L.36GA
Jak dlouho? Celou neděli.	How long? All Sunday.	
Kdy? Některou jinou neděli.	When? Some other Sunday.	
nedělní, adj.	Sunday	L.27

negativ, m.	negative (in photography)	L.27
nejlepši, adj.	best	L.26
nervózní, adj.	nervous	L.21
nést něco, nesu	to carry, bring s.t.	L.31R,37
než, conj.	before (time);than	L.29
nic, indef. pronoun	nothing	L.24,34
Do toho mi nic není.	That is none of my business.	
To nestojí za nic.	That is no good; it's not worth a darn	L.39
ničit něco, ničím	to destroy, to ruin s.t.	L.41
nijak, adv.	in no way, nohow	L.34
nikam, adv.	nowhere (motion, not to any place)	L.34
nikde, adv.	nowhere (location, not in or at any place)	L.34
nikdo, indef.pronoun	nobody, no one	L.34
nikdy, adv.	never, at no time	L.34
nit, pl. niti or nitě, f.	thread	L.38GA
nízký, adj.	low	L.37HW
noc, f.	night	L.36
noha, f.	leg, foot	L.22
nosit, nosím	to carry, to wear	L.23
nouze, f.	lack, shortage, want	L.41
Je nouze o benzín (uhlí, jídlo)	There's shortage of gasoline (coal,food)	
novina, f. or **novinka, f.**	(surprising) news	L.31HW,41
noviny, f. pl.	newspaper	L.37
nový, adj.	new	L.42
Co je nového?	What's the news?	
Je něco nového?	Is there anything new?, Any news?	
Není nic nového.	There's nothing new. No news.	
nutně, adv.	urgently	L.36
nůž, pl. nože, m.	knife	L.37GA

O

o, preposition with accusative		L.23
mám zájem o tu knihu	I am interested in that book	
prosím o cigaretu	I am asking for a cigarette	
je nouze o benzín	there's shortage of gasoline	
oba, m.,obě, f., obě, n.	both	L.38

oblékat se, oblékám se	to get dressed	L.27
obouvat se, obouvám se	to put shoes on	L.27
obsazený, adj.	occupied, busy	L.36
odpovídat, odpovídám	to answer	L.22R
odpovídám na otázku	I answer a question	
odstřelovač, -i, m.	sniper	L.42
odtamtud, adv.	from that place; from there	L.24
odtud, adv.	from here	L.33
odvaha, f.	courage	L.32
odvod, m.	draft (mil.)	L.23
jdu k odvodu	I am going to the draft board	
odznak, m.	badge, button, pin	L.43
hodnostní odznak	insignia of grade	
okresní, adj.	district, county	L.28
okresní národní výbor (abbr.: ONV)	County National Committee (county public administration office, County Board)	
opasek, -sky, m.	belt	L.43
oposice or opozice, f.	opposition	L.26
optický, adj.	optical	L.31
organizace, f.	organization	L.24
otevřený, adj.	open	L.43
ovoce, n.sg. (collective)	fruit	L.37
odborník, -ci, m.	specialist, expert	L.44
odkud, interrog. adv.	from where	L.37
odpočívat, odpočívám	to rest	L.27

P

palubní, adj.	deck, instrument panel	L.36
park, m.	park	L.33
Paříž, f.	Paris	L.42HW
pánbůh, (with religious reverence: Pánbůh or Pán Bůh)	Lord God, the Lord	L.36
propánaboha! (or pro pánaboha or pro pána boha)	For God's sake!	
zaplaťpánbůh or zaplať pánbůh or zaplať Pánbůh	thank God	L.24
pátek, -tky m.	Friday	L.33
v pátek	on Friday	

patent, m.	-	patent	L.42
péci, peču	-	to bake, to roast	L.29
pečený, adj.	-	baked, roasted	L.29
pekař, -i, m.	-	baker	L.31
peníze, m.pl.	-	money	L.42
pěší, adj. (old terminology) see motostřelecký	-	infantry	L.34
pěšky, adv.	-	by foot, on foot	L.41
chodím pěšky	-	I walk, I make the trip by foot	
píseň, pl. písně, f.	-	song	L.26
pivo, n.	-	beer	L.29
malé pivo	-	a small glass of beer	
plánovat něco, plánuji	-	to plan s.t.	L.34
plat, m.	-	pay, salary	L.31
platit něco, platím	-	to pay s.t.	L.22
plátno, n.	-	linen (material); screen (in theater)	L.32
pluk, m.	-	regiment	L.34
poddůstojník, -ci, m.	-	noncommissioned officer	L.44
podobně, adv.	-	similarly,likewise	L.24,39R
a podobně	-	and the like	
podplukovník, -ci, m.	-	lieutenant colonel	L.44
podporučík, -ci, m.	-	3rd lieutenant (junior lieutenant)	L.44
podpraporčík, -ci, m.	-	master sergeant or first sergeant	L.43
pohled, m.	-	view	L.33
pochod, m.	-	march	L.41
pochodovat, pochoduji	-	to march	L.41
pokladník, -ci, m.	-	cashier, treasurer	L.31
pokoj, m.	-	room	L.21
obývací pokoj	-	living room	
poledne, n.	-	noon	L.25,26T
v poledne	-	at noon	
politicky, adv.	-	politically	L.24
politický, adj.	-	political	L.39
polní, adj.	-	field	L.43
pomalu, adv.	-	slowly	L.27
pomeranč, m.	-	orange	L.37
poněvadž, conj.	-	because	L.33
porucha, f.	-	disturbance, technical trouble	L.36
pořádek, m.	-	order (state of tidiness)	L.22
dělám pořádek	-	I am tidying up	
to je v nepořádku	-	it is in disorder	
to je v pořádku	-	that is O K , in order	

posádka, f.	garrison	L.34
posádkový, adj.	garrison	L.34
poslední, adj.	last, latest	L.31
postel, -e, f.	bed	L.22
posudek, -dky, m.	(expert) opinion, judgment	L.44
potom, adv.	then	L.24R
potom teprve	only then	
potřeba, f.	need	L.29
potřeba, adv.	need	
není potřeba	that's not necessary	
polévka, f. or polívka	soup	L.29
pondělí, n.	Monday	L.36GA
v pondělí	on Monday	
používat něčeho or (colloq.) něco, používám	to use, to employ s.t.	L.42
povídat, povídám	to talk	L.26
povídat něco někomu	to tell (to say) s.t. to s.o.	
povolení, n.	permission, permit	L.28
pozdě, adv.	late	L.23
pozítří, adv.	day after tomorrow	L.28
pozor, m.	attention	L.44
pozorovatel, -é, m.	observer	L.42
pracovní, adj.	work, working	L.39
prach, m.	dust	L.22
pramen, m.	source; fountain; spring	L.37
prapor, m.	banner, standard; battalion	L.33
pravidelný, adj.	regular	L.39
pravý, adj.	right (opposite to left); genuine	L.39
pražský, adj.	Prague	L.31
problém, m.	problem	L.37
prodej, m.	sale	L.38
na prodej	for sale	
prodělávat něco, prodělávám	to go through s.t.; to operate in the red	L.38
prodělává základní vojenský výcvik	he is going through basic military training	
prohlídka, f.	inspection; (medical) examination, checkup	L.24
prominout, prominu	to excuse	L.23
promiňte!	excuse me!	L.32
propaganda, f.	propaganda	
prosba, f.	request	L.29
mám na vás prosbu	I want to ask a favor of you	

protiletadlový, adj.	antiaircraft	L.42
protitankový, adj.	antitank	L.42
prst, m.	finger	L.41
pršet, prší (3rd person sg.)	to rain	L.24
průměrně, adv.	on the average	L.38
první, ordinal numeral	first	L.42
prý, adv.	it's said that; people say that..., I hear, allegedly	L.41
předseda, -ové, m.	chairman	L.29GA
přední, adj.	front, frontal, leading	L.21
překvapení, n.	surprise	L.42
překvapovat někoho, překvapuji	to surprise s.o.	L.44
přesně, adv.	exactly, precisely; on time	L.32
přesný, adj.	exact, precise, accurate	L.32
přestávka, f.	intermission, pause, break, recess	L.32
přesto	in spite of that; anyway	L.22R
přezdívka, f.	nickname	L.31
příděl, m.	ration	L.39
přijíždět, přijíždím	to come, to arrive (driving)	L.45
přilba or přílba, f.	helmet	L.43
příležitost, -i, f.	occasion, opportunity	L.37
připomínat něco někomu, připomínám	to remind, to remind s.o. of s.t.	L.43
přístroj, m.	apparatus, instrument	L.36
palubní přístroje (pl.)	flight and engine instruments	
příští, adj.	next, future, coming	L.26
příznivý, adj.	favorable	L.43
psací, adj.	writing	L.22
psací stroj, m.	typewriter	
psací stůl, m.	desk, writing table	
půjčovat někomu něco, půjčuji	to lend, to loan s.t. to s.o.	
půjčovat si, půjčuji si	to borrow	L.23
puška, f.	rifle	L.42

R

rada, f.	-	advice, counsel	L.38
radiostanice, f.	-	radio station	L.33
rámus, m.	-	(awful) noise	L.22
registrace, f.	-	registration	L.24
rok, m.	-	year	L.24
rota, f.	-	company (mil.)	L.38
rotný, pl rotní, m.	-	sergeant first class	L.38
rubl, m.	-	ruble (Soviet currency)	L.44
rudý, adj.	-	dark red; red (polit.)	L.23
ruka, pl. ruce, f.	-	hand; arm	L.26
Rus, -ové, m.	-	Russian	L.44
Rusko, n.	-	Russia	L.44
ruský, adj.	-	Russian	L.32
rušit někoho or něco, ruším	-	to disturb s.o. or s.t., to jam	L.33
ta budova ruší výhled	-	that building obstructs the view	
rutina,pron.:/-ty-/	-	routine	L.27
různý, adj.	-	various	L.40R
ryba, f.	-	fish	L.29
rychle, adv.	-	fast	L.31
rychlost, -i, f.	-	speed, velocity	L.36

Ř

řada, f.	-	row	L.32
řeč, -i, f.	-	talk; speech; language	L.45
říkat něco někomu, říkám	-	to say, to tell s.t. to s.o.	L.32
řízek, pl. řízky, m.	-	(veal) cutlet	L.37
telecí řízek	-	Wiener schnitzel	

S

samozřejmě, adv.	-	of course; you bet; that goes without saying	L.42R
samozřejmý, adj.	-	self-evident	L.42R
sběrna, f.	-	collecting point	L.38
sestřenice, f.	-	cousin (female)	L.24
sever, m.	-	north	L.21
na sever	-	to the north	
severní, adj.	-	northern, north	L.21
sezóna, f.	-	season	L.26

schnout, schnu	-	to dry (to become dry)	L.27
schůze, f.	-	meeting	L.26
síla, f.	-	strength, power, force	L.41
pracovní síla	-	manpower	
sklo, n.	-	glass (material)	L.31
skříň, pl. skříně, f.	-	wardrobe (movable cabinet), closet	L.22
slábnout, slábnu	-	to get weak	L.26
slečna, f.	-	Miss	L.26
slibovat někomu něco, slibuji	-	to promise s.t. to s.o.	L.42
slovo, n.	-	word	L.26
sluchátko, n.	-	(telephone) receiver	L.26
služba, f.	-	service	L.39
slyšet, slyším	-	to hear	L.31
Je mě dobře slyšet?	-	Do you hear me well?	
směna, f.	-	shift	L.42
smět, smím, oni smějí	-	to be allowed (may)	L.33
tady nesmíte kouřit	-	you are not allowed to smoke here	
snídat, snídám	-	to have breakfast	L.27
snídaně, f.	-	breakfast	L.23
sobota, f.	-	Saturday	L.36GA
Kdy? Příští sobotu.	-	When? Next Saturday.	
soused, -é or -i, m.	-	neighbor	L.22R
sovětský, adj.	-	Soviet	L.37
speciální, adj.	-	special	L.31
spolehlivý, adj.	-	reliable	L.24
spravovat, spravuji	-	to repair, mend	L.27
stále, adv.	-	constantly, permanently, all the time, continuously	L.28
starat se o někoho or o něco, starám se	-	to take care of s.o. or s.t.	L.37
stárnout, stárnu	-	to get old, to age	L.26
starost, -i, f.	-	worry, care	L.36
každý má nějakou starost	-	everyone has s.t. to worry about; everyone has his own troubles	
stát, m.	-	state (territorial & political unit)	L.40HW
Spojené státy (pl.)	-	United States	
stejně, adv.	-	in the same way, manner, or fashion, equally; anyway	L.22
stejnokroj, m.	-	uniform	L.39
cvičební stejnokroj	-	fatigues	
vycházkový stejnokroj	-	class A uniform	
stejný, adj.	-	same, of the same quality etc., equal	L.29
je to pořád stejné	-	it is always the same	

stěžovat si na někoho, stěžuji	to complain about s.o.	L.39
stíhačka, f.	fighter plane	L.36
strana, f.	side; page; party (polit.)	L. 21
stranou, adv.	aside	L.44
středa, f.	Wednesday	L.33,36GA
Kdy? Ve středu,tuhle středu.	When? On Wednesday, this Wednesday.	
střelec, -lci, m.	marksman; rifleman; gunner, machine gunner (according to the weapon)	L.42
střelnice, f.	target range, firing range	L.21 L.41
střílet, střílím, oni střílejí	to shoot	L.21
sval, m.	muscle	L.40
svátek, -tky, m.	patron saint's day; name day; holiday	L.33
svaz, m.	union; association	L.39
Sovětský svaz	Soviet Union	
svlékat se, svlékám se	to undress	L.27
svobodník, -ci, m.	private 1st class	L.44

Š

šéf, -ové, m.	boss, chief	L.37
šofér, -ři, m.	chauffeur	L.45
školený, adj.	schooled, trained	L.39
špatně, adv.	badly, poorly; wrong; no good	L.24
špatně vidím	my eyesight is bad	
špeh, -ové, m.	spy, informer	L.39
šťastný, adj.	happy, lucky	L.34,HW 44
štěstí, n.	good luck, fortune	L.24
naštěstí or na štěstí	fortunately	

T

tajemství, n.	secret	L.36
tajit něco, tajím	to keep (something) secret	L.42
tank, m.	tank	L.22
teď, adv.	now	L.24
teď někdy	one of these days; about this time; sometime about now	
zrovna teď	just now	

telecí, adj.	veal	L.40
telefon, m.	telephone	
telefonista, -é or -i, m.	telephone operator (male)	L.36
telefonistka, f.	telephone operator (female)	L.36
telefonovat někomu, telefonuji	to phone s.o.	L.29
telegrafní, adj.	telegraph	L.33
telegrafovat někomu, telegrafuji	to telegraph, wire, cable s.o.	
telegram, m.	telegram	L.37
tělo, -a, n.	body	L.23
téma or thema,n.,pl.témate or themata	theme, topic	L.24, 39GA
teplý, adj.	warm	L.21
teprv or teprve, adv.	only (of time)	L.36
terminologie, f.	terminology	L.42
těšit se na něco, těším se	to look forward to s.t.	L.24
těžko, adv.	with difficulties	L.38
thema, n.	see téma	
tisknout, tisknu	to press; to print	L.26
tiše, adv.	silently, quietly; in a low tone	L.37
tma, f.	darkness	L.29
tolik	that much, as much	L.23
továrna, f.	factory, plant	L.23
trochu or trošku, adv.	a little, some, a bit	L.23
trpět, trpím, oni trpí	to suffer, to tolerate	L.28
trubka, f.	bugle; pipe (of small diameter)	L.39
trvat, trvá (3rd sg.)	to last, to take time	L.27
to trvá dlouho	it takes a lot of time; it has been going on a long time	
tři	three	L.38
tu, adv.	here	L.32
týden, pl. týdny, m.	week	L.37HW
ještě jeden týden	one week more	
za tři týdny	in three weeks	L.38
typ, m.	type	L.37

U

účet, pl. účty, m.	bill, account	L.37
uhlí, n.	coal	L.41
ukazovat něco někomu, ukazuji	to show, to point (out) s.t. to s.o.	L.32
umět, umím, oni umějí	to know how	L.31
umyvadlo or umývadlo, n.	washbasin	L.22

úřad, m.	- office, board, authority	L.41
pracovní úřad	- Board of labor, Employment office	
úspěch, m.	- success	L.44
ústa, n.pl.	- mouth (human)	L.44
pozor na ústa!	- watch your words!	
ústředna, f.	- switchboard	L.36
ústředna má poruchu	- the switchboard developed technical trouble	
utrácet, utrácím	- to spend	L.33
úterý, n.	- Tuesday	L.33
v úterý	- on Tuesday	
uváděč or uvaděč, -i, m.	- usher	L.32
už, or lit.style již, adv.	- already	L.32
už to končí	- it is almost over	

V

vana, f.	- bathtub	L.22
vážně, adv.	- seriously, gravely	L.36
to nemyslíte vážně	- you are not serious; you don't mean that	
vážný, adj.	- serious	L.26
vdávat se, vdávám se	- to bet married (to take a husband)	L.36
večeřet, večeřím	- to have dinner (evening meal), supper	L.29R
večerka, f.	- taps	L.39
vědět, vím, oni vědí	- to know	
jak víte	- as you know	L.36HW
vepřová, f.	- pork; pork roast	L.29
Veřejná bezpečnost (VB)	- Public Security	L.26
věřit někomu, věřím	- to believe, to trust s.o	L.23
vést, vedu	- to lead, guide	L.29
jak se vám vede?	- how are you?	
vede se jim dobře	- they are doing fine	
většina, f.	- majority	L.39
většinou, adv.	- mostly, for the most part	L.39
věž, -e, f.	- tower, spire, turret	L.38
vchod, m.	- entrance	L.22
Vídeň, f.	- Vienna	L.42HW
vidět, vidím, oni vidí	- to see	L.31
někoho or něco je vidět	- s.o. or s.t. can be seen	
vitamín or vitamin/-mín/,m.	- vitamin	L.37
vláda, f.	- government	L.39

vlastně, adv.	-	as a matter of fact, actually	L.39
voják, -ci, m.	-	soldier	L.44
je tady samý voják	-	this place is crowded with soldiers	
vojenský, adj.	-	military	L.21
vojna, f.	-	military service (or life)	L.41
vojsko, n. sg.	-	military forces, troops	L.33
spojovací vojsko	-	signal corps	
vpředu, adv.	-	in the front	L.21
vracet, vracím	-	to return, to give back	L.23
vracet se, vracím se	-	to return, to go,come to drive back	L.23
vstávat, vstávám	-	to rise, to get up	L.23
všude, adv.	-	everywhere	L.22
vůbec, adv.	-	(not) at all, in general	L.27
vůbec ne	-	not at all	
výbor, m.	-	committee	L.28
výborně, adv.	-	excellently	L.26
vybraný, adj.	-	selected; choice	L.42
výcvik, m.	-	training	L.38
východní, adj.	-	eastern, east	L.21
výchova, f.	-	education	L.39
výkon, m.	-	performance, output	L.36
vypadat jako, vypadám	-	to look like	L.29
jak to dnes vypadá	-	the way things look now	
on vypadá dobře	-	he looks well	
vyptávat se na něco, vyptávám	-	to ask (thorough) questions about s.t.	L.24
výrobek, -bky, m.	-	product	L.44
výsledek, -dky, m.	-	result	L.44
vysoko, adv.	-	high	L.32
vzadu, adv.	-	in the back	L.21
vzdělávat někoho, vzdělávám	-	to educate s.o.	L.39

Z

začínat, začínám	-	to start, to begin	L.31R
oni teprve začínají	-	they are only beginning	
zadarmo, adv.	-	free of charge, for free	L.33
zadní, adj.	-	rear, back	L.21
záchod, m.	-	toilet, lavatory	L.21
zájem, -jmy, m.	-	interest	L.23
o to nemám zájem	-	I am not interested in this thing (matter)	

zajímavý, adj.	-	interesting, of interest	L.37
základní, adj.	-	basic, fundamental	L.38
záložník, -ci, m.	-	reservist	L.34
zaměřovač, n.	-	sights	L.42
optický zaměřovač	-	telescopic sights	
zaměstnání, n.	-	occupation	L.31
západní, adj.	-	western, west	L.21
zase or zas, adv.	-	again	L.22R
zatím, adv.	-	in the meantime, for the time being, meanwhile	L.28
zatracený, adj.	-	damned, darned	L.43
závidět někomu, závidím	-	to envy s.o.	L.24
zbraň, -ně, f.	-	weapon	L.41
zbytečně, adv.	-	in vain, unnecessarily	L.23
zdát se			
to se zdá být ...	-	it seems to be	L.34
zdraví, n.	-	health	L.31
na vaše zdraví! or na zdraví	-	to your health!	
zdravý, adj.	-	healthy, in good health	L.22
zdvořile, adv.	-	politely	L.34
zimní, adj.	-	winter	L.28
zítra, adv.	-	tomorrow	L.24
zkoušet, zkouším, oni zkoušejí	-	to examine, to try, to test, to rehearse	L.24
zlobit někoho, zlobím	-	to tease s.o., to make s.o. angry, mad	L.27
zlobit se, zlobím se	-	to be antry	L.27
zlý, adj.	-	bad, mean	L.22
změněný, adj.	-	changed	L.43
znalec, -lci, m.	-	expert	L.44
známá, pl.-é, f.	-	an acquaintance (female)	L.28
znamenitě, adv.	-	excellently	L.26R
známý, pl. -í, m.	-	an acquaintance (male)	L.28
znát někoho nebo něco, znám	-	to know s.o. or s.t.	L.31
zouvat se, zouvám se	-	to take off one's shoes	L.27
zpátky, adv.	-	back(ward),(to,toward the rear)	L.41
zpráva, f.	-	report; announcement; news	L.26
zpravodajec,-jci, m.	-	intelligence man	L.42
zvědavý, adj.	-	curious	L.42
zvonit, zvoním	-	to ring	L.26

Ž

žádat někoho o něco, žádám	-	to ask s.o. for s.t., to apply for s.t.	L.29
žádný, pronoun	-	no, no one, none	L.34
žádost, f.	-	application; request	L.29
železo, n.	-	iron	L.38
ženit se, žením se	-	to get married (to take a wife)	L.41
budu se ženit	-	I'll get married (take a wife)	
žít, žiju	-	to live	L.21

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

CZECH

ED034203

BASIC COURSE

VOLUME III
LESSONS 46-70

ΠΤΟΛΕΜΕΙ
DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

AL 002 210

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED034203

CZECH

BASIC COURSE

VOLUME III.

LESSONS 46 - 70

December 1954
Revised: October 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

CONTENTS

LESSONS			PAGE
46.	Karel rukuje.	Accusative Plural of Animate Masculine Nouns	1
		Hints for Interpreting	8a
47.	Frantův slib.	Past Tense	9
48.	Karel psal.	Past Tense. PTÁT SE - PTAL SE, MRZNOUT - MRZL, JÍT - ŠEL	20
49.	Tmavé schodiště.	Irregular Plural of Nouns	27
50.	Na světnici.		34
51.	Komárenské kasárny.	Vocative	38
52.	Dopisy.	Imperative	47
53.	Nástěnné noviny.	Review of Vocative and Imperative	60
54.	Tanková četa.	Dative Plural of Nouns, Adjectives, Demonstratives	70
55.	Rodinná korespondence.		76
56.	Na nádraží.	Dative Plural of Possessives and of DVA, TŘI, ČTYŘI, OBA	83
57.	V rychlíku.	Review of Dative Plural	91
58.	Cestou k Rokycanům.	VŠECHEN, DÁVAT SE, DÁVAT SI, NECHÁVAT	96
59.	Božena a šéf jedou domů.	Review of VŠECHEN and of Dative Plural	105
60.	Snídaně.		109
61.	V kanceláři.	Aspect of Verbs, Durative and Punctual	113
62.	Letecký poplach.	Aspect of Verbs	128

PREFACE

The Czech Course, consisting of 162 lessons in 19 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Czech. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

CW Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

LESSONS			PAGE
63.	Vojenská nemocnice.	Genitive of Masc. Nouns, Adjectives, Demonstratives	136
64.	Ještě v nemocnici.	Genitive of Possessives, Masc. - Prepositions	149
65.	Sobotní odpoledne.		156
66.	Protokol o úrazu.	Genitive of Fem. Nouns, Adjectives, Demonstratives, Possessives	161
67.	U rádia.	Genitive of Neuter Nouns, Adjectives, Demonstratives, Possessives	170
68.	První kroky svob. Hudce.	Verbs with Genitive. Irregular Genitive of Masculine Nouns	179
69.	Zprávy pro nemocné vojáky.	Indefinite Numerals, Genitive of Measure	187
70.	Staré kasárny.		195

LESSON NO. 46
CVIČENÍ ČÍSLO 46

Dialog No. 46
Rozmluva číslo 46

B - Božena
K - Karel, její bratr
Místo a čas: Obývací pokoj. Je večer. Mimo Boženu a Karla není nikdo doma. Karel balí kufry, nemluví a mračí se. Musí spěchat, ráno jede pryč.

K.:	Tak mě volají na vojenské cvičení.	Well, they're calling me up for military training.
B.:	Pro pána krále. Na jak dlouho?	Heavens! For how long?
K.:	To neříkají. Pro tatínka to bude zlá zpráva.	They don't say. It will be bad news for dad.
B.:	Bude. Jeho penze k životu ani zdaleka nestačí. Potřebuje každou korunu, kterou mu dáváš. No, nemůžeš proti tomu rozkazu něco dělat?	It will. His pension isn't enough for a decent living. He needs every crown you give him. Well, can't you do anything about the order?
K.:	Ne. Musím k svému útvaru na Slovensko.	No. I have to go to Slovakia to my unit.
B.:	Volají na cvičení celý tvůj ročník?	Are they calling everyone in your age group up for training?
K.:	To nevím, ale zdá se, že volají tankisty. Pepík Dvořák taky má svolávací lístek.	I don't know, but it seems that they are calling (trained) tankmen. Pepík Dvořák also got a notice.
B.:	To je hrůza. Ty musíš na cvičení, a Franta možná bude pracovat ne pro vlastní národ, ale pro Rusy.	That's horrible. You have to go for training, and Franta might be forced to work not for his own people, but for the Russians.
K.:	A má nějakou naději, že tam nebude muset?	And is there any hope that he won't have to go?

B.:	Jeho šéf každou chvíli volá všechny vysoké důstojníky, které zná. Neznáš ty někoho?	Every once in a while the boss calls all the high officers he knows. Do you know any?
K.:	Osobně znám tři vojenské duchovní, dva vojenské soudce, čtyři ošetřovatele a dva bývalé generály. Vlastně jen jednoho, protože jeden sedí.	I know three chaplains personally, two military judges, four orderlies and two former generals. As a matter of fact, only one general, because one is in jail.

VOCABULARY 46.

duchovní, -, m.	- clergyman
vojenský duchovní	- chaplain
hrůza, -y, f.	- horror
koruna, -y, f.	- crown
Koruna československá, Kčs	- Czechoslovakian unit of currency
kufr, -y, m.	- suitcase
balit kufry	- to pack one´s bags
mračit se	- to frown
národ, -y, m.	- nation, people
osobně	- personally, in person
ošetřovatel, -é, m.	- (male) nurse, orderly
ošetřovatelka, -y, f.	- (female) nurse
penze or pense /pron.:-ze/,-e, f.	- pension
ročník, -y, m.	- vintage, year, volume of a magazine
rozkaz, -y, m.	- command, order
Slovensko, n.	- Slovakia
soudce, -i nebo -ové, m.	- judge
spěchat	- to hurry
svolávací lístek	- notice
tankista, -i, m.	- member of a tank crew
útvar, -y, m.	- formation, unit
vlastní	- one´s own, proper
zdaleka, adv.	- from far off, by far
zdát se	- to seem
naděje, f.	= hope
schopný, adj.	= able
zkušený, adj.	= experienced

Phrases and Idioms

Na jak dlouho ?	- For how long ?
To k životu nestačí.	- It´s not enough to live on.
Pepík	- Joe
každou chvíli	- every once in a while
On sedí.	- He´s in jail.
pro pána krále	- for heaven´s sake, good heavens
on tady bude každou chvíli	- he´ll be here any minute

GRAMMAR ANALYSIS 46.

ANIMATE PLURAL ACCUSATIVE

Nouns

1. Hard stem animate masculine nouns form the accusative plural by adding - y to the stem.

Mám dva kamarády.
Ona má dva syny.
Posílá tam dva staršiny.

2. Soft stem animate masculine nouns form the accusative plural by adding - e to the stem.

Hledáme dva odstřelovače.
Vidíme tam dva zpravodaje.
On tam má dva přátele.

Adjectives

3. Hard type adjectives add - é to the stem.
Soft type adjectives have the same ending as in the nominative, - í.

Má dva dobré kamarády.
Bude tam mít dva nejlepší kamarády.

Demonstratives

4. Demonstratives :

Nom. pl. anim.	Acc. pl. anim.
ti	ty
tito	tyto
tihle	tyhle
tamti	tamty

Znám ty důstojníky.
Potřebuje tyto dva záložníky.

On hlídá tyhle civilisty.
Vidíte tamty dělostřelce ?

Possessives

5. The animate accusative plural forms of possessive pronouns are the same as the inanimate plural accusative forms.

NOM.:	ACC.:
To jsou moji (mí) přátelé.	On zná mé (moje) přátele.
To jsou mé (moje) problémy.	On zná mé (moje) problémy.
To jsou tvoji (tví) kamarádi.	On zná tvé (tvoje) kamarády.
To jsou tvoje (tvé) důvody.	On zná tvoje (tvé) důvody.
To jsou jeho známí.	Ptám se na jeho známé.
To jsou jeho nápady.	Znám jeho nápady.
Její synové jsou vojáci.	Já znám její syny.
Její klíče jsou tady.	On má její klíče.
Vojsko a jeho velitelé jsou spolehliví.	Starají se dobře o vojsko a o jeho velitele.
Vojsko je dobré. Jeho úspěchy jsou znamenité.	Vojsko je dobré. Rádio často hlásí jeho úspěchy.
Naši znalci mají pravdu.	To překvapuje i naše znalce.
Naše výsledky jsou dobré.	Ptá se na naše výsledky.
Vaši odborníci jsou dobře školení.	Potřebujeme vaše odborníky.
To jsou vaše peníze.	On chce vaše peníze.
To jsou jejich špehové.	Hledáme jejich špehy.
To jsou jejich patenty.	Chceme koupit jejich patenty.

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
ke cvičení č.46.

Drill in Interpreting
to Lesson No.46.

Kapitán Brown je americký důstojník. Neumí česky. K ruce má četaře Greena, který mluví stejně dobře česky jako anglicky. Oba pracují pro americké vojenské úřady. Mají pěknou kancelář, kde jsou obyčejně sami. Dnes tam mají nějakého cizího člověka. Je to Čech, který neumí anglicky. Kapitán Brown mu dává otázky a četař Green překládá :

(překládat - to translate)

B.: What´s your name ?
Č.: Václav Čížek.

B.: Are you a Czech ?
Č.: Ano. Celá naše rodina je česká.

B.: Do you have your family here ?
Č.: Mám tu jenom ženu. Syn a dcera jsou ještě doma.

B.: Where´s your home ?
Č.: Praha. Tatínek tam má dům a my tam bydlíme už přes čtyři roky.

B.: What are you doing here, or what do you want to do here ?
Č.: Doma nás hlídá policie, protože jsme politicky nespolehliví, a tak doufáme, že tady budeme mít pokoj.

B.: Aren´t you afraid that this means danger for your family ?
Č.: To je pořád stejné, jestli jsem tady nebo tam.

B.: How long have you been here ?
Č.: Dnes jsem tady druhý den.

B.: Do you know anybody here ?
Č.: Já tady neznám nikoho, ale moje žena tu někde má dva bratrance.

B.: Do her cousins know that you´re here ?
Č.: Nevědí. My nemáme jejich adresy, jenom jména, ale doufáme, že vaše úřady je znají. Oba jsou bývalí českoslovenští vojáci a už jsou tady dlouho.

B.: What´s your occupation ?
Č.: Já jsem letecký mechanik.

B.: Civilian or military ?
Č.: Vojenský.

B.: I hear that your army needs mechanics badly. Is that true ?
Č.: Ano. Potřebujou hlavně letecké mechaniky. Modernímu letadlu každý nerozumí.

B.: What do your cousins do? Are they also specialists ?
Č.: Ano. Václav je letec poručík. Jarda je tankista. Četař.

B.: All right. You may go now. Thank you.

PŘEKLAD 46.

(Domácí cvičení)

Put in the plural :

1. Neznám tady žádného desátníka-absolventa.
2. Nepotřebujeme politického agitátora.
3. Naše firma hledá dobrého a spolehlivého šoféra.
4. Čekám na jejího bratra.
5. Máme místo pro mladého civilistu.
6. Učím amerického četaře česky.
7. Málokdy vidíme takového darebáka, jako je on.
8. Naše továrna hledá dobrého dělníka.
9. Ona se vždycky dívá jenom na toho hezkého dělostřelce.
10. Kupuju ten přístroj pro vojenského doktora.

Translate :

1. The captain has the passes for the men who are leaving for home tomorrow.

2. Our garrison has three new chaplains.

3. This mess is only for Air Force officers.

4. The army needs good photographers, mechanics and other specialists.

5. I hear that Mr. Novák is now working for the Communists.

6. She always thinks of young boys and girls who have no fathers and mothers

7. Our grocer always has some cheap meat and bones for my dogs.

8. I like to hear the Polish students singing. They really know their songs well.

9. The police are looking for two spies who are said to be working here.

10. Children like to watch soldiers when they march to the drill field.

dívat se na něco = to watch s.t.

píseň, f. = song

HINTS FOR INTERPRETING

1. The purpose and function of an interpreter is to correctly render in two languages what is said through him.

When we say through, it means just that. One could imagine that an interpreter is an "electronic brain" which repeats in language B what is said to it in language A, and vice versa. If one listens, e.g., to experienced bilingual interpreters at a session of the United Nations, the impression one gets is almost an unpleasant one - that of a machinelike, inhuman perfectness.

Now, nobody will expect such a performance from you. What will be - and is - expected of you is the adequate translation from one language into the other of ideas and thoughts formulated in the English and Czech questions and answers. The meaning of the whole sentence, not just the individual words is what counts.

Inevitably, you´ll have to cope with words, phrases and idioms with which you are not familiar. Sometimes you´ll be confronted with slang, speech impediments and speaking habits which will make your task difficult. But even under adverse conditions, you must be able to render satisfactory performance. To achieve this, you will have to understand and you will have to make yourself understood.

2. Here are a few principles you´ll have to follow :

a) If you don´t understand because a person speaks too fast or because he doesn´t pronounce words distinctly, ask him to repeat his statement slowly and distinctly.

b) If you don´t know a word the interrogated person used :
   I. Write it down (for future reference).
   II. Ask him to use some other word of identical meaning.
   III. In case you still don´t understand, ask him to describe the term in other words.

c) If you don´t understand the phrasing, ask the subject to say the same once more, but using other, simpler formulation.

d) Whenever the interrogated person quotes a number, ask him to repeat it. Write the number down and show it to him. Proceed only after he has confirmed that you have it right. Otherwise you´d be headed towards trouble. "Pětsetpět" and "padesátpět" sound very much the same, although the difference is exactly 450.

e) Often a person will talk about people, towns, cities, places or things with whose names you aren´t familiar. Ask immediately what´s the name of the person, town, or place etc., about which he has been talking. But be careful - the technique of your question is important. If the person said, "Pracoval jsem ve Dvoře Králové", don´t ask, "Where did you work ?" because he´d again quote the name in the locative case. Ask, "What´s the name of the place ?" Then, and only then you may be sure that he´ll tell you the name in the nominative case, which is what you need.

f) If the interrogated person talks about a specialized field or matter, put down unkown, specialized terms. In addition, ask him to describe the terms by the simple expressions of a layman.

g) Whenever you aren´t completely sure that you have caught the correct meaning of a statement, rephrase it in Czech in the way you understood it. Then ask, "Did you intend to say that ... ?" He may confirm that you are right. On the other hand, he might not.

h) Do not let the subject speak several sentences and then try to remember what he said. Stop him after each sentence and translate it. Otherwise, you´ll lose much time having him repeat it - or, even worse, if you relied on your memory, you might forget and skip important points.

3. To sum up : Do not silently worry your head - ask, ask again, and then ask once more.

LESSON NO. 47.
CVIČENÍ ČÍSLO 47.

Dialog No. 47.
Rozmluva číslo 47.

F - František Havel
K - Karel Nový
Místo : Továrna na sklo, kde pracuje Franta Havel. Karel přišel k Františkovi, protože asi něco potřebuje. Byl celý rozčilený. Franta nevěděl, co se děje. Karel mu to vysvětluje.

K.:	Za dvě hodiny odjíždím na cvičení a nevím, jak dlouho tam budu.	In two hours I´m leaving for training and I don´t know how long I´m going to be there.
F.:	Pokud vím, vojenské cvičení nikdy netrvalo přes tři týdny.	As far as I know, military training never lasts more than three weeks.
K.:	Pravidelně to tak bylo, ale dva mí kamarádi tam loni byli půl roku. Včera mi říkal jeden můj přítel, že se tankisti učí užívat nové tanky, a proto prý to trvá tak dlouho.	That´s the way it always used to be, but two of my friends were there six months last year. Yesterday one of my friends told me that they´re learning to use new tanks, and that´s why it takes so long.
F.:	Tak to máte smůlu.	Well, that´s pretty bad luck.

(Zvonil telefon. Havel chvíli poslouchal a pak povídal :)

F.:	Naopak, pane Kadeřábek. Vysvětloval jsem to panu Krátkému minulý týden. Spoléhal jsem se, že ví, že se nám ten písek nehodí a že ho nepřijímáme. Proč ho skládal, to nevím.	On the contrary, Mr. Kadeřábek. I explained that to Mr. Krátký last week. I took it for granted that he knew the sand wasn´t suitable and we wouldn´t accept it. Why he unloaded it I don´t know.

	(František zase poslouchá. Karel se tiše ptá :)	
K.:	Nevyrušuju vás ?	Am I not disturbing you ?
	(František naznačuje, že ne.)	
F.:	Byl to dost velký náklad, plná tři nákladní auta. Budou to nakládat celé odpoledne. Ještě něco ? ... Tak je to dobré.	It was quite a big load, three trucks full. They´ll be loading it the entire afternoon. Anything else ? ... Then everything´s OK.
	(František pokládá sluchátko.)	

VOCABULARY 47.

divit se	- to be amazed, to wonder
hodit se	- to suit, to be suitable
loni or vloni, adv.	- last year
minulý	- past, last
náklad, -y, m.	- load, cargo
nakládat	- to load
nákladní	- freight (adj.)
nákladní auto	- truck
naopak	- on the contrary
naznačovat	- to indicate, to hint
písek, m.	- sand
předloni, adv.	- year before last
přijímat	- to accept, receive
pokládat	- to put down
pokládat někoho(nebo něco) za někoho(nebo za něco)	- to take somebody(or something) for somebody(or for something)
pokud	- as far as, as long as
pravidelně	- regularly
půl, -e, f.	- a half
rozčilený	- excited, upset
skládat	- to unload, to compose
smůla, -y, f.	- resin; pitch; bad luck
spoléhat se na něco nebo na někoho	- to rely on something or on somebody
užívat	- to use, employ
včera	- yesterday
vyrušovat	- to disturb
vysvětlovat	- to explain

Phrases and Idioms

půl roku	- half a year
pokud vím	- as far as I know
minulý týden	- last week
Pokládal jsem ho za slušného člověka.	- I considered him a decent person.
Pokládal jsem ho za někoho jiného.	- I took him for somebody else.
přišel	- he came

---

užívat - to use s.t. , in literary style with the genitive case,
in colloquial with the accusative

GRAMMAR ANALYSIS 47.

PAST TENSE
Minulý čas

Formation

There is one past tense in Czech, the preterit.

dělal jsem	I was making, I made
dělal jsi or dělals	you were making, you made
dělal	he was making, he made
dělali jsme	we were making, we made
dělali jste	you were making, you made
dělali	they were making, they made

It consists of the l-form of the verb in question and of the particles jsem, jsi (or -s), jsme, jste.

No particle is used in the third person singular and plural.

L-BASE

To form the l-base of the past tense of most verbs replace the infinitive ending -t by the ending -l:

hledat	- hledal	znamenat	- znamenal
prodávat	- prodával	pomáhat	- pomáhal
volat	- volal	utíkat	- utíkal
čekat	- čekal	vítat	- vítal
posílat	- posílal	dívat se	- díval se
zpívat	- zpíval	vstávat	- vstával
poslouchat	- poslouchal	vyptávat se	- vyptával se
říkat	- říkal	doufat	- doufal
vypadat	- vypadal	povídat	- povídal
dávat	- dával	oblékat	- oblékal

The past tense l-base agrees in gender and in number with its subject, the same as rád, sám or ten :

(on) dělal	he was making	
(ona) dělala	she was making	
(ono) dělalo	it was making	
(oni) dělali	they were making	masc. anim.
(ony) dělaly	they were making	masc. inanim.
(ony) dělaly	they were making	fem.
(ona) dělala	they were making	neuter

Volal jsem vás.	I called you. (man talking)
Volala jsem vás.	I called you. (woman talking)

In polite address, talking to one person, jste is used with the l-base in the singular, volal or volala.

Volal jste mě ?	Did you call me ? (talking to a man)
Volal jsem vás.	I called you. (man talking)
Hledala jste mě ?	Were you looking for me ? (talking to a woman)
Hledala jsem vás.	I was looking for you. (woman talking)

NEGATIVE PAST TENSE

nedělal jsem	I was not making, I didn´t make
nedělal jsi or nedělals	
nedělal	
nedělali jsme	etc.
nedělali jste	
nedělali	

Dělali jste něco ?	Did you do anything ?
Nedělali jsme nic.	We didn´t do anything.
Poslouchaly jste rádio ?	Did you listen to the radio ? (talking to two or more women)
Neposlouchaly. (or neposlouchaly jsme)	We didn´t listen.

Word Order

The particles jsem, jsi, jsme and jste, which are used to form the past tense, are always unstressed. Therefore, like the unstressed personal pronouns mi, ti, si, ho, se, they are never used at the beginning of a sentence or after a or ale.

Co jste dělal včera ?	What did you do yesterday ?
Včera jsem pracoval.	Yesterday I worked.
Dělal jste včera něco ?	Did you do anything yesterday ?
Ano, pracoval jsem.	Yes, I worked.
Ano, trochu jsem pracoval.	Yes, I worked a little.
Seděl jsem doma a poslouchal jsem rádio.	I sat at home and listened to the radio.
Byl jsem nemocný, ale pracoval jsem.	I was sick, but I worked.
Byl jsem nemocný, ale trochu jsem pracoval.	I was sick, but I worked a little.
Byl jsem doma.	I was at home.
Pak jsem byl doma.	Then I was at home.
Včera jsem byl doma.	Yesterday I was at home.
Já jsem byl doma.	I was at home.
Byl jsem nemocný, byl jsem doma.	I was sick, I was at home.
Byl jsem nemocný a byl jsem doma.	I was sick and I was at home.
Byl jsem nemocný, ale nebyl jsem doma.	I was sick, but I wasn´t at home.
Byl jsem nemocný, proto jsem byl doma.	I was sick, that´s why I was at home.
Byl jsem nemocný, a proto jsem byl doma.	I was sick and therefore I was at home.
Byl jsem nemocný, když jsem byl doma.	I was sick when I was at home.

NOTE:

Shortening of the root vowel,
2nd class verbs
and irregular verbs (p. 15)

will be dealt with in Lesson 48

Shortening of the root vowel

Most verbs of one syllable e.g. pít shorten the stem vowel in the l-base.

být - byl
pít - pil
ptát se - ptal se
spát - spal
žít - žil
brát - bral
znát - znal
nést - nesl

HOWEVER

bát se - bál se
hrát - hrál

2nd Class Verbs

Verbs of the second class having a consonant before - nou - such as tisknout, mrznout, form the l-base by adding - l to the stem.

tisknout	- tiskl		tiskla	tisklo
mrznout	- mrzl		mrzla	mrzlo
stárnout	- stárl	or more often stárnul	stárla	stárlo
schnout	- schl	schnul	schla	schlo

Verbs of the second class having a vowel or r or l before - nou - form the l-base by adding -nul to the stem.

minout - minul (to pass)
hrnout se - hrnul se (to rush)

In colloquial language the - nul ending can be used with all verbs of the second class.

Irregular

Some irregular l-bases:

mít - měl
jíst - jedl
číst - četl
jít - šel, šla, šlo - šli, šly, šla
péci - pekl
vést - vedl
dovést - dovedl
chtít - chtěl
moci - mohl
dít se - dálo se or dělo se
krást - kradl

Antepreterit In the older language there was another past tense, the antepreterit, still used occasionally in writing as an archaism : byl jsem dělal.

Contractions:

dělal jsi or dělals

Ty jsi byl doma. = Tys byl doma.
Byl jsi doma? = Byls doma?
Co jsi dělal? = Cos dělal?
Kde jsi byl? = Kdes byl?
Proč jsi to dělal? = Pročs to dělal?
Včera jsi byl doma. = Včeras byl doma.

jsi se or ses
jsi si sis

Proč jsi se ptal? = Proč ses ptal?
Ty jsi se učil. = Ty ses učil.
Kupoval jsi si cigarety? = Kupoval sis cigarety?

The first person personal pronouns (já, my) are sometimes used with the l-form without the particles jsem, jsme:

Já byl doma.
Já tam nebyl.
My tam byli celý den.

Já to neslyšel.

My tam čekali dlouho.

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ

ke cvičení č. 47.

Včera jsme dělali první tlumočnické cvičení. Slyšeli jsme kapitána Browna a Václava Čížka. Dnes budeme slyšet, co říká paní Čížková.

B.: Good morning, Mrs. Čížek. I´m Captain Brown. This is Sgt. Green. I´m sorry you had to wait so long. Do you speak English ?
Č.: Bohužel, mluvím jen česky a trochu rusky. Anglicky jsem se nikdy neučila.

B.: That´s all right. Sgt. Green will translate my questions and your answers. Sit down, please.
Č.: Děkuju. Co chcete vědět, pánové ?

B.: What´s your name?
Č.: Marie Čížková. Václav Čížek, který tady právě byl, je můj muž.

B.: Yes, I know. Some questions are only a formality. Do you have children ?
Č.: Ano. Mám dvě děti. Teď se o ně stará maminka.

B.: Did your mother and the children know that you were (present tense) going away ?
Č.: Můj muž to říkal mamince a tatínkovi, ale syn a dcera nevědí nic. Jsou ještě moc malí.

B.: Did you tell anybody else what plans you had ? (present tense)
Č.: Nikomu. Neznala jsem tam skoro nikoho.

B.: I thought that you lived there for over four years.
Č.: To je pravda. Ale já jsem nikam nechodila a sousedi byli skoro každý měsíc noví.

B.: Didn´t you have to work like other men and women ?
Č.: Ne, protože jsem se starala o dvě malé děti.

B.: Your husband told us that you have cousins here.
Č.: Nevím, jestli jsou tady ještě. Když odjížděli,říkali, že tady budou jen tak dlouho,jak budou muset.

B.: Where did your husband work ?
Č.: Neříkal vám Václav, že je voják ? Každý den chodil ke svému pluku na letiště Kbely a obyčejně se vracel pozdě odpoledne nebo večer. Když bylo nějaké cvičení nebo manévry, tak tam musel být třeba celou noc.

B.: What kind of work did your husband do ?
Č.: On byl rotný. Letecký mechanik.

B.: Do you think he was a good mechanic ?
Č.: Já tomu nerozumím, ale jeho kamarádi říkali, že je moc dobrý.

B.: How come then, that he was only a sergeant first class ?
Č.: Jeho velitel mu nevěřil, protože Václav nechodil na politické schůze a neposlouchal politickou propagandu.

B.: Didn't you belong to the Communist party ?
Č.: Ne.

B.: Well ... That's all for now. Thank you, Mrs. Čížek. You may go now. We'll have other questions, but that can wait.

sednout si = to sit down
Sedněte si, prosím. = sit down, please.

PŘEKLAD 47.
(Domácí cvičení)

Translate :

1. Frank was amazed when he saw that Tony was (is) a soldier.
2. Did you hear that yesterday they tested the new weapons and that they'll test them again tomorrow ? Did you look at that new antitank gun ?
3. It suited the captain that his company was leaving.
4. They were loading only tanks, heavy guns and other military material.
5. The fog indicated that the day would be (will be) cold.
6. Year before last our factory hired (accepted) only skilled workers, now they hire anyone.
7. Whom did you take me for, Mr. Novák ? Didn't you see me well ?
8. We relied on him, but he didn't know how to answer.
9. I used the car only for business.
10. I didn't work because somebody kept disturbing me (disturbed me all the time).
11. Charles explained the new sights to the Russian general, but I don't think he understood. He told the general they were (are) excellent.
12. Václav asked for leave because his father is ill.
13. My wife didn't smoke, but now she smokes as much as I do.
14. Did you play football when you were young ?

15. Our former chaplain always took everybody for a decent person.

16. I saw that the colonel was very upset because we had to wait for the trucks.

LESSON NO. 48.
CVIČENÍ ČÍSLO 48.

Dialog No. 48.
Rozmluva číslo 48.

B - Božena Nová
F - Franta Havel
Místo : malá pražská restaurace.

B.: Karel konečně psal. Píše, že je skoro všechno jiné proti době, kdy on sloužil.	Charles finally wrote. He writes that almost everything has changed since the time he was in service.
F.: To mohl očekávat.	He could expect that.
B.: Tady to mám. (Otevírá dopis.) "Nejdřív jsme se šli hlásit na strážnici."	Here it is. (She opens the letter.) "First we went to report to the guardhouse."
F.: (přerušuje Boženu) On a kdo ještě ?	(interrupts Božena) He and who else ?
B.: Jeho dva kamarádi. (Čte dál). "Velitel,četař,nás vítal. My jsme byli unavení, a měli jsme hlad."	His two buddies. (She reads further). "The sergeant in charge welcomed us. We were tired and hungry.
F.: No jo, oni jeli celou noc.	Yes, they traveled all night.
B.: "Ale ten četař řečnil a nic mu nevadilo, že jsme celou noc nespali."	But the Sgt lectured and it didn't bother him at all that we hadn't slept the whole night.
F.: To byl pěkný začátek.	That was a nice start.
B.: "Potom prohlížel můj svolávací lístek. Měl tam taky jmenný seznam. Pak mě spojka vedla k rotě, k výkonnému."	Afterwards he looked at my orders. He also had a list of names there. Then the messenger led me to the company, to the company sergeant.

11

15. Our former chaplain always took everybody for a decent person.

16. I saw that the colonel was very upset because we had to wait for the trucks.

F.:	To je normální postup. Pak jim vydávají výstroj - to jsou uniformy, boty, sumky, opasek, prádlo, jídelní miska a tak dále.	That's the normal procedure. Then they issue equipment, i.e. uniforms, boots, rifle-belts, belts, underwear, mess kit, etc.

VOCABULARY 48.

jet	- to go by train, car, bus etc. to drive
jídelní	- eating, dining (adj.)
jídelní vůz	- dining car
jídelní lístek	- menu, bill of fare
jmenný	- name (adj.)
jmenný seznam	- name register, roster
konečně, adv.	- finally, after all, at last
normální	- normal, standard, regular
očekávat	- to expect
prádlo, n.	- underwear, laundry
postup, m.	- procedure
prohlížet	- to inspect, to have a (close) look at, to examine (medical)
přerušovat	- to interrupt
růst, rostu, rostl	- to grow
řečnit	- to make a speech
seznam, -y, m.	- list, register, roster
sloužit	- to serve, to be in service
spojka, -y, f.	- runner, messenger, clutch
strážnice, -, f.	- guard house
sumky, f. pl.	- ammunition pouch, rifle belt
unavený	- tired
vadit	- to be in the way, to inconvenience
vydávat	- to issue
výkonný (adj.)	- efficient, executive
výkonný, -í, m.	- company sergeant
výstroj, -e, f.	- equipment
začátek, -tky, m.	- start, beginning
zřejmě	- obviously, apparently
doba	- time (period)
vous, m.(colloq.: fous)	- beard

Phrases and Idioms

Nic mi to nevadí.	- It doesn't matter to me at all. (It doesn't bother me at all.)
To nevadí.	- It doesn't matter (bother me).
svolávací lístek	- orders (to report for military training)

GRAMMAR ANALYSIS 48.

For Lesson 48 study the parts of Grammar Analysis 47 dealing with the formation of the past tense of the following groups of verbs :

1. Verbs that shorten the root vowel, e.g. :

ptát se - ptal se
žít - žil

2. Verbs of the 2nd class, e.g. :

mrznout - mrzl

3. Verbs whose l-base is irregular, e.g.:

mít - měl
jít - šel

NOTE : Most verbs whose infinitive consists of only one syllable shorten the root vowel also when combined with the negative particle ne- .

brát	- nebrat	bral	- nebral
stlát	- nestlat	stlal	- nestlal
psát	- nepsat	psal	- nepsal
znát	- neznat	znal	- neznal
ptát se	- neptat se	ptal se	- neptal se

However :

bát se	- nebát se	bál se	- nebál se
smát se	- nesmát se	smál se	- nesmál se
stát	- nestát	stál	- nestál
vést	- nevést	vedl	- nevedl
péct	- nepéct	pekl	- nepekl
žít	- nežít	žil	- nežil
pít	- nepít	pil	- nepil

Examples :	On mi říkal, že nemám stlát postel.	He told me that I shouldn´t make the bed.
	Ale já jsem říkal : "Nestlat postel, to je dobrý nápad, ale co budu dělat, když bude potom prohlídka ?"	But I said : "Not to make the bed, that´s a good idea, but what´ll I do if there´s an inspection ?"

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ

ke cvičení č. 48.

Poslední dva dny jsme četli a překládali otázky, které kapitán Brown dal rotnému Václavu Čížkovi a jeho ženě Marii. Víme proto už, že Václav Čížek je letecký mechanik, známe jeho hodnost a víme, kde sloužil.

Víme také, že Čížek a jeho žena bydlili v Praze (in Prague), že tam mají dvě děti a že paní Čížková má dva bratrance, kteří šli na západ už dřív. Nevíme ještě, kde ti bratranci jsou teď a co dělají. Kapitán Brown bude jistě taky chtít vědět, kdo Čížkovi a jeho ženě pomáhal, když utíkali, a jiné věci, které jsou pro vojenské úřady důležité.

B.: You told us, Mr. Čížek, that you've been here two days. When were you home last ?
Č.: Odjížděli jsme v neděli ráno. Měl jsem dovolenku na tři dni.

B.: How did you go ?
Č.: To bylo jednoduché. Jeli jsme až k Chebu a potom jsme šli pěšky. Možná, že naše auto tam stojí ještě dnes.

B.: Were you wearing a uniform?
Č.: Ovšem, že jsem měl uniformu. Vojáka policie neprohlíží tak jako civilisty.

B.: Did you have any suitcases ?
Č.: Žena nesla jen malý lehký kufr, kde jsem měl civilní kabát, nějaké prádlo a jídlo.

B.: Did you know your way ?
Č.: Jistě že. Cheb má vojenské letiště, kam nás často posílali na cvičení. Znám tam každý strom.

B.: Do you have any friends (acquaintances) there ?
Č.: Mám tam známé, ale ne přátele.

B.: Did you see any last Sunday?
Č.: Ne. Neměli jsme čas, protože jsme chtěli být na hranicích1) dřív, než bude večer.

B.: Did you go directly to the border ?
Č.: Ano, ale žena byla unavená, a tak to trvalo skoro čtyři hodiny, než jsme viděli Starý Kynšperk. Víte, kde je Starý Kynšperk ?

B.: Yes. Thank you. Did anybody expect you there ?
Č.: Ne. Nikomu jsme nemohli věřit, a proto jsme čekali, až bude tma. Byl tam velký les a stromy rostly skoro až k městu.

B.: What kind of night was it ?
Č.: Noc byla tmavá. Měsíc nesvítil a vypadalo to, že bude pršet.

B.: What did you do while you were waiting ?
Č.: Nečekali jsme dlouho. Žena měla hlad, a tak jsme jedli a dělali nové plány. Když bylo všude ticho, vedl jsem ženu přes les přímo k jihu.

B.: Were you still carrying your suitcase ?
Č.: Ne. Kufr a uniformu jsme už nepotřebovali. Jen jsme doufali, že budeme mít štěstí.

B.: There's a guardhouse nearby there. Didn't you see or hear any police or soldiers who were on duty[2] there guarding the border ?
Č.: Jen jednou jsme slyšeli psy, ale to bylo daleko a potom začalo pršet, a byl pokoj. Nikomu se asi nechtělo[3] ven.

B.: How long were you going through the forest ?
Č.: To vám opravdu nemůžu říct. Nemysleli jsme na čas. Šli jsme pomalu a některou chvíli jsme museli taky odpočívat. Bylo to pro nás milé překvapení, když začínalo být světlo a viděli jsme, že les končí. To bylo pro mě znamení, že jsme už přes hranici.

B.: Who was the first person you saw ?
Č.: Nějaká stará žena, která nás potom vedla k prvnímu telefonu, kde už byli vaši vojáci.

dal - gave
1) hranice, f. usually plural - frontier, border
na hranicích - on the frontier
2) to be on duty - mít službu
3) chce se mi jít ven
chce se mi ven } - I feel like going out

mít na sobě uniformu = to wear a uniform (at a certain occasion) now, today, to have one's uniform on

nosit uniformu = to wear a uniform (usually, habitually)

nést uniformu = to carry a uniform (e.g., in a package) now, this one time

nosit uniformu = to carry a uniform , usually, habitually always, etc.

PŘEKLAD 48.
(Domácí cvičení)

1. The captain led his soldiers to the rifle range early in the morning.

2. Last week our little girl didn´t eat well. Monday we went to the doctor, who examined her for about an hour.

3. The restaurant where we were last evening had a very full menu, but the food wasn´t good at all.

4. My name register is finally in order.

5. The normal procedure, when you´re sick, is to report to your company sergeant and then go to the doctor.

6. I didn´t expect you so soon, but I´m glad that you´re here.

7. Did anybody interrupt you when you were inspecting their accounts ?

8. Our grass didn´t grow so well last year because it didn´t rain enough.

9. My uncle served only three months as an artilleryman. He went through basic training, but he was never really a soldier.

10. My car had a bad clutch, but I didn´t have money for a new one.

11. I was looking for the guardhouse, but nobody knew where it was.

12. Did it bother you that the equipment was old ?

13. This was obviously only the beginning. The real work is still to come (waiting).

LESSON NO. 49.
CVIČENÍ ČÍSLO 49.

Dialog No. 49.
Rozmluva číslo 49.

K - Karel Nový
B - Bohumil Kovář

d - Rudolf Peclt, desátník, velitel světnice
Místo : staré kasárny. Město, kde jsou, se jmenuje Komárno.
Situace : skladiště, kde vydávají výstroj, je tmavé a je tam těžký vzduch. Karel a Bohumil už mají všechno - uniformy, přilby, jídelní misky, sumky, opasky, přikrývky, prostěradla a podhlavníky a samopaly. (Pistole jsou pro důstojníky.) Nedělají si velké naděje, že jejich světnice bude moderní.

(Karel a Bohumil už vidí světnici, kde budou spát. Je tam mladý desátník, velitel světnice.)

K.:	Soudruhu desátníku, svobodník Nový. Hlásím příchod.	Corporal, Pfc Nový reporting.
d.:	Já jsem desátník Peclt. Tak vy jste ti noví záložníci. Vy budete mít tohle lůžko napravo. Umíte ještě stlát postele?	I'm Corporal Peclt. So you're the new reservists. Pfc Nový, you'll have this bunk on the right. Do you still know how to make up a bunk?
K.:	Umím. Já jsem to dělal skoro tři roky.	I do. I did that for almost three years.

d.:	Tady musí být pořádek. Když budu kontrolovat vaše poličky, nechci tam vidět žádný prach. Jinak tady budou za chvíli blechy.	Everything here must be in order. When I check your shelves, I don´t want to see any dust. Otherwise there´ll soon be fleas here.
K.:	Misky nalevo a přilby napravo ?	Mess kits on the left and helmet on the right ?
d.:	To se rozumí.	That´s understood.

K.:	Bál jsem se, že už budu mít nešikovné ruce, ale jde to jako dřív.	I was afraid I´d be all thumbs, but I´ll manage, as I did before.
d.:	Ty jmenovky tam vždycky musí být uprostřed. A tohle si musíte pamatovat : mně jde jenom o pořádek. Když jsou lidé pořádní a nejsou jako malé děti, mají tady klid a pokoj.	The name-plates have to be in the center. And this you must remember : the only thing I care about is orderliness. When people are orderly and don´t act like kids, nobody will bother them.

VOCABULARY 49.

blecha, -y, f.	flea
jmenovka, -y, f.	nameplate, name tag
kasárny, f.pl.	military barracks
kontrolovat	to inspect, to control, to check
lůžko, -a, n.	cot, bed
naděje, -, f.	hope, chance
nešikovný	clumsy, lacking skill
pistole, -, f.	pistol
podhlavník, -y, m.(in mil. terminology)	pillow
polička, -y, f.	shelf
pořádný	orderly, neat
prostěradlo, -a, n.	bed sheet
prostý	simple, mere
příchod, -y, m.	arrival
přikrývka, -y, f.	blanket
přílba, -y, f., or přilba	helmet
samopal, -y, m.	submachine gun
skladiště, -, n.	storeroom, warehouse, magazine
směrem (k) ...	in the direction of ...
stlát, stelu, stlal	to make a bed
světnice, -, f.	room
šikovný	skillful, smart
uprostřed	in the middle
vydávat	to issue, give out
vzduch, m. sg.	air
záložník, -ci, m.	reservist
pamatovat si něco	to remember s.t., to retain in memory,
pamatovat se na něco	to remember, to recall s.t.

Phrases and Idioms

velitel světnice	squad room leader
Hlásím příchod !	I report (to duty) !
Jde to jako dřív.	I manage as I used to.
Jde mi o pořádek.	All I´m interested in is (good)order.

GRAMMAR ANALYSIS 49.

IRREGULAR PLURAL

Note the plural of the following words :

Singular	Plural		
	Nomin.	Acc.	
člověk	lidé (lidi)	lidi	man
přítel	přátelé	přátele	friend
rodič +	rodiče	rodiče	parent
kůň	koně	koně	horse
peníz ++	peníze	peníze	money
den	dni or dny	dni or dny	day
ruka	ruce +++	ruce	hand
oko, n.	oči, f. +++	oči	eye
ucho, n.	uši, f. +++	uši	ear
dítě, n.	děti, f.	děti	child

+ The singular form rodič is so infrequent it practically isn't used.

++ The singular form peníz means a coin and the word is infrequent.

+++ These forms are dual forms, not plural (see lesson 72).

The forms dni and dny are interchangeable.

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ

ke cvičení č. 49.

B - Capt. Brown
Č - Čížek

B.: Does Kbely have large barracks ?
Č.: Jsou dost veliké. Měli jsme tam dva celé letecké pluky.

B.: Are the barracks opposite the airfield ?
Č.: Ano, letiště je hned přes silnici.

B.: Are there also houses and apartments for officers or did you have rooms for enlisted men only ?
Č.: Jenom velitel tam má dům. Důstojníci, kteří mají ženy a děti, musí bydlet venku mimo kasárny.

B.: Did all the enlisted men have to live there ?
Č.: Ti, kteří měli rodiny, směli taky bydlet venku.

B.: Where are the main magazines for weapons and other equipment ?
Č.: Některá jsou naproti letišti směrem k městu, jiná jsou na východ, ale žádná nejsou daleko.

B.: Did they issue pistols and submachine guns to everybody?
Č.: Pistole byly jen pro důstojníky a některé poddůstojníky. Mužstvo má obyčejně samopaly.

B.: Were the barracks clean ?
Č.: Některé budovy byly staré, ale čisté. Některé světnice měly stará lůžka. Tam spali obyčejně záložníci.

B.: Who did you have to report your arrival to each morning ?
Č.: Poručíku Sedlákovi nebo výkonnému, který měl jmenný seznam.

B.: How often did they check your equipment ?
Č.: Já jsem to měl dobré. Mě nekontrolovali moc často, ale vojíni, a hlavné záložníci, měli těžký život. Ti měli prohlídku ráno, v poledne i večer. Prohlíželi jim nejen výstroj a zbraně, ale i prostěradla, podhlavníky, lůžka a poličky, kde měli jídelní misky a přilby, jestli tam není prach a jestli mají všechno v pořádku.

B.: One had to be pretty sharp (šikovný).
Č.: Šikovný být člověk musel. Ale vždycky to nepomáhalo, když jste neměl taky štěstí.

B.: And now another thing : do you have any money ?
Č.: Mám nějaké koruny a dolary, ale ne moc.

B.: From where do you get the dollars ?
Č.: Někteří moji přátelé měli americké peníze a moji rodiče taky něco měli.

B.: From where did your friends and parents get the American money ?
Č.: To nevím. Neptal jsem se. Byl jsem rád, že je nepotřebovali.

B.: What have you been doing the last three days ?
Č.: Když jsem nebyl tady, hledal jsem byt a práci.

B.: Did the people here help you ?
Č.: Jako všude. Když člověk není darebák, má zdravé ruce a nebojí se pracovat, lidé nejsou nikde zlí.

B.: Maybe we´ll have some work for you. Do you see and hear well ?
Č.: Oči a uši mám dobré. Jen levá noha mě někdy zlobí. Když jsem byl ještě malý, moji rodiče měli dva koně a jeden mne jednou kopl (kicked).

B.: Well, I´ll think it over and we´ll see.

silnice, f.	- highway

PŘEKLAD 49.
(Domácí cvičení)

Translate :

1. It rained the whole day, but we couldn´t be at home. We had to go out and work as usual.

2. It was so cold in the morning that the water outside froze, but at noon, when we went to the doctor´s, the sun was shining and we didn´t even need our overcoats.

3. My father says that people were aging faster (rychleji) when he was a child than they are now.

4. Charles and Mary drove away together. I saw them when they were leaving. When they were saying good-by to me they both pressed my hands and promised to write soon.

5. I was fixing our ceiling and because I do such work very seldom, my hands hurt so that I couldn´t sleep all right.

6. Didn´t I tell you that your eyes were (are) weak and that you will soon have to go for a medical check-up ?

LESSON NO. 50.
CVIČENÍ ČÍSLO 50.

Dialog No. 50.
Rozmluva číslo 50.

K - Karel Nový
d - Rudolf Peclt, desátník, velitel světnice
Místo : světnice

d.:	Tak vy už jste tady byl?	So you´ve already been here once?
K.:	Ano, sloužil jsem tady dva roky. Znám Komárno jako své boty. Jsou tady hezká děvčata.	Yes. I served two years here. I know Komárno inside out. There are good looking girls here.
d.:	Jsou, ale nebudete mít na ně kdy.	There are, but you won´t have time for them.
K.:	Já jsem tady měl dívku. Měla černé oči jako žádná jiná. Chtěl jsem si ji brát, ale ona nechtěla pekaře.	I had a girl here. She had black eyes like nobody else. I wanted to marry her, but she didn´t want a baker.
d.:	Proč, pro pána ? Co měla proti pekařovi ? Vadilo jí, že jste neměl peníze ?	Why, by golly ? What did she have against bakers ? Did she care that you didn´t have any money ?
K.:	To ne. Ale její tatínek byl taky pekař.	No, no that. But her father was a baker, too.
d.:	To snad mohla být naopak ráda. To se tak vždycky dělalo. Když byl táta krejčí, dcera hledala krejčího.	On the contrary, she might have been glad. It´s always been that way. When Pop was a tailor, the daughter looked for a tailor.
K.:	Máte pravdu, ale ona se na to dívala jinak. Říkala, že pekaři musí moc brzy vstávat. Její tatínek měl velký obchod, rodině se dařilo moc dobře, ale ona si stěžovala, že ji už ve tři ráno ruší stroje.	You´re right, but she looked at it differently. She used to say that bakers have to get up very early. Her father had a big business, the family got along well, but she complained that the machinery disturbed her already at 3 in the morning.

d.:	Měla chodit dřív spát. Ale my tady moc mluvíme a málo děláme. Ten samopal takhle vypadat nesmí.	She should have gone to bed earlier.B we´re talking a lot and not doin much. The submachine gun mustn´t look like that.
K.:	Provedu, soudruhu desátníku! Ale bude to práce.	Will do, Corporal ! But that´ll be quite a job.
d.:	Musíte dělat, nemáme kdy. Za chvíli bude oběd.	Hurry up, we don´t have much time. We´ll soon have chow.
K.:	Tenhle opasek je mi velký.	This belt´s too big for me.
d.:	Proč jste ho bral ?	Why did you take it ?
K.:	Já jsem to hned povídal tomu četaři, který mi ho vydával, ale on říkal, že jiné nemá. A tahle přilba je pro mě taky moc velká.	I mentioned it to the sergeant who issued it to me, but he said they don´t have any others. And this helmet is too big for me, too.
	Jde mi až přes uši.	It comes down clear over my ears.
d.:	A mně je moje malá.	Mine´s too small for me.
K.:	Tak to je jednoduché. Já budu nosit vaši a vy budete nosit mou. Tady je.	Oh, that´s simple. I´ll wear yours and you´ll wear mine. Here it is.

ČTENÍ 50.

Rotný Václav Čížek a jeho žena Marie vypravují[+] americkému kapitánu Brownovi, jak šli přes československé hranice na západ.

Protože neumějí anglicky, musí četař Green překládat všecko, co říkají. Četař Green je tlumočník. Mluví stejně dobře anglicky, jako česky.

Václav Čížek bydlel v Praze a chodil každý den na letiště, kde sloužil jako letecký mechanik. Byl šikovný, ale velitel ho neměl rád.

Minulý víkend měl Václav tři dni dovolenou.

Václav a jeho žena nikomu nic neříkali a jeli k Chebu. Jejich přátelé mysleli, že tam jedou k někomu na návštěvu, protože Václav tam znal kde koho[++]. Jeho pluk tam často měl cvičení a manévry.

Jenom jejich rodiče, kteří jim dávají pozor na dvě malé děti, věděli, že se Václav a Marie už domů vracet nebudou.

Cheb je město, odkud to na hranice není daleko.

Václav vedl svou ženu pěšky přímo na jih až k malému městu Kynšperku. Tam jsou veliké lesy, které policie a vojsko nemohou dost dobře hlídat a kontrolovat.

Mimo to měli Václav a Marie taky ještě štěstí. Noc byla tmavá, měsíc nesvítil a pršelo.

Václav, který tam znal skoro každý strom, měl lehkou práci. Přes to, že museli jít pomalu a že každou chvíli odpočívali, netrvalo to dlouho a byli přes hranici.

Američtí vojáci je potom vedli ke kapitánu Brownovi, který se teď na všecko vyptává. Vojenské úřady chtějí znát všecky detaily, protože je zajímá, jak a proč lidé utíkají[+++] komunistickému režimu.

[+] vypravovat - to tell, to narrate
[++] znát kde koho - to know practically everybody
[+++] utíkat něčemu - to escape something

PŘEKLAD 50.
(Domácí cvičení)

1. People who have always led an orderly life may hope that they'll live long.
2. Charles was always a scoundrel who didn't like to work and stole even when he had everything.
3. When we went home it was cold, but it wasn't freezing, it was only raining.
4. We were very hungry because we didn't eat the whole day.
5. Our friends drove east last week.
6. Have you read today's newspaper ?
7. What was going on here when I was away ?
8. I wanted to write to you, but I didn't know your new address.
9. The doctor examined only my eyes and ears.
10. When people are clumsy we say that they're all thumbs (have both hands left).

LESSON No. 51
CVIČENÍ ČÍSLO 51

Dialog No. 51
Rozmluva číslo 51

d - desátník Peclt
K - Karel Nový

Místo: Komárenské kasárny.
Situace: Karel vyrovnává přikrývky, protože lůžka musí být dokonale v pořádku. Brzy už bude poledne, a desátník Peclt začíná být netrpělivý.

K.:	A safra. U je pozdě a já ještě nemám v pořádku deky.	Darn! It's already late and my blankets aren't straight yet.
d.:	Svobodníku Nový, okna tady přes den nezavíráme. Jednak tady chceme mít čerstvý vzduch, a jednak chcem slyšet, když dozorčí desátník hlásí nástup k obědu.	Pvt. Nový, we don't close the windows here during the day. Partly because we want fresh air, and partly because we want to hear the Duty NCO announce the formation for dinner.
K.:	Provedu, soudruhu desátníku. Už to otevírám. Nač je tady ta bedna?	As ordered, Corporal. I'm opening them already. What's the crate here for?
d.:	Na chleba. Dřív každý voják ráno dostával dávku na celý den, ale nekteří ho zahazovali. Teď si každý bere jen tolik, kolik opravdu potřebuje.	We put bread there in the morning. It used to be that every soldier received a ration for the whole day, but some threw it away. Now everyone takes just as much as he actually needs.

(Zvenku se ozývá hlas. Je to dozorčí roty, který hlásí nástup k obědu.)

d.:	Tak jdem. Kde máte misku?	Let's go. Where's your mess kit?
K.:	A safra, já jsem nějaký zapomnětlivý.	By golly, I'm sure forgetful.

(Desátník Peclt a svobodník Karel Nový jdou ven, ke kuchyni. Tam se stavějí vojáci a čekají na oběd. Už je tam dlouhá řada. Kuchař vydává jídlo - nejdřív polívku, potom hovězí maso, knedlík a omáčku, všechno dohromady. Ty knedlíky nevypadají moc pěkně.)

K.:	To jsem zvědavý, jaká je teď morálka, když knedlíky nestojí za nic.	I'm curious how the morale is here now when the dumplings are no good.
d.:	To je proto, že mouka není dost dobrá. Tak, a teď zpátky na světnici.	It's because the flour isn't good enough. So, and now back to the squad room.
K.:	Jídelna pro mužstvo tady není?	Don't they have a mess hall for the troops here?
d.:	Ještě ne. Budou ji snad stavět příští rok.	Not yet. They'll probably build one next year.

VOCABULARY 51.

bedna, -y, f.	crate, wooden box
dlouhý, adj.	long
deka, -y, f. (colloq.)	blanket
dohromady	together, in sum
dokonale	perfectly
dozorčí	supervising, controlling
dozorčí roty	DNCO
hlas, -y, m.	voice
hovězí, adj. and noun, neuter	beef
knedlík, -y, m.	dumpling
miska, -y, f.	mess kit
mládenec, -i, m.	young man, young fellow, chap, boy
starý mládenec	bachelor
morálka, f.	morale
mouka, -y, f.	flour
nástup, -y, m.	formation (for)
omáčka, -y, f.	sauce
otevírat or otvírat	to open
ozývat se	to sound, resound
rok, -y, m.	year
stavět	to build
stavět se	to place oneself
trpělivý	patient
zahazovat	to throw away
zapomnětlivý	forgetful
zavírat	to shut, close
zvenku	from outside
chléb, m., colloq. chlebs, m.	bread
čerstvý, adj.	fresh

Phrases and Idioms

dokonale v pořádku	in perfect order
jednak ... jednak ...	partly ... partly ...; on the one hand ... on the other hand ...
nač (na co) ... ?	for what purpose ... ?
sakra, interjection	damn, damn it (an expression of anger, annoyance, disappointment, etc., often euphemized to :)
safra	darn
vyrovnávat	to straighten out

GRAMMAR ANALYSIS 51.

VOCATIVE.

Masc. The vocative case is used when addressing a person. The vocative case singular of masculine nouns with a hard stem is formed by adding -e to the stem:

Nom :	Voc :	Nom :	Voc :
pán	- pane	doktor	- doktore
kapitán	- kapitáne	Václav	- Václave

NOTE : Change of r to ř if preceded by a consonant :

bratr	- bratře	Petr	- Petře

If the stem ends in - k, - g, - ch, - h, the vocative ending is -u:

Novák	- Nováku	Jung	- Jungu
Stach	- Stachu	soudruh	- soudruhu

NOTE : - e - between two consonants is dropped :

pes	- pse	Nosek	- Nosku
Karel	- Karle	Dvořáček	- Dvořáčku
but: Josef	- Josefe		

Masculine nouns whose nominative ends in a soft consonant or in -tel add -i to the stem:

četař	- četaři	Jaroš	- Jaroši
Barton	- Bartoni	velitel	- veliteli

If the stem ends in - s or - z, the ending is sometimes -e, sometimes -i:

Rys	- Ryse	pan Mráz	- pane Mrázi
Alois	- Aloisi	Karas	- Karasi

NOTE the dropping of - e - and change of c to č in nouns whose nominative ends in -ec:

bratranec - bratranče chlapec - chlapče

Memorize the following exceptions :

pán - pane syn - synu
člověk - člověče Bůh - Bože
Jan - Jene

Masculine nouns whose nominative ends in - a add -o to the stem:
staršina - staršino Franta - Franto
Kučera - Kučero Vávra - Vávro

Masculine nouns of the type **soudce**, those ending in -o, and those declined like adjectives have the same ending in the vocative case as in the nominative:
pan soudce - pane soudce pan rotný - pane rotný
pan Bidlo - pane Bidlo Jiří - Jiří
pan Novotný - pane Novotný

Feminine

Feminine nouns whose nominative case ends in - a add -o to the stem:

slečna - slečno (Miss) Božka - Božko

Feminine nouns whose nominative ends in - e have the same ending in the vocative case:

přítelkyně - přítelkyně Marie - Marie

Feminine nouns whose nominative ends in a consonant add **-i to the stem:**

choť	**- choti (spouse)**	**vlast**	**- vlasti** (native country)

Feminine nouns declined like adjectives have the same endings in the vocative as in the nomenative: Slečno Novotná!

Paní

The vocative case of paní and a few other nouns that decline like paní (e.g., průvodčí, pokladní) is the same as the nominative case: Paní průvodčí! (průvodčí = conductor)

Neuter

All neuter nouns have the same ending in the vocative as in the nominative:

děvče	**- děvče**	**dítě**	**- dítě**

Adj.
Pronouns

All adjectives and pronouns have the same form in the vocative case as in the nominative:

Voc :	**Voc :**
milý příteli	**moje milá Mařenko**
milé děvče	**pane Černý**
paní Černá	**slečno Kučerová**
milá maminko	**ty darebáku** (you naughty boy, scoundrel)

The plural vocative of all nouns, adjectives and pronouns is the same as the plural nominative :

Mládenci! Drazí rodiče!
Vojáci! Vy darebáci!
Soudruzi vojíni a poddůstojníci!
Soudruzi praporčíci, důstojníci a generálové!

NOTE : In informal colloquial Czech the nominative case is sometimes used after pane :

pane Novák - pane šéf

In literary style or formal colloquial, however, both nouns are in the vocative case:

pane Nováku - pane šéfe

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ

ke cvičení č. 51.

B - Capt. Brown
Č - Čížek

B.: Mr. Čížek, I have good news for you.
Č.: Děkuju, pane kapitáne. Jsem opravdu moc zvědavý. Co je to ?

B.: We know where your cousins are.
Č.: Kde, prosím vás? Jsou ještě tady ?

B.: Only one. Jaroslav Pražák. His brother Václav went to (na+acc.) Florida last month.
Č.: Na Floridu ? To je Amerika, ne ? Proč nejeli spolu ?

B.: Václav is a pilot and understands an aircraft engine. A factory there had a good job for him, and he didn´t want to wait. Here´s his address.
Č.: Jste moc laskaví, pánové. Moje žena bude mít velkou radost. Budeme mu hned psát. Možná, že tam budou mít i pro mne nějaké místo.

B.: And here´s the address, where your other cousin lives : Straubing, Main Street, Number three. Do you know Straubing ?
Č.: Nikdy jsem tam nebyl, ale vím, že to je odtud na jih.

B.: That´s right. It isn´t far from here. We wrote to him and he´ll be here tomorrow morning.
Č.: Ani nevím, jak vám mám děkovat, pane kapitáne. Vím, že máte jinou práci, a nečekal jsem tak rychlé výsledky.

B.: We have our sources and are glad to help. But now I´ll need your help ... Did you know 1st.Lt. Josef Procházka ?
Č.: Kterého Procházku myslíte ? Náš pluk měl dva. Oba byli Josefové a oba byli nadporučíci. Jeden byl pilot a druhý byl zpravodajec.

B.: This one says that he was a pilot.
Č.: On je tady ?

B.: Yes, he is. He is waiting outside. You´ll see him in a minute ... Do you know what he looked like ?
Č.: Byl asi tak vysoký jako já, ale ne tak silný; měl modré oči ...

B.: Did you say blue eyes ? Do you know it for sure ?
Č.: Ano. Pilot Procházka měl modré oči. Znal jsem ho moc dobře. Mluvili jsme spolu každý den.

B.: Did the other Procházka also have blue eyes ?
Č.: Ne, ten měl hnědé oči.

B.: How well did they know each other ? Were they friends ?
Č.: Nikdy jsem je neviděl spolu. Nemyslím, že se měli moc rádi.

B.: Were they both Communists ?
Č.: Nemyslím, že pilot Procházka patřil ke komunistické straně. Vždycky mi říkal "pane rotný" a nikdy "soudruhu".

B.: All right, Mr. Čížek, you'll now have the opportunity to see this officer ...

PŘEKLAD 51.
(Domácí cvičení)

1. Private Kavan, your rifle isn't clean.

2. Pfc. Sedlák, have you seen the major ?

3. Cpl. Prášek, I'll need you for this job.

4. Sgt. Burda, when did you have your last leave ?

5. Did you report the results, Sfc. Mikeš ?

6. Will you need your car today, M/Sgt. Havel ?

7. May I telephone from here, Lieutenant ?

8. I have a telegram for you, Captain.

9. They were looking for you, Major.

10. Which unit do you want to see, Colonel ?

11. They are here now, General.

12. The hospital is calling, Doctor Bartoš.

13. How are you, Mr. Rys ?

14. Comrade Mráz, do you know your orders ?

15. Dear friend, I have good news for you ...

16. Dear Mother, we'll be home next week ...

17. Comrades, you must keep silent.

18. Boys, what did they ask you ?

19. Where are you going, girls ?

20. You'll have to wait, gentlemen.

LESSON NO. 52.
CVIČENÍ ČÍSLO 52.

Vojín Václav Minařík píše domů.

(Situace : Karel Nový, Václav Minařík a Bohumil Kovář už měli oběd. Teď mají hodinu odpočinek. Karel a Bohumil odpočívají, ale Václav sedí a píše dopis domů.)

Milá ženo a děti!

Já Vás pěkně zdravím a oznamuju Vám, že už jsem tady. Je tu taky Karel Nový, kterého znáte. Ta světnice, kde budeme spát, není sice velká, ale za to jsme tady jen pěkná malá skupina. Tak si o mne nedělejte starosti!

Prosím Vás, jděte někdo na Národní třídu k optikovi Hausnerovi. Pozítří má pro mne mít hotové ty nové brejle. Ty, co mám, stačí na blízko, ale na dálku moc dobře nevidím. Možná, že už v pátek budeme střílet, a člověk si není jistý, když dobře nevidí. Nevíme, jestli budeme mít jen slepé náboje, nebo jestli budeme střílet na ostro, a před vojenský soud pro sabotáž jít nechci. Za ty brejle neplaťte, Hausner může čekat, až budu zpátky. Až je budete mít, vemte je a hned jděte na ./.

kbelské letiště. Ptejte se tam na rotného Vitáska. On je pilot a má tady být v pátek v poledne. Nikomu jinému je nedávejte!

Taky mám jeden úkol zvláště pro Pepíka. Pepíku, dávej pozor! Maminka má příští týden narozeniny. Jdi k Vackovi, to je ten zahradník proti vyšehradské bráně, a vem tam pro maminku nějaké hezké květiny. Neber růže, maminka je nemá ráda. Viď, že na to budeš mít čas!?

K obědu jsme měli hovězí maso a knedlíky. Maminko, ty děláš knedlíky docela jiné, a já Ti slibuju, že už na ně nikdy žádnou stížnost nebudeš slyšet.

Váš muž a táta

Dear wife and kids !

First, my greetings - and to tell you that I´m already here. Charles Nový, whom you know, is also here. The squad room, where we sleep, isn´t especially big; we´re just a nice small group. So don´t worry about me.

Please one of you go to Hausner, the optician, on National Avenue. He´s supposed to have my new glasses ready day after tomorrow. Those I have are good for reading, but at a distance I can´t see well. It´s possible that we´ll begin firing this Friday, and a person can´t be sure if he doesn´t see well. We don´t know whether we´ll have only blanks or whether we´ll use live ammunition, and I don´t want to be court martialed for sabotage. Don´t pay for the glasses, Hausner can wait till I come back. As soon as you get them take them immediately to the Kbely airfield. Ask for Sgt 1st Class Vitásek. He is a pilot, and he´s supposed to be here Friday at noon. Don´t give them to anybody else.

I also have one task especially for Pepík. Pepík, pay attention ! Next week is Mother´s birthday.Go to Vacek, he´s the gardener opposite the Vyšehrad gate, and buy some pretty flowers there for Mother. Don´t take roses, Mother doesn´t like them. You´ll have time to do it, won´t you ?

At noon we had beef and dumplings. Mama, your dumplings are entirely different, and I promise you, that you´ll never hear any complaints from me about them.

Your husband and Dad.

OTÁZKY K TEXTU.

1. Kam píše vojín Václav Minařík ?
2. Má ženu a děti ?
3. Co nejdřív oznamuje ?
4. Zná jeho rodina Karla Nového ?
5. Jaká je světnice, kde bude Václav spát ?
6. Jaká je jejich skupina ?
7. Je ta skupina velká ?
8. Dělá si rodina o Václava Minaříka starosti ?
9. Jak se jmenuje optik, který Václavovi dělá brejle ?
10. Jak se jmenuje ta ulice, kde je optik Hausner ?
11. Kdy mají ty brejle být hotové ?
12. Nač stačí brejle, které má Václav teď ? (Nač = na co)
13. Nosíte taky brejle ?
14. Potřebuje pan .... (jméno studenta) brejle na blízko nebo na dálku ?
15. Vidíte dobře na blízko ?
16. Jak vidíte na dálku ?

17. Musí si američtí vojáci kupovat brejle sami, nebo jim je dává armáda ?
18. Může člověk dobře střílet, když nevidí na dálku ?
19. Kdy bude Václav a jeho skupina střílet ?
20. Je si člověk jistý, když dobře nevidí ?
21. Bude Václav střílet na ostro ?
22. Střílel jste už na ostro ?
23. Dávají vám tady slepé náboje ?
24. Chce jít Václav Minařík před vojenský soud ?
25. Chodí lidé před vojenský soud pro sabotáž ?
26. Bude paní Minaříková za brejle platit ?
27. Bude optik Václavovi čekat ?
28. Co má paní Minaříková dělat, až bude mít brejle ?
29. Kam má paní Minaříková nebo některý syn jít ?
30. Jak se jmenuje hlavní vojenské letiště ?
31. Na koho se tam mají ptát ?
32. Je Vitásek desátník nebo rotný ?
33. Je rotný Vitásek pilot ?
34. Smí rodina dát brejle někomu jinému než rotnému Vitáskovi ?
35. Má Václav Minařík úkol pro syna Pepíka ?
36. Má paní Minaříková narozeniny brzo ?
37. Kam má Pepík jít ?
38. Co je pan Vacek ?
39. Kde je zahradník Vacek ?
40. Máme tady taky bránu ?
41. Nemáme tady tři brány ?
42. Mají každé kasárny bránu ?
43. Co nemá Pepík brát ?
44. Proč nemá Pepík brát růže ?
45. Dělá vojenský kuchař knedlíky jako paní Minaříková ?
46. Jaké knedlíky dělá paní Minaříková ?
47. Stěžoval si Václav někdy na její knedlíky ?
48. Máte vy někdy stížnosti na jídlo ?
49. Co slibuje Václav Minařík své ženě ?

VOCABULARY 52.

brána, -y, f.	- gate
brejle, f. pl.	- (eye) glasses
dálka, -y, f.	- distance
květina, -y, f.	- flower
letiště, -, n.	- airfield, airport
náboj, -e, m.	- cartridge, round
narozeniny, f. pl.	- birthday
odpočinek, m.	- rest, relaxation, break
optik, -ové or -ci, m.	- optician
oznamovat, v.	- to announce
pilot, -i, m.	- pilot
růže, -, f.	- rose
skupina, -y, f.	- group
slepý	- blind
soud, -y, m.	- court of justice, tribunal
stížnost, -i, f.	- complaint
táta, -ové, m.	- dad
úkol, -y, m.	- task, assignment
zahradník, -ci, m.	- gardener, nurseryman, florist
zdravit	- to greet, salute
zvlášť (or zvláště)	- especially
zvát, zvu, zval	- to invite
zamykat	- to lock

Phrases and Idioms

sice	- it´s true, (but) ...
Mám sice peníze, ale ne dost.	- I have some money, it´s true, but not enough. I might have some money, but ... Although I have some money, it´s not enough.
Ten dům sice není velký, ale za to tam je pěkná zahrada.	- The house is small, I know (agree), but the nice garden makes up for it.
Nedělejte si starosti.	- Don´t worry.
Nedělejte si o mne starosti.	- Don´t (you) worry about me.
brejle na blízko (na čtení)	- reading glasses
na dálku	- at a distance
Nejsem si jistý.	- I´m not sure. I don´t feel sure. I don´t feel safe. I´m not confident.
slepý náboj	- blank (ammunition)
Vem, vemte ! (coll.)	- Take !
Vemte to tam.	- Take it there.
střílet na ostro	- to fire live ammunition

kbelské letiště	Kbely airfield (the main military airfield in Prague)
Ptám se na pana Nového.	I ask (inquire) about Mr. Nový.
v poledne	at noon
Vyšehradská brána	a medieval gate in the Prague district called Vyšehrad
viď, viďte (interjection)	isn´t that so ? isn´t it ? don´t you ? won´t you ? aren´t you ? etc.
vojenský soud	court martial, military tribunal

GRAMMAR ANALYSIS 52.

IMPERATIVE The imperative mood of verbs is used to express commands, orders, requests, pleas, in direct speech (in English, for example : Come here ! Tell me !).

Formation The imperative in Czech is formed by dropping the ending of the third person plural :

oni nesou	nes-
oni čtou	čt-

and, if what remains (the stem) ends in one consonant, by adding :

2nd pers. sing. (familiar form)	nes ! (no ending)	carry !
1st pers. plural	nesme !	let's carry !
2nd pers. plural	neste !	carry !

If the stem ends in more than one consonant the imperative is formed by adding :

2nd pers. sing. (familiar form)	čti !	read !
1st pers. plural	čtěme !	let's read !
2nd pers. plural	čtěte !	read !

OR :

2nd pers. sing. (familiar form)	mysli !	think !
1st pers. plural	mysleme !	let's think !
2nd pers. plural	myslete !	think !

Examples of verbs whose stem ends in one consonant :

oni pijí	pij	pijme	pijte	drink
berou	ber	berme	berte	take
umějí	uměj	umějme	umějte	know
prosí	pros	prosme	proste	beg
učí	uč	učme	učte	teach
kupují	kupuj	kupujme	kupujte	buy
telefonují	telefonuj	telefonujme	telefonujte	phone
pečou	peč	pečme	pečte	bake

NOTE : Syllable-forming r and l behave like vowels :

oni trpí	trp	trpme	trpte	suffer, tolerate
mlčí	mlč	mlčme	mlčte	be silent

NOTE : Verbs of the fifth class change a to e :

oni dělají	dělej	dělejme	dělejte	make, do
dávají	dávej	dávejme	dávejte	give

NOTE : If the stem ends in one hard consonant : d, t, n, k, h ,
that consonant becomes soft : ď, ť, ň, c, z .

oni vedou	veď	veďme	veďte	lead
pekou	pec	pecme	pecte	bake (lit. style)
pletou	pleť	pleťme	pleťte	knit
jedou	jeď	jeďme	jeďte	go (drive)

NOTE the shortening of the root vowel in verbs of the fourth class and in some of the fifth class :

oni kouří	kuř	kuřme	kuřte	smoke
soudí	suď	suďme	suďte	judge
vážou	važ	važme	važte	bind, tie
hlásí	hlas	hlasme	hlaste	report
also: oni píší	piš	pišme	pište	write

Note the lengthening of the stem vowel :

oni stojí	stůj	stůjme	stůjte	stand, halt

Examples of verbs whose stem ends in more than one consonant :

oni mrznou	mrzni	mrzněme	mrzněte	freeze
jdou	jdi	jděme	jděte	go
myslí	mysli	mysleme	myslete	think
čistí	čisti	čistěme	čistěte	clean
řeční	řečni	řečněme	řečněte	lecture
spí	spi	spěme	spěte	sleep

The following verbs form the imperative in a different way:

oni jsou	buď	buďme	buďte	be
jedí	jez	jezme	jezte	eat
vědí	věz	vězme	vězte	know
vidí	viz	vizme	vizte	see

The imperative of vědět and vidět is rarely used in colloquial Czech. The form viz is generally used in books to refer to some other place :

Viz stranu 5.	See page 5.

Examples :

Buďte tu zítra brzy !	Be here early tomorrow !
Nejezte tak moc !	Don´t eat so much !

Memorize :

Pojď sem !	Come here !
Pojďme tam !	Let´s go there !
Pojďte sem !	Come here !
Jdi tam !	Go there !
Jděte tam !	Go there !
Jděme tam !	Let´s go there !

The negative form of the imperative pojď is nechoď, of jeď : nejezdi.

Nechoďte sem !	Don't come here !
Nechoďte tam !	Don't go there !
Nechoďme tam !	Let's not go there !
Jeď tam !	Go (drive) there !
Nejezdi tam !	Don't go (drive) there !

Měj se dobře !	Have a good time !
Mějte se dobře !	Have a good time !

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
ke cvičení č. 52.

B - Capt. Brown
Č - Čížek
P - 1st. Lt. Procházka

B.: Mr. Čížek, please go to that desk over there, listen well, but don't say anything. Lt. Procházka won't see you there.
Č.: Dobře, pane kapitáne. Prosím vás, máte tu nějaký papír a tužku?

B.: Over there - take what you need.

(Četař Green jde pro nadporučíka Procházku.)

B.: Good morning, Lieutenant. How are you today ? Did you sleep well ?
P.: Dobrý den, pane kapitáne. Nazdar, pane četaři. Už nejsem tak unavený jako včera.

B.: Did you have breakfast ?
P.: Děkuju, ano. Už jsem dlouho tak dobře nejedl. Zvláště káva byla znamenitá.

B.: I'm glad. I have some questions for you. Here's a chair.
P.: Děkuju. Co ještě chcete vědět, pánové ?

B.: You said last night that you were a pilot. Where was your regiment ?
P.: To místo se jmenuje Kbely. Víte, kde to je ?

B.: Yes, thank you. What regiment did you belong to ?
P.: K prvnímu pluku.

B.: How long had you been there ?
P.: Přes dva roky.

B.: Where were you before ?
P.: Prodělával jsem výcvik.

B.: How long have you been a 1st lieutenant ?
P.: Příští týden to bude rok.

B.: How come ? I thought that nobody could be a 1st lieutenant in less than (dříve než) two years.
P.: Obyčejně to tak je, ale já jsem měl štěstí.

B.: I've heard that you had yet another 1st/Lt. Procházka there. Did you know him ?
P.: Znal jsem všechny naše důstojníky, a Procházku taky. Jmenoval se Josef, jako já. Někteří lidé mysleli, že jsme bratranci.

B.: Was that other Procházka also a pilot ?
P.: Ne, on byl zpravodajec.

B.: How should I know that you aren't an intelligence officer ?
P.: Já tady mám své papíry a fotografie.

B.: That's all very well. Any intelligence officer can have papers like that.
P.: Vy mi nevěříte ? Vy myslíte, že jsem špión?

B.: I didn't say that. But I have to be sure that you're the person you say you are. Is there anyone here who knows you ?
P.: Bohužel, ne.

B.: Well, I think there's a man here who knows you well, isn't that so, Mr. Čížek ?
P.: Rotný Čížku, co tady děláte ?

B.: Are you surprised, Lt. Procházka ? You didn't expect that, or did you ?
P.: Nevěřte tomu člověku, pánové ! To je darebák. Ani slovo, co říká, není pravda.

B.: Be quiet, Lieutenant ! You don't know what he said. - Mr. Čížek, who's this fellow ?
Č.: Nadporučík Josef Procházka. Slyšel jsem všecko, co říkal. Něco bylo pravda, a něco ne. Není pravda, že je pilot. Jak jsem vám už říkal, pilot Procházka měl modré oči.

B.: What do you say to that, Mr. Procházka ?
P.: Vidím, že mám smůlu. Měl jsem mluvit pravdu. Ale prosím vás, věřte mi, já nejsem špión.Neposílejte mě zpátky. Nevracejte mě domů. Oni tam na mě čekají.

špión, m. pl. -i = spy

PŘEKLAD 52.
(Domácí cvičení)

1. Don´t walk across the street when the light´s red.
2. Go and report to the captain what he told you.
3. Don´t leave now, wait for the next bus.
4. Don´t wear that doublebreasted suit, it isn´t clean any more.
5. Write slowly, it doesn´t have to be finished today.
6. Give him some questions, but don´t ask where he´s from.
7. Don´t lend him any money and don´t believe everything he says.
8. Please understand, I don´t want to buy this car, I only want to know how much it cost.
9. Be kind to him, but don´t tolerate bad work.
10. Please read it once more, I didn´t understand.

LESSON NO. 53.
CVIČENÍ ČÍSLO 53.

Dialog No. 53.
Rozmluva číslo 53.

d - desátník Peclt
K - svobodník Karel Nový

Situace : Zatímco Václav psal dopis domů, desátník Peclt a Karel šli na kasárenskou chodbu. Dívali se na stěnu, kde visela velká nástěnná tabule. Viděli tam různé výstřižky, původní články, hesla, fotografie a kresby.

d.:	Tady jsou nástěnné noviny. Ty teď má každá setnina. Radím vám, čtěte je každý den.	Here are information posters. Every company has them now. I advise you to read them every day.
K.:	Kdo je dělá ?	Who makes them ?
d.:	Redakční rada. Vede ji jeden desátník, který je v civilu redaktor. Má dva pomocníky.	An editing committee. A corporal is in charge who was an editor in civilian life. He has two helpers.
K.:	Patří to k politické výchově?	Is it a part of political indoctrination?
d.:	Ano, na tu teď armáda dává stejný důraz jako na vojenský výcvik a přípravu.	Yes, right now the army puts as much stress on that as on military training and preparation.
K.:	Tak to asi armáda považuje za moc důležité.	So the army probably considers it as important.

(Karel čte jednu krátkou zprávu:)

	"ČTK hlásí: President Antonín Novotný si v pátek odpoledne prohlížel pražské obchody. Cestou ho pražští občané srdečně zdravili."	"Czechoslovakian News Agency reports: President Antonín Novotný went window shopping Friday afternoon. Prague citizens greeted him cordially in the streets."
	Je ta zpráva tak důležitá?	Is that news item so important?
d.:	Mlčte, svobodníku a nekritizujte. A ještě mám pro vás jednu radu. Vojínu Kovářovi netykejte, i když jste v civilu kamarádi. Tady mu musíte vykat. - A teď pojďte, už je čas.	Quiet, Pvt., and don't criticize. And I have another advice for you. Don't address Private Kovář familiarly, even if you were pals in civilian life. Here you have to address him formally (use the polite form). - And now let's go. It's already time.

VOCABULARY 53.

cestou, adv.	- on one´s way
civil, m.	- civilian life, civilian clothing
článek, -y, m.	- article; (finger) joint; (chain) link; (battery) cell
důraz, m.	- emphasis, stress
heslo, -a, n.	- password, slogan, motto
chodba, -y, f.	- corridor, hall
kasárenský	- pertaining to "kasárny", adj.
kresba, -y, f.	- drawing, cartoon
kritizovat /pron.:-ty-/ or kritisovat /-tyzo-/	- to criticize
nástěnný	- wall (adj.)
nástěnná tabule	- bulletin board
nástěnné hodiny	- wall clock
nástěnné noviny	- newspaper posted on the wall; information poster
občan, -é, m.	- citizen
pomocník, -ci, m.	- helper, assistant, aide
považovat (+acc.)	- to consider
president, -i or -ové, m.	- president
příprava, -y, f.	- preparation
původní	- original
radit	- to advise
redakční	- editorial
redaktor, -ři, m.	- editor
redakční rada	- board of editors
různý	- various
setnina, -y, f.	- a company strength unit (company, battery, squadron)
srdečně, adv.	- cordially
tiskový	- press (adj.)
tykat	- to use the familiar 2nd pers. sg. form of address
viset	- to hang
vykat	- to use the polite 2nd pers. pl. form of address
výstřižek, -y, m.	- clipping
zatímco (also spelled:zatím co)	- while (at the same time that)

Phrases and Idioms

v civilu	- in civilian life or clothes
Dávám na to důraz.	- I put much weight on it. I put much stress on it.
Považuju to za důležité.	- I consider it important.
Považuju ho za slušného člověka.	- I consider him a decent person.

ČTK - Československá tisková kancelář	- Czechoslovak Press Agency
Pojďte !	- Let´s go ! Come along (with us) !
až	- as much as, as long as
Prohlížím si obchody.	- I´m windowshopping.

GRAMMAR ANALYSIS 53.

Review the vocative and imperative (Lessons 51 and 52).

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
ke cvičení č. 53
(Pokračování.)

B - Capt. Brown
P - Procházka

B.: Don´t worry, Mr. Procházka, you don´t have to go back - not yet - but you must understand that we can´t trust you and can´t consider you a friend. We don´t know why you´re here and what you really want.
P.: Vyptávejte se na všechno, co chcete vědět. Znám věci, které každý neví a které mohou být pro vás důležité.

B.: That´s quite possible, but that isn´t my job. I´m going to send my report up and they´ll know what to do. - What were you in civilian life ?
P.: Redaktor. Pracoval jsem pro ČTK.

B.: What is the ČTK ?
P.: Československá tisková kancelář. To je úřad,odkud rádio a noviny dostávají zprávy.

B.: From where does ČTK get their news ?
P.: ČTK má svoje prameny, jako je mají vaše tiskové kanceláře A.P. a UPI.

B.: Why did you join the army ?+
P.: Musel jsem jít na vojnu, jako každý jiný zdravý mladý člověk.

B.: Did you want to be an intelligence man ?
P.: Ne. Chtěl jsem být pilot, ale páni se neptali,o co mám zájem. Měli nouzi o zpravodajce a mysleli, že to je práce, kterou bývalý redaktor bude umět dobře dělat.

B.: Did you do your work well ?
P.: Myslím, že ne.Kritizoval jsem některé úkoly a rozkazy, a to prý dobrý zpravodajec nemá dělat.

B.: Were you a Communist ?
P.: Musel jsem patřit ke straně, když jsem chtěl pracovat pro ČTK. Na to dávali velký důraz.

B.: Then why did you run (away) ?
P.: Jak jsem už říkal, nelíbily se mi některé rozkazy a nehlásil jsem všecko, co jsem měl hlásit. Někomu se to nelíbilo a v pondělí mě proto volali na velitelství. Věděl jsem, že to znamená soud. Proto jsem nečekal a šel jsem.

B.: Where did you get the papers that belong to 1st Lt. Procházka ? I mean the pilot.

P.: Dělal jsem přípravy už dlouho. Jako zpravodajec jsem mohl mít dokumenty,[++] jaké jsem chtěl. Materiál, který jsem k tomu potřeboval, jsem měl. Dělal jsem si všecko sám.

B.: Why did you want to have documents that weren't yours ?

P.: Bál jsem se, že zpravodajci nebudete věřit.

B.: Mr. Čížek, do you have some questions ?

Č.: Nemám. Já proti panu nadporučíkovi osobně nic nemám, a jestli je pravda všecko,[+++] co říká, tak se nedivím, že se bál.

+	to join the army	- jít na vojnu
++	document	- dokument, -y, m.
+++	všecko, co říká	- everything (that) he says

možný	- possible

PŘEKLAD 53.
(Domácí cvičení)

Dear Father and Mother, and Mary :

You probably think that I don´t like to write to you because you didn´t have a letter for such a long time (for so long). Maybe you thought I was sick. But don´t worry ! I´m fine and everything is O.K. Only I´m seldom free for anything besides service.

During the day we have classes and in the evening I have to study three or four hours more. Saturdays and Sundays I´m usually so tired that - when I´m not on duty - I only sleep and rest and can´t do anything.

I´m looking forward to my next leave. It won´t be long now. But, please, don´t tell anybody that I´ll be home. I don´t want to have visitors, I want to have peace !

Mary wrote that you want to sell the old car. Please don´t do it. My own car is so bad now that I have to repair it almost every week and I don´t have the money for a new one. Maybe when I´m back in civilian life and have a good job, I´ll be able to have a new car. In the meantime the old car will have to serve. Of course I don´t want it for nothing. I´ll pay father every month as much as I´m able to.

Please write soon. I´ll be waiting for the news and I hope it´ll be good.

Love

Charles

Love (in the close of a letter)	- Líbá Vás
classes	- vyučování

LESSON NO. 54.
CVIČENÍ ČÍSLO 54.

Dialog No. 54.
Rozmluva číslo 54.

S - poručík Suchý
K - svobodník Karel Nový

Situace : Je už jedna hodina. Skupina, kde je Karel Nový, Václav Minařík a Bohumil Kovář, je už venku. Je tam celá tanková četa. Její velitel je poručík Suchý. Četa bude pochodovat ke garážím, kde bude čistit tanky.

(Por. Suchý pak dává své četě povel :)

S.:	Pochodem vchod!	Forward ! March !

(Četa pochoduje v trojstupu. Vojáci udržují správný rozstup a vzdálenost, ale někteří mají špatný krok. Por. Suchý volá :)

S.:	Jak to pochodujete? -- Musím vám velet jako nějakým nováčkům. Tak tedy : Ráz, dva. Ráz, dva, ráz, dva ...	How're you marching? -- I have to count cadence as if you were recruits. All right then. One, two, three, four, one, two, three, four ...

Za malou chvíli už četa stojí proti tankům. Poručík Suchý rozděluje četu na tři osádky. Každá osádka má velitele, řidiče, střelce, kulometníka a nabíječe. Tanku, který bude čistit Václav, Bohumil, a ještě jeden vojín, velí nějaký rotmistr.(Jednotlivým osádkám pravidelně velí poručíci nebo rotmistři.

S.:	Jaký je tohle tank?	What kind of tank is this?
K.:	To je střední tank.	It's a medium tank.
S.:	Jaké zbraně má střední tank?	What kind of weapons does a medium tank have?

K.: Střední tank má jedno dělo a tři těžké kulomety.	A medium tank has one cannon and three heavy machine guns.
S.: Správně. Teď jděte ke kulometům. Čistěte je tak dlouho, až se budou blýskat.	Correct. Now go to the machine guns. Clean them until they shine.
K.: Provedu, soudruhu poručíku.	As ordered, Lieutenant!
S.: K jakým operacím máme tanky?	For what operational purposes do we have tanks ?
K.: Tanky podporují pěchotu, když útočí. Taky je užíváme k protiútokům, a někdy musí krýt ústup.	Tanks support the infantry in the attack. They're also used for counterattack, and sometimes they must cover withdrawals.
S.: To je správné.	That's correct.

VOCABULARY 54.

blýskat se	- to shine
jednotlivý	- individual
krýt, kryju, kryl	- to cover
krok, -y, m.	- step
kulometník or kulometčík, -ci, m.	- machinegunner
nabíječ, -i, m.	- loader, No. 2 gunner
nováček, -čci, m.	- recruit
operace, -, f.	- operation
osádka, -y, f.	- tank crew
pěchota, f.	- infantry
podporovat	- to support
povel, -y, m.	- command
protiútok, -y, m.	- counter-attack
rozdělovat	- to divide, distribute, split
rozstup, m.	- interval (in formation)
řidič, -i, m.	- driver
střední	- medium, middle
tankový	- tank (adj.)
trojstup, -y, m.	- column of threes
udržovat	- to maintain, to keep up
ústup, -y, m.	- retreat, withdrawal
útočit na někoho or na něco	- to attack s.o. or s.t.
útok, -y, m.	- attack
velet	- to command
vzdálenost, -i, f.	- distance

Phrases and Idioms

Je jedna hodina.	- It´s one o´clock.
Jsou dvě hodiny.	- It´s two o´clock.
Jsou tři hodiny.	- It´s three o´clock.
Jsou čtyři hodiny.	- It´s four o´clock.
Pochodem vchod !.	- Forward ! March !
Ráz, dva ! Ráz, dva !	- One, two, three, four ! (counting cadence)
Pochodovat v trojstupu.	- To march in column of threes.

GRAMMAR ANALYSIS 54.

DATIVE PLURAL

Adjectives

Hard type adjectives form the dative plural for all genders by adding - ým to the stem:

vysokým

Soft type adjectives form the dative plural for all genders by adding - ím to the stem:

severním

Demonstratives

The dative plural form of the demonstratives ten, ta, to for all three genders is těm.

Masc. nouns

Masculine nouns form the dative plural by adding - ům to the stem :

strom - stromům
voják - vojákům
klíč - klíčům
odstřelovač - odstřelovačům
muž - mužům
civilista - civilistům

Examples

Jděte k těm vysokým stromům.
Civilisté pomáhali americkým vojákům.
On nerozumí těm novým zaměřovačům.
Hledáme dobré mechaniky k těm strojům.
On to říkal těm ruským pozorovatelům a znalcům.
On těmhle novým moderním kulometům nerozumí, ale tamtěm starým ano.

Adjective type nouns have the same endings as adjectives :

Krejčím platí dobře. - They're paying good wages to the tailors.
Psal známým. - He wrote to his friends.

NOTE :

člověk - lidem

Feminine nouns

Feminine nouns whose nominative singular ends in - a form the dative plural by adding - ám to the stem.

ošetřovatelka - ošetřovatelkám
kasárny - kasárnám

Lékař to říkal ošetřovatelkám. - The doctor said it to the nurses.

Která ulice vede ke kasárnám ? - Which street leads to the military barracks ?

- -

Feminine nouns whose nominative singular ends in - e form the dative plural by adding - ím to the stem.

duše - duším

Nevěřil jsem těm starým duším. - I didn't trust the old innertubes.

Západním demokraciím se to nelíbilo. - The Western democracies didn't like it.

- -

Feminine nouns whose nominative singular ends in a consonant fall into two groups :

One group forms the dative plural by adding - em to the stem :

kost - kostem

Nevěřte těm stížnostem. - Don't believe those complaints.

Another group adds - ím to the stem :

láhev - lahvím

Rozumíte těm novým zbraním ? - Do you understand those new weapons ?

kost - kostem
radost - radostem
věc - věcem
místnost - místnostem
žádost - žádostem
hodnost - hodnostem
příležitost - příležitostem
stížnost - stížnostem
řeč - řečem or řečím
odpověď - odpovědem or odpovědím
nemoc - nemocem or nemocím

láhev - láhvím
neteř - neteřím
postel - postelím
skříň - skříním
krádež - krádežím
věž - věžím
zbraň - zbraním
výstroj - výstrojím
sůl - solím
čtvrť - čtvrtím
stráž - strážím (sentry, guard)

NOTE : the dative plural of paní is paním.

Neuter nouns

Neuter nouns of the type město and kuře add - ům to the stem.

město - městům
kuře - kuřatům

- -

Neuter nouns of the type moře and znamení add - ím to the stem.

moře - mořím
znamení - znamením

- -

Naproti těm **městům** přes řeku jsou lesy. - Across the river from those towns are forests.

Jak se daří děvčatům ? - How are the girls ?

Divili se těm novým letištím. - They were surprised at the new airfields.

Dobře jsme rozuměli těm hlášením. - We understood those reports (announcements) well.

- -

NOTE :

člověk	- lidem
dítě	- dětem
oko	- očím
ucho	- uším
Kouř škodí očím.	- Smoke is harmful for the eyes.
Rámus škodí uším.	- Racket is harmful for the ears.
Já těm lidem nerozumím.	- I don't understand those people.
Dětem se to líbilo.	- The children liked it.

ČTENÍ 54.

Kapitán Brown a četař Green se vyptávali už přes týden na všecko, co rotný Čížek a jeho žena Marie dělali, když ještě byli doma, jak utíkali a ještě na různé jiné věci. Brown ví, že to, co mu říkali,je pravda. Zřejmě nemá důvod nevěřit jejich slovům.

Rotný Čížek už taky psal bratrancům, které pro ně americké úřady hledaly. Jeden jel už minulý měsíc na Floridu a teď tam pracuje pro nějakou americkou firmu. Ten druhý ještě čeká na vízum a nebydlí daleko. Čekají ho každou chvíli.

Kapitán Brown má zatím novou práci. Je tam nějaký nadporučík Josef Procházka, který říká Američanům, že je bývalý československý pilot a že patřil k prvnímu leteckému pluku.

Protože Čížek patřil ke stejnému pluku, chtěl kapitán Brown vědět, jestli tohoto nadporučíka Procházku zná. Čížek říká, že tam byli dva nadporučíci Josefové Procházkové, ale ten jeden byl zpravodajec. Čížek znal oba dost dobře a hned viděl, že ten, kterého tam mají, není pilot.

Nadporučík Procházka se teď bojí, že bude muset jít zpátky. Vysvětluje Brownovi, že vlastně nikdy nebyl opravdu komunista. Patřil ke straně jen proto, že jako redaktor a zpravodajec to potřeboval. Svou službu prý nikdy nedělal tak, jak měl,a proto se bál, že bude muset jít k soudu. Teď má jen jednu prosbu : "Nedávejte mě zpátky československým úřadům!"

Kapitán Brown ještě neví, co bude dělat. Píše hlášení vojenským úřadům a příští týden budeme slyšet, jestli nadporučík Procházka dostane (will get) příležitost k novému životu.

PŘEKLAD 54.

(Domácí cvičení)

1. This street leads to the old military barracks.
2. Why did you tell these little children that they mustn´t play here ?
3. They were issuing the rifles to the new recruits only.
4. The government sent the national committees new orders.
5. It´s bad when you can´t trust your own friends.
6. Our police are against high speeds.
7. They were sending all the good gunners to the tank units.
8. We were giving the news only to some radio stations.
9. Mr. Novák says that he doesn´t understand these modern instruments.
10. My car is standing right across from those light signals.
11. I had to laugh at some of these nicknames I heard there.
12. He lectured to the loyal Communists.

LESSON NO. 55.
CVIČENÍ ČÍSLO 55.

Syn píše rodičům a rodiče synovi.

Sobota večer.

Milá maminko a tatínku!

Doufám, že jste zdraví, že se máte dobře, a že doma je všechno v pořádku. Chtěl jsem psát už včera, ale nešlo to. Teď taky mám čas jenom na krátký dopis. Záložníkům tady vůbec nedávají pokoj. Ráno a odpoledne chodíme k tankům a večer máme politickou výchovu.

Prosím Vás, řekněte kamarádům Tondovi a Zdeňkovi, že potřebuju mé fotbalové boty. Jeden nebo druhý bude vědět, kde jsou. Máme tady fotbalové mužstvo a příští sobotu budeme hrát proti letcům.

Mladým, t.j. Boženě a Frantovi, posílám dobrou radu: Jestli se chtějí brát, není důvod, proč čekat. Naopak. Když bude Franta taky musit na cvičení, bude pak moci dřív domů.

Mějte se pěkně a pište mi brzo.

Srdečně Vás zdraví
Váš Karel.

Milý synu!

Maminka a já máme radost, že se Ti dobře daří. Tady se nic neděje, všechno jde jako obyčejně. Včera večer jsem šel k sousedům, protože jsem chtěl vidět, jak vypadá ta česká televize. No, a za chvíli mě bolely oči tak, že jsem zase šel domů.

Mladým jsem říkal, co jsi psal. Trochu jsem se divil. Franta byl hned pro, ale Božena mlčela. Některým věcem nerozumím.

Končím, protože maminka taky pro Tebe něco má.

Zdraví Tě Tvůj
táta.

P.S. Tonda Ti ty boty dnes posílá.

Neděle odpoledne.

Drahý Karle!

Já mám pro Tebe pěknou novinu. Když jsem včera telefonovala Tondovi o ty boty pro Tebe, povídal mi, že se bude příští měsíc ženit. Nebude to zvlášť oznamovat, jen to brzy bude psát Tobě a některým přátelům a dobrým známým. Bude si brát nějakou Vlastu Vackovou. Znáš ji snad? To je všechno, co vím.

Tvá máma.

t. j. (to jest)	- i. e.
čs.	- československý, -á, -é
televize or televise /pron.:-ze/, f.	- television
Jsem pro.	- I'm for it. I'm in favor of it.
Píšu, (telefonuju, říkám) mu o peníze.	- I ask him for money by letter, (phone, orally).

Dear Mother and Father,

I hope that you´re well, getting along okay, and everything at home is in good shape. I wanted to write yesterday, but I couldn´t. Even now I have time for just a short letter. They never give any rest to the reservists here. Mornings and afternoons we work with tanks, and in the evening we have political indoctrination.

Please tell my buddies, Tony and Zdeněk, that I need my football shoes. One or the other will know where they are. We have a football team here, and next Saturday we´re going to play against the airmen.

To the youngsters, i.e. Božena and Frank, I send some good advice : If they want to get married, there´s no reason to wait. On the contrary. If Franta has to go to summer training too, he´ll be able to come home sooner.

Take good care of yourself and write soon.

All my love,

Karel.

Dear son,

Mother and I are pleased that you´re getting along well. Nothing is going on here, everything is as usual. Yesterday evening I went to the neighbors´, because I wanted to see how Czech television looks. Well, after a while my eyes hurt so that I went back home again.

I told the youngsters what you wrote. I was a little puzzled. Frank was for it immediately, but Božena kept quiet. There´s something there I don´t understand.

I´ll close, because Mom has something to tell you, too.

Greetings from your

Father.

P.S. Tony is sending you the shoes today.

Dear Charles,

I have a nice piece of news for you. When I phoned Tony yesterday for your shoes, he told me that he´s going to get married next month. There won´t be any special announcement, he´ll just write to you and several buddies and closer acquaintances. He´s marrying a Vlasta Vacek. Do you know her by any chance ? That´s all that´s new.

Your
Mom.

ČTENÍ 55.

Rotný Čížek a jeho žena jsou doma. Paní Čížková vaří a Čížek čte noviny. Čekají na bratrance Jaroslava.

"Autobus už tady přece musí být," povídá Čížek. "Doufám, že nás Jarka nebude dlouho hledat. Kapitán Brown říká, že to tady dobře zná."

"Neboj se, Václave," odpovídá mu Marie, "jak ho znám, bude tady dřív, než si myslíme. Je už dost pozdě a Jarka ví, že tady na něj čeká dobrá večeře... Myslím, že už jde. Slyším venku nějaké kroky."

Čížek vstává, jde na chodbu a volá :

"Mělas (měla jsi) pravdu, Máňo, to je Jarka. - Nazdar, hochu, vítám tě k nám, to je radost, tak dlouho jsme tě neviděli - "

Paní Čížková už je taky venku a oba vedou Jaroslava Pražáka dovnitř. Jaroslav je tak šťastný, že skoro ani nemůže mluvit.

"Ani nemůžu věřit svým očím, že jste to opravdu vy," říká. "Když jsem slyšel, že jste tady, nečekal jsem a hned jsem jel. Jenom jsem se bál, že to nebudete vy, ale někdo jiný, kdo má náhodou stejné jméno. Ani nevíte, jakou mám radost."

Václav bere Jarkovi kufr, klobouk a plášť a vede ho ke stolu.

"Jsi tady, Jarko, ve správný čas. Máňa má večeři hotovou. Čekali jsme jen na tebe. Kapitán Brown nám říkal, že tady budeš dnes večer. - Co budeš pít ?"

"Neptej se, Václave," směje se paní Čížková. "Jarka má jistě žízeň a je mu jedno, co pije. Tady je pivo a už seďte ! Polévka bude hned."

"Vidím, že Máňa je pořád stejná. Člověk je hned jako doma. Jak jste tady už dlouho ?" ptá se Jarka.

"Už přes týden," odpovídá mu Václav, "ale zdá se nám to jako rok. Pořád se něco děje. Zítra už začínám pracovat."

"A jak se daří tatínkovi a mamince ? Můžete jim posílat zprávy ? A kde máte děti ?"

"Ani rodičům ani dětem se nedařilo tak špatně, když jsme odjížděli."

"A co říkáš Američanům ?"

"Známe vlastně jenom dva. Toho kapitána Browna a četaře Greena. Vypadají jako moc slušní lidé a pomáhají nám,jak můžou. Nemůžeme si stěžovat."

Marie nese na stůl polévku :

"Tak tady je to. Jezte, hoši, povídat si budem potom. Jarka má jistě hlad,a já už jsem taky ráda, že mám práci hotovou."

dovnitř - inside (motion implied)
uvnitř - inside

PŘEKLAD 55.
(Domácí cvičení)

1. We need tanks and planes for counter-attacks.
2. The students need their books and dictionaries for daily preparations.
3. Not everybody understands modern airplane instruments. That's why they pay air force mechanics so well.
4. You can always trust good friends.
5. Tony wrote the girls that he'll be home next week.
6. Nobody likes to lend money to strangers (strange people).
7. These cartridges belong to these rifles.
8. Mr. Novák sold these patents to American radio stations.
9. We deliver meat to good restaurants only.
10! I don't understand wines, but I don't trust young vintages.
11. Captains usually command companies.
12. May I have dumplings with these cutlets, please ?
13. Some people laugh at those meetings, but I think that's dangerous.
14. He was approaching the warehouse when he heard some noise.
15. These keys belong to these closets.

LESSON NO. 56.
CVIČENÍ ČÍSLO 56.

Dialog to Lesson No. 56.
Rozmluva ke cvičení č. 56.

B - Božena Nová
š - její šéf
v - vrátný

Místo : Praha, Hlavní nádraží.
Situace : Božena Nová a její šéf přicházejí na nádraží. Jdou přímo k pokladnám. Jejich cíl je Plzeň, město, kde jsou Leninovy závody,a kde taky vaří dobré pivo.

B.:	Pane šéfe,prosím vás, vemte můj kufřík. Já jdu pro lístky.	Please, boss, take my bag. I´m going to buy the tickets.
š.:	Tak vy mi k mým dvěma zavazadlům dáváte ještě třetí ? No, dobře. Já stejně volám nosiče.	So you´re going to add still a third to my two bags. Well, okay, I´m going to call a redcap anyway.
	(volá) Nosič !	Redcap !
B.:	Pro vás druhou třídu, že ano? Ale mně firma platí jen třetí třídu.	It´ll be second (class ticket) for you. But the company pays me only for third class.
š.:	Tentokrát to bude druhá. Budu vám cestou něco diktovat.	This time it will be second class. I´ll dictate something to you during the trip.
B.:	Prosím, jak si přejete.	Surely, just as you wish.
š.:	Tak kde, kruci, je ten nosič ?	Where the dickens is the redcap ?

(Nosič přichází, bere zavazadla a jde směrem k nástupišti).

B.:	(k pokladníkovi) Plzeň, druhá třída rychlík, dva zpáteční.	Pilsen, second class express, two round trip tickets.

(Pokladník říká, kolik to stojí, Božena mu dává peníze a on jí vrací drobné.)

š.:	Tak, a teď rychle k našim zavazadlům.	Now quickly to our luggage.
v.:	Rychlík na Beroun, Zdice, Hořovice, Rokycany, Plzeň, Mariánské Lázně, Cheb, třetí nástupiště, nastupovat.	Express for Beroun, Zdice, Hořovice, Rokycany, Plzeň, Mariánské Lázně, Cheb, platform No. 3, all aboard.
B.:	Našim železnicím můžete říkat co chcete, ale jízdní řád dodržujou.	You can say what you want about our railroads, but they stay on schedule.
Š.:	Rychlíky ano, a ještě jenom některé. Ale osobní vlaky teď mají vždycky zpoždění.	Express trains yes, and not all of them. But local passenger trains are always running late now.

VOCABULARY 56.

diktovat	- to dictate
dodržovat	- to keep (one´s word, schedule)
drobné, fem. pl.	- change (money)
jízdní, adj.	- pertaining to driving, riding
jízdní řád	- train schedule, time table
jízdní policie	- mounted police
kufřík, m.	- small suitcase
nádraží, n.	- (railroad) station
nástupiště, n.	- (railroad) platform
nastupovat	- to board a bus, train, plane, etc.
nosič, -i, m.	- porter, redcap; carrier
osobní, adj.	- personal
osobní vlak	- passenger train (stopping at every station)
pokladna, -y, f.	- ticket office; box office; cash register, cashier´s window
přát, přeji (colloq.přeju)	- to wish
přát si	- to wish for oneself
přicházet	- to approach, to be coming to a place
rychle, adv.	- quickly, fast
rychlík, -y, m.	- express train
řád, -y, m.	- order, (arrangement)
sedadlo, -a, n.	- seat
tentokrát, adv.	- this time
třetí, ord. num.	- third
vlak, -y, m.	- train
vrátný, m.	- doorman, gatekeeper
zavazadlo, n. sg.	- (a piece of) luggage
zavazadla, n. pl.	- luggage (in general), baggage
zpáteční, adj.	- back, return
zpáteční lístek	- round trip ticket
zpáteční rychlost	- reverse gear
zpoždění, n.	- delay
železnice, f.	- railroad

Phrases and Idioms

Škodovy závody (22. prosince 1951 renamed Závody V.I. Lenina)	- Škoda Works - Lenin Works
kruci (colloquial interjection expressing : 1. a curse 2. disgust 3. surprise, wonder)	- ... the dickens ...

Kolik to bude ?	- How much will it cost ?
Můžete tomu říkat, co chcete ...	- You may say anything you like about it.
Dodržujou jízdní řád.	- They run on time. They stay on schedule.
Mají zpoždění.	- They´re late, behind schedule (about trains, buses, etc.)

GRAMMAR ANALYSIS 56.

DATIVE OF POSSESSIVE PRONOUNS

The dative plural of possessive pronouns has the same form in all three genders.

m. f. n.
mým
tvým
jeho jejím jeho
našim
vašim
jejich
svým

NOTE :

The words jeho and jejich never change their form. They stay the same in all circumstances.

On psal mým přátelům.
Nevěřili mým informacím.
Je to naproti mým oknům.

Nikdy se nesmál tvým vtipům.
Tykali tvým neteřím.
To nepatří k tvým zavazadlům.

Psal jsem jeho kamarádům.
Věřili jeho stížnostem.
Smáli se jeho slovům.

Nerozumějí Americe a jejím problémům.
Píše jí k jejím narozeninám.
On seděl naproti jejím zavazadlům.

Československu a jeho občanům se dařilo dobře.
Nevěřil tomu autu, hlavně jeho brzdám.(brakes)
Divil se tomu městu a jeho dvěma moderním letištím.

Hlásili jsme to našim zpravodajcům.
Vysvětlovali jsme to našim ženám.
Naproti našim lůžkům byly poličky.

Nerozumíme vašim rozkazům.
Nerozumíme vašim zprávám.
Nerozumíme vašim hlášením.

Telefonovali jsme jejich pilotům.
Naproti jejich kasárnám je jejich skladiště.
Divili jsme se jejich letištím.

The dative of
dvě is dvěma
oba is oběma
tři is třem
čtyři is čtyřem
for all three genders.

On vždycky vykal svým dvěma pomocníkům.
K oběma branám vedla dobrá cesta.
On chodil ke třem lékařům.
Posledním čtyřem slovům jsem nerozuměl.

ČTENÍ 56.

(Pokračování)

Václav Čížek a jeho žena Marie mají návštěvu. Je tam jejich bratranec Jaroslav Pražák, kterého už dlouho neviděli.

Večeře je dobrá a nálada taky.

Jarka jim vypravuje, jak teď žije a co dělá, a Václav a Marie mu říkají, jak utíkali, jak to vypadá doma, a jiné zajímavé věci.

"Psal jsem našim (=to my family) už dva dopisy, ale ani na jeden nemám ještě odpověď," stěžuje si Jarka. "Nevíte, jak se jim daří ?"

"Pokud my víme," říká mu Marie, "jsou zdrávi a nikdo jim nic nedělá. Ty první týdny tam měli policii skoro každý den, ale teď už jim dávají pokoj."

"Já těm našim úřadům moc nevěřím, Máňo," odpovídá jí Jarka. "Některým lidem dávají na oko+ pokoj, ale zatím je pořád hlídají a jen čekají na nějakou příležitost."

"Proto jsem neříkala ani tvým sestrám, jaké máme plány, a psát zatím nebudu nikomu," říká Marie.

"Já jsem taky neposílal ty dopisy rodičům přímo," vysvětluje Jaroslav. "Dávám je známým šoférům, kteří tam vozí náklady."

"A znáš ty lidi dobře?" ptá se Václav. "Myslíš, že jim můžeš věřit?"

"Myslím, že ano," odpovídá zase Jarka. "Druzí to dělají taky tak. Ti šo-

12

féři za to mají dobré peníze, a to jejich kapsám jistě nevadí."

"Kdy tady zase budou ?" ptá se Marie.

"Čekám jednoho zítra a druhého příští týden," říká Jarka, "ale oběma dopis pro tatínka dávat nebudu. Jestli chcete taky psát domů, tak pište hned !"

"Co myslíš, Václave ?"

"Ještě nevím, - zatím máme ještě čas, ale budu na to myslet."

[+] na oko - for form's sake, seemingly

PŘEKLAD 56.
(Domácí cvičení)

1. We went in the direction of our barracks where the cars were waiting for us.
2. Some Communists don't believe their own comrades.
3. Airmen have to trust their machines and the engineers who make them.
4. I wrote my two uncles Wednesday and today I have their answers.
5. We give our students the books they need for their tasks.
6. The corridor opposite their rooms is cold and dark.
7. He bought both her little sons very nice gifts for their birthdays.
8. The firm pays their telephone operators very good wages.
9. Joe sent your parents a telegram and I wrote them a letter.
10. This time I won't tell his friends that I saw him here when they were waiting for him.
11. He doesn't understand their jokes.
12. Do you also need new tires for your cars ?

LESSON NO. 57.
CVIČENÍ ČÍSLO 57.

Dialog to Lesson No. 57.
Rozmluva ke cvičení č. 57.

paní - nějaká paní
p - průvodčí

Místo : Rychlík Praha-Cheb
Situace : Vlak se pomalu rozjíždí. Průvodčí zavírá okna, protože brzy bude tunel.

p.:	Dovolte, prosím. Okna musí být zavřena, jinak tady budete mít kouř.	Allow me, please. The windows must be closed, otherwise there´ll be smoke in here.
paní:	Proč nemáme elektrickou lokomotivu jako jindy? Ta nekouří.	Why don´t we have an electric locomotive as usual ? It doesn´t smoke.
p.:	Nedostává se nám proudu. - Jízdenky, prosím.	We´re having a shortage of (electrical) power. - Tickets, please.
paní:	Tady je můj lístek. - Je tohle kupé pro kuřáky?	Here´s my ticket. - Is this a compartment for smokers.
p.:	Ano, ale vy budete muset dozadu, paní. Vozy na Písek jsou vzadu. Ale teď nepřesedejte. Klidně čekejte, až někde budem stát.	Yes, but you´ll have to move to the rear, lady. Cars for Písek are in the rear. But don´t change cars now. Just wait quietly until we stop somewhere.
paní:	Pro pána krále, já budu hrozně nervózní.	Oh, Lord, I´ll be terribly nervous.
	Ten tunel se dnes zdá moc dlouhý.	The tunnel seems awfully long today.

(Průvodčí odchází.)

paní:	No, už jsme venku. Taky zrychlujem.	Well, we're already out. We're also speeding up.
p.:	Ten rychlík je dnes dlouhý. Ke čtyřem vagónům na Plzeň a třem na Písek, ještě máme tři cisternové vagóny.	The express is long today. In addition to the four cars for Pilsen and the three for Písek we still have three tank cars.
paní:	Dobře, že nemáme žádné velké stoupání.	It's good that we don't have any steep grades.
	Kam vede tenhle železniční most?	Where does this railroad bridge lead to?
p.:	Na Smíchov. Tam je viadukt a pak hned nádraží. Je to jen asi kilometr.	Smíchov. There is a viaduct there and right after that the station. It's only about one kilometer.

VOCABULARY 57.

cestující, -, m. or f.	- passenger
spolucestující	- fellow passenger
cisternový vagón	- tank car, tanker
elektrický	- electric, electrical
hrozně	- terribly
jízdenka, -y, f.	- (train, bus) ticket
kilometr, -y, m.	- kilometer (0.62137 mile)
klidně	- quietly, unexcitedly, with no hurry
kouř, m.	- smoke
kupé, n. (indeclinable)	- section of a railroad car
kuřák, -ci, m.	- smoker
lokomotiva, -y, f.	- railroad engine
most, -y, m.	- bridge
nedostávat se	- to lack, be lacking
nervózní or nervosní /pron.:-vóz-/	- nervous
odcházet	- to be leaving (going away)
proud, -y, m.	- current
průvodčí, -, m.	- (train, streetcar) conductor
přesedat	- to change trains (or buses, streetcars)
rozjíždět se	- to pull out (a train, car)
stoupání, -, n.	- upgrade
tunel, -y, m.	- tunnel
vagón, -y, m.	- (railroad) car
viadukt, -y, m.	- viaduct
zavírat	- to close, shut
zavřený	- closed
zrychlovat	- to be gaining speed, to speed up
železniční	- railroad (adj.)
železniční most	- railroad bridge

Phrases and Idioms

Dovolte, prosím.	- Allow me, please. Excuse me, please, (will you ...., may I ....)
Nedostává se mi peněz.	- I´m lacking money. I´m short of money.
Nedostává se nám proudu.	- There´s a shortage of (electrical)power.

GRAMMAR ANALYSIS 57.

Review the dative plural, Lessons 54 and 56.

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
(ke cvičení č. 57)

B - Capt. Brown
P - Procházka

B.: Well, Mr. Procházka, as you know I´ve sent my report up, and now I have new orders for you. You´ll be leaving in an hour.
P.: Kam mě posíláte ? Snad ne zpátky ?

B.: Don´t be afraid, Mr. Procházka. In case you told us the truth, everything will be O.K.
P.: Moc lituju, že jsem nemluvil pravdu hned, ale to, co jsem vám říkal potom, je čistá pravda.

B.: I hope so ! I´m sending you to our military authorities in the South. They want to see and hear you. What they´ll do then, I don´t know.
P.: Děkuju vám, pane kapitáne - ale prosím vás, co dělají vaše úřady takovým lidem, jako jsem já ?

B.: We send spies to courts as they do anywhere else, but good people have an opportunity to live as we do.
P.: Znamená to, pane kapitáne, že mám naději na práci a snad i na emigraci na Západ ?

B.: Certainly. There´s always a place for a man who´s honest. You´re young and if you really want to serve a good cause, nobody will be against you.
P.: Slyšel jsem, že tady je česká radiostanice a české noviny, kde pracují čeští redaktoři a jiní odborníci.

B.: That´s right. Haven´t you ever listened to their news ?
P.: Poslouchal jsem BBC a Francii. Naše stanice je tak moc nerušily.

B.: But you could listen ?
P.: Jistě. Ale nesměl to nikdo vědět. Doma poslouchá každý nějakou cizí stanici, ale nikomu to neříká.

B.: Why are people afraid to listen to what your government calls "Western propaganda" ?

P.: Protože režim takovým lidem nevěří a považuje je za politicky nespolehlivé. Takoví lidé pak mají těžký život.

B.: Do you think the Czechs believe our news ?
P.: Nemohu mluvit za jiné. Já jsem věřil a to je taky jeden důvod, proč jsem dnes tady.

B.: You´ll be able to write to some of the Czech editors here, I´m sure. Maybe some (of them) know you ... In the meantime I wish you good luck.

good cause - dobrá věc

PŘEKLAD 57.

(Domácí cvičení)

1. The conductor told us that the windows must be closed because the train doesn´t have an electric engine and the smoke bothers (=vadí + dat.) some passengers.

2. Some railroad cars are for nonsmokers only.

3. The train was gaining speed very slowly because there was a steep grade all the way (=až) to the tunnel.

4. Czechoslovak railroads lack coal and electric current.

5. Gentlemen, please, leave quietly ! You have time. The express for Prague isn´t here yet.

6. I used to laugh at nervous people, but now I understand because I am nervous myself.

7. I was approaching our seats when the train started rolling, but my wife,who went to the ticket office,wasn´t back yet.

8. Charles complained to our neighbors that their dog makes a terrible racket (noise) every night and that we can´t sleep.

LESSON No. 58
CVIČENÍ ČÍSLO 58

Dialog to Lesson No. 58
Rozmluva ke cvičení č. 58

B - Božena Nová
š - její šéf
r - revizor

Místo a situace: Rychlík Praha-Cheb se blíží k Rokycanům. Strojvůdce brzdí, vlak zpomaluje a zastavuje.

B.:	Proč stojíme, když ještě ani není vidět stanici?	Why´re we stopping, when you still can´t see the station?
š.:	Vidíte tamhleten semafor? Ukazuje "stůj". Trať asi není volná.	See that signal over there? It says "STOP". The track probably isn´t clear.
B.:	Já myslela, že někdo zkouší záchrannou brzdu.	I thought somebody was trying out the emergency brake.
r.:	Revize, prosím. Mají zde všichni cestující platné jízdenky?	Ticket check, please. Do all passengers here have valid tickets?
B.:	Tady jsou naše. Ale prosím vás, nenechávejte dveře otevřené. Je tu hrozná zima.	Here are ours. But please don´t leave the door open. It´s terribly cold here.
r.:	Prosím, slečno. A tady pan nadporučík? Máte všechny dokumenty? Jízdenka, důstojnická legitimace a cestovní rozkaz. Děkuju.	Yes, ma´m. And now, Lieutenant, you have all your documents, don´t you? Ticket, officer´s ID card, and travel orders. Thank you.

(Revizor vrací nadporučíkovi jeho papíry a odchází)

B.:	Dávají dráhy slevu všem vojákům?	Does the railroad give a discount to all soldiers?

Š.:	Důstojníkům ano. Ostatním jenom, když někam jedou služebně nebo na dovolenou.	To all officers, yes. To the rest of them only when traveling on orders or on leave.
B.:	No, už zase jedem. Koleje asi jsou volné.	Well, we're moving again. The tracks must be clear.

(Rychlík jede přes Rokycany. Všechny chodby už jsou plné - skoro všichni budou příští stanici vystupovat. Nadporučík zdraví, Božena mu přeje šťastnou cestu, vlak zastavuje, a Božena a její šéf jdou na chodbu. Vystupují a jdou do nádražní čekárny. Šéf bude muset jít k holiči. Jinak si lidi budou myslet, že si nechává růst vousy.

VOCABULARY 58.

blížit se (k ...)	- to approach, to be coming close to (a place or person)
brzda, -y, f.	- brake
brzdit	- to brake, to apply brakes
cesta, -y, f.	- road, way, trip, journey
cestovní	- traveling, touring (adj.)
cestovní pas, -y, m.	- passport
čekárna, -y, f.	- waiting room
dokument, -y, m.	- document
dráha, -y, f.	- track, railroad
kolej, -e, f.	- rut; rail
koleje	- rails, tracks
legitimace, -, f.	- (identity) card
nádražní	- railroad station (adj.)
nechávat	- to let, leave (behind), allow, not interfere
nechávat si něco	- to keep s.t. (for oneself)
ostatní, adj. pl.	- others, the rest of them
platný	- valid
revize or revise /pron.:-ze/, f.	- revision, control, check
revizor or revisor /pron.:-zor/,-ři,m.	- controller, inspector
semafor, -y, m.	- semaphore
sleva, -y, f.	- reduction, discount
služebně, adv.	- in the line of service, duty, officially, on orders
strojvůdce, -i, m.	- (railroad) engineer
trať, -ě or -i, f.	- track, tracks
vousy, m. pl. (coll.: fousy)	- beard, whiskers
všechen, -a, -o	- all; every
vystupovat	- to get off (a train, bus, plane, car)
záchranná brzda	- emergency brake
zastavovat se	- to stop
zastavovat někoho nebo něco	- to bring somebody or something to a stop
zpomalovat	- to slow down
dveře or dvéře, pl. f.	- door

Phrases and Idiom

Tu budovu odtud není vidět.	- That building can't be seen from here.
Není ho ani vidět ani slyšet.	- He can be neither seen nor heard.
cestovní rozkaz	- (travel) orders
Jedu tam služebně.	- I go (travel) there on orders.

To nestojí za ty peníze, (tu práci). - It's not worth the money (the effort
Šťastnou cestu ! - Have a nice trip ! Bon voyage !

GRAMMAR ANALYSIS 58.

VŠECHEN Všechen or všecek - all, every - has the same endings as ten, ta, to.

Sing.	m.	f.	n.
Nom.	všechen (or všecek)	všechna všecka	všechno všecko
Dat.	všemu	vší	všemu
Acc.	všechen (inan.) (or všecek)	všechnu všecku	všechno všecko

Plural	m.	f.	n.
Nom.	všichni (anim.) všechny (inan.) or všecky	všechny všecky	všechna všecka
Dat.	všem	všem	všem
Acc.	všechny všecky	všechny všecky	všechna všecka

The various forms of všechen and všecek are interchangeable except for the forms všici and všecek which are rare.

This pronoun is either used as an adjective, with the meaning of whole, all :

On je všechen rozčilený. More often : On je celý rozčilený.	He´s all excited.
On je všechen změněný.	He´s all changed.
Ztratil všechen majetek.	He lost all his property.

or it is used as a pronoun with the meaning every, all :

Byli tam všichni.	They were all there.
To je všechno.	That´s all.
Rozumím všemu.	I understand everything.
Divil se všemu.	He was wondering at everything. He was amazed at everything.

In the singular všechen (or všecek) is mostly used with collective nouns or with abstract nouns.

Všechen chleba je pryč.	All the bread is gone.
Všechna výstroj je moderní.	All the equipment is modern.
Všechna odvaha mu nic nepomáhala.	All his courage wasn´t helping him any.

With other nouns denoting individual countable things každý is used in the singular.

Každý voják má pušku.	Every soldier has a rifle.
Každá puška má číslo.	Every rifle has a number.
Každé číslo je jiné.	Every number is different.

Každý is not used in the plural, except for some expressions, such as :

Mažu vůz každé dva měsíce.	I lubricate my car every two months.
Každých 10 km.	Every ten kilometers.

In the plural všichni, všechny, všechna is used for all kinds of nouns :

Všichni vojáci, všechny kulomety, všechny pušky a všechna děla mají číslo.	All soldiers, all machine guns, all rifles and all cannons have a number.
Všechny chleby jsou stejné.	All loaves (of bread) are alike.
On rozumí všem zbraním.	He understands all weapons.
On rozumí každé zbrani.	He understands every weapon.
On nese všechny pistole.	He´s bringing all the pistols.
On prohlíží každou pistoli.	He inspects every pistol.
On zná všechna letiště.	He knows all the airfields.
On zná každé letiště.	He knows every airfield.
Už je tady každý.	Everybody is here already.
Jsme tady všichni.	We´re all here.
Všechno je tady.	Everything is here.
On se směje všemu.	He laughs at everything.
On se směje všem vtipům.	He laughs at all jokes.

DÁVAT SE
DÁVAT SI

Note the following usage of dávat se and dávat si :

dávat se holit	to get a shave (at a barber´s)
dávat se stříhat	to get (to have) a haircut
dávat se fotografovat	to have one´s picture taken
dávat si nosit zavazadla	to have one´s bags carried
dávat si šít uniformu	to have a uniform made
dávat si spravovat boty	to have one´s shoes repaired
dávat si oběd	to order dinner
dávat si mazat vůz	to have one´s car lubricated

In an eating place, if you can choose from a variety of dishes or beverages :

dávat si kávu	to order coffee (to choose, order, and have it brought)
dávat si řízek	to order a veal cutlet

Nechávat - to let, (to allow) ; to leave (behind)

Nechával jsem vůz vždycky naproti svému úřadu.	I always left my car across the street from my office.
A vždycky ho nechávám otevřený.	And I always leave it open.
Nechávám si knihy tady.	I leave my books here.
Velitel ho často nechává jít večer ven.	The commander often lets him go out in the evening.

ČTENÍ 58.

Václav Čížek píše svému bratranci Václavu Pražákovi :

Milý Vendo,

asi se divíš, kdo Ti píše. Jistě je pro Tebe překvapení, že jsem venku. Máňa je tady taky,ale děti jsou ještě doma. Všichni na Tebe moc myslíme.

Doufali jsme, že budeš ještě tady, ale, bohužel, stalo se jinak. Kapitán Brown, který Tě dobře zná, mi dal Tvou americkou adresu.

Doma je pořád všecko stejné. Maminka a tatínek jsou zdraví - aspoň byli, když jsme odcházeli - dětem se daří dobře a Tvá rodina byla taky v pořádku.

Včera tu byl Tvůj bratr Jarka. Povídali jsme si skoro celou noc. Jarka vypadá moc dobře. Byla to radost, když jsme ho zase viděli ! Bohužel, musel dnes zase zpátky, protože měl volno jen jeden den.

Nám se tady moc líbí. Je to docela jiné než doma.

Jsme moc rádi, že jsme tady. Teď už rozumíme, proč československé úřady nenechávají otevřené hranice, a myslím, že to je jasné všem našim lidem doma, ale všichni nemají to štěstí jako my.

Utíkali jsme přes Cheb a přes Starý Kynšperk. Nikdo nás moc neprohlížel, protože jsem měl uniformu a vypadal jsem jako voják, který jede na hranice služebně. Neměl jsem žádný cestovní rozkaz a věděl jsem, že všechny dokumenty a legitimace stejně nejsou nic platné. Nikdo nebyl na štěstí zvědavý, kam opravdu jedeme.

Přes hranice jsme šli v noci pěšky. Počasí bylo špatné a cesta dlouhá, ale to nám nevadilo. Naopak.

Potom už bylo všecko jen rutina, kterou jsi taky prodělával.

Je tu taky nadporučík Procházka (ten zpravodajec). Říkal Američanům, že je pilot, ale oni mu nevěřili. Teď ho posílá kapitán Brown někam jinam a všichni jsme zvědaví, jaký bude výsledek. Možná, že opravdu utíkal jen proto, že se bál, ale kdo mu má věřit ?

Až Ti budu psát příště, budeme snad vědět víc.

Zatím Ti všichni přejeme hodně štěstí. Piš, jak se Ti vede, co děláš, a vůbec, jaký tam je život.

Tvůj

Vašek.

jasný	-	clear
víc	-	more

PŘEKLAD 58.
(Domácí cvičení)

1. I´ll write to all my friends that you´ll soon be home.
2. Charles is going east on orders. It´s a long journey and he´ll have to go day after tomorrow.
3. This fellow here has no other documents, only some kind of identity card.
4. You can´t see the church from here, but all these people are going there.
5. The train was approaching the station and was already slowing down, but Božena and her boss were still working.
6. Božena went toward the waiting room and her boss went to the barber because he didn´t have time to shave in the morning.
7. When the signal says STOP, it usually means that the track isn´t clear.
8. The train towards Pilsen leaves in one hour. All passengers have to board now.
9. I know 1st Lt. Procházka very well, but I don´t know the rest of the students.
10. I understand the first question, but I don´t understand the rest.

LESSON NO. 59
CVIČENÍ ČÍSLO 59.

Dialog to Lesson No. 59.
Rozmluva ke cvičení číslo 59.

Osoby Božena a její šéf

Situace Božena a její šéf už jedou zpátky domů.

Jak to vypadá, rychlík bude mít alespoň dvě hodiny zpoždění. Teď už vlak zase stojí. Když přijížděli k Rokycanům, křižovali státní silnici. Právě tam najednou semafor ukazoval "stůj". Závory jsou dole, napravo i nalevo čekají auta,a nikdo nemůže dál.

šéf Chválila jste naše železnice, že dodržujou jízdní řád. Co říkáte teď ?

Božena Říkám, že to je ostuda.

šéf Není to jen vaše mínění. Už to píšou i noviny. Podívejte se :

(Šéf Boženě dává časopis, který dosud četl. Je to týdeník "Svět práce". Je tam krátký článek:)

Božena "Československé státní dráhy tvrdí, že nějaké to zpoždění - hodina nebo i víc - nic neznamená. Cestující však nesouhlasí. Osobní vlak často přijíždí na místo dříve než rychlík. Nikdo nic nenamítá proti několika minutám, ale jsou rychlíky, kterým minuty nestačí. Cestujícím se nelíbí špatné vagóny a taky nemají rádi pravidelné "zatemnění". Železnice slibují, že každý rychlík brzy bude mít rádio, ale dříve potřebujeme spolehlivé osvětlení".

šéf Co tomu říkáte ?

Božena Nevěděla jsem, že naše železniční doprava je tak špatná.

šéf Všechna doprava je teď taková. Autobusová taky.

Božena A proč stojíme právě tady ? Je tu křižovatka a nic se nemůže hýbat.

šéf Vidíte tu vlečku k tamhletěm dvěma továrnám ? Rychlík nemůže dál, protože tam je nějaký nákladní vlak.

VOCABULARY 59.

časopis, -y, m.	- magazine, periodical
dál, or dále, adv.	- further
doprava, f.	- transportation, traffic
dosud, adv.	- up to this time
existovat	- to exist
hýbat se	- to move, to be in motion
chválit	- to praise
křižovat	- to cross
křižovatka, -y, f.	- crossroads, crossing
mínění, -, n.	- opinion
minuta, -y, f.	- minute
namítat	- to object
oficiální	- official (adj.)
ostuda, -y, f.	- shame, disgrace, scandal
osvětlení, n.	- lighting; illumination
právě, adv.	- just, exactly
přijíždět	- to be approaching, coming, arriving (by a means of transportation)
státní	- state (adj.)
souhlasit	- to agree
silnice, -, f.	- highway
tvrdit	- to maintain
týdeník, -y, m.	- weekly (magazine)
víc, or více, adv.	- more
vlečka, -y, f.	- (railroad) siding, side track
však, conj.	- but
zatemnění, n.	- blackout
závora, -y, f.	- gate, barrier at a RR crossing
svět, m.	- world
Podívejte se!	- Look!
Svět práce	- The World of Labor
najednou	- all of a sudden

GRAMMAR ANALYSIS 59.

Review Grammar Analysis 58 and 54, 56.

ČTENÍ 59.

Dráhy a autobusové linky dělaly úřadům starosti.

Vlaky a autobusy nebyly v pořádku, tratě a silnice byly špatné a jízdní řády nebyly k ničemu. Lidé ovšem takovou dopravu moc nechválili a často proti ní psaly i noviny.

Cestující namítali, že osobní vlaky i rychlíky jezdí,jak chtějí, že pro ně dvě nebo tři hodiny zpoždění je docela malá věc, že osvětlení je pro ostudu, že vagóny, nádražní restaurace a čekárny jsou špinavé, a jiné a jiné věci, které nikoho netěšily.

Letecká doprava byla dřív spolehlivá. Civilní letadla a piloti měli dobré jméno. Státní aerolinie dopravovaly cestující i náklady přesně a rychle,a nebyly drahé.Země měla vlastní továrny na civilní i vojenská letadla a tyto továrny měly odborníky, kteří opravdu své práci rozuměli.

země, f.	- country

PŘEKLAD 59.
(Domácí cvičení)

Last Sunday a friend of mine and I went for a long walk through the forest in the direction of Cheb. The trip lasted about 4 hours. I wanted to go further, but my friend was so tired, that we had to go back to the main highway where we waited for a bus.

Unfortunately, the bus was crowded and the conductor insisted, that there was room for only one more. Since nobody was getting out and my friend really couldn´t walk any further, I had to walk home alone.

After I´d walked about two hours, I approached a railroad crossing. The gates across the highway were down. A long freight train was standing there and nobody could (get) across the tracks.

On the left and right there were cars and busses waiting until the tracks were clear again and, of course, my bus was there, too, with my friend.

That train must have been there over two hours. The engine had some mechanical trouble and they were waiting for a new one.

Since I know railroad transportation, I was sure they´d have to wait at least another hour or two.

I therefore went across the field to the other side and continued[+] home on foot.

I was home for supper. Now it´s morning, but my friend isn´t back yet.

[+] pokračovat - to continue

LESSON NO. 60.
CVIČENÍ ČÍSLO 60.

Dialog to Lesson No. 60.
Rozmluva ke cvičení číslo 60.

Osoby Božena Nová a pan Nový, její otec.
Místo a situace Jídelna. Je pátek ráno. Božena nese rodičům snídani.

Božena Nerušila jsem vás včera večer ?
p. Nový Vůbec ne. Ani jsem tě neslyšel. Jakou jste měli cestu ?

Božena Měli jsme být doma o moc dřív, ale vlak měl přes dvě hodiny zpoždění.
p. Nový A jak se to cestujícím líbilo? To jim přece nemohlo být jedno.
Božena Skoro všichni říkali průvodčím různé nepěkné věci.
p. Nový Průvodčí za to nemůžou. Když vláda drahám nedává dobré uhlí, ani nové lokomotivy a vagóny, nemůžou vlaky jezdit jako dřív.

(bere si kávu a chléb, na který si dává máslo, a pokračuje:)

Ale vypravuj nám, jak se ti líbila Plzeň.

Božena Moc ne. Lidem se tam příliš dobře nedaří.
p. Nový Udělali jste všechnu práci, co jste chtěli ?

Božena Taky ne. Šéf tam musí ještě jednou příští týden. A co bylo tady ?

p. Nový Dělníci předevčírem dělali demonstrace proti všem těm národním směnám, na které musí chodit.

Božena A jaký je výsledek ? Žádný, co ?
p. Nový Žádný příznivý, to víš.

---

nepěkný	- not quite so nice
Já to tak nemyslím.	- I don´t mean it that way. I don´t mean it literally.
Udělal jsem všechno, co jsem chtěl.	- I did, have done, have accomplished everything I wanted to.
Udělal jste to ?	- Did you do it ? Have you done it ?
Co udělala ? (as distinguished from : Co dělala ?)	- What did she do ? What has she done ? (as distinguished from : What was she doing ?)
Já za to nemůžu.	- It´s not my fault, responsibility.
Cos (= co jsi) říkala ?	- What did you say ?
předevčírem or předvčírem	- day before yesterday
To jim přece nemohlo být jedno	- That couldn´t be all the same to them, could it?

ČTENÍ 60.

Božena Nová a její šéf měli nějakou důležitou práci v Plzni+. Jeli tam spolu minulý týden, byli tam dva nebo tři dny, ale neudělali všecko, co chtěli. Šéf tam bude muset jet příští týden ještě jednou.

Cesta byla dlouhá a oba jsou unavení.

Božena má volno a je doma. Říká rodičům, že je ráda, že je zase zpátky, protože cestovat není žádná radost.

Pan Nový znal Plzeň, jako město, kde život byl opravdu pěkný. Vařili tam dobré pivo a lidé měli peníze, protože Škodovka a jiné továrny dobře platily.

Byla tam taky vždycky silná vojenská posádka. Měli tam pěší pluk, dělostřelce, a taky nějaký letecký útvar. A kde byli vojáci, tam nebyla nikdy nouze o zábavu++ a vtip.

Zatímco Božena byla pryč, byly v Praze demonstrace proti národním směnám. Nikdo se nemůže dělníkům divit. Mají pracovat i v neděli a zadarmo, protože za národní směny není plat.

Demonstrace neměly výsledek, jaký si dělníci přáli. Úřady se dovedou starat o pořádek a klid.

zatímco or zatím co	- while
+ v Plzni, v Praze	- in Pilsen, in Prague
++ zábava	- entertainment, good time

PŘEKLAD 60.

(Domácí cvičení)

Tony was announcing to all his friends and acquaintances that next Sunday he was going to marry Vlasta Novák.

They had a nice apartment just across from the municipal park and Tony was showing me yesterday the furniture they were going to buy.

They wrote an application to the Local National Committee.

This morning they had the answer. They aren´t giving Tony the permit because the factories aren´t going to make any more furniture this year. They´ll have to wait and apply again.

In the meantime Tony and Vlasta have finished all preparations and don´t know what to do. Complaints don´t help.

There´s still another problem. If they aren´t going to live together, and if the apartment is going to be empty, the authorities are surely going to object that Vlasta and Tony don´t need it. Good advice is difficult.

If you have some old furniture that you don´t need - beds, tables, chairs, shelves,phone Tony or Vlasta.

You have an opportunity to help two fine young people.

LESSON NO. 61.
CVIČENÍ ČÍSLO 61.

Dialog to Lesson No. 61.
Rozmluva ke cvičení číslo 61.

B - Božena Nová
š - její šéf
Místo : Firma, kde pracuje Božena Nová.

š.:	**Tak se mi zdá, že brzo budem vyrábět jenom pro armádu.**	**It seems to me that soon we´ll be working only for the army.**
B.:	**Máme nějaké nové objednávky ?**	**Did we get some new orders ?**
š.:	**Ano. Máme dělat antény pro celou obrněnou divizi.**	**Yes. We´re supposed to make antennas for a whole armored division.**
B.:	**Antény jsme jim prodávali vždycky.**	**We´ve always sold them antennas.**
š.:	**Ale ještě nikdy jsme armádě neprodali najednou tolik, kolik chtějí teď.**	**But we´ve never yet sold to the Army so many at one time as they want now.**
B.:	**Vojenská správa taky ještě nikdy tolik nekupovala jako teď.**	**But the army has never bought as much as now.**
š.:	**Mobilizační sklady musí být plné. Jen minulý měsíc tady armáda koupila zboží za tři milióny.**	**The mobilization depots must be full. Only last month the army bought merchandise here for 3 million.**
B.:	**Nevypadá to ani jako mír. To je ta studená válka.**	**It doesn´t even look like peace. That´s the cold war for you.**
š.:	**Muniční skladiště taky** nejsou **prázdná.** Některé továrny na střelivo a výbušiny stále pracujou na tři směny.	**The ammunition depots aren´t empty either.** Some ammunition and explosives factories work all three shifts continually.
B.:	**Muniční továrny teď dělají obrovské obchody.**	**Ammunition factories are doing a whale of a business.**

Reading Exercise

(Aspects contrasted)

Š.:	Jo, prosím vás, ukázala jste slečně Stříbrné, jak má dělat účty pro armádu?	By the way, did you show Miss Stříbrný how to make bills for the army?
B.:	Ukazovala jsem jí ten nový postup čtyři hodiny.	I spent four hours showing her the new procedure.
Š.:	Tady mám dva účty. Víte, jak dlouho je dělala? Tři hodiny.	I have two bills here. Do you know how long it took her to do them? Three hours.
B.:	Za tři hodiny udělala jenom dva účty?	In three hours she only finished two bills?
Š.:	Ano, a ani jeden neudělala správně. Asi je nedělá tak, jak jste jí řekla.	Yes, and she didn't do even one correctly. She probably isn't doing them the way you told her.
B.:	Tomu se divím. No, já jí to řeknu všechno ještě jednou.	I wonder why? Well, I'll tell her everything once more.
Š.:	Řekněte jí to hned teď. Snad bude ty účty potom dělat dobře.	Tell her right away. Maybe then she'll do the bills properly.
B.:	Pane šéf, prosím vás, kam jste dal moje pravítko?	Please, boss, where did you put my ruler?
Š.:	Dávám ho vždycky na váš stůl. Není tam?	I always put it on your desk. Isn't it here?
B.:	Není. A kam jste poslal pana Hrdinu, že ho tu nevidím?	It isn't. And where did you send Mr. Hrdina? I don't see him around.
Š.:	Poslal jsem ho pro nové časopisy. Posílám ho pro ně každý pátek.	I sent him for some new magazines. I send him to fetch them every Friday.

(Někdo volá šéfa k telefonu. Odchází a ani nemá čas dát sbohem).

VOCABULARY 61.

antena, or anténa, f.	- antenna, aerial
divise, f.	- division
mír, m.	- peace
muniční	- ammunition (adj.)
mobilizační or mobilisační /pron.: -za-/	- mobilization (adj.)
najednou, adv.	- at once, suddenly, in one package
objednávka, f.	- order (of merchandise)
obrněný	- armored
obrovský	- immense, colossal
postup, m.	- way of handling a problem, procedure, process, method, advance, advancement
pravítko, n.	- ruler
prázdný	- empty
sklad, m.	- stock, magazine, depot, storeroom, warehouse
správa, f.	- administration, management
střelivo, n.	- ammunition
válka, f.	- war
výbušina or výbušnina, f.	- explosive
vyrábět,	- to manufacture, to produce
zboží, n.	- ware, merchandise, goods

Phrases and Idioms

vojenská správa	- military administration
mobilisační sklad	- mobilization depot, warehouse
ve Vlašimi	- in Vlašim (Vlašim is a small Czech city ESE from Prague)
Jak dlouho to dělal ?	- How long did he do it ? How long was he working on it ? How long did it keep him busy ?
Za jak dlouho to udělal ?	- How long did it take him to make it ?
Tomu se divím.	- I´m surprised to hear (see, etc.) it.
Dám mu sbohem.	- I´ll say good-bye to him.

Punctual aspect of verbs that already occurred in previous lessons in their durative aspect :

Durative :	**Punctual :**	
dávat	**dát**	**to give**
dělat	**udělat**	**to make**
kupovat	**koupit**	**to buy**
posílat	**poslat**	**to send**
prodávat	**prodat**	**to sell**
říkat	**říci**	**to say**
ukazovat	**ukázat**	**to show**

GRAMMAR ANALYSIS 61.

ASPECT OF VERBS
(Slovesný vid)

The term aspect applied to Czech verbs refers to the status of a happening

as 1. either a. completed
or b. non-completed (in process of taking place)
or as 2. occurring a. once
or b. several times, and the like

Almost all Czech verbs exist in at least twi forms (aspects) :

the durative aspect and
the punctual aspect

Where English has one verb with many tenses, Czech has a pair of verbs with fewer tenses.

The **DURATIVE** aspect (all verbs in Lessons 1 - 59 are in their durative aspect) emphasizes the process of the action itself. It expresses the duration or continuity of the action or the habitualness or repetition of the action without referring to any specific act.

The **PUNCTUAL** aspect emphasizes the result, achievement, or completion of an action.

Punctual verbs have no present tense. They refer to an action only from the point of view of its result or completion. And an action cannot be viewed both as going on and at the same time as already completed.

Punctual verbs do have forms that have endings identical with those of the present tense of durative verbs. But these forms denote an action from the point of view of definite completion in the future.

Inf.	Past Tense	Present Tense	Future Tense
Dělat udělat	dělal jsem udělal jsem	dělám	budu dělat udělám

The past tense of punctual verbs is formed in the same way as the past tense of durative verbs :

Durative :	Punctual :
dělal jsem - I made, I was making	udělal jsem - I made

Here are the punctual forms of some verbs you already know in their durative aspect :

Durative :	Punctual :
dělat - to make, to be making	udělat - to make
dávat - to give, to be giving	dát - to give
říkat - to say, to be saying	říci - to say (or coll.: říct)
ukazovat - to show, to be showing	ukázat - to show
kupovat - to buy, to be buying	koupit - to buy
prodávat - to sell, to be selling	prodat - to sell
posílat - to send, to be sending	poslat - to send

The future tense of punctual verbs :

udělám - I´ll make
dám - I´ll give
řeknu - I´ll say
ukážu - I´ll show
koupím - I´ll buy
prodám - I´ll sell
pošlu - I´ll send

The imperative of punctual verbs :

udělej	udělejme	udělejte
dej	dejme	dejte
řekni	řekněme	řekněte
ukaž	ukažme	ukažte
kup	kupme	kupte
prodej	prodejme	prodejte
pošli	pošleme	pošlete

The past tense of punctual verbs :

udělal jsem
dal jsem
řekl jsem
ukázal jsem
koupil jsem
prodal jsem
poslal jsem

USAGE OF ASPECTS

The durative aspect has to be used if expressions denoting duration occur in the sentence, such as : all day, one hour, etc.

Celý večer jsem dělal pořádek.	I was tidying up all evening.

The durative aspect has to be used to denote an action during the course of which something else happened or was happening.

Když jsem dělal pořádek, on mi pomáhal.	While I was tidying up, he was helping me.

If an infinitive is used with the verb začínat, that infinitive is always in its durative form :

Začíná dělat pořádek.	He starts tidying up.
Začínal mi ukazovat fotografie.	He started showing me the photographs.

The punctual aspect has to be used to describe a finished, completed action.

Udělal jsem tam pořádek za hodinu.	I tidied the place up in an hour.
Když jsem udělal pořádek, šel jsem domů.	When I tidied up (After I´d tidied up), I went home.

There are other situations where only one of the aspects can be used; but there are situations, too, where either aspect may be used, depending on what is in the speaker´s mind at that particular moment, whether it is the idea of the duration of the action or the idea of its completion.

Imperative :

Dej mi cigaretu.	**Give me a cigarette.**
Prodejte mi to radio.	**Sell me that radio.**
Udělejte to brzo.	**Do it (finish doing it) soon.**
Kupte si auto.	**Buy yourself a car.**
Pošlete mi to hned.	**Send it to me right away.**
Ukažte mi cestu na letiště.	**Show me the way to the airport.**

The durative aspect is generally used for the negative imperative.

Nedělej to	**Don´t do it.**
Nekupuj to.	**Don´t buy it.**
Neukazujte jim to.	**Don´t show it to them.**

1. An order expressed by a punctual (or actual durative) verb

   Jděte tam, kupte to a pošlete mu to.

2. changes to a prohibition expressed by a durative (or iterative durative) verb

   Nechoďte tam, nekupujte to a neposílejte to.

3. If the imperative expresses not a prohibition but only a reminder, the aspect does not change

1.	order	Pošlete mu to.	Jdi tam.
2.	prohibition	Neposílejte mu to.	Nechoď tam.
3.	reminder	Nepošlete to moc pozdě.	Nejdi tak rychle.

NOTE:

Most verbs have one durative form to express the actual durative as well as the iterative durative aspect.

A few verbs, however - mostly verbs of motion have two durative forms; one to express the actual durative aspect and another to express the iterative durative aspect .

So far we had two such verbs:

Actual durative	Iterative durative
jít nést (now, one time)	chodit nosit (several times, repeatedly, habitually)

(To be dealt with in more detail in Lesson 96)

EXERCISE
to Lesson No. 61.

Use the proper aspect and tense of verbs given in the infinitive .

V - Vašek
K - Karel

V.: Nazdar, Karle.
K.: Nazdar, Vašku.

V.: Kde jsi byl včera večer ?
K.: Nikde; byl jsem doma a celý večer jsem (dělat - udělat) ženě stůl.

V.: Kam jsi šel, když jsi ho (dělat - udělat) ?
K.: Nikam; byl jsem unavený, tak jsem šel spát.

V.: To jsi ten stůl (dělat - udělat) tak dlouho ?
K.: Ne, (dělat - udělat) jsem ho asi za tři hodiny, ale nebylo mi včera nějak dobře,už když jsem ho začínal (dělat - udělat).

V.: Kde je ? (Ukazovat - Ukázat) mi, jak vypadá.
K.: Tamhle je.

V.: Ten je hezký; (dělat - udělat) jsi ho moc pěkně. Ale (neukazovat - neukázat) ho mé ženě !
K.: Proč ?

V.: Už dlouho chce takový stůl. Pořád mi to (říct - říkat).
K.: Tak jí ho (dělat - udělat) !

V.: Já to nedovedu. Já jsem na to nešikovný.
K.: Já ti něco (říct - říkat), kup materiál a já jí ho (dělat - udělat).

V.: Mám (koupit - kupovat) taky barvu ?
K.: Ne, (nekoupit - nekupovat) ! Já tu nějakou mám.

V.: Já už ale musím jít na poštu.
K.: Co tam jdeš (dělat - udělat) ?

V.: Žena mi (dát - dávat) nějaký dopis a když mi ho (dát - dávat), slíbil jsem jí, že ho hned (poslat - posílat). Jdu pěšky, a proto už musím jít, nebo ten dopis dnes už (neposlat - neposílat).
K.: Pěšky ? Ty jsi už (prodat - prodávat) vůz ?

V.: Jo, (prodat - prodávat) jsem ho přes měsíc , než jsem ho konečně (prodat - prodávat). Nikdo ho nechtěl (koupit - kupovat).
K.: Jsem rád, že jsi ho (prodat - prodávat). (Koupit - Kupovat) si teď nový ?

EXERCISE

V.: Hi, Charlie.
K.: Hi, Vašek.

V.: Where were you last night?
K.: Nowhere; I was at home. I was making a table for my wife.

V.: Where did you go when you finished it ?
K.: Nowhere; I was tired, so I went to bed.

V.: Did it take you that long to make that table ?
K.: No, I finished it in about three hours, but I didn´t feel too good when I started working on it.

V.: Where is it ? Show me what it looks like .
K.: It´s over there.

V.: It´s a beauty. You sure did a good job, but don´t show it to my wife.

K.: Why ?

V.: She´s been wanting a table like that for a long time. She keeps telling me that all the time.
K.: Well, make one for her !
V.: I don´t know how. I´m too clumsy to do it.
K.: I´ll tell you, you buy the material and I´ll make it for her.

V.: Should I buy paint, too ?
K.: No, don´t buy any ! I´ve got some here.

V.: But I have to go to the Post Office now.
K.: What´re you going to do there ?

V.: My wife gave me a letter and while she was giving it to me, I promised her that I´d mail it at once. I´m walking so I have to go, otherwise the letter won´t get mailed today.
K.: Walking ? Have you sold your car ?

V.: Yeah, I had it for sale for over a month before I sold it. Nobody wanted to buy it.
K.: I´m glad you sold it. Are you going to buy a new one ?

V.: To budu muset asi (dělat - udělat), protože nechci chodit pěšky. Tak mám ti ten materiál (poslat - posílat), Karle ?
K.: Ne, (neposlat - neposílat) ho! Já pro něj (poslat - posílat) Tondu.

V.: To bude mít žena radost, až jí (říct - říkat), že bude mít takový stůl, jaký chce.
K.: Až jí to budeš (říct - říkat), (neříct - neříkat), že ho budu (dělat - udělat) já. (Říct - Říkat), že ti budu jenom pomáhat.

V.: No tak dobře, já jí to tak (říct - říkat).
K.: Ale teď už jdi, jinak ten dopis dnes (neposlat - neposílat).

V.: That´s what I´ll probably have to do because I don´t want to walk. Well, you want me to send you the material, Charles ?
K.: No, don´t send it ! I´ll send Tony to get it.

V.: My wife certainly will be pleased when I tell her she´s going to have a table like she wanted.
K.: When you tell her about it,don´t tell her that I´m going to make it. Just tell her that I´m going to help you.

V.: O.K. then, that´s what I´m going to tell her.
K.: You better get going now, otherwise you won´t mail that letter today.

ČTENÍ 61.

Firma, kde Božena pracuje, si nemůže stěžovat, že nemá práci. Mají pořád nové objednávky, hlavně pro vojenské potřeby. Právě dnes jim zase dali novou objednávku. Armáda potřebuje antény pro jednu celou obrněnou divizi. Dodávali armádě antény vždycky, ale nikdy ne tolik najednou.

Vojenská správa teď kupuje víc než dřív, a mobilizační sklady jsou skoro plné.

Šéf právě řekl Boženě, že jen minulý měsíc prodali armádě materiál za tři milióny.

Zdá se, že továrny, které vyrábějí zbraně, střelivo, výbušiny, vojenskou výstroj a jiné potřeby pro armádu, dělají dobré obchody. Skoro všechny pracují na tři směny, a jejich dělníci mají vysoké platy.

To, čemu říkáme mír, je vlastně studená válka, pro kterou stát udržuje velkou armádu.

Ale Božena nemá čas myslet na tyto problémy. Šéf jí dal k ruce nějakou novou slečnu, které Božena musí ukázat, jak má dělat účty pro armádu. Přesto, že jí Božena ukazovala nový postup už čtyři hodiny, neudělala slečna Stříbrná ještě ani jeden účet správně. Slečna Stříbrná asi ještě nikdy pro velkou firmu nepracovala, a tak bude trvat dost dlouho, než bude své práci dobře rozumět.

Šéf ovšem myslí, že stačí, když jí to Božena řekne ještě jednou.

PŘEKLAD 61.
(Domácí cvičení)

Č - p. Černý
N - p. Novák

Č.: I'm glad to see you, Mr. Novák. How are you ?
N.: Thank you, fine.

Č.: I hear you're selling your house. I sent a buyer to you.
N.: I'm not selling it anymore. I sold it yesterday. Did you have someone who wanted to buy it ?

Č.: Yes. Mr. Pavlík wanted to know where you live and I showed him your house.
N.: That was last week, wasn't it ? I wasn't home. My wife told me Pavlík phoned just when she was showing the house to someone else.

Č.: Did you sell the house to Mr. Pavlík ?
N.: No, when my wife told him the price, he thought it was too high. Someone else bought it the next evening.

Č.: Were you home last night ?
N.: Yes, I studied all night, but I didn't finish (doing) everything I was supposed to. I'll work again tonight and I think I'll finish (doing) everything I have to do.

Č.: When are you leaving ?
N.: Probably next week. Are you going on leave ?

Č.: Yes, but I have to wait for my pay ! They used to give us checks+ every second Friday, but last week they gave it to us on Thursday and they won't give us next pay till Saturday morning.
N.: Well, they did the same to us and didn't give us (tell us) any reason.

Č.: Well it doesn't really matter ...
N.: I hope you'll have nice weather.

+ šek, -y, m.

LESSON NO. 62.
CVIČENÍ ČÍSLO 62.

Dialog to Lesson No. 62.
Rozmluva ke cvičení č. 62.

D - pan Dvořák, domovník

N - paní Marie Nová

Situace : Sirény oznámily poplach. Úřady taková cvičení tu a tam nařizují. Chtějí vědět, jak pracuje Civilní protiletecká obrana (CPO).

Místo : Sklep. Jsou tu všichni nájemníci a taky domovník, který ví, že on jako domovní hlídka je dnes moc důležitý.

D.:	Slyšíte ? To jsou bombardovací letouny.	Do you hear ? Those are bombers.
N.:	Hlavní věc, že neshazujou bomby.	The main thing is that they aren't dropping any bombs.
D.:	Protiletadlové baterie taky dělají pěkný rámus.	The antiaircraft batteries are making quite a noise.
N.:	Já jsem strašně nervózní.	I'm terribly nervous.
D.:	Máte všichni plynové masky ?	Does everyone have a gas mask ?
N.:	Já jsem svou nechala nahoře.	I left mine upstairs.
D:	Já asi na vás budu muset udělat hlášení. Já jsem za všechno zodpovědný. Já mám velkou zodpovědnost.	I'll probably have to report you. I'm responsible for everything here. I have great responsibilities.
N.:	Ale já se musím vrátit domů, já jsem dala na kamna polívku a teď se tam vaří.	I have to go home. I put the soup on the stove and by now it's boiling.
D.:	To je nápad ! A vůbec, řekl jsem vám všem jasně, že každý musí zavřít plyn , jak slyší sirény. Proč jste ten plyn nezavřela ?	What an idea ! And anyway, I told all of you clearly that everyone must shut off the gas immediately, as soon as you hear the sirens. Why didn't you shut off the gas ?

Kryt je malý a je tam špatný vzduch. Paní Nová se ptá, jestli smí otevřít okna. Domovník říká: "Nechoďte k tomu oknu. Nevíte, že kdo otevře okno, bude platit pokutu?"

Sirény teď dávají znamení, že "nepřátelská" letadla už jsou pryč. Nájemníci spěchají domů.

VOCABULARY 62.

baterie, -,f.	- battery
bomba, -y, f. (mil.: puma, -y, f.)	- bomb
bombardovací letoun, m.	- bomber
domovní	- house, adj.
hlídka, -y, f.	- watch, guard, sentinel, sentry, patrol
kamna, n. pl.	- stove, range
kryt, -y, m.	- (air raid) shelter
maska, -y, f.	- mask
nájemník, -ci, m.	- tenant
nařizovat	- to order, command
obrana, -y, f.	- defense
plyn, -y, m.	- gas
plynový	- gas, adj.
puma, -y, f.	- bomb
protiletadlový	- antiaircraft
přátelský	- friendly
nepřátelský	- inimical, enemy
pokuta, -y, f.	- fine
poplach, -y, m.	- alarm
shazovat	- to drop, throw down
siréna, -y, f.	- siren
sklep, -y, m.	- cellar, basement
zodpovědnost, f. or odpovědnost	- responsibility
zodpovědný or odpovědný	- responsible
jasný, adj.	- clear
nálet, m. (gen.:-u)	- air raid
strašný, adj.	- terrible, horrible, awful

Phrases and Idioms

jak or jakmile	- as soon as
Civilní protiletecká obrana (CPO)	- Civilian Air Defense (CAD)
plynová maska or protiplynová maska	- gas mask
pro jednou	- for once
Já nešťastný !	- Unlucky me ! Oh me !

Durative :	Punctual :	
nechávat	nechat	to let, leave (behind)
otevírat	otevřít, otevřel	to open
oznamovat	oznámit	to announce
vracet	vrátit	to return something
vracet se	vrátit se	to return (come back)
zavírat	zavřít, zavřel	to close, shut

GRAMMAR ANALYSIS 62.

MEMORIZE :

Durative aspect :		Punctual aspect :	
nechávat	- to let, to leave (behind), to be letting, leaving	nechat nechám nechal	- to let, leave I'll let
otvírat	- to open, to be opening	otevřít otevřu otevřel	- to open I'll open
oznamovat	- to announce, to be announcing	oznámit oznámím oznámil	- to announce I'll announce
vracet	- to return to be returning	vrátit vrátím vrátil	- to return I'll return
zavírat	- to shut, close to be shutting, closing	zavřít zavřu zavřel	- to shut, close I'll close

---

The **IMPERATIVE** of **nechat** is :

either regular :

nechej !

Nechejte rádio hrát !	Let the radio play !
Nechejte dveře otevřené !	Leave the door open !

or, interchangeably it is :

nech !

Nech klíč tady !	Leave the key here !
Nechte si to !	Keep it !
Nechte si to pro sebe !	Keep it for yourself !

EXERCISE
to Lesson No. 62.

Use the proper aspect and tense of verbs given in the infinitive :

Č - četař
N - nadporučík
----

1. Č.: Soudruhu nadporučíku, četař Široký hlásí příchod. Celá hlídka se (vracet - vrátit) v pořádku.
2. N.: Dobře. (Oznamovat - Oznámit) výkonnému, že jste se (vracet - vrátit). Kuchaři vám udělají teplou večeři. Pak se sem (vracet - vrátit).

3. Č.: Soudruhu nadporučíku, hlásím, že kuchyně je zavřená. (Zavírat - - Zavřít) ji právě, když jsme se (vracet - vrátit).
4. N.: Když ji (zavírat - zavřít), tak ji zase (otevírat - otevřít). Vaše mužstvo musí jíst. Já jsem nikdy (nechávat - nechat) vojáky trpět hlad, tak je (nechávat - nechat) trpět hlad ani dnes.

5. Č.: Oznámím výkonnému, že jsme se už (vracet - vrátit) a že kuchaři mají udělat teplou večeři. Pak se (vracet - vrátit).

6. Č.: Soudruhu nadporučíku, hlásím, že kuchyně je otevřená a mužstvo už jí. Když ji kuchař (otevírat - otevřít), stěžoval si, že ráno musí brzo vstávat. Poslal jsem ho spát a (nechávat - nechat) jsem tam desátníka Vrbu. Ten ji (zavírat - zavřít).
7. N.: Jaká je situace vpředu ? Co vaše hlídka viděla ?

8. Č.: Cestou, směrem k řece, jsme viděli, že nepřítel (nechávat - nechat) těžké zbraně tam, kde byly, když začínal ústup. Jsou tam dva střední tanky, čtyři protitanková děla, tři těžké kulomety a nějaké nákladní vozy. Ty tanky a vozy potřebují jenom pohonné hmoty. (Nechávat - - Nechat) jsem tam jedno družstvo a poslal jsem spojku k první četě.
9. N.: Kam až jste šli ?

10. Č.: Až k řece. To byl náš úkol. Když jsme se (vracet - vrátit), viděli jsme naše lehké bombardovací letouny a hned potom jsme slyšeli nepřátelské sirény (oznámit - oznamovat) poplach. Každou chvíli jsme viděli kouř a slyšeli pumy.
11. N.: Můžete jít, četaři.

12. Č.: Mám (zavírat - zavřít) dveře, soudruhu nadporučíku ?
13. N.: Ne, (nezavírat - nezavřít) je ! Já je nikdy (nezavírat - nezavřít) , protože je tady teplo.

nepřítel, m. - enemy

EXERCISE

1. Č.: Comrade Lieutenant, Sgt. Široký reporting, sir. The whole patrol has returned O.K.
2. N.: All right. Tell the first sergeant that you've returned. The cooks will prepare a warm supper for you. Then come back here !

3. Č.: I report, sir, that the kitchen is closed. They were just closing it as we were returning.
4. N.: If they've closed it, they'll open it again. Your men have to eat, I never have let the soldiers go hungry, I'm not going to let them hunger today either.

5. Č.: I'm going to tell the first sergeant, that we've returned and that the cooks should make a warm meal. Then I'll return.

6. Č.: Comrade Lieutenant, the kitchen is open and the men are eating. When the cook was opening it, he complained that he has to get up early in the morning. I sent him to bed and left Cpl. Vrba there. He'll close up.
7.: N.: What's the situation up front ? What did your patrol see ?

8. Č.: On the way to the river, we saw that the enemy left their heavy weapons where they were when the retreat started. There're two medium tanks, four anti-tank guns, three heavy machine guns, and some trucks. The tanks and trucks need only fuel. I left one squad there and sent a messenger to the first platoon.
9. N.: How far did you go ?

10. Č.: As far as the river. That was our mission. When we were returning, we saw our light bombers and immediately afterwards we heard the enemy sirens sounding the alarm. Every once in a while we saw smoke and heard bombs.
11. N.: Fine. You may go, Sergeant.

12. Č.: Should I close the door, sir ?
13. N.: No, don't close it. I never close it, because it's warm here.

ČTENÍ 62.

V Praze měla Civilní protiletecká obrana velké cvičení. Všichni občané museli ukázat, že vědí, co mají dělat, když sirény oznámí letecký poplach.

Kryty byly plné a ulice prázdné. Dům, kde bydlí pan Nový a jeho rodina, má vlastní protiletecký kryt. Je to sklep.

Sedí tam všichni nájemníci a ovšem taky domovník, pan Dvořák, který je domovní hlídka, a je proto moc důležitý.

Pan Dvořák už ukázal všem, kde mají sedět, a taky jim řekl, co mají dělat. Úřady mají na všechno přesné instrukce+.

Pan Nový je první, kdo slyší "nepřátelské" bombardovací letouny a protiletadlové baterie, které na ně střílejí. Nikomu to nevadí, jen paní Nová je strašně nervózní a chce se vrátit nahoru. Nebojí se o život, ale o polévku, kterou dala na kamna, a která se tam teď vaří.

Nervozní je taky pan Nový, který zase nechal nahoře svou plynovou masku.

Říkají to domovníkovi Dvořákovi, který je za všechno odpovědný. Dvořák se zlobí a říká, že bude na ně muset udělat hlášení.

Instrukce říkají jasně, že každý musí mít plynovou masku a že každý musí zavřít plyn a vodu hned, jak slyší sirény.

Ale Dvořák jako domovní hlídka má ještě jiné starosti. Sklep je malý a má jen jedno okno, které nikdo nesmí otevřít, když je poplach. Proto je tam už za chvíli špatný vzduch.

Nájemníci si stěžují, ale bojí se proti tomu něco dělat, protože úřady dávají hned za všechno vysoké pokuty.

+ instrukce, f. - instructions

PŘEKLAD 62.

(Domácí cvičení)

1. I bought a new car, but I left it at home because I won´t need it while I´m here. When I return home I´ll buy an old one and the new one I´ll give to my wife.

2. "Do you usually leave your books here or do you take them home, Mr. Čermák "I´m taking them home tonight because somebody closed the classroom and I don´t have the key."

3. "Are you looking for Mr. Novák ? He isn´t here now, but he left his car here when he went away and said that he´d come back (return) soon.

4. Last night, when we were returning home, we drove through town and Václav showed me the place where he bought his new car. We left the car opposite the bank and went across the street for a cup of coffee. Later we had to call a taxi because Václav had closed the windows and doors and left the key inside.

LESSON NO. 63.
CVIČENÍ ČÍSLO 63.

Dialog to Lesson No. 63.
Rozmluva ke cvičení č. 63.

N - Karel Nový
V - četař Vávra

Místo a situace :	Place and situation :
Vojenská nemocnice, pokoj, kde leží čtyři vojáci. Jednoho známe; je to Karel Nový. Vojenský lékař, major Řehák, a jeho asistent už prohlédli pacienty. Teď jdou z pokoje pryč. Prohlídka nebyla dlouhá. Četaře Vávru už zítra nebo pozítří propustí. Propouštějí tady pacienty dost brzy, protože potřebují lůžka. Leží tady taky jeden svobodník, nějaký Ferda Hudec. Ten měl operaci žaludku a je moc hubený. Teď už má normální teplotu a je mimo nebezpečí. Četaře Vávru ještě bolí každý pohyb. Letoun, kde byl jako pozorovatel, začal hořet. Posádka použila padáků. On taky skočil, padák se otevřel, a jemu se nic nestalo. Je tu jenom na pozorování. Karel má zlomenou pravou nohu. Má ji obvázanou.	Room in a military hospital where there are four soldiers. We know one of them, Karel Nový. The military doctor, Maj. Řehák, and his assistant have already completed their visit (have inspected the patients). Now they're leaving. The visit wasn't long. They'll discharge Sgt. Vávra tomorrow or the day after tomorrow. They discharge the patients quite soon, because they need the beds. There's a Pfc. here, a Ferdinand Hudec. He had stomach operation and is quite thin. Now his temperature is normal and he's out of danger. Every move still causes Sgt. Vávra pain. The plane on which he was observer caught on fire. The crew took the parachutes. He jumped out, too, the parachute opened, and he wasn't hurt. He's here just for observation. Karel has a broken right leg. He's got a bandage on it.
V.: Jak se vám to stalo ?	How did it happen ?
N.: Lezl jsem dnes odpoledne ven z tanku, a najednou jsem padl na obličej. Ta-	I was getting off the tank this afternoon, and all of a sudden I fell flat on my face.

	ky noha mě hned začala bolet. Byla to zatracená bolest.	My leg started hurting immediately, too. It was a terrific pain.
V.:	Když já jsem skočil z toho letounu a padal dolů, taky jsem se bál, co se stane. Padl jsem na zem a ležel jsem jako zabitý. Až za chvíli jsem viděl, že mi nic není. No, a co bylo potom, svobodníku ?	When I jumped off the plane, on the way down I was afraid of what would happen. I fell to the ground and (for a while) I lay as if I were dead. But then I realized that there was nothing wrong with me. - Well, Pfc., what happened next ?
N.:	Pak mě dali na nosítka a nesli mě na ošetřovnu. Odtamtud mě dopravili sem, ale nejdřív mi dali nohu do nouzového obvazu.	Then they put me on a stretcher and carried me to the dispensary. From there they transported me here, but first they put my leg in an emergency bandage.
V.:	Znáte jméno toho nového ošetřovatele?	Do you know the name of the new orderly (medic, nurse) ?
N.:	Já tady ještě neznám nikoho.	I don't know anybody around here yet.
V.:	U toho lékaře, co nás teď prohlížel, byl jeden můj známý, než šel na operaci. On říká, že to není doktor pro lidi. Je to zvěrolékař. Nikdy se prý žádného doktora nebál, ale tohohle jo.	A friend of mine before he had the operation was at the doctor's who inspected us just now. He says that he isn't a doctor for human beings. He's a veterinarian. He says he's never been afraid of a doctor but he sure was scared of this one.
	(Do pokoje jde ošetřovatel. Karel a ostatní zatím mlčí.)	(Enters the medic. Karel and the rest of them keep silent.)

VOCABULARY 63.

asistent,gen.sg.:-a, nom.pl.:-i,m.	- assistant
bolest, f. gen.:-i	- pain, ache
hořet	- to burn, to be on fire
hubený	- thin (of people and animals)
nosítka, n. pl.	- stretcher
nouzový	- emergency (adj.)
obličej, gen.sg.: -e, nom.pl.: -e, m.	- face
obvaz, gen.sg.: -u, m.	- bandage
obvázaný	- bandaged
ošetřovna, f.	- dispensary
pacient, gen.sg.: -a, nom.pl.: -i, m.	- patient
padák, gen.sg.: -u, m.	- parachute
padat	- to fall
padnout (punctual)	- to fall
pohyb, gen.sg.: -u, m.	- movement
pozorování, n.	- observation
propouštět	- to discharge, dismiss, fire, lay off
propustit (punctual)	- to discharge, dismiss, fire, lay off
skákat	- to jump
skočit (punctual)	- to jump
stát se (punctual), stalo se, stane se	- to happen
teplota, f.	- temperature
zabitý	- killed
zlomený	- broken, fractured
zvěrolékař, gen.sg.: -e, nom. pl.: -i	- veterinary surgeon, veterinarian
žaludek, gen.sg.: -u, m.	- stomach
země or zem, f.	- soil, dirt, ground, earth, land
lézt, dur.	- to crawl

Phrases and Idioms

mimo nebezpečí	- out of danger
padnout na zem	- to fall on the ground (or floor)

Durative :	**Punctual :**	
dopravovat	dopravit	to transport
prohlížet	prohlédnout	to inspect, look over
užívat	užít, užiju, užil	to use, employ
začínat	začít, začnu, začni, začal	to start, begin

GRAMMAR ANALYSIS 63.

THE GENITIVE CASE.

(Genitiv nebo druhý pád)

FOR LESSON 63 STUDY THE GENITIVE OF MASCULINE NOUNS, ADJECTIVES AND DEMONSTRATIVES, AND THE PREPOSITIONS : U, VEDLE, DO, Z.
(The possessive pronouns and the rest of the preposition to be studied in L.64)

Genitive Singular of Masculine Nouns.

Masculine animate nouns form the genitive in the same way as the accusative :

kamarád	kamaráda
odstřelovač	odstřelovače
soudce	soudce

except for the a-type masculine nouns which add -y to the stem to form the genitive case :

komunista	komunisty

Adj. Dem. Poss. The adjectives, demonstratives and possessives have the same endings as the animate accusative forms, and these forms are also used with inanimate masculine nouns.

adresa mého kamaráda	my friend's address
puška toho odstřelovače	that sniper's rifle
práce zpravodajce	the job of an intelligence man
naděje každého komunisty	the hope of every Communist
práce písaře	the work of a typist
jméno jeho nového asistenta	the name of his new assistant
plat strojvůdce	the pay of a railroad engineer
kancelář výkonného	the company sergeant's office
zavazadla našeho nového spolucestujícího	the bags of our new fellow passenger
vůz toho civilisty	the car of that civilian

NOTE :

To denote individual possession the genitive is generally not used if the possessor is expressed by only one word.(A possessive adjective, to be dealt with later /lesson 117/, is used in such a case).

The majority of masculine hard stem inanimate nouns form the genitive by adding -u to the stem :

strom	strom	stromu

koruna toho vysokého stromu	the crown of that tall tree
barva našeho stolu	the color of our table
cena vašeho domu	the price of your house
prohlídka jejich vozu	the inspection of their car
typ tohohle padáku	this type of parachute
začátek cvičného poplachu	the beginning of practice alarm drill
jméno úřadu	the name of the office

A small group of masculine hard stem inanimate nouns form the genitive by adding -a to the stem :

les	les	lesa

So far we have had the following nouns of this category :

začátek vysokého lesa	the beginning of the tall forest
cena normálního dobrého oběda	the price of an average good lunch
návštěva kostela	church attendance
úspěch večera	the success of the evening
obrana lidského života	the defense of human life
stěny toho sklepa	the walls of that cellar
kus čerstvého chleba	a piece of fresh bread
do příštího čtvrtka	until next Thursday

From this lesson on the genitive case of nouns of this category will be given in the vocabulary of this textbook, after the nominative.

slovník A few nouns can have either ending :

cena moderního slovníka or slovníku	the price of a modern dictionary

---

Masculine soft stem inanimate nouns form the genitive case by adding -e to the stem :

klíč

klíč	klíče
cena klíče	the price of the key
kapsa pláště	the pocket of the overcoat
začátek měsíce	the beginning of the month
nábytek obývacího pokoje	the living room furniture

The genitive case answers the questions :

koho ?	(of) whom ?
čeho ?	(of) what ?
čí ?	whose ?

Plural Genitive

Genitive Plural Masculine.

cena těch nových moderních vozů	the price of those new modern cars

Dem.

Demonstratives :

těch, těchto, těchhle, tamtěch

Adj.

Adjectives :

hard stem : -ých
soft stem : -ích

Nouns

Nouns :

masculine nouns add -ů to the stem, with very few exceptions

Poss.

Possessive Pronouns :

mých, tvých, jeho, jejích, jeho
našich, vašich, jejich
svých

fotografie mých kamarádů	photographs of my buddies
barva tvých obleků	the color of your suits
adresa jeho rodičů	his parents' address

barva jejích svetrů	the color of her sweaters
většina našich výrobků	most of our products
zaměřovače vašich kulometů	the sight of your machine guns
typ jejich samopalů	the type of their submachine guns
rychlost těch bombardovacích letounů	the speed of those bombers
uniformy těch záložníků	the uniforms of these reservists
programy těchhle biografů	the programs of these movies
práce tamtěch krejčích	the work of those tailors
distinkce rotných	the insignia of Sfc´s
zodpovědnost všech velitelů	the responsibility of all commanders

---

Prepositions

The genitive case is used with prepositions

a. Expressing a tendency towards an object :

u	near, by, at
vedle	next to
do	to, into, till, until
podle	according to, along
kolem, okolo	around, by

b. Expressing a tendency away from an object:

bez	without, minus
od	from, of, since
z (or ze)	from (the inside of), out of, of
s (or se)	from (the surface of), off
kromě	except, except for, besides
místo	instead of

---

u	U čeho stál ?	Near what was he standing ?
	On stál u stolu.	He was standing by the table.
	Seděl u stolu.	He was sitting at the table.

The preposition u is used also to express :

at some one´s place, apartment, house, household, family, office, town, city, region, state, country, etc.

U koho byl ?	Where (at whose place) was he ?

	On byl včera u pana Nováka.	He was at Mr. Novak´s (place, house, office, etc.) yesterday.
	On byl u Nováků.	He was at the Novaks.
vedle	Vedle koho sedíte ?	Who do you sit next to ?
	Sedím vedle pana kapitána.	I sit next to the captain.
	On stojí vedle vozu.	He´s standing next to the car.
do	Chodíte do biografu ?	Do you go to the movies ?
	Chodím do klubu.	I go to the club.
	Dal jsem to do stolu.	I put it in the drawer (table).
	Jedeme do New Yorku.	We´re going to New York.
	On nechodil do kostela.	He didn´t go to church.
	Šel do hotelu.	He went to a hotel.
	Rád chodí do barů.	He likes to go to night clubs.
	Nastupujou do tanků.	They´re mounting the tanks.
	Nakládají to do vagonů.	They´re loading it in the cars.
	Budu tady do večera.	I´ll be here until evening.
	Byl tam až do čtvrtka.	He was there until Thursday.
	Budeme tady do příštího roku.	We´ll be here until next year.
podle	Udělal jsem to podle rozkazu.	I made it according to the order.
	Podle tohohle telegramu tady bude zítra.	According to this telegram he´ll be here tomorrow.
	Udělali všechno podle plánu.	They made everything according to plan.
	Jděte podle toho plotu !	Go along this fence !
kolem okolo	Vojáci jsou kolem (or okolo) velitele.	The soldiers are around the commander.
	Kolem (or okolo) domu je plot.	There´s a fence around the house.
	Šel jsem kolem (or okolo) pana Čermáka a jeho vozu.	I passed by Mr. Čermák and his car.

	Budu tam kolem (okolo) jedné hodiny.	I'll be there around one o'clock.

---

kromě	Každý den kromě pátku.	Every day except Friday.
	Byli jsme tam všichni kromě pana kapitána.	We were all there except the captain.
	Já to nepotřebuju a kromě toho je to drahé.	I don't need it and besides it's expensive.

---

bez	Šli jsme tam bez četaře.	We went there without the sergeant.
	Pil vždycky kávu bez cukru.	He always drank coffee without sugar.

---

od	Od koho jdete ?	Where are you coming from ?
	Jde od pana Nováka.	He's coming from Mr. Novak's.
	Chodí od domu k domu.	He goes from house to house.
	Od pátku prší.	It's been raining since Friday.
	Bolí mě uši od toho rámusu.	My ears hurt from the noise.
	Klíč od vozu; od sklepa.	A car key (a key to the car); a cellar key.
	Knoflík od kabátu.	A coat button.

---

z, ze	from (the inside of), of, out of
s, se	from (the surface of), of

In colloquial pronunciation usually no difference is made between these two prepositions: the preposition z, ze is used for both meanings, and its pronunciation is governed by rules concerning the assimilation of consonants. This colloquial pronunciation is also penetrating into the literary style of pronunciation. In writing, however, a distinction is made between the two prepositions.

Vzal jsem peníze ze stolu.	I took the money from (the inside of, the drawer of) the table.
Vzal jsem peníze se stolu.	I took the money from (the top of) the table.
Šel ven z pokoje.	He went out of the room.

On je z Chebu.	He´s from Cheb.
z New Yorku.	from New York.
To je z papíru.	It´s made of paper.
Jeden z nejlepších střelců.	One of the best marksmen.
Dva z mých kamarádů.	Two of my friends (buddies).

__NOTE__ the relation between __do__ - __ze__, and
__na__ - __se__

Dal to __do__ stolu a potom to vzal __ze__ stolu.	He put it in the drawer (table) and then he took it from the drawer (table).
Dal to __na__ stůl a pak to vzal __se__ stolu.	He put it on the table and then he took it from the table.

---

místo někoho - instead of s.o., s.t.
něčeho

On tam šel místo pana Nováka.

blízko někoho - near s.o., s.t.
něčeho

On stál blízko pana Nováka.

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
ke cvičení č. 63.

G - četař Green
B - kapitán Brown
R - poručík Antonín Rubín

Místo a situace : Dnes tu zase máme kapitána Browna a četaře Greena, ale místo není jejich kancelář. Je to americká vojenská nemocnice u Selbu.
Ošetřovatel je vede do pokoje číslo 3, kde už od pátku leží jako pacient československý letec, poručík Antonín Rubín.

G.: Dobrý den, pane poručíku ! Já jsem četař Green a tenhle pán je můj šéf, kapitán Brown. My jsme od amerických vojenských úřadů ze Selbu. Pan kapitán potřebuje pro své hlášení některé detaily[1]. Doufám, že už vám je dost dobře a že budete moct odpovídat na jeho otázky. Mluvíte anglicky ?
R.: Bohužel, ne, pánové.

G.: Budu vám tedy otázky pana kapitána překládat[2].

B.: How are you, lieutenant ? I´m sorry that we have to disturb you. But you know how it is. Duty is duty.
R.: Jsem rád, že vás poznávám, pane kapitáne. Divil jsem se, že tady ještě nikdo nebyl. Čekal jsem vás už včera.

B.: It´s only Monday and our doctors thought that you needed a good rest. You were very sick and had quite a high temperature.
R.: To je pravda. Divím se, že ještě žiju. Padák se mi otevřel dost pozdě.

B.: That´s right, you were very lucky. But you´re out of danger now ... Did you have to jump ?
R.: Neměl jsem už benzín. Hledal jsem nějaké vaše letiště skoro hodinu. Už byla skoro noc a zpátky do Chebu jsem nechtěl.

B.: Then you knew that you were across the border[3] ?
R.: Ovšem, že ano ! To byl můj plán. Dělal jsem na to přípravy od minulého roku.

B.: We have your papers and we know that you´re from the 2nd Air Force Regiment and that you had orders to go from Cheb to Prostějov. They still don´t know what happened to you and your plane.
R.: To je dobře ! Nikomu jsem neříkal, jaké mám plány... Necháte mě tady?

B.: If you want to and if you´re here for (z) political reasons, we won´t send you back. But you have to apply for political asylum[4].
R.: Můžete mi říct pánové, co mám dělat a komu mám dát žádost o asyl?

B.: Here, read this ! Here is everything you want to know. We´ll be back tomorrow morning and then you´ll tell us whether you still think the same way.

R.: Já nemusím čekat - ale nedivím se vám, že hned každému nevěříte.

B.: Yes, we want to be sure, before we give the news to the papers and before we take (udělat) any other steps ... So long now, lieutenant and thank you for your cooperation[5].

1. detail, gen.sg.: -u, m	- detail
2. překládat	- to translate
3. hranice, f.	- border, frontier
4. asyl, gen.sg.: -u, m.	- asylum
5. spolupráce, f.	- cooperation

PŘEKLAD 63.
(Domácí cvičení)

1. The brother of my friend Karel has a broken leg. Last night he went to Cheb and when he was getting off the train, he fell on a suitcase which some passenger had left there. They transported him to the dispensary where they put his leg into an emergency bandage. Unfortunately the hospital didn´t have room for him, but they took care of his leg (they put his leg in order) and released him. He has orders from the doctors to lie quietly for at least a week. Afterwards he´ll have to go again to the doctor who will inspect his leg again and give him a new bandage.

2. When I was sick I had a bed next to a sergeant. He was a pilot from the 2nd Air Regiment. His family lived somewhere near Prostějov. He told me that these were his first maneuvers.He had orders to fly to an airfield near Cheb.It was late in the afternoon and when he was approaching Prague the motor started burning and the plane started to fall. He was afraid to jump, but when he saw that the plane was falling into a forest, he had to take to his parachute. He doesn´t know how long he fell and what happened afterwards. He was lucky. The driver of a truck who saw everything took him to the doctor.

LESSON NO. 64
CVIČENÍ ČÍSLO 64

Dialogue to Lesson No. 64
Rozmluva ke cvičení č. 64

N - Karel Nový
V - četař Vávra
Místo a situace: Viz cvičení číslo 63.
Ošetřovatel už je pryč.

V.:	Za tři měsíce jdu zpátky do civilu. - Právě mně píše sestra, že jedna její přítelkyně se na mě už moc těší.	In three months I'll return to civilian life. - My sister just wrote to me that one of her girl friends is looking forward to seeing me again.
N.:	Někteří lidi mají štěstí.	Some people are lucky.
V.:	Ale teď budou vyšetřovat vaši zlomenou nohu.	But now they're going to investigate how you broke your leg.
N.:	Já vím, budou psát protokol. To oni vyšetří za chvíli.	I know it. They'll put it in the record. But they'll investigate it in no time.
V.:	Minulý měsíc jsme tady měli nějakého pěšáka. Dostal do krku kus granátu. Byli tam taky dva mrtví.	Last month we had an infantry man here. He had a piece of a grenade in his neck. Two other people were killed there.
N.:	A kdo vyšetřoval ten případ?	Who was in charge of the investigation of that case?
V.:	Nějaký poručík. A do večera měl mít hotové hlášení. Potřeboval dát do protokolu výpověď toho zraněného a ten nemohl mluvit.	A lieutenant. And he was supposed to have his report ready not later than the same evening. What he needed was the testimony of the injured man. He had to put it in the record and he wasn't able to talk.

N.:	Dostal se z toho?	Did he pull through?
V.:	Ne, už leží tamhle na hřbitově. Vzali ho na operaci, a tam umřel. Měl prý slabé srdce.	No, he didn't. Now he's lying in the cemetary over there. They took him into surgery and he died there. His heart was weak, I heard.
N.:	Jo, když tělo není schopné odporu, potom je operace velké riziko.	Yeah, when the body doesn't have any resistance,surgery is a big risk.
	(Z vedlejšího pokoje slyšíme kroky. Do pokoje vchází nějaký podporučík. Vedle něho jde písař, který má hodnost rotmistra. Podporučík se zastavil u Karla Nového. Bude ho asi vyslýchat.)	(From the adjoining room we hear steps. A 3rd lieutenant enters. Next to him walks a typist who is a M/Sgt. The 3rd lieutenant stops at Karel Nový's. He's probably going to interrogate him.)

VOCABULARY 64.

granát, gen.sg.: -u, m.	- grenade; garnet
hřbitov, gen.sg.: -a, m.	- cemetery
krk, gen.sg.: -u, m.	- neck
kus, gen.sg.: -u, m.	- piece
mrtvý	- dead
odpor, gen.sg.: -u, m.	- resistance, disgust
osoba, nom.pl.: -y, f.	- person
pěšák, gen.sg.: -a, nom.pl.: -ci, m.	- infantryman
písař, gen.sg.: -e, nom.pl.: -i, m.	- typist
protokol, gen.sg.: -u, m.	- record, minutes
případ, gen.sg.: -u, m.	- case (an instance)
přítelkyně, nom.pl.: -, f.	- girl friend, female friend
riziko or risiko /pron.: -zi-/, n.	- risk
schopný	- able, capable, fit
srdce, n.	- heart
umírat	- to be dying
umřít (punctual), umřu, umři, umřel	- to die
vedlejší	- adjoining, side, next to
vcházet do něčeho	- to enter s.t.
vejít (punctual), vejdu, vejdi, vešel	- to enter
výpověď, f.	- statement, deposition, testimony, notice (to terminate)
vyslýchat	- to interrogate, question
vyslechnout (punctual)	- to interrogate, question
vyšetřovat	- to investigate
vyšetřit (punctual)	- to investigate, to find out
zraněný	- injured, wounded

Phrases and Idioms

Jít zpátky do civilu.	- To demobilize, to go back to civilian life.
Mám to špatné.	- I´m in a bad spot. It´s bad with me.
Nic si z toho nedělej !	- Don´t let it bother you.
Co je to za případ ?	- What kind of incident is it ?
Co je to za člověka ?	- Who is he ? What kind of person is he ?
do večera	- before evening, (by, not later than evening)
do rána	- before morning, (by, not later than morning)
na hřbitově	- in the cemetary

Dostal se z toho.	- He came out of it. He pulled through.

Durative :	**Punctual** :	
dostávat	dostal, dostat, dostanu	to get, receive
pomáhat	pomoci, pomohu, pomoz, pomozte, pomohl	to help
brát	vzít, vezmu, vzal	to take
zastavovat (se)	zastavit (se)	to stop (oneself)

GRAMMAR ANALYSIS 64.

STUDY THE GENITIVE OF POSSESSIVE PRONOUNS AND THE PREPOSITIONS GOVERNING THE GENITIVE CASE IN GRAMMAR ANALYSIS 63.

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
ke cvičení č. 64.
(Pokračování.)

B - kapitán Brown
R - poručík Antonín Rubín

B.: Good morning, Lieutenant. Did you have a good night ?
R.: Dobré jitro, pánové. Spal jsem dobře. Nic mě nebolí a těším se, že mě už brzy odtud propustí.

B.: You have to be patient, Mr. Rubín. Our doctors will do everything for you and will help you to walk soon. One of the doctors just told me that both your legs will be OK.
R.: Mně to říkal taky dnes ráno. Hned, když mě prohlédl. Taky mi řekl, že dostanu do pokoje ještě jednoho pacienta.

B.: That´good, I hope you have nothing against it. They have three rooms like this one, but they´re all full.
R.: Já jsem rád,že nebudu sám.Aspoň nebudu mít dlouhou chvíli.Nemáte nějaké české knihy nebo noviny ?

B.: We don´t have any. But I hear that the wife of that tall medic is Czech and I´m sure she´ll have some. I´m also going to write to Munich (Mnichov, m.) and you´ll get some Czech books from there.
R.: Jste moc laskav, pane kapitáne. Děkuju.

B.: But now tell me, Lieutenant, when did you start planning how to get away from home ?
R.: Dostal jsem ten nápad loni od jednoho kamaráda.

B.: Can you tell me that fellow´s name ?
R.: Václav Čížek, rotný od 1. pluku.

B.: But you´re from the 2nd regiment. How did you know him ?
R.: On si vzal sestru jiného kamaráda, a od toho času ho znám.

B.: What was the name of that girl ?
R.: Marie Horáková. Znal jsem ji, když jsme ještě byli děti.

B.: Where´s Václav Čížek now ?
R.: Opravdu nevím. Až do minulého měsíce byl u 1. pluku. Pak měl dovolenou a už se nevrátil. Nikdo neví, kde je. Pořád to ještě vyšetřujou. Mě taky vyslýchali. Doufám, že se dostal ven.

B.: Do you know the names of other airmen the authorities are looking for, besides Čížek ?
R.: Podle toho, co jsem slyšel, jsou od 1. pluku pryč ještě dva nebo tři, ale jména neznám.

B.: Is sergeant Čížek´s wife still at home?
R.: Já nevím.Já jsem u Čížků potom už nebyl.Když jsem slyšel, že ho hledají, bál jsem se k nim jít.

B.: We know from your documents that you lived with your parents. Where are they now ?
R.: Už jsem od rodičů dva měsíce nedostal žádné zprávy.

B.: How come ?
R.: Tatínek dostal místo u okresního národního výboru, kde vydával různá povolení. Protože měl dobré srdce, dával je každému a na všecko. Někdo to na něj řekl. Hned ho propustili, a od toho dne mi už nepsal.

B.: Did you write to him ?
R.: Ano, ale pošta mi většinu dopisů vrátila. Vzal jsem si dovolenou, a jel jsem domů na návštěvu. Dům byl prázdný. Od sousedů vím, že VB vzala tatínka a maminku do Prostějova. Hned jsem tam jel, ale nemohl jsem jim pomoct. Ani jsem je neviděl. U soudu mi řekli, že ještě neměli čas je vyslechnout, a že proto k nim nikdo nesmí.

B.: Your parents don´t know, then, that you´re here ?
R.: Neví to ani živá duše.

B.: Aren´t you afraid of what will happen to them when you don´t return ?
R.: Bojím se, ale co se dá dělat ? Bez rizika se dnes člověk nikam nedostane.

PŘEKLAD 64.
(Domácí cvičení)

Captain Brown and Sgt. Green have a new job.

Antonín Rubín, a Czech Air Force lieutenant, had to jump from his plane which fell into a forest near Selb.

Lt. Rubín used his parachute, but it opened late and an American patrol went to look for him.

When they saw him, his parachute was hanging from a tall tree and Lt. Rubín was wounded.

At first they thought he was dead, but when the doctor looked him over, they gave him first aid and took him to the dispensary. Both his legs are broken and he´s still very sick, but out of danger.

Captain Brown has orders from the American military authorities to question the injured airman and to find out what really happened and how he got across the frontier.

They´ve just entered the room where Lt. Rubín is lying.

The nurse stopped them at the entrance and told the patient who they were and what they wanted.

Rubín is obviously glad to see them and to have an opportunity to talk. According to the soldiers who saw the lieutenant jump, his plane wasn´t high and was approaching Selb from the direction of Cheb.

LESSON NO. 65.
CVIČENÍ ČÍSLO 65.

Dialog to Lesson No. 65.
Rozmluva ke cvičení č. 65.

N - pan Nový, tatínek Karla Nového	
M - paní Marie Nová, jeho žena	
Čas, místo a situace :	Time, place and situation :
Sobota odpoledne. Pan Nový a jeho žena jsou doma. Paní Nová začala mýt nádobí. Pan Nový se zrovna vrátil a hned otevřel rádio.	Saturday afternoon. Mr. and Mrs. Nový are at home. Mrs. Nový has started to wash the dishes. Mr. Nový has just come home and immediately turned on the radio.
N.: Mám ti pomoct, maminko ?	Should I help you, Ma ?
M.: Není potřeba, děkuju. Ale za chvíli tě budu o něco prosit. Skočíš mi pro chleba, viď.	It´s not necessary, thanks. But in a while I´ll ask something of you. You´ll step out for bread for me, won´t you ?
N.: Když to musí být ...	If it´s necessary ...
M.: Už skoro žádný nemáme.	We´re almost out.
N.: Můžu si nejdřív prohlédnout noviny ?	May I first look through the paper ?
M.: Můžeš, ale neprohlížej je až do večera, nebo pekař všechen chleba prodá.	You may, but don´t read it till evening, or the baker´ll sell all his bread.
(Pan Nový otevíral noviny, ale neotevřel je, protože někdo zvonil. Pan Nový se za malou chvíli vrátil.)	(Mr. Nový is about to open the paper, but he doesn´t because someone rings the doorbell. Mr. Nový returns in a short while.)
M.: Co to bylo ?	What was it ?
N.: Pošta. Dostali jsme účet od krejčího a dopis od našeho Karla.	The mailman. We got a bill from the tailor and a letter from our Karel.
M.: Co píše ?	What does he say ?
N.: Hned ti řeknu. (Otevírá dopis :) Tak poslouchej.	I´ll tell you right away. (He opens the letter :) Listen.

	Milí rodiče !	Dear Mom and Dad!
	Doufám, že jste oba zdraví, a že je doma všechno v pořádku. Já teď nějaký čas nebudu moct hrát fotbal. Prosím vás, nebojte se, není to žádný těžký případ, ale musím vám oznámit, že mám zlomenou nohu.	I hope that you are both well, and that everything is fine at home. I won´t be able to play soccer for some time now. Please don´t be afraid, it´s nothing serious, but I have to tell you that I have a broken leg.
M.:	(přerušuje svého muže :) Pro pána krále! Jak se to tomu mému chlapci stalo ?	(interrupts her husband :) For heaven´s sake ! How did it happen to the boy ?
N.:	(čte dál :)	(reading further :)
	Skákal jsem s tanku, a skočil jsem nějak špatně. Teď ležím. Nebude to dlouho trvat, snad asi čtyři neděle. Z fotbalu ovšem letos už nebude nic. Budu rád, když budu hrát napřesrok.	I jumped from the tank, and I landed wrong. Now I´m confined to bed. It won´t last long, perhaps about a month. Of course, this year there will be no more soccer. I´ll be glad if I can play next year.
	Váš syn Karel	Your son Karel
M.:	Jenom jestli to opravdu je tak jednoduché, jak říká.	If it´s only as simple as he says.
N.:	Doufejme, že ano. Ale musím jít k domovníkovi k telefonu, chci to říct Božce a taky Frantovi. Karel ještě od našich mladých dopis neviděl. Teď mu musí poslat pěkné dlouhé psaní.	Let´s hope it is. But I must go to the janitor´s to use the phone. I want to call Božena and Frank. Charles still hasn´t heard from them yet. Now they´ve got to send him a nice long letter.

nádobí, n., collective - dishes, pots & pans
mýt nádobí - to wash dishes

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
ke cvičení č. 65.
(Pokračování.)

B - kapitán Brown
R - Poručík Antonín Rubín

B.: Do you have any brothers or sisters, Lieutenant ?
R.: Měl jsem jen jednoho bratra. Padl u Dunkirku. Celou poslední válku sloužil u Prvního československého praporu. Dostal se na Západ přes Jugoslávii a přes Střední východ hned, když začala válka.

B.: What were you doing during (=přes) the war ?
R.: Studoval jsem, ale pak Hitler zavřel university[+] a mě poslali do pracovního tábora[++] u Benešova. Rodičům dali nacisti[+++] pokoj.

B.: When did you go into the service ? (=na vojnu)
R.: Právě zítra to budou bez jednoho měsíce čtyři roky.

B.: Did you join (=šel jste k ...) the Air Force at once ?
R.: Nejdříve jsem byl skoro rok u dělostřeleckého pluku, pak potřebovali piloty, a tak jsem se hlásil do leteckého výcviku.

B.: How long did that take you ?
R.: Dva roky.

B.: Then you've been with (=u) the 2nd Air Force Regiment only since last year ?
R.: Ano. Dostal jsem se tam přímo z výcviku.

B.: When did you get the rank of lieutenant ?
R.: Když jsme skončili výcvik. Všichni jsme dostali hodnost poručíka, kromě těch, kteří měli slabé výsledky - a to byli jenom dva.

B.: Have you had any leave ?
R.: Ano. Kolem Nového roku.

B.: Where did you go for your leave ?
R.: Nejdřív domů, a pak na dva týdny do Nového Světa. Dělám rád zimní sporty.

B.: When you were returning to your unit, did you stop again at home ?
R.: Musel jsem. Měl jsem tam uniformu...
Ale z jakých důvodů chcete tohle všecko vědět ?

B.: We have some people here who know you from home and saw you last winter without uniform. They thought that you had returned into civilian life or that you'd got some special assignment.
R.: To mě ti lidé znají moc málo. Nikdy jsem žádný zvláštní úkol neměl. Dělal jsem vždycky jen to, co jsem musel, a kromě normálních rozkazů pro svou službu jsem se o nic nestaral.

+ universita, -y, f. - University
++ tábor, gen.sg.: -a, m. - camp
+++ nacista, -y, m. - Nazi
letectvo - air force

PŘEKLAD 65.
(Domácí cvičení)

1. The train usually leaves according to the time table.
2. We did everything exactly according to orders.
3. I got this lighter as a gift from an old friend.
4. The captain returned to our unit from the third infantry battalion.
5. Did you take the key from the table ?
6. The soldiers had to march two days without new rations.
7. He did all that work without a helper.
8. I knew from the last official record exactly how it happened.
9. She hasn´t eaten anything since dinner.
10. We made these pictures from the old negatives.
11. They´ve lived here since last year.
12. The police are still looking for the woman who jumped from the old bridge last night.
13. Will you go to the club for supper ?
14. I like the shop next to your hotel.
15. Have you been to the tailor ? (u ...)
16. George has been working since last week at the barber´s.
17. Are you parked at the church ?
18. Besides this Czech typewriter we also have an English one.

13

19. A bomber usually has two pilots, and besides the observer and the radioman there are one or two gunners.

20. Each morning when I go past this house, the dogs make a terrific racket.

LESSON NO. 66.
CVIČENÍ ČÍSLO 66.

Dialog to Lesson No. 66.
Rozmluva ke cvičení č. 66.

Osoby : Podporučík, který bude vyšetřovat úraz Karla Nového.
Karel Nový, který má zlomenou nohu. Účel výslechu je zjistit všechna fakta okolo jeho úrazu. Rotmistr, který píše protokol, je zvyklý na rychlé diktáty.

Místo a situace:

Vojenská nemocnice, pokoj, kde leží Karel Nový.
Viz cvičení č. 64

Ppor.:	Zjišťujeme jako obvykle všechny okolnosti. Musíme vědět, jestli někdo neutíká od zodpovědnosti, jestli to byla nešťastná náhoda, atd. Je to jasné?	As usual, we're trying to find all the circumstances. We must know whether someone's dodging responsibility, whether it was an unavoidable accident, etc. Is that clear?
Karel:	Je, soudruhu podporučíku.	It is, comrade Lieutenant.
Ppor.:	Dobře. Slibujete na svou čest, že řeknete všechno podle pravdy?	Very well. Do you promise on your honor that you'll tell the truth and nothing but the truth ?
Karel:	Slibuju.	I do.
Ppor.:	Tak můžeme začít. Pohyboval se ten tank, když jste skákal dolů ?	Now we'll start. Was the tank moving when you jumped off ?
Karel:	Ne. Skočil jsem teprve, když řidič zastavil. Rozkaz byl "vystoupit", ne "skočit".	It wasn't. I jumped only after the driver had brought the tank to a complete halt. The order was "dismount", not "jump".

Ppor.:	Nestrčil vás někdo z osádky tanku ?	Did anyone of the tank crew push you off ?
Karel:	Rozhodně ne.	Definitely not.
Ppor.:	Skočil jste s blatníku ?	Did you jump from the fender or the turret ?
Karel:	Ne, přímo s tankové věže.	No, directly from the turret.
Ppor.:	Nenechali vás dlouho bez první pomoci ?	Weren't you left long without first aid ?
Karel:	Naložili mě opatrně do ambulance a jeli jsme na ošetřovnu. Všechno se stalo bez ztráty času.	They put me carefully into an ambulance and we went to the dispensary. Everything happened without loss of any time.
Ppor.:	Z výpovědí ostatních svědků, i z vašich výpovědí vidím, že za svůj úraz jste zodpovědný jenom vy. Souhlasíte ?	From the testimony of the other witnesses as well as from your own I see that only you are responsible for your accident. Do you agree ?
Karel:	Ano, soudruhu podporučíku. K vůli mně se nikdo nesmí dostat do žádných nepříjemností.	Yes, Lieutenant. No one should get into trouble because of me.

VOCABULARY 66.

pct. = punctual
dur. = durative

blatník, m.	**- fender**
čest, gen.sg.: cti, f.	**- honor**
diktát, m.	**- dictation, dictate**
fakt, m., nebo faktum, pl. **fakta**	**- fact**
jasný	**- clear, bright**
konec, m.	**- end**
náhoda, f.	**- coincidence, chance**
nepříjemnost, gen.sg.:-i, nom.pl.:-i, f.	**- unpleasantness, trouble**
obvykle	**- usually**
okolnost, gen.sg.: -i, nom.pl.: -i, f.	**- circumstance**
opatrně	**- carefully**
pohybovat se	**- to be in motion**
pomoc, gen.sg.: -i, nom.pl.: -i, f.	**- help, aid, assitance**
rozhodně	**- decisively, definitely**
rozmluva, f.	**- conversation, talk**
rychlý, adj.	**- fast, quick, speedy**
strkat, dur.	**- to push**
strčit, pct.	**- to push**
svědek, nom.pl.: -ci or -ové, m.	**- witness**
účel, m.	**- purpose, aim**
úraz, m.	**- injury, accident**
vůle, f.	**- will, willpower**
zjišťovat, dur.	**- to find out (facts about something)**
zjistit, pct.	**- to find out (facts about something)**
ztráta, f.	**- loss (military : casualty)**
zvyklý (na něco)	**- used (to something)**

Phrases and Idioms

utíkat od zodpovědnosti	**- to dodge responsibility**
nešťastná náhoda	**- unfortunate coincidence, unavoidable accident**
k vůli mně	**- on my account, because of me, for my sake, as a favor to me**

Durative :	Punctual :	
nakládat	**naložit**	**to load (somebody or something on a vehicle)**
vystupovat	**vystoupit** (imperative: vystup)	**to get out (of a vehicle)**

GRAMMAR ANALYSIS 66.

THE GENITIVE

of Feminine Nouns, Adjectives, Demonstratives and Possessives.

žena

	Nominative :	Genitive :
Sing. :	ta mladá moderní žena	té mladé moderní ženy
Plural:	ty mladé moderní ženy	těch mladých moderních žen

The -a type feminine nouns form the genitive singular by adding -y to the stem. No ending is added to the stem to form the genitive plural.

Demonstratives
Adjectives

The genitive singular of the demonstrative ta is té.
Hard type adjectives add -é to the stem.
Soft type adjectives add -í to the stem.

The genitive plural the demonstratives, adjectives and possessives is the same for all three genders.

puška Nouns like puška, kasárny, etc. have an inserted -e- in the genitive plural :

cena těch pušek	the price of those rifles
Jdou do kasáren.	They are going to the barracks.

houska - housek
sestra - sester
procházka - procházek
sirka - sirek
knihovna - knihoven
otázka - otázek
jídelna - jídelen
koupelna - koupelen

krabička - krabiček
továrna - továren
ošetřovna - ošetřoven
maska - masek
válka - válek
objednávka - objednávek
vlečka - vleček
křižovatka - křižovatek

brána Some nouns shorten the stem vowel in the genitive plural :

brána - bran
dráha - drah

louka - luk (meadow)
síla - sil

duše The genitive singular ending of the -e type feminine nouns is the same as in the nominative case.

The genitive plural is formed by adding -í to the stem.

cena té duše	the price of the innertube
cena těch duší	the price of those innertubes

Some nouns whose nominative ends in -ice or -ce, -ile or -le, and -ně add no ending to the stem to form the genitive plural :

jména těch ulic	the names of those streets
barva košil	the color of the shirts
do vánoc	until Christmas
To jsou adresy mých přítelkyň (or přítelkyní).	These are addresses of my girl friends.
pět neděl	five weeks
(but:) pět nedělí	five Sundays

---

kost Feminine nouns of the type kost form the genitive singular by adding -i, and the genitive plural by adding -í to the stem.

operace kosti	bone surgery
z těch výpovědí	from those statements

láhev Feminine nouns of the type láhev form the genitive singular by adding -e, and the genitive plural by adding -í to the stem.

Pije z láhve.	He drinks from the bottle.
Pijou z lahví.	They drink from the bottles.

Possessives Singular:

číslo	mé	pušky	the number of	my	rifle
"	tvé	legitimace	"	your	identification
"	jeho	kanceláře	"	his	office
"	její	jízdenky	"	her	ticket
"	auta a	jeho karoserie	"	the car and its body	
číslo	naší	světnice	the number of	our	room
"	vaší	pistole	"	your	pistol
"	jejich	budovy	"	their	building

Plural:

podle	**mých**	otázek	**according to**	**my**	questions
"	**tvých**	"	"	**your**	"
"	**jeho**	"	"	**his**	"
"	**jejích**	"	"	**her**	"
"	**našich**	"	"	**our**	"
"	**vašich**	"	"	**your**	"
"	**jejich**	"	"	**their**	"

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
ke cvičení č. 66.
(Pokračování.)

B - kapitán Brown
R - poručík Antonín Rubín

B.: Who was your commander ?
R.: Plukovník Josef Řehák.

B.: Did you know Lt. Šedivý?
R.: Moc dobře. Znal jsem ho už ze školy. Odcházel z výcviku o rok dřív než já.

B.: Was his name Jiří?
R.: Ano. Poručík Jiří Šedivý. Od koho to víte ?

B.: I investigated some people who knew him.
How come they gave Šedivý a desk job+ ? Wasn't he a good pilot ?
R.: Jirka byl znamenitý pilot, ale měl smůlu. Byl u pluku jen asi týden, když měl úraz. Dopravili ho do okresní nemocnice, kde ležel skoro čtyři měsíce. Vzali mu levou nohu a oko.

B.: Do you know how it happened ?
R.: Já jsem u toho nebyl, ale slyšel jsem, že to byla nešťastná náhoda, nebo sabotáž++. Jirka mi vypravoval, že cvičili střelbu na cíl, když najednou slyšel, že motor nejde tak, jak má. Začal se vracet na letiště a už byl skoro doma, když se mu motor zastavil docela. Říká, že letoun padal potom k zemi tak rychle, že neměl čas skočit. Co se stalo potom, to už ví jen od svědků, kteří to všecko viděli.

B.: What do you think happened ?
R.: Podle všech okolností myslím, že celou zodpovědnost za to nesou mechanici.

B.: Didn't your experts ever find out whose fault it was ?
R.: Oni to vyšetřovali dlouho, ale nikdo neví, co opravdu zjistili. Všechny protokoly poslali do Prahy a to byl konec celé věci. Někdo se bál velkých nepříjemností a dal vyšetřování zastavit.

B.: Have you seen Lt. Šedivý often ?
R.: Každý den. On nebyl ještě zvyklý chodit bez pomoci, a proto jsem ho obyčejně bral vozem+++ do důstojnické jídelny na oběd a na večeři.

B.: Did you get your last orders from Lt. Šedivý ?
R.: Ne přímo, ale všechny rozkazy z kanceláře velitele šly přes něj.

B.: What were you doing from Wednesday to Friday of last week ?
R.: Jen normální rutinu, a když jsem se vrátil ze služby, šel jsem jako obvykle do biografu.

B.: Did you know that they were going to send you to Prostějov on Friday morning ?
R.: Doufal jsem. Věděl jsem, že tam do soboty budou muset někoho poslat. My jsme tak dopravovali svou vojenskou poštu.

B.: Is any one of the pictures you have a picture of Lt. Šedivý ?
R.: Mám tady fotografii malé skupiny svých kamarádů a jejich žen nebo dívek. Myslím, že Šedivý je tam taky.

B.: Can you show me that picture ?
R.: Myslím, že to je tahle ... Ano, to je ona ... a tady je Jirka, hned vpředu vedle dcery našeho plukovníka.

+ poslali ho do kanceláře	
++ sabotáž, gen. sg.: -e, f.	- sabotage
+++vozem	- by car
to je moje chyba	- it's my fault

PŘEKLAD 66.
(Domácí cvičení)

1. The price of these new tubes and tires was too high.
2. We used to buy the material from various firms.
3. The police found out from these old pictures how the accident really happened.
4. According to our clock(hodiny, f.pl.) you were late.
5. Soldiers up to (až do ...) the rank of Sergeant are NCO´s.
6. There was nobody there except the guard.
7. Where do the doors from this corridor lead ?
8. According to the information we have,you returned from your leave toward the end of last week.
9. Mr. Novák was the boss of some state institution.
10. I was parking my car next to the Officers´ Mess.
11. Some of the passengers were late and boarded the train (do) without tickets.
12. That road leads by the south side of the wood.
13. The color of air force jackets and trousers is blue.
14. Have you ever worked with (u) the Czechoslovak State Railroads ?
15. What does a pack of cigarettes cost ?
16. Do you have a box of matches ?
17. Did they take Mr. Novák to the District Hospital ?
18. You´ll have to buy the tickets at the box office.
19. Was it very late when you came home from work last night ?
20. It was a very hot day and we were very thirsty, so we all drank from one little bottle of water.

LESSON NO. 67
CVIČENÍ ČÍSLO 67

U RÁDIA	THE RADIO
Bez pravidelných zpráv ze světa lidé ztrácejí odvahu k životu.	Without regular news from the world, people lose courage.
Pan Nový a jeho žena sedí doma u rádia. Chtějí slyšet zprávy ze světa, z různých bojišť studené války. Každý den poslouchají Rozhlas Svobodné Evropy, ze kterého se za malou chvíli dovědí víc než z novin. Nedovídají se moc ani z hlášení místního rozhlasu, která mohou poslouchat od rána do večera.	Mr. Nový and his wife are sitting at home by the radio. They want to hear the news of the world, from the various battlefields of the cold war. Every day they listen to Radio Free Europe, from which, in a short while, they'll learn more than from the newspapers. They don't learn much, either, from the news bulletins of the local radio, which they could listen to from morning to night.
Rozhlas Svobodné Evropy a rozhlasová stanice Hlasu Ameriky vysílají ze západního Německa, z bývalého amerického okupačního pásma. První vysílá z Mnichova, druhá z Frankfurtu.	Radio Free Europe and the broadcasting station of the Voice of America braodcast from Western Germany, from the former American occupation zone. The first broadcasts from Munich, the second from Frankfort.
Ne všichni lidé poslouchají cizí rozhlas. Některé domy mají moc tenké stěny. Říkáme, že i stěny mají uši. Jde o to, jací jsou sousedé.	Not everyone listens to foreign broadcast. The walls in some houses are too thin. We say that even the walls have ears. It depends on who your neigbors are.
U některých musíme hádat podle jejich chování. Ovšem, když lidi soudíme podle tohoto měřítka, nemůžeme být dost opatrní. Někteří lidé se umějí chovat tak, že nebudí podezření.	With some we must guess according to their behavior. Of course, when we judge people according to this measure, we can't be careful enough. Some people can behave in such a way that they don't arouse suspicion.

Zkrátka: Když člověk neví docela jistě, jací lidé bydlí vedle, není dobře poslouchat cizí rozhlas. Můžete se za to dostat do pracovního tábora. Jeden kamarád Franty Havla, nějaký Jarda Pospíšil, který bydlel blízko kbelského letiště, dostal od svého děvčete k narozeninám nové rádio. První večer poslouchal Svobodnou Evropu. Soused to slyšel a udělal hlášení policii. Ta mladého Pospíšila druhý den dala do vězení.

In brief: When a person doesn't know absolutely for sure what the people are like who live next door, it isn't wise to listen to foreign broadcasts. You can get sent to a labor camp for that. One pal of Franta Havel, a Jarda Pospíšil, who lived near the Kbely airfield, got a new radio from his girl friend for his birthday. The first evening he listened to Radio Free Europe. His neighbor heard it and reported it to the police. Next day, they put young Pospíšil in jail.

OTÁZKY K TEXTU "U RADIA".

1. U čeho sedí pan Nový a jeho žena ?
2. Proč sedí u toho rádia ?
3. Jaké zprávy chtějí slyšet ?
4. Poslouchají Rozhlas Svobodné Evropy ?
5. Dovídáte se z rozhlasu zprávy, které vás zajímají ?
6. Mají české noviny dobré zprávy ze světa ?
7. Dověděl jste se včera něco z rádia ?
8. Kdy vysílá místní rozhlas zprávy?
9. Poslouchají někteří lidé rozhlasovou hudbu od rána do večera ?
10. Vysílá Rozhlas Svobodné Evropy a Hlas Ameriky do Československa ?
11. Odkud vysílá Rozhlas Svobodné Evropy a Hlas Ameriky do Československa ?
12. Z kterého města vysílá Rozhlas Svobodné Evropy ?
13. Vysílá Hlas Ameriky taky odtamtud ?
14. Potřebují lidé zprávy ze svobodného světa?
15. Poslouchají všichni Češi americké rozhlasové stanice?
16. Proč ne?
17. Jaké stěny mají některé domy?
18. Mají některé stěny uši?

19. Můžeme hádat podle chování, jací jsou lidé ?
20. Podle jakých měřítek soudíte své přátele a známé ?

21. Je dobře poslouchat cizí rozhlas, když neznáte sousedy ?
22. Čí kamarád byl Jarda Pospíšil ?
23. Kde on bydlel?
24. Co dostal Jarda Pospíšil od svého děvčete ?
25. Od koho dostal Jarda Pospíšil nové rádio ?
26. Kterou stanici poslouchal Jarda první večer ?
27. Kdo to slyšel ?
28. Komu udělal hlášení ?
29. Kam poslala policie mladého Pospíšila ?
30. Myslíte, že Jarda bude z vězení brzy doma ?

31. Kontroluje vás někdo, co posloucháte ?

VOCABULARY 67.

pct. = punctual
dur. = durative

bojiště, gen.sg.: -, nom.pl.: -, n.	- battlefield
budit	- to wake up somebody, to arouse
cizí	- foreign, strange, not one's own, somebody else's
dovídat se or dozvídat se, dur.	- to learn (to find out)
dovědět se or dozvědět se, pct.	- to learn (to find out)
Evropa, f.	- Europe
Mnichov, gen.sg.: -a, m.	- Munich
hádat	- to guess
chování, n.	- behavior
chovat se	- to behave
měřítko, n.	- measure, scale (of a map), yardstick
Frankfurt, gen.sg.: -u, m.	- Frankfort
Německo, n.	- Germany
okupační	- occupation (adj.)
opatrný	- careful
pásmo, n.	- zone
podezření, n.	- suspicion
pravidelný	- regular
rozhlas, gen.sg.: -u, m.	- radio, broadcasting
rozhlasový	- radio, broadcasting (adj.)
soudit	- to judge, to try (in court)
svět, gen.sg.: -a, m.	- world
svobodný	- free, single (not married)
tábor, gen.sg.: -a, m.	- camp
tenký	- thin
vedle, adv. and prep.	- next door, next to
vězení, n.	- jail, prison
vysílat	- to broadcast, to send out
zkrátka, adv.	- in short, to make a long story short
ztrácet, dur.	- to lose (by misplacing, etc.)
ztratit, pct.	- to lose (by misplacing, etc.)

Phrases and Idioms

hlášení, n.	- report, announcement, news bulletin
kbelské letiště	- Kbely airfield (military airfield in Prague)

Durative : posílat   Punctual : poslat   to send, mail, dispatch

GRAMMAR ANALYSIS 67.

THE GENITIVE

of Neuter Nouns, Demonstratives, Adjectives and Possessives.

Dem.
Adj.
Possess.

The genitive neuter forms of demonstratives, adjectives and possessives are the same as the masculine genitive forms.

---

město

letiště toho velkého moderního města	the airfield of that big modern city
letiště těch velkých moderních měst	the airfields of those big modern cities

- o type neuter nouns add - a to the stem to form the genitive singular. No ending is added to the stem to form the genitive plural.

okno

Note the inserted -e- in the genitive plural in words of the type okno : oken.

světlo	- světel	číslo	- čísel
umyvadlo	- umyvadel	plátno	- pláten
sluchátko	- sluchátek	družstvo	- družstev
jídlo	- jídel	mužstvo	- mužstev
lůžko	- lůžek	prostěradlo	- prostěradel
heslo	- hesel	sedadlo	- sedadel
zavazadlo	- zavazadel	pravítko	- pravítek
kamna	- kamen	nosítka	- nosítek

However :

místo	- míst	ústa	- úst
město	- měst		

léto

Some two-syllable nouns shorten the root syllable in the genitive plural :

léto	- let	jméno	- jmen (name)

---

moře

Neuter nouns whose nominative ends in - e (of the type moře) form the genitive singular by adding - e and the genitive plural by adding - í to the stem :

Šli se koupat do moře.	They went swimming in the sea.
Jména těch moří.	The names of those seas.

vejce

The word vejce and neuter nouns ending in - iště add no ending to the stem to form the genitive plural :

cena vajec	the price of eggs
většina letišť	the majority of airfields

znamení

- í type neuter nouns form the genitive singular and also the genitive plural by adding - í to the stem :

vedle toho znamení	next to that signal
podle těch znamení	according to those signals

kuře

Nouns like kuře form the genitive singular by adding - ete, and the genitive plural by adding - at to the nominative stem :

dopis od děvčete	a letter from a girl
dopisy od děvčat	letters from girls

dítě (n.)
děti (f.)

Note :

	Neuter :		Feminine !!
Singular	nom. dítě	Plural	nom. děti
	gen. dítěte		gen. dětí

Examples

vedle mého okna	next to my window
podle tvého mínění	according to your opinion
od jeho děvčete	from his girl
z jejího zavazadla	from her luggage
u našeho družstva	in our squad
od vašeho děvčete	from your girl
podle jejich hlášení	according to their report

podle mých hlášení	according to my reports
" tvých "	" " your "
" jeho "	" " his "
" jejích "	" " her "
" našich "	" " our "
" vašich "	" " your "
" jejich "	" " their "

RÁDIO

	Singular		Plural	
nom.	rádio	město	rádia	města
gen.	rádia	města	rádií	polí
dat.	rádiu	městu	rádiím	polím
acc.	rádio	město	rádia	města
loc.	rádiu	městu	rádiích	polích
inst.	rádiem	městem	rádii	poli

All cases of the singular and nom. & acc. plural like město. The rest like pole.

		Singular	Plural
MĚSTO	nom.	město	města
	gen.	města	měst
	dat.	městu	městům
	acc.	město	města
	loc.	městě	městech
	inst.	městem	městy
POLE	nom.	pole	pole
	gen.	pole	polí
	dat.	poli	polím
	acc.	pole	pole
	loc.	poli	polích
	inst.	polem	poli

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ

ke cvičení č. 67.

B - Capt. Brown
R - poručík Antonín Rubín
Situace : Por. Rubín vysvětluje, co je na fotografii, kterou dal kpt.Brownovi.

R.: Napravo, vedle Milady Řehákové a poručíka Šedivého, stojí velitel letiště a jeho žena. Ten major nalevo je z ministerstva národní obrany a ti důstojníci vzadu, to jsou naši piloti a jejich ženy nebo děvčata. Jména těch děvčat neznám.
B.: What are those buildings ?

R.: Ta velká budova, to je jídelna mužstva, a vedle toho parkoviště jsou kanceláře správy budov.
B.: And this road, is it a highway to town ?

R.: Ne. Ta vede na cvičiště. Silnice do města jde okolo hlavní brány a potom podle letiště a tenisových hřišť směrem na sever.
B.: And the tracks across that road there, where do they come from ?

R.: To je vlečka z místního nádraží.
B.: How far is it to the station ?

R.: Asi dva kilometry.
B.: Thank you, Lieutenant. May I have this picture for a day or two ?

R.: Jistě, pane kapitáne. Můžete si vzít taky ty ostatní, jestli je potřebujete.
B.: No, thank you. Just this one ... Aren´t you tired now ?

R.: Vůbec ne. Ale mám k vám prosbu, pane kapitáne.
B.: What is it ?

R.: Jak víte, nemám peníze a nemůžu si vůbec nic koupit.
B.: Do you want some money ?

R.: Ne, pane kapitáne, ale mám velkou chuť na láhev piva. Říkal jsem to už ošetřovateli, ale on mi asi nerozuměl. Prosím vás, řekněte mu to vy. Viděl jsem, že v poledne nesl pivo nějakému jinému pacientovi do vedlejšího pokoje.
B.: Sgt. Green will tell him. But you can´t have anything without the doctor´s permission.

R.: Děkuju, pane kapitáne. A ještě něco : Kdy budu muset platit účet za nemocnici ?
B.: First you have to be O.K. again, and then we´ll see. In the meantime you can sleep without these worries.

PŘEKLAD 67.

(Domácí cvičení)

1. The motors of these new cars (auto) are very powerful.

2. All the good newspapers always had news from all the battlefields of the world.

3. Tony will be so tired from all that traveling that he'll need a good long leave.

4. Our unit returned from the drill field very late last night.

5. Do you remember at least one of the telephone numbers my sister gave you ?

6. They were firing (shooting) all night from heavy field guns. In the morning they stopped and transported the guns and the boxes of ammunition to the little forest by the river.

7. Besides iron and oil, America also exports+ to Europe machines, cars and other important products of its factories.

8. Our bus arrives very seldom without a long delay.

9. Did you stop at the red lights ?

10. I like to travel without heavy luggage.

11. Karel went two months without a decent job++.

12. Some units of the American forces are returning from Europe.

13. These orders came from our Headquarters.

14. He used to send two boxes of fresh eggs to town every day.

15. We heard it from his own mouth.

+ to export - exportovat
++ job - zaměstnání, n.

LESSON NO. 68
CVIČENÍ ČÍSLO 68

První kroky svob.Hudce.	Pfc Hudec's first steps.
To křídlo vojenské nemocnice, kde leží Karel Nový, má okna do staré zahrady. Svobodník Ferdinand Hudec zrovna jde od postele k oknu. Je to od operace jeho první procházka. Teď se však chytá židle. Musel se té židle chytit, protože ještě má moc slabé nohy.	The wing of the Army hospital where Karel Nový is lying faces an old garden. Pfc Ferdinand Hudec is just going from his bed to the window. This is the first time he has walked since the operation. But now he is grasping a chair. He has to hold on to the chair, because his legs are still weak.
Chvíli odpočíval, pak se pustil židle a pokračoval směrem k oknu. Udělal jen tři kroky. Teď se drží skříně.	He relaxes for a while, then lets go of the chair and continues towards the window. He has taken only three steps. Now he's holding on to the cabinet.
Karel Hudce lituje. Pozoruje, že najednou je velmi bledý, a volá na něho:	Charles is sorry for Hudec. He notices that he suddenly gets very pale, and he calls to him:
Karel: Drž se té skříně, já ti pomůžu zpátky do postele!	Hold on to the cabinet, I'll help you back to bed!
(Pomohl mu zpět a povídá:)	(He helped him back and says:)
Karel: Jsem rád, že jsem si všiml, jak vypadáš. Tady máš sklenici vody.	I'm glad that I noticed how you looked. Here's a glass of water.
(Svobodníkovi Hudcovi není do smíchu. Stěžuje si:)	(Pfc Hudec doesn't feel like laughing. He complains:)
Hudec: Mně se nic nedaří. Já jsem z jižní Moravy, z takové malé vesnice -	Nothing ever goes right with me. I'm from southern Moravia, from a small village -
(Karel Nový ho přerušil:)	(Karel Nový interrupted him:)
Karel: Já jižní Moravu trochu znám, hlavně okolí Mikulova.	I know a little bit about southern Moravia, mainly about the region of Mikulov.

	(Hudec vysvětluje:)	(Hudec explains:)
Hudec:	Já jsem z Věstonic. Mikulov je od Věstonic na jih. My to do Mikulova nemáme daleko. Od malička jsem byl okolo koní. Mám koně moc rád. Když u nás místo koní začali užívat traktory, šel jsem do Brna a hledal jsem místo.	I'm from Věstonice. Mikulov is south of Věstonice. It isn't far from our village to Mikulov. Ever since my childhood I was always around horses. I like horses very much. When they started to use tractors in our village instead of horses, I went to Brno and looked for a job.
Karel:	To je hloupý nápad, jít do města hledat koně!	That's a silly idea, to go to a city to look for horses!
Hudec:	Byl jsem bez peněz, bez přátel. Chodil jsem z továrny do továrny. Myslím, že jsem byl ze všech obyvatel Brna jediný, kdo chtěl místo u koní. Nemohl jsem se té myšlenky zbavit. Ale co ti mám povídat - od těch dní jsem už koně neviděl.	I was penniless and without friends. I went from factory to factory. I think that I was the only one out of all the inhabitants of Brno who wanted a job around horses. I couldn't get rid of the idea. But I'll tell you this - from that day on I never saw a horse any more.
	(Karel vidí, že Ferdovi mluvení nedělá moc dobře. Proto říká:)	(Charles sees that talking isn't doing Ferdinand any good. So he says:)
Karel:	Nech už toho mluvení a odpočívej!	Stop talking and relax!

VOCABULARY 68.

bledý	- pale
držet	- to hold
držet se	- to hold on, to stick to somebody
dvůr, gen.sg.: dvora, m.	- courtyard, backyard
hloupý	- dumb, foolish, silly, stupid
křídlo, n.	- wing, flank
kůň, gen.sg.: koně, nom.pl.: koně, m.	- horse
mluvení, n.	- talking
Morava, f.	- Moravia
obyvatel, m., nom.pl.:obyvatelé	- inhabitant
okolí, n.	- vicinity, surroundings
pokračovat	- to continue, go on, proceed
pouštět se, dur. pustit se, pct.	- to let go
pozorovat	- to observe
sklenice, f.	- glass
smích, gen.sg.: -u, m.	- laughter
traktor, gen.sg.: -u, m.	- tractor
velmi	- very
vesnice, f.	- village
všímat si, dur. všimnout si, pct.	- to notice
vysvětlovat, dur. vysvětlit, pct.	- to explain
zbavovat se, dur. zbavit se, pct.	- to get rid of
zpět	- to the rear, back (motion)
zrovna	- just, the very moment
myšlenka, f.	- thought

Phrases and Idioms

od té doby	- since that time
od války	- since the war
Není mu do smíchu.	- He doesn't feel like laughing.
Od malička.	- Since childhood.
To mi nedělá dobře.	- It doesn't agree with me. It doesn't do me any good.
Brno	- the largest city in the South-Moravian Administrative Region

GRAMMAR ANALYSIS 68.

USAGE OF THE GENITIVE CASE.

Verbs **Some verbs govern the genitive case, e.g. :**

ptát se někoho na něco	to ask someone about s.t.
vyptávat se někoho na něco	to inquire, to question s.o. about s.t.
bát se někoho or něčeho	to be afraid of s.o. or s.t.
litovat někoho	to feel sorry for s.o.
litovat něčeho	to regret, to hate to spend or use s.t.
zbavit někoho někoho or něčeho	to get rid of s.o.or s.t. for s.o.
zbavit se někoho or něčeho	to get rid of s.o. or s.t.
všímat si někoho or něčeho	to notice, to pay attention to s.o. or s.t.

See Note on p.183

držet se někoho or něčeho	to hold to s.o. or s.t., to stick to s.o. or s.t.
chytat se někoho or něčeho	to grab (reach for) s.o. or s.t.
nechat něčeho	to quit (doing something)
pouštět se někoho or něčeho	to let go, to loosen one's grip on s.o. or s.t.

Durative :	**Punctual** :
ptát se	**zeptat se**
vyptávat se	**vyptat se**
nechávat	**nechat**
všímat si	**všimnout si**
chytat se	**chytit se**
držet se	**podržet se**
pouštět se	**pustit se**
zbavovat se	**zbavit se**

Examples

Ptal jsem se spolucestujícího.	**I asked my fellow passenger.**
Zeptejte se ještě jednou !	**Ask again !**
Vyptávali se civilistů.	**They were questioning the civilians.**
Ona se bojí psů.	**She's afraid of dogs.**
Lidé se bojí války.	**The people are afraid of war.**
Lituju toho času.	**I hate to spend the time.**
Lituju těch peněz za to.	**I hate to spend the money for it.**
Litoval jsem té práce.	**I felt it was a wasted effort.**

Nechal jsem cigaret.	I quit (smoking) cigarettes.
Nechal jsem té práce.	I quit that work.
Nechte toho mluvení.	Quit talking.
Všímejte si všeho!	Watch (notice, pay attention to) everything!
Čeho jste si všiml ?	What did you notice ?
Když padal, chytil se stolu.	While he was falling, he grabbed the table (for support).
On se držel stolu.	He was holding on to the table.
Držte se toho plotu.	Follow that fence.
Drží se předpisů.	He follows the regulations.
Pustil se stolu.	He let go the table.
Zbavil jsem se chřipky.	I got rid of the flu.

Masc. Nouns

Irregular Genitive of Masculine Nouns :

Memorize :

	Gen. Plural :
člověk	lidí
přítel	přátel
nepřítel	nepřátel
peníze	peněz
obyvatel	obyvatelů or obyvatel
kůn	koní or koňů
den, gen.sg:dne	dní or dnů

Examples

skupina lidí	a group of people
většina mých přátel	most of my friends
zbraně nepřátel	the weapons of the enemy
bez peněz	without money
většina obyvatel (obyvatelů)	the majority of inhabitants
vedle těch koňů (koní)	next to those horses
od těch dní (dnů)	from those days

With accusative:

držet někoho or něco	to hold s.o. or s.t.
chytat někoho or něco	to catch s.o. or s.t.
nechat někoho or něco	to let s.o. or s.t., to leave (to allow)
pouštět někoho or něco	to let go, to drop s.o. or s.t.

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
ke cvičení č. 68.

B - kapitán Brown
M - Milada Řeháková
Místo a situace :

Ode dne úrazu poručíka Rubína neměl kapitán Brown skoro ani hodinu volnou. Denně chodil do nemocnice, vyslýchal, psal protokoly a hlášení, a když se vrátil do Selbu, čekaly na něj už zase nové případy.

Kapitán Brown věřil, že poručík Rubín mluvil pravdu, ale měl několik svědků a bývalých přátel poručíka Rubína, kteří měli jiné mínění, a proto musel být opatrný.

Dnes vyslýchá kapitán Brown nějakou mladou slečnu, a poslouchejte, jaké to je pro něj překvapení :

B.: Did you say that your name was Milada Řehák ? Who´s your father ?
M.: Plukovník Josef Řehák, velitel druhého leteckého pluku.

B.: And what´s the name of that young pilot you´re looking for ?
M.: Poručík Antonín Rubín. Podle pražského rozhlasu ho prý tady držíte od toho dne, kdy musel skočit ze svého letounu, a nechcete ho pustit zpátky do Československa. Je to pravda ?

B.: What does that Lt. Rubín look like ?
M.: Mladý, vysoký, černé oči a vlasy+ - moc hezký člověk ... Prosím vás, pane kapitáne, je opravdu tady ? Znáte ho ? Je zdravý ?

B.: Take it easy, Miss Řehák, I can´t give you all the answers at the same time. Tell me first, how long have you known this young man ?
M.: Asi rok. Byl to můj nejlepší přítel. Mám ho moc ráda ....

B.: Did he want to marry you ?
M.: Chtěl. Ale já jsem ho zlobila - a taky jsem se bála tatínka a maminky.

B.: Why ?
M.: Oni měli pro mne jiného - nějakého poručíka Šedivého. To byl pobočník mého tatínka a přítel poručíka Rubína.

B.: What did your father have against Lt. Rubín?
M.: Říkal, že Toník neudělá nikdy kariéru++, protože není komunista.

B.: Is that the reason you paid more attention to Lt. Šedivý than to Lt. Rubín ?
M.: To nebylo všechno. Já jsem Jiřího Šedivého litovala, protože od svého úrazu byl pořád sám a myslel jen na ztrátu svého oka a nohy. Musel nechat sportu a zbavil se skoro všech svých přátel ...

B.: Did Lt. Šedivý know that you really didn't want him ?
M.: Myslím, že nevěřil ani mně, ani Toníkovi.

B.: Did Lt. Rubín tell you what plans he had ?
M.: Ne, ale já jsem to čekala. Často říkal, že nechá vojny a začne nový život někde jinde. Když se nevrátil ze svého posledního úkolu, hned jsem věděla, co se stalo. Já můžu být bez rodiny, bez přátel a bez peněz, ale bez **Toníka** mě život nemůže těšit.

B.: Is that the reason for your being here today ?
M.: Ne jediný, ale hlavní.

B.: O.K., Miss, I'll see what I can do for you.

Short forms for Antonín are Tonda, Toník.

vlasy, m.pl. - hair (on the human head)
kariéra, f. - career

PŘEKLAD 68.

(Domácí cvičení)

1. Our hospital has two wings. One faces the courtyard, the other one faces the street.

2. I was so terribly weak that I had to grab the table.

3. My buddy saw me (when I was) holding on to the table and he helped me back to my bed.

4. Since that time, I haven´t been really sick.

5. Their lives were quite different; the corporal was a child of the capital city, the private first class was from a little village.

Answer with complete sentences in Czech :

1. Did you notice that the left rear tire of your car is no good ?

2. Do you like to look at horses ?

3. Have you lived here ever since childhood ?

4. Why doesn´t he get rid of that old car ?

5. Does Brno have as many inhabitants as Prague ?

LESSON NO. 69.
CVIČENÍ ČÍSLO 69.

ZPRÁVY PRO NEMOCNÉ VOJÁKY.

I nemocní vojáci mají dost politické výchovy.

Některý z členů redakční rady každý den udělá několik kopií všech nových zpráv. On a ostatní členové redakční rady je pak vezmou a chodí pokoj od pokoje. Čtou nemocným vojákům, co je nového. Jsou to zprávy z republiky i ze zahraničí. Dávají tam hodně domácích zpráv. Pokud se venku neděje něco zvlášť důležitého, zpráv ze zahraničí tam nikdy není tolik, jako zpráv domácích.

Desátník z redakční rady zrovna čte Karlu Novému a ostatním dnešní bulletin.Tady jsou některé ze zpráv :

> Velitelé, kteří dosáhli zvláště vynikajících úspěchů,pokud jde o bojovou a politickou přípravu vojska, byli včera u ministra národní obrany. Ministr každému podal ruku. Jeho pobočník pak všem dal krásnou odměnu za jejich úspěšnou práci - osobní zbraň, která nese monogram majitele.

Jiná zpráva :

> Nejvyšší velitel československých ozbrojených sil,president republiky soudruh Antonín Novotný, dostal ke svým narozeninám tolik blahopřání a pozdravů, že nemůže za každý zvláště poděkovat...

Karel Nový přestal poslouchat uprostřed téhle zprávy. Je unavený a chce mít od všeho pokoj.

NEWS FOR SICK SOLDIERS.

Even sick soldiers have plenty of political indoctrination.

One of the members of the editorial council every day makes several copies of all news material. He and the rest of the members of the editorial council take them then from room to room. They read the news to the sick soldiers. There are news items from the republic and from abroad. They include there a lot of domestic news. Unless there is something especially important going on abroad, there is never as much foreign news as there is domestic.

A corporal from the editors´ council just now is reading to Karel Nový and the others today´s bulletin. Here are some of the news items :

> Commanding officers who accomplished especially outstanding success as far as fighting and political preparation of the troops were concerned, were yesterday (received) by the Minister of National Defense.
> The Minister shook hands with each of them. His aide then gave all a beautiful reward for their successful work - a personal weapon which bears the monogram of the owner.

Another news item :

> The Commander-in-Chief of Czechoslovakian Armed Forces, President of the Republic Comrade Antonín Novotný, received for his birthday so many congratulations and greetings,that he is not able to express his thanks for each separate one...

Karel Nový stopped listening in the middle of this news item. He is tired and wants to be left in peace.

VOCABULARY 69.

blahopřání, n.	- congratulation
bojový	- combat (adj.)
branný	- defense (adj.)
bulletin /byltén/, gen.sg.:-u, m.	- bulletin
člen, nom.pl.: -ové or -i, m.	- member
dosahovat, dur. dosáhnout, pct.	- to reach, achieve, attain
kopie, f.	- copy
majitel, nom.pl.: -é, m.	- owner
ministr, nom.pl.: -tři, m.	- minister, (member of government)
moc, gen.sg.: -i, f.	- power, force; forces
monogram, m.	- monogram
nejvyšší	- highest, supreme
odměna, f.	- reward
pobočník, nom.pl.: -ci, m.	- aide
podávat, dur. podat, pct.	- to hand
pozdrav, m.	- greeting
pronásledovat	- to pursue, chase; persecute
přestávat, dur. přestat, pct., přestanu, přestaň, přestal	- to stop, quit, cease
republika, f.	- republic
úspěšný	- successful
vynikající	- outstanding
zahraničí, n. sg.	- foreign countries

Phrases and Idioms

Nemám od něho pokoj.	- He won't stop bothering me. He doesn't leave me in peace.
Pokoj od pokoje.	- From room to room.
Dům od domu.	- From house to house.
Čas od času.	- From time to time. Now and then.
ze zahraničí	- from abroad
za každý zvláště	- for each separately
Čs. ozbrojené síly	- Czechoslovak military forces (as a whole)
Nejvyšší velitel or vrchní velitel	- Supreme Commander, Commander-in-Chief
Podal jsem mu ruku.	- I offered my hand to him.

Durative : děkovat   Punctual : poděkovat   to thank

OTÁZKY K TEXTU "ZPRÁVY PRO NEMOCNÉ VOJÁKY".

1. Mají vojáci politickou výchovu? Mají nemocní vojáci taky politickou výchovu?
2. Nemají od politické výchovy pokoj, ani když jsou nemocní ?
3. Kdo dělá kopie nových zpráv ?
4. Co dělá některý člen redakční rady každý den ?
5. Kam berou členové redakční rady kopie nových zpráv ?
6. Co čtou nemocným vojákům ?
7. Čtou jim, co je nového ?
8. Čtou vojákům jenom domácí zprávy ?
9. Je tam zpráv ze zahraničí tolik, jako zpráv domácích ?
10. Kdy dávají do bulletinu víc zpráv ze zahraničí?
11. Kdo čte nemocným vojákům dnešní bulletin?
12. Komu ten desátník čte dnešní bulletin?
13. Kdo byl podle té první zprávy u ministra národní obrany ?
14. Dosáhli ti velitelé nějakých úspěchů ?
15. Víte, kdo je teď ministr národní obrany?
16. Musí být ministr národní obrany voják?
17. Má Amerika taky ministerstvo národní obrany ?
18. Komu podal ministr ruku ?
19. Co udělal ministr národní obrany ?
20. Kdo dal velitelům odměnu za úspěšnou práci ?
21. Jakou zbraň dal pobočník velitelům ?
22. Co má každá ta zbraň ?
23. Čí monogram má ta osobní zbraň ?
24. Kdo je nejvyšší velitel čs. branné moci ?
25. Co je Antonín Novotný?
26. Měl president narozeniny ?
27. Co dostal k narozeninám ?
28. Dostal mnoho blahopřání ?
29. Dostal taky hodně pozdravů ?
30. Může poděkovat za každé blahopřání zvlášť ?
31. Děkujete vy za každé blahopřání, které dostanete k narozeninám ?
32. Uprostřed čeho přestal Karel Nový poslouchat ?
33. Kdo prestal poslouchat uprostřed té zprávy ?
34. Myslíte, že Karel Nový byl unavený?
35. Byly to zprávy domácí, nebo zprávy ze zahraničí ?

ministerstvo, n. - ministry (department of government).

GRAMMAR ANALYSIS 69.

USAGE OF THE GENITIVE CASE.

Co
Něco
Nic

The words co, něco, nic, govern the genitive in phrases like :

E.g.:

Co víte nového ?	What (news) do you know ?
Víte něco nového ?	Do you know anything new ?
Nevím nic nového.	I don´t know anything new.
Četl jsem něco zajímavého.	I read something interesting.
Nemůže vědět nic důležitého.	He can´t know anything important.
Co máme dobrého k večeři ?	What are we having good for dinner ?
Potřebujeme něco teplého.	We need something warm.

Indefinite Numerals

The genitive is used after indefinite numerals if the numeral is in the nominative or accusative. Otherwise the appropriate case (genitive, dative, locative or instrumental) is used.

nom.: Kolik vojáků tam je ?

acc.: Kolik vojáků máte ?

gen.: Od kolika vojáků jste to slyšel ?

dat.: Kolika vojákům jste to řekl ?

kolik	how many, how much
několik	several, a few, some
pár	a few, a couple of, some
mnoho moc hodně	many, much, a lot, lots of a great deal of
spousta	
tolik	as much, as many, that much, that many
málo	little, few
trochu	a little, a few
víc or více	more
méně, coll.míň	less
dost	enough, plenty of

několik
mnoho
tolik
decline like kolik

málo is mostly indeclinable

NOTE : Another meaning of the word pár is "a pair" :

pár bot	a pair of shoes
dva páry ponožek	two pairs of socks

NOTE : When an indefinite numeral is the subject in the sentence, the verb is in the singular and neuter.

Measure
Number
Quantity

The genitive is used after nouns denoting measure, number, quantity, e.g. :

sklenice vody	a glass of water
bedna pomerančů	a crate of oranges
litr piva	a liter of beer

Examples

Kolik mají tanků ?	How many tanks do they have ?
Mají jen několik mrtvých.	They have only a few dead.
Bylo tam jen pár lidí.	There were only a few people there
Viděli jsme mnoho nákladních aut.	We saw a lot of trucks.
Je tam hodně nováčků.	There are many recruits there.
Potřeboval hodně peněz.	He needed a lot of money.
Neměl jsem moc času.	I didn't have much time.
Je tam málo krytů.	There are few air raid shelters there
Potřebuje trochu odpočinku.	He needs a little rest.
Má málo odpočinku.	He gets little rest.
Mám málo peněz.	I have little money.
Mám trochu peněz.	I have a little money.
Poslali jim více kulometů, ale méně střeliva.	They sent them more machine guns. but less ammunition.
Měli jsme dost pohonných hmot.	We had enough fuel.
Mám toho dost.	I have enough of it, plenty of it.
Tam čekalo moc lidí.	Lots of people were waiting there.

Uprostřed
Uvnitř

The prepositions

uprostřed }
or vprostřed } in the middle of
doprostřed - to the middle of
uvnitř }
or vevnitř } in(side)
dovnitř - inside (motion involved)

also govern the genitive case :

Československo je uprostřed Evropy.	Czechoslovakia is in the middle of Europe.
Velitelství pluku je uprostřed toho lesa.	The regimental HQ. is in the middle of that forest.
Uvnitř toho města není dost hotelů.	There aren't enough hotels in the city.
Uvnitř tramvaje už není místo.	There's no more room in the streetcar.
On šel doprostřed místnosti.	He went to the middle of the room.
On šel dovnitř místnosti.	He went inside the room.

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
ke cvičení č. 69.

B - kapitán Brown
R - poručík Rubín
Místo a situace : Kapitán Brown je zase u poručíka Rubína. Nese mu dobrou novinu, ale neříká mu ji hned.

B.: I hear that you´ve got several books from the wife of your medic. Are they good ?
R.: Mně se líbí, i když jsem je už skoro všechny četl dřív.

B.: And these newspapers - are they from Radio Free Europe ?
R.: Ano, pane kapitáne. Dostávám teď české noviny skoro každý den a taky poslouchám zprávy. Nikdy jsem ještě neměl tolik volného času jako teď.

B.: The doctor told me that they´d take the bandages off your legs tomorrow. Then you´ll be able to go for short walks and they´ll release you sometime next week.
R.: To je báječné ! Ale co budu dělat potom ? Ještě pořád nevím, jestli dostanu politický asyl.

B.: I´m sure in (za) a few days you´ll get the answer you´re waiting for ... How well did you know Miss Řehák ?
R.: Myslíte Miladu, dceru našeho velitele ?

B.: That´s right. At least I think that was the name of the young girl I saw when you were showing me your pictures.
R.: Milada byla děvče mého kamaráda, Jiřího Šedivého. Často jsme všichni tři jezdili spolu do biografu, k řece, a taky jsme spolu hráli tenis.

B.: That is - you and Miss Řehák played. Lt. Šedivý could only watch.
R.: Ano. Nemohl samozřejmě hrát, ale rád se na nás díval.

B.: Did Miss Řehák have many other friends ?
R.: Všichni ji znali, ale ona si každého nevšímala.

B.: Did you like her very much ?
R.: Dost. Vždycky jsem říkal, že jednou bude moc dobrá žena.

B.: Did she like you ?
R.: Myslím, že ano. Ale ona byla věrná Jirkovi.

B.: Are you quite sure ? Were you never together alone ?
R.: Někdy. Jednou jsme spolu jeli na pár dní ven, když Jirka byl ještě nemocný.

B.: Did her family and Lt. Šedivý know ?
R.: Ne.

B.: How many people knew it ?
R.: Myslím, že nikdo.

B.: Wasn´t Lt. Šedivý suspicious ?
R.: Možná, že měl, ale mně nikdy nic neřekl.

B.: Did you ever tell Miss Řehák that you wanted to marry her ?
R.: Chtěl jsem, ale věděl jsem, že nikdy neudělám velkou kariéru. Neměl jsem nikdy moc peněz a její rodina mě neměla ráda.

B.: What did Miss Řehák think ?
R.: Nevím, pane kapitáne - prosím vás, neptejte se - nerad na to myslím ...

B.: Did you say goodbye before you ran away ?
R.: Ano. Mluvili jsme spolu poslední večer nedaleko jejího domu. Bylo tam víc našich přátel a neměl jsem moc času vysvětlovat. Viděl jsem ji jen několik minut. Řekl jsem jen, že jí přeju hodně štěstí, ale své plány jsem si nechal pro sebe.

B.: What did she say ?
R.: Nic. Neměla příležitost, ale vím, že se později vyptávala Jirky, kam mě posílají.

B.: Well, that explains many things.
Miss Řehák is now somewhere near Selb and is waiting for you!

věrný - faithful
báječný - wonderful

PŘEKLAD 69.
(Domácí cvičení)

1. Several friends sent me congratulations for my birthday, but I haven't yet had time enough to write to them.

2. According to the Prague newpapers there are only very few inhabitants of Czechoslovakia who don't have radios.

3. Many families of Czechoslovak workers have smaller rations now than before.

4. We transported several cases of fine electrical instruments to Germany.

5. They had so little money that they couldn't travel anywhere and had to stay home the whole summer.

6. The church in the center of the old town has the highest tower of all the churches I know.

7. How many copies of this bulletin have you printed ?

8. I didn't have as much time as you but I was there on time.

9. They issued each soldier a pair of new pants but they were too small.

10. There are fewer occupied seats here than empty ones.

LESSON NO. 70.
CVIČENÍ ČÍSLO 70.

STARÉ KASÁRNY.

OLD BARRACKS.

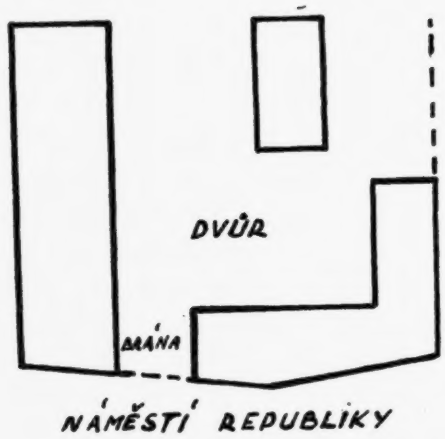

Tahle budova jsou staré kasárny.

Jsou to pražské kasárny Jiřího z Poděbrad(1). Dlouhá, šedivá přední fronta má okna na náměstí Republiky(2). Vpravo a vlevo má budova kasáren dvě křídla, která vedou dozadu. Z ulice je nevidíme.

Kasárny Jiřího z Poděbrad jsou budova velmi stará. Některé československé kasárny jsou z doby(3) Marie Terezie a jejího syna, Josefa (4).

Když chcem jít do kasáren, musíme nejdřív skrz bránu. Uvnitř brány každých kasáren je strážnice.

Z brány napravo i nalevo vedou tmavé chodby. Některé vedou ke kancelářím. Kanceláří je tam mnoho, protože je tam pražské posádkové velitelství.

Jiné chodby vedou ke světnicím. Jsou tam lůžka pro vojáky. Taky tam jsou poličky, kam vojáci dávají jídelní misky a přilby. Uprostřed každé poličky je jmenovka, kde vidíme jméno a hodnost vojáka, kterému polička patří.

Velitel světnice každý den dělá prohlídku lůžek, poliček a zbraní. Vojáci se prohlídek trochu bojí. Když velitel někde vidí prach, když lůžka nejsou v pořádku, nebo když zbraně

This building is a barracks.

It is the George of Poděbrady barracks in Prague. The long, gray front has windows facing Republic Square. The barracks building has on the right and on the left two wings leading to the rear. We do not see them from the street.

The George of Poděbrady barracks is a very old building. Some Czecheslovakian barracks date back to the time of Maria Theresia and her son, Joseph(4).

When we want to go into the barracks, first we must go through the gate. There is a guardhouse inside the gate of every barracks.

Dark corridors lead from the left and the right of the gate. Some lead to the offices . There are many offices there, because the HQ of the whole Prague garrison is there.

Other corridors lead to rooms. There are cots for the soldiers. There are also shelves there, where the soldiers put their mess kits and helmets. In the middle of each shelf is a name tag, where we see the name and rank of the soldier to whom the shelf belongs.

Every day, the squad room leader inspects the beds, shelves and weapons. The soldiers are a little afraid of the inspections. When the squad room leader finds dust, or when he finds

nejsou čisté, vojáci dlouho nedostanou dovolenku.	cots improperly made up, or when the weapons are not clean, the soldiers do not get passes for a long time.
Za starých časů(5) stavěli kasárny bez jídelen. Vojáci dostávali jídlo od kuchaře někde blízko kuchyně a nosili si je na světnici. Tam teprv jedli. Moderní kasárny ovšem jídelny mají. Kasárny Jiřího z Poděbrad jsou uvnitř Prahy a není tam nikde na budovu jídelny místo.	In olden times they used to build barracks without mess halls. The soldiers used to get their food from the cook somewhere near the kitchen and carried it into their squadroom. They didn't eat until they got there. Modern barracks, of course, have mess halls. The George of Poděbrady barracks is located in downtown Prague and there is no site for a mess hall building there.
Jednou si uděláme procházku do některých moderních kasáren a dobře si prohlédnem všechno, co tam je.	One day we will take a walk to some modern barracks and take a good look at everything we find there.

---

1. Jiří z Poděbrad byl český král (1457-1471)	1. George of Poděbrady was a Czech King (1457-1471)
2. Náměstí Republiky je náměstí ve vnitřní Praze.	2. Republic Square is a square in downtown Prague.
3. jsou z doby	3. date from the time
4. Marie Terezie (1717-1780) byla manželka Františka I. (1708-1765), císaře Svaté říše římské. Byla česká a uherská královna od roku 1740 do roku 1780. Její syn Josef II. (1741--1790) panoval jako císař od r. 1765 do r. 1790 a jako český a uherský král od r. 1780 do r. 1790.	4. Maria Theresa (1717-1780) was the wife of Francis I. (1708--1765), the emperor of the Holy Roman Empire. She was the queen of Bohemia and Hungary from 1740 to 1780. Her son Josef II. (1741-1790) ruled as emperor from 1765 to 1790 and as the king of Bohemia a Hungary from 1780 to 1790.
5. za starých časů	5. in olden times

OTÁZKY K TEXTU "STARÉ KASÁRNY".

1. Jak se jmenuje budova, kde bydlí vojáci ?
2. Jak vypadá přední fronta kasáren Jiřího z Poděbrad ?
3. Kolik křídel mají ty kasárny ?
4. Kam vedou ta dvě křídla ?
5. Vidíte ta dvě křídla s ulice ?
6. Jsou kasárny Jiřího z Poděbrad nová budova ?
7. Ze které doby jsou některé čs. kasárny?
8. Musíme jít skrz bránu, když jdeme do kasáren ?
9. Skrz co musíme jít, když jdeme do kasáren ?
10. Je strážnice u brány ?
11. Je strážnice u brány každých kasáren ?
12. Vedou z brány chodby ?
13. Jsou ty chodby světlé ?
14. Kam vedou ty chodby ?
15. Je tam mnoho kanceláří ?
16. Jaké velitelství je tam ?
17. Vedou některé chodby ke světnicím ?
18. Bydlí tam jenom mužstvo, nebo taky důstojníci ?
19. Kdo tam má lůžka ?
20. Kam dávají vojáci své misky a přilby ?
21. Jak víme, komu polička patří ?
22. Kde je jmenovka ?
23. Je tam taky hodnost majitele?
24. Kdo prohlíží lůžka, poličky a zbraně ?
25. Dělá velitel světnice prohlídku každý den ?
26. Mají vojáci prohlídky rádi ?
27. Proč je nemají rádi ?
28. Smí voják mít špinavou zbraň ?
29. Dostane voják dovolenku, když nemá lůžko v pořádku ?
30. Mají všechny kasárny jídelnu ?
31. Od koho dostávají vojáci jídlo ?
32. Kam si nosí jídlo, když tam není jídelna ?
33. Mají kasárny Jiřího z Poděbrad jídelnu ?
34. Proč ještě nemají jídelnu ?
35. Kde jsou kasárny Jiřího z Poděbrad ?
36. Je tam místo na budovu jídelny ?
37. Uděláme si některý den procházku do československých kasáren ?
38. Co si tam prohlédnem ?

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ

ke cvičení č. 70.

B - kapitán Brown
R - poručík Rubín
M - Milada Řeháková
Místo a situace : Poručík Rubín a Milada Řeháková sedí u stolu naproti kapitánu Brownovi. Oba jsou šťastní, že jsou zase spolu. Plánují, co budou dělat. Rubín se chce ženit, a doufá, že budou mít kapitána Browna za svědka.

B.: I´m afraid I can´t be your witness, because I´m leaving tomorrow for (do) New York. I´ll be gone two months.

M.: To je škoda, pane kapitáne. Ze všech našich starých přátel z Československa je tady jen rotný Čížek a jeho žena. Vy a pan četař Green jste jediní z nových lidí, které tady trochu známe.

B.: Unfortunately, that can´t be helped. Nobody can regret that more than I. I wish you lots of luck, and hope to see you again when I return.

R.: Chtěl jsem vám ještě říct, pane kapitáne, že oba vám moc děkujeme za všecko, co jste pro nás udělal. Papíry už máme v pořádku a příští týden jedeme do Stuttgartu, kde podle zpráv, které máme, je víc pracovních příležitostí.

B.: Have you applied for your visa+ to America ?

R.: To jsme udělali včera, ale jistě to bude trvat ještě několik měsíců, než dostanem odpověď.

B.: Yes, one has to have plenty of patience. But you have enough time, and once you start working the days will go fast++.

M.: Já chci taky pracovat. Jestli budu mít nějaké slušné místo, budeme brzy mít dost peněz. Jestli se potom dostanem do Ameriky, začneme nějaký obchod nebo něco nového. Lidi říkají, že bez peněz je i tam život dost těžký.

B.: That´s right. But isn´t that the same elsewhere ? You have to be very careful before you start anything new. Without experience, you can lose everything in a few days.

R.: My nebudem spěchat. Zatím máme hodně hezkých plánů a nic jistého. Ale máme naději, a to znamená moc.

B.: If I can advise you, look for a place near a large town, where there are enough factories, but first of all, learn English.

M.: Už jsme začali. Včera jsem koupila několik anglických knih a dva slovníky. Až se vrátíte, budem na vás mluvit bez tlumočníka+++.

B.: Well, that´s fine. You think you can learn without a teacher ?
R.: Pan četař Green nám dal adresu jedné své přítelkyně, která žije nedaleko Stuttgartu. Je to žena jednoho bývalého českého učitele z Plzně, a ona nám pomůže.

B.: Good ! I see you´re really thinking ahead. But now I have to go. I still have many things to do. I wish you a good trip, and, again, lots of luck.
M.: A my vám taky přejem šťastnou cestu, pane kapitáne, a vraťte se brzy.

+ vízum or visum /pron.:vízum/, n. - visa
++ Dny utíkají. - The days go to fast.
Čas utíká. - Time flies.
+++ tlumočník, m. - interpreter

zkušenost, i, f. - experience

nom.	vízum	víza
gen.	víza	víz
dat.	vízu	vízům
acc.	vízum	víza

PŘEKLAD 70.
(Domácí cvičení)

1. There aren´t as many chairs here as there are tables.
2. Did you ask Sgt. Novák whether he´ll have a few minutes tonight ?
3. Many people think that New York has more inhabitants than London.
4. According to the last news from Czechoslovakia, there are many women there without jobs.
5. They say that the Škoda Works don´t make cannon without optical sights.
6. The traffic in some large cities is so heavy that it´s almost impossible to drive there without serious loss of time.
7. Close to the firing range of infantry regiment No. 2 is a large ammunition depot.
8. When I´m very thirsty I usually take a glass of cold water.
9. Next to the military prison is the guardhouse.
10. I promised my wife that I´d be home till Saturday evening.

heavy traffic = silný provoz, silná doprava

01CZ47

ED034203

CZECH

BASIC COURSE

VOLUME IV
LESSONS 71-90

NOVEMBER, 1968

ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ
DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

AL 002 210

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

ED034203

PREFACE

This is the fourth in a series of volumes comprising the Czech Basic Course, developed and implemented at the Defense Language Institute. The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in understanding, speaking, reading and writing Czech in the Institute's intensive programs employing the audio-lingual approach.

The parts of each lesson are:

- Narrative
  - preceded by cartoons
  - followed by questions
- A Basic Situation with vocabulary
  - cartoons
  - and questions
  - or an Interpreting Exercise
  - or a Weather Forecast
- Reading Passage
- Homework Exercise
- Grammar Notes
- Vocabulary

Pattern drills as well as directions and suggestions for effective teaching are published separately in a volume for instructors only.

Inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, should be addressed to the Director, Defense Language Institute, U.S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20380.

TABLE OF CONTENTS

Lesson Page

71. CONCENTRATION CAMP 3

Basic Situation A-1

Genitive of Personal Pronouns

72. REFUGEES TALK 15

Interpreting Exercise

Genitive of DVA, TŘI, ČTYŘI
Dual Number

73. INFANTRY DIVISION 25

Interpreting Exercise

Numerals, Cardinal

74. THE TWELFTH GAME OF THE SEASON 37

Interpreting Exercise

Numerals, Ordinal

75. TEREZIN 47

Review

76. ILLEGAL BORDER CROSSING 53

Basic Situation A-2

Interpreting Exercise

Date; ZA with genitive

77. WHAT TIME IS IT? 69

Interpreting Exercise

Time

Lesson Page

78. EQUIPMENT OF A DIVISION 81

Interpreting Exercises

Weights, Measures

79. THE RIVER 91

Interpreting Exercise

Time
Declension of Numerals

80. WHY I WENT TO BED WITHOUT DINNER 101

Interpreting Exercise

Review

81. FRANTA IN A CAMP IN GERMANY 107

Basic Situation A-3

Locative, Masculine, Singular

82. FRANTA'S INTERROGATION 121

Weather Forecast

Locative, Feminine & Neuter, Singular

83. THE INTERROGATION IS CONTINUED 133

Weather Forecast

Locative, Plural

84. FRANTA TALKS ABOUT HIS ESCAPE 143

Weather Forecast

Locative of Possessives

Lesson Page

85. FRANTA'S VARIOUS ADDRESSES 153
    Weather Forecast
    Review
86. BOŽENA'S INTERROGATION 159
    Weather Forecast
    Basic Situation A-4
    Locative of Personal Pronouns
87. WHY FRANTA WAS NOT A SOLDIER 173
    Weather Forecast
    Adverbs from Adjectives
88. FROM URANIUM TO ATOMIC WEAPONS 185
    Weather Forecast
    Comparison of Adjectives
89. FRANTA'S INTERROGATION 195
    Weather Forecast
    Comparison of Adverbs
    Declension of JESENÍKY and BESKYDY
90. HOSPITAL BILLS 207
    Weather Forecast
    Review

APPENDIX

Page

Rifle, Bayonet, Clip with Cartridges 213

Light Machine Gun, Heavy Machine Gun 215

Heavy Mortar, Mortar Shell 216

The Metric System 217

Czechoslovak Currency 223

Foreign Motorist in Czechoslovakia 224

Lesson 71

č71 KONCENTRAČNÍ TÁBOR č71

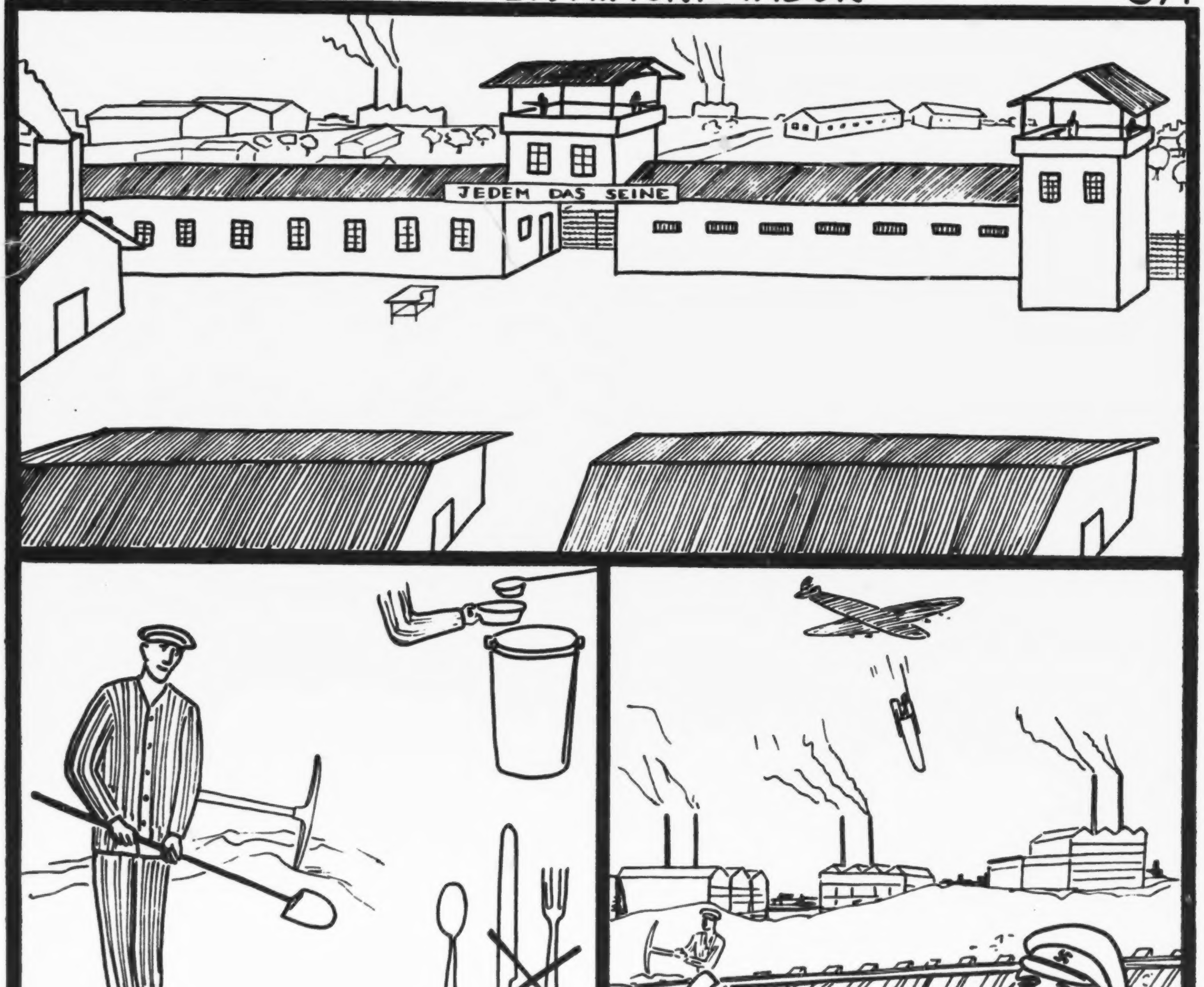
JEDEM DAS SEINE

Lesson 71

Koncentrační tábor

"Když mě za okupace poslali do koncentračního tábora," povídá pan Šebek panu Novému, "nevěděl jsem, jestli se z něho vrátím. Ale divná věc - nikdy jsem tam neztratil odvahu. Teď jí tolik nemám."

"Já vám rozumím, pane Šebek," odpovídá pan Nový. "Já jsem se za války taky nevzdával naděje. Ale prosím vás - jak dlouho jste tam byl ?"

"Bez jednoho měsíce dva roky, pane Nový !"

"Měl jste to moc zlé ?"

"Ze začátku ano. Práce bylo moc, ale hlavně jídla bylo málo."

"My jsme ho taky moc neměli, ale jistě víc než vy."

"To jistě. Jo, a na to jídlo jsme měli jenom lžíce a nože. Vidličky jsme neměli."

"Z bezpečnostních důvodů ?"

"To ne, ale neměli jich dost."

"Jakou práci jste tam dělal ?"

"Měl jsem smůlu, že mě dali do pracovní skupiny, která chodila opravovat dráhu. Okolo nás bylo několik továren, a spojenci na ně dělali nálety. Jeden den jsme koleje dali do pořádku, a často už druhý den z nich nic nezbylo."

"Měli jste strach z náletů ?"

"My vězňové a váleční zajatci, kteří pracovali blízko nás, jsme z nich měli taky radost. Ale stráže se jich jen bály. Skoro nám jich bylo líto."

"Kdy jste ráno vstávali ?"

Pan Šebek vyndal z kapsy fajfku a povídal :

"Budíček byl vždycky ještě za tmy. Na mytí a snídani jsme neměli moc času; museli jsme spěchat k rannímu nástupu. Tam nás počítali. Pak jsme pochodovali ven z tábora, na dráhu."

"Dělal jste tu práci až do konce ?"

"Ne. Měl jsem štěstí, že jsem se potom dostal do prádelny. Tam bylo několik velkých praček. Stál jsem u jedné z nich, nakládal jsem do ní prádlo a pak jsem ho z ní vyndával. Ta pračka byla tak stará, že jsem se jí trochu bál."

"Pracovali tam mimo vás ještě nějací jiní Češi ?"

"Ale ano, kromě mě tam byli ještě dva."

---

kromě mě is colloquial for literary style: kromě mne

OTÁZKY K TEXTU

1. Kam poslali pana Šebka za války ?
2. Co nevěděl pan Šebek, když šel do toho koncentračního tábora ?
3. Do jakého tábora ho poslali ?
4. Co pan Šebek nikdy neztratil ?
5. Čeho už dnes tolik nemá ?
6. Co na to říká pan Nový ?
7. Co chce pan Nový vědět ?
8. Jak dlouho tam byl pan Šebek ?
9. Co jiného chce pan Nový vědět ?
10. Co říká pan Šebek; čeho tam měli moc a čeho málo ?
11. Měli na jídlo všecko, co člověk normálně potřebuje ?
12. Z jakého důvodu myslí pan Nový, že neměli vidličky?
13. Říká pan Šebek, že je neměli z bezpečnostních důvodů ?
14. Proč neměli vidličky a nože ?
15. Co dál chce vědět pan Nový ?
16. Jakou práci tam dělal pan Šebek ?
17. Byly tam nějaké továrny?
18. Měli tam nálety?
19. Na co dělali spojenci nálety ?
20. Kdo dělal nálety na ty továrny ?
21. Kdo neměl z těch náletů velkou radost ?
22. Kde pracovali váleční zajatci ?
23. Kdo se bál těch náletů ?
24. Čeho se bály stráže ?
25. Kdy vstávali vězňové ?

26. Kdy měli budíček ?
27. Jak dlouho měli na mytí ?
28. Kam museli spěchat potom ?
29. Kdo je počítal ?
30. Koho počítaly stráže ?
31. Kam pak pochodovali z toho tábora ?
32. Kam se dostal pan Šebek potom ?
33. Jaké pračky tam byly ?
34. Kolik jich tam bylo ?
35. Co tam dělal pan Šebek ?
36. Jaká byla ta pračka, kterou měl pan Šebek ?
37. Čeho se pan Šebek trochu bál ?
38. Proč se on bál té pračky ?
39. Co ještě chce pan Nový vědět ?
40. Co říká pan Šebek, když pan Nový se ptá, jestli tam pracovali ještě nějací jiní Češi ?
41. Kolik jich tam pracovalo mimo něho ?

za okupace - during the occupation
za války - during the war

L. 71

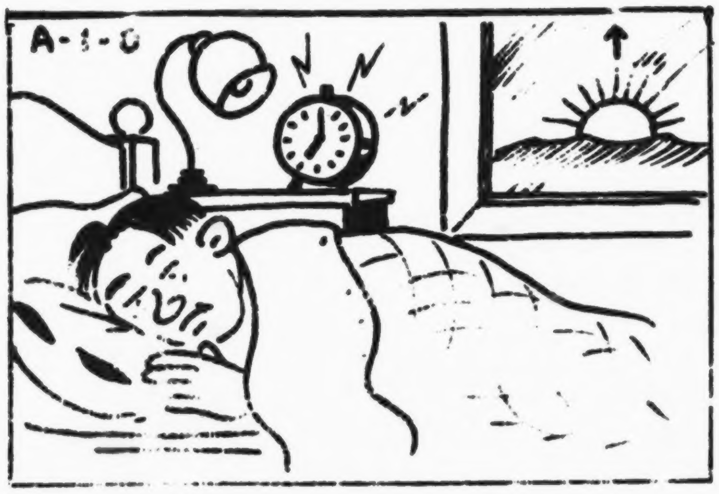

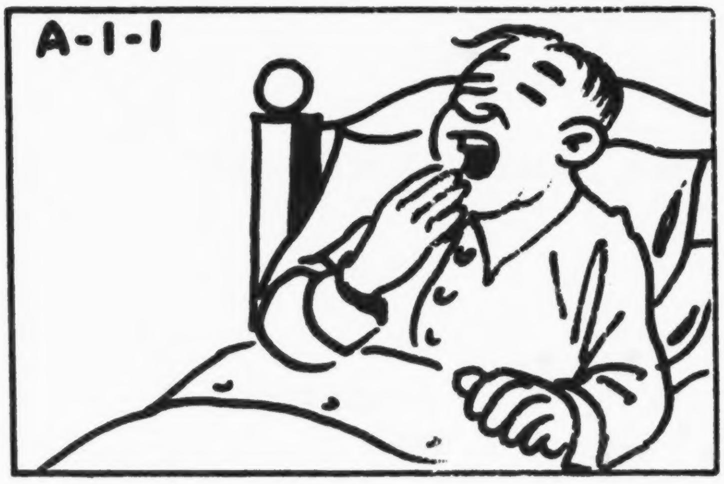

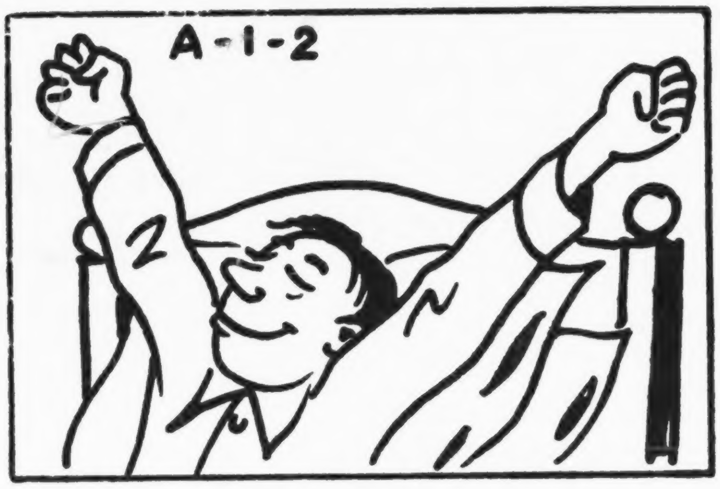

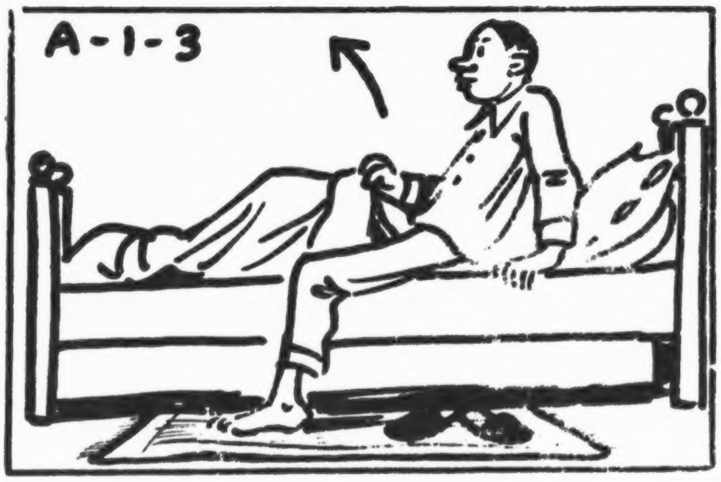

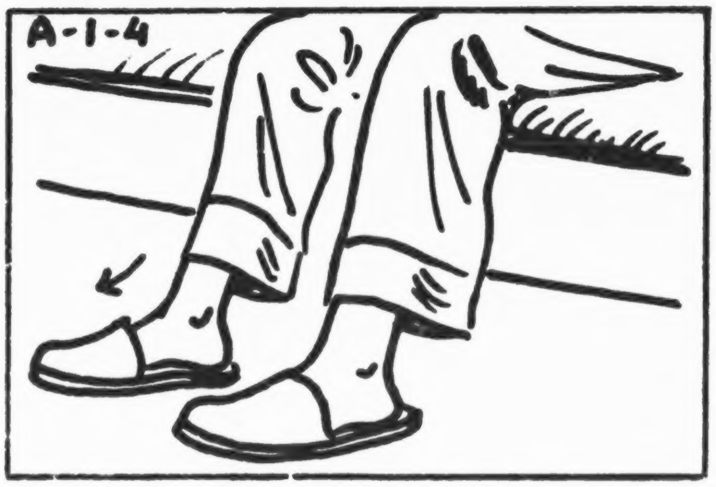

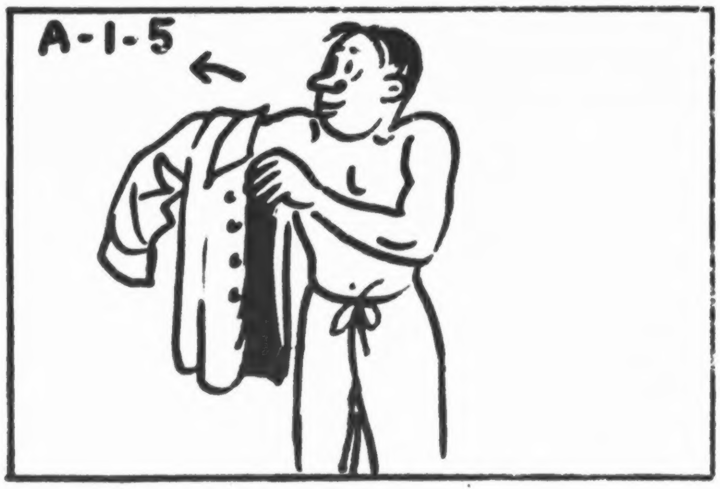

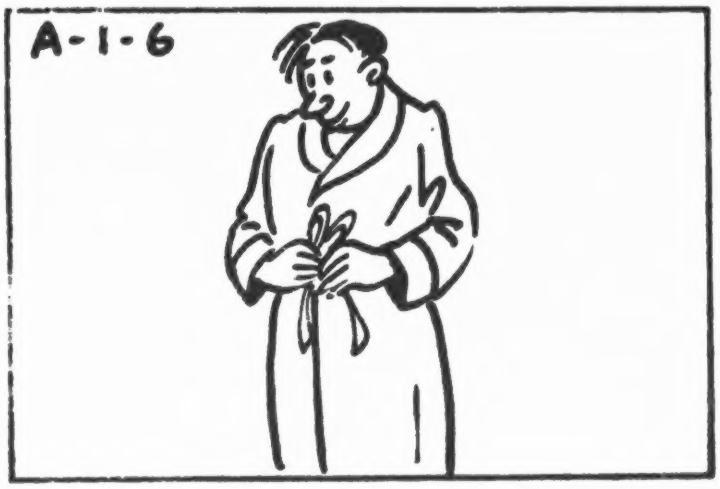

BASIC SITUATION A-1

Ráno doma

A-I-0 Je sedm hodin ráno. Pan Novák ještě leží. Vedle postele má noční stolek, kde stojí budík a lampa. Budík zrovna zvoní. Skrz okno vidíme, že slunce právě vychází. Pan Novák nevstává rád. Vidíme jen jeho hlavu a levou ruku. Asi si myslí: "Polštář je měkký, pod dekou je teplo, a já musím do práce."
A-I-1 Potom sedí, zívá,
A-I-2 protahuje se
A-I-3 a pomalu vstává. Levou nohu už má z postele venku. Je tam malý koberec a na koberci leží pantofle.
A-I-4 Pan Novák si obouvá pantofle,
A-I-5 pak si svléká pyžama
A-I-6 a bere si župan. Asi půjde do koupelny.

sedm hodin	- seven o'clock
budík, m.	- alarm clock
vycházet, dur. vyjít, pct.	- to go (come) out ; to rise (sun)
polštář, m.	- pillow
měkký	- soft
pod dekou	- under the blanket
zívat	- to yawn
protahovat (se)	- to stretch (oneself) out
koberec, m.	- carpet, rug
na koberci	- on the rug
pantofel, nom.pl.: pantofle	- slipper, houseshoe
svlékat (se)	- to undress (oneself), to take off clothes
pyžama, n., indeclinable or pyžamo, n.	- pajamas
brát si (na sebe)	- to put on
župan, m.	- dressing gown, robe
půjdu	- I'll go

OTÁZKY

Kolik je hodin ?
Je ráno nebo večer ?
Co dělá pan Novák ?
Co stojí vedle postele ?
Co stojí na nočním stolku ? (on the bedside table)
Co dělá budík ?
Co vidíme skrz okno ?
Vstává pan Novák rád ?
Co má pod hlavou ?

L. 71

Kterou ruku má venku ?
Jaký je polštář ?
Je pod dekou teplo ?
Proč musí pan Novák vstávat ?
Co dělá pak pan Novák ?
Kterou nohu má z postele venku ?
Co leží na zemi vedle postele ?
Co leží na koberci ?
Co si obouvá pan Novák ?
Co si svléká potom ?
Co si bere na sebe ?
Kam asi půjde ?

OBMĚNY
(VARIATIONS)

a. Student vypravuje, co dělá pan Novák.

b. Student se ptá druhého studenta, kolik je hodin, atd.

c. Student vypravuje, co sám dělá, dělal, bude dělat.

READING

Mnoho lidí dělá plány, jak se dostat na Západ do svobodného světa, ale jen málo jich má to štěstí, příležitost, nebo odvahu udělat poslední krok.

Když je člověk sám, není to tak těžké, ale když má rodinu a nechce žít bez ní, trvá to někdy mnoho měsíců, než jsou přípravy hotové.

Možná, že jste četli, jak se jedna taková česká rodina dostala do Německa, když muž udělal ze dřeva a ze starého železa vůz, který vypadal jako tank. Hlídky myslily, že to je vojenský tank, který jede na cvičení, a žádná z nich neměla podezření, že řidič do něho naložil celou svou rodinu a několik přátel.

Několik jiných rodin děkuje za to, že jsou dnes zase svobodné, odvaze strojvůdce osobního vlaku, který nezastavil, když přijížděl na nádraží do Chebu, ale jel dál přes hranice do Německa.

Zvláštní cestu měl jeden mladý muž. Sedl si do bedny, kterou jeho firma naložila do vlaku na Západ. Když se vlak konečně dostal až do Hamburku a dělníci z něho začali skládat zboží, slyšeli z jedné bedny hlas, který prosil: "Vodu, vodu !"

Rychle bednu otevřeli a vyndali z ní mladého muže, který byl tak slabý, že nemohl ani stát. Když mu dělníci řekli, kde je a že se jich nemusí bát, byl zase brzy v pořádku.

L. 71

HOMEWORK

During the war they sent Novák to a concentration camp.

He was there for several years.

The Allies made air raids on the factories which were around the camp.

A group of prisoners from the camp went to repair the tracks which led to the factories.

The prisoners weren't afraid of the air raids because, when there was an air raid, they had to return to camp.

But the guards were afraid of them.

They had little to eat.

They received only spoons and forks to eat with, but many prisoners had their own knives.

They had reveille while it was still dark.

When someone got up late, he didn't have enough time to get washed and eat breakfast.

Then there was the morning formation.

From the group which went to repair the tracks, Novák got into a factory, where he worked as a mechanic.

There were five Czechs there besides himself.

THE GENITIVE OF PERSONAL PRONOUNS.
Genitiv osobních zájmen.

Sing.

		un-emph.		un-emph.		un-emph.			un-emph.
nom.	já		ty		on		ona	ono	
gen.	mne	mě	tebe	tě	jeho	ho	jí	jeho	ho
dat.	mně	mi	tobě	ti	jemu	mu	jí	jemu	mu
acc.	mne	mě	tebe	tě	jej jeho	ho	ji	je	

Plural

nom.	my	vy	oni ony ona
gen.	nás	vás	jich
dat.	nám	vám	jim
acc.	nás	vás	je

Reflexive Pronoun:
Zvratné zájmeno:

nom.	----	
gen.	sebe	
dat.	sobě	si
acc.	sebe	se

These forms of the reflexive pronoun are the same for all persons, singular or plural

NOTE : The forms jeho jí jich
change to něho ní nich , when preceded by a preposition.

Ptal jsem se jich.	I asked them.
Vím to od nich.	I know it from them.

NOTE : In colloquial language něj is used for masculine and neuter with prepositions.

Stál jsem vedle něj.	I stood next to him.
Tam je auto a vedle něj je motocykl.	There´s a car over there and next to it is a motorcycle.

Examples

On se mě ptal.	He asked me.
On se tě nebojí.	He isn´t afraid of you.
Ona se ho držela.	She was holding on to him.
On se jí držel.	He was holding on to her.
Ona se držela jeho a on se držel jí.	She was holding on to him and he was holding on to her.
Nevšiml si nás.	He didn´t notice us.
Na co se vás vyptávali ?	What did they ask you about ?
Bylo jich tam moc.	There were lots of them there.
Dělali to beze mne.	They did it without me.
Kdo seděl vedle tebe ?	Who was sitting next to you ?
Podle něho to není pravda.	According to him that isn´t true.
Má pistoli, ale nemá do ní náboje.	He has a pistol, but he has no ammunition for it.
Je tam cvičiště a kolem něho vede cesta.	There´s a drill ground there and around it there´s a road.
Kromě nás tam nebyl nikdo.	There was nobody there besides us.
Ví to od vás.	He knows it from you.
Byl jsem u nich.	I was at their place.
Nemám u sebe peníze.	I don´t have any money on me.
Vedle sebe měl tlumočníka.	At his side he had an interpreter.
Kolem sebe jsme viděli několik nepřátelských vojáků.	Around us we saw several enemy soldiers.
To nemá ze sebe.	That´s not his own idea.

VOCABULARY

bezpečnostní	- safety, security (adj.)
budíček, gen.sg.: -čka or -čku, m.	- alarm clock; the morning call of the bugle, reveille
fajfka, f. (coll.) = dýmka (lit.)	- (smoking) pipe
koncentrační	- concentration (adj.)
lžíce, f.	- spoon
mytí, n.	- washing
nálet, m.	- air raid
nůž, gen.sg.: nože, m.	- knife
okupace, f.	- (military) occupation
počítat	- to count, figure, reckon
pračka, f.	- washing machine
prádelna, f.	- laundry
skupina, f.	- group
spojenec, gen.sg.: -ce, nom.pl. -ci, m.	- ally
strach, gen.sg.: -u, m.	- fear
stráž, gen.sg.: -e, f.	- guard
tma, f.	- darkness
válečný	- war, warlike, wartime (adj.)
vězeň, gen.sg.: -ně, nom.pl.: -i or -ové, m.	- prisoner (not a POW)
vidlička, f.	- fork
vyndávat, dur. vyndat, pct.	- to take out
vzdávat se (+gen.), dur. vzdát se (+gen.), pct.	- to give up something
zajatec, gen.sg.: -tce, nom.pl.: -ci, m.	- prisoner (of war)
zbývat, dur. zbýt, pct.	- to be left over, to remain
divný, adj.	- strange; odd; queer

Fráze a idiomy.

ze začátku	- at the beginning
Mám smůlu.	- I have bad luck.
pracovní skupina	- detail
válečný zajatec	- POW
ranní nástup	- reveille (first formation of the day)
za tmy	- while it's dark

UPRCHLÍCI VYPRAVUJÍ

Č72

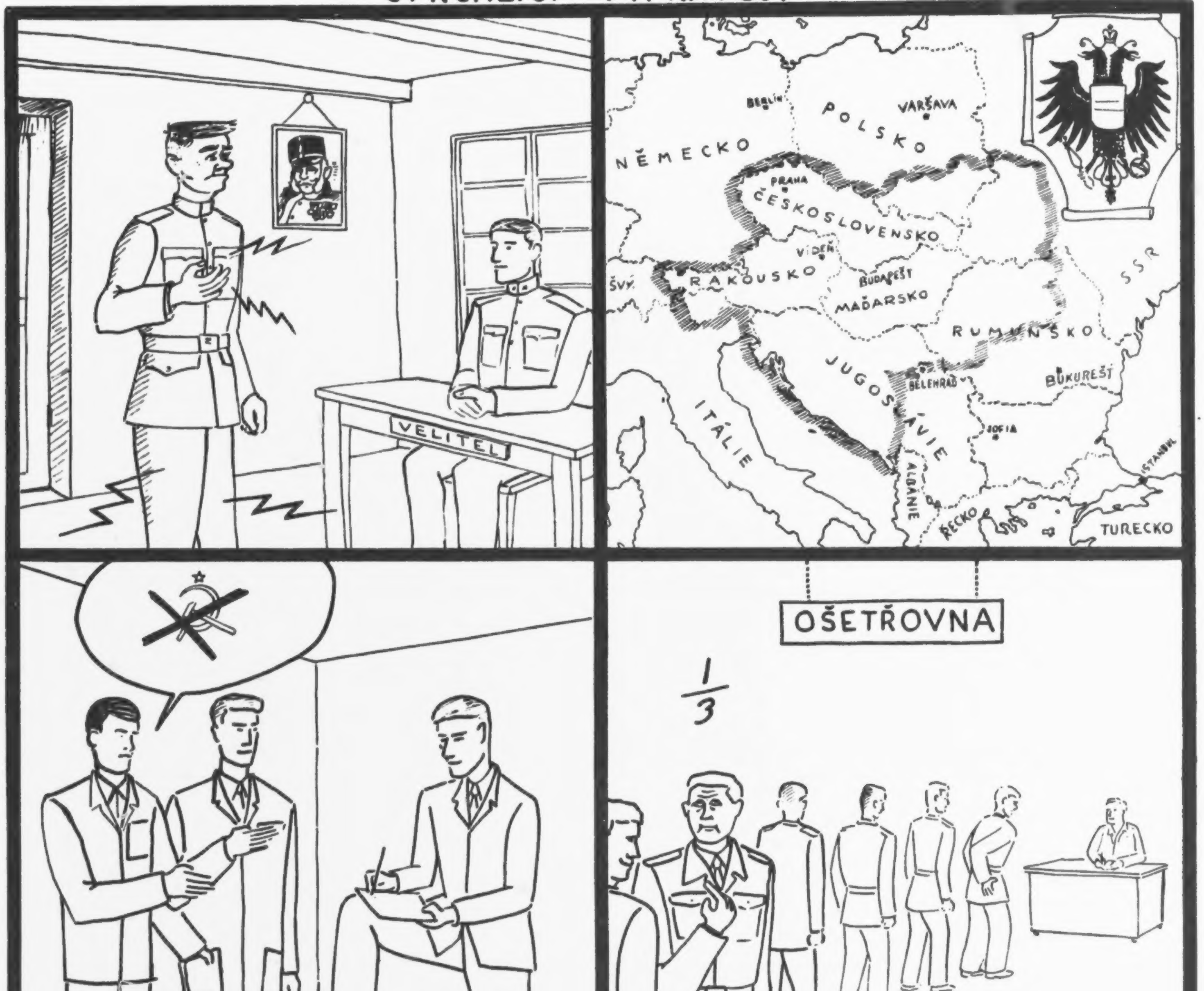
VELITEL
BERLÍN
VARŠAVA
POLSKO
NĚMECKO
PRAHA
ČESKOSLOVENSKO
VÍDEŇ
RAKOUSKO
ŠVÝ.
BUDAPEŠŤ
MAĎARSKO
SSR
RUMUNSKO
JUGOSLÁVIE
BĚLEHRAD
BUKUREŠŤ
ITÁLIE
SOFIA
ALBÁNIE
ŘECKO
ISTANBUL
TURECKO
OŠETŘOVNA
1/3
PRAHA
4%
NEMOCNICE
ZACHOVEJTE ČISTOTU

Lesson 72

Uprchlíci vypravují

Dobrý voják Švejk, kterého tak trochu znáte z prvního dílu této knihy, znal všechny triky, jak se vyhnout práci. Nebyl hrubý, ale klidně se díval svým velitelům do očí a stěžoval si, že dostal hrozné bolesti do obou nohou, do kolenou, do ramenou nebo do prsou, a že proto nemůže dělat, co od něho chtějí. A když to nešlo jinak, naschvál kazil všechno, co vzal do rukou. To byly jeho prostředky boje proti armádě.

To bylo za Rakouska.

Dva mladí uprchlíci vypravovali newyorským novinářům, jak se někteří vojáci brání sovětskému duchu armády a komunismu.

Ošetřovny jsou plné simulantů, kteří předstírají, že jsou nemocní.

Od čtyř útvarů jedné posádky byla jeden čas nemocná celá třetina vojáků. Nebyli opravdu nemocní - jen to uměli dělat.

Jeden velitel dostal rozkaz, že do tří dnů nesmí být nemocných víc než čtyři procenta. Měli jste vidět, jak rychle doktoři posílali z nemocnice zpátky do ubikací i ty vojáky, kteří byli opravdu marodi.

Když jsou u některé roty věci opravdu moc zlé, pošle tam Obranné zpravodajství (OZ) svého špeha, který musí předstírat, že je obyčejný voják.

Newyorští novináři slyšeli od obou mladých mužů různé další zajímavé podrobnosti.

Některé podrobnosti tohoto článku
jsme vzali z přehledu tisku, který
vydává "Výbor pro svobodnou Evropu".

L. 72

OTÁZKY K TEXTU 72

1. Odkud znáte Švejka?
2. Jaké triky znal?
3. Komu se díval klidně do očí, když si stěžoval?
4. Na co si stěžoval?
5. Co dělal, když to nešlo jinak?
6. V které době to bylo?
7. Co vypravovali uprchlíci novinářům?
8. Čeho jsou ošetřovny plné?
9. Co předstírá mnoho vojáků?
10. Kolik vojáků bylo nemocných u těch čtyř útvarů?
11. Jaký rozkaz dostal velitel?
12. Koho posílali doktoři z nemocnice?
13. Která organizace posílá špehy k rotám?
14. Kdy tam posílá špeha?
15. Co předstírá takový špeh?
16. Co ještě slyšeli novináři?
17. Odkud jsou některé podrobnosti tohoto článku?
18. Co vydává Výbor pro svobodnou Evropu?

INTERPRETING EXERCISE

B - kapitán Brown
J - Jarka Beran
M - Míla Beranová, sestra Jarky Berana
Místo a situace : Kapitán Brown se už vrátil z dovolené a pracuje jako obyčejně. Právě vyslýchá nějakého mladého chlapce a děvče. Je to Jarka Beran a jeho sestra Míla.

B.: Now tell me, where are your father and mother ?
J.: Nevím. Naposled jsme je viděli dnes brzy ráno u toho lesa, kde na nás vojáci stříleli.

B.: When was that exactly ?
J.: To vám nemůžu přesně říct. Co myslíš, Mílo ?
M.: To mohlo být tak okolo čtyř hodin ráno, protože od dvou do tří jsme odpočívali u toho malého nádraží. Maminka už nemohla.

B.: How do you know the time so exactly ?
M.: Tatínek se díval na hodinky a řekl, že jsou dvě, a potom jsme asi hodinu seděli, než jsme šli zase dál.
J.: Míla má pravdu. Tatínek ještě řekl, že už nemáme daleko a že do čtyř budeme jistě přes hranice.

B.: Where were your parents when the patrol started shooting ?
J.: Tatínek šel první, potom maminka, a Míla a já jsme šli vzadu vedle sebe. Nemohl jsem jít tak rychle jako oni. Byl jsem dva měsíce marod a taky jsem nesl kufr.

B.: Did you see the way clearly ?
M.: Ne moc jasně, ale stačilo nám to.

B.: How do you know that the men who were shooting at you were soldiers ?
J.: Já jsem jednoho viděl. Ten druhý měl nějaké ostré světlo a svítil tatínkovi do očí. Ten první šel proti němu.

B.: Didn´t they see you ?
J.: Ne hned. Vedle cesty byla vysoká tráva. Leželi jsme tam a čekali jsme, co bude.

B.: Were there only two ?
M.: Já jsem jich víc neviděla.

B.: What did they do ?
M.: Nevím, co se stalo. Slyšela jsem jen dvě nebo tři rány z pušky a pak ten voják přestal svítit a maminka volala : "Děti, utíkejte !"

L. 72

J.: Utíkali jsme k lesu, jak rychle jsme mohli. Slyšeli jsme ještě několik ran a pak bylo ticho.

B.: What did you do then ?
J.: Čekali jsme až do světla. Báli jsme se jít z lesa ven a tak jsme šli pořád podle kraje+ směrem, kde jsme myslili, že je naše cesta. Vyhýbali jsme se světlým místům. Tatínka a maminku jsme nikde neviděli.
M.: A najednou jsme z obou stran slyšeli vaše vojáky. Co bylo potom, už víte.

B.: Do you think that your father defended himself ?
M.: Jistě. Tatínek je starý voják, a tak hned se nebojí. Já vím, že strýček Antonín nám vypravoval, jak u Dunkirku byl jednou sám proti třem a dostal se z toho.
J.: Tatínek tam byl raněný do prsou.

B.: Was your father with (u) the British army ?
J.: Ano, on je kapitán, jako vy.

B.: Were you and your mother home during the war ?
M.: Ano. Jenom tatínek byl pryč. Nás dali nacisti do tábora, kde bylo moc takových rodin jako naše.
J.: Bylo tam taky hodně dětí z našeho města, hlavně děvčat.

B.: Where do you think your parents are now ?
M.: Já doufám, že těm vojákům utekli. Možná, že nás teď někde hledají.

B.: We hope so, too.
J.: Maminka nemůže chodit moc rychle. Dostala revma++ do ramenou a do kolenou, protože musela pracovat celou válku venku.

+ kraj, gen.sg.: -e, m.	- edge; region
++ revma (coll.)	- rheumatism
britský	- British
ostré světlo	- bright light

HOMEWORK

Several refugees told some New York newspapermen many details of the life of political prisoners.

According to them, the majority of the nation is waging a defensive fight against Communism. A large percentage of people defend themselves against the brutal means which the Counter-Intelligence Organization employs against everyone whom they don´t trust.

The resistance against the regime is strong not only among (=u) the civilian population but also in the (=u) army.

The commander of one infantry company reported that a full third of his men pretended sickness+ and he had to send them back into the barracks. Everybody knew that they were malingerers and that they were spoiling the spirit of others, but even the doctors helped them.

From the second volume of the Review of the Press ++ which the Press Bureau issued toward the end of last week, we learn that many factories have the same problems.

There were never so many bad eyes, ears, chests, knees and shoulders as there are now. The workers do this on purpose. It´s their way of showing their true+++ opinion.

+ nemoc, f. - sickness
++ tisk, m. - press
+++ pravý, adj.- true
komunismus, gen. komunismu - communism

L. 72

GRAMMAR NOTES

DUAL

In old Czech, besides the singular and plural numbers, there was the dual number denoting two persons or things.

In modern Czech a few dual forms are still in use, mostly for words denoting parts of the body, human or animal.

THUS:

Nom. Sing.	Gen. Dual	Gen. Pl.
ruka	rukou	
noha	nohou	or noh
prsa (pl.)	prsou	
koleno	kolenou	or kolen
rameno	ramenou	or ramen
oko	očí	
ucho	uší	

The above genitive forms, dual or plural, are used of parts of the body, human or animal.

Otherwise, regular genitive plural forms are used :

	Gen. Pl.
hand (as a directional sign)	ruk
leg (of a table)	noh
joint (of a pipe)	kolen
fork (of a river)	ramen
snare (loop)	ok
(pot) handle	uch

Examples

Dejte mu to do vlastních rukou !	Give it to him in his own hands !
U nohou měl zavazadlo.	At his feet he had his luggage.
Byl raněn do prsou.	He was wounded in the chest.
Kolem kolenou měl deku.	He had a blanket around his knees.
Spadlo mu to s ramenou.	It fell off his shoulders.
Barva očí.	Color of eyes.
Z uší mu tekla krev.	Blood was running out of his ears.

Regular plural forms are used if these words do not denote parts of the body :

Kolik noh má ten stůl ?	How many legs does that table have ?

Kolik

The form kolik in the nominative and accusative form :

NOM.	Kolik jich je ?	How many are there of them ?
ACC.	Kolik nákladních aut jste viděl ?	How many trucks did you see there ?

In other cases the form kolika is used :

DAT.	Kolika lidem jste to řekl ?	How many people did you say that to ?
	Ke kolika lidem jste šel ?	How many people did you go to ?
GEN.	Od kolika lidí jste to slyšel ?	How many people did you hear that from ?

Dva

The genitive of

dva, dvě	is dvou
oba, obě	obou
tři	tří
čtyři	čtyř

Examples

do dvou dnů	within two days
do dvou neděl (týdnů)	within two weeks
ze dvou míst	from two places
kolem tří měsíců	around (about) three months
skupina čtyř civilistů	a group of four civilians
Byl raněný do obou rukou.	He was wounded in both hands.

Declension of oko and ucho:

Sing.		Dual	Plural
1. nom.	oko	oči	oka
2. gen.	oka	očí	ok
3. dat.	oku	očím	okům
4. acc.	oko	oči	oka
6. loc.	oku	očích	okách
7. ins.	okem	očima	oky

Sing.		Dual	Plural
1. nom.	ucho	uši	ucha
2. gen.	ucha	uší	uch
3. dat.	uchu	uším	uchům
4. acc.	ucho	uši	ucha
6. loc.	uchu	uších	uchách
7. ins.	uchem	ušima	uchy

VOCABULARY

boj, m.	- fight
bránit, dur.	- to defend
bránit se	- to defend oneself
díl, m.	- part; volume of a book
duch, m.	- spirit, ghost; spirit - morale
hrubý	- rough, coarse, rude
kazit, dur.	- to spoil
koleno, n.	- knee
komunismus,gen.sg.: komunismu, m.	- Communism
marod, m. (slang)	- a sick person
naschvál, adv.	- on purpose, deliberately
newyorský	- New York (adj.)
novinář, m.	- newspaperman, journalist
obranný	- defense (adj.), defensive
oko, n.; nom. pl.: oči,f.	- eye
podrobnost, gen.sg.: -i, f.	- detail
procento, n.	- per cent
prostředek, m.	- means (of); center, middle
prsa, n.pl.	- chest, breast
předstírat	- to pretend
přehled, m.	- review, summary
Rakousko, n.	- Austria
rameno, n.	- shoulder
simulant, m.	- malingerer
Slovák, m.	- (male) Slovak
třetina, f.	- a third
ubikace, f.	- quarters
ucho, n.; nom.pl.:uši, f.	- ear
uprchlík, m.	- refugee
vyhýbat se, dur.	- to avoid
vyhnout se, pct.	
vypravovat, dur.	- to tell, narrate
zpravodajství, n.	- intelligence, gathering etc. of information

Fráze a idiomy.

Nejde to jinak.	- There´s no other way. It can´t be done in any other way. There´s nothing left but ....
jeden čas	- at one time (formerly)
do dvou dnů	- within two days
Obranné zpravodajství (OZ)	- Counter-Intelligence Organization

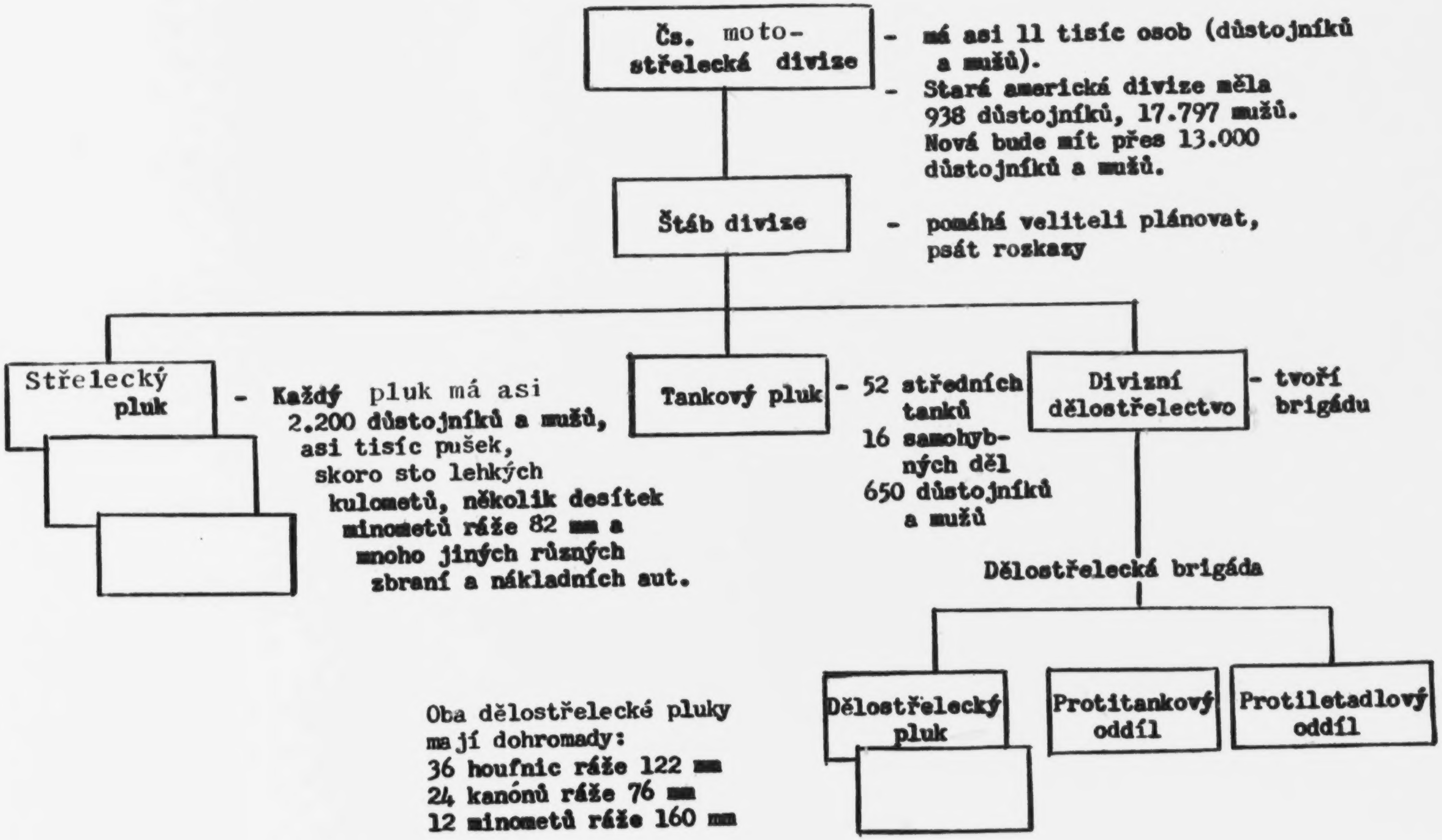
Čs. moto-střelecká divize
Štáb divize
Střelecký pluk
Tankový pluk
Divizní dělostřelectvo
Dělostřelecká brigáda
Dělostřelecký pluk
Protitankový oddíl
Protiletadlový oddíl

Čs. motostřelecká divize - má asi 11 tisíc osob (důstojníků a mužů).
- Stará americká divize měla 938 důstojníků, 17.797 mužů. Nová bude mít přes 13.000 důstojníků a mužů.

Štáb divize - pomáhá veliteli plánovat, psát rozkazy

Střelecký pluk - Každý pluk má asi 2.200 důstojníků a mužů, asi tisíc pušek, skoro sto lehkých kulometů, několik desítek minometů ráže 82 mm a mnoho jiných různých zbraní a nákladních aut.

Tankový pluk - 52 středních tanků
16 samohybných děl
650 důstojníků a mužů

Divizní dělostřelectvo - tvoří brigádu

Oba dělostřelecké pluky mají dohromady:
36 houfnic ráže 122 mm
24 kanónů ráže 76 mm
12 minometů ráže 160 mm

Mimo tyto hlavní zbraně divize má:
pro průzkum - průzkumný prapor
pro spojení - spojovací prapor
pro stavění překážek, minových polí, ničení, atd. - ženijní prapor
Pro zásobování a odsun raněných má divize jednotky služeb

Lesson 73

Motostřelecká divize.

Motostřelecká divize je jednotka, která má nejen pěchotu, ale i dělostřelectvo, tanky a jiné zbraně. Proto taková divize může dobře bojovat sama.

Organizace divize:

a) Divizi velí generál - velitel divize. Jemu pomáhá štáb.

b) Pěchota, dělostřelectvo a tanky bojují. Žádná z těchto zbraní nebojuje sama, protože velitel divize z pěchoty, dělostřelectva a tanků tvoří bojové skupiny, které bojují pohromadě. Ženijní, spojovací a průzkumné jednotky patří k těmto bojovým skupinám.

c) Divize, když bojuje,potřebuje munici, vojáci musí jíst a někdo musí vozit zásoby, opravovat motorová vozidla, starat se o nemocné a raněné, a to je funkce služeb.

Týlové služby divize jsou:

Intendanční služba,která se stará o peníze, jídlo a výstroj.
Zbrojní služba, která má zásoby munice a opravuje zbraně.
Zdravotnická služba, která se stará o raněné a nemocné.
Dopravní služba, která dopravuje zásoby a opravuje motorová vozidla.

Podívejte se teď na náčrt divize. Uvidíte tam, z jakých jednotek se skládá a kolik mužů a jaké zbraně mají tyto jednotky.

OTÁZKY K TEXTU.

1. Co má motostřelecká divize?
2. Může divize bojovat sama?
3. Kdo velí divizi?
4. Kdo pomáhá veliteli divize?
5. Které zbraně má divize?
6. Jaké zbraně má střelecký pluk?
7. Bojují ty zbraně samy?
8. Z čeho se skládají bojové skupiny?
9. Které jednotky patří k bojovým skupinám?
10. O co se starají služby?
11. Které jsou týlové služby divize?
12. O co se stará intendanční služba?
13. O co se stará zbrojní služba?
14. O co se stará zdravotnická služba?
15. O co se stará dopravní služba?
16. Kolik důstojníků a mužů má čs. divize?
17. Co dělá štáb divize?
18. Kolik důstojníků a mužů má střelecký pluk?
19. Kolik má pluk pušek?
20. Které jiné zbraně má střelecký pluk?
21. Jaké tanky má tankový pluk?
22. Kolik má tankový pluk důstojníků a mužů?
23. Z čeho se skládá dělostřelecká brigáda?
24. Kolik má dělostřelecký pluk houfnic?
25. Jaké ráže?
26. Kolik kanónů? Jaké ráže?
27. Kolik minometů? Jaké ráže?
28. Co má divize pro průzkum?
29. Co má divize pro spojení?
30. Co má divize pro stavění překážek?
31. Co ještě dělá ženijní prapor?
32. Kdo se stará o zásobování?
33. Kdo se stará o odsun raněných?

INTERPRETING EXERCISE

Včera vyslýchal kapitán Brown dvě děti : Jarku Berana a jeho sestru Mílu. Od obou dětí se dověděl několik podrobností z jejich cesty přes hranice. Američtí vojáci je viděli včera brzy ráno u lesa na sever od Selbu. Děti byly samy, bez rodičů.

Dnes ráno budeme slyšet, co se stalo jejich mamince a tatínkovi.

Brown Don't cry, Mrs. Beran, everything will be O.K. Your husband isn't too seriously wounded and he'll be out of the hospital sooner than you think ... Tell me now, how did you get him over the border ? Tell me everything from the beginning !

Beranová Byly asi čtyři hodiny včera ráno, když jsme se blížili k hranicím. Muž říkal, že nám už zbývá jen pět nebo šest set kroků a budeme mimo nebezpečí. Děti šly vzadu. Najednou jsem ze tmy slyšela: "Stůj, kdo tam ?"

Brown Did you see the person who called ?

Beranová Nejdříve jsem neviděla nikoho. Muž se zastavil a vyndal z kapsy pistoli. Potom jsem viděla ostré světlo a vojáka, který se blížil proti nám.

Brown What did your children do ?

Beranová Děti utíkaly skrz vysokou trávu k lesu a ten voják na ně střílel. Když to můj muž viděl, začal taky střílet. Potom jsem cítila ránu[1] do hlavy a dál nevím, co bylo.

Brown When did you regain consciousness[2] ?

Beranová Už začínalo být světlo. Nevím, jak dlouho jsem byla bez sebe[3]. Ale jistě aspoň 15 nebo 20 minut.

Brown Was your husband there ?

Beranová Viděla jsem ho ležet asi dvacet kroků ode mne. Nehýbal se a vypadal jako mrtvý. O trochu dál leželi oba vojáci.

Brown What did you do then ?

Beranová Chtěla jsem jít k němu, ale nohy mě nechtěly nést. Udělala jsem jen krok nebo dva a zase jsem padla. Teprve za chvíli jsem dostala dost síly, dala jsem si okolo hlavy obvaz a pak jsem šla pomoct Jaroušovi.

---

1) rána, gen.sg.: -y, f. = blow
2) Kdy jste přišla k sobě ? = When did you come to?
3) být bez sebe = to be unconscious
plakat - to cry (weep)
neplačte! - don't cry!

L. 73

Brown So you knew that you were wounded too ?
Beranová Ano, ale moc mě to nebolelo. Já mám tvrdou hlavu.

Brown How did you get your husband across the border ?
Beranová Věděla jsem, že nejsme daleko od hranic, a tak jsem ho nesla vždycky deset nebo dvacet kroků až do toho lesa, kde jste nás našli1).

---

1) našel jsem = I found

READING EXERCISE

101, 105, 109, 112, 129, 150, 167, 199, 200, 202, 206,
222, 299, 300, 333, 348, 350, 367, 399, 401, 402, 411,
429, 463, 488, 503, 505, 525, 555, 595, 610, 613, 677,
698, 731, 752, 777, 807, 828, 888, 919, 929, 999, 1.000

1.005, 1.010, 1.029, 1.100, 1.200, 1.300, 1.400, 1.492,
1.526, 1.620, 1.776, 1.848, 1.812, 1.865, 1.914, 1.938,
1.941, 1.948, 2.100, 4.556, 5.736, 9.825

10.100, 14.320, 20.000, 30.000

100.000, 500.000, 900.000, 1,000.000, 8,000.000, 162,000.000

L. 73

HOMEWORK

During the last war I had four very good friends. Each one of us served with (u) a different unit of the First Czechoslovak Brigade.

Gustav served with the 1st tank battalion, Mirek was with the artillery battalion, Slávek was an M.P., Rudolf served with the HQ Company, and I was with the Medical Service.

The first part of the war we were all together at Division Headquarters, but later we received special training and each of us went to another unit.

Our units were not far from each other[+], but the transportation situation was so bad that we saw each other only seldom[++].

Our brigade was an independent[+++] unit which had its own rear echelon: the Quartermaster Corps, Ordnance Corps, Medical Corps and Transportation Corps. We also had our own Signal Corps and Engineer Battalion and reconnaissance, antitank and antiaircraft battalions.

I don´t know now how many tanks and self-propelled guns there were.

When I studied the chart of a Czechoslovak infantry division I saw that the names of the units are almost the same. Some numbers of course are not fixed and the organization is a little different.

The headquarters of a Czechoslovak infantry division also has a chemical warfare company besides other auxiliary units. We didn´t have that.

The American organization is quite different and I can´t always translate the terms exactly, but I hope that I gave you at least a little material which you can use at some other time.

[+] from each other - od sebe
[++] to see each other - vidět se
[+++] independent - samostatný

0	nula
1	jeden, jedna, jedno
2	dva, dvě, dvě
3	tři
4	čtyři
5	pět
6	šest
7	sedm (pron.: sedum)
8	osm (pron.: osum)
9	devět
10	deset

11	jedenáct
12	dvanáct
13	třináct
14	čtrnáct
15	patnáct
16	šestnáct
17	sedmnáct (pron.: sedumnáct)
18	osmnáct (pron.: osumnáct)
19	devatenáct
20	dvacet

21	dvacet jeden	nebo	jedenadvacet nebo jednadvacet (colloq.)
22	dvacet dva	"	dvaadvacet
23	dvacet tři	"	třiadvacet
24	dvacet čtyři	"	čtyřiadvacet
25	dvacet pět	"	pětadvacet
26	dvacet šest	"	šestadvacet
27	dvacet sedm	"	sedmadvacet
28	dvacet osm	"	osmadvacet
29	dvacet devět	"	devětadvacet

20	dvacet
30	třicet
40	čtyřicet

50	padesát
60	šedesát
70	sedmdesát (pron.: sedumdesát)
80	osmdesát (pron.: osumdesát)
90	devadesát

100	sto (jedno sto)
200	dvě stě
300	tři sta
400	čtyři sta

500	pět set
600	šest set
700	sedm set
800	osm set
900	devět set

101	sto jedna
102	sto dvě
103	sto tři
111	sto jedenáct
120	sto dvacet

131	sto třicet jedna nebo sto jednatřicet
190	sto devadesát
365	tři sta šedesát pět (tři sta pětašedesát)
999	devět set devadesát devět (devět set devětadevadesát)

L. 73

1000	tisíc (jeden tisíc)
2000	dva tisíce
3000	tři tisíce
4000	čtyři tisíce
5000	pět tisíc
6000	šest tisíc
10.000	deset tisíc
11.000	jedenáct tisíc
20.000	dvacet tisíc
100.000	sto tisíc
200.000	dvě stě tisíc
500.000	pět set tisíc
750.000	sedm set padesát tisíc
1,000.000	milión (jeden milión)
2,000.000	dva miliony
4,000.000	čtyři milióny
5,000.000	pět miliónů

1001	tisíc jedna
1050	tisíc padesát
1100	tisíc jedno sto (jedenáct set)
1200	tisíc dvě stě (dvanáct set)
1300	tisíc tři sta (třináct set)
1400	tisíc čtyři sta (čtrnáct set)
1500	tisíc pět set (patnáct set)
1600	tisíc šest set (šestnáct set)
1700	tisíc sedm set (sedmnáct set)
1800	tisíc osm set (osmnáct set)
1900	tisíc devět set (devatenáct set)
2000	dva tisíce
2100	dva tisíce jedno sto
2900	dva tisíce devět set

An alternate spelling of milión is milion.

Jeden The declension of jeden, jedna, jedno is the same as that of ten, ta, to.

Counting When counting without naming the counted object (one, two, three, four, etc.), there are three alternatives for the first two numerals in Czech.

The alternatives are interchangeable, with individual preferences :

jeden, dva, tři ....
jedna, dvě, tři ....
jedna, dva, tři ....

Jedenáct set The alternative forms:

jedenáct set for tisíc jedno sto (1100)
dvanáct set for tisíc dvě stě (1200)

are used only up to devatenáct set (1900).

The only way to say 2100, 2200, etc. is dva tisíce jedno sto, dva tisíce dvě stě, etc.

Miliarda

In American usage:		In Czech usage:
billion (1,000,000,000)	=	miliarda (1.000,000.000)
trillion (a thousand billion)	=	bilion (tisíc miliard)

Symbols Note the usage of comma and period: 1,000.000
21.000

Note the written symbol for 1 = 1
and for 7 = 7

Genitive of the Counted Object

The counted object with the numerals from 5 up is in the genitive case, and the verb is in the neuter singular.

a) if the numeral is in the nominative
b) if the numeral is in the accusative
c) and, of course, if the numeral is in the genitive:

Examples to a)

Kolik je tam vojáků ?
Tam je jeden voják.
Tam jsou dva vojáci.
Tam jsou tři vojáci.
Tam jsou čtyři vojáci.
Tam je pět vojáků.
Tam je šest starých vojáků.
Tam je těch sedm vojáků.
Je jich tam osm.
Bylo nás tam devět.
Tam bylo těch deset starých vojáků.

Tam bylo jedenáct vojáků.
Čtyři byli důstojníci
a sedm jich bylo poddůstojníků.
Někteří byli staří a někteří
mladí. Těch mladých tam bylo
osm, a čtyři byli staří.

Vidělo to asi patnáct vojáků.
Přišlo jich asi třicet.
Dvanáct jich bylo nemocných.

The last digit determines which case is used :

Byl tam dvacet jeden voják. (rarely used)
Bylo tam jednadvacet vojáků.

Byli tam dvacet dva vojáci.
Bylo tam dvaadvacet vojáků.

Byli tam dvacet čtyři vojáci.
Bylo tam čtyřiadvacet vojáků.

Bylo tam dvacet pět vojáků.
Bylo tam pětadvacet vojáků.

Examples to b)

On má jednoho vojáka.
On má dva vojáky.
On má tři vojáky.
On má čtyři vojáky.
On má pět vojáků.
On má dvacet vojáků.
On má 200 vojáků.
Potřebujeme asi třicet pušek.

The accusative of numerals from 2 up is the same as the nominative:

dva, dvě, tři, pět, šest, dvacet, sto etc.

Examples to c)

Slyšel jsem to od jednoho vojáka.
od dvou vojáků.
od tří vojáků.
od čtyř vojáků.
od pěti vojáků.
od šesti vojáků.
od dvaceti vojáků.
od třiceti pěti vojáků.

Numerals from 5 up (except sto, tisíc, milion etc.) form the genitive, dative, locative and instrumental by adding -i to the stem:
pěti, devíti, deseti(or desíti), dvaceti sedmi, třiceti (třicíti), čtyřiceti (čtyřicíti), padesáti, devadesáti, sto padesáti pěti etc.

NOTE: If the numeral is in the dative, locative or instrumental, the counted object is in the respective case and not in the genitive.

Příklad: Řekl jsem to pěti vojákům (dative).

brigáda, f.	- brigade
boj, gen. sg.-e, m.	- fight
bojovat, dur.	- to fight
část, gen. sg. -i, f.	- part
dělostřelecký, adj.	- artillery
divise (pron.:-ze) or divize, f.	- division (mil. term.)
dopravní, adj.	- transportation, traffic
intendanční, adj.	- quartermaster
jednotka, f.	- unit
náčrt, gen. sg. -u, m.	- sketch, outline
oddíl, gen. sg. -u, m.	- detachment, unit; battalion
pohromadě	- together
raněný, gen. sg. -ého, m.	- wounded
samohybný	- self-propelled
skládat se z něčeho	- to consist of s.t.
skupina, f.	- group
spojovací	- connecting
stálý	- constant, fixed, permanent, stable
štáb, gen. sg. -u, m.	- staff
štábní	- staff (adj.)
tvořit	- to form
zbrojní, adj.	- armament, ordnance
ženijní, adj.	- engineer (mil. term)

Fráze a idiomy

protiletadlový oddíl	- antiaircraft battalion
protitankový oddíl	- antitank battalion
spojovací prapor	-- signal battalion
zdravotnický prapor	- medical battalion
žádná z těchto zbraní	- none of these branches
průzkumný prapor, m.	- reconnaissance batallion

Několik dalších slovíček a frází

odsun, gen. -u, m.	- evacuation
překážka, f.	- obstacle
chemický	- chemical
pomocný	- auxiliary, assistant
schéma, gen.sg.schématu, nom. pl. schémata	- chart
týl, -u, m.	- back of the neck, nape; rear, rear echelon
týlový, adj.	- rear, rear echelon
štábní rota	- Headquarters Company
rota bojových chemických látek	- chemical warfare company
zbraně a služby	- combat arms and technical services

DVANÁCTÝ ZÁPAS SEZONY

č74

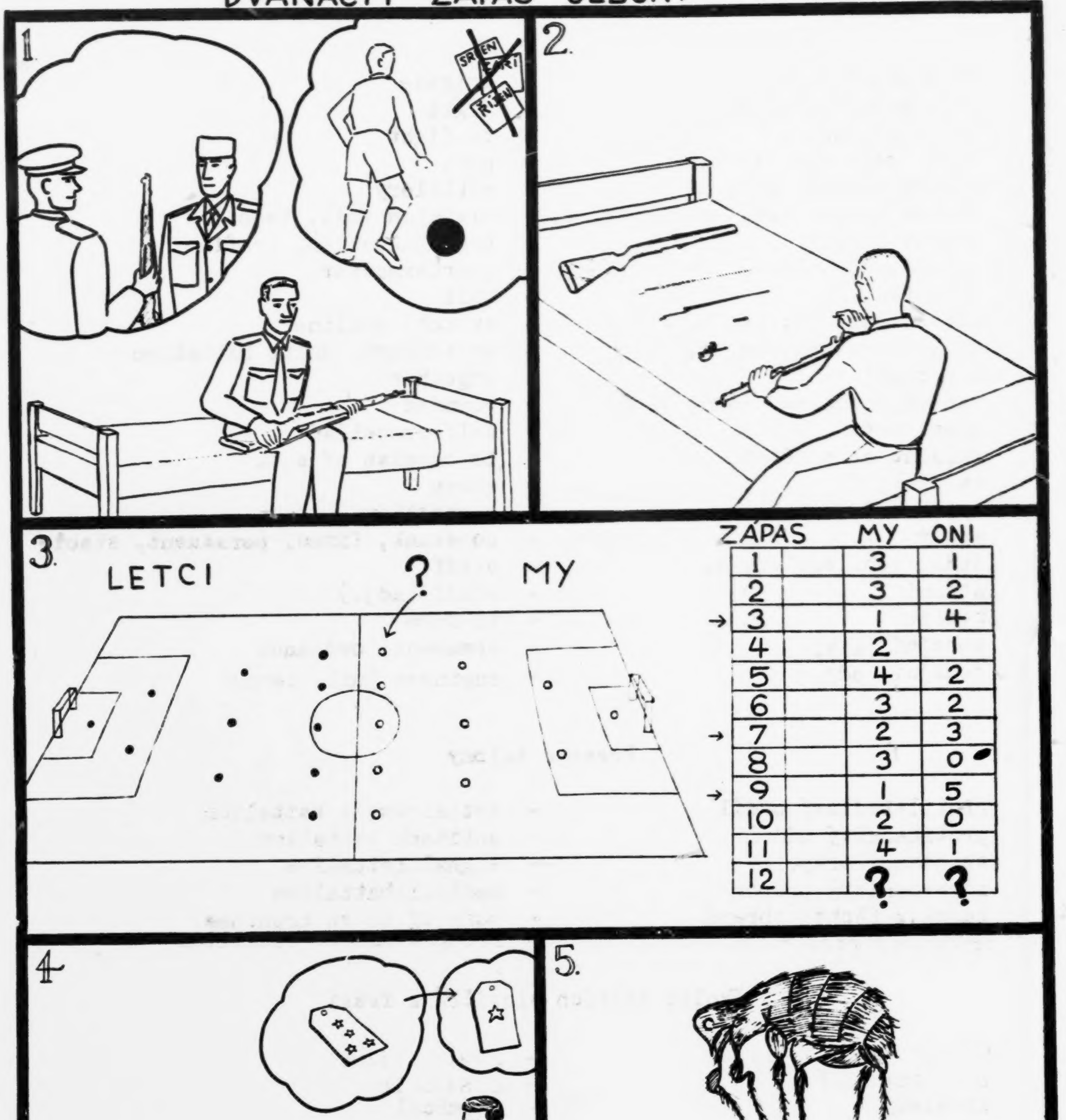
1.
SRPEN
ZÁŘÍ
ŘÍJEN
2.
3.
LETCI
?
MY
4.
5.
XVIII
STOLETÍ

	ZÁPAS		MY	ONI
	1		3	1
	2		3	2
→	3		1	4
	4		2	1
	5		4	2
	6		3	2
→	7		2	3
	8		3	0
→	9		1	5
	10		2	0
	11		4	1
	12		?	?

Lesson 74

Dvanáctý zápas sezóny

Vojín Miroslav Navrátil vzal do ruky svou pušku a posadil se na postel. Má vztek, že se vůbec narodil. První rota, u které slouží, měla odpoledne náhlou prohlídku zbraní. Dělal ji major Drábek. Major si dal ukázat pušky. Jedna se mu nelíbila. Prý nebyla dost čistá. Byla to ovšem ta, která patřila vojínu Navrátilovi.

Mir.:"Vy hrajete za náš pluk fotbal, že ano, soudruhu ?!"

Navr.:"Hraju pravé křídlo, soudruhu majore."

Mir.:"Tak si pamatujte, že nejdřív musíte mít čistou pušku. Pak teprve smíte jít hrát fotbal. Za trest ho teď nebudete hrát tři měsíce."

Vojín Navrátil sedí, rozebírá pušku,a je mu do pláče. Jeho mužstvo má pozítří hrát dvanáctý zápas sezóny, proti letcům. Bude to těžký boj. Navrátil čistí zásobník a říká si:

Navr.:"Koho oni asi v neděli dají na pravé křídlo ? Naši už prohráli tři zápasy - třetí, sedmý a devátý. Jestli nevyhrajem ten dvanáctý, půjdem dolů na šesté místo. To bude katastrofa."

Do místnosti jde desátník Růžička. Vojín Navrátil vstává a zdraví. Desátník povídá:

Růž.:"Pohov, soudruhu, a dělejte, ta puška se musí za chvíli lesknout. Ukažte hlaveň ! No, to jde. Až budete hotový, hlaste se kapitánu Pražákovi. Ten se pak půjde k majorovi zeptat, jestli vás nechá hrát. Ne k vůli vám, rozumíte, ale k vůli pluku. Letce musíte porazit, a bez vás to bohužel nejde."

Navr.:"Děkuju pěkně, soudruhu desátníku. Hned, jak to budu mít, budu se soudruhu kapitánovi hlásit. A když Pánbůh dá, porazíme v neděli letce 5 : 0."

Vojín Navrátil udělal rychlý pohyb a ukazuje desátníkovi, co chytil. Je to blecha. Desátník říká:

Růž.:"Pěkná ! Takové tady vojákům pijou krev už od osmnáctého století."

OTÁZKY K TEXTU.

1. Kam se posadil vojín Navrátil ?
2. Posadil se na postel ?
3. Čí pušku vzal do ruky ?
4. Má ten vojín vztek ?
5. Má vztek na život ?
6. Měla jeho rota prohlídku zbraní ?
7. Kdy měla jeho rota tu prohlídku ?
8. Byla ta prohlídka náhlá ?
9. Kdo dělal tu prohlídku ?
10. Jak se jmenoval ten major ?
11. Dal si major Drábek ukázat pušky ?
12. Kdo si dal ukázat pušky ?
13. Líbila se mu ta, která patřila vojínu Navrátilovi ?
14. Byla ta puška docela čistá ?
15. Proč se ta puška majoru Drábkovi nelíbila ?
16. Ptal se major Navrátila, jestli hraje fotbal ?
17. Za koho hraje vojín Navrátil fotbal ?
18. Hraje tam pravé křídlo ?
19. Musí mít vojín Navrátil pušku čistou ?
20. Co si má Navrátil pamatovat ?
21. Smí jít hrát, když puška není čistá ?
22. Jak dlouho nesmí hrát fotbal ?
23. Jaký trest dal major Navrátilovi ?
24. Kdo teď sedí a rozebírá pušku ?
25. Co rozebírá Navrátil ?
26. Je veselý ?
27. Komu je do pláče ?
28. Má jeho mužstvo pozítří hrát dvanáctý zápas ?
29. Kolikátý zápas mají hrát ?
30. Proti komu budou hrát ten dvanáctý zápas ?
31. Budou ten dvanáctý zápas hrát proti leteckému mužstvu ?
32. Bude ten zápas lehký ?
33. Čistí vojín Navrátil zásobník své pušky ?
34. Co čistí Navrátil ?
35. Ví, kdo v neděli bude hrát pravé křídlo ?
36. Koho dají na pravé křídlo ?
37. Prohráli už nějaký zápas ?
38. Kolik zápasů už prohráli ?
39. Prohrálo jeho mužstvo třetí, sedmý a devátý zápas ?
40. Které zápasy prohrálo jeho mužstvo ?
41. Chtějí vyhrát ten dvanáctý zápas sezony ?
42. Který zápas chtějí vyhrát ?
43. Půjde jeho mužstvo na šesté místo, když zase prohraje ?
44. Na které místo půjdou, když prohrajou ?
45. Bude to katastrofa pro mužstvo jeho pluku ?
46. Pro koho to bude katastrofa ?
47. Kdo jde do místnosti ?
48. Kam jde desátník Růžička ?

49. Vstává vojín Navrátil ?
50. Koho zdraví ?
51. Zdraví Navrátil desátníka Růžičku ?
52. Sedí nebo vstává ?
53. Musí se ta puška lesknout ?
54. Kdo to říká vojínu Navrátilovi ?
55. Dává si desátník ukázat hlaveň ?
56. Kdo si dává ukázat hlaveň ?
57. Komu ukazuje Navrátil hlaveň své pušky ?
58. Má se Navrátil hlásit kapitánu Pražákovi ?
59. Komu se má Navrátil hlásit ?
60. Má se mu hlásit, až bude hotový ?
61. Má se Navrátil hlásit kapitánovi hned teď, nebo až bude hotový ?
62. Půjde kapitán Pražák k majoru Drábkovi ?
63. Ke komu půjde kapitán Pražák ?
64. Zeptá se majora, jestli nechá Navrátila hrát ?
65. Na co se kapitán Pražák zeptá majora Drábka ?
66. Půjde tam kapitán k vůli Navrátilovi ?
67. Půjde tam k vůli pluku ?
68. Může mužstvo pluku vyhrát bez vojína Navrátila ?
69. Bez koho nemůžou vyhrát ?
70. Hraje Navrátil pravé křídlo tak dobře ?
71. Děkuje Navrátil desátníku Růžičkovi ?
72. Bude se hlásit kapitánovi, až bude práce hotová ?
73. Myslí, že porazí letce ?
74. Doufá, že je porazí 5 : 0 ?
75. Co chytil Navrátil ?
76. Chytil blechu ?
77. Pijou blechy vojákům krev ?
78. Jsou tam ty blechy od osmnáctého století ?
79. Od kterého století tam jsou ty blechy ?

L. 74

INTERPRETING EXERCISE

Místo	Kancelář kapitána Browna.
Čas	Asi 14 dní po výslechu1) paní Beranové.
Osoby	Kapitán Brown, četař Green a Jaroslav Beran (otec malého Jarky Berana a jeho sestry Míly).
Brown	I'm very glad that you're out of the hospital so soon, Mr. Beran. How's your wife and how are the children ?
Beran	Děkuju, pane kapitáne. Rodina je v pořádku. Však měli všichni dost těžkých dnů.
Brown	I liked your son Jarka very much. Is Jarka the same as Jaroslav ?
Beran	Ano. To je stejné jméno. Moje žena mi taky říká Jarka nebo Jarouš.
Brown	Your children told us that during the last war you were at Dunkirk. When was that ?
Beran	Ke konci čtvrtého a celý pátý rok války. 1944 a 1945. Sloužil jsem tam u první československé obrněné brigády.
Brown	How long were you there ?
Beran	Myslíte u Dunkirku, nebo u brigády ?
Brown	I mean with the brigade.
Beran	Od jednačtyřicátého roku, nebo jestli chcete vědět přesně datum, od 7. července2) 1941.
Brown	How did you get to England 3) ?
Beran	Z Francie přes Afriku4).
Brown	I thought that the majority of the Czechs and Slovaks left France in 1940.
Beran	A nemýlíte se, pane kapitáne. Byl jsem u první československé divize která držela frontu na východ od Paříže5). Byl tam takový chaos, že jeden nevěděl, co dělá druhý,a když jsme se konečně dostali z fronty na jih, byly všechny transporty do Anglie pryč. Byli jsme rádi, že jsme mohli do Afriky.
Brown	Did the whole 1st Czechoslovak division go to Africa ?
Beran	Ne. Jen malá část mé roty - 28 mužů nás bylo. My jsme byli poslední, protože jsme měli za úkol pomáhat krýt ústup. Někteří pak utíkali přímo do Španělska6).
Brown	What did you do there till 1941 ?
Beran	Nejdřív nás dali jako zajatce do tábora u Oranu, ale tam jsme byli

jen 4 dny. Pátého dne dali všechny Čechy do vězení - prý podle rozkazu z Berlína. Měli jsme mít soud, ale nakonec z toho nic nebylo. Za 6 měsíců nás poslali bez soudu na práci. Stavěli jsme silnice.

Brown Who helped you get away from there ?

Beran Nikdo. Každý odtamtud utíkal jak to šlo. Já jsem se dostal do Španělského Maroka[7] a do Tangeru, kde jsem se hlásil u úřadů. Potom už bylo všechno jednoduché.

---

po výslechu	- after the interrogation
1) výslech, gen.sg.: -u, m.	- interrogation, interview
2) červenec, gen.sg.:-nce, m.	- July
3) Anglie, f.	- England
4) Francie, f.	- France
Afrika, f.	- Africa
5) Paříž, gen.sg.: -e, f.	- Paris
6) Španělsko, gen.sg.: -a, n.	- Spain
7) Španělské Maroko	- Spanish Morocco

Však měli .... - They surely had ..., didn't they?

HOMEWORK

As a student I used to play soccer. We had two very good teams, all told, twenty-two students.

Each season we played ten games (matches). The last two years we won eighteen and lost only two.

We used to beat all the local schools, but we were never able to win against one school from another city.

I remember well my last game. It was a catastrophe. I played left wing and my friend Charles played left inside[1]. We were on the offensive from the first to the ninetieth minute, but we had no luck. We weren´t shooting well enough and their goalkeeper[2] caught everything.
We were leading two to nothing, but then our defense folded up (ceased to exist). In (za) ten minutes, they scored[3] four goals[4] and the second part of the match was equally bad. We lost eight to two. I don´t have to tell you how hopping mad we were[5].

We sat down[7] on the grass and we looked for the true reasons of our defeat. But all the words and weeping didn´t help. We couldn´t even say that the referee was against us.

An ambulance took our captain to the hospital. He lost some blood and was ill for fourteen days.

Since that time I haven´t played soccer anymore, and I don´t think I´ll play again. I have other worries now. I´m a soldier.

Last night our lieutenant asked me whether I was interested in some sport. I told him what I could do and that I wanted to play again. Then the lieutenant inspected my rifle. He didn´t like the barrel and ammunition clips. They didn´t shine enough.

Now, instead of soccer I sit at home.

---

1) left inside	- levá spojka, f.
2) goalkeeper	- brankař, m.
3) they scored	- dali nám
4) a goal	- branka, f.
5) to be hopping mad	- mít velký vztek
6) to sit down, pct.	- sednout si, posadit se

ORDINAL NUMERALS.
Řadové číslovky

Ordinal numerals agree in gender, number and case with the noun like adjectives.
První, třetí, tisící are the soft type, the rest of them the hard type.

první, -í, -í	- the first	1.	- 1st
druhý, -á, -é	- the second	2.	- 2nd
třetí, -í, -í	- the third	3.	- 3rd
čtvrtý, -á, -é	- the fourth	4.	- 4th
pátý	etc.	5.	etc.
šestý		6.	
sedmý		7.	
osmý		8.	
devátý		9.	
desátý		10.	

jedenáctý	11.	stý	100.
dvanáctý	12.	dvoustý	200.
		třístý	300.
devatenáctý	19.	čtyřstý	400.
		pětistý	500.
dvacátý	20.	šestistý	600.
dvacátý první (jednadvacátý)		sedmistý	700.
		osmistý	800.
dvacátý devátý (devětadvacátý)		devítistý	900.
třicátý	30.	tisící	1.000.
čtyřicátý	40.	dvoutisící	2.000.
padesátý	50.	desetitisící	10.000.
šedesátý	60.		
sedmdesátý	70.	milióntý (or miliontý)	1,000.000.
osmdesátý	80.		
devadesátý	90.		

---

kolikátý (or který)

Kolikátý - which (if an answer with an ordinal numeral is expected)

Kolikátá řada je to ? Čtvrtá.	Which row is it ? The fourth.
Kolikáté pivo už pijete ?	Which (what number) beer are you drinking ? How many did you have before ?

L. 74

Kolikátý už máte vůz ? Třetí.	How many cars have you already had ? Three.
Kolikátému člověku to už říkáte ? Čtvrtému.	To how many people have you already said it ? Four.
Myslíte toho pátého důstojníka ? Ne, myslím toho šestého.	Are you thinking of (do you have in mind, do you mean) the fifth officer ? No, I mean the sixth one.

Note the usage of the period to indicate the ordinal numeral:

Odjíždí z 3. nástupiště.	It leaves from the 3rd platform.

NOTE:

nula - zero
nultý, ordinal numeral - zero
nultý kilometr - zero kilometer

---

nulový, adj. - zero
nulový bod - zero point
nulová poloha - zero position

VOCABULARY

čistit, dur.	- to clean
hlaveň, gen.sg.: -ně, f.	- barrel (of a gun)
chytat, dur. chytit, pct.	- to catch
katastrofa, f.	- catastrophe
krev, gen.sg.: krve, f.	- blood
lesknout se, dur.	- to shine
náhlý	- sudden, unexpected
narodit se, pct.	- to be born
pamatovat se, dur.	- to remember (keep in mind)
pláč, m.	- weeping
pohov !	- at ease !
posadit se, pct.	- to sit down, to take a seat
prohrávat, dur. prohrát, pct.	- to lose
porážet, dur. porazit, pct.	- to defeat, beat; to upset, knock down
rozebírat, dur. rozebrat, pct.	- to take apart, dismantle, **analyze**
století, n.	- century
trest, gen.sg.: -u, m.	- punishment
vyhrávat, dur. vyhrát, pct.	- to win
vztek, gen.sg. -u, m.	- anger, rage
zápas, gen.sg. -u, m.	- game match (in sports); struggle
zásobník, gen.sg. -u, m.	- (ammunition) clip; magazine
zeptat se, pct.	- to ask (a question)

Phrases and Idioms

Dal si ukázat pušky.	- He ordered the rifles to be shown to him.
pravé křídlo (fotbal)	- right end (soccer)
pak teprve	- only then, not until then
za trest	- for punishment
Je mi do pláče.	- I feel like crying.
půjdu (pct.)	- I will go
To jde.	- That'll do. That's not so bad.
K vůli němu.	- Because of him, on account of him.
Hned jak ...	- As soon as ... Immediately after ...
Když Pánbůh dá.	- With God's blessing, God willing
Dělejte !	- Get busy !

TEREZÍN

č75

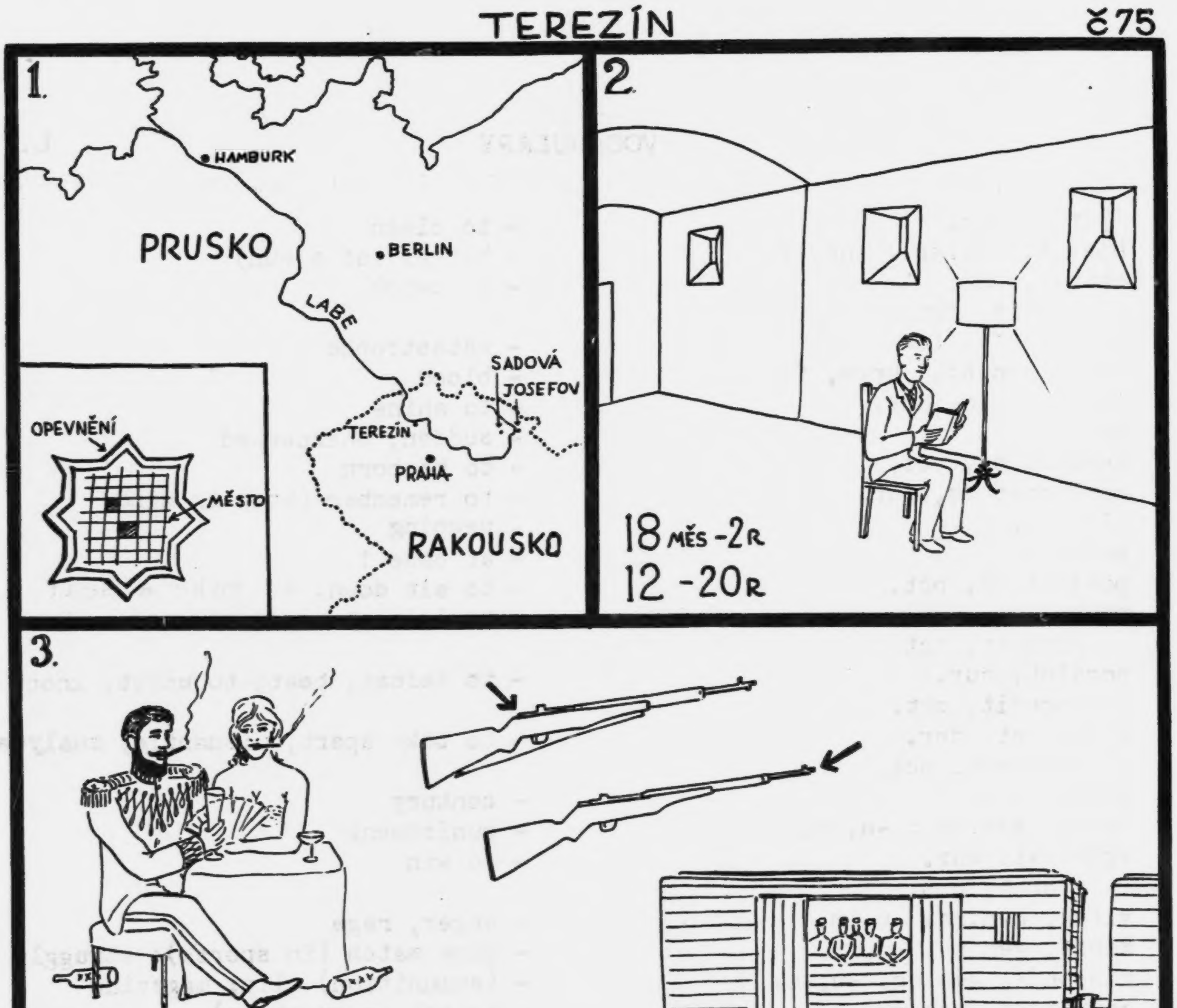
1.
HAMBURK
PRUSKO
BERLIN
LABE
SADOVÁ
JOSEFOV
TEREZÍN
PRAHA
RAKOUSKO
OPEVNĚNÍ
MĚSTO
2.
18 MĚS -2R
12 -20R
3.
1886
4.
TEREZÍN
5.
14 km
1944
1800-2000

Lesson 75

Terezín

Poslední článek třetího dílu této knihy vám řekl, jak vypadají kasárny Jiřího z Poděbrad. Ty kasárny jsou staré, ale ne tak, jako bývalé pevnosti1) Terezín a Josefov nebo některé části komárenských kasáren.

Terezín a Josefov stavěla Marie Terezie jako část obranného systému Rakouska proti Prusku. Obě ty pevnosti jsou teď staré přes 180 let. (Marie Terezie umřela roku 1780.) Místnosti tam jsou dlouhé, chladné, a mají tak malá okna, že tam ani za dne nemůžete číst. Za časů Marie Terezie a jejího syna Josefa II. braly vojenské úřady mladé muže na vojnu ne na osmnáct měsíců nebo na dva roky, ale na 12 až 20 let.

Rok 1866 byl zlý rok pro Rakousko: Prusko vyhrálo proti Rakousku válku. Vyhrálo ji u Sadové, malého českého města, které leží jen asi 16 nebo 17 kilometrů od pevnosti Josefova. Rakousko prohrálo ze tří příčin. První byla, že rakouská armáda měla neschopné velitele.Druhá příčina byla, že Prusko mělo - na tu dobu - moderní pušky, proti kterým byly rakouské pušky moc pomalé. A třetí příčina:Prusko užilo k dopravě vojska železnic. To do té doby nikdo jiný nedělal. Pro Rakousko to bylo strašné překvapení.

Za druhé světové války udělali nacisté z Terezína koncentrační tábor. Desetitisíce českých lidí šly do Terezína a odtamtud do jiných koncentračních táborů.

Když začínal čtvrtý rok války, chtělo velitelství SS udělat z jedné hory, která je blízko Terezína, továrnu na tajné2) zbraně. Ve dne v noci tam pracovalo několik tisíc vězňů všech národností3). Kopali do té hory chodby, dohromady asi 14 kilometrů. Za poslední tři měsíce roku 1944 tam umřelo asi 1800 až 2000 politických vězňů. Nacisté však tam tajné zbraně nikdy nevyráběli: Válka byla u konce dřív , než továrna mohla začít pracovat.

---

1) pevnost, f. - fortress
2) tajný - secret (adj.)
3) národnost, f. - nationality (ethnical group)
4) chladný - cool
5) příčina, f. - cause

OTÁZKY K TEXTU.

1. Jsou kasárny Jiřího z Poděbrad staré ?
2. Je Terezín bývalá pevnost ?
3. Je taky Josefov bývalá pevnost ?

4. Jsou kasárny Jiřího z Poděbrad tak staré jako Terezín ?
5. Jsou tak staré jako Josefov ?
6. Stavěla Terezín Marie Terezie ?
7. Kdo stavěl Terezín ?
8. Stavěla taky Josefov ?
9. Mělo Rakousko obranný systém proti Prusku ?
10. Jaký systém mělo Rakousko ?
11. Proti komu mělo ten obranný systém ?
12. Jsou ty pevnosti staré ?
13. Jsou staré přes 180 let ?
14. Jak staré jsou ty pevnosti ?
15. Jsou tady někde tak staré pevnosti?
16. Jak staré je asi Presidio of Monterey?
17. Kdy umřela Marie Terezie ?
18. Jsou místnosti těch pevností chladné ?
19. Mají velká okna ?
20. Jsou světlé nebo tmavé ?
21. Můžete tam číst bez elektrického světla ?
22. Musí američtí vojáci sloužit 20 let ?
23. Brali za Josefa II. vojáky na vojnu na 20 let ?
24. Byl rok 1866 pro Rakousko zlý ?
25. Pro koho byl rok 1866 zlý ?
26. Byla roku 1866 nějaká válka ?
27. Vyhrálo Rakousko tu válku ?
28. Kdo vyhrál tu válku ?
29. Co prohrálo Rakousko ?
30. Kde prohrálo Rakousko tu válku ?
31. Je Sadová blízko Josefova ?
32. Mělo Rakousko schopné velitele ?
33. Jaké velitele mělo Rakousko ?
34. Která armáda měla neschopné velitele ?
35. Kdo tam byl neschopný ?
36. Mělo Rakousko moderní pušky ?
37. Kdo měl nemoderní pušky ?
38. Mělo Prusko rychlé, moderní pušky ?
39. Byly pušky pruské armády na tu dobu moderní ?
40. Šla pruská armáda do války pěšky ?
41. Užilo Prusko k dopravě armády železnic ?
42. K čemu užilo Prusko železnic ?
43. Bylo to pro Rakousko překvapení ?
44. Byl Terezín taky koncentrační tábor ?
45. Byl Terezín koncentrační tábor za světové války ?
46. Šlo mnoho lidí za války do koncentračních táborů ?
47. Posílali nacisté české lidi do Terezína ?
48. Kam posílali nacisté české lidi ?
49. Chtěli SS udělat z jedné hory továrnu ?
50. Byla ta továrna blízko Terezína ?
51. Blízko které pevnosti byla ta hora ?
52. Měla ta továrna dělat tajné zbraně ?
53. Jaké zbraně měla dělat ta továrna ?

54. Pracovalo tam mnoho vězňů ?
55. Kdo tam pracoval ?
56. Pracovali tam ve dne v noci ?
57. Byli to vězňové všech národností ?
58. Kopali do té hory chodby ?
59. Co kopali ?
60. Do čeho kopali ty chodby ?
61. Bylo těch chodeb 14 kilometrů ?
62. Kolik bylo těch chodeb ?
63. Umřelo tam 1800 vězňů ?
64. Kolik vězňů tam umřelo ?
65. Umřeli za tři měsíce ?
66. Za kolik měsíců umřeli ?
67. Pracovala někdy ta továrna ?
68. Byla válka u konce dříve ?

READING

Trochu statistiky

Podle čísel z časopisu Time jsou Američané národ, který rád hodně cestuje.

Za rok 1953 měly americké civilní letecké linky tolik cestujících, že uletěly (they flew) dohromady 18.059,000.000 mil.

Železniční doprava byla stejně živá (34.033,000.000 mil.)

Skoro každý třetí Američan měl osobní auto - dohromady 46,289.000 vozů, které ujely (drove) za 12 měsíců 521.741,000.000 mil. Průměrná cestovní rychlost byla přes 51 mil za hodinu. Time neříká, kolik bylo dopravních neštěstí, ale píše, že bylo 36.030 zabitých.

Skoro každý pátý Američan hledal minulý rok nový byt nebo dům (30,786.000 lidí).

Kalifornie, která měla 9,324.515 obyvatel a / byla druhý největší (largest) stát U.S.A., má jen 42% lidí, kteří se tam narodili. 58% se jich narodilo jinde.

Američané také dost utrácejí. Za rok koupili různého zboží za 230 miliard dolarů. Kolik z toho bylo na cestování, na auta a na domy, statistika Timu neříká.

Z čísel, které máte nahoře, můžete vypočítat (figure out), kolik platí majitelé aut každý rok za dopravu. Každá míle stojí průměrně 7 centů.

Zkuste to! (Try it!)

---

statistika, f.	- statistics
míle, f.	- mile

HOMEWORK

We played the eleventh game of the season yesterday.

We lost the third and the seventh games; all others, we won.

Svoboda is the sixth Czechoslovak president.

I served with the brigade until the end of 1954.

If you want to know the exact date, it was until the twelfth of December.

Please tell me, what is the date today.

The fast train for Prague leaves from the third platform.

He was out of town from January 15th to February 19th; that is for thirty-six days.

ILEGÁLNÍ PŘECHOD HRANIC

č 76

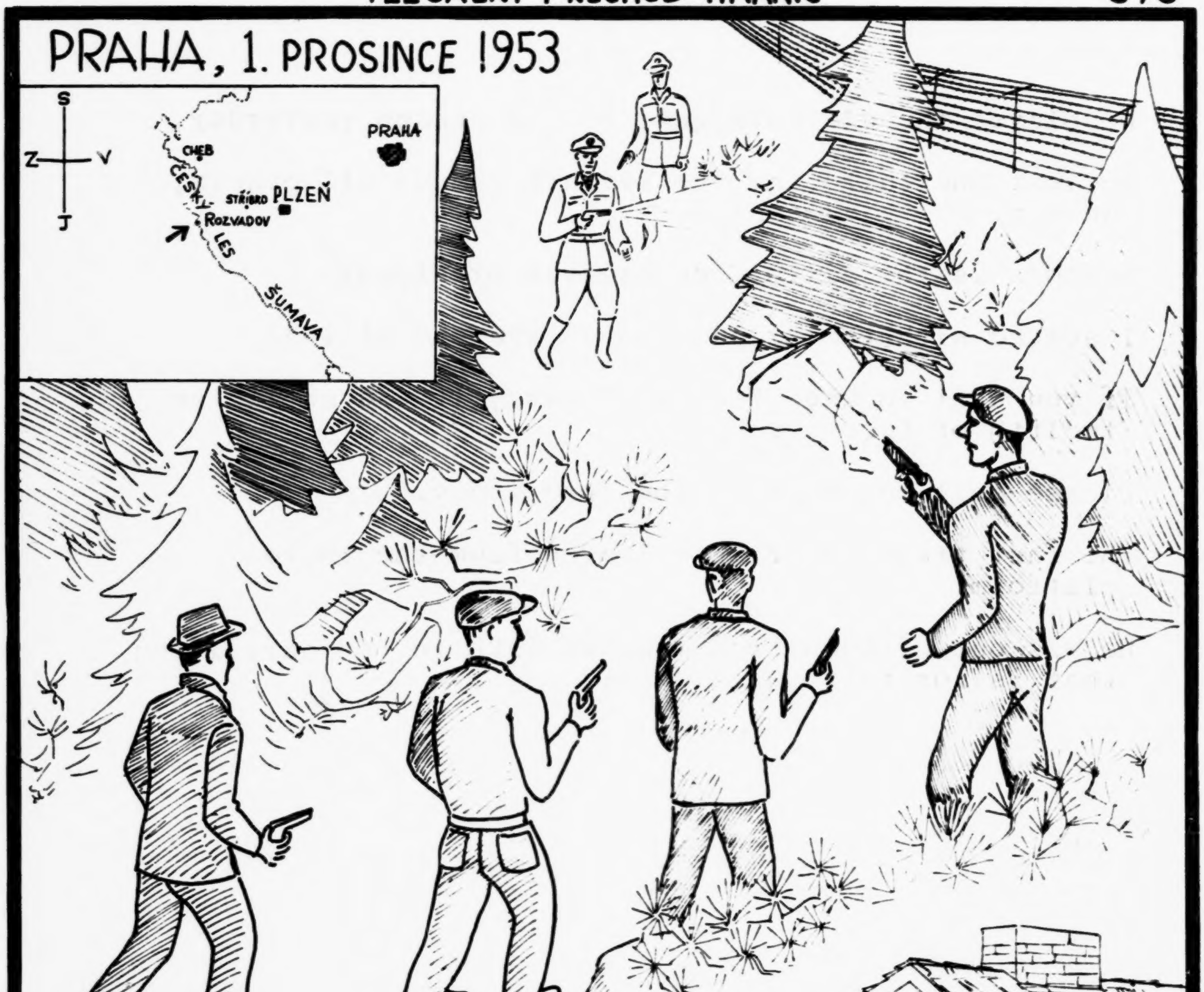
PRAHA, 1. PROSINCE 1953
S
Z
V
J
CHEB
PRAHA
STŘÍBRO
PLZEŇ
ROZVADOV
ČESKÝ LES
ŠUMAVA
VYHLÁŠKA
POMOC
JE TRESTNÁ
K. KUCHYŇKA 7.4.1919
J. VANĚK 18.1.1925
E. HÁLEK 1.7.1926
Z. ŘÍHA 27.8.1931

Lesson 76

Ilegální přechod hranic

Praha 1. prosince 1953.

V neděli 29. listopadu pokusila se skupina čtyř mužů o ilegální přechod čs. hranic. Zdá se, že dostali pomoc od obyvatelů pohraniční oblasti. Skupina se dostala skoro až k československo-německým hranicím na západ od Rozvadova. Všichni měli pistole ráže 7,65. Za večerní tmy zahájili palbu na hlídku Pohraniční stráže, která se pokoušela je zadržet. Protože pohraničníci byli jen dva, ustoupili přesile.

Žádnému ze čtyř mužů se přechod ještě nepodařil. Zdá se, že se skrývají někde nedaleko státních hranic. Upozorňujeme obyvatele pohraniční oblasti, že jakákoli pomoc uprchlíkům je trestná. Jejich jména jsou:

Karel Kuchyňka,	narozený	7. dubna 1919
Jaromír Vaněk,	"	18. ledna 1925
Evžen Hálek,	"	1. července 1926
Zdeněk Říha,	"	27. srpna 1931

za (with genitive) - during

OTÁZKY K TEXTU.

1. Je dnes 1. prosince ?
2. Kolikátého je dnes ?
3. Četli jsme zprávu, která se jmenuje "Ilegální přechod hranic"?
4. Kterou zprávu jsme četli ?
5. Pokusili se čtyři muži o ilegální přechod hranic ?
6. Kdo se pokusil o ilegální přechod hranic ?
7. O jaký přechod se pokusili ?
8. Byla to skupina čtyř mužů ?
9. O co se ta skupina pokusila ?
10. Jak velká je ta skupina ?
11. Kdy se pokusili o přechod ?
12. Pokusili se o přechod 29. listopadu 1953 ?
13. 29. listopadu kterého roku ?
14. Pokusili se ti muži o přechod československých hranic ?

15. Dostali pomoc od obyvatelů ?
16. Co dostali od místních obyvatelů ?
17. Dali jim obyvatelé pohraniční oblasti pomoc ?
18. Kteří obyvatelé jim dali pomoc ?
19. Pomáhal těm mužům někdo ?
20. Kdo pomáhal té skupině ?
21. Dostala se ta skupina až ke hranicím ?
22. Kam se dostala ta skupina ?
23. Dostali se ti muži až k československo-německým hranicím ?
24. K jakým hranicím se dostali ?
25. Je tam blízko město Rozvadov ?
26. U kterého města se dostali ke hranicím ?
27. Je od Rozvadova daleko k hranicím ?
28. Je Rozvadov na východ od hranic ?
29. Vedou československo-německé hranice na západ od Rozvadova ?
30. Dostali se až na hranice, nebo jen skoro k nim ?
31. Máme tady mapu Československa ?
32. Můžete mi ukázat československo-německé hranice ?
33. Ukážete mi, kde je Rozvadov ?
34. Měli ti čtyři muži pistole ?
35. Co měli ti muži ?
36. Měla ta skupina zbraně ?
37. Jaké zbraně měla ta skupina ?
38. Byly to pistole ráže 7,65?
39. Jakou ráži měly ty pistole ?
40. Jaké ráže byly ty pistole ?
41. Mají americké armádní pistole taky ráži 7,65?
42. Umíte střílet z pistole ?
43. Zahájila ta skupina palbu ?
44. Co zahájila ta skupina ?
45. Zahájili palbu na hlídku ?
46. Zahájili palbu na pohraniční hlídku ?
47. Na jakou hlídku zahájili palbu ?
48. Zahájili palbu za tmy ?
49. Kdy zahájili palbu ?
50. Kdy zahájili ti čtyři muži palbu na pohraniční hlídku ?
51. Má hlídka pohraniční stráže těžkou službu ?
52. Jaká hlídka má těžkou službu ?
53. Pokoušela se je hlídka zadržet ?
54. O co se pokoušela ta hlídka ?
55. Chtěla pohraniční stráž ty muže zadržet ?
56. Koho chtěla hlídka zadržet ?
57. Byli pohraničníci dva ?
58. Kolik tam bylo pohraničníků ?
59. Byli uprchlíci čtyři ?
60. Kolik tam bylo uprchlíků ?
61. Měli uprchlíci přesilu ?
62. Kdo měl přesilu ?
63. Ustoupili pohraničníci ?
64. Ustoupili, protože byli jen dva ?

65. Ustoupili pohraničníci přesile ?
66. Čemu ustoupili ?
67. Jsou čtyři proti dvěma přesila ?
68. Mají čtyři proti dvěma přesilu ?
69. Podařil se skupině přechod hranic ?
70. Podařil se jim přechod 29. listopadu ?
71. Zadržela je 29. listopadu pohraniční stráž ?
72. Skrývají se ti muži ?
73. Skrývá se ta skupina ?
74. Kdo se tam skrývá ?
75. Kolik mužů se skrývá ?
76. Skrývají se nedaleko hranic ?
77. Skrývají se nedaleko státních hranic ?
78. Kde se ti muži skrývají ?
79. Smějí obyvatelé pomáhat uprchlíkům?
80. Komu nesmějí pomáhat obyvatelé?
81. Upozorňují úřady obyvatele, že nikdo nesmí uprchlíkům pomáhat ?
82. Je pomoc uprchlíkům trestná ?
83. Co je trestné ?
84. Upozornily úřady obyvatele, že pomoc uprchlíkům je trestná ?
85. Je trestné pomáhat uprchlíkům ?
86. Narodil se Karel Kuchyňka 7. dubna 1919 ?
87. Má Jaromír Vaněk narozeniny 18. ledna ?
88. Jsou narozeniny Evžena Hálka 1. července ?
89. Je 27. srpen den narozenin Zdeňka Říhy ?
90. Kdy jsou vaše narozeniny ?

L. 76

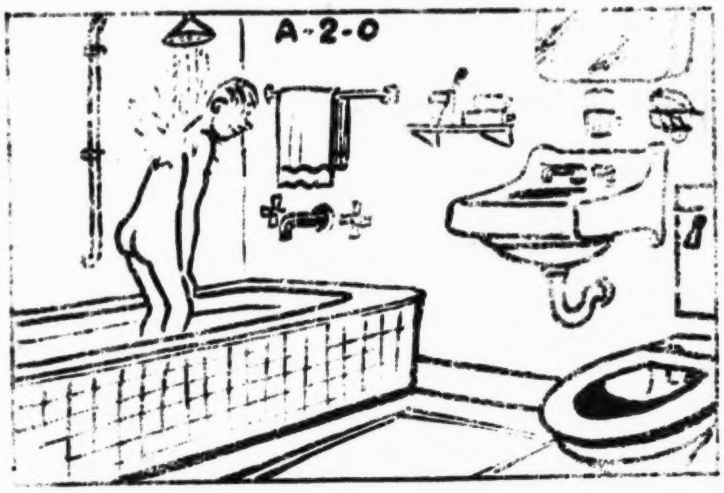

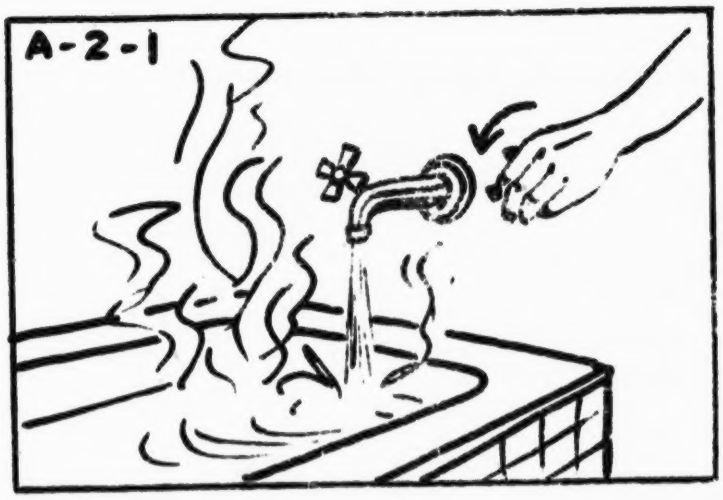

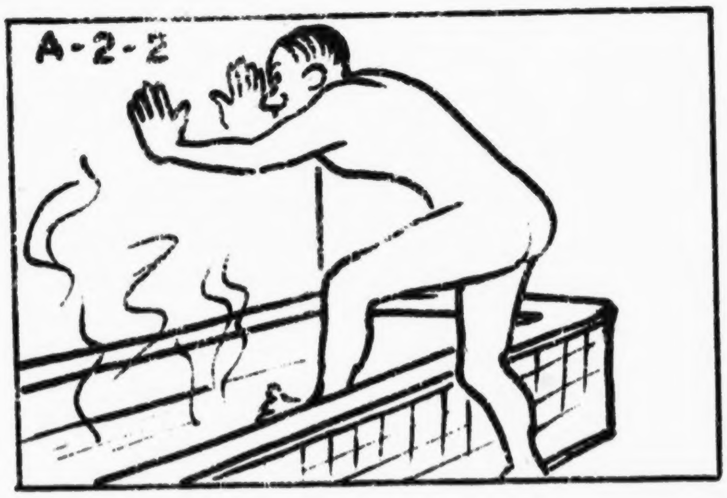

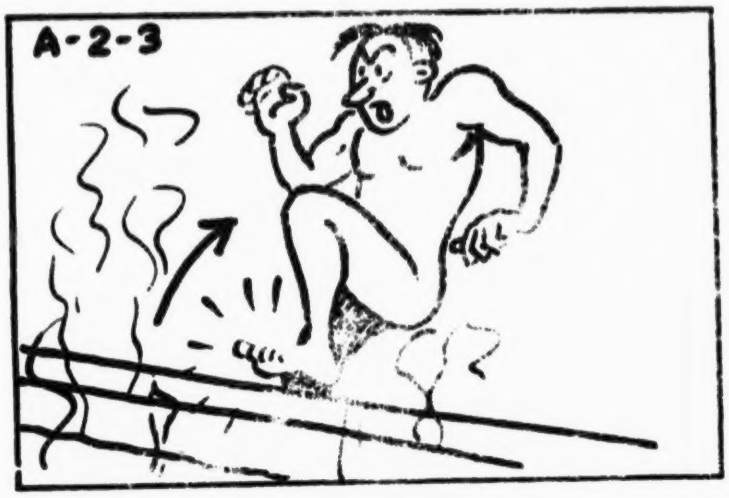

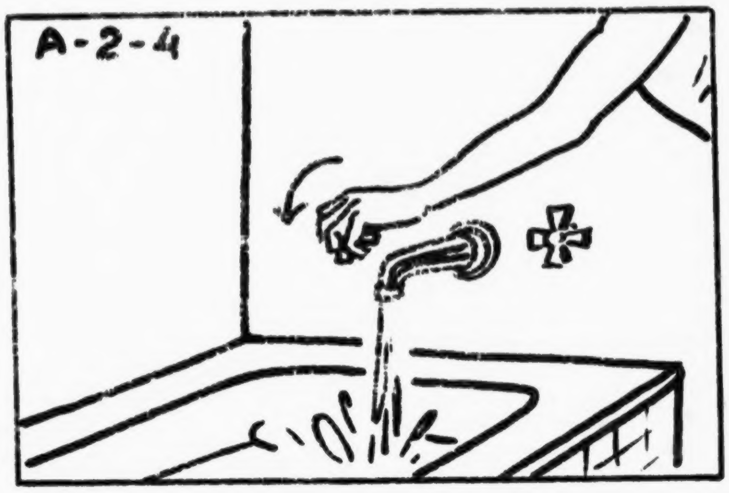

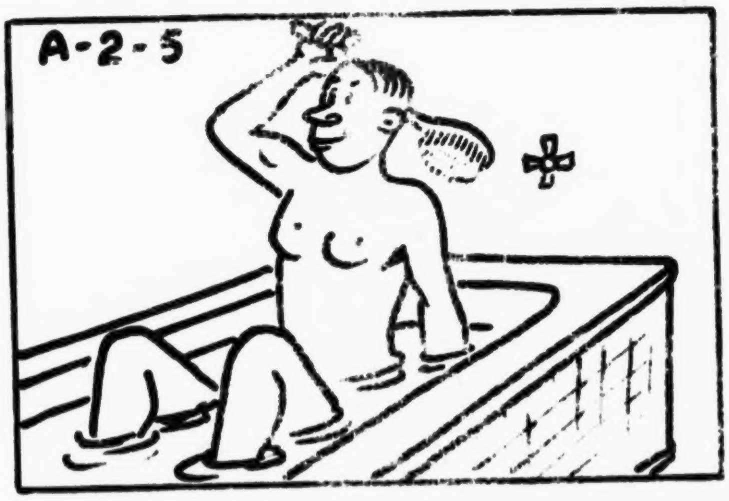

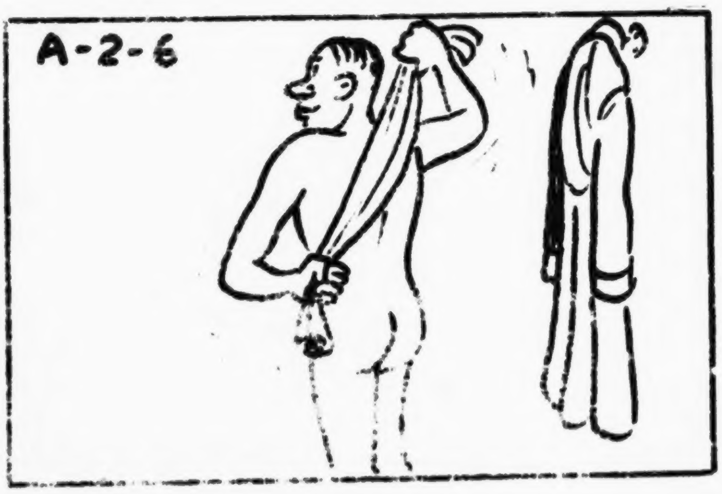

BASIC SITUATION A-2

V KOUPELNĚ.

A-2-0 Pan Novák je v koupelně. Je nahý, stojí ve vaně a sprchuje se. Před ním visí na věšáku ručník. Vpravo je umyvadlo a záchod. Mezi umyvadlem a vanou je na stěně polička a na ní stojí sklenice s kartáčkem na zuby. Je tam taky tuba holicího mýdla a nějaký hrníček.
Nad umyvadlem je skříňka se zrcadlem. Taky tam je miska na mýdlo a sklenice na čištění zubů.
Vana a umyvadlo mají kohoutky na teplou a studenou vodu.
Záchod je splachovací (má splachovací zařízení).
Na podlaze leží předložka.
A-2-1 Pan Novák napouští do vany horkou vodu.
A-2-2 Opírá se o stěnu a zkouší levou nohou, jestli voda není příliš horká.
A-2-3 Voda je horká víc než dost. Pan Novák se lekl a rychle vytáhl nohu z vody. Asi se trochu opařil a pálí ho palec.
A-2-4 Potom připouští studenou vodu,
A-2-5 a když je voda akorát, začíná se koupat. Sedí ve vaně a drhne si záda kartáčem. Kartáč má dlouhé držadlo.
Panu Novákovi koukají z vody kolena a horní část těla. Má docela dobrou postavu : široká ramena a prsa, a na rukou svaly.
A-2-6 Po koupeli se utírá. Osušuje si záda.
Župan visí vedle něho na věšáku.

nahý	- naked
vana, f.	- bathtub
sprchovat se	- to take a shower
věšák, gen.sg.: -u, m. (na ručník)	- towel rack
ručník, gen.sg.: -u, m.	- towel
umyvadlo, n.	- washbasin
záchod, gen.sg. -u, m.	- toilet (bowl)
kartáček na zuby	- toothbrush
tuba, f.	- tube
hrníček, gen.sg.: -čku, m.	- cup
skříňka, f.	- (small) cabinet
zrcadlo, n.	- mirror
miska, f.	- bowl
kohoutek, gen.sg.: -tku, m.	- faucet, spigot
splachovací	- flush (adj.)
předložka, f.	- mat
napouštět vodu	- to run the water
opírat se (o něco)	- to lean (against something)
leknout se	- to scare oneself, to get scared
vytáhnout	- to pull out
opařit se	- to scald oneself
zařízení, n.	- arrangement, equipment, mechanism; furnishings

L. 76

pálit	- to burn
palec	- thumb, the big toe
připouštět vodu	- to add water
akorát	- just right
drhnout	- to scrub
držadlo, n.	- handle
koukat	- to look; to be showing
horní	- upper
postava, f.	- figure
sval, gen.sg.: -u, m.	- muscle
věšák, m. háček, m.	- (clothes) hook
koupel, gen.sg.: -e, f.	- bath
utírat se	- to wipe oneself
osušovat se	- to dry oneself

OTÁZKY

1. Kde je pan Novák ?
2. Je pan Novák nahý ?
3. Stojí pan Novák ve vaně ?
4. Sprchuje se pan Novák v koupelně ?
5. Co visí před ním na věšáku ?
6. Co je vpravo ?
7. Co je na stěně mezi umyvadlem a vanou ?
8. Co stojí na té poličce ?
9. Co je tam ještě ?
10. Co je nad umyvadlem ?
11. Na co je ta miska ?
12. Na co je ta sklenice ?
13. Na jakou vodu jsou ty kohoutky ?
14. Má záchod splachovací zařízení ?
15. Co leží na podlaze ?
16. Jakou vodu napouští pan Novák do vany ?
17. Oč se opírá ?
18. Co zkouší levou nohou ?
19. Jaká je voda ?
20. Lekl se pan Novák ?
21. Co udělal, když se lekl ?
22. Myslíte, že se trochu opařil ?
23. Co ho pálí ?
24. Co dělá potom ?
25. Je potom voda už akorát ?
26. Čím si drhne záda ?
27. Jaké držadlo má ten kartáč ?
28. Co kouká panu Novákovi z vody ?
29. Jakou postavu má pan Novák ?
30. Jaká má ramena a prsa ? Má svaly ?
31. Co dělá pan Novák po koupeli ? Osušuje si záda ?
32. Kde visí župan ?

L. 76

INTERPRETING EXERCISE

Brown You told me, Mr. Beran, that you came (přišel) to England July 7, 1941. When did you leave Tangiers ?

Beran 30. června 1941.

Brown It took you a week to get to Liverpool ?

Beran Skoro. Nejdřív nás dopravili do Gibraltaru a teprv odtamtud do Anglie.

Brown Whom do you mean, when you say "us"?

Beran Bylo nás dvanáct uprchlíků: pět Francouzů, tři Poláci, jeden Slovák a tři Češi.

Brown Did you know some of them ?

Beran Nikoho.

Brown Were the others also soldiers ?

Beran Všichni. Čtyři poddůstojníci - já jsem byl tenkrát ještě četař - a osm důstojníků. Jeden z těch Čechů byl pilot, a ten Slovák a druzí dva Češi byli letečtí mechanici.

Brown How did they get to Africa ?

Beran Nejdřív se skrývali u jedné francouzské rodiny blízko španělských hranic a pokusili se několikrát (several times) o ilegální přechod do Španělska, ale nepodařilo se jim to. Potom prý na ně někdo upozornil úřady, a když je policie chtěla zadržet, bránili se.
V noci se jim podařilo ustoupit do lesů. Ráno se dostali k nějakému letišti. Tam stálo několik letadel a u nich byla slabá stráž. No - a v poledne už byli v Africe.

OTÁZKY

1. Kdy odjížděl kpt. Beran z Tangeru ?
2. Trvala cesta do Liverpoolu týden ?
3. Kam je dopravili nejdříve ?
4. Kolik bylo uprchlíků ?
5. Kolik z nich bylo Francouzů ?
6. Kolik z nich bylo Poláků ?
7. Kolik z nich bylo Čechů ?
8. Kolik z nich bylo Slováků ?
9. Znal je kpt. Beran ?
10. Byli všichni vojáci ?
11. Kolik jich bylo poddůstojníků ?
12. Kolik jich bylo důstojníků ?
13. Co byl jeden z Čechů ?
14. Co byli ti ostatní Češi a ten Slovák ?

L. 76

15. Kde se skrývali nejdřív?
16. Bylo to blízko hranic ?
17. Blízko kterých hranic to bylo ?
18. O co se pokusili několikrát ?
19. Podařil se jim ilegální přechod ?
20. Dostali se do Španělska ?
21. Kdo na ně upozornil úřady ?
22. Chtěla je policie zadržet ?
23. Bránili se ?
24. Podařilo se jim ustoupit ?
25. Kam se jim podařilo ustoupit ?
26. Kam se dostali k ránu ?
27. Byla tam silná stráž ?
28. Kde byli v poledne ?

READING EXERCISE

KDY TO BYLO ?

a Bylo to prvního, ... atd.

Bylo to 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12.,

13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22.,

23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31.

b. Bylo to prvního ledna, ... atd.
Bylo to prvního první, ... atd.

Bylo to
1/I
2/II
3/III
4/IV
5/V
6/VI
7/VII
8/VIII
9/IX
10/X
11/XI
12/XII

13/3
14/4
15/5
16/6
17/7
18/8
19/9
20/10
21/11
22/12

25.9.
26.2.
27.4.
22.12.
23.7.
24.3.
28.5.
29.6.
30.1.
31.10.

c. Bylo to
1/I 1911
12/II 1948
20/III 1914
19/IV 1936
9/V 1922
10/VI 1937
21.7.1945
8.8.1919
9.9.1938
19.10.1929
11.11.1954
12. 9.1912

12/12 1897
6/ 9 1889
10/ 7 1895
3/11 1900
17/ 1 1907
23/ 2 1909
11.XI.1921
12.II.1927
10.VI.1957

READ THE FOLLOWING DATES :

1.	28. září 929	- smrt knížete Václava
2.	13. září 1348	- Karlova Universita
3.	6. července 1415	- smrt Mistra Jana Husa
4.	12. října 1492	- Kolumbus objevil Ameriku
5.	16. září 1620	- Mayflower vyplula z Plymouthu
6.	8. listopadu 1620	- bitva na Bílé Hoře
7.	5. března 1771	- bostonský masakr
8.	4. července 1776	- prohlášení samostatnosti

L. 76

9. 17. září 1787 - ústava
10. 13. září 1814 - americká hymna
11. 6. března 1843 - válka proti Mexiku
12. 7. března 1850 - narodil se T. G. Masaryk
13. 14. dubna 1865 - smrt Lincolna
14. 4. dubna 1898 - začala válka proti Španělsku
15. 28. června 1914 - atentát na Ferdinanda
16. 28. července 1914 - začala první světová válka
17. 6. dubna 1917 - Amerika jde do války
18. 7. listopadu 1917 - komunistická revoluce v Rusku
19. 28. října 1918 - prohlášení samostatnosti
20. 20. května 1927 - první sólový let přes oceán (Lindbergh)
21. 14. září 1937 - zemřel T. G. Masaryk, první president Československé republiky
22. 28. září 1938 - Mnichov
23. 15. března 1939 - okupace Československa
24. 1. září 1939 - začala druhá světová válka
25. 7. prosince 1941 - japonská letadla bombardovala Pearl Harbor
26. 8. prosince 1941 - Amerika jde do války proti Japonsku
27. 6.června 1944 - invaze Evropy
28. 12.dubna 1945 - zemřel president F.D. Roosevelt
29. 8.května 1945 - kapitulace Německa
30. 2.září 1945 - skončila válka s Japonskem
31. 25. února 1948 - komunisté se dostali k moci
32. 10. března 1948 - zemřel Jan Masaryk
33. 25. června 1950 - začala korejská válka

HOMEWORK

Radio Free Europe reported recently that a group of four Czechoslovak civilians attempted an illegal crossing of the border into Germany. When the border guards tried to arrest them, the refugees opened fire and retreated into the woods.

According to the news of the Czechoslovak Press Bureau, the authorities notified the inhabitants of the border zone that the men are probably still hiding near Rozvadov. Any kind of help to these refugees is punishable.

German authorities reported the same day that three Czechs - one woman and two men - arrived (přišli) at (do) a German border town. According to them it was the Czech border patrol that started to shoot. One of the group was killed and another one wounded when they defended themselves against the superior numbers of the frontier guards.

Radio Prague gave only the names of the three men. Apparently they don't know as yet who the woman is. The wounded Karel Kuchyňka is doing well.

L. 76

GRAMMAR NOTES

THE DATE.

Datum

	gen.:		
leden	ledna	m.	- January
únor	února	m.	- February
březen	března	m.	- March
duben	dubna	m.	- April
květen	května	m.	- May
červen	června	m.	- June
červenec	července	m.	- July
srpen	srpna	m.	- August
září	září	n.	- September
říjen	října	m.	- October
listopad	listopadu	m.	- November
prosinec	prosince	m.	- December

v lednu - in January etc.
v únoru
v březnu
v dubnu
v květnu
v červnu
v červenci
v srpnu
v září
v říjnu
v listopadu
v prosinci

Genitive of Time

Kolikátého je dnes ? — What´s the date today ?

Dnes je prvního ledna. — Today is the 1st of Jan.
" dvacátého osmého února — 28th of Feb.
" patnáctého března — etc.
" třicátého dubna
" pátého května
" dvacátého prvního června
" šestého července
" druhého srpna
" třetího září
" dvacátého osmého října
" jedenáctého listopadu
" dvacátého čtvrtého prosince

Který rok
V kterém roce } to bylo ? } (In) what year was it ?
Kterého roku

To bylo devatenáct set třicet devět. } It was in (the year) 1939.

To bylo v roce devatenáct set čtyřicet jedna. } It was in (the year) 1941.

To bylo roku devatenáct set čtyřicet osm.	It was in (the year) 1948.

Kdy jste se narodil ?	When were you born ?
Já jsem se narodil 11. dubna 1930. (jedenáctého dubna devatenáct set třicet)	I was born on April 11th,1930.
25. února 1946 (dvacátého pátého února devatenáct set čtyřicet osm) se komunisté dostali k moci.	On February 25th, 1948 the Communists came to power.
25. únor (dvacátý pátý únor) je státní svátek.	February 25th is a state holiday.

Date in Letters	V Praze 14. ledna 1955	Prague January 14, 1955

The day, month, and year are always expressed in the order named.

Abbreviations :

2.3. 1955 2/3 1955 2.III.1955 2/III 1955	druhého třetí (or března) devatenáct set padesát pět
21.11.55	dvacátého prvního jedenáctý (or listopadu) padesát pět

VOCABULARY

hranice, f. pl.	border, borderline, frontier
pohraniční	border (adj.)
pohraničník, m.	member of the border guard
ilegální	illegal
jakýkoli or jakýkoliv **jakákoli(v)** **jakékoli(v)**	whatever, any
narozený	born
oblast, gen.sg.: -i, f.	area, zone
palba, f.	(gun)fire
pokoušet se, dur. **pokusit se, pct.**	to try, attempt
přechod, m.	crossing
přesila, f.	superior numbers, forces
ráže, gen.sg.: ráže, f.	caliber
skrývat (se), dur. **skrýt (se), pct.**	to hide, conceal (oneself)
trestný	punishable
upozorňovat, dur. (někoho na něco) **upozornit, pct.**	to draw one's attention to something, to make aware
ustupovat, dur. **ustoupit, pct.**	to retreat, withdraw
zadržovat, dur. **zadržet, pct.**	to detain, stop, arrest, hold back
zahajovat, dur. **zahájit, pct.**	to open, start, commence

Durative :	**Punctual** :	
dařit se	podařit se	to succeed

Phrases and Idioms

zahájit palbu	to open fire
Nepodařilo se mi to.	I failed; I did not succeed.
za (with genitive)	during
za války	during the war
za tmy	during darkness
za Masaryka	during Masaryk's presidency

KOLIK JE HODIN? Č 77

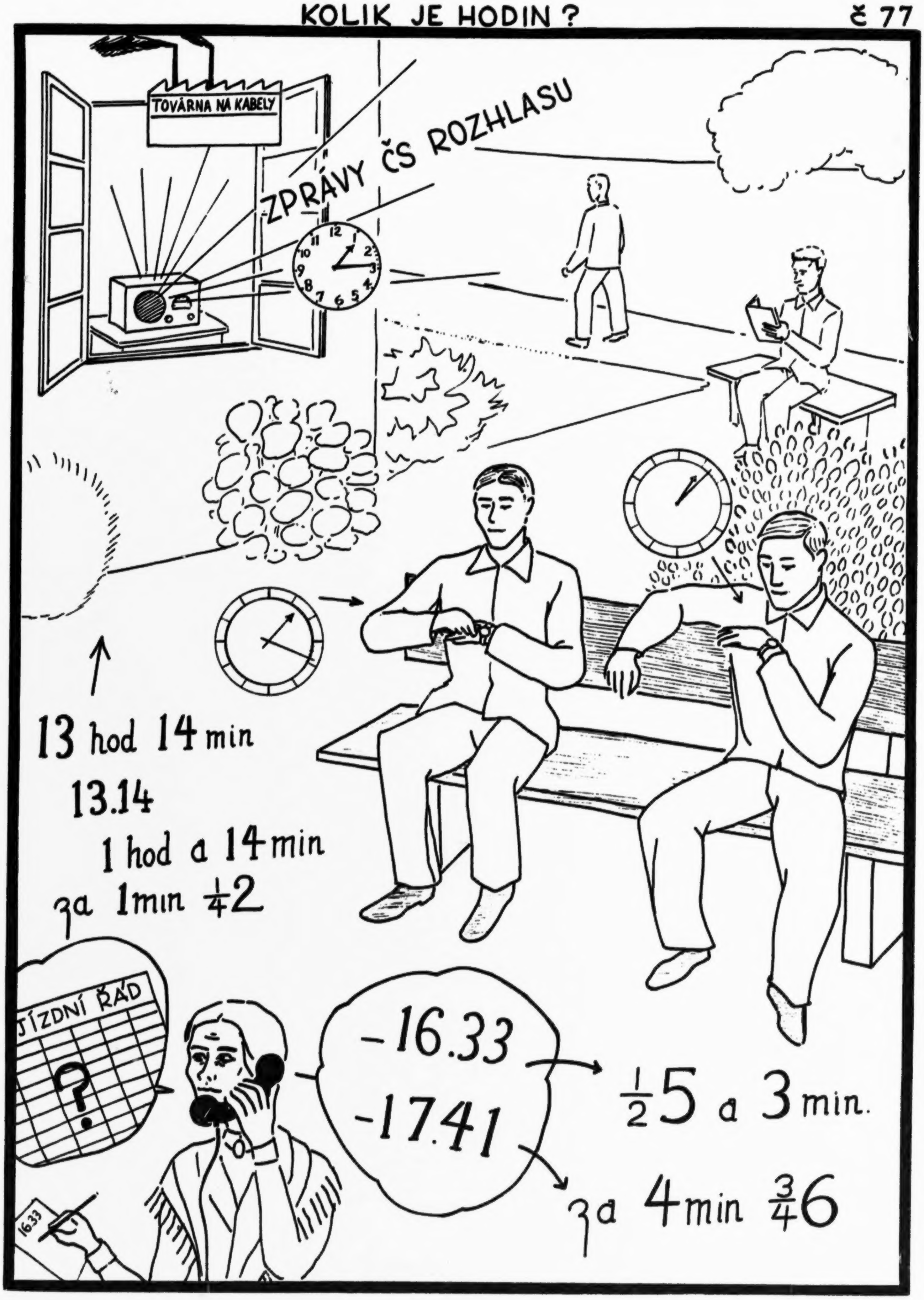
TOVÁRNA NA KABELY
ZPRÁVY ČS ROZHLASU
12 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
13 hod 14 min
13.14
1 hod a 14 min
za 1 min ¼2
JÍZDNÍ ŘÁD
?
16.33
-16.33
-17.41
½5 a 3 min.
za 4 min ¾6

Lesson 77

Kolik je hodin?

Vojáci, kteří se uzdravují, nemusí být celé dny uvnitř. Když je hezké počasí, mohou jít ven, do zahrady. Někteří se tam procházejí, jiní sedí a čtou nebo si povídají. Lavička, kde sedí svobodníci Karel Nový a Ferdinand Hudec, je asi pět kroků od otevřeného okna. Karel a Ferdinand právě skrz okno slyšeli zprávy čs. rozhlasu. Poslední zpráva zněla:

> "Bratislavská továrna na kabely, národní podnik, přijme několik kvalifikovaných dělníků. Bližší informace dodá každý pracovní úřad."

Pak ještě hlasatel oznámil:

> "Slyšeli jste zprávy Československého rozhlasu," a dodal: "Je třináct hodin, čtrnáct minut."

Karel Nový se podíval na své hodinky a řekl: "Moje hodinky jdou pozdě. Já mám teprve jednu a sedm minut."

Ferdinand měl už čtvrt na dvě a čtyři minuty. Jeho hodinky šly o pět minut napřed. Nařídil si je a povídá:

"Člověče, tak mi napadá, že máme několik způsobů, jak říct, kolik je hodin. Ten hlasatel říkal, že je třináct hodin, čtrnáct minut. Ale taky můžeme ty hodiny a minuty vynechat a říct "třináct čtrnáct". Lidi ovšem nejvíc říkají "jedna hodina a čtrnáct minut" nebo taky "za minutu čtvrt na dvě", a to ještě není všechno."

"Máš pravdu. A nejen to. Někteří staří lidé si taky nemůžou zvyknout, že můžeme počítat na čtyřiadvacet hodin. Moje babička jednou jela někam na návštěvu. Telefonovala na nádraží a ptala se, kdy jedou vlaky. Dověděla se, že jeden odjíždí v 16.33 a druhý v 17.41. Napsala si to, a pak se mě ptala, kolik to vlastně je. Musel jsem jí říct, že si může vlaky vybrat, že jeden odjíždí v půl páté a tři minuty, a druhý za čtyři minuty tři čtvrtě na šest."

L. 77 OTÁZKY K TEXTU.

1. Uzdravuje se Karel Nový ?
2. Kdo se uzdravuje ?
3. Bude Ferdinand Hudec taky už brzy zdravý ?
4. Musí být Karel a Ferda uvnitř ?
5. Musí být vojáci, kteří se uzdravují, stále uvnitř ?
6. Proč nemusí být Karel celé dny uvnitř ?
7. Může jít ven, když je hezky ?
8. Kdy může jít ven ?
9. Může jít Karel za hezkého počasí ven ?
10. Smí jít do zahrady ?
11. Kam smí jít ?
12. Smí jít do zahrady, když je hezky ?
13. Procházejí se vojáci venku ?
14. Kde se procházejí vojáci, kteří se uzdravují ?
15. Mají venku lavičky ?
16. Je nějaká lavička blízko okna ?
17. Co je blízko okna ?
18. Je ta lavička pět kroků od okna ?
19. Jak daleko od okna je ta lavička ?
20. Sedí tam Karel a Ferdinand ?
21. Je to okno otevřené ?
22. Není to okno zavřené ?
23. Hraje uvnitř radio ?
24. Slyší Karel a Ferda radio ?
25. Slyší to radio skrz okno ?
26. Skrz co slyší hrát radio ?
27. Slyšeli zprávy ?
28. Slyšeli zprávy čs. rozhlasu ?
29. Jaké zprávy slyšeli Karel a Ferda ?
30. Slyšeli ty zprávy skrz okno ?
31. Poslouchali taky poslední zprávu ?
32. Přijímá továrna na kabely dělníky ?
33. Přijmou tam jen kvalifikované dělníky ?
34. Jaké dělníky přijme ta továrna ?
35. Dodá pracovní úřad bližší informace ?
36. Jaké informace dodá pracovní úřad ?
37. Řekl hlasatel, že je třináct hodin, čtrnáct minut ?
38. Kolik bylo hodin ?
39. Bylo za minutu čtvrt na dvě ?
40. Byla jedna hodina, čtrnáct minut?
41. Bylo skoro čtvrt na dvě?
42. Kolik hodin je teď ?
43. Kolik hodin bude za hodinu ?
44. Kolik hodin bude za čtvrt hodiny ?
45. Kolik bude za půl hodiny ?
46. Jdou vaše hodinky napřed ?
47. Nejdou moje hodinky pozdě ?
48. Jdou jeho hodinky správně ?
49. Máme jen jeden způsob, jak říct, kolik je hodin ?
50. Máme víc způsobů ?

Phrases or Idioms

Napadlo mi to.	- It didn't occur to me.
Naše hlídka napadla nepřátelskou hlídku.	- Our patrol attacked an enemy patrol.
Mé hodinky jdou o dvě minuty napřed.	- My watch is 2 minutes fast.
Mé hodinky se předbíhají (o dvě minuty za den).	- My watch gains time (two minutes a day).

INTERPRETING EXERCISE

Brown When did you leave Gibraltar ?

Beran Druhého července, kolem osmé večer. Sedmého července v půl sedmé ráno jsme přijížděli do Liverpoolu.

Brown What happened there ?

Beran Dopravili nás na nádraží a v 9.15 jsme odjížděli na jih k Londýnu.

Brown How come you remember the time so well ?

Beran Jsou některé chvíle, které si budu pamatovat celý život.

Brown Do you remember exactly when the border guards caught you ?

Beran To bylo ve tři čtvrtě na čtyři ráno.

Brown All right, we´ll continue tomorrow. It´s already a quarter past five. Can you be here again at 9 in the morning ?

Beran Jistě, pane kapitáne. Z nemocnice jsem zvyklý vstávat v 6 hodin. Měli jsme snídani už v 7.30.

Brown Can I take you home now ?

Beran Ne, děkuju, pane kapitáne. Žena na mne bude v půl šesté čekat u biografu. Neviděli jsme už dlouho pořádný film.

Brown Then I´ll see you tomorrow.

Beran Ještě něco, pane kapitáne. Budete mě potřebovat zítra taky odpoledne ?

Brown I don´t think so. Why ?

Beran Musím být v jednu u doktora. Bude mi vyndávat stehy (stitches).

Brown That´s all right. I don´t have any more questions.

OTÁZKY

1. Kdy odjížděl kapitán Beran z Gibraltaru ?
2. Kdy přijížděl do Liverpoolu ?
3. Kam je dopravili ?
4. V kolik hodin odjížděl vlak k Londýnu ?
5. Pamatuje si kapitán Beran dobře čas ?
6. V kolik hodin na ně stříleli pohraničníci ?
7. Kdy ho chce kapitán Brown zase vidět ?
8. Kdy je pan Beran zvyklý vstávat ?
9. V kolik hodin jim dávali snídani ?
10. Kdo bude na pana Berana čekat ?
11. Kde budou čekat ?
12. V kolik hodin budou na něj čekat ?
13. Těší se Beran na dobrý film ?
14. Bude ho kapitán Brown zítra potřebovat ?
15. Bude ho potřebovat odpoledne ?
16. Kdy má být Beran u doktora ?
17. Proč musí jít zase k doktorovi ?
18. Bude mít kapitán Brown ještě mnoho otázek ?

L. 77

HOMEWORK

Láďa received a telegram that his grandmother had died. He found out only yesterday that she was seriously ill, but it never occurred to him that she wouldn't be well again.

It was a heavy blow for Láďa because his grandmother was actually his last close relative. I know it hurt him that he hadn't written her and that he couldn't go to the hospital to have a last look at her1).

I also know that it will take him a long time to get used to (na) the idea2) that he is now quite alone. His parents died when he was a child and he has neither brothers nor sisters.

When he came3) to our cable factory4), he selected me from a dozen other workers as his friend. He was well qualified for his job and never skipped a shift. I like such people and therefore I accepted him as my friend.

Láďa has never said much, but today he didn't say a word.

---

1) to have a last look - podívat se naposled
2) idea - myšlenka, f.
3) he came - přišel
4) cable factory - továrna na kabely, kabelovna, f.

GRAMMAR NOTES

ČAS.

Kolik je hodin ?	What time is it ?
Je jedna hodina.	It´s one o´clock.
Jsou dvě hodiny.	etc.
Jsou tři hodiny.	
Jsou čtyři hodiny.	
Je pět hodin.	
Je šest hodin.	
Je dvanáct hodin.	

vteřina, f. (nebo sekunda, f) - second

---

půl	Je půl jedné.	It´s half past twelve. (literally: half of one)
	Je půl druhé.	It´s half past one. (literally: half of the second)
	Je půl třetí.	It´s half past two.
	" čtvrté	" three
	" páté	" four
	" šesté	" five
	" sedmé	" six
	" osmé	" seven
	" deváté	" eight
	" desáté	" nine
	" jedenácté	" ten
	" dvanácté	" eleven

L. 77

čtvrt	**Je čtvrt na jednu.**	**It´s a quarter past twelve.** **(lit.: a quarter on one /hour/)**
	Je čtvrt na dvě.	**It´s a quarter past one.**
	" tři	**" two**
	" čtyři	**" three**
	" pět	**" four**
	Je čtvrt na dvanáct.	**It´s a quarter past eleven.**

tři čtvrti	**Je tři čtvrtě (nebo čtvrti) na jednu.**	**It´s a quarter to one.**
	Je tři čtvrtě na dvě.	**It´s a quarter to two.**
	" tři	**" three**
	" čtyři	**"" four**
	" pět	**" five**
	Je tři čtvrtě na dvanáct.	**It´s a quarter to twelve.**

Je jedna a jedna minuta.	**It´s one minute past one.**
Jsou dvě a dvě minuty.	**It´s two minutes past two.**
Je pět a tři minuty.	**It´s three minutes past five.**
Je šest a pět minut.	**It´s five minutes past six.**
Je sedm a deset minut.	**It´s ten minutes past seven.**

Je půl jedné a sedm minut.	**It´s 23 minutes to one.**
Je čtvrt na tři a osm minut.	**It´s 23 minutes past two.**
Je tři čtvrtě na čtyři a pět minut.	**It´s ten to four.**

Je za minutu jedna.	**It´s one minute to one.**
Jsou za dvě minuty dvě.	**It´s two minutes to two.**
Jsou za deset minut dvě.	**It´s ten minutes to two.**
Je za pět minut pět.	**It´s five minutes to five.**
Je za čtyři minuty půl šesté.	**It´s 26 past five.**
Je za pět minut čtvrt na sedm.	**It´s ten minutes past six.**
Je za šest minut tři čtvrtě na osm.	**It´s 21 minutes to eight.**

V kolik hodin ?	V kolik hodin to bylo ? V kolik hodin to je ? V kolik hodin to bude ?	(At) what time was it ? (At) what time is it ? (At) what time will it be ?
	V jednu hodinu. Ve dvě hodiny. Ve tři hodiny. Ve čtyři hodiny. V pět hodin. V šest hodin. V sedm hodin. V osm hodin. V devět hodin. V deset hodin. V jedenáct hodin. Ve dvanáct hodin.	At one o´clock. etc.
	V půl druhé.	At half past one.
	Ve čtvrt na tři.	At a quarter past two.
	Ve tři čtvrtě na ...	At a quarter to ....
	V jednu a 2 minuty.	At two minutes past one.
	Za minutu dvě.	At one to two.

The way of indicating time on a 24 hour basis is much more widely used in Czechoslovakia than in this country. It is used in railroad, bus, plane, theater, movies schedules, on the radio and the like.

1.15 - jedna patnáct
5.30 - pět třicet
10.28 - deset dvacet osm

V 1.45 - v jednu čtyřicet pět
Ve 13.12- ve třináct dvanáct
V 19.20 - v devatenáct dvacet

19.00 - devatenáct hodin (devatenáct nula nula)
24.00 - dvacet čtyři hodiny
00.03 - nula nula nula tři
12.05 - dvanáct nula pět

NOTE:

Moje hodinky jdou o pět minut pozadu.	- My watch is five minutes late.
Moje hodinky se zpožďujou (o pět minut za den).	- My watch is losing time (five minutes a day).

NOTE:

Je jedna hodina a pět minut.
Jsou dvě hodiny a tři minuty.
Je pět hodin a dvě minuty.

But: (leaving out the words hodiny and minuty)

Je jedna deset.	(1.10)
Je dvě patnáct.	(2.15)
Je tři deset.	(3.10)
Je čtyři osm.	(4.08)

babička, f.	**- grandmother**
bližší, comp. adj.	**- nearer, closer**
dovídat se, dur.	**- to learn, find out**
dovědět se, pct.	
hodinky, f.pl.	**- (pocket or wrist) watch**
kabel, gen.sg.: -u, m.	**- cable**
kvalifikovaný	**- qualified**
lavička, f.	**- bench (in a park)**
napadat, dur. (někomu nebo někoho něco)	**- to get an idea, to occur to s. o.**
napadnout, pct.	
napřed	**- forward; in front**
nařizovat, dur.	**- to set (the watch or an instrument), to order, to direct**
nařídit, pct.	
napsat, pct.	**- to write down, to put down in writing**
nejvíc, adv.	**- most (of all); mostly, the largest amount of ...**
podívat se, pct.	**- to have a look, to take a look**
polední	**- noon (adj.)**
procházet se, dur.	**- to stroll, to have a walk**
projít se, pct.	
tucet, gen.sg.: tuctu, m.	**- dozen**
uvnitř	**- inside (stationary)**
uzdravovat se, dur.	**- to be recuperating, getting well**
uzdravit se, pct.	**- to get cured, recuperate, regain health**
vlastně	**- as a matter of fact, in fact, in reality, really,** actually
vybírat (si), dur.	**- to select, choose**
vybrat (si), pct.	
vynechávat, dur.	**- to skip, omit**
vynechat, pct.	
zvykat si, dur. (na něco or někoho)	**- to get used (to something or somebody)**
zvyknout si, pct.	
zníti, dur., zněl	- to sound
způsob, m.	- way, manner

Durative :	**Punctual :**	
dodávat	**dodat**	**to add, supply, deliver**
přijímat	**přijmout**	**to receive, to accept**
	(past tense)	
	přijal jsem	

L. 78

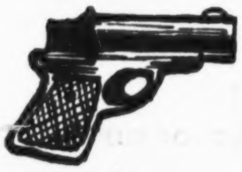 pistole	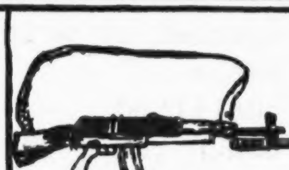 puška	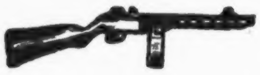 samopal	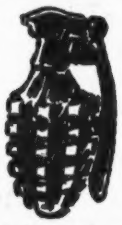 ruční granát
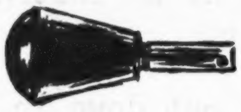 PT granát	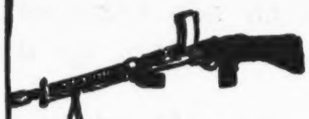 kulomet	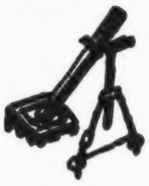 minomet	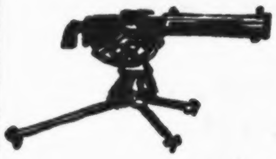 těžký kulomet
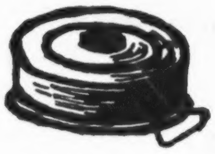 PT mina	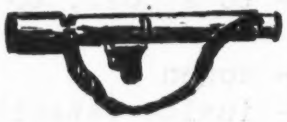 pancéřovka	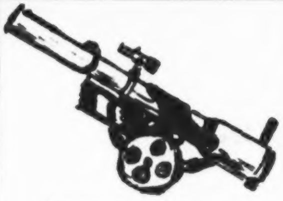 tarasnice	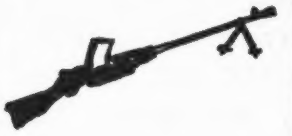 PT puška
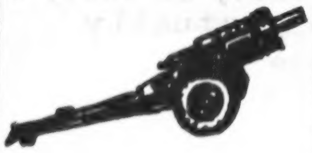 houfnice	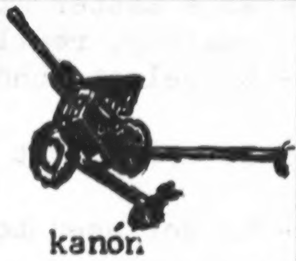 kanón	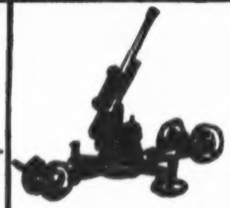 PL kanón	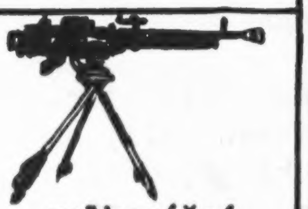 velkorážný kulomet
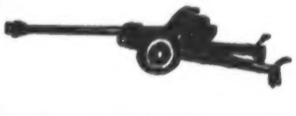 PT kanón	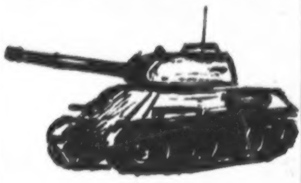 střední tank	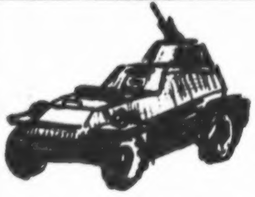 obrněné auto	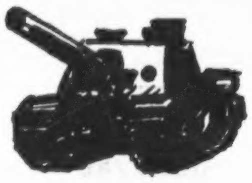 samohybné dělo

Lesson 78

Výzbroj čs. motostřelecké divize

Základní skupiny:

RUČNÍ ZBRANĚ: Pistole (ráže 7,62mm), pušky, samopaly, ruční granáty a granátomety. Stará puška-opakovačka měla ráži 7,92. Samonabíjecí (poloautomatická) puška má ráži 7,62.

Nová automatická puška model 58 nahradila všechny dosavadní pušky a samopaly.

KULOMETY jsou lehké a těžké. Mají ráži 7,62 mm.

MINOMETY jsou lehké (ráže 50 mm, málo účinné), střední (82 mm) a tři těžké (120,160 a 240 mm).

PROTITANKOVÉ ZBRANĚ: PT granát, PT mina, PT puška (ráže 14,5 mm), pancéřovka (ráže hlavně 45 mm, ráže střely 120 mm, délka hlavně 1030 mm, váha zbraně 6,4 kg, váha střely 3,3 kg, účinný dostřel 73 m proti vozidlům, 150 m proti osobám). Tarasnice (model T-21, délka hlavně 1473 mm, kadence 4 - 6 r/min.,váha zbraně 20 kg). Pancéřovka a tarasnice jsou bezzákluzové zbraně. PT kanóny ráže 85 a 100 mm. PT řízené střely (PTŘS).

PROTILETADLOVÉ ZBRANĚ: Velkorážní kulomet (12,7 mm PL kanón a protiletadlové řízené střely (PLŘS).

POLNÍ DĚLA jsou kanón (76 mm) a houfnice (122 mm).

OBRNĚNÁ VOZIDLA: Tank T-54. (váha 36 t, osádka 4 muži, maximální rychlost 50 km za hodinu) má kanón 100 mm, dva kulomety 7,62 mm, a jeden PL kulomet 12,7 mm. Samohybné dělo.

SPECIÁLNÍ ZBRANĚ: Nástrahy, miny, atd.

INTERPRETING EXERCISE

Brown Can you tell me, Mr. Beran, what small arms your army is using now ?

Beran To je jednoduché, pane kapitáne. Taková typická československá divize užívá stejné zbraně jako americké nebo ruské divize. Každý muž má pistoli, samopal nebo pušku a samozřejmě taky ruční granáty a granátomety.

Brown What are the calibers of your submachine guns?

Beran 7,62 milimetru. Všechny ruční zbraně a kulomety mají tuhle ráži.

Brown What type of rifles did you use ?

Beran Pušky ráže 7,62 mm. Dřív jsme měli opakovačky ráže 7,92 mm, které měly bojovou kadenci 10 ran za minutu.

Brown What was the range of the old rifles?

Beran 3 kilometry.

Brown What kind of machine guns does your division use ?

Beran Lehké i těžké. Oba mají stejnou ráži jako puška: 7,62 mm.

Brown What about your mortars ?

Beran Lehký minomet má ráži 50 milimetrů a střední 82 milimetrů. Taky máme tři těžké typy: 120,160 a 240 mm.

Brown You also have an AT weapon that you call "pancéřovka". Can you tell me what kind of weapon it is?

Beran To je zbraň, která vypadá podobně jako německá "panzerfaust". Má ráži 5 centimetrů a dostřel asi 150 metrů.

Brown How much does it weigh ?

Beran 3 kila.

Brown What´s its rate of fire ?

Beran 20 ran za minutu. Hlaveň je metr třicet dlouhá.

Brown And what´s a "tarasnice" ?

Beran To je bezzákluzové dělo. Nevím přesně jaký má dostřel a kadenci, ale ráže je 82 mm.

Brown Were you still using the 12,7 mm machine gun, the 76 mm cannon and the 122 mm howitzer?

Beran Jistě, pane kapitáne. Velkorážný kulomet ráže 12,7 milimetru je moc úspěšná zbraň proti letadlům.

Brown	I hear you've got some new Russian tanks.
Beran	To je pravda, ale u naší divize jsme měli ještě pořád T-34.
Brown	Do you know what the new tanks look like ?
Beran	Bohužel ne, ale slyšel jsem, že váží víc než 28 tun.
Brown	The T-34 has a Diesel engine. How many liters of fuel does it use for 100 kilometers ?
Beran	To bohužel vám taky nemohu říct, ale myslím, že spotřeba je různá, podle terénu, jako u všech obrněných vozidel.

Dieselův motor /pron.: dýzlůf/ - Diesel engine
dieselové palivo /pron.: dýzlové/ - Diesel fuel (oil)

READING EXERCISE
to Lesson 78.

a. 1,1 2,1 3,2 4,3 5,4 6,5 7,6 8,7 9,9

1,01 3,05 5,07 6,09 6,35 7,62 7,92 8,55 9,20

1,001 2,010 3,100 4,325 5,410 6,555 7,668 8,878 9,992

b. Pistole má ráži 9 mm.
Puška má ráži 7,92 mm.
Ruský kulomet má ráži 7,62 mm.
Protitanková puška má ráži 14,5 mm.
Velkorážný kulomet má ráži 12,7 mm.
Pancéřovka má hlaveň dlouhou 1,30 m.
Tarasnice má hlaveň dlouhou 1,8 m.
Tarasnice má ráži 12,8 cm.

L. 78

HOMEWORK

A Czechoslovak infantry division uses many weapons which are the same as those of a Russian infantry division. This doesn't mean that the Czechoslovak army gets its equipment from Russia. On the contrary, many Czechoslovak factories operate only to export to the Soviet Union.

I think that the Lenin Works (formerly Skoda Works) make even the T-54 medium tanks.

Czechoslovakia has many new factories for modern hand weapons, machine guns, mortars, antitank and anti-aircraft guns and also for some special weapons and armored vehicles.

We know the calibers, ranges and the combat rates of fire of automatic rifles, grenade launchers, howitzers, cannons, mortars, pistols and of various large caliber machine guns. We know how much a T-54 weighs, how much h.p. its motor has and what its fuel consumption is.

Leninovy zavody	- Lenin Works
kůň	- horse:
kuň (abbrev.: k)	horse power

VÁHY A MÍRY.

(Weights and Measures)

In Czechoslovakia weights and measures are based on the metric system (metrický systém).

The metric system is a decimal system of weights and measures in which:

	Czech:	Abbr.:
the gram (.0022046 pound)	gram	g
the meter (39.37 inches)	metr	m
the liter (61.025 cubic inches)	litr	l

are the basic units of weight, length and volume respectively.

The multiples of these basic units are formed by prefixing:

deka- (10)
hekt- (100)
kilo- (1,000)

The fractions of the basic units are formed by prefixing:

deci- (.1)
centi- (.01)
mili- (.001)

So: kilometr (English: kilometer) is 1,000 meters
milimetr (English: millimeter) is .001 meters

The following terms are in general use:

Délkové míry Measures of Length	1000 m	kilometr	km	3,280.8 feet or about 5/8 mile
	1 m	metr	m	39.37 inches
	.1 m	decimetr	dm	3.937 inches
	.01 m	centimetr	cm	.3937 inches
	.001 m	milimetr	mm	.03937 inch

L. 78

Plošné míry Square measures	Čtverečný centimetr, metr, kilometr (or čtvereční) The unit of area (land) in the metric system is: are, Czech: ar. An are is equal to 100 m^2 or 119.6 square yards				square centimeter
	100 a 1 a	hektar ar	ha a		2.4711 acres 119.6 square yards

				For short:	
Váha Weight	1000 g	kilogram	kg	kilo	2.2046 pounds
	10 g	dekagram	dkg	deka	
	1 g	gram	g		.0022046 pound
	100 kg	(metrický) cent	q	metrák	220.462 pounds
	1000 kg	tuna	t		1.102 short tons

NOTE:

jedno kilo	jedno deka (or coll. deko)
dvě kila	dvě deka
pět kil (nebo kilo)	pět deka (" dek)

				For short:	
Duté míry Measures of Volume	100 l	hektolitr	hl		26.418 gal. or 2.8378 bushels
	1 l	litr	l		61.025 cubic in. 1.0567 liquid qt. .906 dry quarts
	.1 l	decilitr	dl	deci	3.38 fluid oz. 6.102 cubic in.

NOTE:

krychlový (nebo kubický) metr	cubic meter
centimetr	cubic centimeter
atd.	etc.

Staré míry
Old Measures

Some old non-metric terms are still in limited use, especially among old farmers, e.g.:

korec strych měřice	units of dry measure for grain, and area
libra	a pound, half a kilo

NOTE also:

mandel snopů	15 (a shock of) sheaves
kopa vajec	60 eggs

Desetinné zlomky
Decimal Fractions

1,1	jedna celá jedna (desetina)
2,1	dvě celé jedna
4,2	čtyři celé dvě (desetiny)
5,3	pět celých tři
6,6	šest celých šest (desetin)
1,01	jedna celá nula jedna
	nebo jedna celá a jedna setina
7,65	sedm celých šedesát pět setin
	nebo sedm celých šedesát pět
	nebo sedm šedesát pět
1,001	jedna celá jedna tisícina
5,325	pět celých tři sta dvacet pět (tisícin)

In Czech a comma is used between the wholes and the decimal fractions

1.1 (one point one) = 1,1 (jedna celá jedna)

VOCABULARY

dostřel, m.	- range (of a firearm)
granát, m.	- grenade
granátomet, m.	- grenade launcher
houfnice, f.	- howitzer
kadence, f.	- rate of fire
kanón, m.	- cannon
koňský	- horse (adj.)
maximální	- maximum (adj.)
mina, f.	- mortar shell
PT mina	- AT mine
minomet, m.	- mortar
obrněný	- armored
opakovačka, f.	- bolt action, manually operated rifle
pancéřovka, f.	- shoulder-fired AT grenade launcher
rána, f.	- round; hit, blow; wound
ruční	- hand (adj.)
spotřebovat, pct.	- to consume, use up
tarasnice, f.	- an infantry AT weapon (82mm recoilless gun)
terén, m.	- terrain
vážit	- to weigh
velkorážný	- of a large caliber
vliv, gen.sg.: -u, m.	- influence
vozidlo, n.	- vehicle
výzbroj, f.	- equipment (weapons only); armament
povídat, dur. povědět, pct., povím, pověděl	- to say

Durative :	Punctual :	
rozdělovat	rozdělit	to divide, distribute

nahrazovat, dur. nahradit, pct.	- to replace

Phrases and Idioms

bojová kadence	- combat rate of fire
koňská síla, správně: kůň (k)	- horse power (HP)
Jakou má spotřebu vaše auto ?	- What mileage do you get from your car ?
Mé auto má spotřebu 10 litrů (benzínu) na 100 kilometrů).	- My car makes about 100 km per 10 liters (approx. 25 miles per gallon).
PT	- AT
samopal	- submachine gun
řízená střela	- guided missile
nástraha	- booby trap

Pancéřovka (P-27) je lehká PT zbraň, která se odpaluje z ramene. Je to bezzákluzová zbraň, která střílí průpalné (kumulativní) střely opatřené křidélky pro stabilizaci při letu.

Ráže hlavně	45 mm
Ráže střely	120 mm
Délka hlavně	1030 mm
Váha zbraně	6.4 kg
Váha střely	3.3 kg
Ůčinný dostřel:	
proti osobám	150 m
proti obrněným vozidlům v klidu	100 m
proti obrněným vozidlům za pohybu	73 m
Střelivo	PT tříštivé (HEAT)
probije pancíř (úhel nárazu 90°)	170 až 250 mm

Tarasnice (T-21) je velmi účinná PT zbraň s obsluhou, dopravovaná na malém podvozku, který se dá odepnout.

Má hladkou hlaveň a odpaluje se elektricky. Používá se pro stejné úkoly jako americká bazuka 3.5 ". Není to však raketomet, ale bezzákluzová zbraň. Může se odpalovat buď ze země z podvozku, nebo z ramene.

Ráže hlavně	82 mm
Délka hlavně	1473 mm
Váha s podvozkem	20 kg
bez podvozku	17.3 kg
Kadence	4-6 r/min
Ůčinný dostřel na pevné cíle	457 m
na pohybující cíle	274 m
Váha střely (PT tříštivé střely /HEAT/)	2.13 kg
probije pancíř (úhel nárazu 90°)	228 mm

ŘEKA č 79

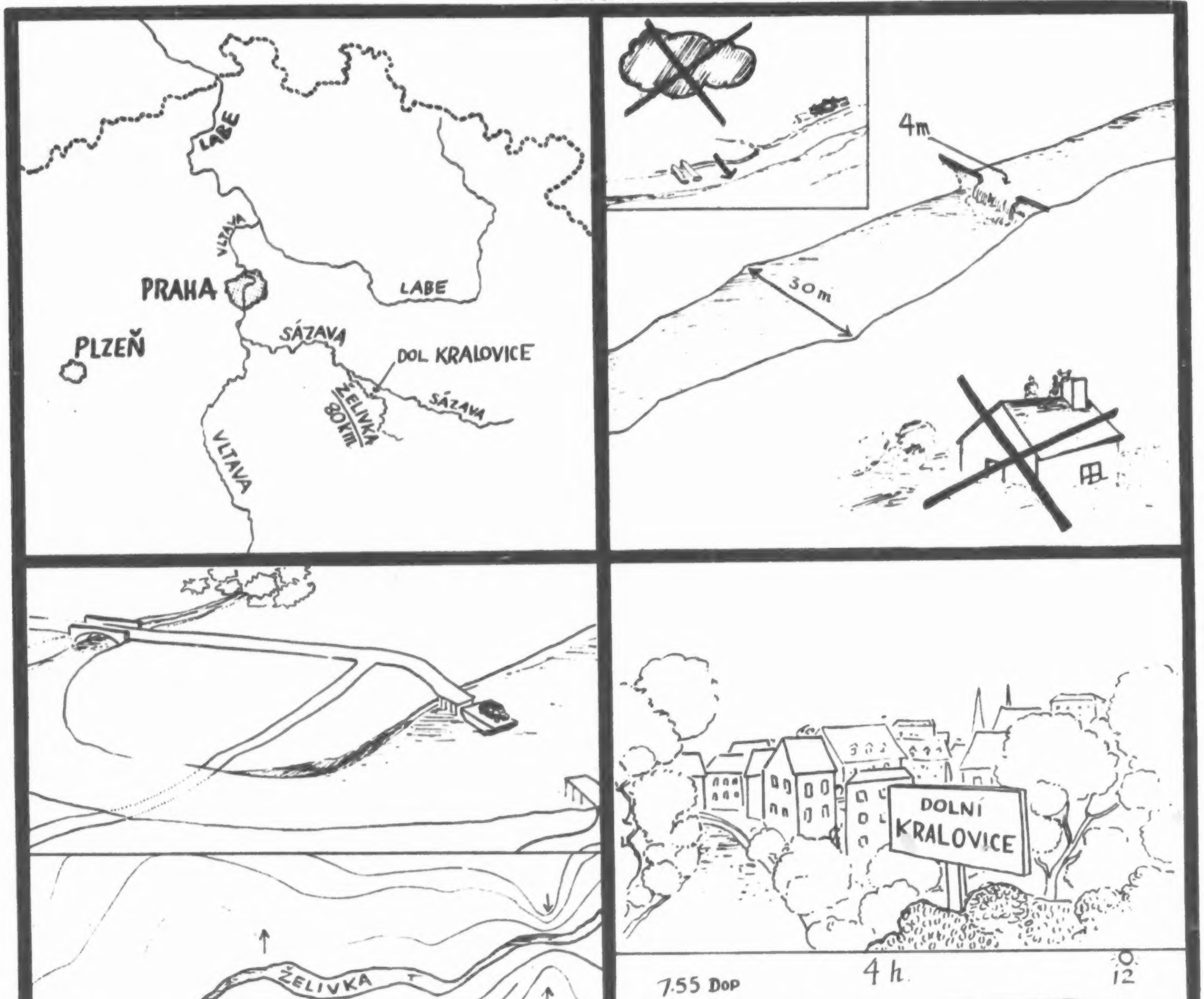
LABE
VLTAVA
PRAHA
LABE
PLZEŇ
SÁZAVA
DOL. KRALOVICE
ŽELIVKA 80 km
SÁZAVA
VLTAVA
4m
30m
ŽELIVKA
DOLNÍ KRALOVICE
7.55 Dop
4 h
12
PRAHA
85 km
D. KRALOVICE
HORNÍ KRALOVICE
14 TUN
30 tun
DOLNÍ KRALOVICE
1933-1934
500
CHR
CHR
CHR
CHR
CHR
"VILA U PĚTI GENERÁLŮ"
2 m
MANÉVROVÁ OBLAST

Lesson 79

Řeka

Želivka je malá česká řeka. Její délka od pramene k místu, kde se vlévá do Sázavy, je jen asi 80 kilometrů.

Její šířka nikde není přes 30 metrů. Hluboká taky není, hloubky nad 4 metry jsou jen u několika jezů. Většinou je hodně mělká. Když některý rok málo prší, její koryto je tu a tam skoro suché. A taky se málokdy rozvodňuje.

Přes Želivku vede jen několik málo mostů. Zato jsou tam brody a přívozy. Údolí Želivky je místy otevřené a široké, místy úzké a příkré.

Dolní Kralovice jsou jediné trochu větší město, skrz které Želivka teče. Je schované ze všech stran. Ani nevíte, že se k němu blížíte. Spojení je tam špatné; když nastoupíte do vlaku, který vyjíždí z Prahy v 7.55 ráno, dostanete se do Kralovic v poledne. Cesta trvá čtyři hodiny, a to jde o vzdálenost jen asi 85 kilometrů.

Z Dolních Kralovic vidíte Horní Kralovice, které jsou jen přes řeku. Dolní a Horní Kralovice spojuje starý železný most. Není příliš silný. Žádný tank přes něj nesmí; váha středního tanku je asi 30 tun, a maximální zatížení kralovického mostu je jen 14 tun.

Asi pět set kroků od mostu je vila, které místní lidé říkají "vila u pěti generálů". Jednou tam totiž spalo pět generálů najednou. Bylo to někdy roku 1933 nebo 1934. Okolí Kralovic je stará manévrová oblast, a tehdy tam byly zvlášť velké manévry. Jeden z těch pěti generálů spal moc špatně; měřil přes dva metry, a žádná postel pro něho nebyla dost dlouhá.

řeka, f.	- river

L. 79

OTÁZKY K TEXTU.

1. Je Želivka česká řeka ?
2. Co je Želivka ?
3. Je to velká řeka ?
4. Podívejte se na mapu, prosím. Vidíte tady Želivku ?
5. Teče Želivka od jihu k severu ?
6. Vlévá se Želivka do Sázavy ?
7. Do které řeky se vlévá ?
8. Je Želivka asi 80 kilometrů dlouhá ?
9. Jak dlouhá je od pramene k místu, kde se vlévá do Sázavy ?
10. Je to široká řeka ?
11. Je někde přes 30 metrů široká ?
12. Je její šířka přes 30 metrů ?
13. Je Želivka hluboká ?
14. Jsou tam hloubky až 4 metry ?
15. Je u jezů hluboká až 4 metry ?
16. U čeho je Želivka hluboká ?
17. Je koryto Želivky někdy suché ?
18. Kdy je její koryto suché ?
19. Rozvodňuje se Želivka často ?
20. Vede přes Želivku mnoho mostů ?
21. Jsou tam přívozy ?
22. Jsou tam brody ?
23. Je údolí řeky Želivky široké ?
24. Je to údolí široké a otevřené ?
25. Je místy úzké ?
26. Jsou stěny toho údolí příkré ?
27. Jaké jsou stěny toho údolí ?
28. Teče Želivka skrz Dolní Kralovice ?
29. Skrz které město teče Želivka ?
30. Vidíte Kralovice z velké dálky ?
31. Jsou Kralovice schované ?
32. Jsou schované ze všech stran ?
33. Víte, že se ke Kralovicům blížíte ?
34. Je tam dobré spojení ?
35. Podívejte se zase na mapu, prosím. Vidíte, kde jsou Kralovice ?
36. Končí tam železniční trať ?
37. Co tam končí ?
38. Vede z Kralovic trať někam dále ?
39. Jak dlouho trvá cesta z Prahy do Kralovic ?
40. Je vzdálenost z Prahy do Kralovic asi 85 kilometrů ?
41. Jsou Horní Kralovice jen přes řeku ?
42. Spojuje Dolní a Horní Kralovice most ?
43. Je to železný most ?
44. Jaký most spojuje Horní a Dolní Kralovice ?
45. Mohou přes ten most tanky ?
46. Je váha [illegible] tanku 28 tun ?

47. Je maximální zatížení toho mostu 14 tun ?
48. Jaké je maximální zatížení toho mostu ?
49. Proč nesmí žádný tank přes ten most ?
50. Je nedaleko mostu vila ?
51. Říkají lidé té vile "vila u pěti generálů" ?
52. Jak říkají místní lidé té vile ?
53. Kolik generálů tam jednou spalo ?
54. Je okolí Kralovic stará manévrová oblast ?
55. Byly tam jednou velké manévry ?
56. Byly tam ty manévry roku 1933 nebo 1934 ?
57. Měřil jeden z těch generálů přes dva metry ?
58. Kdo měřil přes dva metry ?
59. Měli pro něho dost velkou postel ?
60. Co pro něho neměli ?
61. Spal ten generál dobře ?
62. Jak spal ten generál ?
63. Proč nespal dobře ?

INTERPRETING EXERCISE

Brown	You told me, Mr. Beran, that you were from Mělník. Where is that place ?
Beran	Asi 30 kilometrů od Prahy směrem na sever; tam kde se Vltava vlévá do Labe.
Brown	Is it a large town ?
Beran	Ne. Mělník má teď jen asi 15 tisíc obyvatel, ale je tam okresní národní výbor a jiné úřady.
Brown	Is there a garrison there ?
Beran	Není, ale kolem je dobrá manévrová oblast a často jsme tam měli vojenské jednotky na cvičení.
Brown	Is there a bridge over the river or just a ford or ferry ?
Beran	Máme tam železný most přes Labe a přívoz přes obě řeky. Na brod je tam moc velká hloubka.
Brown	How wide is the river at Mělník ?
Beran	Tam, kde se obě koryta spojujou, není šířka víc než asi 200 metrů.
Brown	And how deep is the river there ?
Beran	To vám bohužel nemohu říct, pane kapitáne ! Ale je tam dost vody, i když máme suchý rok.
Brown	Does the river overflow often ?
Beran	Obyčejně jen z jara. Vltava i Labe mají teď dost jezů, ale levý břeh u Mělníka není dost vysoký. Voda tam někdy teče přes celé údolí a ničí pole i vesnice.
Brown	What's the load limit of that bridge at Mělník ?
Beran	Nemyslím, že víc než 30 tun. Vím, že střední tanky tam smějí jet jen tak, že jeden vždycky musí čekat až ten druhý bude přes.
Brown	Does Mělník have good connections with Prague ?
Beran	Státní silnice do Prahy je dobrá, ale železniční trať nemá dost kolejí a je moc dlouhá. Místy je jen jednokolejná.
Brown	Can you make the trip from Mělník to Prague in an hour ?
Beran	Když máte dobré auto, tak jedete asi hodinu, ale osobní vlak potřebuje skoro dvě. Trať dělá velké kolo a místo ze severu vede do Prahy z východu. Terén je tam pro železnice špatný.
Brown	Well, thank you, Mr. Beran. That's enough for today. I'll let you know if I need you again.

břeh, m. (gen.-u) - bank, shore

HOMEWORK

Prague is the capital of Czechoslovakia.

The river Vltava divides Prague into the east and west parts.Both are approximately equal. Several bridges connect both parts of the town and there are also a few ferries.

The valley of the Vltava isn´t too wide and the banks1) even in Prague are very steep.

In olden times (za + gen.), when the river was not regulated2) and when there were only a few dams, the river often overflowed. Communication from the left to the right banks was then almost impossible.

The Vltava runs from Prague to the north and flows into the Elbe 3) near Mělník. From its source to Mělník it measures only a little over 300 kilometers.

Almost as far as Prague the Vltava is quite narrow and shallow and when the year is a dry one, its depth isn´t great enough for normal shipping4), not even at Mělník.

1) břeh, gen.sg.: -u, m.	- bank (of a river)
2) regulovaný	- regulated
3) Labe, n.	- Elbe
4) lodní doprava, f.	- shipping
v Praze	- in Prague

15

L. 79

GRAMMAR NOTES

Čas. (Pokračování)
Time. (Continued)

Je poledne	- It´s noon.
Bylo to v poledne	- It was at noon (or at around noon)
Je půlnoc.	- It´s midnight
Bylo to v půlnoci	- It was at midnight (or at around midnight)
Bylo to o půlnoci	- It was at midnight

V 1 hodinu, ve 2,3,4 hodiny, v 5,6,7,8,9 hodin ráno.	- At 1, ... 9 in the morning.
V 9, 10, 11, hodin dopoledne.	- At 9,..11 o´clock in the morning (forenoon)
Ve 12 hodin v poledne.	- At 12 o´clock noon.
V 1, ve 2,3,4, v 5 hodin odpoledne.	- At 1, ... 5 o´clock in the afternoon.
V 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, hodin večer.	- At 5, ... 11 o´clock in the evening.
V 11, ve 12, v 1, ve 2,3 v noci.	- At 11, ... 3 o´clock at night.

Declension of Numerals .

jeden, jedna, jedno	.....	decline like ten, ta, to
dva, tři, čtyři	.....	have special declensions
sto	.....	declines like město (but note: dvě stě)
tisíc	.....	declines like klíč (but note: pět etc. tisíc)

pět až devatenáct
dvacet, třicet atd
až devadesát
} are forms for nominative and accusative.

For gen., dat., loc. & instr. the forms ending in -i are used: pěti ... devadesáti

Note: devět - devíti ; deset - deseti or desíti.

půl - is indeclinable.

čtvrt - in a purely numerical sense is indeclinable.

Od jednoho vojáka	From one soldier
Od jedné do dvou, do tří, do čtyř, do pěti (hodin)	From 1 to 2, to 3, to 4, to 5.
Od jednoho okna	From one window
K jedné, k dvěma, ke třem, ke čtyřem, k pěti	Toward (or about) 1, ...5.
Do půl páté.	Until half past four.
Do čtvrt na pět	Until a quarter past four.

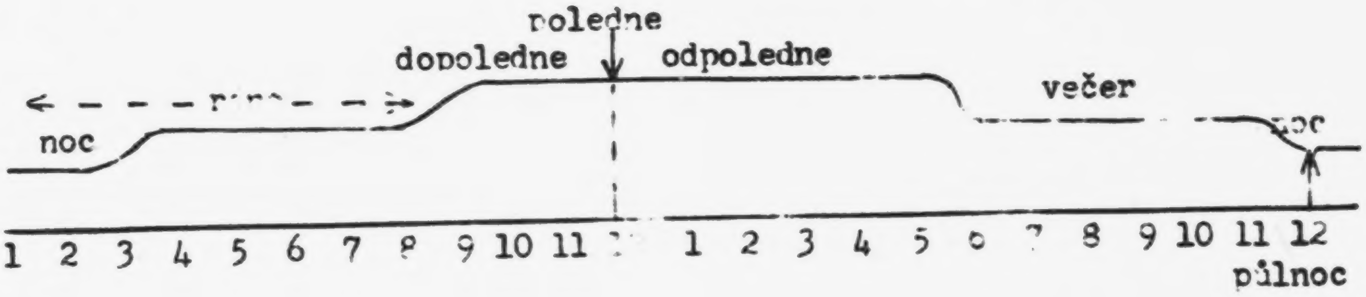
poledne
dopoledne
odpoledne
ráno
noc
večer
noc
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
půlnoc

VOCABULARY

břeh, m. (gen.-u)	- bank, shore
brod, m.	- ford
délka, f.	- length; longitude
hloubka, f.	- depth
hluboký	- deep
jez, m. (gen.: jezu)	- dam, weir
koryto, n.	- river bed
manévrový	- maneuver, adj.
mělký	- shallow
měřit, v.	- to measure
příkrý	- steep
přívoz, m. (gen.: -u)	- ferry
rozvodnovat se, dur. rozvodnit se, pct.	- to flow over, flood, leave the banks of a stream
schovaný	- hidden
spojení, n.	- connection, communication
spojovat, dur. spojit, pct.	- to connect
suchý	- dry
široký	- wide
šířka, f.	- width, latitude
téci, dur.	- to flow
údolí, n.	- valley
úzký	- narrow, thin
váha, f.	- weight
vila, f.	- villa; family-type residence
vlévat se do, dur.	- to flow into (of stream)
železný	- iron (adj.)
řeka, f.	- river
tehdy, adv.	- at that time

Punctual forms of verbs covered previously:

Durative	Punctual	
nastupovat	**nastoupit**	- to board (a train, bus, car, plane)

Phrases and Idioms

místy	- at places
ze všech stran	- from all sides
totiž	- the reason is... you know.... that is ...
naproti tomu	- on the other hand
maximální zatížení	- maximum load

PROČ JSEM ŠEL SPÁT BEZ VEČERE

Č80

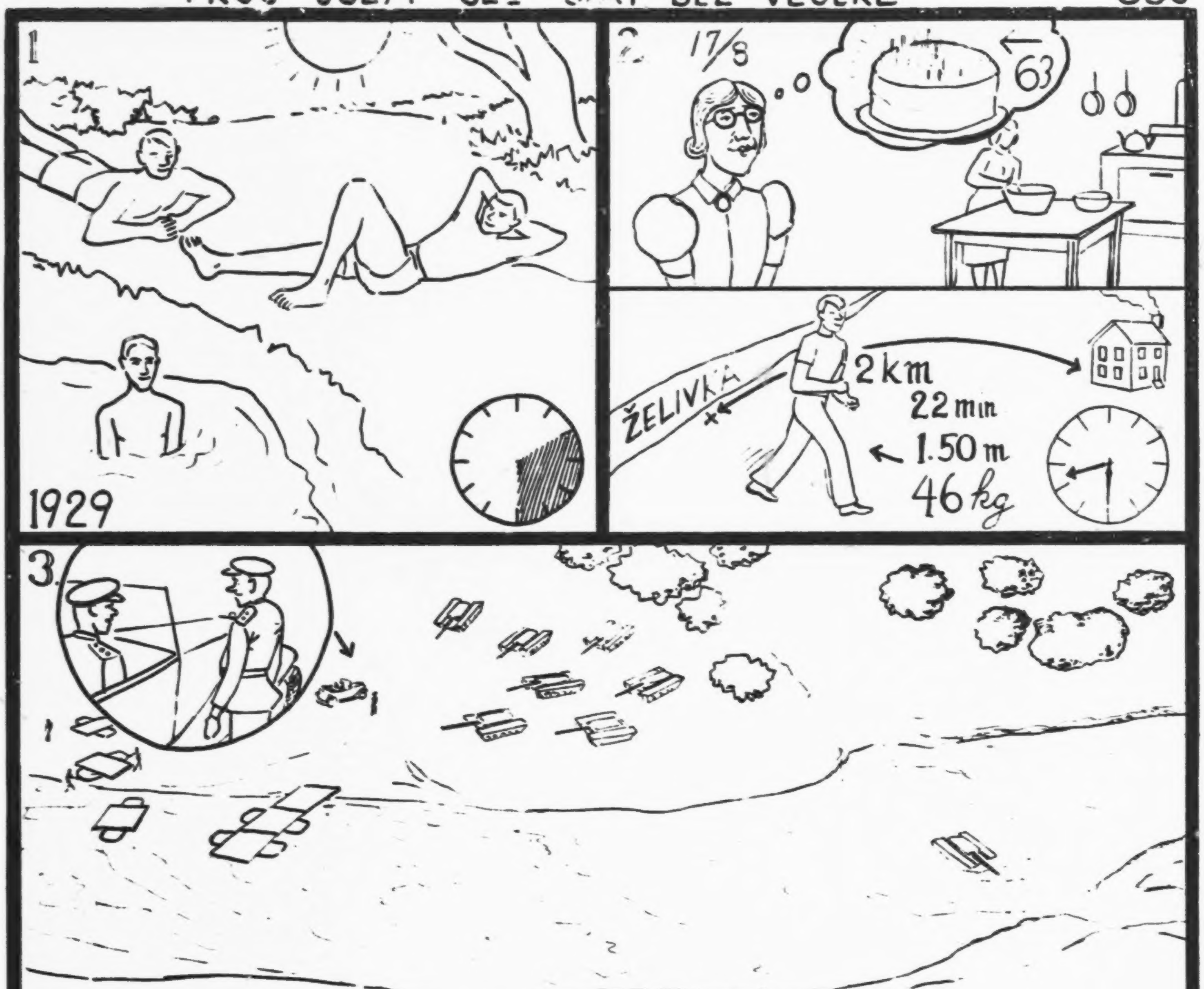
1
1929
2
17/8
63
ŽELIVKA
2km
22 min
1.50 m
46 kg
3.
4
150 HP
14t
RRR
RRR
RRR
RRR
RRR
RRR
RRR
R R R
5.

Lesson 80

Proč jsem šel spát bez večeře

Už je tomu+ dnes přes třicet let. Dva mí kamarádi a já jsme se byli koupat. Leželi jsme u Želivky celé odpoledne, od dvou až skoro do šesti. Jen, když nám bylo moc horko, skočili jsme do vody.

Bylo léto a čas manévrů. I den si pamatuju; bylo to 17. srpna. Babička měla toho dne třiašedesáté narozeniny, a já jsem věděl, že se musím vrátit včas. Rodina se připravovala na velkou večeři.

Od místa, kde jsme se koupali, k domu mé babičky bylo hodně přes dva kilometry. Znamenalo to asi dvaadvacet minut rychlého pochodu. To ovšem nebylo nic pro hocha, který měřil metr padesát a vážil čtyřicet šest kilo.

No, nebyl jsem doma dřív než v půl deváté. Stalo se to tak:

Když jsme šli okolo druhého brodu, který je dost hluboký, viděli jsme uprostřed řeky tank. Vody bylo toho roku víc než obvykle, a ten tank nemohl ani dopředu, ani dozadu.

Nalevo od brodu stavěla skupina vojáků od ženijního praporu pontonový ++ most pro ostatní tanky, které zatím stály. Nějaký podplukovník něco z auta říkal veliteli tankové čety. Byl to poručík, kterému bylo asi třicet roků a kterému byla uniforma trochu malá. Na první pohled jste viděli, že to je rezervista.

Kamarádi a já jsme čekali, co se bude dít. Viděli jsme všechno. Když měli vojáci pontonový most hotový, tanky přes něj pomalu jely k nám. Jejich motory dělaly hrozný rámus. Byly to moc silné motory. Každý měl přes 150 koňských sil. Ty tanky tak silné motory potřebovaly; někdo mi povídal, že jeden takový tank váží celých 14 tun.

První tank, který se dostal na druhou stranu, potom pomohl z vody tomu, který nemohl dál.

Pak teprve jsem šel domů. Vlastně, nešel jsem. Utíkal jsem. Co se stalo doma, nechci vypravovat. Večeři mi taky nedali.

+ už je tomu - it has been

++ pontonový most - pontoon bridge

OTÁZKY K TEXTU 80.

1. Jak se jmenuje ten článek?
2. Kdo se šel koupat?
3. Je tomu už přes třicet let ?
4. Jak dlouho je tomu ?
5. Leželi jsme u řeky ?
6. Jmenovala se ta řeka Želivka ?
7. Leželi jsme u Želivky od dvou do šesti ?
8. Skočili jsme někdy do vody ?
9. Kdy jsme skákali do vody ?
10. Bylo léto ?
11. Byl čas manévrů ?
12. Měla babička narozeniny ?
13. Bylo jí třiašedesát ?
14. Kolikáté narozeniny měla babička ?
15. Měl jsem se vrátit k večeři ?
16. Čekala rodina, že se vrátím včas ?
17. Jak daleko bylo k domu mé babičky ?
18. Trvá taková cesta přes dvacet minut ?
19. Jak vysoký jsem tehdy byl ?
20. Kolik jsem vážil ?
21. Vrátil jsem se domů včas ?
22. Dostal jsem se včas k večeři ?
23. Šli jsme domů podle řeky ?
24. Šli jsme okolo brodu ?
25. Byl druhý brod hluboký ?
26. Viděli jsme tam tank ?
27. Pohyboval se ten tank ?
28. Stavěli tam vojáci most ?
29. Kde stavěli vojáci most ?
30. Jaký most stavěli ?
31. Byli ti vojáci od ženijního praporu ?
32. Jakou hodnost měl velitel tankové čety ?
33. Bylo tomu poručíkovi asi 30 let ?
34. Byl rezervista nebo profesionální voják ?
35. Měl dost velkou uniformu ?
36. Byla mu uniforma dost velká ?
37. Co tam dělal ten podplukovník ?
38. Čekali jsme tam až do konce ?
39. Byly motory těch tanků tiché ?
40. Jely ty tanky přes most k nám ?
41. Kolik koňských sil měly motory těch tanků ?
42. Vážily ty tanky 14 nebo 20 tun ?
43. Váží moderní střední tank asi 30 tun ?
44. Pomohl někdo tomu prvnímu tanku z vody ?
45. Kdo mu pomohl ven z vody ?
46. Utíkal jsem pak domů ?
47. Víte, co mi řekli doma ?
48. Dostal jsem tehdy večeři ?
50. Proč mi ji nedali ?

INTERPRETING EXERCISE

Ke konci druhé světové[1] války se dostaly americké tankové jednotky generála Pattona také do Plzně. Obyvatelé Plzně je vítali a ukazovali svou radost, kde mohli. Mnoho lidí doufalo, že Američané budou pokračovat až do Prahy a každý chtěl americkým vojákům nějak pomoci. Kdo uměl jen trochu anglicky, hned se hlásil jako tlumočník[2]; jak to někdy vypadalo, ukazuje tato situace:

Americký voják vyslýchá člena místního národního výboru:

We have orders to stop here over night. Is there any place large enough where my group can rest ?

Člen MNV: Jak velká je vaše jednotka ? Pro kolik mužů potřebujete místo ?

Americký voják There are sixty of us, and we also need enough space for our tanks and other vehicles.

Člen MNV: Dole u řeky - asi půl kilometru odtud na jih je zahrada, která se jmenuje "Střelnice". Je tam taky restaurace, kde jsou nějaké místnosti. Němci tam měli ošetřovnu, ale teď je prázdná.

Americký voják That sounds like just the thing we're looking for. Can you take us there ?

Člen MNV: Ano, moc rád. Mám venku vůz a ukážu vám cestu. Budeme tam za pět minut.

Americký voják That's fine. Do you have enough gas ?

(Tady udělal tlumočník malou chybu. Nerozuměl slovu "gas". Myslil, že to je "plyn".)

Člen MNV: Tady už nemáme plyn od listopadu. Ale nedělejte si starosti. "Střelnice" má taky kamna na uhlí. Zima vám tam nebude.

Americký voják I don't know what you're saying. I have no such worries. I just wanted to know whether you needed gas for your car.

Člen MNV: Moje auto nejede na plyn, ale jestli máte pár litrů benzínu, tak si rád vezmu.

Nakonec bylo všechno v pořádku. Tlumočník se dověděl, že "gas" znamená taky benzín. Člen MNV ukázal Američanům "Střelnici" a dostal nejen benzín, ale i dobrou večeři, tucet krabiček cigaret a pro svou ženu šest párů "nylonek".

---

[1] světový adj. = world

[2] tlumočník, gen.sg.: -a, m. = interpreter

L. 80

HOMEWORK

Prague has good connections with all points in Czechoslovakia and Europe. All main railroad lines which connect the West and the East of the Czechoslovak Republic either start in Prague or go through Prague.

The government also plans to build new, modern and wide highways because the old ones are not good enough for modern armored vehicles especially tanks. Most of the bridges (většina) across the many Czech rivers aren´t strong enough and can´t carry the weight of heavy military equipment and machines. They aren´t wide enough either. It will take (last) several years to solve (rozřešit) these problems of modern transportation.

It takes about four hours for a passenger train to make the hundred kilometers from Prague to Pilsen, and an express train takes usually about two hours for the same distance.

The trip from Prague to Mělník (which is only about thirty kilometers to the North) takes almost an hour if you have a good car, and two hours if you take the train.

The reason for this lies, of course, in the fact that there are so many little towns and villages you have to go through. That has a great influence on the speed of your car. Through dozens of these places you can´t go more than 20 or 25 kilometers per hour. You really can´t start rolling, because you have to slow down again almost at once.

in Prague - v Praze
either ... or - buď ... nebo, buď ... anebo

FRANTA HAVEL V TÁBOŘE V NĚMECKU

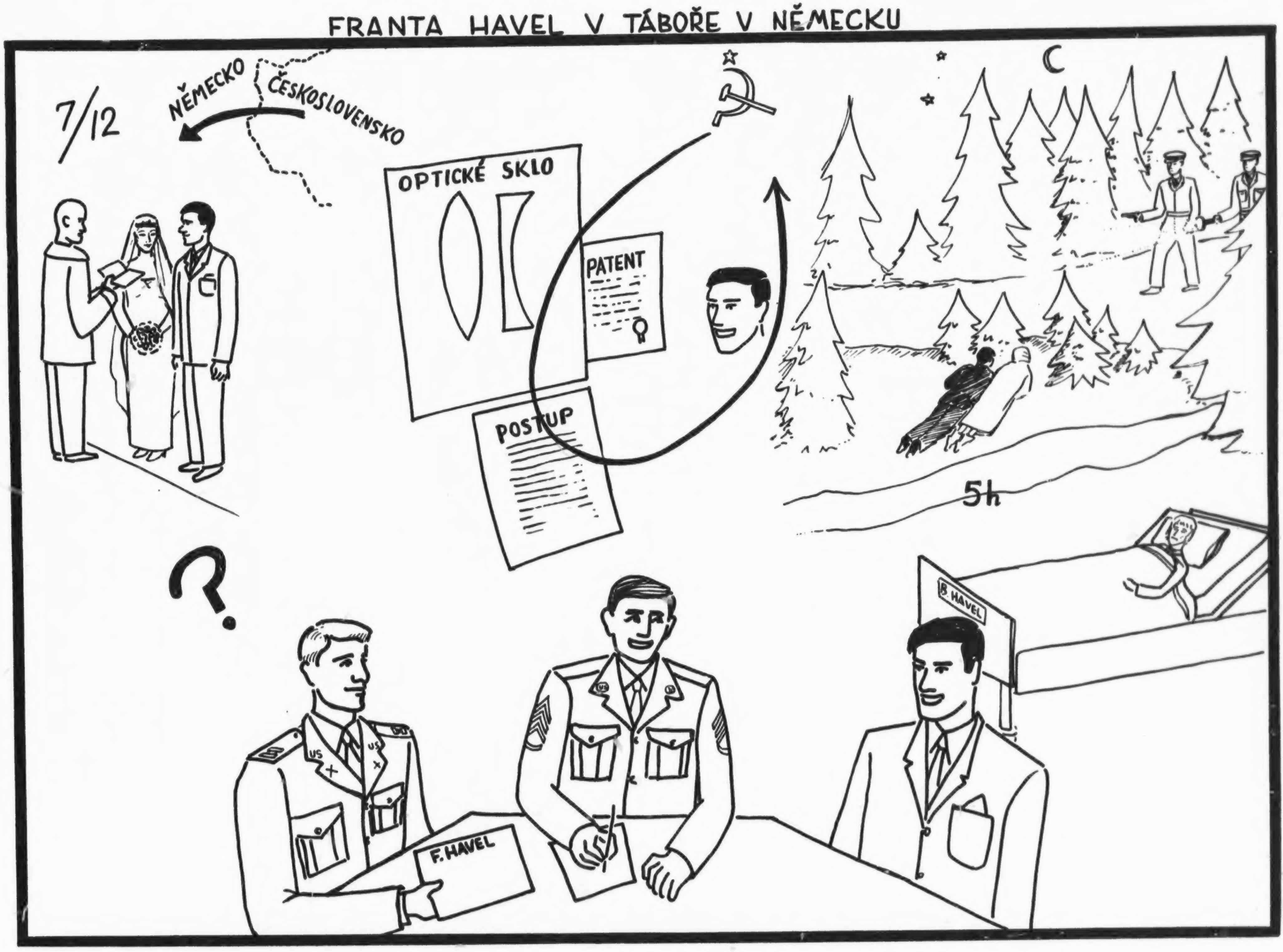
7/12
NĚMECKO
ČESKOSLOVENSKO
OPTICKÉ SKLO
PATENT
POSTUP
5h
?
B. HAVEL
US
US
F. HAVEL

Lesson 81

Franta Havel v táboře v Německu

O Frantovi Havlovi jsme už dlouho neslyšeli. Naposledy to bylo, jestli se nemýlíme, když jel z Milovic domů do Prahy. Dnes ho potkáváme v německém táboře pro uprchlíky. Sedí v úřadě kapitána Browna, který ho vyslýchá. Jejich tlumočník je četař Green.

Brown There seems to be a mistake in the file on you, Mr. Havel. The German policeman who first interrogated you put here that you were married December 7th, but that´s the date of your escape. Now - what´s correct ?

Havel Obě data jsou správná, pane kapitáne. Oženil jsem se a opustil jsem Československo ve stejný den.

Brown Now that´s quite interesting. Tell me more about the escape.

Havel Snad jste si v tom spisu všiml zmínky o mém vynálezu, nebo ne ?

Brown I sure did - it´s some sort of new optical glass, isn´t it ?

Havel Ano. A ten můj vynález pro mne znamenal začátek všech nepříjemností.

Brown Weren´t the results favorable ?

Havel Byly víc než příznivé. Posudky odborníků i praktické zkoušky dopadly tak moc dobře, že jsem musel utéct.

Brown I must say that I don´t get it.

Havel No to je tak: O moje sklo se začali zajímat Rusové. Ale nechtěli ho od nás kupovat. Chtěli všecko - můj patent, výrobní postup , a mě taky. Měl jsem jim ukázat, jak se to dělá. Když jsem se o tom dověděl, začal jsem plánovat útěk. Věděl jsem, že mě nenechají na pokoji.

Brown But you didn´t go alone.

Havel To ne ! Vzal jsem Božku - to je moje žena. Měli jsme svatbu dopoledne 7. prosince. Jeli jsme na svatební cestu; to nebylo nápadné, to lidé obyčejně dělají. Jenom jsme nikomu neříkali, že jedeme na západ. Tu noc jsme leželi na břehu jednoho zamrzlého potoka, pět hodin v mokrém sněhu. Božka z toho dostala zápal plic, ale už je mimo nebezpečí. Je po svém tatínkovi - má pevné zdraví.

Brown Well, Mr. Havel, I have to go to a meeting now. Tomorrow we´ll talk about that invention - if it´s any good, you won´t have to worry about your future.

L. 81

A 3-0

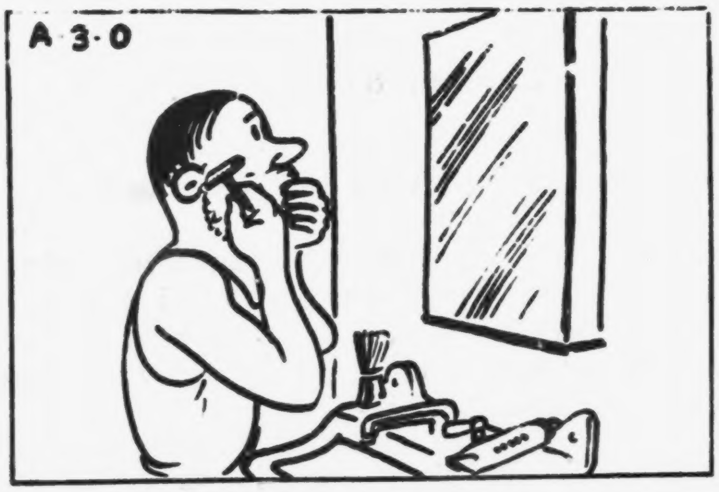

A-3-1

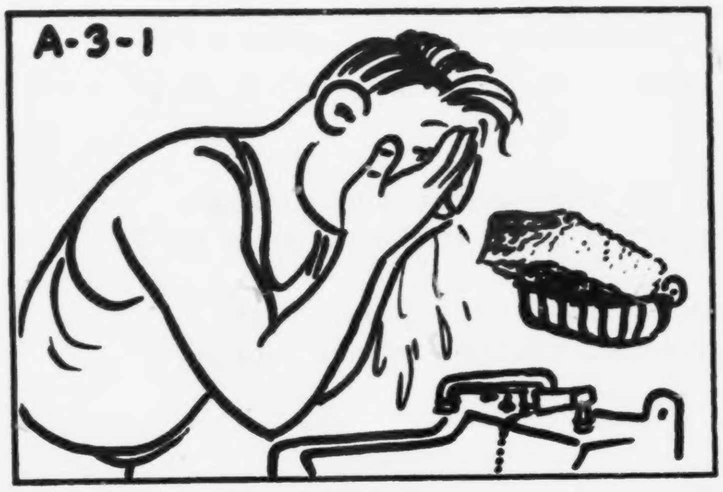

A-3-2

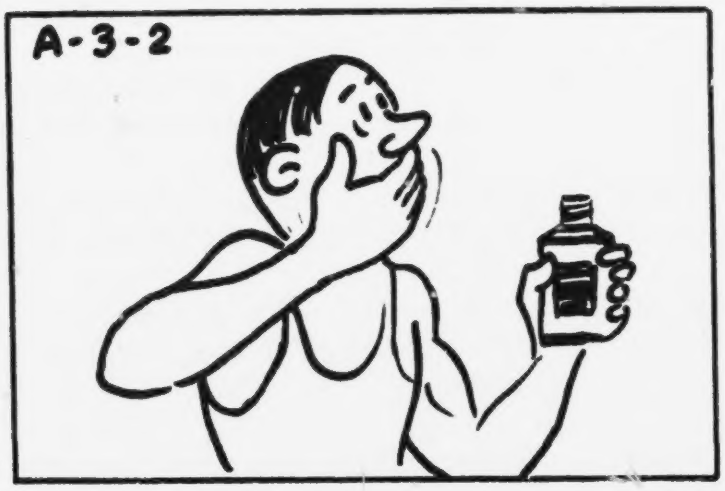

A-3-3

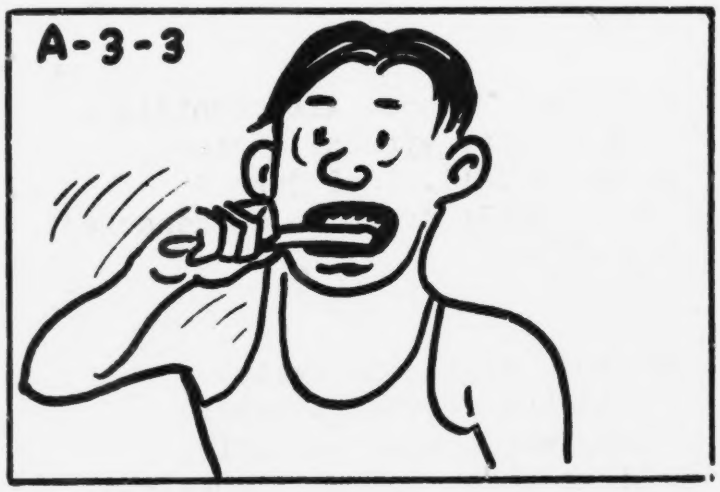

A-3-4

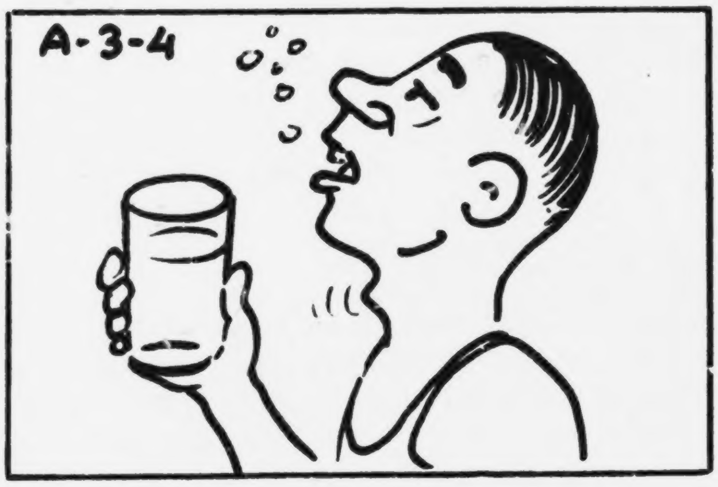

A-3-5

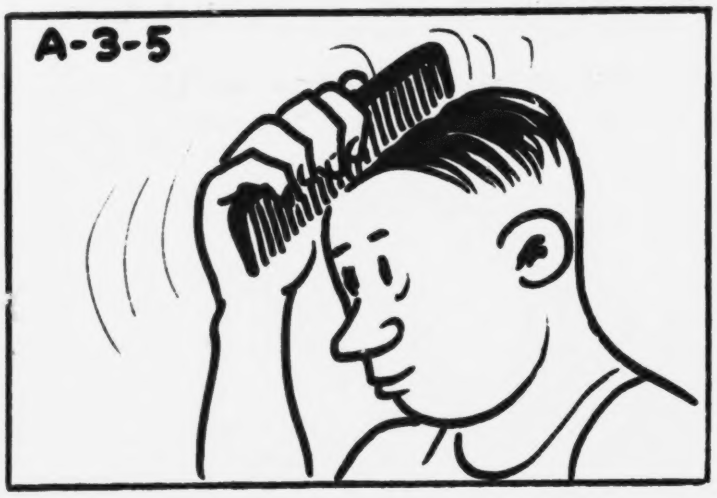

A-3-6

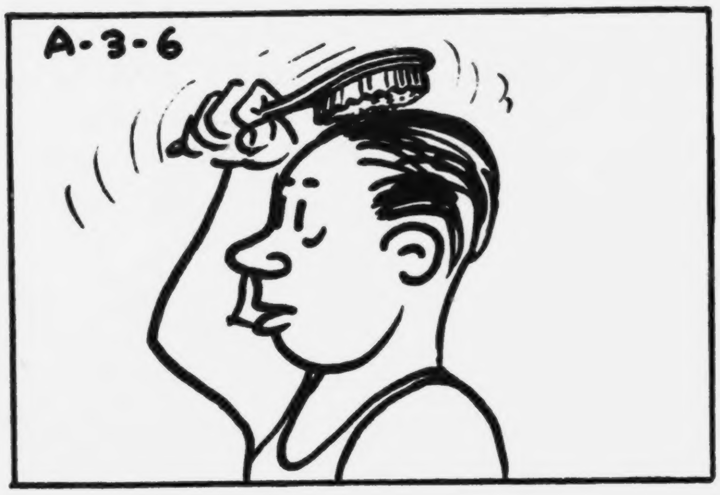

Basic Situation A-3 L.81

RANNÍ TOALETA.

A-3-0 Pan Novák stojí v koupelně před zrcadlem a holí se. Má holicí strojek. Právě si holí pravou tvář. Ještě tam má pěnu. Levou rukou si přidržuje bradu, aby kůže na obličeji byla hladká a aby se neřízl. Vlevo na umyvadle stojí štětka a napravo leží tuba holicího krému nebo mýdla. Pan Novák má na sobě tričko.
A-3-1 Potom si oplachuje obličej. V misce na stěně leží houba.
A-3-2 Po holení si dává na obličej kolínskou vodu.
A-3-3 Pak si čistí zuby. K tomu potřebuje kartáček na zuby a zubní pastu.
A-3-4 Potom si vyplachuje ústa a kloktá.
A-3-5 Nakonec si česá hřebenem vlasy a
A-3-6 uhlazuje si je kartáčem (kartáčuje si vlasy).
Pan Novák si nečeše vlasy dozadu. Nosí pěšinku.

brada, f.	**- chin**
holicí strojek m.	- safety razor
tvář, f.	- face, cheek
pěna, f.	- foam, lather
přidržovat si	- to hold
kůže, f.	- skin, leather
obličej, -e.m.	- face
hladký	- smooth
říznout se	- to cut oneself
štětka, f.	- brush (for shaving or painting)
tuba, f.	- tube
krém, -u. m.	- cream
mýdlo, n.	- soap
tričko, n.	- undershirt, T-shirt
mít na sobě	- to have on
oplachovat (se)	- to rinse
miska, f.	- bowl
houba, f.	- sponge, mushroom
kolínská voda	- shaving lotion, Eau de Cologne
vyplachovat	- to rinse, to rinse out
kloktat	- to gargle
česat (česám or češu)	- to comb
hřeben, -u, m.	- comb
uhlazovat	- to smooth, to smooth out
kartáčovat	- to brush
pěšinka, f. or cestička, f.	- part (in the hair)
vlasy, pl. m.	- hair
kapka, f.	- drop
kapat	- to drip
kohoutek, m.	- faucet

L. 81

OTÁZKY:

Co dělá pan Novák v koupelně ?
Před čím stojí pan Novák ?
Co používá na holení ?
Kterou tvář si právě holí ?
Kterou rukou si drží bradu ?
Proč si přidržuje bradu ?
Bojí se pan Novák, aby se neřízl ?
Kde stojí štětka na holení ?
Co leží vedle ní napravo ?
Je to holicí krém, nebo holicí mýdlo ?
Co má pan Novák na sobě ?
Co dělá pan Novák potom ?
Kam padají kapky vody ? (see cartoon)
Co leží v misce na stěně ?
Co užívá pan Novák po holení ?
Čím si čistí zuby ?
Čím si vyplachuje ústa ?
Myslíte, že kloktá?
Co dělá nakonec ?
Čím si kartáčuje vlasy ?
Česá si vlasy dozadu ?

READING

Po dlouhém čase budeme dnes číst zas něco nového o našem starém známém Frantovi Havlovi. Zřejmě se mu podařil útěk z Československa a teď sedí v německém táboře pro politické uprchlíky.

Kapitán Brown a jeho pomocník četař Green ho vyslýchají. Zajímají se hlavně o jeho práci. Franta jim rád všechno vysvětluje.

Kapitán Brown se diví, že datum, kdy se Franta a Božena brali, je stejné jako den jejich útěku. Brown si myslel, že snad jde o nějaký omyl při výslechu u německých úřadů, ale Franta mu vysvětluje, že obě data jsou správná. Svatba byla 7. prosince, a hned potom jeli na svatební cestu, ze které se už nevrátili domů. Ani Franta ani Božena samozřejmě o svém plánu nikomu neříkali.

V noci na osmý prosinec se dostali přes hranice. Na začátku prosince je v kraji okolo Chebu obyčejně velká zima. Franta vypravuje, že museli ležet pět hodin v mokrém sněhu na břehu zamrzlého potoka, protože hlídky v pohraničním pásmu jsou skoro na každém kroku a hned střílejí po každém podezřelém člověku.

Božena z toho teď má zápal plic a musela do nemocnice. Frantovi se nestalo nic. Říká, že má železné zdraví po tatínkovi.

Kapitán Brown už četl a slyšel o jeho vynálezu nového druhu optického skla.

Chce ještě vědět, jak dopadly zkoušky, a dovídá se, že dopadly dobře, že Rusové teď chtějí patent i výrobu jen pro sebe.

Franta jim měl ukázat celý výrobní postup a to se mu nelíbilo.

podezřelý, adj. - suspect, suspicious (arousing suspicion)

Několik otázek k textu:

1. O kom jste dnes četli ?
2. Podařil se Frantovi a Boženě útěk ?
3. Kde jsou teď ?
4. Kdo je vyslýchá ?
5. Jak se jmenuje pomocník kap. Browna ?
6. Oč se zajímá kap. Brown ?
7. Vysvětluje jim Franta rád svou práci ?
8. Čemu se diví kpt. Brown ?
9. Jde o nějaký omyl ?
10. Kdy byla svatba ?
11. Kam jeli Franta a Božena potom ?
12. Říkali někomu o svém plánu ?

L. 81

13. Kdy se dostali přes hranice ?
14. Je v tom kraji velká zima ?
15. Kdy je tam zima ?
16. Jak dlouho museli ležet ve sněhu ?
17. Proč tam museli ležet ?
18. Po kom střílejí hlídky ?
19. Co je teď Boženě ?
20. Kdo chtěl od Franty patenty a výrobní postup ?

HOMEWORK

The Elbe (Labe -e, n.) is a large Czech river which runs through the northern part of Bohemia (Čechy, f.pl.) into Germany, and then on to the North Sea.

Many people have planned their escape from Red Czechoslovakia through the valley of this river. North of Děčín (m.) the left bank of the Elbe belongs to Germany, while (zatímco) the right bank is still Czech.

The German Police has strict orders to be interested in and interrogate thoroughly (důkladně) all conspicuous travellers from this zone. In 1953 (according to a few remarks from newspapers) they even caught several people who insisted that they were going home from a wedding and that their arrival in Germany was a mistake. The man who just got married insisted that he wasn't thinking of anything else but of their happy future, and that they didn't want to leave Czechoslovakia.

Grammar Notes

The Locative Case.
(Šestý pád nebo lokál)

The locative case expresses position in space (location) or time. It answers the question:

Kde ?	Where ?

It also answers the question:

O kom, o čem ? (mluvíte atd.)	About whom, about what ? (are you talking etc.)

It is always used with prepositions; it cannot stand alone.

na	on, upon,at
v (or ve)	in, at
při	(place:) near, close to, at; (accompanying circumstances:) on, at, during
po	after; on (along)
o	about

Demonstratives.	The locative case singular of ten is tom
Adjectives.	Hard adjectives add -ém to the stem
Masculine.	soft adjectives add -ím to the stem
	to form the locative case masculine, singular:

Ten poslední silný útok.	That last strong attack.
Mluvíme o tom posledním silném útoku.	We're talking about that last strong attack.

NOTE: The endings of the locative singular of nouns are the same as the dative endings except for nouns of the type: strom, město and nouns that decline like adjectives.

LOCATIVE SINGULAR OF MASCULINE NOUNS.

Strom

Inanimate masculine nouns ending in a hard or neutral consonant fall into three groups:

One group forms the locative by adding -ě (-e)
to the stem
another group by adding -u to the stem
and some nouns can have either ending.

Inanim. masc. nouns whose nominative ends in -h, -g form the locative by adding -u to the stem:

na rohu	at the corner
na jihu	in the south
v dialogu	in the dialogue
v Hong Kongu	in Hong Kong
v Haagu	in the Hague

Most inanim. masc. nouns whose nominative ends in -k, -ch, -r form the locative by adding -u to the stem:

při budíčku	at reveille
ve vzduchu	in the air
v míru	in peace

but some add -ě (-e):

v táboře	in the camp
na dvoře	in the courtyard

or can have either ending:

v potoku nebo v potoce	in a brook (small stream)
v rybníku nebo v rybníce	in a fish pond
v kožichu nebo v kožiše	in a fur coat

L. 81

Most inanim. masc. nouns whose nominative ends in other hard or neutral consonants form the locative singular by adding -ě(-e) to the stem:

v tom domě	in that house
na mostě	on the bridge
v tom případě	in that case
na světě	in the world
na hřbitově	in the cemetery

a smaller part add -u to the stem:

v mokrém terénu	in wet terrain
Mluví o kanónu, granátometu, a o dostřelu	He´s talking about a cannon, grenade launcher and about effective range
Stojí v pohovu	They stand at ease
... o komunismu	... about Communism
v denním přehledu zpráv	in the daily news review
při nepřátelském náletu	during enemy air raid

and some nouns can have either ending:

v jednom českém časopise (nebo: časopisu)	in a Czech magazine
v tom bodě (nebo: bodu)	on that point

Den

Note: The word den has three locative sing.forms:

v jednom dnu (nebo: dni) - in one day

ve dne (this phrase only) - in the daytime

Adjective type nouns

Mluvil o jednom rotném a o jednom duchovním	He was talking about a SFC and about a chaplain.

All other masculine nouns form the locative sing. in the same way as the dative:

voják	o tom vojáku (nebo: vojákovi)	about the soldier
četař	četaři (nebo: četařovi)	the sergeant
staršina	staršinovi	the M/Sgt
soudce	soudci (nebo: soudcovi)	the judge

---

klíč	na tom klíči je číslo	There´s a number on that key.

Some verbs with the locative:

být při někom	to side with s.o.
žádat něco na někom po někom od někoho	to ask s.t. of s.o. (s.o. for s.t.)
mýlit se v někom	to be mistaken about s.o.
poslat něco po někom	to send s.t. by s.o.
záležet na něčem (na někom)	to depend on s.t. or s.o.
Na tom nezáleží.	It doesn´t make any difference It doesn´t matter
Co na tom záleží?	What difference does it make ? What´s the difference ? What does it matter ?
Na tom mi moc záleží.	It´s very important to me.

---

záviset na někom, na něčem - to be dependent on s.o., s.t.
to depend on s.o., s.t.

VOCABULARY

břeh, m.,gen.sg.: -u	- bank (of a river etc.)
budoucnost, f.	- future
datum, n. gen.: data	- date
dopadnout, pct.	- to fall (finish falling, hit the ground etc.); to catch (a criminal in hiding or in flight)
mokrý	- wet
nápadný	- conspicuous
německý	- German (adj.)
omyl, m. gen.sg.: -u	- mistake, error
opustit, pct.	- to leave; to abandon
oženit se, pct.	- to get married (of a man)
pevný	- firm, solid, fixed, fast
plíce, f.pl.	- lungs
potkávat, dur. potkat, pct.	- to meet (by chance)
potok, m. gen.sg.: - a.	- small stream, brook, creek
sníh, m. gen.sg.: sněhu	- snow
spis, m. gen.sg.: -u	- file (set of papers)
svatba, f.	- wedding
svatební	- wedding (adj.)
tlumočník, m.	- interpreter
útěk, m. gen.sg.: -u	- escape, flight
vynález, m. gen.sg: -u	- invention
výrobní	- production (adj.)
zajímat se o něco	- to be interested in s.t.
zamrzlý	- frozen (of rivers, lakes, windows, radiators etc.)
zmínka, f.	- mention, remark
druh, m. gen.sg.: -u	- kind, sort

Fráze a idiomy.

dopadlo to dobře	- it came out all right; the outcome was fine
Jak se to dělá ?	- How does one do it ?
svatební cesta	- honeymoon trip
zápal plic	- pneumonia
Jsem po tatínkovi	- I take after my father.
mít starost o svou budoucnost	- to worry about one´s future
když to za něco stojí	- if it´s any good

Punctual forms of verbs covered previously:

Durative	Punctual
utíkat	utéci (coll: utéct) - to escape, flee uteču, uteč (or utec), utekl

KAPITÁN BROWN VYSLÝCHA FRANTU č82

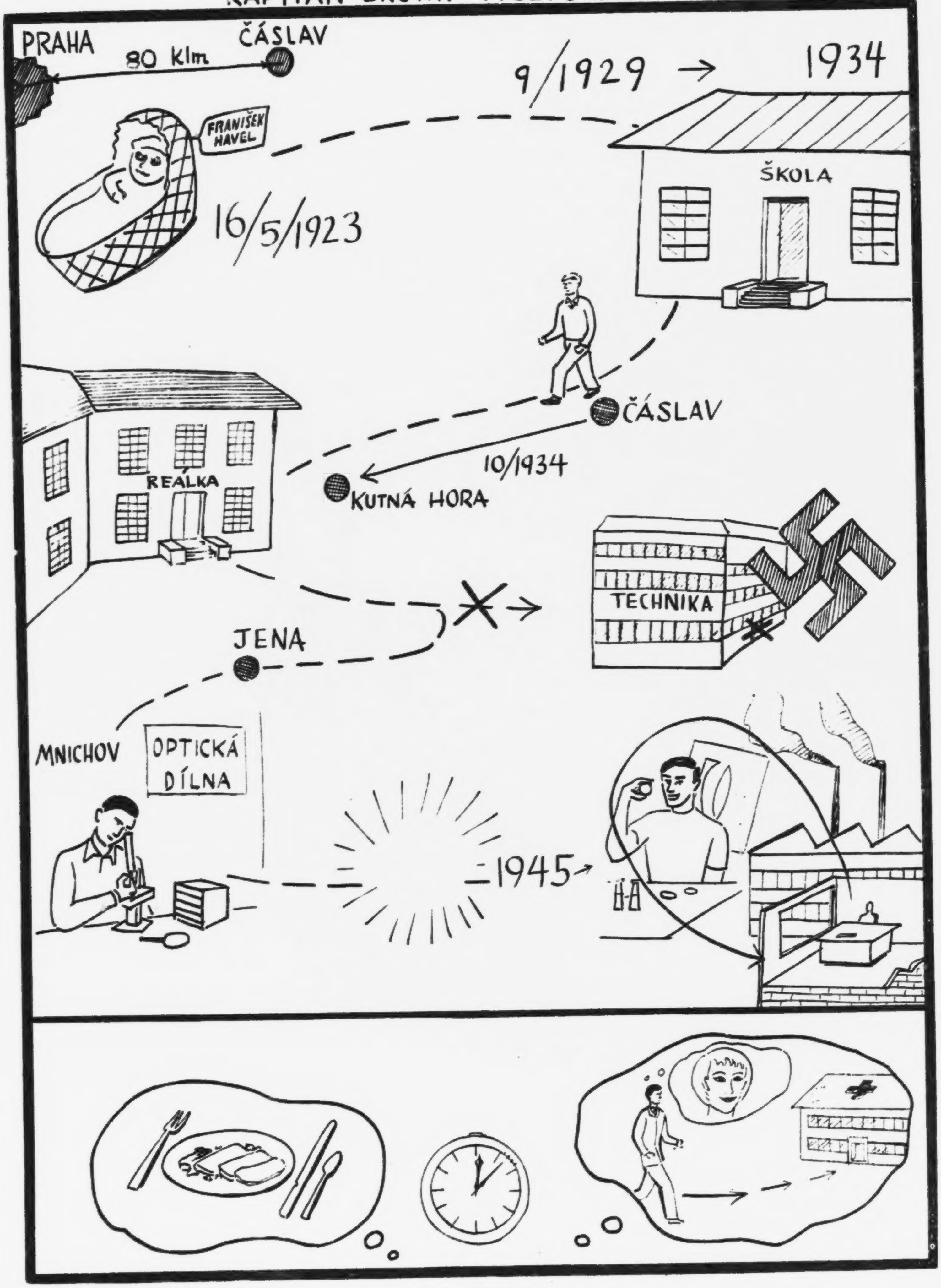
PRAHA
80 Klm
ČÁSLAV
FRANIŠEK HAVEL
16/5/1923
9/1929 → 1934
ŠKOLA
ČÁSLAV
10/1934
KUTNÁ HORA
REÁLKA
TECHNIKA
JENA
MNICHOV
OPTICKÁ DÍLNA
1945

Lesson 82

Kapitán Brown vyslýchá Frantu

Brown: First of all, we'll have to see whether or not everything's in your file that we must know about you. Your birthplace ?

Havel: Já jsem se narodil v Čáslavi v Čechách.

Brown: Where is it ? Will you show me the place on the map here ?

Havel: Prosím. Čáslav je tadyhle - leží na křižovatce několika silnic a na jedné z hlavních tratí.

Brown: It's about 50 miles east of Prague, isn't it ?

Havel: Je to asi 80 kilometrů.

Brown: That's about 50 miles. Is there an airfield there ?

Havel: Je. Jeden můj bratranec tam na letišti pracuje jako mechanik.

Brown: Now the date of your birth.

Havel: 16. května 1923.

Brown: Where did you go to school ?

Havel: Mám pět roků obecné školy v Čáslavi, pak jsem studoval na reálce v Kutné Hoře.

Brown: Why in Kutná Hora ? Wasn't there that type of school in your town ?

Havel: Roku 1934 se rodiče přestěhovali do Kutné Hory. Taky jsem tam udělal maturitu.

Brown: Did you continue your studies then ?

Havel: Chtěl jsem studovat na pražské technice, ale nacisti roku 1939 zavřeli všechny české vysoké školy.

Brown: I see here that you worked in Germany during the war.

Havel: To je správné. Pracoval jsem v Jeně a pak v jedné optické dílně v Mnichově.

Brown: After the war, you started some experiments.

Havel: Ano. Věděl jsem, že jsem na stopě nějakému novému typu skla, které bude mít jisté speciální vlastnosti.

Brown: Did you work on it in the factory ?

Havel: Ne, dělal jsem své pokusy soukromě. Když jsem pak jednou svému šéfovi řekl, že jsem objevil nové optické sklo, nechtěl mi věřit. Myslel, že jsem jen mluvka.

Brown: Well, it's past twelve now; we'll continue after lunch.

Havel: Pane kapitáne, můžu si zatelefonovat ? Chci se zeptat v nemocnici, jak je Boženě. Ještě jsem dnes o tom děvčeti nic neslyšel.

L. 82

"Rudé právo" (leden)

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA ČTVRTEK PODLE HLÁŠENÍ HYDROMETEOROLOGICKÉHO ÚSTAVU. Ojedinělé přeháňky, odpolední teploty kolem plus 3 stupňů, na Moravě kolem nuly. Mírný jižní, na Moravě jihovýchodní vítr.

"Obrana lidu" (leden)

POČASÍ DNES: Oblačno, místy přeháňky, v Čechách dešťové nebo déšť se sněhem, na Moravě sněhové. Odpolední teploty v Čechách plus 3 až 5 stupňů na Moravě plus 2 stupně. Čerstvý vítr východních směrů.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA ZÍTŘEK:

V Čechách bude přes den všeobecně jasno a mrazivo za mírného západníhc větru. Na Moravě bude zamračeno; teprve k večeru se vyjasní. Vítr bude západní až severozápadní. Na severním a středním Slovensku bude zataženo. Na jižním Slovensku budou místní deště. Průměrné teploty v Čechách okolo bodu mrazu, na Moravě 8 stupňů, na Slovensku až 10 stupňů.

dešť (nebo: **déšť**), gen. **-ě**, m. - **rain**

Otázky k Předpovědi počasí:

1. Víte, kde jsou Čechy ?
2. Ukažte mi je tady na mapě !
3. Bude v Čechách jasno ?
4. Bude tam teplo ?
5. Je tady někdy mrazivo ?
6. Budou tam mít západní nebo východní vítr ?
7. Je Morava na východ od Čech ?
8. Ukažte mi hranice Moravy !
9. Bude na Moravě zamračeno ?
10. Vyjasní se tam ?
11. Vyjasní se už odpoledne nebo až k večeru ?
12. Jaký vítr budou mít na Moravě ?
13. Bude na celém Slovensku stejné počasí ?
14. Bude na severním Slovensku zataženo ?
15. Kde je na mapě Slovensko ?
16. Ukažte mi tam severní Slovensko, prosím.
17. Bude na středním Slovensku pršet ?
18. Kde je na mapě jižní Slovensko ?
19. Budou mít na jižním Slovensku pěkné počasí ?
20. Budou tam všeobecné nebo jen místní deště ?
21. Bude na Moravě stejně zima jako v Čechách ?
22. Bude na Moravě takové teplo jako na Slovensku ?
23. Je tady průměrná teplota okolo dvaceti stupňů Celsia ?

"Mladá fronta" (listopad)

UŽ SNÍH?

Oblačno, místy přeháňky, ve vyšších polohách sněhové. Na Moravě dopoledne ještě skoro zataženo s občasným deštěm. Odpolední teploty 8 stupňů. Mírný až čerstvý severozápadní vítr.

READING

Kapitán Brown pokračuje ve výslechu +) Františka Havla a zjišťuje některé podrobnosti, které mu ještě ve spise chybí.

Dovídá se, že se František narodil dne 16. května 1923 v Čáslavi, asi 80 kilometrů na východ od Prahy.

Od září 1929 až do léta 1934 byl na obecné škole v Čáslavi a pak studoval sedm let na reálce v Kutné Hoře, kam se jeho rodiče přestěhovali v říjnu 1934.

František chtěl studovat po maturitě na pražské technice, ale nacisti zavřeli hned na začátku války všechny české vysoké školy. A tak musel na práci do Německa.

Nejdřív dostal místo v Jeně a pak v jedné malé optické dílně v Mnichově. Po válce se vrátil domů a začal dělat vlastní pokusy ve výrobě ++) nového typu skla.

V továrně, kde pracoval, neříkal nikomu o svém plánu, protože se bál, že mu nikdo nebude věřit. Ale jeho šéf se o jeho vynálezu nějak dověděl. Když viděl, že Franta není mluvka a že opravdu něco zná, dal mu příležitost pracovat na novém místě. Tam potom měl dost času na své pokusy.

Čas utíká jako voda. Hodiny v kanceláři už ukazují několik minut po dvanácté. Kapitán Brown chce jít k obědu a Franta se ještě chce zeptat v nemocnici, jak se daří jeho nemocné ženě.

Výslech bude pokračovat po poledni.

+) výslech, m. = hearing
++) výroba, f. = production
chybět = to be missing

OTÁZKY K TEXTU

1. V čem pokračuje kapitán Brown ?
2. Co ještě zjišťuje ?
3. Kde mu chybí podrobnosti ?
4. Kdy se narodil F. Havel ?
5. Kde se narodil ?
6. Kde je Čáslav ?
7. Od kdy do kdy byl Franta na obecné škole ?
8. Kde studoval potom ?
9. Jak dlouho studoval na reálce ?

L. 82

10. Kde byla ta reálka ?
11. Proč nestudoval v Čáslavi ?
12. Kdy se přestěhovali jeho rodiče do Kutné Hory ?
13. Kde chtěl Franta studovat po maturitě ?
14. Co je to "maturita" ?
15. Proč nemohl studovat na technice ?
16. Kam musel Franta na práci ?
17. Kde dostal místo ?
18. Kde pracoval v Mnichově ?
19. Co dělal po válce ?
20. Říkal někomu o svém vynálezu ?
21. Dověděl se o tom jeho šéf ?
22. Je Franta mluvka ?
23. Dal mu šéf příležitost pracovat na novém místě ?
24. Měl tam Franta dost času na své pokusy ?
25. Kdy bude pokračovat výslech ?
26. Proč bude výslech pokračovat až po obědě ?

HOMEWORK

One of my acquaintences (známý, m.) - we´ll call him John - was a chatterbox. He knew everything, he understood everything, he knew something about everybody, and had many other unpleasant qualities (vlastnost, f.).

People said he was an average student. Study isn´t easy and costs money. John didn´t have much money and as far as I know his father couldn´t give him much. They had a small shop in (na) Žižkov +).

During the first year of the war John got a job in the city hall++ and moved to the center of town. He used to say that he was working on a new experiment for civil air defense.

Then he disappeared without a trace.

After the end of the war he appeared again. He was in an officer's uniform (stejnokroj) of the Red Army. He made a big impression on everyone. He spoke about life in the Soviet Union, about the fight (boj, m.) at Stalingrad, about the frost and snow, but mainly about his good friend General Petrov. That he shouldn´t have done. One day he was gone again and after a short time (čas) I read in a magazine that he had been sent to prison.

He spent the whole war somewhere in the North with (u) the German police.

He should have remained in civilian life and been quiet.

+) Žižkov - gen.sg. -a = A part of Prague
kariéra, f. = career
++) radnice, f. = city hall

GRAMMAR NOTES

(Locative Singular, Feminine and Neuter)

LOCATIVE FEMININE DEMONSTRATIVES AND ADJECTIVES

FEMININE

The locative case singular of ta is té
Hard adjectives(fem) add -é to the stem
Soft adjectives (fem.) add -í to the stem.

LOCATIVE SINGULAR OF FEMININE NOUNS

The locative singular endings of feminine nouns are the same as the dative endings.

žena	Mluví o své ženě.	He's talking about his wife.
	Na pušce je číslo.	There's a number on the rifle.
duše	V duši je díra.	There's a hole in the innertube
kost	V té kosti je střepina.	There's a fragment in that bone.
paní	Mluví o paní Novákové	He's talking about Mrs. Novák.

LOCATIVE SINGULAR NEUTER, DEMONSTRATIVES AND ADJECTIVES

NEUTER

The neuter locative forms of singular demonstratives and adjectives are the same as the masculine forms:

v tom velkém moderním městě	in that large modern city

LOCATIVE SINGULAR OF NEUTER NOUNS

město

-o type neuter nouns fall into three groups:

One group adds -u to the stem to form the loc.sing.,
another adds -ě (-e),
and some nouns can have either ending.

Nouns ending in -ko, -ho, -cho, -go and most of those ending in -ro, form the loc.sing. by adding -u to the stem.

ve starém Rakousku	in old Austria
o blahu	about welfare
jizva na levém uchu	a scar on the left ear
v Kongu	in the Congo
o plnicím peru	about the fountain pen
na jaře	in the spring
o jaru	about the spring
On je v jádru dobrý člověk.	He's a good man at heart
... o atomovém jádře	... about the nucleus of the atom

Other neuter -o type nouns more often add -e (-ě), less often -u to the stem to form the locative singular:

na tom motorovém vozidle	on that motor vehicle
na pravém rameně (rameni)	on that right shoulder
jen v jednom procentu případů	only in one percent of the cases
na pravém křídle	on the right wing
o střelivu	about ammunition
v prvním družstvu	in the first squad
na kole	on the wheel; on the bike
v zavazadle na sedadle	in the luggage on the seat

	o tom druhém děle	about the other cannon
	v okupačním pásmu	in the occupation zone
	O tom hesle nevím.	I don't know about the password.

The locative singular forms of all other types of neuter nouns are the same as the dative forms:

moře	na moři; na letišti	on the sea, at sea; on the airfield
vězení	ve vězení; v okolí	in jail; in the neighborhood
děvče	o děvčeti	about the girl

bod, m.(gen.sg.: -u)	**- point**
dešť nebo déšť, m.(g.sg.: deště)	**- rain**
dílna, f.	- shop, workshop, little plant
maturita, f.	- high school graduation examination (lit.: test of maturity)
míle, f.	- mile
mírný, adj.	- mild
mluvka, m. gen.sg.: -y	- chatterbox: a windy person
mráz, m. gen.sg.: -u	- frost
mrazivo, adv.	- freezing cold
narození, n.	- birth
obecný	- common, general
objevit, pct.	- to discover
objevit se, pct.	- to appear
průměrný	- average
pokus, m. (gen.sg.: -u)	- experiment, attempt, try
předpověď, f.	- forecast; prophecy
přestěhovat se, pct.	- to move (from one place to other)
reálka	- type of high school with emphasis on math & science
soukromý	- private
soukromě, adv.	- privately
stopa, f.	- footprint, foot (meas.); trace, trail, clue
studium, n. gen.& pl.: studia	- study
stupeň, m.	- degree(measure)
technika, f.	- technique; technology; Institute of Technology
vlastnost, f.	**- quality, property, trait, characteristic**
všeobecně, adv.	- generally
vyjasňovat se, dur. vyjasnit se, pct.	- to clear up (about weather)
zamračeno, adv.	- cloudy
zataženo, adv.	- overcast

Punctual forms of verbs covered previously:

Durative	Punctual	
telefonovat	zatelefonovat	to phone, make a call

Fráze a idiomy

místo narození, nebo: rodiště	birthplace
v Čechách	in Bohemia
datum (or:den) narození	date of birth
obecná škola	grade (elementary, grammar) school
vysoká škola	university, college
Prosím, beze všeho!	Go right ahead!
Můžu si zatelefonovat	May I use the phone? May I make a call?
předpověď počasí	weather forecast
Celsius	name of the Swedish astronomer (1701-1744), inventor of a thermometrical scale divided like the centigrade, after whom the centigrade system is named; centigrade (thermometer)

VÝSLECH FRANTY HAVLA POKRAČUJE

č 83

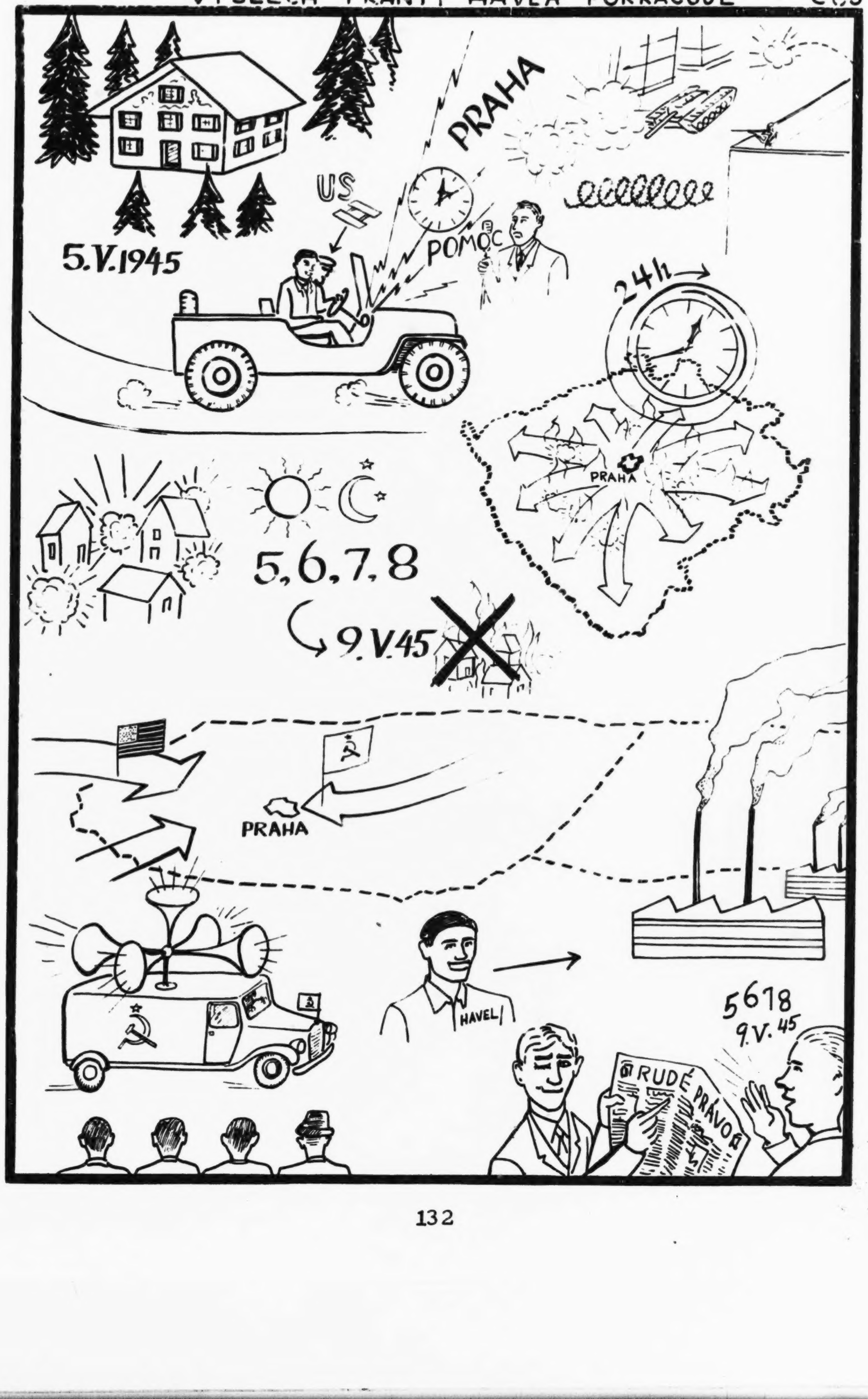
PRAHA
US
POMOC
5.V.1945
24h
PRAHA
5,6,7,8
9.V.45
PRAHA
HAVEL
5678
9.V.45
RUDÉ PRÁVO

Lesson 83

Výslech Franty Havla pokračuje

Brown: Today I want to hear from you about things which don´t concern you personally, at least in the narrow sense of the word. Did you stay in Germany till the end of the war ?

Havel: Až skoro do konce. Ale v posledních dnech války jsem už byl na cestě domů.

Brown: Did you learn about the Prague uprising while still in Germany?

Havel: Ano. Šel jsem pěšky po jedné silnici v Bavorsku, a najednou vedle mne zastavil jeep. Seděl v něm jeden americký kapitán.Když slyšel, že jsem Čech a že chci domů, nabídl mi, že mě kus sveze ...

Brown: Do you remember the date ?

Havel: To datum nikdy nezapomenu. Bylo to v sobotu 5. května, v půl jedné odpoledne. Ten kapitán měl ve voze rádio. Našel na něm Prahu. Bylo právě po zprávách. Asi po dvou minutách hlasatel začal volat o pomoc. Říkal, že SS v budově rozhlasu vraždí lidi. Tak začala revoluce.

Brown: But the uprising wasn´t limited to Prague, if I´m not wrong.

Havel: V sobotu a v neděli se povstání rozšířilo. V různých českých městech byly boje v ulicích, na náměstích, i v jednotlivých domech.

Brown: Did the Czechs know why American units didn´t proceed to Prague ?

Havel: Ze začátku jsme se divili. Ale brzo jsme se dověděli, že jste museli zůstat v západních Čechách k vůli Rusům. Ti chtěli osvobodit Prahu sami. Pak z toho dělali propagandu pro Sovětský svaz. Říkali, že Amerika nechala Prahu krvácet.

Brown: Did people in Czechoslovakia believe what the Communist propaganda told them about the United States ?

Havel: Podívejte se, pane kapitáne. Já jsem po válce pracoval v několika továrnách. Vím, že ani sami komunisti nevěřili tomu, co v komunistických novinách čtli o Americe a o amerických vojácích.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA NEDĚLI:

Po změně větru se teplá vlna rozšíří z východních částí státu do Čech. I při teplotách okolo pěti až osmi stupňů bude ve východních a jižních Čechách a na Šumavě obleva. Jenom na Krkonoších a v Krušných horách budou ještě mrazy. Na Moravě a na Slovensku budou přeháňky.

L. 83

Otázky k Předpovědi počasí:

1. Četl jste předpověď na zítřek?
2. Bude v Čechách změna větru ?
3. Bude v Čechách stejný vítr jako dnes ?
4. Čekají v Čechách teplou vlnu ?
5. Bylo v Čechách dosud mrazivo ?
6. Rozšíří se teplé počasí z východu na západ ?
7. Je Slovensko na východě republiky ?
8. Je Slovensko ve východní části státu ?
9. Je Morava na východ od Čech ?
10. Je Morava na západ od Slovenska ?
11. Která část Československé republiky je na východ od Čech ?
12. Bude ve východních a jižních Čechách mrznout ?
13. Budou tam teploty 5 až 8 stupňů ?
14. Čekají tam oblevu ?
15. Bude obleva taky na Šumavě ?
16. Trvají na Krkonoších mrazy ?
17. Jak bude na Krkonoších ?
18. Jaké počasí bude v Krušných horách ?
19. Jsou Krkonoše na severovýchodě Čech ?
20. Jsou Krušné hory na severozápadě ?
21. Je Šumava na jihozápadě ?
22. Kde jsou Krkonoše ?
23. Kde je Šumava ?
24. Kde jsou Krušné hory ?
25. Které české hory teď znáte ?
26. Můžete mi je ukázat na mapě ?

Kapitán Brown se při výsleších Františka Havla zajímá také o některé věci, které se týkají politických otázek.

František zůstal v Německu skoro až do konce války. O pražském povstání se dověděl až na cestě domů.

Na jedné silnici v Bavorsku mu nabídl nějaký americký kapitán, že ho sveze kus cesty ve svém jeepu. Z rádia, které bylo ve voze, se František dověděl, že v Praze je revoluce. Praha právě skončila polední zprávy a hlasatel volal o pomoc. To bylo 5. května 1945.

Povstání se neomezilo jen na Prahu. Ve dvaceti čtyřech hodinách se rozšířilo po celých Čechách. V některých vesnicích a městech trvaly boje celé čtyři dni a noci. Teprve devátého května byl zase klid.

Češi doufali, že tankové jednotky generála Pattona budou pokračovat ze západních Čech až ku Praze.

Do Prahy se, bohužel, dostala nejdříve sovětská armáda a pak hned začala propaganda proti Západu.

O Spojených státech a o Američanech bylo pak slyšet jen málo pěkných věcí.

František pracoval po válce v různých továrnách. Ví, že jen málo lidí věřilo tomu, co se psalo v komunistických novinách.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Oč se zajímá kapitán Brown při výsleších Františka Havla ?
2. Jak dlouho zůstal František Havel v Německu ?
3. Kdy se dověděl o pražském povstání ?
4. Kde to bylo ?
5. Co mu nabídl americký kapitán na silnici v Bavorsku ?
6. Co se dověděl Franta z radia ?
7. Kde bylo to rádio ?
8. Kdo volal o pomoc ?
9. Kdy to bylo ?
10. Omezilo se povstání jen na Prahu ?
11. Kam se ve dvaceti čtyřech hodinách rozšířila revoluce ?
12. Jak dlouho trvaly boje v některých vesnicích a městech ?
13. Kdy byl zase klid ?
14. Co doufali Češi ?

L. 83

15. Která armáda se dostala do Prahy ?
16. Co potom začalo ?
17. Co říkala rudá propaganda o Američanech ?
18. Věřili lidé tomu, co psaly komunistické noviny ?
19. Myslíte, že komunistická propaganda mluví o Spojených státech dobře?

HOMEWORK

In the Korean war +) several small Czechoslovakian units were fighting ++) on the Communist side.

There were boys from various regions of Czechoslovakia and the Prague newspapers had several articles and pictures about them. We even heard about it on the Prague radio.

According to these articles, these young men offered themselves to go and help liberate Korea. From the interrogation of several of the refugees we know that the whole thing had a different meaning to these boys. The war in Korea concerned them only as far as it gave them hope that as prisoners they might find the way to the USA.

Some of these boys fought++) in the Prague insurrection in May 1945.

After 1948 they began to look for a way out. Almost all of them remained in Korea after the war.

+) korejská válka - Korean War
++) bojovat, dur. - to fight

Korea, gen.sg.: Koreje or Korey, f. - Korea
na Koreji - in Korea

LOCATIVE PLURAL OF NOUNS.

Type	Model word	-ech	-ích	-ách
MASC. inanim. hard or neuter cons.	strom	stromech		
	les		lesích	
	potok		potocích	
	letáček		letáččích	letáčkách
	vrch		vrších	
	břeh		březích	
	dialog		dialozích	
soft	klíč		klíčích	
Anim. hard or neuter cons.	kamarád	kamarádech		
	voják		vojácích	
	Čech		Češích	
	soudruh		soudruzích	
	demagog		demagozích	
soft	četař		četařích	
	přítel		přátelích	
-a	staršina	staršinech		
	mluvka		mluvcích	
	sluha		sluzích	
	patriarcha		patriarších	
	kolega		kolezích	
-e	soudce		soudcích	
FEM. -a	žena			ženách
-e	duše		duších	
cons.	kost	kostech		
	láhev		láhvích	
paní	paní		paních	
NEUTER -o	město	městech		
	lůžko			lůžkách
	sucho			suchách
	tango			tangách
-e	moře		mořích	
-í	znamení		znameních	
děvče	děvče	děvčatech		

Demonstratives and adjectives have one form for all three genders:

Demonstrative:	Hard type adj:	Soft type adj.:
těch	-ých	-ích

v těch nových moderních domech

Adjective type nouns have the same endings as adjectives:

o rotných   o duchovních

Numerals   o dvou (třech, čtyřech, pěti)

---

les   Note 1: A few nouns form the locative plural like les:

v lesích	in the forests
ve vozech (nebo:) ve vozích	in the cars
v mrazech (nebo:) v mrazích	in the frosts

Note 2:

kost
láhev

Examples of some feminine nouns ending in a consonant:

Locative plural like KOST:	Locative plural like LÁHEV:
o podrobnostech	na hlavních
o okolnostech	na tratích
o místnostech	na kolejích
o hodnostech	o zbraních
o příležitostech	ve věžích
o radostech	o krádežích
o žádostech	ve skříních
o věcech	na postelích
o výpovědech (nebo výpovědích)	v kancelářích

VOCABULARY

Čech, m.	Czech (a male Czech person)
Češka, f.	(female " "
hora, f.	mountain
krvácet,	to bleed
nabízet, dur.	to offer
nabídnout, pct.	to offer
najít, pct.(past p.:našel)	to find
náměstí, n.	(town) square
obleva, f.	thaw
omezovat, dur.	to limit, restrict
omezit, pct.	to limit
osvobodit, pct.	to liberate
postupovat, dur.	to proceed, advance
postoupit, pct.	
povstání, n.	uprising, insurrection
přeháňka f.	shower (mild rain)
revoluce, f.	revolution (uprising)
rozšiřovat, v. dur.	to spread, widen, broaden
rozšířit, pct.	
smysl, m.gen.sg.: -u	sense
spojený	united; connected; joined
stát, m. gen.sg.: -u	state (country)
svézt, pct. (někoho)	to give a ride, lift to somebody
týkat se, (někoho, něčeho)	to concern, have to do with
vraždit, dur.	to murder
zavraždit, pct.	
výslech, m. gen.sg.: -u	interrogation, hearing, questioning
zapomínat, dur.	to forget
zapomenout, pct.	
změna, f.	change
zůstávat, dur.	to stay, remain
zůstat, pct.	

Fráze a idiomy

V úzkém slova smyslu.	In the narrow sense of the word.
To se vás netýká.	That doesn´t concern you.
Bavorsko, n.	Bavaria
Kus mě svezl.	He gave me a ride(lift) for a part of my trip
Sovětský svaz(SSSR)	Soviet Union (USSR)
Spojené státy (USA)	United States
Šumava, f.	name of the mountain range in SW Bohemia
Krkonoše, f.pl.	name of the mountain range in NE Bohemia
Krušné hory	name of the mountain range in NW Bohemia

FRANTA HAVEL VYPRAVUJE O SVÉM UTĚKU

č 84

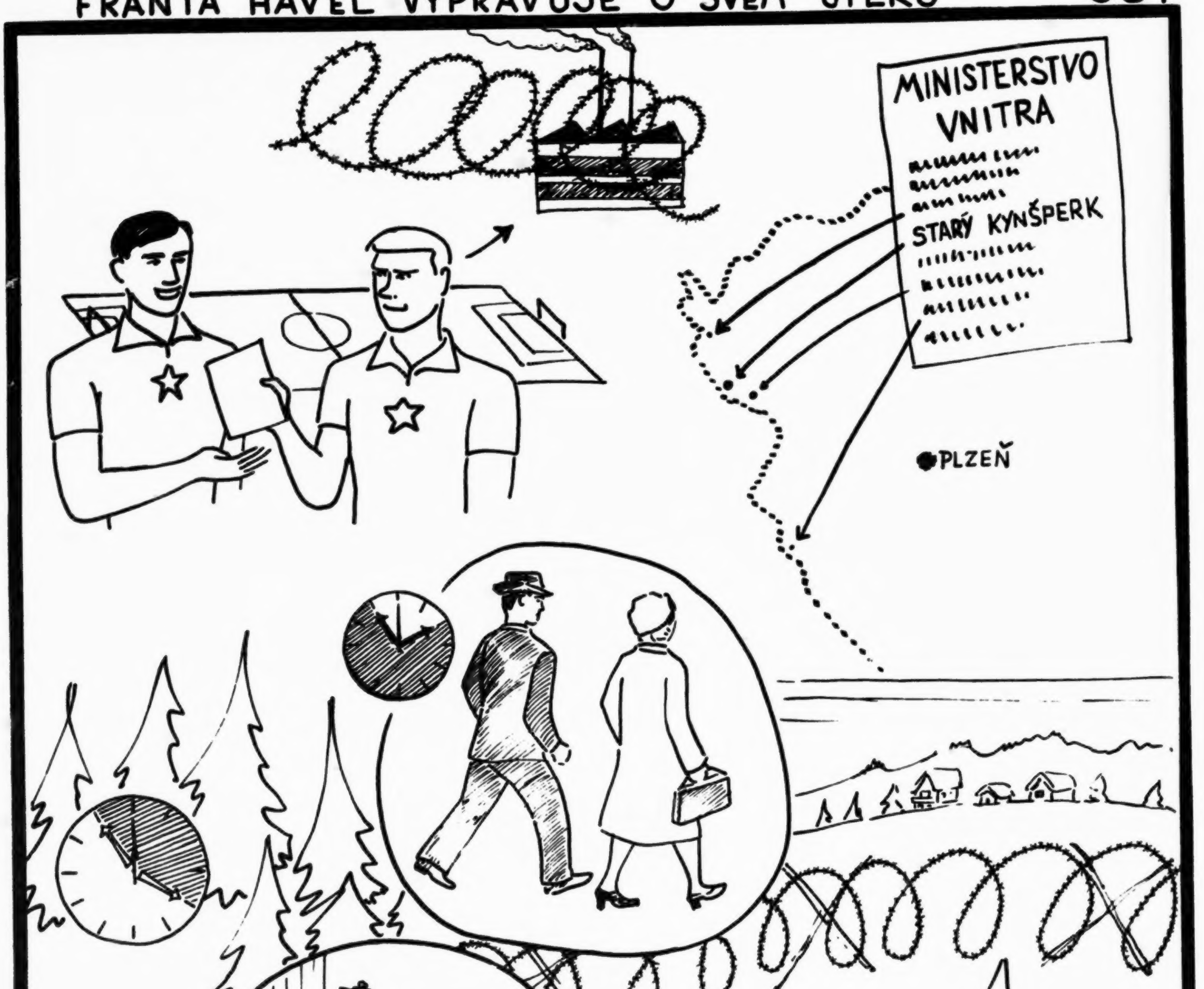
MINISTERSTVO VNITRA
STARÝ KYNŠPERK
PLZEŇ

Lesson 84

Franta Havel vypravuje o svém útěku

Brown: You've told me that you had worked on your escape for some time. What did your preparations consist of ?

Havel: O našich přípravách vám můžu vypravovat hodiny a hodiny. Nejdřív jsem si zjistil, v kterých úsecích ještě drátěné překážky nejsou souvislé.

Brown: That could have been quite difficult.

Havel: A vidíte nebylo. V našem fotbalovém klubu je nějaký Jiří Berka. Hraje v naší záloze. No, a ten Berka pracuje v jedné továrně, která vyrábí ostnatý drát pro ministerstvo vnitra. Jirka jednou zůstal ve své kanceláři přes čas a udělal mi seznam pohraničních míst, kam měli ostnatý drát poslat.

Brown: That was a clever piece of intelligence work. By the way - do you remember some of those places ?

Havel: Pamatuju si je do jednoho. Při svém plánování jsem uvažoval o každém tom místě. Vzal jsem v úvahu všechno, co bylo pro a proti. Zvolil jsem Starý Kynšperk - to je vesnice na česko-německých hranicích, asi šest kilometrů na jih od Chebu.

Brown: Did it take you long before you found the place where the barbed wire ended ?

Havel: Šli jsme podle těch ostnatých drátů až do jedenácti hodin v noci. Byli jsme na nohou od dvou hodin odpoledne. Pak se objevily mraky a měsíc nám přestal svítit na cestu. Jak už jsem vám řekl, leželi jsme pak pět hodin ve sněhu. Nechtěli jsme ve tmě potkat pohraničníky. Moc jsme toho slyšeli o jejich psech.

Brown: But the weather did clear up, didn't it ?

Havel: Ano. K ránu se vyjasnilo. Pak jsme viděli, že jsme leželi jen asi sto metrů od konce ostnatého drátu.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA ZÍTŘEK:

V Čechách bude přes den slunečno za mírného jihovýchodního větru. Denní teploty okolo 12, noční okolo 5 stupňů. Sněhy v jižních a středních Čechách rychle tají. Hladina Vltavy a Labe stoupne asi o 30 až 35 centimetrů nad normál. Nebezpečí záplav zatím nehrozí. Na Moravě počasí beze změny při teplotách okolo 15 st. Na jižním a východním Slovensku bude zamračeno a chladno. Na severním Slovensku bude zataženo. Denní teploty 10 až 12, noční 5 až 8 stupňů.

L. 84

Otázky k"Předpovědi počasí":

1. Bude zítra v Čechách svítit slunce ?
2. Kde bude slunečno ?
3. Bude v Čechách silný vítr ?
4. Jaký vítr bude v Čechách ?
5. Budou noční teploty stejně vysoké jako denní ?
6. Kolik stupňů asi bude ve dne ?
7. Jak teplo bude v noci ?
8. Bude jihovýchodní vítr mírný ?
9. Jsou ještě v Čechách sněhy ?
10. Taje sníh ?
11. Taje sníh, když je nad nulou ?
12. Leží ještě sníh ve středních Čechách ?
13. Stoupne hladina řek ?
14. Stoupne hladina Vltavy nad normál ?
15. Bude Labe taky nad normálem ?
16. Můžete mi ukázat Vltavu na mapě ?
17. Teče Vltava od jihu k severu ?
18. Teče Labe nejdřív od severu k jihu ?
19. Teče od Pardubic do Kolína od východu na západ ?
20. Teče Labe od Kolína na severozápad ?
21. Teče Labe do Severního moře ?
22. Vlévá se Vltava do Labe u Mělníka ?

READING

František Havel se připravoval na svůj útěk z Československa dost dlouho. Dnes vypravuje kapitánu Brownovi o svých přípravách. Jeden jeho známý, který pracuje v továrně na ostnatý drát, je ve stejném fotbalovém klubu jako on.

V kanceláři té továrny měli od ministerstva vnitra seznam míst, kam mají drát posílat. Ten známý dal Frantovi kopii(copy) toho seznamu. Franta podle toho plánoval svou cestu přes hranice. Uvažoval správně, že tam, kam drát posílají, nejsou ještě překážky docela hotové a souvislé. Pamatuje si dobře všechna ta místa, protože při svém plánování dlouho o nich uvažoval.

Nakonec si zvolil Starý Kynšperk. Božena věděla o jeho plánech, ale neznala podrobnosti.

V den útěku byli na nohou od dvou hodin odpoledne až do jedenácté v noci. Potom čekali až do čtyř do rána na hranicích v lese u nějakého zamrzlého potoka. Báli se pohraničníků a jejich psů. Slyšeli o nich tolik nepěkných věcí, že se báli jít ve tmě dál.

K ránu se počasí vyjasnilo a Franta a Božena viděli, že mají už jen několik kroků ke konci překážek.

O jejich další cestě jsme už četli a slyšeli dřív.

Božena z toho, bohužel, dostala zápal plic a teď leží v nemocnici.

Franta se ptá lékařů po jejím zdraví každý den. Zdá se, že už je mimo nebezpečí.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Připravoval se František Havel na svůj útěk dlouho ?
2. Komu vypravuje o svých přípravách ?
3. Kde pracoval jeden jeho známý ?
4. Ve kterém klubu byl?
5. Co měli v kanceláři té továrny ?
6. Odkud měli ten seznam ?
7. Kdo dal Frantovi kopii seznamu ?
8. Podle čeho plánoval Franta svou cestu ?
9. Jak uvažoval František ?
10. Uvažoval správně ?
11. Pamatuje si ještě všechna ta místa ?
12. Jak to, že si je pamatuje ?
13. Které místo si nakonec zvolil ?

14. Věděla Božena o jeho plánech ?
15. Znala všechny podrobnosti ?
16. Jak dlouho byli na nohou v den útěku ?
17. Kde čekali až do čtyř do rána ?
18. Proč nešli dál ?
19. Co slyšeli o pohraničnících a o jejich psech ?
20. Vyjasnilo se k ránu počasí ?
21. Jak daleko byli od konce překážek ?
22. Co z toho dostala Božena ?
23. Kde teď leží ?
24. Ptá se Franta po jejím zdraví ?
25. Koho se ptá ?
26. Je Božena už mimo nebezpečí ?

HOMEWORK

After a long march we stopped on the left bank of a wide river. In our sector its water was calm and the level was rising only very slowly.

According to the reports we had, the flood wouldn´t be threatening until the late evening hours. It was sunny the whole day and the snow on the frontier mountains was melting.

On both banks of the river there were continuous barbed wire obstacles. We hadn´t seen the enemy, and our intelligence service reported that the enemy still hadn´t had time to reorganize their reserves. I don´t know whether these reports were correct or not. The enemy was clever and usually didn´t make mistakes in their planning. Maybe, I thought, they only want to choose better terrain for their counterattack.

But we all know that our commander considered their every possible maneuver and we all, without exception, trusted him.

reorganizovat, dur.	-	to reorganize
lepší	-	better

GRAMMAR NOTES

LOCATIVE OF POSSESSIVE PRONOUNS:

můj, tvůj, svůj ... decline like hard type adjectives
její .... like soft type ajectives
náš, váš .... the declension is similar to adjectives

o mém novém kamarádu	**o mé** nové adrese	**o mém novém** čísle
tvém	**tvé**	**tvém**
jeho	**jeho**	**jeho**
jejím	**její**	**jejím**
jeho	**jeho**	**jeho**
našem	**naší**	**našem**
vašem	**vaší**	**vašem**
jejich	**jejich**	**jejich**
svém	**své**	**svém**

o mých nových kamarádech, adresách, číslech
tvých
jeho
jejích
jeho

našich
vašich
jejich

svých

DUAL **Locative dual forms:** (compare genitive dual in Grammar Analysis 72)

Sing.	Dual	Plural
na ruce	**na rukou**	
na noze	na nohou	na nohách
na oku	na očích	
na uchu	**na uších**	

	Sing.	Dual	Plural
Dual	na koleně na rameně (nebo: na rameni)	na kolenou na ramenou na prsou	na kolenech

---

The above dual forms are used of parts of the body, human or animal. **In this sense the dual form nohou is used interchangeably with the plural form nohách.**

Otherwise regular locative plural forms are used:

na nohách té židle
v okách nebylo nic
na uchách sklenic
o uchách (about the rookies)
v obou ramenech té řeky

---

		loc. sing	loc. pl.
Irreg. Čechy dítě	Note: Čechy, f.pl.(orig. m.) dítě, n.	 o dítěti (n)	v Čechách o dětech (f)
datum	Neuter nouns erding in -um: o datu v centru		o datech v centrech
studium	Neuter nouns ending in -ium o studiu		o studiích
schéma	o schématu		o schématech

VOCABULARY

drát, m. gen.sg.: -u	- wire
drátěný	- wire (adj)
hladina, f.	- level (of water, prices)
hrozit, dur.	- to threaten
chytrý	- clever, sharp, bright
mimochodem, adv.	- by the way, incidentally
ministerstvo, n.	- ministry (a branch of government)
noční	- night (adj)
normál, m. gen.sg.: -u	- norm
ostnatý drát	- barbed wire
plánování, n.	- planning
pohraniční	- border, frontier (adj)
překážka, f.	- obstacle
skládat se (z něčeho)	- to consist(of.st.) to be made up of
slunečno, adv.	- sunny weather
souvislý	- continuous , coherent
stoupat, dur.	- to rise
stoupnout, pct.	
tát, dur.	- to thaw, melt
úsek, m. gen.sg.:-u	- sector
úvaha, f.	- consideration, thorough thought
uvažovat, dur.	- to consider
uvážit, pct.	
vnitro, n.	- interior
záloha, f.	- reserve
záplava, f.	- flood
zpravodajský	- intelligence, information, news (adj)
volit, dur.	- to choose, vote, elect
zvolit, pct.	
chladný, adj.	- cool

Fráze a idiomy

do jednoho	- all without exception
pro a proti	- pro and con
nad normálem	- above the norm above(the) average

RŮZNÉ ADRESY FRANTY HAVLA Č85

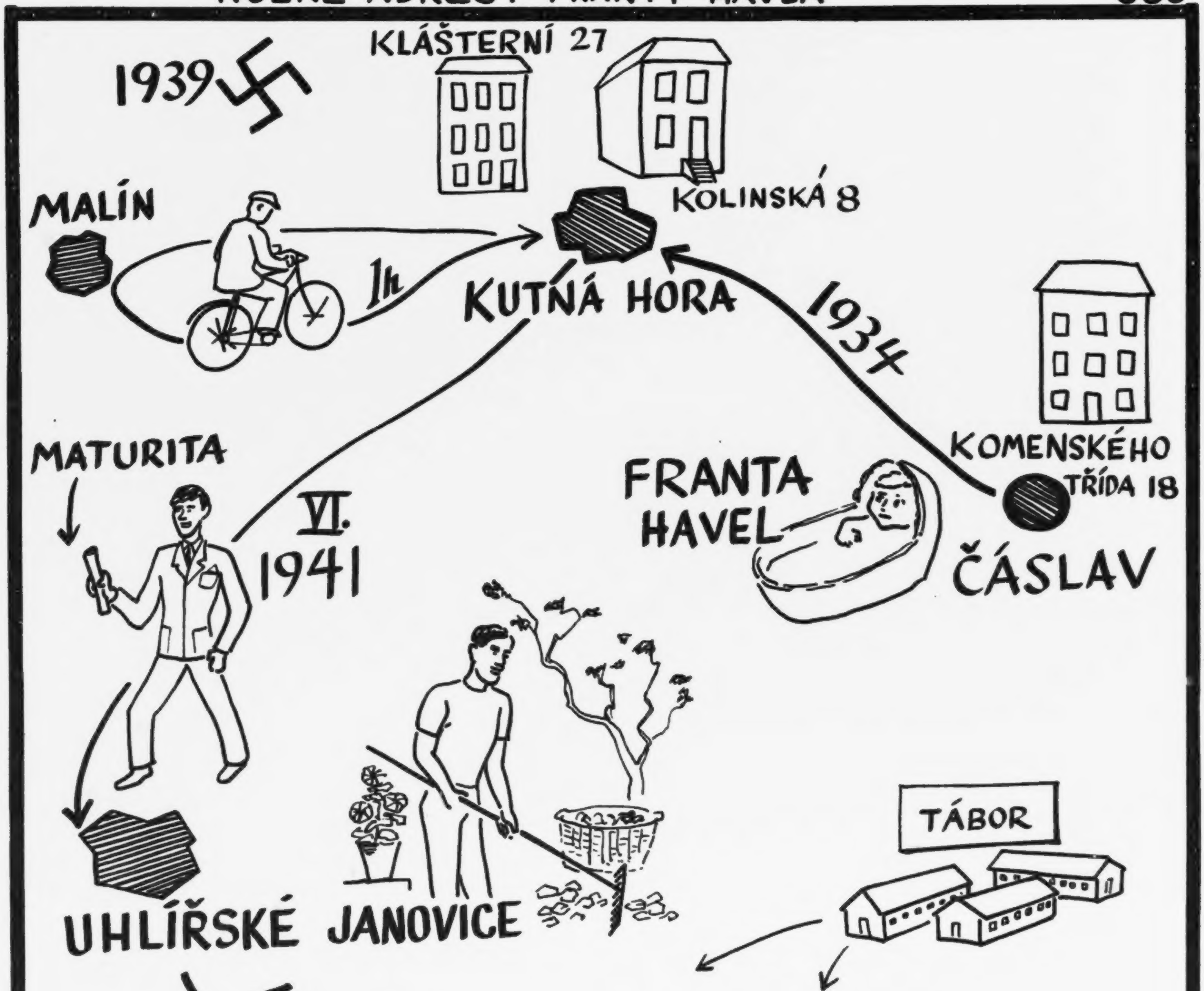
1939
KLÁŠTERNÍ 27
KOLINSKÁ 8
MALÍN
1h
KUTNÁ HORA
1934
KOMENSKÉHO TŘÍDA 18
FRANTA HAVEL
ČÁSLAV
MATURITA
VI. 1941
UHLÍŘSKÉ JANOVICE
TÁBOR
1942
JENA
MNICHOV
?
SOKOLSKÁ TŘ.
PRAHA

Lesson 85

Různé adresy Franty Havla

Brown: Now give me the addresses of all the places where you have ever lived, even if it was only for a short time.
Havel: Od narození do svého jedenáctého roku jsem bydlel v Čáslavi, v Komenského třídě 18.

Brown: That was from the year 1923 till 1934, wasn't it ?
Havel: Ano, to souhlasí. V létě 1934 se rodiče přestěhovali do Kutné Hory. V Kutné Hoře jsem zůstal do roku 1941.

Brown: What was your address in Kutná Hora ?
Havel: Nejdřív jsme bydleli v Klášterní ulici číslo 27, ale domácí ten dům prodal. Nový majitel žádal moc vysokou činži. Tak si rodiče našli nový byt, v Kolínské ulici číslo 8. To bylo na podzim 1937.

Brown: How long did you stay in this apartment ?
Havel: Na jaře 1939, brzo po 15. březnu, jsme si zase museli hledat byt. Městský úřad oznámil našemu domácímu, že celý dům musí být do konce měsíce prázdný. Potřebovali byty v nových domech pro úředníky Gestapa. Tak jsme dostali výpověď.

Brown: Wasn't it difficult to find an apartment on such short notice ?
Havel: Nebylo to vůbec možné. Tatínek nic ve městě nenašel, ale dostali jsme byt v Malíně u Kutné Hory. Museli jsme pak dojíždět+), já do školy a tatínek do práce. Bydleli jsme tam v Dobrovského ulici číslo 3.

Brown: Did the Board of Labor send you to Germany from Malín ?
Havel: Ne, pane kapitáne. Nejdřív mě poslali k jednomu zahradníkovi v Uhlířských Janovicích. To bylo v červnu 1941, hned jak jsem byl venku z reálky. Do Německa jsem jel v únoru 1942.

Brown: In Germany, you first worked in Jena and then in Munich. In both cities you lived in camps for foreign laborers. This information is here in your file. What was your Prague address after the war ?
Havel: Od roku 1945 do února 46 jsem bydlel v Sokolské třídě 66, a od té doby až do svého útěku na Vinohradech, na náměstí Jiřího z Poděbrad číslo 50.

Brown: Did you say Vinohrady? At your first interrogation you stated that your last address was Prague 2.
Havel: Ano. Vinohrady jsou Praha 2.

+) dojíždět, dur. = to commute

L. 84

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA ZÍTŘEK:

V Čechách všeobecně slunečno, na horách slabý mráz. Průměrné denní teploty 12 stupňů,nočníasi 8 stupňů. Vítr jižní až jihovýchodní. Na Moravě počasí beze změny. Na Slovensku se vyjasní, jenom na Žitném ostrově budou místní deště.

Otázky k předpovědi počasí:

1. Které české hory znáte ?
2. Jsou Krkonoše na severovýchodě Čech ?
3. Kde je Šumava ?
4. Kde jsou Krušné hory ?
5. Bude zítra v Čechách jasno ?
6. Bude svítit slunce ?
7. Bude teplo i na horách ?
8. Bude ve dne stejně chladno jako v noci ?
9. Jaké budou v Čechách průměrné denní teploty ?
10. Čekají na Moravě změnu počasí ?
11. Jděte k mapě, prosím. Vidíte tam Žitný ostrov ?
12. Je Žitný ostrov na hranicích Slovenska a Madarska ?
13. Které české řeky znáte ?
14. Vlévá se Labe do Vltavy nebo Vltava do Labe ?
15. U kterého města se vlévá Vltava do Labe ?
16. Která řeka teče skrz hlavní město Prahu ?
17. Teče Labe skrz Pardubice a Kolín ?
18. Můžete mi ta města ukázat na mapě ?

Kapitán Brown dnes chce na Františkovi seznam všech adres, kde žil až do svého útěku.

Z tohoto seznamu vidíme, že se narodil v Čáslavi, v Komenského třídě č.18. Tam bydlel až do roku 1934. Pak se jeho rodiče přestěhovali do Kutné Hory, kde **bydleli** na dvou místech: Nejdřív v Klášterní ulici č.27 a potom v Kolínské č. 8.

Po nacistické okupaci v roce 1939 se musela jejich celá rodina stěhovat znovu. Domácí jim musel dát výpověď, protože úředníci Gestapa chtěli bydlet jen v nových domech. V té době byla všude velká nouze o byty, hlavně ve městech. Starý pan Havel byl rád, že našel byt v Malíně, asi hodinu cesty od středu města. Franta i jeho tatínek museli odtamtud dojíždět do Kutné Hory na kole.

V červnu 1941 udělal František maturitu a hned musel na práci. Prvních několik měsíců pracoval jako pomocník u nějakého zahradníka v Uhlířských Janovicích a teprve odtamtud ho poslaly úřady do Jeny **v Německu. To bylo na jaře 1942.**

V Jeně a potom i v Mnichově žil František v různých táborech pro cizí dělníky. Po válce se vrátil do Prahy, kde si našel byt v Sokolské třídě v Praze 2, (na Vinohradech.) V tom bytě zůstal až do svého útěku.

V Československu je dnes mnoho lidí, kteří měli podobný život.

Málokdo dnes bydlí tam, kde se narodil. **Úřady stěhují lidi podle toho, kde je potřebují.**

stěhovat, dur.	**- to move**
Vinohrady	**- a borough of Prague**

OTÁZKY K TEXTU:

1. Co chce kapitán Brown od Františka dnes ?
2. Kde se František narodil ?
3. Jak dlouho tam bydlel ?
4. Kam se přestěhovali jeho rodiče potom ?
5. Kde bydlili v Kutné Hoře ?
6. Znáte obě adresy ?
7. Kdy začala nacistická okupace ?
8. Proč se museli stěhovat znovu ?
9. Proč jim musel dát domácí výpověď ?
10. Bylo v té době dost bytů ?
11. Kde hlavně byla nouze o byty ?

12. Kde našel Havel byt ?
13. Jak daleko to bylo od středu města ?
14. Jak se dostával z Malína do školy a do práce ?
15. Kdy udělal Franta maturitu ?
16. Na jaké škole ?
17. Kam musel potom ?
18. Kam ho poslaly úřady z Uhlířských Janovic ?
19. Kdy to bylo ?
20. Pracoval Franta jenom v Jeně ?
21. Kde bydlel, když pracoval v Německu ?
22. Kam se vrátil po válce ?
23. Jaká byla jeho adresa v Praze ?
24. Jak se jmenuje Praha 2 ?
25. Zůstal tam až do svého útěku ?
26. Je v ČSSR dost lidí, kteří měli takový život?
27. Bydlí dnes mnoho lidí tam, kde se narodili ?
28. Proč stěhují úřady lidi z místa na místo?

HOMEWORK

Popište útěk F. Havla z Československa

Describe the escape of F. Havel from Czechoslovakia.

VÝPOVĚĎ BOŽENY

č 86

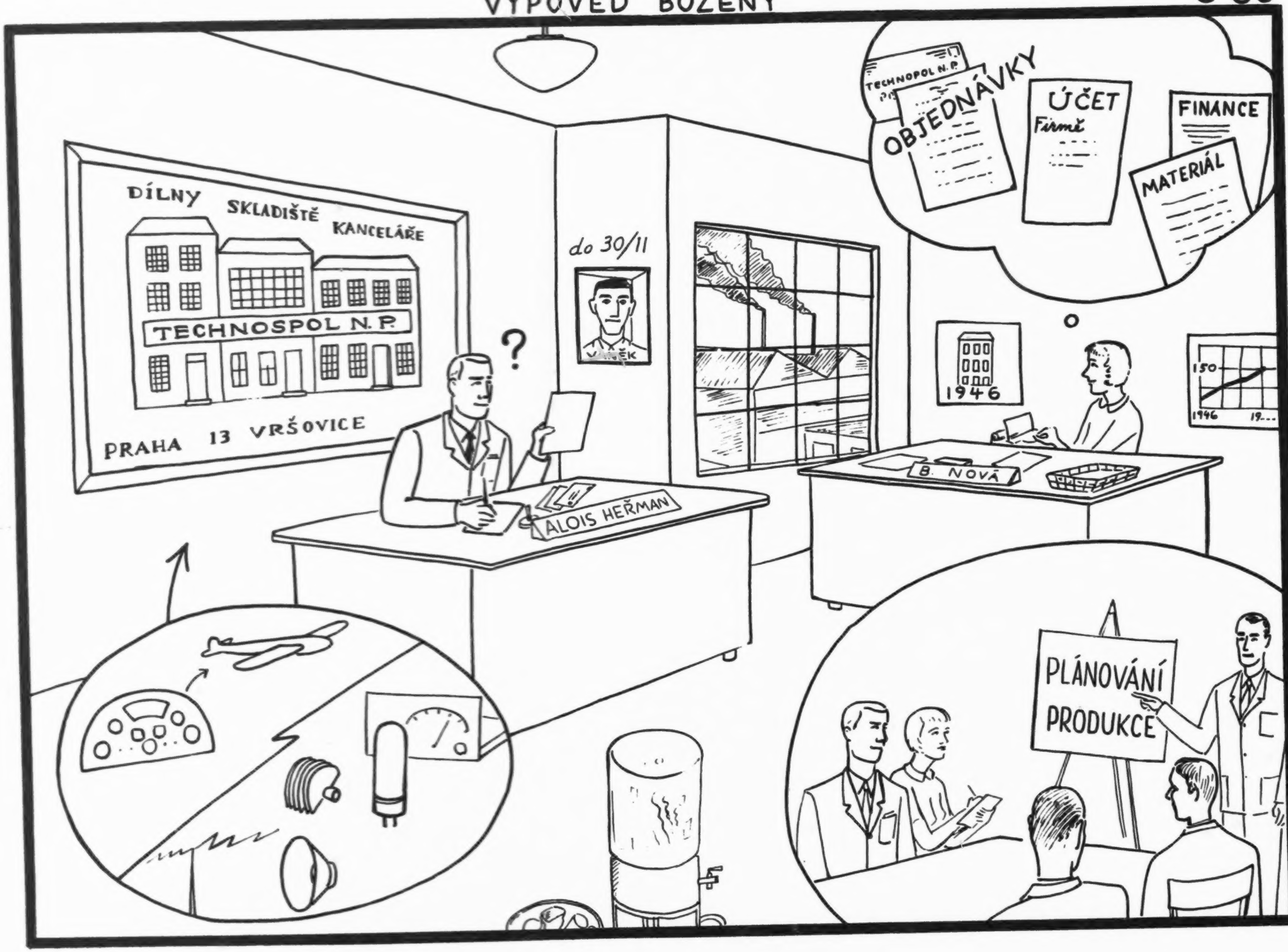
DÍLNY
SKLADIŠTĚ
KANCELÁŘE
TECHNOSPOL N.P.
PRAHA 13 VRŠOVICE
?
do 30/11
ALOIS HEŘMAN
B. NOVÁ
1946
150
1946
19...
TECHNOPOL N.P.
OBJEDNÁVKY
ÚČET
Firmě
FINANCE
MATERIÁL
PLÁNOVÁNÍ
PRODUKCE

č 86

Lesson 86

Výpověď Boženy

Božena Havlová (rozená Nová) vypovídá.

Brown: I'm glad that you're on your feet again, Mrs. Havel. We talked about you several times and from all I've heard about you I know that you're a brave woman.
Božka: Nepřehánějte, pane kapitáne.

Brown: But I really mean it. Now, tell me kindly a few things about yourself. What's your occupation ?
Božka: Já jsem byla sekretářka. Dělala jsem obvyklou kancelářskou práci. Brala jsem diktáty, psala jsem účty, vedla jsem kartotéku, stenografovala jsem při konferencích a takové věci.

Brown: What sort of company did you work for ?
Božka: Naše společnost vyrábí hlavně palubní přístroje. Taky některé rádiové součástky.

Brown: You must have heard some quite interesting things at the conferences.
Božka: Co jsem na nich slyšela, nebylo obyčejně nic nového. Vyřizovala jsem korespondenci, a z ní jsem věděla o všem, co se dělo.

Brown: What was the name of the company ?
Božka: Technospol, národní podnik v Praze-Vršovicích.

Brown: And you know everything about the company ?
Božka: Vím o ní prakticky všechno.

Brown: How many workers do they have ?
Božka: Jenom něco přes stopadesát, ale skoro všichni jsou specialisté.

Brown: How long did you work for the company ?
Božka: Začala jsem roku 1946. Tenkrát měli jen asi čtyřicet dělníků.

Brown: Who's the boss ?
Božka: Do nedávna to byl nějaký Otokar Vaněk, ale ten šel minulý měsíc do penze.1. prosince jsme dostali nového šéfa. Jmenuje se Alois Heřman. Nevím o něm nic, než že práci moc nerozuměl, a byl proto hodně závislý na mně.

L. 86

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA PÁTEK: Nečekaná vlna mrazu, která zasáhla západní a jižní Čechy, se pomalu rozšíří na západní Moravu. Denní teploty na Českomoravské vysočině klesnou na -5, noční až na 10 stupňů pod nulou. Hladina řek Svitavy a Svratky v Brně ještě nestoupá, protože obleva na Českomoravské vysočině byla jen mírná. Zato řeka Morava v okolí Olomouce bude asi 40 cm nad normálem; v nížině na jih od Břeclavě stoupne až o metr. Ledy na Dyji rychle tají a její hladina brzy začne stoupat. Také Dunaj prudce stoupá. Na jižním Slovensku hrozí vážné záplavy.

Ministerstvo dopravy oznamuje: Státní silnice Plzeň-Strakonice je na několika úsecích pro náledí nesjízdná.

Otázky k předpovědi počasí:

1. Je v Čechách zase mráz ?
2. Mají tam novou vlnu mrazu ?
3. Zasáhla vlna mrazu celé Čechy ?
4. Kterou část Čech zasáhl mráz ?
5. Omezí se vlna mrazu na Čechy ?
6. Rozšíří se vlna mrazu na Moravu ?
7. Bude mráz na Českomoravské vysočině ?
8. Ukažte mi Českomoravskou vysočinu na mapě !
9. Je ta vysočina stejně vysoká jako Krkonoše ?
10. Byla na Moravě obleva ?
11. Byla to několikadenní obleva ?
12. Stoupá řeka Morava ?
13. Najděte, prosím, řeku Moravu na mapě !
14. Je Morava hlavní řeka na Moravě ?
15. Teče Morava skrz Brno ?
16. Je Brno hlavní moravské město ?
17. Teče Morava skrz Olomouc ?
18. Leží Břeclav na řece Moravě ?
19. Je Břeclav na jihu Moravy ?
20. Která řeka teče skrz Břeclav ?
21. Vlévá se Dyje do Moravy ?
22. Kde ?
23. Vlévá se Morava do Dunaje ?
24. Je Dunaj jedna z hlavních řek v Evropě ?
25. Ukažte mi na mapě Plzeň !
26. Je Plzeň v západních Čechách ?
27. Jsou Škodovy závody v Plzni ?
28. Vyrábějí Škodovy závody zbraně ?
29. Teď mi ukažte, kde jsou Strakonice.
30. Leží Strakonice na jihovýchod od Plzně ?
31. Spojuje Plzeň a Strakonice státní silnice ?
32. Je na té silnici náledí ?
33. Je ta silnice sjízdná ?
34. Proč není sjízdná?
35. Vydává ministerstvo dopravy zprávy o nesjízdných silnicích?

L. 86

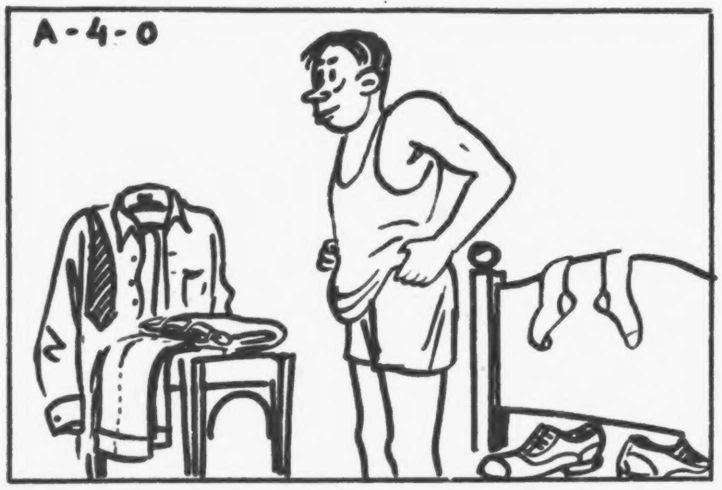
A-4-0

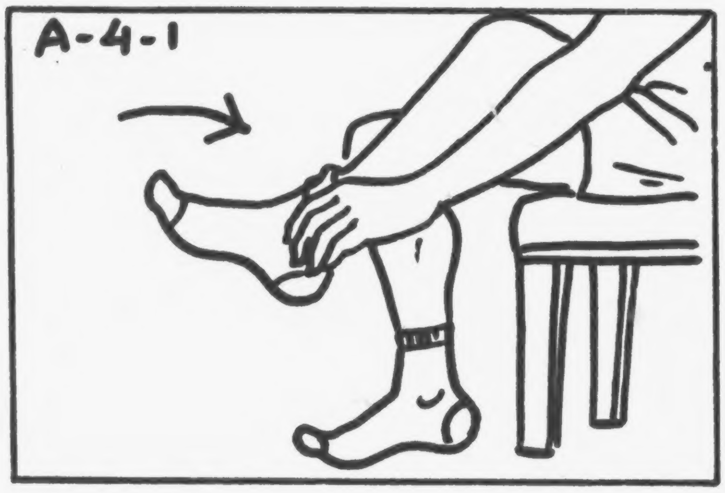
A-4-1

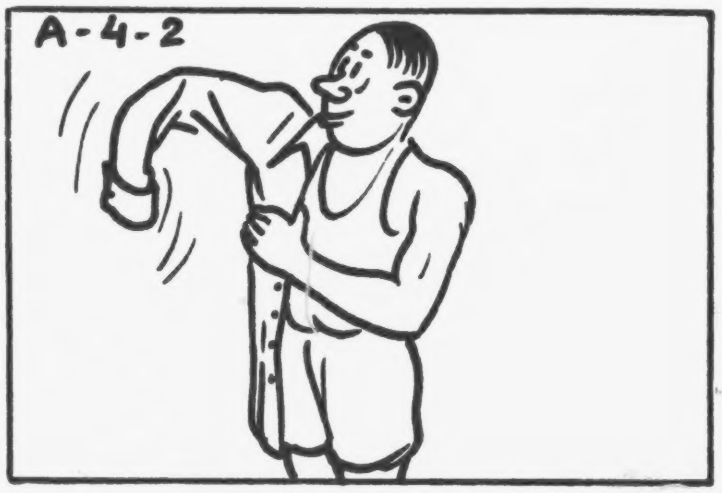
A-4-2

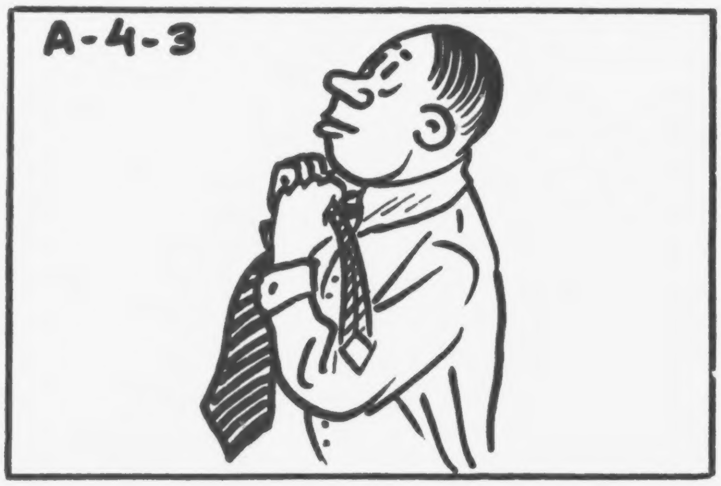
A-4-3

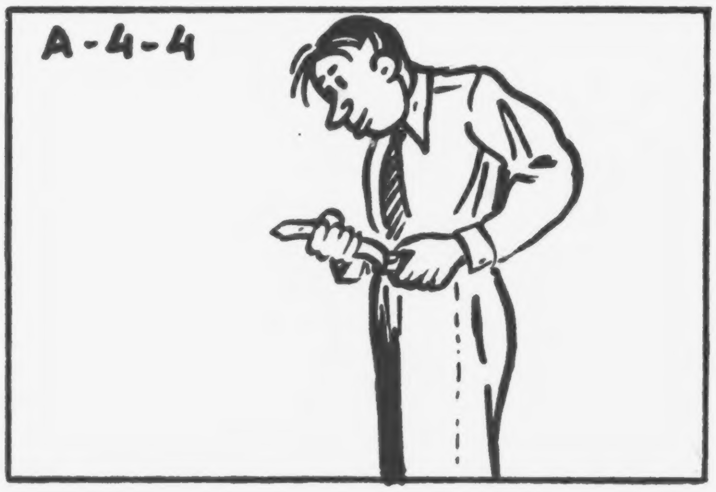
A-4-4

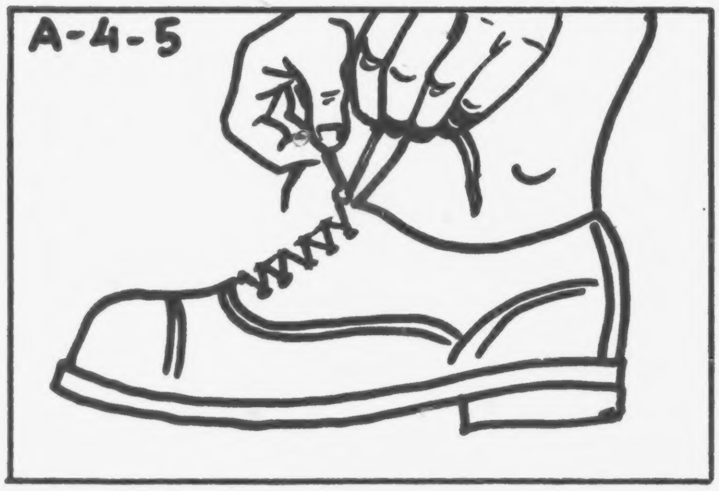
A-4-5

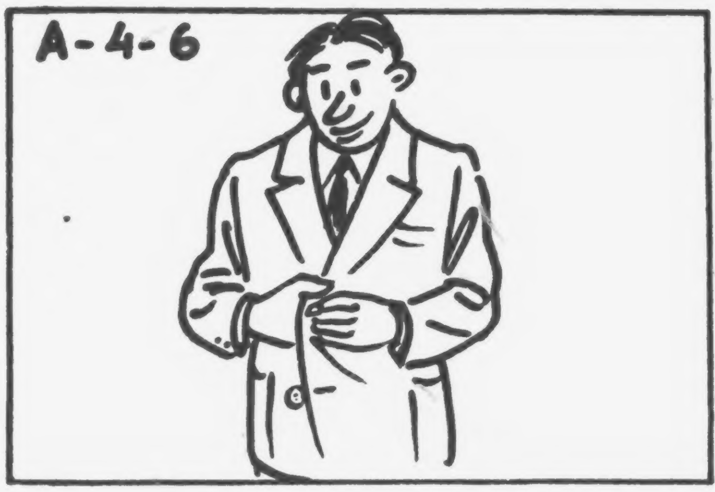
A-4-6

Basic Situation A-4

(Cvičení č. 86 - 90.)

PAN NOVÁK SE OBLÉKÁ.

A-4-C Pan Novák se vrátil z koupelny do ložnice a začíná se oblékat (strojit). Nejdřív si bere spodky. Tričko už má na sobě. Na posteli visí pár ponožek a pod postelí jsou polobotky. Přes židli jsou položené kalhoty a přes opěradlo visí košile s vázankou. Kalhoty mají ostré puky.

A-4-1 Pan Novák sedí na židli a natahuje si pravou ponožku. Na levé noze vidíme, že pan Novák nosí krátké ponožky, které sahají jen nad kotníky. Pan Novák má lýtka jako atlet.

A-4-2 Potom si bere košili

A-4-3 a váže si kravatu (vázanku).

A-4-4 Na dalším obrázku vidíme, že si pan Novák už oblékl kalhoty a právě si utahuje pásek.

A-4-5 Nakonec si šněruje boty a zavazuje tkaničku. Bude asi dělat smyčku(kličku). Zatím udělal první uzel. Boty vypadají jako nové. Mají doborou podrážku i podpatky(kramfleky).

A-4-6 Pan Novák už je oblečený. Zapíná si kabát na jeden knoflík. Dolní knoflík asi nechá nezapnutý. Snad je to zvyk, protože dolní knoflíková dírka je jako nová. Kapsy u kabátu jsou prázdné. Do náprsní kapsičky by potřeboval kapesník (kapesníček).

SLOVNÍČEK:

oblékat se	- to dress
obléknout se, pct.	" "
strojit se, dur.	" "
ustrojit se, pct.	" "
spodky, m. pl.	- underpants, shorts
ponožka, f.	- sock
polobotka, f.	- shoe (low quarter)
opěradlo, n. gen.sg. -a	- backrest
puk, m. **gen.sg.:-u**	- crease
natahovat(si) dur.	- to pull(on)
natáhnout(si), pct.	
sahat, dur.	- reach
sáhnout, pct.	
kotník, m. gen.sg.: -u	- ankle
lýtko, n. gen.sg. -a	- calf
atlet, m. " " -a	- athlete
vázanka, f.	- tie
kravata, f.	- tie
utahovat, dur.	- to tighten
utáhnout, pct.	-
šněrovat , dur.	- to lace up
vázat, dur.	- to tie
uvázat, pct.	
smyčka, f.	- loop, noose, bow knot
klička, f.	- "
uzel, **gen. sg. uzlu, m.**	- knot
podrážka, f.	- sole
podpatek,**gen. sg. -tku, m.**	- **heel**
kramflek, -gen.sg.: -u, m. **(coll.)**	"
oblečený	- dressed
zapínat, dur.	- to button up
zapnout, pct.	
zapnutý	- buttoned up
knoflík, gen.sg.: -u m.	- button
zvyk, m. **gen.sg.:-u**	- habit, custom
knoflíková dírka	- button hole
kapsa , f:	- pocket
náprsní kapsa(kapsička)	- breast pocket
kapesník, m. gen.sg. -u	- handkerchief
kapesníček m. " " -čku,**diminutive**	- (small) handkerchief
potřeboval by (cond.)	- he would need (could)
košile, f.	- **shirt**
tkanička, f.	- **shoelace**, shoestring
zapínat, dur. **(si pásek)**	- **to buckle (the belt)**
zapnout, pct.	
obraz, m., gen.-u	- **picture**
obrázek, m., gen. -zku	- **(small) picture**

OTÁZKY K ZÁKLADNÍ SITUACI A-4.

1. Odkud se vrátil pan Novák ?
2. Kde je teď ?
3. Co začíná dělat ?
4. Co si bere nejdříve ?
5. Co už má na sobě ?
6. Co visí na posteli ?
7. Kde jsou polobotky ?
8. Kde jsou položené kalhoty ?
9. Co visí přes opěradlo ?
10. Jaké puky mají kalhoty ?
11. Kde sedí pan Novák ?
12. Kterou ponožku si natahuje ?
13. Jaké ponožky nosí ?
14. Kam sahají ty ponožky ?
15. Je pan Novák atlet ?
16. Jaká má lýtka ?
17. Co si obléká potom ?
18. Jakou má vázanku ?
19. Oblékl si pan Novák kalhoty ?
20. Co si utahuje ?
21. Co dělá na obrázku A-4-5
22. Jakou podrážku a jaké kramfleky mají ty boty ?
23. Zapíná si kabát na dva knoflíky ?
24. Který knoflík nechává nezapnutý ?
25. Proč myslíte, že to je jeho zvyk ?
26. Má něco v kapsách ?
27. Co by potřeboval do náprsní kapsičky ?

READING

Paní Havlová je konečně zdravá a venku z nemocnice. Sedí v kanceláři kapitána Browna a dává mu informace o sobě a o své práci. Brown o ní ví jen to, co mu říkal její muž.

Božena pracovala jako sekretářka v kanceláři národního správce +) továrny na letecké přístroje a na rádiové součástky. Tato továrna je teď národní podnik a jmenuje se Technospol. Dílny, skladiště a kanceláře má v Praze 10, Vršovicích.

Božena se tam dostala v roce 1946, když to byl ještě malý soukromý podnik. Od té doby továrna rostla a dnes už má přes 150 dělníků, většinou specialistů.

Paní Havlová zná celý podnik dobře a je jen málo věcí, které o něm neví.

Při své práci viděla do všeho++). Věděla, odkud chodí objednávky, kam se posílají hotové výrobky a odkud berou materiál a peníze. Oba její šéfové ji brali na všechny konference a při nich se často dověděla mnoho zajímavých věcí o plánování a problémech produkce.

Kapitán Brown taky chce nějaké informace o jejích šéfech.

Až do 30. listopadu vedl továrnu pan Vaněk. (Četli jsme o něm, když jel na konferenci do Škodovky.) Vaněk je teď v penzi a po něm tam přišel nějaký Alois Heřman. Nový šéf své práci moc nerozuměl a spoléhal se ve všem na Boženu.

Oba byli docela slušní lidé a paní Havlová o nich má dobré mínění.

+) správce, m. - manager
gen.sg. -e

++) viděla do všeho - nothing remained hidden from her
součástka, f. - part

OTÁZKY K TEXTU:

1. Jak se teď jmenuje Božena Nová ?
2. Je už venku z nemocnice ?
3. Proč byla v nemocnici ?
4. Co jí bylo ?
5. Komu dává Božena informace ?
6. O čem vypravuje kapitánu Brownovi ?
7. Kde pracovala ?
8. Jaké tam měla místo ?
9. Co dělala ta továrna ?
10. Jak se jmenuje ta továrna ?
11. Kde má dílny a skladiště ?
12. Má tam taky kanceláře ?
13. Kdy tam Božena začala pracovat ?
14. Byl to tenkráte jen malý podnik ?
15. Byl to soukromý podnik ?
16. Kolik dělníků tam pracuje dnes ?
17. Jsou to většinou specialisté ?
18. Ví Božena o té továrně skoro všecko ?
19. Viděla při své práci do všeho ?
20. Věděla odkud chodí objednávky ?
21. Věděla, kam posílají hotové výrobky ?
22. Věděla, odkud berou peníze a materiál ?
23. Chce kpt. Brown podrobnosti o jejích šéfech ?
24. Do kdy vedl továrnu pan Vaněk ?
25. Kdo dostal jeho místo 1. prosince ?
26. Rozumí pan Heřman své práci?
27. Na koho se spoléhal?
28. Jací to byli lidé?
29. Jaké mínění má o nich
pí Havlová?

HOMEWORK

At the district court in Pilsen, a former secretary of a Czechoslovak ministry stated several interesting details about life in Czechoslovakia.

In 1947 he retired and bought a little house in(na) the Bohemian-Moravian Highlands. At that time he had hoped that he´d finally be independent, that he wouldn´t have to take dictation from morning till evening, that he wouldn´t have to expedite papers (spis, m.) or attend all sorts (různý) of conferences and that nobody would interfere with (do) his private(soukromý) life anymore.

In February the Communists came to power 1) and overnight everything was different. Soon the Czechoslovak crown fell 2) sharply and the pension wasn´t enough (didn´t suffice).

Today he´s 73 and he works as an office helper for some state company. He doesn´t write in shorthand anymore and doesn´t handle correspondence. He´s in charge of some files and also brings coffee and sandwiches to the other employees 3). At least he was doing this till recently.

Last month he fell2) on the ice and now he has a broken leg. He can´t work and the pension still isn´t enough, but nobody gives him anything.

The judge spoke kindly, had a lot of practical advice, but there was no help.

1) dostat se k moci - to come to power

2) upadnout, pct. - to fall
klesnout, pct. - to fall (of money)

3) zaměstnanec, gen.-nce - employee

GRAMMAR NOTES

The locative of **Personal** Pronouns
Lokál osobních zájmen

SING.

nom.	já		ty		on		ona	ono	
gen.	mne	mě	tebe	tě	jeho	ho	jí	jeho	ho
dat.	mně	mi	tobě	ti	jemu	mu	jí	jemu	mu
acc.	mne	mě	tebe	tě	jeho jej	ho	ji	je	
loc.	o mně		o tobě		o něm		o ní	o něm	

PLURAL

nom.	my	vy	oni	ony	ona
gen.	nás	vás	jich		
dat.	nám	vám	jim		
acc.	nás	vás	je		
loc.	o nás	o vás	o nich		

Reflexive Pronoun:
Zvratné zájmeno:

nom.	-	
gen.	sebe	
dat.	sobě	si
acc.	sebe	se
loc.	o sobě	

These forms of the reflexive pronoun are the same for all persons, singular or plural.

On mluvil o mně.	- He talked about me.
Bavili se o tobě.	- They talked(chatted) about you.
Na něm mi nezáleží.	- I don´t care about him.
Slyšel jsem o ní.	- I heard about her.
Byli při nás.	- They sided with us.
O vás nevím nic.	- I don´t know anything about you.
Poslal to po nich.	- He sent it by(thru) them.
Co měl na sobě ?	- What did he have on ?

VOCABULARY

kancelářský	office (adj.)
klesat, dur.	to sink, drop, go down
klesnout, pct.	
konference, f.	conference
laskavě, adv.	kindly
náledí, n.	ice (on a street etc.)
nečekaný	unexpected
nížina, f.	lowlands
praktický	practical
prakticky, adv.	practically
prudký	violent, vehement, rapid
prudce, adv.	violently, vehemently;rapidly
přehánět, dur.	exaggerate, overdo
přehnat, pct.	
rádiový	radio(adj); radium(adj)
rozený	born
rozená	born; née
sekretář, m.	secretary
sekretářka, f.	
sjízdný	passable (e.g. a highway)
společnost, f.	company
statečný	brave
stenografovat	to write in shorthand
tenkrát, adv.	at that time
vypovídat, dur.	to state(make a deposition)
vypovědět, pct.	
vyřizovat, dur.	to handle, take care of; to give oral message
vyřídit, pct.	
vysočina, f.	highlands
zasahovat, dur.	to hit; to interfere
zasáhnout, pct.	
závislý	dependent
součástka, f.	part
led, m. gen. sg. -u	ice

Fráze a idiomy

Já to myslím vážně.	I mean it.
Vede kartotéku.	He's in charge of the card index.
Vyřizuje korespondenci.	He handles the correspondence.

L. 86

Vršovice, f. (originally m.) pl.		- a part of Prague
do nedávna		- until recently
Šel do **penze.** Je v **penzi.**		- He retired. He's on a pension.
Bere penzi.		- He gets his retirement pay.
Českomoravská vysočina		- Bohemian-Moravian Highlands
několikadenní		- lasting several days
státní silnice		- state,(national) highway
Morava		
Svratka		
Svitava	řeky na Moravě	
Dyje		
Dunaj, m.		- Danube
Plzeň, f.	města v Čechách	
Strakonice, f.pl.		
Brno, n.		
Olomouc, f.	města na Moravě	
Břeclav, f.,**gen. -i or -ě**		

PROČ FRANTA NEBYL VOJÁK

č 87

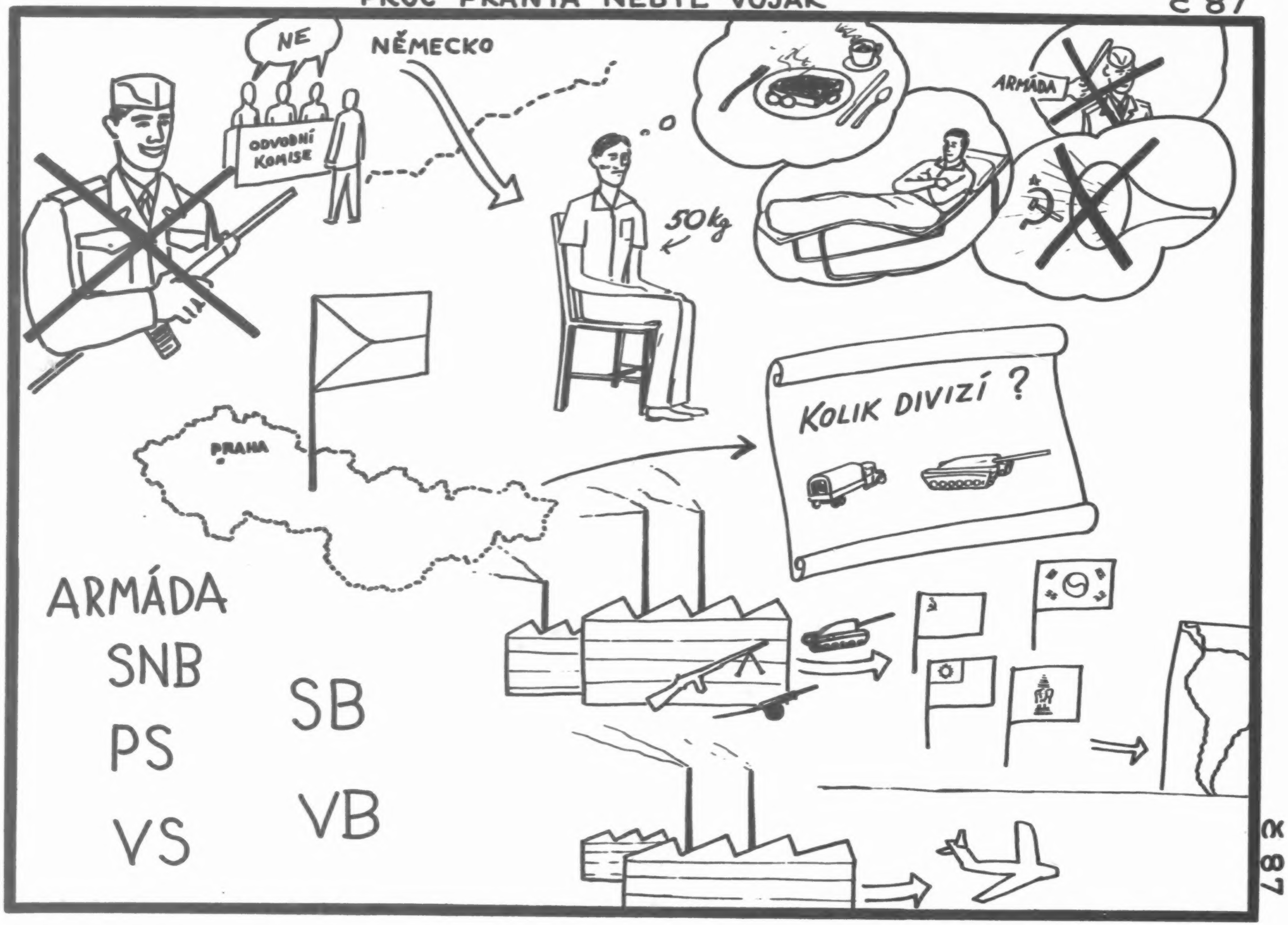
NE
ODVODNÍ KOMISE
NĚMECKO
50 kg
ARMÁDA
PRAHA
KOLIK DIVIZÍ ?
ARMÁDA
SNB
PS
VS
SB
VB

č 87

Lesson 87

Proč Franta nebyl voják

Brown Have you ever been a soldier, Mr. Havel ?
Havel Ne, pane kapitáne. Neodvedli mě.

Brown How come ? You sure look like a man fit for military service.
Havel Měl jste mě vidět, když jsem se po válce vrátil z Německa. Byl jsem hrozně hubený, vážil jsem všeho všudy 50 kilo. Byl jsem u odvodu, ale nevypadal jsem moc zdravě. Taky jsem se nijak dobře necítil.

Brown In my opinion, military service does a lot of good to every young man.
Havel Jistě máte pravdu. Totiž - fyzicky vojna prospívá. Ale za dnešního stavu je tam nebezpečí pro politicky nezkušeného člověka.

Brown How many recruits do they draft on the average.?
Havel To nevím. Jádro pravidelné armády jsou vojáci z povolání. Celkový stav armády neznám. Československo má ve zbrani taky mnoho mužů ve Veřejné bezpečnosti a v jiných ozbrojených útvarech. Ty taky dostávají každý rok nějaké nováčky.

Brown Does the Czech public know the strength of the army ?
Havel Nikdo přesně neví, jak je armáda silná, ale slyšel jsem, že československé divize jsou z velké části motorizované. Několik divizí je obrněných.

Brown Your country sure makes a lot of weapons. In Korea, and South America, Czech machine guns, small arms and ammunition appeared in various quantities.
Havel Taky jsem slyšel, že mají 3 letecké sbory. Ty mají tryskové letouny, které jsou podobné sovětským MIGům jako vejce vejci.

Počasí: Za trvalé oblevy stoupají hladiny skoro všech československých řek. Labe u Mělníka je metr nad normál. U Litoměřic 80 cm. Dyje stoupla místy o metr, Morava až o 120 cm. Také Váh a Hron už dostaly vody z Vysokých a Nízkých Tater a trvale stoupají. Ženisté pomáhají na jižním Slovensku vyklízet ohrožené vesnice. Jenom na Českomoravské vysočině ještě trvá mráz.

Otázky k "Počasí":

1. Mají v Československu trvalou oblevu ?
2. Stoupají československé řeky ?
3. Stoupají hladiny skoro všech řek ?
4. Stouplo Labe metr nad normál ?
5. U kterého města je Labe o metr nad normál ?
6. Která řeka se vlévá do Labe u Mělníka ?
7. Je u Litoměřic o 80 cm nad normál ?
8. Kde jsou Litoměřice ?
9. Je Dyje na jižní Moravě ?
10. Vlévá se Dyje do řeky Moravy ?
11. Ukažte mi Dyji na mapě, prosím.
12. Která města leží na Dyji ?
13. Taje sníh v Tatrách ?
14. Dostává Váh vody z Vysokých Tater ?
15. Dostává Hron vody z Nízkých Tater ?
16. Jsou Váh a Hron slovenské řeky ?
17. Jsou Vysoké a Nízké Tatry slovenské hory ?
18. Vlévá se Váh do Dunaje ?
19. Ukažte mi Váh na mapě !
20. Je Váh hlavní slovenská řeka ?
21. Můžete mi na mapě ukázat kudy teče Hron ?
22. Vlévá se Hron do Váhu ?
23. Do které řeky se vlévá Hron ?
24. Jsou na jižním Slovensku zátopy ?
25. Pomáhají ženisté ohrožené vesnice vyklízet ?

František Havel nebyl nikdy voják. Musel k odvodu, jako každý jiný, ale nikdy ho neodvedli. Důvody byly různé, ale hlavně to bylo asi proto, že Franta byl po válce slabý, vypadal nezdravě a cítil se špatně. Tomu se ovšem nikdo nemůže divit.

Když se vrátil z Německa, vážil všeho všudy jen asi 50 kilo a byl hrozně hubený. Potřeboval nějaký čas klidně odpočívat, dobře jíst a málo pracovat.

Franta se nezlobil. Věděl, že vojna mladému člověku fyzicky škodu neudělá, ale nelíbilo se mu, že tam dávají tak velký důraz na politickou výchovu. O armádě a o vojenské službě ví dost.

Říká Brownovi, kolik ČSSR má dnes ve zbrani přibližně mužů. Všichni neslouží v armádě. Mnoho jich patří k různým jiným ozbrojeným útvarům. Jádro těchto branných sil jsou vojáci z povolání.

Přesná čísla jsou tajná. Ale František slyšel z různých pramenů kolik motorizovaných divizí ČSSR připravuje a kolik z nich má být obrněných.

Československé továrny dnes vyrábějí dost zbraní pro vlastní armádu i pro export. Množství těchto zbraní šlo v poslední době nejen do Ruska, ale i do Číny, na Koreu, a do různých států Jižní Ameriky.

ČSSR má několik továren na letadla, které dodávají jednak čs. leteckým divizím, jednak ostatním komunistickým spojencům. Jsou to hlavně tryskové stíhačky, které vypadají podobně jako sovětské typy MIG.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Byl František Havel někdy voják ?
2. Byl u odvodu ?
3. Proč ho neodvedli ?
4. Jak vypadal a jak se cítil po válce ?
5. Kolik vážil, když se vrátil z Německa ?
6. Kolik je to přibližně liber ?
7. Co potřeboval ?
8. Proč se František nezlobil ?

L. 87

9. Ví František dost o československé armádě ?
10. Kolik mužů má dnes ČSSR přibližně ve zbrani?
11. Jaký je dnes stav čs. armády?
12. Co slyšel z různých pramenů?
13. Vyrábí dnes ČSSR dost zbraní?
14. Potřebuje je všechny jen pro sebe?
15. Kam je ČSSR exportuje?
16. Kolik leteckých divizí má dnes ČSSR?
17. Odkud mají letadla?
18. Jaké jsou to typy?
19. Exportuje ČSSR taky tyto letouny?
20. Kam?

READING EXERCISE
to Lesson 87.

Complete the following sentences:

1. On je na mne příliš hrub...
2. Často mluví hrub...
3. Signály té stanice byly vždycky slab..., ale dnes slyšíme zvláště slab...
4. Ona je moc trpěliv...
5. Vypadá pořád tak zdrav...
6. Opravdu je přesn...
7. Všechno dělá tak přesn... jako stroj.
8. Říkal, že vás jist... bude volat.
9. Byl jist..., že jste to byl vy.
10. To musí být váš stál... zákazník.
11. Stál... ho tu vidím.
12. Je tady tepl...
13. Obléká se tepl...
14. Řekl jste jim to dobr...
15. Napsal jste ten článek opravdu moc dobr...
16. Nestříleli jsme na ta letadla, protože byla vysok...
17. Čast... na ni čeká.
18. Řidič je těžk... zraněný.
19. Jděte přím...
20. Bylo dusn... a čekali jsme dešť.
21. Byla jasn... noc a jasn... jsme viděli.
22. Přechod přes hranice byl lehk... Lehk... jsme se dostali na druhou stranu.
23. Ten americký důstojník mluvil česk...
24. Píše mi česk...
25. Tady je jeden její česk... dopis.
26. Byla jsem tam úředn...
27. Úředn... hodiny jsou od 8 do 12 hodin.

L. 87

HOMEWORK

Somewhere in Central Europe
April 11, 1945

Dear Dad,

This is the first opportunity that I´ve had to write again. For reasons of security I can´t tell you, not even approximately, where I am. But you probably know from the papers and from the radio where they had to send the main body of our armored and mechanized units.

Our overall situation is good. The enemy evacuated the threatened zone and now our engineers are fixing the bridges which our corps will need for the new advance. Only here and there are small armed groups that are able to do a little damage. But that is not a permanent condition. We are now experienced enough and we know how to help ourselves. Our jet fighters are doing a great job!

We all feel fine physically and our morale is good. We are lean from long marches, but it´s good for the majority of us.

I hear that they´ll draft a great number of young men again next month. What does the public say ? I hope that everybody understands that it has to be this way, if we want to have peace soon.

Please write soon and don´t be worried about me !

Your son,

X.

GRAMMAR NOTES

ADVERBS FROM ADJECTIVES.

Adverbs are formed from hard adjectives usually

by adding -ě, -e to the stem:

--ě :	**Jaký ?**	**Jak ?**
p, b, m, v	**On je hloupý.**	**On mluví hloupě.**
	Hrubý člověk.	**Mluví hrubě.**
	Soukromá cesta.	**Chci s vámi mluvit soukromě.**
	Zvědavý člověk.	**Dívá se zvědavě.**
t, d, n	**Jistý úspěch.**	**Vím to jistě.**
	Mladý člověk.	**Vypadala mladě.**
	Přesný přístroj.	**Pracuje přesně.**
--e :		
l, s	**Byla zlá doba.**	**Měli se zle.**
	Úzkoprsý člověk. (narrow-minded)	**Dívá se na to úzkoprse.**
r, k, h, ch	**Starý známý.**	**Vypadá staře.**
	Krátký odpočinek.	**Řekl to krátce.** **Kdy ? Krátce po tom.**
(change to ř, c, z, š)	**Dlouhá doba.**	**Mluvil dlouze. (lengthily)** **Mluvil dlouho. (a long time)**
	Jednoduchá věc.	**Řekl to jednoduše.**

or, not so often ,

by adding -o to the stem:

--o :	**Častá porucha.**	**Často mají poruchu.**
	Přímá cesta.	**Přímo naproti velitelství.**
	Dusné počasí. (sultry)	**Dnes je dusno.**

L. 87

--e, --o Some adjectives have a pair of adverbs, one ending in -e, and one ending in -o, each of the two adverbs with a little different meaning and usage, not interchangeable. For example:

Oblékl se teple.	He put on warm clothes.
Dnes je teplo.	It's warm today.
Mluvil chladně.	He spoke coldly.
Tady je chladno.	It's cool here.
Řekl to suše.	He said it dryly.
Letos je sucho.	We have dry weather this year.
Řekněte to jasně.	Say it clearly.
Venku je jasno.	It's clear out there.
Blízce příbuzný.	Closely related.
Bydlí blízko.	He lives close by.
Já o tom tak dalece nic nevím.	I don't know much about it. (I'm not too familiar with it.)
Je to daleko.	It's a long way (far).
Je lehce oblečen.	He has (only) light clothing.
To se může lehko stát.	That can easily happen.

--ý Adjectives ending in -ský, or -cký form adverbs by shortening the ý :

-ský	České sklo.	Jak se to řekne česky ?
-cký	Anglický překlad.	Umí dobře anglicky.
hezký	Hezké počasí.	Dnes je hezky.

Adverbs are formed from soft adjectives as a rule only by adding -ě, -e to the stem:

Ilegální přechod.	Přešel ilegálně.
Úřední správa.	Vím to úředně.
Cizí člověk. (a stranger)	To zní cize. (That sounds unfamiliar)

Adverbs are not formed from soft adjectives ending in -cí as a rule, but a few such adjectives form adverbs ending in -cně, for example :

Budoucí (**future**) **generace.**	**Budoucně. (in the future)**

NOTE :

pěší	Pěší cesta.	**Šli jsme pěšky.** **(We went on foot, we walked)**

---

jiný **NOTE :**

jiný	**another, different**
jinde	**(some) other place, somewhere else**
jinam	**(some) other place, somewhere else**
jindy	**some other time**
jinudy	**(using) some other way, through somewhere else**
jinak	**in another (different) way**

VOCABULARY

bezpečnost, f.	- security, safety
celkový, adj.	- total, over-all
cítit, dur.	- to feel; smell
fyzický, adj.	- physical
fyzicky, adv.	- physically
hubený, adj.	- meager, thin, lean, skinny
jádro, n.	- nucleus, kernel, core
místy, adv.	- at places; here and there
množství, n.	- quantity, multitude, a great many
motorizovaný, adj.	- motorized
odvádět, dur.	- to draft(milit.)
odvést, pct.	
ohrožený, adj.	- endangered, threatened, imperiled
ozbrojený, adj.	- armed
prospívat, dur.	- to be good for, to do good to
prospět, pct.	
přibližný, adj.	- approximate
přibližně, adv.	- approximately
rozdíl, m.(gensg.: -u)	- difference
sbor, m. (gen.sg.: -u)	- corps
schopný, adj.	- capable, able, fit
schopně, adv.	- ably
stav, m.(gen. sg.: - u)	- state, condition, status, state of affairs.
totiž, adv.	- that is ...
trvalý, adj.	- lasting, permanent
trvale, adv.	- permanently
tryskový, adj.	- jet
veřejnost, f.	- public
vyklízet, dur.	- to evacuate, vacate
vyklidit, pct.	
zkušený, adj.	- experienced
ženista, m.(gen.sg.: -y)	- army engineer

Fráze a idiomy

Veřejná bezpečnost (VB)	- Public Security (= police)
všeho všudy	- all told, not more than
celkový stav armády	- the total strength of the army; the condition of the army on the whole
ve zbrani	- under arms
Korea, gen.: Korey or Koreje	- Korea
Litoměřice, m.pl.	- city in northern Bohemia
Váh, m.	- river in Slovakia

Hron, m. - river in Slovakia
Vysoké Tatry - High Tatra
Nízké Tatry - Low Tatra
MIG - MIG
BIS - BIS

OD URANU K ATOMOVÝM ZBRANÍM

Č 88

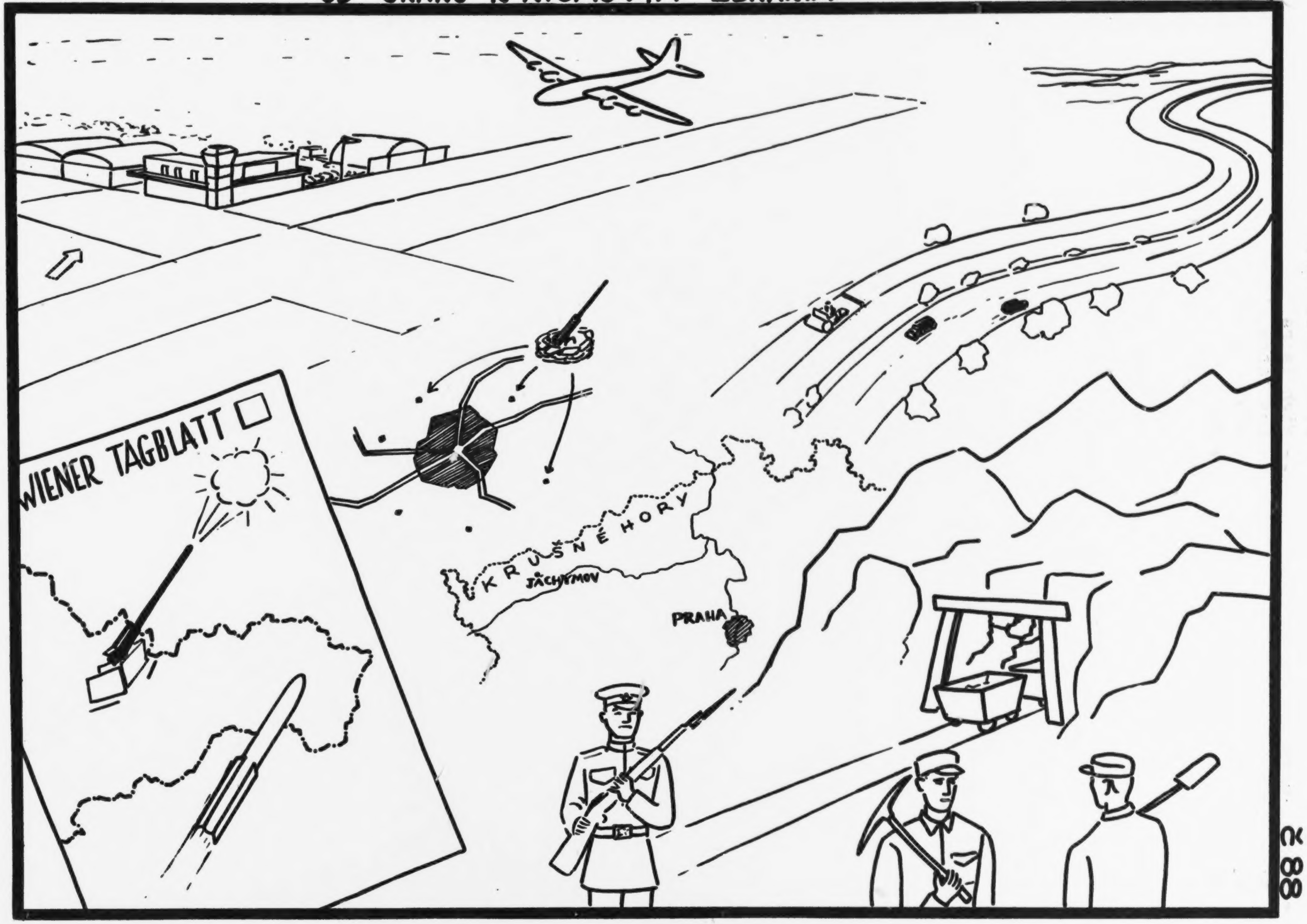
WIENER TAGBLATT
KRUŠNÉ HORY
JÁCHYMOV
PRAHA

Č 88

Lesson 88

Od Uranu k atomovým zbraním

Havel: Co jsem vám řekl o síle československé armády, jsou věci, které jsem pouze slyšel. Ručit nemůžu za žádné z těch čísel.

Brown: I know it. But does the Czechoslovak army have enough airfields? If they want to have a bigger and stronger air force they must have airfields for it.

Havel: Ovšem. Rozšiřují stará letiště a stavějí tam delší betonové rozjezdové plochy. Na mnohých místech rostou nová letiště.

Brown: Do you by any chance know whether they have any atomic weapons ?

Havel: To je nejpřísnější tajemství. Vím jenom to, co jsem tuhle četl v jedněch rakouských novinách. Nic spolehlivějšího vám nemůžu říct.

Brown: What was in that paper ?

Havel: Na východním Slovensku, někde u Košic je oddíl atomového dělostřelectva. Ve Vysokých Tatrách prý zkoušejí atomové polní zbraně. Místo obyčejného střeliva užívají atomové rakety. Jsou tam v těch horách pro to dobré podmínky.

Brown: There are only a few countries in Europe richer than yours. You even have uranium.

Havel: Ano, pane kapitáne. První čisté rádium na světě bylo z české uranové rudy, z dolů u Jáchymova.

Brown: The uranium mines are in Russian hands, of course.

Havel: Co jsem slyšel, Rusové tam rozhodujou skoro o všem. Češi smějí rozhodovat jen o nejjednodušších věcech. Rusové taky mají všechna práva a my všechny povinnosti.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA ZÍTŘEK: Teplota v jižních Čechách poněkud klesne; denní teploty 5 až 8, noční 3 až 4 stupně. Ledy na horní a střední Vltavě se daly včera do pohybu. Obleva také začala na severní Moravě. Odra v Ostravě stoupla ve 24 hodinách o 40 cm. Situace na dolním Váhu je kritická. Ženisté stále ještě pomáhají vyklízet vesnice na levém břehu Dunaje a na pravém břehu Malého Dunaje u Komárna.

L. 88

OTÁZKY K PŘEDPOVĚDI POČASÍ.

1. Klesne teplota v jižních Čechách ?
2. Klesne o mnoho ?
3. Jak teplo bude v jižních Čechách ve dne ?
4. Jak chladno tam bude v noci ?
5. Daly se ledy na Vltavě do pohybu ?
6. Daly se do pohybu ledy na celé Vltavě ?
7. Je na severní Moravě mráz ?
8. Mají tam už oblevu ?
9. Stoupá hladina řeky Odry ?
10. Je Odra důležitá evropská řeka ?
11. Ukažte mi Odru na mapě !
12. Teče Odra z Československa do Německa ?
13. Teče Odra skrz Ostravu ?
14. Stoupla Odra o 40 cm ?
15. Za jak dlouho stoupla o 40 cm ?
16. Je situace na dolním Váhu normální ?
17. Kde je situace kritická ?
18. Vyklízejí ženisti některé vesnice ?
19. Jsou ty ohrožené vesnice na Dunaji ?
20. Jsou na jeho levém břehu ?
21. Víte, kde je Malý Dunaj ?
22. Ukažte mi, kudy teče !
23. Jsou ty ohrožené vesnice u Komárna ?
24. Kde je Komárno ?

To, co František Havel vypravoval kapitánu Brownovi o síle československé armády a o jejích zbraních, jsou ovšem jenom přibližná čísla.

Kapitána Browna však zajímají i nejmenší podrobnosti. Chce na příklad taky vědět, jestli čs. vláda staví nová letiště a silnice. Dovídá se od Františka, že skoro na všech letištích teď dělají delší rozjezdové betonové plochy pro nejtěžší typy letounů. Také rozšiřují všechny důležitější silnice. U všech větších měst jsou pozice pro protiletadlové dělostřelectvo.

O atomových zbraních neví František nic spolehlivějšího, než co mohl nedávno každý číst v rakouských novinách. Stálo tam na příklad, že někde na východním Slovensku zkouší oddíl dělostřelectva nejnovější atomová děla a atomové rakety. Kolik je na tom pravdy, nemůže ovšem nikdo vědět, protože čs. armáda o tom udržuje nejpřísnější tajemství.

Československá republika má několik dolů na uranovou rudu. Nejbohatší z nich byly doly u Jáchymova v Krušných horách. Jejich správa byla prý na 100 procent v rukou Rusů, kteří dovolovali Čechům rozhodovat jen v nejjednodušších věcech.

OTÁZKY K TEXTU:

1. O čem vypravoval František kapitánu Brownovi ?
2. Zná František přesná čísla ?
3. Může za ně ručit ?
4. Co zajímá kapitána Browna ?
5. Co chce na příklad vědět ?
6. Co staví čs. vláda na vojenských letištích ?
7. Pro jaké typy letadel jsou tyto rozjezdové plochy ?
8. Z čeho jsou tyto rozjezdové plochy ?
9. Rozšiřuje vláda taky silnice ?
10. Které silnice rozšiřujou ?
11. Co stavějí u všech větších měst ?
12. Zná František podrobnosti o atomových zbraních ?
13. Kolik toho o nich ví ?
14. Kde to četl ?
15. Co tam stálo ?
16. Co zkouší dělostřelecký oddíl ?
17. Kde dělají ty zkoušky ?
18. Proč to nemůže nikdo vědět ?
19. Má ČSSR doly na uranovou rudu?
20. Kde jsou nejbohatší z nich?
21. V čích rukou je jejich správa?
22. O čem tam smějí Češi rozhodovat?

HOMEWORK

People talk a lot today about the next war. They say that atomic weapons will play the biggest role (úloha, f.). Some even say that it will be the end of the world. I think they exaggerate somewhat.

We all know that we're living in critical times and nobody can guarantee the future. Therefore we must prepare for the worst. That is our right and duty. But we must also believe that the man who decide (about) our security, have better information and richer experience (zkušenost, -i, f.) than we have. They surely know what they must do. Wars don't start by chance and conditions for peace don't cease to exist overnight, only because one nation or another has more powerful weapons.

Almost all the great nations of the world already know the secret of the atom bomb and are searching for, or buying, uranium ore and radium. Everywhere they have the strictest 1) control 2) of atomic energy 3).

Around the uranium mines there are whole tracts of concrete obstacles and an ordinary man can't get near. The most modern air forces and artillery are guarding the frontiers and factories. Everywhere they're trying the newest a.a. rockets and various other means of defense. As long as our defense is equally as good we don't have to be afraid.

1) přísný	- strict
2) kontrola, gen.sg.: -y, f.	- control
3) energie, gen.sg.: -e, f.	- energy
atomový	- atomic

COMPARISON OF ADJECTIVES.

COMPARATIVE

(Komparativ nebo druhý stupeň)

Tenhle vůz je novější než tamten.	This car is newer than that one.
Je dražší než tamten.	It´s more expensive than that one.

-ější Most adjectives form the comparative
-ejší by adding -ější to the stem
(or -ejší if the stem ends in l,s,z)

In this sategory fall all adjectives ending in -lý,-pý, - ský,-cký, and all soft adjectives:

teplý - teplejší
hloupý - hloupější
moderní- modernější
cisí - cizejší

přátelský - přátelštější
demokratický - demokratičtější
zlý(mean) - zlejší

almost all ending in -vý, - ný, - tý,-rý:

poctivý - poctivější
laciný - lacinější

jistý - jistější
chytrý - chytřejší

and few others:

rudý - rudější
přímý - přímější
známý - známější

soukromý - soukromější
divoký(wild) - divočejší

-ší Some adjectives form the comparative by adding -ší to the stem,

Unchanged stem:

bledý - bledší
hnědý - hnědší
šedý - šedší
mladý - mladší

Softened stem:

drahý - dražší
tichý - tišší
suchý - sušší
jednoduchý - jednodušší

slabý - slabší
hrubý - hrubší
nebo hrubější
starý - starší
prostý - prostší

tuhý - tužší (solid, stiff)

Some adjectives ending in -ký, -oký, -eký form the comparative by adding -ší to the root

Unchanged root consonants:

tenký - tenší
krátký - kratší
řídký - řidší
sladký - sladší
těžký - těžší
široký - širší
hluboký - hlubší
daleký - další
(distant)- (next)

Softened root:

blízký - bližší
nízký - nižší
úzký - užší
vysoký - vyšší

-í Some adjectives ending in-ký, change the "k" to "č" and form the comparative by adding -í to the softened stem:

hezký - hezčí
lehký - lehčí
mělký - mělčí
vlhký - vlhčí (damp)
měkký - měkčí

horký - horčí nebo horčejší
tenký - tenčí nebo tenší

Irreg. dobrý - lepší
velký - větší
dlouhý - delší

špatný - horší
zlý(bad) - horší
malý - menší

SUPERLATIVE

(Superlativ nebo třetí stupeň)

The superlative is formed by prefixing nej- to the comparative: V Československu červen je teplý, červenec je teplejší a srpen je nejteplejší.

All comparatives and superlatives decline like soft adjectives.

READING EXERCISE
to Lesson 88.

Tato látka je teplá, ta druhá je ...... a ta třetí je .... Tahle místnost je světlá, ta přední je ..... a ta zadní je ...... Chevrolet má silný motor. Buick má ..... motor a Cadillac má ... motor. Naše zprávy jsou spolehlivé, vaše jsou ..... a jejich jsou .... Houfnice má krátkou hlaveň, puška má .... hlaveň a pistole má ...... hlaveň. Vltava je dlouhá, Labe je .... a Dunaj je .... Rota je malý útvar, četa je ...... a družstvo je ...... Já jsem měl velké štěstí, vy jste měl ..... štěstí a on měl ...... štěstí. Tahle cesta je špatná, ta nalevo je ...... a ta napravo je .... Ta první restaurace je dobrá, ta druhá je ..... a ta třetí je .... Tamta hora je vysoká, ta nalevo je ..... a ta napravo je .... Auto je rychlé, rychlík je ...... a letadlo je ...... Úkol 1.roty je důležitý, úkol 2.roty je .... a úkol 3. roty je ....

VOCABULARY

atomový, adj.	- atomic
betonový, adj.	- (made of) concrete
bohatý, adj.	- rich
dělostřelectvo, n.	- artillery
dokonce, adv.	- even
dolní, adj.	- lower, bottom
důl, m. (gen.sg.: -u) důlní, adj.	- mine
horní, adj.	- upper
kritický, adj.	- critical
letectvo, n.	- Air Force
levý, adj.	- left(not right)
náhodou, adv.	- by(any) chance, coincidence
obyčejný, adj.	- ordinary , common
plocha, f.	- surface, level
podmínka, f.	- condition, (stipulation)
poněkud, adv.	- somewhat
pouze, adv.	- merely
povinnost, f.	- obligation, duty
právo, n.	- right (legal, moral)
pravý, adj.	- right(i.e., not left)
přísný, adj.	- strict, severe
rádium or radium, n.	- radium
raketa, f.	- rocket
Rakousko, n.	- Austria
rakouský, adj.	- Austrian
rozhodovat, (něco, o něčem), dur. rozhodnout, pct.	- to decide s.t.
ručit, dur.	- to vouch for, guarantee
ruda, f.	- ore
tuhle, adv.	- the other day; right here
uran, m. (gen.sg.: -u)	- uranium

Fráze a idiomy

rozjezdová plocha	- runway
Košice, m.pl.	- city in Slovakia
Jáchymov, m.	- city in Bohemia
Ostrava, f.	- city in Moravia
Komárno, n.	- city in Slovakia
Odra, f.	- the river Oder
Malý Dunaj, m.	- Little Danube, in Slovakia

VÝSLECH FRANTY

Č 89

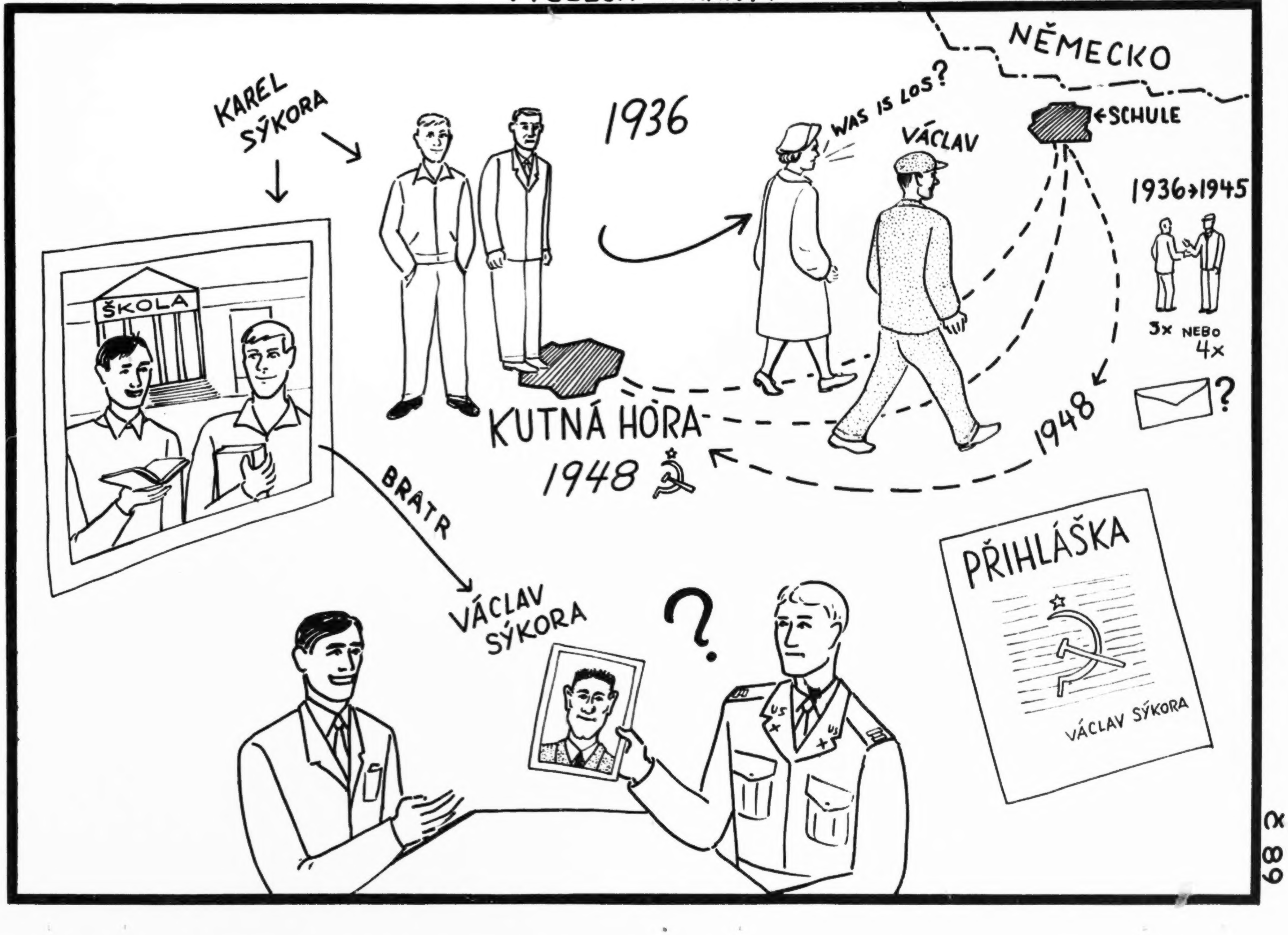
NĚMECKO
KAREL SÝKORA
1936
WAS IS LOS?
VÁCLAV
←SCHULE
1936→1945
ŠKOLA
3x NEBO 4x
?
KUTNÁ HORA
1948
1948
BRATR
PŘIHLÁŠKA
VÁCLAV SÝKORA
?
VÁCLAV SÝKORA

Č 89

Lesson 89

Výslech Franty

Kapitán Brown dále vyslýchá Frantu:

Brown:: This time I want to ask you about a man whom you might have known. Does the name Václav Sýkora mean anything to you ?

Havel:: Budete mi ho muset popsat trochu blíž. Jméno Sýkora slyšíte v Československu ještě častěji než Havel. Krom toho je každý druhý Sýkora Václav. Já sám jsem znal tři.

Brown: The one I have in mind was born in Kutná Hora in 1928.

Havel: Už vím, koho myslíte. Znám ho, ale ne moc dobře. Jeho staršího bratra, Karla, znám o moc líp. Karel byl můj spolužák.

Brown: My interpreter tells me that his Czech is a little odd.

Havel: To má svou příčinu. Jeho rodiče jsou rozvedení. Rozvedli se, když Václav byl malý kluk. Bylo to někdy okolo roku 1936, nebo snad ještě o něco dřív. Jeho matka byla Němka. Po rozvodu Karel zůstal u otce. Václava soud nechal matce, ačkoliv ten rozvod byl z její viny. Myslím, že to byl takový zákon. Asi o měsíc později se Sýkorová přestěhovala někam do pohraničí. Ani nečekala na rozluku. Václav pak chodil do německých škol.

Brown: Were the two brothers in close contact ?

Havel: Nebyli zrovna v nejužším styku. Pokud vím od Karla, neviděli se až do roku 1945 vůbec, a nepsali si častěji než tak jednou za rok. A po válce se Karel Václavovi vyhýbal.

Brown: He must have had some good reason for it.

Havel: Měl. Václav je divná povaha. Je po své matce. Za okupace byl Němec. Po válce nikdo nevolal slávu presidentu Benešovi hlasitěji než on. Po komunistickém převratu se co nejrychleji přihlásil do komunistické strany.

Brown: Do you know that for sure ? The man swore that he wasn't a member of the Communist party.

Havel: Že se přihlásil do strany, to vím od Karla. Ale přesto to nebyla křivá přísaha. Oni ho do strany hned nevzali. Musel čekat. Takových kandidátů je v Československu několik set tisíc.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA PONDĚLÍ: V Čechách bude tepleji, na Moravě o něco chladněji než dnes. Denní teploty v Čechách okolo 12, na Moravě 8 až 10 stupňů. Obleva začne také na Jesenících a v Beskydách. Na jižním Slovensku způsobila náhlá průtrž mračen další zátopy.

OTÁZKY K PŘEDPOVĚDI POČASÍ :

1. Bude v Čechách tepleji ?
2. Kde bude chladněji, na Moravě nebo v Čechách ?
3. Je v noci chladněji než ve dne ?
4. Bude v Čechách okolo dvanácti stupňů ?
5. Jaká bude průměrná teplota na Moravě ?
6. Začíná už obleva na Jesenících ?
7. Kde jsou Jeseníky ?
8. Můžete mi ukázat Jeseníky na mapě ?
9. Začne zítra obleva taky v Beskydách ?
10. Ukažte mi na mapě, kde jsou Beskydy !
11. Které důležité město je na sever od Beskyd ?
12. Která řeka teče skrz Ostravu ?
13. Teče Odra do Německa ?
14. Prší na jižním Slovensku ?
15. Měli tam průtrž mračen ?
16. Jsou na jižním Slovensku zátopy ?
17. Je tam situace vážná ?
18. Co způsobila průtrž mračen ?
19. Byly tam zátopy ještě než začalo pršet ?
20. Které řeky v Čechách vystoupily ze břehů.?
21. Které na Moravě ?
22. Je hladina Váhu a Dunaje vysoko nad normál ?
23. Ukažte mi na mapě Vltavu a Labe, prosím.
24. A kde je řeka Morava ?
25. Do které řeky se vlévá Dyje ?
26. Kam se vlévá Morava ?
27. Vlévá se Váh do Dunaje ?
28. Vlevá se Hron do Váhu nebo do Dunaje ?
29. Které řeky tečou skrz Brno ? (jestli to nevíte, podívejte se na mapu)

READING

Dnes se kapitán Brown ptá Františka Havla na jednoho uprchlíka, který říká, že je z Kutné Hory a že se jmenuje Václav Sýkora. Sýkora je dost obyčejné české jméno, a proto chce Franta vědět, jestli mu ho kapitán Brown může popsat trochu blíže. Podle popisu se mu zdá, že Václav Sýkora je asi mladší bratr jeho bývalého spolužáka Karla Sýkory.

František znal jejich rodinu dost dobře. Pamatuje si, že někdy v roce 1936 se rodiče rozvedli. Rozvedená paní Sýkorová se potom přestěhovala do pohraničí. Sýkora a jeho starší syn Karel zůstali v Kutné Hoře. Mladšího Václava si vzala matka. Lidé říkali, že paní Sýkorová mluvila nejraději jen německy a že Václav musel po rozvodu chodit do německé školy. Proto jeho čeština dnes není nejlepší.

Oba bratři nebyli skoro vůbec ve styku. Za celou dobu od roku 1936 až do roku 1945 se snad viděli nejvýše třikrát nebo čtyřikrát. Jestli si psali častěji, to Franta neví.

Podle toho, co mu říkal Karel, měl Václav vždycky divnou povahu. Nejlíp to bylo vidět po komunistickém převratu v únoru 1948.

Václav se vrátil, jak mohl nejrychleji, do Kutné Hory a hned začal pracovat pro komunisty. Franta slyšel, že se prý později dokonce přihlásil do strany, ale pochybuje, že ho hned vzali. Komunisté měli dost kandidátů a nechávali každého čekat.

Strana se nejdříve starala o staré, spolehlivé soudruhy a teprve potom se zajímala o nové. Je docela možné, že se Václav nikdy do KSČ nedostal.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Jak se jmenuje ten uprchlík, který říká, že je z Kutné Hory ?
2. Je to dost obyčejné jméno ?
3. Může ho kpt. Brown popsat blíže ?
4. Co myslí Franta podle toho popisu ?
5. Znal Franta jejich rodinu ?
6. Který z obou chlapců byl jeho spolužák ?
7. Kdy se jejich rodiče rozvedli ?
8. Kam se potom přestěhovala rozvedená paní Sýkorová ?
9. Kde zůstal Sýkora a jeho starší syn Karel ?
10. Koho si vzala matka ?
11. Co o ní říkali lidé ?
12. Kam musel Václav chodit po rozvodu ?
13. Jaká je dnes jeho čeština ?
14. Byli oba bratři ve styku ?
15. Jak často se viděli ?

L. 89

16. Psali si častěji ?
17. Jakou povahu měl mladší bratr ?
18. Kdy to bylo vidět nejlíp ?
19. Kam se vrátil Václav jak mohl nejrychleji ?
20. Pro koho tam pracoval ?
21. Co udělal později ?
22. Vzali ho do strany ?
23. Proč ne ?
24. Proč nechávali kandidáty čekat ?
25. Je možné, že se Václav nikdy do strany nedostal ?

HOMEWORK

Some people say that Czech is one of the most difficult languages in this school. Although they know other foreign languages they have to work hard if they want to learn Czech well.

One of our youngest fellow students whose (=jehož) mother and father came from the area along the border of Bohemia swears that he never had to study so much.

When he applied for (na + acc.) Czech, he thought that he would have the easiest life here. The strangest thing is that - as a child - he used to hear Czech every day. Later his parents got a divorce and he thinks that that must be the reason why his mind avoids the language he once knew.

He has a very serious character (personality, disposition) and it certainly isn't his fault that the results of his work aren't better.

Everybody tries to help him and we all hope that he'll have more success in the near future.

hlásit se na něco, dur. přihlásit se na něco, pct.	to apply for s.t.

GRAMMAR NOTES

ADVERBS FROM COMPARATIVES AND SUPERLATIVES.

-ěji Adverbs from all comparatives in -ejší, -ější
-eji " from all comparatives in -í
and from some ending in -ší

are formed by adding -ěji, -eji to the stem:

Jaký ?	Jak ?
On je přesnější.	On pracuje přesněji. (more accurately)
Ona je trpělivější.	Ona čeká trpělivěji. (more patiently)
On je rychlejší.	On utíká rychleji. (faster)
To je jasnější zpráva.	On píše jasněji. (more clearly)
Dnes je jasnější den.	Slunce svítí jasněji. (more brightly)

To je lehčí práce.	To jde dělat lehčeji. (easier)
To je měkčí pero.	To pero píše měkčeji. (softer)

Slabší radiostanice.	Slyšíme ji slaběji. (more weakly)
To je kratší zpráva.	Napsal to kratšeji. (more briefly)
To je hlubší les.	Pronikli tam hlouběji. (deeper) (nebo hloub)
Mladší člověk.	Vypadá mlaději. (younger)
Prostšímu člověku	to řekněte prostěji. (more simply)
Jednodušší problém.	Udělal to jednodušeji. (more simply)

-e Adverbs from some comparatives in -ší are formed by adding -e to the stem; very often this ending is left out.

In colloquial language the forms without -e are used.:

Bližší vzdálenost	Bydlí blíž (blíže)	closer
Nižší pozice	Ta pozice je níž (níže)	lower
Těžší práce	On pracuje tíž (tíže)	harder
Vyšší dům	Bydlí výš (výše)	higher
Širší ulice	Mluvil o tom šíř (šíře)	more broadly
Dražší vůz	Koupil ho dráž (dráže)	paid more for it
Lepší práce	Dělá to líp (lépe)	better

Horší práce	Dělá to hůř (hůře)	worse
Má větší plat	Má víc (více)	more
Má menší plat	Má míň (méně)	less
Delší cesta	Trvá to déle (coll.: dýl)	longer

NOTES NOTE 1 :

rád	jsem rád mám rád rád spím	raději (coll. radši or radš)	nejraději (coll. nejradši or nejradš)

---

o NOTE 2 : preposition o with accusative :

Je o rok starší.	He's one year older.
Vypadá o moc stařeji.	He looks much older.
O dva centimetry vyšší.	Two centimeters taller.
Má o mnoho víc než já.	He has a lot more than I.
Bydlí o dvě poschodí výše.	He lives two floors higher.

NOTE 3 :

pomalu	pomalý postup	pomalejší postup
	postupovali pomalu	postupovali pomaleji

NOTE 4 :

snadno
daleko

snadný	- easy
snadně	- easily
(snadno)	- easily
snadněji	- more easily
(snáze - lit. style)	

daleko	- far
dále nebo dál	- farther, further
nejdále n. nejdál	- farthest

ADVERBS FROM SUPERLATIVES

are formed by prefixing nej- to the comparative adverb.

Já střílím dost přesně, ale vy střílíte přesněji
I shoot accurately enough, but you shoot more accurately

a on střílí nejpřesněji ze všech.
and he shoots most accurately of all.

co (možná) nej-	Dělejte to co možná nejpřesněji. Dělejte to co nejpřesněji.	Do it as accurately as possible.
	Přijďte co možná nejdříve. Přijďte co nejdříve.	Come as soon as possible.
	Přineste toho co možná nejvíce. Přineste toho co nejvíc.	Bring as much of it as possible.
	Přineste toho co můžete nejvíc.	Bring as much of it as you can.

READING EXERCISES
to Lesson 89.

Complete the following sentences :

Rychlík je rychl.... než osobní vlak. Osobní vlak jede rychl.... než nákladní vlak. V New Yorku je lacin.... než v Monterey. New York je lacin.... než Monterey. Nákladní vlak jede rychl...., osobní vlak jede ......, ale rychlík jede ...... Samopal je rychl.... zbraň než puška. Kulomet střílí rychl.... než samopal. Krkonoše jsou vys.... než Šumava. Seděl jsem vys... než vy. Žádná hora v Krkonoších není vys.... než Sněžka. Sněžka je ...vys.... ze všech hor. New York je dal...., Mnichov ......, ale Praha je .... Já bydlím blíz...., on bydlí ......, ale ona bydlí .... On to udělal snad...., vy jste to udělal...... a já jsem to udělal........ První četa střílela dobr.... druhá četa střílela ....a třetí četa střílela ...... První rota měla (dobrý) výsledky než druhá rota, ale třetí rota měla ,..... výsledky. Včera tam bylo mnoh...... lidí, dnes jich tam bude .... a zítra jich tam bude ....

VOCABULARY

ačkoli, adv.	**although**
čeština, f.	**Czech(language)**
divný, adj.	**strange, odd**
hlasitý, adj.	**loud**
matka, f.	**mother**
mračno, n. (mostly used in the plural)	**heavy cloud, thick cloud**
mysl, f. (gen.sg.: -i)	**mind**
kandidát, m. (gen.sg.:-a)	**candidate**
křivý	**crooked**
otec, m. (gen.sg.: otce)	**father**
pohraničí, n.	**border area**
povaha, f.	**character, personality**
příčina, f.	**cause**
přihlásit se, pct.	**to apply for; to report; to sign up for**
přísaha, f.	**oath**
přísahat, dur.	**to swear (an oath)**
puč, m. (gen.sg.: -e)	**putsch, coup d´etat**
rozvádět se, dur.	**to be getting a divorce**
rozvést se, pct.	**to get a divorce**
rozvod, m. (gen.sg.-u)	**divorce, separation**
rozvedený	**divorced, separated**
sláva, f.	**glory**
spolužák, m.	**schoolmate**
styk, m. (gen.sg.: -u)	**contact, connection**
vina, f.	**guilt, fault**
vyhýbat se, dur.	**to get out of the way, step aside; avoid, evade, dodge, keep away from**
vyhnout se, pct.	
zákon, m. (gen.sg.:-a)	**law, bill, act, statute**
způsobit, pct.	**to cause**

Fráze a idiomy.

Měl jsem to na mysli.	**It was on my mind.**
To mělo svou příčinu.	**There was a cause for it.**
Píšeme si.	**We write to each other.**
Volali mu slávu.	**They cheered(hailed) him.**
Přihlásil se do klubu.	**He applied for membership in the club.**
co nejrychleji(co nejlépe, nejdříve atd.)	**as fast(well, soon etc.) as possible**
křivá přísaha	**perjury**
Jeseníky, m.pl.	**mountains in Moravia**
Beskydy, f.pl.	
průtrž mračen	**cloudburst**
převrat	coup d´état, overthrow of the government

L. 89

In legal terminology:

rozvod, m.	- separation
rozvádět se, dur.	- to negotiate a separation
rozvést se, pct.	- to separate
rozvedený, adj.	- separated
rozluka, f.	- divorce
rozloučený. adj.	- divorced

nom.	Jeseníky	Beskydy
gen.	Jeseníků	Beskyd
dat.	Jeseníkům	Beskydům or -ám
acc.	Jeseníky	Beskydy
loc.	na Jesenících or -kách	na Beskydech or -ách
inst.	Jeseníky or -kami	Beskydy or -ami

ÚČTY ZA NEMOCNICI

č 90

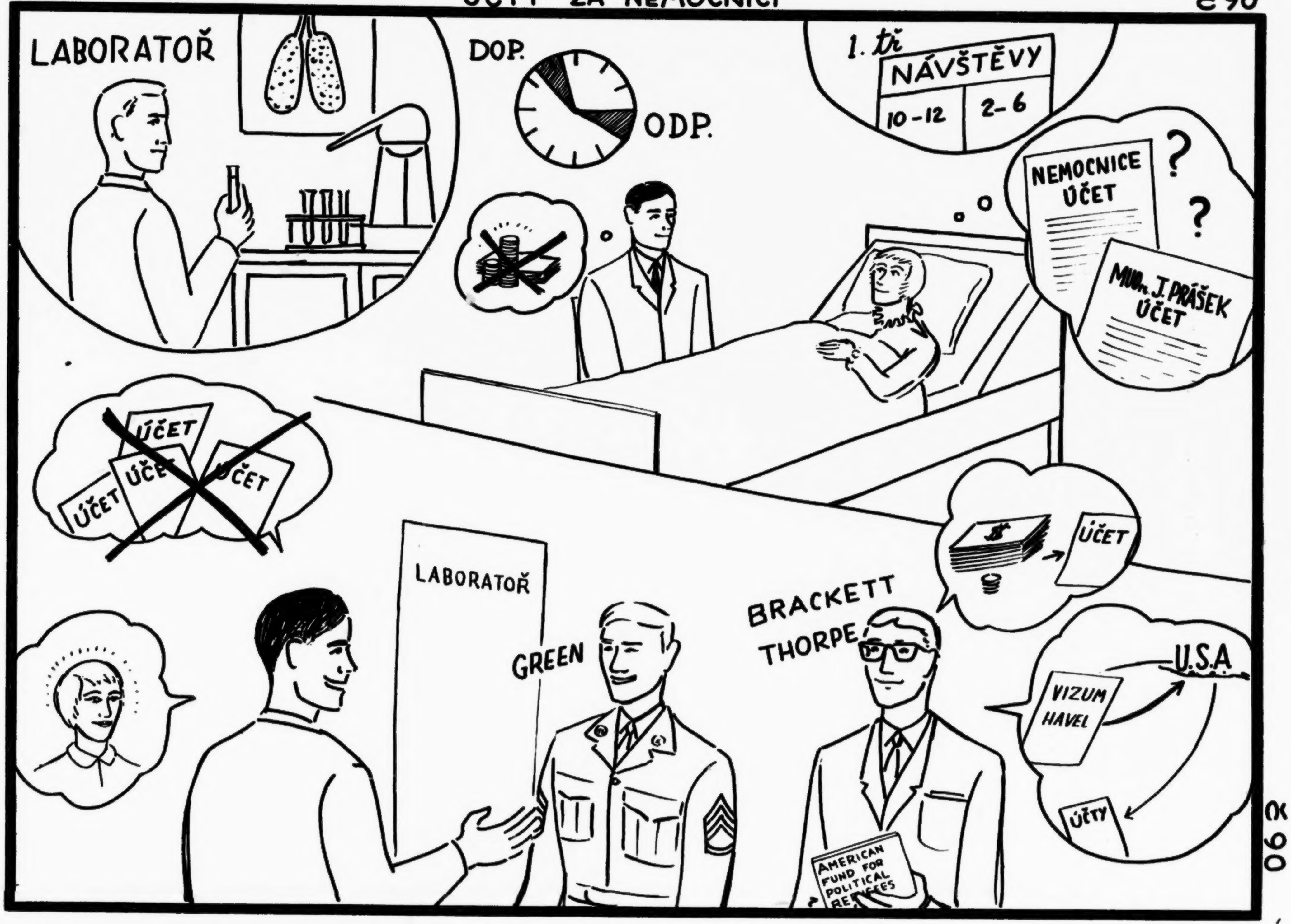
LABORATOŘ
DOP.
ODP.
1. tř
NÁVŠTĚVY
10-12
2-6
NEMOCNICE ÚČET
?
?
MUDr. J. PRÁŠEK ÚČET
ÚČET
ÚČE
ÚČET
ÚČET
LABORATOŘ
GREEN
BRACKETT THORPE
$
ÚČET
U.S.A
VIZUM HAVEL
ÚČTY
AMERICAN FUND FOR POLITICAL REFUGEES

č 90

Lesson 90

Účty za nemocnici

Božena Havlová už byla u výslechu, ale musela se zase vrátit do nemocnice. Lékaři jí dělají různé zkoušky. Nejdůležitější věc po zápalu plic je udělat zkoušku krve a podívat se, jestli pacient nemá něco na plících.

Boženě je teď každý den líp. Taky vypadá zdravěji. Jenom ještě je dost slabá.

Franta chodí ke své ženě na návštěvu dvakrát denně, ráno a odpoledne. Zůstává tam vždycky hodinu. Nemůže tam častěji, ani nesmí zůstat déle. V německých nemocnicích jsou na návštěvy moc přísní. Delší a častější návštěvy smějí mít jen ti nemocní, kteří leží na první třídě. To si ovšem uprchlík nemůže dovolit.1)

Franta a Božena si i tak dělají starosti, kdo bude za lékaře a nemocnici platit. Ale tato otázka se vyjasnila. Franta dnes ráno viděl v nemocnici na chodbě dva pány. Jednoho neznal; byl to nějaký civilista. Druhý byl tlumočník, náš starý známý, četař Green. Zastavili Frantu, a neznámý civilista řekl:

"I'm Brackett Thorpe from the American Fund for Political Refugees."
(Četař Green opakuje jeho slova česky.)

"Těší mě," odpověděl Franta. "Já jsem František Havel."

"I understand that you've been worrying because you have no money and will sooner or later be getting bills for the room and from doctors. Well, my organization has investigated your case. You'll get the money from us. Later on, if our authorities will let you go to the United States, you may send us something every month. We'll be able then to help somebody else."

Franta poslouchal a povídá:

"Já vám ani nemůžu dost poděkovat. Bylo mi z těch účtů moc úzko. A jak znám Božku, uzdraví se teď o to rychleji, že bude mít tuhle starost s krku."

1) Nemůžu si to dovolit. - I can't afford it.

I understand	- já vím, pokud já vím; já jsem slyšel; jak jsem slyšel; podle mých informací; prý; já předpokládám; já myslím

L. 90

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA STŘEDU V Čechách chladno a zataženo. Průměrné denní teploty 6 až 8 stupňů, noční 3-4 stupně. Na Krkonoších a na Krušných horách lehký noční mráz. Na Šumavě dešť. Hladina Vltavy a Labe klesá. Na severní Moravě jasno a chladno, na jižní Moravě místní přeháňky a tepleji. Na Slovensku zamračeno, ale bez větších dešťů.

Otázky k předpovědi počasí:

1. Bude v Čechách pěkné počasí ?
2. Bude tam zítra svítit slunce ?
3. Jak teplo bude ve dne ?
4. Jaké budou noční teploty ?
5. Klesne teplota na horách ?
6. Na kterých horách budou mít mráz ?
7. Bude to těžký mráz ?
8. Bude tam mrznout ve dne nebo v noci ?
9. Můžete mi ukázat na mapě, kde budou noční mrazy ?
10. Bude mrznout taky na Šumavě ?
11. Kde je Šumava na mapě ?
12. Jaké počasí bude na Šumavě ?
13. Stoupá ještě hladina Vltavy ?
14. Klesá už taky Labe ?
15. Ukažte mi Vltavu a Labe, prosím.
16. Jak bude na severní Moravě ?
17. Které hory tam známe ?
18. Jak se jmenuje řeka, která teče skrz Ostravu ?
19. Teče řeka Morava skrz Brno ?
20. Skrz která města teče Morava ?
21. Vlévá se Dyje do Moravy ?
22. Do které řeky se vlévá Morava ?
23. Které hory znáte na Slovensku ?
24. Jsou Vysoké Tatry nejvyšší československé hory ?
25. Jsou Tatry o mnoho vyšší než Krkonoše ?
26. Které řeky na Slovensku znáte ?

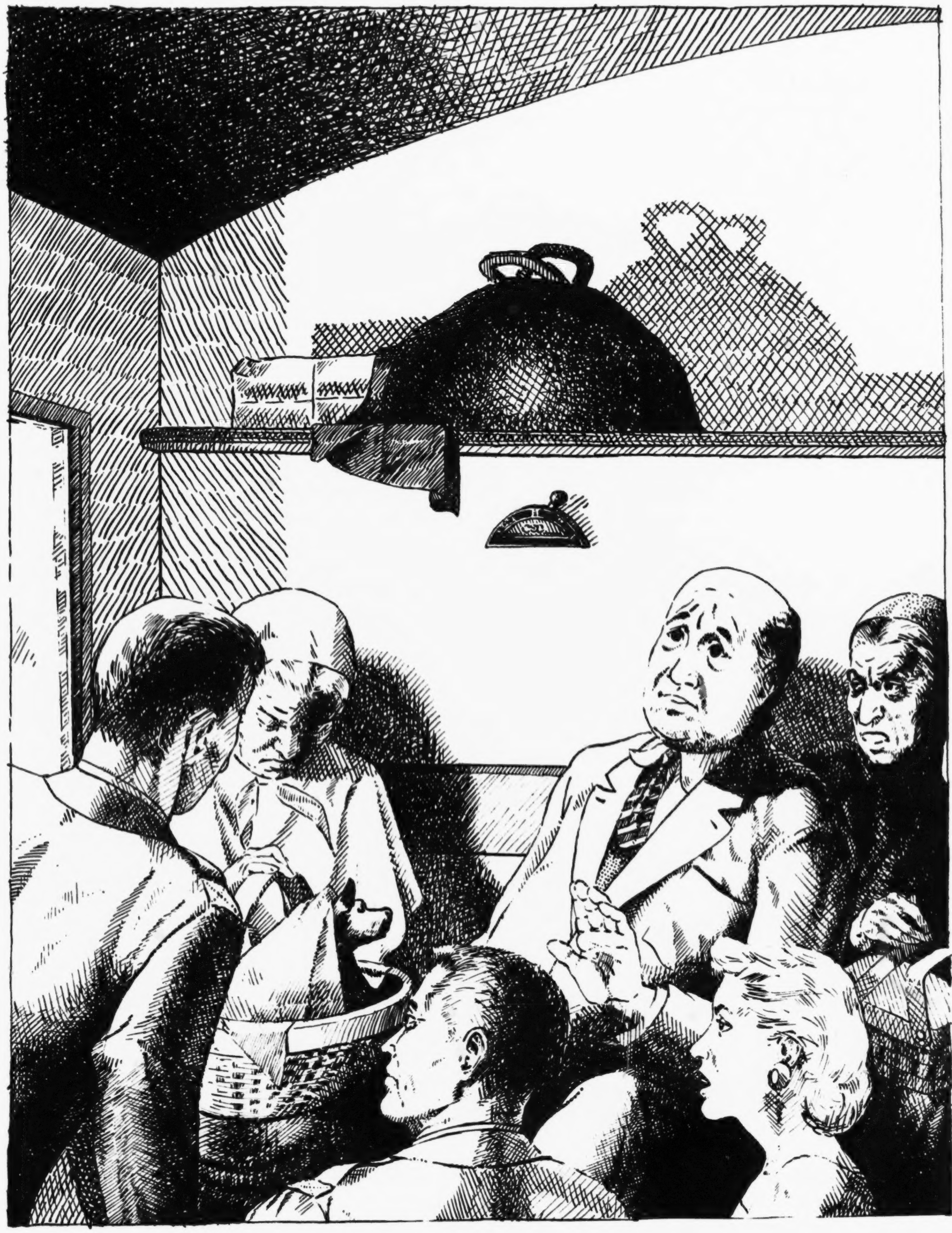

"Pes do kupé nepatří !"

READING

ROZMLUVA VE VLAKU.

Osobní vlak na Beroun se pomalu rozjíždí. V kupé třetí třídy sedí šest lidí: Dvě starší paní, jedno mladé děvče, dva vojáci a jeden civilista. Jedna z těch paní drží koš, ve kterém se něco hýbe.

Druhá paní: Odpusťte, že se ptám, ale co to vezete v tom koši, paní ?

První paní: Ale, jedu na návštěvu ke své nejmladší dceři a vezu jí psa. Má rok starého syna a ten prý má moc rád zvířata.

Děvče: Jé, paní, ukažte! - Já mám taky moc ráda psy. Nejradši ze všech zvířat. Myslím, že jsou ze všech zvířat nejchytřejší.

Civilista : Nic neukazujte, paní ! Pes do kupé nepatří. Jestli ho bude vidět průvodčí, tak můžete mít nepříjemnosti. - Máte pro něj lístek ?

První paní: Lístek ? - Ne, nemám. - Já jsem nevěděla, že za psa musím platit, když ho vezu v košíku.

První voják:Dokud to nikdo neví, tak platit nemusíte.

Civilista: To není poctivé. Jak potom mají naše železnice prosperovat ? Hlaste průvodčímu, co vezete a on vám lístek napíše. To je jen o dvě koruny dražší.

Druhý voják:To je nesmysl... Ten pes tady nikomu nevadí a nikdo ho ještě neviděl. Nejlepší bude, když o tom budeme mlčet. Když bude nejhůř, tak ta paní může vždycky lístek koupit.

Civilista: Takhle mluví voják ? Vy máte nejdřív mít zájem o republiku.

Druhý voják:A kdo vám říká, že nemám, pane ?

První paní :Prosím vás, pánové, nemluvte tak hlasitě. Ve vedlejším kupé budou myslet, že se tady hádáme.

Děvče: Možná, že ten pán má nějaké zvláštní důvody, že takhle mluví.

Druhá paní: Důvody, nedůvody - jaká je tohle lidová demokracie, když ani pes nemůže jet ve vlaku bez peněz ? Nejdřív nám slibovali, že se budeme mít jako páni a teď ...

Průvodčí: (Otvírá dveře) Co se tady děje ?... Ukažte mi jízdenky, prosím! (Všichni mlčí a podávají průvodčímu lístky.) - Děkuju. - A nedělejte tady takový rámus. Někteří cestující si potom stěžujou ... (Odchází.)

První paní: Tak vám všem pěkně děkuju. Už jsem měla strach. -Víte, já opravdu nemám peníze na lístek pro psa. Měla jsem právě dost na zpáteční jízdenku pro sebe, - a dceru jsem už dva roky neviděla.

Civilista: No, já jsem to tak zle nemyslel, paní ... A teď, když průvodčí tady už byl, tak se na to zvíře taky rád podívám -.

(Paní otvírá koš. Všichni se dívají a smějou se. Pes je ze všech nejšťastnější.)

---

zvíře, -ete, n.	-	animal
hádat se, dur.	-	to have a quarrel, to argue

L. 90

APPENDIX

APPENDIX

PUŠKA, opakovačka
Bolt action rifle, manually operated rifle

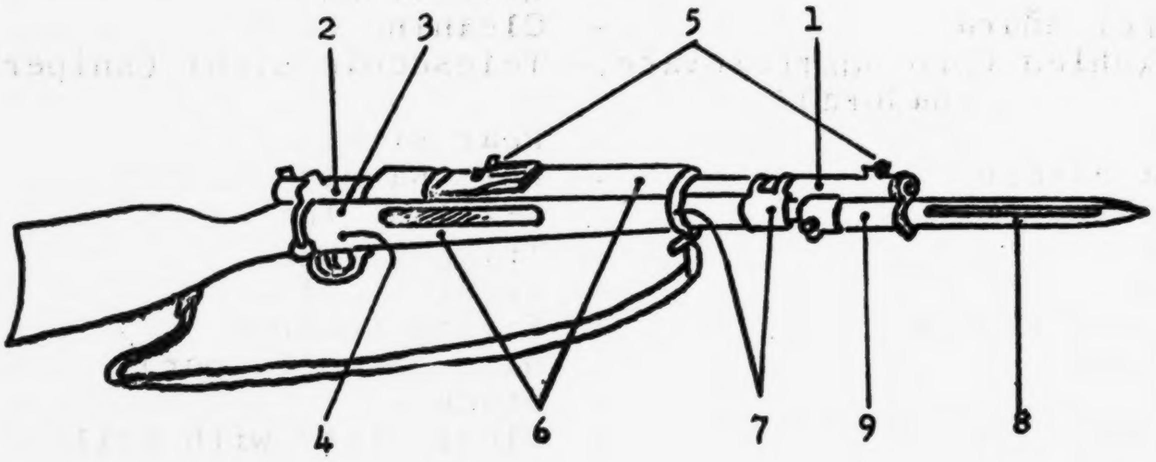

1.	Hlaveň	- Barrel
2.	Závěr	- Bolt
3.	Pouzdro závěru	- Receiver
4.	Spušťadlo	- Trigger mechanism
5.	Mířidla	- The rear and front sight (open sights)
6.	Pažba a nadpažbí	- Stock group
7.	Kování	- Stock securing group

BODÁK ("bajonet")
Bayonet

8.	Čepel	- Blade (single edge)
9.	Rukojeť	- Bayonet handle

ZÁSOBNÍK S NÁBOJI
Clip with cartridges

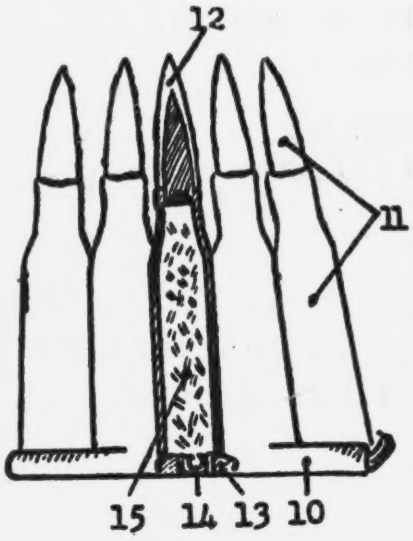

10.	Zásobník (páskový)	- Clip (for cartridges)
11.	Náboj, rána	- Ball cartridge, round
12.	Střela, kulka	- Bullet, projectile, ball
13.	Nábojnice	- Cartridge case
14.	Zápalka	- Primer
15.	Prachová náplň	- Propellant charge

PUŠKA - pokračování

Botka	- Butt stock
Čisticí šňúra	- Cleaning cord
Dalekohled (pro odstřelovače, snajpra)	- Telescopic sight (sniper's)
Hledí	- Rear sight
Klika závěru	- Bolt handle
Krk pažby	- Small of the stock
Lučík	- Trigger guard
Muška	- Front sight
Nábojová komora	- Firing chamber
Nadpažbí	- Hand guard (upper)
Pažba	- Stock
Podavač	- Floor plate with follower mechanism
Pochva	- Scabbard, sheath, case
Pojistka	- Safety
Pole	- Land (of rifling)
Rýha	- Groove (of rifling)
Řemen	- Rifle sling
Spoušť, kohoutek	- Trigger
Úderník	- Firing pin
Úderníková zpruha	- Firing pin mainspring
Vyhazovač	- Ejector
Vytahovač	- Extractor
Vytěrák	- Cleaning rod
Vývrt	- Bore
Záchytka	- Bayonet catch
Zásobník	- Magazine
Závit	- Rifling

- Nejúčinnější dostřel pušky je do 400 m.
  The most effective range of a rifle is up to 400 meters.

- Odstřelovači (snajpři) zasáhnou cíle do 800 m.
  Snipers hit targets up to 800 meters.

- Dostřel na skupinové cíle je do 1.000 m.
  Range against group targets is up to 1,000 meters.

- Maximální dostřel je do 3 km.
  Maximum range is up to 3 kilometers.

- Bojová kadence (rychlost střelby) je 10 ran za minutu.
  The combat rate of fire is 10 rounds per minute.

LEHKÝ KULOMET

Vzduchem chlazený, na tlak plynu na píst
Light machine gun, air-cooled, gas-operated

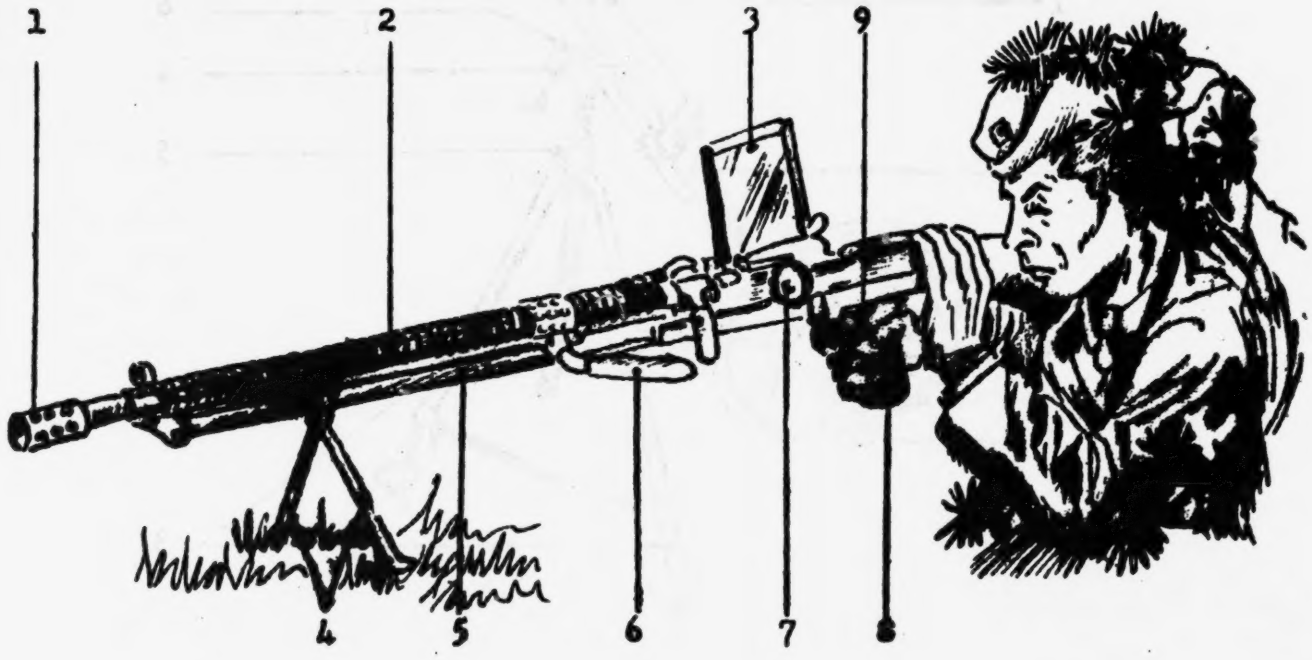

1.	Tlumič ohně	- Flash hider
2.	Chladicí žebra	- Radial cooling fins
3.	Zásobník (do leh. kul.)	- Box magazine
4.	Podstavec, dvojnožka	- Mount, bipod
5.	Plynová komora s pístem	- Gas cylinder with a piston
6.	Rukojeť	- Front handgrip and carrying handle
7.	Bubínkové hledí	- Drum sight
8.	Pažbička	- Rear handgrip
9.	Pojistka	- Safety, functioning also as a selector

TĚŽKÝ KULOMET

Vodou chlazený, na zpětný tlak plynu na dno nábojnice
Heavy machine gun, water-cooled, blowback-operated

Držadla	- Rear handgrips
Chladič	- water jacket
Nábojový pás	- Ammunition belt, cartridge belt
Podstavec, trojnožka	- Mount, tripod
Vratná zpruha	- Recoil spring

TĚŽKÝ MINOMET.

nabíjený zepředu, s hladkou hlavní
Heavy mortar, muzzle-loaded, with smooth-bored barrel

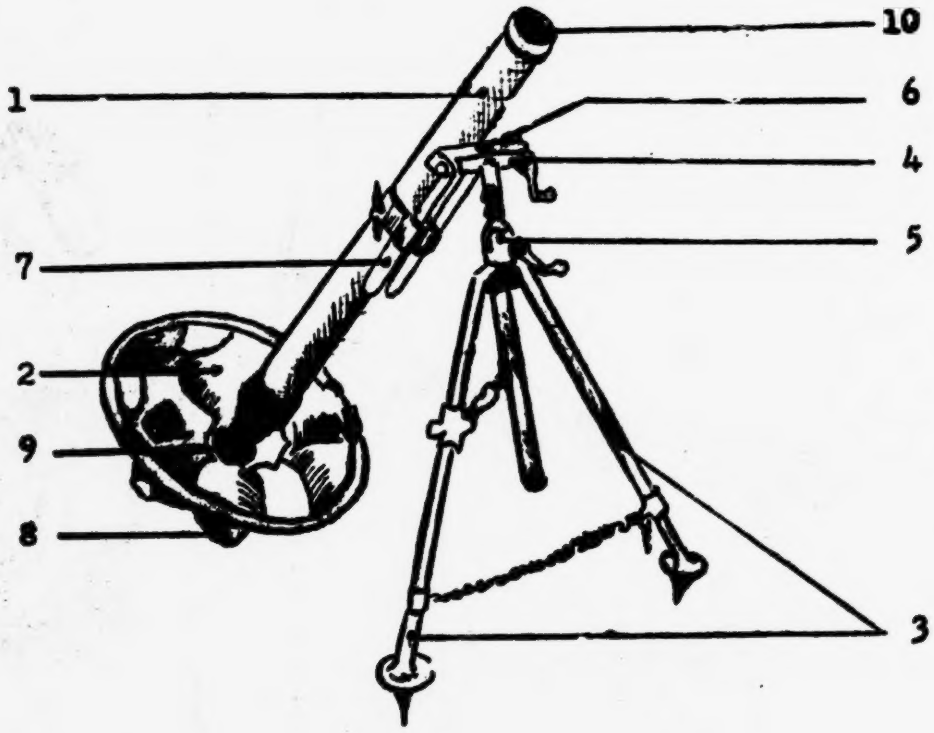

1.	Hlaveň	Barrel, mortar tube
2.	Ložiště	Base plate
3.	Podstavec (dvojnožka)	Bipod mount
4.	Odměrové řídidlo	Traversing gear
5.	Náměrové řídidlo	Elevating gear
6.	Zaměřovač	Sight
7.	Vratník	Recuperator
8.	Rydlo	Spade
9.	Kulový kloub	Ball point
10.	Ústí hlavně	Muzzle

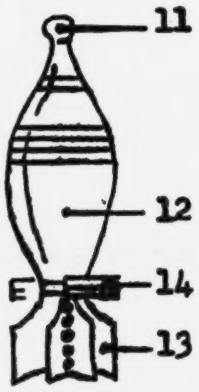

MINA.

Mortar shell, projectile

11.	Zapalovač	Fuze
12.	Tělo	Body
13.	Křidélka	Tail fins
14.	Přídavková náplň	Increment charge

THE METRIC SYSTEM

The following is based on National Bureau of Standards Miscellaneous Publication 232, revised Aug 1963.

The metric system comprises the meter as the unit of length and the kilogram as the unit of mass. The unit of fluid capacity, the liter, is the volume of one kilogram of water and is approximately equal to 1/1ooo of a cubic meter. All other metric units are the decimal subdivisions or multiples of these three basic units, and are named according to the table of prefixes below.

In conjunction with the metric system the Celsius temperature scale is used and the second is taken as the unit of time. The temperature scale is defined by certain fixed points. The second is defined as 1/31,556,925.9747 of the tropical year 1900 (appoximately 1/86,400 of the average day) and is determined by astronomical observation.

Responsibility for the preservation and promotion of the metric system is centered at the International Bureau of Weights and Measures, at Sevres, France, which was established under the terms of the Treaty of the Meter of 1875. The United States is an adherent to the Treaty of the Meter.

Multiples and Submultiples	Prefixes	Symbols †
1 000 000 000 000- 10^{12}	tera	T
1 000 000 000- 10^{9}	giga	G
1 000 000- 10^{6}	mega	M
1 000- 10^{3}	kilo	k
100- 10^{2}	hecto	h
10- 10	deka	da
0.1- 10^{-1}	deci	d
0.01- 10^{-2}	centi	c
0.001- 10^{-3}	milli	m
0.000 001- 10^{-6}	micro	μ *
0.000 000 001- 10^{-9}	nano	n
0.000 000 000 001- 10^{-12}	pico	p
0.000 000 000 000 001- 10^{-15}	femto	f
0.000 000 000 000 000 001- 10^{-18}	atto	a

* 1 millionth of a meter is called a micron

† As agreed on by the International Committee on Weights and Measures, 1962

MOST COMMON USES OF PREFIXES

Length

1 000 millimeters	mm	- 1 METER (about 40 inches)	m
100 centimeters	cm	- 1 METER " " "	m
10 decimeters	dm	- 1 METER " " "	m
1 000 meters		- 1 kilometer (about 5/8 mile)	km

Mass

1 000 000 micrograms	μg	- 1 GRAM (about 15 grains)	g
1 000 milligrams	mg	- 1 GRAM " " "	g
1 000 grams		- 1 kilogram (about 2 pounds)	kg

Capacity

1 000 milliliters	ml	- 1 LITER (about 1 quart)	l
1 000 liters		- 1 kiloliter	kl

WAVELENGTH STANDARD OF LENGTH

On October 14, 1960, the 11th General Conference on Weights and Measures adopted the wavelength of the orange-red light emitted by excited atoms of the krypton isotope 86 as the new international standard of length. The definition of the meter as 1,650,763.73 of these wavelengths in vacuum replaced the platinumiridium meter bar which had been kept in Paris as the international standard of length since 1889 under the Treaty of the Meter. The wavelength standard is indestructible, independently reproducible, and universally available. The platinun-iridium kilogram kept in Paris is still the international standard of mass. The U.S. customary units are derived from the national metric standards by mathematical equivalents (shown in table, next page).

EQUIVALENTS

1 YARD - 0.9144 METER

1 AVOIRDUPOIS POUND-0.453 592 37 KILOGRAM

(See Federal Registrar, July 1, 1959)

Length

Centimeter	- 0.3937 inch
Meter	- 3.28 feet
Meter	- 1.094 yards
Kilometer	- 0.621 statute mile
Kilometer	- 0.5400 nautical mile
* Inch	- 2.54 centimeters
* Foot	- 0.3048 meter
* Yard	- 0.9144 meter
Statute mile	- 1.61 kilometers
* Nautical mile	- 1.852 kilometers

* Equivalents shown are exact; all others are approximate.

Area

Sq centimeter	- 0.155 sq inch
Sq meter	- 10.76 sq feet
Sq meter	- 1.196 sq yards
Hectare	- 2.47 acres
Sq kilometer	- 0.386 sq mile
Sq inch	- 6.45 sq centimeters
Sq foot	- 0.0929 sq meter
Sq yard	- 0.836 sq meter
Acre	- 0.405 hectare
Sq mile	- 2.59 sq kilometers

Volume

Cu centimeter - 0.0610 cu inch
Cu meter - 35.3 cu feet
Cu meter - 1.308 cu yards
Cu inch - 16.39 cu centimeters
Cu foot - 0.0283 cu meter
Cu yard - 0.765 cu meter

Capacity

Milliliter - 0.0338 U.S. fluid ounce
Liter - 1.057 U.S. liq quarts
Liter - 0.908 U.S.dry quart
U.S.fluid ounce - 29.57 milliliters
U.S. liq quart - 0.946 liter
U.S. dry quart - 1.101 liters

Mass or Weight

Gram - 15.43 grains
Gram - 0.0353 avdp ounce
Kilogram - 2.205 avdp pounds
Metric ton - 1.102 short or net tons
Grain - 0.0648 gram
Avdp ounce - 28.35 grams
Avdp pound - 0.4536 kilogram
Short or net ton - 0.907 metric ton

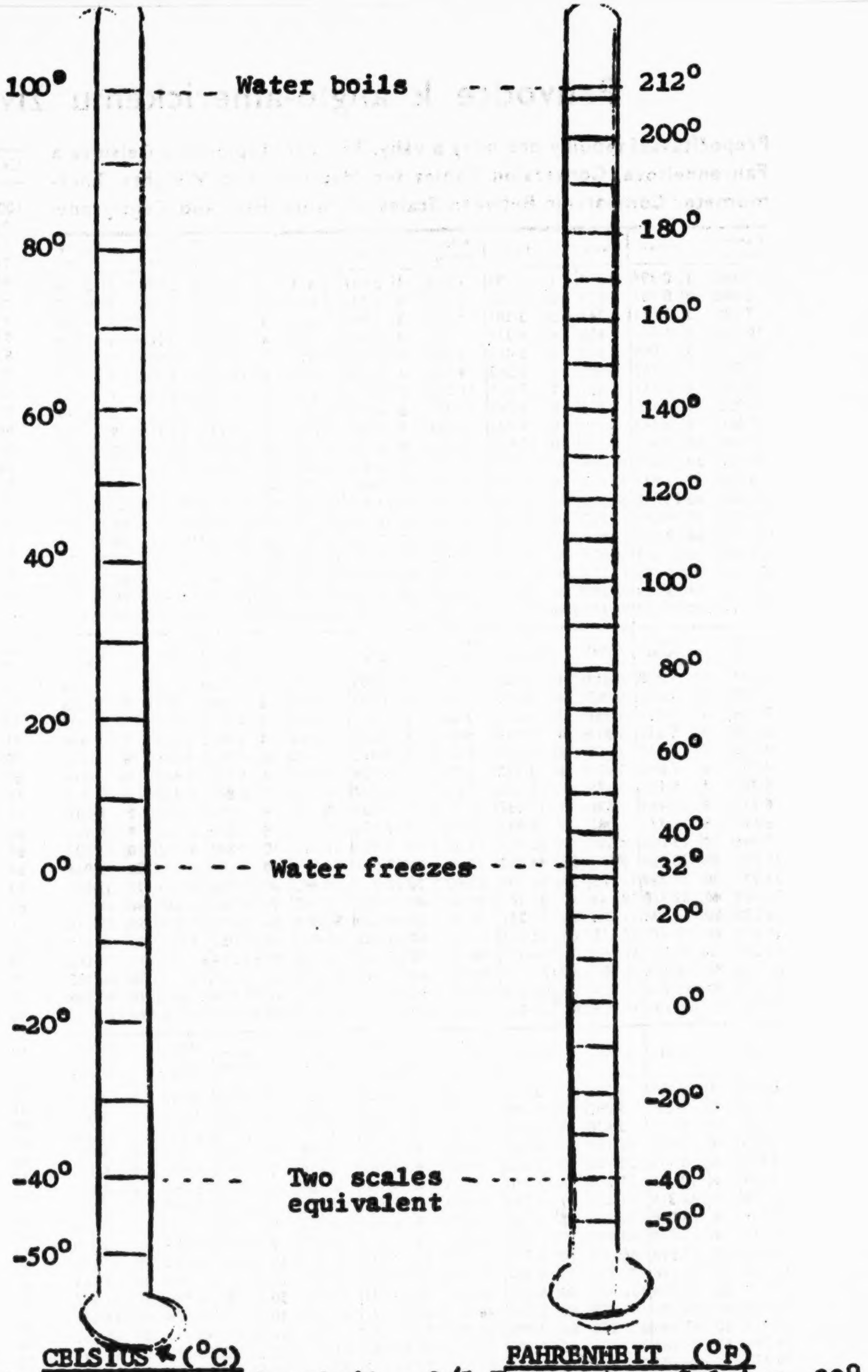
100°
80°
60°
40°
20°
0°
-20°
-40°
-50°
Water boils
Water freezes
Two scales equivalent
212°
200°
180°
160°
140°
120°
100°
80°
60°
40°
32°
20°
0°
-20°
-40°
-50°
CELSIUS* (°C)
FAHRENHEIT (°F)

CONVERSION: Temperature Fahrenheit - 9/5 Temperature Celsius + 32°
Temperature Celsius - 5/9 (Temperature Fahrenheit -32°)

Absolute or Kelvin temperature (°K) - Celsius + 273.15°

* Formerly known as Centigrade

Průvodce k anglo-americkému životu.

Přepočítávací tabulky pro míry a váhy. Srovnání teploměru Celsiova a Fahrenheitova. Conversion Tables for Measures and Weights. Thermometer Comparison Between Scales of Fahrenheit and Centigrade.

Centimetrů		Inches	Metrů		Yards	Kilometrů		Miles	Hektarů		Acres	Čtv. kilomet.		Square miles
2·540	1	0·394	0·914	1	1·094	1·609	1	0·621	0·404	1	2·471	2·590	1	0·386
5·080	2	0·787	1·829	2	2·187	3·219	2	1·243	0·809	2	4·942	5·180	2	0·772
7·620	3	1·181	2·743	3	3·281	4·828	3	1·864	1·214	3	7·413	7·770	3	1·158
10·160	4	1·575	3·658	4	4·374	6·437	4	2·485	1·619	4	9·884	10·360	4	1·544
12·700	5	1·969	4·572	5	5·468	8·047	5	3·107	2·023	5	12·355	12·950	5	1·931
15·240	6	2·362	5·486	6	6·562	9·656	6	3·728	2·428	6	14·826	15·540	6	2·317
17·780	7	2·756	6·401	7	7·655	11·266	7	4·350	2·833	7	17·298	18·130	7	2·703
20·320	8	3·150	7·315	8	8·749	12·875	8	4·971	3·237	8	19·769	20·720	8	3·089
22·860	9	3·543	8·230	9	9·843	14·484	9	5·592	3·642	9	22·240	23·310	9	3·475
25·400	10	3·937	9·144	10	10·936	16·094	10	6·214	4·047	10	24·711	25·900	10	3·861
50·800	20	7·874	18·288	20	21·872	32·187	20	12·427	8·094	20	49·422	51·800	20	7·722
76·200	30	11·811	27·432	30	32·808	48·281	30	18·641	12·140	30	74·132	77·699	30	11·583
101·600	40	15·748	36·576	40	43·745	64·375	40	24·855	16·187	40	98·843	103·598	40	15·444
127·000	50	19·685	45·720	50	54·681	80·468	50	31·068	20·234	50	123·554	129·498	50	19·306
152·400	60	23·622	54·863	60	65·617	96·562	60	37·282	24·281	60	148·265	155·397	60	23·167
177·800	70	27·559	64·007	70	76·553	112·655	70	43·495	28·328	70	172·976	181·297	70	27·028
203·200	80	31·496	73·151	80	87·489	128·750	80	49·709	32·374	80	197·686	207·196	80	30·889
228·600	90	35·433	82·295	90	98·425	144·843	90	55·923	36·421	90	222·397	233·096	90	34·750
254·000	100	39·370	91·439	100	109·361	160·936	100	62·136	40·468	100	247·108	258·995	100	38·611

Krychl. metrů		Cubic Yards	Kilogr.		Av. Pounds	Short Tons		Long Tons	Tun		Long Tons	Tun		Short Tons
0·765	1	1·308	0·454	1	2·205	1·12	1	0·892	1·016	1	0·984	0·907	1	1·102
1·529	2	2·616	0·907	2	4·409	2·24	2	1·785	2·032	2	1·968	1·814	2	2·205
2·294	3	3·924	1·361	3	6·614	3·36	3	2·677	3·048	3	2·953	2·722	3	3·307
3·058	4	5·232	1·814	4	8·818	4·48	4	3·570	4·064	4	3·937	3·629	4	4·409
3·823	5	6·540	2·268	5	11·023	5·60	5	4·462	5·080	5	4·921	4·536	5	5·512
4·587	6	7·848	2·722	6	13·228	6·72	6	5·354	6·096	6	5·905	5·443	6	6·614
5·352	7	9·156	3·175	7	15·432	7·84	7	6·247	7·112	7	6·889	6·350	7	7·716
6·116	8	10·464	3·629	8	17·637	8·96	8	7·139	8·128	8	7·874	7·257	8	8·818
6·881	9	11·772	4·082	9	19·842	10·08	9	8·032	9·144	9	8·858	8·165	9	9·921
7·646	10	13·080	4·536	10	22·046	11·20	10	8·924	10·161	10	9·842	9·072	10	11·023
15·291	20	26·159	9·072	20	44·092	22·40	20	17·848	20·321	20	19·684	18·144	20	22·046
22·937	30	39·239	13·608	30	66·139	33·60	30	26·772	30·482	30	29·526	27·215	30	33·069
30·582	40	52·318	18·144	40	88·185	44·80	40	35·696	40·642	40	39·368	36·287	40	44·092
38·228	50	65·398	22·680	50	110·231	56·00	50	44·620	50·803	50	49·211	45·359	50	55·116
45·873	60	78·477	27·215	60	132·277	67·20	60	53·545	60·963	60	59·053	54·431	60	66·139
53·519	70	91·557	31·751	70	154·323	78·40	70	62·469	71·124	70	68·894	63·503	70	77·162
61·164	80	104·636	36·287	80	176·370	89·60	80	71·393	81·284	80	78·737	72·574	80	88·185
68·810	90	117·716	40·823	90	198·416	100·80	90	80·317	91·444	90	88·579	81·646	90	99·208
76·455	100	130·795	45·359	100	220·462	112·00	100	89·241	101·605	100	98·421	90·718	100	110·231

Litrů		Pints	Litrů		Gallons	U. S. Gallons (Liquid)		English Gallons (Liquid)	U. S. Bushels		English Bushels	Hecto-lit. per Hectare		English Bushels per Acre
0·568	1	1·760	4·546	1	0·220	1·200	1	0·833	1·032	1	0·969	0·898	1	1·113
1·136	2	3·520	9·092	2	0·440	2·401	2	1·666	2·063	2	1·939	1·796	2	2·226
1·705	3	5·279	13·638	3	0·660	3·601	3	2·499	3·095	3	2·908	2·695	3	3·340
2·273	4	7·039	18·184	4	0·880	4·802	4	3·332	4·126	4	3·878	3·593	4	4·453
2·841	5	8·799	22·730	5	1·100	6·002	5	4·165	5·158	5	4·847	4·491	5	5·566
3·409	6	10·559	27·276	6	1·320	7·203	6	4·998	6·189	6	5·817	5·389	6	6·679
3·978	7	12.319	31·822	7	1·540	8·403	7	5·831	7·221	7	6·786	6·287	7	7·793
4·546	8	14·078	36·368	8	1·760	9·603	8	6·664	8·252	8	7·756	7·186	8	8·906
5·114	9	15·838	40·914	9	1·980	10·804	9	7·497	9·284	9	8·725	8·084	9	10·019
5·682	10	17·598	45·460	10	2·200	12·004	10	8·330	10·315	10	9·694	8·982	10	11·132
11·365	20	35·196	90·919	20	4·399	24·009	20	16·661	20·630	20	19·389	17·964	20	22·265
17·047	30	52·794	136·379	30	6·599	36·013	30	24·991	30·945	30	29·083	26·946	30	33·397
22·730	40	70·392	181·838	40	8·799	48·017	40	33·321	41·260	40	38·778	35·928	40	44·530
28·412	50	87·990	227·298	50	10·999	60·022	50	41·652	51·576	50	48·472	44·910	50	55·662
34·094	60	105·588	272·758	60	13·198	72·026	60	49·982	61·891	60	58·167	53·892	60	66·794
39·777	70	123·186	318·217	70	15·398	84·030	70	58·312	72·206	70	67·861	62·874	70	77·927
45·459	80	140·784	363·677	80	17·598	96·034	80	66·642	82·521	80	77·556	71·856	80	89·059
51·142	90	158·382	409·136	90	19·797	108·039	90	74·973	92·836	90	87·250	80·838	90	100·192
56·824	100	175·980	454·596	100	21·997	120·043	100	83·303	103·151	100	96·944	89·820	100	111·324

(Půltučná číslice v středním, úzkém sloupci představuje počet jednotek sousedních měr. Tak na př. 3 cm = 1·181 inches, 3 inches = 7·62 cm.)

K převedení C > F násobte C dvaceti, odečtěte dvojnásobek, dělte deseti a přičtěte 32. (Na př. 6° C = 6 × 20, — 12, : 10, + 32 = 42·8° F.)

K převedení F > C odečtěte 32, dělte devíti a násobte pěti. (Na př. 77° F = 77 — 32, : 9, × 5 = 25° C.)

Cent.	Fah't.	Cent.	Fah't.
100 B.	212 B.	28	82·4
99	210·2	27	80·6
98	208·4	26	78·8
97	206·6	25	77
96	204·8	24	75·2
95	203	23	73·4
94	201·2	22	71·6
93	199·4	21	69·8
92	197·6	20	68
91	195·8	19	66·2
90	194	18	64·4
89	192·2	17	62·6
88	190·4	16	60·8
87	188·6	15	59
86	186·8	14	57·2
85	185	13	55·4
84	183·2	12	53·6
83	181·4	11	51·8
82	179·6	10	50
81	177·8	9	48·2
80	176	8	46·4
79	174·2	7	44·6
78	172·4	6	42·8
77	170·6	5	41
76	168·8	4	39·2
75	167	3	37·4
74	165·2	2	35·6
73	163·4	1	33·8
72	161·6	zero F.	32 F.
71	159·8	1	30·2
70	158	2	28·4
69	156·2	3	26·6
68	154·4	4	24·8
67	152·6	5	23
66	150·8	6	21·2
65	149	7	19·4
64	147·2	8	17·6
63	145·4	9	15·8
62	143·6	10	14
61	141·8	11	12·2
60	140	12	10·4
59	138·2	13	8·6
58	136·4	14	6·8
57	134·6	15	5
56	132·8	16	3·2
55	131	17	1·4
54	129·2	18	0·4
53	127·4	19	2·2
52	125·6	20	4
51	123·8	21	5·8
50	122	22	7·6
49	120·2	23	9·3
48	118·4	24	11·2
47	116·6	25	13
46	114·8	26	14·8
45	113	27	16·6
44	111·2	28	18·4
43	109·4	29	20·2
42	107·6	30	22
41	105·8	31	23·8
40	104	32	25·6
39	102·2	33	27·4
38	100·4	34	29·2
37	98·6	35	31
36	96·8	36	32·8
35	95	37	34·6
34	93·2	38	36·4
33	91·4	39	38·2
32	89·6	40	40
31	87·8	41	41·8
30	86	42	43·6
29	84·2	43	45·4

CZECHOSLOVAK CURRENCY

The monetary unit of Czechoslovakia is called KORUNA (in English: crown, in German: Krone, in French: couronne). In order to differentiate KORUNA from crowns used by other countries either presently (Denmark, Iceland, Norway, Sweden) or in the past (Austria-Hungary, United Kingdom) its full name is koruna československá (Czechoslovak Crown, colloq.: Czech crown). Its abbreviation is: Kčs.

One Kčs equals 100 hellers (German and English names for the Czech haléř). In Czechoslovakia metal coins of the following denominations are in circulation: 1, 3, 5, 10, 25 and 50 hellers and one-crown pieces; banknotes are of 3, 5, 10, 25, 50 and 100 Kčs denominations and they vary not only in design but also in size and color scheme.

The current official rate of exchange is 7.20 Czech Crowns for one American dollar. From January 1, 1965, the exchange rate for tourists is Kčs 16.20 per $1, subject to a minimum expanditure equivalent to $3 a day for each tourist. (Until May 19, 1964, the tourist rate was Kčs 14.35 per $1. From May 19 to December 31, 1964, tourists had to exchange the equivalent of $4 a day per person, at the basic exchange rate of Kčs 7.20 per $1, but obtained a rate of Kčs 28.80 per $1 for all currency exchanged beyond the minimum daily quota).

The importation and exportation of Czech crowns by individuals is forbidden. Because it is not permitted to bring Czechoslovak currency into the country, traveller's cheques are the most suitable means of payment, and they are issued for the following amounts: 25, 100, 200 and 500 Kčs. These cheques can be purchased at all the larger banks abroad. Cheques, as well as all other forms of money brought into the country, must be entered in a special certificate signed by the customs officials at the frontier crossing into Czechoslovakia. The certificate serves for the duration of traveller's stay as proof of the exchange of cash, cheques, letters of credit, and vouchers, all for Czechoslovak currency. Similarly it entitles the traveller to take out again with him any surplus he has when he leaves Czechoslovakia.

FOREIGN MOTORISTS IN CZECHOSLOVAKIA

In Czechoslovakia, as in the rest of Europe (with the exception of Great Britain, Sweden and Iceland), one drives on the right-hand side of the highway. All international motor vehicle and motor driving documents are recognized for short term visits. If the motorist from abroad has not been able to obtain international documents from his automobile club, the Czechoslovak customs authorities will provide him with a "triptyk" valid for 20 days, for a fee of Kčs 40.00. This document can be extended at the Central Automobile Club, Prague 1,Opletalova 29, telephone 22 35 47. A transit triptyk for 3 days costs Kčs 20.00. An international roadworthiness certificate for motor vehicles is not required in Czechoslovakia, and, for the period for which the customs authorities' permit is valid, the documents issued in the country where the motor vehicle is registered is sufficient. Driving licences issued in the motorists' country are valid in Czechoslovakia for the period of one calendar month after the driver crosses the Czechoslovak frontier. For a stay of longer than one month, an international or Czechoslovak driving licence is required. A Czechoslovak driving license is issued by the Road Transport Inspectorate in the visitor's place of residence on the basis of his foreign driver's license and after passing a test on Czechoslovak traffic regulations.

Registration of motor vehicles is obligatory in Czechoslovakia also for vehicles from abroad. Registration certificates are recognized. If the visitor is not in possession of this document, he must take out an insurance policy at the frontier for a period of not less than 14 days.

In Czechoslovakia two kinds of gasoline are on sale: standard with octane No. 72, and special with octane No. 84. The whole country is covered with a network of gasoline stations, but one has to plan his trip carefully and check the road map, which among other things also shows which gasoline stations are open only from 6 a.m. to 9 p.m. Only some stations in larger cities are open on Sundays. These maps showing the distribution of gasoline stations and repair garages throughout Czechoslovakia are obtainable at all frontier crossing points.

Any repairs to foreign cars have priority. Spare parts, if necessary are imported for visitors duty free.

Traffic on the highways is controlled by special highway patrols, These highway patrols spotcheck driving speeds of vehicles on sections of the highway, that are known to be dangerous, have the most traffic accidents, or seem to encourage speeding.

The basic traffic regulation says that in residential or built-up areas, busses and trucks weighing over 3,500 kg cannot exceed a speed of 40 km (25 miles per hour), while other vehicles cannot exceed 50 km (31 miles per hour).

When a person violates a traffic regulation, he is stopped, his papers (such as passport, car registration, driver's license,insurance, etc.) are checked. If his papers are found in order, the driver may be fined on the spot for a minor traffic violation and allowed to continue on his way. However, if the driver has committed a more serious violation, he may be arrested.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ VÝSTRAŽNÉ ZNAČKY

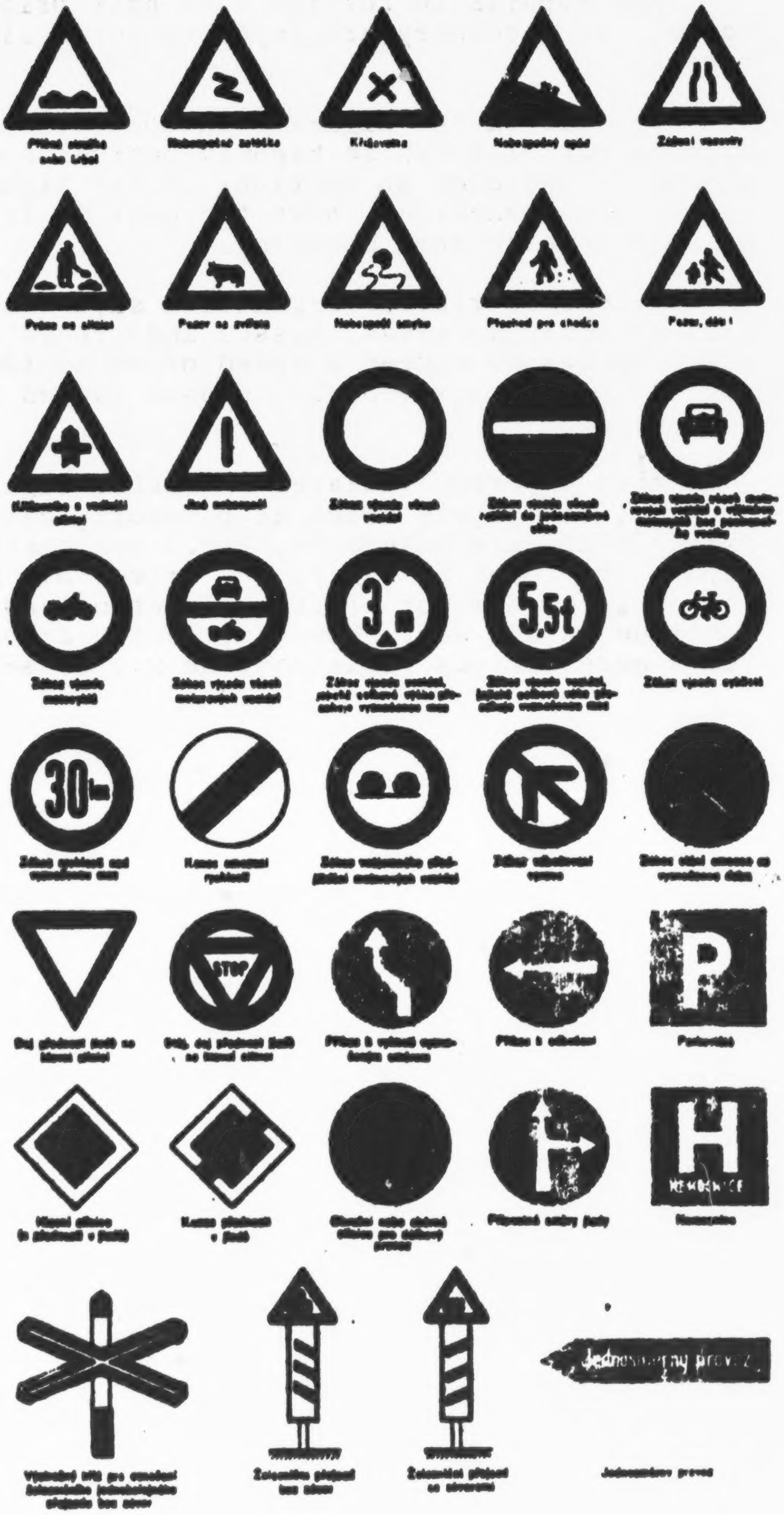
Příčná stružka nebo hrbol
Nebezpečná zatáčka
Křižovatka
Nebezpečný spád
Zúžení vozovky
Práce na silnici
Pozor na zvířata
Nebezpečí smyku
Přechod pro chodce
Pozor, děti!
Jiné nebezpečí
3 m
5,5t
Zákaz vjezdu cyklistů
30 km
STOP
P
H
NEMOCNICE
Jednosměrný provoz
Jednosměrný provoz

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

CZECH

ED034203

BASIC COURSE
TEXT VOLUME
VOLUME V
LESSONS 91-110

AL 002 210

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED034203

C Z E C H

Basic Course

Text Volume

Volume V

Lessons 91-110

September 1955
(Revised August 1967)

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Czech Course, consisting of 162 lessons in 19 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Czech. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

CW Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

CONTENTS
Obsah

LESSONS Cvičení		PAGE Strana
91. a) Jaký člověk je Václav Sýkora? (Interpreting) b) Snídaně (A-5)	Instrumental Case, Masculine and Neuter	1
92. a) Ráno po požáru (Interpreting)	Instrumental Case, Feminine	13
93. a) Holič nebo agent? (Interpreting)	Usage of Instrumental	21
94. a) Liberecký proces b) Na úřadě	Predicate Adjectives. Instrumental of Possessive Pronouns	31
95. a) Franta vrací šek (Interpreting)	Review	40
96. a) Pan Novák jde k soudu (B-1, B-2) b) Paní Nováková se vyptává	Actual and Iterative Durative Aspects	45
97. a) Procházka (B-3) b) Paní Nováková se dále vyptává	Instrumental, Personal Pronouns. Declension of Personal Pronouns - Table	65
98. a) Pokuta za rychlou jízdu (B-4) b) Sportovní zpráva c) Paní Nováková se ještě vyptává	Alphabet	73
99. a) Pozdní návrat domů (B-5) b) Paní Nováková je ještě zvědavá	Conditional (Present)	87
100. a) Výslech svědka (Interpreting) b) Pan Novák a zloděj	Review	106
101. a) Přijeli hosti (C-1) b) Host do domu, Bůh do domu	Conditional (Past)	115

LESSONS Cvičení		PAGE Strana
102. a) V obývacím pokoji (C-2) b) Dámy se baví	ABYCH	127
103. a) V ložnici (C-3) b) V kuchyni (C-4) c) Paní Majerová ukazuje domácnost	Plurals Only. Collective Numerals	139
104. a) Práce okolo domu (C-5) b) Na zahradě	Passive Voice	153
105. a) Návštěva u Majerů b) Výslech Majerových (Interpreting)	Review	161
106. a) Nákup (D-1) b) Nouzové přistání c) Návrat z trhu	Adjectives from Passive Past Participles	169
107. a) Práce v kuchyni (D-2, D-3) b) Pan Turek vaří	Reflexive Passive SE as General Subject	181
108. a) U stolu (D-4) b) Mytí nádobí (D-5) c) Vojenské cvičení d) Při večeři	Diminutives	191
109. a) Protiútok b) Dva vojáci vzpomínají	Arithmetic, Geometry: Basic Terms Declension of Numerals	205
110. a) Večeře pro šéfa b) Paní Turková se stratila (Interpreting)	Review Declension Tables, Nouns Adjectives Numerals	217

Declension Tables

Nouns 221
Adjectives 231
Numerals jeden, dva, tři, čtyři, pět 232
Demonstratives ten, ta, to 232
Novákovi 233

CVIČENÍ ČÍSLO 91.

JAKÝ ČLOVĚK JE VÁCLAV SÝKORA ?

Brown You said the other day that relations between Karel Sýkora and his brother Václav were strained. How come then Karel knew that his brother applied for membership in the Communist party ?

Havel Václav se u Karla tu a tam objevil. Říkal jsem, že se mu Karel vyhýbal, ne, že se před Václavem skrýval. Obyčejně to bylo před prvním. Když ho chytil doma, Karel mu vždycky musel půjčit nějaké peníze. Václav chodil s nějakým děvčetem, které ho stálo moc peněz.

Brown Did he ever repay those loans ?

Havel To zas musím říct, že se jako dlužník choval dobře. Na prvního nebo hned po prvním dluh zaplatil. Jednou dokonce chtěl Karlovi platit i s úrokem.

Brown Did you ever talk with that fellow after 1948 ?

Havel Jenom jednou. Navštívil jsem Karla, a Václav tam seděl. Nevím, jak to vyjádřit - měl jsem takový divný pocit. Karel mě později před Václavem varoval.

Brown It´s a sad thing when a person has to warn anybody against his closest relatives. But you still haven´t told me how he found out.

Havel To bylo tak. Jednou šel Karel po Příkopech, a najednou viděl svého bratra jít směrem ke komunistickému sekretariátu. Karel čekal přede dveřmi,až Václav zase vyšel,a přímo se ho zeptal. Od té doby bylo mezi těmi dvěma skutečné napětí.

Brown I see. Now, at the time when you were leaving Czechoslovakia, did you know Václav Sýkora was in Germany ?

Havel Několik dní před odchodem jsem se dověděl, že zmizel. Ale spíš jsem myslel, že ho zavřeli.

Brown He maintains that he´s a political refugee.

Havel Já jenom vím, že asi před dvěma měsíci prosil Karla o velkou půjčku. Nejdřív říkal, že mu hrozí nějaký věřitel. Pak se mu přiznal, že zpronevěřil nějaké peníze firmě, kde pracoval.

Brown How large was that embezzlement ?

Havel Něco okolo dvaceti tisíc.

Brown Well, now my picture of him is complete. Just one thing more, please. You have to sign the statement from last week. Here, right under this paragraph. With a pen, please.

Havel Prosím, tady je můj podpis, pane kapitáne.

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ NA PÁTEK: Bez větších změn. Na Slovensku se vyjasní, na Moravě bude zataženo s místními dešti. Teploty pod bodem mrazu už jen v Orlických horách a v Javornících. Řeka Berounka stoupne do zítřejšího rána až o 60 cm nad normál.

Otázky k předpovědi:

1. Budou velké změny v počasí ?
2. Bude zítra počasí beze změny ?
3. Bude počasí úplně beze změny ?
4. Bude na Slovensku jasněji ?
5. Budou tam zase průtrže mračen ?
6. Bude na Moravě jasno ?
7. Budou tam místní deště ?
8. Jsou ještě někde teploty pod bodem mrazu ?
9. Kde jsou Orlické hory ?
10. Můžete mi je ukázat na mapě ?
11. Jsou Orlické hory na hranicích Čech a Německa ?
12. Jsou na česko-polských hranicích?
13. Jsou Orlické hory v severovýchodních Čechách ?
14. Jsou Javorníky na Slovensku ?
15. Ukažte mi je na mapě, prosím !
16. Jsou Javorníky na hranicích Moravy a Slovenska ?
17. Jsou Orlické hory tak vysoké jako Krkonoše ?
18. Jsou Javorníky tak vysoké jako Tatry ?
19. Kde je na mapě řeka Berounka ?
20. Je Berounka česká řeka ?
21. Vlévá se do Vltavy ?

SLOVNÍČEK 91.

dluh, m. gen.sing. -u	-	debt
dlužník, m.	-	debtor
napětí, n.	-	tension
obraz, m. gen.sg.: -u	-	picture
obrázek, m.gen. sg.: -zku	-	little picture
odchod, m. gen.sg.: -u	-	departure, exit (on foot)
odstavec, m. gen.sg.: -vce	-	paragraph
pocit, m.	-	feeling
podepisovat, dur.	-	to sign
podepsat, pct.		
podpis, m.	-	signature
přiznávat se k něčemu, dur.	-	to confess s.t.
přiznat se, pct.		
půjčka, f.	-	loan
sekretariát, m. gen.sg.: -u	-	secretariat
skutečný, adj.	-	real
směr , m. gen.sg.: -u	-	direction
spíš, or spíše, adv.	-	rather
úplný, adj.	-	complete, entire
úrok, m. gen.sg. -u	-	interest (%)
varovat, dur. (před někým or něčím)	-	to warn (against s.b. or s.t.)
věřitel, m.	-	creditor
vrata, n.pl.	-	gate
vyjadřovat něco, dur.	-	to express s.t.
vyjádřit, pct.		
vyjít, pct.	-	to come out
zabíjet, dur.	-	to kill
zabít, pct.		
zaplatit, pct.	-	to pay; to repay
zmizet, pct.	-	to disappear
zpronevěřovat něco, dur.	-	to embezzle s.t.
zpronevěřit, pct.		
zpronevěra, f.	-	embezzlement

Punctual forms of verbs covered previously

durative	punctual	
půjčovat	půjčit	- to lend
půjčovat si or vypůjčovat si	půjčit si or vypůjčit si	- to borrow

Fráze a idiomy viz str. 10

GRAMATICKÝ ROZBOR 91.

INSTRUMENTAL CASE

(Instrumentál nebo sedmý pád)

The instrumental, without a preposition, expresses instrument, means, agent, reason, purpose, way or manner, place, time etc.

The following prepositions govern the instrumental:

Kde ? (No motion involved, instrumental)	Kam ? (Motion involved, accusative)
Je to nad stolem.	Dal to nad stůl. (above)
pod oknem.	pod okno. (under)
před domem.	před dům. (in front of)
za rohem	za roh (behind)
mezi Karlem a Frantou	mezi Karla a Frantu (between, among)

s Karlem se svobodníkem	with (along with, together with)

The instrumental of	kdo	co
is	kým	čím

S kým jste mluvil ?	Whom did you talk with ?
Za kým jste seděl ?	Whom did you sit behind ?
Čím jste to udělal ?	What did you do it with ?
Čím jste jel ?	How (by what means of transportation) did you go ?

The instrumental singular of masculine and neuter nouns
(except for words like staršina and znamení)
is formed by adding
-em to the stem.

The instrumental plural of masculine and neuter nouns
(except words like znamení)
is formed by adding
-y, -i to the stem.

Masc		
inanim.	za stromem	za stromy
	otevřít klíčem	otevřít klíči
anim.	s kamarádem	s kamarády
	s četařem	s četaři
-a	se staršinou	se staršiny
-e	se soudcem	se soudci

Neuter		
-o	jeli autem	jeli auty
-e	před skladištěm	mezi skladišti
-í	nad údolím	mezi údolími
děvče	s děvčetem	s děvčaty

Demonstratives

The instrumental sing. of ten and to
is tím
the instrumental plural for all genders
is těmi

za tím stromem	za těmi stromy
před tím dělem	mezi těmi děly
za tímhle domem	za těmihle domy
přijeli tamtím vozem	tamtěmi vozy

Adjectives The instrumental singular, masc. and neuter, of hard adjectives is formed by adding

-ým,

of soft adjectives by adding

-ím to the stem.

The instrumetal plural, all genders, of hard adjectives is formed by adding

-ými,

of soft adjectives by adding

-ími to the stem.

přijel novým moderním vozem	přijeli novými moderními vozy
mluvil s nějakým cizím děvčetem	s nějakými cizími děvčaty

Nouns declined like adjectives:

s vojenským duchovním	s vojenskými duchovními
s rotným	s rotnými

Numerals

S jedním, dvěma, třemi, čtyřmi, pěti, šesti, sedmi, osmi, devíti, deseti (desíti), jedenácti..., dvaceti (dvacíti) třiceti (třicíti), čtyřiceti (čtyřicíti), padesáti..., devadesáti; s oběma	With one, two, three, four, five...; with both

---

EXAMPLES:

Holí se elektrickým strojkem.	He shaves with an electric razor.
Pište perem !	Write with a pen !
Myje se speciálním mýdlem.	He washes himself with special soap.
Utírá se papírovým ručníkem.	He dries himself with a paper towel.

Točí kohoutkem.	He turns the faucet.
Hlásil to telefonem.	He reported it by telephone.
Dopravovali je vlakem.	They transported them by train.
Dostal se tam letadlem.	He got there by plane.
Překvapili je protiútokem.	They surprised them with counterattack.
Naznačoval to pohybem hlavy.	He indicated it by moving his head.
Podporoval ho penězi.	He supported him with money.
Útočili letadly a tanky.	They attacked with planes and tanks.
Brzdil motorem.	He braked by means of the motor.
Poslal to poslem.	He sent it by messenger.
Stal se důstojníkem.	He became an officer.
Umřel hladem(nebo hlady).	He died from hunger.
Trpěli hladem.	They suffered from hunger.
Procházel se městem.	He took a walk trough the city.
Cesta vede poli a lesy.	The road leads through fields and forests.
Přišli zadním vchodem.	They came through the back entrance.
Vešel hlavním vchodem.	He entered through the main entrance.
Nad městem byla mlha.	There was a fog above the city.
Stál pod okny.	He stood under the windows.
Měl vůz před nádražím.	He had his car in front of the station.
Je to za těmi domy.	It´s behind those houses.
Jaký je rozdíl mezi lehkým a těžkým kulometem ?	What´s the difference between a light and a heavy machine gun ?
Mluvil s velitelem.	He talked with the commander.
Byl tam s přáteli.	He was there with his friends.
Šel k lékaři se srdcem.	He went to see the doctor about his heart.
Setkal se s odporem.	He met with resistance.
Obchod se smíšeným zbožím.	General store (with mixed merchandise).
Obchod s nábytkem.	Furniture store.
Nehádal se s tím staršinou.	He didn´t argue with the Co 1/Sgt.
Soudil se se sousedem.	He was engaged in a law-suit with his neighbor.
Souhlasil s tím postupem.	He agreed with this procedure.
Radil se s kamarády.	He asked his buddies for advice.

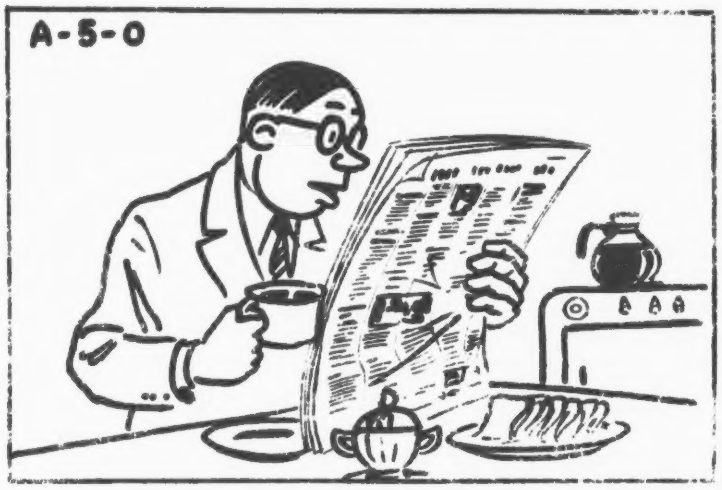

A-5-0

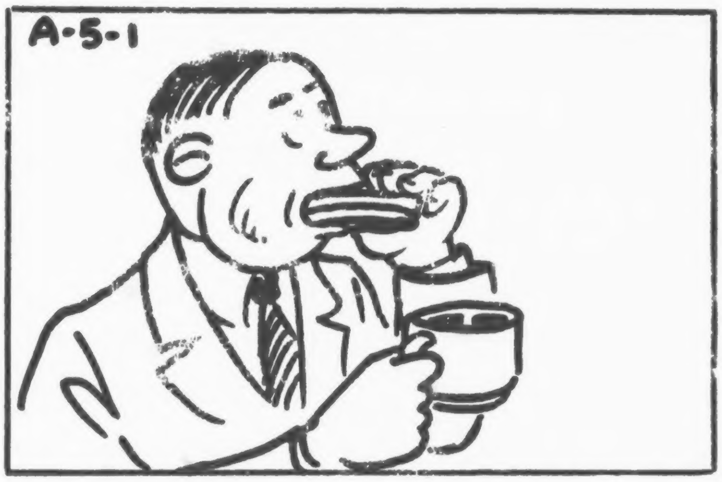

A-5-1

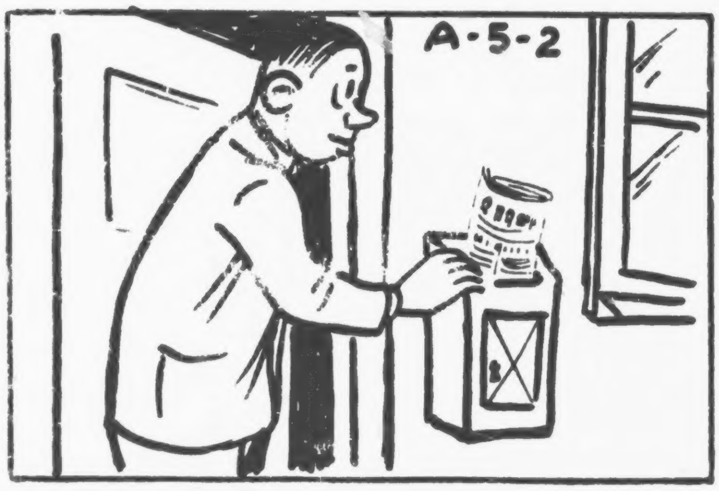

A-5-2

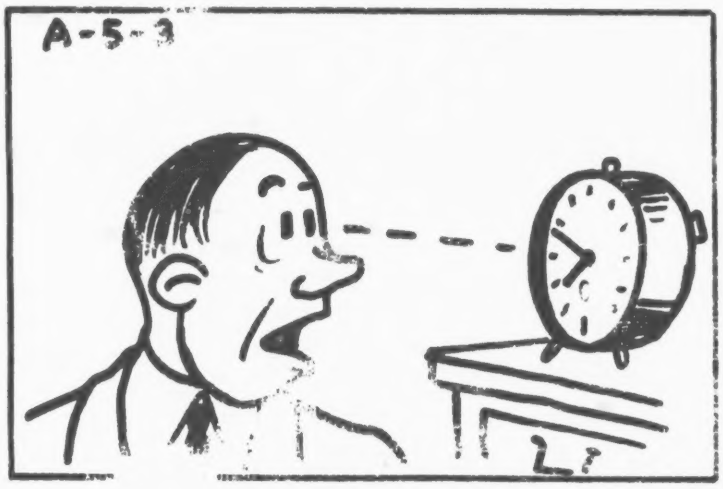

A-5-3

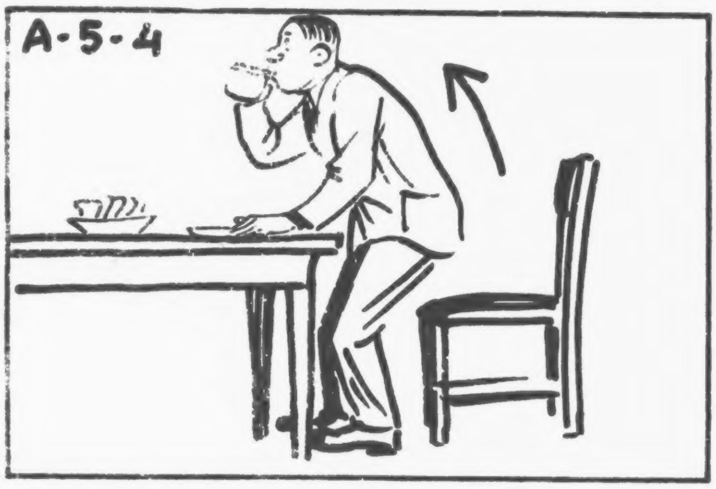

A-5-4

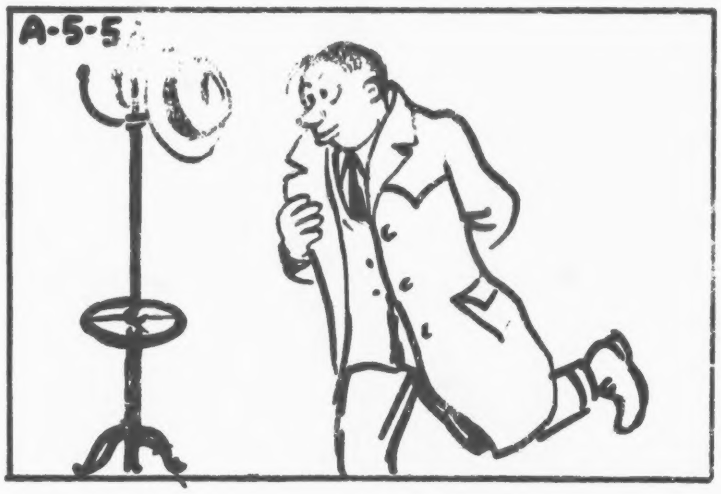

A-5-5

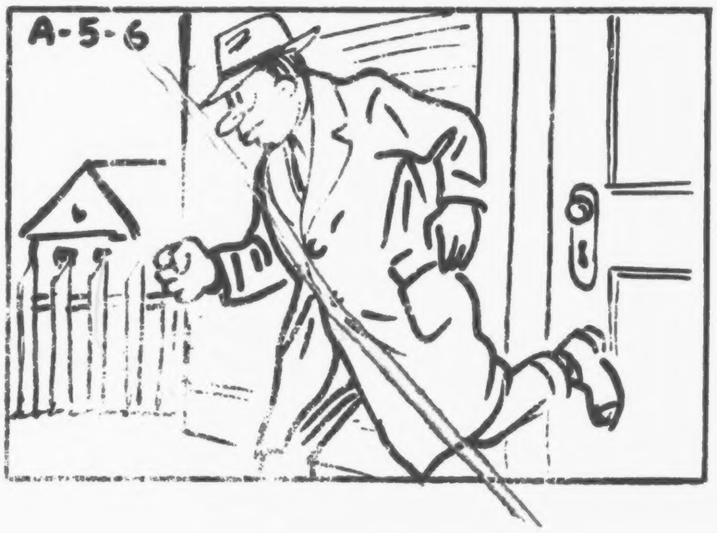

A-5-6

ZÁKLADNÍ SITUACE A-5.
(Cvičení č. 91 - 95)
SNÍDANĚ.

A-5-0 Pan Novák sedí v kuchyni u stolu, snídá a čte noviny. Možná, že se dívá jenom na inzeráty. Na kamnech stojí káva a na stole je talíř s několika krajíci chleba, cukřenka a talířek. Pan Novák drží v pravé ruce šálek(hrníček) s černou kávou a v levé ruce má noviny. Na očích má brejle. Asi je krátkozraký.

A-5-1 Jí topinku a zapíjí ji kávou.

A-5-2 Potom jde ven a dívá se do schránky na dopisy. Vidí, že už tam má ranní noviny.

A-5-3 Když se vrátil dovnitř a podíval se na hodiny, zhrozil se, že přijde k autobusu pozdě. Už je za jedenáct minut osm. Je všední den a pan Novák musí do práce.

A-5-4 Vstává a vstoje rychle dopíjí kávu.

A-5-5 V běhu si obléká svrchník a běží k věšáku, kde visí klobouk.

A-5-6 Potom už ho vidíme venku před domem. Pospíchá na autobus.

---

inzerát, m.	- advertisement
krajíc (krajíček) chleba	- a slice of bread
cukřenka, f.	- sugar bowl
šálek, m. gen.sg.: -lku	- cup
hrníček " " : -čku	- cup
krátkozraký	- nearsighted, myopic; shortsighted
topinka, f.	- toast
zapíjet, dur. zapít, pct.	- to wash down
schránka na dopisy	- mail box
zhrozit se	- to get a shock
vstoje	- standing
dopíjet, dur. dopít, pct.	- to finish drinking
v běhu	- on the run
svrchník, m.	- overcoat
všední den, m.	- week day

Fráze a idiomy

Mezi Karlem a Václavem bylo napětí.	- Relations between K. and V. were strained.
prvního, or na prvního	- on the first of the month; on payday
před prvním	- before the first of the month; before payday
po prvním	- after the first of the month; after payday
Na Příkopě,(coll.Příkopy, m.pl.)	- one of the main avenues in Prague
před dvěma(třemi atd.) měsíci, týdny, dny, roky	- two (three etc.) months, weeks, days, years ago
Je mi dlužen tři sta.	- He owes me three hundred.
Orlické hory, Javorníky, m.pl.	- mountains in Bohemia and Slovakia respectively
Berounka, f.	- river in Bohemia

ČTENÍ 91.

Mezi Karlem Sýkorou a jeho bratrem Václavem bylo už delší dobu otevřené napětí. Neměli se moc rádi a viděli se jen málokdy.

Václav se obyčejně objevil u Karla,jen když něco potřeboval. To bylo obyčejně před prvním, když už neměl peníze a když mu nikdo jiný nechtěl nebo nemohl půjčit. Karel mu obyčejně půjčil,kolik mohl.

František Havel mluvil s Václavem po únorovém převratě jednou, když byl u Karla na návštěvě. A to byla náhoda.

Karel mu později vypravoval, že viděl Václava před komunistickým sekretariátem na Příkopech a přímo ho před svým bratrem varoval.

Několik dní před svým útěkem se Franta dověděl, že Václav Sýkora zmizel ze svého bytu v Praze. Myslel, že ho asi zavřeli.

Dnes se dovídá od kapitána Browna, že Václav je mezi politickými uprchlíky v Německu a že se vydává za jednoho z nich.

To je pro Frantu překvapení. Pokud ví, Václav to měl u komunistů dobré, ale před dvěma měsíci prý chtěl od svého bratra větší půjčku, protože zpronevěřil nějaké peníze. Firma, u které pracoval,mu hrozila soudem.

Kapitán Brown je rád, že s Františkem o Václavovi mluvil. Má teď o něm správný obrázek a bude si s ním vědět rady.

Protokol s Havlem je hotový. Chybí jen ještě podpis pod posledním odstavcem. Brown podává Frantovi pero, Franta se podepisuje a tím dnešní výslech končí.

---

vydávat se za někoho - to impersonate s.o. ; to pose as s.o.
nevím si s tím rady - I don't know what to do with it

OTÁZKY K TEXTU:

1. Je mezi oběma bratry napětí ?
2. Jak dlouho je mezi nimi napětí ?
3. Měli se rádi ?
4. Viděli se často ?
5. Kdy se Václav objevil u Karla ?
6. Kdy to obyčejně bylo ?
7. Dal mu Karel půjčku, když mohl ?
8. Mluvil Franta Havel s Václavem po únorovém převratě?
9. Jak často ?
10. Jak se to stalo ?
11. Co mu později vypravoval Karel ?
12. Proč ho před svým bratrem varoval ?
13. Kdy se Franta dověděl, že Václav zmizel z Prahy ?
14. Co si tenkráte myslel ?
15. Co se dovídá od kapitána Browna ?
16. Za koho se vydává Václav ?
17. Diví se tomu Franta ?
18. Proč ?
19. Čím hrozila Václavovi firma, kde pracoval ?
20. Proč ?
21. Proč je kapitán Brown rád, že s Frantou o Václavovi mluvil ?
22. Je protokol s Františkem hotový ?
23. Co ještě chybí ?
24. Kde se musí Franta podepsat ?
25. Končí tím dnešní výslech ?

únorový převrat = the February overthrow of the government

Domácí cvičení 91.

Slovníček z lekce 92.

Many years ago, when I was living as a student in Prague, I bought a wooden shack in the forest near Davle +) together with two other friends. We used to go there for weekends to rest and breathe a little fresh air. Around the shack we had a nice lot between the forest and the bank of the Vltava. Nobody ever bothered us there.

We always had enough water and wood. It´s true we didn´t have faucets in the kitchen, and before dinner we had to chop wood for the fire, but we had a good roof against bad weather and all the tools we needed.

As insurance against fire we had only a small fire extinguisher, a long water hose, two axes and a long ladder.

That´s why we were always very careful with the fire and we never had to fight it. I´m not a hero, and most of all I am afraid of fire and burns, and flames and things like that (such things).

+)Davle - malé město na Vltavě na jih od Prahy.

CVIČENÍ ČÍSLO 92.

RÁNO PO POŽÁRU.

Brown: Good morning, Mr. Havel. How´s the hero of last night´s fire doing ?

Havel: Děkuju, pane kapitáne, už je to o moc lepší. Toho kouře tam bylo trochu moc. Člověk ho skoro mohl krájet nožem. Dýchal jsem ho asi déle,než bylo pro mě dobré.

Brown: What´s that bandage on your arm for ?

Havel: To je taková malá popálenina. Nic vážného.

Brown: I´m sorry to bother you, but I´ll have to make a report about it.

Havel: A to nevadí - já už jsem na protokoly zvyklý.

Brown: How did you happen to discover the fire ?

Havel: Šel jsem večer mezi sedmou a osmou od ženy z nemocnice. Na jednom pozemku mezi dvěma prázdnými novostavbami jsem viděl dřevěnou boudu na nářadí a tam z malého okna pod střechou vycházel kouř. Žebřík tam nikde nebyl, a to okno bylo stejně moc malé.

Brown: Why didn´t you call the fire department ?

Havel: Na to nebylo kdy. Ale viděl jsem tam chlapce, asi tak desetiletého. Poslal jsem ho k nejbližšímu telefonu.

Brown: How did you get into the shack ?

Havel: Přímo přede dveřmi byla sekyra. Někdo ji tam zapomněl, když štípal dříví. No, a tou sekyrou jsem rozbil dvéře, a tak jsem se dostal dovnitř.

Brown: Where did you find that hose that you extinguished the fire with ?

Havel: Byla na štěstí hned za dveřmi. Kohoutek byl venku. Za chvilku jsem stříkal vodu do plamenů. Oheň ještě nebyl moc velký. Když přijeli požárníci se stříkačkou, už to tam jen doutnalo.

Brown: By the way - the police have already caught the man who set it on fire. That´s one thing. Furthermore, I have good news for you. A little while ago I talked with the insurance company. The shack and the two new buildings were insured, of course. The insurance was quite high, too. They´ll offer you a nice reward.

Havel: To je nejlepší novina, co jsem slyšel za posledních 7 let.

Brown: By the way - did you talk with Mrs. Havel this morning ? How is she ?

Havel: Děkuju, byla se na mě podívat před ranní prohlídkou. Myslím, že už ji odtud zítra propustí.

SLOVNÍČEK 92.

bouda, f.	- shack, booth; (mountain) chalet
dýchat, dur.	- to breathe
dříví, n. (collective)	- wood, lumber
dřevěný, adj.	- made of wood; wooden
hadice, f.	- water hose
hasič, m. (old term)	- fireman
hasičský, adj.	- adjective to hasič
hasit, dur.	- to extinguish, put out
uhasit, pct.	
hrdina, m.	- hero
kohoutek, m.	- faucet
krájet, dur.	- to slice, to cut
nářadí, n.	- tools
novostavba, f.	- new building (under construction or recently built)
obtěžovat, dur.	- to bother
oheň, m.	- fire
plamen, m.	- flame
pojišťovat, dur.	- to insure
pojistit, pct.	
pojistka, f.	- insurance policy
pojištění, n.	- insurance
pojištěný, adj.	- insured
pojišťovna, f.	- insurance company
popálenina, f.	- burn
pozemek, m.	- lot, (building) site, land, ground
požár, m.	- fire (such as: of a house, forest etc.)
sekyra or sekera, f.	- ax, hatchet
střecha, f.	- roof
štípat, dur.	- to chop, split, cut
stříkat, dur.	- to sprinkle, spout, squirt, to turn the hose on s.o. or s.t.
stříkačka, f.	- syringe, squirt; fire engine
vycházet, dur.	- to go out, come out
zapalovat, dur.	- to set on fire, to light
zapálit, pct.	
žebřík, m.	- ladder
požárník, -a, pl.-ci,m.	- fireman
doutnat, dur.	- to smolder

Fráze a idiomy.

Já lituju, že vás musím obtěžovat.	- I´m sorry to bother you.

JAZYKOLAM

Tři sta třiatřicet stříbrných stříkaček stříkalo přes tři sta třiatřicet stříbrných střech.

GRAMATICKÝ ROZBOR 92.

INSTRUMENTAL CASE

Feminine

Demonstratives The instrumental of ta is tou (sing.), těmi (plural)

Adjectives The instrumental feminine, singular, of adjectives is formed by adding

-ou (hard adj.)
-í (soft adj.) to the stem.

The instrumental plural of adjectives is the same for masc., fem. and neuter. It is formed by adding

-ými (hard stem)
-ími (soft stem) to the stem.

	Já se ženou jsme byli doma. or My se ženou jsme byli doma.	I and my wife were at home.
žena	Přišel se ženou.	He came with(his) wife.
	Přišli se ženami.	They came with (their) wives.
	Před druhou světovou válkou cvičili s plynovými maskami.	Before the second World War they drilled with gas masks.

Note: Some two-syllable nouns with one consonant before the -a may shorten the root vowel in the instrumental singular, but the unshortened form is more frequent) :

			but:
-á-	-a-	brána - bránou nebo branou	sláma - slámou
		dráha - dráhou " drahou	kráva - krávou
		čára - čárou " čarou	skála - skálou
		váha - váhou " vahou	tráva - trávou
		rána - ranou	
-í-	-i-	síla - silou	díra - dírou
		žíla - žílou nebo žilou (vein)	hlína - hlínou
			mísa - mísou
			lípa - lípou (linden tree)
-ů-	-o-	kůra - kůrou nebo korou (bark)	fůra - fůrou (wagon load)

	Instr. sing.	Instr. plural
duše	duší	dušemi
kost	kostí	kostmi
láhev	lahví	lahvemi
paní	paní	paními

Stříleli třemi houfnicemi.	They fired three howitzers.
Mluvil se stráží.	He spoke with the guard.
Před okupací.	Before the occupation.
Za hranicemi.	Across the border; abroad
Mezi těmi železničními tratěmi.	Between these railroad tracks.
Bedna se zbraněmi.	A crate of weapons (with weapons)
Mezi těmi místnostmi.	Between the rooms.
Za těmi dvěma skříněmi.	Back of the two wardrobes.
Mezi oběma zeměmi.	Between both countries.

Dual

	Instrumental	
	dual	plural
ruka	rukama	rukami
noha	nohama	nohami
oko	očima	oky
ucho	ušima	uchy

Přišel s holýma rukama.	He came empty-handed.
Bránil se nohama.	He fought back with his feet.
Držel noviny vzhůru nohama.	He held the paper upside down.
Skočil rovnýma nohama.	He jumped with his legs together.
Obrátil všecko vzhůru nohama.	He turned everything upside down.
Všecko tam bylo vzhůru nohama.	Everything there was upside down.
Viděl jsem to vlastníma očima.	I saw it with my own eyes.
Mezi čtyřma očima.	Between you and me.
On má za ušima.	He´s dry behind the ears.(smart)
Stůl s třemi nohami.	A three-legged table.
Polévka s oky.	Soup with beads of fat.
Hrnec s dvěma uchy.	A pot with two handles.
ucho (military slang)	rookie
dvě ucha	two rookies

NOTE: The dual instrumental of adjectives (-ma) is used in connection with dual instrumental of nouns.

ČTENÍ 92.

Druhý den po požáru, který zničil +) dřevěnou boudu mezi dvěma novostavbami, přišel +) kapitán Brown do nemocnice za Františkem Havlem pro některé podrobnosti.

Franta mu vypravoval, jak objevil oheň a co dělal potom.

Byl za svou ženou v nemocnici a vracel se domů krátce před osmou hodinou. Malým oknem pod střechou té boudy viděl vycházet kouř. Bylo mu to divné. Šel blíž a viděl plameny.

Za boudou si hrály nějaké děti. Zavolal +) jedno z nich a poslal ho k telefonu zavolat hasiče.

Přede dveřmi do boudy ležela sekyra, kterou rozbil +) zámek, a tak se dostal dovnitř. Hned za dveřmi ležela hadice. Kohoutek na vodu byl taky blízko, a tak to trvalo jen chvilku, než František začal hasit.

Když přijeli požárníci se stříkačkou, našli Frantu v kouři s několika popáleninami, ale oheň už jen doutnal. Dali mu první pomoc a vzali ho ambulancí do nemocnice.

Ráno už běžela+) novinami a rádiem zpráva o jeho výkonu, ale František se vůbec necítí hrdinou. Udělal jen to, co považoval za správné.

Policie zatím už dostala člověka, který boudu zapálil, a pojišťovna čeká s pěknou odměnou.

Boženě se už taky daří líp, a tak se nový den začíná pro Frantu jen dobrými zprávami.

+)	zničit, pct.	-	to destroy
	přijít, pct.	-	to come, to arrive
	zavolat, pct.	-	to call
	rozbít, pct.	-	to break
	běžet	-	to run
	chvilka	-	a short while

OTÁZKY K TEXTU:

1. Co zničil požár?
2. Kde stála ta bouda?
3. Kdo objevil oheň?
4. Co tam Franta dělal?
5. Odkud právě šel?
6. Kolik bylo asi hodin?
7. Kudy viděl vycházet kouř?
8. Kdy viděl plameny?
9. Kam poslal jedno z dětí?
10. Čekal Franta na požárníky?
11. Jak se dostal do boudy?
12. Čím rozbil zámek?
13. Kde ležela hadice?
14. Kde byl kohoutek na vodu?
15. Kde našli požárníci Františka?
16. Hořel oheň ještě plamenem?
17. Co s ním udělali?
18. O čem psaly noviny druhý den ráno?
19. Cítil se Franta proto hrdinou?
20. Kdo zapálil tu boudu?
21. Už ho dostala policie?
22. Co má pojišťovna pro Frantu?
23. Jak se daří Boženě?
24. Čím začíná Frantovi nový den?

Domácí cvičení č. 92

Slovník z lekce 93.

In a Prague railroad station there was a barber who had his shop right behind the ticket office. He was known among the local population because of what his friends did to him when the Nazis came to Prague in 1939.

One day in March 1939, when he had closed his shop, somebody knocked on the door.

He opened the door and stood for a moment openmouthed. The customer was wearing a brown German uniform and under his nose there was a well known little black moustache.

"Let me in and start working", the customer said in German (německy) with a loud voice. "Haven´t you seen me before? Start cutting my hair. If you do a good job, I´ll appoint you as my personal barber in Prague".

The barber didn´t say a word and started his routine with the dullest scissors he had.

In the meantime his friends began to come in and watched the whole procedure (procedura, f.). But the + joke was on them.

"I knew from the beginning that this fellow was only posing as Hitler; he´s lucky that he isn´t in the hospital now ...".

+ The joke was on them.	=	Ale nakonec se smál holič. Ale on je převezl. Ale on je doběhl.

Přísloví:

Kdo se směje naposled,
směje se nejlíp.

CVIČENÍ ČÍSLO 93.
HOLIČ NEBO AGENT?

(Frantu Havla pustili z nemocnice koncem týdne. Bylo okolo třetí hodiny odpoledne. Franta šel rovnou ke kapitánu Brownovi, protože věděl, že ho tam tou dobou nejspíš najde. Dveřmi s nápisem "Vstupte po zaklepání" právě rychlým krokem vycházel nějaký muž. Byl Frantovi dost povědomý. Kapitán Brown seděl za stolem, četař Green stál stranou)

Havel: Dobré odpoledne, pánové. Jdu vám poděkovat za tu kávu a cigarety, co jste mi poslali do špitálu.

Brown: Don´t mention it. By the way, you can be satisfied with the effect your adventure had. All the newspapers said that what you did would considerably improve relations between the local population and the refugees.

Havel: Já jsem některé ty články četl. Noviny umějí pěkně přehánět. Jedny psaly, že jsem první noc nemohl spát bolestí. To není pravda - spal jsem, a chrápal jsem prý, jako když pilou řeže. Jiné noviny psaly, že Božka a já trpíme hlady. To, zaplať Pánbůh, taky není docela tak. Ale prosím vás, proč je tady takový zápach, jestli se smím ptát?

Brown: That´s soft coal.

Havel: Já myslel, že tady topíte černým uhlím.

Brown: Usually we do, but we ran out of hard coal. Now, since you´re here, I want to ask you a question. Did you notice the man who was here before you ?

Havel: Ano, všiml jsem si ho. Myslím, že už jsem ho před nějakým časem někde viděl.

Brown: His name´s Havrda. He´s a barber by occupation.

Havel: Už vím! Ukazoval mi ho jeden můj známý. Říkal mi, že ho stříhal skoro hodinu, a to ještě tupými nůžkami. Ale huba mu prý při tom jela.

Brown: Sgt. Green said, since I appointed him my interpreter, that he never heard anybody talk as fast as this man Havrda. But that´s not what I wanted to talk about. We have a strong suspicion that he´s only posing as a bona fide refugee.

Havel: Vy ho podezíráte, že agituje mezi uprchlíky, ne ?

Brown: That´s what it amounts to.

Havel: Na toho člověka si musím dát pozor. A když něco podezřelého uslyším, přijdu vám to říct.

zlepšovat, dur. - to improve
zlepšit, pct.

SLOVNÍČEK 93.

dobrodružství, n.	- adventure
docházet, dur.	- to run out of (see page 23)
holič, m.	- barber
huba, f.	- mouth (of an animal)
huba, f. (coll., often coarse)	- mouth
nápis, m.	- inscription, sign
nejspíš, adv.	- most likely
nůžky, f.pl.	- scissors, shears
obyvatelstvo, n.	- population
pila, f.	- saw; saw mill
podezírat, dur.	- to suspect
podezřelý, adj.	- suspicious, suspect
podezření, n.	- suspicion
podstatný, adj.	- substantial
povědomý, adj.	- familiar (seen or heard before)
přehánět, dur.	- to exaggerate overdo
přehnat, pct.	
rovnou, adv.	- straight
řezat, dur., řežu or řezám	- to cut
stříhat, dur.	- to cut with scissors
špitál, m. (coll.)	- hospital
topit, dur.	- to heat (a room), - to burn as fuel
tupý, adj.	- blunt, dull
účinek, m.	- effect
ustanovit, pct.	- to appoint
vydávat se (za někoho), dur.	- to pose as ...; to impersonate
vstoupit, pct.	- to enter
vztah, m.	- relation (not family)
zaklepat, pct.	- to knock
zaklepání, n.	- knocking
zápach, m.	- smell (bad) , odor
značný, adj.	- considerable
značně, adv.	- considerably

Fráze a idiomy.

Není zač. (as an answer to expression of thanks)	- Don´t mention it. You´re welcome.
hnědé uhlí	- soft coal
černé or kamenné uhlí	- hard coal
Jede mu huba. (coll.)	- He´s a fast talker.
To je asi to, co mám na mysli.	- That´s what it amounts to.
Musím si na něho dát pozor.	- I have to keep an eye on him. - I´d better watch out for him.
NOTE: Viděl tam podezřelého člověka.	- He saw a suspicious looking person there.
Začal mít na něho podezření.	- He became suspicious of him.
co (coll.) = který	- relative pronoun: which, who, that

ČTENÍ 93.

František šel po svém odchodu z nemocnice rovnou ke kapitánu Brownovi. Chtěl s ním mluvit o několika věcech, které se staly mezi pondělím a sobotou, a o kterých noviny psaly s takovým zájmem. Taky mu chtěl poděkovat za všecko, co mu po Greenovi do nemocnice posílal.

Na chodbě před kanceláří viděl nějakého člověka, který právě vyšel od Browna. Byl mu povědomý postavou, chůzí +) i obličejem, ale nevěděl,kam ho dát. Díval se za ním, ale ten člověk dělal,jako že ho nezná.

V kanceláři seděl kapitán Brown za svým stolem a mluvil o něčem s četařem Greenem. Oba byli rádi, že Franta je zase na nohou. Podle toho, co psaly noviny, neměl František po svém dobrodružství být z postele před koncem měsíce. Ale zřejmě to s jeho zdravím nebylo tak zlé. Franta se cítí líp než kdy jindy,a oči mu svítí radostí. Božena už je taky doma,a tak mohou konečně oba začít se svými plány.

Kapitán Brown překvapil Frantu otázkou, jestli zná toho člověka, který tam byl před ním. František říká, že si ho všiml a že snad už ho někde viděl. Když slyší, že se jmenuje Havrda a že je holič, hned mu je všecko jasné.

Slyšel o Havrdovi mezi uprchlíky různé nepěkné věci. Mnozí mají podezření, že se za uprchlíka jen vydává ...

V místnosti je těžký vzduch. Z kamen vychází zápach, který Frantovi nedělá dobře. Snad je to tím, že tam topí hnědým uhlím, které nehoří tak čistě jako černé. Možná taky, že k tomu přispěla ++) zmínka +++) o Havrdovi.

+) chůze, f. - walk, way of walking, gait
++) přispět,pct.- to contribute
+++) zmínka, f. - mention

docházet, dur. = 1. to come, to arrive
dojít, pct. 2. to run out of s.t.
dojdu, došel
došly mně peníze = 1. money arrived for me
2. I ran out of money

OTÁZKY K TEXTU:

1. Kam šel Franta rovnou z nemocnice ?
2. O čem s ním chtěl mluvit ?
3. Kdy se to stalo ?
4. Jak o tom psaly noviny ?
5. Za co chtěl Brownovi poděkovat ?
6. Koho viděl na chodbě před kanceláří ?
7. Odkud právě vyšel ten člověk ?
8. Věděl Franta, kam ho dát ?
9. Čím mu byl povědomý ?
10. Všiml si ten člověk Franty ?
11. Kde seděl kapitán Brown ?
12. S kým právě mluvil ?
13. Byli rádi, že vidí Frantu zase na nohou ?
14. Jak dlouho měl Franta ještě ležet ?
15. Je to s jeho zdravím opravdu tak zlé ?
16. Proč mu svítí oči radostí ?
17. Čím překvapil Brown Frantu ?
18. Slyšel Franta o Havrdovi dříve ?
19. Co o něm slyšel ?
20. Kde to slyšel ?
21. Jaké podezření mají uprchlíci ?
22. Proč je v místnosti těžký vzduch ?
23. Čím tam topí ?

Domácí cvičení 93.

Slovník z lekce 94.

It happens quite often that the regime accuses someone who is innocent. The courts usually sentence such a fellow after a short trial to forced labor, to prison or even to death.

It happens only very seldom that the prosecutor and representatives of the law are just and that the court acquits the defendant.

Such justice (spravedlnost, f.) is a typical product of the present political philosophy (filosofie, f.). Its aim is to show everybody how dangerous it is to take part in attempts to change the government.

GRAMATICKÝ ROZBOR 93.

USAGE OF INSTRUMENTAL

Instrument, means:
(Nástroj, prostředek)

psát tužkou, perem, křídou	-	to write with ...
pracovat rukama, hlavou	-	to work with one´s hands, head
dýchat nosem; ústy	-	to breathe through one´s nose; mouth
řezat nožem	-	to cut with a knife
řezat dříví pilou	-	to saw wood (cut with a saw)
krájet nožem	-	to slice with a knife
stříhat nůžkami	-	to cut with scissors
sekat trávu srpem, kosou, strojem	-	to cut grass with a sickle, scythe, machine
sekat dříví sekerou (sekyrou), maso (sekáčkem)	-	to chop wood(hatchet), meat with a cleaver
čistit kartáčem	-	to clean with a brush
nakládat vůz zbožím	-	to load the car with merchandise
plnit láhev vodou	-	to fill the bottle with water
topit uhlím, plynem	-	to heat with coal, gas
mazat olejem	-	to lubricate with oil
říci něco jen málo slovy	-	to say something in a few words
jet, dostat se tam, autem, vlakem	-	to drive, get there, by car, train etc.
pomoci někomu radou, penězi	-	to help s.o. with advice, money
poslat poštou, drahou	-	to send by mail, rail
leteckou poštou	-	air mail

Cause, reason:
(Příčina, důvod)

umřít hladem (nebo hlady)	-	to die from hunger
trpět hladem (hlady)	-	to suffer from hunger
skákat radostí	-	to jump with joy
nemohl spát bolestí	-	he couldn´t sleep for the pain

Origin
(původ)

být potrestán učitelem	-	to be punished by the teacher

Regard:
(Zřetel)

On je bytem v Praze - He lives (resides) in Prague
On je původem Čech - He´s of Czech origin
On je povoláním učitel- He´s a teacher by profession
His occupation is teacher

Manner, way:
(Způsob)

jít rychlým krokem - to walk at fast pace
jet krokem - to crawl along (to drive at a slow pace)

Measure:
(Míra)

čím víc tím líp - the more the better
je to čím dál tím horší - it´s getting worse
- it goes from bad to worse

Purpose:
(Účel)

Udělali, jmenovali, zvolili, ustanovili ho předsedou. - They made (named, elected, appointed) him chairman.

Učil se hodinářem. - He was learning watchmaking. (as apprentice).

Place:
(Místo)

Kudy ? - (Through) where ? Which way ?

jít, jet, cestou, ulicí, lesem - to go, (drive) on, by, through a road, street, forest

vycházet zadními dveřmi - to leave by the back door
dívat se oknem - to look through the window

cesta vede městem, lesy, poli - the road leads through the city, forest, fields

NOTE: Here, skrz with accusative can be used in some cases:

jet skrz les
cesta vede skrz město, les.

Kde ? — Where ?

místy je mokro - it´s wet in places
stojí stranou - he´s standing on the side

Kam ? — Where ?

vzal ho stranou - he took him aside

Time:
(Čas)

včera touhle dobou - yesterday at this time
vloni touhle dobou - last year at this time

koncem týdne - by the end of the week
začátkem roku, měsíce - by the beginning of the month, year
chvílemi prší - it´s raining on and off

Occupation:
(Zaměstnání atd.)

To express activities more or less permanent (profession, occupation, trade) on the one hand, and temporary mission, task, state, on the other hand:

On je lékařem, úředníkem, krejčím. - He´s a physician, office worker, tailor.

Je už dlouho vdovcem. - He´s been a widower a long time.
Je naším hostem. - He´s our guest.

In colloquial language the nominative is often used in such cases!

---

nad

200 m nad mořem. - 200 m above sea level.
Ústí nad Labem. - Usti on Elbe.
Nad tím se netrapte. - Don´t worry about it.
vyhrát nad někým - to win (victory) over s.o.

pod	Je to zakázáno pod trestem vězení; pod pokutou.	- It's forbidden under penalty of imprisonment; of fine.
	pod podmínkou, že ...	- under the condition that ...
	pod jiným jménem	- under another name, under an assumed name
před	Řekl mu to před svědky.	- He said it to him before witnesses.
	Sto let před Kristem.	- A hundred years before Christ.
	Před nedělí to nebude.	- It won't be before Sunday.
	Chodí spát před desátou.	- He goes to bed before ten.
	Před rokem.	- A year ago.
	Před třemi lety.	- Three years ago.
	Před dvěma týdny.	- Two weeks ago.
	Před pěti hodinami.	- Five hours ago.
	Před nějakým časem.	- Some time ago.
	Chránit se před nebezpečím.	- To protect oneself from danger.
	Tajit něco před někým.	- To keep s.t. secret from s.o.
	Skrývat něco před úřady.	- To conceal s.t. from the authorities.
za	Šli jeden za druhým.	- They walked (or went) one after the other.
	Seděl za stolem.	- He was sitting behind the table.
	Za oknem byl nápis.	- There was a sign behind the window.
	Jel tam za obchodem.	- He went there to take care of some business deal.
	Chodit za žádostí.	- To go and check about an application.
	Chodit za někým.	- To be after s.o. about s.t.
	Rád chodí za děvčaty.	- He likes to go around with girls.
	Rád se dívá za děvčaty.	- He likes to look at girls.
mezi	Seděl mezi dvěma sovětskými důstojníky.	- He sat between two Soviet officers.
	Mezi důstojníky jsou komunisté.	- There are Communists among the officers.
	Agituje mezi uprchlíky.	- He's agitating (politicking) among the refugees.

mezi	Mezi prvním a desátým lednem.	-	Between the 1st and the 10th of Jan.
	Mezi první a druhou hodinou.	-	Between 1 and 2 o´cl. Between the first and the second hour.
	Mezi řečí se o tom zmínil.	-	He mentioned it during the conversation.
	Mezi jiným taky řekl, že ...	-	Among other things he also said ...
	Jaký je rozdíl mezi ...	-	What´s the difference between...
	Mezi Čechy je zvykem ...	-	Among the Czechs the custom is ...
	Válka mezi Francií a Německem.	-	War between France and Germany.
s, se	Šel s panem Čermákem.	-	He went with Mr. Čermák.
	Hrál karty se sousedy.	-	He played cards with his neighbors.
	Šel k lékaři s očima.	-	He went to the doctor about his eyes.
	Šel ke krejčímu s kalhotami.	-	He went to the tailor´s about his trousers.
	Šel na úřad se žádostí.	-	He went to the office with an application.
	S radostí vám to udělám.	-	I´ll do it for you gladly.
	Co se stalo s tím člověkem ?	-	What happened to that fellow ?
	Co se stalo s tím spisem ?	-	What happened to the file ?
	Tabulka s nápisem "Pozor".	-	A sign with the word "Look out".
	Ten člověk s jizvou na ruce.	-	The person with a scar on his hand.
	Legitimace s fotografií.	-	An ID with a photograph.
	Byl v nemocnici s chřipkou.	-	He was in the hospital with the flu.
	Vstával s východem slunce.	-	He got up with the sun.
	Chodil spát se slepicemi.	-	He goes to bed with the chickens.
	Mluvit, hovořit s někým.	-	To talk with s.o.
	Obchod s Československem.	-	Commerce with Czechoslovakia. (Trade)

s, se	Měl obchod se sklem	-	He had a glassware store.
	Bojovali s předními hlídkami.	-	They were fighting (with) the forward patrol.
	Zápas se sportovním klubem "Jiskrou".	-	A match with the athletic club "Jiskra".
	Hádal se s každým.	-	He argued with everyone.
	Bavil se s nějakou slečnou.	-	He was having a (friendly) chat with a girl.
	Radil se s advokátem.	-	He consulted an attorney.
	Soudil se se sousedem.	-	He had a law suit with his neighbor.
	Mám s tím moc práce.	-	This is a lot of work for me.
	Má starosti s dluhy.	-	He has worries about his debts. He is worried about his debts.
	Nebyl spokojen s platem.	-	He wasn´t satisfied with his pay.

If motion is involved nad, pod, před, za, mezi are followed by a word in the accusative case.

On to dal nad stůl.	-	He put it above the table.
On to dal pod stůl.	-	He put it under the table.
Je to nad stolem.	-	It´s above the table.
Je to pod stolem.	-	It´s under the table.
On si sedl přede mne.	-	He sat down in front of me.
On seděl přede mnou.	-	He was sitting in front of me.
On šel mezi ně.	-	He went among them.
On byl mezi nimi.	-	He was among them.
On to dal za skříň.	-	He put it behind the wardrobe.
Je to za skříní.	-	It is behind the wardrobe.

CVIČENÍ ČÍSLO 94.

LIBERECKÝ PROCES.

(To, co teď budete číst, je příklad oficiálního zpravodajství v Československu.)

Liberec 5. března.- Před krajským soudem v Liberci včera skončil dvoudenní proces s pěti členy ilegální organizace ve službách západních imperialistů. Veřejný žalobce dokázal, že hlavní obžalovaný, 23letý Otakar Kulich, je vinen podle obžaloby. Rozsudek, trest smrti provazem, je spravedlivý. Veřejný žalobce mimo jiné ukázal, že Kulich byl typickým produktem bývalého kapitalistického režimu. Jeho otec byl tak bohat, že ani sám nevěděl, jak velký je jeho majetek, a co dělat se svými penězi. Bylo mu však jedno, že děti jeho zaměstnanců chodí bosy.

Další dva obžalovaní dostali trest odnětí svobody na doživotí.

Čtvrtý obžalovaný se ilegální práce nezúčastnil, bylo mu však známo, co Kulich připravuje, a neoznámil to úřadům. Soud ho odsoudil k patnácti letům nucených prací.

Poslední obžalovaný, Oldřich Kučera, stár 81 let, si nebyl vědom účelu organizace. Soud ho proto osvobodil. Šel domů šťasten a spokojen.

Z obžalovaných jenom Kulich byl svoboden. Ostatní byli ženati. Dvoudennímu procesu byli přítomni zástupci místního i pražského tisku.

SLOVNÍČEK 94.

bosý, adj.	barefoot
dokazovat, dur.	to prove
dokázat, pct.	
imperialista, m.	imperialist
kapitalistický, adj.	capitalistic
majetek, m.(gen.sg.: -tku)	property
nucený, adj.	forced
obžalovat, pct.	to accuse, charge
obžalovaný, m.	defendant
obžalovaná, f.	(female) defendant
obžaloba, f.	charges, accusation
odsoudit, pct.	to sentence; to condemn
osvobozovat, dur.	to acquit, liberate; to set free
osvobodit, pct.	
proces, m. gen.sg. -u	process; court trial
produkt, m. gen.sg.: -u	product
provaz, m. " " : -u	rope
přítomný, adj.	present
režim, m. gen.sg.: -u	regime
rozsudek, m. gen.sg. -u	sentence
smrt, f.	death
spokojený, adj.	satisfied, content
spravedlivý, adj.	just
typický, adj.	typical
zúčastňovat se or účastnit se,dur.	to participate in s.t., to take part in s.t., to attend
zúčastnit se, pct.	
účel, m.	purpose, aim
vědomý, adj.	aware, conscious
vinný, adj.	guilty
nevinný, adj.	innocent
zaměstnanec, m.	employee
zástupce, m.	representative, deputy; substitute
žalář, m.	imprisonment, jail
žalobce, m.	accuser; plaintif, claimant
ženatý, adj.	married

Fráze a idiomy

veřejný žalobce	public prosecutor (like D.A.)
trest smrti	capital punishment
trest smrti provazem	death sentence (by hanging)
žalář na doživotí	life imprisonment
odnětí svobody	deprivation of freedom (prison sentence)

GRAMATICKÝ ROZBOR 94.

PREDICATE ADJECTIVES.
(Jmenná adjektiva)

To je nový vůz.	Ten vůz je nový.
(attributive use: adjective + noun)	(predicate use: noun + verb + adjective)
	Vrátil se živ a zdráv. (complement)

A few adjectives have, besides the long form, e.g. zdravý, -á,-é
a shorter predicate form ... zdráv, -a,-o
with endings like nouns, **muž_, žena, město,**
same as: **rád**, or **sám**.

The predicate forms are, with a few **exceptions, restricted to** literary style; they are used in the predicate or complement, **and mostly refer to persons.**
They are used almost solely in the nominative (sing. or pl.)

Attributive use:	Predicate use:
To je zdravý člověk.	Ten člověk je zdráv (nebo:zdravý)
To je zdravá žena.	Ta žena je zdráva (zdravá)
To je zdravé děvče.	To děvče je zdrávo (zdravé)
To jsou zdraví lidé.	Ti lidé jsou zdrávi (zdraví)
To jsou zdravé ženy.	Ty ženy jsou zdrávy (zdravé)
To jsou zdravá děvčata.	Ta děvčata jsou zdráva - zdravá)

Examples of adjectives that have the predicate form:

blízek, blízka, blízko
bohat, bohata, bohato
bos, bosa, boso
dalek, daleka, daleko
dlužen, dlužna, dlužno
hoden, hodna, hodno
hotov, hotova, hotovo
chud, chuda, chudo
jist, jista, jisto
laskav, laskava, laskavo
mlád, mláda, mládo
mrtev, mrtva, mrtvo
nemocen, nemocna, nemocno
ochoten, ochotna, ochotno
platen, platna, platno
pln, plna, plno
přítomen, přítomna, přítomno
roven, rovna, rovno
sám, sama, samo
samoten, samotna, samotno
silen, silna, silno
smuten, smutna, smutno
spokojen, spokojena, spokojeno
stár (only masc. sing.)
svoboden, svobodna, svobodno
šťasten, šťastna, šťastno
vděčen, vděčna, vděčno
vědom, vědoma, vědomo
věren, věrna, věrno
vinen, vinna, vinno
znám, známa, známo
zvědav, zvědava, zvědavo
žádostiv, žádostiva, žádostivo
živ, živa, živo

The colloquial language prefers the long forms even in predicate use.

Only a few predicate (short) forms are used in colloquial (**underlined in the following examples**):

Je blízek smrti.	He is near death.
Byl velmi bohat.	He was very rich.
Musili chodit bosi.	They had to go barefoot.
Toho on je dalek.	He´s far from(doing)it.
Je mu dlužen moc peněz.	He owes him a lot of money.
Je toho hoden.	He is worthy of it.
Budu s tím brzy hotov.	I´ll be finished with it soon.
Nebyl příliš chud.	He was not too poor.
Jsem si jist, že ,..	I´m sure (positive) that ...
Jste si tím jist ?	Are you sure about it ?
Buďte tak laskava a řekněte mi ...	Would you please tell me ...
Už není tak mlád.	He is not so young any more.
Už je dlouho mrtev.	He has been dead for a long time.
Byl dlouho nemocen.	He was sick for a long time.
Byli velmi ochotni.	They were very obliging.
Nebyl nám nic platen.	He was no use to us.
Byl pln naděje.	He was full of hope.

Přítomni byli pánové ...	Present were Messrs ...
Před zákonem jsou si všichni lidé rovni.	Before the law all people are equal.
Byli tam sami.	They were there alone.
Nejsme samotni.	We are not alone.
Buďte silni !	Be firm (strong)!
Vrátil se smuten.	He returned sad.
Nebyli s tím spokojeni.	They weren´t satisfied with it.
Jak jste stár ?	How old are you ?
Jste ženat nebo svoboden ?	Are you married or single ?
Necítil se tam štasten.	He did not feel happy there.
Budu vám velmi vděčen.	I´ll be very grateful to you.
Budu vám velmi povděčen.	I´ll really appreciate it.
On si toho není vědom.	He isn´t aware of it.
Byl věren svým zásadám.	He was faithful to his principles.
Necítil se vinen.	He did not feel guilty.
Ta věc mi není známa.	That thing is unknown to me.
To mi není známo.	That is unknown to me.
Nebuďte zvědav!	Don't be curious!
Já jsem žádostiv, jestli přijde.	I´d certainly like to know if he is coming.
Je váš dědeček ještě živ ?	Is your grandfather still alive ?

INSTRUMENTAL OF POSSESSIVE PRONOUNS.

	Singular			Plural
	M.	F.	N.	M. F. N.
	mým	mou	mým	mými
	tvým	tvou	tvým	tvými
M.	jeho	jeho	jeho	jeho
F.	jejím	její	jejím	jejími
N.	jeho	jeho	jeho	jeho
	naším	naší	naším	našimi
	vaším	vaší	vaším	vašimi
	jejich	jejich	jejich	jejich
	svým	svou	svým	svými

Jeho and jejich	never change form. They stay the same in all circumstances.
Můj, tvůj, svůj	have the same forms as hard adjectives.
Její	has the same form as soft adjectives.
Náš, váš	have the same form as soft adjectives except for the short i in the plural, našimi, vašimi.

Udělal to s mým vědomím.	He did it with my knowledge.
s tvým souhlasem.	with your consent.
s jeho pomocí.	with his help.
Před jejím příchodem.	Before her arrival.
Před naší frontou.	In front of our front lines.
Před našimi pozicemi.	In front of our positions.
Mezi jejich jednotkami.	Among their units.
Přijel svým vozem.	He came by his (own) car.
Mezi jeho a mým vozem není velký rozdíl.	**There's no great difference between his car and my car.**

ČTENÍ 94.

NA ÚŘADĚ.

Pán: Prosím vás, pane vrátný, můžete mi říct, kde tady vydávají cestovní pasy ?

Vrátný: Jděte touhle chodbou rovnou k tamhletěm dveřím, pak napravo a nahoru. Poslední kancelář vlevo. Číslo dveří 23. Soudruh Růžička.

Pán: Děkuju vám pěkně. -(Ke své ženě:) No tak vidíš, neříkal jsem ti hned, že to je v téhle budově ?

Paní: No jo, ale teď je otázka, jestli s námi vůbec budou chtít dál mluvit.

Pán: Neboj se, to uvidíme.

(Před kanceláří č. 23 stojí dlouhá fronta. Nějaký člověk v uniformě to tam organizuje.)

U.: Co chcete? - Pasy ? - Tak tady pěkně do řady a čekat. Zatím můžete začít vyplňovat +) tyhlety formuláře ++).

Paní: (k mužovi) Myslíš, že to můžeme psát tužkou ?

Pán: Kdepak, děvče, takové věci jenom perem.

Paní: Tady je ale otázek !

Pán: Tohle před válkou nebylo.

(V kanceláři)

Růžička: Jméno ?

Pán: Uhlíř. Josef Uhlíř.

Růžička: Narozen ?

Pán: Tohle je moje žena ...

Růžička: Teď se ptám vás. Narozen ?

Pán: Promiňte - 6. září 1911.

Růžička: Místo ?

Pán: Praha 6 - Dejvice.

Růžička: Ženat ? Svoboden ?

Pán: Ženatý, tohle je moje ...

Růžička: Zaměstnán kde ?

Pán: Já pracuju jako úředník v továrně na psací stroje a ještě jsem nikdy ...

Růžička: A co otec a matka, jsou ještě živi ?

Pán: Bohužel, už ne.

Růžička: Tedy mrtvi, ne ?

Pán: Prosím, ano. Tatínek ...

Růžička: Jste zdráv ?

Pán: Děkuju, ano.

Růžička: Kdy jste byl naposled nemocen ?

Pán: Měl jsem chřipku asi před rokem, ale od té doby nic ...

Růžička: Jste si jist ?

Pán: Prosím,ano.

Růžička: Je vám známo, že tady musíte mluvit pravdu, a jste si vědom, že nemocným lidem pasy nedáváme ?

Pán: Ano, to vím, ale jsem vám vděčen, že mi to připomínáte, soudruhu. Jste moc laskav.

Růžička: Tady se podepište. Ale nevím, co vám to bude platno. Ty vaše důvody asi nestačí. Teď můžete jít. Až jestli pas bude hotov, tak vás zavoláme +++)

Pán: Co jsem dlužen ?

Růžička: Tady je lístek, a tamhle je pokladna.

Pán: A co s mojí ženou ?

Růžička: Tu tady nechte. V její žádosti taky chybí některé údaje. Bude to hotovo za chvíli.

(Za hodinu před pasovým úřadem)

Paní: Zaplať Pán Bůh, že to máme za sebou. Ten člověk je zvědavý jako domovník.

Pán: Já jsem zvědav, jak dlouho nás teď nechají čekat.

+) vyplňovat, dur.	- to fill out
vyplnit, pct.	
++) formulář, m.	- form
+++) zavolat, pct.	- to call
údaj, m.	- data, information

Domácí cvičení 94.

Napište, jak František Havel hasil oheň a co se mu stalo.

CVIČENÍ ČÍSLO 95.

FRANTA VRACÍ ŠEK.

(Pan Brackett Thorpe z Amerického fondu pro politické uprchlíky sedí za svým stolem. Na stěně za jeho stolem, mezi oknem a elektrickými hodinami, visí vlajka[+] Spojených států a fotografie presidenta. Je už čtvrt na šest a venku je skoro tma. V místnosti svítí jen jedno světlo. Je to lampa nad psacím strojem. Panu Thorpovi chvíli trvalo, než poznal Frantu Havla a četaře Greena.)

Thorpe Good evening, gentlemen. Sit down, please. What can I do for you?

Franta Dobrý večer, pane Thorpe. Doufám, že vás moc nerušíme. Tady pan četař byl tak laskav a je ochoten mi dělat tlumočníka.

Thorpe It's OK. How's your wife?

Franta Děkuju, už je docela zdravá. Ale teď vám chci říct, proč jsme tady. Dnes ráno jsme od vás dostali šek[++], kterým jsme měli zaplatit účty za nemocnici a doktory. Mám ho tady.

Thorpe Well--aren't they satisfied with the money? If they want more, I'll tell them my opinion tomorrow.

Franta To ne, pane Thorpe. Ale já na štěstí ty peníze nepotřebuju.

Thorpe You don't say! How come?

Franta Mezi vaší návštěvou a příchodem vašeho šeku se staly různé věci.

Thorpe Such as?

Franta Náhodou jsem měl příležitost uhasit jeden malý oheň. Možná, že jste si všiml zprávy o tom. Bylo to v novinách.

Thorpe Sure I read it. It was about a week ago, wasn't it?

Franta Stalo se to před čtyřmi dny. No, a ta společnost, u které to bylo pojištěné, mi poslala moc pěknou odměnu. Tak vám můžu ten váš šek vrátit.

Thorpe This is unusual. You're definitely the first refugee to return the money he got from us while still in Germany.

Franta Ostatní asi neměli takové štěstí jako já a neměli tu příležitost. Řekli jsme si dnes s Božkou, že máme víc štěstí, než jsme čekali. Jsme živi a zdrávi, mohli jsme zaplatit dluhy a ještě máme dost peněz na několik měsíců.

[+] vlajka, f. - flag

[++] šek, m. - check

Thorpe Well, if you think so...I'll take the check back now. But look. If I'm not mistaken, you'll be going to the U.S. before long. When you're ready, let me know. We'll lend you the money for the trip. Goodbye, now. And close the door please, I have a lot of letters to take care of.

ČTENÍ 95.

František Havel dostal od Amerického fondu pro politické uprchlíky v Německu šek, kterým měl zaplatit účty za nemocnici.

Zatím ovšem dostal taky odměnu od společnosti, která pojistila budovy, kde před čtyřmi dny hasil požár.

Tak se stalo, že Franta a Božena mají teď dost peněz na dluhy i na jiné potřeby.

Proto šel Franta se svým tlumočníkem, četařem Greenem, k panu Thorpovi, který jménem Fondu šek podepsal a Frantovi poslal. František považoval za správné šek vrátit.

Už bylo po úředních hodinách - mezi pátou a šestou večer. Pan Thorpe byl ještě v kanceláři, ale zřejmě už nikoho nečekal. Byl proto návštěvou obou pánů trochu překvapen.+)

Franta mu pomocí četaře Greena vysvětlil, oč jde. Řekl mu, že je spokojen s tím, co má, a že proto rád vrací šek. Fond bude teď moct dát ty peníze někomu jinému.

Thorpovi se líbilo, že Franta nechce nic, co opravdu nepotřebuje. Vzal šek zpátky, ale slíbil, že Fond půjčí Frantovi a Boženě na cestu do Spojených států, až dostanou vízum.

Ještě chvíli pak mluvil s oběma pány o různých věcech, ale pak se musel vrátit ke své práci. Dopisy, které měl na stole, musely ještě ten večer jít na poštu.

Franta byl rád, že udělal, co chtěl. Ví, že má mezi Američany přátele, kteří rádi pomohou, ale kteří jsou taky rádi, když vidí člověka, který si dovede pomoci sám.

+) surprised

považovat, dur. = to consider

Otázky k textu:

1. Co dostal Franta od Fondu?
2. Jaký je to fond?
3. Komu pomáhá?
4. Proč mu poslali šek?
5. Co dostal Franta mezitím?
6. Od koho byla ta odměna?
7. Kdy hasil Franta ten požár?
8. Má Franta teď dost peněz?
9. Na co potřebuje peníze?
10. Jak se jmenoval ten pán, který mu poslal šek?
11. Kolik bylo hodin?
12. Bylo to v pracovních hodinách?
13. Čekal je pan Thorpe?
14. Čím byl překvapen?
15. Čí pomocí mu Franta vysvětlil, oč jde?
16. Proč musel jít s Greenem?
17. Líbilo se to Thorpovi?
18. Vzal šek spátky?
19. Co slíbil?
20. Kdy jim půjčí na cestu?
21. O čem s nimi mluvil potom?
22. Mluvil s Frantou dlouho?
23. Proč?
24. Má Franta mezi Američany přátele?
25. Jakého člověka vidí rádi?

Domácí cvičení 95.

Slovníček z lekce 96.

I had a very pleasant day.

My lawyer called in the morning and told me that the money from my insurance which I was waiting for finally came.

I haven't been in town since I was sick and I was looking forward to this day since last February.

First I wanted to phone for a taxi, but then I decided to go by trolley. Taxi rates are too high and you have to give the driver a tip, I thought, and even though I have enough money now,

I must be careful and watch what I spend.

I went to the nearest corner and waited about five minutes on the sidewalk. It was early and there were only a few pedestrians. I live in a suburb, two blocks from the bus stop.

Within thirty minutes I was downtown. I had plenty of time.

I watched the flow of city traffic, which now became heavier. On the main intersection the policeman directed the traffic. He waved his arms, and the vehicles and people hurried past him in all directions. There weren't many like me, who had time to stop and look at the show windows.

---

heavy traffic	=	silný provoz
to direct the traffic	=	řídit dopravu

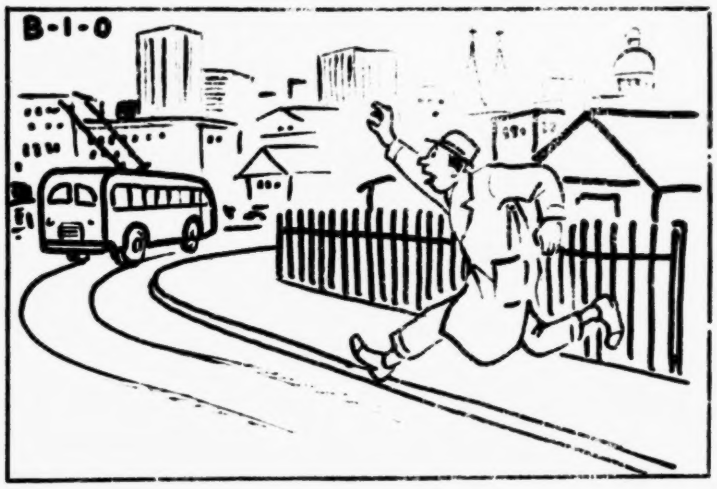
B-1-0

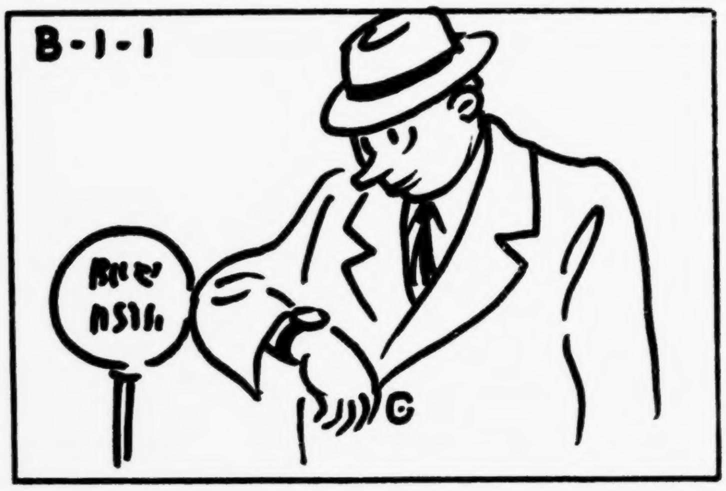
B-1-1

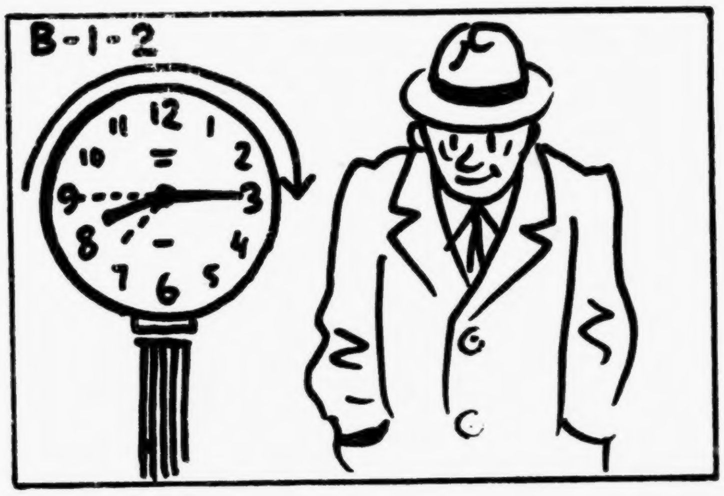
B-1-2

12
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

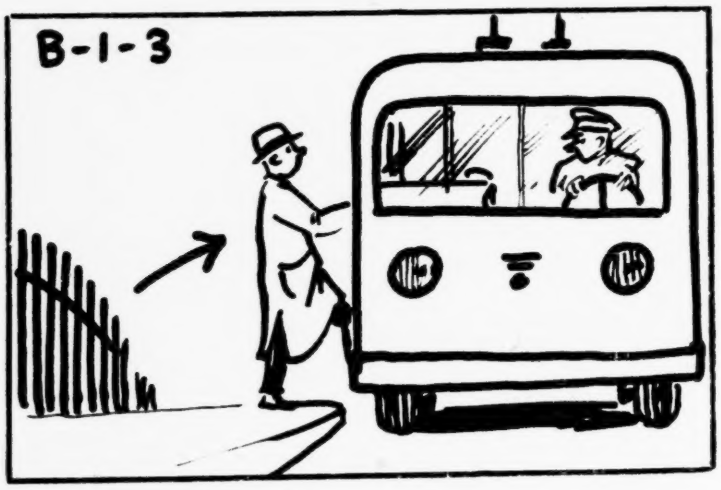
B-1-3

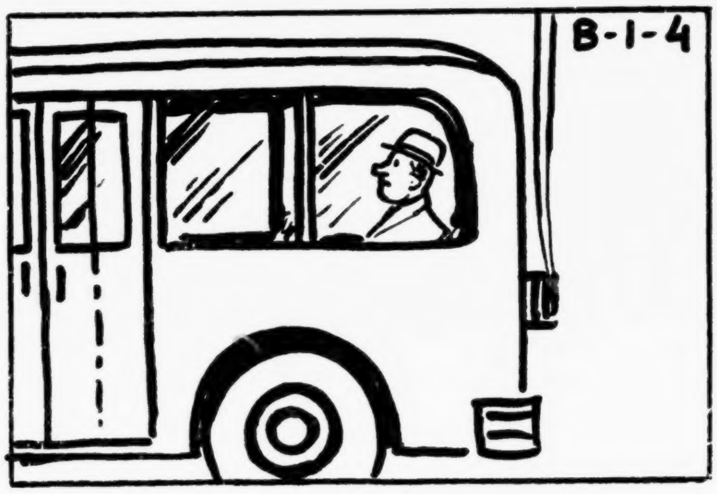
B-1-4

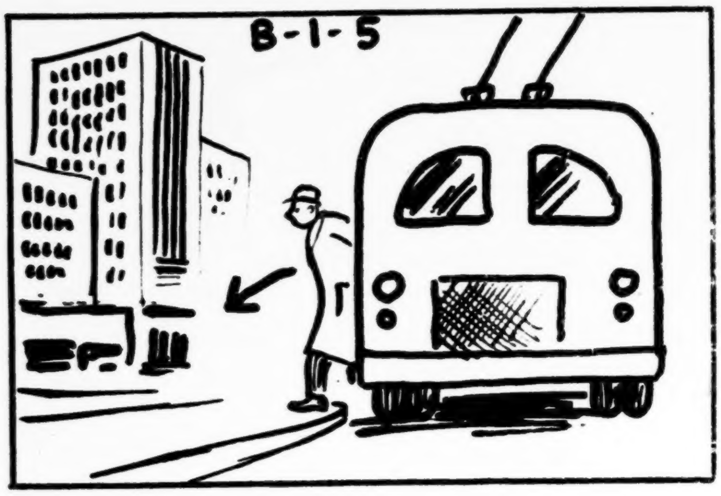
B-1-5

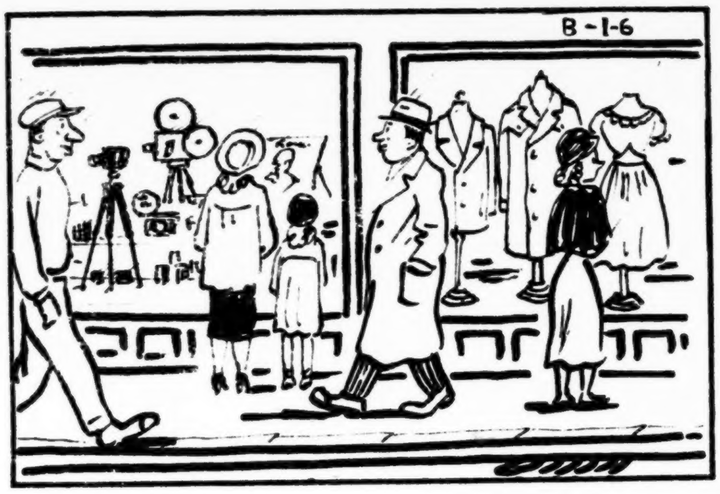
B-1-6

CVIČENÍ ČÍSLO 96.

ZÁKLADNÍ SITUACE B-1 a B-2.

PAN NOVÁK JDE K SOUDU.

Pan Novák dnes nejde do práce. Vzal si volno. Čeká ho něco moc nepříjemného: Musí k soudu, a nejde tam rád. Nikdo nechodí rád k soudu, a zvláště už ne jako obžalovaný. Pan Novák má být u soudu v 9 hodin, ale před tím si ještě chce něco vyřídit.

B-1-0 Protože bydlí na předměstí, vyšel z domu před tři čtvrtě na osm. Ale jeho den začal špatně. Trolejbus už zahýbal za roh. Tam za rohem je trolejbusová stanice. Pan Novák běží za trolejbusem, ale už ho nechytil. Asi už neumí běhat tak rychle, jako když byl mladší. Hnal se jak mohl, ale trolejbus mu ujel před nosem.

B-1-1 Teď stojí na stanici a dívá se na hodinky. Má vztek, že trolejbus zmeškal.

B-1-2 Podle elektrických hodin vidí, že jeho hodinky jdou o pět minut pozdě. Protože trolejbus jezdí každé půl hodiny, musí na další čekat 29 minut. Pan Novák chodí po chodníku sem a tam. Je netrpělivý.

B-1-3 Konečně trolejbus přijel. Má dvě kladky, kterými dostává elektrický proud z drátů nahoře. Pan Novák nastupuje.

B-1-4 Pan Novák si od průvodčího koupil lístek a našel si pěkné místo vzadu u okna. Trolejbus se rozjíždí.

B-1-5 Na stanici ve středu města pan Novák vystoupil. Trolejbus zastavil jen kvůli němu; nikdo jiný na té stanici nevystupoval. Hned zase odjel.

B-1-6 Pan Novák šel okolo výkladních skříní. Vedle velké konfekce je fotoobchod, kde pro něho měli jeho fotografie z minulého víkendu.

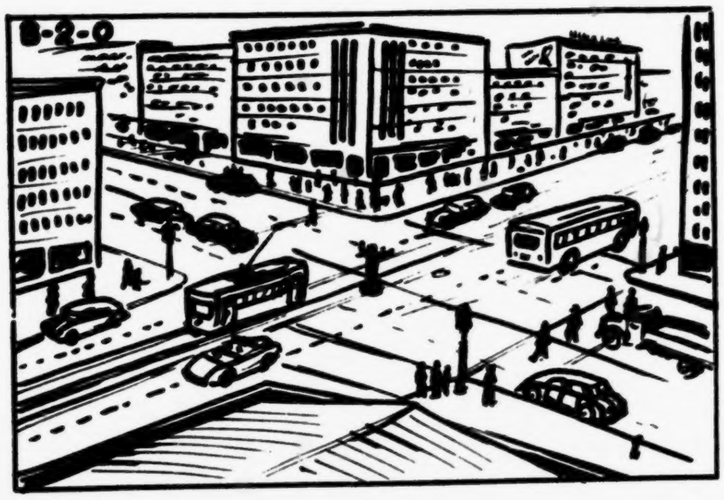

B-2-0

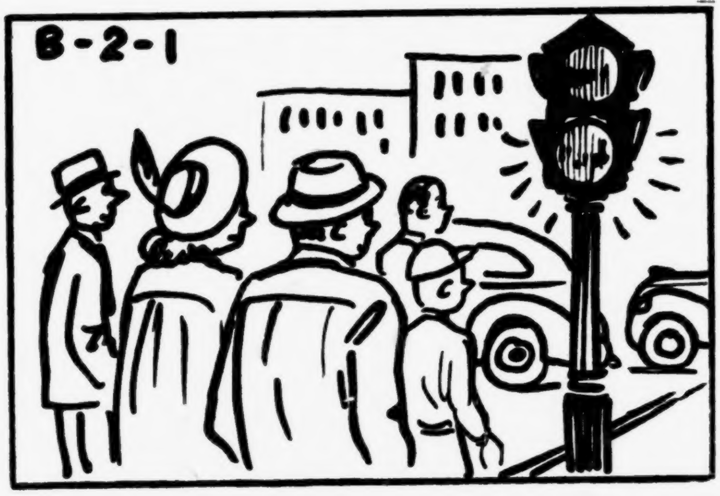

B-2-1

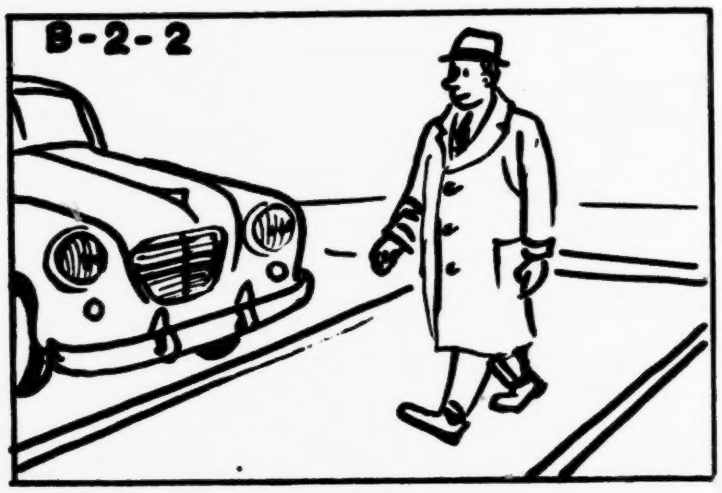

B-2-2

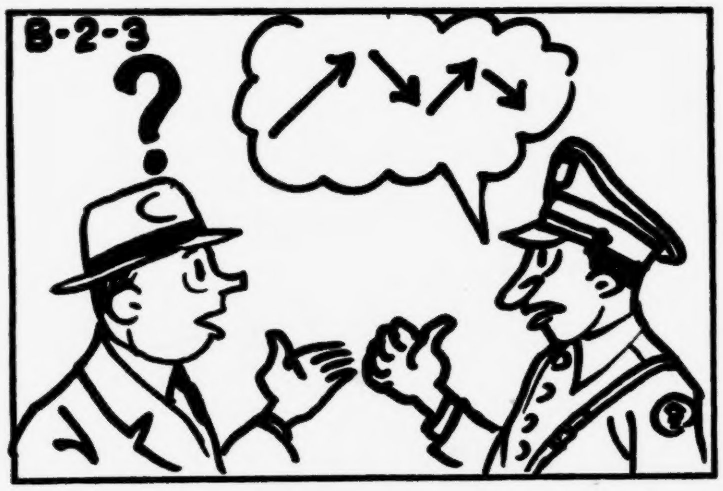

B-2-3

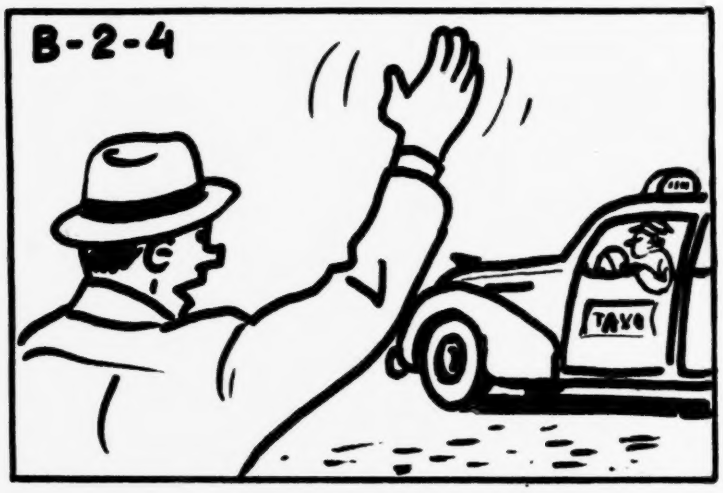

B-2-4

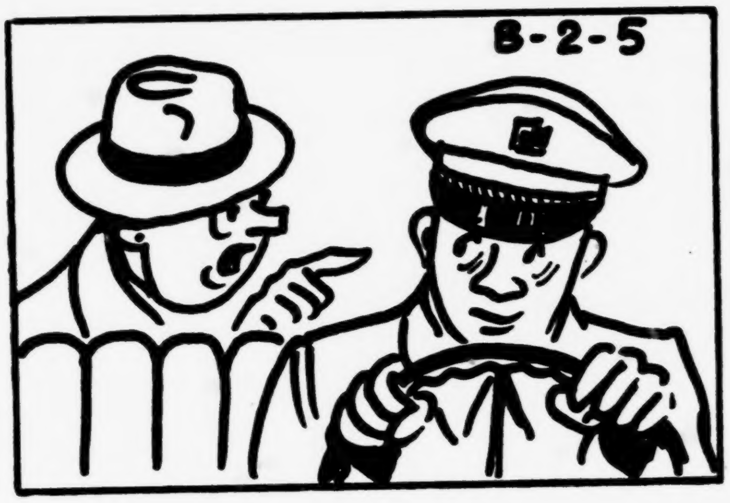

B-2-5

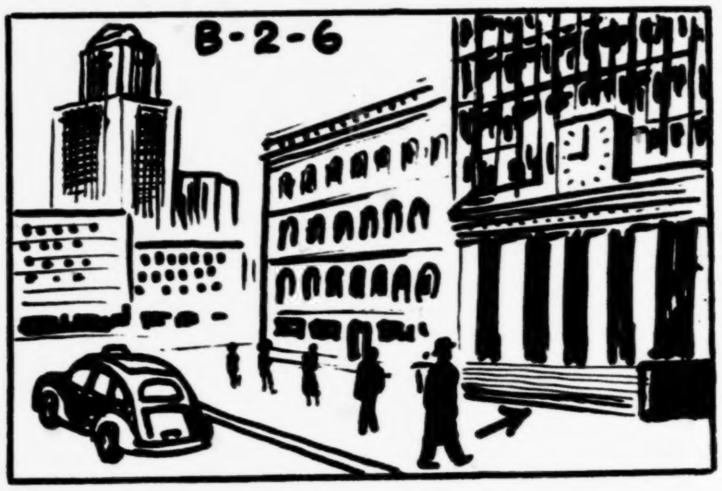

B-2-6

B-2-0 Teď pan Novák stojí spolu s ostatními chodci na živé křižovatce.

B-2-1 Protože je červená, všichni musejí čekat u přechodu.

B-2-2 Na zelenou pan Novák přechází jízdní dráhu.

B-2-3 U roháku na druhé straně ulice stojí strážník. Pan Novák neví, kde přesně je budova soudu. Ptá se strážníka na směr. Strážník mu vysvětluje, že musí jít přímo až k Spálené ulici a tam doleva.

B-2-4 Pan Novák vidí, že je to dál, než myslel. Když chce přijít k soudu včas, musí si vzít taxíka. Na štěstí jeden jede okolo. Pan Novák mává rukou a volá: "Taxi!" Taxikář brzdí a zastavuje.

B-2-5 Pan Novák taxikáři řekl, kam má jet. Pak se mu zdá, že ho veze nějakou dlouhou cestou. Tahá taxikáře za rameno a říká: "Nevozte mě po celém městě! Musím být u soudu v devět". Taxikář drží volant a neříká ani slovo.

B-2-6 Je devět hodin. Pan Novák se podíval na taxametr, zaplatil taxikáři podle sazby a dal mu jen malé spropitné. Vystoupil z autodrožky. Před budovou na něj čekal jeho advokát a obhájce. Pak šli do budovy soudu.

rohový dům = corner house
rohák, -u, m., colloq.= corner house

SLOVNÍČEK 96.

advokát, m.	- attorney-at-law
autodrožka, f.	- taxicab
běhat, iterative dur.	- to run
běžet, actual dur.	
honit se, iterative dur.	- to rush; boast
hnát se, actual dur.	- to rush
chodec, m.	- pedestrian
chodník. m. (gen. sg. -u)	- sidewalk
jezdit, iter. dur.	- to ride; drive
kladka, f.	- pulley; trolley
konfekce, f.	- clothing store
mávat, dur.	- to wave
mávnout, pct.	
obhájce, m.	- defense lawyer
proud, m. (gen. sg. -u)	- current, stream, flow
předměstí, n.	- suburb
příjemný	- pleasant
roh, m. (gen. sg. -u)	- corner; horn
sazba, f.	- rate
spropitné, n.	- tip
strážník, m.	- policeman
tahat, iter. dur.	- to pull
táhnout, act. dur.	
taxametr, m. (gen. sg. -u)	- taximeter
taxi, n., indeclinable	- taxi, cab
taxík, m. (gen.sg. -a or -u)	- taxi, cab
taxíkář or taxikář, m.	- taxi driver
trolejbus, m. (gen. sg. -u)	- trolley, streetcar
ujet, pct.	- to drive away
vodit, iter. dur.	- to lead
vést, act. dur.	
volant, m. (gen. sg. -u)	- steering wheel
vozit, iter. dur.	- to haul, carry; transport by a vehicle
vézt, act. dur.	
zahýbat, dur.	- to turn (a corner, curve)
zahnout, pct.	
zmeškat, pct.	- to miss (arrive too late)
	-

PUNCTUAL FORMS OF VERBS COVERED PREVIOUSLY:

dur.	pct.	
přijíždět	přijet	to arrive
přicházet	přijít	to come, arrive
odjíždět	odjet	to leave; drive away
odcházet	odejít	to leave; to walk away

ACTUAL DURATIVE AND ITERATIVE
DURATIVE

Most verbs have one durative form to express the actual as well as the iterative durative aspect.

A few verbs, however--mostly verbs of motion--have two durative forms

one to express the actual durative aspect
and another to express the iterative durative aspect

So far we had two such verbs:

jít - chodit	to go
nést - nosit	to carry

Jdu do školy.	I'm going (I'm on my way, actually, now, one time) to school.
Chodím do školy.	I go to school (more than once, repeatedly, or, I'm a student there).
Jdu do biografu.	I'm going (I'm on my way) to the movies.
Chodím do biografu.	I go to the movies (I'm a movie goer).
Nosič nese zavazadla.	The porter is carrying the baggage (actually, now, one time).
Nosič nosí zavazadla.	The porter carries baggage (repeatedly, it's his job).
Nosič nese uniformu.	The porter is carrying a uniform (actually, now, one time; in his hands).
Nosič nosí uniformu.	The porter wears a uniform (repeatedly).
Nosič má na sobě uniformu.	The porter has a uniform on (now, this time).

Actual Durative	Iterative Durative	
hnát, ženu, ženeš	honit	to chase, drive
hnát se		to rush
	honit se (coll.)	to brag
jít	chodit	to go, to walk
jet	jezdit	to drive, ride, go (by vehicle, ship, animal)
nést	nosit	to carry, bear
	nosit	to wear
vést	vodit	to lead, guide
vézt	vozit	to transport (by vehicle), to haul
běžet	běhat	to run
letět	lítat (or: létat)	to fly
táhnout	tahat	to pull, drag

	(Less frequent)	
ležet	líhat (or: lehat)	to lie (recline)
sedět	sedat	to sit
číst	čítat	to read
slyšet	slýchat	to hear
vidět	vídat	to see

EXAMPLES

Hnali jsme je až za řeku.	We chased them as far as the other side of the river.
Kam se ženete?	Where are you rushing to?
On se jen tak honí. (Slang)	He's only bragging.
On je honí do práce.	He's always after them to work.

Jede tenhle autobus do Plzně?	Does this bus go to Pilsen?
Jezdil do práce vlakem.	He was commuting to work by train.
Umí jezdit na kole.	He knows how to ride a bike.

Nesl pušku na rameni.	He carried the rifle on his shoulder.
Jak daleko nese ta puška?	How far does this rifle shoot?
Na tom on nenese žádnou vinu.	He isn't to blame for this.

Kam vede ta cesta?	Where does this road lead?
Vedl je nějaký civilista.	A civilian led them.
Co vás vede!?	What makes you think so?
On tam vedl knihy.	He was a bookkeeper there.
Vedl prostý život.	He led a simple life.
Vodil ho za nos.	He was pulling his leg.

Kam běžíte?	Where are you running to?

O to neběží (nejde).	That's not the point.
Oč tedy vlastně běží (jde)?	Just what is the point?
Jde o to... (běží o to...)	The point is.........
Běžte na poštu.	Run down to the post office.
On rád běhá za děvčaty.	He likes to run after women.
Venku běží pes.	A dog is running (by) outside.
Venku běhá pes.	A dog is running around (loose) outside.
Běhal 100 m za 12 vteřin.	He (usually) ran the 100 m dash in 12 seconds.
Dnes běžel trochu líp.	Today he ran a little better.

Tohle letadlo letí teď do Ústí.	This plane is flying now to Ústí.
Tenhle pilot už lítá dva roky.	This pilot has already been flying for two years.
Tamhle letí nějaké letadlo.	Some kind of an airplane is flying by over there.
Tamhle lítá nějaké letadlo.	Some kind of an airplane is flying around over there.

Tamhle táhnou nějaké mraky.	There are some clouds moving (across the sky).
Tady táhne. (Tady je průvan.)	There's a draft here.
Kůň táhne vůz.	The horse pulls a wagon.
Ten vůz táhne dobře do kopce.	This car takes a hill well.
Včera to dlouho táhli.	Last night they stayed out late.

To dopoledne se táhne.	This morning is dragging (by).
Všichni táhnou za jeden provaz.	They all work together for the same purpose.
Ta cesta se táhne loukami.	The road stretches through the meadows.
Tahat někoho za vlasy....	To pull someone by his hair...
Ona z něho tahala peníze.	She took him for his money (repeatedly).

Dnes leží tady, ale obyčejně líhá tamhle.	He is lying here today, but usually he lies over there.
Dnes sedí u dveří, ale obyčejně sedá u okna.	Today he is sitting by the door, but usually he sits by the window.
Často čítáme v novinách, že......	Often we read in the paper that......
Často slýcháme, že......	Often we hear that......
Vídal jsem ho skoro každý den, ale už jsem ho dlouho neviděl.	I used to see him almost every day, but I haven't seen him for quite some time.

The future tense of iterative durative verbs is formed by means of budu:

V zimě budeme nosit zimní uniformy a budeme jezdit do hor na cvičeni.	In the winter time we'll wear winter uniforms and we'll go to the mountains for training.
Já vás budu vozit každý den.	I'll give you a ride every day.

CONJUGATION OF ACTUAL DURATIVE VERBS.

NOTICE THE FUTURE TENSE:
(durative even if
formed with po-)

Infinitive	Past Tense	Present Tense	Future Tense
hnát	hnal jsem	ženu	poženu (or: budu hnát)
jet	jel jsem	jedu	pojedu
jít	šel jsem	jdu	půjdu
nést	nesl jsem	nesu	ponesu (or: budu nést)
vést	vedl jsem	vedu	povedu (or: budu vést)
vézt	vezl jsem	vezu	povezu
běžet	běžel jsem	běžím	poběžím (or: budu běžet)
letět	letěl jsem	letím	poletím
táhnout	táhl jsem	táhnu	potáhnu
ležet	ležel jsem	ležím	budu ležet
sedět	seděl jsem	sedím	budu sedět
číst	četl jsem	čtu	budu číst
slyšet	slyšel jsem	slyším	uslyším (or: budu slyšet)
vidět	viděl jsem	vidím	uvidím (or: budu vidět)

The future tense budu vést and budu nést is used only in phrases like:

Bude vést (or: povede) řádný život.	He's going to lead an orderly life.
Bude to těžce nést (or: Ponese to těžce).	It'll be hard for him to bear.

Poženeme je až za tu trať.	We'll chase them as far as the other side of the tracks.
Ponese velkou odpovědnost.	He'll have a great responsibility.
Zítra pojedu do města.	I'll go to town tomorrow.
Oni poletí do Brna.	They'll fly to Brno.
On jistě poběží hned nahoru se stížností.	He certainly will go (run) immediately to someone higher up with a complaint.
Doufám, že ten vůz teď potáhne dobře. (or: bude táhnout)	I hope that that car will run better now. (Take the hills better)
Doufám, že tam povedete řádný život. (or: budete vést)	I hope that you'll lead an orderly life there.
Dnes s ním nemůžete jet, on poveze někoho jiného.	You cannot go with him today, he's going to give a ride to someone else. (he'll have someone else in the car.)
To uslyšíte brzo. (or: budete slyšet)	You'll hear it soon.
To uvidíte za chvíli. (or: budete vidět)	You'll see it in a while.

NOTE THE FOLLOWING IMPERATIVES:

Jdi zpátky!	Go back!	Nechoď zpátky!
Jděte už domů!	Go home now!	Nechoďte ještě domů!
Pojď se mnou!	Come with me!	Nechoď se mnou!
Pojďme tam!	Let's go there!	Nechoďme tam!
Pojďte sem!	Come here!	Nechoďte sem!
Pojďte zpátky!	Come back!(you & me)	Nechoďme zpátky!
Pojďte domů!	Let's go home! (you & me)	Nechoďme domů!
Pojďte do biografu!	Let's go to the movies!(you & me)	Nechoďme do biografu!

DIALOG 96.

Paní Nováková se vyptává svého muže, jak se mu vedlo ve městě.

Nováková	Tys dnes ráno zmeškal trolejbus, viď?
Novák	Ale no jo. Měl jsem smůlu hned od rána. Viděl jsem ho zahýbat za roh. Běžel jsem jak jsem mohl, mával jsem na řidiče, ale on mě asi neviděl. Ujel mi před nosem.
Nováková	Tak ses hnal zbytečně.
Novák	Ani o tom radši nemluv. Ještě teď mám vztek.
Nováková	Asi ti šly pozdě hodinky.
Novák	Asi. Musel jsem čekat skoro půl hodiny, než přijel další, a ten zase měl něco s kladkami! Nedostával proud. To bylo nové zpoždění.
Nováková	Jels až dolů?
Novák	Skoro. Vystoupil jsem na křižovatce u toho rohového domu s konfekcí a fotoobchodem.
Nováková	To je ještě dost daleko od soudu.
Novák	Je, ale co jsem měl dělat? Už bylo skoro devět. Musel jsem si vzít taxíka.
Nováková	Tos dobře udělal. Dostals ho hned?
Novák	Zrovna tam jeden stál u chodníku, ale bez taxikáře. Ten stál před výkladní skříní a říkal, že čeká na zákazníka.
Nováková	Měls mu vysvětlit oč jde.
Novák	No, a co myslíš, že jsem udělal? Slíbil jsem mu dvojitou +) sazbu a dobré zpropitné. Ale i tak jsem ho skoro musel táhnout k volantu.
Nováková	Přijeli jste tam včas?
Novák	Byli jsme před soudem přesně v devět. Advokát už čekal před vchodem. Vystoupil jsem a zaplatil jsem. Ani nevím, kolik ukazoval taxametr.

+) dvojitý = double

OTÁZKY K TEXTU:

Co se vyptává paní Nováková?
Zmeškal pan Novák trolejbus?
Kam ho viděl zahýbat?
Mával na řidiče?
Viděl ho řidič?
Ujel mu před nosem?
Hnal se pan Novák zbytečně?
Je rád, že o tom jeho žena mluví?
Co jí říká?
Jak mu šly hodinky?
Jak dlouho musel potom čekat?
Byl ten příští trolejbus v pořádku?
Proč nedostával proud?
Jel pan Novák až dolů do města?
Kde vystoupil?
Jaké jsou tam obchody?
Je to blízko soudu?
Kolik už bylo hodin?
Co musel pan Novák udělat?
Dostal ho hned?
Kde stál ten taxikář?
Co říkal panu Novákovi?
Vysvětlil mu pan Novák, oč jde?
Co mu slíbil?
Musel ho skoro táhnout za volant?
Proč nechtěl ten taxikář jet?
Přijeli před soud včas?
Kde čekal jeho obhájce?
Kolik ukazoval taxametr?

DOMÁCÍ CVIČENÍ 96.

Slovníček 97.

We used to live in an apartment house on a busy street. Not far away was an old park with a little lake. I used to go there every Sunday and watch the little boats with their white sails.

Near the little landing place there was a statue of some famous man. It was a bust on a stone pillar.

A little further there was a fountain around which there was

a railing. Next to it stood another monument: a stone base with some King (král, -e, m.) on a horse.

From the park a little canal leads to the river and along this I used to walk to the hill beyond the city. It wasn't high. Its top was only one hundred meters above the river, but the view was wonderful.

There was a chain around the top and along the stairs which lead to it. A sign reminded people that it was dangerous to lean against it. Before the city put the warning up, somebody fell down there and later sued (žaloval) the city for compensation. The court decided that the accident happened through gross negligence and that the city was responsible for the bodily injury.

II- ASPECTS IN A SITUATION; MULTIPLE CHOICE

Let the students act out the exercise using the proper aspect.

V - Václav
F - Ferda

V. Nazdar, Ferdo. Kam ses honit/hnát včera odpoledne kolem třetí hodiny? Viděl jsem tě, když jsem se vracel z města.

F. Ó, to jsem jít/chodit k doktorovi. Vlastně, mohls vidět, že jsem nechodit/nejít, ale běhat/běžet, protože jsem tam měl být ve tři hodiny. Úplně jsem na to zapomínal/zapomněl.

V. Já jsem si toho všiml. Vypadalo to, jako že tě někdo hnát/honit. A na co ty potřebuješ doktora?

F. Ale, když jsem tenkrát hasil ten oheň u sousedů, tak jsem si trochu popálil ruce. Jít/Chodit tam už měsíc a budu tam muset chodit/jít ještě aspoň dvakrát.

V. Nevíš náhodou, co se stalo s Tondou? Je to pravda, že přestal jít/chodit s Boženou?

F. Dřív jsem ho vídal každou chvíli běžet/běhat na hřišti, ale teď už jsem ho dlouho neviděl. Ptal jsem se kamarádů a ti mi řekli, že nechal Boženu a že teď pořád jet/jezdit za nějakou slečnou do Denveru. Škoda, že nechal tréninku. Víš, že už měsíc běžet/běhat stovku pod jedenáct vteřin?

V. Jo, to jsem slyšel. Taky myslím, že je škoda, že toho nechal. Kam ty teď vlastně $\substack{\text{jít}\\ \text{chodit}}$ s tou knihou?

F. $\substack{\text{Nosit}\\ \text{Nést}}$ ji vrátit. Už ji tam $\substack{\text{nosit}\\ \text{nést}}$ týden, ale ještě jsem ji tam nedal.

V. Co budeš dělat potom?

F. Potom musím $\substack{\text{jezdit}\\ \text{jet}}$ pro dříví.

V. Nemáš nic proti tomu, když pojedu s tebou?

F. Naopak, jsem rád, že nepojedu sám. Připrav se ale, že se může stát, že půjdeme domů pěšky. Od té doby, co $\substack{\text{vozit}\\ \text{vézt}}$ písek, špatně mi $\substack{\text{táhnout}\\ \text{tahat}}$ motor. Když jsem včera $\substack{\text{vozit}\\ \text{vézt}}$ sousedovi uhlí, myslel jsem, že zůstanu stát na půl cesty. Budu muset přestat $\substack{\text{táhnout}\\ \text{tahat}}$ tak velké náklady.

V. To mi nebude vadit. Aspoň zapomenu na své starosti.

F. Prosím tě, jaké starosti můžeš mít ty - člověk s dobrým platem a bez rodiny! Snad se nechceš ženit? Člověče, $\substack{\text{nehonit}\\ \text{nehnat}}$ se do svatby! A vůbec, nežeň se ještě, máš na to dost času.

V. To ne, z toho nemusíš mít strach. Do toho se já $\substack{\text{nehonit}\\ \text{nehnat}}$, ani se nepoženu. Peníze ale taky nejsou všechno. Přestává mě bavit práce. Máme šéfa, který nás $\substack{\text{hnát}\\ \text{honit}}$ jako psy. Chci si příští týden vzít dovolenou a najít si jiné místo.

F. Kam pojedeš?

V. Asi do San Francisca. Je tam Karel Trnka. On $\substack{\text{letět}\\\text{lítat}}$ pro TWA. Za války jsme $\substack{\text{lítat}\\\text{letět}}$ u stejné jednotky.

F. Věděl jsem, žes $\substack{\text{letět}\\\text{lítat}}$, ale myslel jsem, že Karel byl mechanik. Pojedeš vozem nebo poletíš?

V. Chci $\substack{\text{letět}\\\text{lítat}}$, protože to je nejrychlejší a nejlacinější. Jedno letadlo $\substack{\text{letět}\\\text{lítat}}$ v osm hodin a je tam za čtyři hodiny. $\substack{\text{Letět}\\\text{Lítat}}$ přímo.

F. Autem se to nedá udělat dřív než za dva dny, a to se člověk musí $\substack{\text{hnát}\\\text{honit}}$. Snad tě taky bude zajímat, že Pepík Smrček je taky venku.

V. Kde, prosím tě? Co dělá ten kluk?

F. To je na tom to nejzajímavější. Je v Londýně a $\substack{\text{vodit}\\\text{vést}}$ psy+.

V. On $\substack{\text{vést}\\\text{vodit}}$ psy? Jak tomu mám rozumět?

F. To je jednoduché. Pracuje pro někoho, kdo má závodní psy++. Víš přece, že tam jsou psí závody+++ moc populární. On na ně často $\substack{\text{jít}\\\text{chodit}}$ s tím farářem od letců. Já si už nepamatuju jeho jméno, jen vím, že bylo hodně krátké. Ti dva tam byli pořád. Jistě

+vodit psy = to walk the dogs
++závodní pes = racing dog
+++závod = a race; psí závody = dog races

víš, koho myslím, ne?

V. Á, už si pamatuju. Ten tam $\substack{\text{vodit}\\ \text{vést}}$ celou třistajedenáctou skvadronu. Jednou jsem ho viděl, když tam $\substack{\text{vodit}\\ \text{vést}}$ i samého velitele skvadrony a jeho zástupce. Pepík mi jednou mezi řečí řekl, že ten farář má ze psů druhý plat. Nechtěl jsem tomu věřit, myslel jsem, že se jenom $\substack{\text{honit}\\ \text{hnát}}$ před kluky. Jméno si taky nepamatuju, jen vím, že jsem vloni slyšel, že je taky v Americe. Prý někde v New Jersey.

F. Pepík mi psal, že čeká na vízum do Spojených států.

V. Doufejme, že se sem brzy dostane. Ale už tady stojíme a mluvíme přes půl hodiny. Tak už raději pojďme, nebo ti zavřou knihovnu.

III. TRANSLATE:

His son has already started going to school.
She is going shopping this evening; she goes every Thursday because the stores stay open till nine o´clock.

Look, that red Ford is sure going fast. That´s Tony; he drives like that all the time.
Isn´t that Charles?
I don´t think so; Charles doesn´t wear a hat.

That man whom I saw a while ago was carrying a small suitcase. He has been carrying baggage here since last December; he is a porter.

Lt. Široký led the patrol last night. He will lead one again tomorrow night.

Were those two trucks we just saw carrying all of the prisoners?
Will the second truck carry ammunition or weapons?
Has the enemy been hauling those planes by truck?

Did you run all the way?
Somebody´s dog is running around (loose) outside.

I saw him when they were dragging him out.
That car pulled another car.
They say that she is taking him for his money.
Is he bragging a lot?

Were the police after (chasing) him ?
They chased them as far as the other side of the river.

I don´t like to walk alone. Come along (with me = se mnou).
It´s a long trip; you two come along and help me drive.
Let´s not sit so close to the edge of the forest; they can see us too easily.

The instructor said to me: "Don´t fly around the airfield so long."
Don´t fly to Brno now; it´s too late.

B-3-0

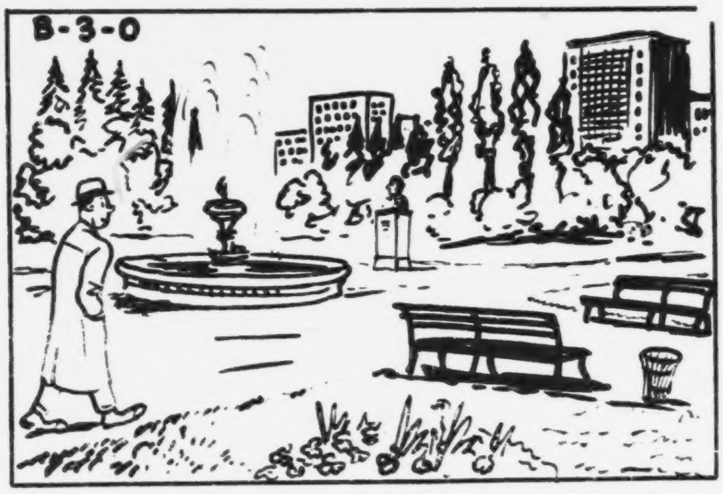

B-3-1

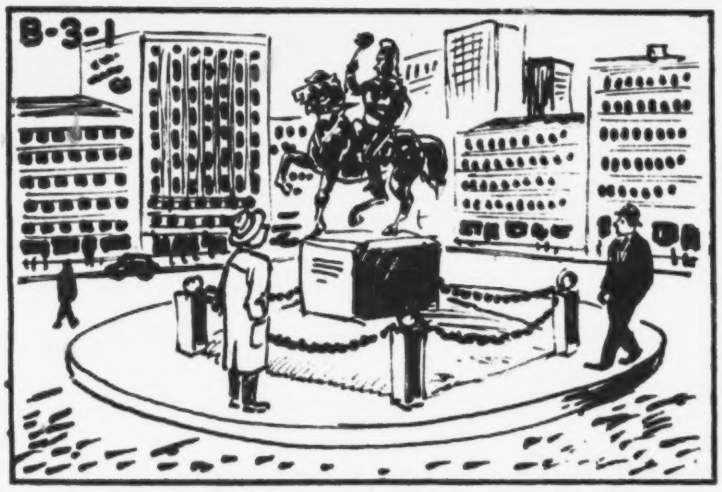

B-3-2

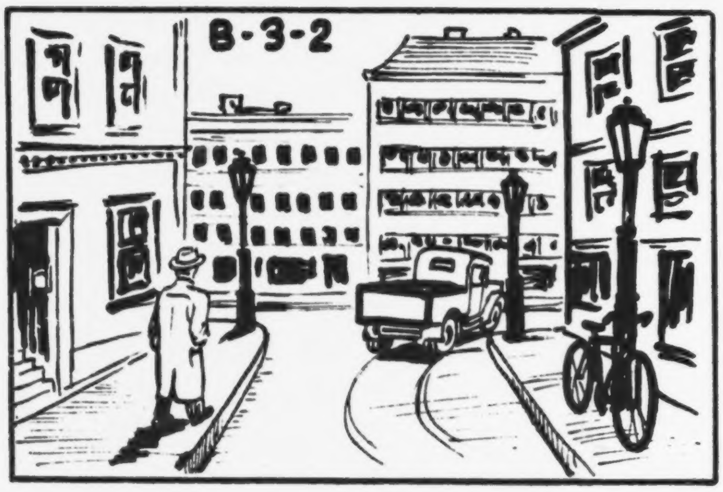

B-3-3

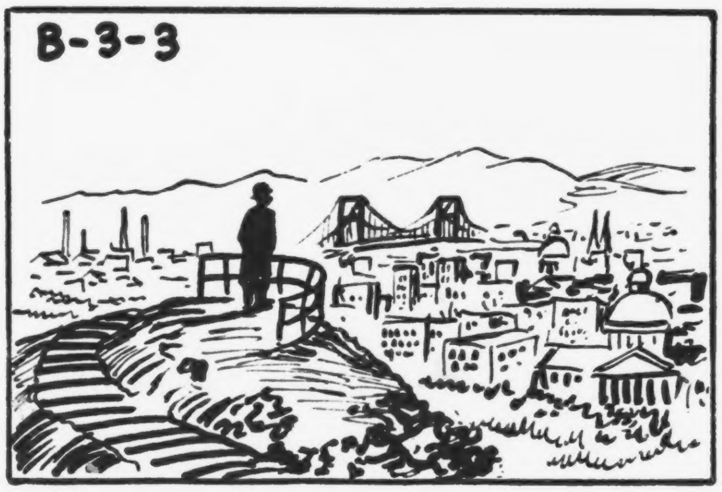

B-3-4

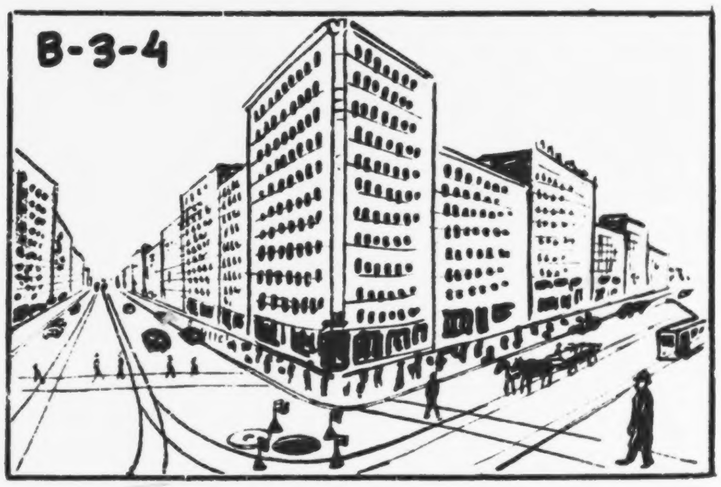

B-3-5

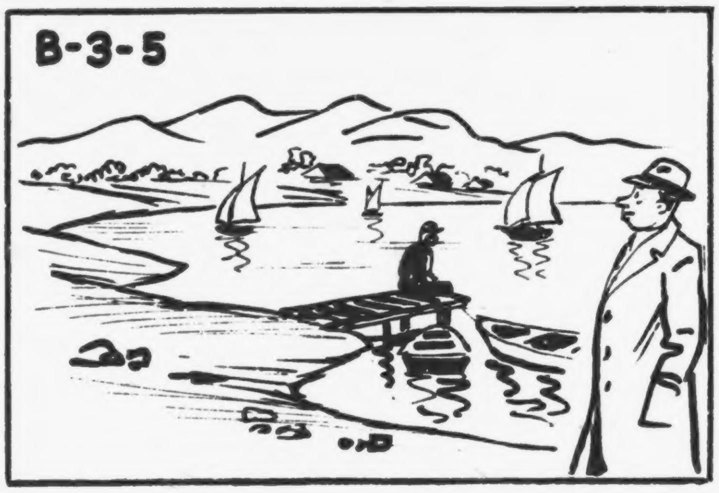

B-3-6

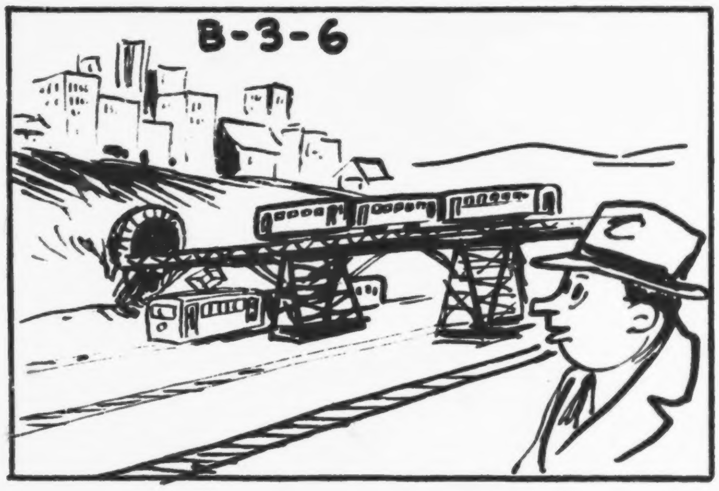

CVIČENÍ ČÍSLO 97.

PROCHÁZKA.

(Pan Novák byl ráno u soudu. Dopadlo to pro něho špatně. Rozsudek nad ním říkal, že "...obžalovaný je vinen, protože hrubou nedbalostí způsobil ublížení na těle..." atd. Ta paní, kterou pan Novák před měsícem porazil autem, byla v nemocnici jen dva dni, ale pan Novák jí musí zaplatit náhradu. Kromě toho byl odsouzen k odnětí svobody na jeden týden, ale to dostal podmíněně na rok. Je v moc špatné náladě. Jde proto na delší procházku.

B-3-0 Nejdřív jde do parku. Za vodotryskem stojí malý pomník, poprsí nějakého slavného muže na kamenném podstavci.

B-3-1 Hned za parkem je náměstí. Není moc frekventované. Uprostřed je jiný pomník. Na podstavci je socha nějakého slavného vojáka na koni. Okolo pomníku jsou řetězy.

B-3-2 Pan Novák jde dál. Už je někde na druhém konci města. Jsou tam úzké ulice se starými činžáky a skoro žádné obchody. Na kraji chodníků jsou plynové lampy. Pod jednou z nich stojí kolo.

B-3-3 Hned za městem je kopec. Je s něho pěkná vyhlídka. Vedou k ní schody. Pan Novák se opírá o zábradlí. Vidí před sebou celé město. Pod zábradlím je prudký svah do údolí. Vrcholky kopců na druhém konci města jsou hnědé, protože už dlouho nepršelo.

B-3-4 Pan Novák se na chvíli vrátil do města. Přišel na křižovatku v nové čtvrti. Ve středu křižovatky je otevřený kanál a okolo něho výstražná znamení. Jede tam zrovna tramvaj a nějaký vůz, který táhnou koně. Pan Novák dnes nesnáší dobře rámus, který dělají.

B-3-5 Vyšel zase z města ven, k jezeru, kde se dívá na loďky. Mají bílé plachty. Je tam taky malé přístaviště.

B-3-6 Teď se pan Novák dostal k viaduktu, přes který právě přejíždí nějaký vlak. Jede do tunelu. Viadukt je na pilířích. Mezi nimi jsou koleje. Pan Novák pokračuje v cestě podle trati.

Viz otázky na str. 71

VOCABULARY 97.

činžák, m. (gen. sg. -u) = apartment house
frekventovaný, -á, -é = busy (about streets, etc.)
jezero, n. (gen. sg. -a) = lake
kámen, m. (gen. sg. -e) = stone
  kamenný, -á, -é
kanál, m. (gen. sg. -u) = drain; sewer; canal; channel
kopec, m. (gen. sg. -pce) = hill
loď, f. (gen. sg. -e or -i) = ship, boat
  loďka, f. (gen. sg. -y) = small boat
náhrada, f. (gen. sg. -y) = compensation; replacement
nedbalost, f. (gen. sg. -i) = negligence
opírat se, dur. = to lean
  opřít se, pct.
pilíř, m. (gen. sg. -e) = pillar
plachta, f. (gen. sg. -y) = cloth; canvas; sail
podstavec, m. (gen. sg. -e) = stand, base
pomník, m. (gen. sg. -u) = monument
poprsí, n. (gen. sg. -í) = bust; bosom
přejíždět, dur. = to cross, drive across, over; to run over
  přejet, pct.
přístaviště, n. (gen. sg. -ě) = landing place
řetěz, m. (gen. sg. -u) = chain
schod, m. (gen. sg. -u) = stair
slavný, -á, -é = famous
socha, f. (gen. sg. -y) = statue
svah, m. (gen. sg. -u) = slope
tramvaj, f. (gen. sg. -e) = streetcar
ublížení na těle, n. = (bodily) injury
vodotrysk, m. (gen. sg. -u) = fountain
vrcholek, m. (gen. sg. -u) = top, summit
vyhlídka, f. (gen. sg. -y) = view; outlook
výstraha, f. (gen. sg. -y) = warning
  výstražný, -á, -é
zábradlí, n. (gen. sg. -í) = railing
způsobit, pct. = to cause
  působit, dur.

PHRASES AND IDIOMS

podmíněně (na rok, dva roky, atd.) = (1 year, 2 years, etc.) probation
Ta ulice je moc frekventovaná. = There's heavy traffic on that street.
odnětí, n. - taking away
odnětí svobody - deprivation of freedom (prison sentence)

GRAMATICKÝ ROZBOR 97.

INSTRUMENTAL OF PERSONAL PRONOUNS
INSTRUMENTÁL OSOBNÍCH ZÁJMEN

Pojďte se mnou!	Come with me!
On šel přede mnou.	He walked in front of me. He went ahead of me.
Já jsem šel za tebou.	I walked behind you.
Chce s tebou mluvit.	He wants to talk with you.
Mluvil jste s ním?	Did you talk with him?
Měl nůž a bránil se jím.	He had a knife and he defended himself with it.
Měl sekyru a bránil se jí.	He had a hatchet and he defended himself with it.
Pojďte s námi!	Come with us!
Co je s vámi?	What's the matter with you?
Šel jsem za nimi.	I walked behind them.

Před ním je mapa.	There's a map in front of him.
Má před sebou mapu.	He has a map in front of him.
To už je za mnou.	That is already behind me.
To už mám za sebou.	I have it behind me.

Já vás vezmu s sebou.	I'll take you with me.
Nemám s sebou peníze.	I don't have any money with me.
Nemám u sebe peníze.	I don't have any money on me.

PERSONAL PRONOUNS
Osobní zájmena

Declension
Skloňování nebo deklinace

			Un-emph.		Un-emph.		Un-emph.			Un-emph.
Sing.	1. nom.	já		ty		on		ona	ono	
	2. gen.	mne	mě	tebe	tě	jeho	ho	jí	jeho	ho
	3. dat.	mně	mi	tobě	ti	jemu	mu	jí	jemu	mu
	4. acc.	mne	mě	tebe	tě	jej jeho	ho	ji	je	
	5. voc.			ty						
	6. loc.	mně		tobě		něm		ní	něm	
	7. ins.	mnou		tebou		jím		jí	jím	

Pl.	1. nom	my	vy	oni	ony	ona
	2. gen.	nás	vás	jich		
	3. dat.	nám	vám	jim		
	4. acc.	nás	vás	je		
	5. voc.		vy			
	6. loc.	nás	vás	o nich		
	7. ins.	námi	vámi	jimi		

REFLEXIVE PRONOUN
Zvratné zájmeno.

		Un-emph.
2. gen.	sebe	
3. dat.	sobě	si
4. acc.	sebe	se
6. loc.	sobě	
7. ins.	sebou	

These forms of the reflexive pronoun are the same for all persons, singular or plural.

DIALOG 97.

(Pokračování z dialogu 96.)

PANÍ NOVÁKOVÁ SE DÁLE VYPTÁVÁ.

Nováková No, a jak ti to dopadlo u soudu?

Novák Ani se neptej. Moc se mnou nemluvili. Soudce mi řekl, že jsem vinen, protože jsem hrubou nedbalostí způsobil té paní ublížení na těle.

Nováková A jaký trest ti dali?

Novák Musím zaplatit nemocnici a náhradu.

Nováková Já jsem se bála, že tě odsoudí do vězení.

Novák Dostal jsem týden, ale jen podmíněně.

Nováková A proč jdeš domů tak pozdě?

Novák Nebylo mi moc dobře, a tak jsem šel na malou procházku.

Nováková Kam jsi šel?

Novák Nejdřív jsem chodil tím parkem, kde je ten vodotrysk.

Nováková To znám. Je tam takový malý pomník s poprsím nějakého slavného člověka na kamenném podstavci, že jo?

Novák Ani jsem si nevšiml... Potom jsem šel na náměstí...

Nováková Tam je taky nějaká socha. Okolo ní jsou řetězy...

Novák Jsou. A ten člověk sedí na koni. Ale to mě teď nezajímá.

Nováková Jedl jsi něco k obědu?

Novák Neměl jsem hlad. Šel jsem dál na druhý konec města. Tam jsou ještě staré úzké ulice s plynovými lampami. Všude jsou špinavé činžáky. Ani jeden už není mezi nimi slušný.

Nováková Ale odtamtud to není daleko na ten kopec s tou pěknou vyhlídkou, kam jsme chodili, než jsme se vzali. Pamatuješ?

Novák Pamatuju. Taky jsem tam byl. Jsou tam teď schody. Šel jsem po nich nahoru. Teď je podle nich zábradlí a kolem vrcholku taky.

Nováková To tam před dvaceti roky nebylo. Já si pamatuju, že jsem se bála, protože cesta byla úzká a pod ní byl prudký svah do údolí. Byls tam dlouho?

Novák Jen chvilku. Vrátil jsem se do města a šel jsem do nové čtvrti. Tam jsou ulice víc frekventované. Skoro jsem tam spadl do otevřeného kanálu. Nevšiml jsem si výstražného znamení, které bylo před ním.

Nováková Ten rámus od tramvají a od vozů není pro tvoje nervy. Měls jet hned domů.

Novák Potřeboval jsem být sám. Vyšel jsem zase z města, a ven k jezeru. Stál jsem tam pár minut u přístaviště a pozoroval jsem loďky s plachtami. To mi udělalo dobře.

Nováková Tam jsem s tebou ještě nebyla!

Novák No, a pak jsem se dostal k tomu viaduktu, který vede k tunelu.

Nováková Pod ním se jednou stalo velké neštěstí.

Novák To myslíš, jak ten vlak vjel do těch pilířů?

Nováková Ano, to. Tenkrát bylo asi dvacet mrtvých.

Novák A pak jsem šel podle trati domů.

Nováková Celou cestu?

Novák Jo, já ti to všecko řeknu, ale nejdřív mi dej hrnek kávy.

DOMÁCÍ CVIČENÍ 97.

Slovníček 98.

The police are looking for a man who took a motorcycle from the yard behind the store of Mr. Mareš.

A member of the Public Security Police followed him to the (na) outskirts of the city, but the unknown motorcyclist traveled so fast that he couldn't catch (up with) him.

When he approached the overpass over a railroad, he probably realised that the police were after him. He took the side road and disappeared.

According to a witness the man wore goggles and was traveling at high speed. The witness was going home along the shoulder of the road when he heard the sound of the motorcycle. The motorcyclist stopped and gave him a ride (svezl ho) on the back seat.

Near the station they ran over a cat who jumped from a telephone pole across the ditch and right in front of the driver. But the driver only cussed and never stopped.

He left him near the subway about seven P.M. -- The sun was just setting. The driver then continued down the hill at full speed.

Otázky k článku "Procházka"

Cvičení č. 97

1. Kde byl pan Novák ráno ?
2. Jak to pro něho dopadlo ?
3. Co způsobil hrubou nedbalostí ?
4. Jak dlouho byla ta paní v nemocnici ?
5. Co jí musí platit pan Novák ?
6. Na jak dlouho byl odsouzen do vězení ?
7. Dostal vězení podmíněně?
8. V jaké je náladě ?
9. Na jakou procházku jde ?
10. Je v parku pomník ?
11. Za čím je pomník ?
12. Je náměstí za parkem frekventované ?
13. Co je tam okolo pomníku ?
14. Jaké jsou ulice na druhém konci města ?
15. Jaké jsou tam činžáky ?
16. Co stojí pod jednou plynovou lampou ?
17. Jaká vyhlídka je s kopce za městem ?
18. O co se opírá pan Novák ?
19. Proč nejsou vrcholky kopců zelené ?
20. Vrátil se pan Novák do města ?
21. Co je ve středu křižovatky ?
22. Co je kolem kanálu ?
23. Dělá tramvaj rámus ?
24. Snáší pan Novák rámus ?
25. Na co se dívá u jezera ?
26. Jaké plachty mají loďky ?
27. Jaké je tam přístaviště ?
28. Přes co jede vlak ?
29. Do čeho jede vlak ?
30. Na čem je viadukt ?
31. Co je mezi pilíři ?
32. Jde pan Novák podle trati ?

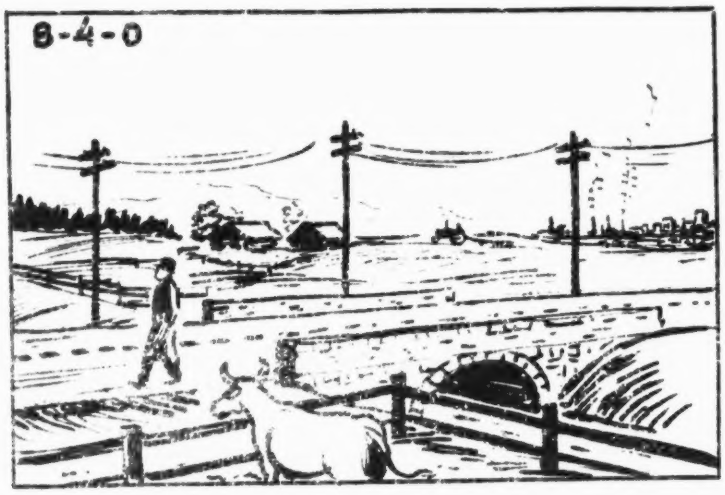
B-4-0

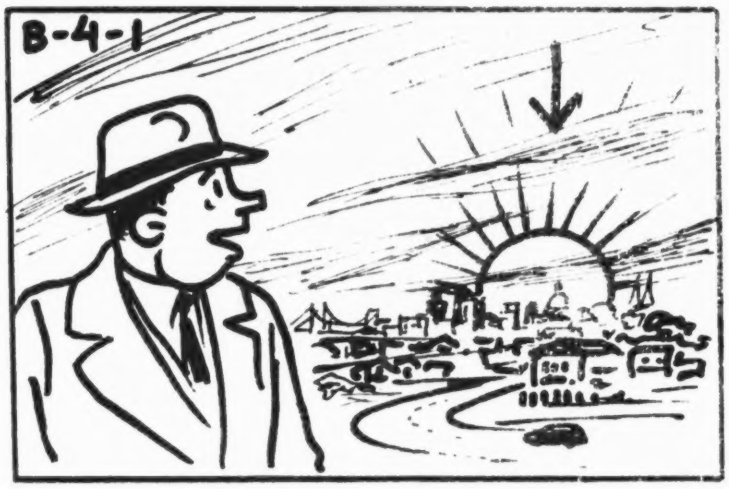
B-4-1

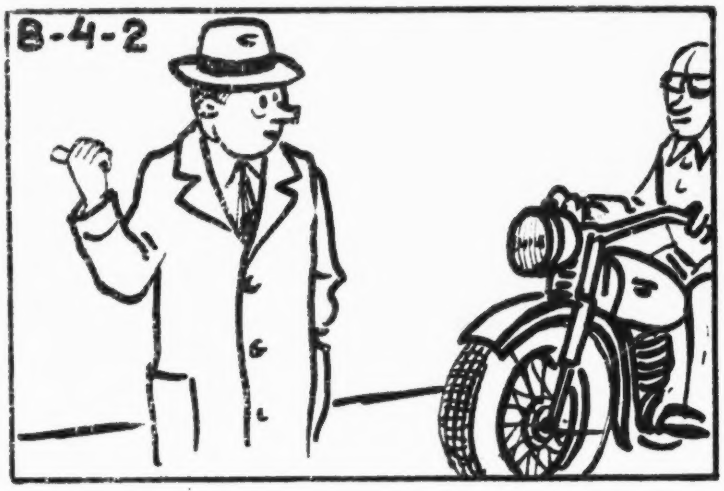
B-4-2

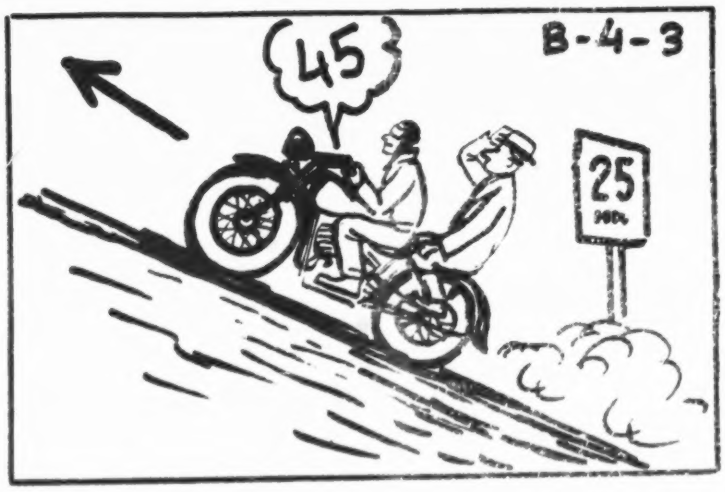
45
B-4-3
25

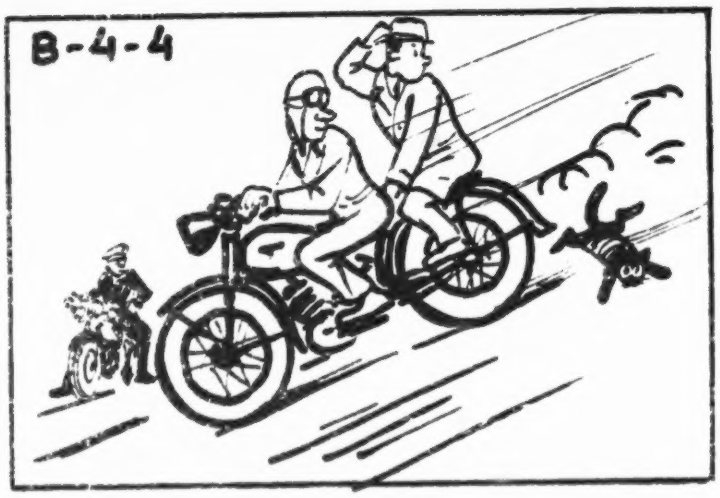
B-4-4

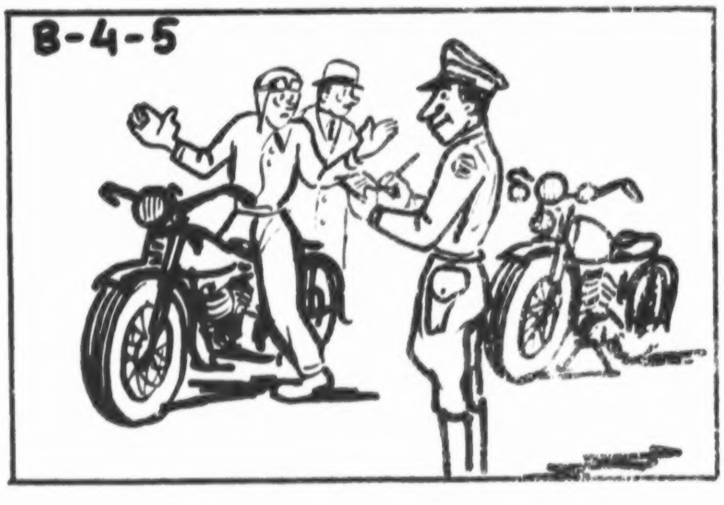
B-4-5

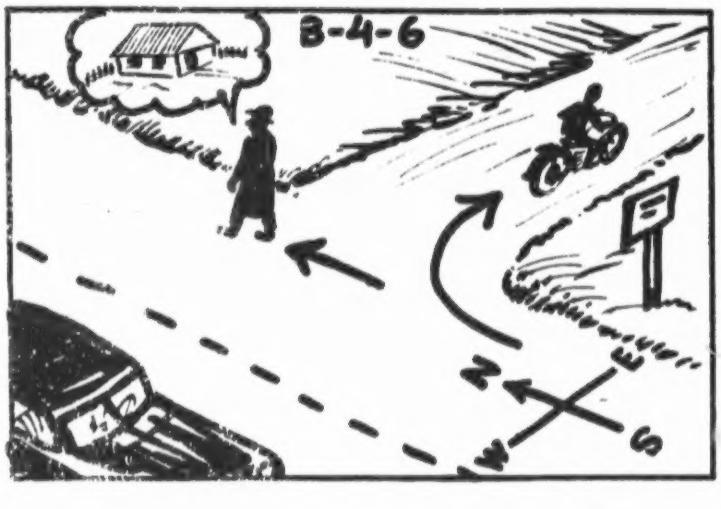
B-4-6
N
E
S
W

CVIČENÍ ČÍSLO 98.

POKUTA ZA RYCHLOU JÍZDU.

(Pan Novák pokračuje v procházce, hlavu plnou starostí. Snad si ani nevšiml, že už je za periférií města, v polích.)

B-4-0 Pan Novák jde a jde, ale správně se drží levé strany silnice. Jde po banketu (pankejtu) hned vedle příkopu. Po druhé straně silnice jsou telegrafní sloupy. Po jeho levé ruce je ohrada pro dobytek; u plotu stojí kráva (možná, že je to vůl). Očima sleduje pana Nováka, který právě přešel most přes potok.

B-4-1 Najednou si pan Novák uvědomil, že už je večer, a že ho bolí nohy. Slunce už zapadlo a k nejbližší stanici tramvaje je hodně daleko.

B-4-2 Z dálky bylo slyšet zvuk motocyklového motoru. Zvuk se přibližoval. Novák doufá, že motocyklista zastaví a sveze ho do města. Měl štěstí. Motocyklista ukázal na prázdný tandem, pan Novák si sedl a jeli.

B-4-3 Byl to silný motocykl a jeho řidič rád jezdil rychle. Museli nejdřív jet do kopce, kde byla dovolená rychlost jen 25 kilometrů za hodinu. Ale motocyklista klidně jel na plný plyn. Pan Novák si jednou rukou držel klobouk, druhou se pevně držel držadla. Taky mu padal do očí prach. Motocyklista na tom byl líp, protože měl ochranné brejle.

B-4-4 S kopce jeli ještě rychleji. Najednou z příkopu přímo před přední kolo motocyklu skočila černá kočka. Přejeli ji. Lidé říkají, že černá kočka nosí smůlu. Tentokrát měla smůlu i černá kočka i motocyklista: zastavil ho příslušník VB (Veřejné bezpečnosti).

B-4-5 Motocyklista jen tiše zaklel: "Zatracený život! Proč tady musel být?!" Věděl, že není v právu, že jel moc rychle, a nechal si dát pokutu za rychlou jízdu.

B-4-6 O kus dál motocyklista zahýbal do prava, na postranní cestu. Pan Novák mu poděkoval a šel dál pěšky. Už to neměl ke stanici daleko. Těšil se domů, kde na něho čeká žena s večeří a kde si konečně odpočine.

SLOVNÍČEK 98.

banket, m. (gen. sg. -u)	= (soft) shoulder (of a road); banquet
dobytek, m. (gen. sg. -a)	= livestock; cattle
dovolený, -á, -é	= permitted; allowed; legal
držadlo, n. (gen. sg. -a)	= handle
esenbák, m. (gen. sg. -a; slang)	= cop (policeman)
klít, dur. (kleju) zaklít, pct.	= to swear, curse
kočka, f. (gen. sg. -y)	= cat
kráva, f. (gen. sg. -y)	= cow
motocykl, m. (gen. sg. -u)	= motorcycle
motocyklista, m. (gen. sg. -y)	= motorcyclist
motocyklový, -á, -é	= motorcycle
ohrada, f. (gen. sg. -y)	= fence; enclosure; pen
ochranný, -á, -é	= protective
pankét, m. nebo pankejt, m. (gen.sg.-u), colloq.	= (soft) shoulder (of a road); banquet
periférie, f. (gen. sg. -e)	= periphery; outskirts of town
plot, m. (gen. sg. -u)	= fence
pokuta, f. (gen. sg. -y)	= fine (penalty)
postranní, -í, -í	= lateral, side
přejezd, m. (gen. sg. -u)	= crossing
podjezd, m. (gen. sg. -u)	= underpass
přibližovat se, dur. přiblížit se, pct.	= to approach; tp come near, close
příkop, m. (gen. sg. -u)	= ditch, trench
sledovat, dur.	= to follow
sloup, m. (gen. sg. -u)	= pole; column; pillar
tandem, m. (gen. sg. -u)	= back seat of a motorcycle
uvědomovat si, dur. uvědomit si, pct.	= to realize, become aware of
veřejný, -á, -é	= public (adj.)
zapadat, dur. zapadnout, pct.	= to sink behind (of sun: to set)
zvuk, m. (gen. sg. -u)	= sound

PUNCTUAL FORMS OF VERBS COVERED PREVIOUSLY:

durative	punctual	
odpočívat	odpočinout si	to rest

PHRASES AND IDIOMS

do kopce	=	uphill
s kopce	=	downhill
na plný plyn	=	at full speed
On je na tom líp.	=	He's better off.
ochranné brejle	=	goggles
Veřejná bezpečnost (VB)	=	Public Security Police (routine police duty and minor criminal offenses)
Dal mi pokutu.	=	He fined me.
rychlá jízda	=	speeding

CVIČENÍ ČÍSLO 98.

SPORTOVNÍ ZPRÁVA.

Pražské noviny měly jednoho dne tuto sportovní zprávu:

Sofie, 7. května (ČTK). - Naše národní mužstvo dnes porazilo národní mužstvo Bulharska 5:1. Kapitán bulharského mužstva Grigoriev po zápase řekl našemu zpravodaji: "Vaše mužstvo ukázalo nejlepší - opravdu nejlepší - fotbal, jaký kdy Sofie viděla."

Tady je tatáž zpráva ještě jednou, jak ji slyšel stenograf, když ji novinám telefonovali z Československé tiskové kanceláře:

Sofie ČÁRKA sedmého května DO ZÁVOREK ČTK ZAVŘÍT ZÁVORKY TEČKA Naše národní mužstvo dnes porazilo národní mužstvo Bulharska pět jedna TEČKA NOVÁ VĚTA Kapitán bulharského mužstva Grigoriev HLÁSKUJU GUSTAV RUDOLF IVAN GUSTAV OLDŘICH RUDOLF IVAN EMIL VÁCLAV po zápase řekl našemu zpravodaji DVOJTEČKA UVOZOVKY Vaše mužstvo ukázalo nejlepší POMLČKA opravdu nejlepší POMLČKA fotbal ČÁRKA jaký kdy Sofie viděla TEČKA ZAVŘÍT UVOZOVKY KONEC ZPRÁVY.

Sofie, f. (gen. -e) = Sophia
Bulharsko, n. (gen. -a) = Bulgaria
bulharský, -á, -é = Bulgarian
tatáž zpráva = the same news item

GRAMATICKÉ CVIČENÍ 98.

THE ALPHABET

ABECEDA

Due to the much more phonetic nature of Czech spelling, the necessity to spell out a word or name is much less frequent than in English.

It is, however, sometimes necessary to spell out the name of a person or place, especially a foreign name, and it is sometimes necessary to spell out words over the telephone or radio.

Jak se to píše?	= How do you spell it? (How is it written?)
Umím to vyslovit, ale nevím, jak se to píše.	=I know how to pronounce it, but I don't know how it is spelled.
Hláskujte to, prosím!	Spell it, please!
Jak se to vyslovuje?	How is it pronounced?

THE CZECH ALPHABET
ČESKÁ ABECEDA

LETTER PÍSMENO	NAME OF THE LETTER NÁZEV PÍSMENA
a	á
á	dlouhé á
b	bé
c	cé
č	čé
d	dé
ď	ďé
e	é
é	dlouhé é
ě	ijé
f	ef
g	gé
h	há
ch	chá
i	í
í	dlouhé í
j	jé
k	ká
l	el
m	em
n	en
ň	eň
o	ó
ó	dlouhé ó
p	pé
q	kvé
r	er
ř	eř
s	es
š	eš
t	té
ť	ťé
u	ú
ú	dlouhé ú
ů	kroužkované ů
v	vé
w	dvojité vé
x	iks
y	tvrdé ý (ypsilon)
ý	dlouhé tvrdé ý (ypsilon)
z	zet
ž	žet

HLÁSKOVACÍ TABULKA

a	á	jako	ADAM	Alpha
b	bé		BEDŘICH	Bravo
c	cé		CYRIL	Charlie
č	čé		ČENĚK	
d	dé		DAVID	Delta
e	é		EMIL	Echo
f	ef		FRANTIŠEK	Foxtrot
g	gé		GUSTAV	Golf
h	há		HELENA	Hotel
i	í		IVAN	India
j	jé		JAN	Juliet
k	ká		KAREL	Kilo
l	el		LUDVÍK	Lima
m	em		MARIE	Mike
n	en		NATAN	November

o	ó	jako	OLDŘICH	Oskar
p	pé		PAVEL	Papa
q	kvé		QUIDO	Quebec
r	er		RUDOLF	Romeo
ř	eř		ŘEHOŘ	
s	es		STANISLAV	Sierra
š	eš		ŠTĚPÁN	
t	té		TEREZA	Tango
u	ú		URŠULA	Uniform
v	vé		VÁCLAV	Victor
w	DVOJITÉ		VÉ	Whiskey
x	iks		XAVER or XANTIPA	X-Ray
y	YPSILON			Yankee
z	zet		ZEBRA	Zulu
ž	žet		ŽOFIE	

PUNCTUATION AND DIACRITICAL MARKS

ROZDĚLOVACÍ A ROZLIŠOVACÍ (DIAKRITICKÁ) ZNAMÉNKA.

,	čárka
.	tečka
:	dvojtečka
;	středník
—	pomlčka
?	otazník
!	vykřičník
( )	závorky (kulaté)
[ ]	závorky (hranaté)
» «	uvozovky
„ "	uvozovky („ dole; " nahoře)
-	spojovací čárka (česko-anglický) nebo spojovník
'	apostrof

ˇ	háček (č)	/	lomeno
´	čárka (á)	___	podtrženo
˚	kroužek (ů)		proloženě
		§	paragraf (section of a law or ordinance)

a, b, c, ... = malá písmena

A, B, C, ... = velká písmena

a = malé (krátké) á

B = velké bé

tiskací písmena = printed letters

kurzíva also spelled kursiva = italics

písmo = handwriting

znát jazyk slovem i písmem = to know how to read and write a language

rukopis = handwriting; manuscript

latinka = Roman letters

švabach = Gothic letters; German script

stránka = page

odstavec = paragraph

sloupec = column

věta = sentence

řádek, m. (gen. -u) = line (of writing)
  or: řádka, f. (gen. -y)
  číst mezi řádky = to read between the lines
  ob řádek = double spaced
  ob dva řádky = triple spaced

číslice (nebo cifra) (0,1,2,3,4,5,6,7,8.9) = numeral, figure (symbol for a number)

číslo (215, 5879) = number

počet	= number (in terms of indefinite quantity)
velký počet	= great number
letopočet	= date (year only)
a), b) ..... čti: za á, za bé	= a., b., ... (e.g., in marking paragraphs, enumerating)
1), 2), 3) ..... čti: za prvé, za druhé, za třetí	= 1., 2., 3., ... (same usage as above)
*	= hvězdička
*)	= refers to a footnote
(poznámka) pod čarou	= footnote

DIALOG 98.

(Pokračování dialogu 97.)

PANÍ NOVÁKOVÁ SE JEŠTĚ VYPTÁVÁ.

Nováková Tady je káva. Večeře bude hned.

Novák Teď mám teprve hlad. Celý den jsem neměl náladu myslet na jídlo.

Nováková Měla jsem být s tebou.

Novák Buď ráda, žes nebyla. Neměl jsem lehkou cestu. Ani jsem si nevšiml, že už jsem v polích za periférií. Přešel jsem silnici a šel jsem podle příkopu dál.

Nováková Držel ses levé strany?

Novák Šel jsem správně po levém pankejtu. Budu si teď dávat pozor, i když půjdu pěšky. Na pravé straně byly telegrafní sloupy a nalevo ohrada pro dobytek.

Nováková Měli tam krávy?

Novák Viděl jsem jen jednu. Stála u plotu a měla smutnější oči než já. Možná, že to byl vůl... Sledovala mě, dokud jsem nepřešel přejezd přes potok.

Nováková To už muselo být dost pozdě.

Novák Uvědomil jsem si, že už je večer, když jsem viděl zapadat slunce.

Nováková Jak jsi byl daleko od nejbližší stanice?

Novák Dost. Byl jsem rád, když jsem slyšel z dálky motocykl. Dal jsem tomu motocyklistovi znamení, on zastavil a svezl mě na tandemu pěkný kus cesty.

Nováková Jaký to byl stroj?

Novák Nevšiml jsem si, ale měl silný motor a jel moc rychle. Pořád na plný plyn. Držel jsem si jednou rukou klobouk a druhou jsem měl na držadle. On měl ochranné brejle, ale mně padal prach do očí.

Nováková Nemáš jezdit s cizím člověkem. Mohli jste někoho přejet.

Novák Taky, že jsme přejeli!

Nováková I pro pána krále!+)

Novák Jen černou kočku. Skočila před přední kolo.

+) Goodness gracious!

Nováková Černá kočka vždycky znamená smůlu.
Novák Taky už tomu věřím. Chytil nás příslušník VB a můj neznámý řidič dostal pokutu za rychlou jízdu.

Nováková Ptal se tě na jméno?
Novák Musel jsem mu jako svědek dát jméno i adresu.

Nováková Jestli zase půjdeš k soudu, půjdu s tebou.
Novák Uvidíme. Ten motocyklista zahnul potom na postranní cestu. Poděkoval jsem mu a šel jsem dál pěšky. Už to nebylo daleko. Jsem rád, že máme ten den za sebou.

Nováková Teď si odpočineš a ráno ti bude dobře.

DOMÁCÍ CVIČENÍ 98.

Slovníček z lekce 99.

Last summer I went on my leave to a little village in the mountains. I needed the rest badly, and I saved money for it the whole year.

When I arrived at the station I went down to the platform and bought a ticket and something to read at the newsstand. Everywhere there were big crowds, because our train was going north to the big harbor, from which the transoceanic steamers leave for America.

Often I felt like going there too, but always I had to forget about it. I never had enough money.

In my little attic room I often imagined how wonderful it

would be to stand on the deck[+]) with my arms folded and have all the little things which make life interesting...

In the meantime my train arrived and without much delay I started my trip. I put my new lightweight leather suitcase on the rack and sat down by the window. Along the railroad track I looked at the watchmen as they stood in the doorway of their little red houses and performed their usual routine: they closed and opened the gates, waved to the engineer and then went about their other duties... It was good just to watch and do nothing for a change. Almost like on a ship...

[+]) paluba, f. (gen. sg. -y) = deck

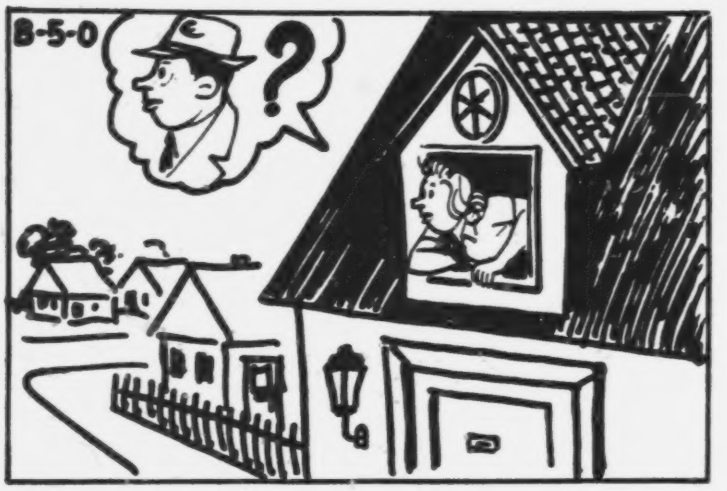

B-5-0

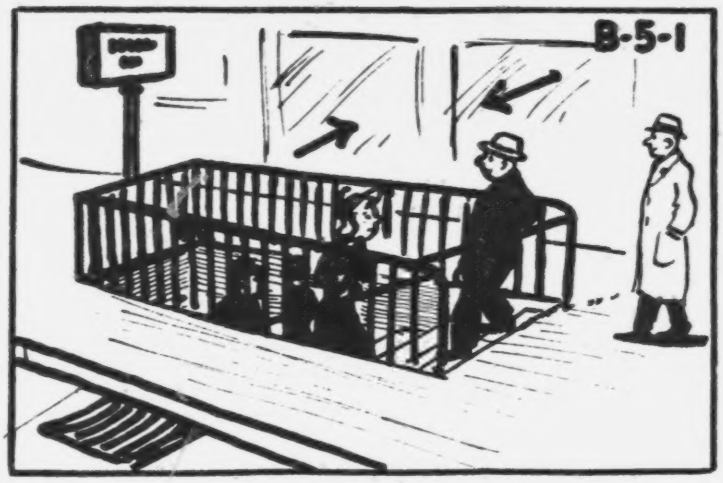

B-5-1

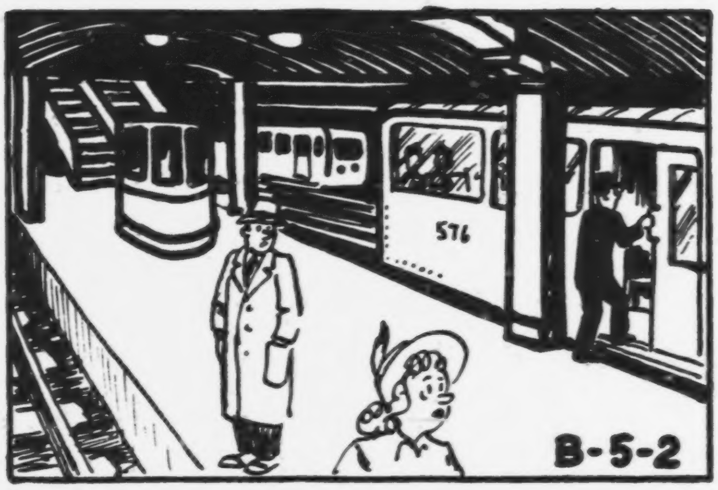

B-5-2

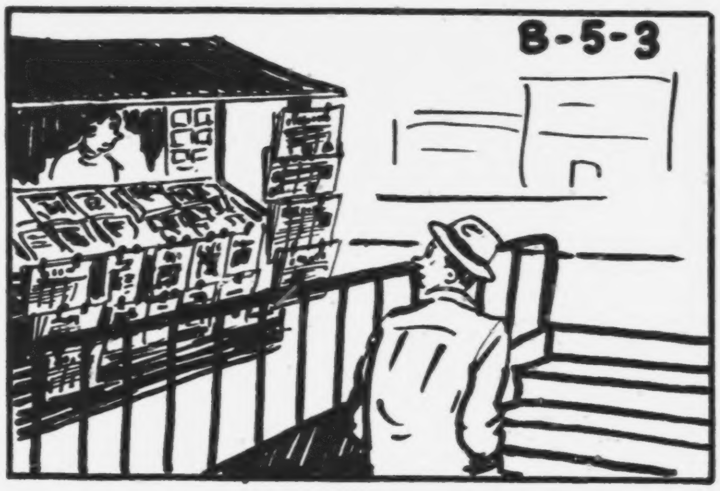

B-5-3

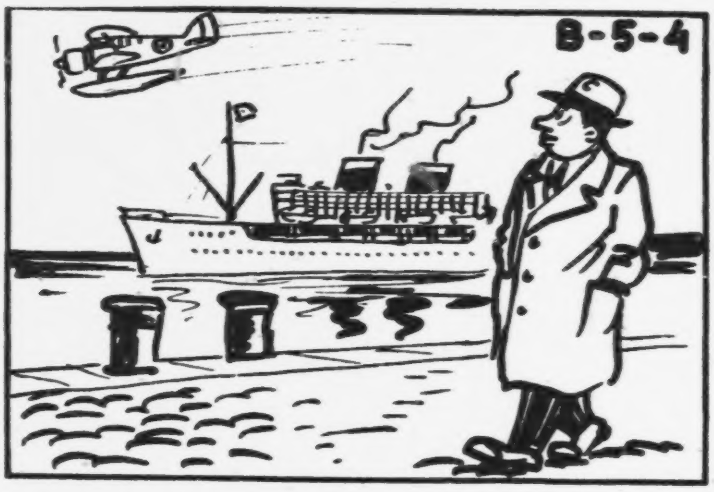

B-5-4

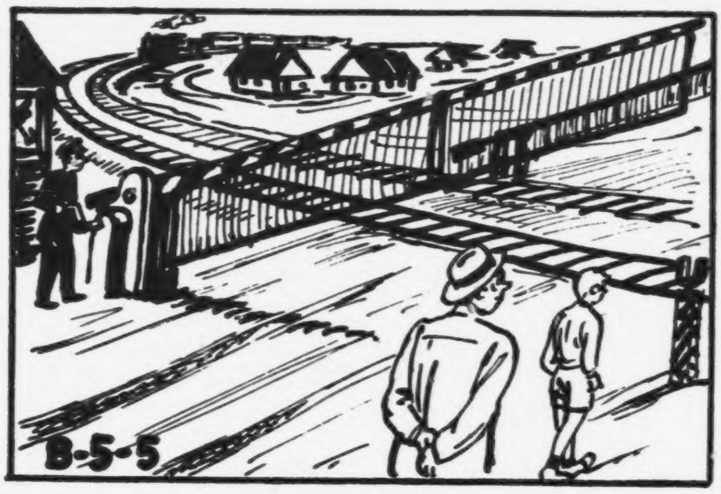

B-5-5

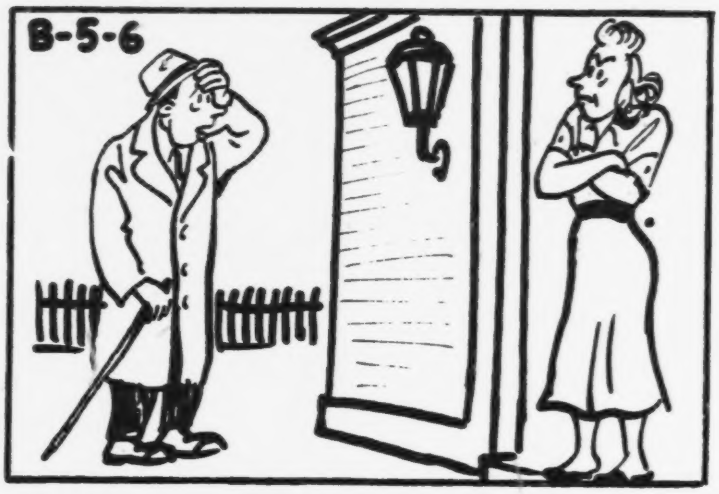

B-5-6

8

CVIČENÍ ČÍSLO 99.

ZÁKLADNÍ SITUACE B-5.

POZDNÍ NÁVRAT DOMŮ.

B-5-0 Paní Nováková je plná starostí. Dívá se z podkrovního okna a myslí si: "Už by tady ten můj mohl být. Nedovedu si představit, co by ho tak dlouho zdrželo. U soudu přece musel být hotov už dopoledne. Snad by si ho tam pro takovou maličkost nenechali..."

B-5-1 Pan Novák zatím došel ke stanici podzemní dráhy, odkud právě vycházelo několik cestujících. Sešel po schodech
B-5-2 na perón a s rukama v kapsách čekal na svůj vlak. Byl na nástupišti skoro sám. Ráno kolem osmé nebo večer kolem páté by to bylo horší, protože v tu dobu lidé jezdí do práce a z práce, a je veliký nával.

B-5-3 Cesta netrvala dlouho. Pan Novák vystoupil na své stanici. Rád by si koupil u novinového stánku něco ke čtení, ale uvědomuje si, že teď bude muset šetřit i na novinách, jinak by nemohl zaplatit pokutu, kterou mu u soudu uložili.

B-5-4 Když šel kolem přístavu, měl velkou chuť si sednout na přístavní hráz a pozorovat zaoceánské parníky a hydroplány, protože chtěl přijít na jiné myšlenky. Ale rozmyslil si to. Věděl, že by měl doma jen nepříjemnosti, kdyby se zdržel ještě déle.

B-5-5 Těsně před domovem měl ještě jednou smůlu. Hlídač mu, jako by naschvál, zavřel šraňky přímo před nosem. Ale to bylo poslední zdržení.

B-5-6 Paní Nováková čekala na prahu se založenýma rukama a
vypadala, jako že se zlobí.
Nechtěl bych být v jeho kůži.

SLOVNÍČEK 99.

podkrovní, adj.	=	attic
představovat si něco, dur.	=	to imagine something
představit si něco, pct.	=	to imagine something
maličkost, -i, f.	=	a trifle; a little thing
dojít, pct.	=	to arrive at
docházet, dur.	=	to arrive at
zdržet (se), pct.	=	to delay, to keep (back)
zdržovat (se), dur.	=	to delay, to keep (back)
podzemní, adj.	=	underground
sejít, pct.	=	to go down
scházet, dur.	=	to go down
perón, -u, m.	=	(station) platform
nával, -u, m.	=	big crowd
stánek, -nku, m.	=	stand, booth
novinový stánek	=	newsstand
čtení, -í, n.	=	reading
šetřit (na něčem)	=	to save (on something)
podzemní dráha	=	subway

nástupiště, n.	=	(station) platform
ukládat, dur.	=	to impose, to assign; to deposit
uložit, pct		
uložit pokutu	=	to fine
přístav, -u, m.	=	harbor
přístavní, adj.	=	harbor
chuť, -i, f.	=	taste
hráz, -e, f.	=	dam; dike; pier
zaoceánský, adj.	=	transoceanic
parník, -u, m.	=	steamship
rozmyslit si něco, pct.	=	to think over; to ponder; to make up one's mind; to change one's mind
rozmýšlet se, dur.	=	to think over; to ponder; to make up one's mind;
rozmyslet si něco	=	to change one's mind
těsně, adv.	=	tightly; closely; right next to
hlídač, m.	=	watchman
šraňky, -ů, m. pl.	=	gate (at a railroad crossing)
zdržení, n.	=	delay
práh, prahu, m.	=	threshold
založený, adj.	=	folded
kůže, -e, f.	=	skin; leather

IDIOMY 99.

ten můj (coll.)	=	my man
mám chuť na něco	=	I feel like having (doing) something
mám chuť si sednout	=	I feel like sitting down

OTÁZKY K ZÁKLADNÍ SITUACI B-5.

1. Má paní Nováková mnoho starostí?
2. Odkud se dívá paní Nováková?
3. Co si myslí?
4. Kde je pan Novák?
5. Myslí si paní Nováková, že její muž musí být u soudu už hotov?
6. Doufá paní Nováková, že si ho tam nenechají?
7. Kam zatím došel pan Novák?
8. Odkud vycházeli cestující?
9. Kam sešel pan Novák?
10. Kde čekal na svůj vlak?
11. Bylo na nástupišti mnoho lidí?
12. Kdy je na nástupišti největší nával?
13. Proč?
14. Kam jezdí lidé ráno a večer?
15. Kde vystoupil pan Novák z vlaku?
16. Co by si rád koupil?
17. Kde si chce pan Novák koupit něco ke čtení?
18. Co si uvědomuje?
19. Musí hodně šetřit?

20. Proč?

21. Dostal pan Novák u soudu pokutu?

22. Bude ji musit zaplatit?

23. Kolem čeho šel pan Novák?

24. Co chtěl udělat?

25. Co chtěl pozorovat?

26. Co bylo v přístavu?

27. Proč chtěl pan Novák pozorovat hydroplány
a zaoceánské parníky?

28. Zůstal pan Novák v přístavu?

29. Proč ne?

30. Měl by pan Novák doma nepříjemnosti,
kdyby se zdržel ještě déle?

31. Měl pan Novák ještě nějaké zdržení na
cestě domů?

32. Proč měl zdržení?

33. Co udělal hlídač?

34. Co zavřel hlídač panu Novákovi zrovna
před nosem?

35. Bylo to poslední zdržení?

36. A co dělala paní Nováková?

37. Kde čekala paní Nováková na svého muže?

38. Čekala na svého muže trpělivě nebo se moc
zlobila?

39. Chtěl byste být v jeho kůži?

GRAMATICKÝ ROZBOR 99.

THE CONDITIONAL MOOD

KONDICIONÁL.

The conditional is similar to the English subjunctive or to some verb constructions with "would, should," etc.

It expresses condition (unreal, contrary to fact)
admission
wish
order, request, advice
etc.

The conditional consists of the verb L-base and the particles bych, bys, by, bychom, byste, by.

The particles are always unstressed. Therefore it is the same as the particles "jsem, jsi, jsme, jste" of the past tense and, like unstressed personal pronouns "mi, ti, si, mě, tě, ho, se," they are never used at the beginning of a sentence or after "a" or "ale".

PRESENT CONDITIONAL

I´d buy		it	if I had		money.
Koupil	bych	to,	kdybych	měl	peníze.
Koupil	bys	to,	kdybys	měl	peníze.
Koupil	by	to,	kdyby	měl	peníze.
Koupili	bychom	to,	kdybychom	měli	peníze.
Koupili	byste	to,	kdybyste	měli	peníze.
Koupili	by	to,	kdyby	měli	peníze.

As in the past tense, the L-base agrees in gender and in number with its subject:

Ona by to koupila. = She´d buy it.
Ty ženy by to koupily. = Those women would buy it.

In the second person singular of reflexive verbs the contractions ses, sis, are used:

bál by ses (NOT: bys se) = you´d be afraid
koupil by sis (NOT: bys si) = you´d buy yourself

USAGE OF CONDITIONAL

CONDITION, UNREAL,
CONTRARY TO FACT **KDYBYCH - IF**

Kdybych byl vámi, šel bych k lékaři. = If I were you, I'd go to see a doctor.

Kdybych nebyl tady, byl bych doma a spal bych. = If I weren't here, I'd be at home sleeping.

On by to udělal, kdyby měl čas. = He would do it if he had time.

Kdybychom to sami neviděli, nevěřili bychom tomu. = If we hadn't seen it ourselves, we wouldn't believe it.

Přišel byste, kdybyste mohl? = Would you come if you could?

UNREAL CONDITION can also be expressed by the

infinitive:

Já být vámi, šel bych k lékaři. = If I were you, I'd go to see a doctor.

Já mít peníze, koupil bych to. = If I had money, I'd buy it.

Nebýt nás, musili by to dělat sami. = If it weren't for us, they'd have to do it all by themselves.

CONCESSION

Budu tam, *i kdyby* pršelo. = I'll be there *even if* it should rain.

Udělám to, *třebaže* bych nemusel (nebo: třebaže nemusím). = I'll do it although I wouldn't have to (or: although I don't have to).

WISH

Kdyby to jen aspoň byla pravda! = If it only were true!

Kdyby už byl konec! = If it only were all over!

In literary style, in such cases, "kéž" with the conditional is sometimes used:

Kéž by to byla pravda! = If it only were true!

Pil bych. = I feel like drinking.

Spal bych. = I feel like sleeping.

Šel bych s vámi, ale nemohu. = I'd go with you, but I can't.

POLITE REQUEST

Mohl byste mi říct...? = Could you tell me...?

Chtěl byste tohle? = Would you like this?

Směl bych vás obtěžovat? = Excuse me, please. (May I disturb you?)

Prosím vás, podal byste mi sůl? = Pass the salt, please. (Would you pass me the salt, please?)

Podal byste mi to? = Would you hand it to me, please?

Byl byste tak laskav, a ukázal mně, kde je...? = Would you be so kind and show me where is...?

EMOTIONAL COLORING

To byste měl vědět! = You should know that!

To bych vám neradil. = I wouldn´t advise you that.

Kdopak by se o to staral! = Who would bother about it!

O tom bych nepochyboval. = I wouldn´t doubt that.

Já bych mu nevěřil. = I wouldn´t trust him.

Nešel byste tam? = Wouldn´t you go there?

COMPARISON

Dělá, jako by nerozuměl. = He pretends not to understand.

Nedělejte, jako byste to nevěděl. = Don´t act as if you didn´t know it.

TRANSLATE:

Mr. Sedláček: If you'd ask me how I am today, I'd have to tell you I've had a pain in my chest for quite some time now.

Mr. Dvořák: If I were you, I'd go to see the doctor.

Mr. Sedláček: You're right, but I don't have the money. If I had the money for the doctor, you may be sure that I'd go to him.

Mr. Dvořák: I still think that you should go to him even if you had to borrow the money.

Mr. Sedláček: I know that I should. Perhaps Mr. Vodička would lend me the money. What do you think? Should I ask him?

Mr. Dvořák: Yes, but I would do it right away because he is leaving tomorrow and will be gone for two weeks. You know his number and if you give him a ring (phone him) right now, you might still catch him in his office. It's almost five o'clock, but you could call from that little store across the street.

Mr. Sedláček: All right. Wouldn't you like to come along (with me)?

Mr. Dvořák: OK, let's go.

DIALOG 99.

(POKRAČOVÁNÍ.)

PANÍ NOVÁKOVÁ JE JEŠTĚ ZVĚDAVÁ.

(Pan Novák si už odpočinul, snědl večeři a vypil kávu.)

Nováková Už se cítíš líp?
Novák Děkuju, ano. Ale spal bych.

Nováková Půjdeme spát brzy. Jinak by tě zas ráno bolela hlava... Byla jsem taky celý den plná starostí. Bála jsem se, že si tě tam nechají.
Novák To by přece nemohli. Pro takové maličkosti lidi nezavírají.

Nováková Přijel jsi podzemní drahou?
Novák Ano. Autobusem by to trvalo moc dlouho. To bych tady ještě nebyl.

Nováková Byl veliký nával?
Novák Už ne. Bylo po páté a byl jsem na peróně skoro sám. V pět by to bylo horší.

Nováková Koupil jsi noviny?
Novák Myslel jsem na to, když jsem šel okolo novinového stánku, ale pak jsem si to rozmyslel.

Nováková Proč? Ráda bych měla něco ke čtení a ty knihy, které tady máme, už všechny znám.
Novák Šel bych něco koupit, ale budeme teď muset šetřit na tu pokutu, kterou mi ráno u soudu dali.

Nováková Takhle bys neměl mluvit. Pro těch pár korun si přece nebudeme kazit náladu a život.
Novák Máš pravdu, ale na něčem bychom snad přece měli začít šetřit.

Nováková Ale ne na takových maličkostech, jako jsou noviny.
Novák Těšil jsem se, že letos pojedeme na dovolenou.

Nováková Já bych měla chuť jet někam do hor.
Novák Když jsem šel okolo přístavu a viděl jsem odjíždět zaoceánské parníky, dostal jsem nápad... Neměli bychom letos zůstat doma, šetřit, a jet až za rok, ale někam hodně daleko?

Nováková No, to není špatná myšlenka. Jen jestli by to nebylo moc drahé.

Novák Kdybys začala už teď hledat nějakou práci, mohli bychom mít příští rok peněz dost.

Nováková Těsně před tím, než jsi přišel, telefonovala paní Malá, jestli bych nechtěla s ní chodit prodávat nějakou látku po domech...

Novák To je žena toho hlídače, co vždycky stojí u těch šraňků?

Nováková Ano. Já bych šla ráda, ale bojím se, že bych musela dělat všechnu práci sama a ona by se na mě jen dívala se založenýma rukama.

Novák To by asi tak dopadlo. Já ji taky nemám moc rád. Ona není na práci. Ona stojí celé dni na prahu a jen povídá... Radši hledej něco jiného.

OTÁZKY K DIALOGU 99.

1. Jak se cítí pan Novák?
2. Chtěl by pan Novák spát?
3. Půjdou pan Novák a paní Nováková brzo spát?
4. Proč půjdou brzo spát?
5. Měla paní Nováková celý den plnou hlavu starostí?
6. Proč se bála paní Nováková?
7. Mohli zavřít pana Nováka pro takovou maličkost?
8. Čím přijel pan Novák domů?
9. Proč nepřijel autobusem?
10. Byl by pan Novák už doma, kdyby jel autobusem?
11. Je jízda podzemní drahou rychlejší než autobusem?
12. Čekalo na nástupišti podzemní dráhy mnoho lidí?
13. Proč ne?
14. Zapomněl pan Novák koupit noviny?
15. Kde je chtěl koupit?
16. Kdy byl pan Novák u soudu?
17. Co tam uložili panu Novákovi?
18. Uložili panu Novákovi vysokou pokutu?

19. Proč pan Novák nekoupil noviny?

20. Zná paní Nováková všechny knihy, které mají doma?

21. Chtěla by něco nového ke čtení?

22. Proč budou muset šetřit?

23. Co si nebude paní Nováková kazit pro pár korun pokuty?

24. Chce pan Novák začít šetřit i na maličkostech?

25. Souhlasí s tím paní Nováková?

26. Na co se těšil pan Novák?

27. Kdy chtěli jet na dovolenou?

28. Kam by chtěla jet paní Nováková na dovolenou?

29. Kudy šel pan Novák, když se vracel domů?

30. Co viděl v přístavu?

31. Jaký nápad dostal pan Novák, když viděl odjíždět zaoceánské parníky a hydroplány?

32. Myslí paní Nováková, že to je dobrý nápad?

33. Mohli už mít dost peněz, kdyby paní Nováková měla nějakou práci?

34. Kdy telefonovala paní Malá paní Novákové?

35. Co chtěla paní Malá?

36. Co chce prodávat s paní Novákovou?

37. Kde chce prodávat ty látky?

38. Kdo je paní Malá?

39. Šla by paní Nováková ráda pomáhat paní Malé?

40. Proč se bojí?

41. Myslí paní Nováková, že by musela dělat všechnu práci sama?

42. A co by dělala paní Malá?

43. Souhlasí pan Novák se svou ženou?

44. Má pan Novák dobré mínění o paní Malé?

45. Je paní Malá na nějakou práci?

46. Co dělá paní Malá celý den?

DOMÁCÍ CVIČENÍ 99.

Napište, jak pan Novák šel do města k soudu a co potom dělal.

(Describe how Mr. Novák went to town to the court and what he did afterwards.)

CVIČENÍ ČÍSLO 100.

VÝSLECH SVĚDKA.
TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ.

I = Vyslýchající+)
II = Vyslýchaný

I How did you get to town this morning?
II Přijel jsem trolejbusem.

I What time did you leave home?
II Několik minut před osmou, ale trolejbus mi ujel před nosem a musel jsem čekat půl hodiny na další.

I Were there any other passengers on the bus besides you?
II Ne, byl jsem tam sám. Seděl jsem na zadním sedadle.

I Where and at what time did you get off the bus?
II Vystoupil jsem na křižovatce před tím obchodem s pánskou a dámskou konfekcí...

I You mean the one next to the camera shop?
II Ano, tam. Bylo asi osm minut před devátou.

I How did you manage to be at the courthouse by 9?
II Vzal jsem si taxíka.

I Did you speak to anyone?
II Ptal jsem se dopravního strážníka, kde je stanoviště autodrožek.

I Where did you go from the courthouse?
II Procházel jsem se chvíli parkem, protože mě bolela hlava. Pak jsem šel městem na druhou stranu a nahoru na kopec, kde je ta vyhlídka se zábradlím.

+) vyslýchající, -ího, m. = interrogating officer; interrogator

vyslýchaný, -ého, m. = interrogated person

I What streets did you take?
II Už si nepamatuju. Šel jsem postranními ulicemi, kde nebylo tak živo.

I How long did you stay on the hill?
II Řekl bych, že asi půl hodiny.

I Could you tell me the exact time?
II To bych nemohl. Nemám hodinky.

I On your way back, did you stop anywhere?
II Chvíli jsem stál u jezera před přístavištěm, ale pak jsem šel podle trati až za město.

I Where did you meet that motorcyclist?
II Blízko té ohrady pro dobytek, za betonovým můstkem.

I Had you seen the man before?
II Myslím, že ne. On měl ochranné brejle na očích. Neviděl jsem mu dobře do obličeje.

I Would you recognize him again?
II Ne podle obličeje. Možná, kdybych slyšel jeho hlas.

I What did he talk about?
II On moc nemluvil. Teprve když nás chytil ten strážník,tak začal nadávat.

I Where did you leave him?
II Kousek před stanicí podzemní dráhy. On zahnul na postranní silnici k východu.

I What train did you catch?
II Nevím,kolik bylo hodin, ale pamatuju si, že už bylo po západu slunce. Když jsem sešel na perón, vlak právě odjížděl. Všiml jsem si, že na jednom vagónu bylo číslo 576.

I Did you go directly home after you got off the train at your station?
II Šel jsem nejkratší cestou po přístavní hrázi. Právě tam odjížděl nějaký zaoceánský parník.

I Was the newsstand at the station still open?
II Ano, myslel jsem, že bych měl koupit ženě něco ke čtení, ale pak jsem si to rozmyslel.

I What time did you get home?
II Mohlo být asi deset minut po deváté. Bydlím jen asi pět minut

od trati a hlídač právě zavíral šraňky pro ten vlak, který tam projíždí (goes through) v devět. Pak jsem čekal ještě asi tři nebo čtyři minuty, než je zase otevřel.

ČTENÍ ČÍSLO 100.

PAN NOVÁK A ZLODĚJ.

Pan Novák měl od rána smůlu. Měl být v devět hodin ve městě u soudu. Vstal pozdě a trolejbus mu ujel před nosem. Nadarmo mával a volal na řidiče. Trolejbus zahnul za roh a byl pryč. Pan Novák musel pak čekat až do čtvrt na devět na další.

Přijel do města těsně před devátou a věděl, že kdyby šel pěšky, přišel by pozdě. Proto si vzal na křižovatce taxíka.

U soudu mu uložili pokutu za to, že asi před měsícem způsobil hrubou nedbalostí jedné paní ublížení na těle. Mimo to musí zaplatit účty za nemocnici a náhradu. Taky mu dali týden odnětí svobody, ale jen podmíněně.

Panu Novákovi nebylo moc dobře a místo domů šel na procházku městem. Procházel se postranními ulicemi, okolo jezera a na mnoha jiných místech, která si už nepamatuje.

K večeru se dostal za město a tam zastavil nějakého neznámého motocyklistu, který ho svezl kus cesty na tandemu. Na silnici přejeli kočku a později je chytil příslušník VB pro rychlou jízdu.

Ten motocyklista byl nějaký darebák, který ten motocykl ukradl+) ve městě.

Když pan Novák přišel konečně domů a těšil se, že si odpočine, přišla policie a vzala ho zase do města k novému výslechu. Asi měli podezření, že měl v té krádeži prsty.

Co byste dělal vy, kdyby se taková věc stala vám?

+) ukrást, pct. = to steal

zloděj, -e, m. = thief

OTÁZKY K TEXTU:

1. Kdo měl dnes od rána smůlu?
2. V kolik měl pan Novák být ve městě?
3. Proč musel být ve městě?
4. Vstal pan Novák včas?
5. Přišel pan Novák včas k trolejbusu?
6. Mával pan Novák na řidiče?
7. Proč nezastavil ten řidič?
8. Kam zahnul trolejbus?
9. Jak dlouho to trvalo, než přijel další?
10. Kdy přijel pan Novák do města?
11. Byl by přišel pozdě?
12. Co musel proto udělat?
13. Kde chytil taxík?
14. Za co dostal u soudu pokutu?
15. Čím způsobil pan Novák to neštěstí?
16. Koho porazil autem?
17. Dostal pan Novák ještě nějaký jiný trest? Jaký?
18. Dostal pan Novák taky trest vězení?
19. Proč nezůstal pan Novák ve vězení?
20. Jak mu bylo, když byl u soudu hotov?
21. Šel domů?
22. Kam šel?

23. Kudy se procházel?

24. Pamatuje si všechna místa, kudy chodil?

25. Kdy se dostal za město?

26. Koho tam zastavil?

27. Svezl ho ten motocyklista kus cesty?

28. Znal ho pan Novák?

29. Co se stalo na silnici?

30. Proč je zastavil příslušník VB?

31. Jaký člověk byl ten motocyklista?

32. Kde ukradl ten motocykl?

33. Věděl pan Novák, že ten motocykl ukradl?

34. Co se stalo, když pan Novák přišel konečně domů?

35. Kam odvedla policie pana Nováka?

36. Proč ho odvedli k výslechu?

37. Myslíte, že pan Novák měl v té krádeži prsty?

38. Co byste dělal, kdyby se to stalo vám?

DOMÁCÍ CVIČENÍ 100.

Slovníček z lekce 101.

We like to sleep late on Sundays. We keep the blinds down so that the sun won't wake us up. Toward noon I take my new sport car out of the garage and if we have no guests, I go for a ride (vyjet si, pct.) in the country.

Our house is a two-story building, old, but very comfortable (pohodlný, -á, -é).

We seldom invite any guests because we have three children and some people don't like children.

Last week two old friends dropped in. They hadn't called and we weren't expecting them. My wife was shocked when she saw them coming through the gate. But as good hosts should, we welcomed them at the door, smiled, shook hands with them and invited them inside.

My wife said that Milena looked well and that she had a very becoming hat. (I didn't agree.)

They sat down on the sofa. I got the drinks and my wife called the two oldest children. They came running at once. They're on vacation and have nothing to do. They probably thought that the guests had brought something good to eat.

The boy is ten years old and the girl is a year younger, but nobody believes that they are brother and sister. He's blond and she's brunette. I'll tell you more about them later.

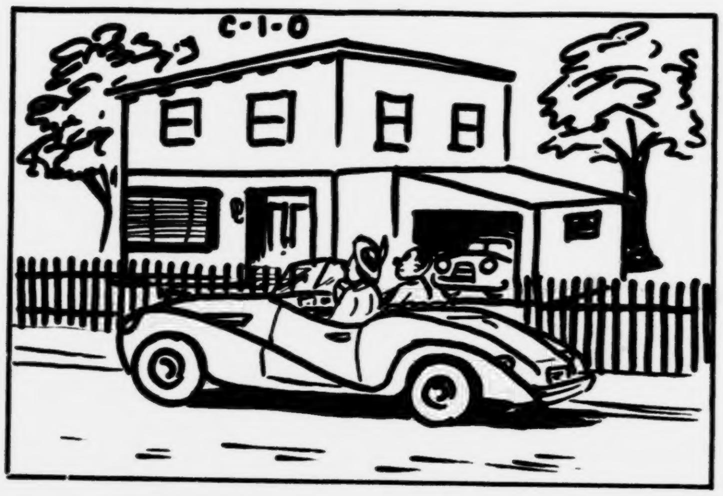
C-1-0

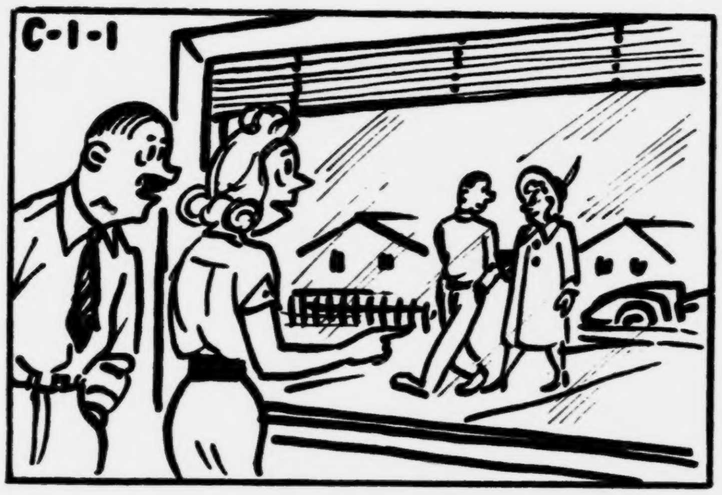
C-1-1

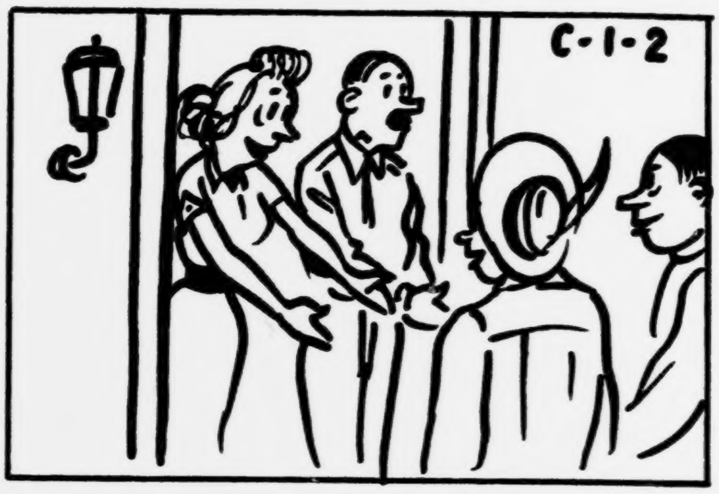
C-1-2

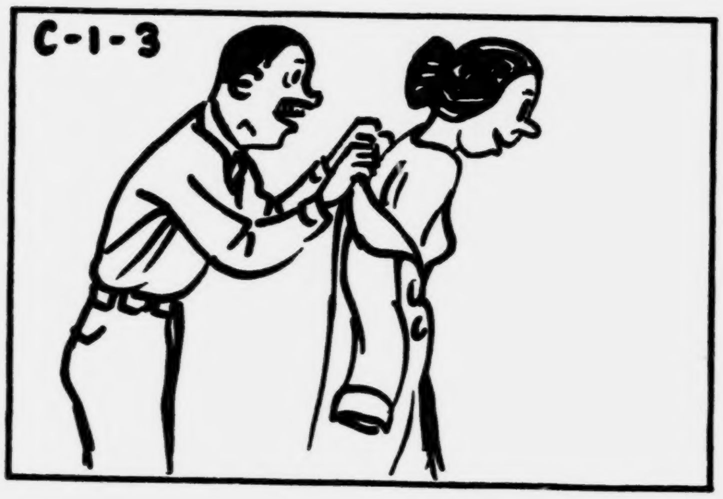
C-1-3

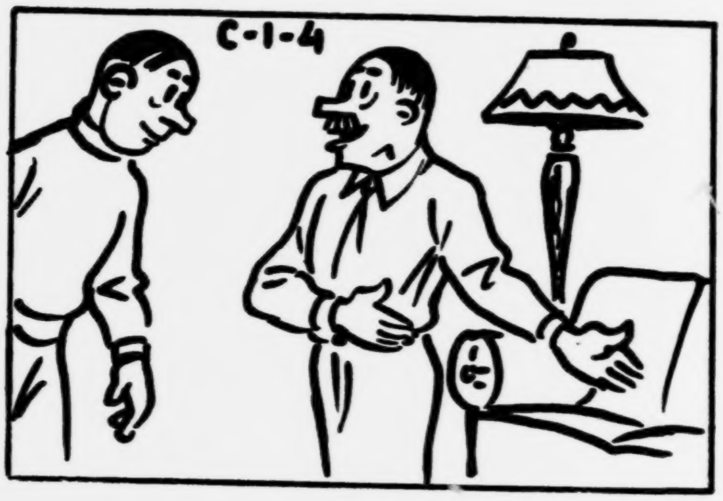
C-1-4

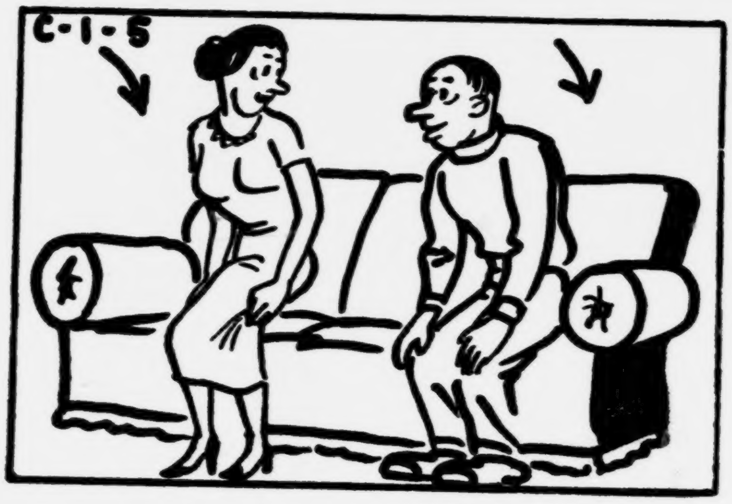
C-1-5

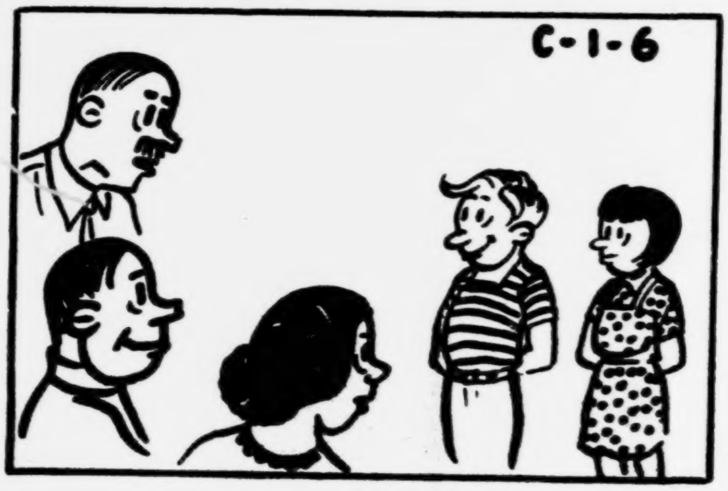
C-1-6

CVIČENÍ ČÍSLO 101.

ZÁKLADNÍ SITUACE C-1.

PŘIJELI HOSTI.

C-1-0 Před plotem u domu pana Majera zastavilo otevřené sportovní auto. Seděl v něm nějaký pán a dáma. U Majerů měli stažené rolety, jako by ještě spali, ale garáž už byla otevřená a auto stálo uvnitř.
Majerovi mají pěkný jedmoposchoďový dům s velkou zahradou. Zřejmě se jim vede dobře.

C-1-1 Zatím si pan Majer a jeho žena všimli, že k nim přijeli hosté. "Podívej se, Ado," ukazuje paní Majerová, "Slávek Brabec a jeho žena - jdou k nám---"
"Ale, safra," leká se Majer, "to se mi moc nehodí. Chtěl jsem dnes dělat na zahradě. Kdyby aspoň byli zavolali."

C-1-2 Ale jako slušní hostitelé jdou své hosty přivítat ke dveřím. Usmívají se na ně a podávají jim ruce. "To je překvapení, Mileno, už jsem tě neviděla ani nepamatuju," říká paní Majerová. "Vypadáš báječně - a ten klobouček - no - moc vkusný---"
"Vítám vás k nám," přerušuje svou ženu Majer, a zve Slávka a Milenu dovnitř. "Pojďte dál, a pak si můžete povídat třeba celé odpoledne ---. Pojď, Slávku, hned přinesu něco k pití a musíš mi říct, kdes sehnal ten nový automobil ---"

Brabcovi děkují za přivítání, vcházejí do pokoje,

C-1-3,4 pan Majer pomáhá paní Brabcové s kabátu a nabízí Slávkovi místo na pohovce.

C-1-5 Hosté si sedají a paní Majerová zatím volá své dvě starší děti. "Mařenko, Pepíčku, kde jste? Pojďte sem! Podívejte se, kdo k nám přišel na návštěvu!"

C-1-6 Mařenka a Pepíček přibíhají a slušně zdraví. Pepíček je chlapec asi desetiletý. Mařenka je o rok mladší. Nevypadají ani jako sourozenci. Pepíček je blonďák a Mařenka je brunetka. "Bože, ty děti vám vyrostly!" diví se paní Brabcová. "Kdybych je potkala na ulici, nepoznala bych je! Mysleli jsme, že už odjeli na prázdniny. Kdybychom bývali věděli, že jsou doma, byli bychom jim z města něco pěkného přivezli."

SLOVNÍČEK 101.

sportovní, adj. = sport

stažený, -á, -é = pulled down

roleta, f. = window shade

jednoposchoďový, -á, -é = two-story

host, -a, m. = guest

zvát, zvu = to invite

safra! = darn it!

lekat se, dur. leknout se, pct. = to get frightened, scared; to be shocked

zavolat, pct. = to call

hostitel, m. = host

přivítat, pct. = to welcome

usmívat se, dur. usmát se, pct. = to smile

báječně, adv. = wonderful(ly), swell

klobouček, -čku, m. = hat (ladies' or small)

slušivý, -á, -é = becoming

přinést, pct. = to bring

pití, n. = drinking

sehnat, seženeme, pct. shánět, sháním, dur. = to gather, to get, to procure

přivítání, n. = welcome

pohovka, f.	=	**sofa**
sedat si, dur. **sednout si, pct.**	=	**to sit down**
přibíhat, dur. **přiběhnout, pct.**	=	**to come running**
desetiletý	=	**ten year old**
sourozenec, -nce, m.	=	**brother or sister, sibling**
blonďák, -a, m.	=	**a blond fellow**
blondýnka, f.	=	**a blonde**
brunetka, f.	=	**a brunette**
vyrůstat, dur. **vyrůst, pct.**	=	**to grow up**
prázdniny (gen.: prázdnin), f. pl.	=	**(school) vacation**
přivážet, dur. přivézt, pct	=	**to bring, to haul**

IDIOMY:

pojďte dál!	=	**come in!**
dál!	=	**come in! (answer to a knock)**
něco k pití	=	**a drink, something to drink**
Majerovi	=	**the Majers** (see p. 235)

Přísloví

Host do domu, Bůh do domu.
Ryba a host třetí den smrdí.

OTÁZKY.

Jaké auto zastavilo před domem pana Majera?

Kde zastavilo?

Kdo v něm seděl?

Měli u Majerů ještě stažené rolety?

Byla garáž už otevřená?

Kde stálo jejich auto?

Jaký dům mají Majerovi?

Všimli si Majerovi, že k nim jdou hosté?

Lekl se pan Majer?

Proč se lekl?

Byl by býval radši, kdyby byli zavolali?

Jsou Majerovi slušní hostitelé?

Kam jdou přivítat své hosty?

Usmívají se při tom na ně?

Podávají jim ruce?

Jak vypadá Milena Brabcová?

Jaký má klobouček?

Zve je pan Majer dovnitř?

Říká Slávkovi, že přinese něco k pití?

Chce vědět, kde sehnal ten nový vůz?

Děkujou Brabcovi za přivítání?

Kam vcházejí?

Kdo pomáhá Mileně z kabátu?

Kam si sedají?

Koho pak volá paní Majerová?

Přiběhly obě děti hned?

Vypadají jako sourozenci?

Proč?

Vyrostly děti hodně?

Poznala by je Milena, kdyby je viděla na ulici?

Mají děti už prázdniny?

Proč jim nic nepřivezli?

DIALOG C-1.

HOST DO DOMU, BŮH DO DOMU.

B - pan Brabec
Bá - paní Brabcová
M - pan Majer
Má - paní Majerová
Mka- Mařenka
P - Pepíček

Venku v autě, před domem pana Majera:

B	Tak už jsme tady, Mileno!
Bá	Jestlipak jsou doma?
B	No a kde by byli tak brzy ráno?
Bá	Děti mají prázdniny,a tak by taky mohli být s nimi na venkově.
B	Nevidíš, že mají otevřenou garáž a auto je v ní? Možná, že ještě spí. Mají stažené rolety.
Bá	Kdyby ještě spali, neměli by otevřenou garáž.
B	To máš pravdu, leda že by ji byl Ada zapomněl včera večer zavřít.

V obývacím pokoji:

Má Ado, pojď se podívat! Jde k nám Slávek Brabec s Milenou.

M Neříkej, Růžo, co je to napadlo ? Já myslel, že jeli do hor.

Má Já taky. Kdybych byla věděla, že přijdou, byla bych se na to připravila.

M Divím se, že netelefonovali.

Má Asi je to napadlo v poslední chvíli. Oni jsou takoví.

M Nedá se nic dělat. Jako pořádní hostitelé je musíme pěkně přivítat!

U dveří:

Má Vítám vás, Slávku, Mileno! To je ale překvapení!

Bá Doufám, že jsme vás nevyrušili z nějaké práce a že vám nekazíme nedělní plány. To bychom neradi!

M Jen pojďte dál. Nemám co dělat a byli bychom seděli celý den sami. Jsme moc rádi, že jste tady.

B Byli bychom volali, ale dostali jsme ten nápad až na cestě z města.

Má To nevadí. Pojďte si sednout. Hned udělám kávu a Ada přinese něco k pití. Potom si můžem povídat celý den.

V pokoji:

M	Dovol,+) Mileno, dám ti kabát a klobouček do skříně. A ty, Slávku, si tady sedni na pohovku. Co budete pít? Mám tady trochu whisky, nějaké brandy, nebo oranžádu.
Bá	Já si dám tu oranžádu. Dopoledne nikdy nic silnějšího nepiju.
B	Já bych si dal tu whisky a trochu vody. Asi tak půl a půl ---
Má	Tady jsou naše děti. Právě přiběhly od sousedů. Teď, když nemají školu, tak si tam hrajou celý den.
Bá	Kdybych je neznala, nikdy bych neřekla, že jsou sourozenci.
B	Kolik už je ti let, Pepíčku?
P	V září mi bude deset.
B	A tobě, Mařenko?
Mka	Mně bylo minulý týden devět.
Má	A naše nejmladší nahoře spí.
Bá	Té už bude šest měsíců, ne ?
Má	Právě dnes. Potom se na ni půjdem podívat.
B	Bude to blondýnka po mamince, nebo brunetka po tatínkovi?
M	Sám jsem zvědavý - ale teď pijte!

+) dovolit, pct. = to allow, to permit

DOMÁCÍ CVIČENÍ 101.

Připravte si pětiminutový popis základní situace C-1 pro vypravování vlastními slovy.

Prepare a five minute description of Basic Situation C-1 in your own words.

NOTE: To be used as topic for Oral Composition next day.

GRAMATICKÝ ROZBOR 101.

THE PAST CONDITIONAL

I would have	bought	it	if	I'd	had	the money.
Byl bych	to	koupil,	kdybych	byl	měl	peníze.
Byl bys	to	koupil,	kdybys	byl	měl	peníze.
Byl by	to	koupil,	kdyby	byl	měl	peníze.
Byli bychom	to	koupili,	kdybychom	byli	měli	peníze.
Byli byste	to	koupili,	kdybyste	byli	měli	peníze.
Byli by	to	koupili,	kdyby	byli	měli	peníze.

or, a more compound form of past conditional (usually to emphasize the past):

I would have bought it			if I'd had		the money.
Byl bych	to	býval koupil,	kdybych	byl býval měl	peníze.
Byl bys	to	býval koupil,	kdybys	byl býval měl	peníze.
Byl by	to	býval koupil,	kdyby	byl býval měl	peníze.
Byli bychom	to	bývali koupili,	kdybychom	byli bývali měli	peníze.
Byli byste	to	bývali koupili,	kdybyste	byli bývali měli	peníze.
Byli by	to	bývali koupili,	kdyby	byli bývali měli	peníze.

Another variant:

Býval bych to koupil, kdybych býval měl peníze.

EXAMPLES

Kdybych byl měl čas vloni, byl bych jel do Prahy.	=	If I´d had the time last year I would have gone to Prague.
Kdybych to byl býval věděl, nebyl bych to býval dělal.	=	If I´d known it I wouldn´t have done it.
Kdyby mi to někdo byl řekl před deseti lety, nebyl bych tomu věřil.	=	If somebody had told me that ten years ago, I wouldn´t have believed it.
Kdybyste mi býval včas řekl, byl bych vám pomohl.	=	If you had told me in time I would have helped you.

NOTE: The word host declines like kamarád, but besides that it has some other forms, mostly used in literary style:

Sing.	1. nom.	host	Pl.	hosté, hosti
	2. gen.	hosta		hostů, hostí
	3. dat.	hostu		hostům, hostem
	4. acc.	hosta		hosty, hosti
	5. voc.	hoste, hosti		hosté, hosti
	6. loc.	hostu		hostech
	7. ins.	hostem		hosty, hostmi

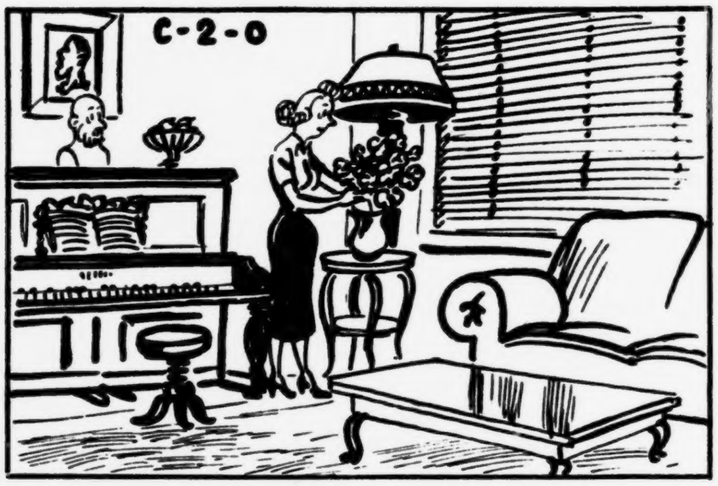
C-2-0

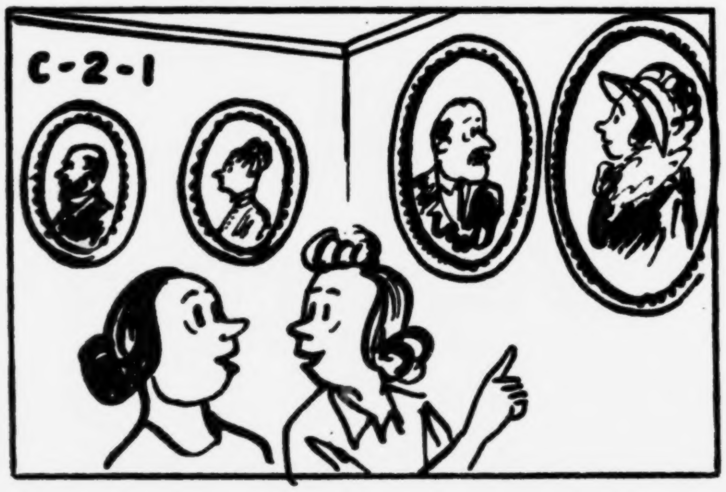
C-2-1

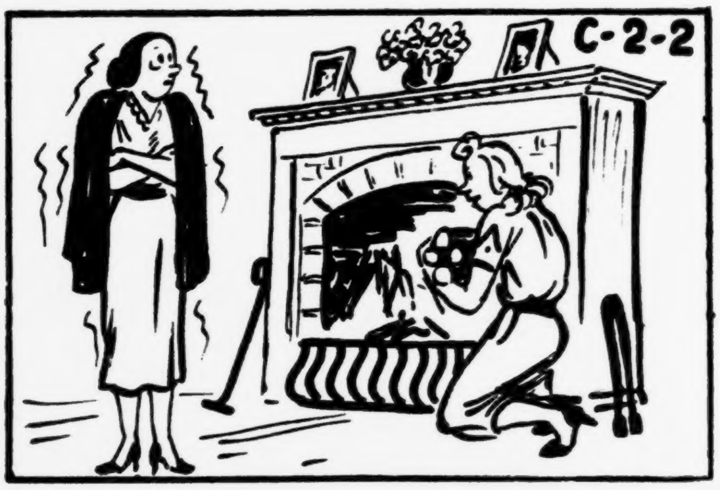
C-2-2

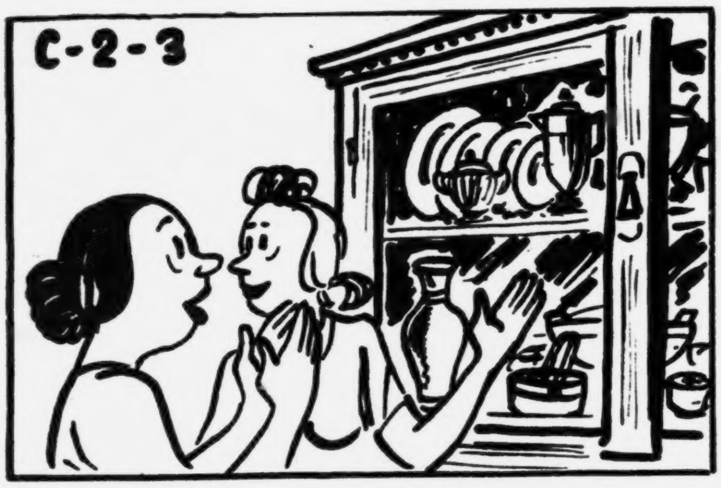
C-2-3

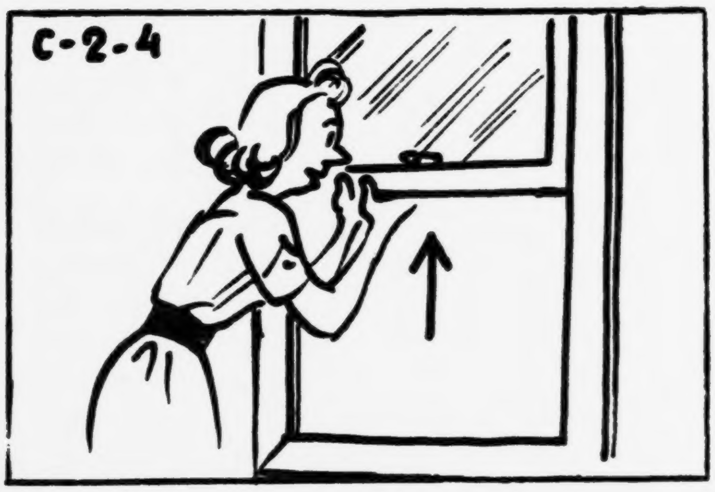
C-2-4

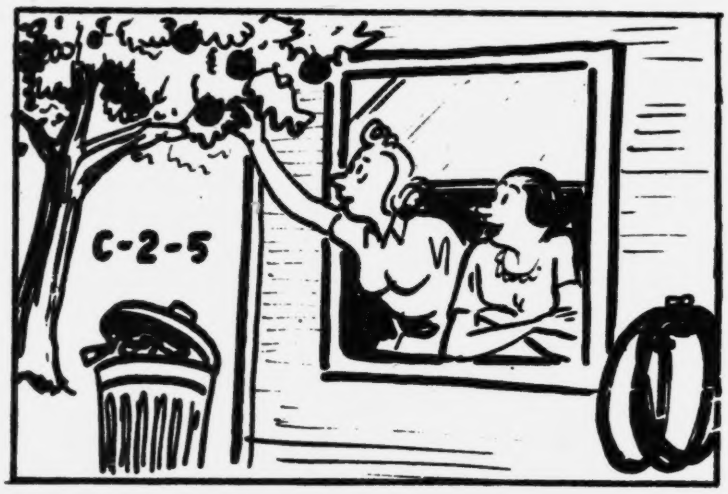
C-2-5

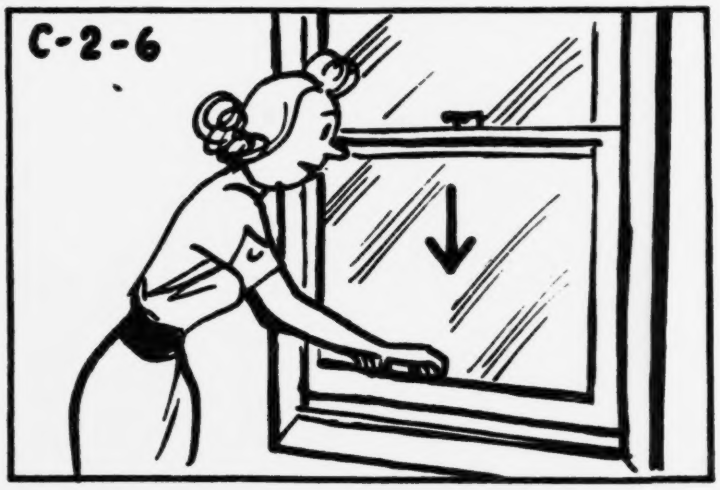
C-2-6

CVIČENÍ ČÍSLO 102.

ZÁKLADNÍ SITUACE C-2.

V OBÝVACÍM POKOJI.

C-2-0 Paní Majerová upravuje květiny ve váze. Jako dobrá hostitelka chce, aby se Slávek a Milena cítili u nich dobře.
Paní Majerová je pořádná hospodyně. Obývací pokoj je pěkně upravený a nábytek se jen leskne. Paní Majerová je hrdá na svou domácnost a ráda ji svým známým ukazuje.

C-2-1 Vysvětluje Mileně, že právě dostala portréty svých rodičů a prarodičů. Udělal je podle starých fotografií jeden známý malíř a pan Majer je dal své ženě k výročí svatby.

C-2-2 Dům je veliký a paní Majerová zatápí, aby Mileně nebylo zima; vidí, že se třese zimou, přesto, že má na sobě kožich.
"Byla bych bývala zatopila už dřív," vysvětluje paní Majerová, "ale Ada chtěl dělat něco venku,a tak jsem si myslela, že to nechám až na večer."(Na obrázku C-2-2 je krb, ale ve skutečnosti Majerovi měli kamna.

C-2-3 Pak ještě ukazuje Mileně starý porcelán, který zdědila po babičce, a paní Brabcová se všemu moc obdivuje.

C-2-4 "Nechtěla bys jablko?" ptá se paní Majerová, aby řeč nestála, a už otevírá okno,

C-2-5 vyklání se ven a trhá z jabloně, která jim roste na dvoře, to nejčervenější.
Zapomněla při tom, že na dvoře jsou ještě jiné věci, které už nevypadají tak lákavě.
Hned pod oknem stojí nádoba na popel a na odpadky, a vlevo visí hadice na zalévání.

C-2-6 Rychle zase okno zavírá, aby si Milena neudělala špatný dojem.

SLOVNÍČEK Č. 102.

upravovat, dur. upravit, pct. = to arrange

váza, f. = vase

hostitelka, f. = hostess

hospodyně, f. = housewife

upravený = neat, well arranged

hrdý na něco = proud of s.t.

domácnost, -i, f. = household

portrét, -u, m. = portrait

prarodiče, -ů, m. (pl.) = grandparents, great grandparents

malíř, m. = artist (painter)

výročí, n. = anniversary

krb, -u, m. = fireplace

třást se, třesu se = to shiver, to tremble

zatápět, dur. zatopit, pct. = to make a fire

kožich, -u, m. = fur coat

porcelán, -u, m. = chinaware

zdědit, pct. něco po někom = to inherit s.t. from s.o.

obdivovat se něčemu = to admire s.t.

(colloq. also with acc. - obdivovat něco) řeč, -i, f. = language, conversation, talk

vyklánět se, dur. = to lean out
  vyklonit se, pct.

trhat, dur. = to pick; to tear off
  utrhnout, pct.

jabloň, -ě, f. = apple tree

lákavě, adv. = attractively, temptingly

nádoba na popel = garbage can

popel, -a or -u, m. (sg.) = ashes

odpadky, -ů, m. (pl.) = garbage, trash, refuse

zalévání, n. = watering

dojem, -jmu, m. = impression

IDIOMY:

...aby řeč nestála = to keep the conversation going

udělat si špatný dojem = to get a poor impression

DRILL NO. 102

Co dělá paní Majerová?
Dává květiny do vázy?
Je paní Majerová dobrá hostitelka?
Chce, aby se Brabcovi cítili u nich dobře?
Je paní Majerová pořádná hospodyně?
Jaký je obývací pokoj?
Je paní Majerová hrdá na svou domácnost?
Čí portréty visí na stěně?
Jsou to portréty podle fotografií?
Kdo je dělal?
Od koho je dostala?
K jakému výročí je dostala?
Proč zatápí paní Majerová v krbu?
Třese se Milena zimou?
Proč nezatopila paní Majerová dřív?
Co potom ukazuje Mileně?
Po kom zdědila ten porcelán?
Co se ptá paní Majerová, aby řeč nestála?
Proč se vyklání z okna?
Jaký strom roste na dvoře pod okny?
Jaké jablko trhá paní Majerová?
Na co při tom zapomněla?
Co nevypadá lákavě?
Jaká nádoba tam stojí ?
Na co je ta hadice?
Bojí se paní Majerová, že by si Milena
mohla udělat špatný dojem?

DÁMY SE BAVÍ.

Paní Majerová a Milena Brabcová jsou samy v obývacím pokoji. Paní Majerová upravuje květiny ve váze.

Bá - paní Brabcová
Má - paní Majerová

Bá Máte to tady moc pěkné. Je vidět, že jsi dobrá hospodyně, Růženo.

Má Kdybys to byla viděla včera! Měli jsme tady malíře a ti nechají všude jen nepořádek.

Bá To piano je nové, ne?

Má Je a není. Koupili jsme ho z druhé ruky. Ale hraje moc dobře.

Bá Taky už bych si byla koupila piano, ale Slávek chce, abych ještě čekala, až prý budeme mít větší byt.

Má Ať jen nečeká moc dlouho. Teď jsou ceny dole.

Bá Taky tady máte nové portréty. Kdo to je?

Má To je tatínek a maminka a tady nalevo dědeček a babička. Dal mi je Ada k výročí svatby.

Bá Moc pěkná práce! Ale, prosím tě, Růženo, nemohla bys mi půjčit kožich? Je mi nějak zima.

Má Hned zatopím. Říkala jsem Adovi, ať zatopí, ale on na to zapomněl... A tady máme ten porcelán, který jsem zdědila po babičce. Jak se ti líbí?

Bá Vždycky jsem si něco takového přála, ale ať děláme, co děláme, nikdy nemáme dost peněz na všecko, co bych chtěla.

Má Však nám to trvalo skoro dvacet let, než jsme to dali všechno dohromady. Ať si nikdo nemyslí, že hezká domácnost se dá udělat přes noc. A vy jste teprve svoji - ani ne dva roky.

Bá Máš pravdu. Snad bych neměla být tak netrpělivá.

Má Ještě ti musím ukázat, jakou máme pod okny krásnou jabloň. Má ta nejčervenější jablka, jaká jsem kdy viděla. Počkej, já otevřu okno a jedno ti utrhnu.

Bá Ale dej pozor, ať nevypadneš![+] Nechtěla bych, abys k vůli mně musela do nemocnice.

[+] vypadnout, pct. = to fall out

DOMÁCÍ CVIČENÍ 102.

Připravte si pětiminutový popis základní situace C-2 pro vypravování vlastními slovy.

USAGE OF CONDITIONAL (WISH OR ORDER)

Present conditional with a- is used in subordinate clauses expressing a WISH or an ORDER, an INVITATION, ADVICE, or a REQUEST.

Examples:

Já si přeju,	abych	měl víc času.	=	I wish I had more time.
Chtěl bych,	abys	přišel.	=	I'd like you to come.
Modlím se,	aby	nepršelo.	=	I'm praying that it doesn't rain.
Prosil nás,	abychom	to nedělali.	=	He asked us not to do it.
Žádali vás,	abyste	odešel?	=	Did they request you to leave?
Poručil jim,	aby	dali ruce nahoru.	=	He ordered them to raise their hands.
Rozkázal jim,	aby	se připravili.	=	He ordered them to get ready.
Nařídili nám,	abychom (nebo:	vrátili zbraně. vrátit)	=	They ordered us to return the weapons.
Je nutné, (Nebo: Je pro vás nutné to vědět.)	abyste	to věděl.	=	It's necessary for you to know it.
Řekl nám,	abychom	přišli.	=	He told us to come.
Psal mi,	abych	mu poslal peníze.	=	He wrote me to send him money.
Přemlouval mě,	abych	to nedělal.	=	He persuaded me not to do it.
Vybídl jsem ho,	aby	šel se mnou.	=	I invited him to come with me.
Pozval mě,	abych	přišel k němu.	=	He invited me to come to see him.

Telefonoval, abyste tam nechodil. = He phoned for you not to go there.

Křičel, abych dal pozor. = He yelled to me to look out.

Radili mi, abych to nedělal. (nebo: to nedělat) = They advised me not to do it.

NOTE the difference in meaning:

Přeju vám, abyste vyhrál. = I wish you would win.

Přeju vám, že jste vyhrál. = I'm glad that you won.

Řekl, aby přišli. = He said they should come.

Řekl, že přišli. = He said that they came.

Telefonoval, abyste přišel. = He phoned for you to come.

Telefonoval, že jste přišel. = He phoned that you came.

Ať is used to form the imperative:

Mostly, this form of imperative has emotional coloring --
(EMPHASIS, WARNING, DISGUST, FEAR, CONCERN, SYMPATHY, etc.) --

Ať už to neslyším!	-	Don't let me hear it any more!
Ať to dobře uděláš!	-	Make sure to do a good job!
Ať sem přijde!	-	Let him come here!
Ať se nám nic nestane!	-	Don't let anything happen to us!
Ať to nezapomenete!	-	Don't you forget it!
Ať si dají pozor!	-	They'd better be careful!
Ať se neříznete!	-	Don't cut yourself!
Ať už jste pryč!	-	Get out of here!

Ať can be used to express a WISH or an ORDER in subordinate clauses (same as abych):

Napiš mu, ať mi pošle peníze.	-	Write him to send me money.
Řekněte mu, ať sem přijde.	-	Tell him to come here.

PURPOSE

ÚČEL

Conditional with a- (abych, abys, etc.) is used in subordinate clauses expressing PURPOSE:

Proč?	-	Why?
Za jakým účelem?	-	For what purpose?
K jakému účelu?	-	To what purpose?
Udělal jsem to, abych vám pomohl.	-	I did it (in order) to help you.
Tys (ty jsi) tam běžel, abys to viděl zblízka.	-	You ran there (in order) to get a close look at it.
On tam jel, aby to vyřídil.	-	He went there to take care of it.
My jsme to podepsali, abychom měli pokoj.	-	We signed it in order to be left alone.
On vám to přinesl, abyste to prohlédl.	-	He brought it to you to look over.
Buďte ticho, aby (oni) slyšeli.	-	Be quiet so they can hear.

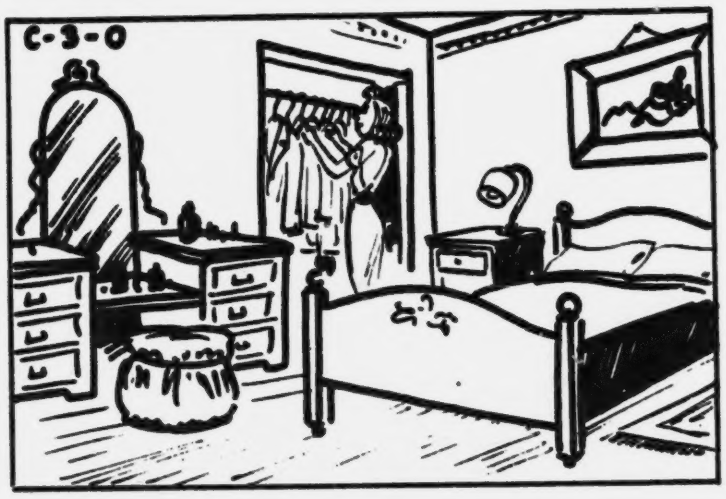

C-3-0

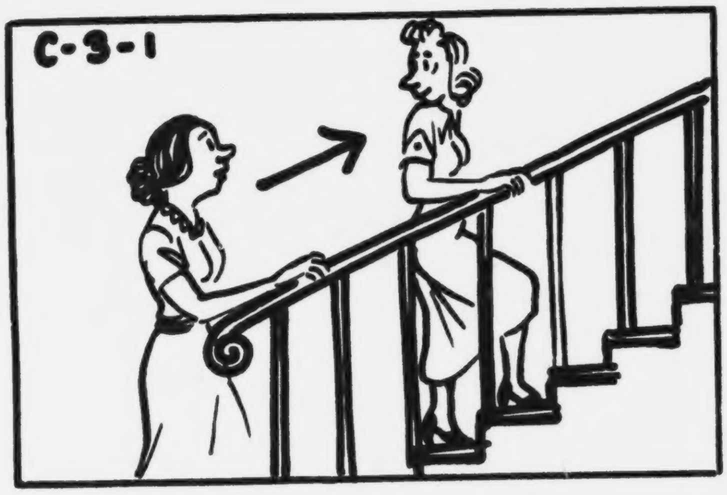

C-3-1

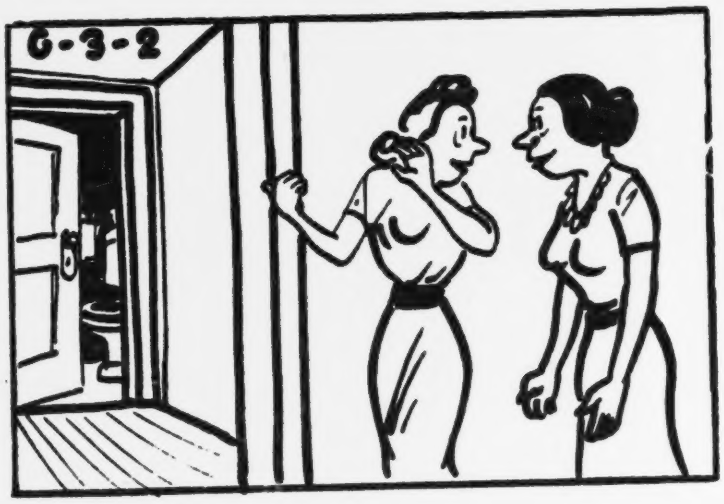

C-3-2

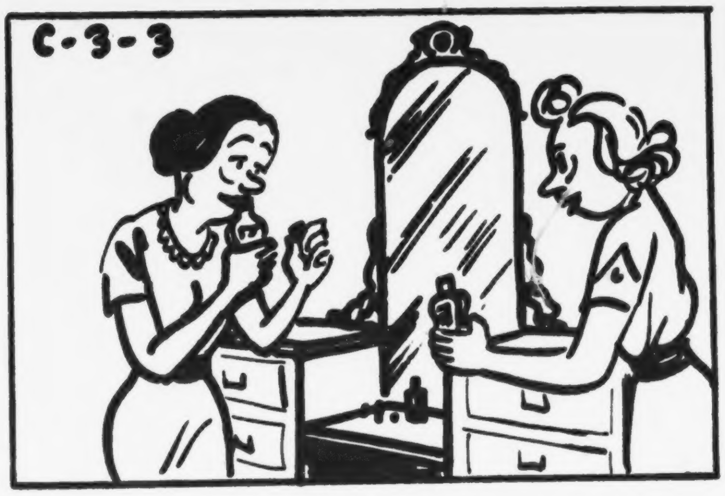

C-3-3

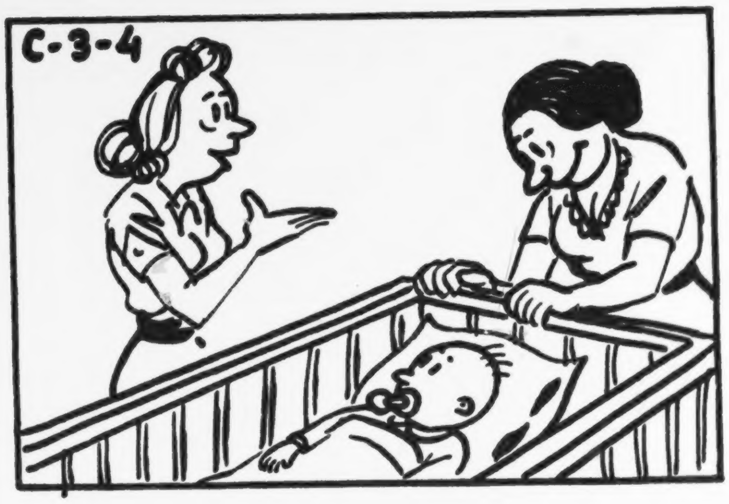

C-3-4

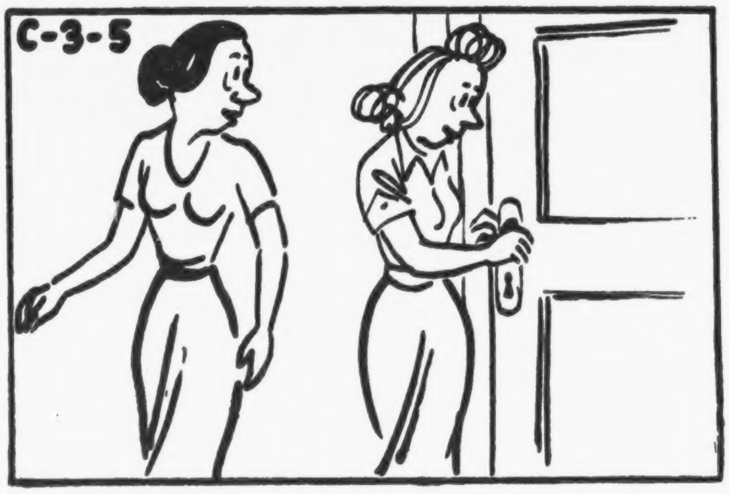

C-3-5

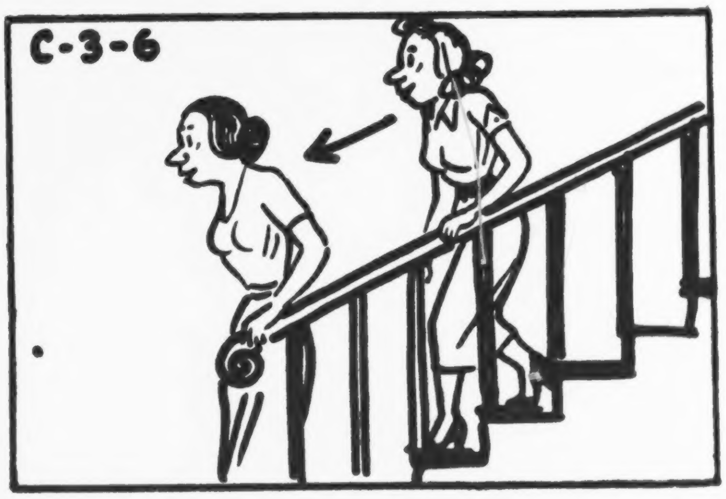

C-3-6

CVIČENÍ Č. 103

V ložnici

C-3-0 Paní Majerová chce své přítelkyni, Mileně Brabcové, ukázat ložnici. Na štěstí si včas vzpomněla, že na posteli leží dvoje šaty, kabát a blůza. Rychle je dává do šatníku. Protože jejich dům je dost nový, mají tam vestavěnou skříň. Ve starých domech takové vestavěné skříně nejsou. Šatník je napravo od toaletního stolku. U postele je noční stolek.

C-3-1 Teď teprve Růžena vede Milenu po schodech do prvního poscho-
C-3-2 dí. Ukazuje jí, kde mají koupelnu, která je napravo přes
krátkou chodbu. Z chodby vedou troje dveře: jedny do kou-
pelny, jedny do ložnice, jedny do dětského pokoje.

C-3-3 Milena by nebyla zvědavá žena, kdyby si nečichla k voňavce, která je na toaletním stolku. Růžena tam taky má pudr a růž.

C-3-4 Pak se Růžena Mileně chlubí svým nejmladším dítětem, malou Vlastou. Vlasta má v ústech dudlík a je vzhůru.

C-3-5 Maminka malé Vlasty pak tiše zavírá dveře a jde s Milenou po
C-3-6 schodech dolů, protože jí chce ještě ukázat zbytek domu.

SLOVNÍČEK 103.

čichat (si), dur. = to smell, to take a sniff
čichnout (si), pct.
dětský, adj. to dítě = children's, baby
dřez, m. (gen.: -u) = kitchen sink
dumlík, m. = pacifier
hořák, m. (gen.: -u) = burner
hrách, m. (gen.: hrachu) = peas
hrnec or hrnek, m. (-nku) = pot
chladnička, f. = refrigerator
chlubit se, dur. čím = to show off (a mild form of
(coll. s čím) boasting)
pochlubit se, pct.
koště, n. (gen.: -ěte) = broom
myš, f. (-i) = mouse
nádobí, n. collective = dishes
pánev, f. (-nve) = pan; pelvis; (coal) basin
piksla, f. (colloquial) = metallic container
lekat (někoho), dur. = to scare someone
polekat se, pct. = to get scared
pudr, m. (gen.: -u) = powder (facial)
ret, m. (gen.: rtu) = lip
schodiště, n. = stairway
smetáček, m. = dust brush
sporák, m. (gen.: -u) = stove, kitchen range
šatník, m. (gen.: -u) = (clothes) closet
trouba, f. = (kitchen) oven
utěrka, f. = dish towel
vběhnout, pct. = to run into
vestavěný, adj. = built-in
voňavka, f. = perfume
vzhůru, adv. = awake; up
vzpomínat (si) na něco, dur. - to remember, recollect s.t.
vzpomenout (si), pct.
zametat, dur. = to sweep
zamést, pct., zametu
limonáda, f. - soft drink

PHRASES AND IDIOMS

vestavěná skříň = built-in closet
toaletní stolek = dressing table
lopatka na smetí = dustpan
růž (also spelled = lipstick
rouge), gen.-e,f.
or rtěnka, f.
šidítko, n. = pacifier
or dumlík or
dudlík or dudák
Stavím na kávu. = I put the water on for coffee.
nádoba na odpadky = garbage can
dětský pokoj = nursery, children's room
dětský lékař = pediatrician
dětská nemoc = children's disease

C-4-0

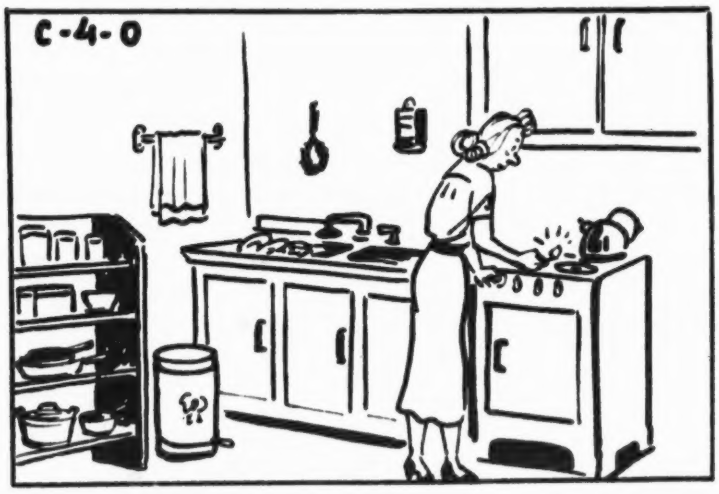

C-4-1

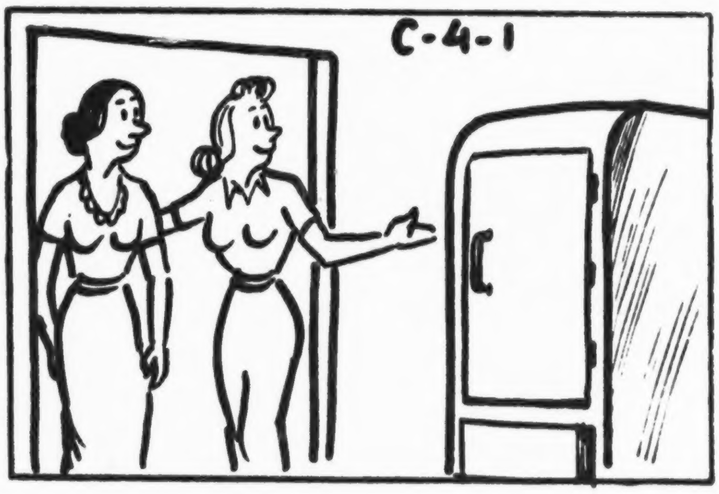

C-4-2

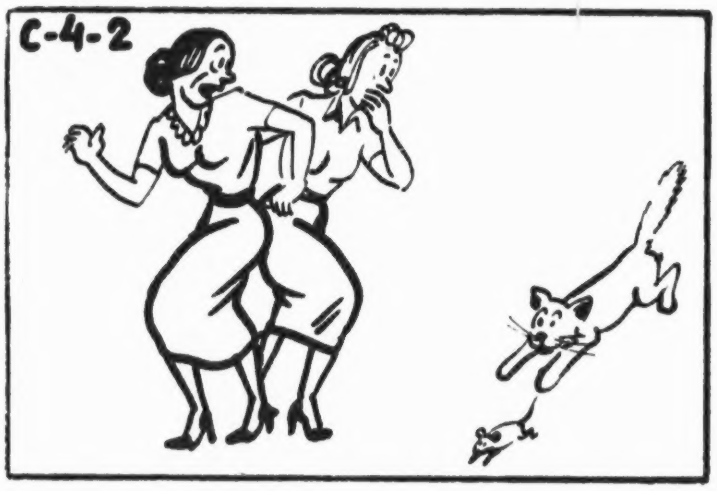

C-4-3

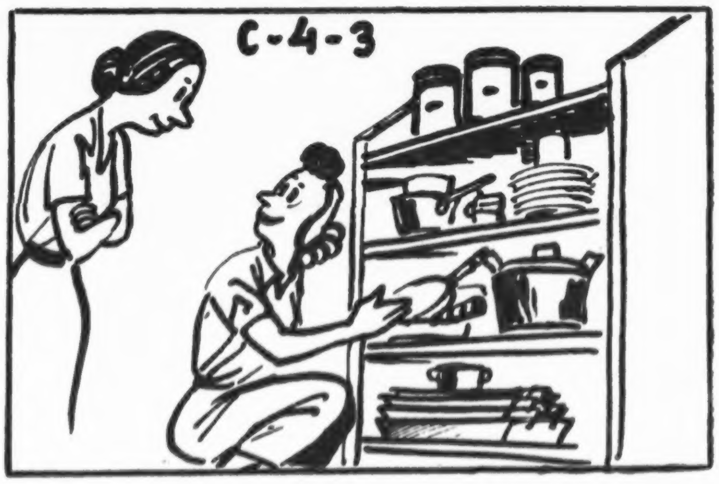

C-4-4

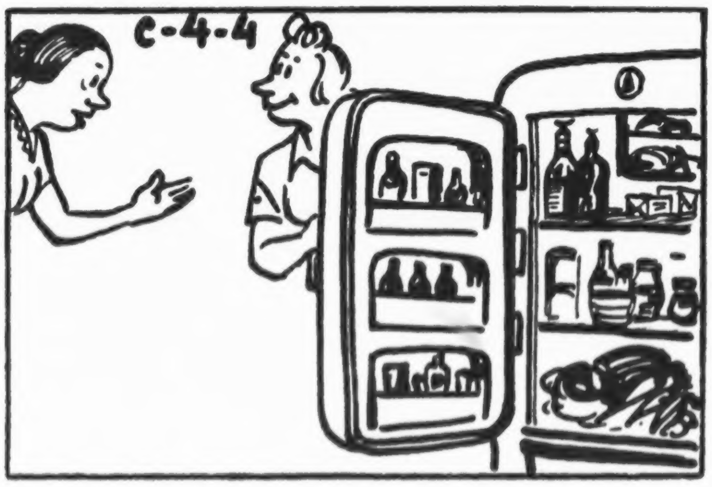

C-4-5

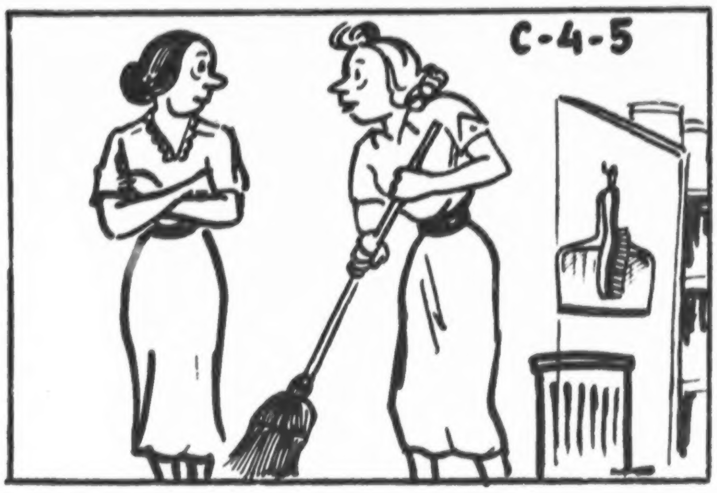

C-4-6

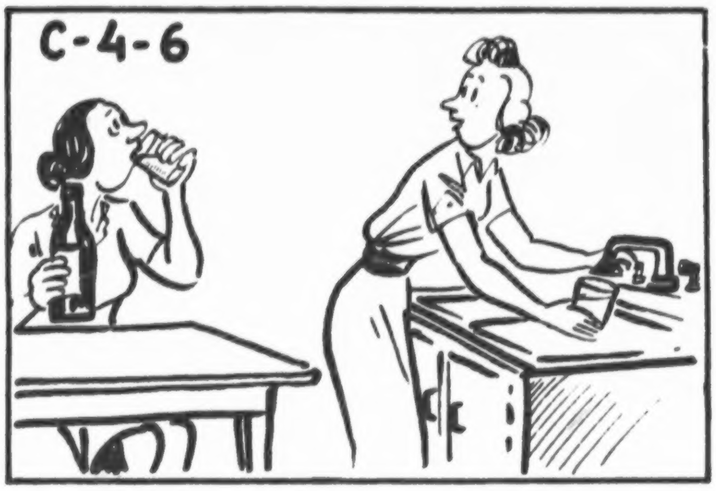

V kuchyni

C-4-0 V kuchyni má poličku na nádobí, nádobu na odpadky, plynový sporák se čtyřmi hořáky a troubou a dřez. Na stěně visí kartáček na mytí nádobí a čistá utěrka. Paní Majerová zapaluje plyn a staví na čaj.

C-4-1 V rohu u dveří má paní Majerová elektrickou chladničku. Je moc ráda, že ji má. Musela na ni čekat skoro dva roky, a ještě by ji nebyla dostala, nebýt toho, že Ada Majer má kamaráda na národním výboru. Ten mu to zařídil.

C-4-2 Najednou se obě dámy polekaly. Otevřenými dveřmi vběhla do kuchyně myš a za ní kočka.

C-4-3 Když už zase byl klid, paní Majerová se chlubila svým novým nádobím. Má různé hrnce a pánve. Nahoře na poličce stojí piksly s moukou, hrachem a takovými věcmi.

C-4-4 Chladnička je plná dobrých věcí. Milena Brabcová neříká nic, ale myslí si: "To je vidět, že Růžena kupuje na černém trhu. Ráda bych věděla, kde na to berou!"

C-4-5 Růžena zametá a stěžuje si, že košťata jsou špatná. To, co má v ruce, koupila před měsícem, a už nestojí za moc. Na poličce visí lopatka a smetáček.

C-4-6 Milena měla žízeň, a tak jí Růžena dala nějakou limonádu. Sama si bere sklenici vody.

GRAMATICKÝ ROZBOR 103

NOUNS USED ONLY IN THE PLURAL (IN THE SENSES GIVEN)

POMNOŽNÁ SUBSTANTIVA.

To jsou ty dveře. (n. dvéře), f - door
Sedí vedle dveří
Šel ke dveřím
Hledá dveře
Klíč je ve dveřích
Čekal za dveřmi

Na stěně jsou hodiny. f. - clock
Kolik je na těch hodinách?

Na ruce měl hodinky. f. - watch
Podle mých hodinek
Na mých hodinkách

To jsou housle. f. - violin
Hraje na housle

Tam ležely hrábě. f. - rake
Vedle těch hrabí
Uhodil ho hráběmi

Tady jsou hranice. f. - border
Blízko hranic frontier
Ke hranicím
Na hranicích
Za hranicemi

NOTE: hranice, f. (sing. & pl.) - stake; limit

Hus byl upálen na hranici.	Hus was burned at the stake.
Věková hranice je 65 let.	The age limit is 65 years.

To jsou civilní kalhoty. f. - trousers
Kapsy u vojenských kalhot
Měl bláto na kalhotách

To jsou malé kleště. f.	- tongs
Vedle těch kleští.	
V kleštích.	
Tahal zub kleštěmi.	- forceps
To jsou játra, n.	- liver
Jsou tam kamna. n.	- stove
Sedí u kamen.	
Šel ke kamnům.	
Máme plynová kamna.	
V kamnech je tma.	
Sedí za kamny.	
V prádelně byly necky. f.	- wash tub
Prádlo bylo v neckách.	
Dnes jsou jeho narozeniny. f.	- birthday
Oslava narozenin presidenta.	
Psal jsem mu k narozeninám.	
Bude slavit narozeniny.	
O svých narozeninách moc nemluví.	
Stalo se mu to právě před narozeninami.	
Dnes jsou jeho jmeniny. f. (nebo častěji svátek)	- name day
Na stole ležely nůžky. f.	- scissors
Dopis ležel vedle nůžek.	
Zranil se nůžkami.	
Četl noviny. f.	- newspaper
Má to z novin.	
Nevěří novinám.	
Četl to v novinách.	
Obchod s novinami.	
Děti se těší na prázdniny. f.	- (school) vacation
Vrátil se z prázdnin.	
O prázdninách cestovali.	
Před prázdninami dělal zkoušku.	
Má dobré plíce. f.	- lungs
Měl průstřel plic.	
Jizvy na plicích.	
Měl široká prsa. n.	- breast, chest
Bolí ho na prsou.	

Venku stály sáně
(nebo saně). f. - sleigh, sled
Jeli na saních.
Přijeli saněmi.

On má nové šaty. m. - clothes or a
Ona má nové šaty. woman's dress
Přišel v nových šatech.

Měl otevřená ústa. n. - mouth
Držel si kapesník u úst.
Dal si kapesník k ústům.
Měl na ústech šátek.
Dýchal ústy.

Na poli ležely vidle. f. - pitch fork
Vedle vidlí ležely hrábě.

V kostele byly varhany. m. or f. - organ
Stál u varhan. (musical instrument)
Šel k varhanům (varhanám).
Hrál na varhany.
Mluvil o varhanech (varhanách).
Stál před varhanami (varhany).

Byla tam otevřená vrata. n. - gate
Stál u vrat.
Šel k vratům.
Na vratech byl nápis.
Stál před vraty.

Bolí ho záda. n. - back
Dal mu do zad.
Na zádech měl baťoh.
Mluvil o něm za zády.

A great number of names of plaves are in the plural only.

	m.	m.	f.	f.
			(orig. m.)	
1. Nom.	Hradčany	Karlovy Vary	Čechy	Budějovice
2. Gen.	Hradčan	Karlových Varů	Čech	Budějovic
3. Dat.	Hradčanům	Karlovým Varům	Čechám	Budějovicům
4. Acc.	Hradčany	Karlovy Vary	Čechy	Budějovice
6. Loc.	Hradčanech	Karlových Varech	Čechách	Budějovicích
7. Ins.	Hradčany	Karlovými Vary	Čechami	Budějovicemi

Some place names ending in -ice, however, are singular, and if the place is relatively unknown, it is sometimes necessary to consult the official gazetteer (dictionary of geographical terms) to find

out whether the form is singular or plural. The gazetteer might differ from local usage.

Examples: Jilemnice, Sušice, Bystřice, Lomnice, Roudnice are singular.

Holidays, festive days, some seasons:

vánoce (see page 226) = Christmas
velikonoce, f.pl. = Easter
křtiny, f.pl. = baptism
oddavky, f.pl. = wedding

žně, f. pl. = harvest time

COLLECTIVE NUMERALS

DRUHOVÉ ČÍSLOVKY

oboje
jedny, jedna
dvoje
troje
čtvery, čtvera
patery
šestery
sedmery
osmery
devatery
desatery
jedenáctery
dvanáctery, etc.

1. These numerals have noun type endings: jedny nůžky, jedna kamna. Long endings, like soft adjectives, in some cases have: dvojí, trojí, obojí especially when used with abstract nouns:
   dvojí možnost (two possibilities)
   zboží dvojího druhu (two kinds of merchandise)
   osoby obojího pohlaví (persons of both sexes)
2. These numerals are mostly used for low numbers.

Collective numerals are used with nouns that have plural only,
with collective nouns (dvojí uhlí)
with nouns denoting a unit (boty)
often with abstract nouns (dvojí možnost)

Examples:

Kolikery?	How many?
Tady jsou jen jedny dveře a jedna kamna.	There is only one door and one stove.
Má troje hodinky a čtvery kalhoty.	He has three watches and four trousers.
Patery boty.	Five (pairs of) shoes.
Několikery šaty.	Several dresses.

DIALOG 103.

Paní Majerová ukazuje domácnost.

Růžena: Pojď teď se mnou nahoru, Mileno, chtěla bych ti ukázat ložnice a koupelnu. Musíš mi prominout nepořádek. Ještě jsem tam dnes nic nedělala a Vlasta už bude určitě vzhůru.

Milena: Mně se nemusíš omlouvat. Měla bys vidět náš byt!

Růžena: Schodiště není moc široké a chodba ke koupelně taky by mohla být širší, ale zato je tu dost světla.

Milena: Máte tady už vestavěné skříně?

Růžena: Ovšem. To je moc dobrá věc. Nemuseli jsme kupovat šatníky.

Milena: Tady vidím čtvery dveře. Kam vedou?

Růžena: Do každé ložnice jedny, jedny do dětského pokoje, no a tamhlety vpravo do koupelny.

Milena: Nechci být zvědavá, Růženo, ale prosím tě, můžu si čichnout k těm voňavkám na toaletním stolku?

Růžena: Jen si čichni, a jestli potřebuješ pudr a růž - tamhle leží. Já zatím dám tyhle dvoje šaty do skříně.

Milena: Ty jsou oboje nové, ne?

Růžena: Tyhle ne, ale ve skříni mám troje, které mi Ada koupil minulý týden.

Milena: Já už jsem neměla na sobě nic nového, ani nepamatuju!

Růžena: Teď půjdem vedle a já ti ukážu naši Vlastu. Nechci se chlubit, ale je to moc hodné dítě. Někdy ji celý den ani neslyšíme. Když má dumlík, je docela šťastná.... A teď ti ještě ukážu zbytek domu.

- V kuchyni -

Milena: Jak jste, prosím tě, dostali tu chladničku? My už na ni čekáme rok.

Růžena: Nebýt toho, že Ada má na národním výboru dobrého známého, taky bychom ji ještě neměli...

Milena: .... Růženo ... myš!

Růžena: Neboj se, děvče. To nic není. Náš kocour ji dostane. Kdybychom ho neměli, museli bychom mít všecko v pikslách. Myši se tady dostanou všude. To je to nepříjemné, co ve městě nemáte.

Milena: Ale zato tu máte moc příjemných věcí. Ve městě bys chladničku tak plnou neměla. Takové věci bys nedostala ani na černém trhu za velké peníze!

Růžena: Neměla bys chuť na limonádu?

Milena: Děkuju, mám. Vezmeš si taky?

Růžena: Ne. Já si udělám čaj. Prosím tě, podej mi s poličky ten modrý hrnec. Já zatím zapálím plyn.

OTÁZKY K TEXTU:

Kam šla Milena s Růženou?
Proč šly nahoru?
Kde mají Majerovi ložnice a koupelnu?
Už tam dnes udělala Růžena pořádek?
Jak se jmenuje jejich nejmladší dítě?
Je to syn, nebo dcera?
Jaké je schodiště?
Jaká by mohla být chodba ke koupelně?
Jaké skříně mají v ložnici?
Kolikery dveře vedou z chodby?
Kam vedou ty vpravo?

A ty ostatní?
K čemu by si Milena ráda čichla?
Kde stojí ty voňavky?
Co je tam ještě?
Kolikery šaty dává Růžena do šatníku?
Kolikery nové šaty má ve skříni?
Kdo jí je koupil?
Kdy?
Jaké dítě je malá Vlasta?
Chlubí se Růžena, že Vlasta je hodná?
Je Vlasta hodná, když má dumlík?
Viděla Milena už zbytek domu?
Jakou mají v kuchyni chladničku?
Proč nemá Milena ještě chladničku?
Jak dlouho už na ni čeká?
Jak to, že Majerovi ji dostali tak brzy?
Co běží přes kuchyni?
Co běží za myší?
Polekala se Milena?
Proč musí mít Majerovi kocoura?
Kam by museli dávat všechno jídlo nebýt kocoura?
Jsou myši jen na venkově?
Dostane se na černém trhu ve městě tolik jako na venkově?
Na co má Milena chuť?
Co si udělá Růžena?
Co chce, aby jí Milena podala s poličky?
Co zatím udělá Růžena?

DOMÁCÍ CVIČENÍ Č. 103.

/HOMEWORK/

Připravte si vlastní vypravování k dnešní situaci.
/For next oral composition prepare the above story in your own words./

C-5-0

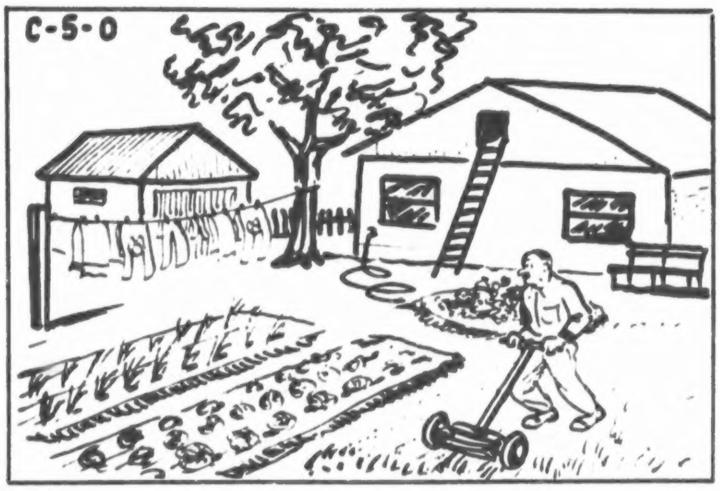

C-5-1

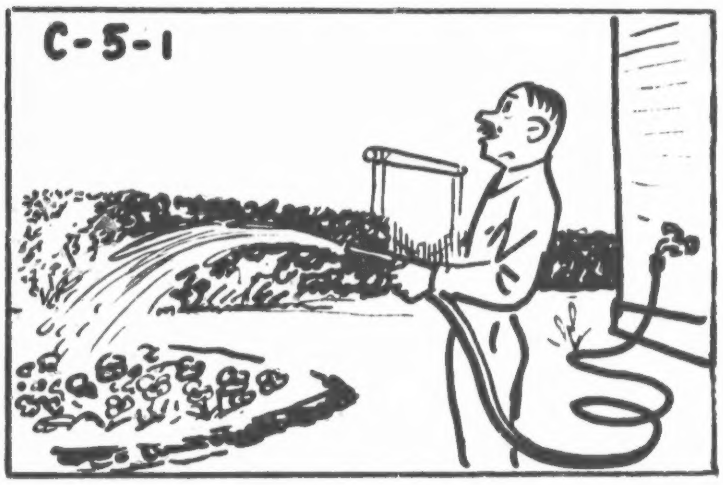

C-5-2

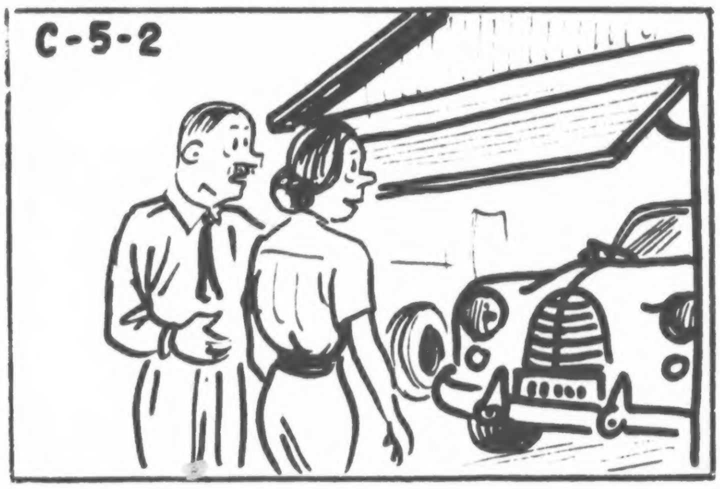

C-5-3

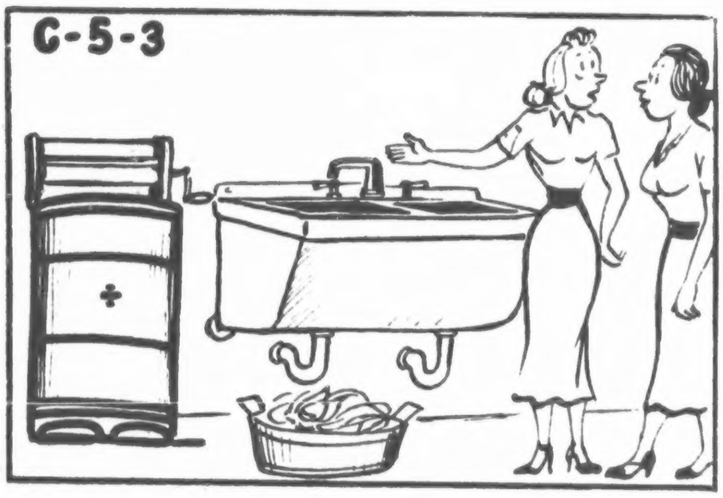

C-5-4

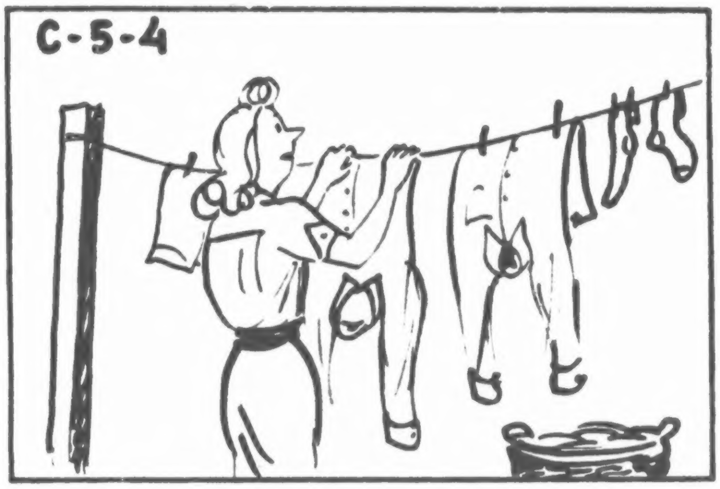

C-5-5

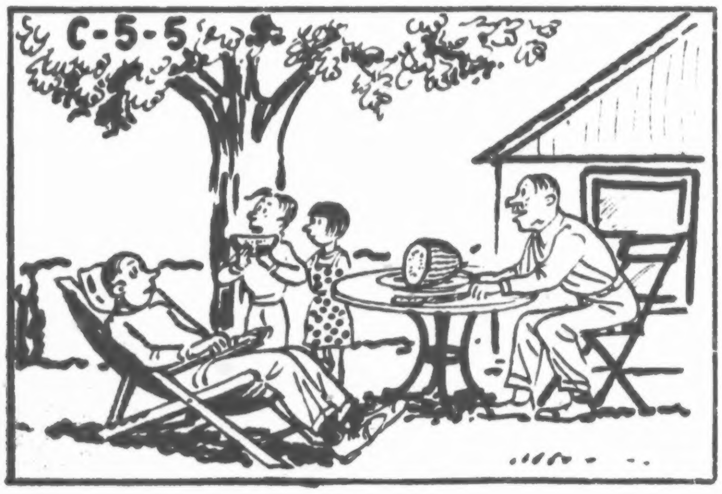

C-5-6

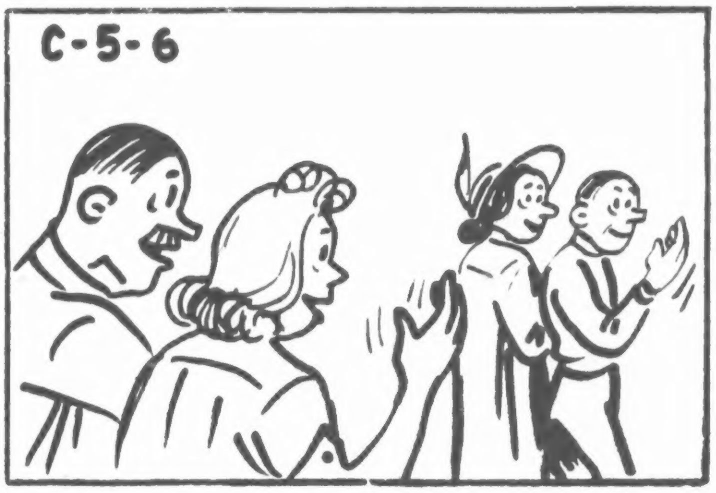

CVIČENÍ ČÍSLO 104.

PRÁCE OKOLO DOMU.

C-5-0 Pan Majer na chvíli odešel od hostů. Má nutnou práci. Musí posekat trávu. Už je moc vysoká a musí být posekána tento týden. Pan Majer to nemůže nechat na příští víkend. Vzal strojek a dal se do toho. Potí se při tom, protože je horko. Opatrně se vyhýbá záhonům. Taky ještě asi bude muset odstranit žebřík, který stojí u půdy.

C-5-1 Teď pan Majer zalévá květiny. Živý plot okolo zahrady byl zalit ráno. V živém plotu jsou vrátka na ulici.

C-5-2 Paní Brabcová přišla za panem Majerem ke garáži. Pan Majer jí vysvětluje, že jeho auto dnes nevypadá moc pěkně; je potřeba ho umýt.

C-5-3 Paní Majerová pak vzala Milenu Brabcovou do prádelny. Moc si při tom Mileně stěžovala na svého manžela: Nechce koupit novou pračku, a ta jejich je hodně starý typ. Je jen poloautomatická. Než má paní Majerová vyždímáno, hrozně ji bolí ruka. Večer bude ještě muset prát; ve škopku je připraveno špinavé prádlo.

C-5-4 Taky musí usušit prádlo, které už je vypráno. Bere je z koše a věší na šňůru. Kolíčky drží prádlo, aby nespadlo na zem. Šňůra je natažena mezi dvěma sloupky.

C-5-5 Tráva je posekána a pan Majer pozval přítele Brabce, aby si šel na zahradu sníst kus melounu. Pan Brabec malé občerstvení neodmítl. Sedl si ve stínu u kulatého stolu do skládacího zahradního lehátka.

C-5-6 Paní Brabcová konečně pochopila, že už by mohli jít domů. Rodiny se rozloučily. Pan Brabec říká:

"Bylo to u vás moc hezké. Děkujeme."

Pan Majer volá:

"My jsme moc rádi, že jste se k nám přišli podívat. Zastavte se u nás zas brzy!"

- o -

Počasí: Po dvoudenní husté mlze, která snížila viditelnost na pražských letištích až na 150 metrů, se v noci na dnešek vyjasnilo. Zato nastal nárazový vítr, který dosahuje rychlosti až 90 km.

SLOVNÍČEK 104.

automatický, adj. = automatic
poloautomatický, adj. = semi-automatic
chápat, dur. = to comprehend, to understand, to realise, to grasp
pochopit, pct.
kolíček, m. (gen.: -čku) = clothespin
kulatý, adj. = round
loučit se, dur. = to say goodbye; to part (with s.o.)
rozloučit se, pct.
meloun, m. (gen.: -u) = watermelon
meteorologie, f. = meteorology
meteorologický, adj. = meteorological
meteorolog, m. = meteorologist
náraz, m. (gen.: -u) = impact, shock, squall, gust
nárazový, adj. = gustv
natahovat, dur. = to stretch
natáhnout, pct.
nutný, adj. = urgent
občerstvení, n. = refreshment
odmítat, dur. = to refuse, to reject
odmítnout, pct.
odstraňovat, dur. = to remove
odstranit, pct.
potit se, dur. = to sweat, to perspire
prát, dur. = to wash laundry; to launder
pračka, f. = washing machine; (fist) fight
prádelna, f. = laundry (room, or business)
půda, f. = attic, loft
skládací, adj. = folding, collapsible
snižovat, dur. = to lower, to decrease
snížit, pct.
šňůra, f. = cord, string, line
stín, m. (gen.: -u) = shadow
sušit, dur. = to dry
usušit, pct.
škopek, m. (hen.: -u) = laundry or dish tub
ústav, m. (gen.: -u) = institute
viditelnost, f. = visibilitv
věšet, dur. = to hang up
záhon, -u (gen.: -u) = flower or vegetable bed
zalévat or zalívat, dur. = to water
zalít, pct.
žací strojek = lawn mower
ždímat, dur. = to wring
vyždímat, pct.

Punctual forms of verbs previously covered:

sekat	posekat	to cut, to chop
jíst	sníst	to eat

Diminutive forms of nouns previously covered:

sloup	sloupek	small pole
stroj	strojek	small machine
vrata, n. pl.	vrátka	small gate

Fráze a idiomy.

Dal jsem se do toho. = I went to work on it.
živý plot = hedge
koš na prádlo = laundry basket
skládací zahradní lehátko = reclining (garden) chair; deck chair

GRAMATICKÝ ROZBOR 104.

PASSIVE VOICE
(Pasivum nebo trpný rod)

Active voice: The commander calls the major.			Passive voice: The major is called by the commander.		
Velitel	volá	majora.	Major	je volán	velitelem.
	volal			byl volán	
	bude volat			bude volán	
	by volal			by byl volán	
	musí volat		musí	být volán	

The passive voice consists of a form of být (as auxiliary) and the passive past participle.

The passive past participle (minulé příčestí trpné) is formed by adding -n (-en), or -t to the infinitive stem.

Intransitive verbs (verbs that do not require a receiver of the action, e.g., spát, ležet) do not have a passive voice.

The passive past participle agrees in gender and number with the subject, and has the same endings as predicate adjectives or rád, sám.

Ona je volána.	She is called.
My jsme byli voláni.	We were called.
Ony tam byly volány.	They (women) were called there.

Note: In colloquial speech long forms (-ý, -á, -é) are widely used with past passive participles.

The passive past participle in -t
occurs with some verbs of the I. class (šít, začít, vzít, přijmout, etc.) and some verbs of the II. class (zapomenout, etc.)

pít	- pit		zapomenout	-	zapomenut
žít	- žit		rozhodnout	-	rozhodnut
krýt	- kryt		nabídnout	-	nabídnut
skrýt	- skryt				
zabít	- zabit				
přijmout	- přijat				

Examples:

Všechno je už vypito.	Everything has already been drunk.
Udělal to, aby byl kryt.	He did it in order to cover up for himself.
Byli skryti na půdě.	They were hidden in the attic.
Byl zabit autem.	He was killed by a car.
Byli pěkně přijati.	They were well received.
To už je zapomenuto.	That's already forgotten.
Ta věc byla rozhodnuta včera.	That matter was decided yesterday.
Byla nám nabídnuta pomoc.	We were offered help. (Help was offered to us.)

The passive past participle of other verbs ends in -n (-án, -en)

V. & VI. class

dělat	dělán	kupovat	kupován
vyslýchat	vyslýchán	obžalovat	obžalován

III. class

vidět	viděn	vyrábět	vyráběn
stavět	stavěn	zadržet	zadržen

IV. class

uzdravit	uzdraven	nařídit	nařízen
rozdělit	rozdělen	opustit	opuštěn
rozvodnit	rozvodněn	vyřídit	vyřízen
nastoupit	nastoupen	vyklidit	vyklizen
objevit	objeven	přihlásit	přihlášen
vyjasnit	vyjasněn	zaplatit	zaplacen
omezit	omezen	uhasit	uhašen
zavraždit	zavražděn	pojistit	pojištěn
zvolit	zvolen	odsoudit	odsouzen
vyjádřit	vyjádřen	nosit	nošen
ustanovit	ustanoven		
způsobit	způsoben		

II. class

dopadnout	dopaden	táhnout	tažen
		tisknout	tištěn
		zatknout	zatčen

I. class

nést	nesen	vést	veden
číst	čten	vézt	vezen
psát	psán	odvézt	odvezen
hnát	hnán		

Examples

Byl vyslýchán celý den.	He was interrogated all day long.
Byli obžalováni ze špionáže.	They were accused of espionage.
Je tam často viděn.	He's often seen there.

Ty kulomety jsou vyráběny v Brně.	These machine guns are manufactured in Brno.
Byl zadržen pohraniční stráží.	He was stopped (detained) bv the border guard.
Byl odsouzen k smrti.	He was sentenced to death.
Bylo to nařízeno velitelstvím.	It was ordered by Hq.
Pachatelé byli dopadeni.	The perpetrators were captured.
Špióni byli zatčeni.	The spies were arrested.
Dopis byl psán na stroji.	The letter was typed.
Asi bude odveden.	He´ll probably be drafted.
Požár byl způsoben neopatrností.	The fire was caused by carelessness.

DIALOG K ZÁKLADNÍ SITUACI C-5.

Na zahradě.

Major (k hostům): Budete mi muset prominout, když na chvíli odejdu. Mám nutnou práci na zahradě.
Slávek: Nemohl bych ti nějak pomoct, Ado?
Major: Jen si odpočiň a bav zatím dámy. Budu hotov brzy.
Milena: Co vlastně budete dělat?
Major: Musím posekat trávu a zalít květiny.
Milena: A musí ta tráva být posekaná dnes?
Major: Bohužel. Už to mělo být uděláno minulý týden...
Růžena: Tak už jdi. Vezmi si strojek a dej se do toho. Ať máš posekáno a zalito, než bude moc horko. A nezapomeň dát pryč ten žebřík, co je postavený u půdy!
Major: Už jdu, už jdu.
Růžena: A vyhýbej se záhonům...

Venku na zahradě:

Růžena: Nemvslíš, Ado, že to auto by už taky zas mohlo být umyté?
Major: To ještě není třeba. Myl jsem ho před několika dny a je ještě čisté.... Radši se jdi starat o hosty a připrav nějaké občerstvení.
Růžena: Občerstvení bude připraveno dřív, než si myslíš... Živý plot je zalitý?
Major: To jsem udělal už včera.
Růžena: Tak zavolej, až budeš hotov. A nepospíchej, ať se moc nepotíš. Je chladný vítr a mohl bys být zase nemocný.

V prádelně:

Růžena: Tady to vidíš. Ta pračka už nestojí za nic. Je to ještě ten starý, poloautomatický typ. Ada mi nechce koupit novou. Pořád mu říkám, že na nové pračce bych mohla mít vypráno a vyždímáno o moc rychleji, ale on tomu nechce rozumět.

Milena: Slávek je taky takový. Vidím, že tady ve škopku máš připravené ještě nějaké prádlo. To taky chceš mít ještě dnes vyprané?

Růžena: Chtěla bych. Je hezky a mohlo by být do večera usušené.

Milena: Já ti s tím pomůžu. Kde máš koš a kolíčky?

Růžena: Jsi moc hodná. Víš, kde je šňůra?

Milena: Všimla jsem si, že je natažená mezi domem a garáží.

Pod stromem na zahradě:

Majer: Nechtěl bys ještě kousek melounu, Slávku?

Slávek: Ne, děkuju. Už mám dost.

Majer: A jak se ti sedí na tom lehátku?

Slávek: Moc dobře. Až budu mít vlastní dům, taky si něco takového koupím. Je teď zahradní nábytek drahý?

Majer: Jako všecko. Ale tenhle není koupený. Dostali jsme ho od strýce.

Slávek: ---- Myslím, že už je čas, abychom šli. Moc pěkně se tady v tom stínu sedí, ale máme před sebou dlouhou cestu.

U vrátek na ulici:

Milena: Tak vám ještě jednou pěkně děkujem. Bylo to u vás moc hezké. Dobře jsme si odpočinuli.

Růžena: Jsme rádi, že jste mohli přijít. A děkuju za pomoc.

Milena: Nemáš zač. Na shledanou!

Majer: Přijďte zas brzy. My jsme vždycky moc rádi, když přijdete.

Otázky k textu:

Proč musí pan Majer odejít?
Jakou práci má na zahradě?
Mohl by mu Slávek pomoci?
Chce pan Majer, aby mu Slávek pomohl?
Co bude Slávek dělat?
Proč musí pan Majer posekat trávu právě dnes?
Kdy to mělo být uděláno?
Kdy měly být zality květiny?
Čím bude Ada sekat trávu?
Proč má mít posekáno a zalito, než bude moc horko?
Kde je postaven žebřík?
Má Ada umyté auto?
Kdy je myl naposled?

Co by měla radši dělat Růžena?
Byl by Ada nemocný, kdyby pracoval moc rychle?
Proč?
Proč není Růžena spokojená s pračkou?
Měla by vypráno a vyždímáno rychleji, kdyby měla novou?
Co má připraveno ve škopku?
Chce mít všecko vypráno ještě dnes?
Proč?
Ví Milena, kde je koš, kolíčky a šňůra?
Kde je šňůra?
Kde zatím sedí pan Majer se Slávkem?
Co jedí?
Jaké je zahradní skládací lehátko?
Kdy si koupí Slávek zahradní nábytek?
Je takový nábytek drahý?
Je ten nábytek koupený?
Od koho ho Majerovi mají?
Jak se sedí ve stínu?
Proč už musí Slávek a Milena jít?
Je Milena teple oblečená?
Jsou Majerovi rádi, že měli hosty?
Jsou u nich hosté vždycky vítáni?

DOMÁCÍ CVIČENÍ Č. 104.

Připravte si vypravování této situace vlastními slovy.

(Oral composition.)

CVIČENÍ ČÍSLO 105.

NÁVŠTĚVA U MAJERŮ.

C-1 Před vilou na předměstí, kde bydlí pan Majer se svou rodinou, zastavilo auto. Sedí v něm pan Brabec a jeho žena. Paní Majerová s mužem je vidí skrz okno. Nejsou moc příjemně překvapeni, protože mají moc práce. Uvítali však hosty a pozvali je dovnitř. Pan Majer pomohl paní Brabcová z kabátu. Hosté se posadili. Za chvíli přišly děti a pozdravily je.

C-2 Paní Majerová ukazuje paní Brabcové dům. V obývacím pokoji má u piana květiny. Taky se paní Brabcové chlubí s portréty svých rodičů a prarodičů. Pak otevírá okno a trhá ze stromu jablko. Okno zase zavřela, protože jinak by tam táhlo.

C-3 Než mohla paní Brabcové ukázat ložnici, musela do šatníku uklidit šaty, které ležely na posteli. Dámy se prohlídkou dlouho nezdržely, ale stačilo to k tomu, aby si paní Brabcová čichla ke všem voňavkám, které paní Majerová měla na toaletním stolku.

C-4 Paní Majerová taky vedla paní Brabcovou do kuchyně, kde má plynový sporák a všechny věci, které obyčejně v kuchyni jsou. Nepříjemná věc byla, že kuchyní proběhla myš a za ní kočka. Dámy se polekaly. Nakonec se napily, protože měly žízeň.

C-5 Pan Majer se musel hostům na chvíli omluvit. Musel posekat trávu. Byl by to nechal až na příští neděli, ale neví, jestli bude mít kdy; možná, že se pojedou podívat za rodiči paní Majerové. Pak ještě zalil květiny. Ty musí být zalévány pravidelně. Ale rozhodl se, že auto mýt nebude.
Po práci si s panem Brabcem ve stínu stromu snědli malé občerstvení.
Potom se Brabcovi rozloučili a odjeli domů.

ZÁKLADNÍ SITUACE Č. C-1 - C-5.

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ.

VÝSLECH MAJEROVÝCH.

Vyslýchající: What were you doing Sunday, Mr. Majer?

Pan Majer: Spali jsme dost dlouho, řekl bych asi do 10 hodin.

Vyslýchající: When did Mr. and Mrs. Brabec arrive?

Pan Majer: Krátce po obědě. Přesný čas vám nemůžu říct.

Vyslýchající: What kind of a car was Mrs. Brabec driving?

Pan Majer: Otevřený sportovní vůz.

Vyslýchající: Did you expect them?

Pan Majer: Ne. Nebyli jsme moc příjemně překvapeni. Chtěl jsem pracovat okolo domu.

Vyslýchající: Did they say why they wanted to see you?

Pan Majer: Brabec říkal, že byli zvědavi, jaký je náš nový dům.

Vyslýchající: What did they do when they came?

Pan Majer: Nic zvláštního. Já jsem pomohl paní Brabcové z kabátu a oni se pak posadili na pohovku. Chvíli jsme povídali o počasí a o rodině. Pak přišly naše dvě starší děti. Já jsem se omluvil a šel jsem na zahradu a moje žena začala ukazovat paní Brabcové dům.

Vyslýchající: What did Mr. Brabec do?

Pan Majer: Myslím, že zůstal sedět na pohovce a četl noviny. Potom později jsem ho viděl venku hrát si s dětmi.

Vyslýchající: And what about you, Mrs. Majer? What were you doing?

Paní Majerová: Nejdřív mi Milena pomohla dát do pořádku obývací pokoj. Potom jsem udělala v krbu oheň, protože Mileně bylo chladno. Při tom jsme mluvili o různých věcech. Ukázala jsem Mileně nové zařízení, které mi Adolf koupil, a pak jsme šly nahoru.

Vyslýchající: Why did you go upstairs?

Paní Mejerová: Chtěla jsem uklidit ložnice a ukázat Mileně naše nejmladší.

Vyslýchající: Did you leave Mrs. Brabec alone at any time when she was at your place?

Paní Majerová: Jenom na docela malou chvíli, když šla na toaletu.

Vyslýchající: How long were you in your bedroom?

Paní Majerová: Možná deset, možná patnáct minut.

Vyslýchající: Was Mrs. Brabec at any time near your dresser?

Paní Majerová: Prohlížela si moje voňavky, zatím co jsem dávala šaty do šatníku.

Vyslýchající: Where did you go when you came downstairs?

Paní Majerová: Do kuchyně. Postavila jsem na kávu a ukázala jsem Mileně novou chladničku.

Vyslýchající: Did Mrs. Brabec drink anything?

Paní Majerová: Dala jsem jí sklenici whisky.

Vyslýchající: Why whisky?

Paní Majerová: Milena se polekala myši a kocoura, kteří přeběhli přes kuchyni, a tak potřebovala něco silnějšího.

Vyslýchající: What did you drink?

Paní Majerová: Jen vodu. Já se myší nebojím.

Vyslýchající: Where was Mr. Brabec all that time?

Paní Majerová: Neviděla jsem ho, ale myslím, že četl v obývacím pokoji noviny...

Vyslýchající: Mr. Majer, where was the ladder when you were cutting the grass?

Pan Majer: Stál jako obyčejně u půdy.

Vyslýchající: How do you know ?

Pan Majer: Musel jsem jít okolo něho, když jsem šel pro hadici na zalévání.

Vyslýchající: Did Mrs. Brabec come out while you were working outside?

Pan Majer: Jen jednou. Chtěla vědět, jak často myju vůz.

Vyslýchající: Didn't she help your wife hang out the wash?

Pan Majer: Nevšiml jsem si. Vím, že Růžena měla prádlo na šňůře a slyšel jsem je mluvit chvíli v prádelně.

Vyslýchající: Did she help you, Mrs. Majer?

Paní Majerová: Pomohla mi ždímat a pak jsme spolu nesly škopek s vypraným prádlem ven. Ale já jsem věšela sama.

Vyslýchající: What did you have for refreshment?

Pan Majer: Jedli jsme meloun.

Vyslýchající: Where were you sitting?

Pan Majer: Ve stínu pod stromem u kulatého stolu. Přinesl jsem ho z garáže. Já jsem seděl na skládací židli a Slávek na lehátku. Děti běhaly kolem.

Vyslýchající: Were your wife and Mrs. Brabec with you?

Pan Majer: Ne. Ženy byly někde v domě. Milena se asi připravovala na cestu zpátky, protože za chvíli vyšla ven, zavolala Slávka a pak se oba s námi rozloučili.

Vyslýchající: Were they nervous?

Pan Majer: Nepozoroval jsem - ale proč se nás ptáte na všechny tyhle věci?

Vyslýchající: Just routine. You´ll know later...

OTÁZKY K TEXTU.

1. Jak dlouho spal pan Majer v neděli?
2. Do kolika hodin spal?
3. Kdv přišel pan Brabec a jeho žena?
4. Může pan Majer říct přesný čas?
5. Jakým vozem přijel pan Brabec?
6. Byl pan Majer příjemně překvapen?
7. Proč byl nepříjemně překvapen?
8. Proč přijeli Brabcovi?
9. Na co byli zvědavi?
10. Dělali něco zvláštního?
11. Kam se posadili?
12. O čem si povídali?
13. Kdo přišel potom?
14. Kde bylo nejmladší dítě?
15. Proč se pan Majer omluvil?
16. Kam šel pracovat?
17. Co začala dělat paní Majerová?
18. Co dělal pan Brabec?
19. Kde ho později viděl pan Majer?
20. S kým si hrál?
21. Kdo pomohl pí Majerové uklidit?
22. Proč udělala pí Majerová v krbu oheň?
23. O čem mluvili?
24. Proč šly obě dámy nahoru?
25. Nechaly pana Brabce doma?
26. Kam šla paní Brabcová jen na malou chvíli?
27. Jak dlouho byly dámy v ložnici?
28. Co dělala paní Brabcová u toaletního stolku?
29. Kam dávala pí Majerová šaty?
30. Kam se vrátily potom?
31. Co udělala pí Majerová v kuchyni?
32. Co pila paní Brabcová?
33. Čeho se polekala?
34. Bojí se pí Majerová myší?
35. Kde stál žebřík?
36. Kdy šel pan Majer okolo žebříku?
37. Proč přišla pí Brabcová ven?
38. Kde viselo prádlo?
39. Slyšel pan Majer mluvit obě dámy v prádelně?
40. Pomohla Milena Růženě ždímat?
41. Kam potom nesly škopek s vypraným prádlem?
42. Pomáhala Milena Růženě taky věšet?
43. Jaké měli potom občerstvení?
44. Kde při tom seděli?
45. Odkud přinesl pan Majer kulatý stůl?
46. Kde seděl pan Majer a kde seděl pan Brabec?
47. Co dělaly děti?

DOMÁCÍ CVIČENÍ:

Připravte si tuto situaci k volnému vypravování.
(Prepare this situation for the oral composition.)

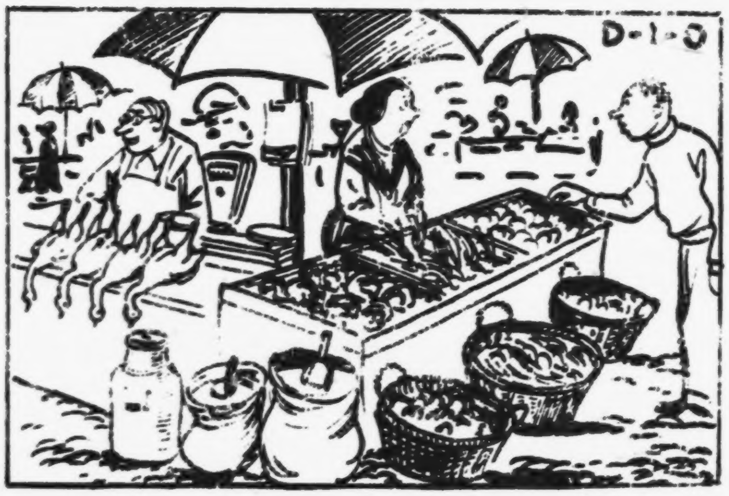

D-1-0

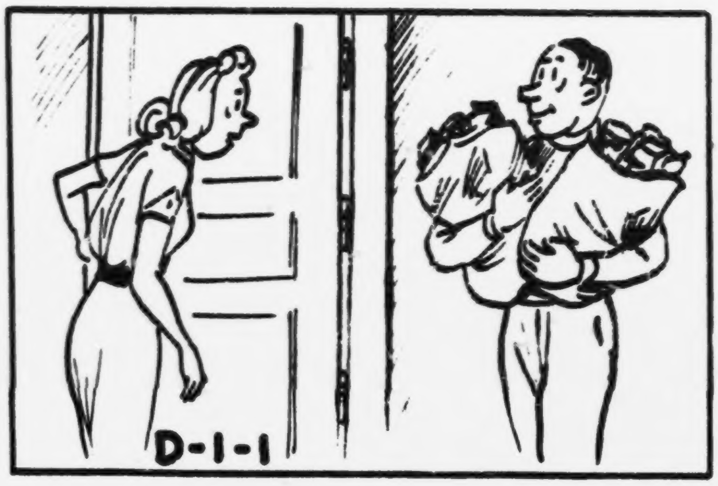

D-1-1

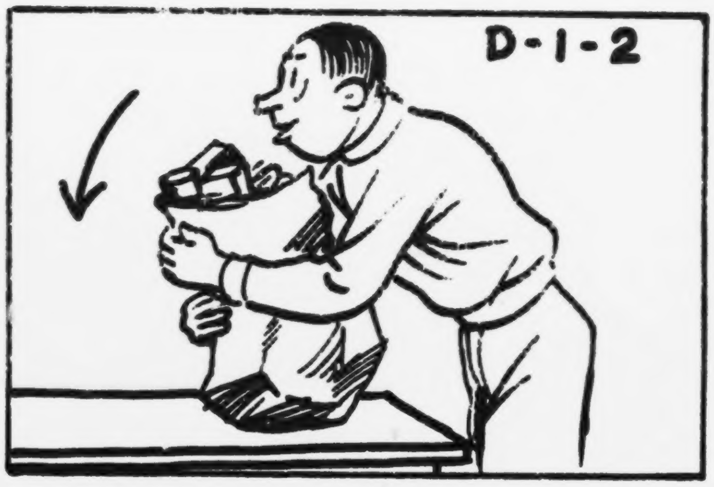

D-1-2

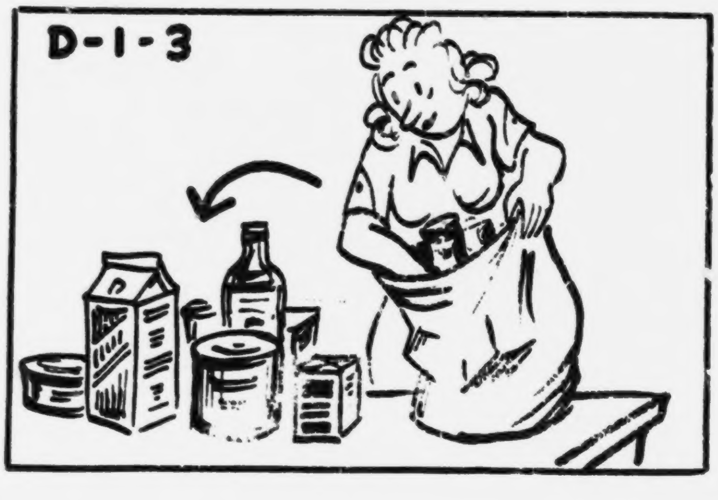

D-1-3

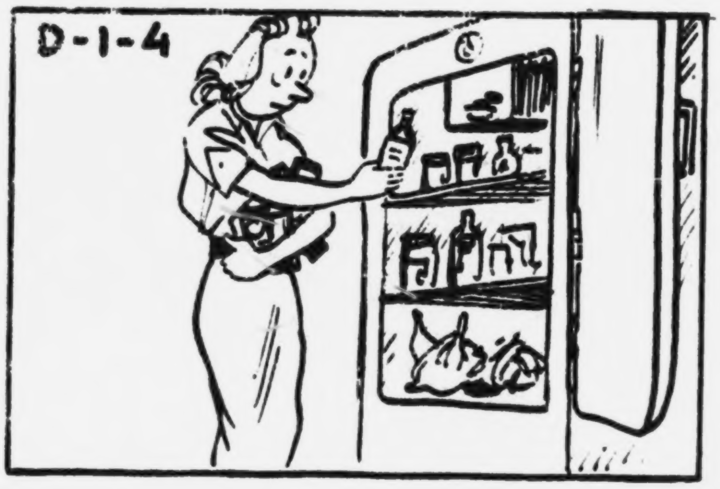

D-1-4

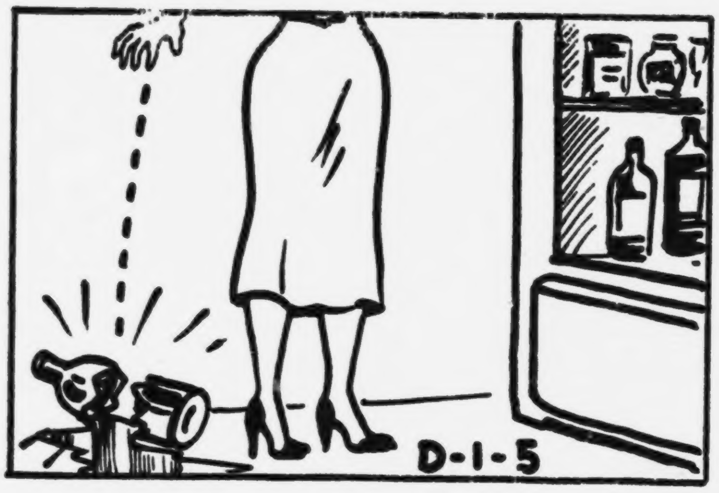

D-1-5

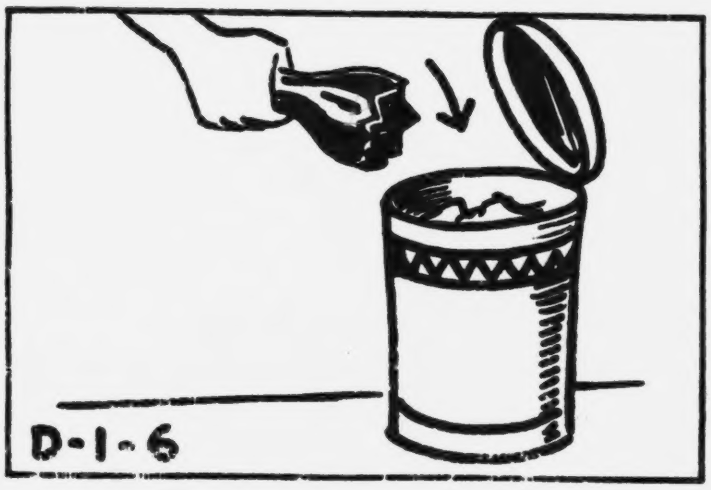

D-1-6

CVIČENÍ ČÍSLO 106.

ZÁKLADNÍ SITUACE Č. D-1.

NÁKUP.

D-1-C Pan Miroslav Turek byl poslán svou ženou nakoupit pro domácnost. Pro zeleninu šel na trh. Tam mají zeleninu čerstvější než u kupce. V koších na zemi jsou brambory a okurky. Na stánku je zelenina, přivezená toho rána. U druhého stánku prodávají slepice. Pan Turek se na ně podíval jako znalec a viděl, že jsou staré. Žena by takovou starou slepici musela vařit alespoň tři hodiny, než by byla měkká. U stánku taky stojí bandaska a dva pytle s nějakým zbožím.

D-1-1 Přišel domů s dvěma velkými papírovými pytlíky, plnými věcí do kuchyně. Ani si nemohl sáhnout do kapsy pro klíče od bytu. Žena mu musela otevřít. Jeden pytlík mu hned vzala z rukou.

D-1-2 Opatrně položil druhý pytlík na stůl.

D-1-3 Paní Turková zatím vyndává věci, koupené mužem. Kontroluje, jestli na nic nezapomněl. Jinak by mu řekla několik ostrých slov.

D-1-4 Milena Turková otevřela chladničku a dává do ní věci, které by se v teple zkazily.

D-1-5 Chtěla do chladničky taky dát láhev vína. Než s ní k chladničce došla, upustila ji. Láhev se rozbila a víno se rozlilo po podlaze.

D-1-6 Hází střepy do nádoby na odpadky a má na sebe vztek. Má teď zbytečnou práci s rozlitým vínem. Říká si: "Patří ti to. Mirek ti vždycky říká, že červené víno k ledu nepatří, a ty si nedáš říct. Teď nebude víno k večeři a Mirek se bude zlobit..."

NOUZOVÉ PŘISTÁNÍ.

Praha 17. června (ČTK). - Na louce u Hodonína se dnes dopoledne pokusil o nouzové přistání školní letoun, který startoval z letiště v Olomouci. Pilot se rozhodl k nouzovému přistání, protože manévrovací schopnost stroje byla ochromena poruchou v řízení. Letoun po přistání shořel. Dvoučlenná posádka včas vyskočila.

SLOVNÍČEK Č. 106.

bandaska, f.	= (milk) can
brambora, f. (or brambor, -u, m.)	= potato
čerstvý, adj.	= fresh (not stale)
domácnost, f.	= household
louka, f.	= meadow
měkký, adj.	= soft
ochromit, pct.	= to paralyze
okurka, f.	= cucumber
ostrý, adj.	= sharp
papírový, adj.	= (made of) paper
přistání, n.	= landing
přistávat, dur. přistát, pct.	= to land
pytel, -tle, m.	= sack, bag
pytlík, -u, m.	= (small) bag(usually of paper)
rozbíjet, dur. rozbít, pct.	= to break
rozlévat, dur. rozlít, pct.	= to spill
řízení, n.	= management, operation, control
řídit, dur.	= to direct, to conduct, to operate (a car)
sahat, dur. sáhnout, pct.	= to touch, to reach for
schopnost, f.	= ability, capability
slepice, f.	= hen
stánek, -nku, m.	= stand (vendor's)
startovat, dur.	= to start, to take off
střep, -u, m.	= (broken) piece (fragment) of glass
trh, -u, m.	= market
upustit, pct.	= to drop s.t. (from one's hand)
víno, n.	= vine; wine; grapes
zbytečný, adj.	= unnecessary, superfluous
zelenina, f. (collective)	= vegetable

FRÁZE A IDIOMY.

Patří vám to!	= You asked for it! Serves you right! That's what you deserved!
nouzové přistání	= emergency landing
manévrovací schopnost	= maneuverability

DOMÁCÍ CVIČENÍ Č. 106.

Připravte si základní situaci D-1 k volnému vypravování.

(Prepare the Basic Situation D-1 for oral composition.)

GRAMATICKÝ ROZBOR Č. 106.

ADJECTIVES FROM PASSIVE PAST PARTICIPLES

Passive past participles can be made into adjectives by using the long endings (-ý, -á, -é):

On je obžalován. Obžalovaný muž.	He's accused. The accused man.
To zboží je dopravováno. Dopravované zboží.	The merchandise is transported. The transported merchandise.
Ten dopis je psán rukou. Rukou psaný dopis.	The letter is handwritten. A handwritten letter.
Je plánován útok. Plánovaný útok.	An attack is being planned. A planned attack.
Letadlo bylo sestřeleno. Sestřelené letadlo.	The plane was shot down. The downed plane.

See NOTE on page 179.

Vypadat NOTE to text "Návrat z trhu":

Vypadá dobře, mladě, staře, unaveně, atd.	He looks good, young, old, tired, etc.

Vypadat with adjective:

Ta slepice vypadá stará.	The hen looks old.
Vypadá nemocný.	He looks sick.

EXERCISE

TO LESSON NO. 106

PŘELOŽTE DO ČEŠTINY:

"Come Home" Campaign

A: I hear that you received an unusual letter. Is that true?

B: Yes, I did. I certainly would like to know who sent it to me.

A: What's in it?

B: Nothing much; just the usual Communistic propaganda. They're trying to make me return to Czechoslovakia. It's the same sort of thing as was published in June in the New York and Washington newspapers.

A: Was it a typed or a handwritten letter?

B: It was typed on an English typewriter. At least, that's what I think since there were no hooks or length marks.

A: Where was that letter mailed from?

B: It was airmailed from New York, but I read that letters like this were and still are being sent to many refugees all over the world.

A: Yes, I know; there were several cases mentioned in the press lately. The refugees were invited to return home and were promised that their property would be given back to them. Good jobs are also being promised to everybody who returns.

B: Yes, that's what they say, but even if those who return shouldn't be imprisoned, they would be watched constantly and would never be trusted. The promised jobs would most probably turn out to be the coal mines in Ostrava or the uranium mines in Jáchymov. Those few who did return are sorry now for having done so.

A: Why do you think some people went back?

B: There are a number of reasons. One shouldn't forget that the Communists are sending out well trained agents who know how to talk to these people. These agents say that conditions in Czechoslovakia are changed now. Their repeated visits and promises have had some success. It's well planned propaganda directed by Moscow.

A: This has been most interesting. Now I begin to understand how dangerous this well organized campaign could be. I'm sure that everything will be done to prevent its success.

B: I'm glad that I could be of some help to you.

Trh na náměstí v Klatovech.

POKLADNA
LIMONÁD KOLONIÁLNÍHO ZBOŽÍ
VÝDEJNÍ PULT
LIMONÁD KOLONIÁLNÍHO ZBOŽÍ

Obchod s potravinami v Praze.

DIALOG KE CVIČENÍ Č. 106.

NÁVRAT Z TRHU.

Pan Turek (na trhu):	Prosím vás, paní, je ta zelenina čerstvá?
Prodavačka:	My máme všecko zboží jen čerstvé. Tahle zelenina byla přivezená před hodinou. Jakou si přejete?
Pan Turek:	Nějakou zeleninu na polévku a nějaké brambory a dvě okurky.
Prodavačka:	A jestli potřebujete dobrou slepici, tak to máme hned tady vedle.
Pan Turek:	Ne, děkuju. Ty slepice se mi moc nelíbí. Vypadají staré. Tu, co jsem tady koupil minulý týden, musela žena vařit tři hodiny, než byla měkká... Ale, prosím vás, co máte v té bandasce?
Prodavačka:	No přece mléko! - Chtěl byste nějaké?
Pan Turek:	Je pasterizované?
Prodavačka:	Samozřejmě! Jiné bychom nesměli prodávat!
Pan Turek (doma):	Tak už jsem tady. Ani si nemůžu sáhnout do kapsy pro klíče.
Paní Turková:	Viděla jsem tě jít s plnýma rukama,a tak honem běžím otevřít. Dej mi jeden ten pytlík!
Pan Turek:	Tady je to. Můžu ho postavit na stůl?
Paní Turková:	Kam chceš. Já zatím vyndám všecko, co by se mohlo v teple zkazit a dám to do chladničky. Nezapomněls+) nic?
Pan Turek:	Nic. Měl jsem všecko napsáno. Doufám, že budeš spokojená.

+) nezapomněls = nezapomněl jsi

Paní Turková: Jak drahé bylo to víno?

Pan Turek: Ani se neptej --- pozor!

Paní Turková (upustila láhev): Tak, a je po víně!

Pan Turek: Vždycky ti říkám, že červené víno k ledu nepatří. To máš z toho, že si nedáš říct. Kdybys ho byla nechala venku, nemuselo se to stát! Patří ti to!

Paní Turková: Prosím tě, tak se hned nerozčiluj. Já taky nemám radost, že se rozlilo po podlaze.

Pan Turek: Hoď ty střepy do smetí a já půjdu koupit k večeři jiné... Rozlité víno prý znamená štěstí!

Paní Turková: Mě to moc mrzí, ale jsem ještě celá rozčilená.

Pan Turek: Proč, prosím tě? Co se stalo?

Paní Turková: Ale, rádio hlásilo, že někde u Hodonína se pokusil nějaký školní letoun o nouzové přistání na louce. No - a víš, že náš Honza tam teď slouží.

Pan Turek: Honza je v Olomouci.

Paní Turková: No a to letadlo startovalo z olomouckého letiště.

Pan Turek: Však tam není sám. Stalo se něco posádce?

Paní Turková: Hlasatel říkal, že letoun po přistání shořel, ale posádka prý včas vyskočila.

Pan Turek: No tak vidíš! To asi měli poruchu v řízení.

Paní Turková: Já tomu nerozumím, ale ta zpráva říkala, že manévrovací schopnost stroje byla ochromena - nebo něco takového.

Pan Turek: Tak, jen buď klidná! Honza je šikovný, a jestli to byl on, tak to jen ukazuje,že z něho bude dobrý pilot, protože neztratil hlavu.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Co kupoval pan Turek na trhu?
2. Kde kupoval tu zeleninu?
3. Proč nešel pro zeleninu ke kupci?
4. Kdy byla přivezena ta zelenina?
5. Na co potřebuje pan Turek zeleninu?
6. Co ještě kupuje?
7. Proč nechce koupit slepici?
8. Jakou slepici tam koupil minulý týden?
9. Jak dlouho ji musela jeho žena vařit?
10. Co mají v té bandasce?
11. Je to mléko pasterisované?
12. Smějí prodávat jiné?
13. Proč si nemůže pan Turek sáhnout do kapsy?
14. Viděla ho paní Turková?
15. Co udělala, když ho viděla?
16. Kam postavil pan Turek pytlík?
17. Co z něj paní Turková vyndává?
18. Proč dává některé věci do chladničky?
19. Jak to, že pan Turek nic nezapomněl?
20. Co upustila paní Turková?
21. Bylo by se to stalo, kdyby byla poslechla svého muže?
22. Co jí vždycky říká pan Turek?
23. Kde se rozlilo víno?
24. Kam hodila střepy?
25. Co prý znamená rozlité víno?
26. Proč je paní Turková tak rozčilená?
27. Kde se pokusil ten školní letoun o přistání?
28. Bylo to normální přistání?
29. Odkud startovalo to letadlo?
30. Co se stalo s letounem?
31. A co s posádkou?
32. Kde měli poruchu?
33. Co říkala ta zpráva?
34. Ztratil ten pilot hlavu?
35. Ukazuje to, že z něj bude dobrý pilot?

---

smetí, n. = trash

You have learned today in Czech, e. g.:

Hlídka, která byla vyslána do toho prostoru, se už vrátila.

The sentence may be said in English using the identical construction.

The patrol that was sent to that area, has already returned.

In either language the subordinate clause (underlined) built around a passive construction is used to explain what the subject is. That is to say that the subordinate clause through explanation modifies the subject.

However it is possible to say this sentence in both languages in a slightly different way using not the passive construction. One might say in English:

The patrol sent to that area has already returned.

The sentence may be expressed in Czech again with a similar construction:

Hlídka, vyslaná do toho prostoru, se už vrátila.

Note that in both languages there is only one clause in this sentence although the meaning is the same as it was in the previous construction.

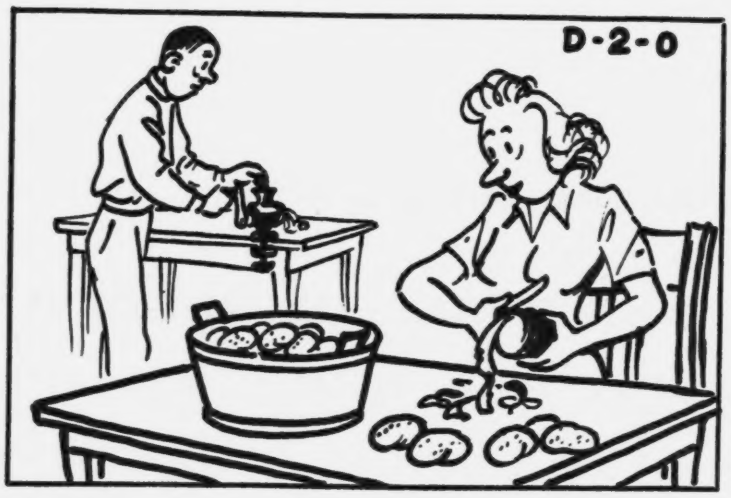

D-2-0

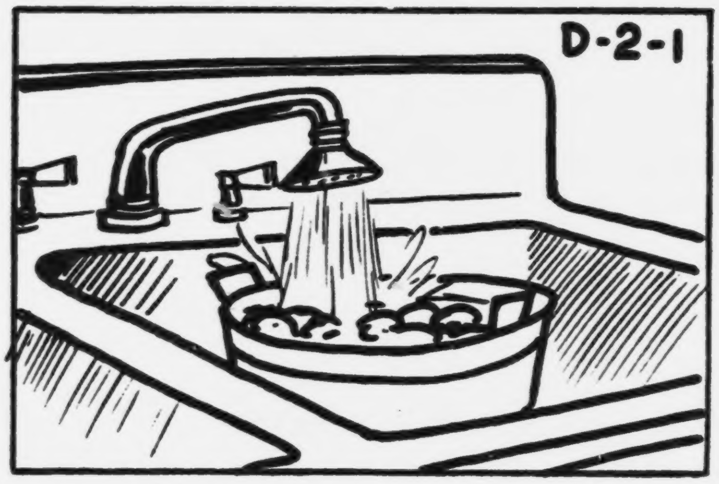

D-2-1

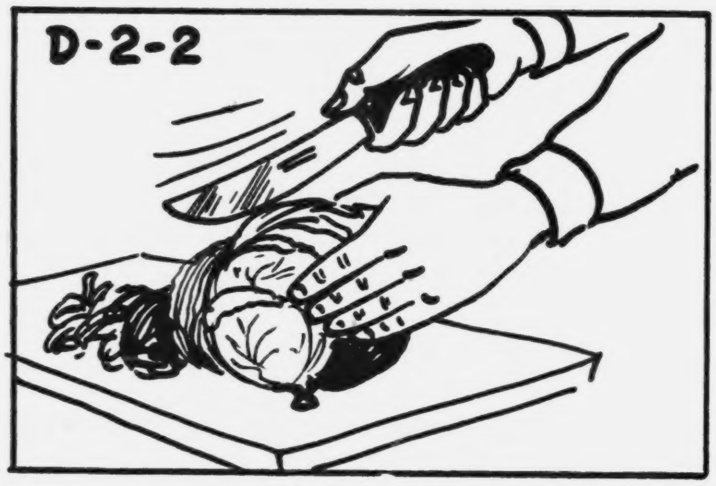

D-2-2

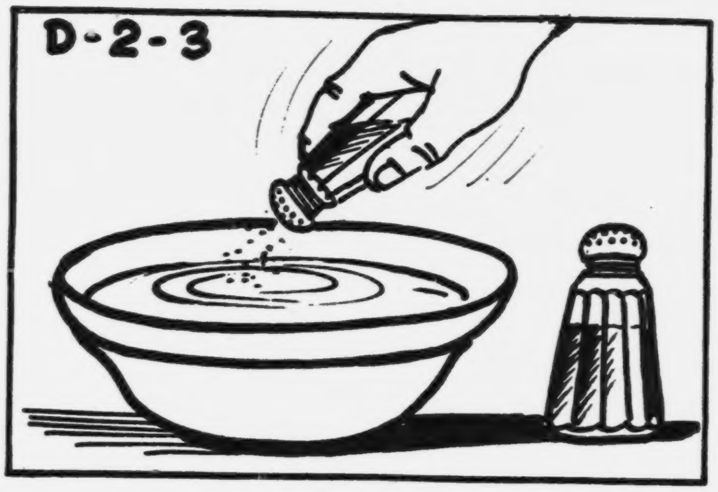

D-2-3

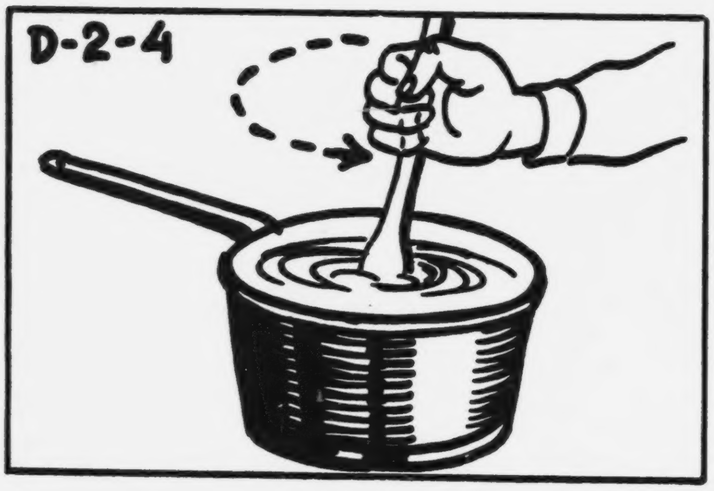

D-2-4

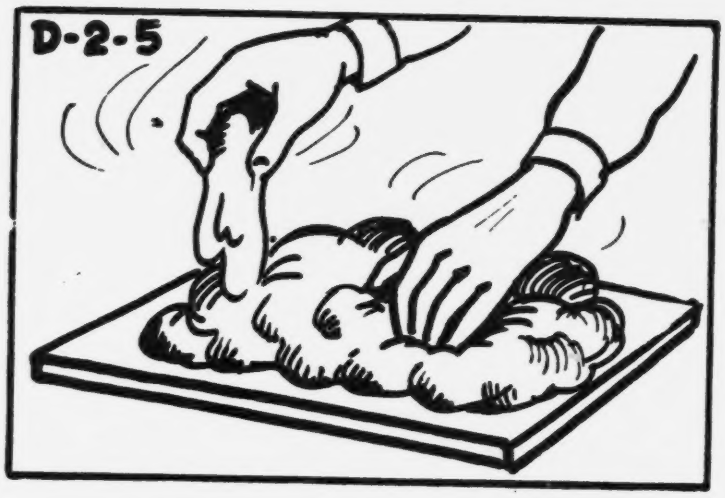

D-2-5

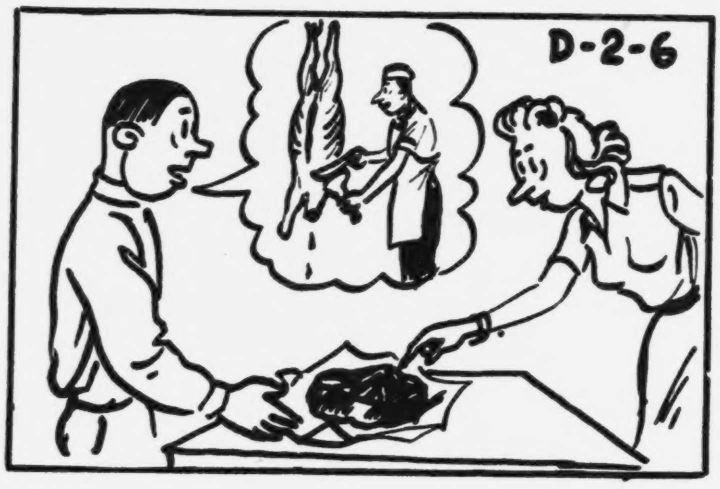

D-2-6

CVIČENÍ ČÍSLO 107.

ZÁKLADNÍ SITUACE Č. D-2.

Práce v kuchyni.

D-2-0 Miroslav Turek dnes musí pomáhat ženě v kuchyni. Pozval na večeři hosty, svého šéfa a jeho ženu. Teď stojí u stolu a mele maso. Paní Turková zatím loupá brambory. Oloupané brambory hází do škopku.

D-2-1 Zatím, co se brambory pod kohoutkem myly,

D-2-2 pan Turek dostal jinou práci: Krájet zelí. Zelí se musí krájet jemně, ostrým nožem. Pan Turek se bojí, že se řízne do prstu. Už se mu to jednou stalo. Ale vzal si prkýnko a dal se do toho.

D-2-3 Paní Turková zadělala na bílý chléb. Vzala slánku a solí těsto. Pepřenku má po ruce taky, ale do bílého chleba se pepř nedává.

D-2-4 Když byl Miroslav hotov s krájením zelí, dostal za úkol, aby dával pozor na omáčku na kamnech. Míchá ji a myslí si, že mu tu práci byl čert dlužen.

D-2-5 Pak mu žena dala nový rozkaz: Dát těsto na vál a udělat pěkné, dlouhé šišky.

D-2-6 Rozbalila maso, a moc se jí nelíbí. Muž vysvětluje, že mu řezník chtěl dát jiný kus, ale tam že bylo moc kostí.

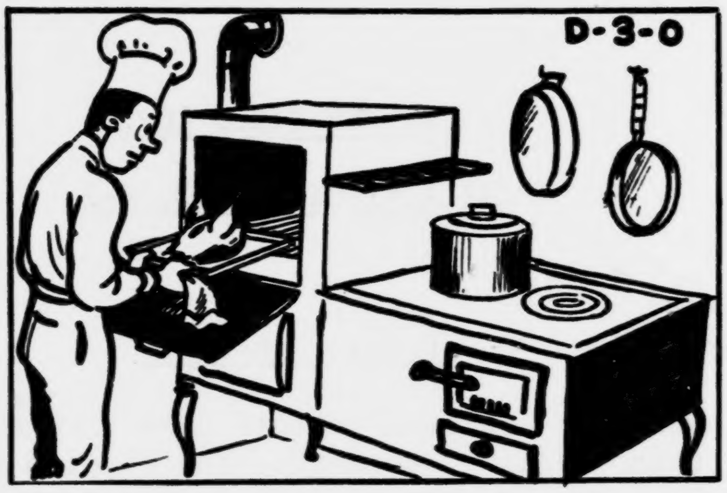
D-3-0

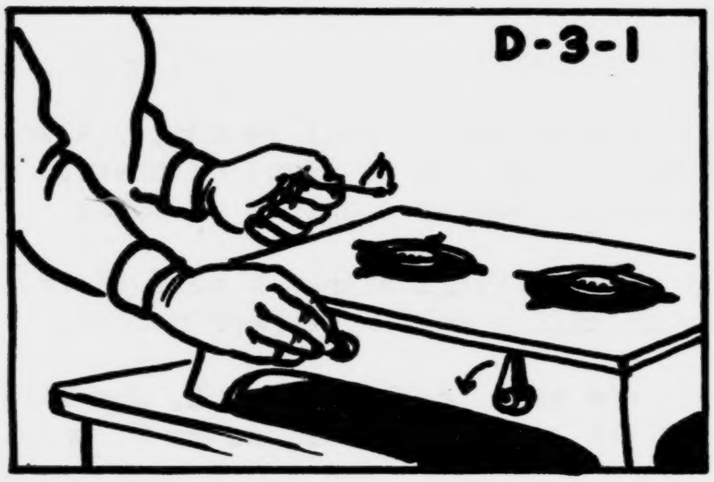
D-3-1

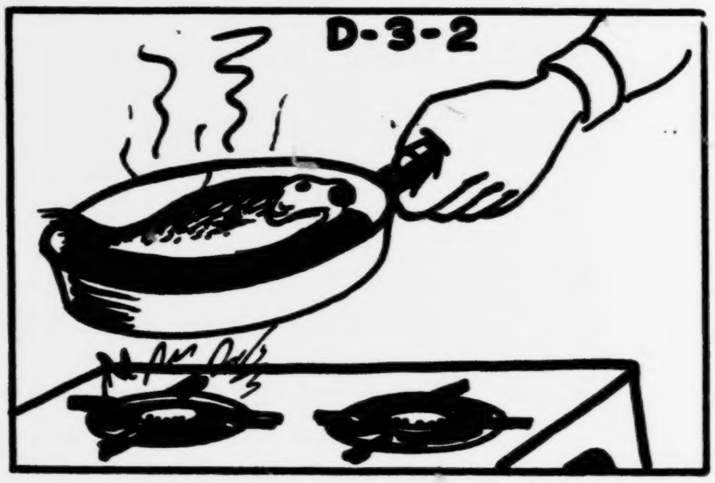
D-3-2

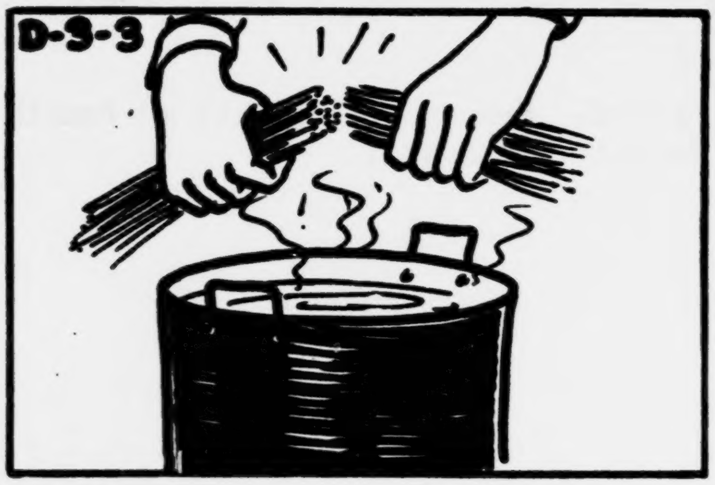
D-3-3

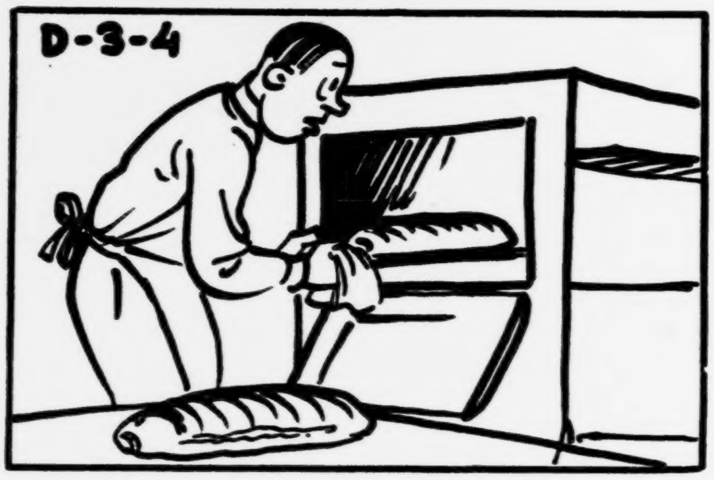
D-3-4

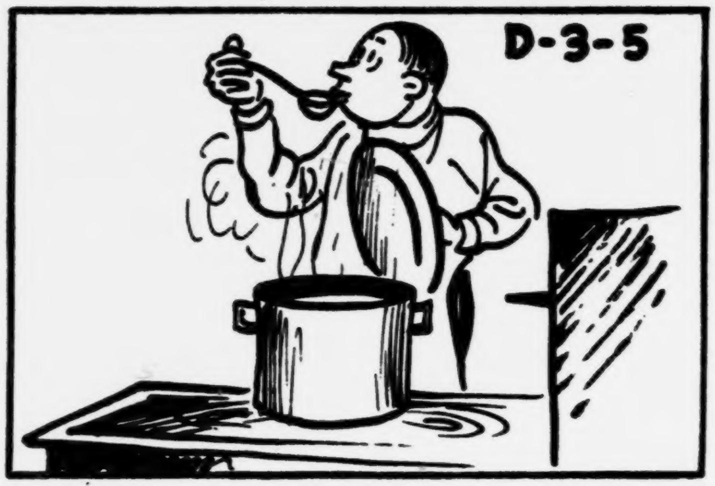
D-3-5

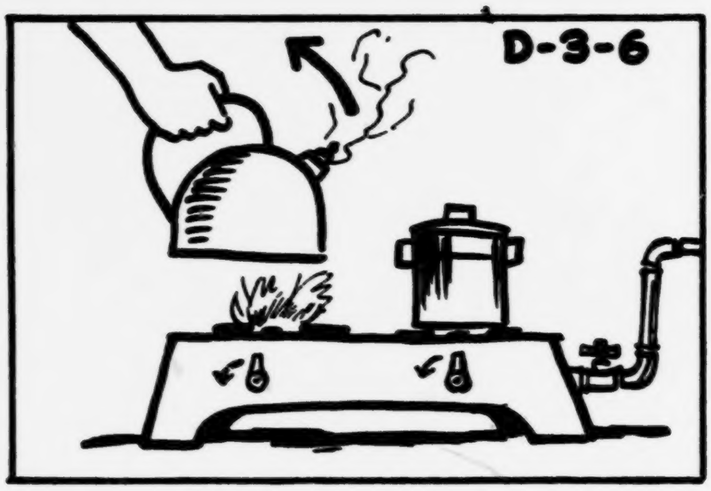
D-3-6

ZÁKLADNÍ SITUACE Č. D-3.

Práce v kuchyni.

(Pokračování)

D-3-0 Vzal si zástěru a kuchařskou čepici, a dává do trouby pěknou husičku.

D-3-1 Protože by se na plotnu všechno nevešlo, zapaluje plynový vařič.

D-3-2 Dal na pánev rybu a bude ji smažit.

D-3-3 Protože už se v hrnci vařila voda, vzal makaróny, láme je na polovinu a dává je do hrnce.

D-3-4 Teď bude péct chleba. Má ho dvě šišky. Je v kuchyni sám, protože se jeho žena šla převléknout.

D-3-5 Taky musí ochutnat polévku.

D-3-6 Kotlík už pískal; voda se v něm vařila. Pan Turek ho sundává z vařiče.

SLOVNÍČEK Č. 107.

husa, f.	= goose
husička, f.	= small goose
kotel, m. (gen.: -tle)	= kettle, boiler
kotlík, m. (gen.: -u)	= small kettle, tea kettle
lámat, dur.	= to break
loupat, dur.	= to peel
oloupat, pct.	
makaróny, m. pl.	= macaroni
míchat, dur.	= to stir
zamíchat, pct.	
mlít, dur.	= to grind, mill
mlýn, m. (gen.: -a)	= flour mill
mlýnek, m.	= grinder; (coffee)mill
ochutnávat, dur.	= to taste food
ochutnat, pct.	
omáčka, f.	= sauce, gravy
pepř, m.	= pepper
pepřenka, f.	= pepper shaker
pískat, dur.	= to whistle

plotna, f.	= top of the stove
prkno, n.	= board, plank
prkýnko, n.	= little board; (chopping) board
převlékat (se), dur.	= to change clothes
převléknout (se), pct.	
rozbalovat, dur.	= to unwrap, unpack
rozbalit, pct.	
řezník, m.	= butcher
slánka, f.	= salt shaker
smažit, dur.	= to fry
solit, dur.	= to salt
osolit, pct.	
sundávat, dur.	= to take s.t. off (a surface)
sundat, pct.	
šiška, f.	= cone; long loaf of bread
těsto, n.	= dough
vál, m.	= bread board
vařič, m.	= hot plate
zadělávat, dur.	= to make dough
zadělat, pct.	
zástěra, f.	= apron
zelí, n.	= cabbage

Punctual forms of verbs covered previously:

durative	punctual	
řezat	říznout	to cut
balit	zabalit	to pack, wrap up

FRÁZE A IDIOMY:

To mi byl čert dlužen.	= How did I get (myself) into this?
To se tam nevejde.	= It won't fit (in) there.

GRAMATICKÝ ROZBOR Č. 107.

REFLEXIVE PASSIVE

A more frequent way of expressing the passive voice is by means of a reflexive verb:

Tam se dělají zbraně.	Weapons are made there.

The reflexive passive is not used when the agent is expressed:

Zbraně jsou vyráběny několika továrnami.	Weapons are manufactured by several factories.

The reflexive passive is used, as a rule, only in the 3rd person, sing., or plural,

Jídelna se otvírá v 8 h.	The dining room is opened at 8 o'cl.
Obchody se zavírají v 6 h.	The stores are closed at 6 o'cl.

except in officialese where it is used in 2nd person plural:

Žádáte se, abyste přišel...	You are requested to come...

Examples:

Tam se staví dům.	A house is being built there.
Hledá se mechanik.	Mechanic wanted.
Zde se pronajme byt.	Apartment for rent.
Přijme se pán na byt.	Room for a gentleman (for rent).
Zde se prodává ovoce.	Fruit for sale.
Z čeho se dělá syntetická guma?	What's synthetic rubber made from?
Ty dráty se dělají z mědi.	Those wires are made of copper.
Oběd se vydává ve 12 h.	Lunch is served at 12 o'clock.
Obecenstvo se žádá, aby...	The public is requested to...

Another construction with "se" (not passive voice in Czech) - se as general (not specified) subject:

Říká se, že...	It is said that... (They say that...)
Říkalo se, že...	It was said that...

Povídá se, že...	It is rumored that...
Tam se dobře jí.	It's a good place to eat. (You eat well there.)
Tam se dobře spí.	It's a good place to sleep.
Tam se dobře sedí.	It's a good place to sit.
Tam se lacino nakupuje.	It's an inexpensive place to shop.
Tam se nesmí chodit.	It's not allowed (or: One isn't allowed) to go there.
Dnes se nehraje.	No performance tonight.
Žádá se, aby...	It is requested that...
V neděli se neúřaduje.	Office closed on Sundays.
V továrnách se nepracuje.	The factories are idle.
Zde se mluví česky.	Czech spoken.
Toho se užívá často.	It's often used.
Zítra se bude pokračovat.	It'll be continued tomorrow.
To se nesmí dělat.	It's not allowed.
Tam se jede hodinu.	It takes an hour to get there.

DIALOG Č. 107.

Pan Turek vaří.

Turek:	Ono se řekne "mít hosty", ale ta práce!
Turková:	Teď už se nedá nic dělat. Jednou jsme je museli pozvat.
Turek:	Máš pravdu. Šéf by si třeba myslel, že o jeho společnost nestojíme.
Turková:	No tak vidíš... Už budeš s tím masem hotov? Budu ten mlýnek potřebovat na něco jiného.
Turek:	Už to bude. Ale bude se muset umýt.
Turková:	Sám se neumyje. Musíš mi pomoct.

Turek: Není těch brambor trochu moc?
Turková: To se ti jen zdá. Až se oloupají a uvaří, tak to bude akorát. Když jsou hosti, jí se obyčejně víc než jindy.

Turek: Nechceš, abych ty brambory umyl?
Turková: To není třeba, ale můžeš krájet zelí. Víš, jak se to dělá?

Turek: Jestli máme nějaký ostrý nůž, tak to nebude problém.
Turková: Tady máš. A neřízni se!

Turek: Já bych radši dával pozor na tu omáčku.
Turková: To můžeš taky. Musí se občas míchat.

Turek: Připadám si v té čepici a zástěře jako profesionální kuchař.
Turková: K tomu máš ještě daleko. Ale teď, prosím tě, udělej z toho těsta dvě pěkné šišky. Ať jsou obě stejné.

Turek: Musí se to těsto dát na vál?
Turková: To se ví, že jo. Jak jinak bys to chtěl dělat?

Turek: Já nemyslím, že se to všecko vejde na plotnu. Neměl bych zapálit plynový vařič?
Turková: Můžeš. A dej vařit vodu na makaróny. Než se voda bude vařit, můžeš dát rybu na pánev. Ať se zatím smaží.

Turek: Nezdá se ti, že toho chceš na mně moc? Mám jenom dvě ruce!
Turková: Neříkám, že musíš dělat všecko najednou...

Turek: Jak se ti líbí to maso, co jsem koupil?
Turková: Moc ne. Neměli tam lepší?

Turek: Možná, že měli. Ale řezník říkal, že v tomhle není moc kostí a že se hodně prodává.
Turková: No dobře. - Tu husu nech v troubě. Musí se péct aspoň dvě hodiny. Já se teď jdu převléknout.

Turek: (ochutnává polévku) - Ta polévka není dost slaná!
Turková: (volá z ložnice) - Tak se tam asi musí dát víc soli. - A ten kotlík se už může sundat. Neslyšíš, jak píská?

Turek: Slyším, slyším. Všecko snad nemusím dělat právě teď.
Turková: "Co se dá udělat hned, nemá se odkládat+) na zítra!"

Turek: Tobě se to mluví! Ale já nevím, kde mi hlava stojí...

+) odkládat = to put off, postpone

OTÁZKY K TEXTU:

1. Má pan Turek hodně práce v kuchyni?
2. Proč se u Turků dnes tolik vaří?
3. Proč museli pozvat šéfa?
4. Čím se mele maso?
5. Kde se mele maso?
6. Nač bude paní Turková potřebovat mlýnek?
7. Proč se musí mlýnek nejdřív umýt?
8. Bojí se pan Turek, že je moc brambor?
9. Bude jich moc, až se oloupají a uvaří?
10. Proč se sní víc, když jsou hosté?
11. Musí se brambory umýt?
12. Čím se krájí zelí?
13. Ví pan Turek, jak se to dělá?
14. Bojí se paní Turková, že se její muž řízne?
15. Co by dělal pan Turek radši?
16. Musí se omáčka míchat?
17. Jak si připadá pan Turek?
18. Proč si připadá jako profesionální kuchař?
19. Má k tomu ještě daleko?
20. Z čeho se dělá chleba?
21. Kolik šišek má pan Turek udělat?
22. Mají být obě stejné?
23. Kam se musí dát to těsto?
24. Vejde se všecko na plotnu?
25. Co zapaluje pan Turek?
26. Proč má dát vařit vodu?
27. Co může dělat, než se voda bude vařit?
28. Na čem se smaží ryba?
29. Chce paní Turková na svém muži moc?
30. Může dělat všecko najednou?
31. Proč ne?
32. Líbí se paní Turkové maso, které její muž koupil?
33. Co říkal řezník?
34. Kde se peče husa?
35. Jak dlouho se musí péct?
36. Co bude zatím dělat paní Turková?
37. Je polévka dost slaná?
38. Co se do ní musí dát?
39. Proč píská kotlík?
40. Musí se kotlík sundat s plotny, když píská?
41. Co se nemá odkládat?

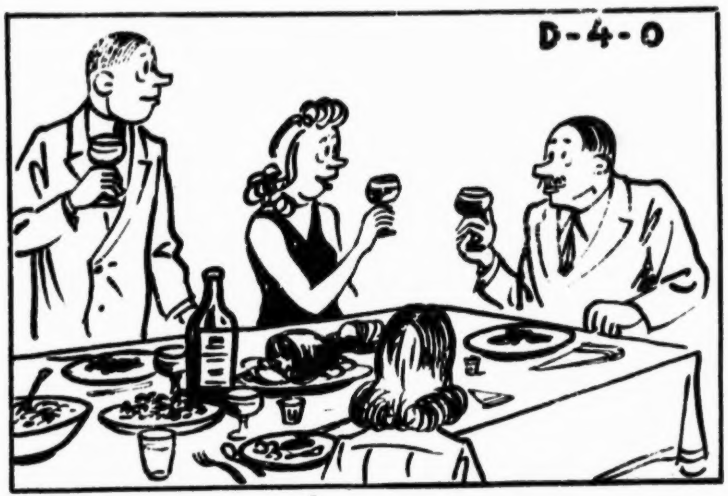
D-4-0

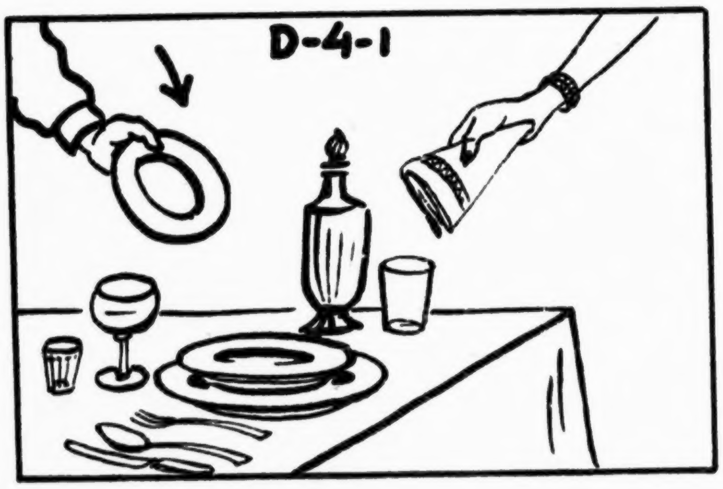
D-4-1

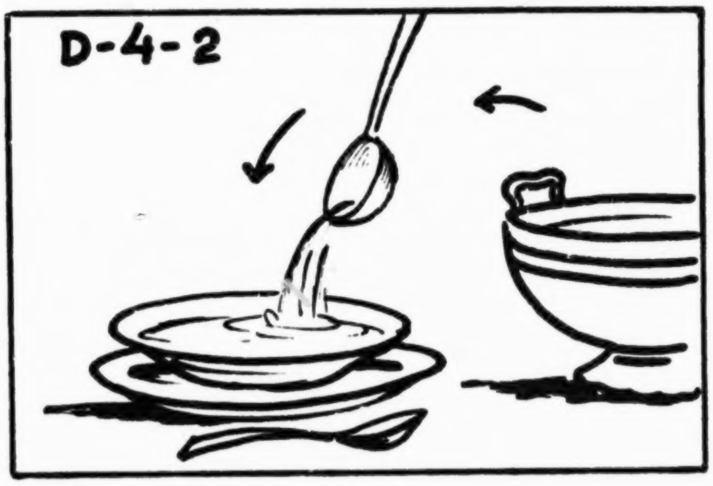
D-4-2

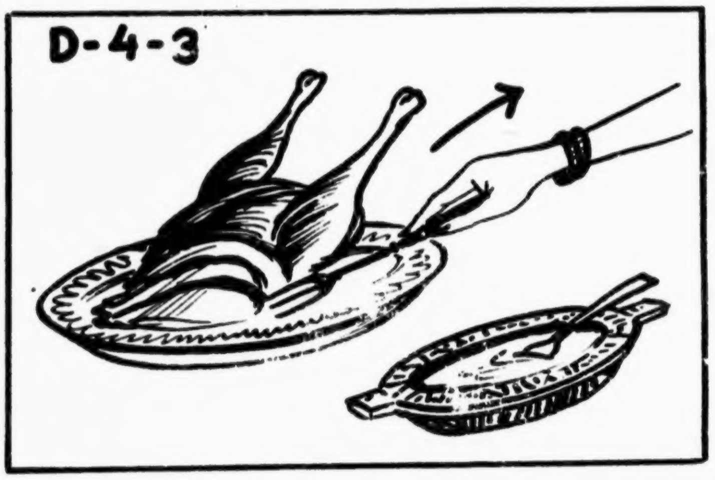
D-4-3

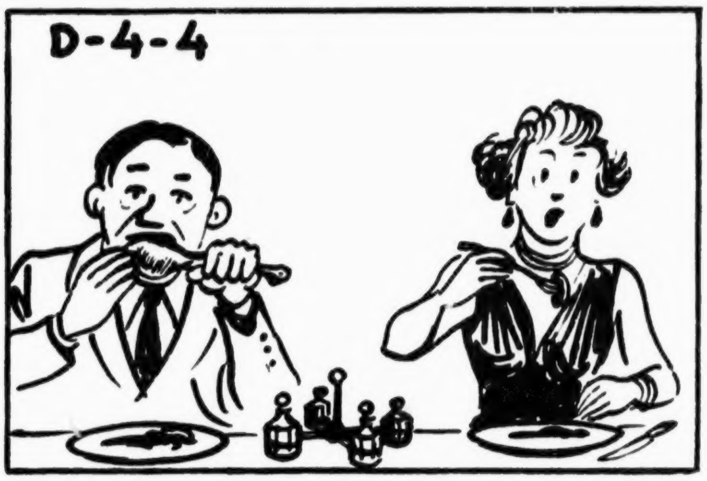
D-4-4

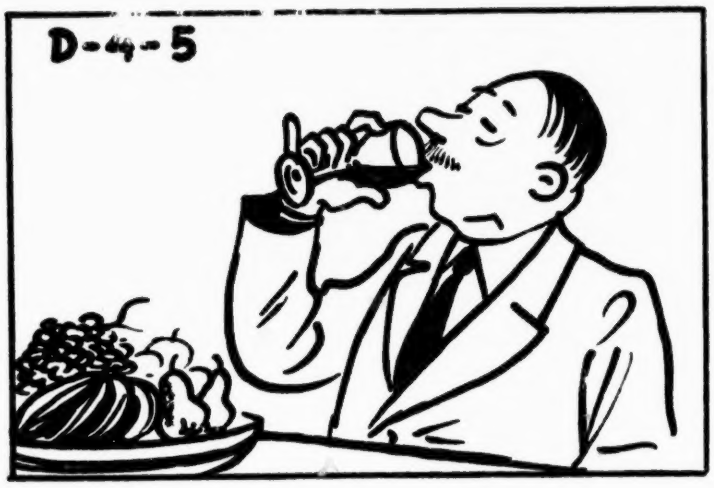
D-4-5

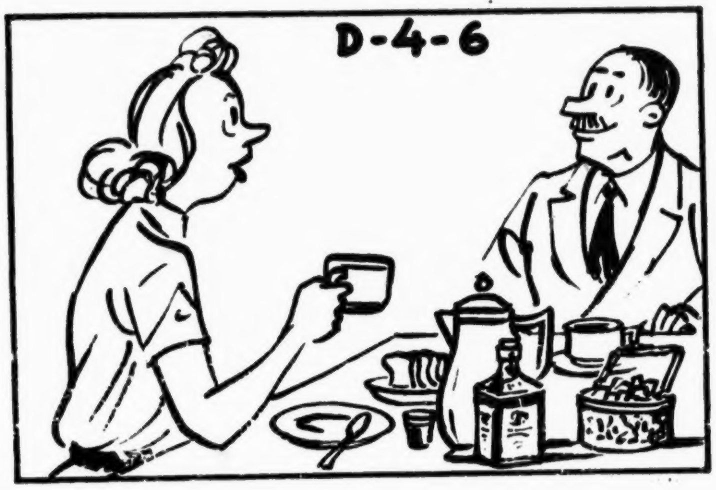
D-4-6

CVIČENÍ ČÍSLO 108.

ZÁKLADNÍ SITUACE Č. D-4.

U stolu.

D-4-0 Než budeme mluvit o jiných věcech, musíme si říct, co bylo hlavní událostí večera.
Šéf oznámil panu Turkovi, že prvního dostane přidáno.
Paní Turková na přídavek čekala víc než její muž. Teď vzala skleničku a připila šéfovi na zdraví. Šéf Miroslava Turka je pán v nejlepších letech; to obyčejně zdvořile říkáme o lidech, kterým je něco přes padesát. Pod nosem má knírek.

D-4-1 Než hosté přišli, měl pan Turek a jeho žena plné ruce práce. Museli prostřít: Dali na stůl čistý bílý ubrus, ubrousky, misky na salát, talíře, talířky, sklenice a skleničky, příbory a karafu s vodou.

D-4-2 Když se všichni posadili, začala paní Turková z polívkové mísy servírovat polívku. Panu Brejchovi - tak se jmenuje šéf jejího muže - musela polívku nalít dvakrát. Moc mu chutnala. Říkal: "Ta polívčička - mmmhm - takovou jsem už dávno neměl."

D-4-3 Paní Brejchová si vzala nejmenší plátek masa; drží dietu. Omáčku nechtěla žádnou; prý je v ní moc kalorií.

D-4-4 Pan Turek nejradši stehno; vzal ho do ruky.

D-4-5 Před panem Brejchou je mísa s ovocem; pan Turek ho musel koupit pod rukou. Pan Brejcha však ovoce nejí; zato si znovu nalil víno. "To vínečko - kde ho kupujete? To je opravdu dobrý ročník..."

D-4-6 Ke konci přišla na řadu káva. Na stole je kromě likéru konvice s kávou, za ní konvička s mlékem a cukřenka. Ale pan Brejcha pije kávu beze všeho. "Takové dobré kafíčko - to by byla škoda do něho něco dávat..."

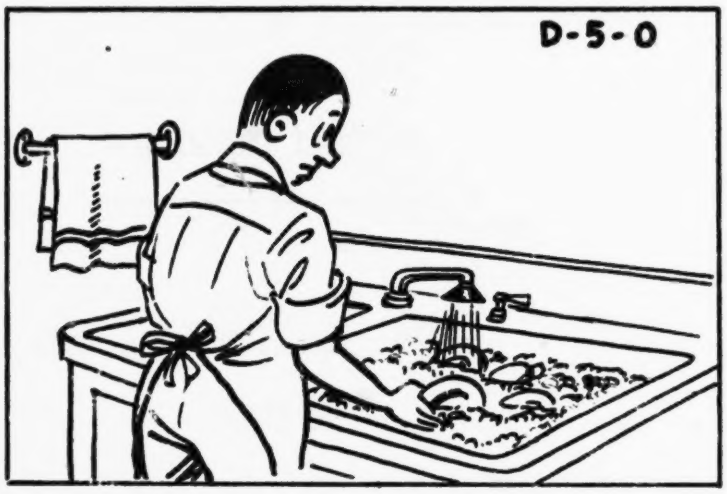
D-5-0

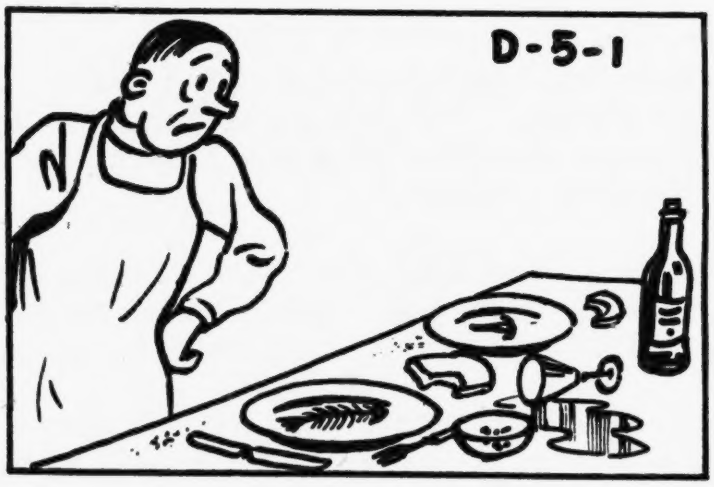
D-5-1

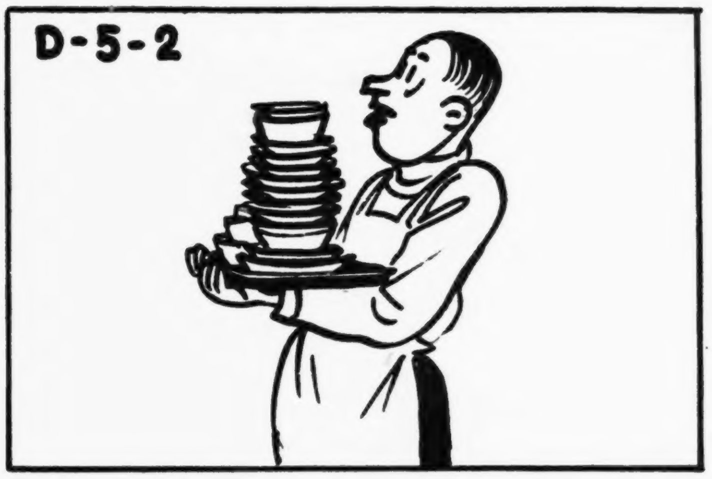
D-5-2

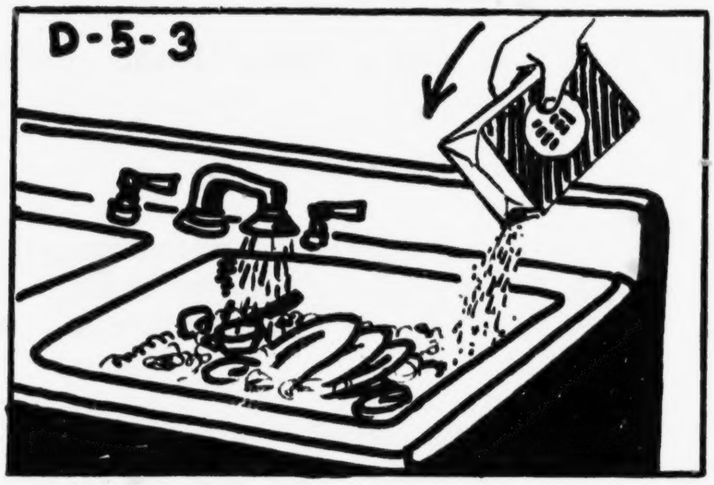
D-5-3

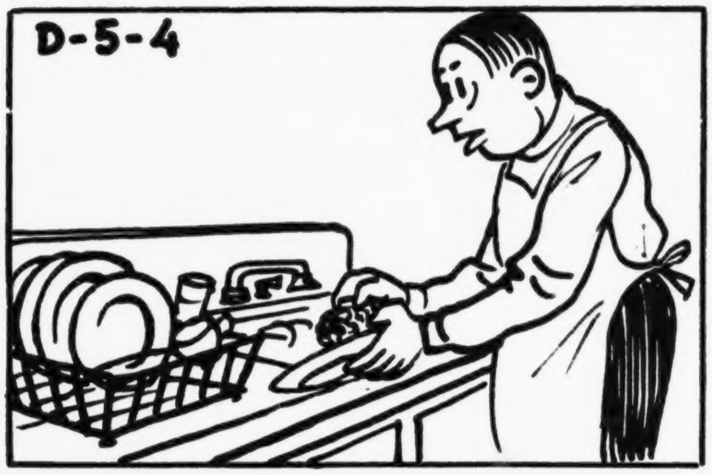
D-5-4

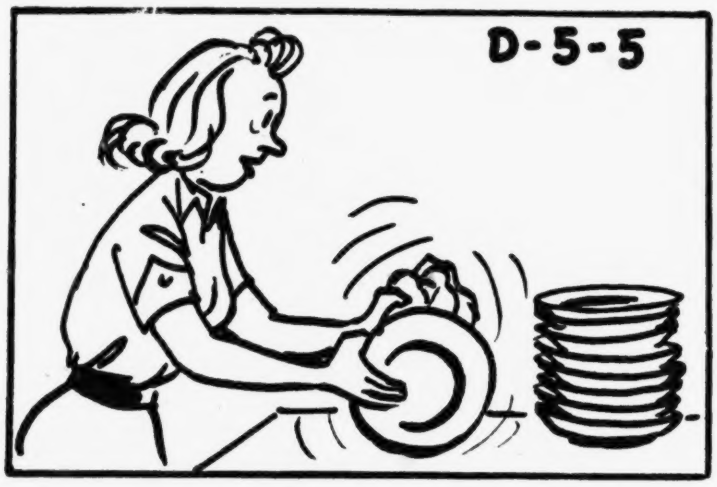
D-5-5

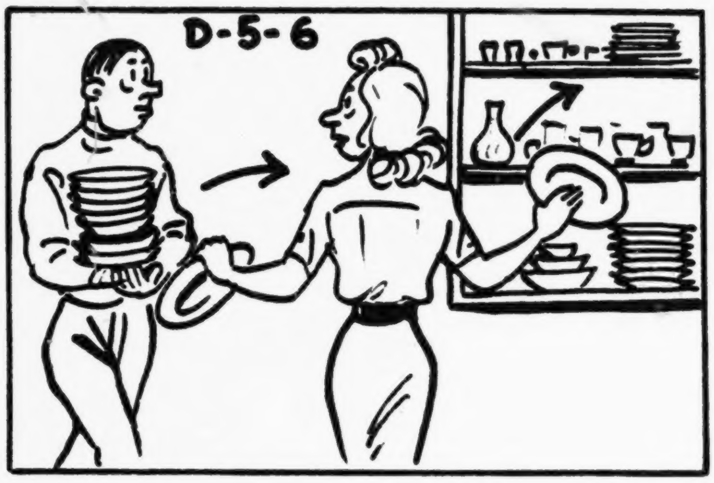
D-5-6

ZÁKLADNÍ SITUACE Č. D-5.

Mytí nádobí.

D-5-0 Hosti na štěstí brzy odešli. Pan Turek stojí u dřezu a myje nádobí.

D-5-1 Vrací se do jídelny, aby uklidil se stolu; bojí se, že nádobí nebude konec.

D-5-2 Staví jeden talíř na druhý a nese je do kuchyně.

D-5-3 Sype do dřezu mýdlový prášek a dává se znovu do práce.

D-5-4 Myje a myje,

D-5-5 a paní Turková nádobí utírá utěrkou.

D-5-6 Nakonec ho ukládají, kam patří.

VOJENSKÉ CVIČENÍ.

Praha 18. srpna (ČTK). - Včera večer se v prostoru řeky Sázavy skončilo vojenské cvičení, které začalo v pondělí ráno.

Modrá armáda měla za úkol prorazit obranou bílé armády a překročit řeku směrem od jihu k severu.

Modří zahájili operace útokem v oblasti města Zruče. Zatím, co bílí přesunovali část sil ke Zruči, podařilo se modrým za pomoci leteckých výsadkových jednotek vybudovat předmostí na východ od Kácova. Boj o blízkou železniční trať byl přerušen ve chvíli, kdy byly manévry odtroubeny. - Po manévrech měl sovětský generálporučík Pavlov rozpravu s velícími důstojníky obou stran.

SLOVNÍČEK Č. 108.

cukřenka, f. = sugar bowl
dieta, f. = diet; per diem
chutnat, dur. = to taste
kalorie, f. = calory
karafa, f. = (water) pitcher
knír, m. (gen.: -u) = mustache
  knírek, m. = small mustache
likér, m. (gen.: -u) = liqueur
mísa, f. = bowl
  miska, f. = small bowl
odtroubit, pct. = to call off (by bugle)
plátek, m.(gen.:-tku), colloq. = slice; obscure newspaper
prorážet, dur. = to break through
  prorazit, pct.
předmostí, n. = bridge head
překročit, pct. = to cross, step over
přesunovat, dur. = to transfer, move
  přesunout, pct.
příbor, m. (gen.: -u) = silver (a setting of)
přídavek, m. (gen.: -u) = (pay) raise
připíjet, dur. = to toast (drink to the health of)
  připít, pct.
rozprava, f. = discussion
servírovat, dur. = to serve food
stehno, n. = thigh; drumstick
sypat, dur. = to pour (e.g., salt, not liquids)
talíř, m. = plate (dish)
  talířek, m. = small plate; saucer
ubrus, m. (gen.: -u) = table cloth
  ubrousek, m. = napkin
ukládat, dur. = to put away (in its place); to deposit (money)
  uložit, pct.
velící, adj. = commanding
vybudovat, pct. = to build up
výsadkový, adj. = parachute (adj.), airborne

prostírat na stůl = to set the table
  prostřít, pct.

FRÁZE A IDIOMY.

Dostal jsem přidáno. = I got a (pay) raise.
Mám plné ruce práce. = I have my hands full (of work).
Koupil jsem to pod rukou. = I bought it under the counter.
Držím dietu. = I'm on a diet.
kafe, n.(gen.-e), colloq. = coffee
výsadkové vojsko = airborne troops
Manévry byly odtroubeny. = The maneuvers were called off (by means of a bugle).

znova or znovu = again

GRAMATICKÝ ROZBOR 108.

DIMINUTIVES
(Zdrobněliny)

1. The diminutive from a noun indicates smaller size. There are two degrees of diminutives, first and second. Diminutives of the second degree often express a still greater degree of smallness; they are formed from first degree diminutives.

2. Derivative suffixes used to form diminutives are:

	1st degree:	2nd degree:
for masculine nouns:	-ek, -ík, -ínek (infreq.);	-eček, -íček
feminine	-ka	-ečka, -ička
neuter	-ko	-ečko, -íčko

dům	domek	(little house)	domeček	(tiny little house)
chvíle	chvilka	(little while)	chvilečka	(just a little while)
okno	okénko	(little window)	okénečko	(tiny little window)
vůz	vozík	(little car)	vozíček	(little car, maybe toy)
hvězda			hvězdička	(little star /insignia/)
pole			políčko	(little field)

3. Not all words have diminutives.
Of those which do, not all have both degrees.
Of some words only one, or both diminutive forms are used, while the basic forms either do not exist, or are used rarely, or only in literary style. (E.g., kukátko, měřítko, lehátko.)

4. Many diminutives have lost their diminutive meaning:

sluchátko	(phone) receiver, earphone
nosítka, n. pl.	stretcher

5. The diminutive forms do not always express smallness.
Very often they have emotional connotation, expressing mood. In addition to the basic meaning they express some emotional attitude of the speaker such as joy, pleasure, satisfaction, pain, disgust, love, distaste, ridicule, contempt.

Example (joy, pleasure, satisfaction):
Ted si dám jedno pivko (pivečko). = Now I'll have myself a beer.

Here belong diminutives of first names or family relationship terms with the connotation of love, endearment:

Karel: Karlík, Karlíček
Jan: Jeník, Jeníček
Božena: Boženka
Anna: Anka, Anička, Aninka
Eva: Evička
Vlasta: Vlastička

strýc: strýček
teta: tetička
děd: dědeček
máma: maminka
táta: tatínek
sestra: sestřička

6. Diminutives are widely used in baby-talk:

Jez polívčičku!	Eat your soup!

7. Women are more inclined to use some diminutives:
E.g.,

blůzička	(woman's) blouse
klobouček	hat
punčošky	stockings

8. Often the basic form and the two diminutive forms have different meanings or connotations, e.g.:

děd - grandfather (legal term)	dědek - old man (derogatory)	dědeček - grandfather (current term); granddad
bába - grandmother (legal term); old woman, hag (derogatory)	babka - old women (slightly derogatory)	babička - grandmother (current term); granny
teta - aunt (current term)	tetka - country woman (slightly derogatory)	tetička - auntie

9. A word of caution: It is safe for a person not well versed in the language to use the words mentioned under 4 above. Caution is necessary, however, in using diminutives to indicate smaller size (1 and 3 above), and especially in situations involving mood, emotional coloring, baby-talk, women's preferred usage, or different meaning or connotation (5, 6, 7, 8 above).
The form used might have an unintended connotation.

Examples of Diminutives Denoting SMALLER SIZE

NOUNS

Masculine:		-ek, -ík	-eček, -íček	
	balík	balíček		parcel
	drát	drátek		wire
	dům	domek	domeček	house
	dvůr	dvorek	dvoreček	yard
	hák	háček		hook
	hrnec	hrnek	hrneček, hrníček	pot
	hřeb (infr.)	hřebík	hřebíček	nail
	kámen	kamínek		stone
	klíč	klíček		key
	koš	košík	košíček	basket
	kruh	kroužek		circle
	kufr	kufřík	kufříček	suitcase
	kus	kousek	kousíček	piece
	les	lesík	lesíček	wood
	potok	potůček		stream
	provaz	provázek		rope
	sloup	sloupek	sloupeček	column
	strom	stromek	stromeček	tree
	stůl	stolek	stoleček	table
	sud	soudek	soudeček	barrel
	šroub	šroubek	šroubeček	screw
	tác	tácek		tray
	talíř	talířek		plate

Feminine:		-ka	-ečka, -ička	
	bedna	bedýnka	bednička	crate
	brána	branka		gate
	díra	dírka		hole
	dveře	dvířka		door
	hromada	hromádka		pile, heap
	chvíle	chvilka	chvilička, chvilinka	while
	kapsa		kapsička	pocket
	kleště	klíšťky	kleštičky	tongs
	krabice		krabička	box
	láhev		lahvička	bottle
	loď	loďka	lodička	ship
	lžíce	lžička		spoon
	mísa	miska	mistička	bowl
	pila	pilka		saw
	postel	postýlka		bed
	řeka	říčka		river

sáně	sáňky (sled)		sleigh
sekera or sekyra	sekerka sekyrka		hatchet
sklenice	sklenka, sklínka	sklenička	glass
skříň	skříňka		closet
tyč	tyčka	tyčinka	pole
ulice	ulička		street
vesnice		vesnička	village
zahrada	zahrádka	zahrádečka	garden
zeď	zídka		wall

Neuter:		-ko	-ečko, -íčko	
	jezero	jezírko		lake
	kamna	kamínka		stove
	kladivo	kladívko		hammer
	kolo		kolečko	wheel
	kuře	kuřátko		chicken
	město		městečko	town
	poleno	polínko		log
	světlo	světélko, světýlko		light
	vejce		vajíčko	egg
	víko	víčko		lid
	vrata	vrátka		gate
	zrcadlo	zrcátko		mirror

ADJECTIVES

malý	small	malinký, maličký (tiny); malininký (very tiny)
slabý	weak	slaboučký (very weak; delicate)

ADVERBS

trochu	a little	trošku, trošinku, trošičku (a tiny little bit)
pomalu	slowly	pomalinku, pomalounku, pomaličku (very slowly)

Examples of words having diminutive form, but having a special meaning (the original connotation of smallness is lost):

hledáček	view finder
hodinky	watch
chodbička	aisle (in a railroad car)
kamínek	flint (for cigarette lighter)
kávová lžička	teaspoon
polévková lžíce	table spoon
kohoutek	trigger; faucet
kolečko	1. clock (watch) wheel
kolečko, or kolečka, pl.	2. wheel barrow
koníček	hobby
korunka	crown (of a tooth)
lístek	ticket
můstek	bridge (teeth); ship's bridge
muška	bead, front sight
prášek	powder (medicine, pills)
ramínko	clotheshanger; shoulder strap
ručička	a hand (on a watch or clock, from a lady's watch to Big Ben)
sklíčko	watch crystal
spořitelní knížka	savings bank passbook
stránka n. strana	page

DIALOG Č. 108.

Při večeři.

Brejcha: (šéf) Máte to tady moc pěkné, paní Turková. Jak se vám tady bydlí?

Turková: My jsme tu moc spokojení, pane Brejcho. Jen činže je trochu vysoká. Ale s tím se musí počítat.

Brejcha: Teď se těžko dostane něco slušného za rozumnou cenu. Ale byteček je to opravdu hezký.

Turková: Jsme rádi, že se vám u nás líbí. A máme radost, že jste přišli.

Brejchová: My jsme taky rádi. Už jsme dlouho nebyli venku. Snad víte, že naše Vlasta byla moc nemocná.

Turek: Říkal jsem to Mileně. A jak se teď daří Vlastičce?

Brejcha: Už to má dobré. Zítra přijde z nemocnice domů.

Brejchová: Sestřička říkala, že by ji mohli pustit už dnes, ale doktor chtěl ještě jeden den čekat.

Turková: Tak bychom jí měli připít na zdraví. Doufám, že pijete víno.

Brejcha: Sklenička vína nemůže nikdy škodit.

Turková: Tak tedy na zdraví, pane Brejcho! Vlastě a vám oběma.

Brejcha: Na zdravíčko, na zdravíčko!

Brejchová: Moc dobré víno. Musíte mi potom říct, kde ho kupujete.

Brejcha: Mám pro vás, pane Turku, dobrou zprávu, a teď je nejlepší příležitost, abych vám ji řekl. Od prvního dostanete přidáno.

Turek: Ale, pane Brejcho, to mám radost. To se nám moc hodí. Děkuju vám.

Brejchová: Nic neděkujte, pane Turek. Muž říká, že jste jeho nejlepší úředník a že jste si to zasloužil už dávno.

Brejcha: To je pravda. Byl bych vám už přidal vloni, ale vy víte sám nejlíp, že to nešlo.

Turek: Děkuju, pane šéf. Mně se u vás práce líbí a jsem rád, že jste spokojený.

Brejchová: Tak už dost těch obchodních řečí. Proto paní Turková celý den nevařila.

Turková: Však mi Slávek pomáhal. Nakupoval, vařil, a taky prostřel.

Brejcha: A nic při tom nerozbil?

Turková: Jen jeden talířek. Ale to se stane i nejzkušenějšímu... Nechcete ještě trochu polévky?

Brejcha: Děkuju, vezmu si. Polívčička je báječná!

Brejchová: Moc dobrá. Taky bych si vzala, ale držím dietu.

Turek: Ale maso snad můžete.

Brejchová: Jen jeden plátek, prosím, a bez omáčky. Tam je moc kalorií.

Turek: A co vy, pane šéf? Stehýnko?

Brejchová: To on má ze všeho nejradši.

Brejcha: Když jsem byl mladší, tak jedno nestačilo!

Turková: Vždyť jste v nejlepších letech, pane Brejcho...

Brejchová: Nevěřte tomu. Ten knírek ho dělá mladším, ale už je mu hezky přes padesát.

Brejcha: Mluvme radši o něčem jiném - Podal byste mi tu cukřenku, pane Turek? Ták - děkuju - a ještě to mlíčko, prosím. Kávička je výborná!

(Po odchodu hostů)

Turek: Člověk by řekl, že paní Brejchová nedá svému muži dost jídla, podle toho, jak dnes jedl.

Turková: Jinde vždycky chutná líp. Sám jsi taky takový. Když jsme někam pozvaní, taky jsi hned samá "polívčička, masíčko, kafíčko" - a doma si ani nevšimneš, když udělám něco dobrého.

Turek: Ale, to snad ne, Milenko!

Turková: Radši už nemluv a myj nádobí. Je ho plný dřez. Tady je mýdlový prášek.

Turek: Nepomohla bys mi aspoň utírat?

samý	nothing else but, only
ten člověk je samý smích	laughing all the time
ty jsi samá "polívčička"	you don't say anything else but "polívčička"

OTÁZKY K TEXTU:

1. Líbí se panu šéfovi u Turků?
2. Bydlí se jim tam dobře?
3. Jsou tam spokojení?
4. Jaká je činže?
5. Dostane se dnes něco slušného laciněji?
6. Je paní Turková ráda, že se panu Brejchovi byt líbí?
7. Proč nebyli Brejchovi už dlouho venku?
8. Jak se daří jejich dceři?
9. Kde je?
10. Kdy přijde domů?
11. Co říkala sestřička?
12. Jak dlouho chtěl čekat doktor?
13. Budou připíjet Vlastičce na zdraví?
14. Čím budou připíjet?
15. Pije pan šéf víno?
16. Může sklenička vína škodit?
17. Chutná paní Brejchové to víno?
18. Chce vědět, kde ho paní Turková kupuje?
19. Jakou zprávu má pan Brejcha pro pana Turka?
20. Je teď dobrá příležitost, aby mu ji řekl?
21. Od kdy dostane pan Turek přidáno?
22. Proč myslí paní Brejchová, že pan Turek by neměl děkovat?
23. Zasloužil si to pan Turek už dávno?
24. Proč?
25. Byl by mu pan Brejcha přidal už vloni?
26. Proč mu nepřidal?
27. Je pan Turek spokojen?
28. Proč?
29. Poslouchá paní Brejchová ráda obchodní řeči?
30. Rozbil pan Turek něco, když prostíral?
31. Stane se to i nejzkušenějšímu?
32. Jak chutná panu šéfovi polívka?
33. Co říká?
34. Vezme si ještě jeden talíř?
35. Proč si nevezme paní Brejchová víc?
36. Může jíst maso?
37. Kolik?
38. Jí omáčku?
39. Proč nejí omáčku?
40. Co si vezme pan šéf?
41. Stačilo mu jedno, když byl mladší?
42. Je teď v nejlepších letech?
43. Kolik je mu?
44. Dělá ho knírek mladším?
45. Podal mu pan Turek cukřenku?
46. Co ještě?
47. Proč jedl pan Brejcha s takovou chutí?

48. Je pan Turek taky takový?
49. Mají plný dřez nádobí?
50. Kdo ho bude mýt?
51. Co dá do vody?
52. Pomůže mu paní Turková aspoň utírat?

Ve čtverci, který tady vidíte, je mapka. Ta mapka ukazuje situaci ve cvičení č. 109.

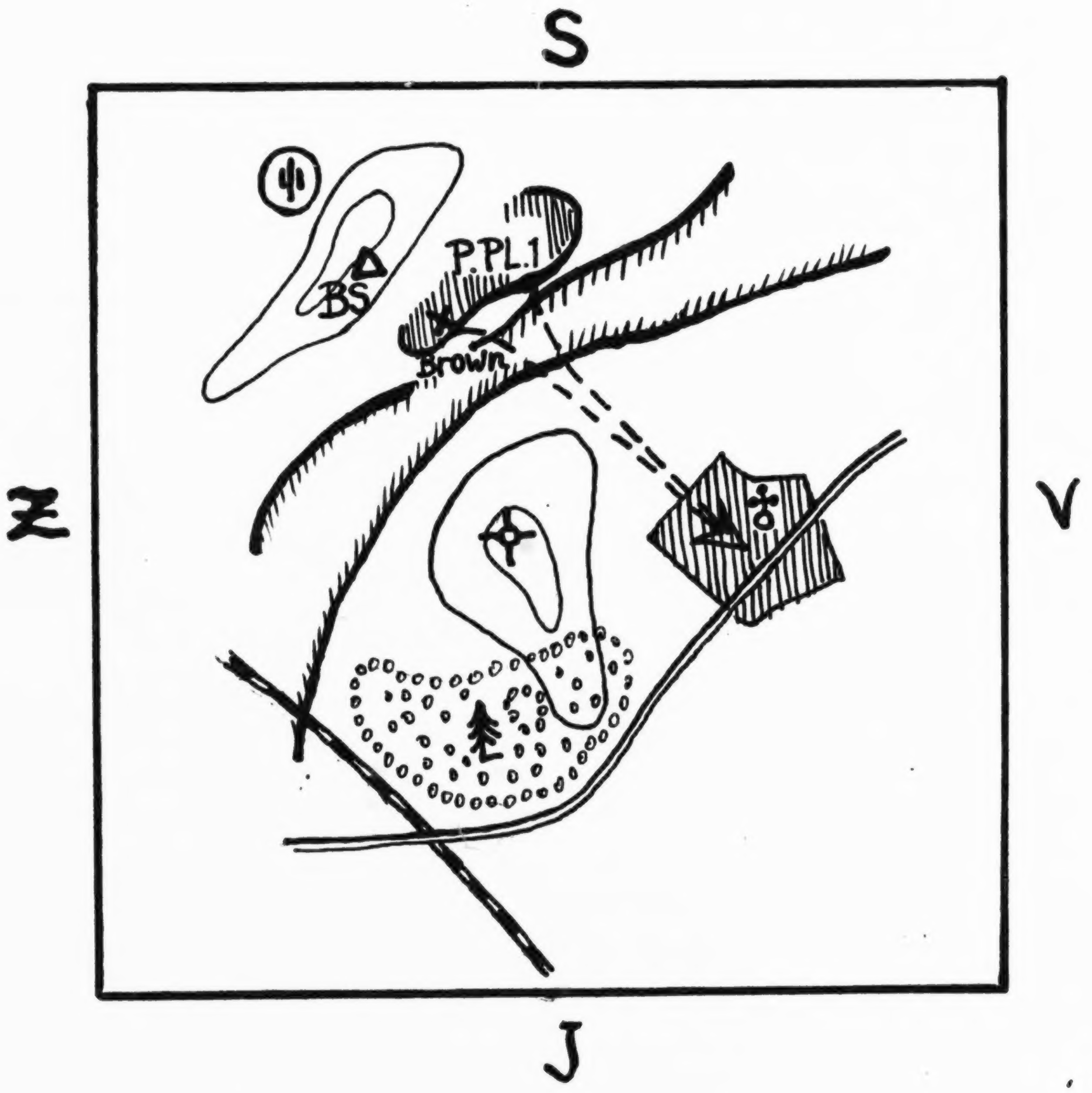

CVIČENÍ ČÍSLO 109.

Protiútok.

Kapitán Brown, kterého známe z mnoha výslechů, má staršího bratra. Donald Brown taky býval v armádě. V době invaze už měl za sebou pětiletou službu. Za války byl dvakrát raněn.

Druhé zranění ho stálo levou ruku od lokte dolů. Za vánoční ofenzívy v Ardennách, na Boží hod roku 1944, byl jako dělostřelecký důstojník předsunutým pozorovatelem své baterie. Opravoval palbu. Dělostřelci podporovali pěší pluk, který měl protiútokem ze severozápadu vzít vesnici na severovýchod od lesa. Poručík Donald Brown byl v okopu.

Jeho baterie (se kterou byl v rádiovém spojení) ostřelovala vyvýšeninu mezi lesem a vesnicí. Byla to důležitá kóta asi ve středu trojúhelníku, daného a) bojovým stanovištěm velitelství pluku, b) křižovatkou silnice a železniční trati, c) vesnicí, drženou nepřítelem.

Palebné postavení baterie poručíka Browna bylo na odvráceném svahu zasněženého kopce, který vidíte na severozápadě. Na jeho přivráceném svahu bylo bojové stanoviště pluku. Bojovalo se za dvanáctistupňového mrazu.

Poručík Brown měl z okopu dobrý výhled. Na neštěstí byl zasažen kulometnou palbou nepřátelského dvoumotorového letounu.

Jak se všechno stalo, to poručík Brown nevěděl. Přišel k sobě až na obvazišti. Měl dvojnásobný průstřel plic a amputovali mu levou ruku.

Poručík Brown se podíval kolem sebe a klidně řekl:

"Tohle je po sto osmnácti dnech poprvé, co ležím na pohodlné posteli."

Strany každého čtverce (obdélníku, trojúhelníku) jsou přímky.

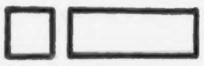

Všechny úhly ve čtverci a obdélníku jsou pravé úhly.

Pravý úhel má 90 stupňů.

Tupý úhel je více než devadesátistupňový.

Ostrý úhel má méně než 90 stupňů.

V trojúhelníku jsou buď všechny úhly ostré,

nebo dva ostré a jeden pravý,

nebo jeden tupý a dva ostré.

Plochu čtverce dostaneme, když násobíme dvě jeho strany. Protože naše mapka je čtverec o stranách 11,25 cm, její plocha je 11,25 krát 11,25 a to se rovná 126,56. Plocha naší mapky je 126,56 cm^2 neboli 12.656 mm^2.

SLOVNÍČEK 109.

amputovat, dur.	=	to amputate
bojovat, dur.	=	to fight
bojový, adj.	=	combat (adj.)
bojové stanoviště, n.	=	command post
Boží hod vánoční, m.	=	Christmas day
Boží hod velikonoční, m.	=	Easter Sunday
invase, f. or invaze	=	invasion
kóta, f.	=	hill number...; elevation
loket, m. (gen.: -e)	=	elbow
obvaziště, n.	=	aid station
ofensiva, f. or ofenzíva	=	offensive
okop, m. (gen.: -u)	=	hole; emplacement
opravovat, dur. opravit, pct.	=	to correct, adjust
ostřelovat, dur.	=	to shell
palba, f.	=	gunfire
palebný, adj.	=	firing
palebné postavení, n.	=	firing position
protiútok, m. (gen.: -u)	=	counterattack
průstřel, m. (gen.: -u)	=	clean shot through ...
předsunutý, adj.	=	forward, advance
přivrácený svah, m.	=	forward slope
odvrácený svah, m.	=	reverse slope
ranit, pct.	=	to wound in combat
stanoviště, n.	=	post
trojúhelník, m. (gen.: -a or -u)	=	triangle
vánoce, f. pl.	=	Christmas (see page 226)
vánoční, adj.	=	Christmas
vyvýšenina, f.	=	elevation (high ground)
zranění, n.	=	wound, injury

FRÁZE A IDIOMY.

poprve or poprvé	=	(for) the first time
předsunutý pozorovatel	=	forward observer
přijít k sobě	=	to come to, to regain consciousness
bojové stanoviště velitelství (nebo jen: bojové stanoviště, BS)	=	Command Post
velitelství (nebo: stanoviště velitelství, SV)	=	Headquarters

	čára, f.	line
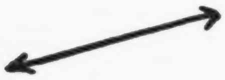	přímka, f.	straight line
	přímý, adj.	straight
	přímo, adv.	straight
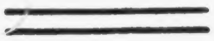	rovnoběžka, f.	parallel
	rovnoběžný, adj.	parallel
	rovnoběžně, adv.	parallel
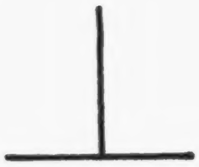	kolmice, f.	perpendicular line
	kolmý, adj.	perpendicular
	kolmo, adv.	perpendicularly
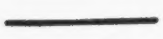	horizontála, f.	horizontal line
	horizontální, adj.	horizontal
	horizontálně, adv.	horizontally
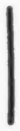	vertikála, f.	vertical line
	vertikální, adj.	vertical
	vertikálně, adv.	vertically
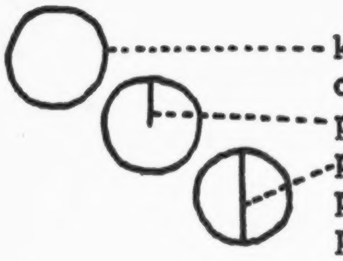	kruh, m., -u	circle
	obvod, m., -u	circumference, perimeter
	poloměr, m., -u	radius
	průměr, m., -u	diameter; average
	průměrný, adj.	average
	průměrně, adv.	on the average
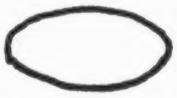	elipsa, f.	ellipse
	parabola, f.	parabola
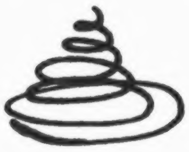	spirála, f.	spiral

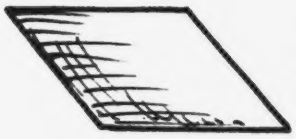	plocha, f.	plane surface
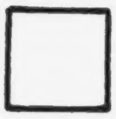	čtverec, m., -rce	square
	obdélník, m., -u	rectangle
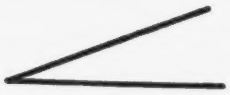	úhel, m., -hlu	angle
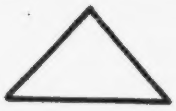	trojúhelník, m., -u	triangle
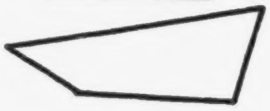	čtyřúhelník, m., -u	quadrangle
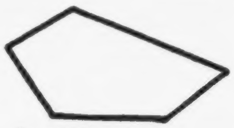	pětiúhelník, m., -u	pentagon
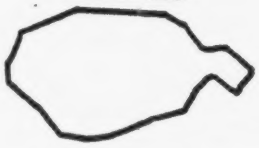	mnohoúhelník, m., -u	polygon
	objem, m., -u	volume, circumference
	obsah, m., -u	volume, capacity, content
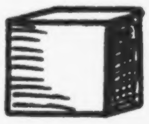	krychle	cube
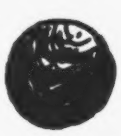	koule	sphere
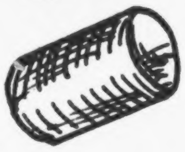	válec	cylinder

GRAMATICKÝ ROZBOR 109.

Arithmetic, Geometry: Basic Terms

Aritmetika a geometrie: Základní termíny.

sčítání	addition	=	je, jsou; rovná se
		+	a, plus
sčítat, dur. sečíst, pct.	to add	-	bez, minus
		+1	plus jedna
součet, gen. -u	sum	-1	minus jedna
		3 + 1 = 4	tři a jedna jsou čtyři tři plus jedna rovná se čtyřem
		3 + 7 = 10	tři a sedm je deset

odčítání	subtraction		
odčítat, dur. odečíst, pct.	to subtract	8 - 4 = 4	osm bez čtyř jsou čtyři osm minus čtyři jsou čtyři
rozdíl	difference		

násobení	multiplication	dvojnásobný	double, twofold
		trojnásobný	
násobit, dur. znásobit, pct.	to multiply	čtyřnásobný	
		pětinásobný	
součin	product	mnohonásobný	manifold, multi-
násobilka	multiplication table	-krát	times
		jednou jedenkrát	once
násobeno pěti	multiplied by five		
		dvakrát	twice
		třikrát	three times
		čtyřikrát	four times
		stokrát	a hundred times

dělení	division	zlomek	fraction
		desetinný zlomek	decimal fraction
dělit, dur.	to divide	desetinné místo	decimal
podíl	quotient	lomeno dvěma, pěti	over two, five

polovina	a half
třetina	a third
čtvrtina	a fourth
pětina	a fifth
šestina	a sixth
sedmina	a seventh
osmina	an eighth
devítina	a ninth
desetina	a tenth
setina	a hundredth
tisícina	a thousandth

úrok	interest
procento	per cent
jednoprocentní	one per cent (adj.)
dvouprocentní	
tříprocentní	
čtyřprocentní	
pětiprocentní	
devítiprocentní	
desetiprocentní	
stoprocentní	

jedno procento	1%
dvě procenta	2%
pět procent	5%

splnit	to fulfill
plán	the plan
na sto procent	100%

---

jednoletý
dvouletý
tříletý
čtyřletý
pětiletý
stoletý

jednoroční
dvouroční

jednoměsíční
dvouměsíční

jednotýdenní
dvoutýdenní

jednodenní
dvouhodinový

---

dvanáctistupňový mráz	(frost of) -12° (Centigrade)
pětičlenná hlídka	five man patrol
šestiválcový motor	six cylinder motor
čtyřmotorový letoun	four engine plane
dvojjazyčný nápis	sign in two languages (bilingual)
pětiranná puška	five round rifle
pětipatrový dům	six story building
čtyřposchodový dům	five story building
dvoumístný letoun	two seater plane
dvousedadlové auto	two seater car
jednosměrná ulice	one way street
dvanáctiměsíční kurs	twelve months' course
dvojdomek	duplex
dvojplošník	biplane

NOTE: dvoj- and troj- are often used instead of dvou- and tří-.

STO, TISÍC

Several alternatives exist in the declension of sto, tisíc.

They decline like město and klíč respectively:

---

a. if they are used alone:

___sto___	Umí počítat do sta. do tisíce.	He knows how to count up to a hundred, a thousand.

---

b. with any attribute except a cardinal numeral:

celé první sto	v celém prvním stu	in the whole first hundred
	v druhém tisíci	in the second thousand

If they are followed by the counted object, however, sto and tisíc may be declined but usually are not:

to sto korun	celé to sto korun, or: celých těch sto korun	the whole hundred crowns
	z celého toho sta korun z celých těch sto korun	from the whole hundred crowns
	k těm sto korunám	to those hundred crowns
	s celými tisíc korunami	with the whole thousand crowns

---

c. if they are preceded by a cardinal numeral:

dvě stě	od dvou set (korun)	from two hundred crowns
	kolem pěti tisíc korun	around 5000 crowns
	o dvou stech korunách	about two hundred crowns
	před několika sty lety	a few hundred years ago
	ke dvěma tisícům korun (or: korunám)	to two thousand crowns
	s dvěma tisíci korun (or: korunami)	with two thousand crowns

---

d. If followed by the counted object, sto and tisíc may be declined but usually are not declined:

sto korun	Mluvil ke stu lidí. ke sto lidem.	He talked to a hundred people.
	Po stu letech. Po sto letech.	After a hundred years.

e. If another numeral follows, sto is not declined, tisíc is declined:

sto padesát	Po sto padesáti letech.	After 150 years.
	Po tisíci pěti stech letech.	After 1500 years.

DIALOG 109.

Dva vojáci vzpomínají.

Svátek: Já jsem znal jednoho Browna v Německu. To byl americký kapitán. Dělal tam výslechy s uprchlíky. Nebyl to náhodou váš příbuzný?

Brown: Brown je dost obyčejné jméno. Asi tak, jako u vás Novák. Ale kapitán Brown je můj mladší bratr.

Svátek: To je ale náhoda! Seděl jsem s ním mockrát v jeho kanceláři v Selbu, když potřeboval nějaké informace o uprchlících. Jste vy taky voják, pane Brown?

Brown: Býval jsem, jako každý druhý z naší generace. Mám za sebou sedmiletou službu u dělostřelectva.

Svátek: A kde, prosím vás, jste se naučil tak dobře česky?

Brown: Moje žena je Češka a po desetiletém manželství mě konečně trochu česky naučila.

Svátek: Paní Brownová je z Čech?

Brown: Ne, z Texasu. Pracovala za války jako ošetřovatelka v nemocnici, kde jsem ležel po svém druhém zranění. Amputovali mi tam ruku. Po šesti nedělích už jsme byli dobří přátelé a za sedm měsíců jsme se vzali. To bylo v pětačtyřicátém roce.

Svátek: To je moc zajímavá historie. Já jsem byl raněn u Dunkirku a vzal jsem si svou americkou ošetřovatelku. Tak máme skoro stejnou zkušenost. Kde jste byl raněný?

Brown: Při vánoční ofenzívě v Ardennách ve čtyřiačtyřicátém roce. Právě na Boží hod. Dělal jsem předsunutého pozorovatele - opravoval jsem palbu. Podporovali jsme pěší pluk dvacet sedm v protiútoku.

Svátek: To byla drahá ofenzíva. Hodně jsem o ní slyšel a četl. Jak jste se z toho dostal?

Brown: To už nevím. Byl jsem s třetí rotou sedmadvacátých. Měl jsem rádiové spojení se svou baterií. Ostřelovali jsme kótu v trojúhelníku mezi bojovým stanovištěm pluku, železničním přejezdem a nepřátelskou vesnicí. Právě jsem volal opravu, když jsem slyšel letoun a palbu z kulometů. Přišel jsem k sobě až na obvazišti.

Svátek: To asi byl německý letoun. Byl to dvoumotorák ?

Brown: Jak vám říkám, nevím. Všecko se to stalo v několika vteřinách.

Svátek: Měl jste štěstí, že vás to nezabilo.

Brown: Měl. Když na to dnes myslím, divím se, že jsem to vydržel. Měl jsem dvojnásobný průstřel plic, ruku rozbitou v lokti, a kdybych byl býval nedostal rychlou pomoc, byl bych asi vykrvácel a zmrzl. Při dvanáctistupňovém mrazu by to bývalo netrvalo dlouho.

Svátek: Tenkrát byla opravdu zima. Všude bylo sněhu na metry. Kde byla vaše baterie?

Brown: Na odvráceném svahu kopce. My jsme byli na přivráceném svahu. Měl jsem dobrý výhled na kótu, kterou jsme ostřelovali, a chlapci dělali dobrou práci.

Svátek: Musíte přijít k nám, a vezměte paní s sebou. Máte děti?

Brown: Máme devítiletého syna a šestiletou dcerku.

Svátek: To je báječné. My taky máme dvě děti, a třetí na cestě. Adresu znáte. Budem se moc těšit.

Brown: Děkuju, pane Svátek. Moje žena bude taky moc ráda. Zatím tedy na shledanou.

OTÁZKY K TEXTU.

1. S kým se bavil major Svátek?
2. Koho znal major Svátek v Německu?
3. Co dělal ten americký kapitán?
4. Čí příbuzný byl kapitán Brown?
5. Jaké jméno je Brown?
6. Kde měl kapitán Brown svou kancelář?
7. Proč tam s ním major Svátek často seděl?
8. Byl Donald Brown taky voják?

9. Jak dlouhou službu má za sebou?
10. U jaké zbraně sloužil?
11. Kde se naučil česky?
12. Jak dlouho už je ženatý?
13. Odkud je paní Brownová?
14. Co dělala za války?
15. Kdy se dostal D. Brown do té nemocnice?
16. Co mu tam dělali?
17. V kterém to bylo roce?
18. Jak dlouho to trvalo, než se vzali?
19. Kde byl raněn major Svátek?
20. Koho si vzal major Svátek?
21. Kde byl raněn D. Brown?
22. Na který den?
23. Co tam dělal?
24. Který pluk podporovala jeho baterie?
25. Byl ten pluk v protiútoku?
26. Kde byl D. Brown, když byl raněn?
27. Měl spojení se svou baterií?
28. Co ostřelovali?
29. Kde byla ta kóta?
30. Co slyšel, když volal opravu?
31. Kde přišel k sobě?
32. Jaký to asi byl letoun?
33. Diví se D. Brown, že to vydržel?
34. Jaké měl zranění?
35. Kterou část ruky měl rozbitou?
36. Co by se bylo stalo, kdyby byl nedostal rychlou pomoc?
37. Jaký byl mráz?
38. Kolik tam bylo sněhu?
39. Kde byla jeho baterie?
40. Měl ze svého stanoviště dobrý výhled?
41. Jakou práci dělala jeho baterie?
42. Jaké děti má D. Brown?
43. Má major Svátek taky děti?
44. Jak staré?

DOMÁCÍ CVIČENÍ:

Připravte si na příští den ústní cvičení podle této situace.

CVIČENÍ ČÍSLO 110.

ZÁKLADNÍ SITUACE Č. D1-D5.

D-1 Paní Turková poslala svého muže nakoupit. Budou mít hosty na večeři. pan Turek pozval svého šéfa a jeho ženu. Nejdřív šel na trh, pak do Pramene. Vrátil se domů s plnýma rukama. Paní Turková se podívala, jestli Miroslav na nic nezapomněl, a pak uložila větší část nákupu do chladničky. Upustila při tom láhev vína, láhev se rozbila a víno se rozlilo po podlaze.

D-2 Paní Turková loupala brambory, Miroslav mlel na mlýnku maso, krájel zelí, a zadělal na chleba. Taky musel ženě vysvětlit, proč vybral ten kus hovězího, který přinesl domů.

D-3 K večeři bude trojí maso: hovězí, husa a ryba. Husu musí péct v troubě, ale rybu dal na pánev a smaží ji na vařiči. Taky dal do trouby dvě šišky chleba. Spagety se budou vařit asi 12 minut ve vodě. Paní Turková se šla převlíknout; Miroslav má teď na starosti všechno. Ochutnává polívku a vaří vodu v kotlíku.

D-4 Večeře měla velký úspěch. Šéf nestačil chválit. Taky si připili. To bylo na oslavu toho, že pan Turek dostal přidáno. Dámy moc nejedly. Každá si vzala jen tenký plátek; bojí se kalorií.

D-5 Po večeři musel pan Turek uklidit se stolu a umýt nádobí. Bylo ho až hrůza. Na mytí spotřeboval půlku krabice mýdlového prášku. Paní Turková nádobí utírala a dávala na místo do police.

Kolikastupňové pivo pijete (se tady vaří?)
Kolikačlennou osádku má střední tank?
Kolikamístné číslo je 8765?
Na kolikaprocentní úrok půjčujou banky?
Kolikaměsíční je kurs češtiny?
Kolikaměsíční službu už máte za sebou?
Kolikanásobné zranění utrpěl poručík Brown?
Kolikamotorová letadla létají mezi San Franciskem a New Yorkem?

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ K LEKCI 110.

Paní Turková se ztratila.

I. Did you say you were shopping all morning, Mr. Turek? Where were you and what did you buy?
T. Byl jsem na trhu a taky v Pramenu. Žena mě poslala. A tady ještě mám seznam všech věcí, které jsem koupil.

I. When did you leave your home?
T. Hned po desáté. Dvě nebo tři minuty.

I. And you spent two hours at the market?
T. Jen asi půl druhé hodiny. Vrátil jsem se domů před dvanáctou. Měl jsem plné ruce a žena mi musela otevřít dveře.

I. Where did you buy the bottle of wine?
T. U kupce. Musel jsem tam jít ještě jednou. Žena tu první láhev rozbila, když ji dávala do chladničky. Ty střepy byste jistě ještě našli v nádobě na odpadky.

I. You said you bought three kinds of meat. What were they?
T. Hovězí, husu a rybu.

I. After you came from the grocer for the second time, did you leave your home again?
T. Ne. Musel jsem pomáhat ženě v kuchyni. Mlel jsem maso, krájel jsem zelí, zadělal jsem na chleba, a taky jsem dal husu do trouby.

I. Well--that sounds like a lot of work. What did your wife do?
T. Loupala brambory a - no - milión jiných věcí.

I. When did your guests arrive?
T. Čekali jsme je v sedm, ale přišli až o půl osmé.

I. Was Mr. Brejcha in a good mood?
T. Ze začátku moc nemluvil, ale po dvou, třech sklínkách vína začal být živý.

I. Did his wife eat and drink the same things as the rest of you?
T. Paní Brejchová moc nejedla. Říkala, že drží dietu. Vzala si jen jeden plátek masa.

I. Did she drink coffee?
T. Všichni jsme pili kávu, ale paní Brejchová si nevzala mléko a cukr.

I. What were you talking about?

T. O všem možném, ale hlavně o politice. Pan Brejcha mi taky řekl, že od prvního dostanu přidáno.

I. Did he say how much?
T. Ne, to neříkal. Ale měl jsem dojem, že aspoň dvě stě.

I. At what time did they leave?
T. Brzy po desáté. Pan Brejcha zatelefonoval pro taxíka.

I. Do you remember what kind of taxi he called?
T. Ne. Šel jsem s nimi před dům. Taxík už tam stál, ale ani nevím, jakou měl barvu. Už byla tma.

I. Did you go upstairs at once, after they left?
T. Hned. Žena na mě čekala. Museli jsme uklidit se stolu, umýt nádobí, a to nám trvalo skoro dvě hodiny.

I. You didn't go anywhere after that?
T. Ne, šel jsem si hned lehnout. A spal jsem jako zabitý až do osmi.

I. And your wife?
T. Už jsem ji neviděl. Jestli přišla do ložnice, tak už jsem spal. A ráno byla její postel prázdná.

I. That's interesting. Mr. Brejcha's also gone. And his wife hasn't seen him since last night. Well, thank you, Mr. Turek. We'll let you know when we get some news. In the meantime--keep in touch with us, and don't worry. Things like this often happen.

DOMÁCÍ CVIČENÍ:

Připravte si ústní cvičení podle této situace.

Otázky k textu:

1. Co dělal pan Turek celé dopoledne?
2. Kde nakupoval?
3. Kdo ho poslal na trh?
4. Co má pan Turek ještě u sebe?
5. V kolik hodin odešel z domova?
6. Jak dlouho byl na trhu?
7. Kdy se vrátil domů?
8. Proč mu musela jeho žena otevřít?
9. Kde koupil tu láhev vína?
10. Proč musel jít ke kupci ještě jednou?
11. Kde jsou střepy?
12. Jaké maso koupil pan Turek?
13. Šel pan Turek ještě někam, když se vrátil z Pramene po druhé?
14. Co dělal v kuchyni?
15. Na čem mlel maso?
16. Čím krájel zelí?
17. Na čem zadělal na chleba?
18. Kam dal husu?
19. Co dělala paní Turková?
20. Kdy přišli hosté?
21. V jaké náladě byl pan Brejcha?
22. Kdy začal být živý?
23. Jedla paní Brejchová stejně jako ostatní?
24. Proč nejedla moc?
25. Kolik masa si vzala?
26. Jakou pila kávu?
27. Proč si nevzala mléko a cukr?
28. O čem mluvili při večeři?
29. Co slíbil pan Brejcha panu Turkovi?
30. Řekl mu kolik dostane přidáno?
31. Jaký měl pan Turek dojem?
32. V kolik hodin odešli?
33. Čím odjeli?
34. Pamatuje si pan Turek, které číslo pan Brejcha volal?
35. Ví, jaký to byl taxík?
36. Vrátil se hned potom nahoru?
37. Co musel ještě udělat?
38. Jak dlouho uklízeli?
39. Šel si potom hned lehnout?
40. Šla si paní Turková taky lehnout?
41. Do kolika spal pan Turek?
42. Byla paní Turková v ložnici?
43. Kde je pan Brejcha?
44. Od kdy ho neviděla jeho žena?
45. Co se asi stalo?

NOUN DECLENSION TABLES

MODEL WORDS

MASCULINE	Inanimate,	hard	strom	kámen	den
		soft	klíč		
	Animate	hard	kamarád		
		soft	četař		kůň
	Ending in	-a	staršina		
		-e	dárce		
	Like soft adj.		krejčí		
	Like hard adj.		rotný		
FEMININE	Ending in	-a	žena		
		-e	duše	vánoce	
		consonant	kost	láhev	
		-í	paní		
	Like hard adj.		dovolená		
NEUTER	Ending in	-o	město		
		-e	pole		
		-e	děvče		
		-í	znamení		
	Like hard adj.		vstupné		
		-eno	břemeno		
FOREIGN ENDINGS		-us	Kristus, nacionalismus, globus		
		-ea	idea		
		-um	muzeum		

Masculine, Inanimate, ending in a hard or neutral consonant:

strom

Sing. 1. nom.	strom	Pl.	stromy
2. gen.	stromu lesa		stromů
3. dat.	stromu		stromům
4. acc.	strom		stromy
6. loc.	stromě jihu		stromech lesích
7. ins.	stromem		stromy

Hřeben, ječmen, kámen, kmen, kořen, křemen, plamen, pramen, řemen:

kámen

Sing. 1. nom.	kámen	Pl. same as stromy
2. gen.	kamene (kamenu)	
3. dat.	kameni (kamenu)	
4. acc.	kámen	
6. loc.	kameni (kamenu, kameně)	
7. ins.	kamenem	

The word den has some special endings:

den

Sing. 1. nom.	den	Pl.	dni, dny
2. gen.	dne		dní, dnů
3. dat.	dni		dnům
4. acc.	den		dni, dny
6. loc.	dni, dnu, ve dne		dnech
7. ins.	dnem		dny

Masculine, Inanimate, ending in a soft consonant,
ending in -tel, and some ending in -l,
and the words peníz and městys:

klíč

Sing. 1. nom.	klíč	Pl.	klíče
2. gen.	klíče		klíčů, peněz
3. dat.	klíči		klíčům
4. acc.	klíč		klíče
6. loc.	klíči		klíčích
7. ins.	klíčem		klíči

Masculine, Animate, ending in a hard consonant
and some ending in a neutral consonant:

kamarád

Sing.		Pl.
1. nom.	kamarád	kamarádi, synové, občané
2. gen.	kamaráda	kamarádů
3. dat.	kamarádu (-ovi)	kamarádům
4. acc.	kamaráda	kamarády
5. voc.	kamaráde	kamarádi
6. loc.	kamarádu (-ovi)	kamarádech, vojácích
7. ins.	kamarádem	kamarády

Masculine, Animate, ending in a soft consonant, or -tel, and some
ending in -z, -s, and the word král:

četař

Sing.		Pl.	
1. nom.	četař	četaři, mužové, přátelé	
2. gen.	četaře	četařů	přátel
3. dat.	četaři (-ovi)	četařům	
4. acc.	četaře	četaře	
5. voc.	četaři	četaři	
6. loc.	četaři (-ovi)	četařích	
7. ins.	četařem	četaři	

kůň Kůň has singular as četař

Pl. 1. koně
2. koňů (koní)
3. koňům (koním)
4. koně
6. koních
7. koňmi (koni)

Masculine nouns ending in -a:

předseda	Sing. 1. nom.	předseda	Pl.	předsedové, tankisté
	2. gen.	předsedy		předsedů
	3. dat.	předsedovi		předsedům
	4. acc.	předsedu		předsedy
	5. voc.	předsedo		předsedové
	6. loc.	předsedovi		předsedech, kolezích
	7. ins.	předsedou		předsedy

Masculine nouns ending in -e:

dárce	Sing. 1. nom.	dárce	Pl.	dárci (dárcové)
	2. gen.	dárce		dárců
	3. dat.	dárci (-ovi)		dárcům
	4. acc.	dárce		dárce
	5. voc.	dárce		dárci
	6. loc.	dárci (-ovi)		dárcích
	7. ins.	dárcem		dárci

Nouns declined like soft adjectives:

krejčí	Sing. 1. nom.	krejčí	Pl.	krejčí
	2. gen.	krejčího		krejčích
	3. dat.	krejčímu		krejčím
	4. acc.	krejčího		krejčí
	5. voc.	krejčí		krejčí
	6. loc.	krejčím		krejčích
	7. ins.	krejčím		krejčími

Nouns declined like hard adjectives:

rotný	Sing. 1. nom.	rotný	Pl.	rotní
	2. gen.	rotného		rotných
	3. dat.	rotnému		rotným
	4. acc.	rotného		rotné
	5. voc.	rotný		rotní
	6. loc.	rotném		rotných
	7. ins.	rotným		rotnými

Feminine nouns ending in -a:

žena	Sing. 1. nom.	**žena**	Pl.	ženy
	2. gen.	ženy		žen
	3. dat.	ženě		ženám
	4. acc.	ženu		ženy
	5. voc.	ženo		ženy
	6. loc.	ženě		ženách
	7. ins.	ženou		ženami

Feminine nouns ending in -e:

duše	Sing. 1. nom.	**duše**	Pl.	duše
	2. gen.	duše		duší, ulic
	3. dat.	duši		duším
	4. acc.	duši		duše
	5. voc.	duše		duše
	6. loc.	duši		duších
	7. ins.	duší		dušemi

1. nom.	**vánoce**
2. gen.	**vánoc**
3. dat.	**vánocům**
4. acc.	**vánoce**
6. loc.	**o vánocích**
7. ins.	**vánocemi (or vánoci)**

Feminine nouns ending in a consonant:

láhev

Sing. 1. nom.	kost	láhev	Pl.	kosti	láhve
2. gen.	kosti	láhve		kostí	lahví
3. dat.	kosti	láhvi		kostem	lahvím
4. acc.	kost	láhev		kosti	láhve
6. loc.	kosti	láhvi		kostech	lahvích
7. ins.	kostí	lahví		kostmi	lahvemi

Feminine nouns ending in -í:

paní

Sing. 1. nom.	paní	Pl.	paní
2. gen.	paní		paní
3. dat.	paní		paním
4. acc.	paní		paní
5. voc.	paní		paní
6. loc.	paní		paních
7. ins.	paní		paními

Feminine nouns declined like hard adjectives:

dovolená

Sing. 1. nom.	dovolená	Pl.	dovolené
2. gen.	dovolené		dovolených
3. dat.	dovolené		dovoleným
4. acc.	dovolenou		dovolené
5. voc.	Nováková		Novákové
6. loc.	dovolené		dovolených
7. ins.	dovolenou		dovolenými

Neuter nouns ending in -o:

město

Sing. 1. nom.	město	Pl.	města
2. gen.	města		měst
3. dat.	městu		městům
4. acc.	město		města
6. loc.	městě, městečku		městech, městečkách
7. ins.	městem		městy

Neuter nouns ending in -e, gen. -e:

pole

Sing. 1. nom.	pole	Pl.	pole
2. gen.	pole		polí, bojišť
3. dat.	poli		polím
4. acc.	pole		pole
6. loc.	poli		polích
7. ins.	polem		poli

Neuter nouns ending in -e, gen. -ete:

děvče

Sing. 1. nom.	děvče	Pl.	děvčata
2. gen.	děvčete		děvčat
3. dat.	děvčeti		děvčatům
4. acc.	děvče		děvčata
5. voc.	děvče		děvčata
6. loc.	děvčeti		děvčatech
7. ins.	děvčetem		děvčaty

Neuter nouns ending in -í:

znamení

		Sing.		Pl.
Sing.	1. nom.	znamení	Pl.	znamení
	2. gen.	znamení		znamení
	3. dat.	znamení		znamením
	4. acc.	znamení		znamení
	6. loc.	znamení		znameních
	7. ins.	znamením		znameními

Neuter nouns declined like adjectives:

vstupné

		Sing.		Pl.
Sing.	1. nom.	vstupné	Pl.	vstupná
	2. gen.	vstupného		vstupných
	3. dat.	vstupnému		vstupným
	4. acc.	vstupné		vstupná
	6. loc.	vstupném		vstupných
	7. ins.	vstupným		vstupnými

Břemeno, plemeno, písmeno, rameno, semeno, temeno (The nominative singular forms břímě, plémě, etc., are used only in literary style):

břemeno

		Sing.		Pl.
Sing.	1. nom.	břemeno (břímě)	Pl.	břemena
	2. gen.	břemene		břemen
	3. dat.	břemeni		břemenům
	4. acc.	břemeno		břemena
	6. loc.	břemeni		břemenech
	7. ins.	břemenem		břemeny

An alternate declension of rameno is like město, even in the singular.

-us
-ea
-um

Nouns ending in -us:

Animate

Kristus

Sing.	1. nom.	Kristus	
	2. gen.	Krista	
	etc.,		
	(like kamarád)		

- - - - - - - - - - - - -

Inanimate

nacionalismus

Sing.	1. nom.	nacionalismus,	globus
	2. gen.	nacionalismu ,	globusu (globu)
	etc.,		
	(like strom)		

Nouns ending in -ea:

idea

Sing.	1. nom.	idea	Pl.	idey (ideje)
	2. gen.	idey (ideje)		ideí (idejí)
	3. dat.	idei		ideám (ideím, idejím)
	4. acc.	ideu		idey (ideje)
	6. loc.	ideí (ideji)		ideách (ideích, idejích)
	7. ins.	ideou		ideami (idejemi)

Nouns ending in -um:

museum

Sing.	1. nom.	muzeum	Pl.	muzea
	2. gen.	muzea		muzeí
	3. dat.	muzeu		muzeím
	4. acc.	muzeum		muzea
	6. loc.	muzeu		muzeích
	7. ins.	muzeem		muzei

DECLENSION OF ADJECTIVES

HARD	**singular**			**plural**		
	m.	**f.**	**n.**	**m.**	**f.**	**n.**
1. nom.	**mladý**	**mladá**	**mladé**	**mladí** **mladé**	**mladé**	**mladá**
2. gen.	**mladého**	**mladé**	**mladého**	**mladých**		
3. dat.	**mladému**	**mladé**	**mladému**	**mladým**		
4. acc.	**mladého** **mladý**	**mladou**	**mladé**	**mladé**		**mladá**
5. voc.	**mladý**	**mladá**	**mladé**	**mladí**	**mladé**	**mladá**
6. loc.	**mladém**	**mladé**	**mladém**	**mladých**		
7. ins.	**mladým**	**mladou**	**mladým**	**mladými**		

SOFT	singular			plural
	m.	f.	n.	m. f. n.
1.nom.	jarní			jarní
2.gen.	jarního	jarní	jarního	jarních
3.dat.	jarnímu	jarní	jarnímu	jarním
4.acc.	jarního jarní	jarní	jarní	jarní
5.voc.	jarní			jarní
6.loc.	jarním	jarní	jarním	jarních
7.ins.	jarním	jarní	jarním	jarními

NUMERALS WITH THE COUNTED OBJECT DECLENSION

	m.		f.		n.	
1. nom.	jeden	kamarád	jedna	přítelkyně	jedno	děvče
2. gen.	jednoho	kamaráda	jedné	přítelkyně	jednoho	děvčete
3. dat.	jednomu	kamarádu	jedné	přítelkyni	jednomu	děvčeti
4. acc.	jednoho	kamaráda	jednu	přítelkyni	jedno	děvče
6. loc.	o jednom	kamarádu	o jedné	přítelkyni	o jednom	děvčeti
7. ins.	jedním	kamarádem	jednou	přítelkyní	jedním	děvčetem

1. nom.	dva	kamarádi	dvě	přítelkyně	děvčata
2. gen.	dvou	kamarádů	dvou	přítelkyň	děvčat
3. dat.	dvěma	kamarádům	dvěma	přítelkyním	děvčatům
4. acc.	dva	kamarády	dvě	přítelkyně	děvčata
6. loc.	o dvou	kamarádech	dvou	přítelkyních	děvčatech
7. ins.	dvěma	kamarády	dvěma	přítelkyněmi	děvčaty

1. nom.	tři	čtyři	četaři	pušky	města
2. gen.	tří	čtyř	četařů	pušek	měst
3. dat.	třem	čtyřem	četařům	puškám	městům
4. acc.	tři	čtyři	četaře	pušky	města
6. loc.	o třech	o čtyřech	četařích	puškách	městech
7. ins.	třemi	čtyřmi	četaři	puškami	městy

1. nom.	pět	stromů	pušek	měst
2. gen.	pěti	stromů	pušek	měst
3. dat.	pěti	stromům	puškám	městům
4. acc.	pět	stromů	pušek	měst
6. loc.	o pěti	stromech	puškách	městech
7. ins.	pěti	stromy	puškami	městy

TEN, TA, TO

Sing.	m.	f.	n.	Plural	m.		f.	n.
1. nom.	ten	ta	to		ti	ty	ty	ta
2. gen.	toho	té	toho				těch	
3. dat.	tomu	té	tomu				těm	
4. acc.	toho ten	tu	to		ty	ty	ty	ta
6. loc.	tom	té	tom				těch	
7. ins.	tím	tou	tím				těmi	

Novákovi, pl. m. = the Novaks

animate = 1. all members of the family,
2. only Mr. and Mrs. Novak
(manželé Novákovi)

inanimate = 3. their home, house, farm
(except in the nominative
and accusative)

		Animate:	Inanimate:
1.	nom.	Novákovi (dialectal: Novákovic)	
2.	gen.	Novákových (u or od) Nováků	Novákových
3.	dat.	k Novákům or Novákovým; manželům Novákovým	Novákovým
4.	acc.	Novákovy (dialectal: Novákovic)	
5.	voc.	Novákovi	
6.	loc.	o Novákových	o Novákových
7.	ins.	Novákovými	Novákovými

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

CZECH

ED034203

BASIC COURSE

TEXT VOLUME

VOLUME VI
LESSONS 111-130

ΠΤΟΛΕΜΕΙ
DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

AL 002 210

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED034203

C Z E C H

Basic Course

Text Volume

Volume VI.

Lessons 111-130

December 1955
(Revised March 1967)

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Czech Course, consisting of 162 lessons in 19 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Czech. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C W Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

CONTENTS
Obsah

LESSONS Cvičení			PAGE Strana
111.	a) Služební cesta (E-1,2,3,4,5) b) Rozmluva o cestě	Names of Numerals	3
112.	a) Láďa jde na vojnu (IMS-1,2) b) Láďa mluví o vojně	Verbal nouns	21
113.	a) Cesta za hranice (F-1) b) Tři kamarádi c) Zlaté staré časy	Verbs with Prefixes	31
114.	a) Nástup a cvičení (IMS-3) b) Heydrichiáda c) Tlumočnické cvičení	Meanings of Verbal Prefixes	47
115.	a) Češi a Němci v Československu b) Tlumočnické cvičení	Countries, Nations, Languages (Table)	58
116.	a) Letadlem do ciziny (F-2, 3) b) Skupina pro zvláštní úkoly c) Tlumočnické cvičení	Meanings of Verbal Prefixes	67
117.	a) Výcvik na střelnici (IMS-4) b) Výcvik ve střelbě	Possessive Adjectives -ův and -in	83
118.	a) Mirkova cesta lodí (F-4, 5) b) Tlumočnické cvičení	Tenses in Indirect Speech	95
119.	a) Na frontě (IMS-5,6) b) Zkušenosti z fronty	TENTÝŽ	103
120.	a) Češi a Slováci b) Tlumočnické cvičení		113
121.	a) Lékařská prohlídka (G-1,2,3) b) Z pražské policejní kroniky c) Vypravování	Participles (Přechodníky)	121
122.	a) Hlídka na průzkumu (IMS-7) b) Nepřítel je bombardován (IMS-8) c) Průzkum a nálet (Vypravování)	Adjectives from Present Participles:-cí	135

123.	a) Operace (G-4) b) U zubního lékaře (G-5) c) Zdeněk u zubaře d) Vypravování	Interjections	145
124.	a) Počátek útoku (IMS-9) b) Útok v plném proudu (IMS-10) c) Útok	Abbreviations	157
125.	a) Československo za okupace b) Tlumočnické cvičení		169
126.	a) Nákup do kuchyně (H-1) b) Na nákupu	JENŽ	177
127.	a) Výslech zajatce (IMS-11) b) Průlom (IMS-12) c) Při výslechu	Indefinite Pronouns & Adverbs -koliv leda-, lec-, -si	183
128.	a) Na trhu (H-2) b) Na nákupu (Vypravování)	Frequentative Verbs	195
129.	a) Pokus o invazi (IMS-13) b) Invaze se nepodařila (IMS-14) c) Invaze (Vypravování v hovorové řeči)	Dialects & Colloquial Speech	203
130.	a) Odsun Němců z ČSR b) Tlumočnické cvičení		215
Appendix		Table of Prepositions	219
		Declension Tables of	
		Personal Pronouns	237
		Possessive Pronouns	237
		VŠECHEN	238

V těžkém terénu útok pěchoty, který podporovala samohybná děla.

Pořadový výcvik.

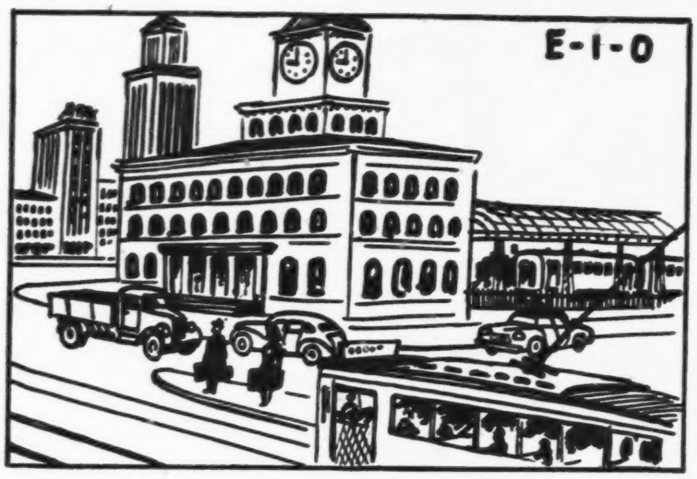

E-1-0

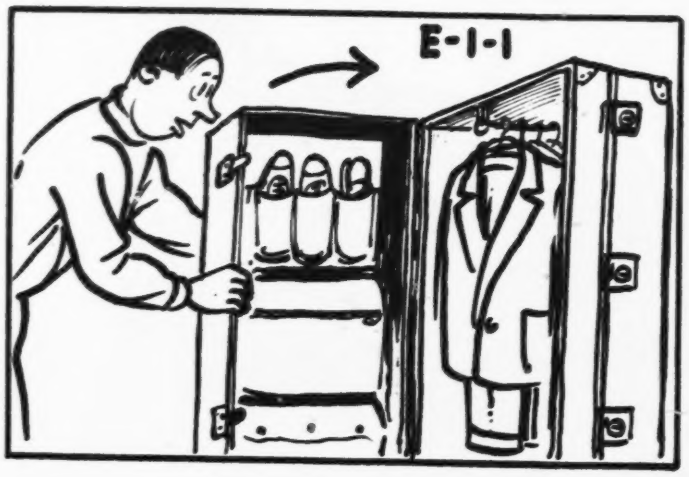

E-1-1

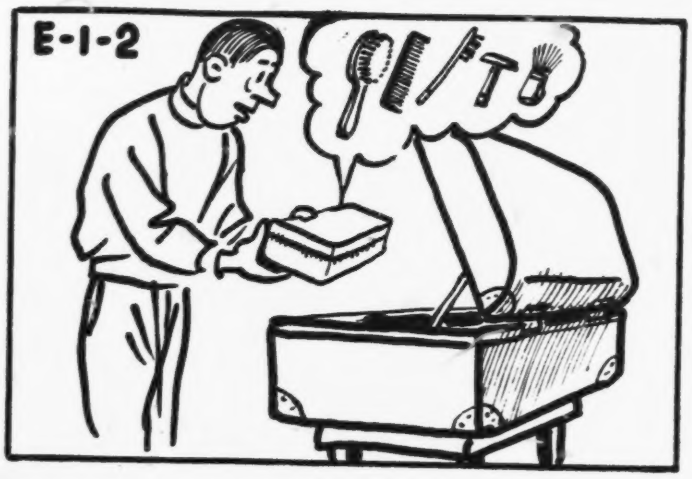

E-1-2

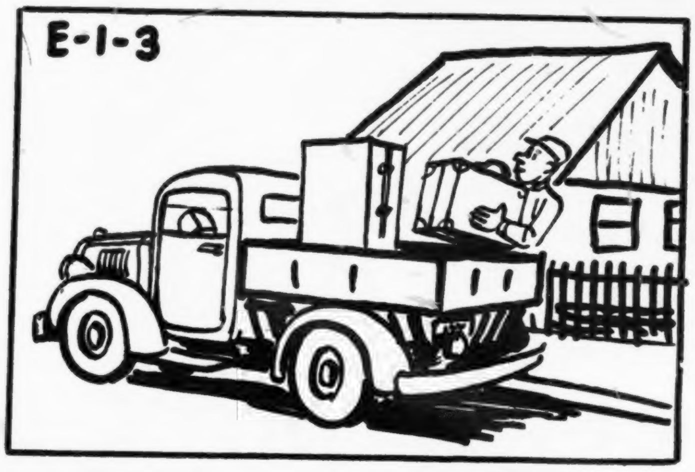

E-1-3

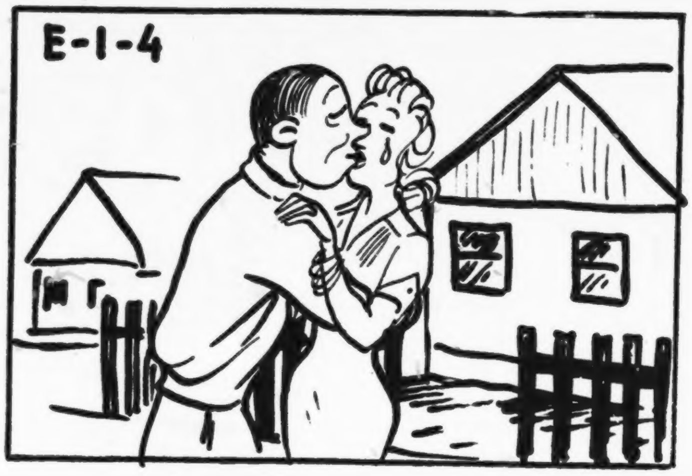

E-1-4

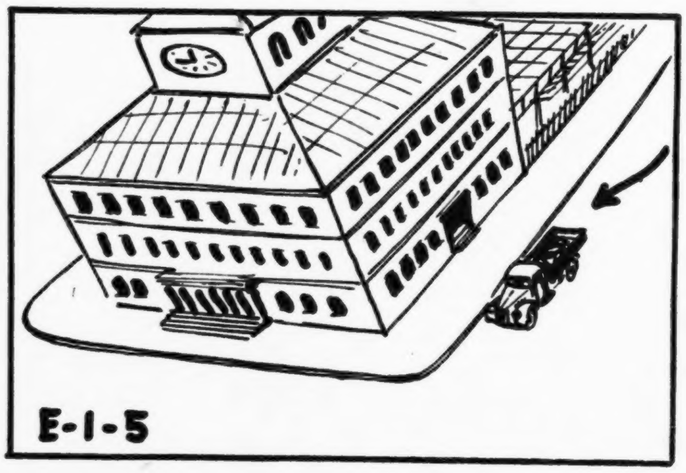

E-1-5

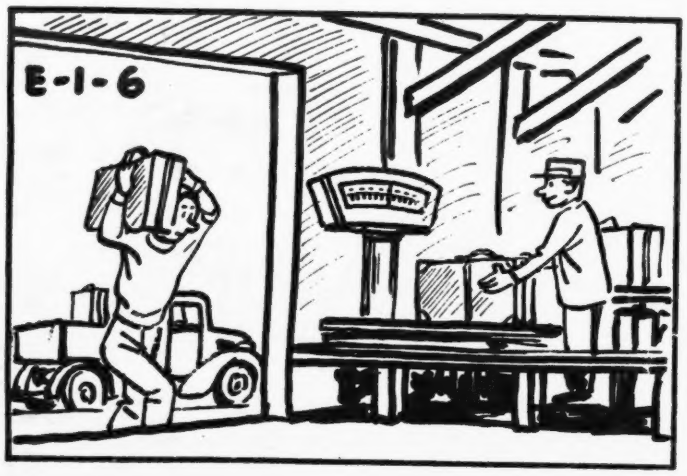

E-1-6

CVIČENÍ ČÍSLO 111.

Služební cesta.

E-1-0 Budova, kterou vidíte nahoře, je nádraží. Za chvíli tam uvidíme pana Vacka, kterého šéf posílá na služební cestu.

E-1-1 Pan Vacek zatím doma balí kufry: Lodní kufr, do kterého pověsil dva obleky a dal pár bot a trepky,

E-1-2 a menší kufr, do kterého právě dává necesér s věcmi na holení atd.

E-1-3 Protože bydlí na předměstí, objednal si lehké dodávkové auto, aby mu odvezlo zavazadla na nádraží.

E-1-4 Auto odjelo, a pan Vacek se loučí se ženou. Paní Vacková pláče. Pan Vacek jí utírá slzy, objímá ji a dává jí pusu na rozloučenou. Pak spěchá na tramvaj. Pojede na nádraží jedničkou.

E-1-5 Dodávkové auto už čekalo u postranního vchodu.

E-1-6 Pan Vacek nese zavazadla dovnitř. Na váhu dá jen lodní kufr, ten menší vezme do kupé.

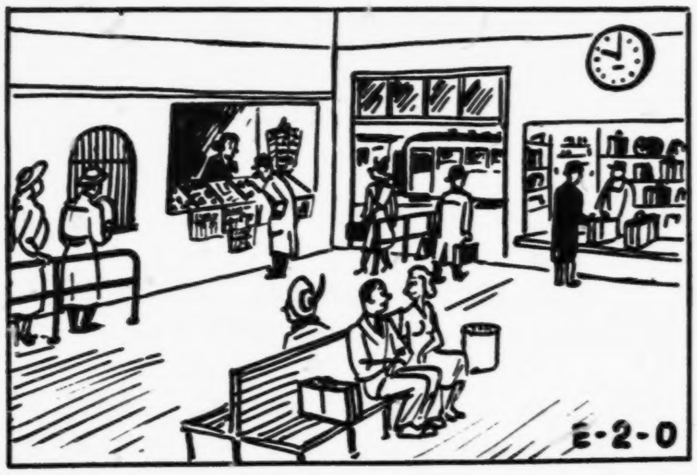

E-2-0

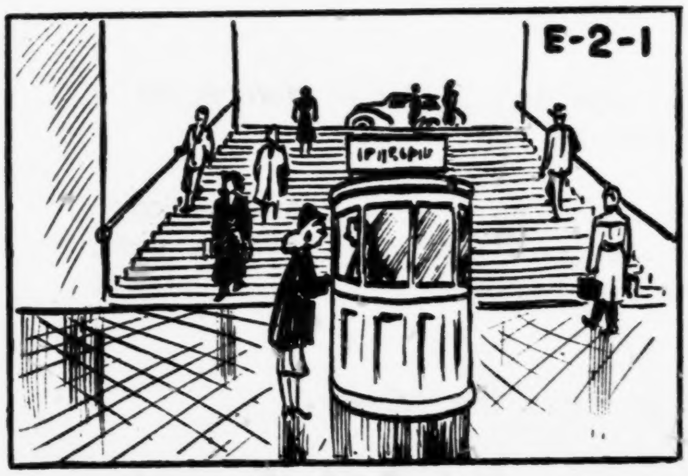

E-2-1

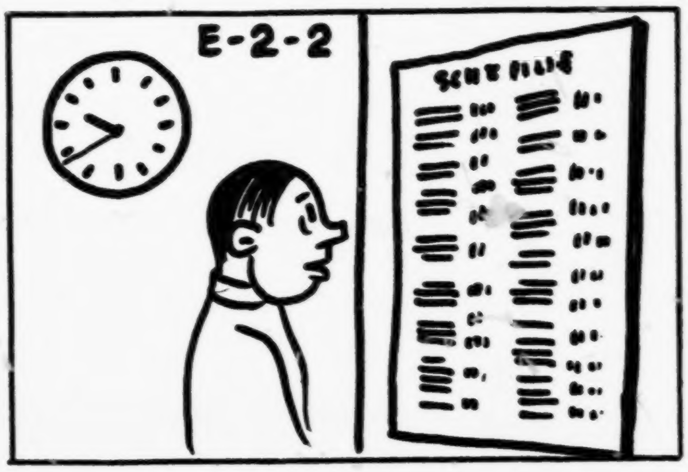

E-2-2

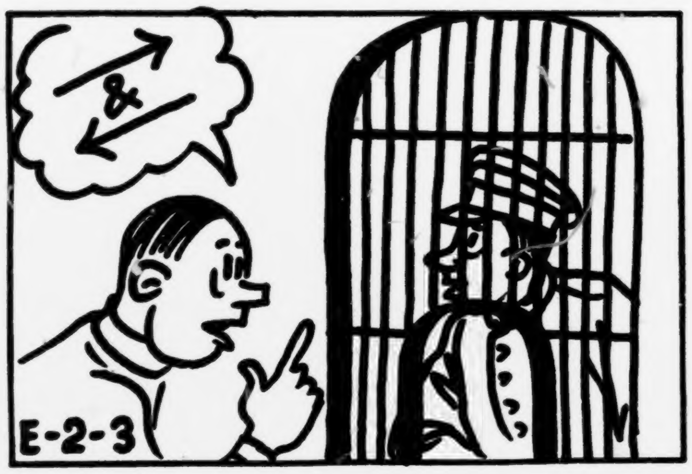

E-2-3

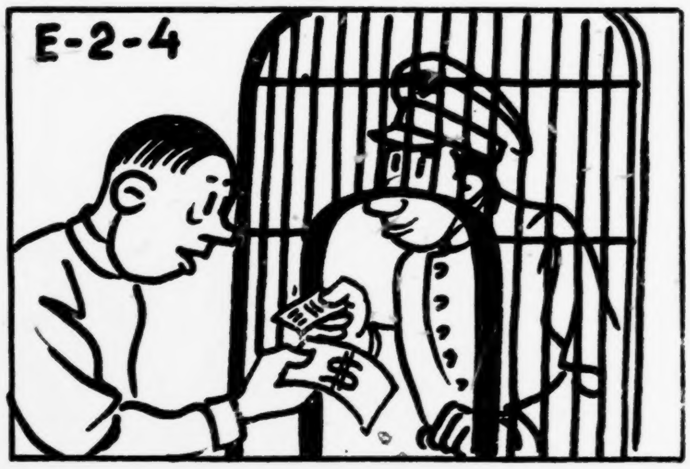

E-2-4

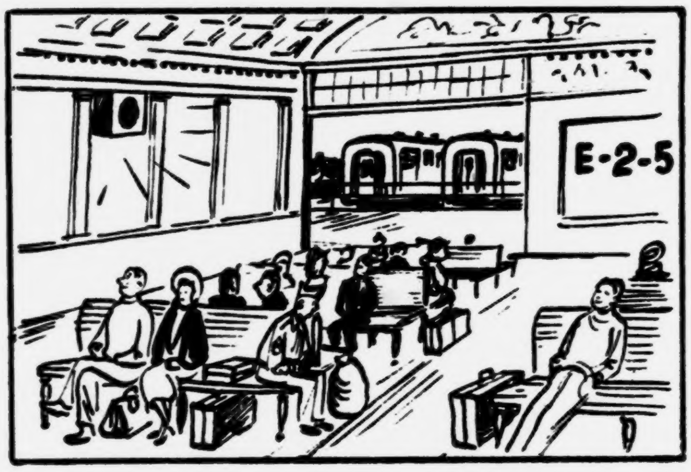

E-2-5

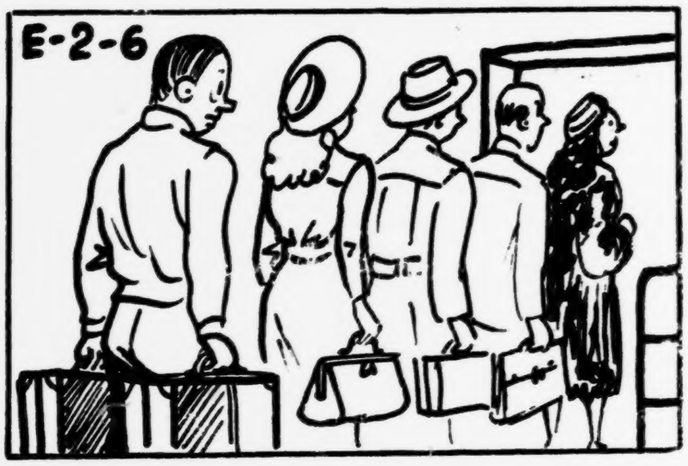

E-2-6

E-2-0 V nádražním vestibulu jsou pokladny, úschovna zavazadel a novinový stánek.

E-2-1 Lidé stále přicházejí po schodišti. Někteří se zastavují u informací.

E-2-2 Pan Vacek studuje jízdní řád,

E-2-3 a pak jde k pokladně. Kupuje zpáteční lístek.

E-2-4 Platí pokladníkovi stovkou. Dostává lístek a nějaké drobné.

E-2-5 Pak se posadil v čekárně, kde jsou řady lavic, a čeká. Když z amplionu uslyšel, že jeho vlak už je na nástupišti,

E-2-6 zvedl se a postavil se do fronty.

L. 111

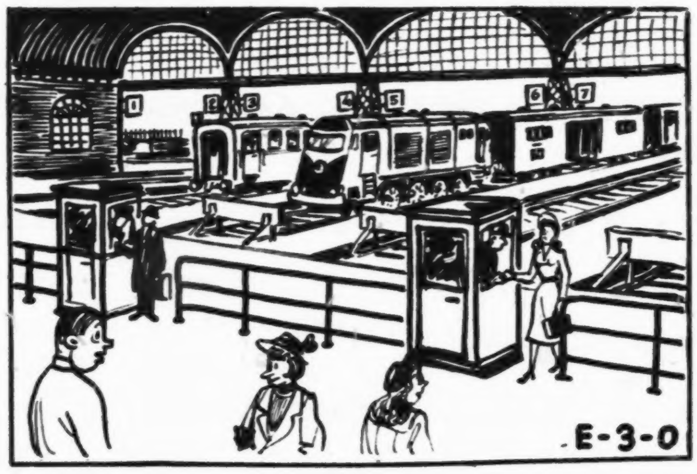

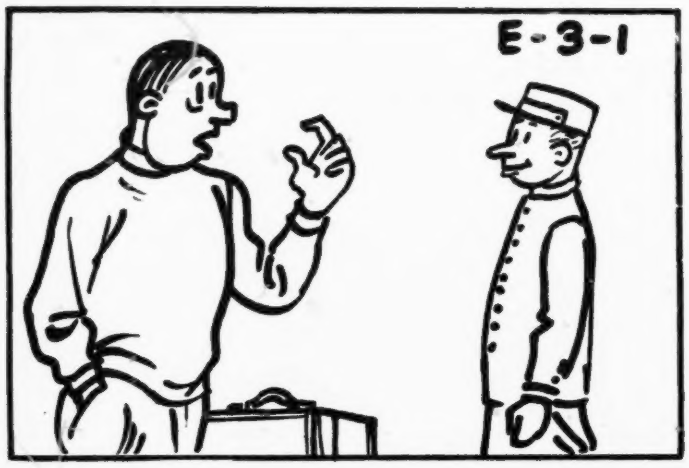

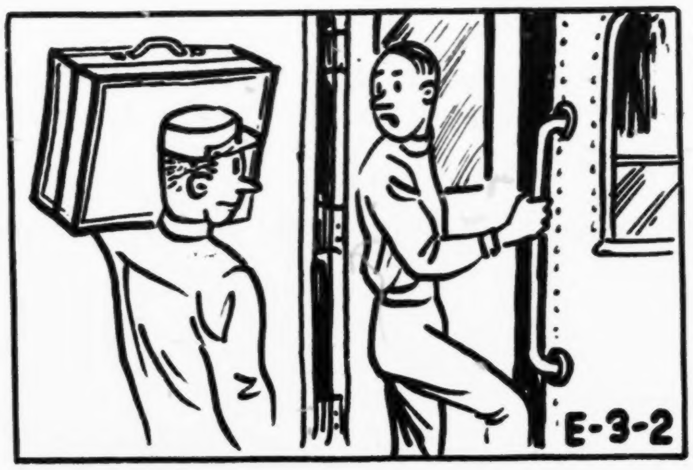

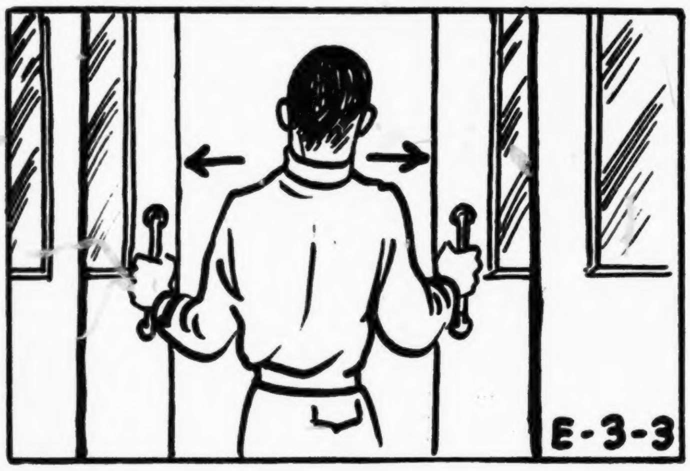

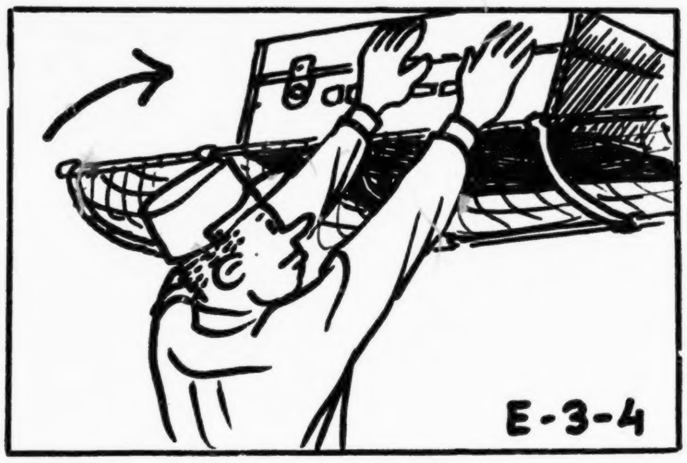

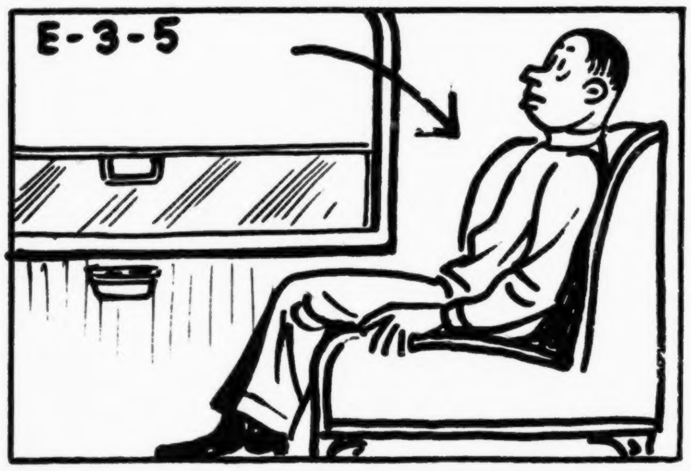

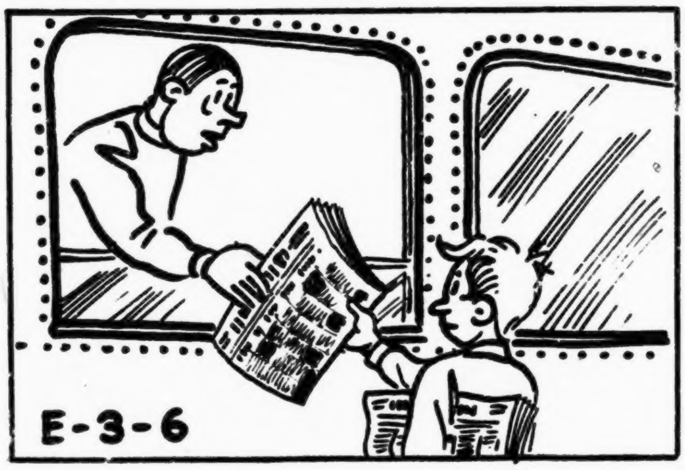

E-3-0 Jde na třetí nástupiště. Proti němu jdou lidé, kteří právě přijeli rychlíkem na sedmé nástupiště.

E-3-1 Volá nosiče.

E-3-2 Ten mu pak nese kufr do vagónu.

E-3-3 Pan Vacek otevírá dveře ke kupé

E-3-4 a nosič dává zavazadlo nahoru do sítě.

E-3-5 Pak si pan Vacek sedl na volné místo u okna. Oknem slyší hlas kamelota;

E-3-6 vyklonil se a kupuje od něho noviny.

L.111

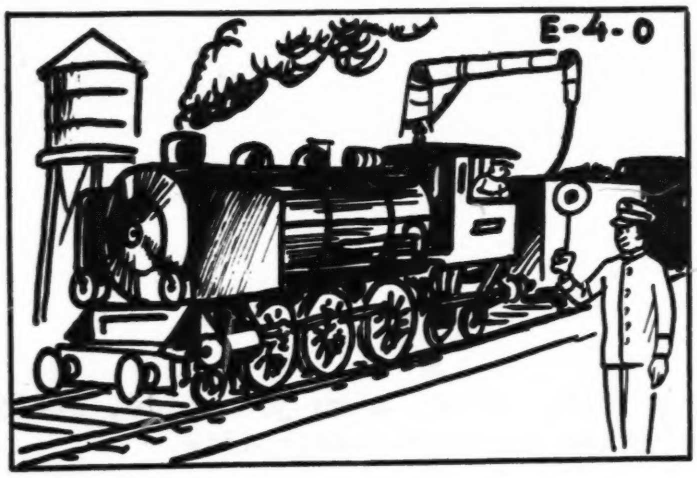

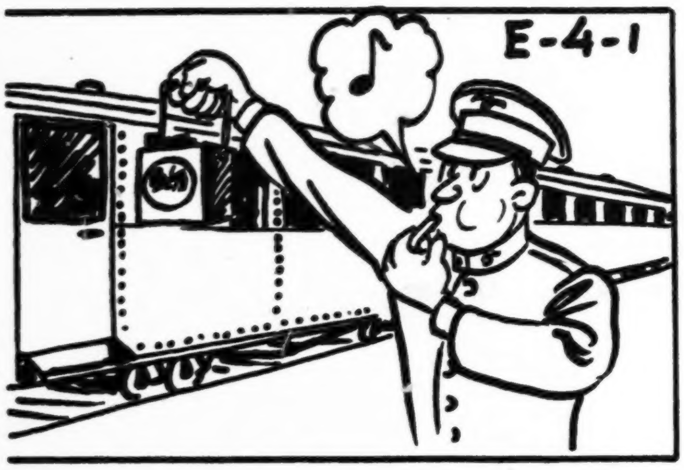

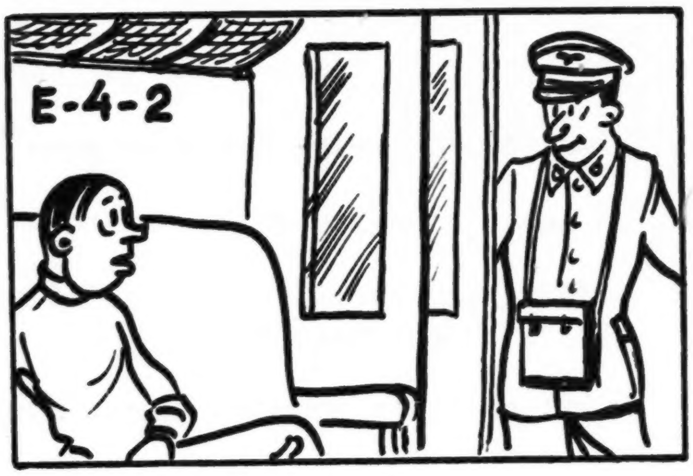

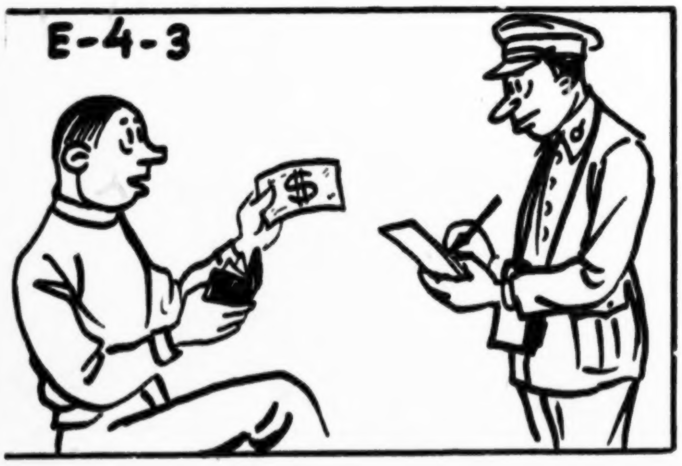

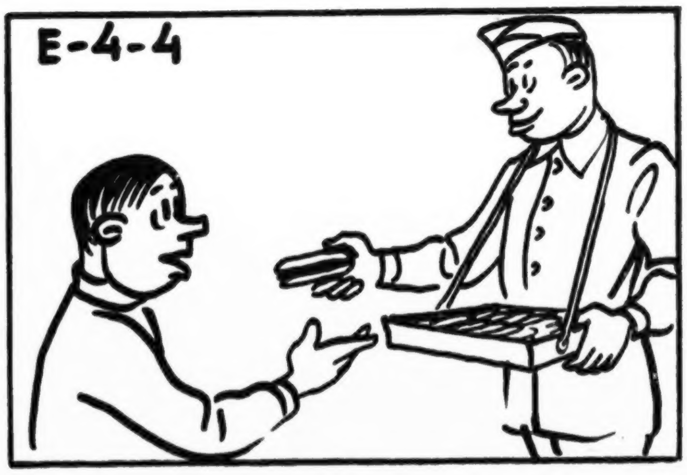

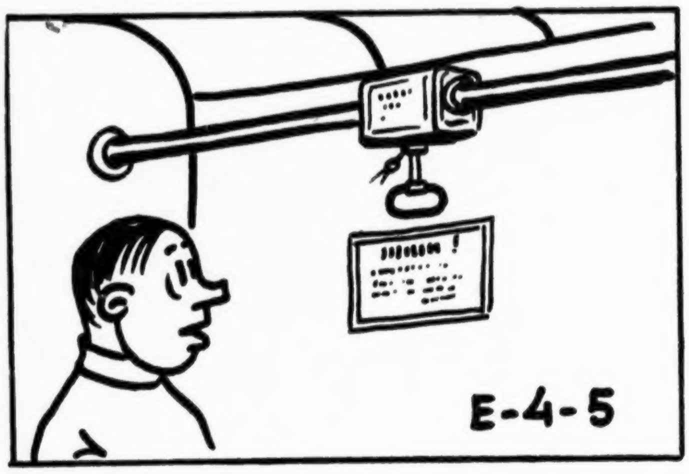

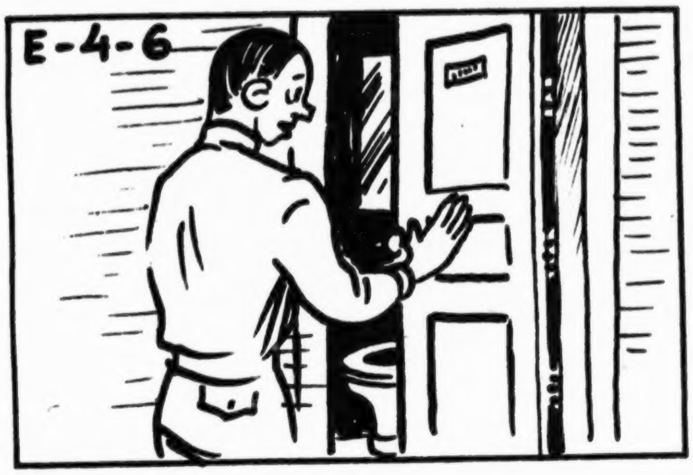

E-4-0 Ve stanici za městem dostali jinou lokomotivu; je to parní lokomotiva starého typu. Teď bere vodu do tendru.

E-4-1 Výpravčí dává lampičkou a píšťalkou strojvůdci znamení k odjezdu. Průvodčí volá: "Nastupovat!" Brzy nato už jedou na plnou páru - pan Vacek odhaduje, že asi padesátkou.

E-4-2 Přišel průvodčí,

E-4-3 a pan Vacek si musel koupit místenku. Platí za ni,

E-4-4 a pak si kupuje párek s houskou.

E-4-5 Z dlouhé chvíle čte varování pod záchrannou brzdou; říká se tam, že zneužití se trestá.

E-4-6 Pak jde na záchod.

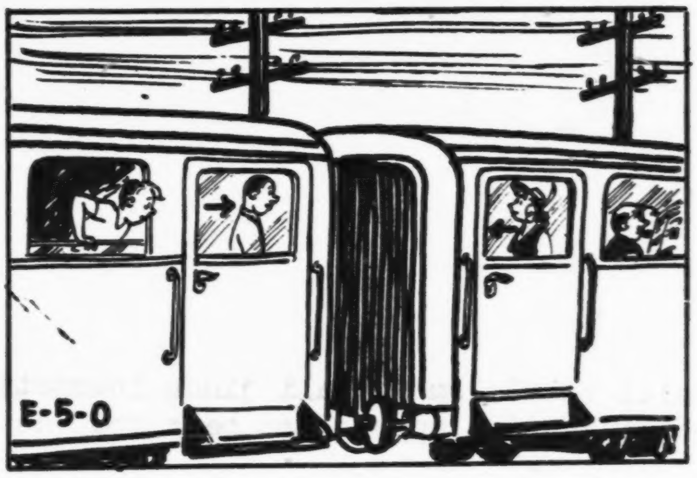
E-5-0

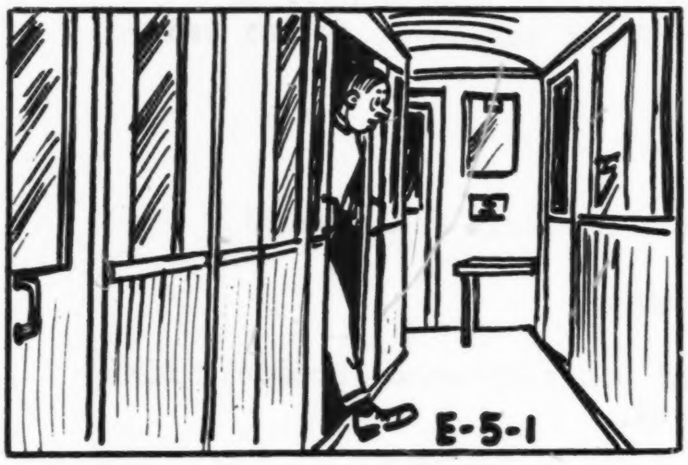
E-5-1

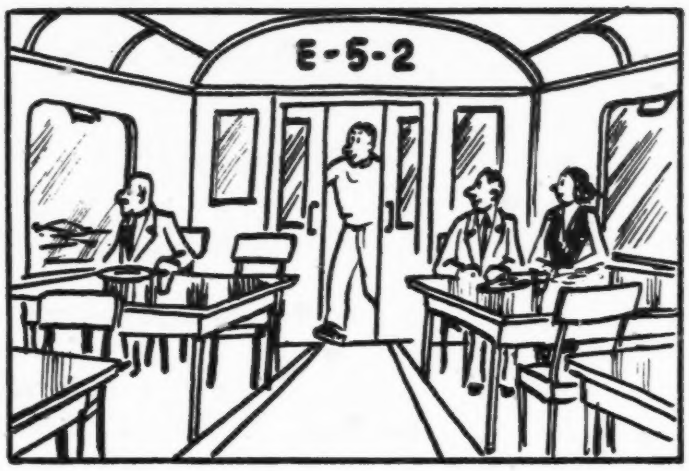
E-5-2

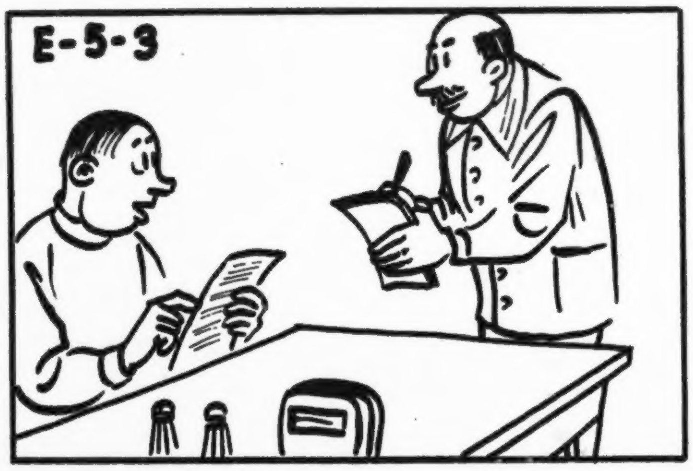
E-5-3

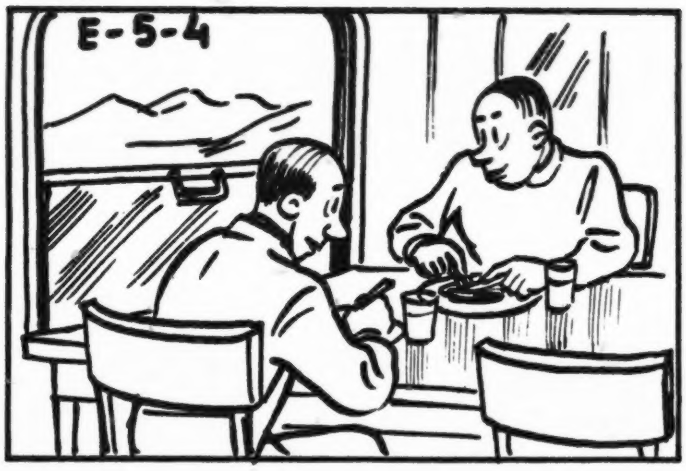
E-5-4

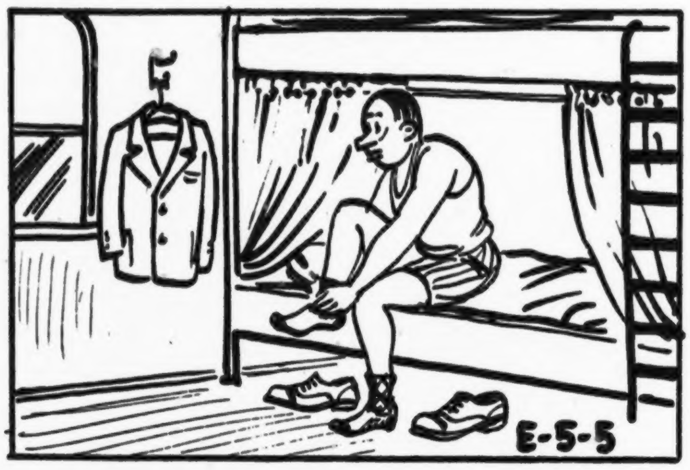
E-5-5

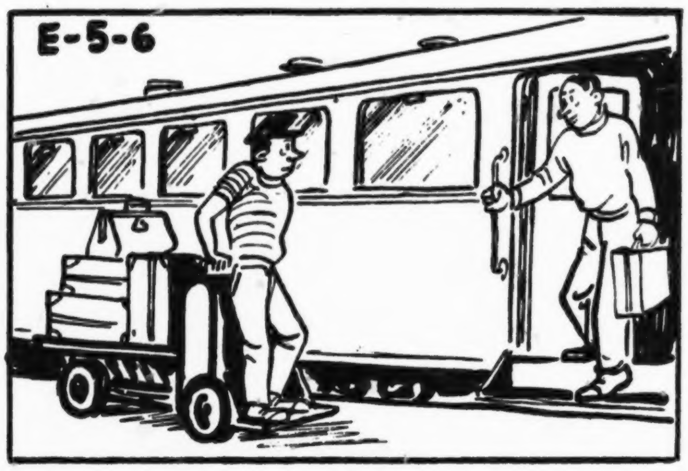
E-5-6

E-5-0 Když měl pan Vacek zase hlad, šel se najíst.

E-5-1 Prošel chodbičkou do jídelního vozu,

E-5-2 posadil se

E-5-3 a přečetl si jídelní lístek. Číšník si napsal jeho objednávku.

E-5-4 Nějaký zvědavý spolucestující se k němu posadil, ale pan Vacek nemluví. Cestování vlakem mu nedělá dobře - ani kouřit nemůže. V kapse má dvacítku cigaret tak, jak ji ráno koupil.

E-5-5 Byl rád, že jeho rychlík má lůžkový vůz. Šel si brzy lehnout. Má dolní lůžko. Svléká se a zouvá. Za chvíli zatáhne záclonu a bude spát.

E-5-6 Časně ráno byl u cíle své cesty. Vyspalý, umytý a oholený vystupuje z lůžkového vozu. Před vagonem stojí zřízenec s vozíkem a čeká na zavazadla cestujících.

SLOVNÍČEK 111.

amplión, m. (gen.: -u)	=	loudspeaker
dodávkový, adj.	=	delivery
drobný, adj.	=	tiny, small; fine
drobné, f. pl.	=	small change
kamelot, m.	=	newsboy
loď, f. (gen.: -ě or: -i)	=	boat, ship
lodní, adj.		
menu, n. (pron.: "meny," indeclinable)	=	menu
místenka, f.	=	reservation ticket
necesér, m. (gen.: -u)	=	(traveling, shaving) kit
objímat, dur.	=	to embrace
obejmout, pct.		
objednávat (si), dur.	=	to order (a meal, merchandise)
objednat (si), pct.		
odhadovat, dur.	=	to estimate
odhadnout, pct.		
pára, f.	=	steam
parní, adj.		
parní lokomotiva, f.	=	steam engine
píšťala, f.	=	whistle
plakat, dur.	=	to weep, cry
slza, f.	=	tear
svlékat se, dur.	=	to undress
svléci se, pct.		
tendr, m. (gen.: -u)	=	tender (part of a steam engine)
trepka, f.	=	slipper (house shoe)
úschovna, f.	=	check room, baggage room
úschovna zavazadel		
vestibul, m. (gen.: -u)	=	hall, vestibule, lobby
vyklánět se, dur.	=	to lean out
vyklonit se, pct.		
záclona, f.	=	curtain
zneužívat, dur.	=	to abuse, misuse
zneužít, pct.		
zneužití, n.	=	abuse, misuse
zouvat se, dur.	=	to take one´s shoes off
zout se, pct.		
zřízenec, m.	=	employee (lowest ranking category of Civil Service workers or a comparable occupation, e.g., office boy, attendant, handyman, doorkeeper)
výpravčí, m.	=	dispatcher

Punctual Forms of Verbs Covered Previously:

dur.	punctual	
věšet	pověsit	to hang up

FRÁZE A IDIOMY.

dodávkové auto = delivery (pick-up) truck
pusa na rozloučenou = good-bye kiss
Nedělá mi to dobře. = It doesn't agree with me.
lůžkový vůz = sleeping car, Pullman
spací vůz = " " , "
píšťalka - (small) whistle
jídelní lístek - menu card
málem - almost

GRAMATICKÝ ROZBOR 111.

NAMES OF NUMERALS
Názvy číslic.

-ka

0	nula
1	jednička, jednotka
2	dvojka
3	trojka
4	čtyrka, čtyřka, čtverka
5	pětka
6	šestka
7	sedmička
8	osmička
9	devítka
10	desítka
11	jedenáctka
20	dvacítka
21	jednadvacítka
22	dvaadvacítka
100	stovka
500	pětistovka
1000	tisícovka

Examples of Usage:

Číslice	**Numerals**
Češi píšou jedničku podobně jako Američané sedmičku.	The Czechs write 1 like the Americans 7.
Číslované místnosti	**Numbered rooms**
Pokoj č. 7 nebo: sedmička	Room #7
Třídy v této škole	**Classes at this school**
Třída č. 36 nebo: šestatřicítka	Class No. 36

Hodinové rychlosti	**Speeds (km p.h.)**
Jel šedesátkou.	He was going 60 km p.h.
Rychlosti	**Gears**
první rychlost nebo jednička	first gear
druhá rychlost nebo dvojka	second gear
třetí rychlost nebo trojka	third gear
čtvrtá rychlost nebo čtyrka	fourth gear
zpáteční rychlost nebo zpátečka	reverse gear
Jel ten kopec na dvojku.	He went up the hill in second.
Dal tam jedničku.	He put it in first.
Léta (věk)	**Years of age, usually 50, 60, 70**
Už má padesátku na krku.	He's nearing fifty.
Tramvaje (elektriky)	**Streetcars**
Dvojka jede kolem obou nádraží.	(Trolley) No. 2 goes by both railroad stations.
Peníze	**Money**
stovka	a hundred crown bill
tisícovka	a thousand crown bill
Krabičky cigaret	**Cigarette packs**
desítka, dvacítka, stovka cigaret	A pack of 10, 20, 100 cigarettes
Školní známky	**School marks expressed in terms of numerical values**
Měl samé jedničky.	He had A's straight through.
Z matematiky měl vždycky trojku.	He always got a C in math.

Tužky	**Pencils**
Jednička je měkká, trojka je tvrdá.	No. 1 is soft, No. 3 is hard.
Platové stupnice ve státní službě	**Civil Service salary grades**
Začal v sedmičce a půjde do pense asi ve čtyřce.	He started as a seven and he'll retire probably as a four.
Velikosti bot	**Shoe sizes**
On nosí jednačtyřicítky.	He wears a size 41 shoe.
Motocykly podle obsahu válců	**Motorcycles by the bore of their cylinders in cca (engine displacement)**
Měl Jawu stopětasedmdesátku nebo dvěstěpadesátku. Třistapadesátka nebo pětistovka jsou silnější. Sedmsetpadesátky se dovážely z ciziny.	He had a Jawa 175 or 250. The 350 c.c's or 500 c.c's are stronger. The 750 c.c's were imported from abroad.
Dvojka	**Double-barrel shot gun**
Strážní ve věznicích užívají dvojky.	Prison guards use double-barrel shotguns.
Střelné zbraně podle kalibru	**Fire arms by their caliber**
dvanáctka	12 gauge shotgun
šestka	22 cal. rifle (flobertka)
pětasedmdesátka	7.5 cm cal. cannon (sedmapůlka)
Pumy podle váhy	**Bombs (by weight in kg)**
pětistovka	500 kg bomb

DIALOG 111.

V. = pan Vacek
B. = pan Burda

ROZMLUVA O CESTĚ.

Pan Vacek a pan Karel Burda spolu mluví o nedávné cestě.

B.: Tak jak jste se měl, pane Vacek, na služební cestě?

V.: Šlo to, děkuju. Ale jsem rád, že jsem zase doma. Cesta byla dlouhá a musel jsem mít s sebou spoustu zavazadel a člověk se necítí docela volný.

B.: Jaká zavazadla jste bral s sebou?

V.: Velký lodní kufr na obleky, menší kufr na prádlo a ještě jeden na různé osobní věci, papíry, necesér ...

B.: Jak jste to dostal všecko na nádraží?

V.: Měl jsem od firmy lehký dodávkový vůz - ale i tak mě to stálo pětku, kterou jsem dal šoférovi. Sám jsem jel na nádraží jedničkou.

B.: Já myslel, že od vás tam jezdí jedenáctka.

V.: Taky, ale to se musí přestupovat.

B.: Neplakala paní Vacková, když jste odjížděl?

V.: To víte, že jo. Jako všecky ženy. Ale pusa na rozloučenou to spravila.

B.: Nechtěla s vámi jet aspoň na nádraží?

V.: Chtěla, ale vysvětlil jsem jí, že to nestojí za to. Vestibul i peróny jsou plné lidí a člověk často v tom rámusu ani neslyší vlastní hlas.

B.: Co stála cesta?

V.: Přes tři stovky, všechno dohromady. Jen lístek stál skoro stovku.

B.: Měl jste dobré spojení?

V.: Dost dobré. Ale musel jsem opravdu studovat jízdní řád. A málem bych byl zmeškal vlak. Nechtěl jsem stát ve frontě a sedl jsem si u informací na lavici. Slyšel jsem z amplionu teprve třetí volání.

B.: Z kterého nástupiště jste odjížděl?

V.: Z třetího. Nosič mi vzal kufr do vagonu. V kupé bylo dost místa. Měl jsem sotva čas si koupit od kamelota noviny a vlak už jel. To byly nejdražší noviny, jaké jsem kdy koupil.

B.: Jak to?

V.: Dal jsem kamelotovi pětikorunu, a než našel drobné, vlak už jel.

B.: To já pro takové případy mám vždycky připravené drobné. A jaká pak byla další cesta?

V.: Pohodlná, ale pomalá. Za městem jsme dostali parní lokomotivu starého typu.

B.: To znám. Ta neudělá víc než padesátku nebo šedesátku - a to musí jet na plnou páru.

V.: Vidím, že máte zkušenosti s našimi železnicemi.

B.: Musel jste mít místenku?

V.: Musel. Ale řekl mi to teprve průvodčí, když přišel kontrolovat lístky.

B.: S kým jste seděl v kupé?

V.: Ze začátku jsem byl sám a měl jsem dlouhou chvíli. Přečetl jsem nejen noviny, ale i varování pod záchrannou brzdou.

B.: Měli jste jídelní vůz?

V.: Měli. Šel jsem tam na večeři. Objednal jsem si ji podle menu, ale nestála za nic... Cestování vlakem mi nedělá dobře, a pak se ještě ke mně posadil nějaký zvědavý člověk, který se chtěl za každou cenu bavit.

B.: Já taky nemám takové spolucestující rád.

V.: Ani kouřit se mi nechtělo. Měl jsem v kapse dvacítku cigaret a vůbec jsem na ni nesáhl.

B.: A jak jste spal?

V.: Měl jsem dolní lůžko v lůžkovém voze a šel jsem si lehnout brzy. Ráno jsem byl dobře vyspalý a umytý a oholený dříve, než jsme byli ve stanici.

OTÁZKY K TEXTU 111 :

1. O čem spolu mluví pan Vacek a pan Burda?
2. Jaká byla jeho služební cesta?
3. Kolik měl s sebou zavazadel?
4. Co je necesér?
5. Jak to dostal pan Vacek na nádraží?
6. Kolik ho stál ten dodávkový vůz?
7. Komu dal pětku?
8. Jak se dostal na nádraží?
9. Proč nejel jedenáctkou?
10. Byla paní Vacková ráda, že odjížděl?
11. Co dělala?
12. Jak to obyčejně vypadá v nádražním vestibulu?
13. Jsou peróny taky plné lidí?
14. Co stála cesta?
15. Kolik stál ten lístek?
16. Jaké měl pan V. spojení?
17. Musel studovat jízdní řád?
18. Proč by byl málem zmeškal vlak?
19. Slyšel z ampliónu hned první volání?
20. Ze kterého nástupiště odjížděl?
21. Kdo mu odnesl kufry do vagónu?
22. Bylo tam dost místa?
23. Od koho si koupil noviny?
24. Kolik ho stály ty noviny?
25. Proč ho stály celou pětikorunu?
26. Má pan Burda vždycky připravené drobné?
27. Jaká byla další cesta?
28. Kde dostali novou lokomotivu?
29. Jaká to byla lokomotiva?
30. Jak rychle jezdí taková lokomotiva?
31. Musí při tom jet na plnpu páru?
32. Musel pan Vacek mít místenku?
33. Kdo mu ji dal?
34. S kým seděl p. Vacek v kupé?
35. Co dělal?
36. Měl ten vlak jídelní vůz?
37. Co si objednal p. V. k večeři?
38. Podle čeho si objednal večeři?
39. Jaká byla ta večeře?
40. Dělá mu cestování vlakem dobře?
41. Kdo se k němu posadil?
42. Co chtěl ten člověk?
43. Má on takové spolucestující rád?
44. Chtělo se mu kouřit?
45. Kolik cigaret měl v kapse?
46. Kde spal?
47. Které měl lůžko ?
48. Vyspal se dobře ?
49. Měl ráno čas se umýt a oholit ?
50. Byl oholený dříve, než dojeli k cíli ?

L.112

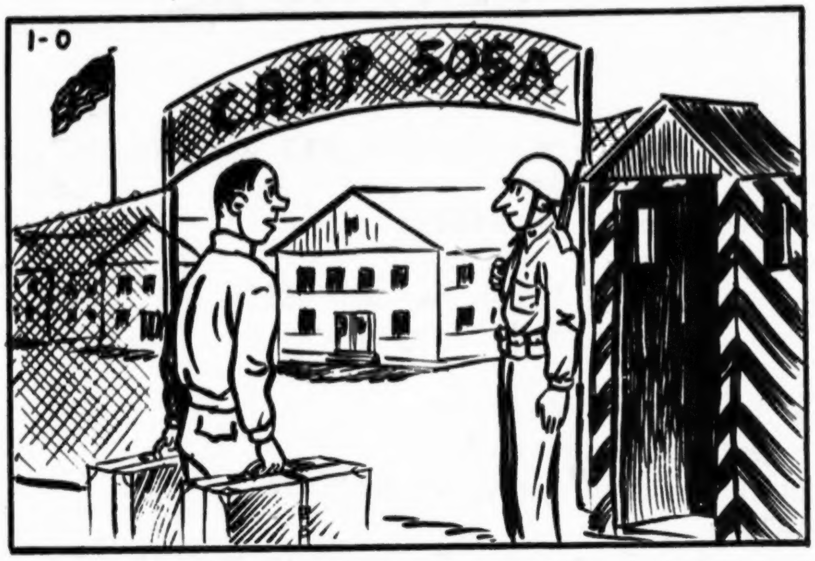
1-0
CAПP 505A

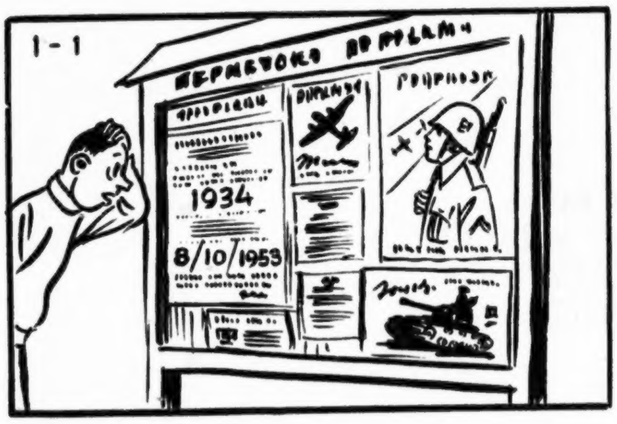
1-1
1934
8/10/1953

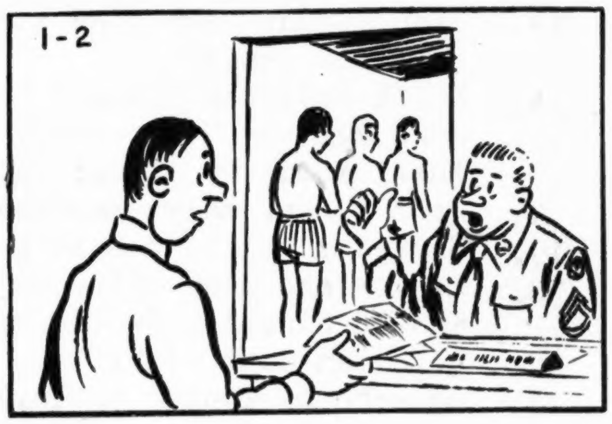

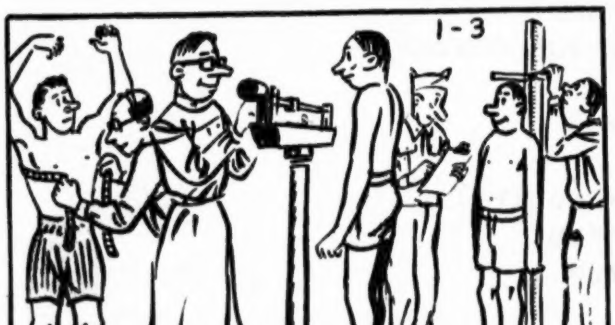

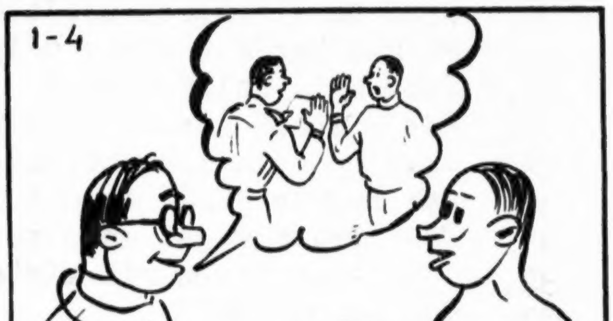

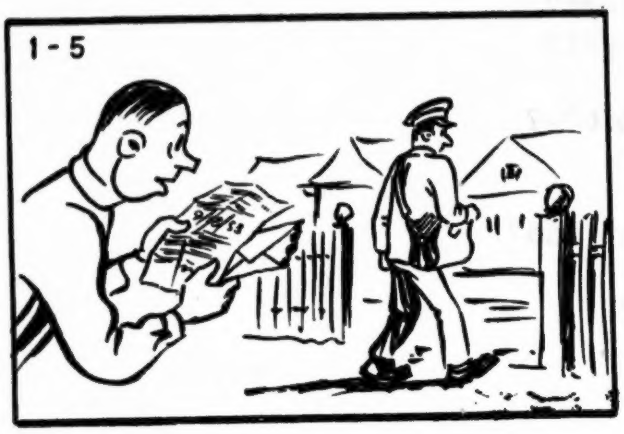

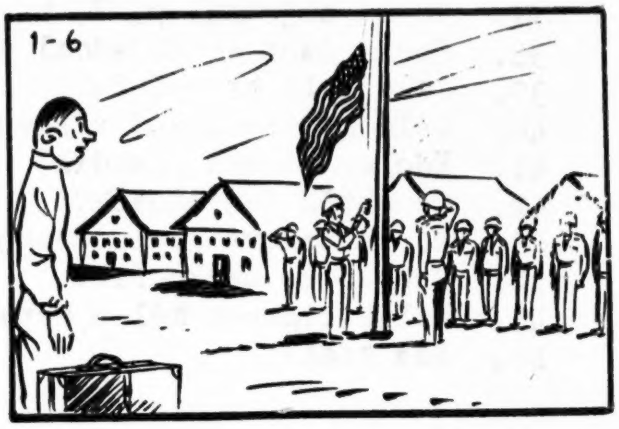

CVIČENÍ ČÍSLO 112.

Láďa jde na vojnu.

1-0 Láďa Šnajdr nastupuje vojenskou službu u útvaru 505 A. Barákový tábor, do kterého Láďa vchází, je dost veliký. U strážní budky stojí v pozoru strážný.

1-1 Láďa Šnajdr čte vyhlášku o tom, že jeho ročník je povolán k odvodu.

1-2 Láďa jde k odvodu. Četař u odvodní komise mu říká, kam má jít na lékařskou prohlídku.

1-3 U odvodu jsou branci váženi a měřeni. Vážení a měření netrvá dlouho. Potom vojenský doktor brance prohlíží.

1-4 Láďa je schopen bez vady. Láďa teď je povolanec. Brzy bude povolán k nastoupení základní vojenské služby.

1-5 Listonoš přinesl Láďovi svolávací lístek. Láďa z lístku vidí, kdy a kde má nastoupit vojenskou službu.

1-6 Láďa přišel do kasáren večer a vidí stahování vlajky. Stožár s vlajkou stojí uprostřed nádvoří.

2-0

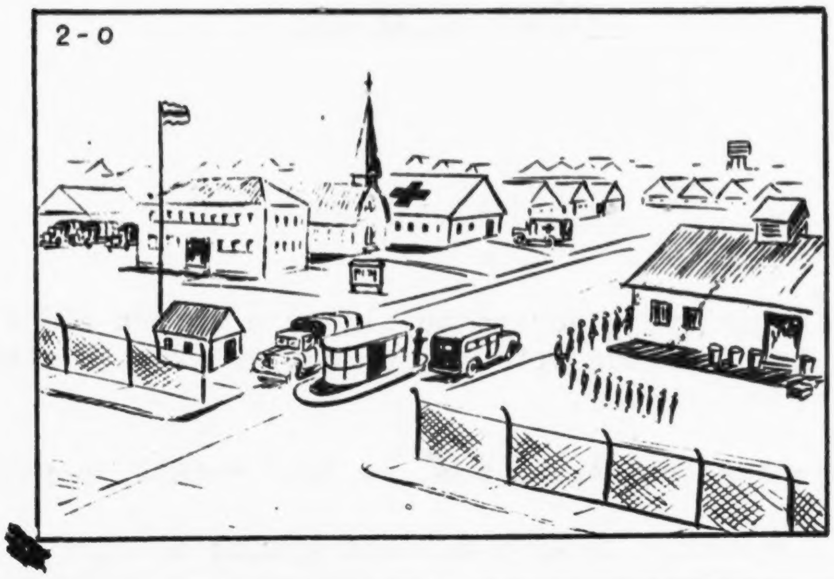

2-1

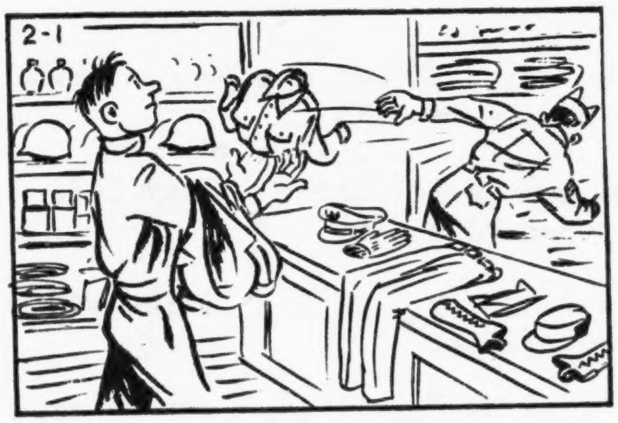

2-2

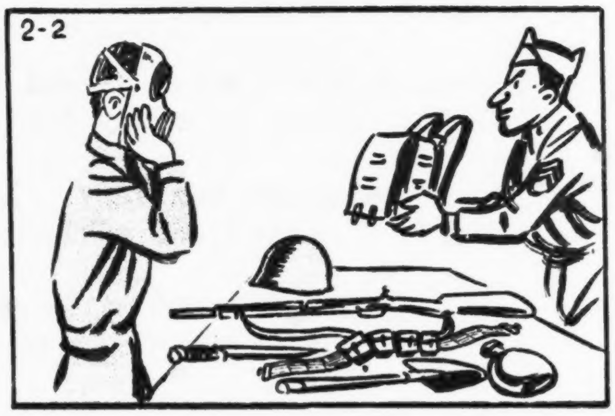

2-3

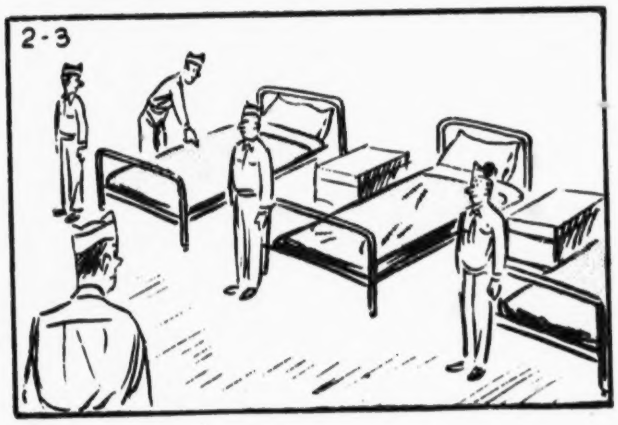

2-4

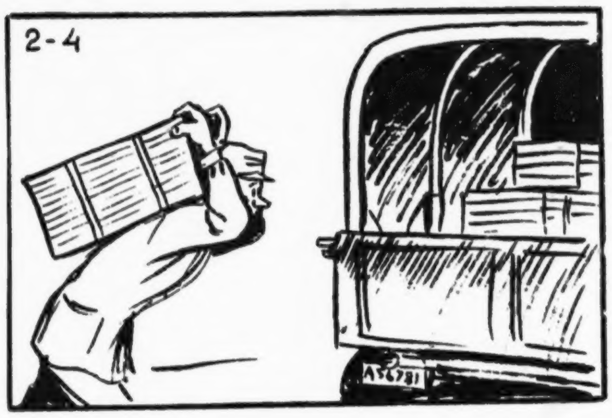

2-5

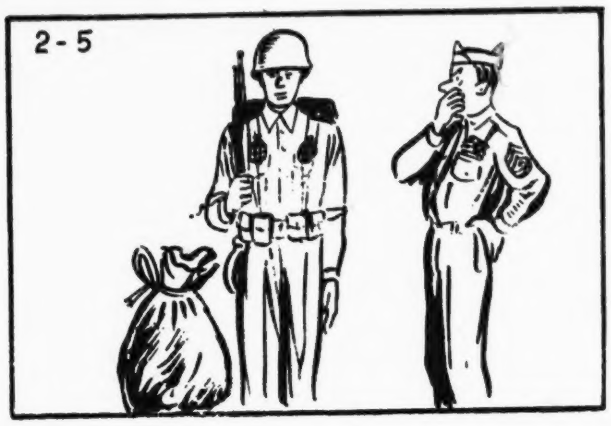

2-6

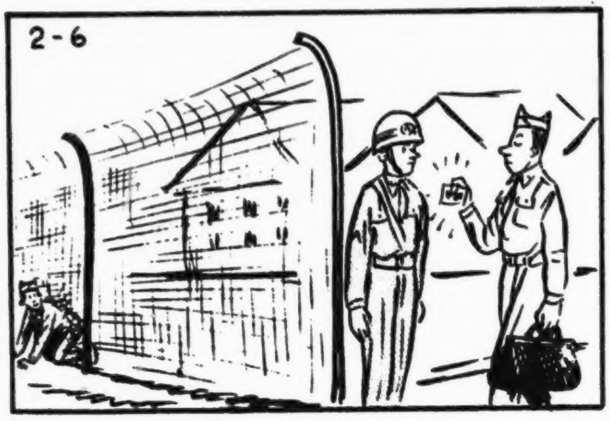

L.112

2-0 V barákovém táboře vidíme napravo od brány nějaké skladiště. Dále nalevo je vidět velitelství, vojenskou kapli a ošetřovnu, před kterou stojí ambulance.

2-1 Láďa Šnajdr nejdřív dostává ("fasuje") výstroj ve skladišti. Skladník mu právě hází blůzu.

2-2 Pak dostává výzbroj, t.j. pušku a bodák, a také polní výstroj. Polní výstroj je přilba, torba, plynová maska, opasek a sumky, polní lopatka a polní láhev.

2-3 Tady je prohlídka na světnici mužstva. Láďa musí mít lůžko a výstroj v bezvadném pořádku.

2-4 Láďa je přidělen do pracovního družstva na práci ve skladišti. Nakládá nějaké bedny na nákladní auto. Možná, že to jsou bedny s proviantem.

2-5 Nováček Ladislav Šnajdr nastoupil v plné polní, a výkonný ho prohlíží. Láďa se mu moc nelíbí. Asi není správně ustrojen. Kdyby se to opakovalo, měl by zaraženou vycházku.

2-6 Nováček Láďa jde na první dovolenou. Jiný voják se pokouší opustit tábor na černo, bez povolení.

Předpověď počasí na neděli podle hlášení Hydrometeorologického ústavu. Lze čekat prudké zvýšení teploty. V Čechách ráno zataženo; maximální teplota okolo 14 st. Po vyjasnění stoupne teplota odpoledne až na 23 st. Při trvalém stoupání tlakové výše bude v Čechách pozítří sklon k bouřkám.

Předpověď počasí na středu podle hlášení Hydrometeorologického ústavu. Ráno jasno. ojediněle mlha. Odpoledne polojasno. Noční teploty 8—5 st.. odpolední 20—22 st. Slabý vítr severních směrů.

SLOVNÍČEK 112.

barák, m. (gen.: -u) (colloq)	=	building, house
bodák, m. (gen.: -u)	=	bayonet
branec, m.	=	person liable to be drafted
fasovat, dur. (mil. slang)	=	to receive equipment or rations
házet, dur.	=	to throw, cast
hodit, pct.		
kaple, f.	=	chapel
lopata, f.	=	shovel
lze, adv.	=	is possible, can be
nádvoří, n.	=	courtyard (large); mil.:parade field
odvedenec, m. nebo povolanec	=	draftee, inductee
povolávat, dur.	=	to call to duty, service
povolat, pct.		
proviant, m. (gen.: -u)	=	food rations (mil.); provisions, food for a trip
přidělovat, dur.	=	to allot, to assign
přidělit, pct.		
sklon, m. (gen.: -u)	=	tendency, trend, inclination
stahovat, dur.	=	to pull down or back; to skin
stáhnout, pct.		
stožár, m. (gen.: -u)	=	mast, flagpole, large high tension pole
strážný, m.	=	sentry
tlačit, dur.	=	to press, push
tlak, m. (gen.: -u)	=	pressure
tlakový, adj.		
torba, f.	=	combat (field) pack
ustrojit, pct.	=	to dress
vadný, adj.	=	faulty
bezvadný, adj.	=	faultless
vlajka, f.	=	flag
vyhláška, f.	=	public notice, announcement
vyhlásit, pct.	=	to proclaim
zarazit, pct.	=	to stop
zvyšovat, dur.	=	to raise, increase
zvýšit, pct.		

FRÁZE A IDIOMY :

Schopen bez vady.	=	1 A (decision of the draft-board)
plná polní	=	full field
tlaková výše	=	high atmospheric pressure
zarazit vycházku	=	to confine to quarters
má zaraženou vycházku	=	he has been confined to quarters
polní lopatka	=	entrenching tool

GRAMATICKÝ ROZBOR 112.

VERBAL NOUNS
(Podstatná jména slovesná)

Verbal nouns are formed from participles in -n or -t by adding -í.

inf.	passive past participle	verbal noun	
cvičit	cvičen	cvičení	exercise
psát	psán	psaní	(the) writing; letter
nosit	nošen	nošení	(the) carrying
krýt	kryt	krytí	(the) covering
pít	pit	pití	(the) drinking

In their form and in the way they function in a sentence, verbal nouns are full-fledged neuter nouns; they decline like znamení.

They also express the aspect of the action:

mytí, dur.	washing (the act of washing)
umytí, pct.	washing (the completed washing)

Verbal nouns also take on other meanings:

psaní	(the act of)	writing; letter
kouření	"	smoking; stuff to smoke
pití	"	drinking; stuff to drink

Verbal nouns usually do not have se, or si.

koupat se	koupání
loučit se	loučení
přát si	přání

Se (or si) is used when leaving it out would give the verbal noun a different meaning:

e.g.,

učení se jazykům	the learning of languages
učení jazykům	the teaching of languages

DIALOG 112.

Láďa mluví o vojně.

Láďa Šnajdr mluví s nějakým známým o svém odvodu a o nastoupení do služby.

Známý: Kde jste nastoupil vojenskou službu?

Láďa: U útvaru 505 A.

Známý: To je barákový tábor, ne?

Láďa: Ano - a dost velký. Hned u brány je strážní budka,a když jsem vcházel, tak strážný stál v pozoru.

Známý: Na to jsou předpisy ...

Láďa: Kdy bude váš ročník povolán k odvodu?

Známý: Ještě nevím, ale prý už jsou venku vyhlášky. Jaké je to u takového odvodu?

Láďa. Jednoduché. Taková odvodní komise v tom umí chodit. Nejdéle trvá lékařská prohlídka.

Známý: Co tam s člověkem dělají?

Láďa: Všechno možné. Každý branec musí být nejprve zvážen a změřen. Po měření a vážení ho prohlíží vojenský doktor. A když jste schopen bez vady, tak jste povolanec a na podzim dostanete svolávací lístek.

Známý: To je povolání k nastoupení vojenské služby?

Láďa: Ano. Ze svolávacího lístku vidíte přesně,kdy a kde máte nastoupit.

Známý: Kdy jste přišel do kasáren?

Láďa: Večer, právě při stahování vlajky.

Známý: Jak to v takovém táboře vypadá?

Láďa: Je tam velké nádvoří. Uprostřed stojí stožár s vlajkou. Napravo od brány jsou skladiště, nalevo velitelství, vojenská kaple a ošetřovna. Baráky pro mužstvo jsou vzadu.

Známý: A kdy fasujete výstroj?

Láďa: Já jsem dostal svou výstroj hned druhý den ráno ve skladišti. A výzbroj taky.

Známý: Jaký je rozdíl mezi výstrojí a výzbrojí?

Láďa: Výzbroj, to jsou zbraně - puška, bodák atd. Výstroj, to je uniforma, přilba, torba, plynová maska a takové věci.

Známý: Musí ty věci být vždycky v pořádku?

Láďa: Samozřejmě. Ze začátku je prohlídka každý den přímo na světnici.

Známý: A co děláte celé dny?

Láďa: Nejdřív je základní výcvik a po něm vás přidělí, kde vás budou potřebovat nejvíc. Mě teď často dávají k pracovnímu družstvu. Staráme se tam o skládání a nakládání beden s proviantem.

Známý: Můžete jít ven z kasáren,kdy chcete?

Láďa: Ze začátku vůbec ne. Teprve po základním výcviku dostanete první volno. Ale to musíte nejdřív nastoupit a výkonný si vás dobře prohlédne.

Známý: Měl byste zaraženou vycházku, kdybyste nebyl správně ustrojen?

Láďa: To bych řekl!

Známý: Slyšel jsem, že se někteří vojáci dostanou ven na černo.

Láďa: To je pravda, ale když vás chytí, tak můžete taky čekat rok, než dostanete dovolenou a ještě vás zavřou.

OTÁZKY K TEXTU 112.

1. Byl Láďa Šnajdr už u odvodu?
2. Nastoupil už službu?
3. S kým o tom mluví?
4. Kde nastoupil voj. službu?
5. Jaký je to tábor?
6. Kde je strážní budka?
7. Co dělal strážný, když Láďa vcházel do brány?
8. Proč stál v pozoru?
9. Už jsou venku vyhlášky k příštímu odvodu?
10. Kdo dělá odvody?
11. Trvá lékařská prohlídka dlouho?
12. Co dělají nejdříve?
13. Kdo je prohlíží po vážení a měření?
14. Kdy dostane člověk svolávací lístek?
15. Co je svolávací lístek?
16. Co je z něho vidět?
17. Kdy přišel Láďa do kasáren?
18. Jaké tam mají nádvoří?
19. Co stojí uprostřed?
20. Kde je skladiště?
21. Co je nalevo?
22. Kde je vojenská kaple a ošetřovna?
23. Kde jsou baráky pro mužstvo?
24. Kdy dostal Láďa svou výstroj?
25. Kde ji vyfasoval?
26. Dostal taky výzbroj?
27. Jaký je rozdíl mezi výzbrojí a výstrojí?
28. Jmenujte některé části výstroje! (výzbroje)
29. Kdo prohlíží, jestli je výstroj v pořádku?
30. Jak často je taková prohlídka?
31. Kde je ta prohlídka?
32. Co dělají nováčci po základním výcviku?
33. Kam poslali Láďu?
34. Oč se stará pracovní družstvo?
35. Co je v těch bednách?
36. Může voják jít z kasáren,kdy chce?
37. Kdy dostane první volno?
38. Co musí udělat, když žádá o volno?
39. Kdo ho prohlíží?
40. Co by se stalo, kdyby výstroj nebyla v pořádku?
41. Chodí někteří vojáci ven na černo?
42. Co se stane, když ho při tom chytí?

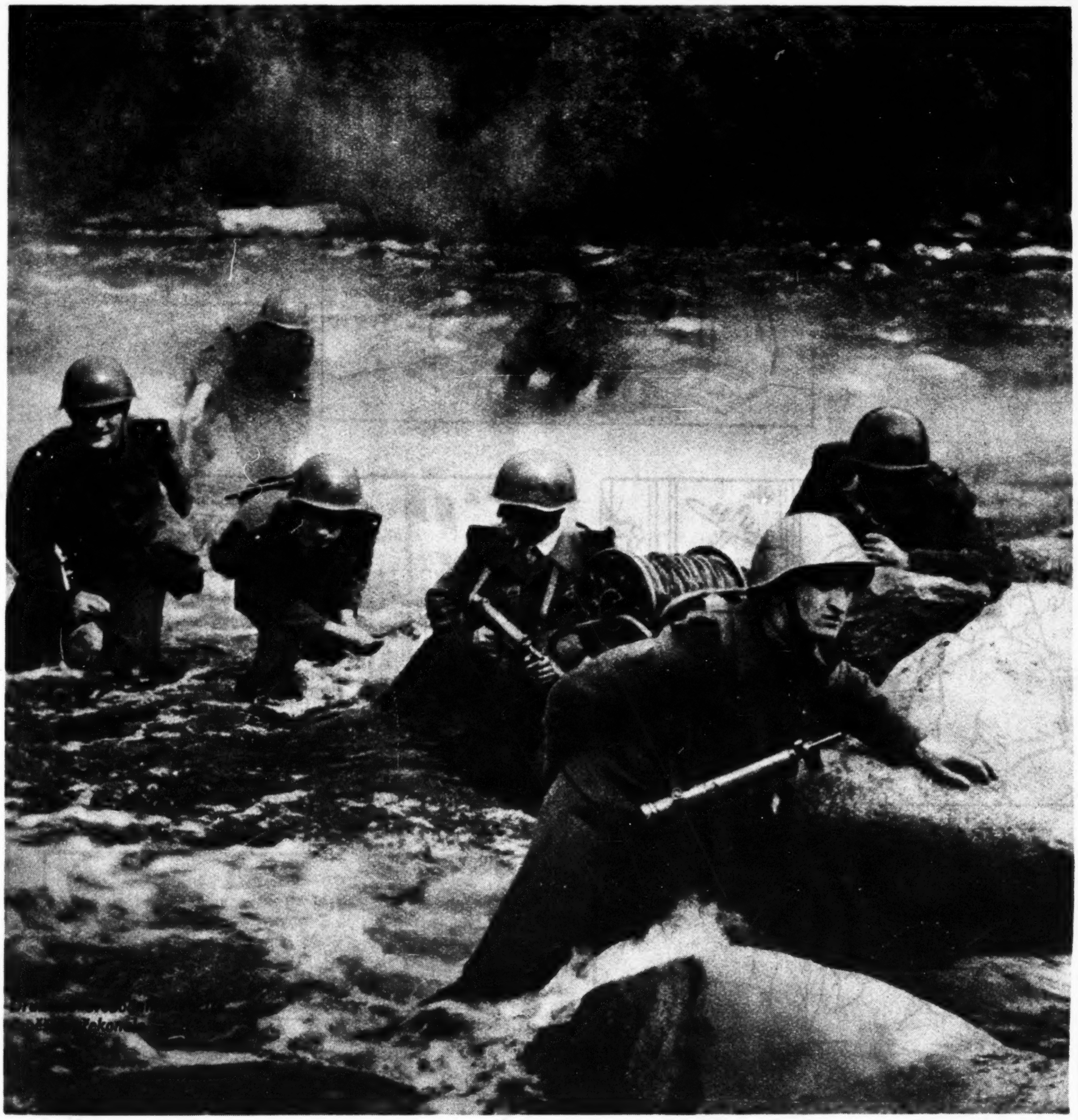

Spojaři se brodí přes řeku.

L.113

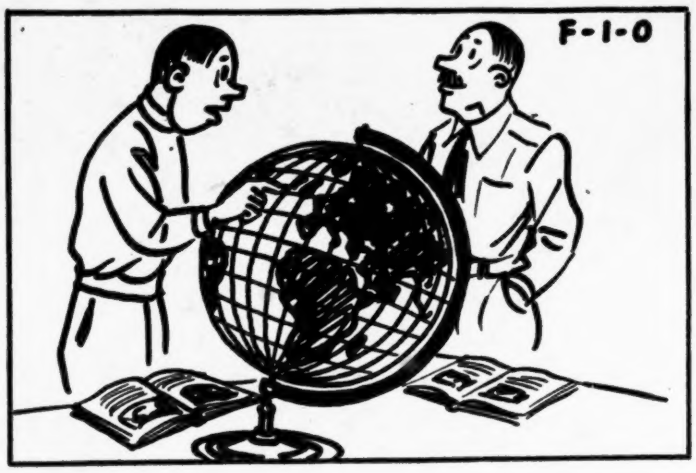
F-1-0

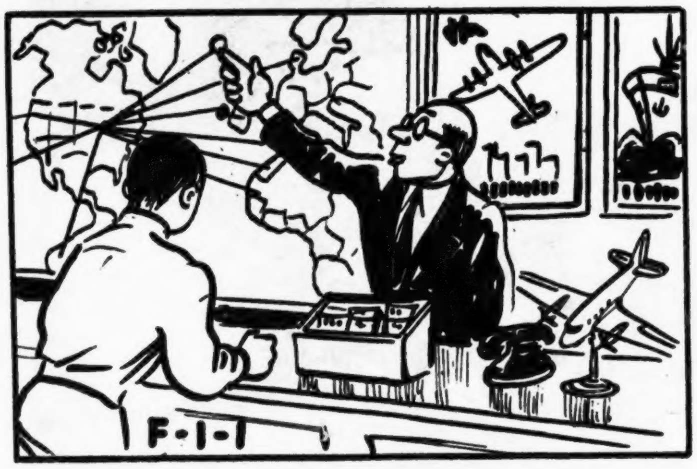
F-1-1

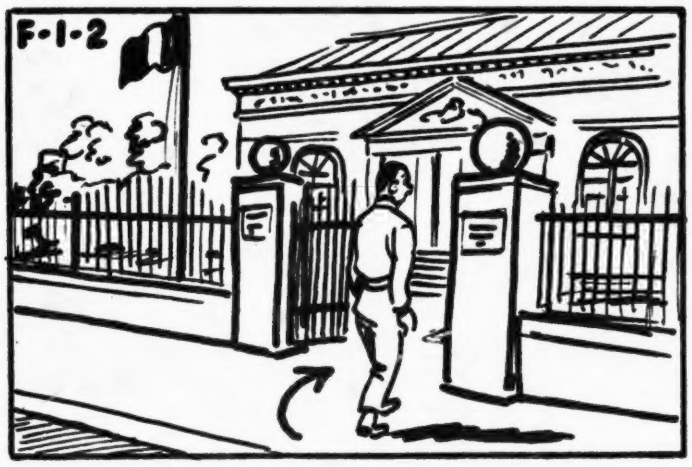
F-1-2

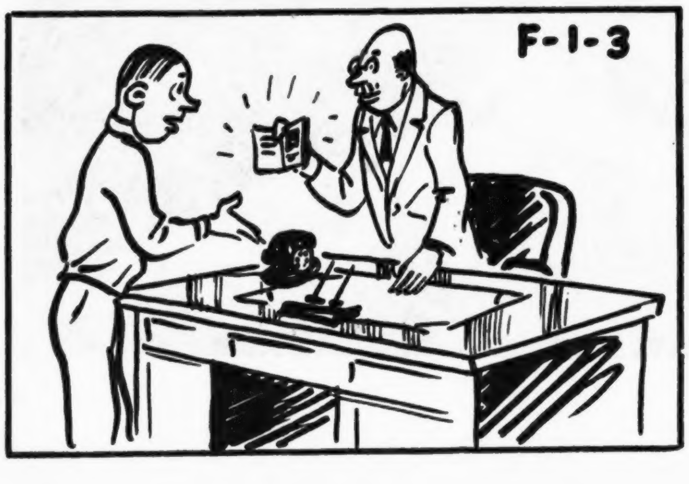
F-1-3

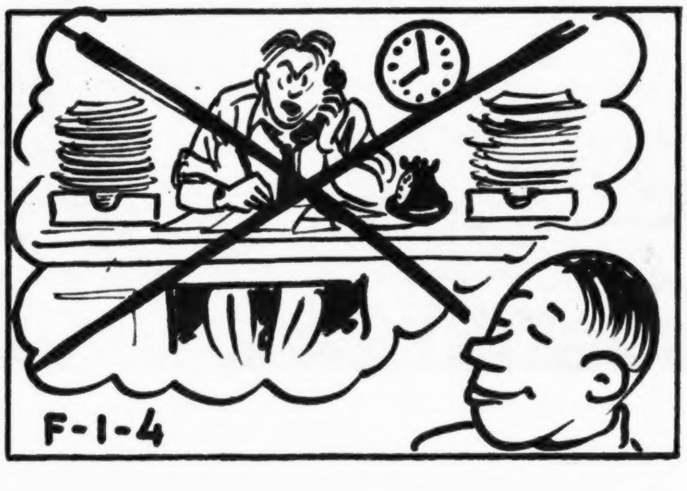
F-1-4

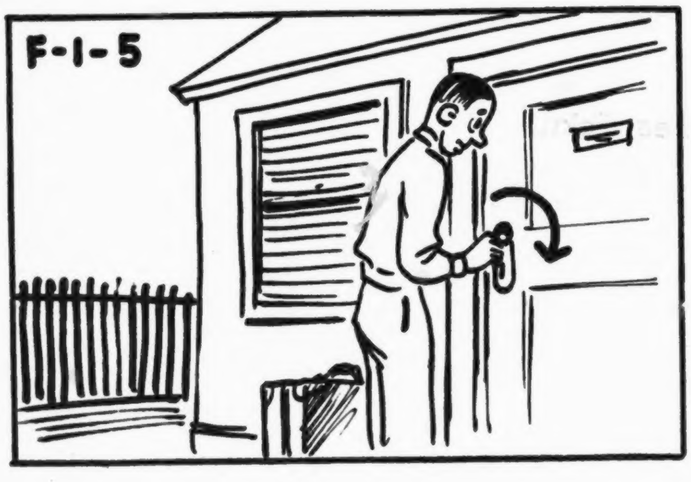
F-1-5

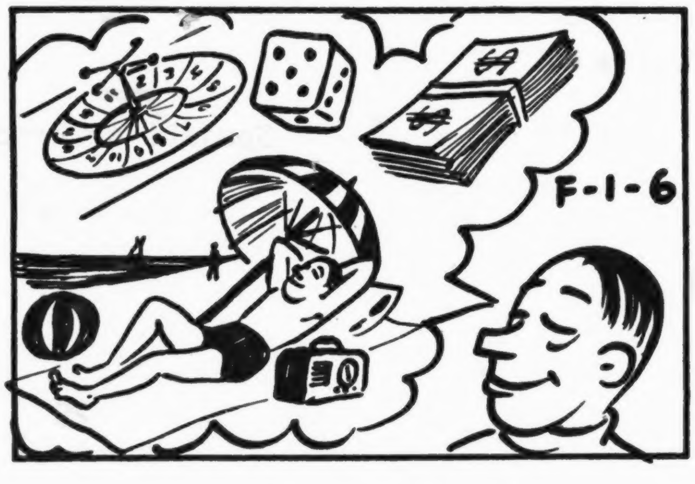
F-1-6

CVIČENÍ ČÍSLO 113.

Cesta za hranice.

F-1-0 Když se pan Vacek vrátil z obchodní cesty, referoval svému šéfovi o výsledcích. Pak začal vzpomínat, jak se cestovalo před válkou. Šéf měl na stole glóbus. Pan Vacek jezdil prstem po různých zemích a mořích, po polednících a rovnoběžkách, a vypravoval.

F-1-1 "Před válkou jsem moc jezdil," povídal. "Tehdy to bylo lehké. Neměli jsme žádnou železnou oponu, a Národní banka měla dost zlata a dolarů. Naše měna taky byla dobrá. Člověk jednoduše šel do cestovní kanceláře a prohlédl si plakáty a prospekty. Pak se poradil s úředníkem za pultem. Ten věděl všechny dopravní spoje nazpaměť. Poslední větší cesta, kterou jsem před válkou dělal, byla brzy na jaře 1938, ještě před mobilizací. Bylo to asi čtyři měsíce před tím, než jsem se oženil. V cestovní kanceláři mi napsali letenky a udělali mi rezervaci na loď. Měl jsem před sebou týden v Itálii, tři dni v jižní Francii se zastávkou v Monaku, cestu přes Středozemní moře do Egypta a návrat domů letadlem."

F-1-2 "To se ví, musel jsem mít víza. Pas jsem měl; nejdřív jsem šel na italský konzulát."

F-1-3 "Úředník na konzulátě byl starší, plešatý pán. Položil jsem mu pas na stůl, požádal jsem o návštěvní vízum, a on mi ho na místě dal. Žádné čekání. Jen jsem mu ještě zaplatil pět korun. To byl poplatek. Pak jsem ještě šel na francouzský a egyptský konzulát. Měl jsem všechna víza za dvě hodiny."

F-1-4 "Týden nato jsem nastoupil dovolenou. Noc před tím jsem spal jako nemluvně. Věděl jsem, že teď celý měsíc na mne šéf nebude křičet, a že mě nebude v osm ráno volat telefonem, aby věděl, jestli už jsem v kanceláři. Celý měsíc mi nebude moct říkat: 'Pane Vacek, co vy tady vlastně děláte? Podívejte se na můj stůl! Tyhle dopisy jsem nadiktoval před snídaní - a co vy jste udělal? Vy tady spíte, pane! Je čas, aby vás někdo vzbudil! Zač vás tady platím?!' Takového jsem měl šéfa, i když je to k neuvěření!"

F-1-5 "Druhý den ráno jsem zamkl dveře u domu, vzal kufr, a sedl si do taxíku."

F-1-6 "Cestou taxíkem na letiště jsem si se zavřenýma očima představoval, co všechno budu dělat... Zahraju si ruletu v Monte Carlu, taky si hodím kostky, a snad i něco vyhraju .... Pak budu ležet na pláži, slunit se, a když mi bude moc horko, skočím do vody nebo si lehnu pod slunečník... Jó, to byly jiné časy."

"Máte pravdu," říká šéf. "Moc se změnilo. Moc. My jsme se taky změnili. Podívejte se na mne. Já jsem za ta leta zesílil okolo pasu o patnáct čísel..."

SLOVNÍČEK 113.

glóbus, m. (gen.: glóbusu or glóbu)	=	globe
konzulát, m. (gen.: -u)	=	consulate
konzul, m.	=	consul
kostky, f. pl.	=	dice
křičet, dur.	=	to shout, yell
letenka, f.	=	airplane ticket
měna, f.	=	currency
měnit, dur.	=	to change
změnit, pct.		
mobilisace or mobilizace, f.	=	mobilization
nazpaměť, adv.	=	by heart
zpaměti, adv.		
nemluvně, n. (gen.: -ete)	=	infant
opona, f.	=	curtain (on a stage)
plakát, m. (gen.: -u)	=	poster
pláž, f. (gen.: -e)	=	beach
poledník, m. (gen.: -u)	=	meridian
poplatek, m. (gen.: -u)	=	fee
prospekt, m. (gen.: -u)	=	advertising folder
pult, m. (gen.: -u)	=	counter
radit se (s někým), dur.	=	to consult (with) s.o.; to ask advice of s. o.
poradit se (s někým), pct.		
referovat, dur.	=	to give a report
reservace or rezervace, f.	=	reservation
rovnoběžka, f.	=	parallel
ruleta, f.	=	roulette
sílit, dur., zesílit, pct.	=	to gain strength; to get fat
zesilovat dur, zesílit pct.	=	to gain strength; to get fat; to reinforce, to strengthen
slunit se, dur.	=	to sun oneself, to sunbathe
slunečník, m. (gen.: -u)	=	parasol, umbrella
visum or vízum, (gen.: visa or víza), n.	=	visa
zastávka, f.	=	stop (bus, trolley, etc.)
zlato, n.	=	gold

FRÁZE A IDIOMY.

dopravní spoje	=	transportation lines
Udělal jsem si rezervaci na loď.	=	I booked passage.
Středozemní moře	=	Mediterranean
návštěvní vízum	=	visitor's visa
průjezdní vízum	=	transit visa
přistěhovalecké vízum	=	immigration visa
Zesílil o 10 čísel okolo pasu.	=	He gained 10 centimeters around the hips.

GRAMATICKÝ ROZBOR 113.

Verbs with Prefixes

Slovesa s předponami.

The only effect the following prefixes have when they are used with some simple, durative verbs, is to make the verb punctual.

u-	e.g.	dělat	dur.	to make, to do
		udělat	pct.	
na-		psát	dur.	to write
		napsat	pct.	
po-		žádat	dur.	to ask, request
		požádat	pct.	
vz-		budit	dur.	to wake s. o. up
		vzbudit	pct.	
z-		ničit	dur.	to destroy
		zničit	pct.	
za-		volat	dur.	to call
		zavolat	pct.	
o-		ženit se	dur.	to marry
		oženit se	pct.	

Examples:

Dělal jsem ten seznam asi půl hodiny.	It took me half an hour to prepare that roster. (I was preparing...)
Když jsem ho udělal, šel jsem domů.	After I finished it, I went home.
Když jsem ho žádal o dovolenou, měl můj spis na stole.	When I asked him for a leave, he had my file on his desk.

Když jsem ho požádal o dovolenou, odešel jsem z místnosti.	After I (had) asked him for a leave, I left the room.
Budík mě prý budil, ale já jsem ho neslyšel.	The alarm clock went off all right (was waking me), they say, but I didn´t hear it.
Teprve ten telefon mě vzbudil.	It wasn´t until the phone rang that it woke me up.
Když jsme ničili ta zařízení, byli jsme napadeni.	While we were destroying those installations, we were attacked.
Když jsme zničili ta zařízení, ustoupili jsme.	When (After) we (had) destroyed those installations, we retreated.
Když jsem se ženil, byl jsem teprve nadporučíkem.	When I got married (While I was marrying), I was only a lieutenant.
Když jsem se oženil, byl jsem přeložen.	When (After) I got married, I was transferred.

Further Examples:

u-	mýt umýt	to wash	péct upéct	to bake
	končit ukončit	to end	krýt ukrýt	to cover, to shelter
	šít ušít	to sew	vařit uvařit	to cook
na-	diktovat nadiktovat	to dictate	učit naučit	to teach
	krájet nakrájet	to slice		
po-	kazit pokazit	to spoil	dívat se podívat se	to look
	rozumět porozumět	to understand	děkovat poděkovat	to thank
	žádat požádat	to ask for	chválit pochválit	to praise, commend
vz-	bouřit se vzbouřit se	to rebel	křísit vzkřísit	to revive
za-	zpívat zazpívat	to sing	volat zavolat	to call
	zvonit zazvonit	to ring	klít zaklít	to cuss
	mávat zamávat	to wave	klepat zaklepat	to knock
	balit zabalit	to wrap	tajit zatajit	to keep secret
	mračit se zamračit se	to get overcast, to frown	velet zavelet	to give a command
	brzdit zabrzdit	to brake		

The above prefixes with some verbs (e.g., the ones above) make the verbs only punctual, without changing their meaning.

However, the same prefixes with other verbs, besides making the verb punctual, also modify, specify, or change the meaning of the verb. E.g.:

u-	upsat	to sign up for a bond to underwrite (a bond issue)
na-	nadělat	to make, do a lot
po-	podělat	to do everything to make dirty, to befoul (with excrement)
	popsat	to describe; to write all over; to fill up with writing
	povolat	to call (e.g.reservists) into service
vz-	vzdělat	to educate
z-	zdělat	to fix (e.g. beat up, make dirty)
	zvolat	to exclaim
za-	zadělat	to prepare dough
	zapsat	to put down, to enter (in writing)
	zažádat	to put in an application
o-	opsat	to copy

Where a prefix merely makes a verb punctual without changing its meaning, we get this picture:
e.g.:

	Past Tense	Present Tense	Future Tense	Infinitive
dur.	dělal jsem	dělám	budu dělat	dělat
pct.	udělal jsem		udělám	udělat

Where, however, the prefix makes the verb punctual and changes its meaning, then we need the verb with changed meaning in the durative aspect. That cannot be achieved by simply detaching the prefix as in the example above, where no change in meaning is involved (udělat - dělat).

It is done by keeping the prefix and inserting an infix.

e.g., -va- :

dur.	vzdělával jsem	vzdělávám	budu vzdělávat	vzdělávat
pct.	vzdělal jsem		vzdělám	vzdělat

-ova- :

dur.	zapisoval jsem	zapisuju	budu zapisovat	zapisovat
pct.	zapsal jsem		zapíšu	zapsat

-a- :

dur.	pomáhal jsem	pomáhám	budu pomáhat	pomáhat
pct.	pomohl jsem		pomůžu	pomoci

NOTE: Here the stem vowel is lengthened: moci - pomáhat

-e- :

dur.	oplácel jsem	oplácím	budu oplácet	oplácet
pct.	oplatil jsem			oplatit

Therefore it is advisable to learn prefixed verbs in the same way as simple verbs, by learning the meaning and forms, both durative and punctual. (Most Czech verbs have these two aspects, a few do not.)

E.g.,

psát, dur. = to write
napsat, pct.

popisovat, dur. = to describe
popsat, pct.

There are other prefixes which also make the verb punctual, but at the same time almost always modify or change the meaning of the basic verb. These prefixes, e.g., od-, do-, nad-, pod-, etc., will be dealt with later.

STRUCTURAL EXERCISE
to Lesson 113

Tři kamarádi.

H: (Viděls, Uviděls) Frantu?

V: Byl u mne včera. (Šel, Přišel) zrovna, když jsem pro něj (dělal, udělal) fotografie. (Čekal, Počkal), až je (budu dělat, udělám), protože je chtěl (dát, dávat) ženě a ta (odjížděla, odjela) nočním rychlíkem. Proč se ptáš?

H: Měl ke mně (jít, přijít) dnes ráno, ale (neukazoval se, neukázal se).

V: To on ještě spí. Budíka nemá a žena mu (odjížděla, odjela) k rodičům. Ta ho přece (budí, vzbudí) každý den. Sám se ještě nikdy (nebudil, nevzbudil). Nedávno mi (říkala, řekla), že ho (budila, vzbudila) loktem celých pět minut a (dařilo, podařilo) se jí ho (budit, vzbudit) teprve studenou vodou.

H: To je hrozný člověk.

V: (Ber, Vezmi) telefon a (volej, zavolej) ho.

H: Nikdo se (neozve, neozývá). Buď ještě spí anebo je na cestě ke mně.

V: Ví, kams šel?

H: Jo, (psal, napsal) jsem mu lístek a (dával, dal) jsem ho pod dveře. (Psal, Napsal) jsem ho na koleně a (ničil, zničil) jsem si při tom pero. Budu si teď muset (kupovat, koupit) nové.

V: To je smůla; (žádej, požádej) Frantu, ať ti ho (kupuje, koupí). Beztoho to bylo jeho vinou.

H: Abych (nezapomínal, nezapomněl). Mám pro tebe překvapení. Víš, že Tonda Šebek se přece jenom (ženil, oženil)?

V: (Neřekni, Neříkej); tomu se mi nechce (věřit, uvěřit). A koho si (bral, vzal)?

H: Nějakou rozvedenou paní. Slyšel jsem, že když se (oženil, ženil), že přišel do kostela ve všedních šatech a že se s nevěstou skoro (hádal, pohádal).

V: Chudák Tonda. Tak už je nás zase o jednoho starého mládence míň.

H: Ale já mám hlad. Nemáš tady něco dobrého do žaludku?

V: V chladničce je salám; jdi a (nakrájej, krájej) pár koleček. Já bych taky něco jedl.

H: Na co to mám (dávat, dát)? Žádný čistý talíř tu nevidím.

V: Tak jeden (myj, umyj)! Nic se ti nestane, když jeden (budeš mýt, umyješ). Já je (myju, umyju) každý den. (Nebude ti škodit, Neuškodí ti to), když se to (budeš učit, naučíš).

H: (Umýt, Mýt) nádobí se (naučit, učit) nemusím, to přece dovedu.

H: Tak pojď, už je to na stole.

V: (Čekej, Počkej), jen co (budu končit, ukončím) ten dopis.

H: Jak dlouho mám (počkat, čekat)?

V: Právě končím; za minutu jsem tam.

H: Proč to (nenadiktuješ, nediktuješ) té své slečně v kanceláři?

V: To nejde; přece jí (nebudu diktovat, nenadiktuju) soukromou korespondenci. A pak, já jí nemám právo nic (diktovat, nadiktovat); ta píše jen pro šéfa.

H: Poslouchej, to je přece docela příjemná dívka. Proč ji někdy (nebudeš žádat, nepožádáš), aby ti (šla, přišla) něco (vařit, uvařit) nebo (péct, upéct)? Já bych (šel, přišel) (mýt, umýt) nádobí.

V: To bychom si moc nepochutnali. Jednou se mi mezi řečí (přiznávala, přiznala), že neumí ani (uvařit, vařit) ani (péct, upéct). To ji prý nebaví, ale říká, že umí (šít, ušít) a chlubila se, že si sama (šila, ušila) ten kabát, co měla na sobě.

H: To jsou ta moderní děvčata!

H: Myslím, že jsem (slyšel, uslyšel) někoho (klepat, zaklepat). Jdi se (dívat, podívat). To bude asi Franta.

V: Ne, Franta by (zvonil, zazvonil). Ten (zvoní, zazvoní) třikrát krátce a jednou dlouze. To je asi malý Jarda! Ten vždycky zaklepá a pak uteče.

F: Tak vy darebáci si tu hezky sedíte, a mě byste nechali stát za dveřmi.

V: To nám musíš (promíjet, prominout). Ty přece vždycky dlouze (zvoníš, zazvoníš). Já jsem myslel, že to je malý Jarda. Tak jsem nešel (otevírat, otevřít). Proč jsi dnes (nezvonil, nezazvonil) jako obvykle?

F: Jen se (neomluv, neomlouvej) a (říkej, řekni) mi, kam jste (dali, dávali) ten zbytek toho salámu. Nesnažte se to přede mnou (tajit, zatajit). Mám hlad jako vlk a potřebuju něco, abych se (křísil, vzkřísil).

V: Ty máš ale dobrý nos. Teď už vidím, že se nám nepodaří (tajit, zatajit), že jsme jedli salám. Kams ho (dával, dal), Honzo?

H: (Balil, Zabalil) jsem ho a (dal, dával) jsem ho zpět do chladničky.

V: Jdi a (dávej, dej) mu kousek. (Nepusť, Nepouštěj) ho k tomu, nebo nám tam nezůstane nic než kus (baleného, zabaleného) provázku.

---

všední šaty = everyday, ordinary suit
škodit, dur. = to damage, to harm
  uškodit, pct.
prominout = to forgive, to excuse
omlouvat se, dur. = to excuse oneself
  omluvit se, pct.
snažit se, dur. = to try, to endeavor

DIALOG 113.

Zlaté staré časy.

Zdeněk a jeho šéf vzpomínají na "zlaté staré časy".

Šéf: Říkáte, že před válkou bylo cestování lehčí a veselejší. Kde jste všude jezdil?

Zdeněk: Ukážu vám to tady na glóbusu. Není skoro moře a kontinent, kde bych býval nebyl. Přešel jsem skoro všechny poledníky a rovnoběžky - až na ty nejjižnější a nejsevernější.

Šéf: To jsem o vás nevěděl. Myslel jsem vždycky, že jste jen seděl na jednom místě.

Zdeněk: Já to obyčejně nikomu neříkám. Ale rád na to vzpomínám.

Šéf: Tenkrát to bylo docela jiné. Neměli jsme železnou oponu a naše koruna měla cenu. Bývala to jedna z nejpevnějších měn v Evropě.

Zdeněk: Cestovní kanceláře měly prospekty a plakáty z celého světa a jejich úředníci opravdu něco znali. Než ho pustili za pult, musel znát všecky důležitější mezinárodní spoje zpaměti.

Šéf: To máte pravdu. Já jsem byl za hranicemi jenom jednou - ještě před mobilizací v osmatřicátém - a to byla radost!

Zdeněk: Taková cestovní kancelář nejen udělala plán cesty, ale napsali vám letenky, rezervace na loď i do hotelů, a člověk se nemusel opravdu starat o nic, jen o svou zábavu.

Šéf: Kdy jste vy byl naposled venku? - Myslím na západě.

Zdeněk: Taky v osmatřicátém. Krátce před tím, než jsem se oženil. Byl jsem v Itálii, v jižní Francii, v Monaku - zahrál jsem si ruletu a kostky v Monte Carlu - a pak jsem jel lodí po Středozemním moři do Egypta.

Šéf: Musel jste mít tenkrát víza do všech těch zemí?

Zdeněk: Jen italské, francouzské a egyptské - a to netrvalo všecko ani dvě hodiny. Poplatky byly malé - myslím, že nejvíc jsem platil na italském konzulátě - a to bylo jen pět korun. Pas jsem měl pro všecky státy světa mimo SSSR na pět let.

Šéf: To byly časy! Na úřadech na člověka nekřičeli, nikdo se neptal, proč jedete ven a co tam chcete dělat, a člověk se nemusel bát, co se stane, až se zase vrátí.

Zdeněk: Člověk jen vzal kufr, zavolal taxíka, zamkl byt a jel. Za pár hodin už ležel na pláži, slunil se nebo pil dobré francouzské víno a seděl s nějakou pěknou slečnou pod slunečníkem.

Šéf: Tenkrát jsem si ještě rád skočil do vody a plaval jsem hodiny. Teď už se unavím i ve vaně.

Zdeněk: Hodně se změnilo, ale snad bude zase jednou líp.

Šéf: Možná, že bude - ale těch patnáct čísel, o které teď mám v pase víc, ty už mi asi zůstanou.

Zdeněk: Kdyby nás někdo poslouchal, jak tady mluvíme, tak bychom asi brzy byli zase štíhlí.

Šéf: Máte pravdu, pane Vacek. Budeme radši zase mluvit úředně... Tak jak to vlastně bylo? ---

OTÁZKY K TEXTU 113.

1. Na co vzpomíná Zdeněk a jeho šéf?
2. Jaké bylo cestování před válkou?
3. Kde mu ukazuje Zdeněk, kde cestoval?
4. Zná Zdeněk skoro všechna moře a kontinenty?
5. Co přešel Zdeněk?
6. Věděl o tom jeho šéf?
7. Co myslel pan šéf?
8. Vypravuje o tom Zdeněk často?
9. Byla před válkou železná opona?
10. Měla tenkrát čs. koruna cenu?
11. Jaká to bývala měna?
12. Co měly cestovní kanceláře?
13. Jací byli jejich úředníci?
14. Co musel znát, než ho pustili za pult?
15. Byl pan šéf taky za hranicemi?
16. Kdy to bylo?
17. Co udělala taková cestovní kancelář?
18. Musel se člověk starat o lístky a rezervaci?
19. Kdy byl Zdeněk naposled na západě?
20. Byl tenkrát už ženatý?
21. Kam tenkrát jel?
22. Co dělal v Monte Carlu?
23. Kam jel potom?
24. Potřeboval tenkrát do těchto zemí víza?
25. Jak dlouho to trvalo, než je dostal?
26. Kde dostal víza?
27. Jaké byly poplatky?
28. Kde platil za vízum nejvíc? Kolik?
29. Do kterých států měl pas?
30. Na kolik let?
31. Proč neměl pas do SSSR?
32. Křičeli na úřadech?
33. Byli úředníci zvědaví?
34. Potřeboval se člověk bát, když se vrátil domů?
35. Jak dlouho trvala cesta k moři?
36. Co dělali lidé na pláži?
37. Skočil si tenkrát pan šéf taky rád do vody?
38. Proč už teď nechodí plavat?
39. Změnilo se hodně?
40. Doufají lidé, že zas bude líp?
41. O kolik čísel je pan šéf silnější v pase?
42. Co by se stalo, kdyby je někdo poslouchal?
43. O čem budou raději mluvit?

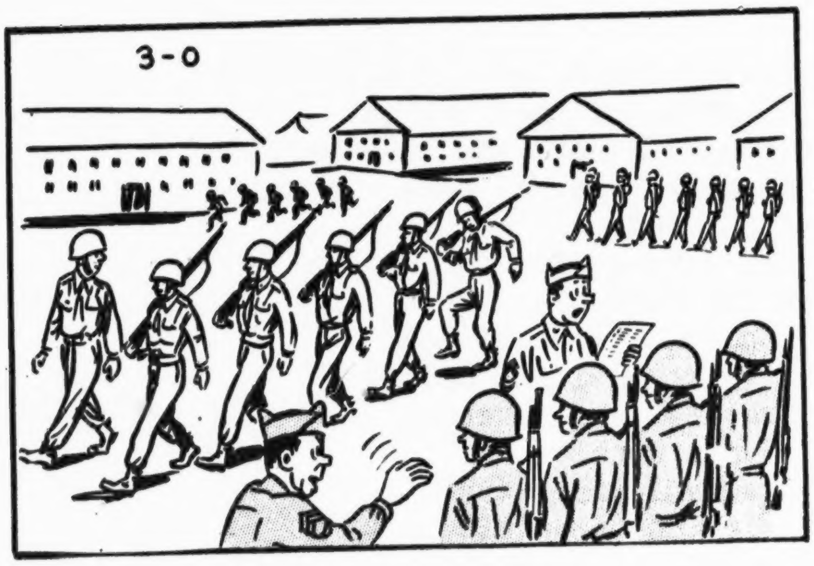
3-0

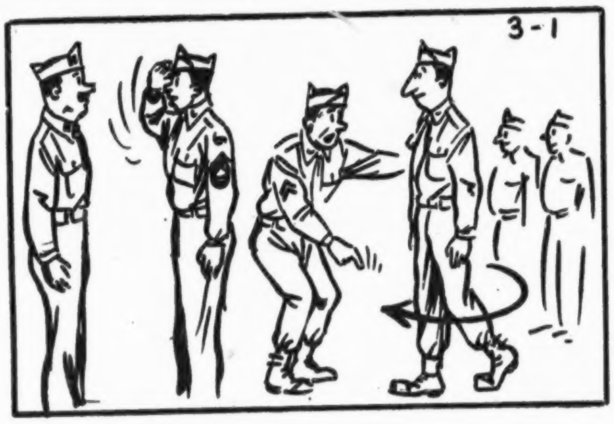
3-1

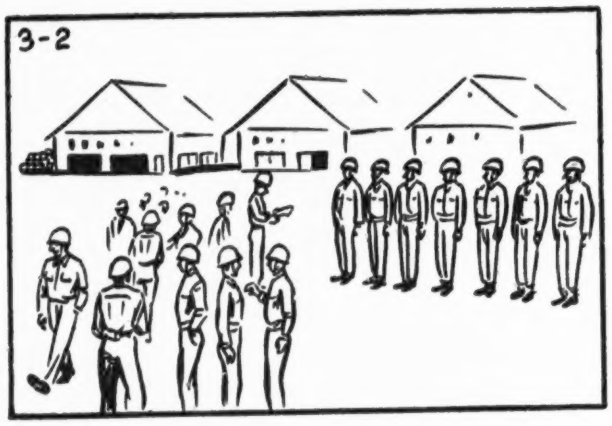
3-2

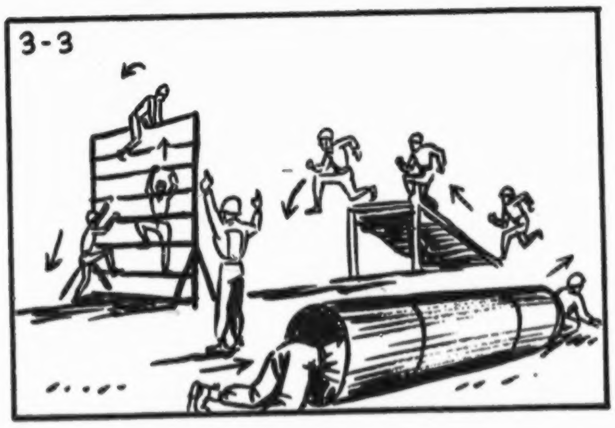
3-3

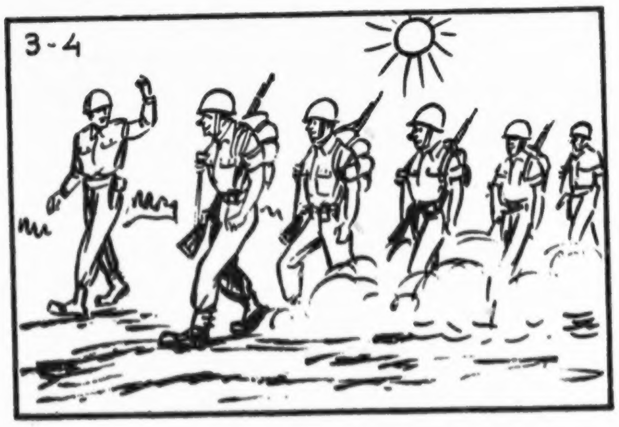
3-4

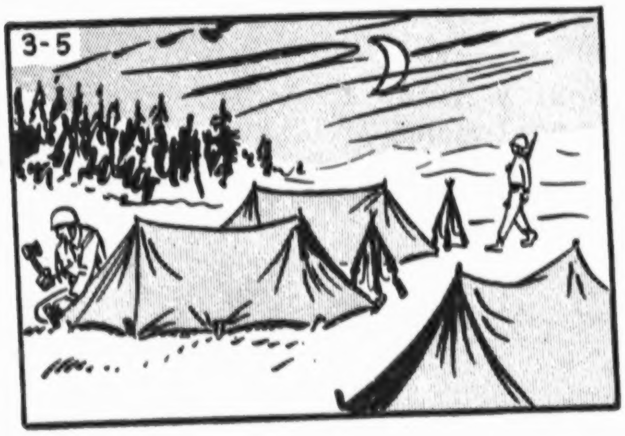
3-5

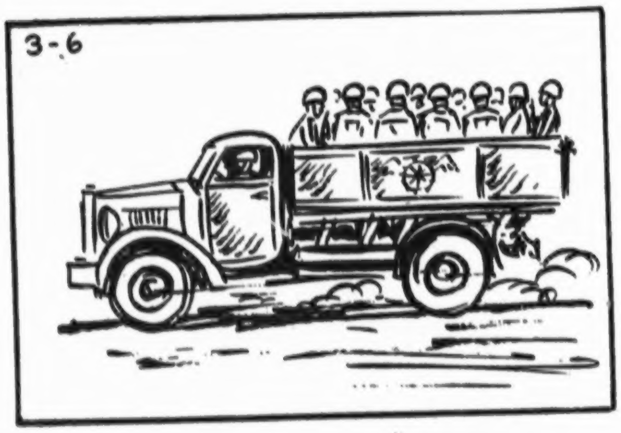
3-6

CVIČENÍ ČÍSLO 114.

Nástup a cvičení.

3-0 Nádvoří kasáren slouží jako cvičiště a taky jako nástupiště pro jednotky, ubytované v kasárnách. Nováčci tam právě mají pořadový výcvik s puškou. Napravo vpředu nějaký rotmistr kontroluje skupinu nováčků podle jmenného seznamu. Skupina je nastoupena v řadu a má "na řemen zbraň". Skupina uprostřed pochoduje v zástupu a má "na rámě zbraň". Skupina v pozadí cvičí poklus. Každá skupina má instruktora.

3-1 Rotmistr se hlásí kapitánovi. Zdraví ho. Československý voják zdraví - podle okolností - rukou, hlavou, postojem, nebo polohou zbraně. V popředí napravo vidíme instruktora, desátníka, který nějakého nováčka učí obraty na místě.

3-2 Skupina napravo je nastoupena a stojí v pozoru. Druhá skupina má rozchod. Když jsou vojáci nastoupeni, mohou taky - podle toho, jaký je rozkaz - stát v pohovu. Voják v pohovu má uvolněné svaly, může se obrátit nebo si upravit uniformu. Nesmí však opustit své místo a nesmí mluvit ani kouřit.

3-3 Tohle je překážková dráha. Voják ve válce musí umět přelézt plot, podlézt překážky, prolézt potrubím, přeskočit potok apod. Proto se učí zdolávat (překonávat) překážky. Na cvičišti je k tomu účelu žebříková překážka, můstek a dutý válec.

3-4 Nováčci mají pochodové cvičení v plné polní. Pochodují buď po silnici, nebo terénem. Průměrný denní pochod je 30 km. Průměrná rychlost je 4 km/hod. (čtyři kilometry za hodinu).

3-5 Vojáci nocují venku pod stany (táboří). Jeden voják staví stan. Strážný obchází tábořiště. Vojáci mají pušky v kozlech před stany. V jednom kozlu jsou tři pušky.

3-6 Vojáci jedou zpět do kasáren na nákladních autech.

SLOVNÍČEK 114.

dutý, adj.	= hollow
nástupiště, n. (gen. same)	= assembly area, area for falling in
nocovat, dur.	= to stay overnight, spend the night
obracet, dur.	= to turn
obrátit, pct.	
obrat, m.	= turn
okolnost, f. gen. -i	= circumstance
podlézat, dur.	= to crawl under
podlézt, pct.	
poklus, m. (gen. -u)	= double time
poloha, f.	= position
popředí, n.	= foreground
pořadový, adj.	= close order ...
postoj, m.	= stance; attitude
potrubí, n.	= piping, pipes
pozadí, n.	= background
prolézat, dur.	= to crawl through
prolézt, pct.	
překonávat, dur.	= to overcome
překonat, pct.	
přelézat, dur.	= to crawl or climb over
přelézt, pct.	
rozchod, m. (gen. -u)	= dismissal
řad, m. (gen. -u)	= rank (formation)
řemen, m. (gen.: -e) or -u	= belt; strap; sling
stan, m. (gen. -u)	= tent
strážný, m.	= sentry, guard
sval, m. (gen. -u)	= muscle
tábořit, dur.	= to camp
tábořiště, n.	= camp site, camp
upravovat, dur.	= to arrange, to fix up, to adjust
upravit, pct.	
uvolňovat, dur.	= to loosen
uvolnit, pct.	
válec, m.	= cylinder; roller
zástup, m. (gen. -u)	= file (formation); crowd
zdolávat, dur.	= to overcome
zdolat, pct.	
ubytovat, pct.	= to put up, to quarter

FRÁZE A IDIOMY.

Na řemen zbraň!	= Sling arms!
Na rámě zbraň!	= Shoulder arms!
překážková dráha	= confidence course (obstacle course)
apod. (= a podobně)	= and similarly; and things like that
pochodové cvičení	= marching drill

GRAMATICKÝ ROZBOR 114.

MEANINGS OF VERBAL PREFIXES.

Some prefixes only change the aspect of some verbs.

However, besides changing the aspect of the basic verb,
some prefixes often have other meanings:

1. The local, directional meaning:

e.g.;	odnášet, dur. odnést, pct.	to carry away

2. Various extent of the activity,
or its effect, result:

e.g.,	nalomit, pct.	to break partially
	umučit, pct.	to torture to death

3. Prefixes merge with many verbs
so that the prefixed verbs become new word units
that acquire various meanings
different from the meanings of the unprefixed verbs:

e.g.,	dát	to give
	predat	to sell
	chovat (dobytek)	to raise (cattle)
	chovat (dítě)	to hold in arms (a baby)
	pochovat	to bury

To illustrate this,
a table of prefixes
giving their various connotations and meanings,
with a few examples, follows.

NOTE: A prefixed verb, like any other word,
can have several meanings:

e.g., unést, pct.	to be able to carry; to kidnap

Also figurative meanings:

unést	to fascinate (e.g. by the performance)
dát se unést hněvem	to let oneself be carried away by anger

The table of prefixes can help you to remember the meanings of prefixed verbs as you learn them individually, or guess their meaning in a context.

It is not a prescription how to form your own prefixed verbs.

It is necessary to learn the meaning of each prefixed verb individually.

Remember, e.g.:

žádat, dur.	to ask for
požádat, pct.	

but:

mluvit, dur.	to speak
pomluvit, pct.	to talk bad about s.o. (behind his back)

The prefixes u-, na-, po-, vz-, z-, za-, o-,
have the following meanings
if they not only make the verb punctual
but also modify, specify, or change the meaning
of the basic verb:

u-	away (to the side), e.g.:		
	unášet,	dur.	to kidnap
	unést,	pct.	
	ustupovat,	dur.	to retreat
	ustoupit,	pct.	
	utíkat,	dur.	to run (away)
	utéci,	pct.	
	ability, possibility, e.g.:		
	unést,	pct.	to be able to carry
	to tire, destroy, overpower (by the activity), e.g.:		
	umučit,	pct.	to torture to death
	ubíjet,	dur.	to beat (to death)
	ubít,	pct.	
	utahat se,	pct.	to wear oneself out

na-

up, to the surface of something, e.g.:

nazdvihovat, dur. nazdvihnout, pct.	to lift
nalepovat, dur. nalepit, pct.	to glue, paste on
našívat, dur. našít, pct.	to sew on

into something, e.g.:

nacpávat, dur. nacpat, pct.	to fill (full), to stuff

a great deal, a desirable measure, e.g.:

najíst se (něčeho), pct.	to eat one's fill
nachodit se někam, pct.	to go somewhere many times, often
nahledat se něčeho	to look and look for s.t.

incomplete, partial carrying out, e.g.:

nalomit, pct.	to break partially
napovídat, dur. napovědět, pct.	to hint at, allude to, prompt
natrhnout, pct.	to tear partially, rip

vz-, z-

up, upwards, e.g.:

vznášet se, dur.	to hover
vznést se, pct.	to rise (to become airborne)

z- (ze-)

away, e.g.:

zběhnout, pct.	to desert

o-, ob-	around, e.g.:	
	obkličovat, dur. obklíčit, pct.	to surround
	to be insensitive to, e.g.:	
	ostřílet se, pct.	to become used to (and not afraid of) shooting
	to become worn out by, e.g.:	
	obnosit, pct. (obnošené šatstvo)	to wear out (used apparel)
	ojet, pct. (ojetý vůz)	to wear out (used car)

po-	to the surface, on the surface, e.g.:	
	polévat, dur. polít, pct.	to pour over; spill over
	a small degree (in this sense the prefix sometimes is popo-), e.g.:	
	popojíždět, dur. popojet, pct.	to drive forward a little bit
	a little longer, e.g.:	
	posedět, pct.	to stay a little longer (sitting, visiting)
	a longer time, a long time; to one´s satisfaction, e.g.:	
	pohovořit si, pct. popovídat si, pct.	to have a (nice long) talk
	completeness	
	pozavírat, dur.	to shut, lock up (everything, everybody)
	popsat, pct. (papír)	to fill up completely with writing

za-	at the back of, to the back of, away from, behind, e.g.:	
	zacházet, dur. (za roh) zajít, pct. (za roh)	to go around the corner
	in, into	
	zapisovat, dur. zapsat, pct.	to put down (in a notebook)
	covering, removing; diverting attention, e.g.:	
	zakopávat, dur. zakopat, pct.	to bury something
	zamlouvat, dur. zamluvit, pct.	to pass by talking about s.t. else.
	filling with, e.g.:	
	zavšivit, pct.	to infest with lice
	soiling (dirt), e.g.:	
	zamazat, pct.	to soil
	destroying, e.g.:	
	zajet, pct.	to kill by running (driving) over
	pleasurably, to suit oneself, e.g.:	
	zakouřit si, pct.	to have a (nice) smoke

STRUCTURAL EXERCISE
to Lesson 114

HEYDRICHIÁDA.

Když v r. 1945 německá armáda ustupovala, utíkali s ní také někteří Němci, kteří žili na čs. území. Mnoho jich uteklo, ale někteří zůstali. Ti, co utíkali, nesli s sebou všecko, co mohli unést. Utíkali, protože se báli trestu.

Měli se proč bát. Za války, hlavně v době po 27. květnu 1942, t.j. po atentátu na Heydricha, Němci pozavírali a mučili ve vězeních desetitisíce lidí. (Generál SS R. Heydrich byl zastupujícím protektorem Čech a Moravy, t.j. nejvyšším představitelem Hitlerova režimu na území tak zvaného Protektorátu Čechy a Morava.) Tisíce z nich ubili a umučili při výsleších.

"Německým státním ministrem pro Čechy a Moravu" byl tehdy Karl Herrmann Frank. Aby zastrašil Čechy, nařídil oddílům SS zapálit a zničit palbou z děl malou obec Lidice u Kladna. Všichni lidičtí muži byli postaveni ke zdi a postříleni palbou z kulometů. Ženy byly poslány do koncentračních táborů a děti byly odvezeny do Německa.

Také vesnice Ležáky byla o několik dní později zničena stejným způsobem.

Heydricha zabili čs. parašutisté, poslaní z Anglie. Bylo jich málo, ale byli to ostřílení vojáci, kteří se ničeho nebáli. Němci se jich něco nahledali! Na všech tabulích a sloupech byly nalepeny vyhlášky, které slibovaly velkou odměnu tomu, kdo uvede úřady na stopu pachatelů. Nikdy by je snad nebyli našli, kdyby jim nebyli pomohli někteří zrádci. S jejich pomocí je Němci našli ukryté v jednom pražském kostele.

Německé policejní jednotky a oddíly SS obklíčily tento kostel. Střílelo se hodně, ale ztráty byly jen na německé straně. Až když začali pouštět hadicemi do kostela vodu a když beznadějně obklíčeným parašutistům došly náboje, viděli, že se blíží jejich konec. Každý z nich si nechal jeden náboj a ukončil svůj život ranou do hlavy.

území, n. = territory
zastupující = acting
protektor, m. = protector
představitel, m. = representative
strašit, dur. = to scare
zastrašovat, dur. = to intimidate
obec,gen:obce, f. = community

uvést na stopu, pct. = provide info. leading to arrest
pachatel, m. = perpetrator
zrádce, m. = traitor
beznadějný = hopeless
došly nám náboje = we ran out of ammunition

OTÁZKY K TEXTU 114:

1. Ve kterém roce ustupovala německá armáda z ČSR?
2. Kdo s ní utíkal?
3. Kolik jich uteklo?
4. Kolik jich zůstalo v ČSR?
5. Co nesli s sebou ti, kteří utíkali?
6. Proč utíkali Němci z ČSR?
7. Ve které době pozavírali Němci desetitisíce lidí?
8. Kde je mučili?
9. Kdo byl Heydrich?
10. V jaké formě existovalo tenkrát ČSR?
11. Při čem byly tisíce lidí ubity a umučeny?
12. Kdo byl K. H. Frank?
13. Co nařídil K. H. Frank oddílům SS ?
14. Která obec byla zapálena a zničena palbou z děl?
15. Co se stalo s lidmi, kteří žili v Lidicích?
16. Byla nějaká jiná vesnice zničena stejným způsobem?
17. Kdo zabil Heydricha?
18. Odkud přišli ti parašutisté?
19. Jací vojáci byli ti parašutisté?
20. Nahledali se jich moc?
21. Kde byly nalepeny vyhlášky?
22. Za co slibovali Němci velkou odměnu?
23. Kdo pomohl Němcům najít ty pachatele atentátu?
24. Kde je našli?
25. Kdo obklíčil ten kostel?
26. Střílelo se hodně?
27. Kdo měl velké ztráty?
28. Jakým jiným způsobem se snažili dostat ty parašutisty z kostela?
29. Kdy se rozhodli tito parašutisté vzít si život?
30. Proč myslíte, že se rozhodli vzít si život?

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
K LEKCI 114.

I.: I have here several pictures showing various activities in your army. Some I understand, others I would like to have explained. Could you do that?

A.: Pokusím se o to, ale snad bude nejlíp, když se budete ptát na všecko, co chcete vědět.

I.: All right then. This first picture, I presume, is the drilling of recruits on the barracks-square.

A.: Ano, to je nádvoří kasáren, které slouží jako nástupiště a jako cvičiště pro pořadový výcvik.

I.: What is that M/Sgt on the right doing?

A.: Asi kontroluje podle jmenného seznamu tu skupinu, která je před ním nastoupena. Možná, že jim čte nějaký rozkaz. Ten rotný nalevo je asi instruktor.

I.: And what about that next picture. That fellow on the left - is he an officer?

A.: To je kapitán a ten staršina se mu právě hlásí. Ten nováček za nimi se učí obraty na místě. Myslím, že právě dělá "čelem vzad".

I.: I see that the M/Sgt salutes the captain as we do. But there are other ways of saluting. Can you tell me about them?

A.: Československý voják musí zdravit rukou jako váš - ale jen když má čepici na hlavě. Když je bez čepice, zdraví buď postojem "pozor", nebo pohybem hlavy: "vpravo hleď", "vlevo hleď" - podle okolností. Když má zbraň, zdraví polohou zbraně.

I.: Now this next picture is quite clear - there's a group standing at attention and another at ease - but what about the next one - was this also taken in the same place?

A.: To je překážková dráha někde na cvičišti za městem. Vojáci se tam učí překonávat překážky: přelézat ploty, zdi a ohrady, podlézat ostnatý drát, prolézat potrubím, přeskakovat potoky, příkopy atd. Proto tam mají ten můstek, žebříkovou překážku a dutý válec.

I.: And this one?

A.: To je pochodové cvičení v plné polní - někde v terénu.

I.: How long are these marches usually?

A.: Průměrně 30 km denně - to je asi sedm hodin pochodu.

I.: You figure a marching speed of about 4 km per hour?

A.: Obyčejně.

I.: Camping in tents - is that a regular part of your field drill?

A.: Na to jsou zvláštní cvičení a samozřejmě taky při manévrech. Každý voják musí umět postavit stan, kde pak v noci spí. Pušky stojí obyčejně v kozlech před stany. Ten voják, který obchází tábořiště, je strážný.

I.: Is the return trip usually made in trucks?

A.: To záleží na typu cvičení, na délce pochodového cvičení a na mnoha jiných věcech.

CVIČENÍ ČÍSLO 115.

Češi a Němci v Československu.

Několik měsíců se už díváte na mapu Československé socialistické republiky. Z tvaru Československa jste mohli vypozorovat, že vojenská obrana republiky byla těžkým problémem. Československo - před válkou ještě s Podkarpatskou Rusí - bylo bezmála 1000 kilometrů dlouhé, a jeho šířka byla místy jen asi 50 kilometrů.

Jiný problém byly národnostní menšiny. Z 15 miliónů obyvatel bylo v Československu přes 3 milióny občanů německé národnosti (tak zvaných sudetských Němců), 700 tisíc Maďarů, sto tisíc Poláků atd. Čechů a Slováků bylo necelých 10 milionů.

Po několik století žili spolu v Čechách a na Moravě Češi a Němci poměrně v klidu. Když roku 1918 začala Československá republika, byl jeden z hlavních úkolů pro mír ve státě ukázat československým Němcům, že jako občané mají stejná práva jako Češi a Slováci.

Ve vládě republiky byli jako ministři zástupci německých politických stran. Českoslovenští Němci měli školy, od obecných po university, ve kterých se vyučovalo německy. Tyto školy, stejně jako školy české, slovenské atd., byly placeny státem. Čas a zkušenost měly Němcům a ostatním menšinám ukázat, že republika patří jim stejně jako Čechům a Slovákům.

Bohužel, okolo roku 1930 přišla hospodářská krize. Export prudce klesl. Továrny snižovaly výrobu nebo vůbec zavíraly. Kraje, kde v Čechách a na Moravě žili čs. občané německé národnosti, byly většinou silně průmyslové. Mezi čs. Němci bylo mnoho nezaměstnaných, pro které na dlouhou dobu nebyla práce.

Brzy nato přišel v Německu k moci Hitler. Z Německa se pak šířila propaganda proti Československu a proti demokracii. Za dané hospodářské situace byla hitlerovská propaganda úspěšná.

V době největšího nebezpečí války, na podzim 1938, hrozil Československu útok skoro všech jeho sousedů - Německa, Maďarska a Polska. Rakousko už tehdy neexistovalo; bylo okupováno Německem. Jen jeden z tehdejších spojenců přímo s Československem sousedil. Bylo to Rumunsko. Československo-rumunská hranice byla jen 150 kilometrů dlouhá.

Tak se stalo, že Československo mělo nejen hranice, které bylo těžké bránit, ale že taky více než čtvrtina jeho obyvatelstva byla neloajální, nebo dokonce otevřeně nepřátelská.

OTÁZKY K TEXTU 115:

1. Jak dlouho se už díváte na mapu ČSSR?
2. Jak dlouhá byla předválečná čs. republika?
3. Dají se dlouhé hranice snadno bránit?
4. Kolik obyvatel mělo Československo roku 1938?
5. Mělo národnostní menšiny?
6. Byli Němci a Maďaři menšina?
7. Kolik bylo sudetských Němců?
8. Kolik bylo Maďarů?
9. Mělo Československo taky polskou menšinu?
10. Měly menšiny stejná práva jako Češi a Slováci?
11. Byli v čs. vládě zástupci německých politických stran?
12. Měli sudetští Němci své školy a university?
13. Učilo se tam německy?
14. Platil německé školy stát?
15. Kdy začala hospodářská krize v Československu?
16. Zůstal export na stejné výši jako před krisí?
17. Propouštěly továrny dělníky?
18. Snižovaly továrny výrobu?
19. Proč snižovaly výrobu?
20. Bylo v německých krajích v Československu hodně továren?
21. Byla práce pro všechny čs. Němce?
22. Kdy přišel v Německu k moci Adolf Hitler?
23. Dělali nacisté propagandu proti Československu?
24. Byl nacistický režim demokratický?
25. Měla hitlerovská propaganda úspěch mezi sudetskými Němci?
26. Hrozilo Německo útokem na čs. republiku?
27. Kdo se přidal k Německu roku 1938?
28. Bylo Rumunsko spojenec Československa?
29. Jak dlouhá byla čs.-rumunská hranice?
30. Zůstaly menšiny loajální k Československu?

---

vypozorovat, pct. = to find out, figure out
menšina, f. = minority
hospodářská krize = depression

---

po stránce vojenské = in military respect
územní, adj. = territorial
tvar, gen.: -u, n. = form, shape
výhodný, adj. = advantageous

21

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
K LEKCI 115.

I.: Looking at the map of Czechoslovakia I would say that the defense of your country must have been quite a problem. How long was your country from west to east?

A.: Asi 1.000 km a místy jen 50 km široká. Po stránce vojenské není územní tvar Československa výhodný.

I.: And that wasn't the only problem. What about your minorities?

A.: Měli jsme skoro 3 a půl miliónu občanů německé národnosti, skoro 3/4 milionu Maďarů a několik desítek tisíc Poláků, Rumunů a jiných. Všichni tito občané nebyli vždycky loajální ke svému státu.

I.: I have heard about the trouble you had with the Sudeten Germans. Why weren't they satisfied?

A.: To je těžko říct. Po staletí jsme s nimi žili v klidu. Měli stejná práva, jako ostatní občané. Měli své školy, university, divadla, kluby i politické strany. Prakticky všechen náš průmysl v pohraničí byl v jejich rukou.

I.: Don't you think that the main cause of dissatisfaction was the depression that came in the thirties?

A.: Když ne hlavní, tak aspoň jednou z hlavních. Mnoho továren bylo v době krise zavřeno a tisíce našich německých spoluobčanů ztratilo práci. Mezi nezaměstnanými pak měly úspěch sliby hitlerovské propagandy.

I.: Do you think that was the reason why in 1938 after Munich Czechoslovakia didn't fight?

A.: Jen jeden z důvodů. Mnoho Němců zůstalo loajálních, ale ti se báli nacistů. Vláda jim proto taky nemohla věřit. Vedle toho Maďarsko a Polsko pod Hitlerovým tlakem se staly otevřeně nepřátelskými, Rakousko už bylo obsazeno nacisty od jara, a naši západní spojenci neměli dost sil ani vůle nám pomáhat.

I.: Didn't Russia at that time promise to help?

A.: Říká se, že ano, ale kdo tomu mohl věřit. Mezi námi a Ruskem bylo Polsko a Rumunsko. Rumunská hranice s námi byla jen 150 km dlouhá. Spojení bylo špatné - a pak jsme se samozřejmě taky báli komunismu.

I.: I'm glad you told me these things. These things looked different to us on the outside. Thank you.

SOME COUNTRIES, NATIONS, LANGUAGES, ETC.

(Word Formation)

Světadíl: Evropa

Evropan Evropanka evropský

stát země	obyvatelé		adj.	jazyk (řeč)
Albánie	Albánec	Albánka	albánský	albánština
Belgie	Belgičan	Belgičanka	belgický	
	Flám	Flámka	flámský	flámština
	Valon	Valonka	valonský	valonština
Bulharsko	Bulhar	Bulharka	bulharský	bulharština
Československo	Čechoslovák	Čechoslovačka	československý	
	Čech	Češka	český	čeština
	Slovák	Slovenka	slovenský	slovenština
Dánsko	Dán	Dánka	dánský	dánština
Estonsko	Estonec	Estonka	estonský	estonština
Finsko	Fin	Finka	finský	finština
Francie	Francouz	Francouzka	francouzský	francouzština (franština)
Holandsko (Nizozemí or Nizozemsko)	Holanďan	Holanďanka	holandský (nizozemský)	holandština
Irsko	Ir	Irka	irský	irština
Island	Islanďan	Islanďanka	islandský	islandština
Itálie	Ital	Italka	italský	italština
Jugoslávie	Jihoslovan (Jugoslávec)	Jihoslovanka (Jugoslávka)	jihoslovanský (jugoslávský)	
	Srb	Srbka	srbský	srbština
	Charvát or Chorvat	Charvátka or Chorvatka	charvátský or chorvatský	charvátština or chorvatština
	Slovinec	Slovinka	slovinský	slovinština
	Makedonec	Makedonka	makedonský	makedonština

stát země	obyvatelé		adj.	jazyk (řeč)
Litva	Litevec	Litevka	litevský	litevština
Lotyšsko	Lotyš	Lotyška	lotyšský	lotyština
Lucembursko	Lucemburčan	Lucemburčanka	lucemburský	
Maďarsko	Maďar	Maďarka	maďarský	maďarština
Německo	Němec	Němka	německý	němčina
Norsko	Nor	Norka	norský	norština
Polsko	Polák	Polka	polský	polština
Portugalsko	Portugalec	Portugalka	portugalský	portugalština
Rakousko	Rakušan	Rakušanka	rakouský	
Rumunsko	Rumun	Rumunka	rumunský	rumunština
Řecko	Řek	Řekyně	řecký	řečtina
Sovětský svaz (Svaz sovětských socialistických republik = SSSR)			sovětský	
Rusko	Rus	Ruska	ruský	ruština
Ukrajina	Ukrajinec	Ukrajinka	ukrajinský	ukrajinština
Španělsko	Španěl	Španělka	španělský	španělština
Švédsko	Švéd	Švédka	švédský	švédština
Švýcarsko (Švýcary)	Švýcar	Švýcarka	švýcarský	
Velká Británie			britský	
Anglie	Angličan	Angličanka	anglický	angličtina
Skotsko	Skot	Skotka	skotský	skotština

Světadíl: Amerika

Američan Američanka americký

stát	obyvatelé		adj.
Aljaška	Aljaškan	Aljaškanka	aljašský
Argentina	Argentinec	Argentinka	argentinský
Bolívie	Boliviánec	Boliviánka	bolivijský
Brazílie	Brazilec Braziliánec	Brazilka Braziliánka	brazilský
Britská Guiana			
Guatemala	Guatemalec	Guatemalka	guatemalský
Haiti			
Honduras			honduraský
Kanada	Kanaďan	Kanaďanka	kanadský
Kolumbie	Kolumbiánec	Kolumbiánka	kolumbijský
Kuba	Kubánec	Kubánka	kubánský
Mexico	Mexičan	Mexičanka	mexický
Nicaragua			nicaragujský
Panama			panamský
Paraguay			
Spojené Státy (U.S.A.)	Američan	Američanka	americký
Peru	Peruánec	Peruánka	peruánský
Salvátor			salvátorský
Surinam			surinamský
Uruguay	Uruguayec	Uruguayka	uruguayský
Venezuela	Venezuelan	Venezuelanka	venezuelský

Světadíl: Asie

Asiat Asiatka asijský

stát země	obyvatelé		adj.	jazyk (řeč)
Afganistan or Afghánistán	Afganistánec	Afganistánka	afganistánský	
Burma	Burmánec	Burmánka	burmánský	
Čína	Číňan	Číňanka	čínský	čínština
Filipíny	Filipínec	Filipínka	filipínský	
Indie	Ind	Indka	indický	hindustáni hindůstánština
Indonésie	Indonésan	Indonésanka	indonéský	
Irák	Iráčan	Iráčanka	irácký	
Irán (Persie)	Iránec Peršan	Iránka Peršanka	iránský perský	perština
Izrael	Izraelec	Izraelka	izraelský	hebrejština
Japonsko	Japonec	Japonka	japonský	japonština
Korea	Korejec	Korejka	korejský	korejština
Libaňon	Libanonec	Libanonka	libanonský	
Mongolsko	Mongol	Mongolka	mongolský	mongolština
Pákistán	Pákistánec	Pákistánka	pákistánský	
Saudská Arabie	Arab	Arabka	arabský	arabština
Sýrie	Sýřan	Sýřanka	syrský	
Jordánsko	Jordánec	Jordánka	jordánský	
Turecko	Turek	Turkyně	turécký	turečtina
Vietnam	Vietnamec	Vietnamka	vietnamský	vietnamština
Jemen				

Světadíl: Afrika

Afričan Afričanka africký

stát země	obyvatelé		adj.	jazyk (řeč)
Alžír(sko)	Alžířan	Alžířanka	alžírský	
Angola			angolský	
Belgické Kongo				
Egypt	Egypťan	Egypťanka	egyptský	arabština
Habeš, nebo: Ethiopie	Habešan	Habešanka	habešský	habeština
Jihoafrická Unie				
Libérie			liberijský	
Libye			libyjský	
Maroko	Maročan	Maročanka	marocký	
Súdán	Súdánec	Súdánka	súdánský	
Tunisko			tuniský	

Austrálie	Australan	Australanka	australský	
Nový Zéland	Novozélanďan	Novozélanďanka	novozélandský	
Polynésie	Polynésan	Polynésanka	polynéský	
Arktis (Arktida)			arktický	
Antarktis (Antarktida)			antarktický	
Grónsko			grónský	

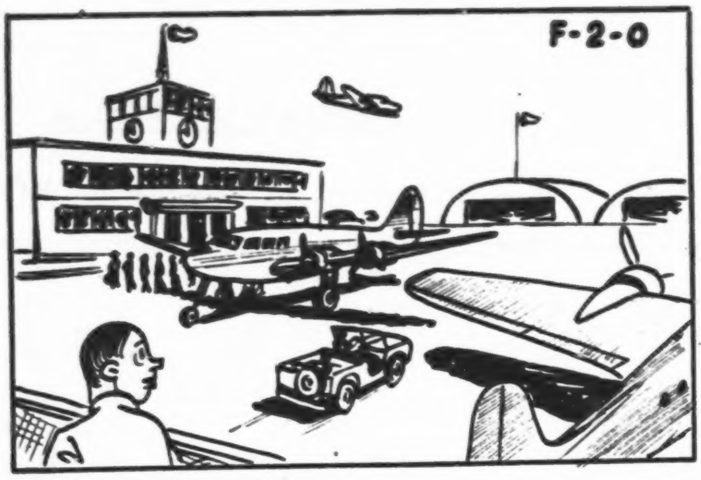
F-2-0

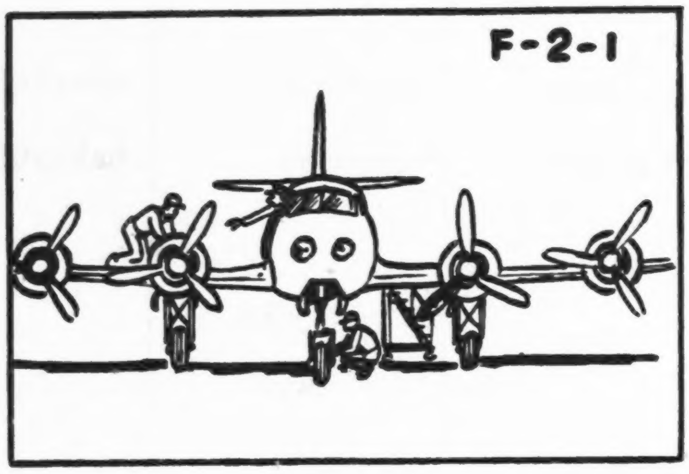
F-2-1

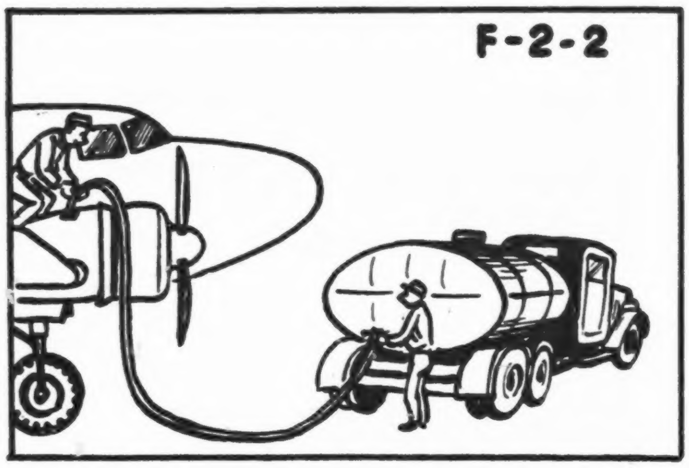
F-2-2

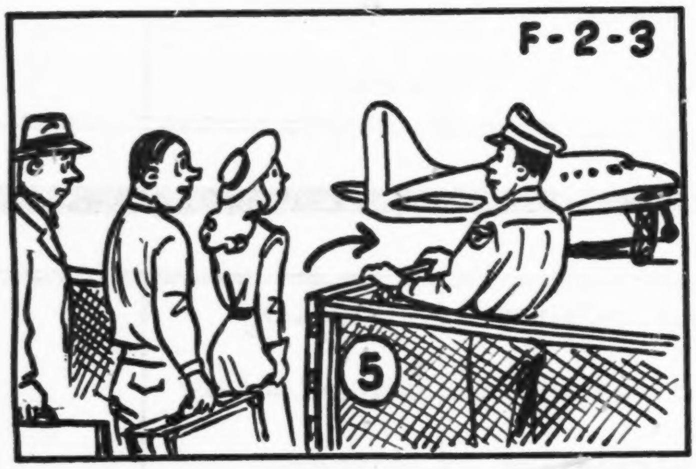
F-2-3

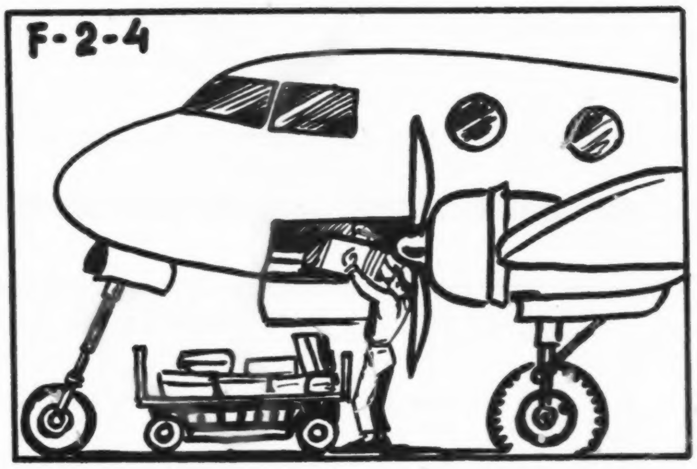
F-2-4

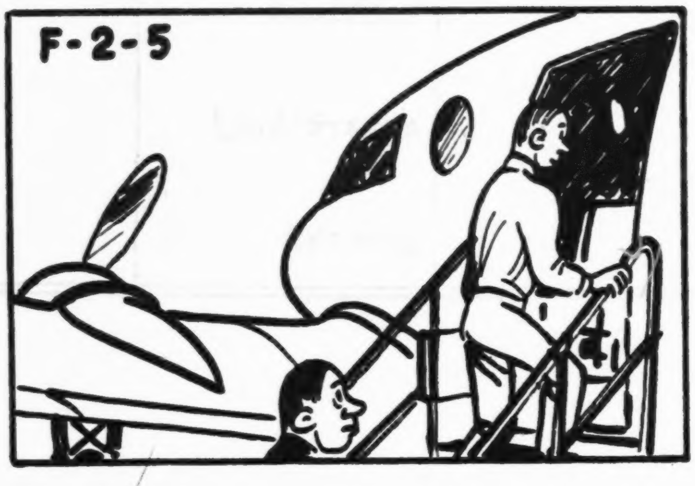
F-2-5

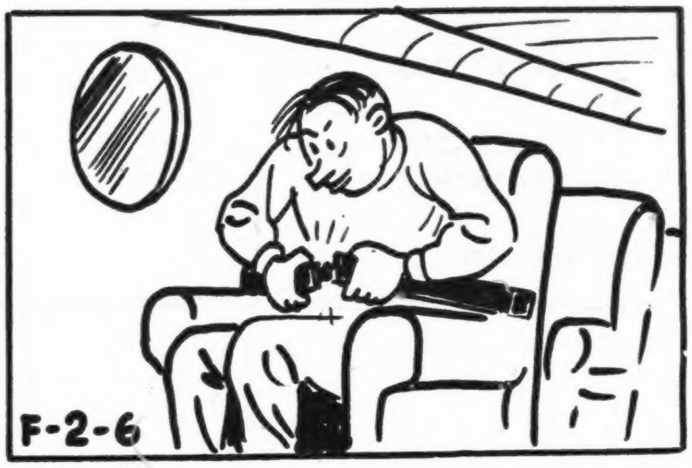
F-2-6

CVIČENÍ ČÍSLO 116.

Letadlem do ciziny.

F-2-0 Pan Zdeněk Vacek dále vypravuje šéfovi:
"Jo, tak jsem tehdy v osmatřicátém roce přijel na letiště. To civilní letiště v Ruzyni se mi moc líbilo. Čekalo tam několik dopravních letadel, čtyřmotorových i dvoumotorových. Nalevo jsem viděl kontrolní věž, v pozadí hangáry. Taky tam měli větrný pytel."

F-2-1 "Nejvíc mě zajímalo letadlo, kterým jsem měl letět. Mělo rozpětí nejméně 35 metrů. Byl to čtyřmotorák s třílistými vrtulemi. Po pravém křídle lezl nějaký mechanik. Letadlo mělo trup, nosné plochy i ocasní plochy natřené na stříbrno. Mělo zatahovací podvozek. Pilot zrovna zkoušel směrové a výškové kormidlo."

F-2-2 "U letadla stálo cisternové auto. Letadlo bralo benzín - rád bych věděl, kolik se ho do jeho nádržek vešlo."

F-2-3 "Za chvíli vyvolali náš let. Šli jsme nastoupit."

F-2-4 "Do zavazadlového prostoru pod pilotní kabinou zatím nakládali zavazadla."

F-2-5 "Jeden po druhém jsme šli nahoru po schůdkách do kabiny."

F-2-6 "Sedl jsem si, a za chvíli už jsme rolovali k rozjezdové dráze. Tam pilot udělal motorovou zkoušku, dal nám signál, že si máme vzít upínací pásy, a startovali jsme."

L.116

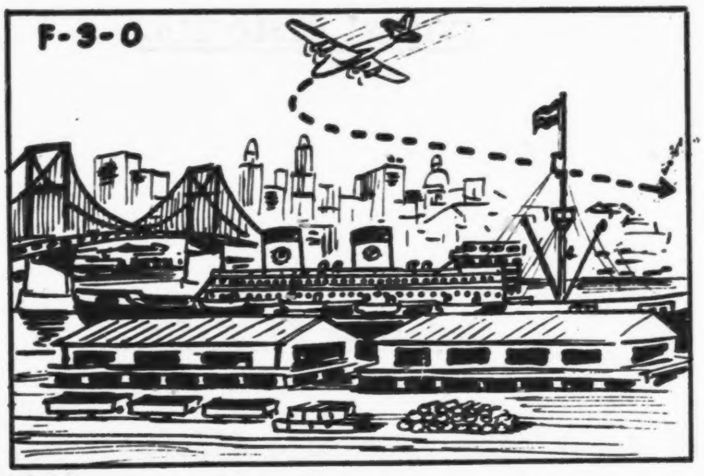
F-3-0

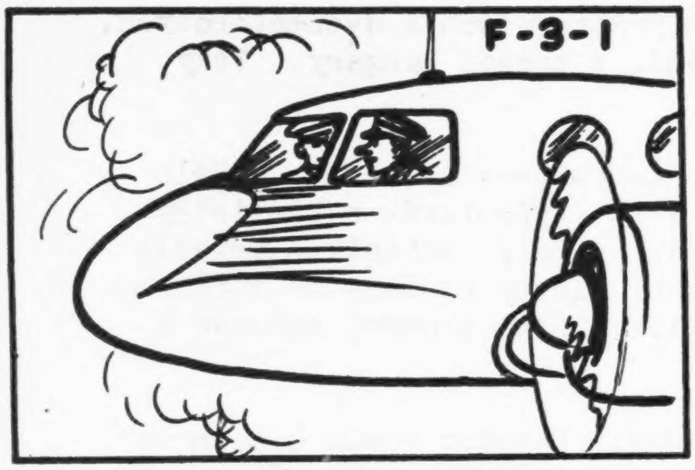
F-3-1

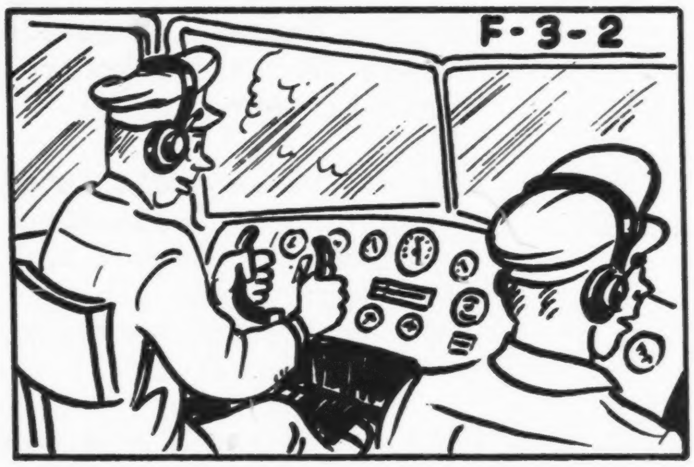
F-3-2

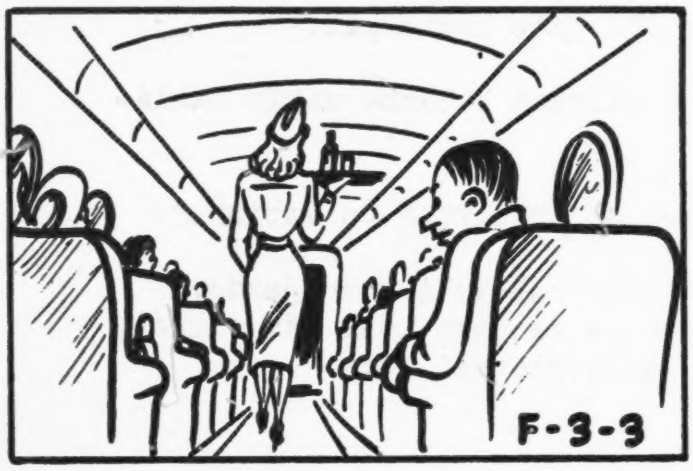
F-3-3

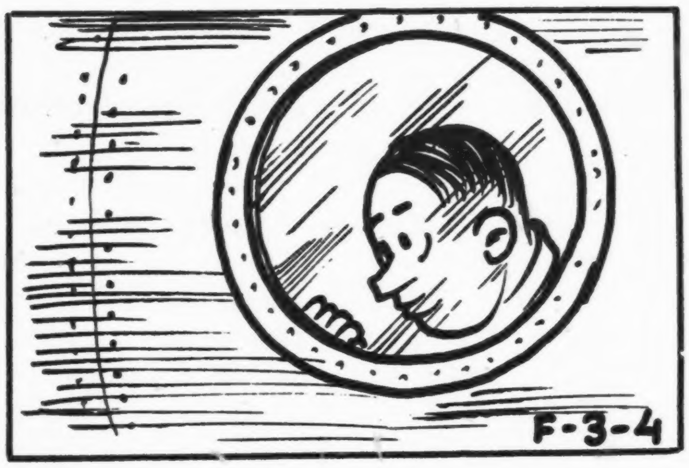
F-3-4

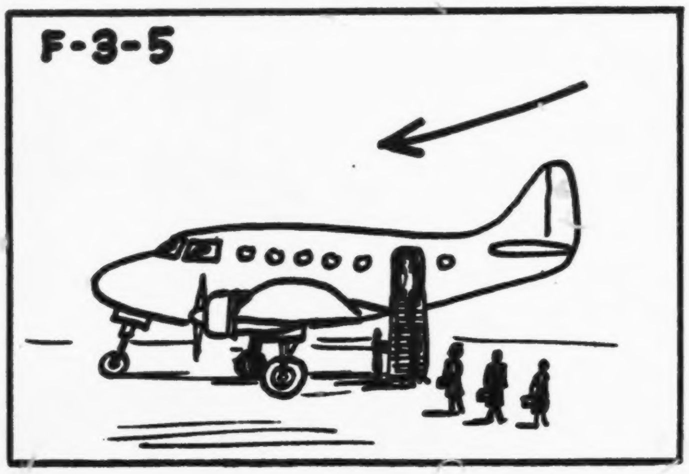
F-3-5

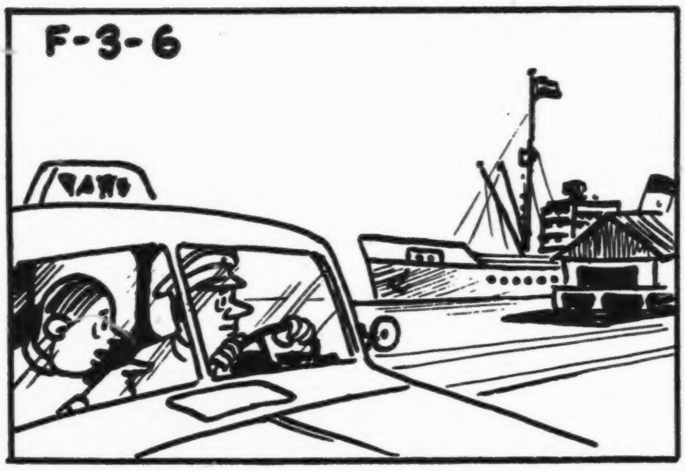
F-3-6

F-3-0 "Už se ani nepamatuju, jak dlouho jsme letěli. Celou cestu jsem spal. Probudil jsem se, až když jsme skoro už přistávali. To už jsme kroužili nad přístavem. Vedle přístavu bylo letiště."

F-3-1 "Letadlo ještě mělo zasunutý podvozek. Pilot ho vysunul, až když mu kontrolní věž dala povolení k přistání."

F-3-2 "Nakouknul jsem do pilotní kabiny. Pilot i druhý pilot měli na uších sluchátka. Z palubní desky se mi točila hlava; tolik tam měli přístrojů. Piloti těm přístrojům někdy říkají ´budíky´. Pilot držel řídicí páku."

F-3-3 " Letuška byla moc hezká, ale já jsem měl jiné starosti.
F-3-4 Začalo se mi dělat špatně. Podíval jsem se okýnkem ven, a viděl jsem, že se země rychle blíží. Ale scenérie mě vůbec nezajímala. Hned jsem sáhnul po papírovém pytlíku. Chtělo se mi zvracet."

F-3-5 "Pilot pomocí klapek zpomalil, a letadlo si sedlo na přistávací dráhu. Bylo to moc pěkné přistání."

F-3-6 "No, a za malou chvíli už jsem seděl v taxíku a jel jsem do přístavu."

SLOVNÍČEK 116.

kabina, f. = cabin
klapka, f. = (landing) flap
kontrolní, adj. = check, checking; control, controlling
kormidlo, n. = rudder, helm
koukat, dur. = to look
  kouknout se, pct.
  nakouknout, pct. = to peep in
kroužit, dur. = to circle
list, m. (gen. -u) = leaf; blade of a propeller
nádrž, f. or nádržka, f. = (water or gas) tank
nosný, adj. = carrying
páka, f. = lever; control column; handle
pás, m. (gen. -u) = belt
plocha, f. = surface area
podvozek, m. (gen. -u) = undercarriage; gear
prostor, m. (gen. -u) = space; area
rolovat, dur. = to taxi
rozpětí, n. = span
scenérie, f. = scenery
signál, m. (gen. -u) = signal
trup, m. (gen. -u) = trunk (of the body); fuselage
vrtule, f. = propeller
vysunovat, dur. = to let or pull out; to lower (gear)
  vysunout, pct.
zatahovat, dur. = to pull in (to lift up gear)
  zatáhnout, pct.
natírat, dur. = to paint
  natřít, pct.
stříbro, n. = silver
  stříbrný, adj. = silver

Punctual forms of verbs covered previously:

durative	punctual	
zpomalovat	zpomalit	to slow down

FRÁZE A IDIOMY.

pilotní kabina = cockpit
kontrolní věž nebo řídící věž = control tower
větrný pytel = wind sock, wind cone
třílistá vrtule = three blade propeller
rozpětí křídel = wing span

rozjezdová dráha
startovací dráha = runway
přistávací dráha
motorová zkouška = run-up (of the engines)
upínací pás = safety belt
řídicí páka = control column, stick
přistání = landing
až než = not.....until just before.....
až když = not.....until
nosná plocha = plane (wings and center plane and wing tips)

letuška, f. = stewardess (airplane)
let, m. = flight (through air)
zvracet, dur. = to vomit
zvrátit, pct.
natřít na stříbrno = paint silver
" na modro = paint blue
výškové kormidlo = elevator
směrové kormidlo = rudder
nebo směrovka

GRAMATICKÝ ROZBOR 116.

Meanings of Verbal Prefixes (Continued)
Významy slovesných předpon (Pokračování)

do- in, into, in the direction of, near, e.g.:

dojet, pct.	to arrive (driving, riding)

until the end, to the desirable extent, e.g.:

dočítat, dur. dočíst, pct.	to finish reading
dojídat se, dur. (chlebem) dojíst se, pct.	to fill up (on bread)
dodělávat, dur. dodělat, pct.	to finish making something

to acquire, find out, get somewhere, e.g.:

dočítat se, dur. dočíst se, pct.	to find out by reading

nad- above, over, e.g.:

nadzdvihovat, dur. nadzdvihnout, pct.	to lift up (above s.t.)

od- away from, getting rid of, de-, e.g.:

odcházet, dur. odejít, pct.	to go away
odvšivit, pct.	to delouse

pod- under, below, lower, e.g.:

podlézat, dur. podlézt, pct.	to crawl under
podminovat, pct.	to lay mines under s.t.

pro- through, forward, e.g.:

prostřelit, pct.	to shoot through
prodlužovat, dur. prodloužit, pct.	to prolong

alternately in between, e.g.:

prokládat, dur. proložit, pct. (něco něčím)	to put something in between something; to intersperse
prořídnout, pct.	to thin out

thoroughly, completely; according to taste, e.g.:

pročítat, dur. pročíst, pct.	to read (thoroughly)
procházet se, dur. projít se, pct.	to take a walk

loss, failure, e.g.:

prohrávat, dur. prohrát, pct.	to lose (a game, war)

v-, ve-, u- into, e.g.:

vcházet, dur. vejít, pct.	to enter
upadnout do, pct.	to fall into

pře- across, over s.t., from one side to the other, e.g.:

přejíždět, dur.	to drive across;
přejet, pct.	to run over

completely; until the end, e.g.:

přečíst, pct.	to read through

excessively; by mistake, e.g.:

předávat se, dur. předat se, pct.	to give more by mistake
přeříkávat se, dur. přeřeknout se, pct.	to say by mistake (slip of the tongue)

spoiling, e.g.:

přeexponovat, pct.	to over-expose

longer time, e.g.:

přežít, pct.	to survive

again, better, re-, e.g.:

předělávat, dur. předělat, pct.	to re-do, to do over

to out-do, to overcome, e.g.:

přemlouvat, dur. přemluvit, pct.	to talk someone into changing his mind

před- forward, in the front, near, e.g.:

předjíždět, dur. předjet, pct.	to overtake (driving)

before, earlier, first, e.g.:

předpovídat, dur. předpovědět, pct.	to forecast, foretell, predict

při- to, towards, near, into, e.g.:

přicházet, dur. přijít, pct.	to come

to add to, e.g.:

přidávat, dur. přidat, pct.	to add

lesser amount of activity, incompleteness, e.g.:

připálit, pct.	to burn a little

roz- in various directions, in several parts, apart, e.g.:

rozcházet se, dur. rozejít se, pct.	to part, go apart, leave each other

beginning, but not completing, the activity, e.g.:

rozdělávat, dur. (práci) rozdělat, pct.	to start work and leave it unfinished

beginning of the activity, e.g.:

rozstonat se, pct.	to get sick (start being sick)

increased activity, e.g.:

rozpršet se, pct.	to develop into a heavy (steady) rain

transition into proper way or amount of activity, e.g.:

rozkoukávat se, dur. rozkoukat se, pct.	to look around (get one´s bearings)

s-, (se-), sou-

down from above, e.g.:

scházet, dur. sejít, pct. (na př. se schodů)	to go down (e.g., the steps); to deteriorate

together (in one place, to each other), e.g.:

scházet se, dur. sejít se, pct.	to come or get together, meet
soustřeďovat, dur. soustředit, pct.	to concentrate

vy-

out, from the inside, e.g.:

vycházet, dur. vyjít, pct.	to go out of

up, upwards, e.g.:

vyhazovat, dur. vyhodit, pct.	to throw upwards; to blow up

completeness, to considerable or proper extent, to satisfaction, e.g.:

vyprodat, pct.	to sell out

being worn out, tired, e.g.:

vychodit se, pct.	to get loose, to wear smooth

to gain, acquire by the activity, e.g.:

vyhrávat, dur. vyhrát, pct.	to win

STRUCTURAL EXERCISE TO LESSON 116

Skupina pro zvláštní úkoly.

V létě 1941 jsem byl zavolán k veliteli praporu. Vešel jsem, velitel vstal a představil mě nějakému majoru s prořídlými vlasy. Pamatuju si jako dnes slova svého velitele: "Pan major přijel z Londýna. Rád by s vámi mluvil. Nebojte se mu říct pravdu." Napadlo mně, že ten pán je asi od zpravodajské služby. Ale proč se zajímá o mne--obyčejného desátníka? Brzo jsem se dozvěděl všecko. Nohy se mi sice roztřásly, ale ten major uměl mluvit tak hezky, že mě nemusel dlouho přemlouvat. Když jsme se rozcházeli, řekl: "Tak na shledanou v Londýně." Musel jsem soustředit všecky síly, abych souvisle odpověděl.

Sotva jsem vyšel a zavřel za sebou dveře, rozbolela mě hlava a udělalo se mi špatně. Chtějí mě přeškolit na parašutistu! Kdo to kdy slyšel--skákat z aeroplánu! A to ještě domů, do ČSR! Scházel jsem se schodů jako opilý a divím se, že jsem s nich vůbec sešel.

Čerstvý vzduch mě trochu vzkřísil. Šel jsem se projít.

Jak dlouho jsem se procházel, nevím, ale když jsem přišel na barák, kluci už byli po večeři a hráli karty. Na jídlo jsem chuť neměl, a byl jsem rád, když na mne Pepík volal, že potřebujou čtvrtého. Kluci si za chvilku všimli, že jsem neobyčejně tichý, ale mysleli si, že to je proto, že prohrávám. Neměl jsem štěstí. Nemohl jsem se soustředit na hru. Chvílemi jsem se viděl jako hrdina, ale hned nato jsem se viděl prostřílený německými kulkami. Když jsem prohrál pět liber, šel jsem si lehnout.

Za týden jsem byl v Londýně. Dojel jsem na místo, kde jsem se měl hlásit, bez větších potíží. Byla to veliká budova naproti Hyde Parku. Právě z ní vycházela skupina československých důstojníků.

Vcházel jsem s divným pocitem. Přesto, že pan plukovník se zdál být milý pán, a dobře jsme si spolu popovídali, bylo mi smutno. Litoval jsem, že jsem nezůstal u jednotky. Pak mi představil jednoho kapitána a rotného. To měla být naše skupina.

Než jsme měli čas trochu se rozkoukat po Londýně, poslali nás na tři týdny do kursu. To byla příprava na parašutistický kurs. Nikdy jsem si nemyslel, že z něj vyjdu celý. Byla to pro nás tři veliká rána, když nám řekli, že musí kurs o týden prodloužit, aby mohli vyzkoušet novou překážkovou dráhu. Náš kapitán se nám rozstonal, a museli ho odvézt do nemocnice.

Po skončení kursu jsme se hlásili zase v Londýně. Plukovník nám řekl, že budeme muset jít sami dva, protože se zjistilo, že náš kapitán si taky zlomil nohu, a nebude moct už nikdy skákat.

Po týdenním odpočinku jsme jeli skákat. Měli jsme dělat pět seskoků, ale přidali nám další dva, abychom se naučili manipulovat s nožními pytli. Jen jsme se vrátili, čekaly na nás další kursy. Taky nás učili vyhazovat budovy, mosty, vlaky, a vůbec všecko, co bylo trochu vojensky důležité. Když jsme při výcviku vyhodili první most, oba jsme se skoro zabili.

Den operace se blížil. Dostali jsme falešné papíry. Ty jsme si museli řádně pročíst, abychom se po seskoku nepřeřekli. Pročítal jsem si je skoro denně.

Jednou ráno přijel pro nás anglický major. Sbalili jsme si kufry a jeli na letiště. Cestou jsme přejeli černou kočku. Říká Karel: "Černá kočka znamená smůlu." Předpovídal správně. Na letišti pro nás neměli padáky. Měli jen normální letecké, a tak museli dva z nich předělat.

Po obědě začalo pršet. K večeru se rozpršelo tak silně, že letadla nemohla vzlétnout. Druhý den přišel z Londýna telegram, že tu noc poletíme.

Odstartovali jsme v dešti. Hned nad Francií jsme se dostali do silné protiletadlové palby. Prostřelili nám pravé křídlo, ale letěli jsme dál.

Konečně nám pilot dal červeným světlem znamení, že se blížíme k místu seskoku. Pak nám zelené světlo oznámilo, že máme skočit. V několika vteřinách jsme byli na zemi.

Materiál jsme zakopali na místě. Řekli jsme si, že bude lepší, když se rozejdeme a sejdeme zase třetí den ráno v kostele. Když jsem třetí den ráno vešel do kostela, Karel už tam byl.

Neměli jsme potíže navázat spojení s místní podzemní organizací. Práce byla zajímavá a naše operace měla úspěch.

My dva jsme měli štěstí, že jsme to přežili. Po válce se zjistilo, že mezi parašutisty byly osmdesátiprocentní ztráty. Někteří z nich upadli do německých rukou živi, ale většina spáchala sebevraždu.

Doufejme, že už nikdy nikdo z nás a ani naše děti nebudou muset prodělávat další válku.

SLOVNÍČEK KE "CVIČENÍ".

představit někoho někomu	= to introduce s.o. to s.o.
opilý	= drunk
hrát karty	= to play cards
kluk, m.	=1.boy (sometimes with a coarse, sometimes with an endearing connotation); 2.child (male infant or child), colloq.; 3.youngster, young soldier, colloq.
kulka, f.	= bullet
seskok, gen. -u, m.	= jump
nožní pytel	= leg bag
falešný	= false
spáchat sebevraždu	= to commit suicide

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ

K LEKCI 116 :

Osoby: Uprchlík a vyslýchající důstojník.

V.: Could you give me the reasons why you don't want to return to Czechoslovakia, and why you're asking for political asylum?

U.: Čekal jsem na tuto příležitost několik let. Jsem bývalý redaktor Práva lidu v Praze. Po únorovém převratu v osmačtyřicátém roce jsem se musel přihlásit do KSČ, abych mohl dál pracovat. Byl bych býval utekl raději už tenkrát, ale měl jsem staré rodiče a bál jsem se o ně. Tatínek umřel letos v lednu a maminka v dubnu.

V.: We'll go over that in more detail later. Now tell me, exactly how you got out?

U.: Dostal jsem pas, abych mohl odjet s našimi sportovci na Zimní olympiádu jako hlasatel pro čs. sportovní rozhlas.

V.: Was it difficult to get the passport?

U.: Nebylo. Myslím, že soudruzi mi věřili. Měl jsem docela pěkný plat, dokonce jsem si koupil auto a každému jsem říkal, že se budu na jaře ženit.

V.: You left with a group of your athletes from Ruzyně?

U.: Ano. Měli jsme krásný čtyřmotorák. Přijel jsem svým vozem na letiště hodinu před odletem. - Rád se dívám na život na letišti. - Šel jsem do kontrolní věže a pozoroval jsem chvíli, co se dole děje.

V.: Did they let you in?

U.: Skoro každý mě tam znal. Dělal jsem nedávno reportáž o civilním letectví.

V.: I see. Well, continue, please --

U.: Zeptal jsem se na počasí, a pak jsme mluvili o Olympiádě... Když jsem viděl, že cisternové auto už odjelo, a že pilot s posádkou jsou připraveni nastoupit, sešel jsem zase se schodů. Právě vyvolávali náš let.

V.: How many passengers were there?

U.: Naše skupina měla 24 lidí. - Kolik bylo ostatních cestujících, nevím. Ale nemohlo jich být moc, protože dost míst bylo volných... Já jsem seděl hned u dveří do pilotní kabiny.

V.: Was there any delay of your departure?

U.: Vůbec ne. Sotva jsem se posadil, už jsme rolovali na start. Pilot si vyzkoušel motory, my jsme si vzali upínací pásy a v minutě jsme měli rozjezdovou dráhu za sebou. Pilot zatáhl podvozek, nabral výšku, zakroužil do směru a už se jelo...

V.: Was it a pleasant trip?

U.: Mně se líbila. Ale několika ostatním se udělalo špatně. Měli jsme ke konci letu dost silný nárazový vítr, a když jsme se chystali přistát, měla letuška dost práce. Každý druhý hledal papírový pytlík.

V.: Did you know any of the crew?

U.: Prvního pilota a radiotelegrafistu. Přes celé Německo jsem byl s nimi v kabině.

V.: Isn't it forbidden?

U.: Je. Ale novinářům moc věcí projde. Dal jsem si vysvětlit všechny "budíky" na palubní desce a práci členů posádky při startu, při letu a při přistání. Bylo to docela zajímavé. - Šel jsem si sednout na své místo, až když kapitán dostal povolení k přistání. Okénkem jsem viděl, jak vysunul klapky a podvozek a pozoroval jsem, jak bezvadně si s námi sedl.

V.: Did all of you go to the harbor at once?

U.: Ano. Vzali jsme si taxíky. Vedoucí naší skupiny se bál, abychom nezmeškali loď.

(Pokračování
v lekci 118.)

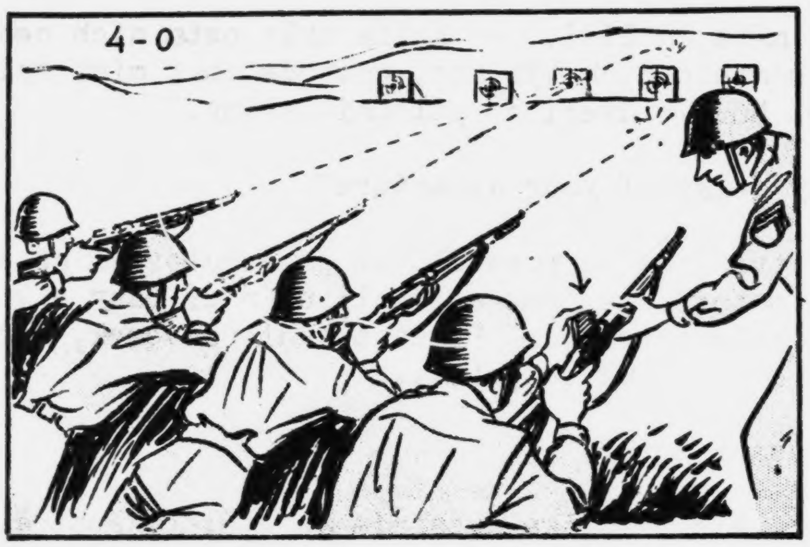
4-0

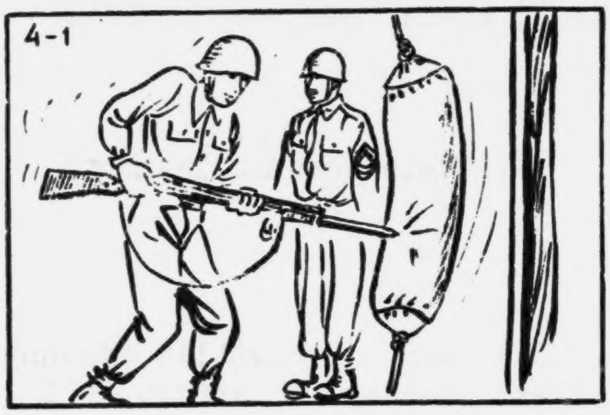
4-1

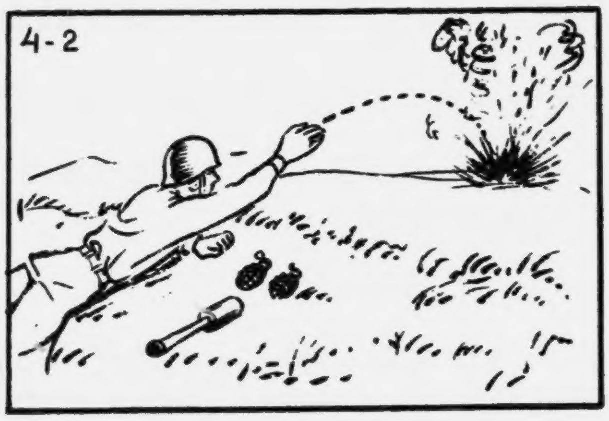
4-2

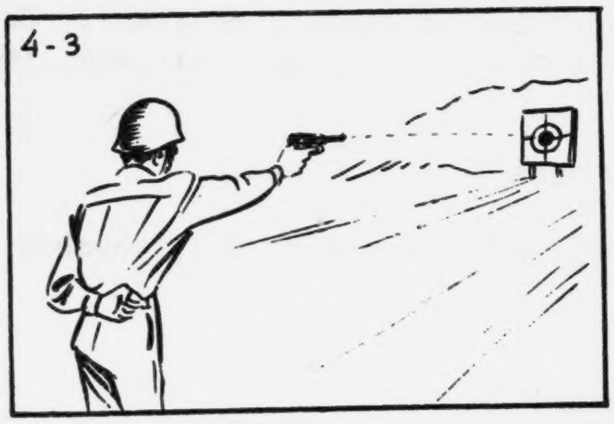
4-3

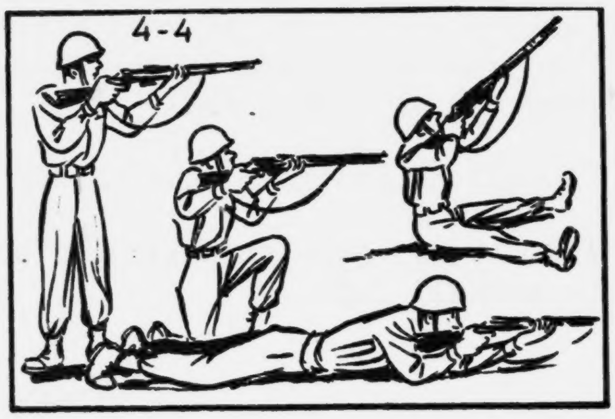
4-4

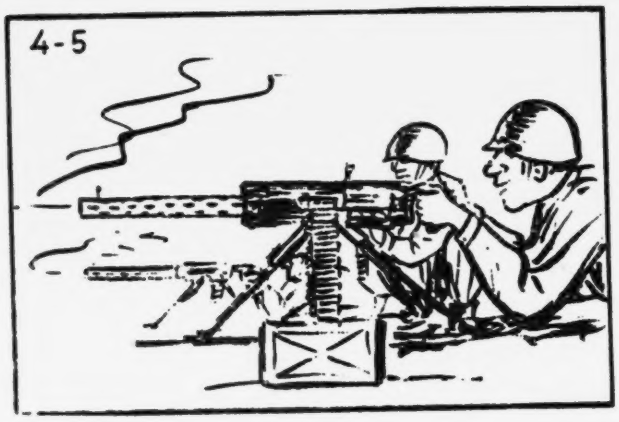
4-5

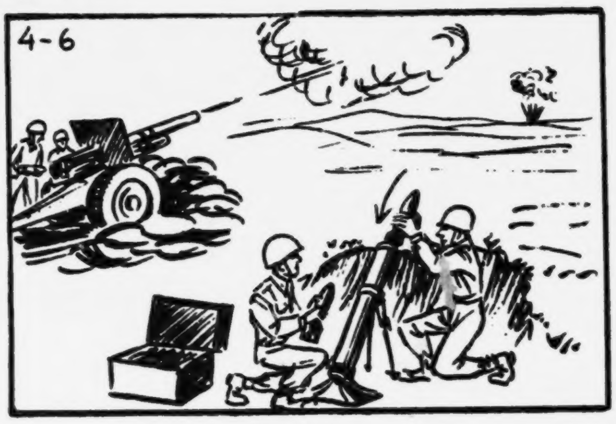
4-6

CVIČENÍ ČÍSLO 117.

Výcvik na střelnici.

4-0 Nováčci na střelnici mají výcvik ve střelbě z pušky. Střílejí na kruhové terče. Místo, odkud střílejí, se jmenuje stav. Instruktorův úkol je učit nováčky správně nabíjet a držet pušku, mířit a spouštět.

4-1 Vojáci se učí šermu bodákem. Nováček se učí bodat bodákem, nasazeným na pušku. Bodákem se bojuje hlavně při zteči. Zteč je druh útočného boje muže proti muži.

4-2 Nováček se učí hodu ručním granátem. Po pravé ruce má tři granáty: dva obranné a jeden útočný. Obranný ruční granát je těžší a nebezpečnější. Musí se házet z krytu, buď umělého, nebo přírodního, daného terénem.

4-3 K výcviku taky patří střelba z vojenské pistole na terče nebo na figuru. Pistole je zbraň pro boj zblízka nebo pro osobní obranu. Pistoli obyčejně mají důstojníci, někteří poddůstojníci a někteří vojáci od doprovodných zbraní.

4-4 Z pušky se může střílet ve čtyřech různých polohách: stoje, kleče, sedě, leže. Voják nalevo dostal rozkaz "Stoje k palbě". Voják napravo dostal rozkaz "Sedě k palbě".

4-5 Vojáci se učí střílet z těžkého kulometu. Z těžkého kulometu střílejí kulometníci. Tento těžký kulomet je chlazený vzduchem. Kulomet je na podstavci (trojnožce). Náboje jsou v pásech. Nábojové pásy jsou v kovových schránkách. U kulometu obyčejně je velitel, střelec, nabíječ a pomocníci.

4-6 Někteří vojáci jsou cvičeni jako obsluha děla. Vlevo je dělo, které právě vystřelilo. Obsluha děla se skládá z dělovoda, míříče, nabíječe, střelce, pomocníka, časovače a podavače.
Napravo střílejí dva vojáci z minometu. Minomet je na ložišti. Nabíjí se zepředu. Střelivo, jako miny a granáty, obyčejně je v truhlíku.

SLOVNÍČEK 117.

bodat, dur. = to stab
  bodnout, pct.
časovač, m. = fuze setter
dělovod, m. = section leader
doprovod, m. = escort, conduct,
  doprovodný, adj. = accompaniment
druh, m. = kind, sort
figura, f. = figure, figurine, dummy
hod, m. = throw(ing)
chladit, dur. = to cool, to chill
  chladič, m. = cooler; radiator
klečet, dur. = to kneel
kov, m. = metal
  kovový, adj. = metallic
kruh, m. = circle
  kruhový, adj. = circular
ložiště, n. = base plate
mířit, dur. = to aim
  mířič, m. = gunner
nabíjet, dur. = to load (a gun)
  nabít, pct.
  nabíječ, m. = loader
nasadit, pct. = to put on, pull on
obsluha, f. = service crew
pás, m. = belt
podavač, m. = ammunition handler
poloha, f. = position
příroda, f. = nature
  přírodní, adj. = natural
schránka, f. = container, box
stav, m. = firing point
šerm, m, = fencing; bayonet drill
terč, m. = practice target
trojnožka, f. = tripod
truhlík, m.(na střelivo) = (ammunition) box
útočný, adj. = offensive
vystřelit, pct. = to fire
zteč, f. = (final) assault

FRÁZE A IDIOMY.

obsluha děla = gun crew
obranný ruční granát = defensive hand granade
útočný ruční granát = offensive hand granade
boj zblízka = close combat

doprovodné zbraně	= supporting weapons
Stoje k palbě!	= Assume the standing position!
Kleče k palbě!	= Assume the kneeling position!
Sedě k palbě!	= Assume the aerial target position!
Leže k palbě!	= Assume the prone position!

---

vrh, gen.-u, m.	= throw(ing)
skryt, gen.-u, m.	= shelter, concealment
spouštět, dur. spustit, pct.	= to pull the trigger, to fire off
kryt, -u, m.	= cover

---

poloha leže
poloha kleče
poloha stoje
poloha sedě

střílet vleže
střílet vkleče
střílet vstoje
střílet vsedě

střelba vleže
závod vleže

GRAMMAR ANALYSIS 117

POSSESSIVE ADJECTIVES in -ŮV and -IN

are used if the owner is a person and is expressed by only one, unqualified noun:

To je velitelův vůz.	That's the commander's car.
To je Novákova adresa.	That's Novák's address.
To je Karlovo číslo.	That's Charles' number.
To je ženin příbuzný.	That's (my) wife's relative.
To je ženina kamarádka.	That's (my) wife's (girl) friend.
To je ženino přání.	That's (my) wife's wish.

If the owner is expressed by more than one word,
the genitive has to be used to express ownership:

Vůz nového velitele.	The new commander's car.
Adresa našeho Karla.	The address of our Charles.
Číslo pana Nováka.	Mr. Novák's number.
Rodiče jeho ženy.	His wife's parents.
Kamarádka naší Boženy.	Our Božena's (girl) friend.
Auto naší sousedky.	Our neighbor's car.

The forms in -ův and -in are used both in attributive and predicative positions:

To je Novákovo auto.	This is Novák's car.
To auto je Novákovo.	This car belongs to Novák.

These possessive forms are widely used if the owner is expressed by the first or last name.

This possessive form is used in place names, names of streets, etc.

Příklady:

Jména obcí:

Františkovy Lázně
Karlovy Vary
Králův Dvůr
Sezimovo Ústí
Jindřichův Hradec
Karlův Týn
Havlíčkův Brod
Mnichovo Hradiště
Heřmanův Městec
Královo Pole

Jména ulic:

Vodičkova ulice
Holečkova ulice
Karlova ulice
Karlovo náměstí
Marxova ulice
Nerudova ulice
Husova třída
Havlíčkova ulice
Rooseveltova ulice
Washingtonova ulice
Leninova ulice
Libušina ulice
Dvořákovo nábřeží

Mosty, sady, atd.:

Hlávkův most
Jiráskův most
Čechův most
Karlův most
Chotkovy sady
Karlovy lázně (bathhouse)
Karlova Universita
Husův pomník (monument)
Štefánikovy kasárny
Smetanova síň (concert hall)
Smetanovo divadlo
Tylovo divadlo
Poldina huť (iron-works)
Babiččino údolí
Máchovo jezero

Knihy, opery:

Čapkovy "Hovory s T. G. M." = Čapek's "Talks with T. G. M."
Smetanova "Prodaná nevěsta" = Smetana's "The Bartered Bride"

Vrchlický - Vrchlického sady
Palacký - Palackého třída
Belcredi - Belcrediho ulice

POSSESSIVE ADJECTIVES IN -ŮV, -IN

DECLENSION TABLE

		m.	f.	n.
Sing.	1. nom.	**bratrův**	**bratrova**	**bratrovo**
	2. gen.	**bratrova**	**bratrovy**	**bratrova**
	3. dat.	**bratrovu**	**bratrově**	**bratrovu**
	4. acc. anim.	**bratrův** **bratrova**	**bratrovu**	**bratrovo**
	6. loc.	**bratrově n. -u**	**bratrově**	**bratrově n. -u**
	7. ins.	**bratrovým**	**bratrovou**	**bratrovým**
Pl.	1. nom. inanim.	**bratrovi** **bratrovy**	**bratrovy**	**bratrova**
	2. gen.	**bratrových**		
	3. dat.	**bratrovým**		
	4. acc.	**bratrovy**		**bratrova**
	6. loc.	**bratrových**		
	7. ins.	**bratrovými**		

		m.	f.	n.
Sing.	1. nom.	sestřin	sestřina	sestřino
	2. gen.	sestřina	sestřiny	sestřina
	3. dat.	sestřinu	sestřině	sestřinu
	4. acc. anim.	sestřin sestřina	sestřinu	sestřino
	6. loc.	sestřině	sestřině	sestřině
	7. ins.	sestřiným	sestřinou	sestřiným
Pl.	1. nom. inanim.	sestřini sestřiny	sestřiny	sestřina
	2. gen.	sestřiných		
	3. dat.	sestřiným		
	4. acc.	sestřiny		sestřina
	6. loc.	sestřiných		
	7. ins.	sestřinými		

DIALOG K LEKCI 117:

Výcvik ve střelbě.

(Láďa Šnajdr mluví se svým přítelem o výcviku ve střelbě.)

P.:	Kam se chodíte učit střílet?
L.:	Výcvik ve střelbě z pušky se dělá na střelnici.
P.:	Jaké tam máte terče?
L.:	Kruhové. A není to lehké takový terč zasáhnout. Mnozí nováčci neměli v civilu pušku v ruce, a instruktorův úkol je naučit je nejen nabíjet a mířit, ale taky, jak pušku správně držet.
P.:	Učili jste se taky šermu bodákem?
L.:	To patří k základnímu výcviku každého pěšáka. Při šteči, v boji muže proti muži, je bodák nasazený na pušce moc účinná zbraň.
P.:	A co ruční granáty?
L.:	Těch máme dva druhy: obranné a útočné.
P.:	Jaký je mezi nimi rozdíl?
L.:	Obranný je těžší a nebezpečnější a doporučuje se házet ho z krytu.
P.:	Máte ještě nějaké jiné zbraně pro osobní obranu a pro boj zblízka?
L.:	Učili jsme se střílet taky z pistole. Měli jsme na to terče a figury. Ale pistoli mají jen někteří vojáci.
P.:	Jenom důstojníci, ne?
L.:	Taky někteří poddůstojníci, zařazení na velitelských místech, a obsluha těžkých děl a jiných doprovodných zbraní.
P.:	Viděl jsem nedávno film o výcviku ve střelbě. Všiml jsem si, že při tom jsou vojáci v růsných polohách.
L.:	To je pravda. Učili jsme se střílet ze čtyř základních poloh: stoje, kleče, sedě a leže. Každá z těchto poloh je stejně důležitá.
P.:	Jaký výcvik mají kulometníci?
L.:	To je speciální výcvik pro obsluhu těžkých kulometů. U takového kulo-

metu je obyčejně velitel, střelec, nabíječ a pomocníci.

P.: Těžké kulomety jsou chlazené vodou, ne?

L.: Teď už máme většinou jen vzduchem chlazené.

P.: Proč je u takového kulometu tolik lidí?

L.: Nezapomeňte, že to není lehká zbraň. Jeden člověk by ji neunesl. Pak máte ještě podstavec a schránky na nábojové pásy - a to všecko musí být v palebném postavení v několika minutách.

P.: Je to skoro tak komplikované jako obsluha děla.

L.: Polní dělo potřebuje k obsluze sedm mužů.

P.: To znám z tatínkova vypravování. On byl v minulé válce dělovodem. Říkal, že to je nejtěžší služba.

L.: To si o sobě myslí všechny zbraně. Sestřin hoch je minometník a měl byste slyšet, co říká on!

P.: Střílel jste někdy z minometu?

L.: Ne, ale pozoroval jsem je dost často.

P.: Minomet je vlastně druh děla, ne?

L.: Ale kdepak! V tom je několik rozdílů. Minomet se nabíjí zpředu, má krátkou hlaveň a náboje jsou jiné.

P.: Já jen vím, že se z toho střílejí miny. Vedle nás je dílna, kde dělají pro armádu truhlíky na miny.

L.: Až přijdete na vojnu, naučíte se brzy víc, ať chcete, nebo ne.

účinný, adj. = effective

OTÁZKY K TEXTU:

1. Je Láďův přítel voják?
2. O čem mu Láďa vypráví?
3. Kde se dělá výcvik ve střelbě z pušky?
4. Jaké tam jsou terče?
5. Je to lehké zasáhnout terč?
6. Mají všichni nováčci zkušenost s puškami?
7. Co je instruktorův úkol?
8. Učí se nováčci taky šermu bodákem?
9. Kde je bodák nasazený?
10. Kdy je bodák účinná zbraň?
11. Jaké jsou druhy ručních granátů?
12. Jaký je mezi nimi rozdíl?
13. Proč se má házet obranný ruční granát z krytu?
14. Jaké jiné zbraně jsou pro boj zblízka?
15. Které jiné zbraně jsou pro osobní obranu?
16. Mají všichni vojáci pistole?
17. Kteří poddůstojníci mají pistole?
18. Má obsluha doprovodných zbraní pistole?
19. Co viděl Láďův přítel nedávno?
20. Čeho si v tom filmu všiml?
21. Ze kterých poloh se učí vojáci střílet?
22. Mají kulometníci speciální výcvik?
23. Kolik lidí je obsluha těžkého kulometu?
24. Proč je jich tam tolik?
25. V čem jsou nábojové pásy pro těžký kulomet?
26. Kolik lidí je obsluha děla?
27. Byl tatínek Láďova přítele vojákem?
28. U jaké zbraně sloužil?
29. Čím byl?
30. Má dělostřelec těžkou službu?
31. Kde slouží hoch Láďovy sestry?
32. Střílel Láďa z minometu?
33. Je minomet druh děla?
34. Jaký je rozdíl mezi dělem a minometem?
35. Jakou hlaveň má minomet?
36. Kolik lidí je obsluha minometu?
37. Co se střílí z minometu?
38. Odkud se nabíjí minomet? (dělo?)
39. Kde dělají truhlíky na miny?
40. Z čeho jsou ty truhlíky?

Sněžka (1603 m)

L.118

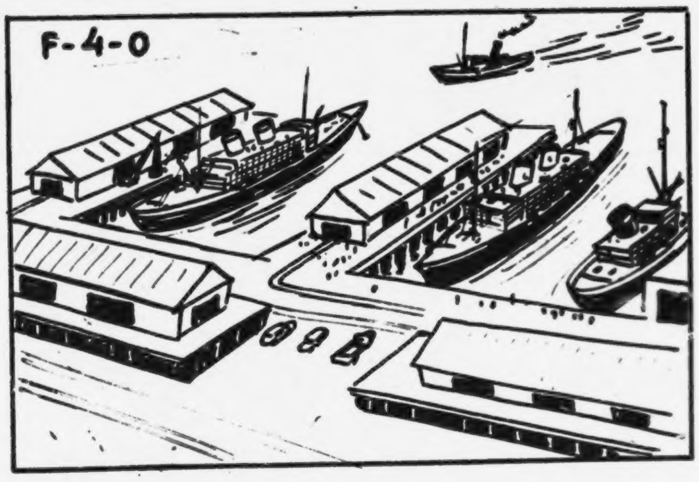
F-4-0

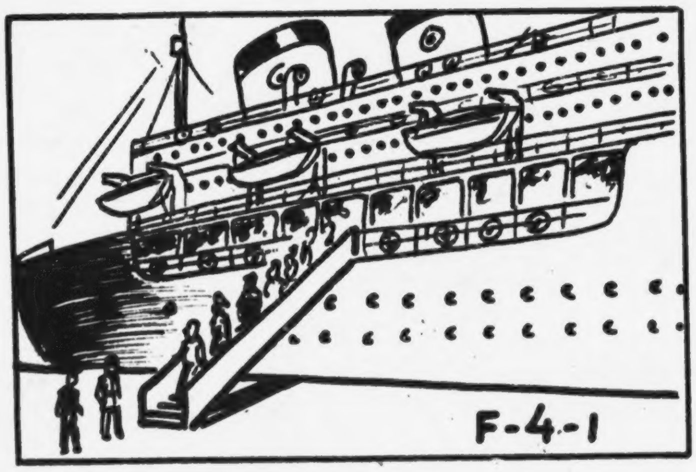
F-4-1

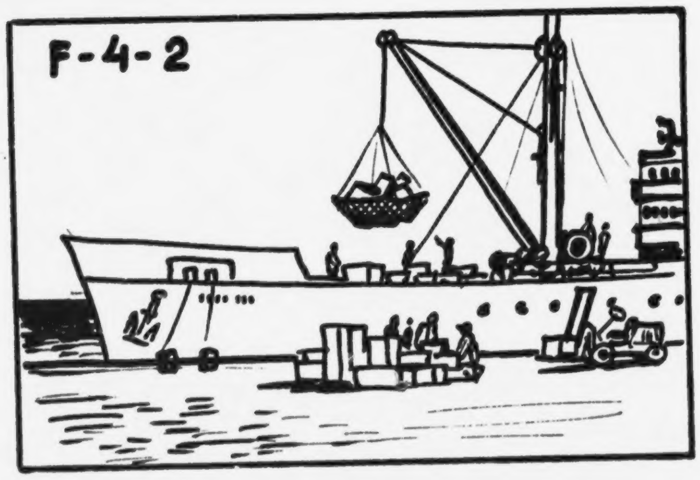
F-4-2

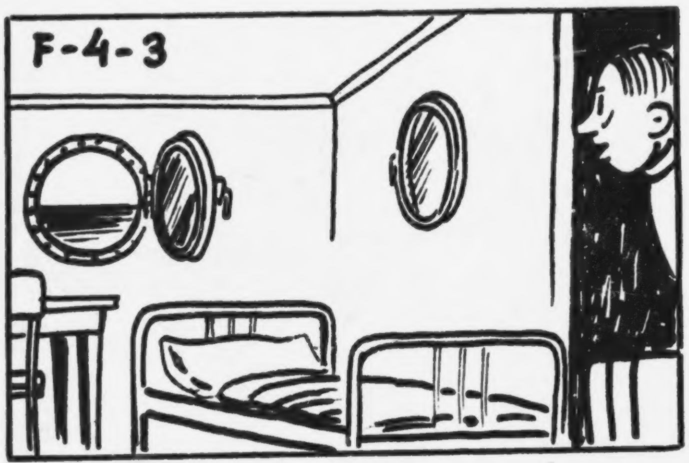
F-4-3

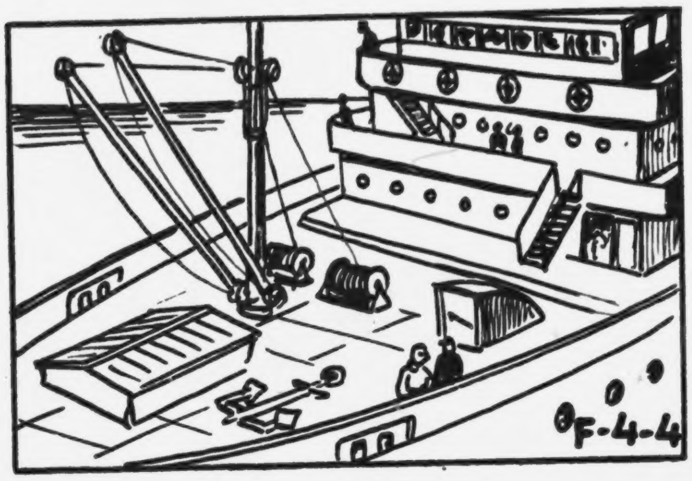
F-4-4

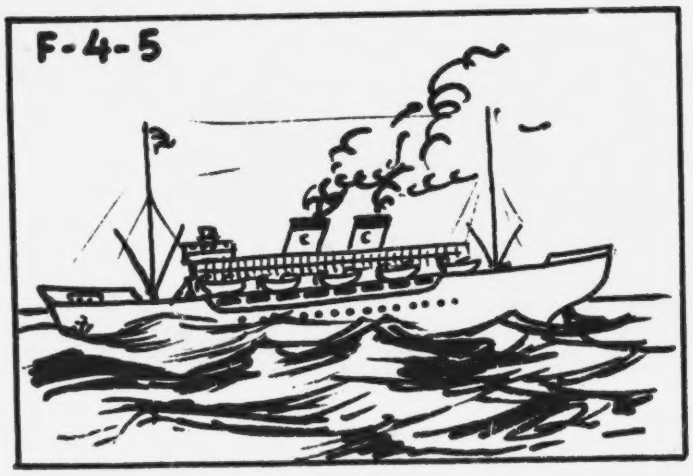
F-4-5

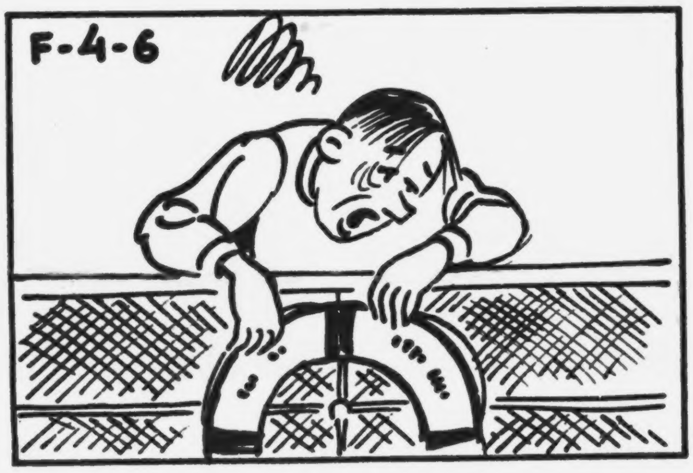
F-4-6

CVIČENÍ ČÍSLO 118.

Zdeňkova cesta lodí.

F-4-0 Šéf už se několikrát podíval na hodinky, ale Zdeněk Vacek dál vypravuje o své cestě do Egypta.

"V přístavu jsem nejdřív našel dok, u kterého byla má loď."

F-4-1 "Viděl jsem tam velkou zaoceánskou loď, která měla výtlak aspoň 30 tisíc tun a nevím, kolik záchranných člunů. Cestující se zrovna naloďovali."

F-4-2 "Já sám jsem jel menší obchodní lodí, která vozila hlavně zboží, a měla jen dvanáct kajut pro cestující. Byla přivázána k doku silnými lany. Pomocí jeřábů na přídi a na zádi do ní nakládali nějaké bedny. Divil jsem se, kolik toho ty jeřáby braly najednou; ta jejich ocelová lana už byla hodně chatrná."

F-4-3 "Kajutu jsem měl docela jednoduchou, jenom lůžko, stolek a židli. Kulaté okýnko bylo otevřené a byla tam hrozná zima."

F-4-4 "Chodil jsem po palubě, prohlížel jsem si kotvu, kladky u jeřábu, a díval jsem se, jak jiní pracujou."

F-4-5 "Jen jsme vyjeli, dostali jsme se do špatného počasí. Moře sice nebylo moc rozbouřené, ale já jsem hned dostal mořskou nemoc.
F-4-6 Naklonil jsem se přes zábradlí, držel jsem se záchranného pásu a krmil jsem ryby."

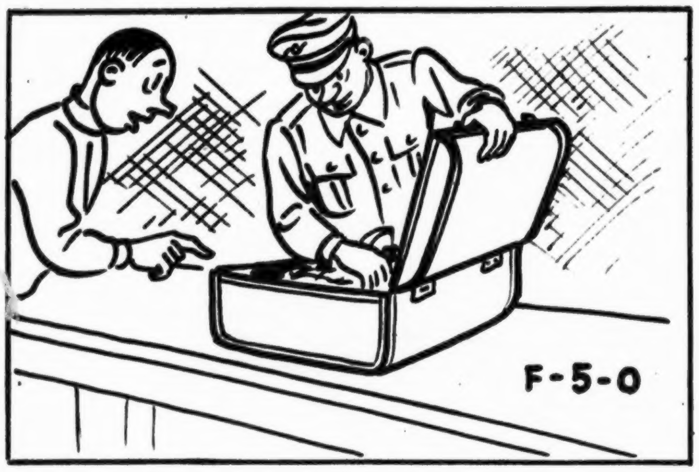

F-5-0

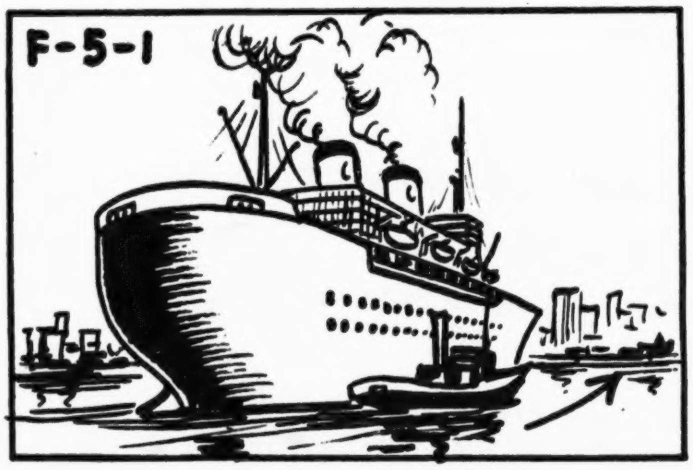

F-5-1

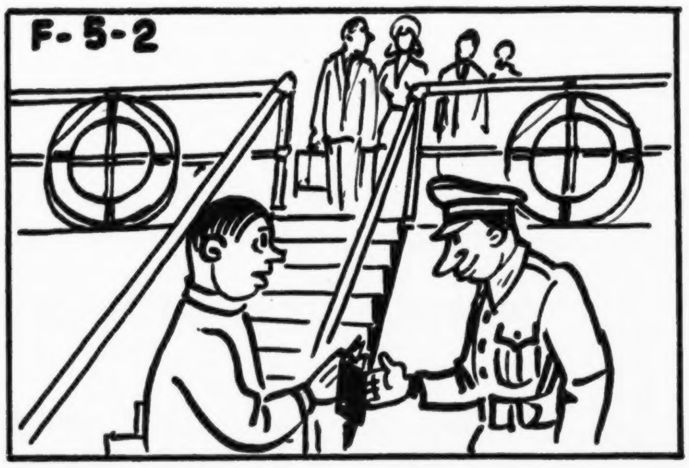

F-5-2

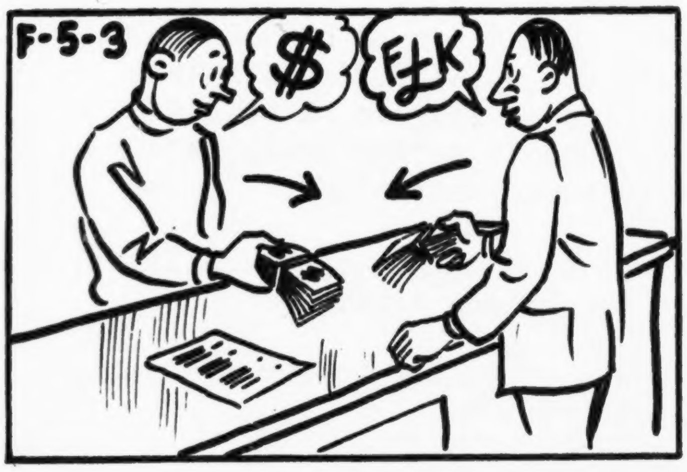

F-5-3

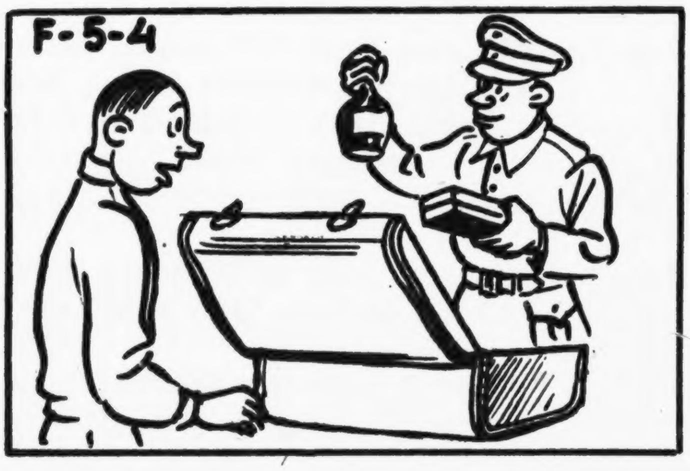

F-5-4

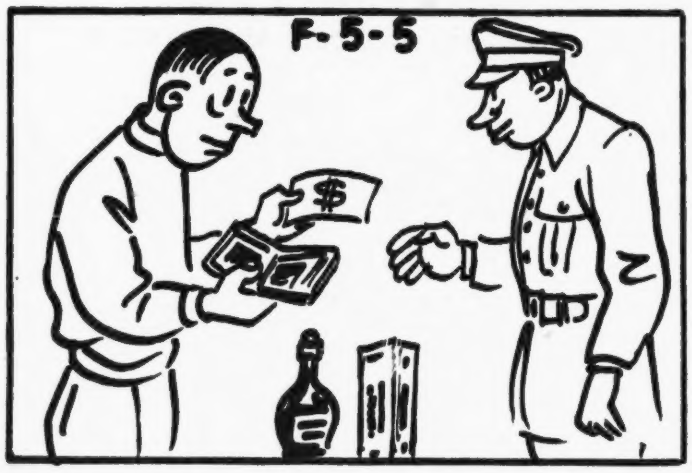

F-5-5

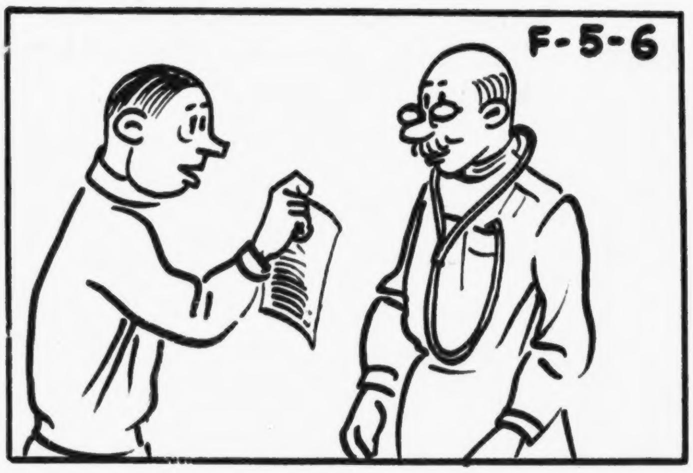

F-5-6

F-5-0 "Byl jsem moc rád, když jsme přistáli v Alexandrii. Vzal jsem kufr a odnesl ho k celní prohlídce."

F-5-1 "Viděl jsem tam tažné lodě, které pomáhaly nějaké velké lodi z doku."

F-5-2 "Taky jsem ovšem prošel pasovou prohlídkou, ale to byla jen formalita."

F-5-3 "Ve směnárně jsem si vyměnil nějaké koruny za egyptské libry. Kurs tehdy byl asi 150 korun za libru."

F-5-4 "Ale to jsem vám zapomněl říct, že mi při celní prohlídce našli v kufru láhev likéru, který jsem si koupil na cestu a nevypil.
F-5-5 Nepodařilo se mi ho propašovat. Musel jsem z něho platit clo. Ze stovky cigaret taky."

F-5-6 "Pak jsem ještě musel ukázat osvědčení, že jsem byl očkován proti tyfu. Bez toho osvědčení by mě nebyli pustili na břeh. Asi by si mě byli nechali v karanténě."

---

tažná loď
vlečný parník or remorkér
vlečný motorový člun = tugboat
vlečná loď

vlečný člun or nákladní člun = (freight carrying) barge
vlečná nákladní loď
přivázat k něčemu - to tie to s.t.

SLOVNÍČEK 118.

clo, n. = (customs) duty
clít, dur. = to pay duty; to impose duty
proclít, pct.
celní, adj. = customs
celník, m. = customs officer
dok, m. (gen. -u) = dock
chatrný, adj. = shabby, dilapidated, poor
jeřáb, m. (gen. -u) = crane
kajuta, f. = (ship) cabin
karanténa, f. = quarantine
kotva, f. = anchor
kotvit, dur. = to anchor
zakotvit, pct.
krmit, dur. = to feed
kurs, m. (gen. -u) = course; rate of exchange
lano, n. = rope, hawser
likér, m. (gen. -u) = liqueur
naklánět se, dur. = to lean out, over
naklonit se, pct.
naloďovat se, dur. = to embark
nalodit se, pct.
vyloďovat se, dur. = to disembark
vylodit se, pct.
nemoc, f. = sickness, illness, ailment
ocel, f. (gen. -e) (or less frequent: -e, or -i, m.) = steel
ocelový, adj.
očkovat, dur. = to inoculate, to vaccinate
paluba, f. = (ship) deck
palubní, adj.
pašovat, dur. = to smuggle
propašovat, pct.
příď, f. (gen. -ě) = bow (of a ship)
směnárna, f. (gen. -y) = foreign exchange office
tyfus, m. (gen.: tyfu) = typhus
vléci, dur. = to drag
vlečné lano = towing rope
vysvědčení, n. = certificate; school report
výtlak, m. = tonnage, displacement
záď, f. = stern
zaoceánský, adj. = transoceanic

FRÁZE A IDIOMY.

záchranný člun = life boat

rozbouřené moře - rough sea
záchranný pás = life belt
mořská nemoc = sea sickness
Dostal jsem mořskou nemoc. = I got seasick.
tažný člun or tažná loď = tugboat
očkovací osvědčení = vaccination certificate
proclívat, dur. = to impose duty, to pay duty;
proclít, pct. to go through customs inspections

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ K LEKCI 118.

(Pokračování z lekce 116.)

V. What was the name of the ship?

U. "Nový Amsterdam." Jistě jste o ní slyšel. Je to prý jedna z nejlepších zaoceánských lodí.

V. I have heard about her. What's her tonnage?

U. A, vidíte - to nevím přesně, ale musí to být přes 30 tisíc tun.

V. Did you have private cabins?

U. Všechny naše kajuty byly pro dva nebo pro tři. Jen vedoucí měl kajutu sám pro sebe.

V. Was it your first ocean voyage?

U. Ne. Byl jsem už před válkou v Egyptě a v Anglii - ale nikdy jsem nejel přes Atlantik.

V. When did you leave?

U. Ve 3 hodiny odpoledne nás tažný člun vytáhl na moře. Kolem nás byly jiné lodi, hlavně nákladní, ale ty jsme brzy nechali daleko vzadu.

V. What was your cabin like?

U. Docela pěkná. Dvě lůžka, koupelna, stolek, pohovky - moc pohodlná. Ale byla tam zima, protože můj spolucestující chtěl mít pořád otevřené okénko.

V. Who was your fellow passenger?

U. Centr národního mužstva Holeček.

V. Did anything interesting happen during the trip?

U. Nic. Počasí nebylo nejlepší, i když moře nebylo rozbouřené. Seděli jsme skoro celou cestu buď ve svých kabinách,nebo v salóně,a hráli jsme karty nebo šachy. Jen jednou jsem se šel projít,a než jsem došel z přídě na záď,tak jsem byl modrý zimou.

V. Did you tell the officials at the customs inspection what plans you had for the future?

U. Ne. Jednak tam byli naši,a jednak jsem se bál, že byste mě nepustili dál, kdybych řekl pravdu. Mám jen návštěvní vízum.

V. How much money did you have on you?

U. V dolarech jsem měl stovku, kterou jsem koupil na černém trhu v Praze, a pak jsem měl ještě dvacet anglických liber a pět tisíc korun. Ty jsem si hned ve směnárně vyměnil za dolary.

V. Did you have anything else of value?

U. Jen nějaké cigarety a láhev likéru. Ale nechtěl jsem to propašovat. Zaplatil jsem poctivě clo.

V. Did you have a vaccination certificate?

U. Samozřejmě. Všichni jsme byli očkováni, aby si nás vaše úřady nenechaly v karanténě.

V. Why didn´t you ask for asylum sooner?

U. Chtěl jsem vidět olympijské hry. To byl jeden důvod. Druhý důvod byl, že jsem chtěl počkat, až zase ostatní odjedou. Myslel jsem, že to tak bude nejjednodušší.

V. Well, I´ll see what we can do. In the meantime go to your hotel and wait till you hear from us. Do you have friends here?

U. Znám několik svých kolegů ze Svobodné Evropy a doufám, že pro mě budou mít místo.

V. I don´t think you´ll get lost... Now, sign here, and here. That´s all. Good luck!

NOTE THE USAGE OF TENSES IN INDIRECT SPEECH :

Direct speech :	On řekl : "Mám hlad,a tak si něco koupím." past present future He said : "I´m hungry and so I´ll buy myself something." past present future
Indirect speech :	Řekl, že má hlad,a že si něco koupí. past present future He said that he was hungry and that he would buy himself s.t. past past verb phrase with would

Czech uses the same tenses in both direct and indirect speech.

Příklady :

Řekl jste jim jaké máte plány ?	Did you tell them what plans you had ?
Myslel jsem, že to bude jednoduché.	I thought it would be simple.

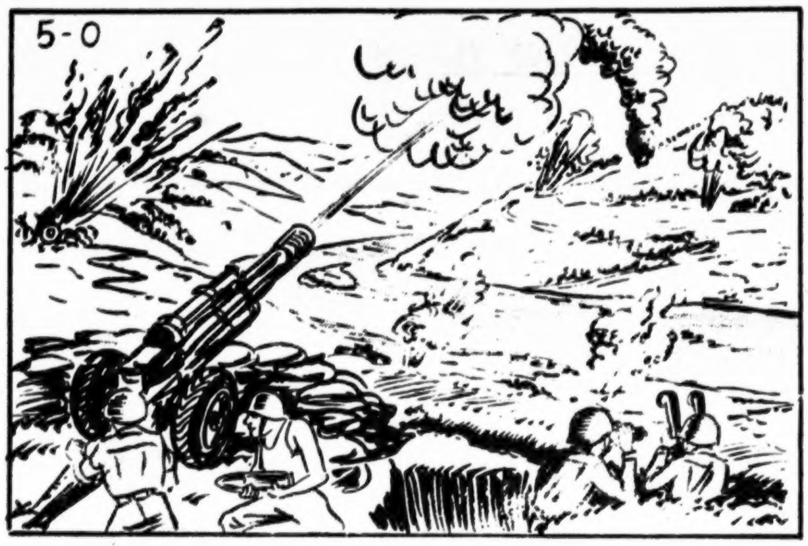
5-0

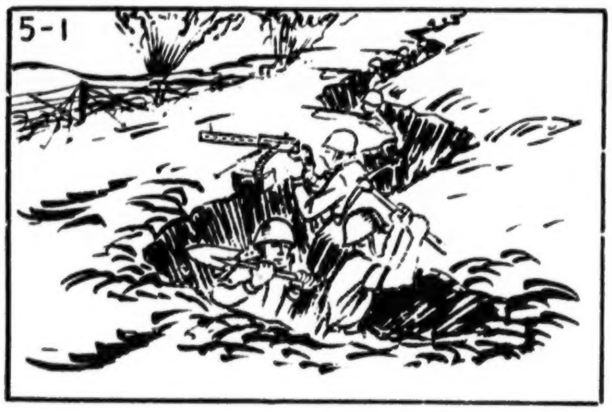
5-1

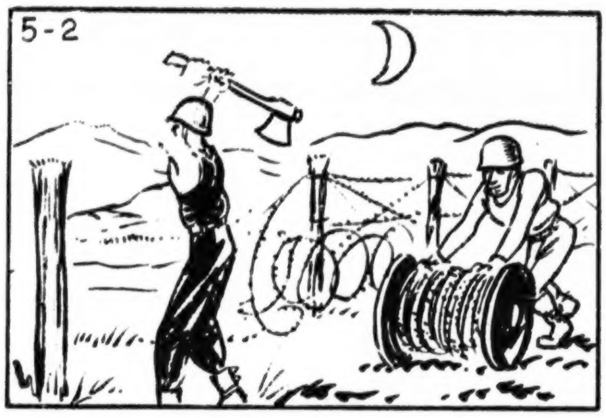
5-2

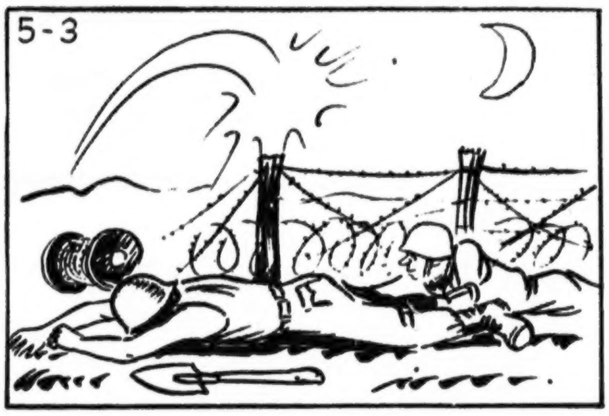
5-3

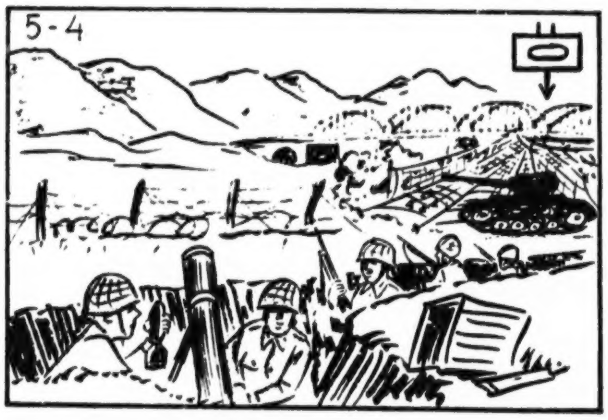
5-4

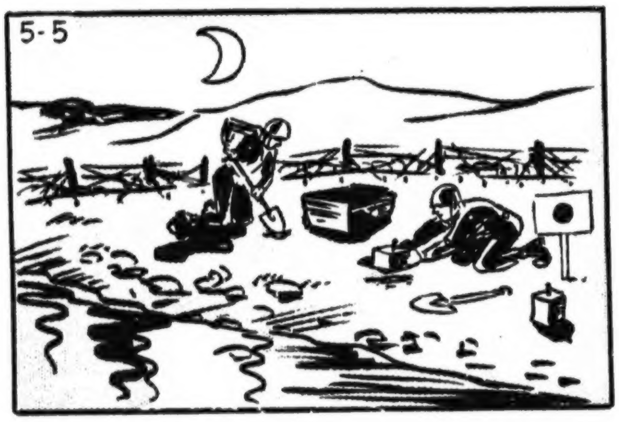
5-5

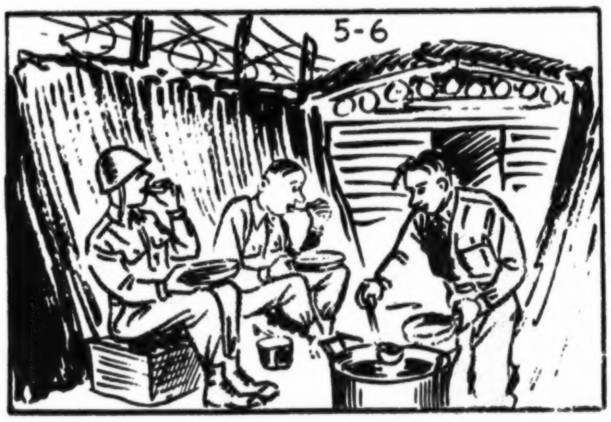
5-6

CVIČENÍ ČÍSLO 119.

Na frontě.

5-0 Je válka. Naše houfnicová baterie je v palebném postavení na svahu nad řekou. Ostřeluje protější břeh, kde je nepřítel. V zákopu napravo od děla jsou dva dělostřelečtí pozorovatelé. Jeden má polní kukátko, druhý má patnáctinásobný (15X) dalekohled.

5-1 Pěšáci dělají zákopy. Jeden lopatou, druhý krumpáčem. Drátěné překážky před zákopy jsou pod palbou těžkého kulometu.

5-2 Zákopníci stavějí za měsíčního světla překážky z ostnatého drátu. Ten voják nalevo zatlouká sekyrou dřevěný kůl. Takové práce se obyčejně dělají v noci, aby je nepřítel neviděl a nerušil.

5-3 Nepřítel naslouchal a slyšel práci zákopníků. Vystřelil osvětlovací raketu a zjišťuje, co se děje. Naši zákopníci udělali "k zemi".

5-4 V pozadí je železniční most a před ním pod maskovací sítí je tank. Značka v pravém rohu nahoře ukazuje, že tam je celý prapor tanků. Vojáci v popředí mají maskované přilby.

5-5 Ženisté kladou protipěchotní miny. Zaminovaný prostor je minové pole. V některých případech bývá minové pole označeno, aby vlastní pěchota věděla, že tam jsou miny.

5-6 Kuchaři přivezli do zákopů stravu v kotlích. Vzadu je kryt pro mužstvo; je to vybudovaná, stálá obrana.

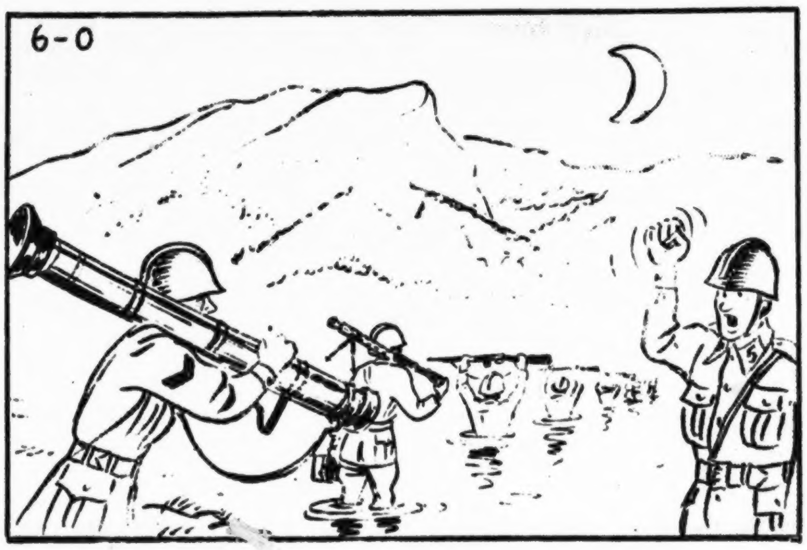
6-0

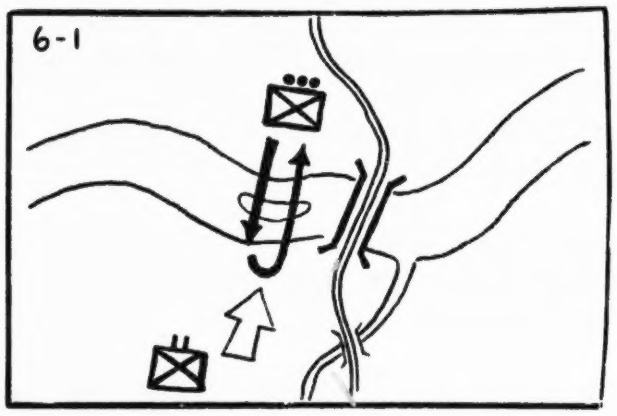
6-1

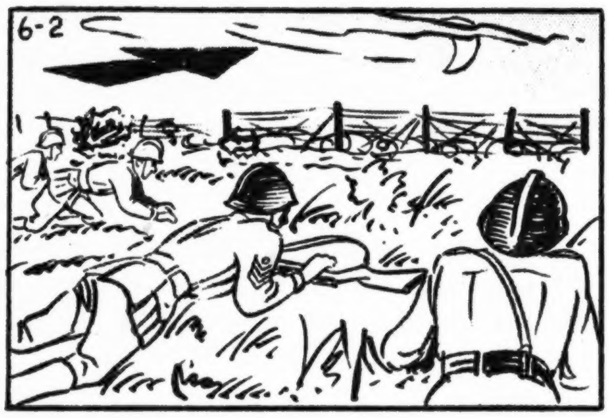
6-2

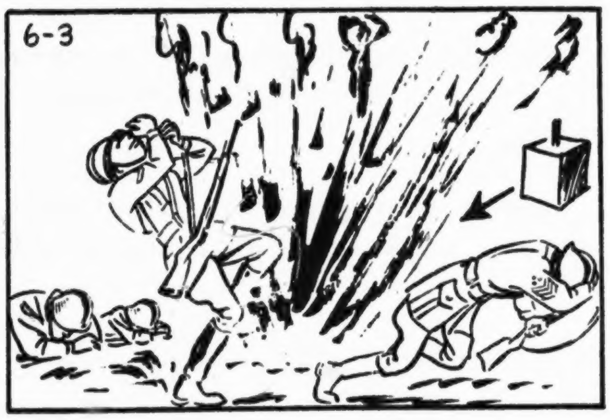
6-3

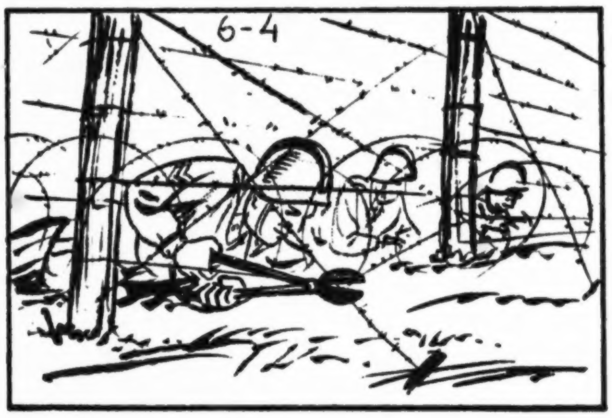
6-4

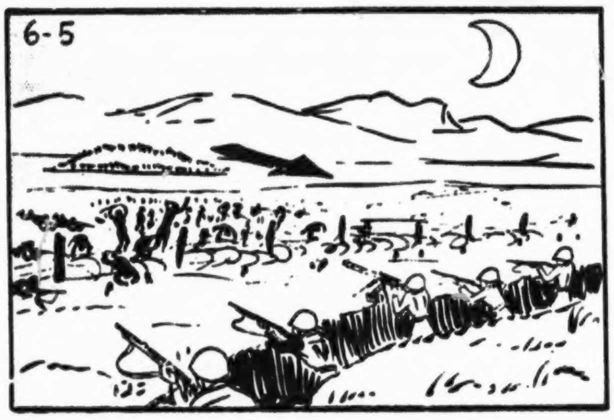
6-5

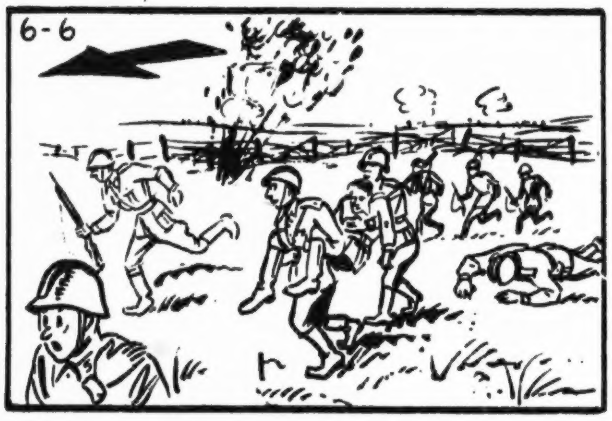
6-6

6-0 Nepřátelská četa dělá v noci přechod řeky. Vojáci se brodí se zbraněmi nad hlavou, aby zůstaly suché.

6-1 Tady je schéma akce nepřátelské čety. Četa překročila řeku přes ostrov. Na druhém břehu narazila na naši obranu. Měli jsme tam motostřelecký prapor. Nepřítel byl odražen a stáhl se zpět.

6-2 Nepřátelská četa se plíží k našim drátěným překážkám. Je to táž četa, která se brodila přes řeku.

6-3 Voják šlápl na minu. Jeden svobodník a četař jsou raněni. Vojáci nalevo se kryjí.

6-4 Nepřátelští vojáci stříhají nůžkami na drát naše překážky.

6-5 Drátěné překážky jsou však pod palbou našich pěchotních zbraní. Máme tam silnou obranu. Četa, která útočila, musí ustoupit.

6-6 Nepřítel neorganizovaně ustupuje. Má těžké ztráty. Odnáší své raněné. Voják vpředu byl raněn. Dostal kulku do ramene. Jiný leží na zemi. Byl zabit.

SLOVNÍČEK 119.

akce, gen. -e, f.	= action
brodit se, dur.	= to wade through, across
přebrodit se, pct.	
dalekohled, gen. -u, m.	= (periscopic) field glasses
fáze, f.	= stage, phase
krumpáč, m.	= pickax
kukátko, n.	= opera glasses
polní kukátko	= field glasses
kůl, gen. kolu, m.	= post, pole
kulka, f.	= bullet
maska, f.	= mask
maskovací, adj.	= masking, camouflaging
maskovat, dur.	= to mask, camouflage
narážet, dur.	= to hit, encounter
narazit, pct.	
násilí, n.	= violence, force
násilný, adj.	= forcible, violent
naslouchat, dur.	= to listen (intently)
odrážet, dur.	= to repulse
odrazit, pct.	
organizovat, dur.	= to organize
osvětlovat, dur.	= to illuminate, light up
označovat, dur.	= to mark
označit, pct.	
plížit se, dur.	= to sneak up, to approach secretly, cautiously; to crawl
připlížit se, pct.	
odplížit se, pct.	
protější, adj.	= opposite
překročit, pct.	= to cross (on foot)
přibližovat se, dur.	= to approach, come near
přiblížit se, pct.	
schéma, n.	= diagram, schematic drawing
síť, f.	= net
stálý, adj.	= constant, permanent
strava, f.	= food, subsistence, rations
suchý, adj.	= dry
šlapat, dur.	= to step
šlápnout, pct.	
vybudovat, pct.	= to build up
zatloukat, dur.	= to drive in (a nail, stake)
zatlouci, pct.	
značka, f.	= sign, mark, symbol
ostrov, m.	- island

FRÁZE A IDIOMY.

dvojnásobný	= double
trojnásobný	= triple
desetinásobný	= tenfold; ten power (telescope)
osvětlovací raketa	= flare
"k zemi"	= "hit the dirt"
protipěchotní mina	= AP mine

GRAMATICKÝ ROZBOR 119.

TENTÝŽ, TATÁŽ, TOTÉŽ - THE SAME

		m.	f.	n.
sing.	1. nom.	tentýž, týž	tatáž, táž	totéž
	2. gen.	téhož	téže	téhož
	3. dat.	témuž	téže	témuž
	4. acc.	tentýž téhož	touž	totéž
	6. loc.	témž	téže	témž, témže
	7. ins.	týmž	touž, touže	týmž
pl.	1. nom.	titéž, titíž, tíž tytéž	tytéž	táž, tatáž
	2. gen.		týchž	
	3. dat.		týmž	
	4. acc.	tytéž	tytéž	táž, tatáž
	6. loc.		týchž	
	7. ins.		týmiž	

To je tentýž systém jako máme my.	That´s the same system we have.
To je tatáž zpráva, kterou jsme slyšeli včera.	That´s the same news item we heard yesterday.
To není totéž.	That´s not the same.
Mluvíme o témž systému.	We´re talking about the same system.

Má zájem na téže zprávě.	He's interested in the same report.
To jsou vždycky titéž lidé.	It's always the same people.

In literary style, only *tentýž*, etc. is used for *the same*. In informal colloquial, however, the phrase *ten samý* is often used.

DIALOG K LEKCI 119.

Zkušenosti z fronty.

(Dva vojáci se sešli a vypravují si zkušenosti z fronty.)

I. Říkáte, že jste byl při té ofenzívě na Rýně. U čeho jste byl?

II. U dělostřeleckého pluku 21. Byl jsem dělostřeleckým pozorovatelem.

I. To bylo v našem prostoru. Tam to bylo ostré! Němci dělali co mohli, aby nám zabránili v přechodu.

II. Já si na to pamatuju jako by to bylo dnes. Ostřelovali jsme protější břeh. Stál jsem celé dny v zákopu napravo od děla a pozoroval jsem dalekohledem výsledek palby.

I. My jsme zatím kopali zákopy a stavěli překážky. Čekali jsme, že se Němci pokusí o útok.

II. Však se taky pokusili, ale už neměli dost sil a naše palba byla přesná.

I. V noci před tím útokem jsem byl ještě s jedním kamarádem před zákopy. Měl jsem krumpáč a lopatu. Natahovali jsme ostnatý drát. Kamarád právě zatloukal sekyrou kůl, když někdo na druhé straně vystřelil osvětlovací raketu. Najednou bylo světlo jako ve dne.

II. Ona i tak byla dost světlá noc.

I. To je pravda. Měsíc svítil a mraky skoro žádné nebyly.

II. Němci byli opatrní. Rušili naše přípravy, jak mohli.

I. My jsme oba udělali "k zemi", ale kamarád to dostal do nohy. Pomohl jsem mu do zákopů a zbytek války už strávil v nemocnici.

II. To měl štěstí. Jeden můj známý byl u ženistů a padl stejnou noc při kladení protipěchotních min.

I. Ale ženisti udělali kus dobré práce. Měli jsme opravdu dobře vybudovanou obranu. Naše kryty byly pevné, dobře maskované. Zásobování fungovalo bezvadně. Kuchaři nám vozili stravu v kotlích až do zákopů.

II. Vaše pozice byly nalevo od železničního mostu, jestli se nemýlím,-- my jsme byli na svahu přímo za vámi.

I. Správně. Slyšeli jsme vaše houfnice pálit a ani nevíte, jaká to byla pro naše uši hudba!

II. Ten první pokus o přechod řeky udělali Němci asi ve dvě hodiny v noci.

I. Asi ve čtvrt na tři. Naše přední hlídka zjistila asi jednu četu. Brodili se přes řeku se zbraněmi nad hlavou tam, kde byl ten malý ostrov.

II. A co vy? - - - - Vy jste čekali, až překročili váš břeh a teprve potom jste začali střílet?

I. Měli jsme rozkaz nestřílet, dokud se nepřítel nepřiplíží k drátěným překážkám. Věděli jsme už, že řeku překročila jen jedna četa, a my jsme na ně čekali s celým praporem.

II. Asi nečekali, že narazí na tak silnou obranu.

I. Já jsem viděl prvního Němce, když začal nůžkami stříhat drát. Vtom vedle něho jiný šlápl na minu,a pak to začalo... Pustili jsme do nich všechno z pěchotních zbraní a museli mít moc těžké ztráty.

II. Rozhodně to nebyl organizovaný ústup. Neměli ani čas odnést své raněné.

I. Dali jsme jim dobrou lekci.

OTÁZKY K TEXTU 119.

1. O čem si vypravují dva vojáci?
2. U čeho sloužil ten dělostřelec?
3. Čím tam byl?
4. Při které ofenzívě to bylo?
5. V kterém prostoru to bylo?
6. Jak to tam vypadalo?
7. Chtěli nám Němci zabránit v přechodu?
8. Co ostřelovali dělostřelci?
9. Co dělal dělostřelecký pozorovatel?
10. Co tam zatím dělali pěšáci?
11. Na co čekali?
12. Pokusili se Němci o útok?
13. Měli dost sil?
14. Jaká byla naše palba?
15. Co dělal ten pěšák v noci před útokem?
16. Byl sám?
17. Co dělal jeho kamarád, když někdo vystřelil osvětlovací raketu?
18. Bylo dobře vidět?
19. Jaká byla noc?
20. Proč byla světlá noc?
21. Byly mraky?
22. Rušili Němci naše přípravy?
23. Kam byl raněn pěšákův kamarád?
24. Kde strávil konec války?
25. Kde sloužil kamarád dělostřeleckého pozorovatele?
26. Při jaké práci padl?
27. Udělali ženisti kus dobré práce?
28. Jaká byla naše obrana?
29. Jaké byly naše kryty?
30. Co dělali kuchaři?
31. Kde byly pozice pěšího pluku?
32. Kde byly pozice 21. děl. pluku?
33. Co slyšeli pěšáci?
34. Kdy udělali Němci první pokus o násilný přechod řeky?
35. Co zjistila naše přední hlídka?
36. Kde se brodila nepřátelská četa přes řeku?
37. Kdy začali naši střílet?
38. Proč nestříleli dříve?
39. Jaký byl rozkaz?
40. Byl nepřítel překvapen?
41. Proč?
42. Kdy viděl náš pěšák prvního Němce?
43. Kdo šlápl na minu?
44. Měl nepřítel těžké ztráty?
45. Jaký byl jeho ústup?
46. Odvezli své raněné?
47. Jakou dostal nepřítel lekci?

CVIČENÍ ČÍSLO 120.

Češi a Slováci.

Češi a Slováci přišli do střední Evropy společně, za velkého stěhování národů, asi v pátém století. Mluvili jedním jazykem.

V devátém století měli společný stát, t. zv. Říši velkomoravskou. Patřily k ní Čechy, Morava, Slovensko a Rakousko. Byl to tehdy třetí největší státní útvar v Evropě.

Na konci 9. století přišli do Evropy Maďaři. Obsadili dunajskou nížinu, dnešní Maďarsko. Potom útočili dál na sever. Velkomoravská říše se počátkem 10. století pod jejich útoky rozpadla. Maďaři se stali pány Slovenska, podobně jako už měli na jihu a na východě některé jiné nemaďarské oblasti.

Slováci zůstali pod vládou Maďarů tisíc let.

Když roku 1918 končila první světová válka, utvořili Češi a Slováci nový společný stát, Československou republiku. Čechů bylo asi 7 miliónů, Slováků asi 3 milióny. Slovensko mělo po deseti letech dostat autonomii, t. j. vlastní správu. Jen hlava státu, ústava a některé zákony, zahraniční politika, armáda a měna měly být společné.

Češi se slovenskou autonomií nespěchali. Měli k tomu různé důvody.

Především, na Slovensku bylo vysoké procento lidí, kteří neuměli číst a psát. Vzdělání bylo vůbec na nízkém stupni: Pod maďarskou vládou do roku 1918 Slováci prakticky neměli vlastní, slovenské školy. Jediné slovenské školy, a to ještě jen obecné, byly školy církevní.

Podle mínění Čechů nebyli Slováci pro autonomii připraveni. Češi se báli, právem nebo neprávem, že by autonomie byla prvním krokem k rozbití Československa. Někteří představitelé Slováků sami pražské vládě radili, aby s autonomií počkala do té doby, až Slováci budou mít dost vlastní vysokoškolské inteligence.

Když Hitler r. 1939 obsadil Čechy a Moravu, byl velký politický vůdce Slováků, Andrej Hlinka, už mrtev. Jeho nástupce, Josef Tiso, ve službě Hitlera proklamoval Slovenský stát, který se stal satelitem nacistické říše a později vstoupil do války proti spojencům.

Velká většina Slováků byla však pro Československo, pro demokracii, a proti nacismu. Mladí Slováci bojovali v t. zv. Československé brigádě, organizované v Anglii, proti Německu a Itálii. R. 1944 pak velké slovenské povstání proti Tisově vládě a proti nacistickým SS útvarům ukázalo, že Slováci chtěli žít ve svobodném Československu.

---

rozpadnout se, pct.	=	to fall apart, disintegrate
říše, f.	=	empire
utvořit, pct.	=	to form
ústava, f.	=	constitution
vzdělání, n.	=	education
církev, f.	=	church
povstání, n.	=	revolution, insurrection
inteligence, f.	=	intelligentsia

OTÁZKY K TEXTU 120.

1. Kam přišli Češi a Slováci v pátém století?
2. Přišli společně?
3. Měli společný jazyk?
4. Utvořili společný stát?
5. Byla Velkomoravská říše první stát Čechů a Slováků?
6. Byla to velká říše?
7. Které země patřily k Říši velkomoravské?
8. Kdy přišli do Evropy Maďaři?
9. Kde je Maďarsko?
10. Útočili Maďaři na sever?
11. Dostali Maďaři Slovensko?
12. Byl to konec Velkomoravské říše?
13. Ve které nížině je Maďarsko?
14. Stali se Maďaři pány Slovenska?
15. Byly pod maďarskou vládou i jiné nemaďarské národy?
16. Jak dlouho bylo Slovensko částí Maďarska?
17. Kdy byl konec první světové války?
18. Rozpadlo se Rakousko-Uhersko roku 1918?
19. Utvořili Češi a Slováci nový společný stát?
20. Jak se jmenoval?
21. Kolik bylo Čechů?
22. Kolik bylo Slováků?
23. Měli Slováci dostat autonomii?
24. Měli ji dostat hned?
25. Po kolika letech měli Slováci dostat autonomii?
26. Měla být ústava společná?
27. Mělo mít Slovensko vlastní armádu?
28. Co ještě mělo být společné?
29. Dostalo Slovensko po deseti letech autonomii?
30. Uměli všichni Slováci číst a psát?
31. Měli Slováci pod maďarskou vládou střední a vysoké školy?
32. Dali Maďaři Slovákům aspoň obecné školy?
33. Jaké školy měli Slováci do roku 1918?
34. Stačilo to?
35. Báli se Češi dát Slovensku autonomii?
36. Byli Slováci na autonomii připraveni vzděláním?
37. Měli Slováci v Československu dost škol?
38. Měli také střední a odborné školy a university?
39. Přáli si všichni Slováci mít autonomii?
40. Radili někteří Slováci, aby se s autonomií počkalo?
41. Kdy obsadil Hitler Čechy a Moravu?
42. Byli slovenští fašisté ve službách nacismu?
43. Proklamovali slovenští fašisté Slovenský stát?
44. Byl Slovenský stát protidemokratický?
45. Bylo Slovensko za fašistické vlády satelitem Hitlerovy říše?
46. Bojoval Slovenský stát proti spojencům?
47. Byla většina Slováků demokratická?
48. Chtěli Slováci svobodné a demokratické Československo?

49. Bojovali Slováci v zahraničí proti nacismu a fašismu?
50. Byla v r. 1944 na Slovensku revoluce?
51. Proti komu udělali Slováci revoluci?

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
ke cvičení 120.

A. = Americký důstojník
H. = pan Halík, český uprchlík v Německu

A.: How long did you work for Brněnská Zbrojovka in Brno, Mr. Halík?

H.: Ve Zbrojovce jsem byl od listopadu 1935 do března 1939. První dva roky jsem pracoval v hlavním závodě v Brně. Pak jsme rozšířili výrobu naší továrny v Považské Bystrici v údolí řeky Váhu, a já jsem požádal, aby mě tam přeložili.

A.: Why did you leave in 1939? Did you go yourself, or were you fired?

H.: Hned 14. března, když byl proklamován t. zv. Slovenský stát, zakázali mi jako Čechovi dál pracovat. Tehdy se Hitlerovou pomocí dostali k moci slovenští fašisté, kteří organizovali Slovensko podle vzoru nacistů. Neměli Čechy rádi, a demokratické Čechy už vůbec ne.

A.: I have come across this problem several times before. Even some of the Slovak organizations in the U.S. show it. Why did the Slovaks dislike the Czechs?

H.: To nebylo všeobecné, vůbec ne. To hlavní, co asi Slováci měli proti Čechům, bylo, že jsme jim po 20 let nedali autonomii. Ale snad ani ta autonomie nebyla nejdůležitější. Spíš bych řekl, že šlo jednak o nešikovnost ze strany Čechů, jednak o protičeskoslovenskou propagandu ze strany separatistů a fašistů.

A.: What kind of wrong approach on the part of the Czechs do you have in mind?

H.: Především vám musím říct, že to, co vám tady povídám, je mé soukromé mínění. Možná, že se jiní lidé na to dívají jinak.

A.: I understand that, Mr. Halík.

H.: No, víte, po roce 1918 museli Češi posílat na Slovensko mnoho učitelů, atd., protože je Slováci neměli. Bohužel, posílali tam na vedoucí místa Čechy, i když už Slováci měli dost vlastních kvalifikovaných lidí. To dělalo zlou krev. A moc taky záleželo na tom, jací lidé byli ti Češi, kteří přišli na Slovensko.

A.: I think I know what you're going to say.

H.: Někteří Češi šli pracovat na Slovensko rádi a žádali o to sami. Ti se pak chovali dobře a byli mezi Slováky populární. Ale na neštěstí tam úřady posílaly taky učitele, úředníky, četníky a jiné lidi z trestu. Takoví lidé šli na Slovensko proti své vůli. Ke Slovákům se chovali povýšeně a nenašli k nim správný poměr. Jejich vinou pak mnoho Slováků začalo být proti Čechům a Československu.

A.: How's the situation now?

H.: Není to moc dobré. Slováci nemají rádi komunisty, a komunistická vláda sedí v Praze. Komunisti si myslí, že přenášením průmyslu z Čech na Slovensko vybudují na Slovensku dělnickou třídu, která bude komunistická, ale asi se mýlí. Přes to všechno ale říkám, že Češi a Slováci k sobě přirozeně patří, a že těžko můžou existovat odděleně.

Horolezecký výcvik pěchoty.

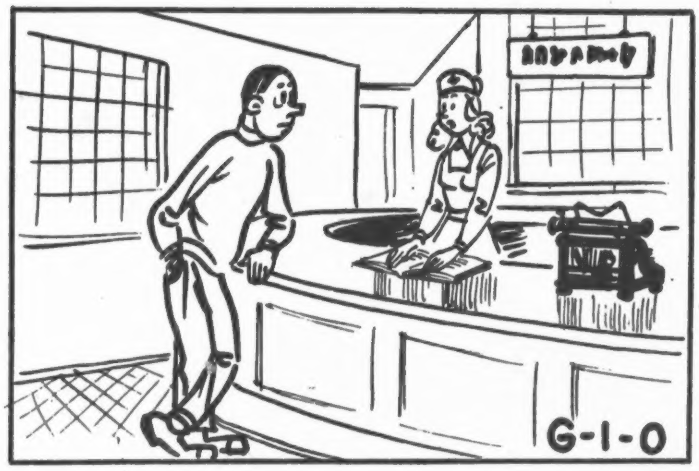
G-1-0

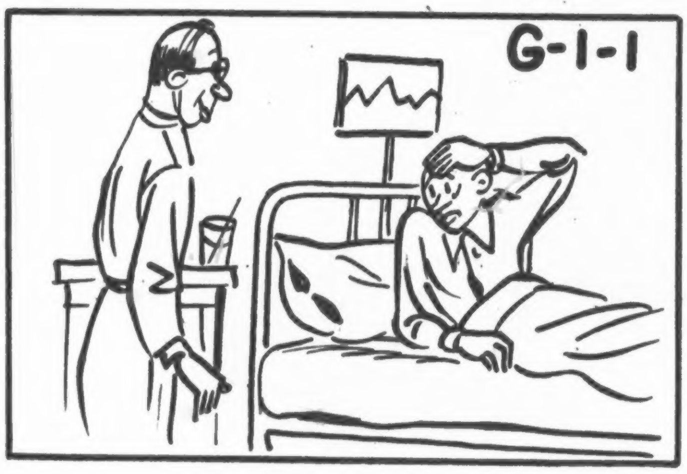
G-1-1

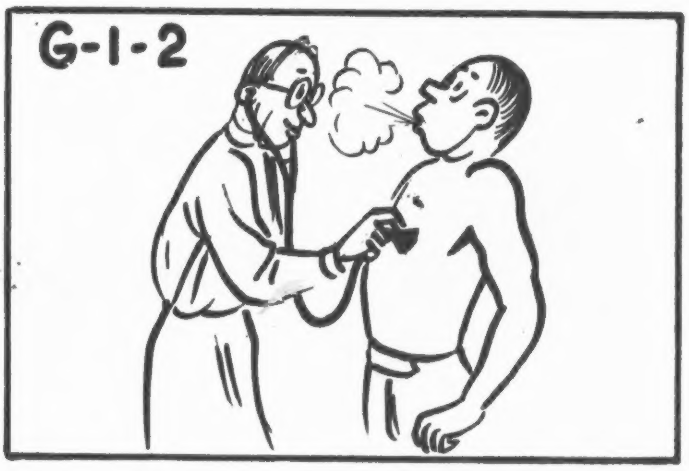
G-1-2

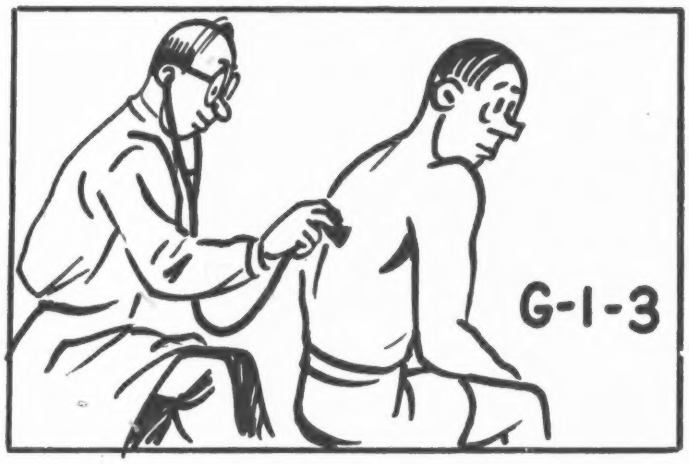
G-1-3

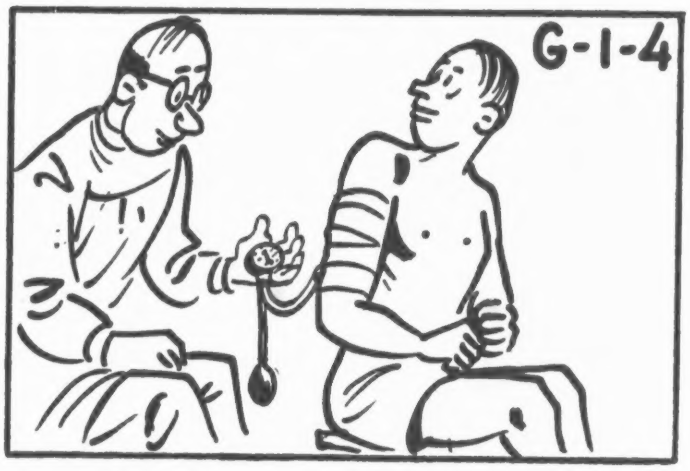
G-1-4

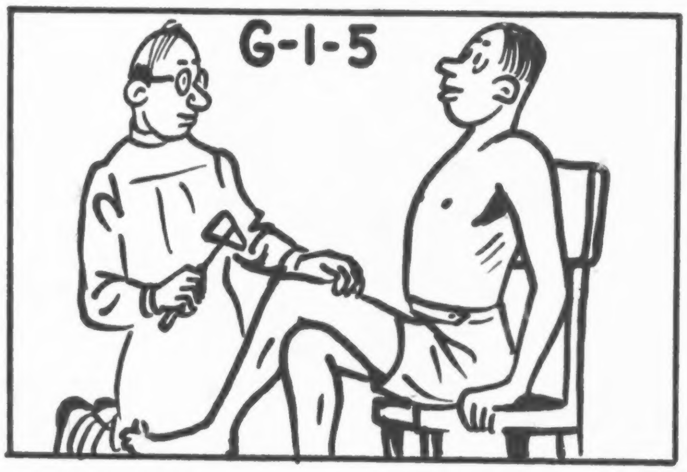
G-1-5

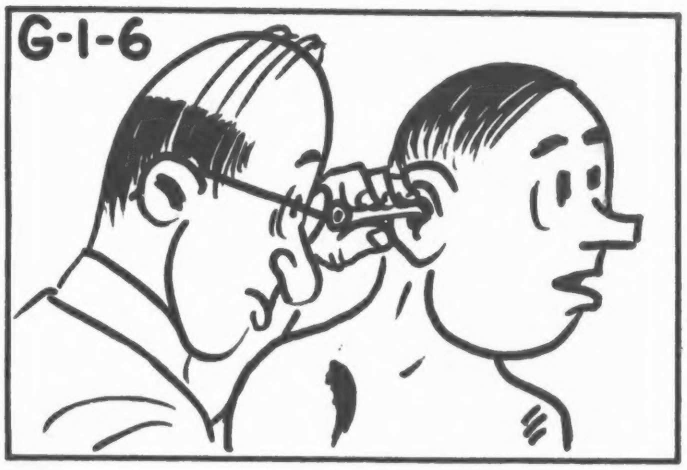
G-1-6

CVIČENÍ ČÍSLO 121.

Lékařská prohlídka.

G-1-0 Zdeněk Vacek se necítil ve své kůži. Šel proto do zdravotnického střediska, aby se dal důkladně prohlédnout. V přijímací kanceláři se ptal ošetřovatelky:

"Buďte tak hodná, prosím vás, mohla byste mně říct, kde najdu doktora Javůrka?" (Měl dobrý důvod, proč se na něho ptal: MUDr. Javůrek byl dobrý kamarád jeho nebožtíka bratra. Zdeněk věděl, že jen známý lékař ho opravdu důkladně prohlédne).

Ošetřovatelka mu ukázala, kudy má jít.

G-1-1 Doktor Javůrek ho přivítal a povídá: "Jak se na tebe koukám, vidím, že patříš do postele." Zdeněk dostal lůžko. Než ho Javůrek začal prohlížet, stěžoval si na velké bolesti hlavy.

G-1-2 Doktor mu nařídil, aby se svlékl do půl těla. Poslechl si jeho plíce, ale nic nepříznivého nenašel.

G-1-3 Taky poslech plic z druhé strany byl normální.

G-1-4 Dr. Javůrek pak změřil Zdeňkovi krevní tlak,

G-1-5 pomocí kladívka zjistil, že má reflexy v pořádku,

G-1-6 a podíval se mu do uší. Sluch měl taky normální.

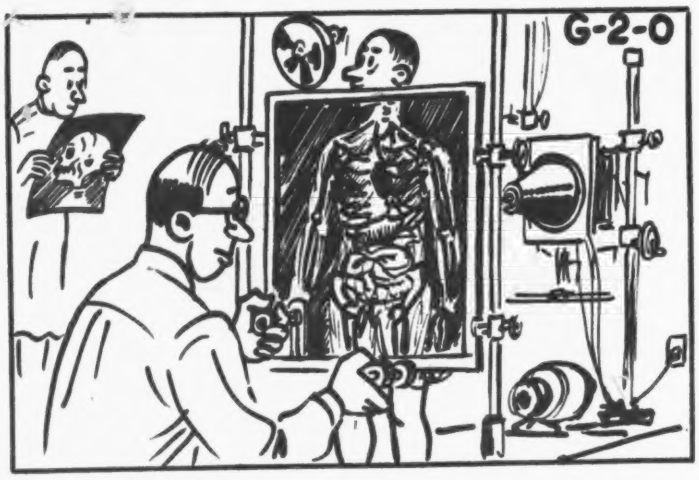
G-2-0

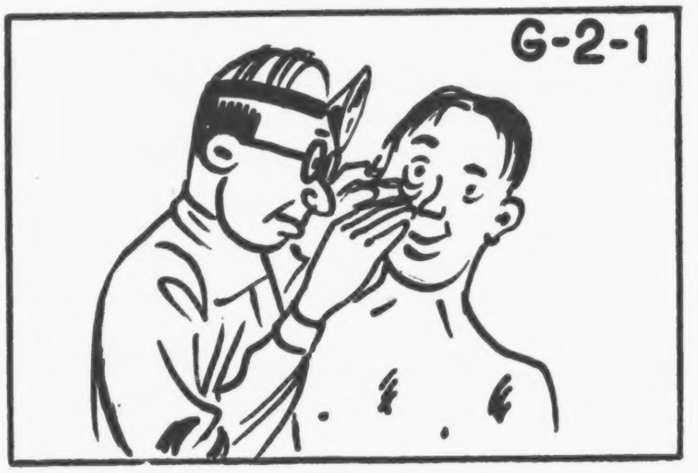
G-2-1

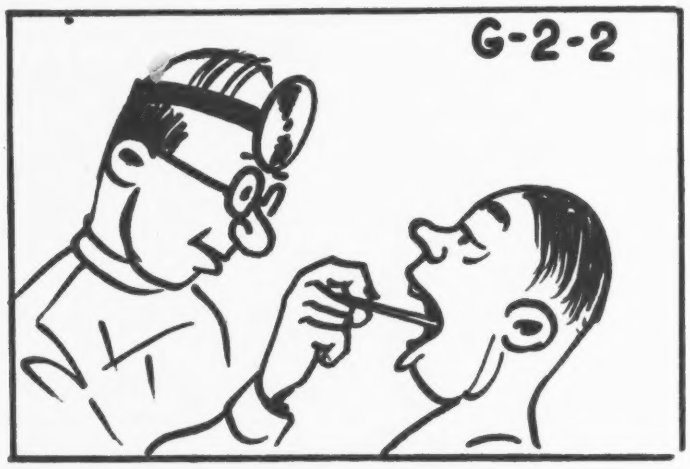
G-2-2

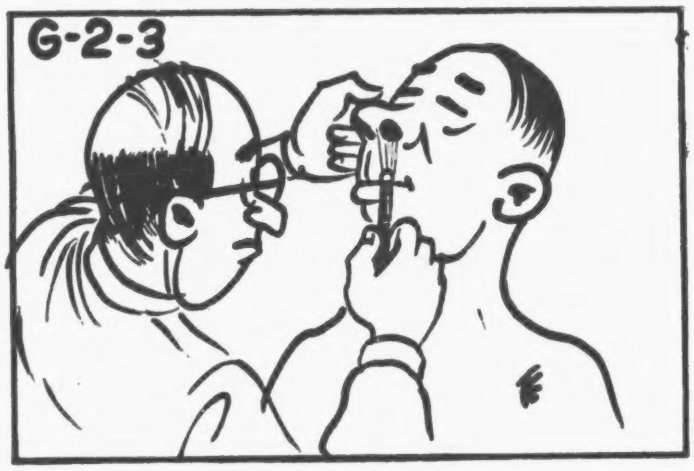
G-2-3

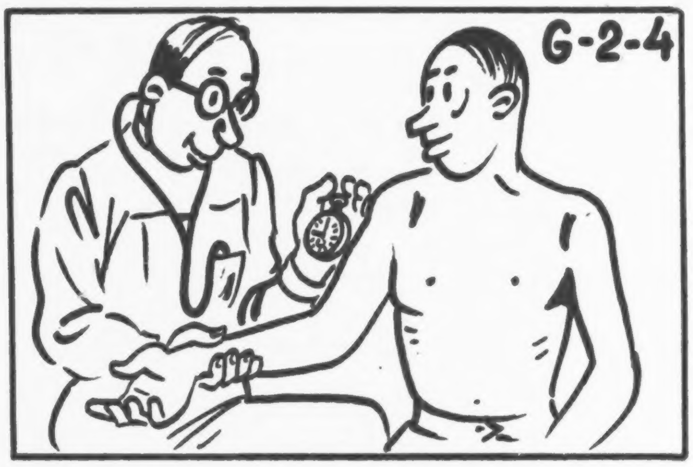
G-2-4

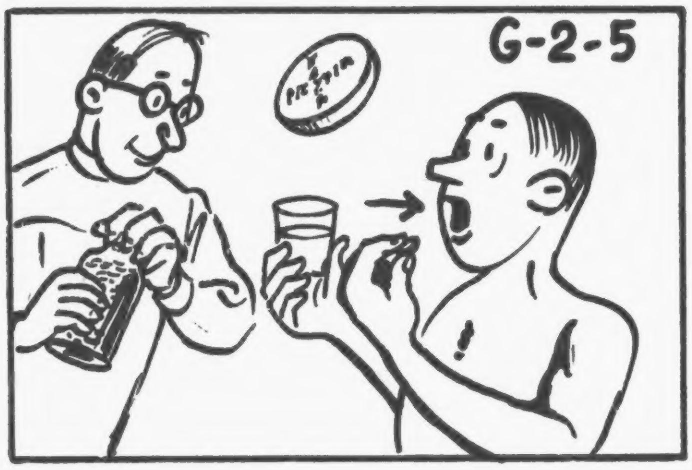
G-2-5

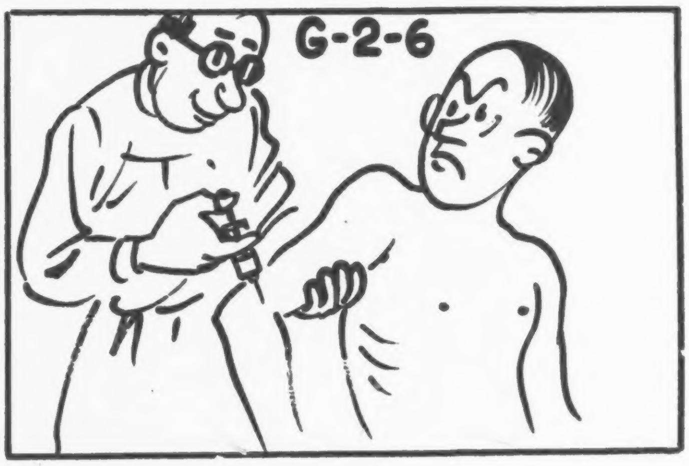
G-2-6

G-2-0 Pak doktor Zdeňka prosvítil rentgenem.

G-2-1 Prohlédl mu taky oči
G-2-2 a ústa, podíval se mu do krku
G-2-3 a ovšem taky do nosu.

G-2-4 Pak mu změřil puls. Zdeněk měl o několik tepů nad normál.

G-2-5 Javůrek dal Zdeňkovi prášek proti bolení hlavy; asi to byl aspirin.

G-2-6 Pak dal do injekční stříkačky půl miliónu jednotek penicilinu a dal mu do ruky injekci.

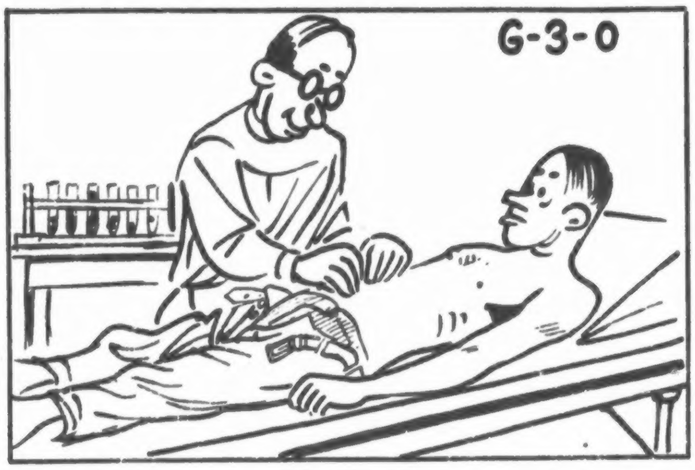
G-3-0

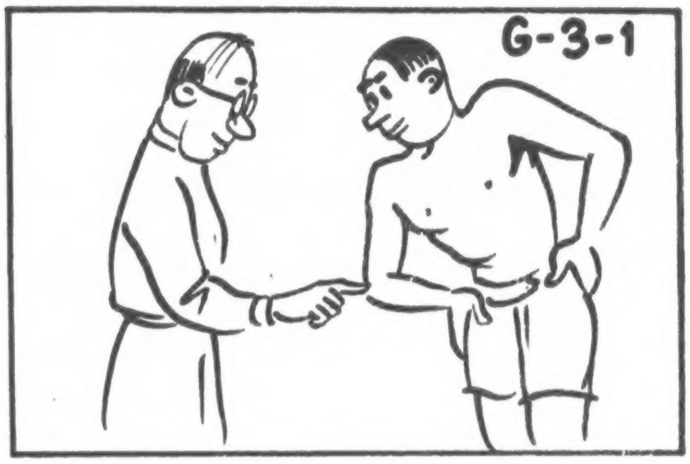
G-3-1

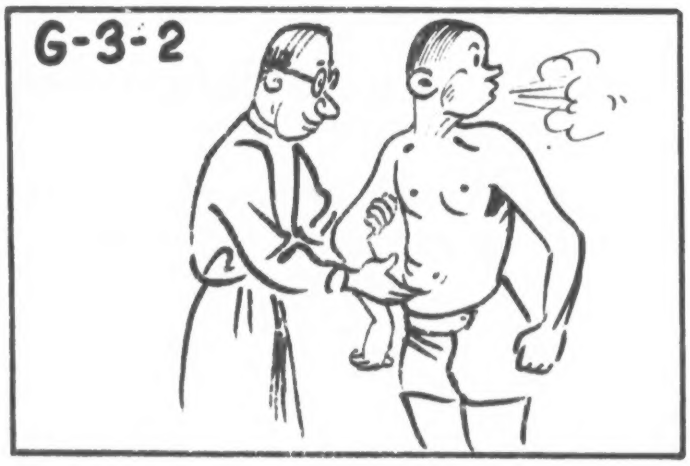
G-3-2

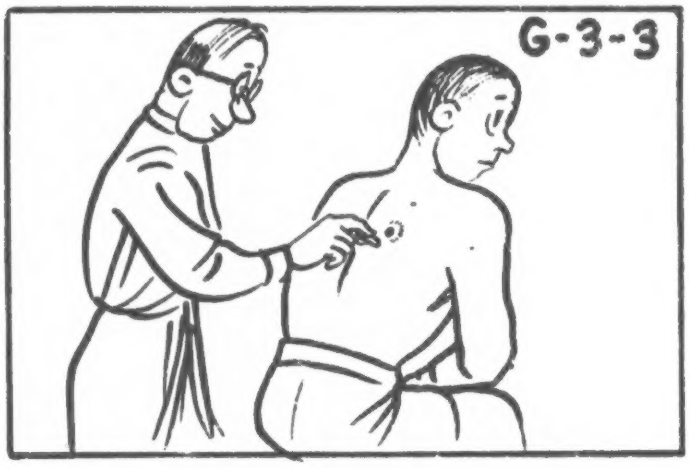
G-3-3

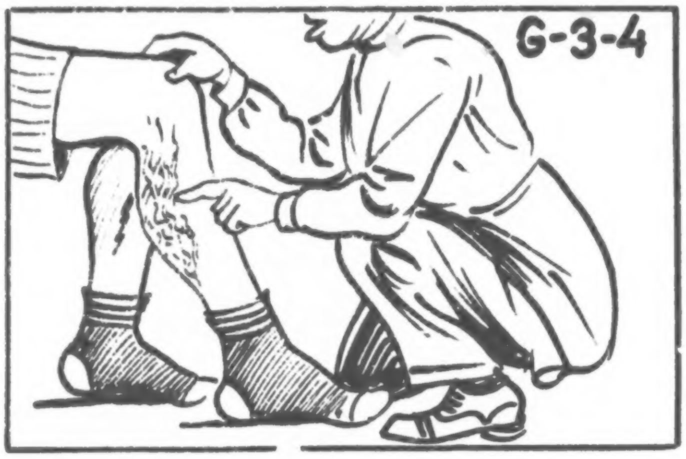
G-3-4

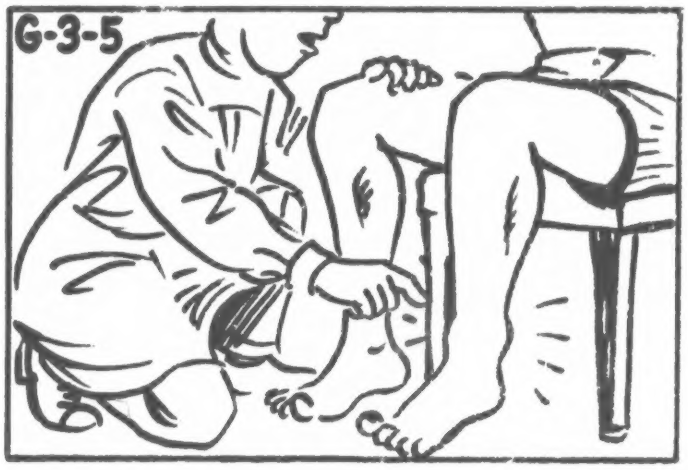
G-3-5

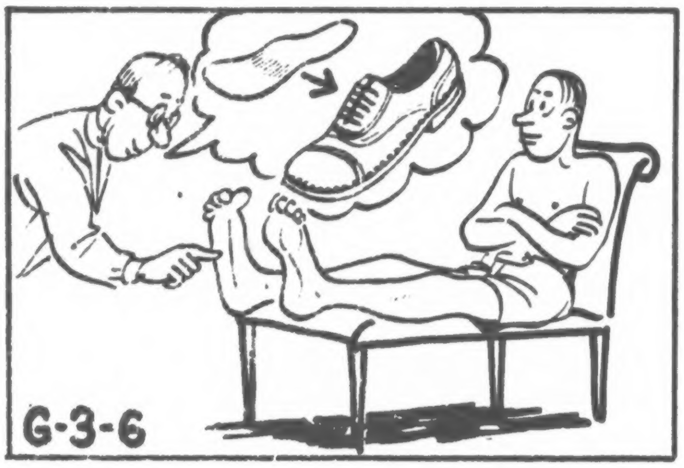
G-3-6

G-3-0 Zdeněk se potom položil na stůl. Doktor mu prsty tlačil na žaludek. Na jednom místě to hodně bolelo.

G-3-1 Doktor povídal: "Vstaň! Podíváme se, jestli to bude bolet, když se prudce shýbneš napravo...." Bolelo to.

G-3-2 "A teď zakašli, abychom si byli jisti!" Bolelo to zas. Javůrek řekl: "Myslím, že si tě tady nechám. Asi to budeme řezat."

G-3-3 Pak dokončil prohlídku. Našel Zdeňkovi malý absces na zádech

G-3-4 a křečové žíly.

G-3-5 Taky měl oteklé kotníky. To asi proto, že musí moc chodit

G-3-6 a má ploché nohy. "Moc pěkný platfus," poznamenal doktor Javůrek. "Teď se nedivím, že tě neodvedli na vojnu."

L.121

Z pražské policejní kroniky:

Včera o půl jedenácté večer jel po Národní třídě v Praze směrem k Národnímu divadlu osobní vůz poznávací značky PH-89-84. Jeho řidič nejprve vysokou rychlostí projel křižovatkou u Perštýna, nedbaje dopravního signálu. Míjeje budovu městské správy Veřejné bezpečnosti, pokusil se o předjetí vlaku elektrické dráhy č. 9. Povalil při tom 54letou Emilii Boučkovou, bytem v Praze 7, Veletržní třída č. 46. Oběť byla dopravena na kliniku, kde bylo zjištěno, že utrpěla tržné rány a komplikovaná vnitřní zranění. 36letému Hynku Bečkovi z Prahy 2, Vinohrady, Chodská 62, který vůz řídil jsa v podnapilém stavu, byl odebrán řidičský průkaz. Bude proti němu zavedeno trestní řízení.

SLOVNÍČEK 121.

dbát, dur.	= to take care; to mind
dokončovat, dur.	= to finish
dokončit, pct.	
injekce, f.	= injection
injekční, adj.	
kašel, m. gen. -šle	= cough
kašlat, dur.	= to cough
zakašlat, pct.	
komplikovat, dur.	= to complicate
komplikace, f.	= complication
kronika, f.	= chronicle
míjet, dur.	= to pass; to miss
minout, pct.	
nebožtík, m.	= the late....
nebožka, f.	
oběť, f. gen.-i	= victim; sacrifice
obětovat, dur. & pct.	= to sacrifice
platfus, m. (slang) gen. -u	= flatfootedness
plochý, adj!	= flat, plane
povalit, pct.	= to knock down; to overthrow
poznamenávat, dur.	= to remark
poznamenat, pct.	
poznámka, f.	= remark; note
poznávat, dur.	= to recognize
poznat, pct.	
prosvítit, pct.	= to X-ray, to fluoroscope
předjíždět, dur.	= to overtake
předjet, pct.	
puls, m. (gen.: -u)	= pulse
reflex, m. (gen.: -u)	= reflex; reflection
shýbat se, dur.	= to bend down
shýbnout se, pct.	
středisko, n.	= center
tep, m. (gen.: -u)	= pulse
vřed, m.	= ulcer,boil,absess
vstřikovat, dur.	= to inject
vstříknout, pct.	
zavádět, dur.	= to introduce (something new);
zavést, pct.	to initiate

FRÁZE A IDIOMY.

Městská správa veřejné bezpečnosti = city police headquarters
Necítím se ve své kůži. = I don't feel like myself.
zdravotnické středisko = medical, health center
přijímací kancelář = reception room
sestra (v nemocnici) = nurse
můj nebožtík dědeček = my late grandfather
má nebožka žena = my late wife
do půl těla = (strip) to the waist
poznávací značka = license plate; license plate number
tržná rána = laceration
v podnapilém stavu = (being) a little drunk; under the influence of alcohol

řidičský průkaz = operator's license
Bude zavedeno trestní řízení. = Criminal proceedings will be started.

čekárna - waiting room

GRAMATICKÝ ROZBOR 121.

PARTICIPLES

Study this chapter so that you recognize participles (přechodníky) when you happen to come across them in print.

Czech participles in the broader sense (příčestí v širším smyslu) are:

1. Participles in the narrower sense (příčestí v užším smyslu)
    - a. passive past participle (příčestí minulé trpné) used in the formation of the passive voice, e.g., volán
    - (b. the l-base of the past tense was in old Czech active past participle /příčestí minulé činné/)
2. Participles called in Czech přechodníky (nebo transgresivy).

PARTICIPLES "PŘECHODNÍKY"

Příklady:

masc.	Spoléhaje na své spojence, začal válku. Relying on his allies, he started a war.	
fem.	Spoléhajíc na své spojence, Relying on her allies,	Francie se bránila. France defended herself.
neuter	Spoléhajíc na své spojence, Relying on her allies,	Polsko se bránilo. Poland defended herself.
Plural m., f., n.	Spoléhajíce na své spojence, Relying on their allies,	napadené státy se bránily. the attacked states defended themselves.

22

The endings of the "přechodníky" are:

Present	1.	Sing. m.	-a	e.g.	nesa	
		f.	-ouc		nesouc	
		n.	-ouc		nesouc	
		Pl. m., f., n.	-ouce		nesouce	
	2.	Sing. m.	-je		kryje	dívaje se
		f.	-jíc		kryjíc	dívajíc se
		n.	-jíc		kryjíc	dívajíc se
		Pl. m., f., n.	-jíce		kryjíce	dívajíce se
Past	1.	Sing. m.	-		nes	
		f.	-ši		nesši	
		n.	-ši		nesši	
		Pl. m., f., n.	-še		nesše	
	2.	Sing. m.	-v		zaplativ	
		f.	-vši		zaplativši	
		n.	-vši		zaplativši	
		Pl. m., f., n.	-vše		zaplativše	

Future participles (přechodníky) are formed from punctual verbs, e.g. přijda, přijdouc, pl. přijdouce
zaplatě, zaplatíc, pl. zaplatíce

Passive participles (přechodníky);
e. g., jsa vyslýchán, jsouc vyslýchána, pl. jsouce vyslýcháni (being interrogated)
byv vyslechnut, byvši vyslechnuta, pl. byvše vyslechnuti (having been interrogated)

Participles (přechodníky) are a feature of literary style. Considerable individual differences in their usage exist among writers. Some like to use them, some use them very rarely.

In the spoken language "přechodníky" are almost extinct.

A few words, originally "přechodníky," are used as prepositions or adverbs:

vyjímajíc někoho n. něco (or. less often, vyjímaje or vyjma)	with the exception of s.o. or s.t.
hledíc k (or, hledě)	with reference to
nehledíc k (or, nehledě k)	apart from regardless of to say nothing of
počínajíc příštím pátkem (or, počínaje)	beginning next Friday
počítajíc v to někoho, něco (or, počítaje v to)	including s.o., s.t.
končíc (or konče)	ending

Příklady:

Počínajíc příštím týdnem schůze bude každou středu.

Tenhle kurs trvá 46 týdnů počítajíc v to dva týdny prázdnin.

Všichni muži narození v r. 1921, vyjímajíc ty, kteří sloužili v zahraniční armádě, jsou povinni základním vojenským výcvikem.

Tyhle pneumatiky nechci. Nehledě k tomu, že jsou drahé, taky moc nevydrží.

soudíc podle toho or soudě podle toho	judging by this
takřka tak říkajíc	almost so to speak

VYPRAVOVÁNÍ
(NARRATIVE)
K LEKCI 121.

Jestli mám něco nerad, tak to je chození k doktorovi. Ale tuhle jsem si už nemohl pomoct. Hlava mě bolela jako střep a taky mě píchalo na straně. Nechtěl jsem nic říkat manželce, protože ona hned myslí na nejhorší, ale ona to na mně musela vidět. Při snídani najednou se na mě podívala a povídá: "Poslouchej, Václave, ňák se mi v posledních dnech nelíbíš. Málo jíš a pořád se potíš. Dnes v noci jsi sebou házel, že jsem ani spát nemohla... Seber se a jdi k doktorovi. Ať tě prohlédne a něco ti dá..."

No, a tak to začalo.

Doktor se na mě jen podíval a hned jsem věděl, že se mu něco nelíbí. Musel jsem si sundat košili a tričko a on poslouchal vzadu i vpředu, jestli nemám něco na plicích. Ucho měl studené jako kus ledu. Ale to snad mají všichni doktoři.

Pak se mi koukal do uší a do nosu, do krku mi strčil nějakou lžičku a musel jsem říkat á. No, však víte, jak to u takového doktora chodí.

Taky mi změřil krevní tlak a puls a pak vzal kladívko a tloukl mě jím do kolena.

Nakonec mě položil na takové lehátko a začal mě tlačit těmi studenými prsty na břicho. Na pravé straně to bolelo -- a to se mu líbilo. Řekl mi pak, abych vstal, a abych se shýbl jednou nalevo, jednou napravo, a když jsem mu znovu řek´, že to napravo bolí, vypadal moc spokojený.

Taky jsem musel párkrát zakašlat a vymočit se+) do skleničky.

"Tak si vás tady budeme muset pár dní nechat a uděláme vám malou operaci," povídal. "Máte krásný žaludeční vřed a ten musí ven."

Tím mě dvakrát nepotěšil, ale co má člověk dělat?

"A když už mě budete mít v narkóze a pod nožem, nemoh´ byste mi taky udělat něco s těmi křečovými žilami?" zeptal jsem se ho, abych ukázal, že se nebojím.

Ale on už asi takových pacientů, jako jsem já, měl víc.

"Uvidíme," řekl. "Ale ty křečové žíly a oteklé kotníky, to máte od toho, že máte ploché nohy. Nejlíp bude, když půjdete ke specialistovi, a ať vám dají nějaké vložky do bot. To je nejlepší prostředek!"

No, a pak zavolal sestřičku, takovou pěknou černovlasou,--až jsem se před ní styděl, když jsem tam tak stál jako Adam. Ale jí to vůbec nevadilo...

Dala mi nějaké prášky a sklenici vody, pak mi píchli injekci, a když mně konečně dovolili, abych se oblékl, hlava se mi točila víc než před prohlídkou...

Dnes už to mám, zaplať Pán Bůh, všechno šťastně za sebou a zítra prý budu moct jít domů. Vřed je venku a nic už mě nebolí. Jen mě mrzí, že si nemůžu na cestě k domovu skočit na pivo. S tím prý budu muset nějaký čas počkat.

+) močit, dur. - to urinate
vymočit se, pct.

L.122

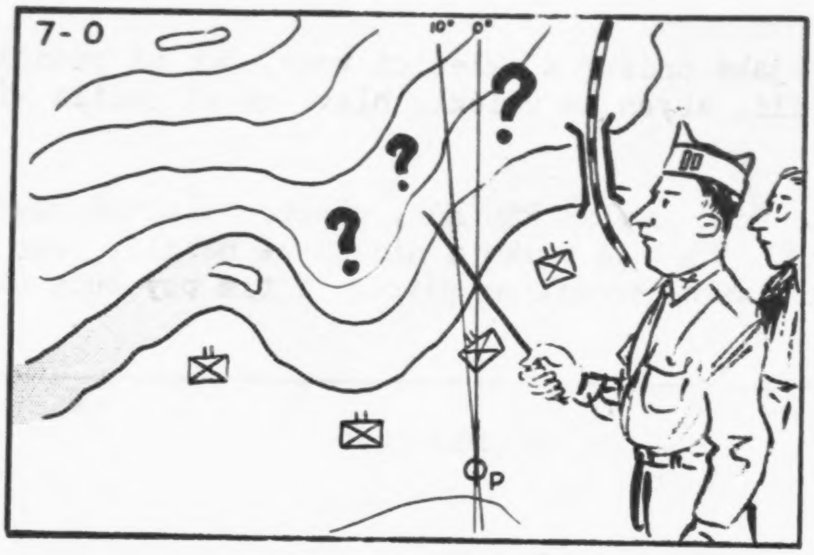

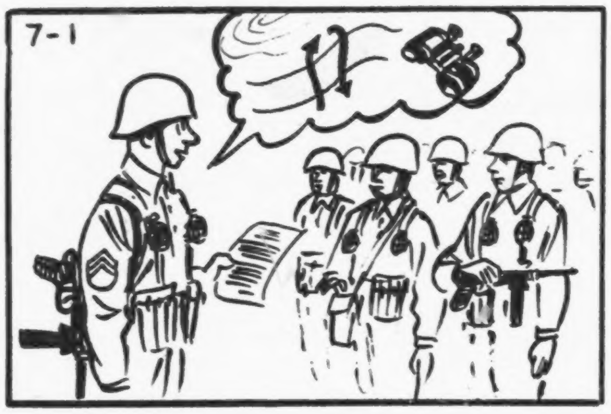

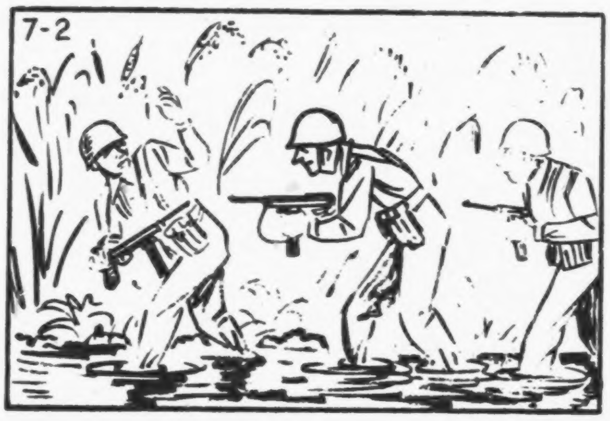

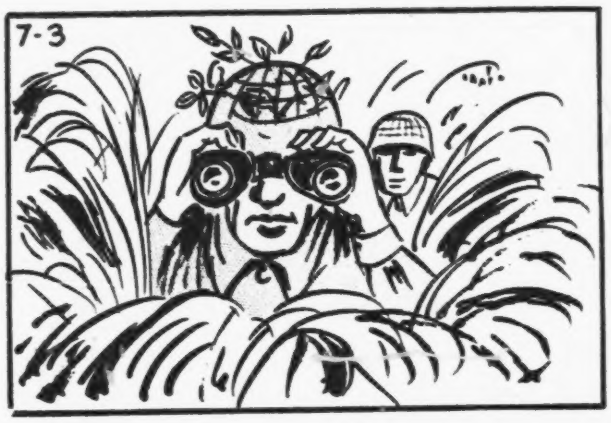

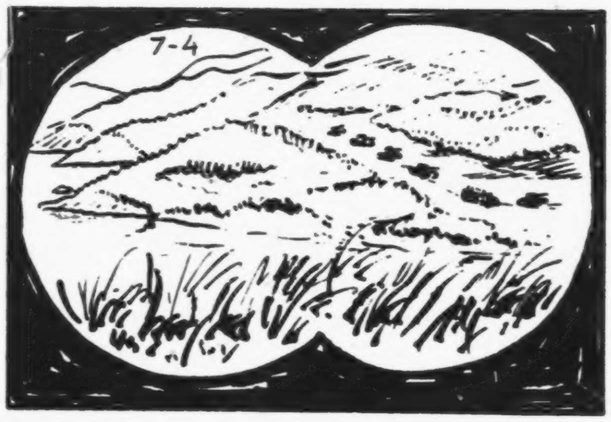

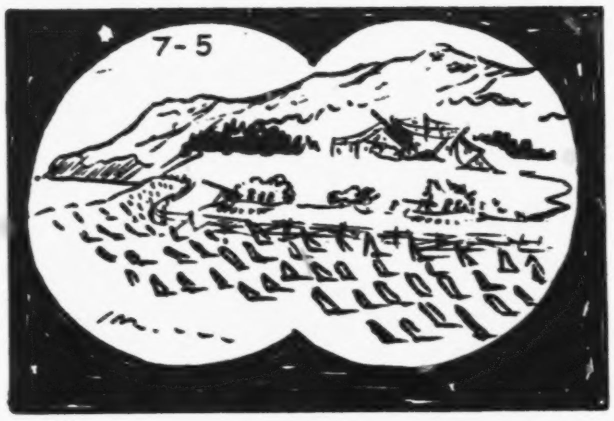

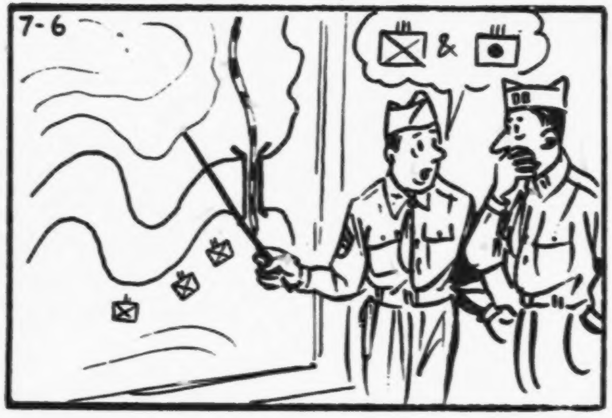

CVIČENÍ ČÍSLO 122.

Hlídka na průzkumu.

7-0 Tohle je velitelství roty. Velitel, kapitán, dává četaři rozkaz k průzkumu. Chce vědět, jaké síly má nepřítel na druhém břehu řeky. Ukazuje četaři situaci na mapě. My jsme na pravém břehu řeky. Máme tam čtyři motostřelecké prapory.

7-1 Četař před odchodem na průzkum dává instrukce hlídce, které velí. Vysvětluje, že úkol je překročit řeku, pozorovat nepřátelská postavení a vrátit se. Hlídka je vyzbrojena ručními granáty a samopaly. Hlídka nemá bojovat. Jen kdyby byla napadena, musela by se bránit. Průzkumná hlídka má zbraně pro osobní obranu.

7-2 Hlídka jde skrytě přes řeku. Každý muž má zbraň připravenou k palbě pro případ, že by byli napadeni. Hlídka postupuje zajištěně.

7-3 Velitel hlídky pozoruje nepřátelské pozice polním kukátkem. Leží v trávě. Jeho přilba je maskována větvičkami.

7-4 Pozoruje nepřátelské tanky a jiná obrněná vozidla, přijíždějící cestou na protějším svahu.

7-5 Na jiném místě má nepřítel dobře maskované palebné postavení dělostřelecké baterie. Taky je tam vidět vybudovanou obranu. Před ní jsou protitankové překážky.

7-6 Po návratu hlásí velitel hlídky veliteli roty, co zjistil. Hlásí mu, že nepřítel má na druhém břehu jeden motostřelecký a jeden dělostřelecký pluk. Kapitán je překvapen. Tak silného nepřítele neočekával.

L.122

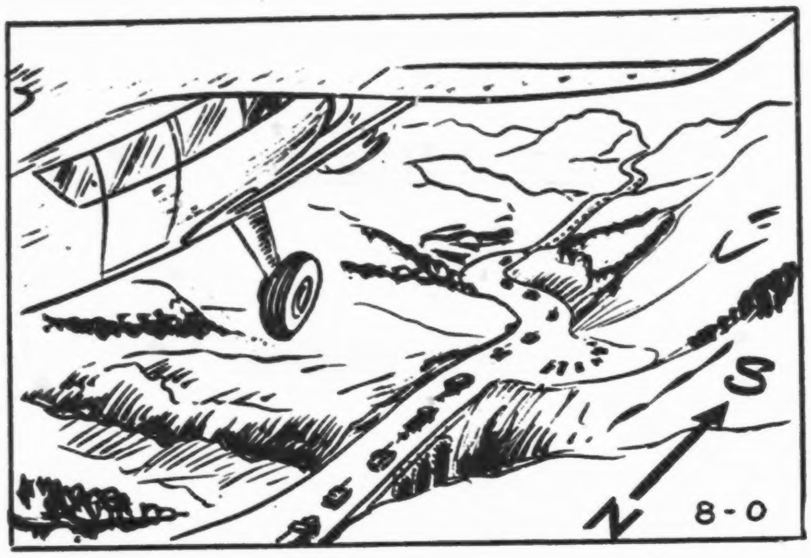

8-0

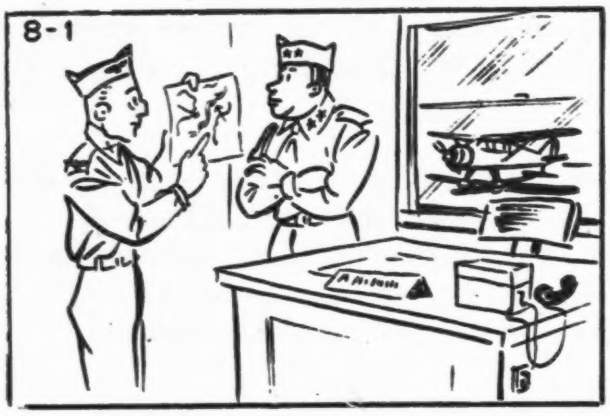

8-1

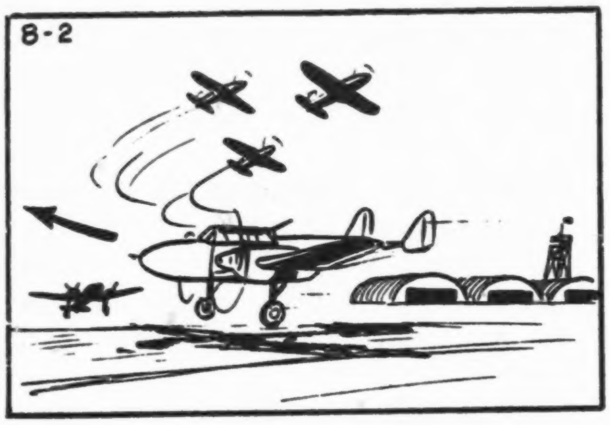

8-2

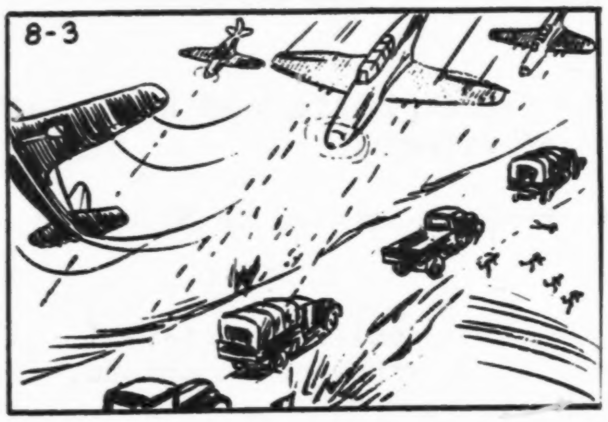

8-3

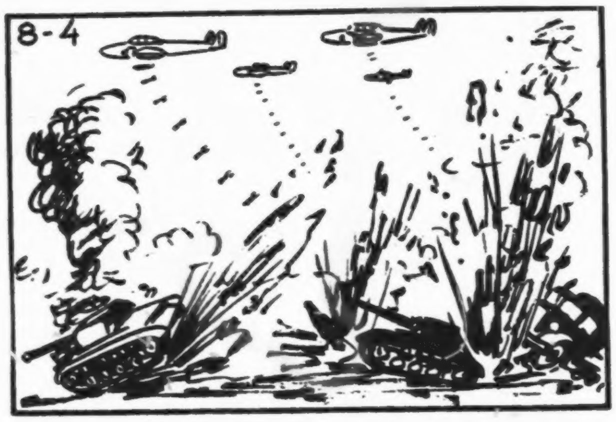

8-4

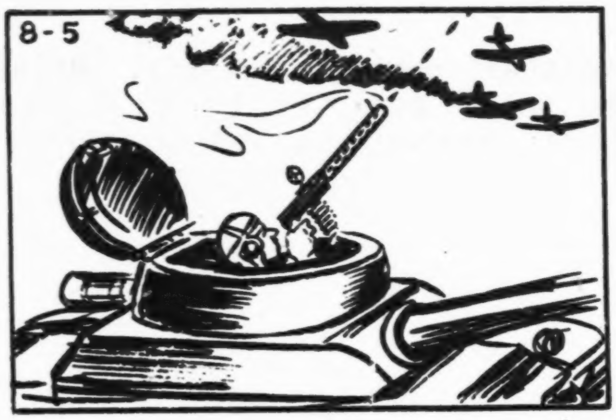

8-5

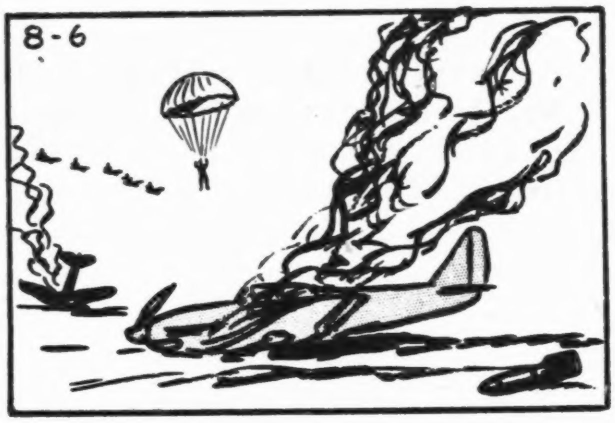

8-6

Nepřítel je bombardován.

8-0 Náš průzkumný letoun zjistil kolonu nepřátelských tanků a jiných vozidel. Kolona se pohybuje po štěrkované silnici v údolí mezi horami. Jede na jih, a to se vší pravděpodobností do prostoru soustředění.

8-1 Velitel divize žádá velitele leteckého pluku, aby nepřátelskou kolonu bombardoval.

8-2 Naše lehké bombardovací letouny startují, aby napadly nepřátelskou kolonu. V pozadí vidíme tři hangáry a za nimi kontrolní věž. Jeden letoun je právě na startovací dráze.

8-3 Naši letci ostřelují kolonu nákladních aut kulomety a raketami.

8-4 Nepřátelské tanky byly zasaženy výbuchy našich leteckých pum. Jejich kolona byla rozrušena a dezorganizována.

8-5 Naše bombardování nezničilo všechny tanky. Velitel jednoho tanku, který nebyl zasažen, otevřel příklop věže a střílí na naše letouny z velkorážného kulometu proti letadlům.

8-6 Některé naše letouny letěly nízko,a tak byly příliš vystaveny palbě z kulometů. Dva byly sestřeleny. Zřítily se. Pilot jednoho letadla se zachránil: Seskočil padákem. Padák neselhal, seskok se podařil. - Napravo od hořícího letounu leží nevybuchlá letecká puma.

SLOVNÍČEK 122.

instrukce, f.	=	instruction
návrat, -u, m.	=	return
ničit, dur.	=	to destroy, ruin, demolish
zničit, pct.		
pohybovat se, dur.	=	to move, be in motion
pohnout se, pct.	=	to move, make a movement
posice or pozice, f.	=	position
pravděpodobnost, f. gen -i.	=	probability
protější, adj.	=	opposite (on the other side)
průzkum, m. gen -u	=	reconnaissance
průzkumný, adj.		
překročit, pct.	=	to step over; to cross
příklop, -u, m.	=	turret cover
rozrušit, pct.	=	to excite, agitate; to derange
selhat, pct.	=	to fail (memory, brake, rifle)
seskok, -u, m.	=	jump (down)
soustřeďovat, dur.	=	to concentrate
soustředit, pct.		
sestřelit, pct.	=	to shoot down
skrytý, adj.	=	hidden
skrytě, adv.		
štěrk, -u, m.	=	gravel
štěrkovaný, adj.		
větev, f. gen. -tve	=	branch (of a tree or family)
větvička, f. (dimin.)		
vybuchovat, dur.	=	to explode
vybuchnout, pct.		
vystavovat, dur.	=	to expose
vystavit, pct.		
zachraňovat, dur.	=	to save (s.o.'s life, s.t. from destruction, etc.)
zachránit, pct.		
zřítit se, pct.	=	to crash (down); to collapse (e.g., building)

FRÁZE A IDIOMY.

se vší (nebo: s veškerou) pravděpodobností	=	in all probability
prostor soustředění	=	concentration (assembly) area
postupovat zajištěně	=	to advance in a combat way
dračí zuby	=	dragon teeth (AT obstacles)

GRAMATICKÝ ROZBOR 122.

Adjectives from Present Participles (přechodníky)

are formed from durative verbs:

- cí

They are used in literary style, in sentences of the following type:

Nepřátelské jednotky, postupující od západu, byly zastaveny.
Enemy units advancing from the west were stopped.

In spoken language, který is used:

Jednotky, které postupovaly od západu, byly zastaveny.
Units that were advancing from the west were stopped.

In literary and spoken language these adjectives are used as attributes with nouns:
e.g.

pracující člověk	working man
létající personál	flying personnel
zastupující úředník	acting (substituting) official
úřadující místopředseda	acting vice-chairman
mající zodpovědnost	having responsibility
zesilující odpor	increasing resistance
ustupující nepřítel	retreating enemy
útočící pěchota	attacking infantry
hořící dům	burning house
odstrašující příklad	a deterrent
měnící se situace	changing situation
vysilující pochod	exhausting march
unavující práce	tiring work
jedoucí vlak	moving train
vyšetřující orgán	investigating organ
vyslýchající úředník	interrogating officer

velící důstojník	commanding officer
stoupající ceny	rising prices
dlouho trvající deště	long period of rain
nastávající sezóna	coming season
ubývající oblačnost	decreasing cloudiness
dojíždějící dělníci	commuting workers
tekoucí voda	running water
budoucí vývoj (formed from future participle)	future development
vedoucí úředník	manager (leading official)
slábnoucí vítr	slackening wind

VYPRAVOVÁNÍ
K LEKCI 122.

Průzkum a nálet.

Četař Novák vypravuje:

"V pátek ráno si mě zavolal kapitán na velitelství roty. Byl jsem moc zvědav, co bude zase chtít, ale tušil jsem, že to bude nový průzkum. Už jsme měli moc dlouho klid a podle všech příprav bylo vidět, že se chystá něco většího.

Nemýlil jsem se. Kapitán chtěl vědět, jaké síly stojí proti nám na druhém břehu řeky.

Vybral jsem si pár dobrovolníků a vysvětlil jsem jim, oč jde. Úkol byl jednoduchý: dostat se přes řeku, pozorovat, co se děje, a vrátit se. Žádné střílení. Jen kdybychom byli napadeni...

Měli jsme samopaly a ruční granáty a postupovali jsme zajištěně. Chvílemi jsme byli ve vodě až po pás. Šlo to pomalu, ale dostali jsme se šťastně přes. Nikdo nás neviděl a všude byl klid. Kolem řeky rostla vysoká tráva. To se mi hodilo. Našel jsem si pěkné místečko, odkud jsem mohl polním kukátkem pozorovat nepřátelské pozice. Co jsem viděl,mě moc nepotěšilo. Všude tanky, kanóny a obrněná vozidla. Víc než jsme čekali. Vlevo byla celá dělostřelecká baterie v palebném postavení a dobře maskovaná. Před ní protitankové betonové překážky, drátěné překážky a určitě taky minové pole. Rozhodně dobře vybudovaná obrana. Bude to práce dostat se přes ni.

Podle všech známek tam měli celý dělostřelecký pluk a asi taky celý pěší pluk...

Vrátili jsme se bez nehody. Měli jsme štěstí. Ale měli jste vidět obličej našeho kapitána, když jsem mu hlásil, co jsme zjistili! Hned volal dozadu a myslím, že brzy uvidíme v akci naše letectvo."

Velitel letky vypravuje :

"Sotva jsme přeletěli řeku, zahlédl jsem na silnici v údolí kolonu tanků a nákladních aut. Jely na jih. Zaútočili jsme na ně vším, co jsme měli: pumami, raketami, kulomety i kanóny. Byli tak překvapeni, že ani nestříleli. Tři tanky byly zasaženy pumami a několik jiných raketami. Viděl jsem jich hořet sedm. Jen z jednoho na nás stříleli z velkorážného kulometu. V minutě byla celá kolona dezorganizovaná. Vojáci vyskakovali z nákladních aut a utíkali do polí.

Udělali jsme ještě tři nálety a zapálili jsme několik nákladních automobilů. Viděl jsem tři výbuchy. Asi vezli munici.

Při třetím náletu dostal Rudolf zásah. Chytlo mu to a musel dolů. Viděl jsem ho vyskočit. Padák se mu otevřel. Dopadl na pole asi 6 kilometrů na sever od řeky v pravo od silnice. Počítám, že ho zajali."

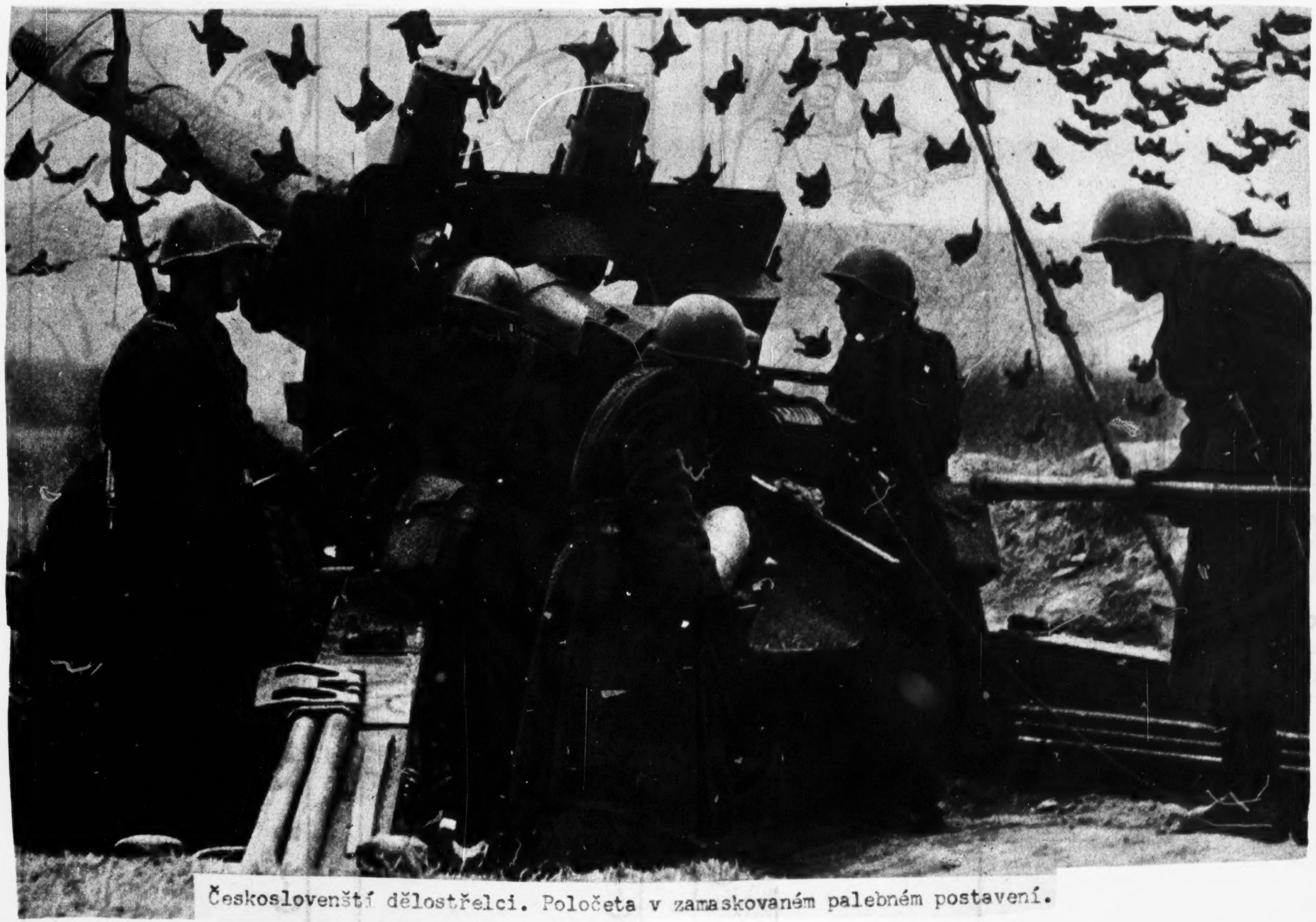

Českoslovenští dělostřelci. Poločeta v zamaskovaném palebném postavení.

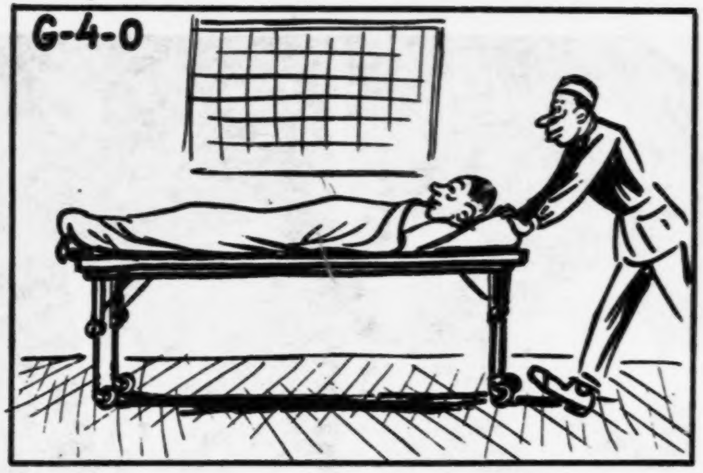
G-4-0

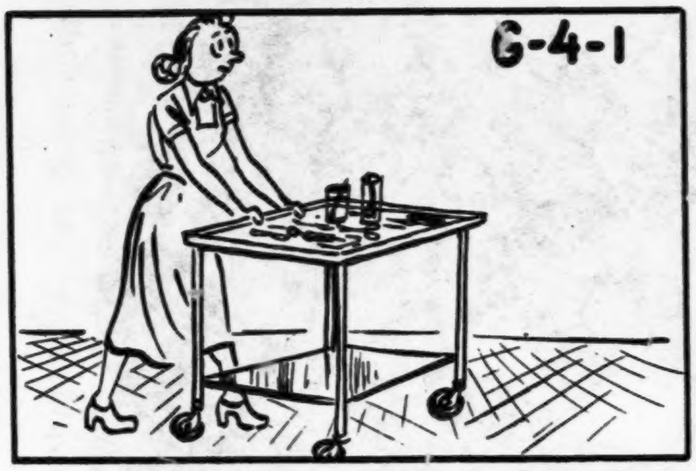
G-4-1

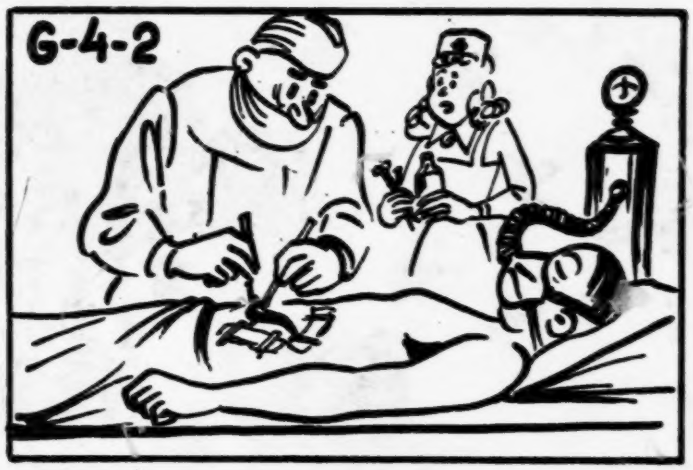
G-4-2

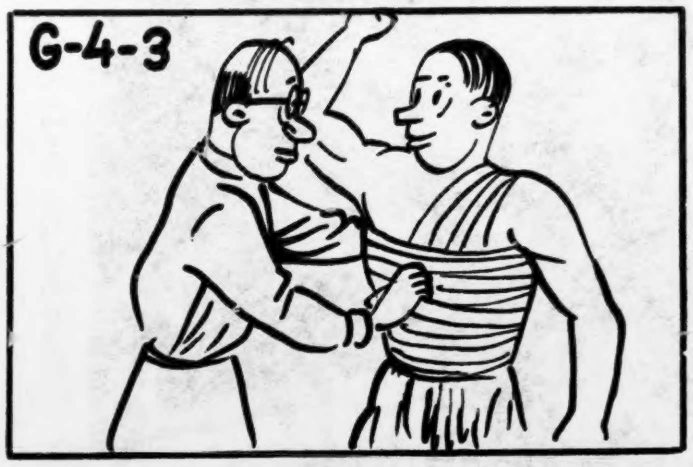
G-4-3

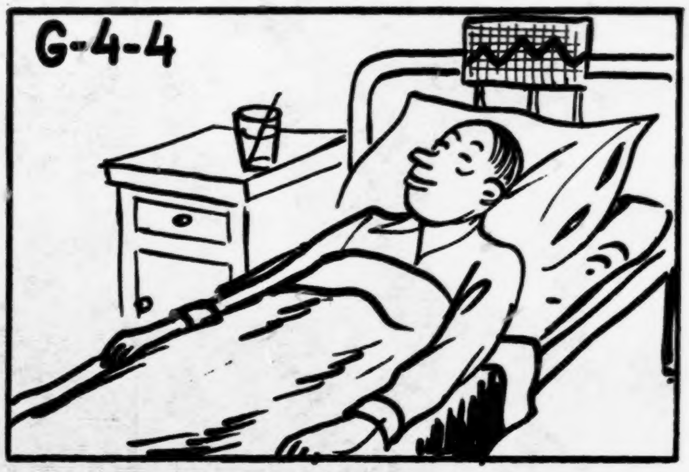
G-4-4

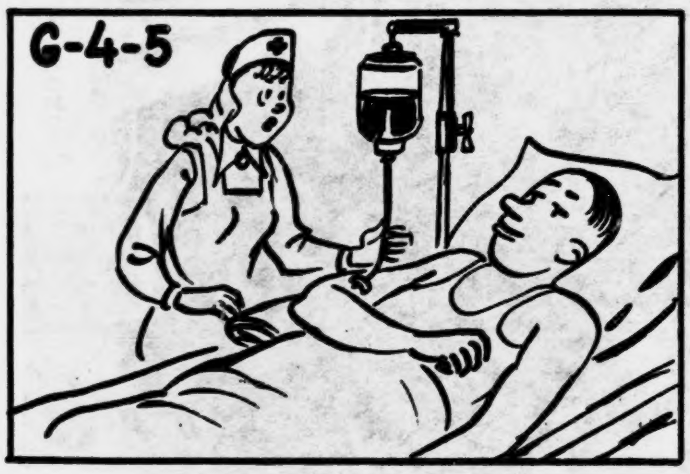
G-4-5

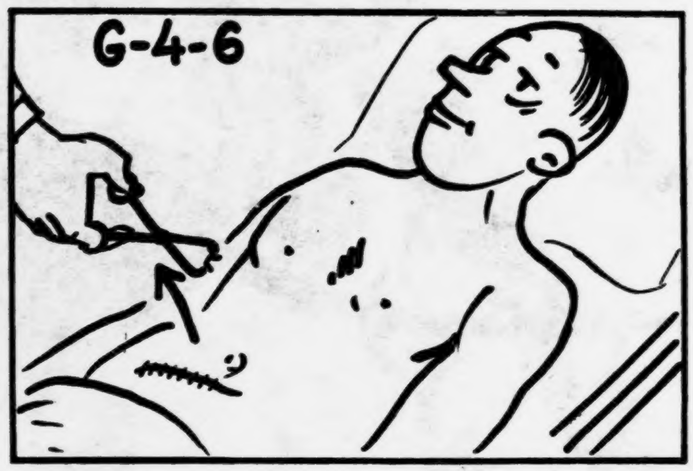
G-4-6

CVIČENÍ ČÍSLO 123.

Operace.

G-4-0 Zdeněk Vacek už je připraven na operaci. Od rána mu nedali nic jíst. Teď ho vezou do operačního sálu.

G-4-1 Instrumentářka tam zatím veze sterilizované nástroje. Má na to stolek na kolečkách.

G-4-2 Zdeněk nejdřív dostal narkózu. Když byl uspán, doktor Javůrek ho otevřel. Javůrek má jako chirurg dobré jméno. Jeho instrumentářka mu podává nástroje.

G-4-3 Po operaci Javůrek ránu sešil několika stehy. Kůži spojil sponkami. Nakonec Zdeňkovi zafačoval celý hrudník. (Pravda je, že Zdeněk při tom nestál; ležel a nevěděl o sobě, protože ještě spal.)

G-4-4 Pak ho odvezli zpátky na pokoj. Zdeněk leží na posteli. Za sebou má diagram teploty. Za chvíli se probere z narkózy.

G-4-5 Večer mu museli dát krev, protože jí při operaci mnoho ztratil. Transfúzi prováděla diplomovaná sestra. Zdeněk má krevní skupinu AB. Znamená to, že mohl dostat krev kteréhokoli typu.

G-4-6 Za několik dní doktor odstranil sponky a stehy.

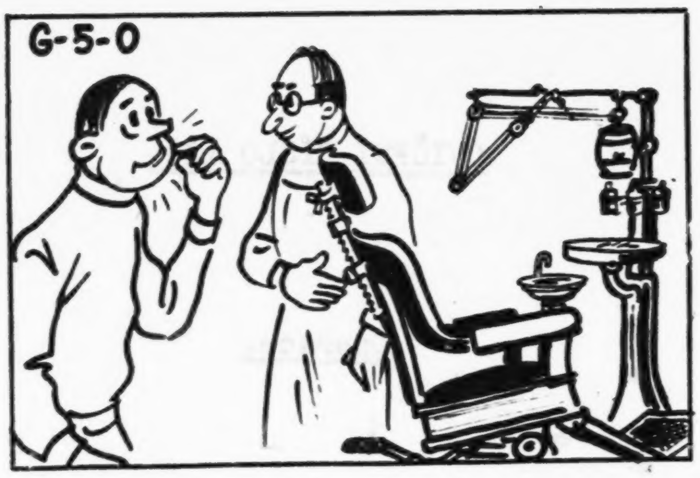
G-5-0

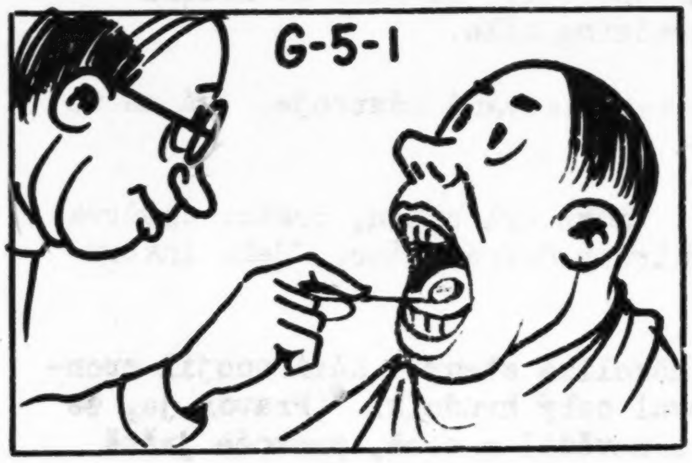
G-5-1

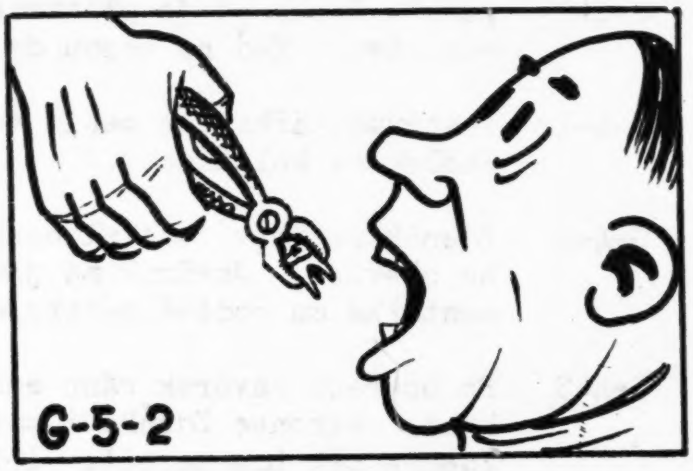
G-5-2

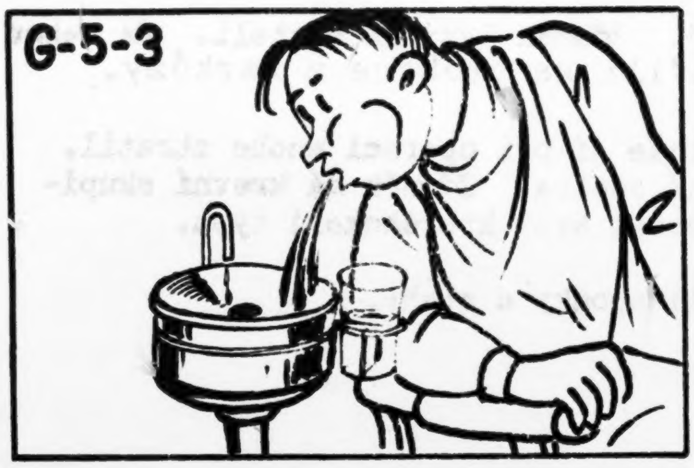
G-5-3

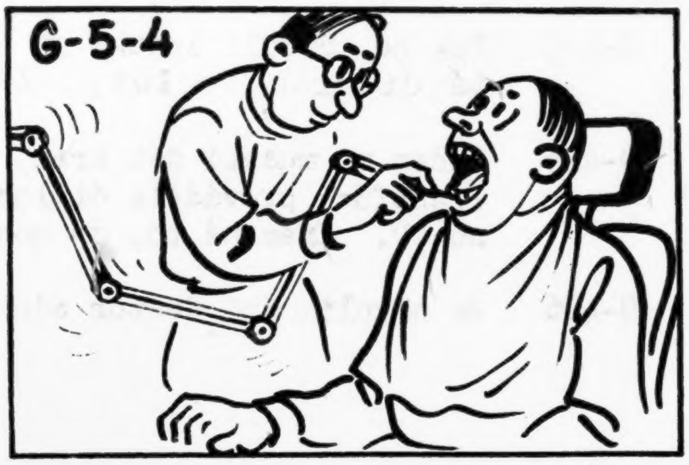
G-5-4

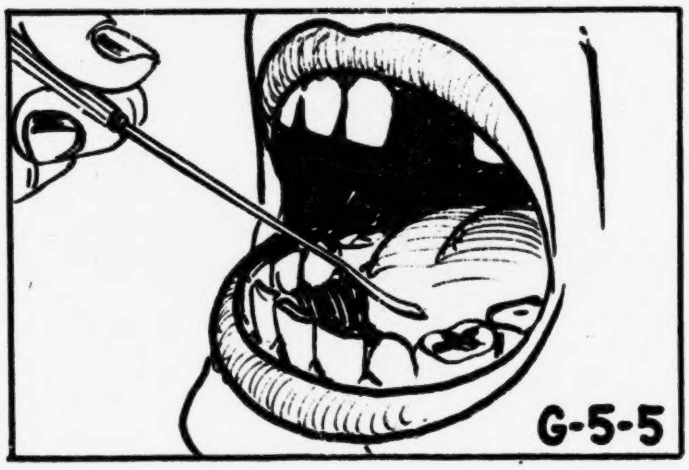
G-5-5

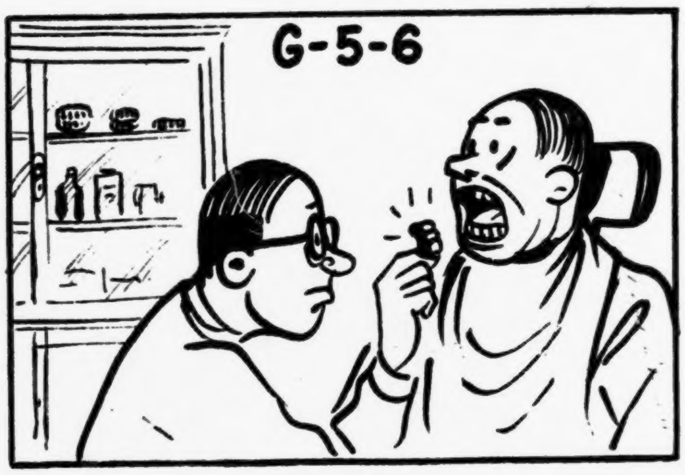
G-5-6

U zubního lékaře.

G-5-0 Než Zdeňka po operaci pustili domů, řekl mu doktor Javůrek: "Abych nezapomněl - jdi co nejdřív k zubařovi. Všiml jsem si, že máš několik zkažených zubů. Nevěřil bys, ale takovým kazem se do těla dostává spousta infekce..."
Zdeněk by tuhle radu byl možná ignoroval, ale zuby se přihlásily samy. Začaly ho hrozně bolet a otekla mu tvář.

Zdeněk přišel do ordinace a doktor Brázda jen ukázal na křeslo. "Posaďte se. Jako doma!" Ale Zdeňkovi se tam moc nelíbilo. "Jeje, jeje!" myslel si. "Ta vrtačka...brrr!"

G-5-1 Doktor si nejdřív prohlédl všechny Zdeňkovy zuby zrcátkem. "Pěkně to tam vypadá!" povídal. "Kdybyste byl přišel před rokem, už taky bylo skoro pozdě." Dohromady měl Zdeněk sedm zkažených zubů. Tři mu v levé dásni dole chyběly.

G-5-2 "Tady tuhle stoličku už vám nemůžu zachránit. Musí ven!" Doktor dal Zdeňkovi dvě injekce, aby to nebolelo, vzal kleště a stoličku vytrhl.

G-5-3 "Vyplivněte si, prosím," nařídil doktor. Zdeněk poslechl. "Fuj," povídá, "musím říct, že znám na světě příjemnější věci než tohle..."

G-5-4 Doktor zjistil, které ze zkažených zubů byly citlivé na studené a které na teplé. Pak vzal vrtačku a začal pracovat. Zdeněk jen ze sebe vydával: "Au....áách....ááuu...." Ale to doktorovi nevadilo. To dělá skoro každý pacient.

G-5-5 Po několika týdnech návštěvy u doktora končily. Zdeněk dostal několik plomb, dvě zlaté inleje a můstek. Pak ještě

G-5-6 mu doktor dal částečnou protézu a jeden falešný porcelánový zub. Zdeněk ví, že za několik let bude mít celý falešný chrup.

SLOVNÍČEK 123.

citlivý, adj. = sensitive
částečný, adj. = partial
dáseň, -e, f. = gum (in the mouth)
diplomovat, dur. = to give a diploma
fačovat, dur. (colloq.) = to bandage
zafačovat, pct.
hrudník, m. = chest (the thorax)
chirurg, m. = surgeon
chrup, m. gen -u = teeth (collect.)
ignorovat, dur. = to ignore
infekce, f. = infection
inlej, f. = inlay (in dentistry)
instrumentářka, f. = scrub nurse
kaz, m. gen -u = flaw, fault; cavity
kleště, f. pl. = tongs, forceps
křeslo, n. = chair, arm chair, easy chair
křivka, f. = curve (a curved line)
narkosa or narkóza, f. = anaesthetic
ordinace, f. = doctor's office
plivat, dur. = to spit
plivnout, pct.
vyplivnout, pct. = to spit out
plomba, f. = lead seal; (in dentistry: filling)
porcelán, -u, m. = porcelain; china
porcelánový, adj. = made of porcelain
probírat se, dur. = to come to
probrat se, pct.
protéza, f. = artificial limb; (in dentistry: plate)
spona, f. = clamp
sponka, f. (diminut.)
spousta (indef. numeral) = (a whale of) a lot
steh, m. gen -u = stitch
sterilisovat or -zovat, dur. = to sterilize
stolička, f. = molar
šít, dur. = to sew
sešít, pct. = to sew together
transfuse or transfúze, f. = transfusion
trhat, dur. = to tear
vytrhnout, pct. = to pull out; to extract (dent.)
uspat, pct. = to put to sleep
vrtat, dur. = to drill
vrtačka, f. = drilling machine
zubař, m. (colloq.) = dentist

FRÁZE A IDIOMY.

diplomovaná sestra = registered nurse

GRAMATICKÝ ROZBOR 123.

INTERJECTIONS

Citoslovce.

NOTE : The intonation of interjections varies according to the mood they express. Proper intonation here is essential to convey the desired mood.

Individual preferences and habits prevail in choosing the interjection to fit the situation.

Interjections express, e.g.:

joy radost	jej; a jejej; jeje	
	A jeje, to jsem rád, že jste tady.	Well, well, I´m sure glad you´re here.
sorrow žalost	bože; proboha	
	Proboha, co si počnu?	For heaven´s sake, what shall I do?
astonishment podiv	jéje; ale ne; ó, á; no..., no ne; inu	
	Á, tak je to!	Oh, so that´s the way it is!
surprise překvapení	jéje; ale; ale ale; a jejej; a sakra (safra); ježíšmarjá; šmarjá; ježíšmarjájósef; á; ó; no...	

	No, to snad ne! A safra, to jsem nečekal!	You don't mean that! Gee, I didn't expect that!
disappointment sklamání	á; ále	
	Á, to je škoda.	Oh, that's too bad. Oh, it's a pity.
discontent nespokojenost	hm; ach; ach jo; hrome; hrom do toho; a sakra (safra)	
	Hm, to nebylo moc dobré.	Hm, that wasn't so good.
indignation rozhořčení	hm; to je škandál	
	Hm, to jsou hrozné poměry	These are terrible conditions!
pleasure libost	hm; mm	
	Mm, to je dnes hezky!	Mm, it sure is nice today!
satisfaction spokojenost	pane; panečku; jo pane; mm ...	
	Jo pane, to já jsem to udělal líp!	Well, I did a better job of it!
sensation of cold pocit zimy	br; brr	
	Brr, to je zima.	Brr, is it cold!
orders rozkazy	pst; pšt; šš	hush
	Pst, ticho!	Hush, quiet!
	Prr	(to stop a horse)
	hop!	jump!

invitation vybídnutí	no; tedy; teda (colloq)	well!?
	No, nebojte se!	Don´t be afraid!
	No tak, mluvte!	Speak! Speak up!
	Tak tedy začneme!	So let´s begin!
attracting attention upozornění	hele! heleďte!	look!
	hej!	hey!
	vida!	see!
	že (se řízneš)	look out, you´ll cut yourself
	Hele, tady to je!	Look, here it is!
	Hej, počkejte!	Hey, wait a minute!
	Tak vida, jak mu to jde!	See how fine he´s doing.
	Že on nepřijde!	You´ll see he won´t come.
offer nabídka	na; nate	Here you are!
	Nate, vemte si to!	Here you are, take it!
assurance ujištění	však	surely
	Však on přijde!	He´ll sure come!
displeasure nelibost	Fuj, to je špína	Gee, this is dirty.
fright-leknutí	Fuj, to jsem se lekl.	Gosh, did I get a scare.

Filler words:

no...	well...
tak	so
pak (copak, kdopak, jakpak, kampak, atd.)	gives emotional coloring to kdo, co, etc.
tedy (colloq. teda)	(stating results)
Už jsme všichni, tak tedy můžeme jít.	Now that we´re all here, we can go.
totiž (explaining particle of speech)	that is; you know
To je totiž tak.	You know, it´s like this.

VYPRAVOVÁNÍ.

Zdeněk u zubaře.

Zdeněk Vacek vypravuje:

"Tak jsem se těšil, že si po té operaci pár neděl odpočinu. Ale kdepak! To bych nesměl být já!

V pondělí ráno mě začala zlobit stolička a do večera mi otekla huba+), že jsem ani mluvit nemohl. Doufal jsem, že to do rána přejde. Celou noc jsem nespal a bolesti byly čím dál horší. Nezbývalo, než jít k lékaři.

Doktor Brázda je osobně moc příjemný člověk, ale jako zubaře se ho bojím. Jen se člověku podívá do huby a už něco najde.

Prosil jsem ho, aby mi vytrhl jen tu stoličku, co bolela, ale on mi hned vysvětlil, že by mi to moc nepomohlo. Že prý už mám infekci v celé levé dolní dásni, a bude to trvat několik týdnů, než mi dá chrup do pořádku. Budu potřebovat nějaké plomby, dvě inleje, do horní dásně můstek a dole protézu.

Pak mi konečně vytrhl tu stoličku a objednal si mě na příští den. Našel mi ještě sedm kazů. Některé šly ještě zaplombovat++), ale tři už byly tak zlé, že zubům nebylo pomoci. Musely ven.

Zkusil jsem při tom jako pes.

To trhání a vrtání mi ani tak nevadí, jako ty injekce a ta bolest potom.

Inu+++), dopadlo to tak, že dnes mám sice zuby v pořádku, ale kapsa je lehčí o dvě stovky. A to mi Brázda udělal ze známosti cenu."

+) huba, -y, f. (a somewhat rude expression) = mouth, face
++) zaplombovat, pct. = to fill a tooth
+++ inu, interj. = well...

VYPRAVOVÁNÍ
K LEKCI 123.

Než mě odvezli na operaci, dělali se mnou všelijaké věci. Oholili mi břicho a dali mi další injekci. Vykoupali mě, ale nejvíc mi vadilo, že mi od večeře nedali najíst.

Byl jsem trochu nervózní, ale pak mi dal doktor ještě jednu injekci a bylo po nervóze. Skoro jsem se na tu operaci těšil. Ještě si pamatuju, jak mě vezli po chodbě na operační sál a jak mě položili na stůl. Pak přivezla instrumentářka sterilizované nástroje na takovém stolečku, na kolečkách. Po ní přišel nějaký doktor, který má na starosti narkózu, dal mi na obličej masku a nařídil mi, abych zhluboka dýchal... Pak už se na nic nepamatuju.

Probudil jsem se ve svém pokoji asi za dvě hodiny, slabý jako moucha. Měl jsem žízeň, že bych byl vypil rybník, ale sestra mi nechtěla dát nic k pití. Prý až zítra. Co jsem mohl dělat? Ležel jsem tam jako Lazar, zafačovaný jako mumie a hnout jsem se nemohl. To celé odpoledne a celá noc nestály za nic.

Druhý den už mi bylo líp. Sestřička mi dala trochu čaje, změřila mi teplotu, zapsala ji na tabulku a slíbila mi, že se na mě přijde zase za chvíli podívat--- A kdybych něco potřeboval, tak ať prý jen zazvoním---

A co vám mám dál povídat? Večer se mi udělalo hůř. Myslel jsem, že z hladu, ale ten chirurg, co mě řezal, přišel ještě s dvěma jinými doktory, chvíli se radili, a pak mi řekli, že mi budou dělat transfúzi krve. Prý jsem jí hodně ztratil při té operaci.

Ošetřovatelka, co mi dělala transfúzi, mi pak řekla, že mám moc dobrou krevní skupinu. Už nevím, jak ji jmenovala, ale pamatuju se, že můžu dostat krev každého typu.

Ráno mi bylo už o moc líp a s chutí jsem snědl docela slušnou snídani.

Příští týden mi budou vyndávat stehy. Někde jsem slyšel, že to bolí, a že při některých operacích proto dávají jenom sponky. No, uvidíme. Hlavní věc je, že to nejhorší mám za sebou, a že budu mít aspoň dva týdny zdravotní dovolené...

---

na mě (colloq) = na mne

Střední tank zapadl do bahna.

L.124

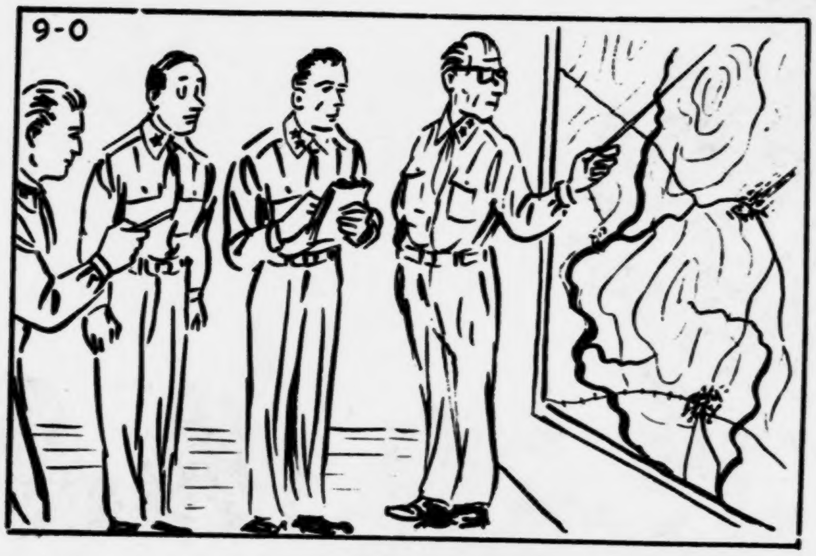

9-0

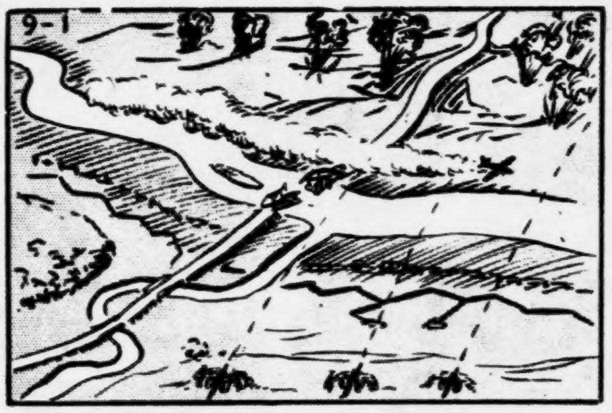

9-1

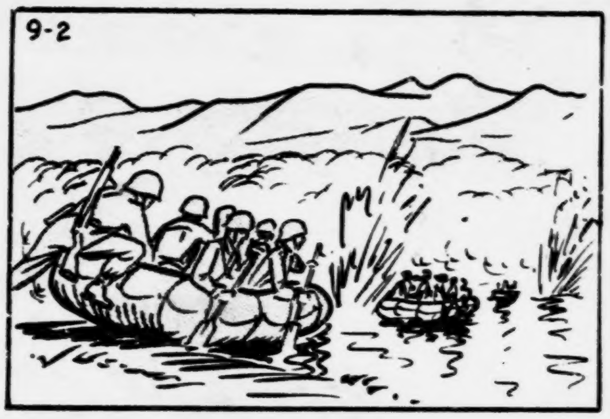

9-2

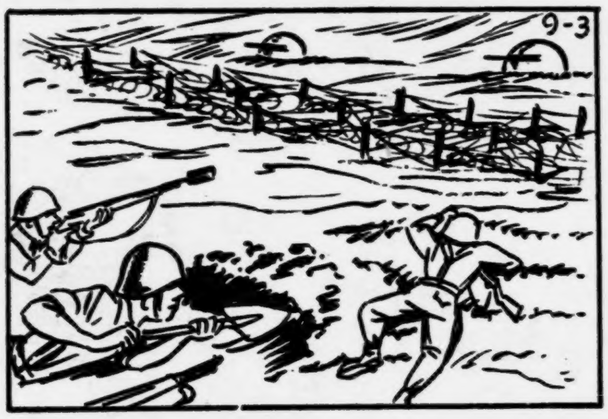

9-3

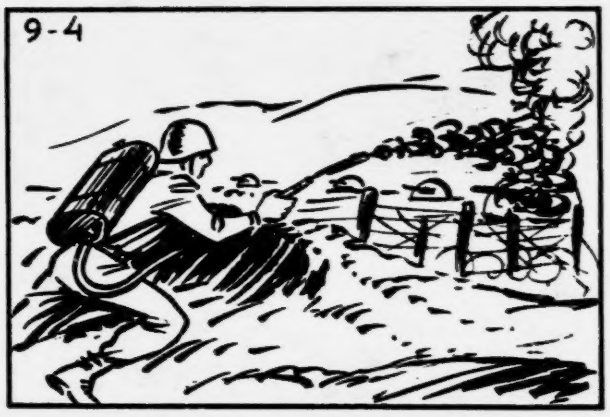

9-4

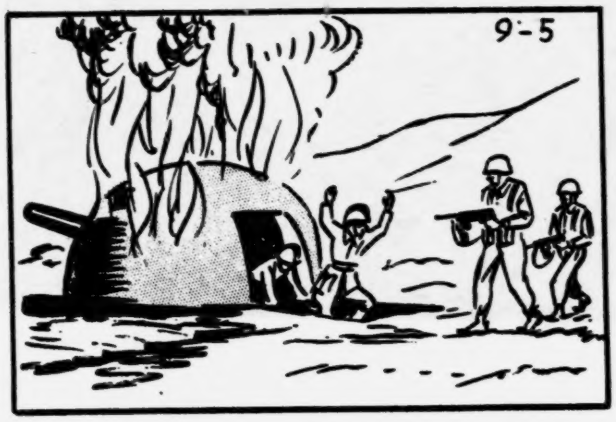

9-5

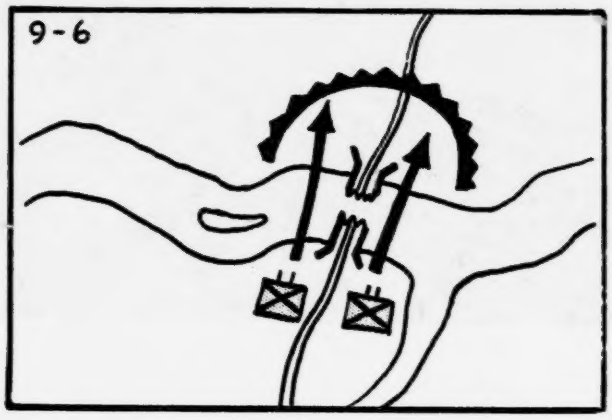

9-6

CVIČENÍ ČÍSLO 124.

Počátek útoku.

9-0 Velitel divize s důstojníky štábu divize stojí před operační mapou. Udává situaci vlastní a situaci nepřítele. Úmysl velitele je provést útok. Vysvětluje důstojníkům, kde bude východiště k útoku, které jednotky se útoku zúčastní, kdy útok začne, které budou postupné cíle, atd.
Podle velitelova úmyslu a dat útoku štáb divize vypracuje operační rozkaz.

9-1 Letoun klade kouřovou clonu. Vpředu vidíme baterii v palebném postavení. Baterie střílí na nepřátelské postavení za řekou. Kouřová clona bude krýt násilný přechod řeky, který provede pěchota. Přes řeku byl most, který nepřítel zničil, abychom ho nemohli použít. Zbývají z něho jen trosky.

9-2 Pod ochranou kouřové clony se pěšáci převážejí přes řeku na útočných člunech. Celá akce je pod palbou nepřítele.

9-3 Naše jednotky se přibližují k nepřátelské obranné linii. Voják nalevo střílí puškový granát. Útočící jednotka brzy vyrazí ke zteči.

9-4 Tenhle voják má ohňomet. Ohňomet se skládá z nádrže s hořlavinou a hadice. Je to účinná zbraň proti pevnůstkám (bunkrům).

9-5 Obránci bunkru se vzdávají. Útok našich jednotek byl úspěšný.

9-6 Dosáhli jsme prvního cíle: Zajistili jsme si předmostí, aby naše hlavní síly mohly překročit řeku.

L.124

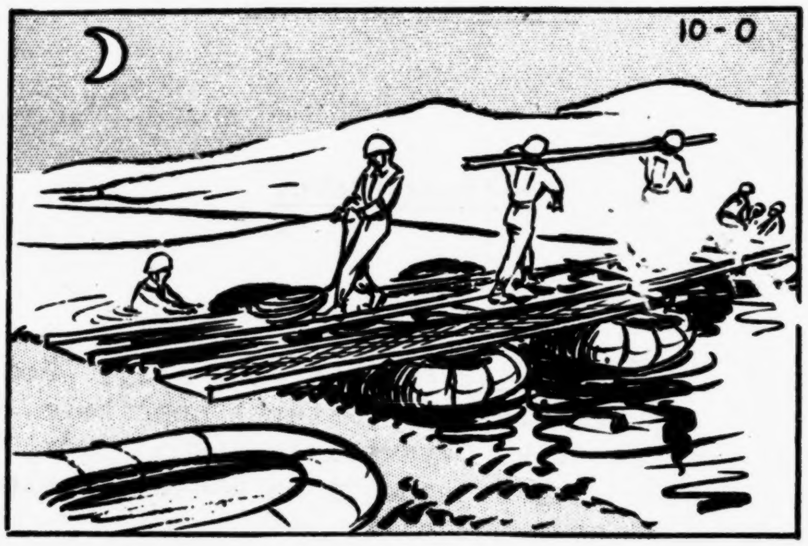
10-0

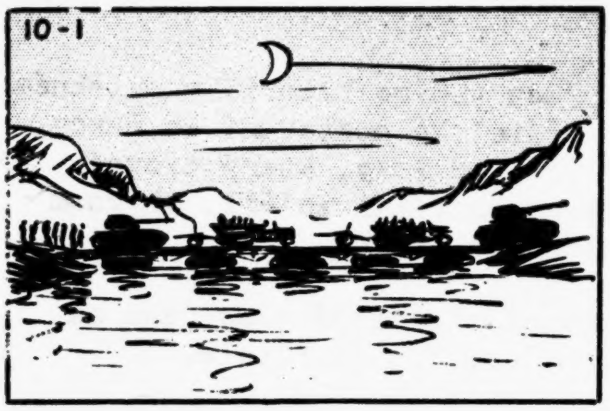
10-1

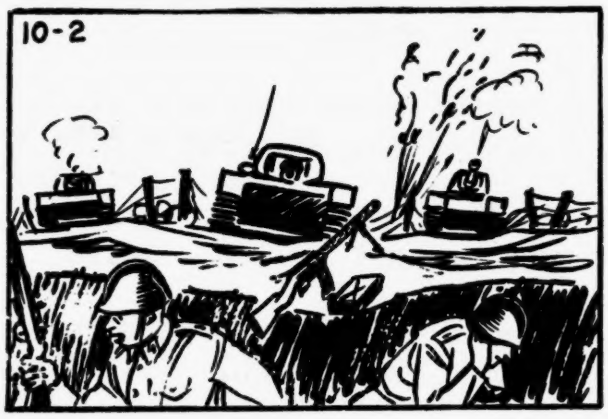
10-2

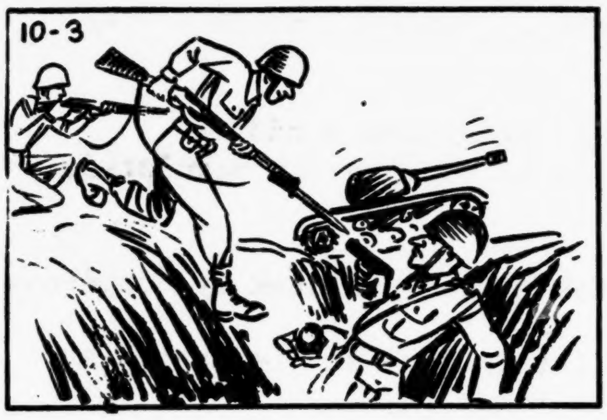
10-3

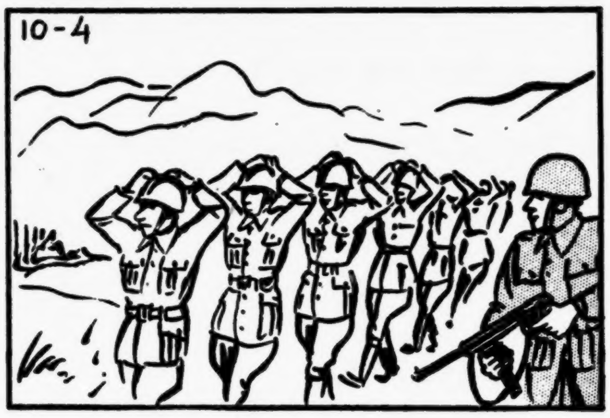
10-4

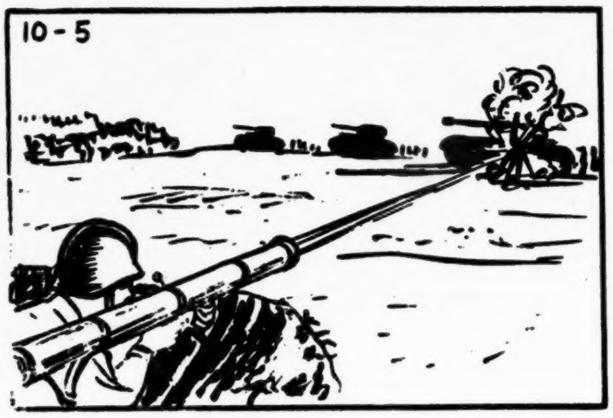
10-5

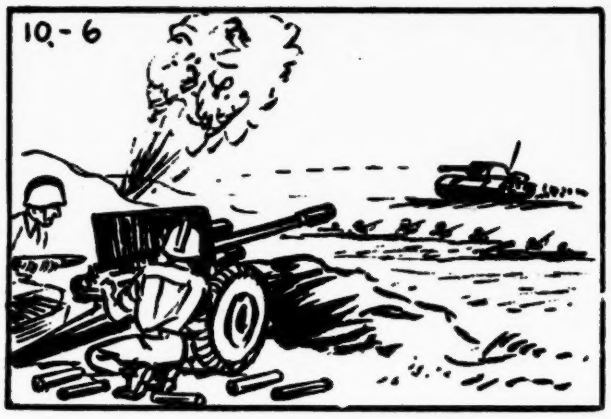
10-6

Útok v plném proudu.

10-0 Ženisté stavějí pontonový most. Na břehu leží jeden ponton.

10-1 V noci se naše hlavní síly přesunují na druhou stranu řeky.

10-2 Útok na tento nepřátelský opěrný bod nepřátelské linie je proveden za podpory tanků. Nepřítel asi neočekával útok tanků; jeho protitanková obrana je poměrně slabá. První obranná linie byla dobyta bez větších ztrát.

10-3 Za tanky jdou pěšáci a čistí zákopy. Dochází k boji muže proti muži. Při zteči na zákopy pěšáci bojují bodáky. Důstojníci mají pistoli. Nepřátelský důstojník v zákopu užívá pistole k sebeobraně.

10-4 Zajatci budou odvedeni do týlu, kde budou vyslechnuti. Pak budou dopraveni do zajateckých táborů.

10-5 Naše tanky útočí na druhý zákop. Mezi prvním a druhým zákopem má nepřítel protitankové zbraně. Nepřátelský voják zasáhl pancéřovkou jeden z našich tanků.

10-6 Za druhým zákopem jsou nepřátelská protitanková děla. Tenhle protitankový kanón je připraven k dalšímu výstřelu.

SLOVNÍČEK 124.

bunkr, -u, m. = pill-box
clona, f. = screen, diaphragm
dobývat, dur. = to take, seize, conquer
  dobýt, pct.
hořlavina, f. = combustible material
klást, dur., kladu, kladl = to lay
nádrž, -e, f. = tank, container
obránce, m. = defender
  obranný, adj. = defensive
ochrana, f. = protection
ohňomet, m. = flame thrower
podporovat, dur. = to support
  podpora, f. = support
poměr, m. gen. -u = relation
  poměrný, adj. = relative, comparative
ponton, -u, m. = pontoon
postupný, adj. = successive
předmostí, n. = bridgehead
přesunovat, dur. = to move (troops)
  přesunout, pct.
sebeobrana, f. = self-defense
štáb, -u, m. = staff
troska, f. = ruin
týl, -u, m. = rear, rear echelon
účinek, m. gen. -nku = effect
  účinný, adj. = effective
  účinně, adv. = effectively
udávat, dur. = to give (data, info.); to inform against
  udat, pct.
úmysl, -u, m. = intention
úspěšný, adj. = successful
východiště, n. gen. -e = starting point; line of departure
vypracovat, pct. = to work out
vyrážet, dur. = to thrust out; knock out
  vyrazit, pct.
zajišťovat, dur. = to secure
  zajistit, pct.

ohňometník, m. = soldier equipped with a flame thrower

FRÁZE A IDIOMY.

kouřová clona	= smoke screen
útočný člun	= assault boat
obranná linie	= line of defense
opěrný bod	= strong point

GRAMATICKÝ ROZBOR 124.

ABBREVIATIONS - ZKRATKY.

Příklady:

Measures, weights, currency
Míry, váhy, platidla.

m	-	metr
l	-	litr
g	-	gram
kg	-	kilo(gram)
HP	-	koňská síla
k.s.	-	koňská síla
Kčs	-	koruna československá
h	-	haléř
C	-	Celsia (of Celsius' centigrade thermometer scale)

First names.
Rodná (nebo křestní) jména.

F., Fr.	-	František
J., Jar.	-	Jaroslav nebo Jaromír
K.	-	Karel
M.	-	Marie

Professions, degrees, etc.
Povolání, hodnosti, atd.

dr.	-	doktor

MUDr. - doktor mediciny

JUDr. - doktor práv

PhDr. - doktor filosofie

inž., ing. - inženýr
inž. chem. - inženýr chemie
p. - pan

pí - paní

sl. - slečna

čet. - četař

por. - poručík

s. - soudruh, soudružka, sestra

Countries, organizations, etc.
Státy, organisace, atd.

ČSR - Československá republika
ČSSR - Čs. socialistická republika
SSSR - Svaz sovětských socialistických republik
USA - Spojené státy

KSČ - Komunistická strana Československa

JZD - Jednotné zemědělské družstvo

ÚRO - Ústřední rada odborů.

ROH - Revoluční odborové hnutí

MNV - místní národní výbor

ONV - okresní národní výbor

KNV - krajský národní výbor

ČTK - Československá tisková kancelář

MNO - Ministerstvo národní obrany

STS - Státní traktorová stanice
OSN - Organizace spojených národů
SOF - Sovětská odborová federace
ÚV - Ústřední výbor

NS - Národní shromáždění

ČZ - Československá zbrojovka

Other abbreviations:

čs.	československý	Czechoslovakian
atd.	a tak dále	etc.
atp., atpod.	a tak podobně	and similarly
ap., apod.	a podobně	and similarly
kupř.	ku příkladu	e.g.
např.	na příklad	e.g.
a j.	a jiné	et al.
m.j.	mimo jiné	besides others
r.	roku	of the year
t.r.	toho roku or tohoto roku	of this year
t.m.	toho měsíce	of this month
str.	strana, stránka	page
tzv.	takzvaný or tak zvaný	so called
tj.	to je (to jest)	i.e.
h., hod.	hodina	hour, hrs.
m., min.	minuta	minute, min.
ul.	ulice	St.
nám.	náměstí	square, place
tř.	třída	avenue
m. sl.	mimo službu	not on active duty
v. v.	ve výslužbě	ret.
t. č.,	toho času	at this time

P.S.	postskriptum	P.S.
N.B.	nota bene	N.B.
a spol.	a společník (společníci)	and Co.
bří	bratří	Bros.
n. p.	národní podnik	national enterprise
Sb. z. a n.	Sbírka zákonů a nařízení	Official Czechoslovak Law Gazette
vl. n.; vl. nař.	vládní nařízení	governmental decree
č. or čís.	číslo	No.
čp. or č.p.	číslo popisné	house number
p.	pošta	post office
n.l.	našeho letopočtu	of our system of year counting -A.D.
p.n.l.	před naším letopočtem	before our system ...

Some abbreviations are always pronounced as full words, e.g.:

m	- metr	ap.	- a podobně
p.	- pan	tj.	- to je (to jest)

Others may be pronounced in full, or only the letters of the abbreviations may be pronounced, e.g.:

KSČ	-	ká es čé (Komunistická strana Československa)
JZD	-	jé zé dé (Jednotné zemědělské družstvo)
ROH	-	er ó ha (Revoluční odborové hnutí)

Some abbreviations develop into new words:

Např. :

ČTK	into	Četka, f., gen. Četky, etc.
TEP	"	Tep, m., gen. -u (textilní prodejna)
		Čedok, m., gen. -u (Československá dopravní kancelář)

Since World War II the following type of abbreviations has come into use:

Např.

kultprop - kulturní a propagační oddělení

agitprop - agitační a propagační oddělení

dělpluk - dělostřelecký pluk

fyskultura - fysická kultura

Svazarm - Svaz pro spolupráci s armádou

v 8 hodin - v osm hodin

o 8.hodině - o osmé hodině

v 7.30 - v sedm třicet

3,14159 - tři celé, jedna čtyři jedna pět devět

12,50 Kčs - dvanáct padesát

ČSAV - Československá akademie věd
ČČK - Československý červený kříž
ČSA - Čs. aerolinie
ČSAD - Čs. automobilová doprava
ČSD - Čs. dráhy
ČSM - Čs. svaz mládeže
ČVUT - České vysoké učení technické (v Praze)
MV - Ministerstvo vnitra
MNO - Ministerstvo národní obrany
MZV - Ministerstvo zahraničních věcí
NDR - Německá demokratická republika
NSR - Německá spolková republika

VYPRAVOVÁNÍ.

(Lekce 124).

Útok.

Četař Novák vypravuje:

Na divizi se večer netrhly dveře.+ Každý starý mazák+ věděl, že půjde do tuhého.+ Člověk tam ani nemusel být, aby věděl, že velitel vysvětluje štábu plán útoku. My s Vaskem jsme jen byli zvědaví, jestli jsme dobře hádali jeho úmysly. Měli jsme samozřejmě svůj názor na to, kde by mělo být východiště útoku, v jaké síle bychom ho měli vést, a jaké která jednotka by měla mít cíle. Bohužel, chyběla nám data, podle kterých štáb vypracoval operační rozkaz.

Ráno jsme už věděli víc. Ve 4 hodiny jsme byli v pozicích a naše dělostřelectvo začalo pálit v pět. O půl šesté se objevily nad řekou letouny a začaly dělat kouřovou clonu. Pak jsme vyrazili.

Páni, to byla mela!+ Všude kolem práskaly granáty a šrapnely, ale my jsme se dostali k útočným člunům beze ztrát. Pořád to ještě bylo dobré. Nejhorší chvilky jsme prožili až na druhém břehu, když jsme se dostali do minových polí a přes drátěné překážky k bunkrům. Tam jsme použili ohňomety. Pane,+ to je vynález, až mně bylo těch chlapů líto. Lezli z toho ven jako myši z díry - ruce nad hlavou a na odpor ani pomyšlení.+ To už se před námi všecko hýbalo. Viděli jsme, že náš útok měl úspěch. Předmostí bylo. Teď už šlo jen o to ho udržet, než se dostanou přes řeku naše hlavní síly.

Ženisti se činili.+ K večeru měli pontonový most hotový a v noci jsme dostali přes něj tanky, samochodky, nové zásoby a posily.

Pak se náš útok soustředil na hlavní opěrné body. Vedly ho tanky. Někde se vzdávali bez odporu a jen místy došlo k boji na bodáky. Takové to bylo překvapení.

V jednom zákopu na mě vytáhl nějaký důstojník pistoli, ale nedal jsem mu čas vystřelit.

Když jsme vyčistili první linii a sebrali první zajatce, měl jsem poprvé čas se pořádně rozhlédnout. Nebyl to zrovna pěkný pohled. Všude plno raněných a mrtvých, všude kouř, díry a rámus. Pán Bůh ví, jak jsem se skrz to dostal.

Zatím naše tanky už útočily na druhou linii. Vlevo jsem zahlédl chlapy s tarasnicí, ale než jsme mohli něco udělat, vystřelili, a jeden z našich tanků to dostal. Pak jsme zas vyrazili. Tu bazuku jsme dostali a o kousek dál taky protitankový kanón. A to je to poslední, co si pamatuju. Pak už jsem se probudil až na obvazišti.

+dveře se ani netrhly = the place was buzzing with activity (people were coming & going all the time)

starý mazák = old hand; seasoned soldier
půjde do tuhého = the going will get tough
mela, f. = melee, racket, confusion, row
pane! (interj.) = boy!
na odpor ani pomyšlení = resistance was out of the question
činit se = to do one's best
na mě (colloq) = na mne

CVIČENÍ ČÍSLO 125.

Československo za okupace.

Jak už jsme četli ve cvičení č. 115, nástup Hitlera k moci v Německu znamenal zhoršení poměru mezi Čechy na jedné straně a německou menšinou v Československu na druhé straně.

Nacistická vláda posílala do Československa tak zvané Sudetoněmecké straně peníze na propagandu. Sudetoněmecká strana byla exponentem nacismu a pátou kolonou Hitlerovou v Československu. Německá vláda jí posílala také propagační materiál, protičeskoslovenský a protidemokratický. Posílala i zbraně. Byly také případy, kdy poslala cvičené teroristy, kteří přijížděli z Německa a vraždili odpůrce nacismu, nebo dynamitem ničili budovy protinacistických organizací (například lože B'nai Brith v Praze).

Po okupaci Československa r. 1939 se Gestapo stalo pánem Čech a Moravy. Zůstalo jím do května 1945.

Toto je bilance nacistické vlády v ČSR:

1. 750.000 Čechů a Slováků bylo uvězněno v koncentračních táborech nebo bylo posláno na nucené práce mimo hranice ČSR.

2. 412.492 lidí zahynulo v koncentračních táborech, při výsleších na Gestapu, v plynových komorách nebo bylo popraveno.

3. 74.602 lidé se vrátili z koncentračních táborů jako invalidé, neschopní práce.

Nálada v Československu byla nad to stále zhoršována jednotlivými akcemi SS a Gestapa, jako:

Zavření všech českých vysokých škol a transport většiny vysokoškolských studentů do pracovních táborů.

Vyvraždění všech mužských obyvatel obce Lidice u Prahy. (Ženy odtamtud byly poslány do táborů, děti byly dány za vlastní do německých rodin. Jméno Lidice muselo zmizet ze všech úředních map).

Podobný osud potkal i obec Ležáky ve východních Čechách.

Lze říci, že ke konci války nebylo skoro rodiny, která by v užším nebo širším příbuzenstvu nebyla utrpěla ztrátu některého člena.

Veřejné mínění v Československu bylo tak připraveno k akci, která měla po válce natrvalo vyřešit problém Němců v Československu : Odsun Němců z Československa do Německa. Spojenecká konference v Postupimi (Potsdam) u Berlína v létě 1945 toto řešení schválila.

(Čísla, zde citovaná, jsou vzata z dokumentů Mezinárodního vojenského soudu v Norimberku).

---

zhoršit, pct.	- to worsen, deteriorate
zednářská lóže	- Masonic Lodge
bilance, f.	- balance (e.g. bank)
rozloha, f.	- space, area
mučit, dur.	- to torture
umučit, pct.	- to torture to death
odsun, m.	- evacuation
osud, m.	- fate
řešit, dur. vyřešit, pct.	- to solve
schvalovat, dur. schválit, pct.	- to approve, to give one´s OK

OTÁZKY K TEXTU :

1. Kdy se zhoršil poměr Čechů k Němcům ?
2. Zhoršil se poměr Čechů k Němcům po nástupu Hitlera k moci ?
3. Byla v Československu nacistická strana ?
4. Posílala nacistická vláda do Československa propagační materiál ?
5. Byl ten materiál protidemokratický ?
6. Dostávali nacisté v Československu z Německa peníze ?
7. Posílala jim německá vláda zbraně ?
8. Přijížděli z Německa do Československa teroristé ?
9. Co dělali nacističtí teroristé ?
10. Koho vraždili ?
11. Jak ničili budovy protinacistických organizací?
12. Kdo se stal pánem Čech a Moravy r. 1939 ?
13. Na jak dlouho se stalo Gestapo pánem ?
14. Jakou škodu utrpělo Československo hospodářsky?
15. Posílalo Gestapo Čechy do koncentračních táborů?
16. Kde byli vězněni Češi a Slováci?
17. Posílaly německé úřady Čechy na nucené práce?
18. Kolik lidí bylo na nucených pracích mimo hranice ČSR?
19. Kam posílali Čechy na nucené práce?
20. Posílali je do Německa?
21. Kolik lidí za okupace zahynulo ?
22. Jak zahynuli ?
23. Vrátili se z koncentračních táborů lidé jako invalidé ?
24. Mohli mladí Češi studovat na vysokých školách celou válku ?
25. Byli nějací vysokoškolští studenti posláni do koncentračních táborů ?
26. Co vám říká jméno Lidice ?
27. Kde byly Lidice ?
28. Kam byly poslány lidické ženy ?
29. Co se stalo s lidickými dětmi ?
30. Byly Lidice jediná obec toho druhu ?
31. Bylo veřejné mínění v Československu příznivé Němcům ?
32. Mělo vystěhování Němců vyřešit problém německé menšiny ?
33. Dali spojenci souhlas k odsunu Němců ?
34. Kteří spojenci měli r. 1945 konferenci v Postupimi ?

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ.

k lekci 125.

I. Vyslýchající : You told me that Hitler´s régime in Germany worsened relations among the Czechs, Slovaks and Germans in Czechoslovakia. Were the Czechs so strongly anti-Nazi?

II. Vyslýchaný : Češi nikdy neměli rádi totalitní systém. Ale kdyby Hitler nebyl zasahoval do našich vnitřních poměrů, nebyli by proti němu aktivně vystupovali.

I. Vyslýchající : How did the Nazis interfere with the lives of the Czech people ?

II. Vyslýchaný : Posílali svoje agenty, propagační materiál, peníze a zbraně Sudetoněmecké straně v ČSR. To byla vlastně nacistická strana.

I. Vyslýchající : Were there many Nazis in your country ?

II. Vyslýchaný : Ze začátku ne, ale později, v roce 1937 a 1938, velká většina našich německých spoluobčanů vstoupila do Sudetoněmecké strany.

I. Vyslýchající : Didn´t some of them have to become members of this party to save their jobs ?

II. Vyslýchaný : To je částečně pravda, protože Hitlerovi a Henleinovi agenti terorizovali svoje odpůrce.

I. Vyslýchající : Who was Henlein ?

II. Vyslýchaný : Konrad Henlein byl vůdce SdP.

I. Vyslýchající : Weren´t there any democratic or anti-NaziGermans in Czechoslovakia ?

II. Vyslýchaný : Ale ano. Němci měli svou Sociálně-demokratickou stranu. Mezi Němci bylo taky dost komunistů. Ale mnozí z nich se ze strachu dali do Henleinovy strany.

I. Vyslýchající : Did Henlein and his party help Hitler with the occupation of Czechoslovakia after Munich ?

II. Vyslýchaný : Samozřejmě, a taky vyhnali (chased out) mnoho Čechů z pohraničního pásma.

I. Vyslýchající : What did the Czechs do about it after the war was over in 1945 ?

II. Vyslýchaný : Po dohodě mezi čs. vládou a jejími spojenci, byli skoro všichni Němci, kteří ztratili čs. občanství, vystěhováni z ČSR do Německa. Ale teprve, když spojenecká konference v Postupimi toto řešení schválila v roce 1945.

I. Vyslýchající : I heard that these Germans weren´t allowed to take any of their belongings with them.

II. Vyslýchaný : Jen nejnutnější osobní majetek. Všecko ostatní připsala čs. vláda na účet německých válečných reparací.

I. Vyslýchající : What happened to those Germans who were not Nazis ?

II. Vyslýchaný : Ti mohli žádat o vrácení čs. občanství a zůstat.

I. Vyslýchající : When did they lose their citizenship ?

II. Vyslýchaný :- V roce 1938 se všichni čs. Němci stali občany Německé říše.

I. Vyslýchající : Yet not all these Germans were guilty of anti-Czech activities ?

II. Vyslýchaný : To je pravda a jistě bylo postiženo (affected) mnoho nevinných. Ale nezapomínejte, prosím, že to bylo po válce, po hrůzách okupace a po mnoha moc špatných zkušenostech.

I. Vyslýchající : I know that German occupation caused great economic damage to the Czechoslovak Republic... something like seven and a half billion dollars ?

II. Vyslýchaný : Ale to není všecko. 3/4 milionu Čechů a Slováků bylo posláno do nacistických koncentračních táborů a skoro půl milionu jich tam bylo umučeno, popraveno nebo zmrzačeno (crippled).

I. Vyslýchající : That would mean that practically every family in Czechoslovakia was affected (dotčena) ?

II. Vyslýchaný : Ano - a pak vzpomeňte na Lidice a Ležáky, které byly na rozkaz nacistických úřadů úplně zničeny.

I. Vyslýchající : What you mean is that the evacuation of Germans from Czechoslovakia was a measure to prevent the Germans from making any more trouble for the Czechs ?

II. Vyslýchaný : Divíte se ? Jak by asi reagovali vaši krajané, kdyby jim někdo způsobil škodu 385 miliard dolarů a zabil bez důvodu 7 milionů lidí, věznil dalších 12 milionů, atd. ?

I. Vyslýchající : I never thought about it from that angle (úhel, m.) You'll have to tell me a little more about these things next time. Thank you.

Protitanková poločeta v palebném stanovišti.

L.126

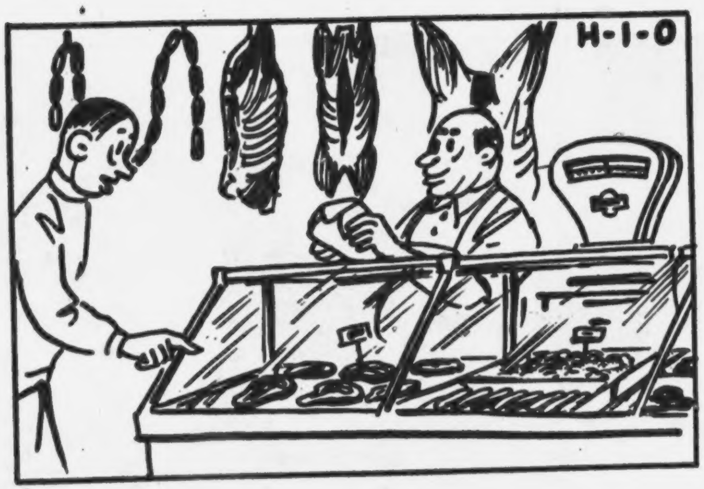

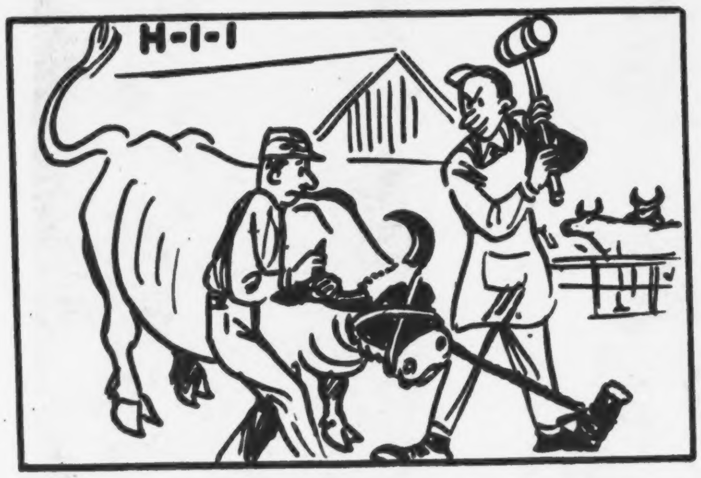

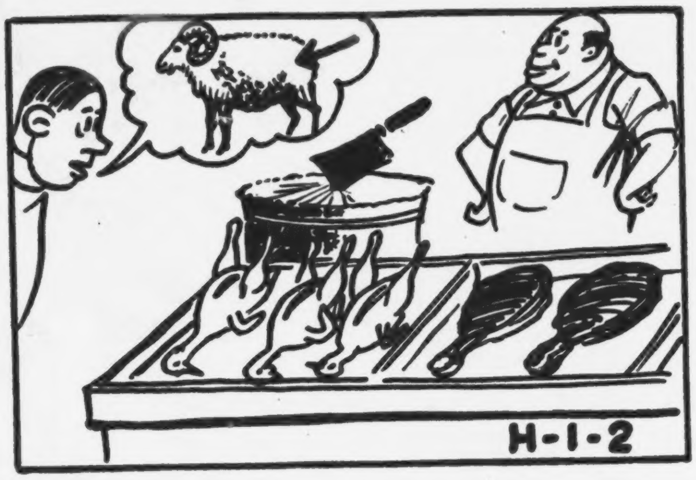

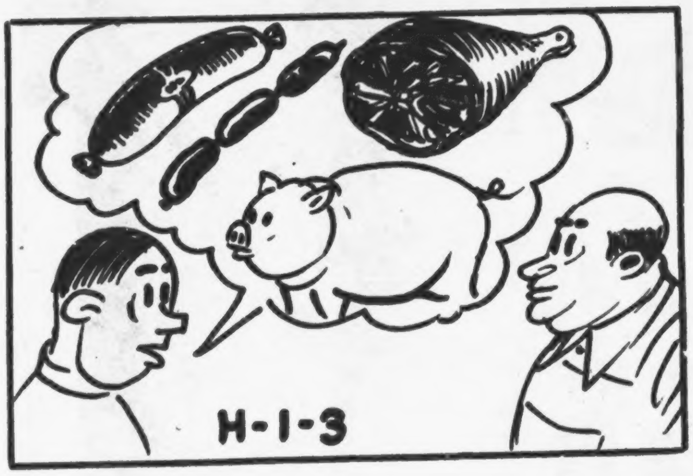

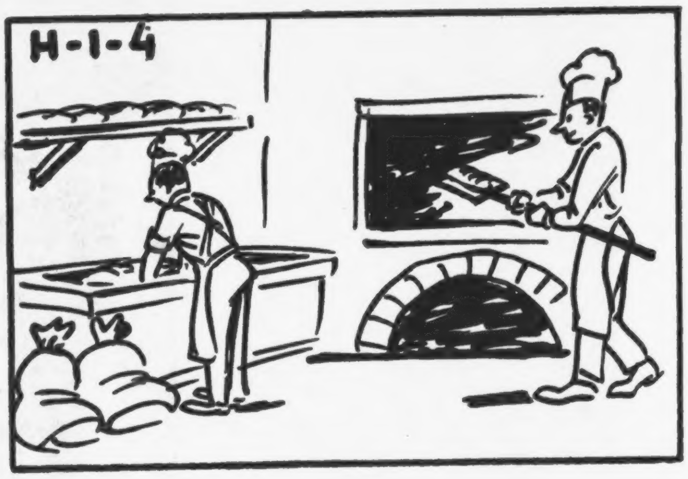

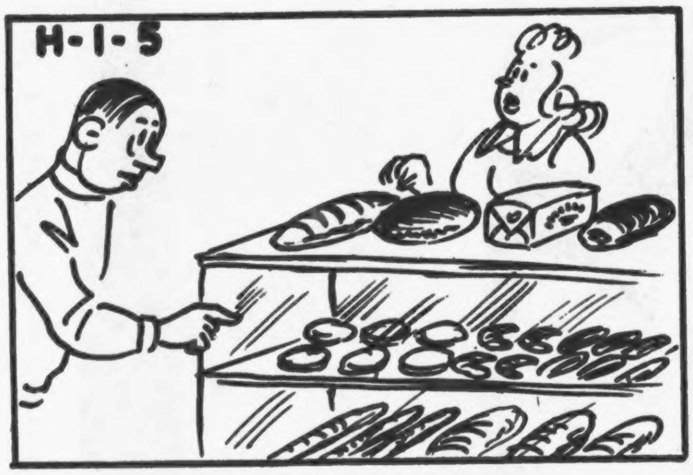

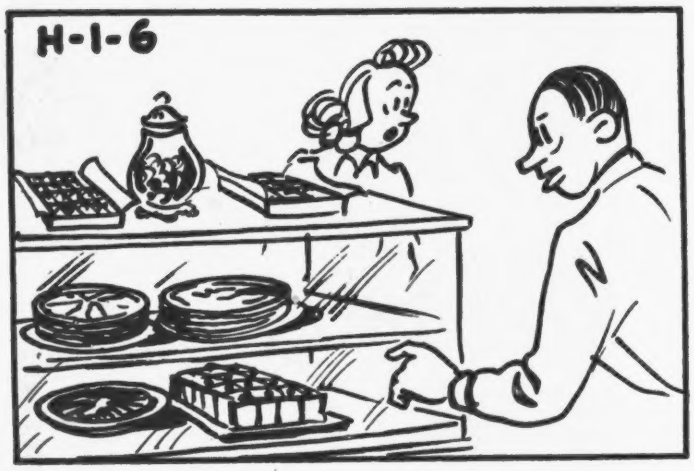

CVIČENÍ ČÍSLO 126.

Nákup do kuchyně.

Zdeněk Vacek nemocí ztratil na váze přes 15 kilogramů. Zhubnul se tak, že mu všechny obleky byly moc velké. Taky měl pořád hlad. To se lidem v rekonvalescenci stává.

H-1-0 Přišel k řezníkovi Havránkovi, jehož krám je jen přes ulici. Nejraději by byl koupil všechno, co tam viděl - i čtvrtě a půlky, které visely na hácích na stěně. Nakonec si vybral nějaké telecí kotlety. Řezník maso zvážil, zabalil a ptal se:

H-1-1 "A čím vám ještě můžu sloužit? Mám tady krásné hovězí. Vybral jsem si ten kus na jatkách a před mýma očima ho elektricky a bezbolestně porazili. Ne, jako za mých mladých let, když ještě řezník na dvoře vola palicí omráčil a pak podřízl."

H-1-2 "Hovězí nechci, ale co takhle pěknou skopovou kýtu?"

Pan Havránek šel k druhému pultu, postavil se vedle špalku a povídá:

"Tyhle kýty se vám nelíbí? Je radost se na ně podívat!"

"Nejsou špatné. A ta drůbež je taky hezká."

H-1-3 "A co nějakou vepřovou? Mám tady docela libovou..." nabízí řezník.

"Já jsem po operaci žaludku, a vepřové maso je pro mne moc těžké. Na vepřovou pečeni, na šunku, vuřty, salámy a na uzeniny vůbec teď radši ani nemyslím."

H-1-4 Zdeněk Vacek panu Havránkovi zaplatil. Pak šel k pekaři. Velké pekařství má hned za rohem. Otevřenými dveřmi je z krámu vidět do pekárny, kde zadělávají na housky a dávají bochníky syrového chleba do pece.

H-1-5 Zdeněk si koupil půl tuctu žemlí, tři slané rohlíky a veku chleba.

H-1-6 Taky ještě si zašel do cukrářství pro půl čokoládového dortu a nějaké cukroví. Má teď hroznou chuť na sladké.

SLOVNÍČEK 126.

bolestný, adj. = painful
bezbolestný, adj. = painless
cukroví, n. = sweets, candy
cukrářství, n. = candy store
cukrář, m. = candy maker
dort, m. gen. -u = layer cake
drůbež, -e, f. = poultry
hák, -u, m. = hook
hubnout (se), dur. = to lose weight, reduce
zhubnout (se), pct.
jatky, f. pl. (or jatka, n. pl.) = slaughterhouse
kotleta, f. = chop
kýta, f. = leg (of lamb, veal, etc.)
libový, adj. = lean
palice, f. = mallet, sledge
pec, f. = baking oven
pečeně, f. = roast meat
pekárna, f. = bakery (work shop, factory)
pekařství, n. = bakery (store)
rekonvalescence, f. = convalescence
rohlík, m. gen. -u = hard roll (crescent shape)
salám, m. gen. -u = salami
skopové, n. = mutton
beran, m., gen.-a = ram
ovce, f. = sheep, ewe
jehně, n., gen. jehněte = lamb
sladký, adj. = sweet
slaný, adj. = salty, salted
syrový, adj. = raw (not cooked)
špalek, -u, m. = block; chopping block
šunka, f. = ham
telecí, n. = veal
telecí, adj. = calf´s, veal
uzenina, f. = smoked meat products
veka, f. = loaf of bread (long)
vuřt, m. (coll.: buřt) gen.-u = garlic sausage
žemle, f. = round hard roll

krám, -u, m. = store
porážet, dur. = to slaughter
porazit, pct.
podříznout, pct. = to cut the throat
omráčit, dur. = to stun
bochník, -a or -u, m. = loaf

GRAMATICKÝ ROZBOR 126.

In literary style, the relative pronoun jenž is sometimes used:

jenž, m. jež, f. jež, n.

Even in literary style it is used less often than který.

In spoken language který is used.

Except for the nominative sing. and plural,
jenž declines like on with the ending - ž.

Sing.	1. nom.	jenž	jež	jež
	2. gen.	jehož	jíž	jehož
	3. dat.	jemuž	jíž	jemuž
	4. acc.	jehož (anim.) jejž(anim, or inanim.)	jíž (more often kterou)	jež
	6. loc.	němž	níž	němž
	7. ins.	jímž	jíž	jímž
Pl.	1. nom.	jíž (anim., but more often kteří) jež (inanim.)	jež	jež
	2. gen.	jichž (nebo jejichž)		
	3. dat.	jimž		
	4. acc.	jež		
	6. loc.	nichž		
	7. ins.	jimiž		

Příklady:

Přivedli nám padesát zajatců, z nichž jenom jeden byl vyšší důstojník.	They brought us 50 PW´s among whom there was only one high ranking officer.
Poslali tam jednu četu, z níž se skoro nikdo nevrátil.	They sent a platoon there of which almost nobody returned.

Sestřelili to letadlo, v němž byli výsadkáři.	They shot down the plane in which there were parachutists.
Sloužil u pluku, jemuž velel gen. Vosátko.	He served with the regiment whose commander was (which was commanded by) Gen. Vosátko.

The relative possessive pronouns

jehož, $\substack{m.\\n.}$; jejíž, f.; jejichž, pl., m., f., n.

are used for the English relative whose:

Příklady:

Generál, jehož jednotky osvobodily západní Čechy, se jmenoval Patton.	The name of the general whose units liberated western Bohemia was Patton.
Rota, jejíž úkol byl chránit náš pravý bok, musela ustoupit.	The company whose task it was to protect our right flank had to retreat.
Mají teď letadlo, jehož rychlost je daleko větší než rychlost zvuku.	They now have an airplane the speed of which is far greater than the speed of sound.
Rodiny, jejichž příslušníci utekli do zahraničí, jsou pod policejním dozorem.	Families whose members fled across the border are under police surveillance.

In informal colloquial the constructions co jeho, co její, který, co, etc. are used:
Generál, co jeho jednotky.....
Rota, co její úkol.....

Mají teď letadlo, které má daleko větší rychlost, než je rychlost zvuku.

Rodiny, co jejich příslušníci.....

VYPRAVOVÁNÍ.

Na nákupu.

Zdeněk Vacek vypravuje:

"Teď, co mám zase zuby a žaludek v pořádku, mohl bych jíst hřebíky.[+] Takový mám pořád hlad! Však jsem se taky za těch pár neděl zhubl, že mi je všecko velké.

Člověk si, bohužel, dnes nemůže dovolit nakupovat a jíst jako před válkou. Gáže[+] jdou dolů a ceny lezou výš a výš.

Včera jsem dostal chuť na pořádnou pečeni. Vždycky jsem měl rád pěkný kus vepřové, ale to mi doktor zatím nedoporučuje. Hovězí můžu jíst, ale jen vařené. Hlavně prý mám jíst bílé maso. A tak zbývalo jen telecí. Bohužel tam na pečeni taky nic pořádného nebylo, a drůbež už nemůžu ani vidět. Šunka je moc drahá, a salámy, vuřty a párky jsou prý pro rekonvalescenta těžké do žaludku. Tak jsem si koupil čtyři telecí kotlety.

Vzpomněl jsem si při tom, jak jsem se jako kluk chodil koukat na jatky, když tam ještě můj strýček porážel. Tenkrát jsme o maso nouzi neměli...

Strýček byl chlap jako hora. Jedna rána palicí a vůl byl na zemi. Teď už to řezníci ani nedovedou. Na všechno jsou mašiny.[+]

A pekaři zrovna tak. Těsto se míchá elektricky, pece jsou taky elektrické a na všechno mají tabulky.[+] Takový pekařský dělník často ani neví, co všechno v takovém těstě je.

Za mých mladých časů si musel umět namíchat všechno sám. A taky to pečivo mělo docela jinou chuť! Taková žemle nebo slaný rohlík - to bylo umělecké dílo, o dortech ani nemluvě!

Inu, časy se mění a lepší je, když člověk moc nevzpomíná."

[+] hřebík, -u, m. = nail, spike
gáže, f. = salary, pay (e.g.,in Civil Service)
mašina, f.,colloq.= machine
tabulka, f. = chart, table

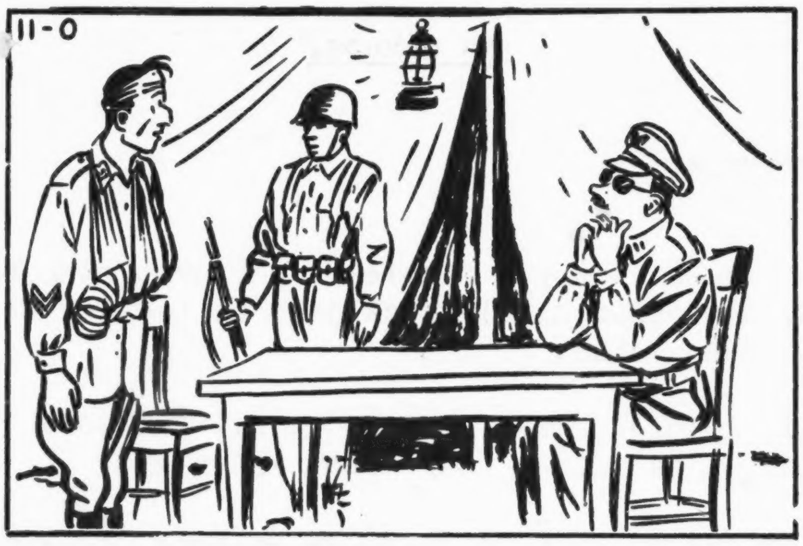
11-0

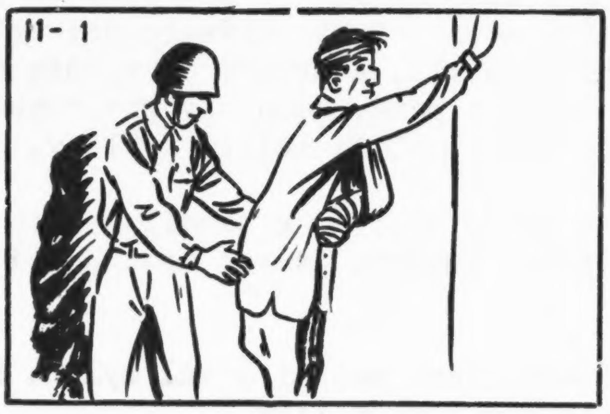
11- 1

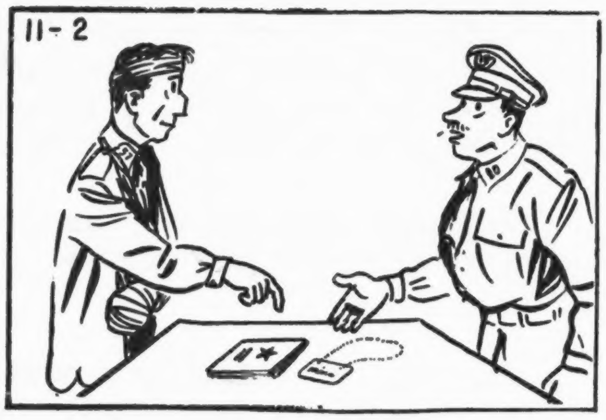
11- 2

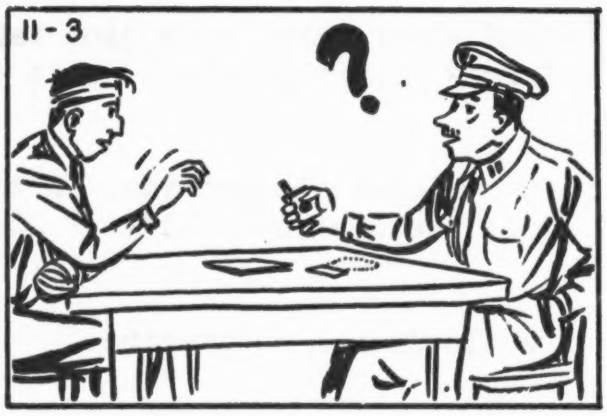
11-3
?

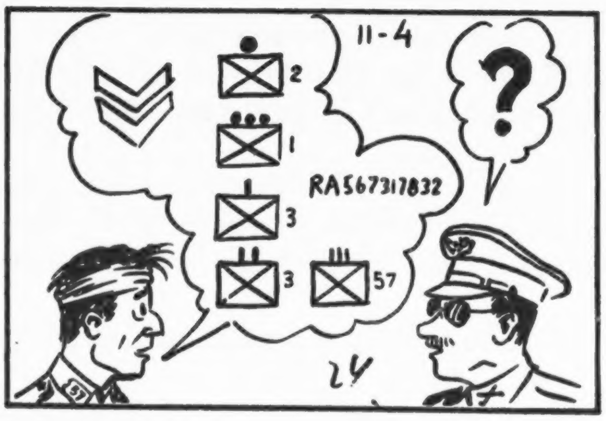
11-4
2
1
3
3
57
RA567317832
?
24

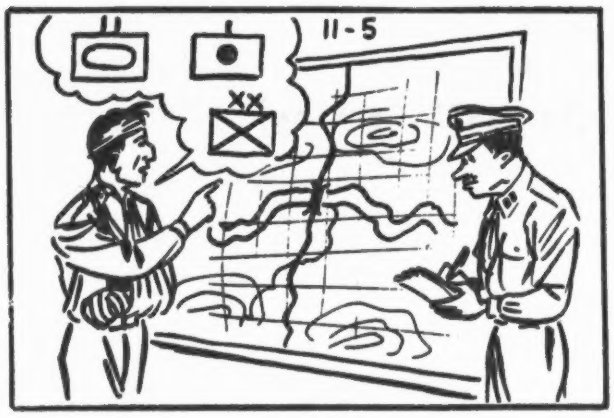
11-5
XX

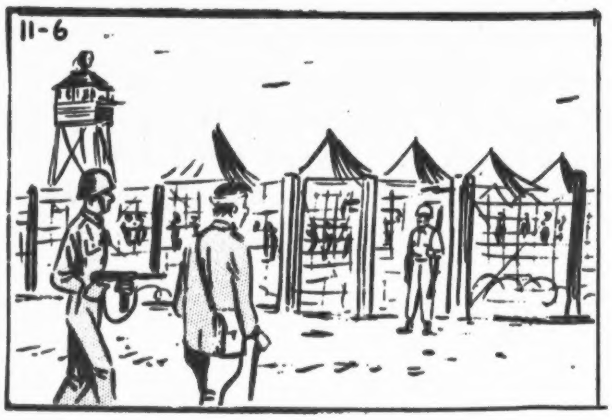
11-6

CVIČENÍ ČÍSLO 127.

Výslech zajatce.

11-0 Hlídka přivedla zajatce do stanu zpravodajského důstojníka. Stan osvětluje acetylénová lampa. Zajatec je desátník od pěchoty. Za našeho útoku byl raněn do levé ruky. Taky byl na spánku škrábnut kulkou. Na našem polním obvazišti se mu dostalo nutného ošetření.

11-1 Zajatec dostal rozkaz, aby se obrátil čelem ke stěně stanu. Byl prohledán od hlavy k patě.

11-2 Byla u něho nalezena vojenská knížka. Na krku měl štítek se svým vojenským číslem.

11-3 Zpravodajský důstojník má značné zkušenosti s lidmi. Ví, jak s kým mluvit a zacházet. Odhadl taky tohoto zajatce. Vlídný tón a cigareta udělají zázraky.

11-4 Zajatec opravdu hned rozvázal. Řekl, že je od druhého družstva, první čety, třetí roty a třetího praporu motostřeleckého pluku 57. Jeho jméno a vojenské číslo náš zpravodajský důstojník zjistil z jeho dokumentů.

11-5 Z předchozího průzkumu jsme měli jakousi představu o síle nepřítele, jenže naše informace nebyly přesné ani úplné. Při výslechu zajatce vyšlo najevo, že proti nám stojí jedna celá divize. Zajatec nám nakonec řekl skoro všechno o svém praporu a taky o praporu tanků a dělostřelecké baterii. Tyto dvě jednotky byly zasazeny v jeho prostoru. Zpravodajský důstojník vhodnou taktikou ze zajatce vytáhl cenné údaje o rozmístění nepřátelských jednotek.

11-6 Po výslechu byl zajatec odveden do zajateckého tábora. Tábor je dobře střežen. Jsou tam strážní věže s reflektory a kulomety.

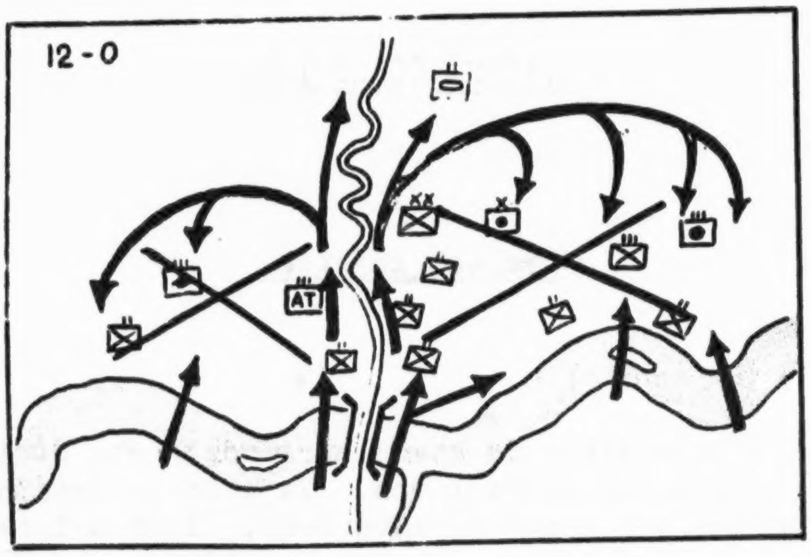
12-0
AT

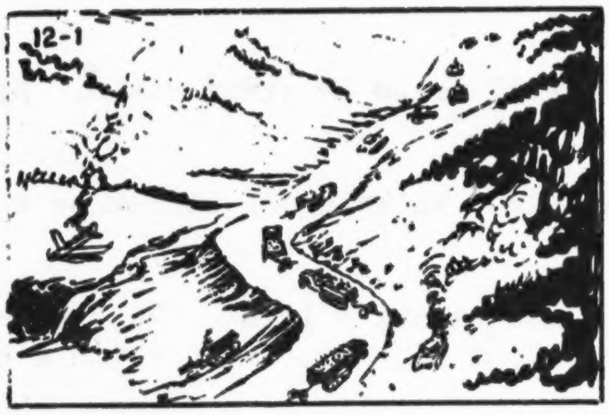
12-1

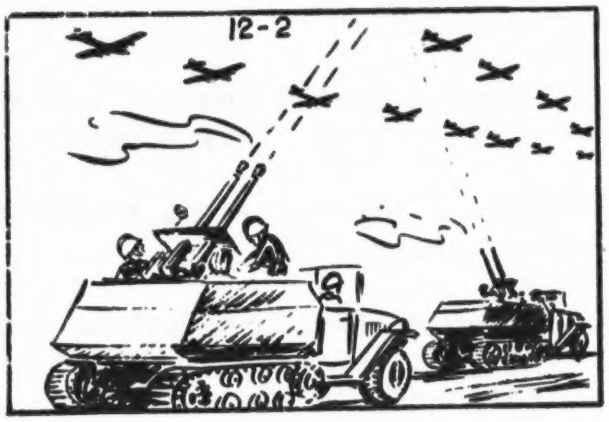
12-2

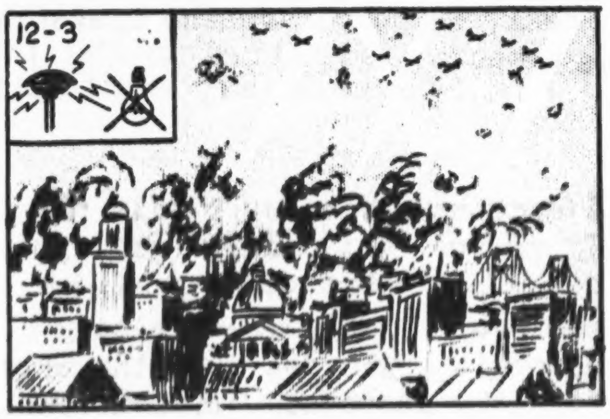
12-3

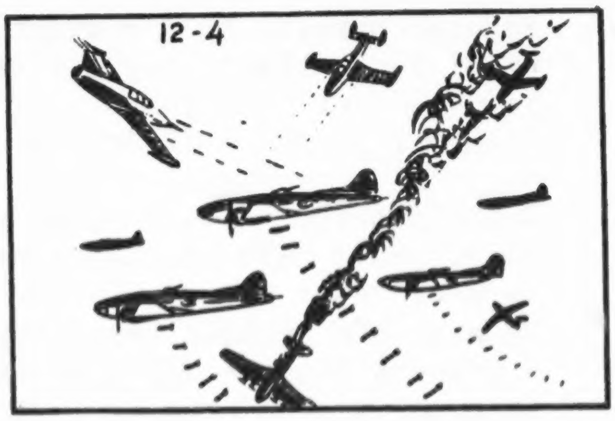
12-4

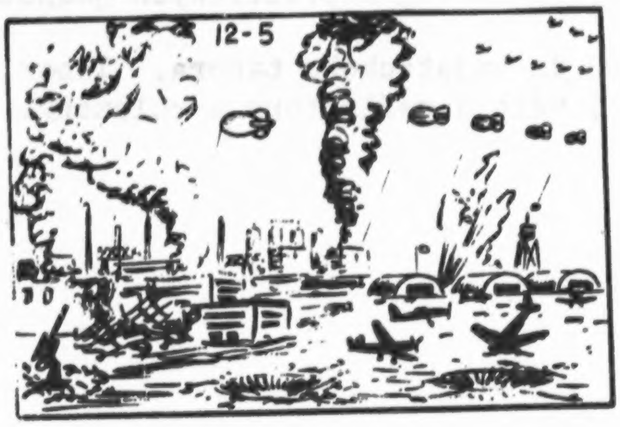
12-5

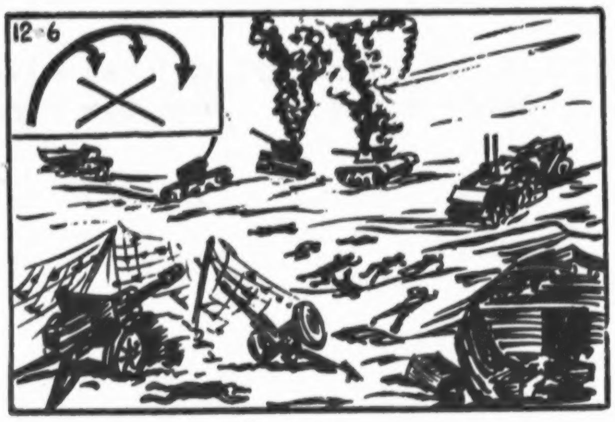
12-6

Průlom.

12-0 Náš pokus o průlom nepřátelské fronty byl úspěšný. Naše jednotky provedly obchvat nepřítele. Nepřítel byl obklíčen a zničen. Akce byla tak důkladná, že jsme ani nemuseli nepřítele pronásledovat. Ukořistili jsme značné množství materiálu. Naše obrněné jednotky postupují po obou stranách silnice na sever.

12-1 Za obrněnými jednotkami postupuje mechanizovaná pěchota, dělostřelectvo a zásobovací kolony.

12-2 Náš postup na sever je pod silnou leteckou ochranou. Nepřátelská protivzdušná obrana je v činnosti, ale naše letectvo nemá velké ztráty.

12-3 Na severu za nepřátelskou frontou je větší průmyslové město. Udělali jsme noční nálet na jeho vojensky důležité továrny. Shodili jsme na ně zápalné a tříštivé pumy. Město bylo zatemněno a sirény oznamovaly poplach.

12-4 Nepřátelské reaktivní letouny bojují s našimi bombardovacími letouny. Jeden náš bombardovací letoun byl sestřelen.

12-5 Pak následoval nálet na letiště. Většina nepřátelských letounů neměla čas odstartovat a byla zničena na zemi. Ačkoli nepřátelská protivzdušná obrana byla dost dobrá, nálet byl přece úspěšný.

12-6 Nepřítel, který byl obklíčen a v obklíčení se nevzdal, byl zničen.

SLOVNÍČEK 127.

acetylen, -u, m.,or acetylén = acetylene
  acetylenový, adj.,or acetylénový
cenný, adj. = valuable
činnost, f. = activity
jakýsi, adj. = some (unknown, unidentified)
kořist, -i, f. = booty
  ukořistit, pct. = to acquire as booty
následovat, dur. = to follow
nalézt, pct. nalezmu = to find
obchvat, -u, m. = envelopment
obkličovat, dur. = to encircle
  obklíčit, pct.
pronásledovat, dur. = to pursue, chase, persecute
průlom, -u, m. = break-through
předchozí, adj. = previous
představa, f. = idea; mental image
reflektor, -u, m. = searchlight
rozmístění, n. = deployment, setup
střežit, dur. = to guard
škrábat or škrabat, dur. = to scratch
  škrábnout, pct.
štít, -u, m. = shield
  štítek, -u, m. = little shield; tag, label
taktika, f. = tactics
vázat, dur., vážu = to bind
  zavázat, pct.
  rozvázat, pct. = to unbind
vhodný, adj. = suitable
vlídný, adj. = affable, friendly, kind
zásoba, f. = stock, supply
zázrak, -u, m. = miracle
zkušenost, -i, f. = experience
značný, adj. = considerable
  značně, adv. = considerably

FRÁZE A IDIOMY.

Dostalo se mi cenných informací. = I was given (I got, received) valuable information.
V Jáchymově byla nalezena uranová ruda. = In Jáchymov uranium ore was found.
Vyšlo najevo, že se meteorologové mýlili. = It became apparent that the weathermen were wrong.

zápalná puma	= incendiary bomb
tříštivá puma	= fragmentation bomb, HE Bomb
reaktivní stihačka	= jet fighter
mechanizovaná pěchota	= armored infantry
protivzdušná obrana	= air defense

GRAMATICKÝ ROZBOR 127.

Indefinite Pronouns and Adverbs

- koli (v)

kdokoliv	-	anybody (no matter, makes no difference who); whoever
kohokoliv	-	of anybody
cokoliv	-	anything (no matter what; whatever)
kdekoliv	-	anywhere (no matter where; ")
kamkoliv	-	anywhere (no matter where; ")
kdykoliv	-	any time, no matter when; whenever
jakýkoliv	-	any, no matter what kind; whatever
kterýkoliv	-	any (of a group), no matter which; whichever
jakkoliv	-	anyhow, somehow, no matter how; however

Příklady:

Kdokoliv může přijít do obchodu a koupit si pušku.
Zeptejte se, kohokoliv potkáte.
Řekněte mu, cokoliv vás napadne.
Kamkoliv jsme se podívali, viděli jsme nepřátelské vojáky.
Přijďte, kdykoliv se vám to hodí!
To může být z jakéhokoliv materiálu.
Kterákoliv autospravkárna vám to spraví.

---

leda :

leda (adv.)	-	at best, at the highest, except for
ledaže (conj.)	-	unless, except when

---

ledakdo nebo ledaskdo	-	various people, quite a few; anybody
ledaco	-	various things, quite a few things; anything
ledakde nebo ledaskde	-	various, several places; anywhere

ledakam nebo ledaskam
ledajak
ledajaký
ledakterý

Příklady: Nemám zájem o žádný z těch vozů, leda o Škodovku.
Neříkej mu nic, leda kdyby se tě na to ptal.
Nekoupím ten dům, ledaže by mi ho dal levněji.
Ledakdo by mohl říct, že to je jeho.

The pronouns and adverbs with the prefix leda- (sometimes ledas-) have two meanings:

1. They mean někdo, něco, etc., with the shading of coincidental variety:

K uniformě nemůžete nosit ledajaké ponožky.	You can't wear just any (old) socks with a uniform. (any color picked out at random.)

2. Or they mean někdo. něco, etc., with the shading of variety and large number:

To dovede ledakdo.	Anybody can do that.
Ledaco by se mi hodilo.	I could do with a lot of things.

The compounds with the prefix

lec -

leckdo
lecco nebo leccos
leckde
leckam
lecjaký
leckterý
leckdy
lecjak

have the same meaning as leda- in par. 2 above:

někdo, něco, etc. with the shading of variety and large number:

Už jsem leccos viděl, ale ještě bych se chtěl leckam podívat.	I've seen a lot of things, but I'd still like to visit a lot of places.

- si

Kdosi	somebody (I don't know who)
cosi	something (I don't know what), etc.
kdesi	
kdysi	
kamsi	
jaksi	
jakýsi	
kterýsi	

The basic meaning of these compounds is někdo, něco, etc. with this restriction:

> the speaker wants to point out that he doesn't know who, what, etc.

Kdosi se na to ptal.	Somebody asked about it. (I don't know who.)
Já jsem to kdysi kdesi slyšel.	I heard it some time somewhere. (I don't know when and where.)

There are other combinations with kdo, co, etc.:

Příklady:

Sotvakdo	hardly anybody
zřídkakdo	hardly anybody ever
málokdo	few people
všelicos	anything (variety & large number)
všelijaký	1. various, different (variety & large No.) 2. means also: not too good, rather bad,
bůhvíkdo	God knows who (utter uncertainty)

ať je to nevímkdo	whoever it may be
ať si říká kdochce cochce	no matter what anybody says

VYPRAVOVÁNÍ.

Při výslechu.

"Dneska jsem si zase jednou zamakal![+] Dělali jsme výslechy zajatců jen do půlnoci, jenže pak jsem ještě dvě hodiny musel sedět s naším zpravodajským a pomáhat mu psát hlášení.

Poslední zajatec byl nějaký desátník od pěchoty. Přivedli nám ho rovnou z obvaziště. Dostal kulku do levé nohy a na pravém spánku měl malé škrábnutí. Byl bledý jako stěna a bylo vidět, jak se mu ještě třesou kolena. Nevím, jestli se nás tak bál, nebo jestli měl horečku. Ale doktor řekl, že je v pořádku a že mu výslech neuškodí.

Nejdřív jsme ho podle starého a dobrého zvyku prohledali, ale našli jsme jen jeho vojenskou knížku a štítek s jeho vojenským číslem.

Náš zpravodajský umí s těmi lidmi dělat zázraky! Dovede přesně odhadnout, co je třeba udělat, aby z nich dostal co nejvíc informací.

Toho desátníka si posadil naproti sobě, dal mu cigaretu a ještě mu ji zapálil. Bylo hned vidět, jak to tomu zajatci dělá dobře. Byl moc ochotný mluvit a za chvíli se rozpovídal jako doma. Měl jsem co dělat, abych to všechno pořádně zachytil.[+]

Byl od pěšího pluku 57, od třetího praporu.

Za chvíli jsme z něj dostali nejen další detaily o rozmístění jejich jednotek, ale i jejich přibližné početní stavy a poslední přesuny. On dělal až do včerejška na velitelství divize.

Potvrdil nám, že opravdu máme proti sobě celou jednu pěší divizi a některé další posilové jednotky. Řekl taky, že v týlu mají připravené nové pozice, kde se zastaví, ledaže náš postup by byl tak rychlý, že by neměli čas na reorganizaci.

Leckomu jinému by to stačilo, ale náš zpravodajský nedá pokoj, dokud má sebemenší naději na nové zprávy. A tak jsme byli s tím desátníkem hotovi až po půlnoci. Dali jsme ho odvést do tábora. Bylo vidět, že si potřebuje odpočinout jako sůl[+] a že je rád, že pro něj válka je skončená. Pro takové typy jsou kulomety, strážní věže a ohrady zbytečné. Jenže člověk si nikdy nemůže být docela jistý, který z nich tu lhostejnost jen simuluje."

[+] makat, slang = to work
zamakat si, pct.

potřebuju to jako sůl = I need it badly
zachytit, pct. = to take down, to get
lhostejnost, -i, f. = indifference, apathy

Naše zpravodajská služba odposlouchala z rozhlasu tuto zprávu nepřátelského vrchního velitelství:

Nepřátelské útvary, kterým se pod ochranou noci podařilo vybudovat předmostí na levém břehu řeky, se pokusily o průlom směrem na sever. Naše obrana se skládala jen z dvou pěších praporů a jednoho praporu tanků, ale přes to zastavila útok několikanásobné přesily. Potom se naše jednotky v pořádku stáhly do předem připravených pozic. Ukořistily nebo zničily 31 nepřátelských tanků.

Nepřátelské bombardovací letouny podnikly útok na jedno otevřené město za frontou. Vyhýbajíce se vojenským cílům, shodily několik set zápalných pum na obytné čtvrti a na dvě nemocnice. Naši stíhači se také střetli s nepřítelem, kterému způsobily těžké ztráty. Naše reaktivní stíhačky sestřelily 47 nepřátelských bombardérů.

Tato zpráva nepřátelského vrchního velitelství popisuje situaci č. 12. Napište, v čem není pravdivá.

---

posilová jednotka = reinforcement attachment

H-2-0

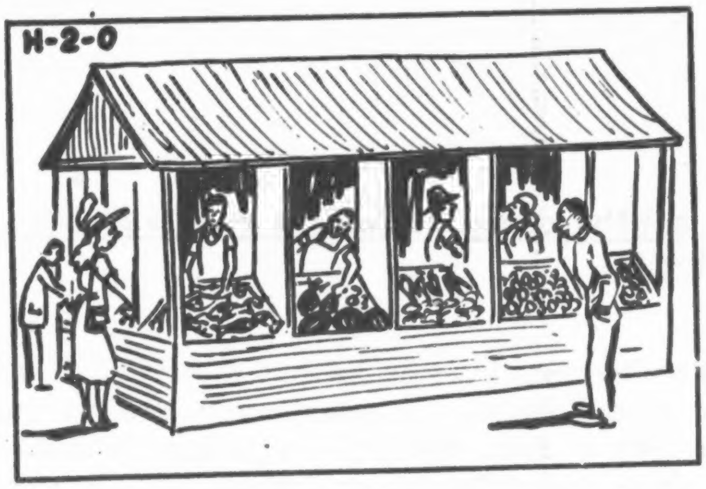

H-2-1

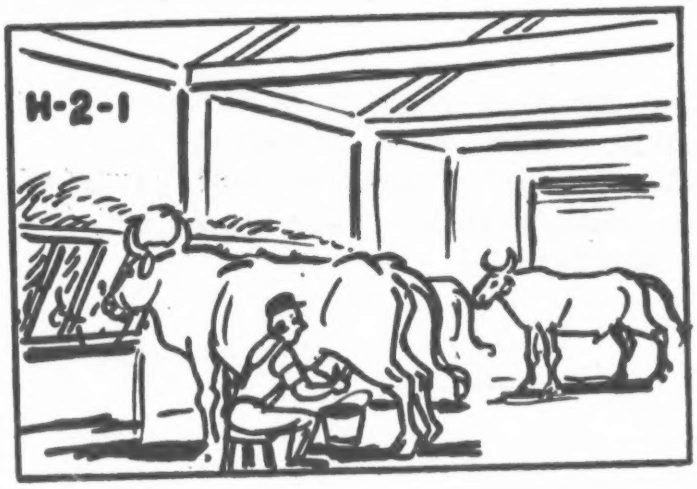

H-2-2

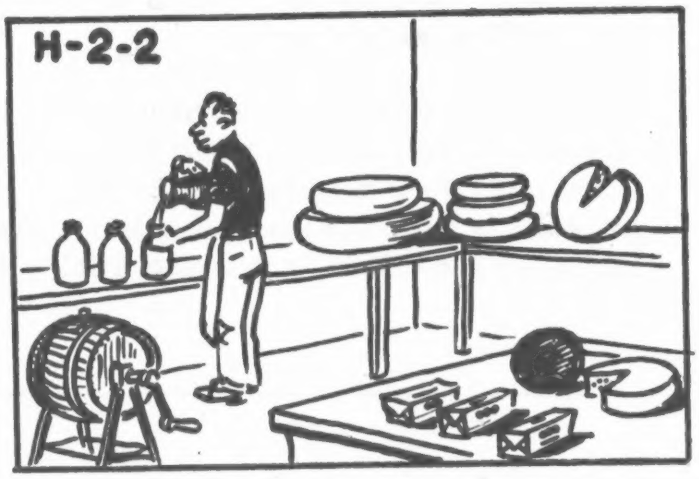

H-2-3

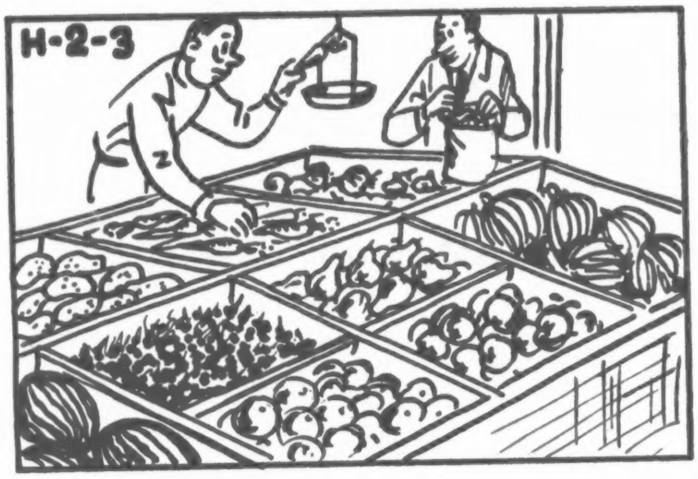

H-2-4

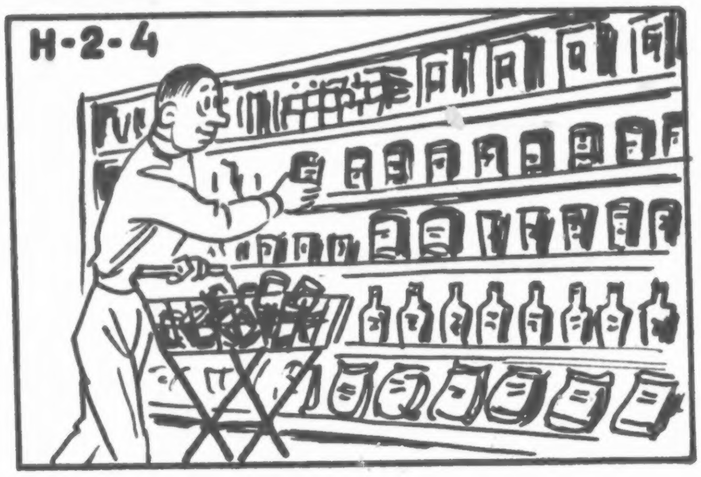

H-2-5

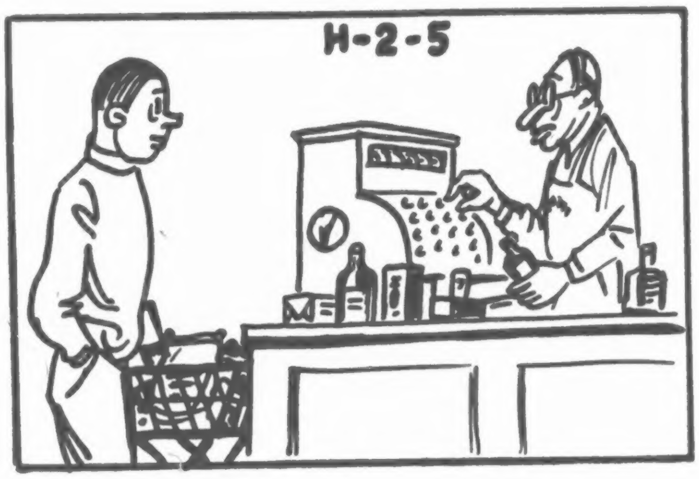

H-2-6

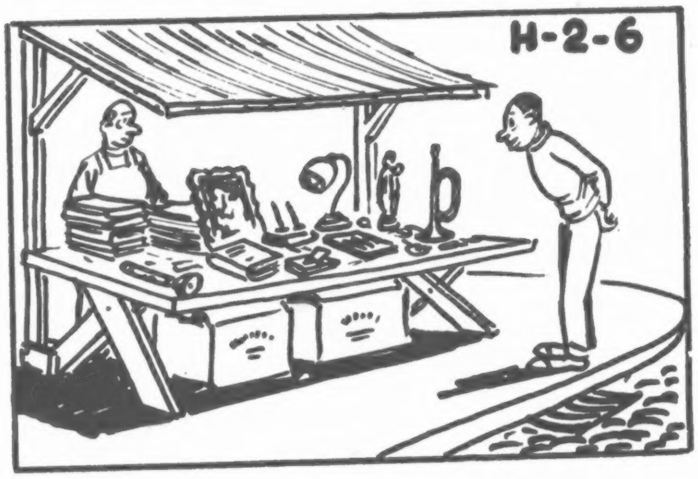

CVIČENÍ ČÍSLO 128.

Na trhu.

H-2-0 Zdeněk Vacek se zastavil na trhu. Někdy tam mají zeleninu čerstvější než u kupce. Zato je dražší. Zdeněk chodí k bábě trhovkyni, která mívá zvláště dobré brambory.

H-2-1 Ta paní má syna, který pracuje v Radlické mlékárně. Byla se tam za ním včera podívat. Vypravuje:

> "Ty krávy si žijou líp než leckterý našinec. Taková kráva si tam v chlévě žije pod střechou, krmení jí přinesou pod nos, a jen ji dvakrát denně podojí."

H-2-2 Paní pokračuje:

> "Můj kluk tam do nedávna dělal máslo. Pak se naučil dělat sýry. Za to se líp platí."

H-2-3 Paní by povídala a povídala. Byla zvyklá, že Zdeněk Vacek u ní stává až hodinu. Ale dnes se rozloučil brzy; ještě je po operaci trochu slabý v nohou. U vedlejšího stánku se zeleninou a ovocem si koupil cibuli, mrkev, petržel, zelí, špenát, okurku, hlávkový salát a rajská jablíčka.

H-2-4 V prodejně Pramene si pak vybral různé konzervy: zelený hrášek, chřest a fazole. Sám si je bral z přihrad; v téhle prodejně je samoobsluha.

H-2-5 Když s nákupem přišel k pokladně, dělaly se mu mžitky před očima, jak tam ceny skákaly.

H-2-6 Cestou domů se zastavil u stánku, kde prodávají staré krámy. Bylo tam jen staré haraburdí - věci, které už k ničemu nejsou.

SLOVNÍČEK 128.

bába, f.	= grandmother (legal term); old woman (often derogatory); midwife; market woman (coll.); weakling,coward (coll.)
cibule, f.	= onion
dojit, dur., dojím, dojil	= to give milk (about cows); to milk
podojit, pct.	= to milk
fazole, f.	= bean
zelené fazole, f. pl.	= string beans
haraburdí, n.	= old furniture, junk, odds and ends, rubbish, trash
harampádí nebo harampátí, n. (colloq.)	
hrách, m.	= pea
(zelený) hrášek, m.	= grean peas
chlév, -a, m.	= cow barn; sty
chřest, -u, m.	= asparagus
konserva, f. or konzerva	= can (of food); tin
krmivo, n.	= fodder
krmení, n.	= fodder; feeding
leckterý, adj.	= many a...
mlékárna, f.	= dairy; milk shop
mrkev, -e, f.	= carrot
našinec, m.	= one of us
petržel, -e, f.	= parsley
prodejna, f.	= sales room; store
příhrada, f.	= shelf
rajské jablíčko, n.	= tomato
salát, -u, m.	= salad
hlávkový salát, m.	= lettuce
samoobsluha, f.	= self-service
sýr, -a, m.	= cheese
zelí, n.	= cabbage
trhovec, m.	= vendor in an open market place
trhovkyně, f.	= market woman
špenát, -u, m.	= spinach

FRÁZE A IDIOMY.

Je slabý v nohou.	= His feet are weak.
Dělají se mu mžitky před očima.	= It dazzles his eyes. He sees stars.
Není to k ničemu.	= It´s no good for anything.

GRAMATICKÝ ROZBOR 128.

FREQUENTATIVE VERBS
Frekventativa.

-vat; -vávat

There are three types:

1. The basic verb is punctual

dát - dávat	The frequentative expresses only duration or repetiton.

2. The basic verbs are durative:

dělat - dělávat chodit - chodívat	The frequentative expresses repetition, but not regularly and not too often; sometimes, now and then, fairly often. In past tense: long ago, way back in the past.
Večer jsme hrávali šach.	In the evening we used to play chess (sometimes, fairly often).
Chodíval jsem do divadla.	I used to go to the theater (now and then, sometimes, fairly often).

3. chodit - chodívávat.

chodit - chodívávat.	These frequentatives are infrequent; they are used only in the past tense. They express repetition long, long ago.
Bývávalo dobře.	Used to be, way back, that times were good.
Před dvaceti lety jsem tam chodívával.	I used to go there, way back, twenty years ago.

Příklady: Tak se to kdysi dělávalo, ale dnes se to už nedělá.
Před dvaceti lety jsme chodívali do města pěšky; dnes se jezdí vlakem.
Kdysi tam jezdíval autobus; teď se chodí pěšky.
Jako kluk jsem hrával fotbal; dnes už jsem na to moc starý.
Za mých mladých let jsme večer stávali u nádraží; dnes na to mladí lidé nemají čas.
Dokud tu restauraci měl starý Kašpárek, bývalo tam veselo; dnes tam skoro nikdo nechodí.

VYPRAVOVÁNÍ.

"Na nákupu."

Zdeněk Vacek vypravuje:

"Tak mě onehda[+] poslala manželka[+] na trh, abych nakoupil nějakou čerstvou zeleninu na polévku. To já dělám moc rád. Znám tam jednu bábu, co tam má stánek s ovocem a zeleninou. Má tam nejlepší brambory ve městě. Jsou jako máslo a nejsou drahé. U kupce často počítají za horší o moc víc.

Já si s tou bábou rád povídám. Ona má takový zdravý selský rozum[+] a na všecko docela originální názory. Typická pražská trhovkyně.

Její syn pracoval až do nedávna jako dojič v Radlické mlékárně. Cítil se prý mezi kravami líp než na politické schůzi mezi soudruhy. Měl jsem z její řeči dojem, že on těm kravám závidí. Nemusejí do kursů ruštiny, krmení mají dost a bez lístků, a dojí se jen dvakrát denně. Obyčejného člověka dojí režim pořád, a o krmení se při tom musí starat sám.

To je tak asi tón její řeči. No, bavím se s ní báječně a mohl bych ji poslouchat hodiny. Jenže manželka čekala doma na nákup, a tak jsem se musel rozloučit.

Ještě jsem si skočil vedle pro máslo a pro nějaký sýr, a pak jsem se zastavil v prodejně Pramene pro konzervy se zeleným hráškem, chřestem a fazolemi. Sám tyhle věci nejím, ale žena má zeleninu moc ráda. Není proto dne, abychom ji neměli aspoň dvakrát.

Zelí, okurky a hlávkový salát ještě snesu,[+] ale rajská jablíčka, špenát, mrkev a petržel nemůžu ani vidět. A po cibuli mívám větry[+] a bolívá mě žaludek.

A pak ty ceny! Co by člověk za ty peníze koupil masa!

Je tam ještě jeden stánek, u kterého se rád zastavím: mají tam všelijaké staré krámy[+] a harampádí, knihy, lampy, obrazy, sošky a vůbec, na co si vzpomenete. Odkud to ten člověk bere a kdo to kupuje, Pán Bůh ví---- Někdy si myslím, že tam stojí jen proto, aby nemusel jít někam pracovat. Kdo ví? V dnešních poměrech se dějou všelijaké věci---"

+ nákup, -u, m. = shopping
onehdy, or: colloq. onehda = the other day, recently
manželka, f. = wife
zdravý selský rozum = good horse sense
dojič, m. = milker
snášet, dur. = to tolerate
  snést, pct.
mám větry = I have gas (stomach)
všelijaký = various, all kinds of...
staré krámy, pl. = old junk

Vojín na strážním stanovišti.

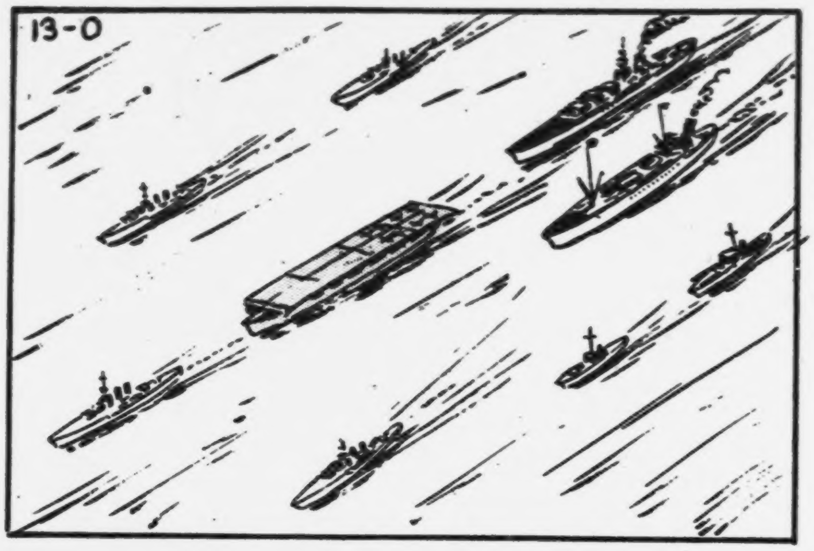
13-0

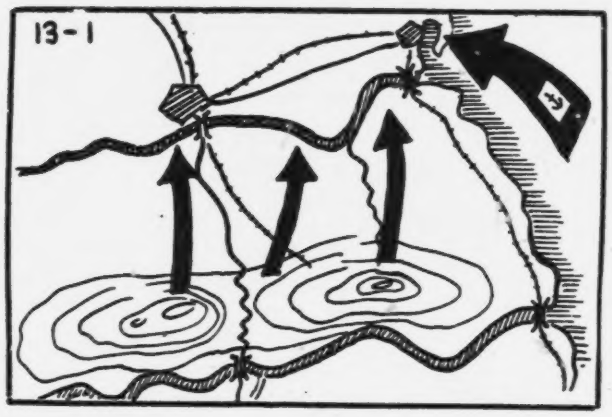
13-1

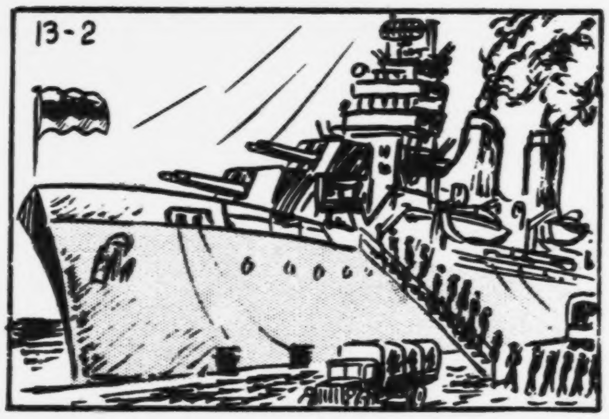
13-2

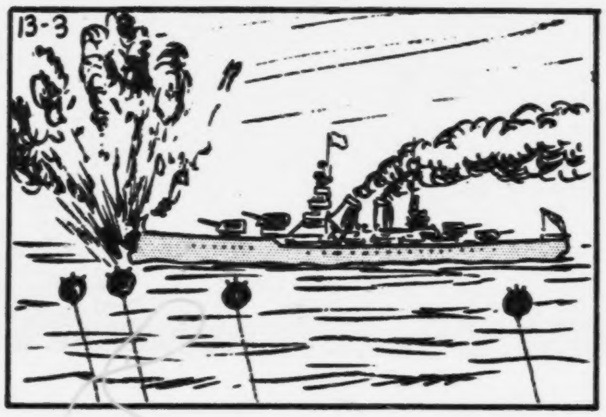
13-3

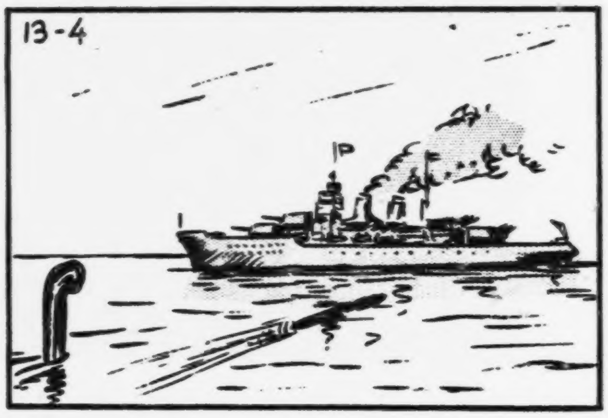
13-4

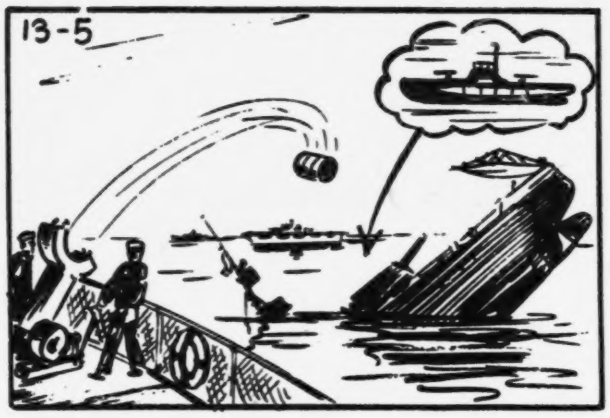
13-5

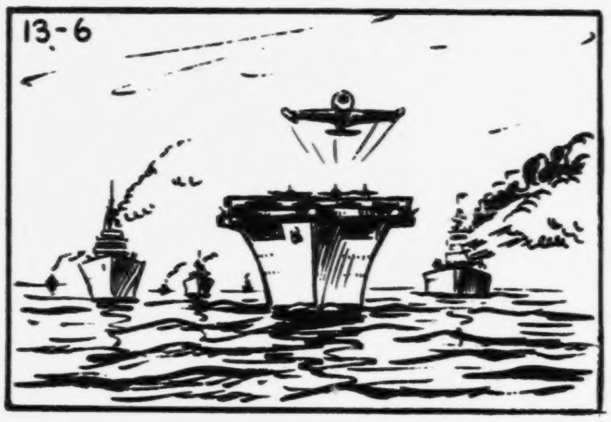
13-6

CVIČENÍ ČÍSLO 129.

POKUS O INVAZI.

13-0 Náš konvoj pluje, aby napadl nepřítele v týlu. Skládá se z bitevní lodi, letadlové lodi, dvou lehkých křižníků, nemocniční lodi, tří torpedoborců, několika dělových člunů a invazních člunů.

13-1 Naše námořní síly mají provést invazi poloostrova, který je východně od přístavu. Naše pozemní síly zatím budou od jihu útočit na nepřátelské přísunové cesty.

13-2 Než konvoj vyplul, byla naloděna námořní pěchota, která má provést invazi.

13-3 Jedna z našich lodí najela na plovoucí minu. Příď lodi byla poškozena, ale loď se nepotopila.

13-4 Nepřítel vyslal ponorky, aby torpedovaly náš konvoj. Aby ponorka mohla torpedovat, musí vysunout periskop.

13-5 Náš konvoj okamžitě hází hlubinové nálože. Výbuchem nálože pod vodou jedna ponorka byla zničena. Potápí se.

13-6 S letadlové lodi startují naše letouny, aby ponorky zneškodnily. Z letounu lze vidět ponorku, i když je pod vodou.

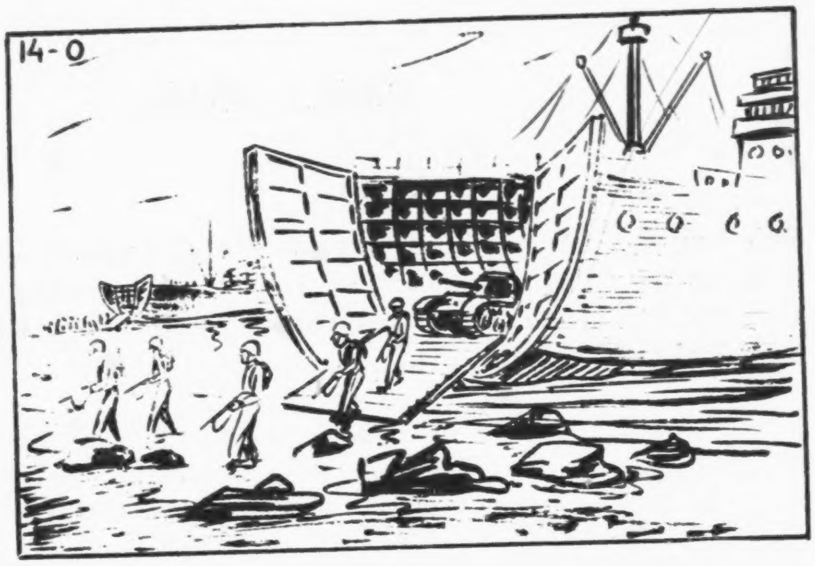
14-0

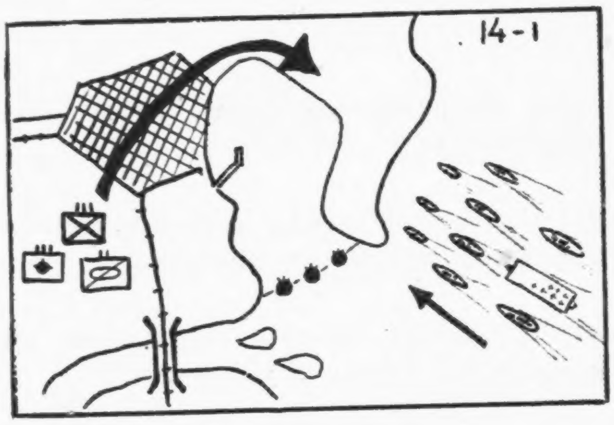
14-1

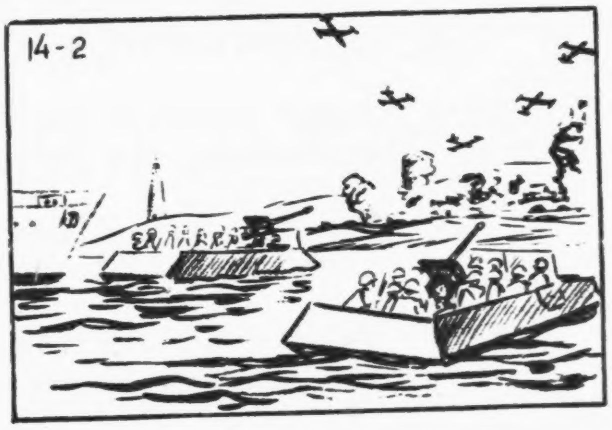
14-2

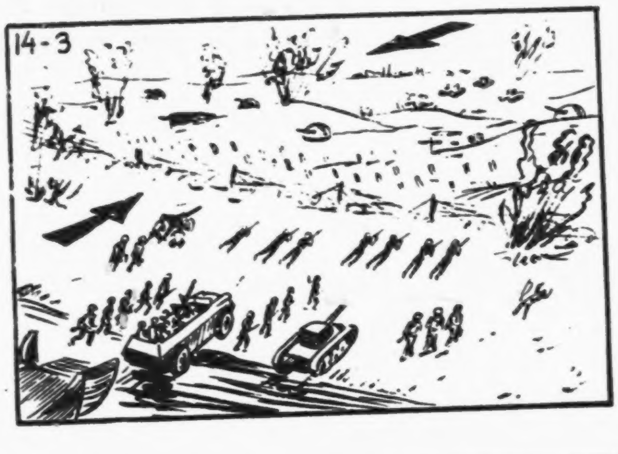
14-3

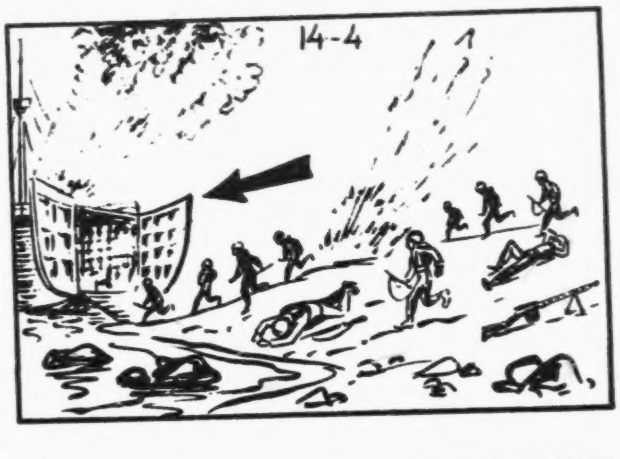
14-4

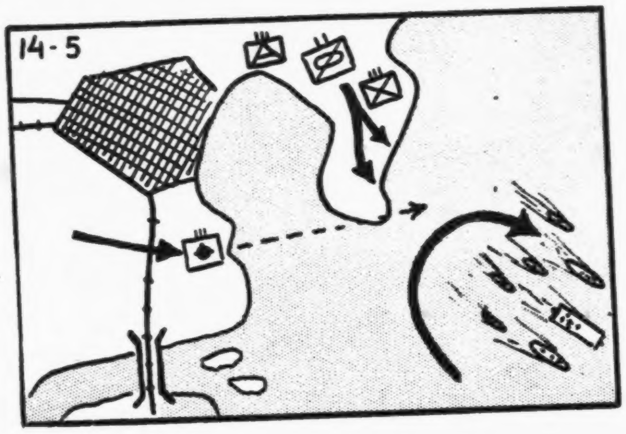
14-5

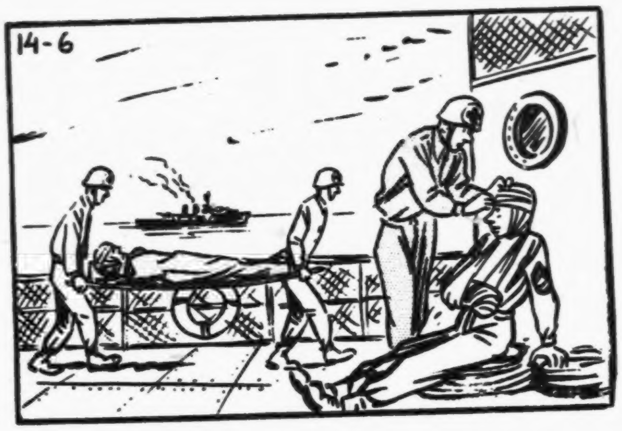
14-6

INVAZE SE NEPODAŘILA

14-0 Naše invazní čluny přistávají. Námořní pěchota se vyloďuje.

14-1 Nepřítel do bitvy vrhá značné síly. Jeho jednotky, které byly na západ od ústí řeky, se přesunují na poloostrov. Záliv je zaminován.

14-2 Naše letectvo bombarduje nepřátelskou obranu a kryje přistání našich obojživelných vozidel. Při invazi nejdřív musí být zajištěno užší předmostí.

14-3 Potom se vyloďuje pěchota a tanky, aby zajistily širší předmostí. Nepřítel má na pobřeží silnou vybudovanou obranu. Záložní jednotky nepřítele dělají protiútok.

14-4 Náš pokus o invazi byl neúspěšný. Útok našich jednotek byl odražen.

14-5 Vzhledem ke značným ztrátám na lodích i materiálu se naše námořní jednotky rozhodly ustoupit.

14-6 Mnoho našich vojáků bylo při pokusu o invazi raněno.
Na nemocniční lodi dostávají první pomoc a lékařské ošetření.

SLOVNÍČEK 129.

bitevní loď	= battleship
člun, -u, m.	= boat
invasní člun	= landing craft
hlubinová nálož	= depth charge
kombinovaný, adj.	= combined
kombinace, f.	= combination
konvoj, m.	= convoy
křižník, -u, m.	= cruiser
letadlová loď	= aircraft carrier, flattop
nálož, f.	= charge
námořní, adj.	= naval, maritime, sea-
námořní pěchota	= marines
nemocniční loď	= hospital ship
obojživelný, adj.	= amphibious
odrážet, dur.	= to repulse
odrazit, pct.	
okamžitě, adv.	= immediately
periskop, m.-u	= periscope
plout, dur.	= to sail
vyplouvat, dur.	= to sail out, off
vyplout, pct.	
plovoucí mina	= floating mine
poloostrov, -a, m.	= peninsula
ponorka, f.	= submarine
potápět, dur.	= to sink
potopit, pct.	
pozemní, adj.	= ground
přísun, -u, m.	= movement of supplies or personnel to the front line
přísunové cesty	= supply lines
torpedoborec, m.	= destroyer
torpedo, n.	= torpedo
torpedovat, dur.	= to torpedo
ústí, n.	= river mouth
vrhat, dur.	= to throw, cast
vrhnout, pct.	
vysunovat, dur.	= to pull out
vysunout, pct.	
záliv, -u, m.	= bay
zaminovat, pct.	= to lay mines all over
zneškodnit, pct.	= to render harmless; to neutralize

FRÁZE A IDIOMY.

vzhledem k tomu	= with respect (regard) to that

LITERARY LANGUAGE
COMMON CZECH
DIALECTS

1. The literary language (spisovný jazyk nebo spisovná čeština) is that form of the Czech language in which are written and printed books, magazines, newspapers, etc., which is used in letters and other written communications and which is used in writing and even orally in public life, that is, in official proceedings, in school instruction, in lectures, formal meetins, in radio and other mass media of communication, in church sermons, in theaters and in other situations which have a distinct character of social formality. It is uniform within the Czech linguistic territory. The literary language is based for the most part on the older forms of the Central Bohemian dialect.

2. In everyday life, in informal conversations of any class, including intelligentsia, that form of the Czech language is used which is called the Common Czech (obecná čeština). It is actually the Cetral Bohemian dialect with some modifications. It is uniform to a great degree all over the Czech linguistic territory in spite of small regional differences (e.g., the Common Czech in Moravia does not have /ej/ for /ý/ or /í/. The Common Czech differs slightly from the literary language, but not substantially, not to such an extent that it would affect the understanding in any way.

3. The Central Bohemian dialect acquired this prestige function because politically and socially it enjoys a favorite position. It is the dialect of the most populous area of the Czech linguistic territory as well as the speech of Prague, the political and cultural center of the country. Linguistically it has no characteristics which would not also occur in some other Czech dialects.

4. The literary language and partly also the Czech Common language are different from local dialects, which we can still hear in some villages and even towns. This speech is not uniform all over the country, it changes from place to place.

5. The literary language does not substantially differ from the Czech Common language, not even from some local dialects. It only has partly different pronunciation and some forms and even some words are different.

6. The difference between the dialects of Bohemia and between these dialects and the literary language are slight and do not affect mutual understanding. In vocabulary there are a few regional differences, mostly in the field of agriculture, household items and the like.

7. Some dialects of Moravia differ more from the literary language, phonetically, morphologically, and also in vocabulary. Some are transition dialects lying between Czech and Polish or between Czech and Slovak. But these dialects remain for the most part understandable to the speakers of the Bohemian dialects. The literary language is the language of all schools in Bohemia and Moravia, the press and radio use literary Czech, and so practically all people in Bohemia and Moravia can express themselves orally and in writing in such a way that they understand each other and are almost unaware of differences.

8. There are three main dialects in Bohemia: Central, Northeastern and Southwestern.

Central Bohemian

Main phonetic and morphological features:

1. ý (and sometimes cí, zí, sí) - ej (cej, zej, sej)

dobrý - dobrej
mýt se - mejt se
být - bejt
strýc - strejc
cícha - cejcha
cítit - cejtit
zítra - zejtra
síto - sejto
sít - sejt

2. é - í

dobré - dobrí
péct - píct
mléko - mlíko

3. ú - ou

účet - oučet
úzký - ouzkej

4. Insertion of v- before initial o-:

od - vod
osm - vosum
oblek - voblek
otrava - votrava

5. sh - sch

shořet - schořet

6. Accusative plural masculine animate is equal to the nominative:

Viděl jsem vojáky.- Viděl jsem vojáci.

7. The instrumental plural of all nouns and adjectives ends in -ma (-ama, -ema, -íma) :

s těmi třemi novými vojáky - s těma třema novejma vojákama
vlastními klíči - vlastníma klíčema

8. děkuji - děkuju
děkují - děkujou

9. Loss of -í in the verbal endings -ají, -ejí :

dělají - dělaj
umějí - uměj

10. Loss of the final -l in the active past participle if preceded by a consonant :

vedl - ved
přinesl - přines

Most of the above features of the Central Bohemian dialect have entered the general informal colloquial language, the Common Czech.
The feature under 6 above is less frequent in Common Czech, the literary style accusative being preferable.

As an illustration, here is a Declension Table of Hard Adjectives in general colloquial(Bohemia) :
(Common Czech, Bohemian Version)

	m.		f.		n.	
	Lit.	Coll.	Lit.	Coll.	Lit.	Coll.
Sing. 1. nom.	velký	velkej	velká	velká	velké	velký
2. gen.	velkého	velkýho	velké	velký	velkého	velkýho
3. dat.	velkému	velkýmu	velké	velký	velkému	velkýmu
4. acc.	velkého velký	velkýho velkej	velkou	velkou	velké	velký
6. loc.	velkém	velkým	velké	velký	velkém	velkým
7. ins.	velkým	velkým	velkou	velkou	velkým	velkým
Pl. 1. nom.	velcí velké	velkí velký	velké	velký	velká	velký
2. gen.	velkých	velkejch	velkých	velkejch	velkých	velkejch
3. dat.	velkým	velkejm	velkým	velkejm	velkým	velkejm
4. acc.	velké	velký	velké	velký	velká	velký
6. loc.	velkých	velkejch	velkých	velkejch	velkých	velkejch
7. ins.	velkými	velkejma	velkými	velkejma	velkými	velkejma

For the most part individual speaker in conversational utterances use a seemingly inconsistent mixture of Common Czech and Literary Language. The proportion depends on circumstances, topic, subject, atmosphere, emotional attitude and the like. In the family, among friends and even in communication with strangers on everyday subjects, the Common Czech is used. In a serious debate on politics, science and the like, more literary style forms might be heard.

North-Eastern Dialect :

1. -v-, -v = u

pravda - prauda
krev (pron. kref) - kreu

2. initial j is not pronounced :

jistě - istě
jiný - iný
ještě - eště

3. Infinitives end in -ť :

dělat - dělať

4. -ovi -= -oj

vojákovi - vojákoj

South-Western Dialect :

1. Does not have the inserted initial v-, but occasionally a h- :

ucho - hucho

2. Labials are followed by j before i :

pivo - pjivo

3. When two dentals meet, the first becomes j :

bez zubů - bej zubů

4. dědek - děrek

5. řekněte - řeknite

6. ryb - ríb

NOTE :

Many natives of Moravia assimilate some consonants differently from the way a native of Bohemia does.

e.g.:

Spelled	Pronounced	
	Bohemia	Moravia
Na shledanou.	Na schledanou.	Na zhledanou.
my jsme	my sme	My zme

VYPRAVOVÁNÍ.

(in Common Czech of Bohemia)

INVAZE.

Desátník Vodička vypravuje :

"Večír nás nalodili a jelo se. Podle toho, kolik lodí jsme měli v konvoji, mi bylo jasný, že to nebude jen malá akce.

Řek bych, že jsme měli nejmíň sto invazních a dělovejch člunů. Byly všude, kam se člověk podíval.

Z větších lodí jsem viděl jednu bitevní, jednu letadlovou, dva křižníky a ňáký torpedoborce. Samozřejmě, že nechyběla ani nemocniční loď.

Pak nám přečetli rozkaz.

Našim cílem byl polovostrov na východ vod přístavu,teda dost hluboko za frontou.

Zatímco my se budem vyloďovat, naše pozemní síly budou z jihu útočit na přísunový spoje.

Plán to nebyl špatnej a naše námořní pěchota měla už dost zkušeností, aby ho provedla, esli se nestane nic nevočekávanýho. Jenže tenkrát jsme měli smůlu.

První ztráty jsme měli eště na širým moři. Jedna z lodí najela na minu. K ránu pak přišly ponorky. Kolik jich bylo,nevím. Viděl jsem jen jednu, kerou potopili hlubinovejma náložema.

Myslím, že z jednoho torpedoborce zahlídli její periskop, dyž vystřelila první torpedo. A to holt neměla dělat.

Sotva se začalo dělat světlo, přidaly se k útoku naše letouny. A to jsem byl řád, že nesloužím u ponorek. Výbuchům nebylo konce.

Pak jsme začali přistávat : námořní pěchota napřed, pak tanky a vobojživelný vozidla, a nakonec pěchota.

Naši letci dělali, co mohli, aby náš útok kryli. Bombardovali vobranu, vostřelovali jejich komunikace a záložní jednotky, kerý začaly protiútok.

Chvíli se zdálo, že se nám podaří zajistit užší předmostí, ale pak ztráty začaly stoupat.

K poledni přišel rozkaz k ústupu. Vodráželi jsme jeden protiútok za druhým, ale ztratili jsme tolik lidí, materiálu a lodí, že ústup byla jediná rozumná věc. Inu, nemůžeme mít pořád jen ouspěchy.

Byl jsem lehce raněnej do levý ruky a dostal jsem první pomoc a vošetření na nemocniční lodi. To víte, že mě to moc netěšilo, ale moc jinejch nemělo ani takový štěstí."

teda - tedy

dyž - když

holt - well (fill-in word)

CVIČENÍ ČÍSLO 130.

Odsun Němců z ČSR.

Odsun německého obyvatelstva, o kterém jsme se zmínili ve cvičení č. 125, začal hned po válce. Spojenci v transferu Němců z Československa do Německa viděli prostředek k uklidnění poměrů ve střední Evropě. Češi v něm viděli řešení problému německé menšiny, řešení sporu, který měl kořeny daleko v historii.

Odsun Němců z ČSR můžeme rozdělit na tři období :

1. Hned v květnu po porážce hitlerovských armád utíkalo z Československa mnoho Němců, kteří se báli trestu za to, co dělali v době okupace. Byli to menší nebo větší váleční zločinci.

2. Pak to byla doba neorganizovaného odsunu v chaotických týdnech po konci války, než se v pohraničí upevnila státní moc. Lidé, často v uniformách t.zv. "Revoluční gardy", vyháněli Němce za hranice, aby se zmocnili jejich majetku. Často se svými obětmi zacházeli nezodpovědným způsobem. Šlo většinou o lidi, kteří za války kolaborovali s nacisty, a po válce si chtěli brutalitou proti Němcům dělat alibi. Lze říci, že většina českého národa tento způsob odsoudila.

3. Organizovaný odsun začal v lednu 1946 a skončil na jaře 1947. Podmínky odsunu byly stanoveny dohodou se spojeneckými úřady, t.j. s vojenskou správou amerického a sovětského okupačního pásma v Německu. Každý odsunovaný Němec si směl vzít 500 marek a 100 kg zavazadel (ale nekontrolovalo se, jestli snad váha není větší). Jestliže šlo o člověka, který k svému zaměstnání potřeboval nástroje, mohl si je vzít s sebou mimo váhu zavazadel. (Tak např. učitelka hudby odjížděla s pianem, automechanik se zařízením dílny, atd.)

Dohromady bylo odsunuto 2,996.000 obyvatel německé národnosti. Větší část odešla do západního, menší do východního Německa. Cena majetku, zanechaného v ČSR odsunutými Němci, byla odpočítána od náhrady, kterou Německo mělo platit Československu.

Zákon také pamatoval na ty československé Němce, kteří v době nacistické okupace ukázali, že zůstali věrni demokratickým ideálům. Dostali čs. státní občanství a zůstal jim jejich majetek.

řešit, dur. = to solve
spor, m. gen.-u = disagreement, dispute, controversy, conflict
kořen, m. gen.-e(u) = root
období, n. = period
zločinec, m. = criminal
stanovit podmínky = to stipulate
dohoda, f. = agreement

L.130

Otázky k textu (Odsun Němců z ČSR) :

Kdy začal odsun Němců ?
Měl odsun Němců dát klid střední Evropě ?
Souhlasily Amerika, Anglie, Francie a Sovětský svaz s odsunem?
Kolik období měl odsun ?
Odcházeli někteří Němci dobrovolně ?
Kam odcházeli ?
Před čím utíkali ? (trestem)
Byli to váleční zločinci ?
Byly hned po válce normální poměry ?
Byly první týdny po válce chaotické ?
Jak dlouho trvalo, než se v pohraničí upevnila státní moc ?
Byl odsun Němců v té době organizován ?
Staly se v té době případy brutality ?
Souhlasila s tím většina Čechů a Slováků ?
Kdo si dělal v té době alibi ?
Jak dlouho trval organizovaný odsun německého obyvatelstva ?
Začal organizovaný odsun v lednu roku 1946 ?
Na jaře kterého roku skončil ?
S kým se dohodla čs. vláda o podmínkách odsunu ?
Kolik peněz si mohl vzít každý odsunovaný ?
Kolik směla vážit jeho zavazadla ?
Směli si také vzít nářadí a nástroje ?
Kolik osob německé národnosti bylo odsunuto z ČSR ?
Kam byly odsunuty ?
Kam jich šla většina ?
Kam byla odsunuta menší část ?
Co se stalo s jejich majetkem ?
Dostali někteří Němci čs. občanství ?
Kteří Němci dostali podle zákona čs. občanství ?

Neorganizovaný odsun a odchod Němců v r. 1965	660.000	osob
Organizovaný odsun od jara do konce 1946	2,267.000	"
Dodatečný odsun of 1. ledna do 22. května 1947	80.000	"
	3,007.000	osob

K 22. květnu 1947 zůstalo tam 204.000 občanů německé národnosti a v roce 1966 jich tam bylo 133.438.

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ.

k lekci 130.

I.Vyslýchající : You told me that most of your fellow citizens of German descent were transferred from the so-called Sudetenland to Germany. Do you think this was really a wise step ?

II.Vyslýchaný : V r. 1945 se to zdálo být nejlepší řešení. Mnoho lidí doufalo, že to přispěje k uklidnění ve střední Evropě. A to jsme nebyli jen my, Češi, ale i naši západní spojenci.

I. Vyslýchající : Didn't many of the Germans in Czechoslovakia run away of their own free will immediately after the war ? Those who were guilty of subversive activities against the Czechoslovak Republic and who supported Hitler ?

II. Vyslýchaný : Hodně takových nacistů uteklo ze strachu před trestem, ale hodně jich zbylo. Ti doufali, že se na jejich činnost za okupace zapomene.

I. Vyslýchající : There was a period of unorganized transfer of Germans before the authorities stepped in, wasn't there ?

II. Vyslýchaný : To bylo v prvních týdnech po válce, než státní úřady udělaly pořádek. Lidé, kteří v této době jezdili do pohraničí a vyháněli Němce, měli sami máslo na hlavě.

I. Vyslýchající : What do you mean by that ?

II. Vyslýchaný : To byli Češi, kteří sami měli špatné svědomí, protože kolaborovali s nacisty a mysleli, že když budou k Němcům brutální, že si získají alibi.

I. Vyslýchající : Those were members of the so-called "Revolutionary Guard ", weren't they ?

II. Vyslýchaný : Někteří si tak říkali, ale šlo jen o docela soukromé skupiny. Většina českých lidí odsoudila takové jednání a žádala, aby tito lidé, kteří si říkali "osvoboditelé čs. pohraničí" byli odsouzeni a potrestáni.

I. Vyslýchající : Were there many Communists among them ?

II. Vyslýchaný : Já bych řekl, že hodně z nich se přihlásilo ke KSČ dodatečně; mysleli, že jim komunisti dovolí, aby si nechali majetek, který v pohraničí ukradli. Tím vzrostly řady KSČ a její vliv.

I. Vyslýchající : What happened to those Germans who weren´t Nazis ?

II. Vyslýchaný : Když to mohli dokázat, tak jim bylo dovoleno zůstat. Tak se taky stalo, že mnozí bývalí Nacisté se honem hlásili do KSČ, aby dokázali svou loajalitu k ČSR.

I. Vyslýchající : The transfer ended in 1947 and the Communists didn´t take over till 1948. How then could the membership in the KSČ have been of such importance ?

II. Vyslýchaný : Ministerstvo vnitra je v Československu jedno z nejdůležitějších ministerstev. A to bylo od roku 1945 v rukou komunistů. Komunisti tam dělali, co chtěli. Vraceli čs. státní občanství především svým lidem.

I. Vyslýchající : In other words : Some former Nazis became Communists to save their necks ?

II. Vyslýchaný : Zcela správně. To byla velká chyba, která se v té době stala. Komunisti se starali o své členy a vůbec dělali všechno, co sloužilo zájmům strany, i když to bylo proti zájmům státu.

I. Vyslýchající : Would you say that the whole transfer was a mistake ?

II. Vyslýchaný : Odsun snad nebyl omyl, ale při jeho provádění se mělo už od začátku postupovat jinak. Tak se mohlo zamezit přehmatům, ke kterým došlo.

---

přehmat m. = mistake, slip, error

PREPOSITIONS
PŘEDLOŽKY

Prepositions		Cases				
bez (beze)	gen					without
dle	gen					according to
podle	gen					along; according to; by
vedle	gen					next to; beside; besides
podél	gen					along
do	gen					into; as far as; until
k, (ke, ku)		dat				to, towards ; for ; around;with
kolem	gen					around; by; past; about
okolo	gen					around
kromě (krom)	gen					besides
mezi			acc		ins	between ; among
mimo			acc			besides ; except
místo	gen					instead of
na			acc	loc		on ; to ; at ; for; in; of
nad (nade)			acc		ins	above; over
o			acc	loc		about; of, on; by; for
ob			acc			every second; next but one
od	gen					from; by; to
po			acc	loc		up to; along
pod (pode)			acc		ins	under
pro			acc			for
proti		dat				opposite; across from; against
naproti		dat				opposite
před (přede)			acc		ins	in front of
přes (přese)			acc			across; over; in spite of
při				loc		at; on; with; by
skrz (skrze)			acc			through; because of
stran	gen					concerning; as to
prostřed	gen					in the middle of
doprostřed	gen					to the middle of
uprostřed	gen					in the middle of
vprostřed	gen					in the middle of
zprostřed	gen					from the middle of
s, se	gen		acc		ins	from; with
u	gen					by; at; near
v (ve)			acc	loc		in; at; on
vně	gen					outside
dovnitř	gen					inside
uvnitř	gen					inside
vůči		dat				towards
z (ze)	gen					from; out of; of
za	gen		acc		ins	during; behind; in; for; by
zpod	gen					from under

PREPOSITIONS.

GENITIVE	bez, beze	without -less	Je bez zaměstnání Beze mne Bez povolení.
	podle dle(lit)	according to along by	podle rozkazu podle zákona podle řeky podle chůze (by the way he walks)
	vedle	beside next to besides	Stál vedle mne. Vedle hlavního zaměstnání měl ještě zaměstnání vedlejší. (part time).
	podél (lit).	along	podél řeky
	do	into, in, to 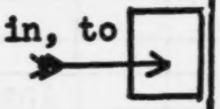	Šel do města. Do biografu. Chodil do školy.
		as far as up to until	Voda mu šla až do pasu. To bude trvat do pátku. Pracoval dlouho do noci.
		(purpose)	Dal se s ním do řeči. (He started talking with him). Šaty do práce. (work clothes) Plášť do deště. Lístek do divadla.
		(result)	Není mi do smíchu. (I don't feel like laughing).
		(how ?)	Řekl mu to do očí. (to his face).
		(objective meanings)	Dal se do jídla, do psaní. (He started eating, writing) Skočil mu do řeči. (He interrupted him -his talk). Upadl do dluhů. (He fell into debt).

GENITIVE	dovnitř	into (the inside of)	Kam ? Vešel dovnitř pokoje. (He went inside the room).
		more often used as adverb	Šel dovnitř. (He went inside).
	uvnitř	inside	Kde ? Uvnitř pevnůstky. (Inside the pill-box).
	z, ze	see page 222	
	od ←☐	from (the vicinity of) (starting point)	Jdu od holiče. Od severu k jihu. Od středy. Od té doby. Od nejmladšího do nejstaršího.
		(reason :)	Bolí ho ruce od práce.
		by	Román od Jiráska. (A novel by Jirásek)
		to	Klíč od domu. (house key)
		from	Odpočívat od práce.
	u	at, near, by	Seděl u stolu. Bydlel u kostela. U oběda.
		at some one´s place, room, office, house, city, county, country	Bydlel u rodičů. Byl včera u nás.

GENITIVE	z, ze 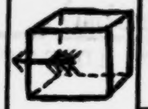	out of, from within, from the inside of	jít z domu, z města, z Prahy, vzít ze stolu, ze skříně, z oka; vytéci ze země, ze skály
		other starting point (place or time) (In ambiguous cases "z" is preferable to "s")	z talíře, z vidličky; z postele, ze židle; z okna, z podlahy, ze stěny; ze dvora, z letiště, z náměstí, z nástupiště, z páté koleje, z pole, ze zahrady, z hor, z místa, z břehu, z moře, z hlediště, z jeviště, z rampy, z balkónu, z tribuny, z gramofonových desek, z listu na list, z keře na keř, ze stromu na strom, pustit z řetězu; z výšky, z hektaru, ze soboty na neděli
		in all cases of figurative usage	sejít z cesty, z mysli, z očí, z koupě, ze světa; mluvit z cesty; spustit někoho z očí; snížit cenu z 50 Kčs na 40 Kčs; slevit z ceny, z požadavků; zvýšit výrobu ze 100% na 120%; stoupnout, klesnout z... na..., strhnout ze mzdy; přecházet z generace na generaci; spadnout z oblak, ze srdce, tíha z něho spadla; vzít vítr z plachet, něco z pořadu jednání; pustit ze zřetele; sesadit z funkce, z úřadu, z trůnu; převod z účtu na účet, z konta na konto; přenést odpovědnost z ONV na MNV; stáhnout z oběhu, z prodeje; ze strany, z pravé strany, ze všech stran; z hlediska, ze stanoviska
		origin & material	ze dřeva, z kamene, ze železa
		figuratively	pochází z Prahy, z dělnické rodiny
		a part of a whole	jeden z nás; nejlepší ze třídy
		Cause, impulse, and various circumstances	radost z něčeho; krást z hladu; onemocnět z nastydnutí; milovat z celého srdce; provést z moci úřední

GENITIVE	u		Knoflík u kabátu. (coat button) Límec u kabátu. (coat collar) Je zaměstnán u dráhy. Hostinec "U Horáků". (Horak´s Inn) Koupil to u pekaře. (at the bakery)
	(prostřed) uprostřed vprostřed	in the middle of	Stál uprostřed místnosti. Uprostřed týdne. Uprostřed práce.
	doprostřed	to the middle of	Dal stůl doprostřed místnosti. Odložili to doprostřed měsíce.
	zprostřed	from the middle of	Díval se na to zprostřed cvičiště.
	kolem okolo	around	Kolem tábora byl plot.
		by past	Šel kolem velitelství. Kulka mu letěla kolem ucha.
		around about	Kolem vánoc. Kolem sedmi hodin. Je nás okolo třiceti.
	kromě	except besides	Každý den kromě neděle. Kromě mne tam byl taky Karel.
	místo (or namísto, colloq.)	instead of	Místo mne tam šel on.
	stran	concerning	Stran toho vám nemůžu nic říct.
	vně (lit. style)	outside	vně kruhu (outside the circle)
	zpod	from under	Vylezl zpod vozu.

DATIVE	**k, ke, ku** → ☐	to, towards, in the direction of, to the vicinity of	To je cesta k Chebu. Šel k lékaři. Sedl si ke stolu.
		around	Přijdu k šesté hodině. Bylo jich ke stu.
		for	Pozval ho k obědu. To je k smíchu. (That´s ridiculous). To není k jídlu ! (That isn´t fit for human consumption) Pokoj k pronajmutí. (Room for rent).
		with	Ke kávě jím rohlík.
	proti	opposite across from against	Seděl proti oknu. Plaval proti proudu. To je proti zákonu. Já jsem proti tomu.
		for	Lék proti kašli.
		compared with	On je proti mně starší.
	naproti	opposite, across from	Bydlí naproti kostelu.
		(adverb)	Šel mu naproti. (He went to meet him).
	vůči	towards in relation to	To je vůči němu nezdvořilé. To je vůči němu nezdvořilé.

ACCUSATIVE	pro	for	Poslal pro četaře. Šel pro pivo. Hlasoval pro něho. Pro jistotu. (to make sure)
			Dopis pro Karla. Pro mne je to těžké. Pro bolest nemohl spát. Pro dnešek je toho dost.
	přes	across over	Šli přes pole. Udělal to přes noc. Přes den pak spal. Bylo nás přes deset. Pracoval přes čas.
		in spite of	Přes zákaz to udělal.
	skrz skrze	through	Šli skrz les. Mluvili spolu skrze tlumočníka. Poslal žádost skrz ONV na KNV.
		because of about	On se skrz to na něj zlobil. (He was mad at him about it).
	mimo	out of except	mimo město Celý týden mimo neděli. Byli tam všichni mimo vás.
		against	Vrátil se mimo očekávání.
		besides	Mimo nás dva tam bude ještě on.
	ob	every second ... next but one	ob dům, ob den, ob měsíc, občas Bydlí ob dům, ob ulici.

LOCATIVE	při	at	Stál při kraji. (at the edge) Byl při mně. (He sided with me).
		on	Nemám při sobě peníze.
		at	Při obědě; při práci.
		with	Při špatném osvětlení. Spí při otevřeném okně. Přísahal při všech svatých. Chytli ho při lži.
		(accompanying circumstances)	Je při chuti, při hlase, při síle (= má chuť, hlas, sílu)

ACCUSATIVE AND LOCATIVE

		(Location direction)	Accusative Kam ?	Locative Kde ?
ACCUSATIVE AND LOCATIVE	na	(on the surface of)	Dal to na stůl	Je to na stole.
		to, at	Šel na schůzi. na hon. (hunting)	Byl na schůzi. na honě.
		with a few place names: to, at, in (with most others do and v are used)	e.g.: Jel na Kladno. Mělník Smíchov Žižkov Vinohrady Moravu Slovensko	Je na Kladně. Mělníce. Smíchově Žižkově Vinohradech Moravě Slovensku
		(Islands:) on	na Sicilii	na Sicilii
ACCUSATIVE		at	Střílel na ně.	
		for	Na prodej. Pozval ho na večeři.	
		(cause:) of	Umřel na tyfus.	
		on	Udělal to na rozkaz.	
		(means :)	Chytal ryby na udici. Hrál na housle.	
		(regard :)	Na své stáří je zdravý. (Considering his age ...)	
		(manner, measure:)	Koupil to na dluh. Šaty na míru. (to measure)	
		(result :)	Dům na spadnutí. (a house ready to collapse)	

ACCUSATIVE AND LOCATIVE			
ACCUSATIVE	na	(wish :)	Na shledanou !
		(purpose :)	Továrna na stroje.
		(time :) at for	Na vánoce. Odejel na den. Odložili to na sobotu.
LOCATIVE		(time :) at	na začátku na konci
		in	na jaře
ACCUSATIVE	o	of	Stará se o to.
		for	Žádá o to.
		on, against	Uhodil se o stůl. (He hit himself on the table)
		for	Hráli o peníze. Bojí se o něho. Volal o pomoc Soudil se o náhradu. (He sued for damages).
		on	Opíral se o hůl. Vsadil se o 10 Kčs.(He bet 10 Kčs)
		(measure :)	O rok starší. O kilo těžší.
		(regard :)	Nouze o byty. (Housing shortage).
LOCATIVE		(time :)	o vánocích, o weekendu, o půlnoci
		(accompanying circumstances:)	Byli tam o hladu.(They suffered from hunger there)
		(quality :)	Byt o dvou pokojích. (Two-room apartment)
		(content :) about	Protokol o schůzi.
		(aim : about, of	Mluvil, psal, věděl o tom.

ACCUSATIVE
AND LOCATIVE

ACCUSATIVE	v, ve	(time :) on	ve středu
		in	Věří v Boha. Všechno se v dobré obrátí.(Everything will turn out all right). Uvedli to ve známost. (They made it public).
LOCATIVE		in (inside), at	ve městě ; v Praze ; ve vodě ; v domě
		on	v Dlouhé ulici
		in, at	ve škole
		(time :) in, at, within	v létě, v zimě, ve dne, v noci Ve třech dnech to bylo hotovo.
		(object :)	On je v právu. Máme to v patrnosti.
ACCUSATIVE	po	as far as	až po řeku Labe
		up to	Voda nám sahala po pás.
		for (during)	Neobjevil se po celé týdny. Po celou dobu mlčel.
		(with ordinal numerals)	Po prvé, po druhé, po třetí (for the first time ...)
LOCATIVE		along	Jeli jsme po silnici. (along the highway)
		back & forth here & there, about	Chodil po dvoře, po městě (He walked in the front yard, in the town - back and forth, here & there)
		(many successively)	Chodil po úřadech; po schůzích (He visited all kinds of offices; he went to all kinds of meetings)

ACCUSATIVE AND LOCATIVE

LOCATIVE	po	(direction :)	Šli jsme po řece ... (down the stream) Plaval po proudu ... (with the stream)
		(time :) after	Odpočívali po cvičení. Po vánocích. Po neděli.
		(succession :) after	Jeden po druhém. Rána po ráně. Po Praze největší město je Brno.
		(means :) on	Šel po špičkách nebo lezl po čtyřech.
		(purpose :)	Jděte si po své práci !
		(cause :) after	Bylo nám špatně po těch konservách. Vdova po učiteli. Poznal ho po hlase. Pojmenovali ji po Masarykovi.
		(regard :)	Po té stránce je to dobré. (In this respect ...)
		(manner :)	Udělali jsme to po dobrém, po zlém ... Mluvil po česku, po rusku. Byla oblečena po domácku. Přicházeli po dvou; po desíti. (They came in twos, tens)
		(accompanying circumstances :)	Potkal jsem ho po cestě do úřadu. (On my way to ...) Po právu mu to patří.
		(object :)	Stříleli po nás. Házeli po nás kamením. Ptal se po vás.
		as far	

ACCUSATIVE & INSTRUMENTAL

			Accusative Kam ?	Instrumental Kde ?
ACCUSATIVE & INSTRUMENTAL	pod	under underneath below	Dal to pod stůl. To kleslo pod průměr.	Je to pod stolem. Je to pod průměrem.
INSTRUMENTAL		(How) under	Je pod mrakem. (It´s cloudy). Koupil to pod rukou. (under the counter) Prodal to pod cenou.	
		(Accompanying circumstances) under	Je to zakázáno pod trestem vězení. Řekl to pod přísahou. Je pod dohledem.	
ACCUSATIVE		under	Dali mu to pod ochranu. pod dohled. Je mu pod padesát let. Pod sto korun to neprodá.	
ACCUSATIVE & INSTRUMENTAL	nad	above	Accusative Kam ?	Instrumental Kde ?
		over	Pověsil lampu nad stůl.	Lampa je nad stolem.
INSTRUMENTAL		above	200 m nad mořem	
		(cause :) over	Trápil se nad tím.	
		(accompanying circumstances)	Usnul nad prací.	
		(object :) over	Zvítězili nad nimi. Má nad sebou staršinu.	

ACCUSATIVE & INSTRUMENTAL				
ACCUSATIVE	**nad**	above over	Voda mu sahá nad kolena. Vynikal nad něho.(He excelled him).	
		beyond	Žil nad poměry.(He lived above (beyond) his means) Je to nade vši pochybnost. (It´s above all doubt).	
ACCUSATIVE & INSTRUMENTAL	**mezi**		Accusative Kam ?	Instrumental Kde ?
		between	Sedl si mezi známé.	Seděl mezi známými.
INSTRUMENTAL		(time :) during in the course of	Mezi jídlem se nemá kouřit.(at meals) Uvidíme se někdy mezi týdnem.	
		between	Mezi 1. a 10. listopadem.	
		among	mezi jiným řekl ... Mezi vámi on je nejstarší.	
		between	Rozdíl mezi námi a vámi.	
		among	Chodí mezi lidi. Rozdělili náboje mezi mužstvo. Puška patří mezi ruční zbraně.	
ACCUSATIVE & INSTRUMENTAL	**před,** **(přede)**		Accusative Kam ?	Instrumental Kde ?
		in front of, before	Dal to přede dveře.	Je to před dveřmi.
		(in the presence of) in front of	Řekl to před svědky.	
INSTRUMENTAL		(time :) before	On přišel přede mnou. Před nedělí nebudu mít čas.	
		ago	Před hodinou, rokem, pěti lety, nějakým časem.	

ACCUSATIVE & INSTRUMENTAL				
INSTRUMENTAL	před (přede)	(object :) from	Chránili jsme se před nimi. (We protected ourselves from them). Skrývali se před úřady. (They were hiding from the authorities).	
GENITIVE ACCUSATIVE INSTRUMENTAL				
GENITIVE	za	during	za dne, za šera (twilight), za Masaryka (during Masaryk's presidency) Za plukovníka Nováka ... (When Col. N. was the commander...) Za svobodna. (When I was still unmarried). Za svobodna se jmenovala ... (Her maiden name was ...) Za mne to bylo jinak. (When I was there, it was different).	
ACCUSATIVE INSTRUMENTAL		(Location)	Accusative Kam ?	Instrumental Kde ?
		behind beyond	Sedl si za mne.	Seděl za mnou.

GENITIVE
ACCUSATIVE
INSTRUMENTAL

ACCUSATIVE	za	(time :) in	Vrátil se za hodinu. Dvakrát za týden.
		(cause :) for	Byl za to potrestán. Děkuju vám za to.
		(means :) for	Koupil to za 10 Kčs.
		(purpose :) for	Byl tam poslán za trest. Šel mu za svědka. (as a witness)
		(content :)	Považuju ho za dobrého člověka. (I consider him a good man).
		(contact :) by	Vzal ho za krk.
		(in favor of :) for	Přimlouval se za něj. (He put in a word for him).
INSTRUMENTAL		(succession :) after	Šli jeden za druhým.
		(purpose :) after	Jel tam za obchodem.
		(accompanying circumstances)	Dali jsme to do novin za tím účelem, aby byl každý informován.
		(object :) after	On chodil za jednou ošetřovatelkou. (to court her) Chodil pořád za velitelem o dovolenou. (He was after the commander all the time about his leave).

GENITIVE
ACCUSATIVE
INSTRUMENTAL

GENITIVE	s, se	(down) from	Spadl se schodů. 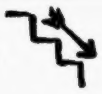
			Spadl se stromu. 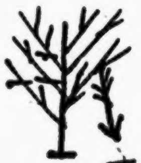
		from (the surface of)	Vzal to se stolu. 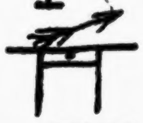
			Vzal to se skříně. 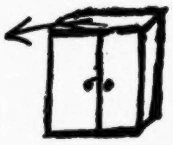
			Zvednout se země. 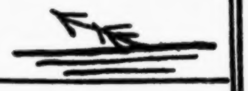
ACCUSATIVE		(in a few phrases)	e.g.: On není s to udělat pořádek. (He´s unable to restore order).
INSTRUMENTAL		with (together with)	Přišel s přítelem. Hrál s ním karty.
		(purpose :)	Šel k lékaři s krkem.
		(accompanying circumstances :)	Udělal to s radostí.
		(regard :)	Je s ním spokojen.
		(what kind ?)	Ten člověk s holou hlavou.
		(content :)	Sud s pivem.
		(cause :)	Nespal se zubem celou noc.
		(contact :)	Mluvil se mnou Bojovali s nimi. Radil se s advokátem.
		(emotional connotation :)	Nebude se s tím nosit. (I won´t carry it) Už jsem se s tím dost nazlobil. (I´ve already had enough trouble with it).
		(aim :)	Nakládali s nimi špatně. (They treated them badly).

The following words and phrases are also PREPOSITIONS.

GENITIVE	během	during	Během roku se mnoho změnilo.
	blízko	near	Blízko kasáren.
	nákladem	published by	Nákladem firmy F. Novák.
	následkem	owing to, due to	Následkem zranění ztratil sluch.
	na základě (germanism)	on the basis of	Na základě zkušenosti. (lépe : podle zkušenosti)
	ohledně (germanism)	with regard to	Ohledně té věci. (lépe : stran té věci)
	pomocí	with the help of	Překládal pomocí slovníku.
	v důsledku	as a result of	V důsledku toho rozkazu ustoupili. (lépe: podle ...)
	vlivem	through the influence of	Vlivem horka se konservy zkazily.
	za příčinou	because of	Za příčinou inventury zavřeno.
	za účelem	with the purpose of	Za účelem oslavy. (lépe : Na oslavu.)
DATIVE	dík (germanism)	thanks to	Dík náhodě se zachránil. (lépe : Náhodou ...)
	kvůli	for s. o's sake, because of	Šel jsem tam kvůli vám. Byl kvůli tomu potrestán. (colloq.)
	vzdor (germ. & colloq.)	in spite of	Vzdor všem překážkám.

DECLENSION TABLE OF PERSONAL PRONOUNS.

Sing.	1. nom.	já	ty	on	ona	ono	
	2. gen.	mne, mě	tebe, tě	jeho, ho	jí	jeho, ho	sebe
	3. dat.	mně, mi	tobě, ti	jemu, mu	jí	jemu, mu	sobě, si
	4. acc.	mne, mě	tebe, tě	jeho, ho jej	ji	je	sebe, se
	6. loc.	mně	tobě	něm	ní	něm	sobě
	7. ins.	mnou	tebou	jím	jí	jím	sebou
Pl.	1. nom.	my	vy	oni	ony	ona	(Reflexive, all persons sing.or pl.)
	2. gen.	nás	vás		jich		
	3. dat.	nám	vám		jim		
	4. acc.	nás	vás		je		
	6. loc.	nás	vás		nich		
	7. ins.	námi	vámi		nimi		

DECLENSION TABLES OF POSSESSIVE PRONOUNS.

		m	f.	n.
Sing.	1.nom.	můj	má, moje	mé, moje
	2.gen	mého	mé	mého
	3.dat.	mému	mé	mému
	4.acc.	můj mého	mou	mé, moje
	6.loc.	mém	mé	mém
	7.ins.	mým	mou	mým
Pl.	1.nom.	moji, mí mé, moje	mé, moje	má, moje
	2.gen	mých	mých	mých
	3.dat.	mým	mým	mým
	4.acc.	mé, moje	mé, moje	má, moje
	6.loc.	mých	mých	mých
	7.ins.	mými	mými	mými

NOTE : Tvůj, svůj declines like můj. Jeho never changes its form. Její declines like a soft adjective,

Sing.	1. nom.	náš	naše	naše
	2. gen.	našeho	naší	našeho
	3. dat.	našemu	naší	našemu
	4. acc.	náš našeho	naši	naše
	6. loc.	našem	naší	našem
	7. Ins.	naším	naší	naším
Pl.	1. nom.	naši naše	naše	naše
	2. gen.	našich	našich	našich
	3. dat.	našim	našim	našim
	4. acc.	naše	naše	naše
	6. loc.	našich	našich	našich
	7. ins.	našimi	našimi	našimi

NOTE: Váš declines like náš. Jejich never changes its form.

VŠECHEN Všechen or všecek - all, every
has the same endings as ten, ta, to.

Sing.	m.	f.	n.
Nom.	všechen or všecek	všechna všecka	všechno všecko
Gen.	všeho	vší	všeho
Dat.	všemu	vší	všemu
Acc.	všechen (inan.) or všecek	všechnu všecku	všechno všecko
Loc.	o všem	o vší	o všem
Instr.	vším	vší	vším

Plural	m.	f.	n.
Nom.	všichni (anim.)	všechny	všechna
	všechny (inan.) or všecky	všecky	všecka
Gen.	všech		
Dat.	všem		
Acc.	všechny všecky	všechny všecky	všechna všecka
Loc.	o všech		
Instr.	všemi		

Further alternate forms in plural:
Nom. m. anim.: všickni; acc. m. and nom. & acc. f.:všeckny; nom. & acc. n.: všeckna.
Rare literary style forms: gen. m.,f.,n.: všechněch, dat. & loc., m.,f.,n.: všechněm; instr. m.,f.,n.: všechněmi

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

CZECH

ED034203

BASIC COURSE

TEXT VOLUME

VOLUME VII
LESSONS 131-150

ΠΤΟΛΕΜΕΙ
DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

AL 002 210

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED034203

CZECH

Basic Course

Text Volume

Volume VII.

Lessons 131-150

April 1956
(Revised March 1967)

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Czech Course, consisting of 162 lessons in 19 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Czech. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

CW Chaney

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

CONTENTS
OBSAH

LESSONS
Cvičení

PAGE
Strana

131. a)Zdeněk si doplňuje garderobu (H-3) 3
b)Vypravování

132. a)Výsadkáři v útoku (IMS-15) 9
b)Konec vyzvědače (IMS-16)
c)Tlumočnické cvičení

133. a)V obchodním domě (H-4) 17
b)Drobné pochůzky (H-5)
c)Vypravování

134. a)Záškodníci mezi uprchlíky (IMS-17) 27
b)Tlumočnické cvičení

135. a)Pan Dobiáš pozval hosty (I-1) 33
b)Vypravování

136. a)Boj ve městě (IMS-18) 39
b)Oslavujeme vítězství (IMS-19)
c)Vypravování

137. a)Rozvod (I-2) 47
b)Tlumočnické cvičení

138. a)Operační mapa - Noviny hodnotí konečné boje 53
b)Rozhovor

139. a)Transakce pana Turka (I-3) 59
b)Vypravování

140. a)Mapy I. 63
b)Tlumočnické cvičení
c)Značky v čs. speciálních mapách.

141. a)Na poště (I-4) 71
b)Tlumočnické cvičení

142. a)Mapy II. 75
b)Rozhovor

143. a)Telegraf a telefon (I-5) 81
b)Vypravování

LESSONS Cvičení — PAGE Strana

144. a)Jaro na statku (J-1) 87
b)Rozhovor

145. a)Jaro v přírodě (J-2) 93
b)Rozhovor

146. a)Podzim (J-4) 99
b)Zima (J-5)
c)Vypravování

147. a)Loupežná vražda na předměstí (K-1) 107
b)Rozhovor

148. a)Stíhání loupežných vrahů (K-2) 113
b)Rozhovor
c)Policejní služba v ČSR

149. a)Banda jde do vazby (K-3) 119
b)Výslechy a soudní vazba (K-4)
c)Rozhovor

150. a)Noc před popravou (K-5) 127
b)Rozhovor

Appendix:

Národní bezpečnost a lidové milice. 131

Nauka o terénu. 136

Slovníček motoristy. - Vocabulary of a Motorist. 141

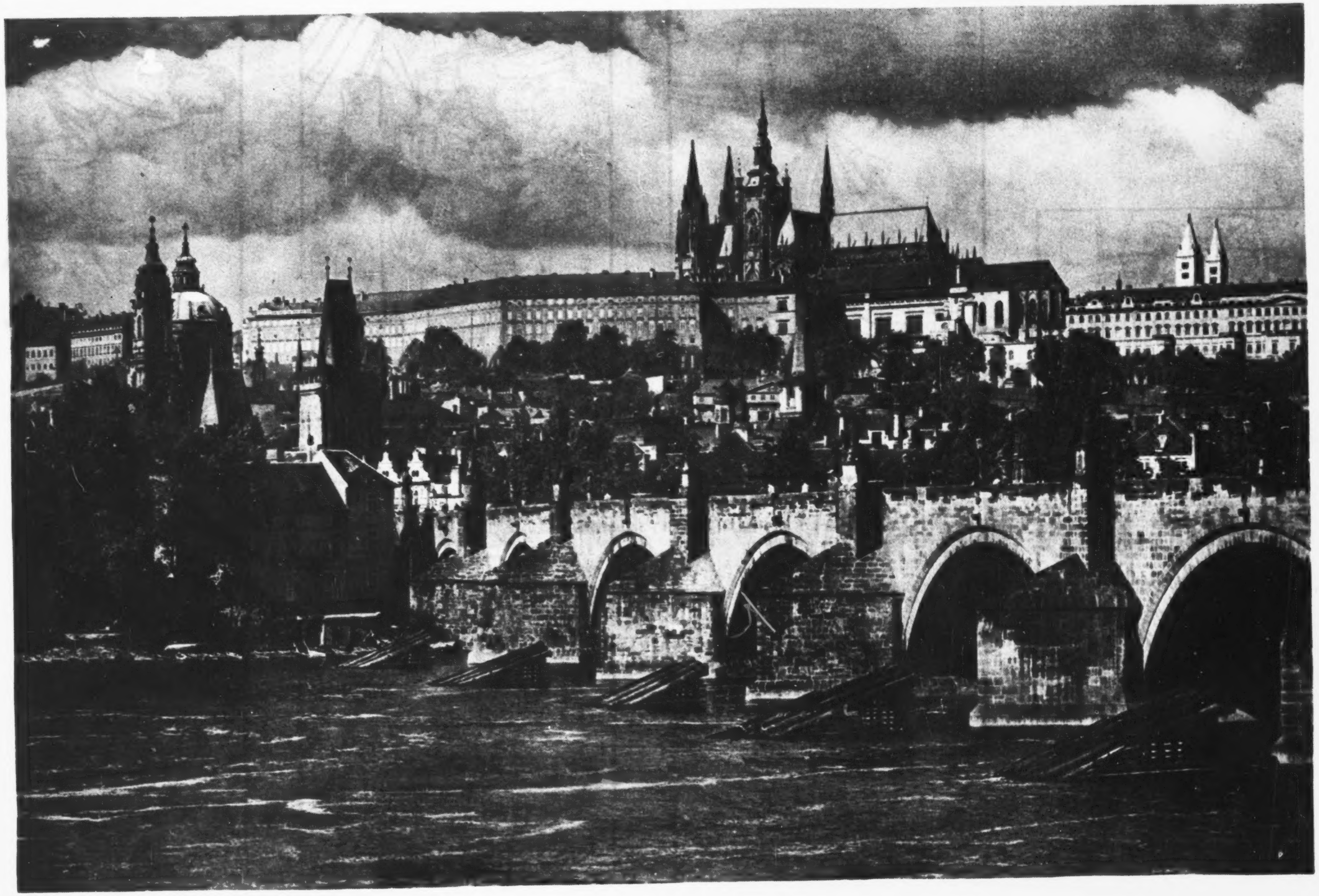

Hradčany a Karlův most.

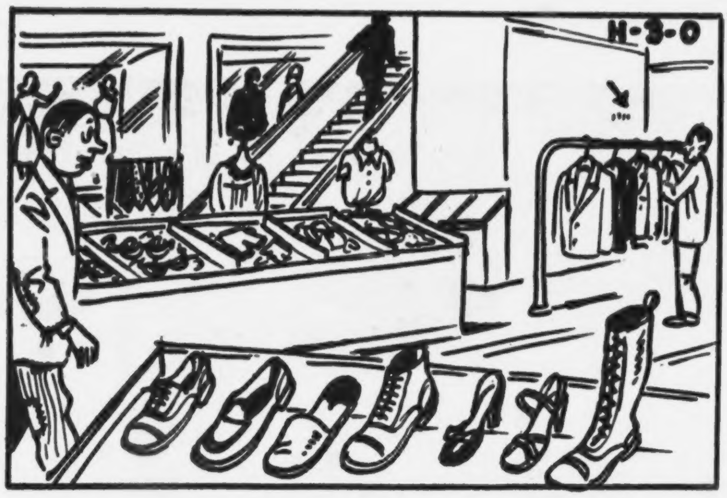

H-3-0

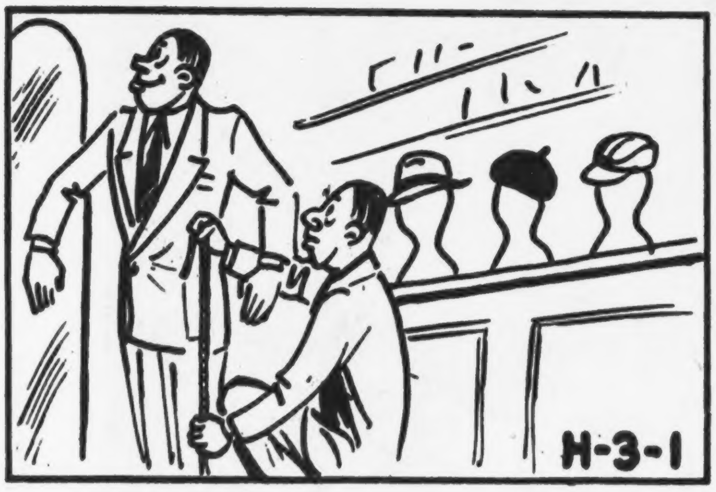

H-3-1

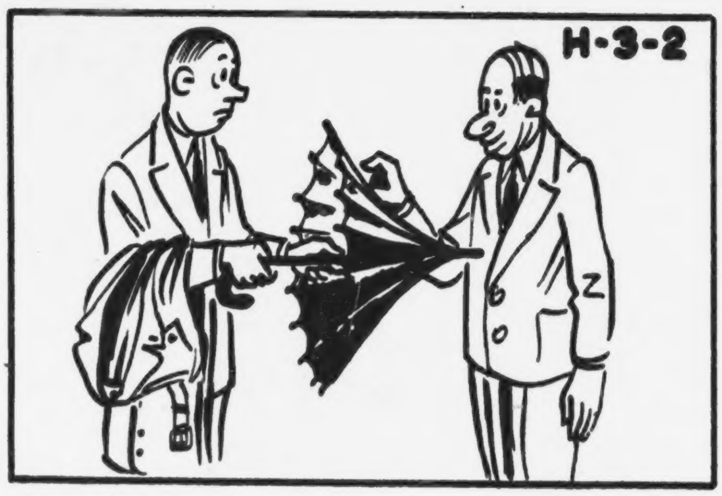

H-3-2

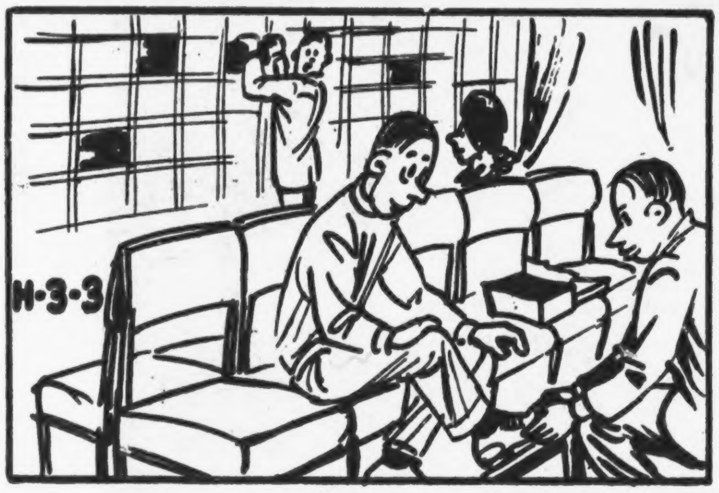

H-3-3

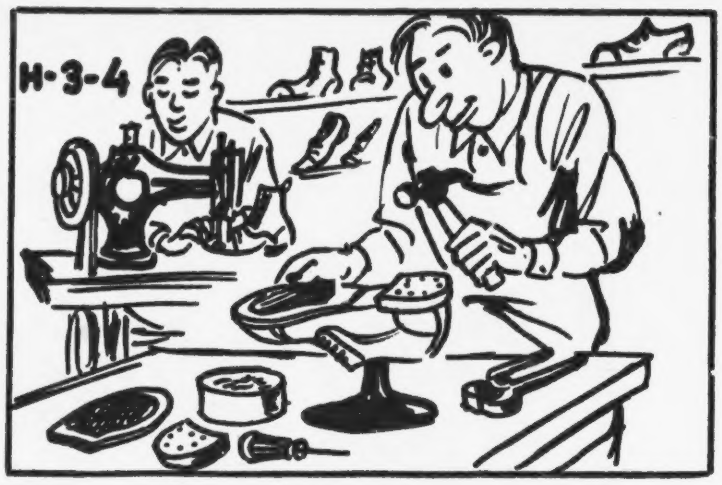

H-3-4

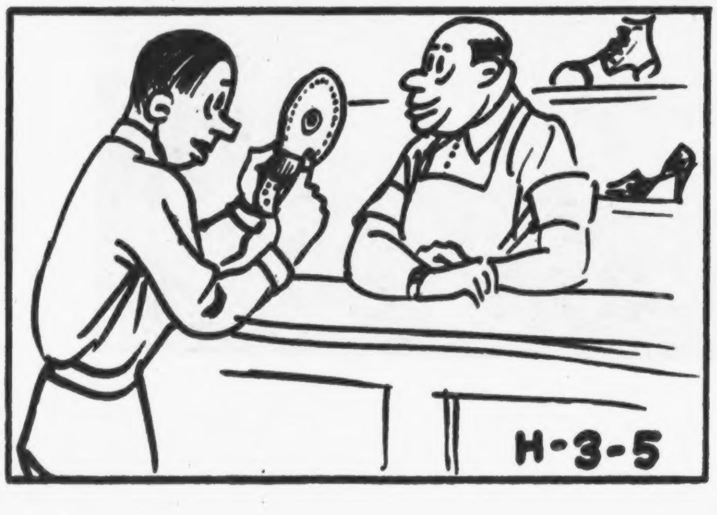

H-3-5

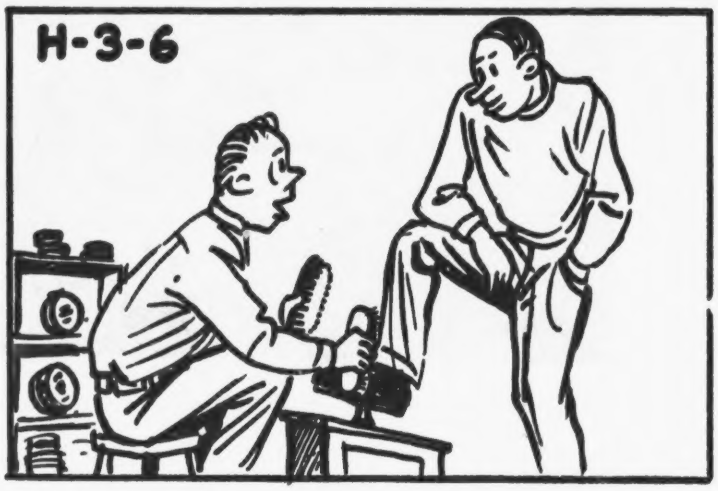

H-3-6

CVIČENÍ ČÍSLO 131.

Zdeněk si doplňuje garderobu.

H-3-0 Zdeněk Vacek přišel do obchodního domu. Asi tam nechá moc peněz; to, co má na sobě, jsou hadry se záplatami.

Vpředu jsou vystaveny nejrůznější druhy bot - ke každodennímu nošení, sportovní boty, galoše a j. Nějak se tam dostaly i dámské střevíčky s vysokými podpatky.

H-3-1 Nejdřív si vybral dvouřadový oblek a zkouší si ho. Prodavač se právě chystá vzít mu míru na kalhoty. V pozadí jsou klobouky, barety, čepice atd.

H-3-2 Myslel, že by si mohl dát spravit svůj starý deštník, ale prodavač mu ukázal, že je tam několik žeber zlomených. Oprava by stála víc než nový deštník.

H-3-3 Pak si šel koupit nové boty. Zkusil si několik párů, než našel jeden, který mu padl jako ulitý.

H-3-4 Potom zašel do správkárny obuvi, aby si dal podrazit jedny staré boty. Obuvničtí dělníci (taky se jim říká ševci) pilně přibíjejí příštipky, gumové i kožené podpatky, a dělají jiné opravy.

H-3-5 Zdeněk ukazuje vedoucímu správkárny, že potřebuje nové podrážky.

H-3-6 Pak se obrátil ke chlapci, který ve správkárně čistí boty. Takový čistič bot má tvrdé a měkké kartáče, hadry na boty, tekuté i pevné krémy a vůbec všechno, co je potřeba, když boty mají dostat vysoký lesk.

SLOVNÍČEK 131.

baret, m. (gen.:-u)	= beret
čistič, m.	= cleaner (a person)
čistidlo, n.	= cleaning agent, stuff, (liquid, powder)
deštník, m. (gen.:-u)	= umbrella
doplňovat, dur.	= to add; fill up
doplnit, pct.	= to supplement
galoše, f.	= galoshes, rubbers
garderoba, f.	= wardrobe
hadr, m. (gen.:-u)	= rag
chystat, dur.	= to prepare
chystat se, dur.	= to be about to do s.t.
každodenní, adj.	= everyday
kožený, adj.	= (made of) leather
krém, m. (gen.:-u)	= cream
lesk, m. (gen.:-u)	= luster, shine, gloss
míra, f.	= measure; tape measure
obuv, f. (collective;gen.:-i)	= footwear
obuvník, m.	= shoemaker
obuvnictví, n.	= shoe store
oprava, f.	= correction; repair
podrážet, dur.	= to resole
podrazit, pct.	
podrážka, f.	= sole
přibíjet, dur.	= to nail
přibít, pct.	
příštipek, m. (gen.:-pku)	= patch (on a shoe)
správkárna, f.	= repair shop
švec, m. (gen.: ševce)	= shoemaker, cobbler
tekutý, adj.	= liquid
záplata, f.	= patch (in a fabric)
střevíček, (gen.-čku) m.	= little shoe; (lady's) shoe

FRÁZE A IDIOMY.

obchodní dům	= department store
obchod s pánským zbožím	= men's wear store, haberdashery
Ty boty mu padnou jako ulité	= These shoes fit him to a T.
podpatek, -tku, m. colloq. kramflek, -u, m.	= heel (of a shoe)

VYPRAVOVÁNÍ.

(Lekce 131).

Josef Dudek je prodavačem v obchodě s pánským zbožím. Sedí s kamarádem u holiče a vypravuje:

"Každé zaměstnání má svoje světlé a stinné stránky. Záleží na člověku, aby si ho uměl zpříjemnit, jak nejvíc může.

Já už prodávám pánské zboží dvacet let. Ze začátku se mi to moc nelíbilo a zkusil jsem jako pes. Někteří zákazníci mi šli tak na nervy, že bych byl někdy nejradši utekl. Ale pak jsem si zvykl, a teď chodím do zaměstnání jako do biografu. Znám už svoje typy a vím napřed, co budou chtít a kolik za to můžou zaplatit. Mýlím se málokdy.

Tuhle jsem právě uklízel po jednom řediteli, který si chtěl koupit nový oblek. Vyzkoušel jich spoustu, ale nakonec odešel jen s párem flanelových kalhot a se sportovním sáčkem. A to si vzal na splátky.(1.)

Hned po něm přišel další zákazník. Nikdy jsem ho v životě neviděl, a kdybych ho potkal na ulici, dal bych mu na kafe. Když si takový člověk přijde něco koupit do dobrého obchodu jako je náš, tak ví, že mu nic na dluh nedáme. Musí mít hotové. Odkud je má, na to se ho nikdo neptá.

Já mám takové zákazníky rád. Moc nevybírají a ani je nenapadne, aby smlouvali. Jsou to obyčejně lidi, kteří celý rok těžce pracujou a šetří, aby si pak mohli koupit něco pořádného.

Ten člověk,co o něm mluvím, byl samá záplata a všecko na něm viselo. Ale měli jste ho vidět za dvacet minut! Prodal jsem mu krásné dvouřadové sáčko. Padlo mu jedna radost. Taky si vzal kalhoty, ty jsme mu museli trochu zkrátit. Ale to jde u nás rychle.

Pak jsem mu ještě prodal lehký převlečník, deštník a pár bot. Ani jednou se nezeptal na cenu.

Ve správkárně obuvi mu pak spravili střevíce, ve kterých přišel. Sám jsem mu ukázal, kde naši ševci pracujou. Později jsem se dověděl, že si dal přidělat gumové podpatky a podrážky. Počkal si, až to bylo hotové,a ještě si dal boty vyčistit. Všecko zaplatil hotově a klukovi, co mu ty boty čistil, dal pěkné zpropitné.

Tak jsem si říkal, jak by bylo na světě dobře, kdyby takových zákazníků bylo víc.

Když jsem přišel od oběda, čekalo na mě překvapení. U pultu stál tajný (2) a moc se zajímal o mého posledního zákazníka.

Ukázal mi jeho fotku. Byl to zloděj, který před týdnem utekl z nucených prací. (3)

Inu, člověk se učí celý život..."

---

(1) na splátky = on installments
(2) tajný, m. = plainclothes man
(3) nucená práce = forced labor

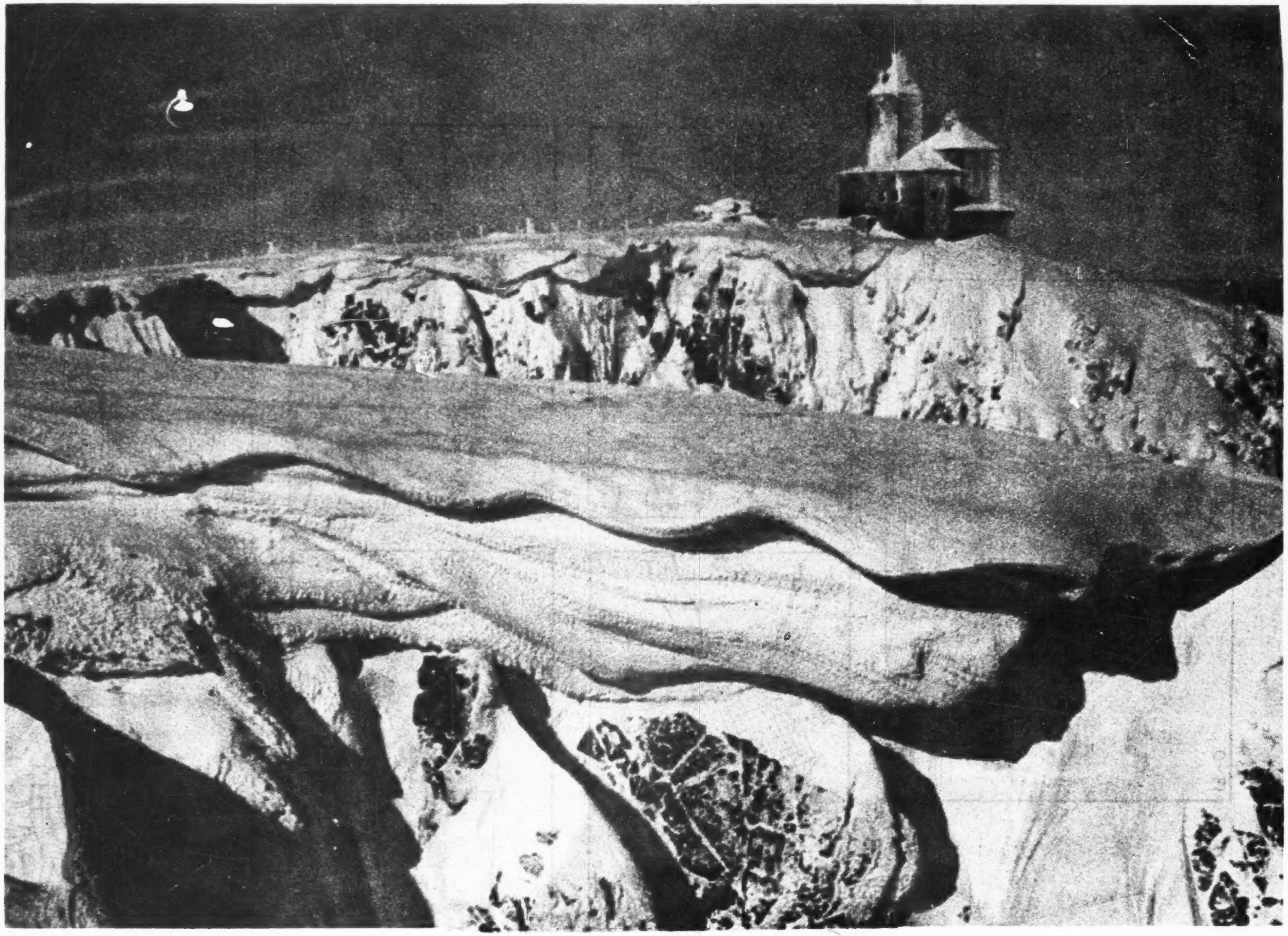

Malá a Velká sněžná jáma v Krkonoších.

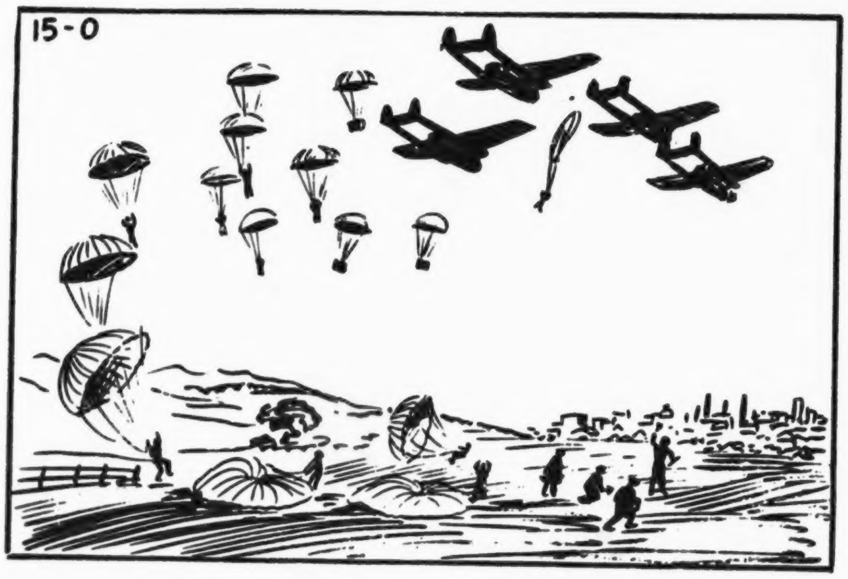
15-0

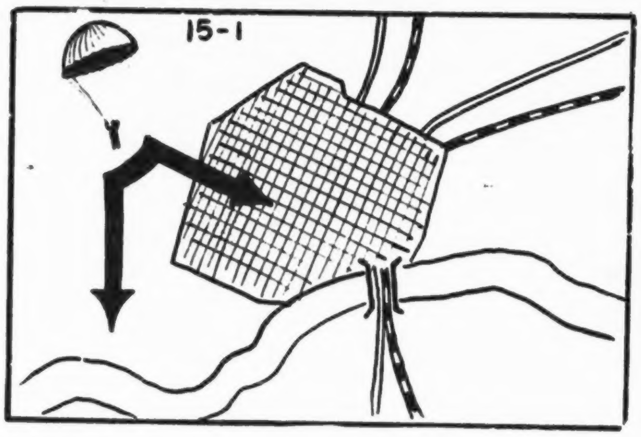
15-1

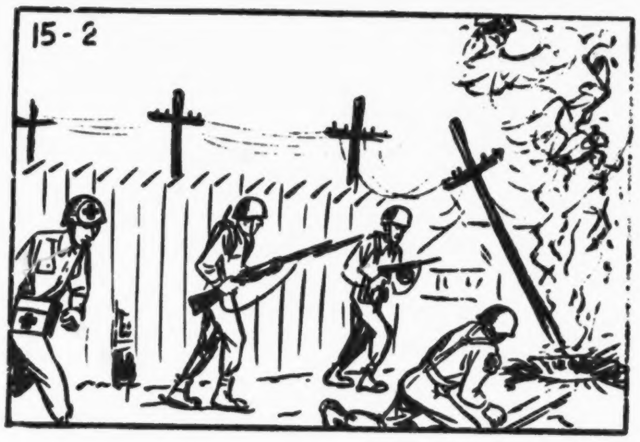
15-2

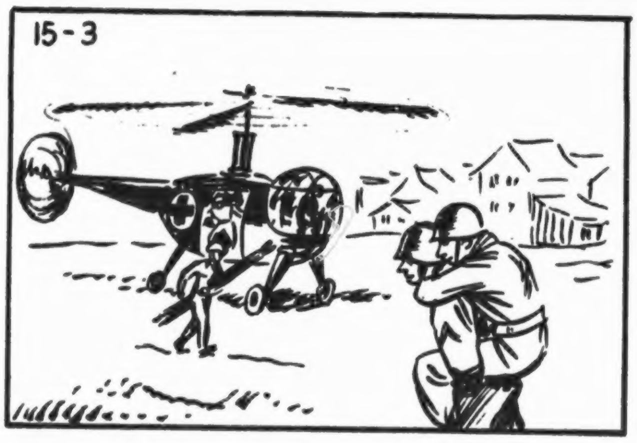
15-3

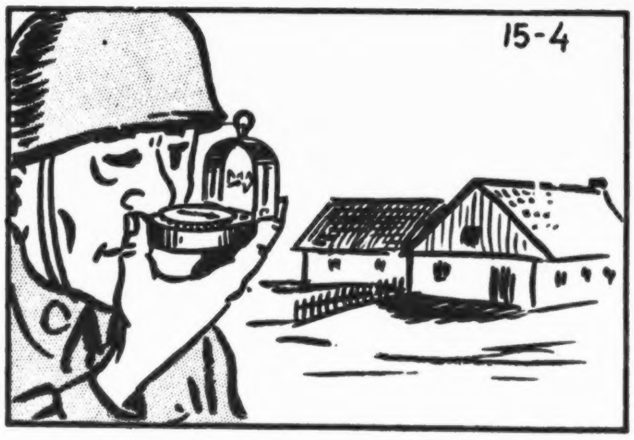
15-4

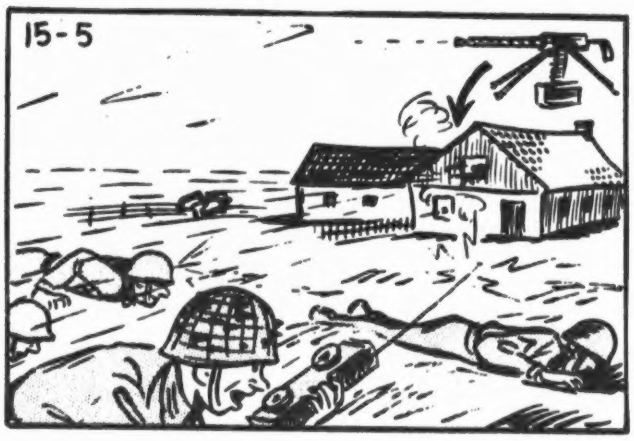
15-5

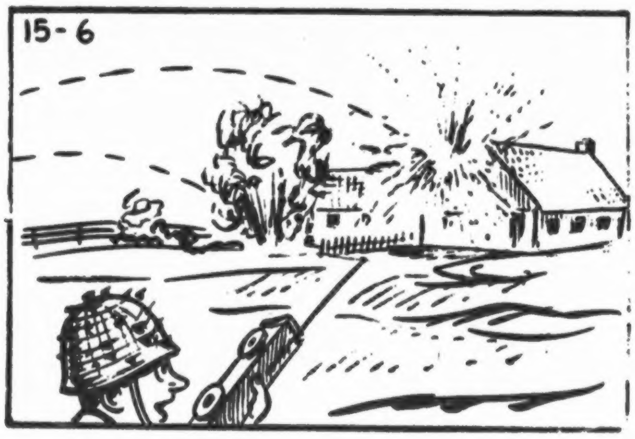
15-6

CVIČENÍ ČÍSLO 132.

Výsadkáři v útoku.

15-0 V týlu nepřítele byl proveden hromadný seskok výsadkových jednotek.

15-1 Seskok byl proveden v polích na západ od města. Výsadkáři mají dva úkoly: Napadnout město a zajistit jeho průmyslové objekty, za druhé zajistit pro naše pozemní jednotky přechod přes řeku.

15-2 Po hromadném seskoku se výsadkáři organizovali a postupují na dané cíle. Zdravotnický poddůstojník, který jde hned za čelními družstvy, ošetřuje raněné na místě.

15-3 Helikoptéra (vrtulník) odváží těžce raněné do týlu.

15-4 Tento voják podle busoly určuje azimut nějakého cíle.

15-5 Postup parašutistů byl zastaven kulometem, který je umístěn na půdě nějakého statku. Výsadková jednotka pod palbou zalehla. Velitel čety rádiem hlásí situaci veliteli roty a žádá o pomoc.

15-6 Velitel roty se rozhodl, že ten kulomet zničí dělostřeleckou palbou. O dvě minuty později byl kulomet zničen a četa mohla pokračovat v postupu.

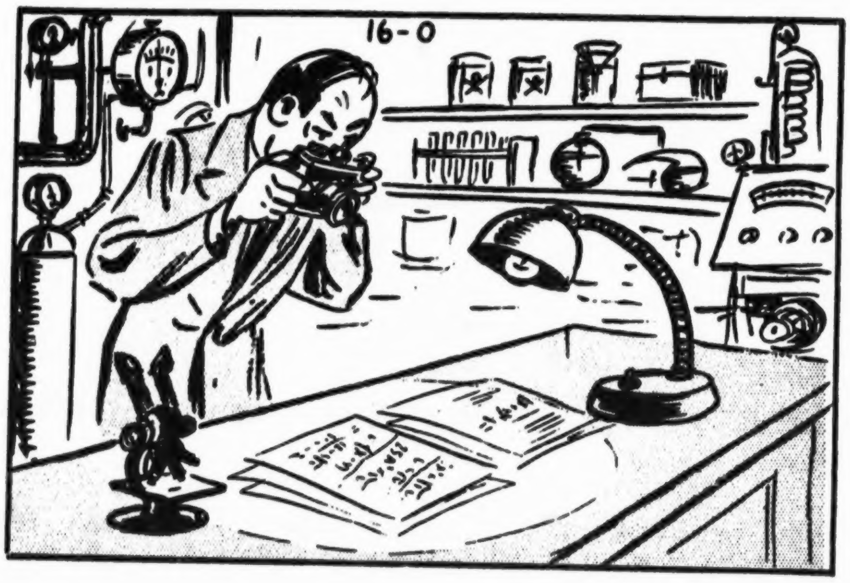
16-0

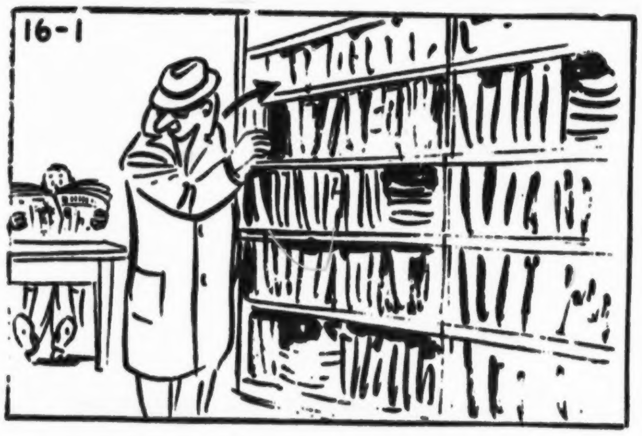
16-1

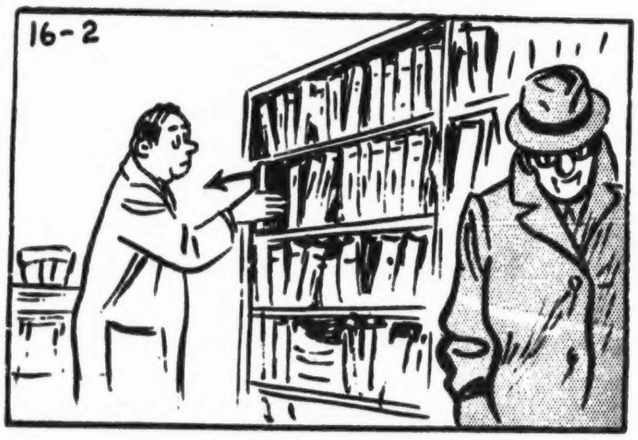
16-2

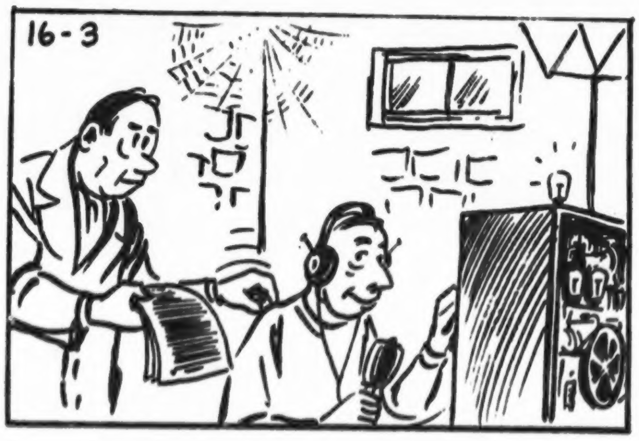
16-3

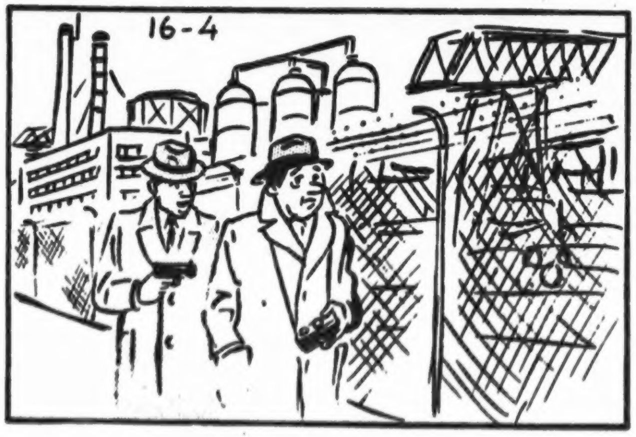
16-4

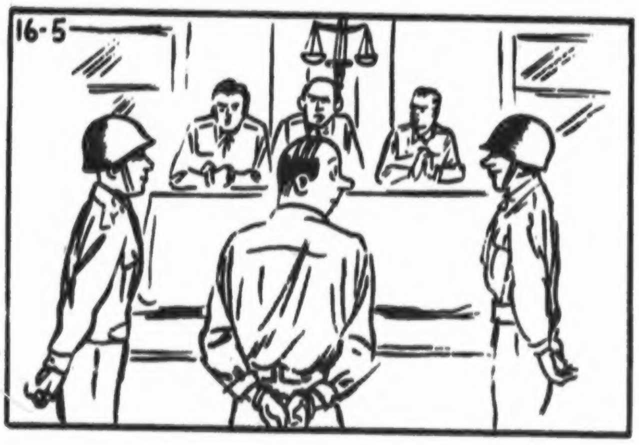
16-5

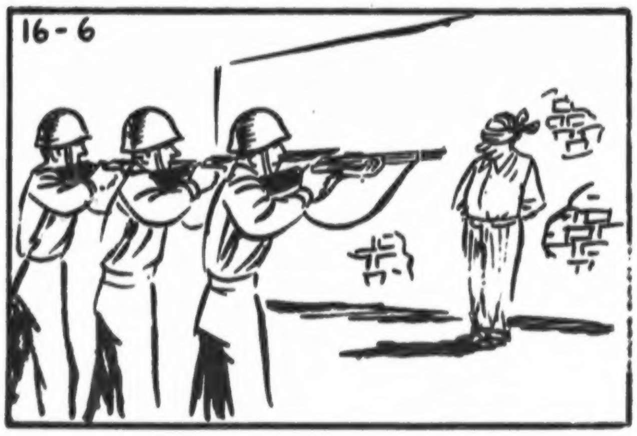
16-6

Konec vyzvědače.

16-0 Vyzvědač cizí mocnosti se nějakým způsobem dostal do laboratoře vojensky důležitého podniku. Na stole mezi mikroskopem a stolní lampou jsou nějaké tajné vzorce, které vyzvědač fotografuje.

16-1 Doma vyvolal negativy a pak šel do městské knihovny. Podle instrukcí, které dostal předem, je vložil do jisté knihy.

16-2 Jiný agent špionážní sítě negativy vyzvedl.

16-3 Ve sklepě jednoho starého činžáku na předměstí je tajná vysílačka. V koutě u okna je pavučina. Pomocí vysílačky jsou tajné vzorce předávány cizí mocnosti.

16-4 Špión chtěl fotografovat ještě jiné vojensky důležité objekty a jejich zařízení. Byl však přistižen a zatčen členem naší protišpionážní služby.

16-5 Protože to bylo ve válce, byl postaven před vojenský soud, uznán vinným a odsouzen k trestu smrti zastřelením.

16-6 Popravu provedla popravčí četa. Odsouzenému byly zavázány oči,byl postaven ke zdi a zastřelen.

Přísloví: Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu,
až se ucho utrhne.

SLOVNÍČEK 132.

azimut, m. (gen.:-u)	= azimuth
busola, f.	= compass
detektiv, m.	= plainclothesman
helikoptéra, f. (nebo: vrtulník)	= helicopter
hromadný, adj.	= mass, collective, cumulative
kout, m. (gen.:-u or -a)	= (inside) corner
laboratoř, f.	= laboratory
mikroskop, m. (gen.:-u)	= microscope
mocnost, f. (gen.:-i)	= (international) power
negativ, m. (gen.:-u)	= negative
objekt, m. (gen.:-u)	= object (plant, installation)
pavouk, m.	= spider
pavučina, f.	= cobweb
provádět, dur.	= to carry out
provést, pct.	
seskok, m. (gen.:-u)	= jump (from above)
síť, f. (gen.:-ě)	= net
určovat, dur.	= to determine, fix, set; to assign
vkládat, dur.	= to put into, to deposit
vložit, pct.	
vrtulník, m. (gen.:-u)	= helicopter
výsadkář, m.	= paratrooper
výsadkový, adj.	
vysílačka, f.	= radio station
vyvolávat, dur.	= to call (out), to evoke
vyvolat, pct.	= to develop (in photography)
vyzvědač, m. (nebo špión)	= spy
vyzvedávat, dur.	= to take out; to withdraw (money from bank)
vyzvednout, pct.	
vzorec, m. (nebo: formule, f.)	= formula
zajišťovat, dur.	= to secure, ensure
zajistit, pct.	
zařízení, n.	= installation
zázemí, n.	= rear (behind the lines); Zone of interior

FRÁZE A IDIOMY.

čelní družstvo	= leading squad
popravčí četa	= firing squad
zalehnout pod palbou	= hit the ground (take cover) under fire

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ.

k lekci 132.

(IMS-15)

Naše hlídka přivedla člověka, který tvrdí, že je nepřátelský voják.

Vyslýchající: You say you're a soldier. Where's your uniform?

Vyslýchaný: Svlékl jsem ji a zahodil. Už mám války dost.

Vyslýchající: Anybody could say that when caught as a spy. How did you get here?

Vyslýchaný: Seskočil jsem s našimi výsadkovými jednotkami při včerejším hromadném seskoku ve vašem týlu.

Vyslýchající: All right then.... Where did you land and what was the objective of your unit?

Vyslýchaný: Ukážu vám to na mapě.... Vidíte - tady. V polích na západ od města. Měli jsme dva úkoly. Jednak jsme měli obsadit všechny vaše větší průmyslové objekty, jednak zajistit pro naše pozemní jednotky přechod přes řeku.

Vyslýchající: What's your rank?

Vyslýchaný: Četař. Zdravotnický poddůstojník. Šel jsem hned za čelními družstvy a ošetřoval jsem raněné.

Vyslýchající: What did you do with the seriously wounded?

Vyslýchaný: Nakládali jsme je do helikoptéry, která je odvážela zpět.

Vyslýchající: How was your advance stopped?

Vyslýchaný: Naše četa musela zalehnout pod vaší palbou před nějakým statkem a velitel žádal rádiem o pomoc.

Vyslýchající: What happend then?

Vyslýchaný: Podařilo se nám umlčet váš kulomet minometnou palbou, ale pak přišel váš protiútok. Já jsem se tam schoval ve sklepě a v noci jsem došel až do města.

(IMS-16)

Vyslýchající: Have you ever seen this fellow?

Vyslýchaný: Myslím, že ne. Ale ta fotografie je hodně nejasná.

Vyslýchající: Well, I´ll tell you. This man somehow got inside the laboratory of one of our military installations. We know he took pictures of some of the secret formulas there. We´d like to find those negatives.

Vyslýchaný: Nevím, proč mi tohle říkáte. Já to nebyl!

Vyslýchající: I didn´t say you were the man. But he had a helper. That helper had instructions to get the negatives out of a certain book in the public library. I think you´re that agent.

Vyslýchaný: To se ale pořádně mýlíte. Já jsem nikdy se žádnou vyzvědačskou prací neměl nic společného a žádné filmy jsem z knihovny nevyzvedl.

Vyslýchající: Did you know your espionage service had a secret transmitter in the cellar of one of the apartment houses?

Vyslýchaný: Jak bych mohl takové věci vědět? Říkám vám čistou pravdu a se špionáží nechci nic mít.

Vyslýchající: I´ll tell you even more. The man in this picture was caught a few hours ago when he tried to take pictures of some of our other important military installations.

Vyslýchaný: To je mi jedno. Jestli máte proti němu důkazy, tak ho postavte před vojenský soud a můžete ho odsoudit k smrti. Nebo jste ho zastřelili bez soudu?

Vyslýchající: We don´t do that. He was found guilty in court and he´ll get appropriate punishment.

Vyslýchaný: Já pořád nechápu, proč mi všechny tyhle věci vypravujete. Mně se to přece vůbec netýká!

Vyslýchající: That remains to be seen. We´ll confront you with this man. If you´re as innocent as you say, you don´t have to fear a thing. And now relax. It won´t be long now....

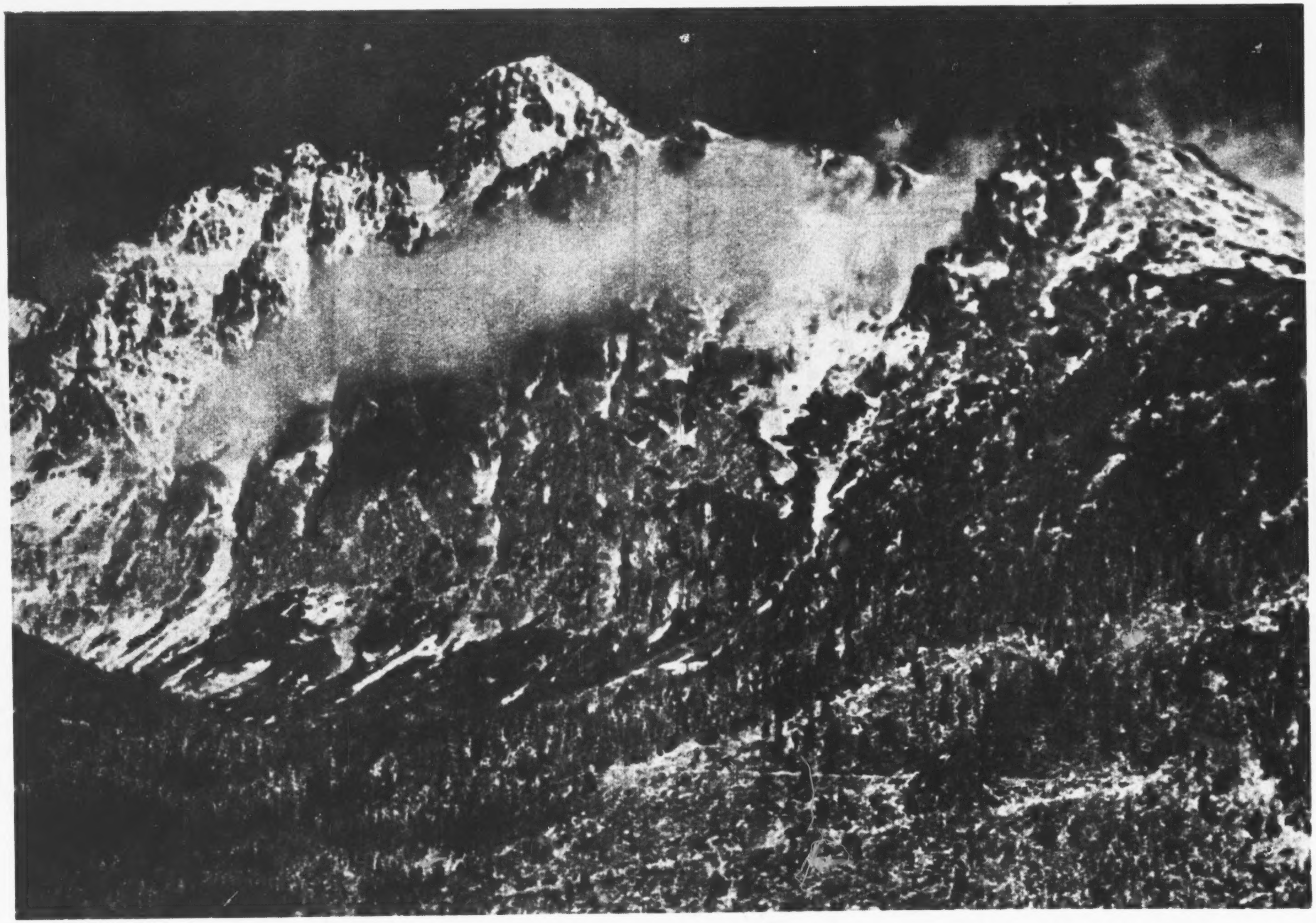

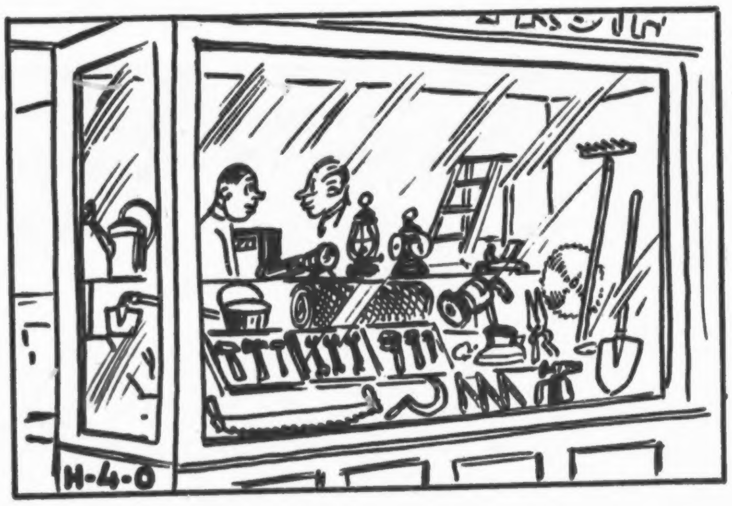
H-4-0

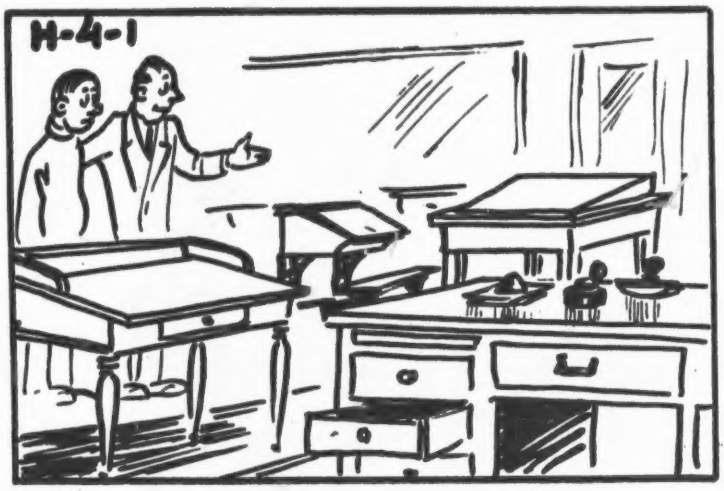
H-4-1

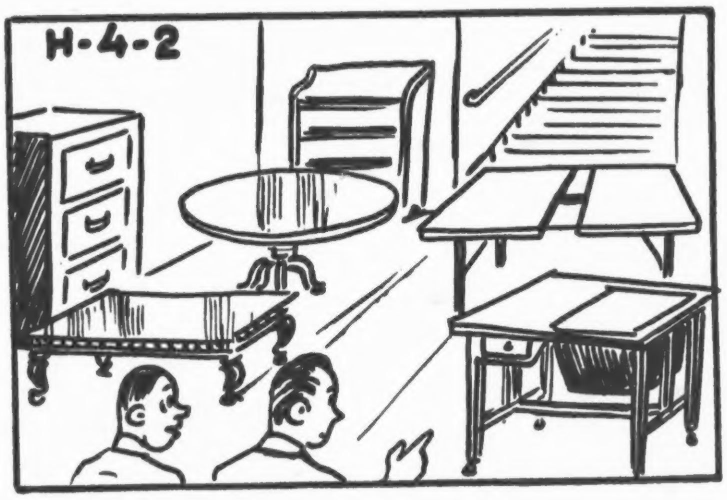
H-4-2

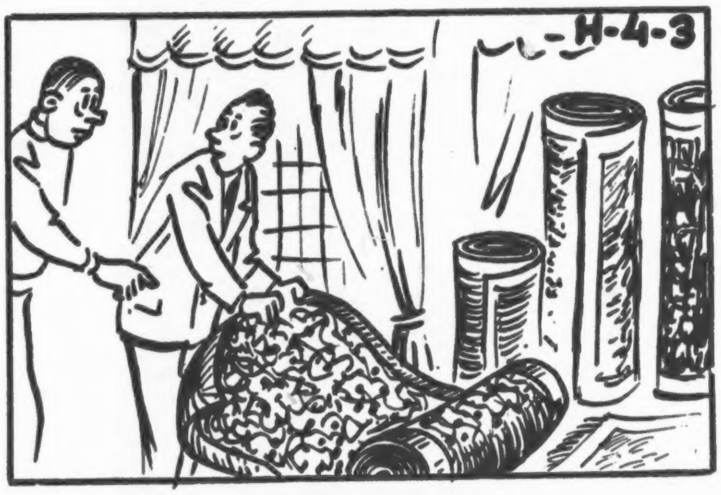
H-4-3

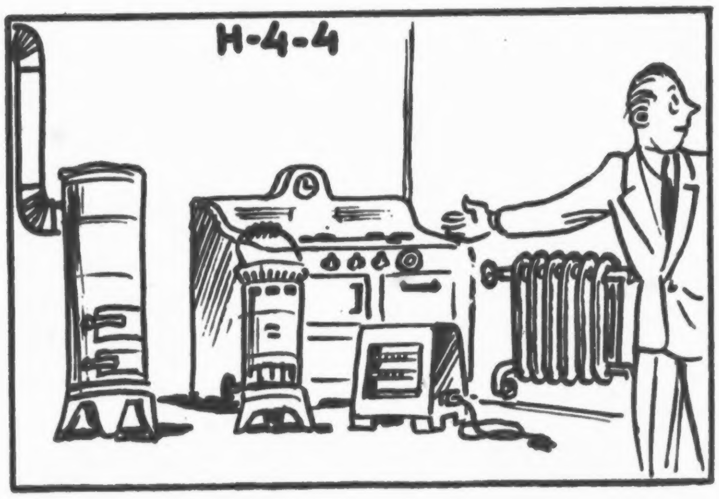
H-4-4

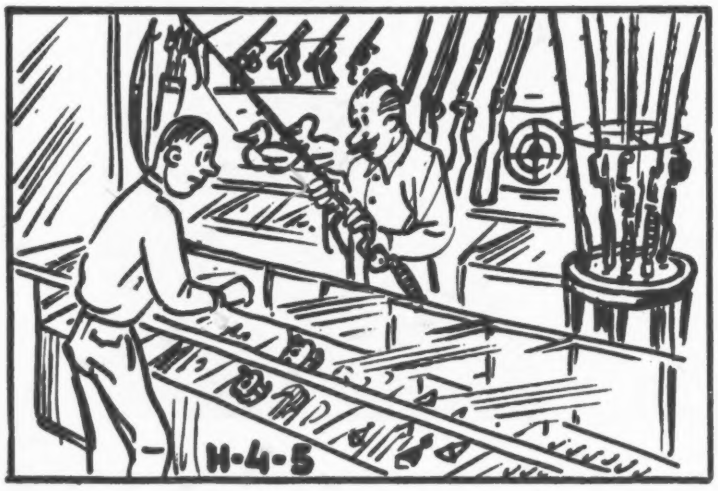
H-4-5

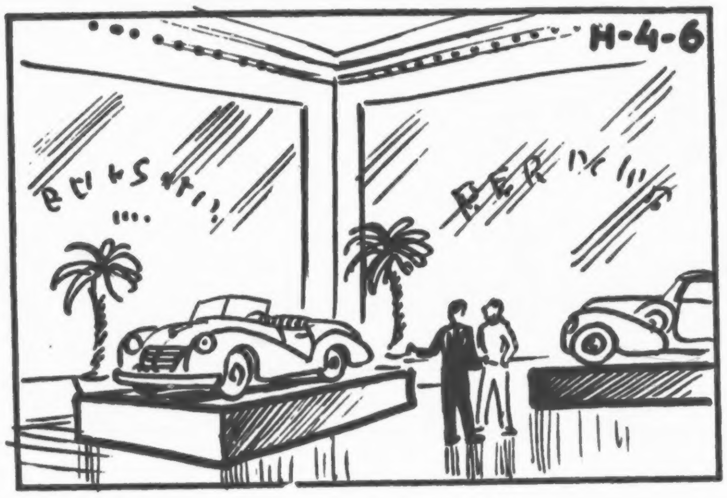
H-4-6

CVIČENÍ ČÍSLO 133.

V obchodním domě.

H-4-0 Zdeněk se šel podívat do obchodního domu, ale nejdřív se zastavil pro nějaké hřebíky a šrouby v železářství. Jako každý muž, byl by tam mohl zůstat půl dne. Viděl tam vrtačky a pily, francouzské klíče, svěráky, šroubováky a pilníky a vůbec věci, na které se dospělí chlapci rádi dívají.

H-4-1 V obchodním domě šel do nábytkového oddělení. Chtěli mu tam ukazovat kancelářský nábytek, ale Zdeněk o něj neměl zájem.

H-4-2 Pokojový nábytek se mu tam taky nelíbil.

H-4-3 Zato mu padl do oka pěkný koberec. Byla to imitace perského vzoru. Zdeněk se rozhodl, že ho koupí. Taky se ptal na ceny linolea.

H-4-4 Prodavač se mu potom pokoušel prodat nějaké kuchyňské zařízení, ale bez úspěchu. Zdeněk by sice potřeboval elektrická kamínka, ale ta spotřebují moc proudu, který je drahý.

H-4-5 Přes hodinu byl v oddělení se sportovními potřebami. Zvlášť podrobně si prohlížel lovecké pušky a rybářské potřeby - pruty, navijáky, šňůry a udice.

H-4-6 Domů šel kolem prodejny automobilů. Ze zvědavosti se tam zastavil. Ne, že by byl chtěl kupovat auto - povolení ke koupi nemá, a i kdyby je měl, nic by mu nebylo platné. I nejlacinější auto by ho stálo trojí roční plat.

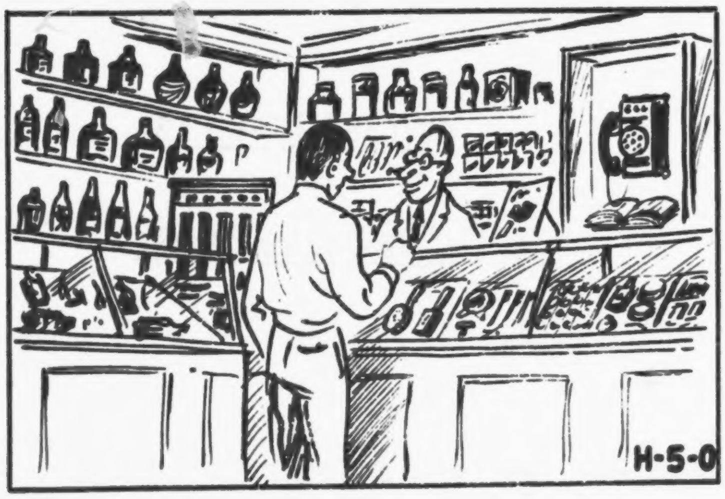
H-5-0

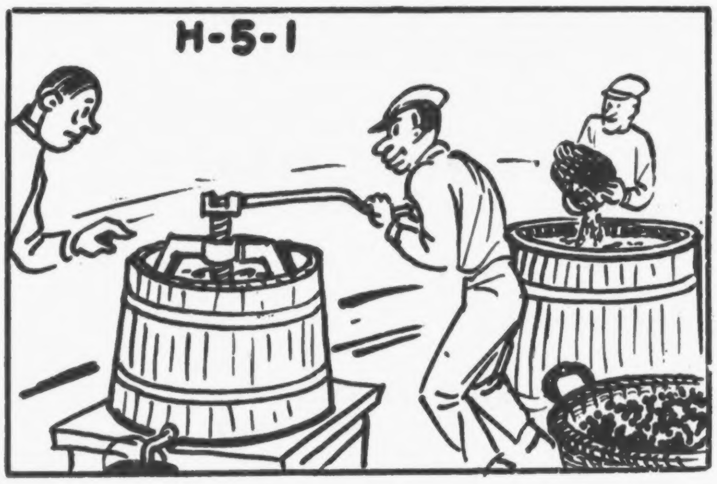
H-5-1

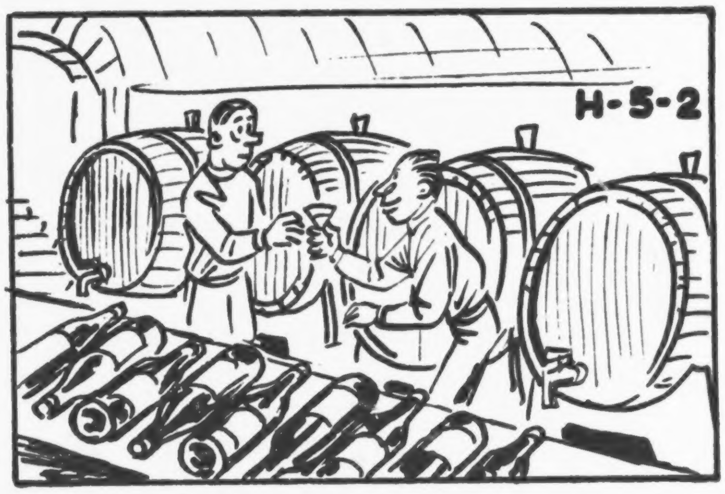
H-5-2

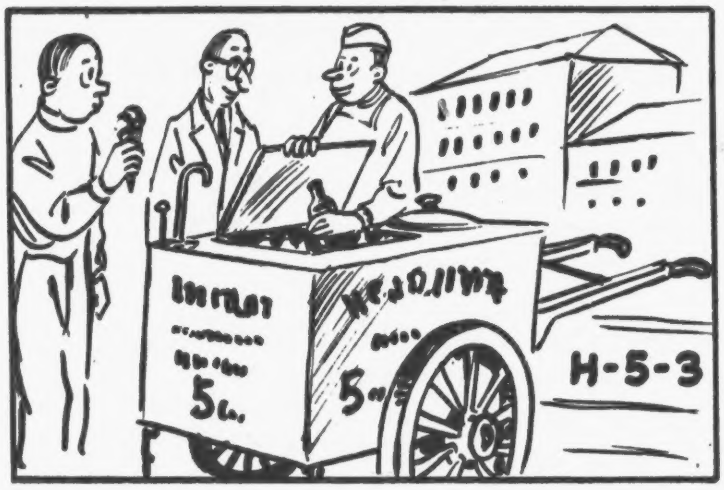
5L.
5
H-5-3

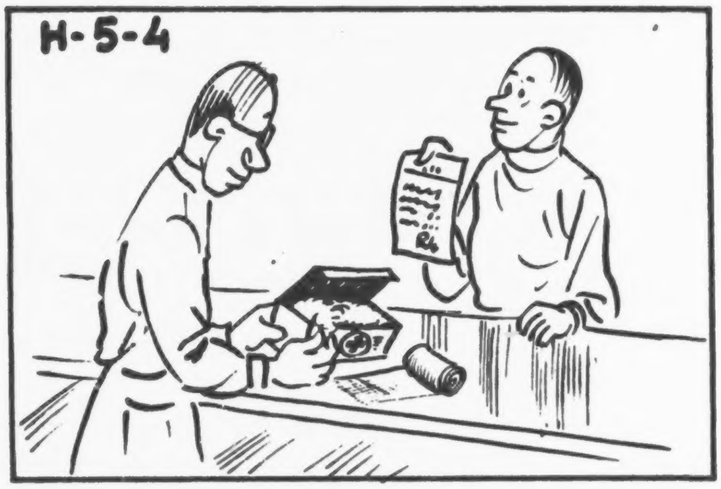
H-5-4

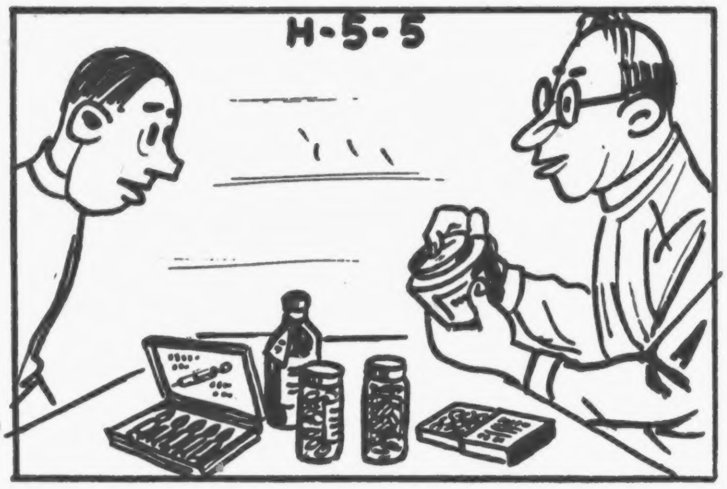
H-5-5

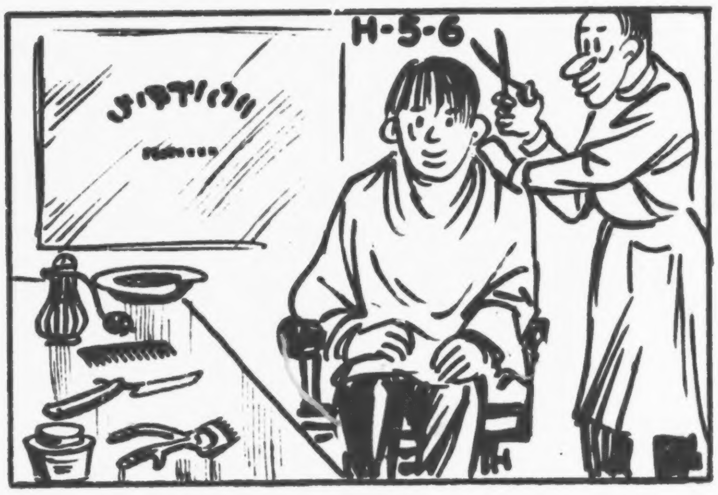
H-5-6

Drobné pochůzky.

CV. Č. 133.

H-5-0 Pak si vzpomněl, že má ještě několik pochůzek. V obchodě s vínem a likéry koupil láhev slivovice.

H-5-1 Vedoucí obchodu je jeho starý známý. Vzpomínali, jak si jednou v době vinobraní udělali výlet na jižní Moravu. Nejdřív se dívali, jak dělníci pracují s lisy,

H-5-2 a pak šli do sklepa ochutnávat víno ze sudů. Neptejte se, jak to dopadlo.

H-5-3 Cestou z obchodu s vínem si od pouličního prodavače koupil zmrzlinu.

H-5-4 Protože měl recept od doktora, šel do lékárny. Požádal o balíček vaty a pak lékárníkovi dal recept.

H-5-5 Lékárník mu podle receptu udělal pilulky.

H-5-6 Na konec šel Zdeněk k holiči. Musel si dát ostříhat vlasy. Už byl zarostlý jako Ezau.

SLOVNÍČEK 133.

dospělý, adj.	= mature, adult
hřebík, m. (gen.:-u)	= nail (hardware)
imitace, f.	= imitation
koberec, m.	= carpet, rug
lék, m.	= medicine; remedy
lékárna, f.	= pharmacy
lékárník, m.	= pharmacist
linoleum, n., gen. linolea	= linoleum
lis, m. (gen.:-u)	= press
lov, m. (gen.:-u)	= hunt
lovec, m.	= hunter
lovecký, adj.	= hunting
mužský, adj.	= male, man's
mužský, m. (colloq.)	= man
navíjet, dur.	= to reel in
naviják, m. (gen.:-u)	= (fishing) reel
ochutnávat, dur.	= to taste
ochutnat, pct.	
pilník, m. (gen.:-u)	= file (tool)
pilovat, dur.	= to file
pilulka, f.	= pill
pochůzka, f.	= errand
prut, m. (gen.:-u)	= (fishing) rod
rybář, m.	= fisherman
rybářský, adj.	
rybařit, dur.	= to fish
recept, m. (gen.:-u)	= prescription; recipe
slivovice, f.	= slivovitz
sud, m. (gen.:-u)	= barrel
svěrák, m. (gen.:-u)	= vise (tool)
šňůra, f.	= (fishing, clothes) line
šroub, m. (gen.:-u)	= screw
šroubovák, m. (gen.:-u)	= screwdriver
udice, f.	= fishhook
vata, f.	= (absorbent) cotton
vinobraní, n.	= vintage (harvesting)
vrtačka, f.	= drill
vrták, m. (gen.:-u)	= bit (tool)
vzor, m. (gen.:-u)	= pattern; example
vzorek, m. (gen.:-u)	= sample
zmrzlina, f.	= ice cream; sherbet
zvědavost, f. (gen.:-i)	= curiosity
železářství, n.	= hardware store
ženský, adj.	= woman's, female
ženská, f. (colloq.)	= woman

FRÁZE A IDIOMY 133.

francouzský klíč = monkey wrench
obchodní dům = department store
nábytkové oddělení = furniture department
kancelářský nábytek = office furniture
kuchyňské zařízení = kitchen appliances and equipment

sportovní potřeby = sporting goods
rybářské potřeby = fishing equipment
Dal jsem si ostříhat vlasy = I got a hair cut
pouliční prodavač = streetvendor

kamínka, pl., n. - (small) stove

VYPRAVOVÁNÍ.

(Lekce 133).

Josef Dudek a jeho kamarád Rudolf Pavlík spolu sedí u holiče. Ten holič se jmenuje Véna Dolejš a je jejich přítel.

Dnes vypravuje Rudolf:

"Mne taky bavilo prodávání už od malička.(1) Jako kluk jsem celé hodiny stával s nosem na skle výkladních skříní a pozoroval, co se děje uvnitř.

Když jsem vychodil školu, poslali mě naši na učení do železářství. Rok jsem tam uklízel a roznášel zákazníkům hřebíky, šrouby, klíče, pilníky a šroubováky, ale nikdy jsem sám nikomu nic neprodal. Pan šéf mě k pultu nepustil. Udělal jsem jen jednou takovou malou chybu. Zaměnil jsem dva balíčky. Jednomu tesaři, co si u nás koupil novou pilu a nějaké svěráky, jsem doručil (2) vrtačku a francouzák (=francouzský klíč), a tomu mechanikovi, který na tyhle věci čekal, jsem donesl to, co koupil ten tesař. Pan šéf mě vyhodil.

Pak jsem se nějaký čas učil prodávat nábytek a koberce. To byl veliký podnik na hlavní třídě. Měli jsme tam kompletní bytová zařízení, kancelářský nábytek a všecko, na co si jen můžete v tomhle obchodu pomyslit. Málem bych tam byl udělal kariéru. Jednou tam přišli nějací novomanželé. Byli takoví nesmělí a mně jich bylo líto. Svatba stojí peníze a zařízení taky. Oba vypadali jako chudáci.

Když se ptali na perské koberce, vysvětlil jsem jim, že to je zbytečný luxus, a že jim obyčejná imitace nebo linoleum udělá stejnou službu.

Pan šéf mě při tom chvíli poslouchal, ale pak mě přerušil a poslal mě do kanceláře.

Za pár minut přišel za mnou, vyplatil mi, co mi patřilo a řekl, že už zítra nemusím chodit. - Ten nesmělý novomanžel měl bohatého otce a ta "chudá nevěsta" taky nebyla tak chudá, jak vypadala.

Pak jsem to ještě zkusil u puškaře (3), který taky prodával sportovní potřeby. Bohužel, já se bojím střelných zbraní a lidi tam nekupovali jen rybářské pruty, šňůry a navijáky. Ani tam jsem tedy dlouho nevydržel.

(Lekce 133).

No, a pak přišla válka.

Teprve po ní jsem konečně našel, co mě opravdu sedí: automobily. Hlavně ojeté. To je obor, kde mi lidi nevěří, i když mluvím pravdu...."

Véna Dolejš právě dostříhal Josefa Dudka a říká:

"Tak si pojď sednout, Rudolfe... Stříhat, nebo jen holit?... No tak dobrá. Hned to bude...

Možná, že si myslíte, že nejsem k ničemu. Ale to byste se oba moc mýlili! Pravda, dnes jsem jen obyčejný pomocník u holiče, ale pamatujte si, že to dělám jen proto, že momentálně (4) jsou okolnosti proti mně. Jen co se tady trochu okoukám (5), pak uvidíte!

Tatínek měl obchod s vínem a likéry. A to jste měli vidět obchody! Lidé vydrží bez jídla třeba měsíc, ale pít musejí pořád.

Tatínek začal skoro s holýma rukama, ale uměl to! Takovou slivovici jakou uměl dělat on, to hned každý nedovede. A já mám recept.

Víno jsme kupovali v sudech přímo z jižní Moravy. Do lahví jsme ho stáčeli (7) sami, a když bylo moc silné, tak jsme tam vždycky trochu té svařené vody přidali. Bohužel nám na to úřady přišly.

Tatínek potom prodával zmrzlinu a já jsem šel vypomáhat do lékárny.

To taky není špatný kšeft (8). Nevěřili byste, kolik se dá vydělat na všelijakých těch pilulkách. Jenže na to se musí studovat a já přece už mám teď léta...

Další pán, prosím..."

SLOVNÍČEK K "VYPRAVOVÁNÍ".

(Lekce 133).

(1) od malička	= from childhood
(2) doručovat, dur. doručit, pct.	= to deliver
(3) puškař, m.	= gunsmith
(4) momentálně	= at the moment, for the time being
(5) okoukat se	= to have a look around, to get the feel of things, to get one´s bearing
(6) stáčet do lahví	= to bottle
(7) kšeft, m.(gen.:-u) (colloq.)	= business

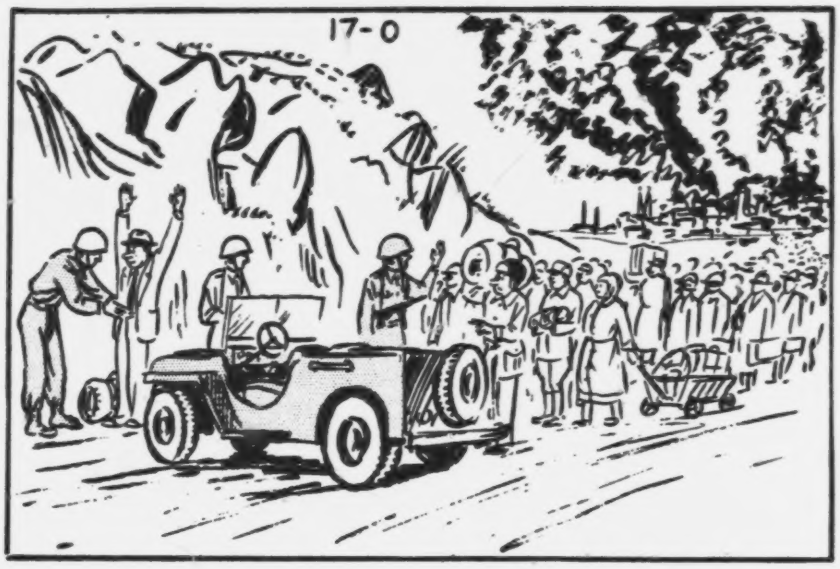

17-0

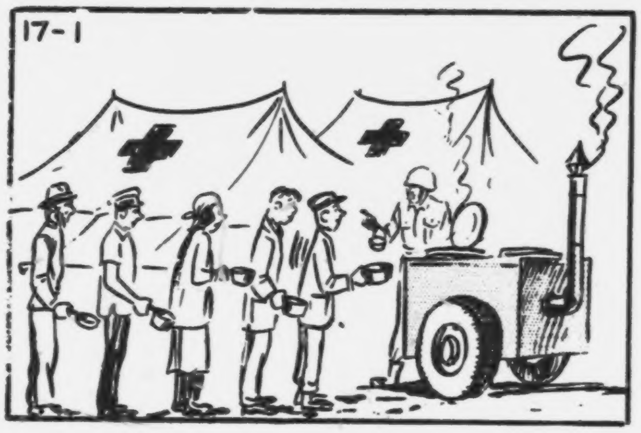

17-1

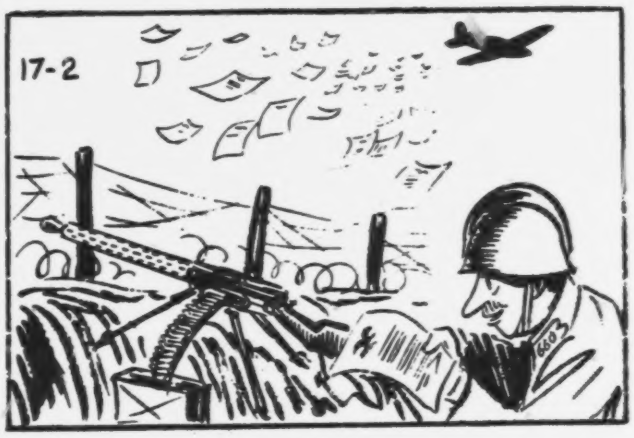

17-2

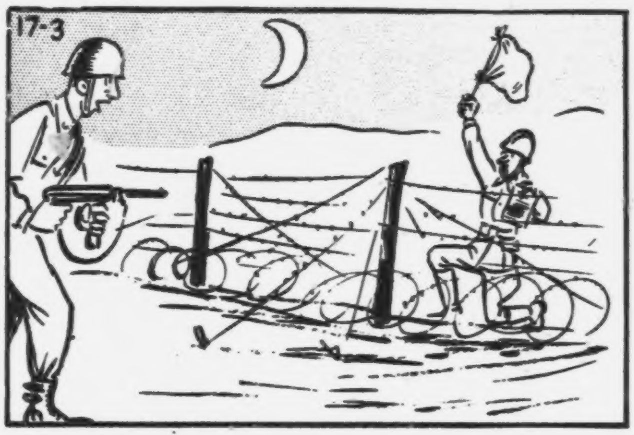

17-3

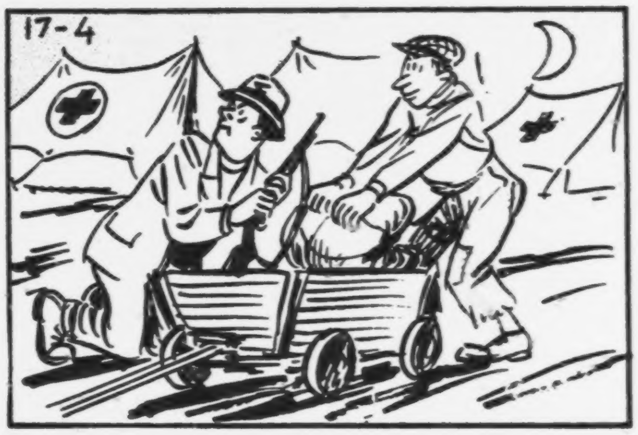

17-4

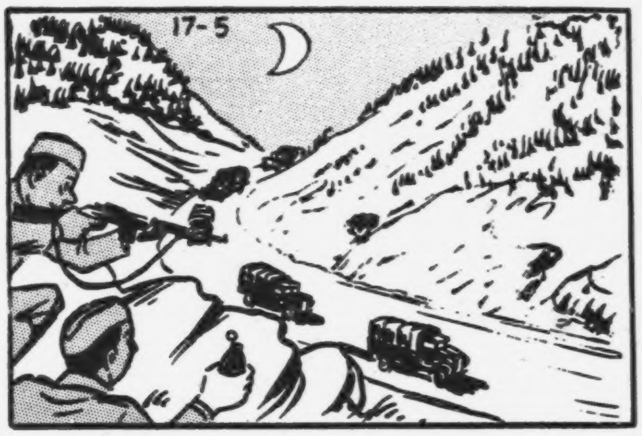

17-5

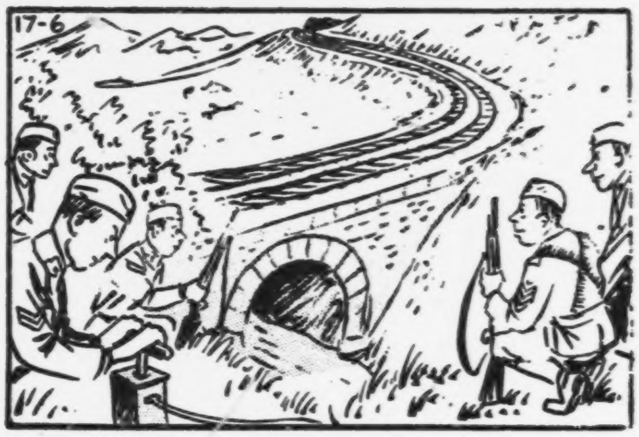

17-6

CVIČENÍ ČÍSLO 134.

Záškodníci mezi uprchlíky.

17-0 Nepřítel užil starého triku: Prohlásil město, na které se chystáme udělat útok, za otevřené město. Neprovedl evakuaci, ale zato nechal ve městě silné vojenské jednotky. Obyvatelé města začali utíkat, protože město je v plamenech a fronta se přiblížila na několik kilometrů. Nepřítel potom město opustil. Výpadová silnice směrem k našim pozicím je blokovaná proudem civilního obyvatelstva. Museli jsme zřídit záchytnou stanici a kontrolu uprchlíků na silnici.

17-1 Červený kříž se stará o ošetření nemocných a rozdává vyhladovělým uprchlíkům teplou stravu. Jídlo vaří polní kuchyně.

17-2 Naše letouny shazují nad nepřátelskými pozicemi letáky. Vyzýváme v nich nepřátelské vojáky, aby se vzdali. Nepřítel mezi svými jednotkami šíří pověsti, že my všechny zajatce střílíme.

17-3 Naše letáky jsou přesto účinné. Nepřátelští vojáci zbíhají. V noci přicházejí k našim pozicím a vzdávají se. Tito zběhové obyčejně mávají bílým kapesníkem nebo ručníkem, který nahrazuje bílou vlajku. Bílá vlajka vyjadřuje úmysl vojáka, že se chce vzdát.

17-4 Menšímu počtu záškodníků se podařilo připlést se mezi uprchlíky. Stejně jako bona fide uprchlíci, i nepřátelští vojáci v civilu si s sebou vezou vozíky; místo nejnutnějšího osobního majetku však v uzlících a balících mají uniformy a pod nimi zbraně a výbušiny.

17-5 Tito vojáci, kterým se v převlečení za civilisty podařilo dostat se do našeho týlu, se za tmy převlékli zpět do uniforem. Provádějí záškodnické akce. Taky přepadli naši zásobovací kolonu. Nebyly však dosud případy partyzánské činnosti ze strany civilního obyvatelstva.

17-6 Úkolem záškodnických jednotek jsou sabotážní akce, jako ničení mostů a železničních spojů. Tenhle malý most má být vyhozen do povětří v okamžiku, kdy přes něj pojede náš muniční vlak.

SLOVNÍČEK 134.

balík, m. (gen.:-u)	= package
blokovat, dur.	= to block
evakuovat, dur.	= to evacuate
hladovět, dur.	= to go hungry; to starve
vyhladovět, pct.	= to get hungry; to starve s.o.
chystat, dur.	= to prepare
chystat se, dur.	= to get ready; to be about to do s.t.
leták, m. (gen.:-u)	= leaflet; handbill, flyer
mávat, dur.	= to wave
nahrazovat, dur.	= to replace
nahradit, pct.	
partyzán, m.	= partisan
partyzánský, adj.	
pověst, f. (gen.:-i)	= rumor; saga, legend; reputation
prohlašovat, dur. za něco	= to declare
prohlásit, pct.	
přepadat, dur.	= to ambush
přepadnout, pct.	
přepad, m. (gen.:-u)	= suprise attack; ambush
převlékat se, dur.	= to change clothes; to disguise oneself
převléknout se, pct.	
připlést se, pct. (mezi někoho)	= to sneak (among)
rozdávat, dur.	= to give away; to distribute (for free)
rozdat, pct.	
spoj, m.	= connection, communication
strava, f.	= food, board
šířit, dur.	= to spread
trik, m. (gen.:-u)	= trick
účinný, adj.	= effective
účinek, m. (gen.:-nku)	= effect
účinnost, f.	= effectiveness
úmysl, m. (gen.:-u)	= intention
uzel, m. (gen.:-zlu)	= knot
uzlík, m. (gen.:-u)	= bundle
vyjadřovat, dur.	= to express
vyjádřit, pct.	
vyzývat, dur.	= to appeal (strongly), to make a(strong) appeał; to chalenge
vyzvat, pct.	
výzva, f.	= a (strong) appeal
záškodník, m.	= diversionist; terrorist
zbíhat, dur.	= to desert (mil. term)
zběhnout, pct.	
zběh, m.	= deserter

FRÁZE A IDIOMY.
(k Slovníčku 134)

výpadová silnice	arterial road
záchytná stanice	collecting (assembly) point
v převlečení	in disguise
ze strany	on the part of ....
vyhodit do povětří	to blow up, to dynamite

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ.

k lekci 134.
(MIS 17)

Vyslýcháme nepřátelského vojáka, který říká, že v noci zběhl. Máme podezření, že je členem záškodnické skupiny.

Vyslýchající: You say that you deserted last night after you had read one of our leaflets. But you were picked up in the rear. How do you explain that?

Vyslýchaný: To je jednoduché. Víte, jaká byla tma. Plazil jsem se (1) opatrně po břiše několik hodin. Jak jsem se mohl dostat tak daleko, tomu sám nerozumím.

Vyslýchající: Why didn't you signal with something white when you felt that you were near our positions? We would have understood your intentions.

Vyslýchaný: Ztratil jsem docela smysl pro čas a pro vzdálenost.

Vyslýchající: I don't believe you. I think you managed to sneak through our lines with the civilian refugees, and that you're one of the terrorists who ambushed our supply convoy.

Vyslýchaný: Chcete tím říct, že mě dáte zastřelit jako špióna?

Vyslýchající: As long as you're wearing a uniform we consider you a member of the enemy armed forces and will treat you as such. But I want to know the truth!

Vyslýchaný: No tak dobrá. Já vám věřím... Dělal jsem jen to, na co jsem měl rozkazy.

Vyslýchající: We understand that. Help us now with your information and I guarantee you a fair treatment as a prisoner of war. How did you get here?

Vyslýchaný: Po výpadové silnici s proudem civilního obyvatelstva.

Vyslýchající: How did you get through our outposts?

Vyslýchaný: Byli jsme převlečeni do civilu. Uniformy a zbraně jsme měli v uzlících a v balících. Měli jsme taky vozíky s různým civilním osobním majetkem.

(1) plazit se - to crawl

Vyslýchající: How many of you were there?

Vyslýchaný: Jedna četa. Dostali jsme speciální výcvik v provádění záškodnických akcí.

Vyslýchající: Where did you reassemble and change back into uniform?

Vyslýchaný: Na jihovýchod od města, v lesíku u řeky. Tam jsme se pak rozdělili na dvě skupiny.

Vyslýchající: What was the immediate objective of your group?

Vyslýchaný: Měli jsme vyhodit do povětří malý most, až přes něj pojede váš muniční vlak.

Vyslýchající: Why didn't you?

Vyslýchaný: Přemluvil jsem své kamarády, aby se vzdali.

Vyslýchající: Did they all agree?

Vyslýchaný: Všichni, až na tři, kteří se odtrhli. Myslím, že se přidali ke druhé skupině.

Vyslýchající: Did that second group ambush the convoy I spoke about earlier?

Vyslýchaný: Ano. To byl jejich úkol.

Vyslýchající: What happened to the others in your group?

Vyslýchaný: Rozdělili jsme se a myslím, že je všechny najdete mezi zajatci. Řeknu vám jejich jména.

Vyslýchající: Very well... And what happened to the explosives you had for your job?

Vyslýchaný: Zakopali jsme je v tom lese. Ukážu vám přesně místo, kde.

Vyslýchající: All right, let's go! If you've told the truth and if nothing happened to that ammunition train, you don't have a thing to fear.

I-1-0

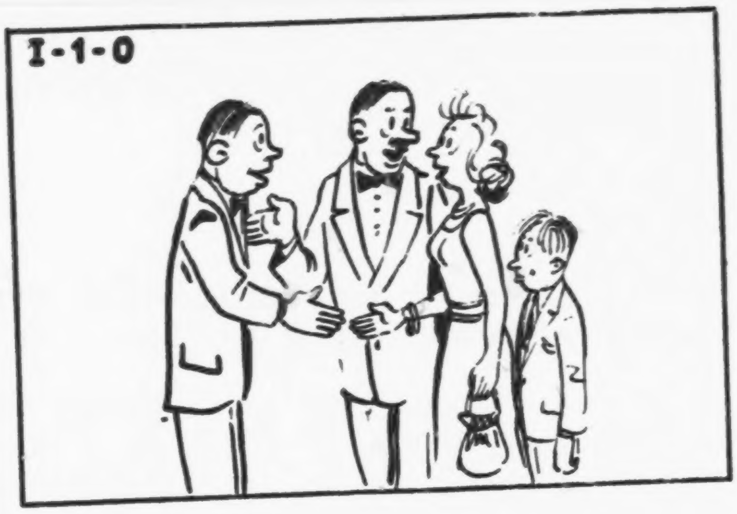

I-1-1

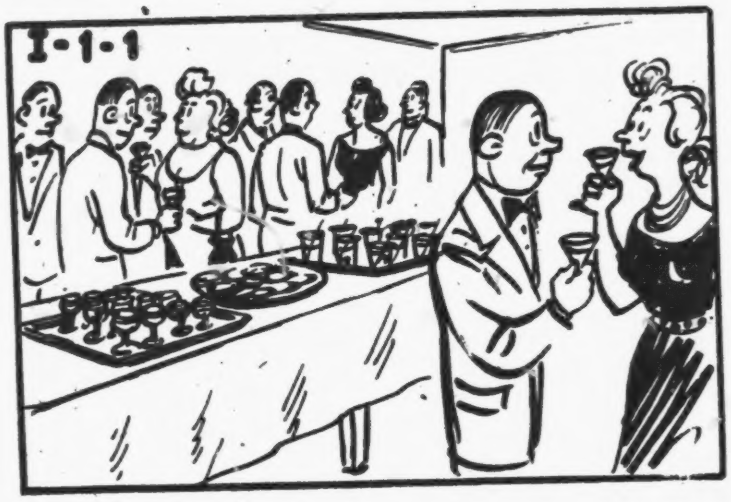

I-1-2

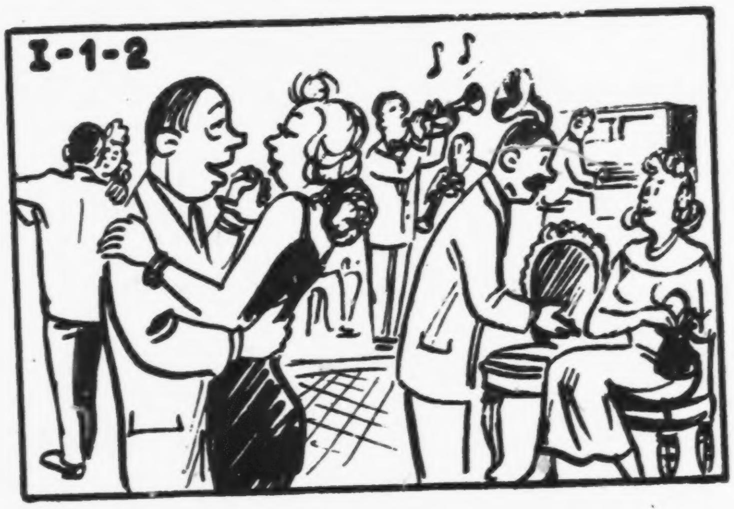

I-1-3

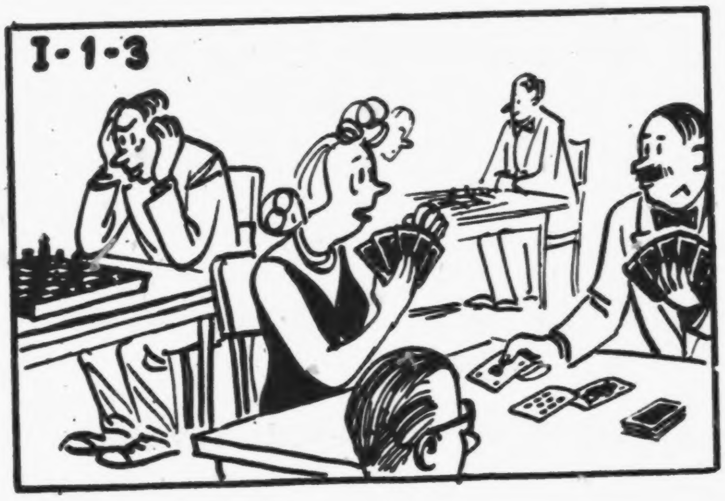

I-1-4

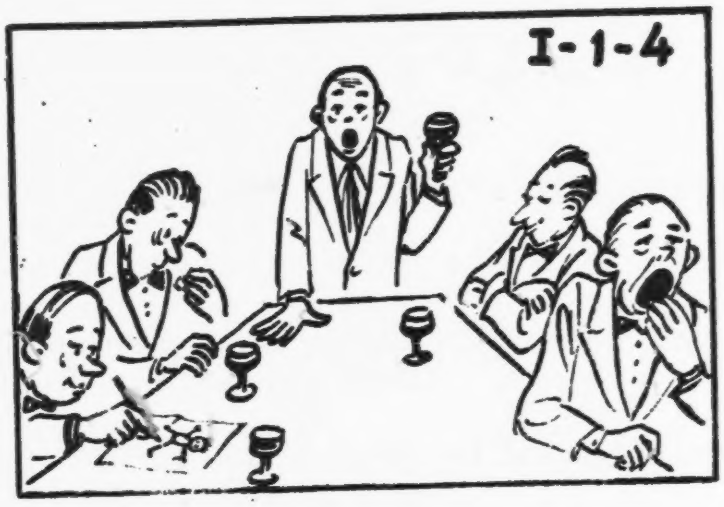

I-1-5

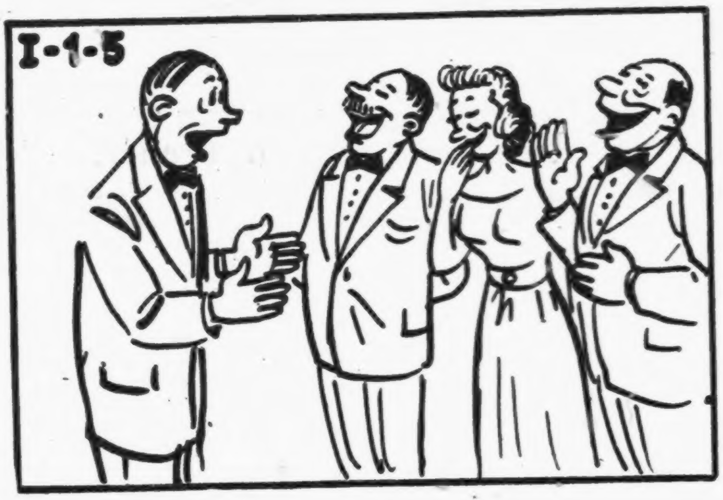

I-1-6

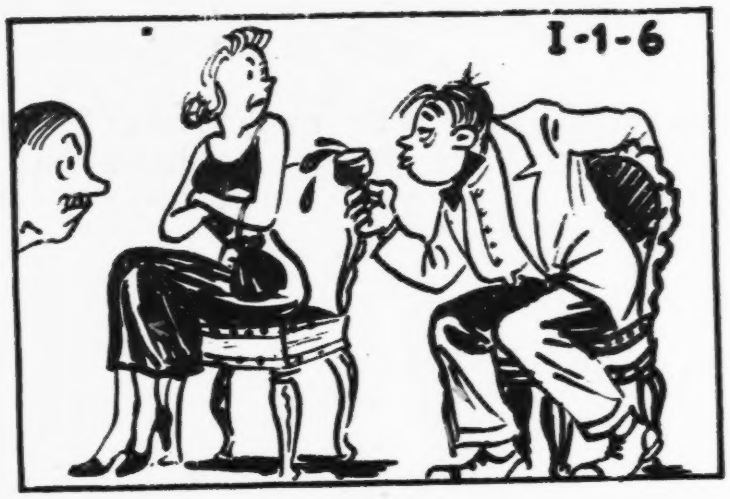

CVIČENÍ ČÍSLO 135.

Pan Dobiáš pozval hosty.

Turkovi dostali pozvání k panu Dobiášovi. Pozvání je na osmou hodinu večer, to znamená až po večeři. Pan Dobiáš je starý mládenec,a proto se u něho nevaří. Ale vždycky je tam pití všeho druhu a dobré zákusky z lahůdkářství. Paní Turková se rozhodla, že nepůjde.

"Tam zase bude ta protivná Hrušková, já ji nemůžu ani cítit," říká, "jdi sám a omluv mě, že mě bolí hlava."

I-1-0 Pan Turek přišel k panu Dobiášovi sám. Hostitel ho představuje paní Tvrdíkové, která, Pánbůh ví proč, přišla se svým osmiletým synem. Pan Dobiáš říká:

"Dovolte, abych vám představil pana Turka. Pane Turku, paní Tvrdíková a Bohouš Tvrdík, její syn."

Pan Turek se formálně uklonil a řekl: "Těší mě!" A šel dál.

I-1-1 Uprostřed pokoje byl velký stůl (vlastně to byly tři stoly, sražené dohromady). Na stole byly tácy s koktaily a podnosy se zákusky.

I-1-2 V jiném pokoji se tančilo. Pan Dobiáš najal hudbu: Hrál tam saxofon, trumpeta, klarinet, housle a piano. Saxofonista byl zároveň kapelník. Pan Turek neměl jinou volbu; musel tančit s paní Hruškovou....

I-1-3 Část společnosti už měla tancování dost. Udělaly se skupiny. Dva páry začaly hrát partii šachu, jiná skupina hrála karty. Paní, která hrála proti panu Dobiášovi, nerada prohrávala. Pan Dobiáš právě vynesl eso a ta paní to těžce nese; vidíme to na výrazu jejího obličeje. Neměla dobrou kartu.

I-1-4 Když se sejde několik lidí, vždycky se mezi nimi najde někdo, kdo rád řeční. Taky u pana Dobiáše je pán, který se rád poslouchá. Pronáší přípitek, a už to dělá pětadvacet minut. Posluchači se nudí. Jeden si kouše nehty, jiný si kreslí obrázky, třetí zívá, a tak dále.

I-1-5 Pan Turek si bere jednu skleničku Martini za druhou. Teď vypravuje anekdoty. Ta poslední asi byla dobrá. Dva páni se nahlas smějí. Směje se i ta dáma, která by se jako dáma asi smát neměla.

I-1-6 Pan Turek, bohužel, pil víc,než měl. Přebral. Sotva se drží na židli. Teď si všiml, že vedle něho sedí paní Hrušková. S těžkým jazykem jí říká, aby to každý slyšel:"Víte, proč tu není má žena? Myslíte, že ji bolí hlava? Vůbec ji nebolí hlava, jestli chcete něco vědět. Nepřišla k vůli vám. Nemůže vás vystát...."
Byla to hrozná ostuda.

SLOVNÍČEK 135.

anekdota, f.	anecdote
koktail, -u, or cocktail /pron.: koktajl or koktejl/,m.	cocktail
formální, adj.	formal
kapelník, m.	bandleader
karta, f.	(playing) card; hand (of cards)
klarinet, m. (gen.:-u)	clarinet
kousat, dur. koušu nebo kousám	to bite
kousnout, pct.	
lahůdkářství, n.	delicatessen store
najímat, dur.	to hire, rent
najmout, pct. najmu nebo najal	
nehet, m. (gen.:-htu)	nail (finger or toe)
nuda, f.	boredom
nudit, dur.	to bore
nudit se, dur.	to be bored
nudný, adj.	boring
ostuda, f.	scandal, disgrace
podnos, m. (gen.:-u)	tray
pozvat, pct.	to ask, invite
protivný, adj.	opposite; unbearable, disgusting, adverse, opposing, contrary
řečnit, dur.	to make a speech; to lecture
saxofon, m. (gen.:-u)	saxophone
sotva, adv.	hardly
šach, m. (gen.:-u) (often: šachy, m.pl.)	chess
tác, m. (gen.:-u)	tray
trumpeta, f.	trumpet
uklonit se, pct.	to bow
volba, f.	choice, election
výraz, m. (gen.:-u)	expression
zákusek, m. (gen.:-sku)	tidbit, snack
zívat, dur.	to yawn
zívnout, pct.	

FRÁZE A IDIOMY.

Turkovi	the Tureks (see Vol.V., p.233)
všeho druhu	of all kinds, sorts
Nemůžu toho člověka ani cítit.	I can't stand that fellow.
Stoly byly sraženy dohromady.	The tables were pushed together.
Mám toho dost.	I'm sick and tired of it.
partie šachu	a game of chess
On to těžce nese.	He's taking it very hard.
Nemám dobrou kartu.	I have a poor hand.
Pronáší přípitek	He's proposing a toast
Doufám, že nepřebereš.	I hope you won't drink too much.
On přebral.	He took one too many.
Nemůžu ho vystát.	I can't stand him.
Vynést eso.	To play an ace.

VYPRAVOVÁNÍ.

(Lekce 135).
(I-1)

Pan Turek vypravuje:

"Když mi starý Dobiáš říkal, abych k němu přišel s manželkou oslavit Silvestra (1), věděl jsem, že to špatně dopadne.

Dobiáš je starý mládenec a pije jako duha (2). Moje žena ho proto nemá moc ráda. Říká, že mi dává špatný příklad a že nemá ráda lidi, s kterými se Dobiáš stýká. Tím míří hlavně na paní Hruškovou. To je taková docela pěkná vdova, o které lidi říkají, že bere na každého mužského.

Hrušková je u Dobiáše pečená vařená (4) a moje žena ji nemůže vystát.

Musel jsem tedy manželku omluvit a šel jsem k Dobiášovi sám, i když jsem věděl, že na mě žena aspoň týden nebude mluvit. Nemohl jsem to Dobiášovi udělat, abych nepřišel. Znám ho už léta a pak - Silvestra je jen jednou za rok.

U Dobiáše už bylo lidí jako máku (5). Nálada byla dobrá.

Hned u dveří jsem byl představen nějaké paní Tvrdíkové, která tam přišla se svým osmiletým synem Bohouškem. Pánbůh ví, co ji to napadlo.

Dobiáš mi pošeptal (6), že je teprve týden rozvedená a že ještě není zvyklá chodit ven sama. Tak jsem se jí ujal. Bohouška jsem posadil k pianistovi, aby pěkně poslouchal hudbu a s paní matinkou jsme šli ke stolu s koktaily a se zákusky.

Všechno to šlo dobře, dokud nepřišla ta paní Hrušková. To je ženská, která žárlí (7) na každou druhou, která vypadá jen trochu obstojně (8). Musel jsem si s ní ze zdvořilosti zatančit,a než jsem se vrátil, někdo jiný se už zmocnil (9) paní Tvrdíkové a mně nezbylo, než si sednout s jednou skupinou a hrát karty. Dlouho jsem to nevydržel. Zkusil jsem u vedlejšího stolu partii šachu, ale ani to mě nebavilo. A tak jsem se zase dal na koktaily. Pil jsem jeden za druhým.

Potom si už moc nepamatuju. Vím jen, že někdo začal řečnit a že mně bylo líto těch hostů, co to museli poslouchat. Všichni se nudili. Začal jsem tedy vypravovat anekdoty. Pochybuju, že všecky byly nejvhodnější pro smíšenou (10) společnost, ale všichni se smáli.

Paní Tvrdíkovou jsem už neviděl a paní Hruškovou jsem asi urazil. (11) Myslím, že jsem jí polil nové večerní šaty červeným vínem, a že jsem jí taky řekl, co si o ní doopravdy myslí moje žena.

Někdo mě pak musel posadit do taxíku, protože ráno mě probudil pekař na schodech před naším barákem.

Hlavu mám jako sud od piva, nohy těžké jako olovo a jazyk jako ze dřeva.

Myslím, že jsem u Dobiáše udělal pěknou ostudu, ale jestli mi žena bude něco vyčítat (12), tak jí vysvětlím, že to je jenom její vina. Neměla mě pouštět na Silvestra samotného."

(1) Silvestr, m.	= name of a Saint, the last day of the year
(2) pije jako duha	= he drinks like a fish (duha - rainbow)
(3) ona bere na každého	= she flirts with everybody
(4) je tam pečený vařený	= he's always at home there
(5) mák, máku, m.	= poppy, poppy seeds
(6) šeptat, pošeptat	= to whisper
(7) žárlit	= to be jealous
(8) vypadá obstojně	= he looks passable
(9) zmocnit se někoho	= to get hold of someone
(10) smíšený	= mixed
(11) urazit někoho	= to insult someone
(12) vyčítat něco někomu	= to reproach someone for something

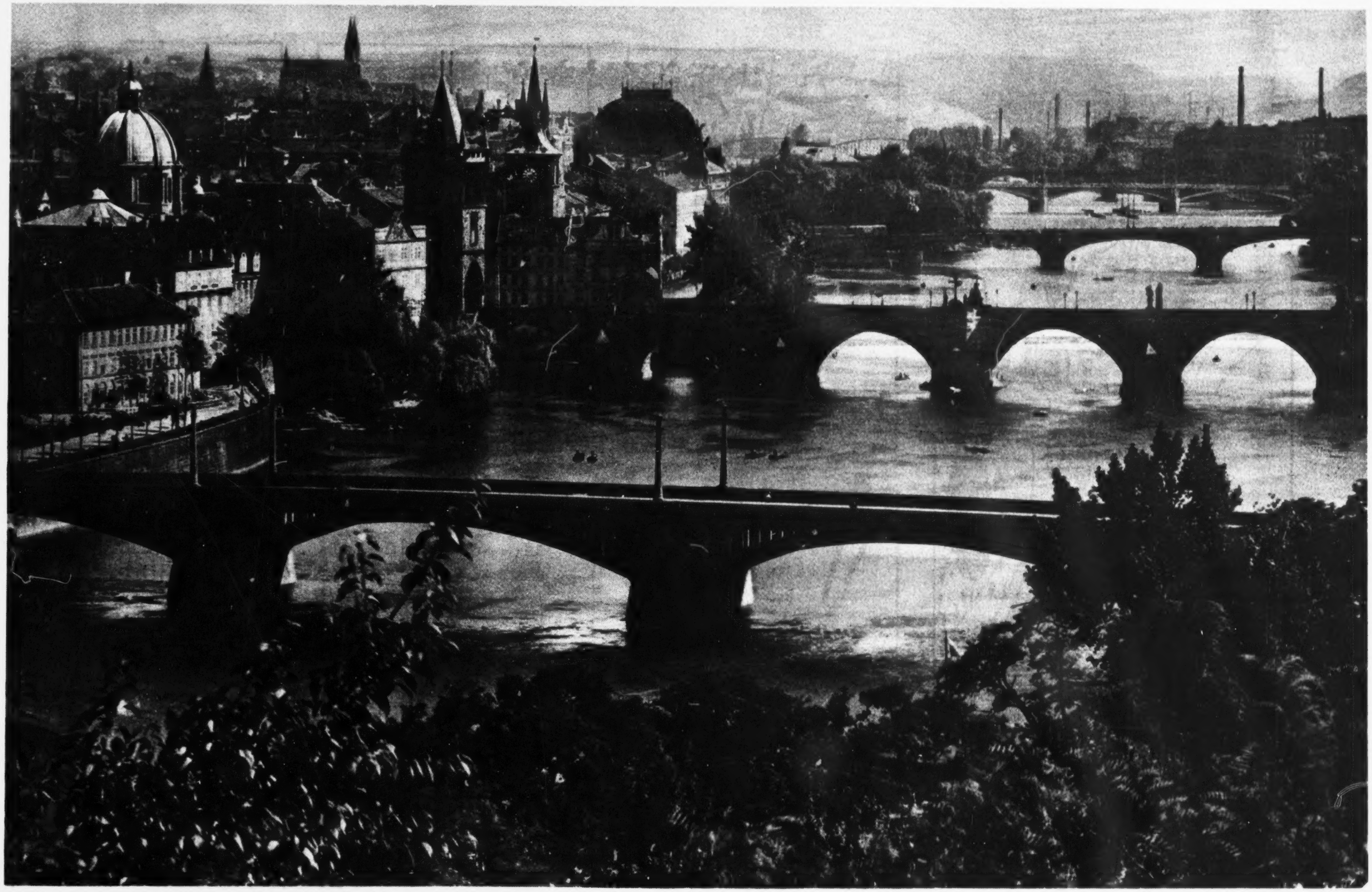

Pražské mosty.

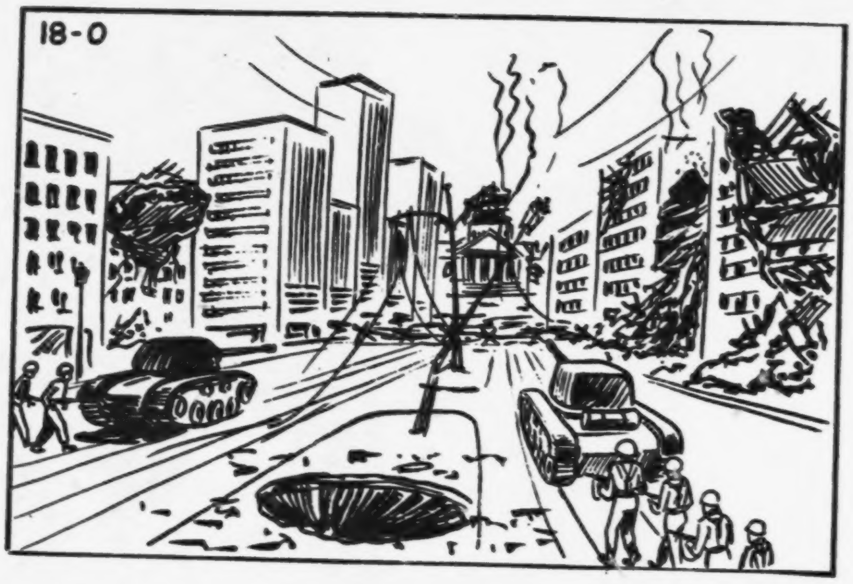
18-0

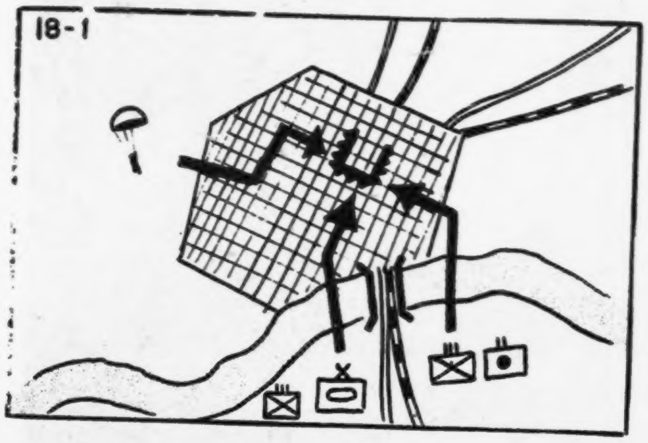
18-1

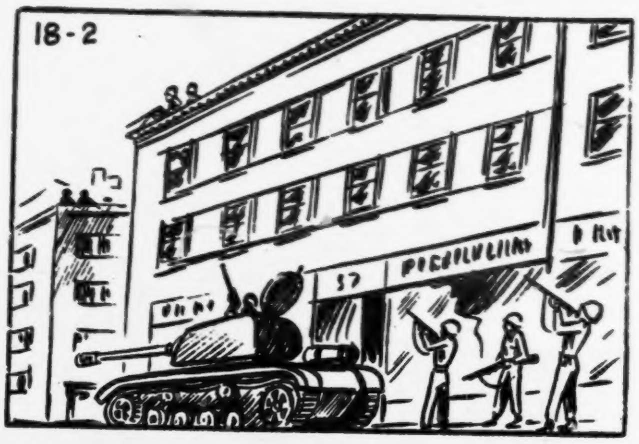
18-2

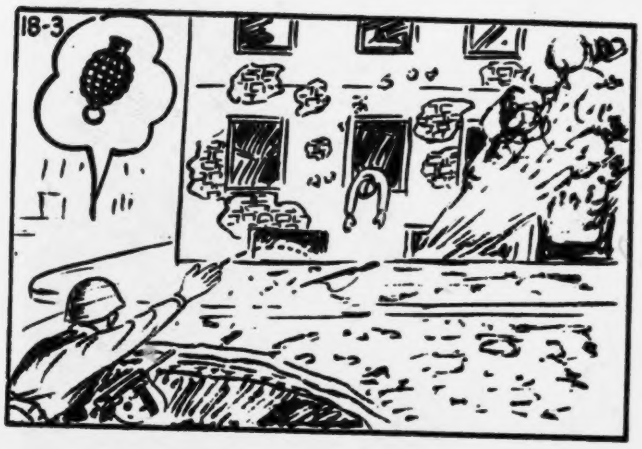
18-3

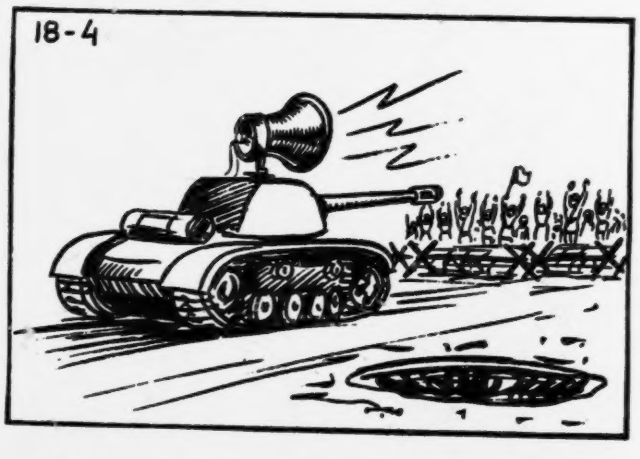
18-4

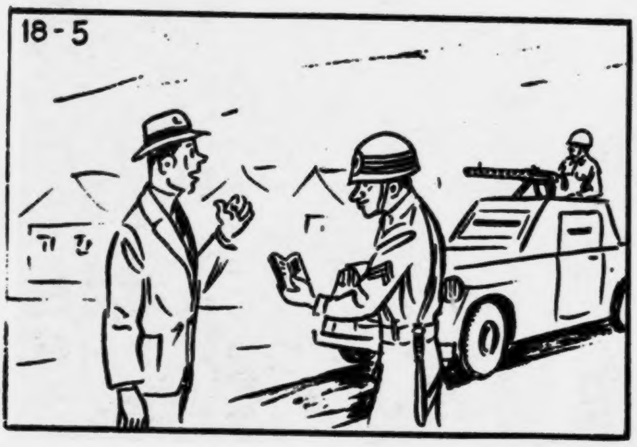
18-5

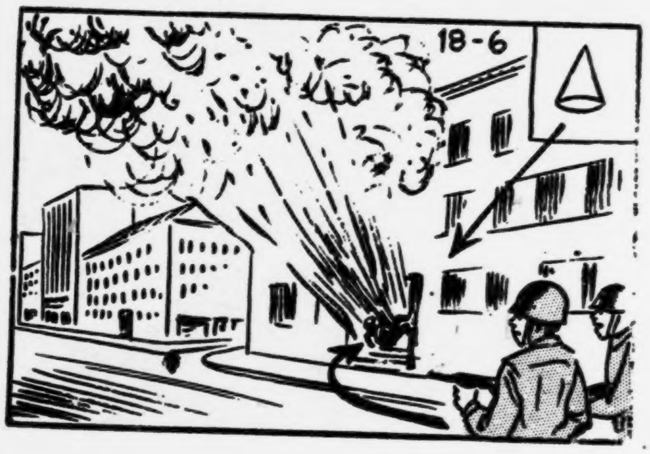
18-6

CVIČENÍ ČÍSLO 136.

Boj ve městě.

18-0 Nepřítel ve městě se nevzdal. Proto bylo město před konečným útokem znovu bombardováno. Naše jednotky bojují v ulicích. Postupují mezi sutinami a krátery od leteckých pum. Čistí město od nepřítele. Nepřátelský odpor se zhroutil.

18-1 Napadli jsme město ze tří stran. Od severozápadu postupuje výsadkové vojsko. Od jihu útočí tanková brigáda. doprovázená motostřeleckým plukem. Z jihovýchodu útočí motostřelecký pluk podporovaný jedním dělostřeleckým oddílem.

18-2 Nepřítel má na střechách a v oknech domů kulometná hnízda. Boj v ulicích vyžaduje docela jinou taktiku než boj v otevřeném terénu.

18-3 Samopaly a ruční granáty jsou nejvhodnějšími zbraněmi v boji dům od domu.

18-4 Pomocí amplionů na tancích vyzýváme obránce města, aby se vzdali. Nepřítel konečně uznal, že by další boj byl marný a zbytečný.

18-5 Aby byl v dobytém městě zajištěn pořádek, vyhlásilo v něm naše vrchní velitelství stanné právo. Naši polní četníci kontrolují civilisty a prohledávají je, jestli nemají zbraně.

18-6 Některé domy jsou prázdné, ale nepřítel v nich nechal nástrahy. Jeden voják byl zabit, když chtěl vstoupit do domu, u jehož dveří byla nástraha.

19-0

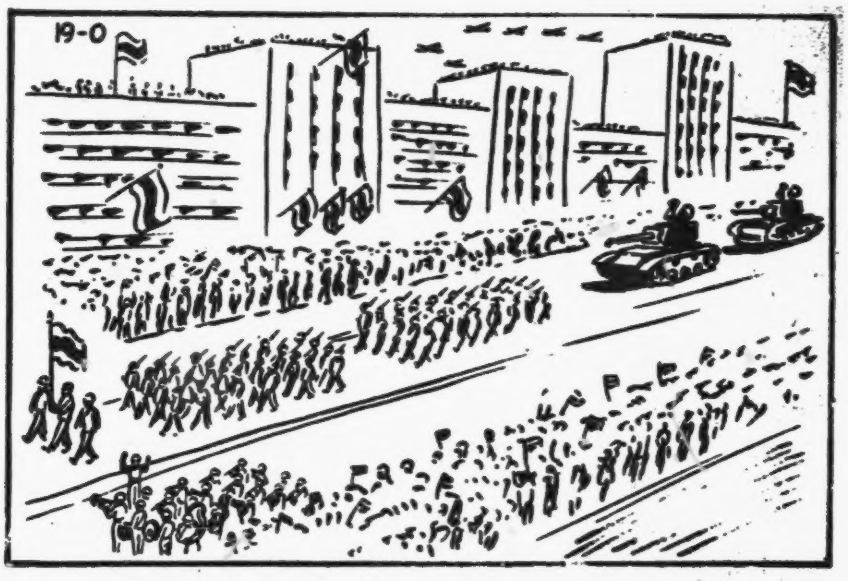

19-1

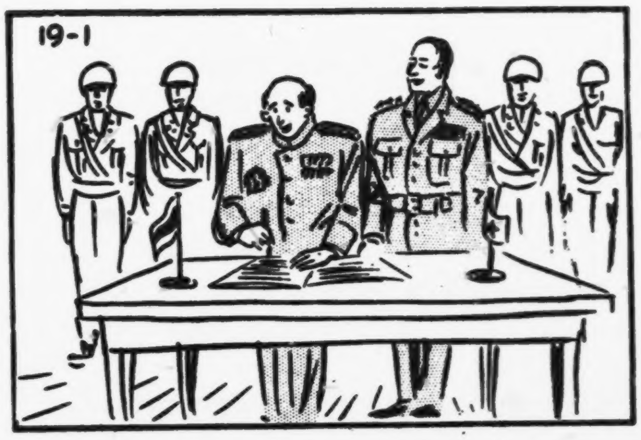

19-2

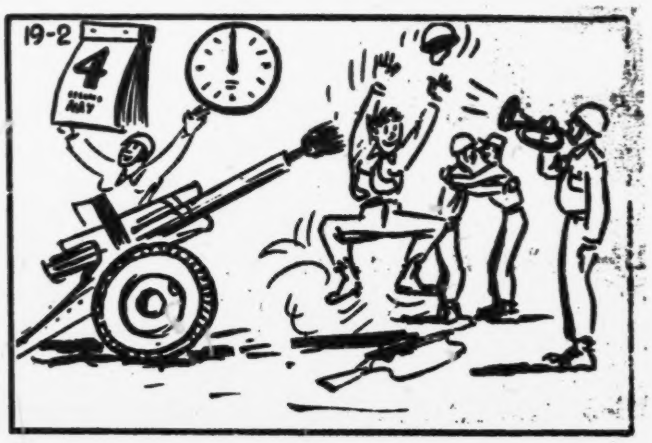

19-3

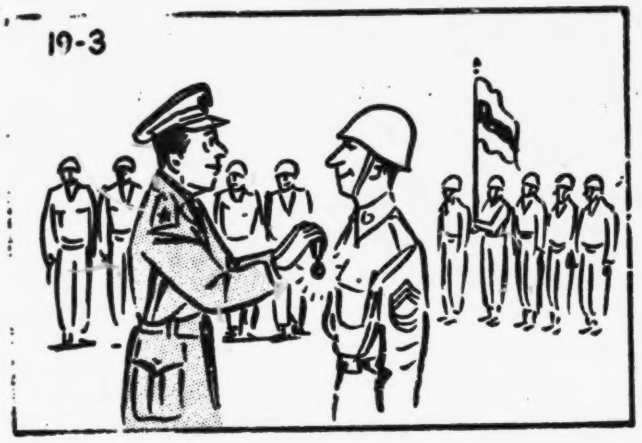

19-4

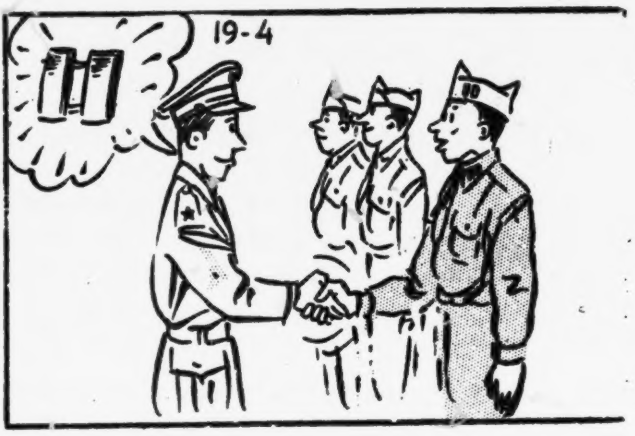

19-5

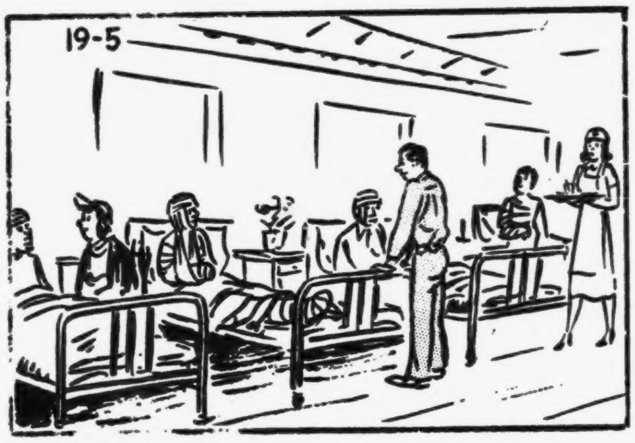

19-6

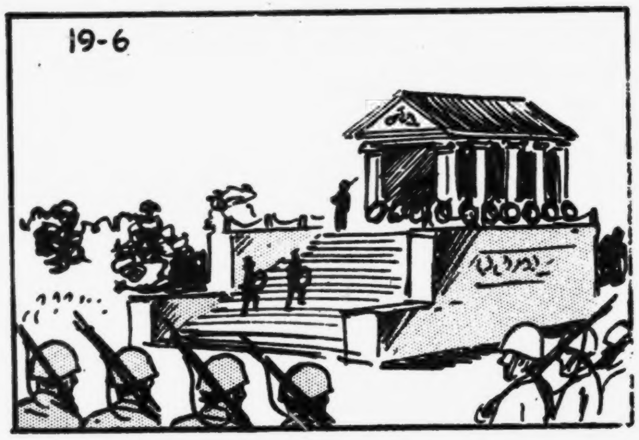

Oslavujeme vítězství.

19-0 Je konec války. Naše jednotky se vracejí domů. V hlavním městě oslavujeme vítězství velkou přehlídkou vojska. Všude jsou prapory a vlajky. Obyvatelstvo vítá vítěznou armádu.

19-1 Nežádali jsme od nepřítele, aby bezpodmínečně kapituloval. Dovolili jsme mu, aby podepsal příměří. Podmínky příměří jsme ovšem diktovali. Nevyjednávali jsme o ně. Později bude mírová konference.

19-2 Když trubky oznámily zastavení palby, kdekdo se radoval. Neznámí lidé se objímali na ulicích, a ze všech největší radost měli vojáci. Věděli, že se většina z nich už brzy vrátí k rodinám a civilnímu zaměstnání.

19-3 Vojáci, kteří byli zvláště stateční v boji, jsou dekorováni. Za statečnost a odvahu dostávají válečný kříž nebo jiná vyznamenání.

19-4 Někteří vojáci jsou za mimořádný výkon ve službě povýšeni.

19-5 Velká péče se věnuje raněným vojákům. Jsou léčeni ve vojenských nemocnicích.

19-6 Také důstojně uctíváme památku padlých. President a náčelník generálního štábu jdou položit věnce ke hrobu neznámého vojína.

SLOVNÍČEK 136.

bezpodmínečný, adj.	= unconditional
dekorovat, dur.	= to decorate
doprovázet, dur.	= to accompany
doprovodit, pct.	
hnízdo, n.	= nest
hrob, m. (gen.:-u)	= grave
hroutit se, dur.	= to collapse
zhroutit se, pct.	
kapitulovat, dur.	= to capitulate
kapitulace, f.	= capitulation
konference, f.	= conference
kráter, m. (gen.:-u)	= crater
kříž, m.	= cross
marný, adj.	= futile, useless, in vain
mimořádný, adj.	= outstanding, extraordinary
náčelník, m.	= chief; head; commander
nástraha, f.	= booby trap
objímat, dur.	= to embrace
obejmout, pct.	
oslavovat, dur.	= to celebrate
oslavit, pct.	
položit, pct.	= to lay down
povyšovat, dur.	= to promote (to a higher rank)
povýšit, pct.	
přehlídka, f.	= parade
příměří, n.	= armistice
radovat se, dur.	= to rejoice
sutiny, f. pl.	= ruins
uznávat, dur.	= to recognize, realize
uznat, pct.	
věnec, m.	= wreath
vítězství, n.	= victory
vítězný, adj.	= victorious
vyjednávat, dur.	= to negotiate
vyjednat, pct.	
vyznamenání, n.	= decoration (medal, order)
zásada, f.	= principle, maxim; rule; chem. base

FRÁZE A IDIOMY.

kulometné hnízdo	= machine gun nest
stanné právo	= martial law
zastavení palby	= cease fire
mírová konference	= peace conference
Raněným se věnuje péče.	= The wounded are cared for.
Důstojně jsme uctili jejich památku.	= We honored their memory in a dignified manner.
náčelník generálního štábu	= chief of the general staff, army chief of staff
vrchní velitelství	= **high command**

VYPRAVOVÁNÍ

(K lekci 136)

ÚTOK NA HLAVNÍ MĚSTO.

Četař Vacek vypravuje o útoku na hlavní město a o návratu domů.

"Každému z nás bylo jasno, že válka už nemůže trvat dlouho. Nepřítel se už bránil jen na několika isolovaných místech. Byla to jen otázka času, kdy jim dojdou zásoby a nervy.

V noci na 27. září udělalo naše letectvo poslední velký nálet na hlavní město. My jsme byli tu noc v zákopech jen asi dva kilometry na jih. Viděli jsme odtamtud všechno.

Celou noc jsem oka nezamhouřil (1). Nešlo to. Byl to tak pekelný rámus, že člověku až uši zaléhaly (2). Země se pod námi hýbala jako při zemětřesení.

Ve čtyři hodiny ráno najednou všechno ztichlo (3) a naše tanky začaly sjíždět po svazích do předměstí.

V životě jsem neviděl takovou spoušť (4). Všude sutiny, krátery a to, co ještě stálo, hořelo. Nenarazili jsme skoro vůbec na odpor. Naši výsadkáři, dělostřelci a tankisti využili (5) dokonale paniky po nočním bombardování.

Jen tu a tam jsme museli vyčistit několik zbylých kulometných hnízd. Přesto jsme šli dopředu opatrně, s připravenými samopaly a ručními granáty.

Krátce před polednem jsme narazili na poslední barikády. Připravili jsme se ke zteči, ale už k ní nedošlo. Nepřítel měl dost.

Sotva se objevil náš první tank, začali mávat bílým praporem a s rukama nad hlavou křičeli, že se vzdávají. Viděli tak, jako my, že každý odpor je marný.

Pak jsme obsadili radnici (6) a naše vrchní velitelství vyhlásilo stanné právo.

Ulicemi projížděly naše vozy s amplióny a vyzývaly zbytky obyvatelstva ke klidu a k odevzdání všech zbraní.

Jediné nebezpečí, které ještě zůstalo, byly nástrahy v domech a v obchodech. Ale s tím se musí počítat a člověk musí být opatrný, než na něco sáhne....

No a to byl konec. Náš pluk se vrátil domů koncem října, akorát včas, aby se mohl zúčastnit slavnostní přehlídky na oslavu vítězství.

Co bylo dál, víte sami z novin a z rádia. Nepřítel kapituloval, přijal naše podmínky a podepsal příměří.

Mně se otevřela stará rána na noze, a tak místo do civilu jsem musel do vojenské nemocnice.

Zítra se ještě půjdu podívat na to, jak president bude pokládat věnec na hrob neznámého vojína, a pak - domů.

Bude mi to jistě trvat pár měsíců, než si zase zvyknu na normální civilní život, ale těším se na to. Možná, že se dokonce i ožením. Slyšel jsem,že je to docela příjemná věc, když člověk najde tu pravou.

Snad budu mít aspoň tolik štěstí, jako na frontě ..."

---

1) zamhouřit oko	= to close one's eyes
2) uši zaléhaly	= my ears were popping
3) ztichnout, pct.	= to become quiet, to quiet down
4) spoušť, f.(gen.:-ě)	= havoc, destruction, desolation; trigger
5) využívat, dur. with gen.:někoho or něčeho využít, pct.	= to exploit; to take advantage of s.o. or s.t.
6) radnice, f.	- city hall

I-2-0

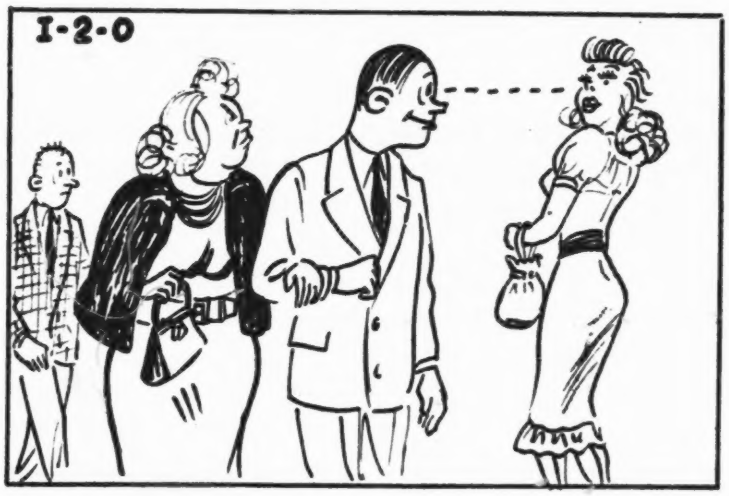

I-2-1

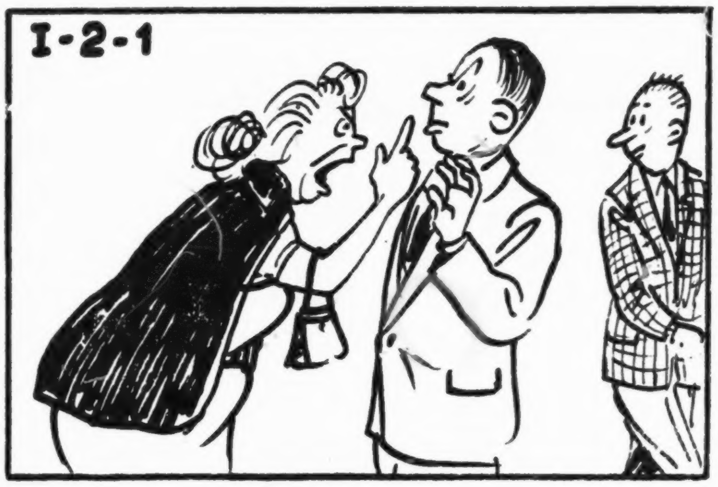

I-2-2

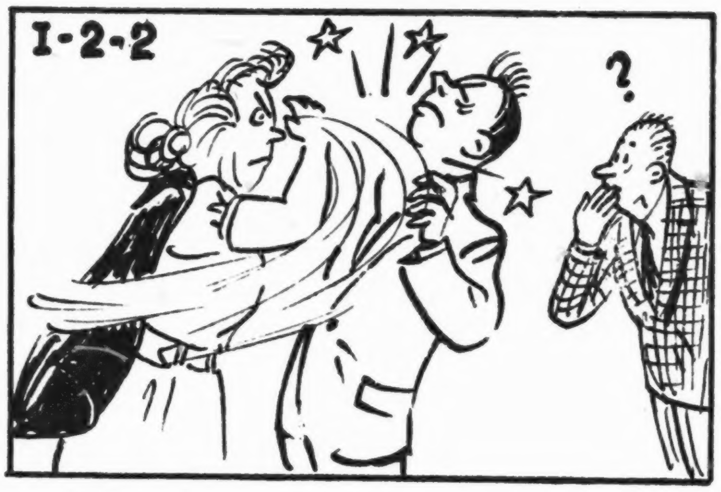

I-2-3

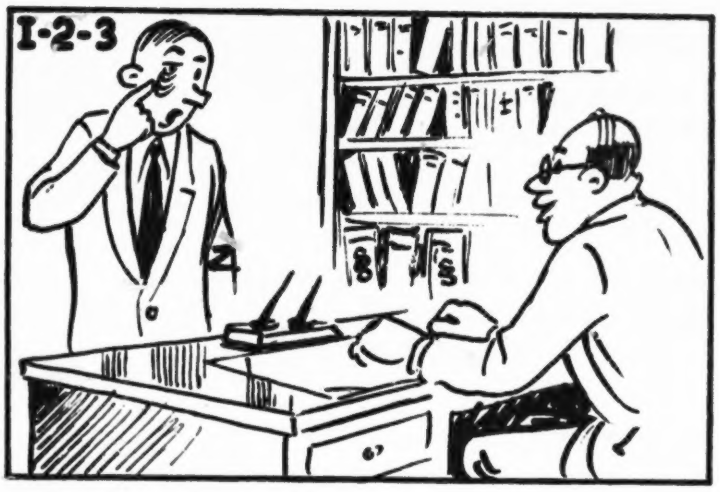

I-2-4

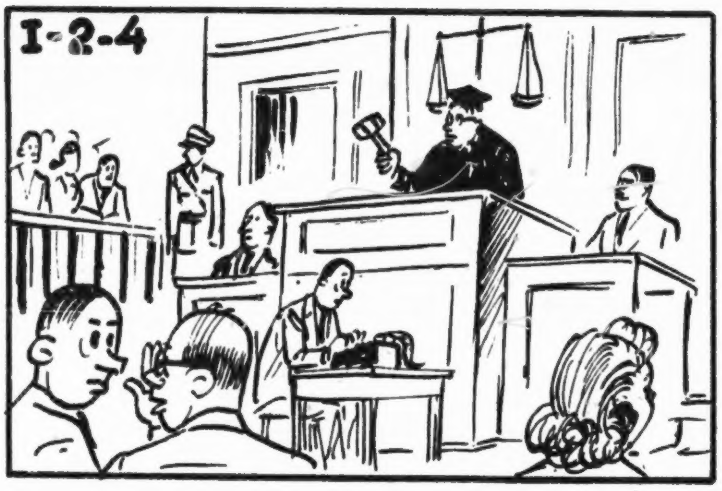

I-2-5

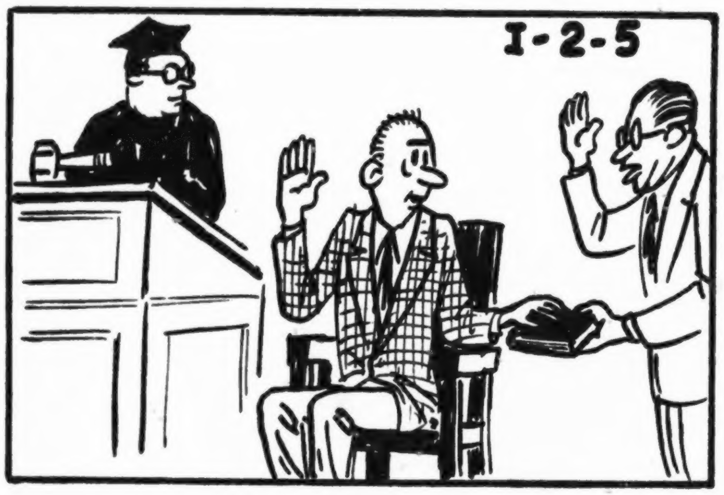

I-2-6

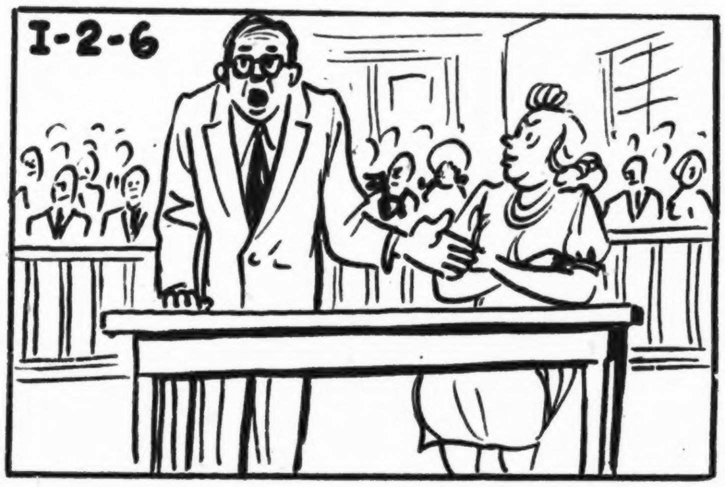

CVIČENÍ ČÍSLO 137.

ROZVOD.

I-2-0 Vaňkovi jdou v sobotu odpoledne na procházku. Jdou zavěšeni. Paní Vaňková má paleto z králíka; ráda by, aby lidé věřili, že to je norek. Paní Vaňková je žárlivá. Má proč. Její manžel je štíhlý a vypadá moc mladě, zatím co ona má asi o 25 kilo víc, než by měla mít. Cestou potkali několik děvčat; pan Vaněk se po nich díval, a to se jeho manželce nelíbilo. Jedné dívce se díval do očí tak hluboce, že paní Vaňkové došla trpělivost.

I-2-1 "Ty se po každé holce koukat nebudeš!" rozkřikla se na muže.
"To já ti trpět nebudu!" Lidé se začali ohlížet.

I-2-2 Pan Vaněk ženu napomenul, aby nedělala na ulici ostudu, ale to ji jen ještě víc rozzlobilo. Stydíme se to říct, ale paní Vaňková dala svému muži facku z pravé strany a ránu pěstí do oka z levé strany. Až se mu zajiskřilo před očima. Kolemjdoucí pán v kostkovaném saku se na to díval užasle.

I-2-3 Pan Vaněk šel hned v pondělí ráno k advokátovi. Vylíčil mu případ, ukázal mu modřinu - byla to pěkná podlitina - a požádal ho, aby podal žalobu o rozvod.

I-2-4 Za tři neděle bylo stání, při kterém se před soudem objevil pan Vaněk jako strana žalující a paní Vaňková jako strana žalovaná. Oba tam byli se svými advokáty. Byl tam ovšem taky soudce v taláru, soudní zapisovatel a jiní funkcionáři soudu.

I-2-5 Pan Vaněk uvedl pána v kostkovaném saku jako svědka. Ten pán byl pak soudem předvolán jako svědek a vzat do přísahy.

I-2-6 Advokát paní Vaňkové měl beznadějný úkol. Věděl, že rozvodu nemůže zabránit. Pokoušel se proto přesvědčit soud, že paní Vaňková byla k svému jednání vyprovokována panem Vaňkem. Žádal soud o rozvod z viny obou stran.
Paní Vaňkové však nic nepomohlo. Manželství bylo rozvedeno z její viny, nedostala žádné alimenty, a nadto ještě musila zaplatit soudní útraty.

SLOVNÍČEK 137.

alimenty, m. pl.	= alimony
beznadějný, adj.	= hopeless
nadějný, adj.	= hopeful, promising
facka, f.	= slap in the face
funkcionář, m.	= functionary
holka, f.	= girl
kolemjdoucí, adj. + noun	= passer-by
kostkovaný, adj.	= checkered; plaid
králík, m.	= rabbit
líčit, dur. vylíčit, pct.	= to give a full account of (a case)
manželství, n.	= marriage
modřina, f.	= bruise
napomínat, dur. napomenout, pct.	= to admonish
norek, m., gen. norka	= mink
paleto, n.	= fur cape
pěst, -i, f.	= fist
provokovat, dur. vyprovokovat, pct.	= to provoke
podlitina, f.	= bad bruise (ecchymosic)
předvolávat, dur. předvolat, pct.	= to summon, subpoena
přesvědčit, pct.	= to convince
stání, n.	= court hearing
stydět se, dur.	= to be ashamed
štíhlý, adj.	= slim
talár, m. (gen.:-u)	= (judge´s) gown
trpělivost, f. (gen.:-i)	= patience
útrata, f.	= expenses
útraty, f. pl.	= costs (of litigation)
úžas, m. (gen.:-u)	= astonishment
užaslý, adj.	= astonished
užasle, adv.	= with astonishment
zabránit, pct. něčemu	= to prevent s.t.
zapisovatel, -e, m.	= recorder
žárlit, dur. na někoho	= to be jealous of s.o.
žárlivost, f.	= jealousy
žárlivý, adj.	= jealous

FRÁZE A IDIOMY.

Jdou zavěšeni.	= They go arm in arm.
Mám proč.	= I have a (good) reason for it.
Zajiskřilo se mu před očima.	= He saw stars.
strana žalující	= the plaintiff
strana žalovaná	= the defendant (in a civil suit)

rozzlobit někoho, pct.	to make s.o. mad
podat žalobu o rozvod	to file a divorce suit
advokát, -a, pl. -i, m.	attorney at law
vzít do přísahy	to swear in
z viny obou stran	both parties being guilty
vina, f.	guilt
rozkřiknout se na někoho, pct.	to yell (suddenly)
manžel, -a, m.,	husband
pl. manželé or manželové	husbands
pl. manželé, m.	husband & wife (a married couple)
manželé Novákovi	Mr. & Mrs. Novák

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ.

K lekci 137.

U soudu.

A.: How long has it been since you got your divorce, Mr. Vanek ?

B.: Už to budou pomalu dva roky.

A.: Could you tell me the reasons for your divorce and whether it was your fault ?

B.: Moje manželství bylo rozvedeno z manželčiny viny. Proto jsem jí nemusel platit alimenty a soudní útraty.

A.: What did your wife do to you ?

B.: Moje žena byla moc žárlivá a dělala mi velké nepříjemnosti.

A.: Could you tell me at least one specific detail ?

B.: Poslední ostuda, kterou mi udělala, a která vedla přímo k soudu, se stala v sobotu 25. září odpoledne. Byli jsme na malé procházce a šli jsme zavěšeni parkem, když moje žena najednou udělala velkou scénu.

A.: Why did she make a scene ?

B.: Ona měla všelijaké komplexy. Nebyla už nejmladší a nejštíhlejší, ale pořád ještě chtěla vypadat jako šestnáctiletá. Právě si koupila nové paleto a myslela, že se na ni bude každý dívat. Ale nikdo si nás ani nevšiml.

A.: And what happened?

B.: Začala mi nadávat +), že jsem darebák, který se kouká za každou holkou, a že mi to nebude trpět, a pak mi dala facku a ránu pěstí do oka.

A.: Are you sure you didn´t provoke her ?

B.: Vůbec ne. Ale ona si myslela, že jsem se ohlédl za jednou blondýnkou. Řekl jsem jí, že se mýlí a ať na mne nekřičí a ať na mne nesahá, zejména ne před lidmi. To ji ještě víc **rozzlobilo.**

A.: How did it all end ?

B.: To víte, byla to ostuda. Lidi se užasle zastavovali a ohlíželi. Styděl jsem se a utekl jsem. Šel jsem rovnou k advokátovi, který podal žalobu o rozvod.

A.: Did you get the **names of some witnesses?**

B.: Ne hned. Ale dal jsem do novin inzerát a přihlásil se mi jeden svědek, který to všechno viděl. Advokát mě poslal k doktorovi, protože jsem měl pod levým okem pěknou podlitinu.

A.: Where was the hearing ?

B.: U okresního soudu v Brandýse nad Labem.

A.: Did your wife appear ?

B.: Přišla tam taky s advokátem, ale nebylo jí to nic platné. Soudce vzal moje svědky do přísahy a stání skončilo dřív, než jsem čekal.

A.: Didn´t her lawyer try to convince the court that it was also your fault ?

B.: Dělal, co mohl. Chtěl, aby rozvod byl z viny obou stran, ale to bylo beznadějné. Nic proti mně nemohli najít.

A.: Well, I guess you were glad when it was all over.

B.: A jak !

+) **nadávat někomu** = to call names, to scold someone, to bawl someone out

OPERAČNÍ MAPA

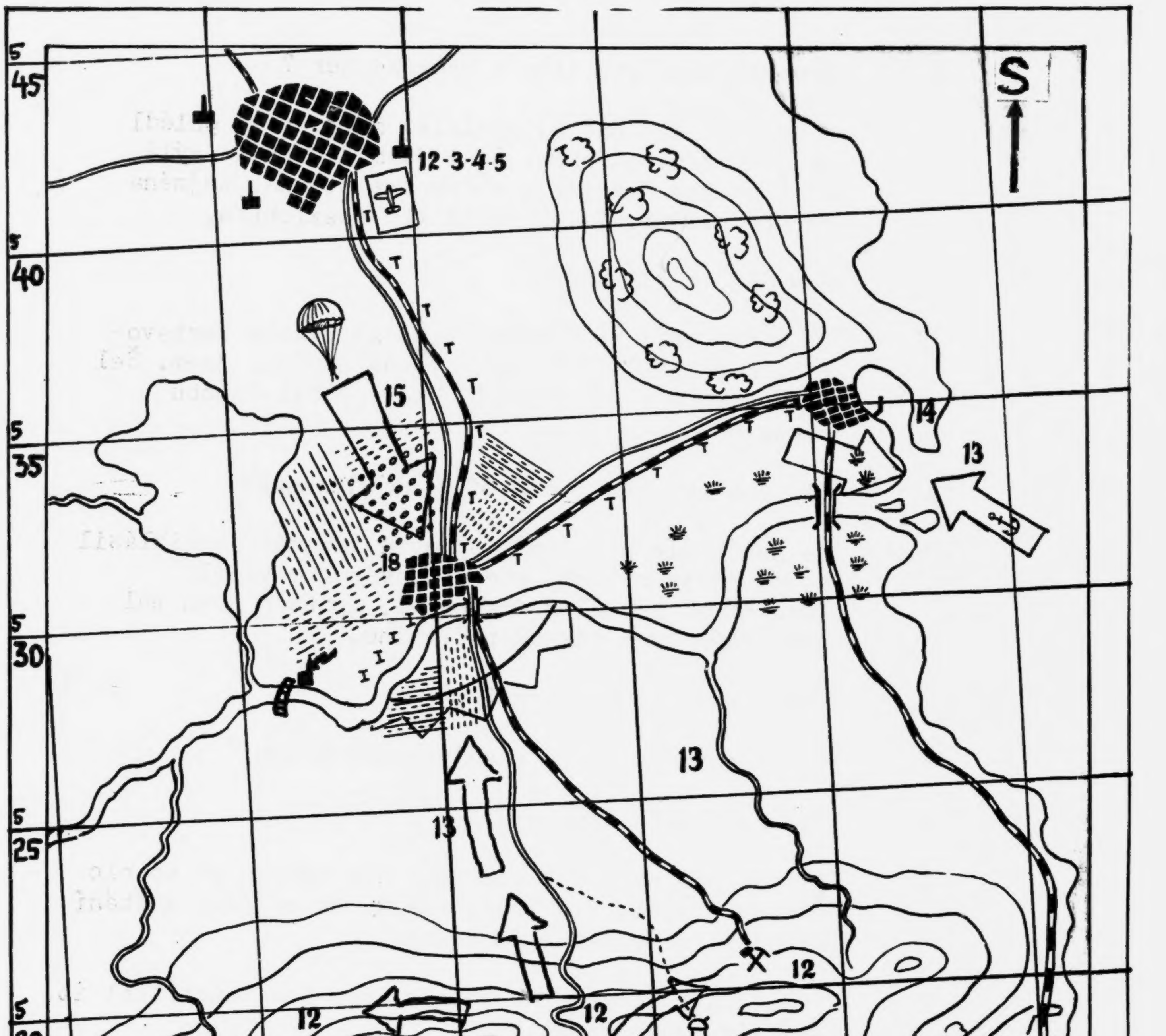
S
12·3·4·5
15
14
13
18
13
13
12
12
12
6
9
7
5 45
5 40
5 35
5 30
5 25
5 20
5 15
5 10
4 20
4 25
4 30
4 35
4 40
4 45
SK
SG
SM
10°
12°

CVIČENÍ Č. 138
OPERAČNÍ MAPA.

V pravém rohu nahoře je šipka, která naznačuje směr k severu. Mapy jsou obyčejně natisknuty tak,že sever je nahoře, jih dole, západ nalevo a východ napravo.

Na jihu vidíme dost velkou řeku, která teče od západu k východu a vlévá se do moře. V té řece jsou dva ostrůvky a přes řeku vedou dva mosty: Silniční most pro silnici, která vede ke dvěma městům na severu, a železniční most přes ústí řeky, pro železnici, která vede po pobřeží k přístavu na severu. Řeka teče údolím, kde jsou louky a při ústí řeky bažiny (močály).

Na jih i na sever od řeky jsou zalesněné kopce. Na severním úpatí jižních kopců je naše obrana. Na jižním úpatí severních kopců je nepřátelská obrana.

Na jihu se do řeky vlévá potok. Údolím toho potoka vede silnice, která klesá k řece, pak jde přes most a stoupá do sedla mezi kopci. Tímto směrem je veden hlavní nápor našeho útoku.

Rovnoběžně s touto řekou teče na severu druhá, menší řeka. V ústí té menší řeky jsou dva ostrovy.

V severozápadní části mapy je jezero. Ta druhá řeka, na které je přehrada s elektrárnou, ústí na jih od přístavu. Z elektrárny je veden proud o vysokém napětí do menšího města a odtud jednak do přístavu, jednak do většího průmyslového města na severu.

Kolem města, které leží na severním břehu této řeky, jsou pole. Z toho města vede železnice třemi směry:

Na jih, kde jsou doly, na východ do přístavu, a na sever do většího průmyslového města.

Na jih od menšího města je silně vybudovaná nepřátelská obrana.

Přístav má výhodný záliv; na sever od přístavu se zvedá zalesněný kopec. Šipka v moři naznačuje útok našich námořních sil, který jsme měli v situaci 13. Druhá šipka naznačuje protiútok nepřátelských sil.

Těsně u průmyslového města na jihovýchod je letiště.

Čísla na mapě odpovídají číslům našich vojenských situací.

Noviny hodnotí konečné boje.

Toto je výňatek z úvodníku, který v jedněch našich novinách vyšel den po konci války :

"Již před několika týdny bylo zřejmé, že nepřítel bude musit kapitulovat, protože naše vojska obsadila větší část jeho území. Nedávno byla přerušena i jeho hlavní zásobovací osa. Jeho hlavní obranné postavení bylo prolomeno. To byl konec nepřátelské stálé obrany.

Pravda je, že náš pokus o oboustranný obchvat skončil částečným neúspěchem. Nepříteli se ještě podařilo odrazit naše **invazní síly,** jejichž úkolem bylo **obsadit poloostrov na** východ od nepřátelského hlavního města. Jakkoli neúspěšný, pokus o **invazi** nebyl marný. Nepřítel byl nucen narychlo přesunout část svých sil, aby zesílil obranu ohroženého poloostrova. Tyto síly mu pak chyběly jinde.

Nepřátelský odpor byl rozdrcen čelním útokem a současným útokem na levém křídle. Nepřítel už tou dobou nebyl s to postavit dostatečné krycí síly. Jeho obranné palby ani nemohly účinně rušit naše prostory shromáždění, ani naše východiště k útoku. Stejně neúčinná byla jeho přehrada a později obranné palby dovnitř hlavního obranného postavení.

Výtečná souhra našeho palebného sledu s úderným sledem ochromila nepřátelský plán pružné,. pohyblivé obrany. Po průlomu následovalo vlastně už jen rychlé využití úspěchu, t.j. obchvat nepřátelské obrany z týlu, a pronásledování nepřítele.

Aby se boj zbytečně neprodlužoval a krveprolití zkrátilo, dalo naše hlavní velitelství provést letecký výsadkový útok hluboko v nepřátelském zázemí. Pád nepřítelova hlavního města pak už byl otázkou hodin.

Přicházela chvíle konečného vítězství....."

SLOVNÍČEK 138.

drtit, dur.	= to crush
rozdrtit, pct.	
hodnotit, dur.	= to value; to evaluate
zhodnotit, pct.	= to evaluate; to gain value
chybět, dur.	= to be lacking,missing; absent; short of
jakkoli, adv.	= however
krveprolití, n.	= bloodshed, massacre
marný, adj.	= futile, in vain, useless
narychlo, adv.	= hurriedly
oboustranný, adj.	= from both sides
ohrožený, adj.	= endangered; jeopardized
ochromovat, dur.	= to paralyze
ochromit, pct.	
osa, f.	= axle, axis
pád, m. (gen.-u)	= fall,(grammar case)
pohyblivý, adj.	= mobile
prodlužovat, dur.	= to lengthen, extend
prodloužit, pct.	
prolomit, pct.	= to break through
pružný, adj.	= elastic, flexible
přehrada, f.	= barrage; dam; partition
shromáždění, n.	= assembly
současný, adj.	= simultaneous
souhra, f.	= teamwork
výňatek, m. (gen.-tku)	= excerpt
výtečný, adj.	= excellent
využívat, dur. (něčeho)	= to exploit; take advantage of s.t.
využít, pct.	
zkracovat, dur.	= to shorten, to abbreviate
zkrátit, pct.	

FRÁZE A IDIOMY

hlavní zásobovací osa	= main supply route (MSR)
hlavní obranné postavení	= main line of resistance (MLR)
stálá obrana	= sustained defense
oboustranný obchvat	= double envelopment
čelní útok	= frontal attack
Nejsem s to dokončit tu práci.	= I'm unable to finish that job.
krycí síly	= covering force
obranné palby	= defensive fires
prostor shromáždění	= assembly area
východiště k útoku	= attack position
palebná přehrada	= final protective fires

palebný sled	= base of fire
úderný sled	= maneuvering force
pohyblivá (nebo: pružná) obrana	= mobile defense
pronásledování nepřítele	= pursuit of the enemy
někomu chybí něco	**- s.o. is short of s.t., s.o. lacks s.t.**

ROZHOVOR.

(K lekci 138)

A.: Když čtu ten úvodník, tak se divím, že konec války nepřišel dřív. Podle těch novin měl nepřítel kapitulovat už před měsícem.

B.: Ono se to lehce píše a mluví, když už je po všem a když se na to člověk kouká z dálky. Skutečnost je obyčejně docela jiná.

A.: Musíte ale uznat +), že naše vojska už měla před čtyřmi nedělemi obsazeno skoro celé nepřátelské území. Poslední zásobovací osa byla přerušená a hlavní obranné postavení prolomené.

B.: Bohužel se nám nepodařil ten první oboustranný obchvat. Pamatujete se, jak naše invazní síly byly odraženy, když se pokoušely dobýt ten poloostrov na východ od hlavního města?

A.: Já jsem o tom četl teprve před nedávnem. To byl dost velký neúspěch.

B.: Byl, ale přinutili jsme aspoň nepřítele, aby tam přesunul dost velké síly. Byla to jeho poslední stálá obrana.

A.: Pak mu ovšem chyběla síla tam, kde ji mohl nejvíc potřebovat.

B.: To myslíte, že rozhodlo o úspěchu našeho čelního útoku ?

A.: To, a samozřejmě i současný útok na levém křídle. Nepřítel už neměl dost krycích sil.

B.: Máte pravdu. Naše shromažďovací prostory a východiště k útoku nebyly skoro vůbec rušeny.

A.: A podle toho, co jsem četl, nebyla ani palebná přehrada moc účinná.

B.: Čemu se divím je, že selhala +) jejich pružná pohyblivá obrana.

A.: Tomu já se nedivím. V takové obraně je třeba víc prostoru, a ten už neměli. A nezapomeňte prosím, že naše jednotky využily velmi rychle svého úspěchu a provedly úplný obchvat z týlu.

B.: Viděl jsem film z této poslední fáze. Pronásledování zbytků nepřátelské armády se proměnilo v úplné krveprolití.

A.: Poslední ránu dostali, když jsme provedli hluboko v zázemí ten velký letecký výsadkový útok. Pak už se válka opravdu nedala prodlužovat.

B.: Hlavní město padlo jen o několik hodin později, a kapitulace byla jediná rozumná věc.

A.: Však jsme museli čekat hezky dlouho. A co nás to stálo ! Životy, majetek, nervy !

B.: Myslím, že jsme všichni rádi, že to máme za sebou.

+) to musíte uznat = you have to agree
selhat, pct. = to fail

dobýt něčeho, pct. dobudu, dobyl, dobyt = to take, to capture, to seize s.t.

úvodník, -u, m. - editorial (an article in a newspaper)

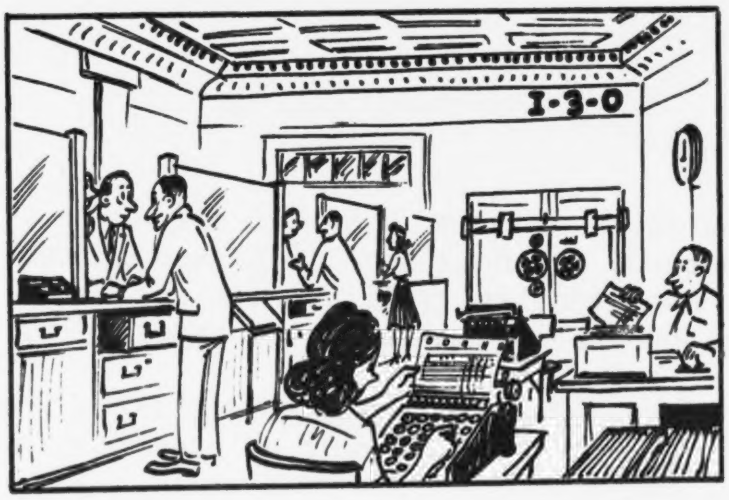
I-3-0

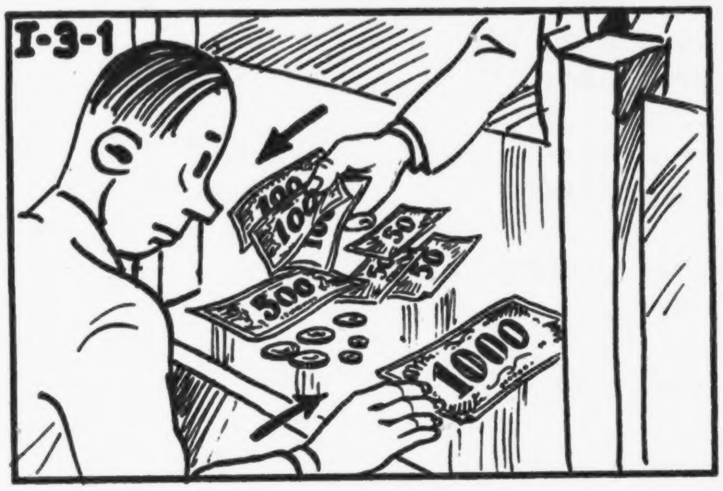
I-3-1
100
100
500
50
50
1000

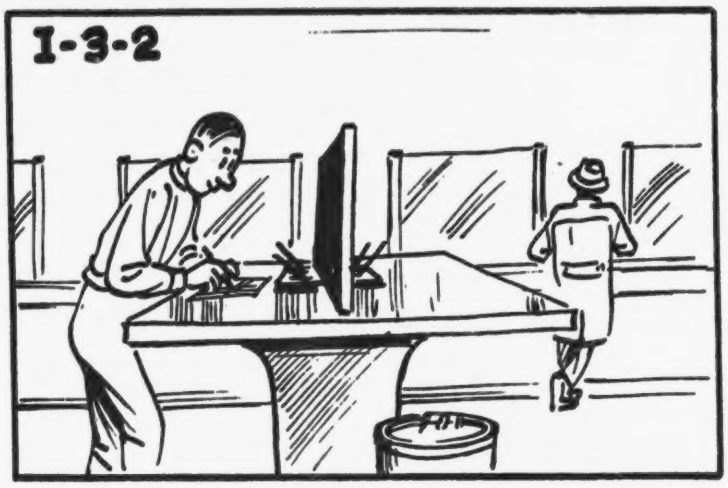
I-3-2

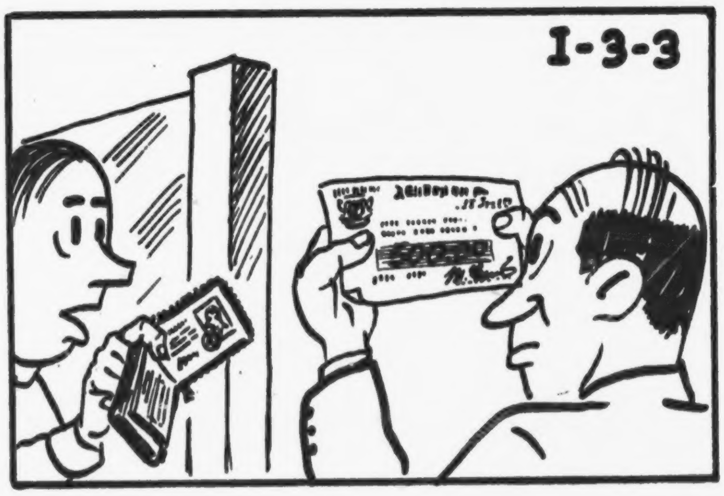
I-3-3

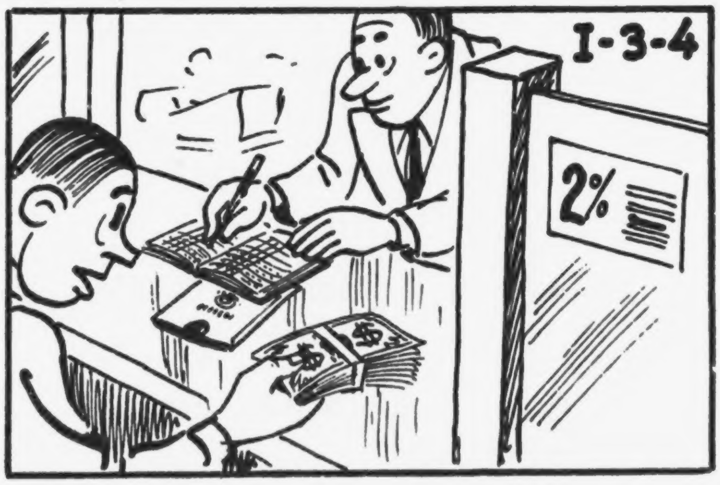
I-3-4
2%

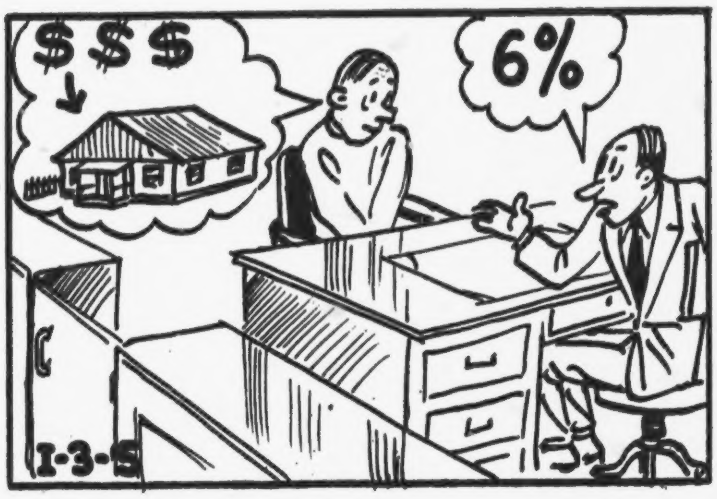
$ $ $
6%
I-3-5

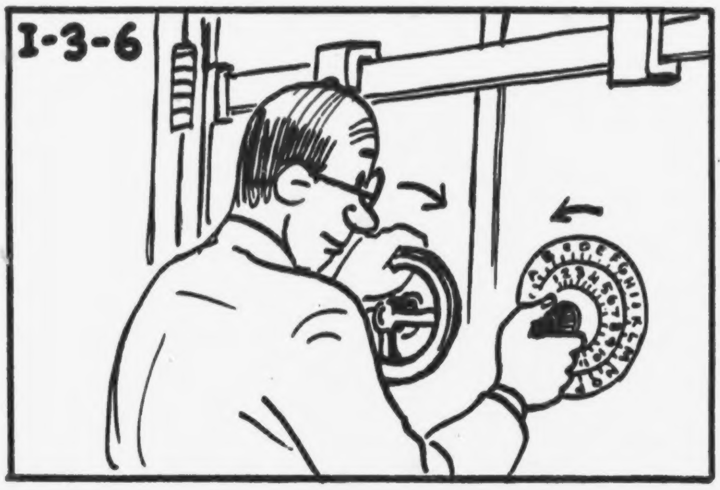
I-3-6

CVIČENÍ ČÍSLO 139.

Transakce pana Turka.

I-3-0 Je devět hodin a jedna minuta dopoledne. V Obchodní bance už se pilně pracuje. Někteří úředníci sedí za svými stoly. Jiní pracují na účtovacích strojích. V pozadí je trezor, jehož kombinaci znají jen nejstarší a nejvíc důvěryhodní zaměstnanci.
Dva úředníci a jedna úřednice obsluhují strany.

I-3-1 Pan Turek si chce v bance vyřídit několik věcí. Nejdřív požádal pokladníka, aby mu proměnil tisícovku.

I-3-2 Pak šel k pultu, vytáhl z kapsy šekovou knížku a napsal šek na pět stovek.

I-3-3 Úředník u okýnka, kde se inkasují šeky, pana Turka neznal. Zkoumal jeho podpis a dal si ukázat občanský průkaz.

I-3-4 Pan Turek si vybral peníze z šekového konta, protože tam mu nenesou úroky. Pět set, které právě inkasoval, a devět set z tisíce, který prve proměnil, ukládá na knížku. Pokladník mu do knížky zapisuje a potvrzuje vklad. Peníze na knížce nesou vkladateli 2 %.

I-3-5 Pak šel pan Turek k úředníkovi, který povoluje úvěry. Chce si konečně koupit dům. Už se na to připravuje dlouho. Jen ještě neví, jestli má nejdřív koupit parcelu a postavit na ní vilku, nebo jestli by nebylo lepší koupit něco hotového. Ale pozemky jsou teď drahé. Úředník mu vysvětluje podmínky; jakou část ceny musí položit na dřevo kupec, kolik je banka ochotna půjčit na hypotéku, kolik procent se platí z hypotéky, a tak dále. Vysvětluje mu, jaké splátky by musel platit měsíčně, kdyby si vypůjčil kapitál na nemovitost na 15 let.

I-3-6 Vrchní pokladník zatím otevírá trezor. Jsou tam uloženy cenné papíry, jako akcie, státní půjčky a j. Je tam taky dost velká hotovost.

SLOVNÍČEK 139.

akcie, f.	= share; stock
banka, f.	= bank
důvěryhodný, adj.	= trustworthy
hotovost, f.	= cash
hypotéka, f.	= mortgage
hypoteční, adj.	
inkasovat, dur.	= to cash
kapitál, m. (gen.:-u)	= (financial or production) capital
konto, n.	= account
nemovitost, -i, f.	= real estate
obsluhovat, dur.	= to operate, service (a machine); to wait on
obsloužit, pct.	
parcela, f.	= (building) lot
potvrzovat, dur.	= to confirm; acknowledge; certify
potvrdit, pct.	
potvrzenka, f.	= receipt
potvrzení, n.	= certificate, certification
povolovat, dur.	= to grant; to loosen
povolit, pct.	
pozemek, m. (gen.:-mku)	= land, real estate, (building) lot
proměňovat, dur.	= to change
proměnit, pct.	
prve, adv.	= a while ago
připravovat, dur.	= to prepare; get ready
připravit, pct.	
splátka, f.	= (partial) payment, installment
šek, m. (gen.:-u)	= check
trezor, m. (gen.:-u)	= vault (safe deposit)
účtovat, dur.	= to bill
vklad, m. (gen.:-u)	= deposit
vkladatel,-e, m.	= depositor
zapisovat, dur.	= to make an entry (in books)
zapsat, pct.	
dát se zapsat, pct.	= to enroll
zápis, m. (gen.:-u)	= an entry in books; enrollment
zkoumat, dur.	= to scrutinize, to examine carefully

FRÁZE A IDIOMY.

Obsluhuji strany.	= I wait on the public (in an office)
šekové konto	= checking account
Položil na dřevo dva tisíce.	= He put down two thousand in cash.
státní půjčky	= Government bonds
proměnit tisícovku	= to break a 1000 crown bill

1) upomínat, dur. = to remind
2) Nevím, kde mně hlava stojí = I don't know which way to turn
3) záložna, f. = (savings &) loan association
4) složit, pct. = to pay down
5) shánět, dur. = to hunt for, to scrape
6) pečlivě, adv. = carefully
7) prověřit, pct. = to check on

VYPRAVOVÁNÍ.

(K lekci 139)

Pan Turek vypravuje:

"Včera mi Franta konečně vrátil tu tisícovku, kterou jsem mu předloni půjčil. Omlouval se, že mu to tak dlouho trvalo a zřejmě ho mrzelo, že jsem ho upomínal (1). Ale co jsem měl dělat ? Sám teď mám dluhů, že nevím, kde mi hlava stojí (2). Koupili jsme si dům a splátky jsou větší než činže.

Hotovost, kterou jsme měli na knížce,jsme museli vybrat a ještě jsem si musel vypůjčit, abych měl dost na zálohu. Záložna (3) mi nechtěla dát hypotéku, dokud nesložím (4) aspoň třetinu ceny. A takové peníze se dnes těžko shánějí (5).

S těžkým srdcem jsem tu tisícovku měnil. Potřeboval jsem drobné na účet za elektriku, plyn a vodu a taky jsem musel zaplatit splátky na kamna a na chladničku.Pak jsem si ještě vybral posledních pět stovek z šekového konta. Byl tam nějaký nový úředník, který mě ještě neznal. Nechtěl mi šek inkasovat, dokud jsem mu neukázal občanskou legitimaci a pak ještě pečlivě (6) zkoumal můj podpis.

Potom jsem si zašel do úvěrového oddělení, kde jsme celou transakci dokončili.

Z kapitálu, který mi půjčili na dům s pozemkem, budu platit šestiprocentní úroky. Některé peněžní ústavy jsou ochotny půjčit na nemovitosti na menší úrok, ale zato mají přísnější podmínky ....

Když jsem podepsal všechny smlouvy a papíry, úředník je dal do trezoru. Chtěl bych mít jen setinu té hotovosti a těch cenných papírů, akcií a státních půjček, které tam mají ! Celý život bych nemusel sáhnout na práci !

Úředníci, kteří znají kombinaci k takovému trezoru , musí opravdu být staří, důvěryhodní zaměstnanci. Každý z nich jistě začínal před mnoha lety na účtovacím stroji, nebo u přepážky pro obsluhu stran, a za tu dobu si ho pořádně prověřili. (7)

Ale na takovou práci musí být povaha. Nevím,jestli já bych se na to hodil.

CVIČENÍ ČÍSLO 140

Mapy.

Různé armádní složky (štáby, pěchota, dělostřelectvo, ženijní vojsko, spojovací vojsko atd.) potřebují mapy k různým účelům. Některé složky užívají mapy hodně podrobné, jiným se lépe hodí mapy přehlednější. Proto máme několik typů vojenských map.

1. Plány, 1:10.000 a 1:20.000. Jsou to mapy velmi podrobné a hodí se pro účely technické.

2. Mapa speciální, krátce speciálka. Jsou to mapy nejvíc užívané všemi jednotkami, od nejmenších do největších.
   (Starší speciálky byly kresleny v měřítku 1:75.000. Na nich zelená barva znamená lesní plochy a modrá vodní plochy. Výška a výškové rozdíly jsou znázorněny vrstevnicemi. Směr a příkrost svahů šrafami).

   Nové speciálky, které vyšly po roce 1950, mají měřítko 1:50.000. To znamená, že jeden centimetr na mapě se rovná 500 metrům skutečné vzdálenosti. Na jednom listu je znázorněno asi 1000 km^2 území. Nové speciálky taky mají vrstevnice a k dokonalejšímu znázornění výšky užívají barevné stupnice.

3. Generální mapa, krátce generálka, 1:200.000. Jeden list znázorňuje asi 8.000 km^2 území. Těchto map užívají hlavně vyšší velitelství a letectvo.

4. Přehledné mapy o malých měřítkách, které slouží nejvyšším velitelstvím pro všeobecnou orientaci. Užívá se jich taky pro školní účely.

Všechny práce spojené s vyměřováním, kresbou a reprodukcí vojenských map dělá Vojenský zeměpisný ústav v Praze.

V atlasech měřítko map závisí na formátu. Některé jiné druhy map: Podrobné zeměpisné mapy, nástěnné mapy a příruční mapy.

Většina map ukazuje nejenom situaci (obce, řeky, silnice atd.), ale i terén, zvlnění zemského povrchu. Např. stupnice barev, od zelené (nížina) přes žlutohnědou až po nejsytější hnědou (výška nad 2.000 m).

SLOVNÍČEK 140.

atlas, m. (gen.:-u) = atlas
bohatý, adj. = rich
detail, m. (gen.:-u) = detail
dokonalý, adj. = perfect
formát, m. (gen.:-u) = format, size (e.g.:of a book)
kreslit, dur. = to draw
lesní, adj. = wood, forest
nástěnný, adj. = wall
neutrální, adj. = neutral
podrobný, adj. = detailed
povrch, m. (gen.:-u) = surface
přehledný, adj. = summary, clear
příkrost, f. = steepness
připojovat, dur. = to attach
připojit, pct.
příruční, adj. = hand, reference
rovnat se, dur. = to equal
speciálka, f. = tactical map
stupnice, f. = scale
sytý, adj. = sated, satiated, not hungry; deep (color)

šrafa, f. nebo:šraf,m. (gen.:-u) = hatching, cross hatching, hachure
temný, adj. = dark
vodní, adj. = water
vrstevnice, f. = contour line (in maps)
výška, f. = height
zeměpis, m. (gen.:-u) = geography
zeměpisný, adj. = geographical
znázorňovat, dur. = to make clear, demonstrate, illustrate
znázornit, pct

FRÁZE A IDIOMY.

speciální mapa = tactical map, medium scale
podrobná mapa = detailed map, large scale
generální mapa = strategic-tactical map, small scale

přehledná mapa = general map (very small scale)
příruční mapa = reference map (very small scale)
zvlnění zemského povrchu = undulations of the earth surface
nadmořská výška = elevation (above sea level)

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ.

(K lekci 140).

A.: You told me that you used to work in the Military Map Service. I have several maps here. Could you tell me which were made there ?

B.: VZÚ dělal mapy pro vojenské účely. Hlavně speciálky. Jak vidím, máte jich tady dva typy.

A.: What is the difference between the two types?

B.: Rozdíl je hlavně v měřítku. To bylo až do 1950 1 : 75.000 a pak 1 : 50.000.

A.: How many kilometers in the terrain is one centimeter on the map?

B.: Jeden centimetr se rovná půl kilometru v terénu.

A.: Did you have any more detailed maps ?

B.: Měli jsme plány neboli tak zv. podrobné mapy s měřítkem 1:25.000, a potom ještě podrobnější mapy pěticentimetrové, kde 5 cm představovalo jeden kilometr.

A.: Is this map here one you call a tactical map ?

B.: Ne, tohle je "generálka". Její měřítko je 1 : 200.000.

A.: Did your Military Map Service also make smaller reference maps and atlases ?

B.: Ne. Ty byly vydávány různými soukromými firmami a jejich měřítka se řídila formátem knihy atd.

A.: Could you explain to me the meaning of various colors and symbols ?

B.: Je to skoro stejné, jako na vašich mapách. Zvlnění terénu je znázorněné vrstevnicemi a barvami od světlezelené, která naznačuje nížiny do dvou set metrů nad mořem, do tmavohnědé pro hory nad 2.000 m.

A.: But this map seems to be different.

B.: To je stará speciálka. Tady ta zelená barva reprezentuje lesy. Terénní tvary jsou naznačeny vrstevnicemi a šrafami.

A.: The modern maps have both contour lines and the color scale, don't they ?

B.: Ano. Ty modré plochy, to jsou rybníky a jezera. Ovšem to, co vám tady říkám, jsou všeobecnosti *). Každá mapa má někde vysvětlení značek a barevné stupnice stejně jako měřítko.

A.: Yes, I know that. It was just the generalities I was interested in. Could you make a copy of this map here ?

B.: Kdy to potřebujete ?

A.: Oh, any time. Let's say next Wednesday. Would that be O.K. ?

B.: No, dobrá. Ale budu k tomu potřebovat materiál.

A.: Whatever you need. Make a list of the things and I'll get them for you this afternoon. Thank you.

+) všeobecnost, f. (gen.:-i) = generality
kopie, f. = copy
soukromý, adj. - private

Viz stranu 136.

(Nauka o terénu.)

ZNAČKY V ČS. SPECIÁLNÍCH MAPÁCH (ZVĚTŠENÉ)

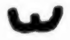	hospodářský dvůr, m. (gen.: dvora)	= manor-house large farm establishment
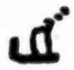	továrna, f.	= factory
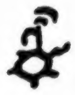	hydroelektrárna, f.	= hydroelectrical plant
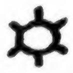	vodní mlýn, m. (gen.:-a)	= water mill (flour mill)
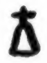	boží muka, n. pl.	= a column or a tiny chapel with an image or picture of Jesus´ sufferings
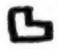	zříceniny, f. pl.	= ruins
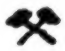	důl, m.(gen.:-dolu)	= mine
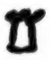	rozhledna, f.	= observation tower
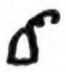	huť, f. (gen.:-i)	= smelter
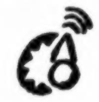	cihelna, f.	= brickyard
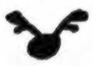	myslivna, f.	= ranger´s house
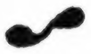	hostinec, m.	= inn
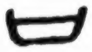	lázně, f. pl.	= resort, spa, watering place
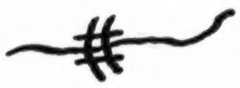	přehrada, f.	= dam
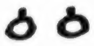	hraniční značky	= border markers
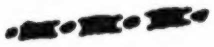	státní hranice	= state border
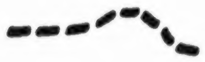	zemské hranice	= regional border
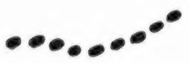	okresní hranice	= county border
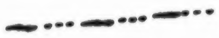	obecní hranice	= community border

L. 140

ZNAČKY V ČS. SPECIÁLNÍCH MAPÁCH (ZVĚTŠENÉ)

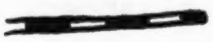	železniční trať	= railroad
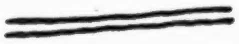	silnice, f.	= highway
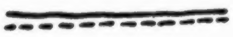	udržovaná vozová cesta	= improved gravel road
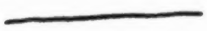	neudržovaná vozová cesta	= unimproved dirt road
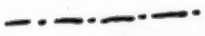	cesta polní, lesní	= field, forest road
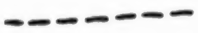	stezka, f.	= trail
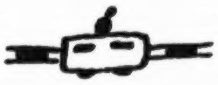	železniční stanice	= railroad station
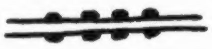	viadukt, m. (gen.:-u)	= viaduct
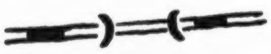	tunel, m. (gen.:-u)	= tunnel
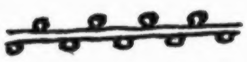	stromořadí, n.	= avenue of trees
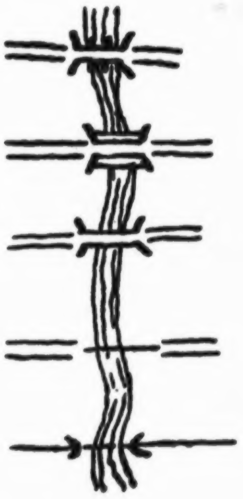	most kamenný, betonový	= stone bridge,concrete bridge
	most železný	= iron bridge
	most dřevěný	= wood bridge
	lávka, f.	= footbridge
	brod, m. (gen.:-u)	= ford
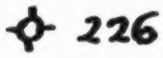	výškový bod, kóta	= hill (elevation 226 m)
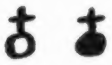	kostel, kaple	= church, chapel
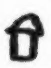	hrad, zámek, m.(gen.:-u)	= castle
	budovy	= buildings
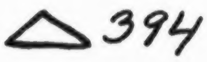	trigonometrický bod trigonometr	= triangulation point

ZNAČKY V ČS. SPECIÁLNÍCH MAPÁCH (ZVĚTŠENÉ)

L. 140

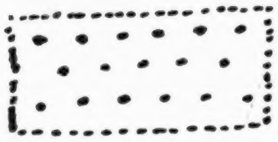

louka, pastvina = meadow, pasture, grassland

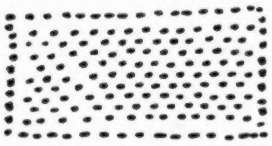

vinice, f. = vineyards

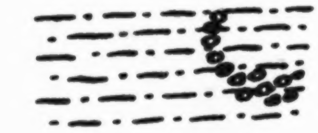

mokřina, f. = swamps

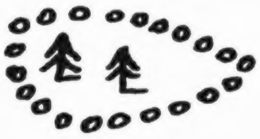

jehličnatý les = woods(coniferous, pine)

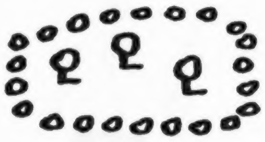

listnatý les = deciduous woods

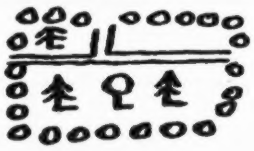

smíšený les s průseky = mixed forest with fire breaks

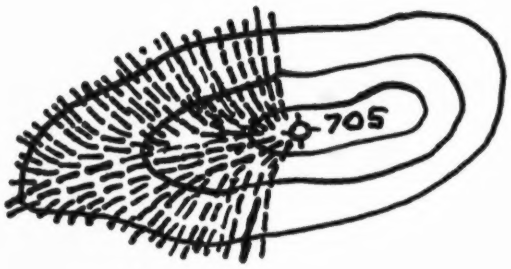

šrafy,f.(or m.),pl.-hatching, hachure

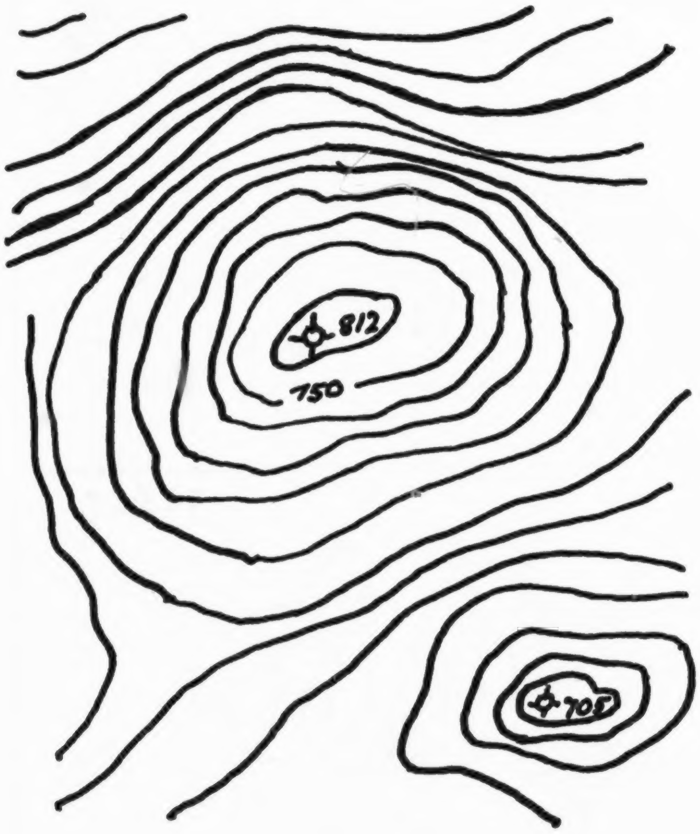

= vrstevnice, f. = contour lines

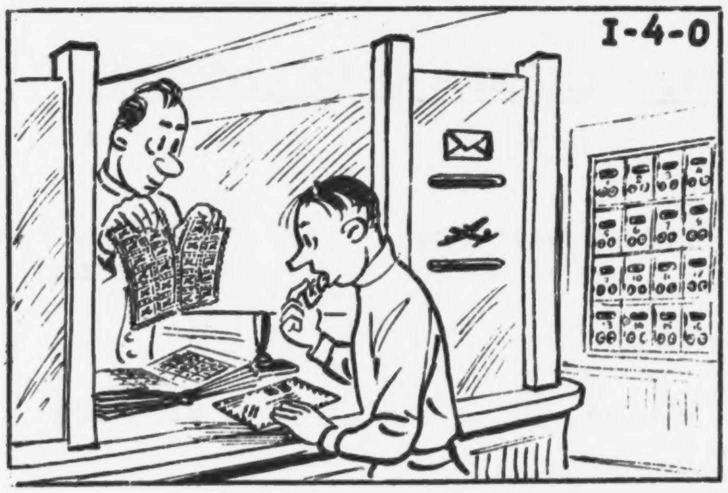
I-4-0

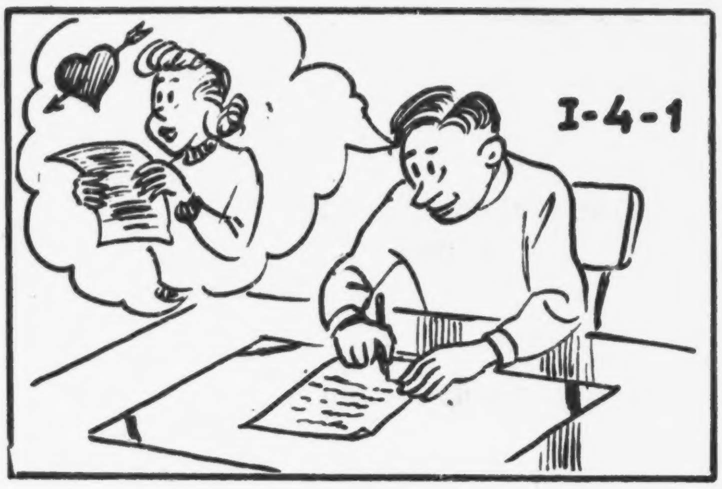
I-4-1

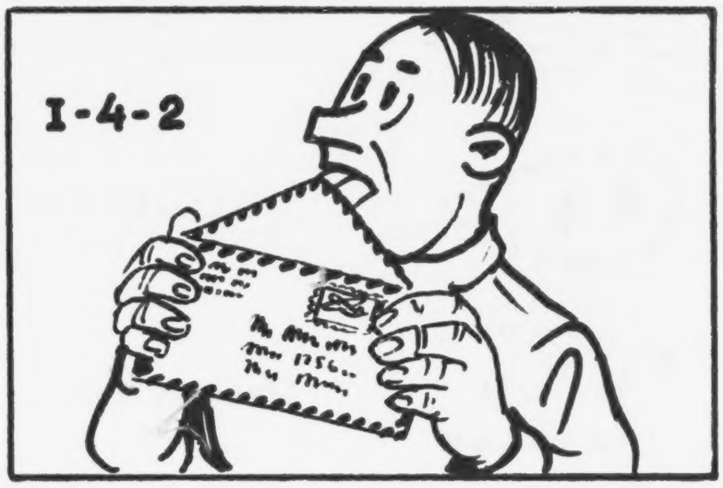
I-4-2

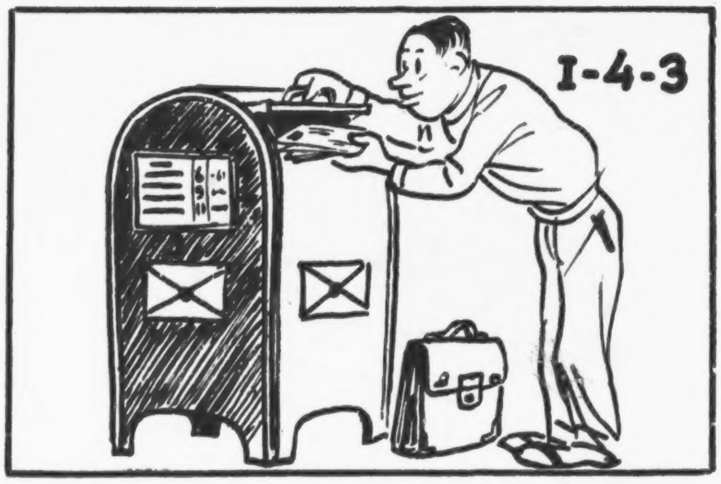
I-4-3

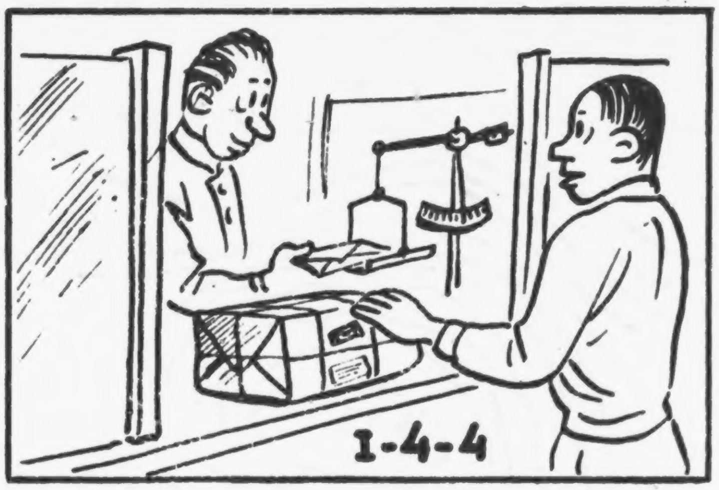
I-4-4

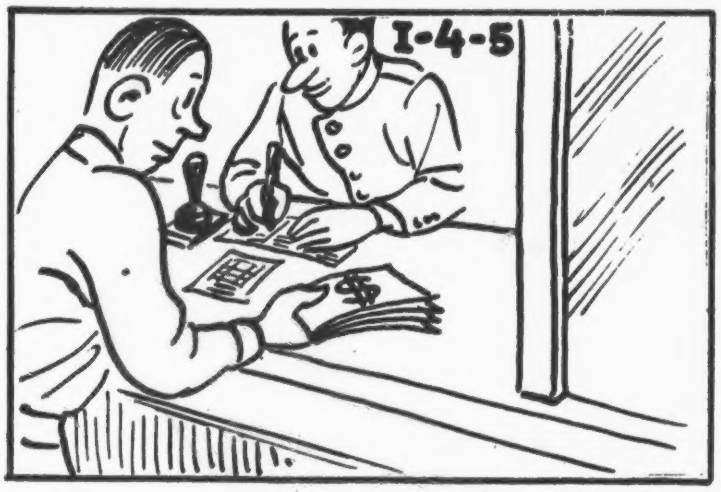
I-4-5

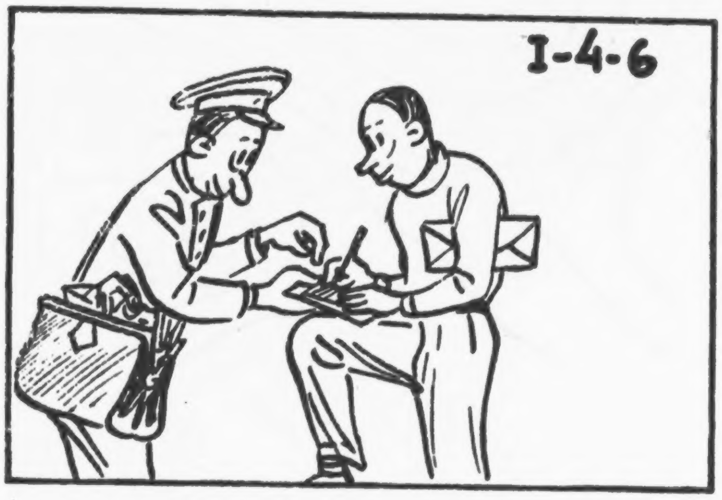
I-4-6

CVIČENÍ ČÍSLO 141.

Na poště.

I-4-0 Pan Turek si šel na poštu koupit známky. Úředník u okýnka trhá z perforovaného archu známky, o které si pan Turek řekl.
Pan Turek jazykem navlhčuje rub dvou známek. Lepí je na leteckou obálku. Zalepený dopis pak vhodí do schránky na letecké dopisy. Kdyby se spletl a dal ho do hořejšího otvoru, zdržel by jeho odeslání : Z leteckých schránek se dopisy vybírají mnohem častěji než z ostatních.
Na pravé straně jsou číslované poštovní přihrádky. Pan Turek nemá takovou přihrádku. Dává si dopisy doručovat domů.

I-4-1 Potom šel domů a psal své ženě, která odjela na měsíc ke své tetě na Slovensko. Dopis složil a dal do obálky.

I-4-2 Na obálku nalepil známky a napsal adresu:

Paní
Růžena Turková
t.č. u pí Kamily Najmanové
Hrušové č.p. 14
p.p. Horné Bzince

Zkratka "t.č." říká, že adresát je v místě jen přechodně. Zkratka "p.p." (poslední pošta) upozorňuje, že malá obec Hrůšové nemá vlastní poštovní úřad. Dopisy, balíky atd. pro Hrušové se posílají na poštu do Horních Bzinců. To je nejbližší obec, která má poštovní úřad. Odtamtud je listonoš nosí nebo vozí do Hrušového.
Pan Turek ovšem taky do levého horního rohu napsal zpáteční adresu. Lepidlo na obálce zase navlhčil jazykem.

I-4-3 Pak ještě napsal dva nebo tři jiné dopisy. Vhodil je do pouliční poštovní schránky.

I-4-4 Potom však musel ještě jednou na poštu. Tentokrát s jedním zvlášť důležitým dopisem, s balíkem a s penězi pro ženu. Aby mohl poslat balík, musel vyplnit průvodku. Poštovné za balíky se řídí podle váhy.

I-4-5 Než šel k okýnku, kde berou peníze, vyplnil poukázku. Dostal pak potvrzenku s razítkem.

I-4-6 Jen byl zpátky doma, zvonil listonoš. Přinesl mu expresní doporučený dopis. Pan Turek musel příjem dopisu potvrdit podpisem v knížce.

SLOVNÍČEK 141

adresát, m. = addressee
arch, m. (gen.:-u) papíru, známek atd. = sheet of paper, stamps, etc.
číslovat, dur. = to number
doporučovat, dur. = to recommend
  doporučit, pct.
doručovat, dur. = to deliver
  doručit, pct.
expresní, adj. = speedy, express
lep, m. or lepidlo, n. = glue
  lepit, dur. = to glue
  zalepit, pct. = to glue, seal
navlhčovat, dur. = to moisten
  navlhčit, pct.
obálka, f. = envelope
obec, f. (gen.: obce) = community
otvor, m. (gen.:-u) = opening
perforovat, dur. = to perforate
plést, dur.;pletu; pletl;pleten= to knit; to confuse s.o. or s.t.
  plést se, dur. = to make mistakes, to be mistaken
  splést, pct. = to confuse s.t. or s.b.
  splést se, pct. = to make a mistake, to get confused, to be mistaken
počet, m. (gen.:-počtu) = number, amount
poštovné, n. = postage, postal rate
poukázka (na peníze), f. = money order
průvodka, f. = (parcel post) way-bill
přechodný, adj. = temporary
příjem, m. (gen.:-jmu) = acceptance; reception; receipt; income
razítko, n. = (rubber) stamp, seal
rub, m. (gen.:-u) = reverse side
zkratka, f. = abbreviation
známka, f. = postage stamp; sign, mark, sympton

---

skládat, dur., složit, pct. = to fold; to compose; to unload

FRÁZE A IDIOMY

zpáteční adresa = return address
expresní dopis = special delivery letter
doporučený dopis = registered letter
Jen byl zpátky doma... = Just as soon as he got back home...

---

poste restante = general delivery
aktovka, f. = brief case
filatelista, m. = philatelist
rekomando or doporučeně, adv. = registered

korespondenční lístek, korespondák, m., colloq. = postal card
pohlednice, f. = post card
doplatit, dur. = to pay postage due

vyplnit, pct. - to fill out

TLUMOČNICKÉ CVIČENÍ
k lekci 141

I. Mr. Turek, I have a letter here addressed to your wife. Did you write it ?

II. Dovolíte, prosím ? Rád bych to viděl zblízka (1).

I. Now then, do you recognize your handwriting (2) or was it written by somebody else ?

II. To je moje písmo. Jak se ten dopis dostal do vašich rukou ?

I. That doesn´t matter now. Why are you so sure that it´s your letter ?

II. Sám jsem ho napsal, zalepil a poslal. Byl jsem osobně na poště a koupil jsem letecké známky.

I. Are you sure you put it in the mail box ?

II. Pamatuju se docela jasně, že hned vedle toho okýnka, kde jsem ty známky koupil, byly dvě schránky. Ta dolní byla na leteckou poštu. Tam jsem ho vhodil.

I. Was anybody near when you mailed this letter ?

II. To jsem si nevšiml. Měl jsem ještě několik jiných dopisů a balíček. Taky jsem poslal ženě nějaké peníze.

I. By the way, what do these abbreviations t.č. a p.p. mean ?

II. T.č. znamená "toho času" - to se tak píše, když to je jen přechodná adresa. P.p. znamená "poslední pošta". To se píše, když obec, kde adresát bydlí, nemá vlastní poštovní úřad.

I. I see. And does the mailman deliver the letters, money and packages to those distant villages or does one have to go for one´s mail to the post office ?

II. Listonoš vám doručí poštu až do domu. Třeba na samotu (3).

I. You said there were other letters you mailed at the same time. Were any others in air mail envelopes ?

II. Dva byly letecké a dva obyčejné.

I. Couldn´t it be that you made a mistake ?

II. Všechno se může stát. Ale moc bych se tomu divil. Vidím ty dvě schránky ještě teď před sebou. Jsou hned vpravo v rohu vedle okýnka. Na druhé straně je celá řada číslovaných poštovních schránek.

I. Did your wife get the money and the package?

II. Určitě. Potvrdila mi příjem hned druhý den expresním doporučeným dopisem.

I. Why did she write about a normal thing in such an unusual way ?

II. Zapomněl jsem do toho balíčku dát některé věci, které nutně potřebovala.

I. Did you send the parcel and the money also by airmail ?

II. Ano. Vyplnil jsem poukázku na peníze a průvodku na balík hned u přepážky. Zaplatil jsem zvláštní poplatek za leteckou poštu. Však tady ještě mám potvrzenku s razítkem,(4) od toho úředníka, který je bral.

I. How long was your wife supposed to stay in Slovakia ?

II. Čtyři neděle.

I. Are those people where she stayed your friends ?

II. Žena je zná už leta. Já jsem je viděl jen jednou.

I. Did you put a return address on the reverse side of the envelope ?

II. Myslím, že ano.

I. Well, this one has no return address. Maybe it isn´t yours after all. Take another look! Open it and read it. It might be something quite different.

1) vidět zblízka = to take a close look
2) rukopis, m. (gen.:-u) = handwriting
3) samota, f. = isolated house
4) však, conj. = but, however
interj. = well; surely; you see

CVIČENÍ ČÍSLO 142

Mapy (II).

V článku o mapách ve cvičení č. 140 jsme nemluvili o speciálních typech, totiž o plánech měst, o katastrálních mapách, o plastických mapách a o plastických stolech.

Plány měst jsou zvlášť podrobné mapy. Na nich bývají vyjmenovány všechny ulice, náměstí a parky; taky jsou na nich vyznačeny důležité budovy, hlavní dopravní spoje atd. Plán Prahy, vydaný nakladatelstvím "Orbis",je kreslen v měřítku 1:15.000. Jeden kilometr skutečné vzdálenosti je na tomto plánu zmenšen asi na šest a půl centimetru.

Katastrální mapy dávají nejpodrobnější obraz horizontální situace. Jsou to mapy pro úřední potřebu. Jsou používány také dělostřelectvem, ženisty atd. Jsou v nich zobrazeny územní plochy všech katastrálních obcí a pozemků v ČSSR. (Plocha je rozdělena na stavební parcely /zastavěné a nezastavěné/ a nestavební parcely. Každá parcela má číslo a barvu. Podle barvy a typu čísla se pozná, o jakou parcelu jde).

Plastické mapy jsou trojrozměrné.

Plastické stoly mohou být dělány např. ze sádry, ze zvláště měkkého dřeva nebo - v posledních letech - z pružných umělých hmot. Jejich měřítko je obyčejně 1:1.000. Na některých vidíte i meze mezi poli,nadjezdy a podjezdy, jestli řeka je regulovaná nebo splavná a můžete na nich sledovat, jak železniční trať postupuje terénem po náspech nebo skrz zářezy. Plastický stůl je miniaturní kopie krajiny, kterou představuje.

Na plastických mapách a na plastických stolech je nutno zdůraznit výškové rozdíly předimenzováním, aby vynikly.

Katastrální mapy sestrojené na podkladě katastrálního mapování v letech 1817 až 1864 jsou v měřítku 1 : 2 880.

Po zavedení metrické soustavy r. 1871 se u katastrálních map přešlo na nové měřítko 1 : 2 500 a po vydání nového katastrálního zákona r. 1927 se přešlo na měřítko 1 : 2 000.

SLOVNÍČEK 142

dřevo, n.	= wood
hmota, f.	= material, matter, substance, stuff
kopie, f.	= copy, imitation
kreslič, m.	= draftsman
mez, f. (gen.:-e)	= boundary between fields
miniaturní, adj.	= miniature
nadjezd, m.(gen.:-u)	= overpass
nakladatelství, n.	= publishing house
násep, m. (gen.:-náspu)	= embankment
plastický, adj.	= plastic, that can be molded or shaped
podjezd, m.(gen.:-u)	= underpass
potřeba, f.	= need
pružný, adj.	= elastic, flexible
předimenzovat(or -so-), pct.	= to overexpand, exaggerate
regulovat, dur.	= to regulate
rozměrný, adj.	= sizable
dvojrozměrný, adj.	= two dimensional
trojrozměrný, adj.	= three dimensional
sádra, f.	= plaster of Paris, gypsum
splavný, adj.	= navigable
vyjmenovat, pct.	= to list name by name; to enumerate
vynikat, dur. vyniknout, pct.	= to surpass, excel; to stand out
vyznačovat, dur. vyznačit, pct.	= to mark
zářez, m. (gen.:-u)	= cut; incision; notch
zdůrazňovat, dur. zdůraznit, pct.	= to stress, emphasize
zmenšovat, dur. zmenšit, pct.	= to diminish, reduce
znázorňovat, dur. znázornit, pct.	= to demonstrate, illustrate, represent
umělý, adj.	= artificial

FRÁZE A IDIOMY

katastrální mapa	= land registry map
plastická mapa	= relief map
zastavěná parcela	= built-up lot
nestavební parcela	= lot (not for building)
plastický stůl	= sand table, terrain table

ROZHOVOR
k lekci 142

Pan Husák je v knihkupectví a chce si koupit plán hlavního města Prahy.

Prodavač: Dobré jitro. Co si přejete? Čím vám mohu posloužit?

Husák: Hledám nějaký dobrý plán Prahy. Já jsem v Praze nový a nevyznám (1) se tady.

Prodavač: To je maličkost. Máme tady dobrý plán se všemi ulicemi, náměstími, důležitými budovami a dopravními spoji. Vydal ho Orbis.

Husák: V jakém měřítku je kreslený?

Prodavač: 1:15.000. Kilometr se tu rovná šesti a dvěma třetinám centimetru.

Husák: Dobrá. Tak já si ho vezmu. Nic podrobnějšího už nemáte, že ne?

Prodavač: Bohužel, ne. Ale jestli se zajímáte o podrobnosti v některé čtvrti, tak si zajděte tady naproti k soudu. Tam mají katastrální mapy.

Husák: Ale ty jsou jen pro úřední potřebu, ne?

Prodavač: To máte pravdu, ale každý se může na ně jít podívat. Kdybyste třeba hledal číslo nějaké parcely, zastavěné nebo nezastavěné, tak to je jediné místo, kde to můžete najít.

Husák: Děkuju vám. Skočím si tam na cestě domů.

Prodavač: Taky tady máme krásnou plastickou mapu Starého města v měřítku 1:1.000.

Husák: Mohl byste mi ji ukázat?

Prodavač: Ale, prosím! Tamhle na tom stole. Tahle je ze sádry, ale máme úplně stejnou a lacinější z umělé hmoty.

Husák: To je opravdu pěkná práce. Kdybych měl větší byt, hned bych si ji koupil.

Prodavač: My je dodáváme hlavně do škol jako učební pomůcky. Jak vidíte, je to vlastně miniaturní kopie celé čtvrti.

Husák : Takové trojrozměrné mapy jsou pro školu moc dobré. Člověk dostane na první pohled správnou představu (2) o celé krajině.

Prodavač: Na tamhletom stole je plastická mapa celé Prahy a okolí. Ta je ovšem v menším měřítku, ale i na ní můžete sledovat podrobnosti terénu, vrchy, náspy, zářezy atd.

Husák : Ty výškové rozdíly jsou ovšem předimenzované.

Prodavač: To se dělá, aby lépe vynikly. Armáda taky používá takové mapy a plastické stoly pro instrukci a pro vysvětlování některých taktických situací.

Husák : To znám. Já jsem byl tři roky na vojně.

Prodavač: Já taky mám za sebou tříletou službu - budete si přát ještě něco ?

Husák : Ne, děkuju, to je všecko.

1) vyznat se = to know one´s way around
2) představa, f. = idea

Staroměstské náměstí.

I-5-0

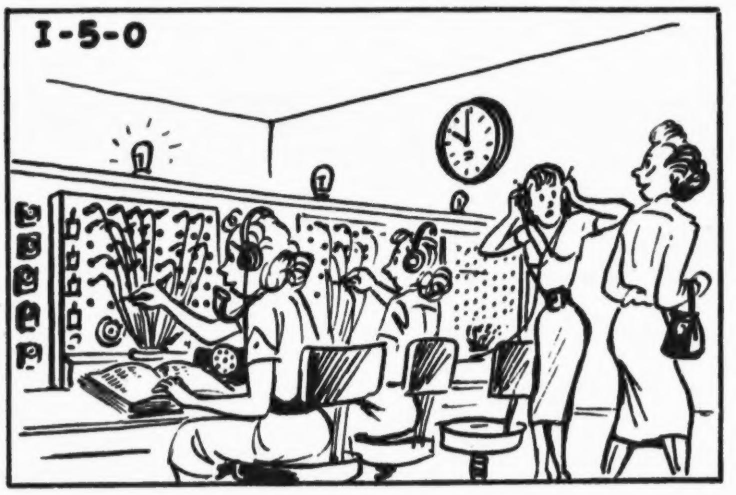

I-5-1

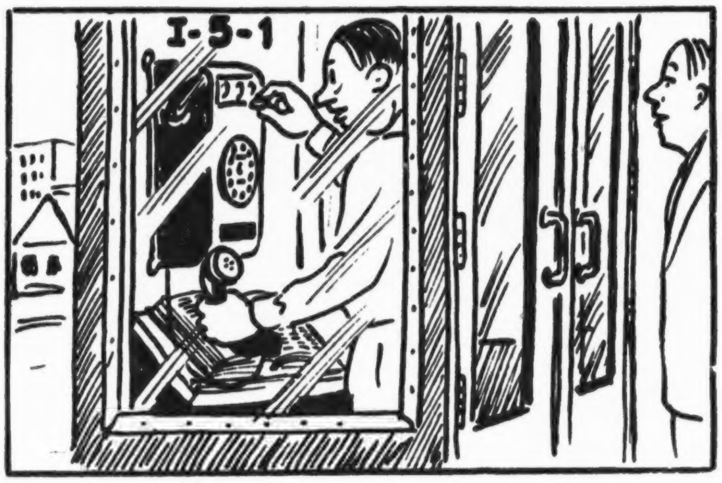

I-5-2

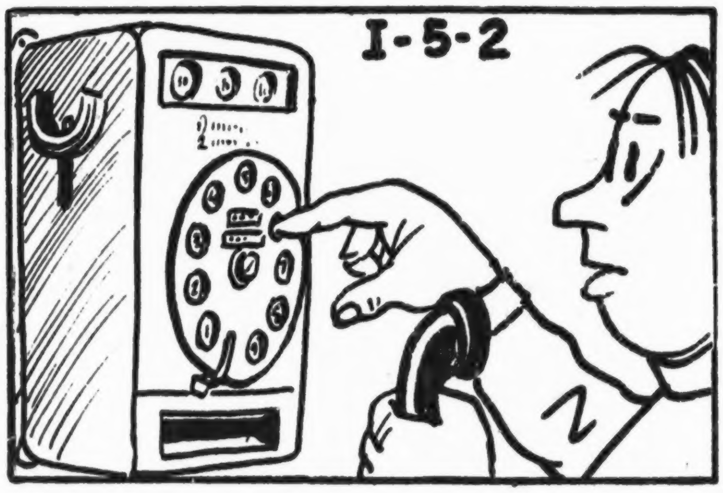

I-5-3

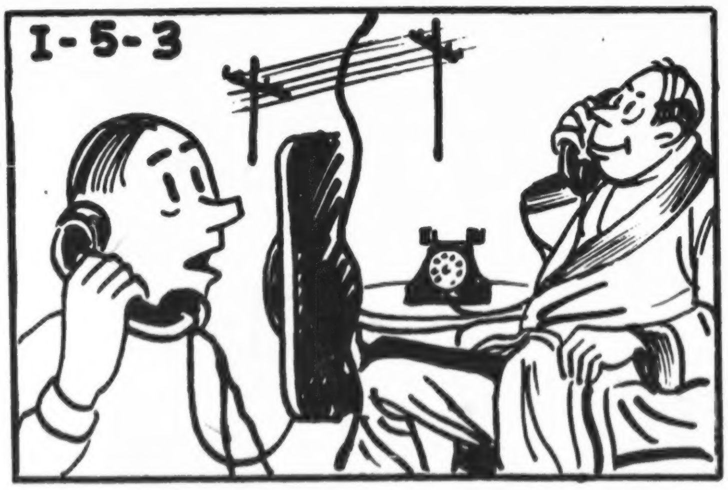

I-5-4

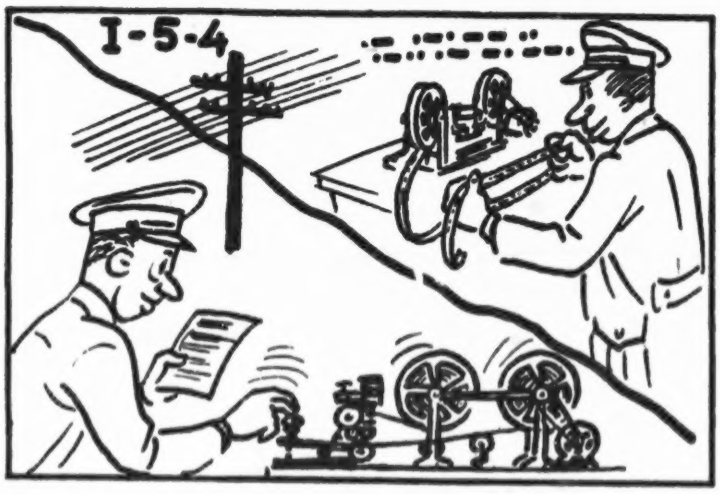

I-5-5

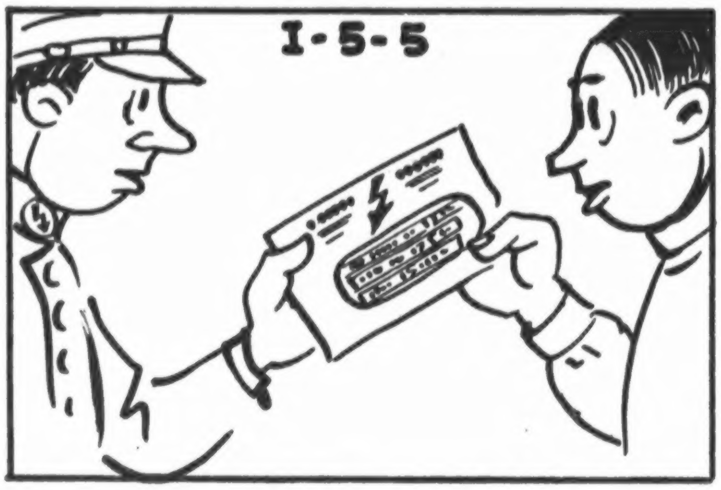

I-5-6

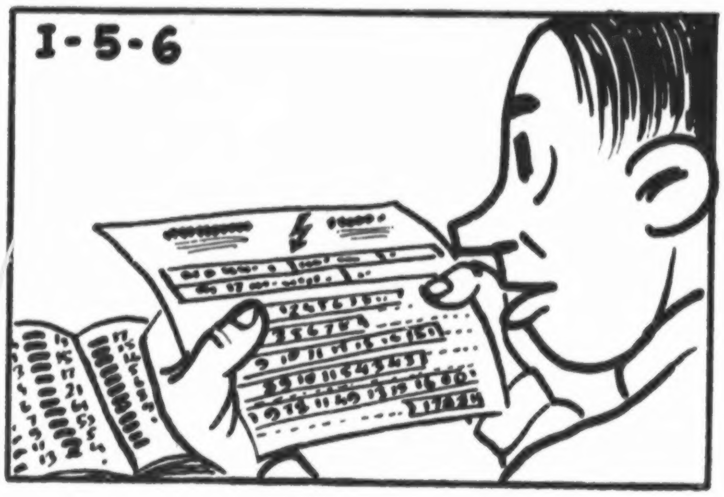

CVIČENÍ ČÍSLO 143.

Telegraf a telefon.

Telefonní a telegrafní služba v evropských zemích vždycky byla součástí státní poštovní služby. Neexistují tam soukromé telefonní a telegrafní společnosti, jaké známe v Americe. Telefon a telegraf v Evropě je státní monopol.

I-5-0 V meziměstské telefonní ústředně se pracuje 24 hodin denně. Meziměstskou ústřednu poznáme podle toho, že tam jsou přepojovače s ruční obsluhou. Ústředny pro místní telefonní styk jsou už skoro vesměs automatické.

Když voláte meziměstsky, můžete volat buď "stanici", nebo "na výzvu".
Hovory jsou buď "obyčejné", "pilné", nebo "bleskové".

I-5-1 Pan Turek šel do telefonní budky. Podíval se do seznamu na číslo, sejmul sluchátko a vhodil minci do aparátu.

I-5-2 Teď vytáčí číslo stanice, se kterou chce hovořit.

I-5-3 Spojení dostal hned. Stanice, kterou volal, nebyla obsazena.

I-5-4 Pak spěchal domů, protože očekával důležitý telegram. Pan Turek si představuje, že se telegramy odesílají telegrafním klíčem a Morseovou abecedou. To už dnes skoro není pravda. Telegrafní úřady ve všech větších městech teď užívají dálnopisu.

I-5-5 Doručovatel panu Turkovi přinesl telegram.

I-5-6 Tenhle telegram je v šifře, a pan Turek by ho musel dešifrovat pomocí šifrovacího klíče. My však nevěříme, že tomu tak ve skutečnosti bylo. Pošty nepřijímají šifrované telegramy. Ten, kdo chce poslat telegram, musí dokonce prohlásit, že jeho text není psán v t. zv. "řeči smluvené".

SLOVNÍČEK 143.

abeceda, f.	= alphabet
abecední, adj.	
budka, f.	= booth
dálnopis, m. (gen.:-u)	= teletype
doručovatel, m.	= messenger
hovor, m. (gen.:-u)	= talk, conversation
hovořit, dur.	= to talk
meziměstský, adj.	= interurban, long distance
monopol, m. (gen.:-u)	= monopoly
odesílat, dur.	= to dispatch, send out, off
odeslat, pct.	
pilný, adj.	= diligent; urgent
prohlašovat, dur.	= to declare
prohlásit, pct.	
sejímat or snímat, dur.	= to take s.t. off
sejmout, pct.	
skutečnost, f. (gen.:-i)	= reality
součást, f. (gen.:-i)	= part
šifra, f.	= cipher, code
šifrovat, dur.	= to write in cipher
dešifrovat, dur. & pct.	= to decipher
telegraf, m. (gen.:-u)	= telegraph
telegrafovat, dur.	= to telegraph, wire
telegrafní, adj.	
text, m. (gen.:-u)or tekst	= text
vesměs, adv.	= completely, throughout, altogether
vhodit, pct.	= to insert, throw in
vytáčet, dur.	= to dial; to negotiate a curve
vytočit, pct.	
přepojovač, -e, m.	= switchboard

FRÁZE A IDIOMY

meziměstská ústředna	= long distance exchange, (the building and installations), long distance operator
čtyřiadvacet hodin denně	= around the clock
Volám meziměstsky.	= I´m making a long distance call.
Volám (meziměstsky) stanici.	= I´m making a station to station call.
Volám na výzvu.	= I´m making a person to person call.
pilný hovor	= an urgent call (more expensive)
bleskový hovor	= top priority ("lightning") call (still more expensive)
šifrovací klíč	= code, cipher key
řeč smluvená	= code language

VYPRAVOVÁNÍ

(k lekci 143)

Pan Vobořil vypravuje:

"Včera jsem přišel o veliké peníze. Měl jsem v 10 hodin volat kamarádovi do Olomouce, jestli mám ještě zájem na koupi nějakého zboží pro export do Dánska.

Telefon v kanceláři jako obyčejně nefungoval. Musel jsem jít až na hlavní poštu. Tam zas byly všechny budky obsazené. Čekal jsem skoro 15 minut, než jsem se do jedné dostal,a pak jsem se nemohl dovolat +) meziměstské ústředny. To je tak, když stát má na něco monopol. Každá telefonistka je státní zaměstnanec a na soukromém zákazníkovi jí nezáleží.

Moje žena pracovala v jedné takové ústředně,než jsme se vzali, a tak vím, jak to tam vypadá. Pro místní telefonní styk už jsou skoro všecky centrály +) automatické, ale na meziměstské hovory je pořád ještě ruční obsluha.

Ale abych mluvil k věci: Když se mi slečinka v centrále konečně ozvala +) a když jsem jí dal číslo, řekla mi, že všecky linky pro obyčejné i pilné hovory jsou obsazené.

Musel jsem objednat bleskový hovor, který je několikrát dražší než obyčejný, a protože jsem nechtěl ztrácet čas, volal jsem na výzvu a ne stanici. I tak to trvalo dalších deset minut, než jsem dostal spojení.

Když jsem se konečně kamaráda dovolal, objednal jsem od něho vagón hřebíků a šroubů.

Pak jsem šel spokojeně domů.

Tam už na mě čekal doručovatel s telegramem. Nejdřív jsem myslel, že je šifrovaný, a že na něj budu potřebovat šifrovací klíč. Ale pak jsem si vzpomněl, že pošty telegramy ve smluvené řeči nepřijímají.

Šel jsem tedy dolů k domovníkovi. On je bývalý profesor a hned poznal, že text je anglický. Prosil jsem ho, aby mi obsah přeložil.

Byla to zpráva od mé dánské firmy. Rušili původní objednávku, protože zatím dostali stejné zboží levněji a včas z Anglie.

Teď už si opravdu nevím rady.

Nevíte o někom, kdo by měl zájem o vagón hřebíků a šroubů ? Nechal bych mu ho levně - opravdu jen za to, co mě stál. - Ale netelefonujte ! Přijďte mi to říct osobně."

+) dovolat se, pct., někoho (gen.) = to reach someone (by phone)
centrála, f. (gen.:-y) = (telephone) switchboard, exchange

ozývat se, dur. = to sound off
ozvat se, pct. = to answer

přijít o něco, pct. = to lose, to miss s.t.

Václavské náměstí.

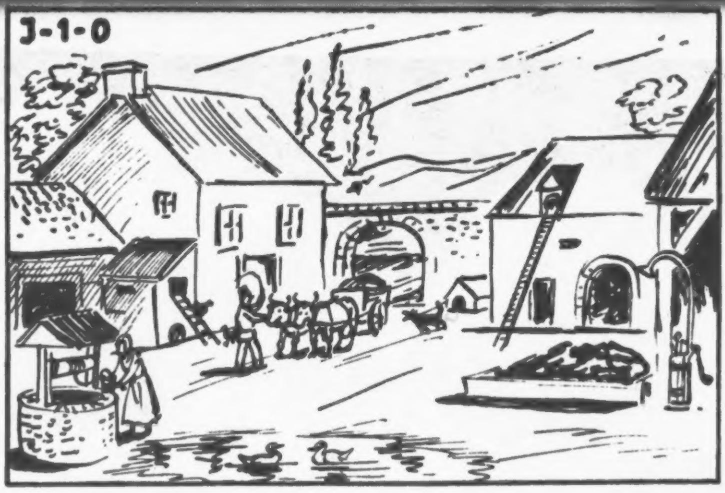

J-1-0

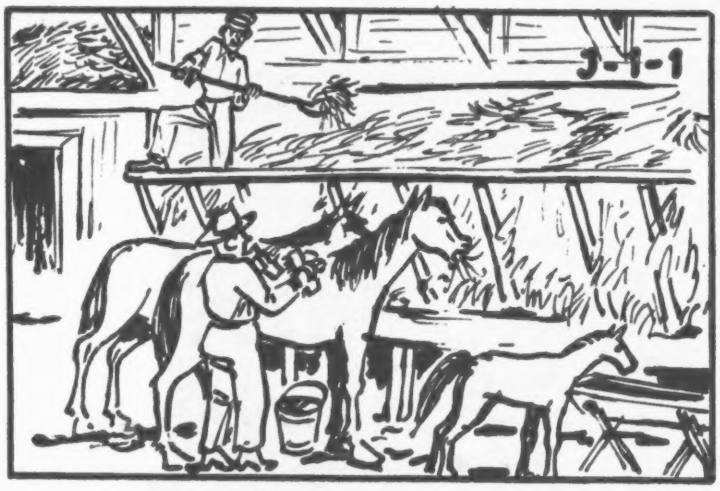

J-1-1

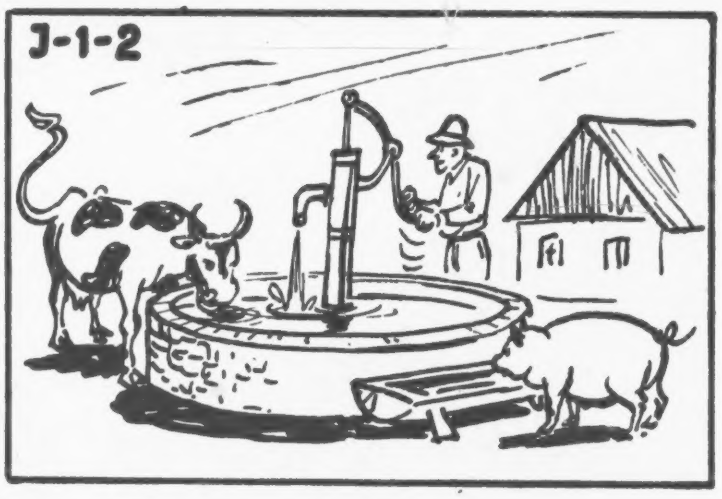

J-1-2

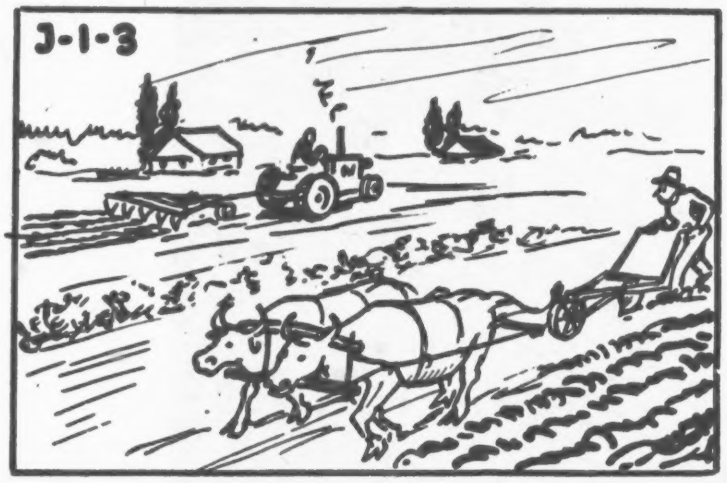

J-1-3

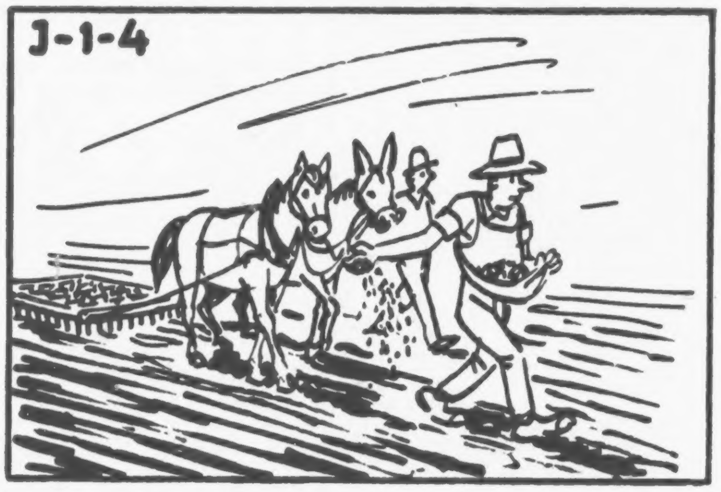

J-1-4

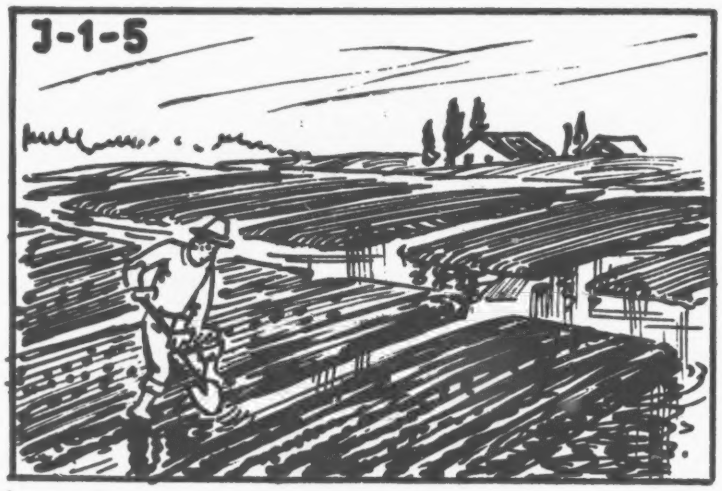

J-1-5

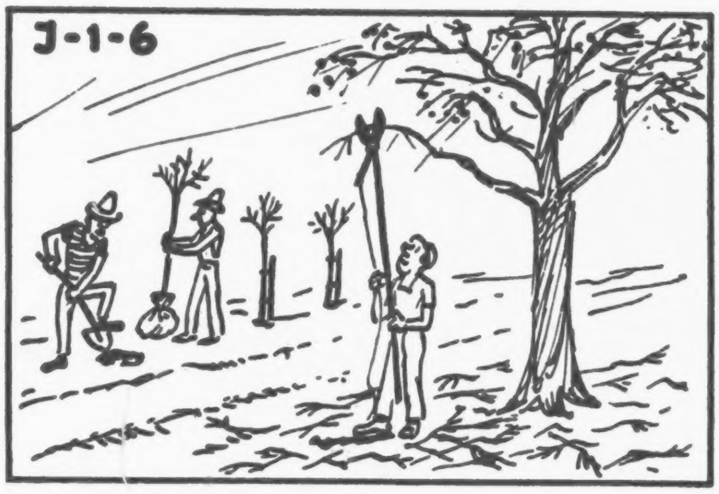

J-1-6

CVIČENÍ ČÍSLO 144.

Jaro na statku.

Motorizace a mechanizace v zemědělství v posledních letech nahradila lidi i zvířata. Ale ještě naši otcové pamatují daleko primitivnější sedlačinu.

J-1-0 Dědeček Zdeňka Vacka byl sedlák. Měl pěkný statek. Obytné stavení a hospodářské budovy tvořily jeden celek. Do statku se vjíždělo branou. Napravo od brány bylo obytné stavení. Hned za ním byl malý kurník a kůlna. Uprostřed dvora měli studnu s dobrou pitnou vodou. Nalevo od brány byla stáj a vedle ní stodola. Před stodolou bylo hnojiště.

J-1-1 Starý pan Vacek pěstoval koně. Večer dostávali seno.

J-1-2 V jednom koutě dvora byla pumpa. Voda z ní se nehodila pro lidskou spotřebu. Pumpa však dávala vodu pro koně, hovězí dobytek a prasata.

J-1-3 Vackův dědeček byl pokrokový člověk. Byl první v celém okrese, kdo si koupil traktor. To bylo kdysi dávno ve dvacátých letech. Ten traktor byl však často porouchaný, a jen v okresním městě byl mechanik, který ho dovedl spravit. Většina hospodářských prací se proto dělala po staru. Oralo se pluhem, do kterého byl zapřažen pár volů.

J-1-4 Jarní setí šlo pomalu. Jeden čeledín sel zrní. Jiný za ním vláčel. Dnes to ovšem všechno dělají secí stroje.

J-1-5 Dědeček Zdeňka Vacka často říkával: "Zaplať Pánbu, že nejsme v Číně. Musel bych pěstovat rýži, a já ve vodě a v bahně pracuju nerad."

J-1-6 Brzy na jaře se v sadě prořezávaly a roubovaly stromy. Taky, dokud byla země dost tvrdá, se sázely mladé stromky.

SLOVNÍČEK 144.

bahno, n. = mud
čeledín, m. = farm hand
hnojiště, n. (gen.:-e) = manure pile
hospodářský, adj. = economic; farm-; agricultural
kůlna, f. or kolna, f. = shed
kurník, m. (gen.:-u) = hen house, chicken house, coop
mechanizace(or-sa-), f. = mechanization
motorizace(or-sa-), f. = motorization
okres, m. (gen.:-u) = district, county
orat, dur., orám nebo ořu; = to plow
orají nebo ořou
pěstovat, dur. = to grow, rear, keep; to cultivate
pluh, m. (gen.:-u) = plow
pokrok, m. (gen.:-u) = progress
pokrokový, adj. = progressive
porouchat se, pct. = to get out of order
prase, n. (gen.:-prasete) = pig
primitivní, adj. = primitive
prořezávat, dur. = to thin, prune
prořezat, pct.
pumpa, f. = pump
roubovat, dur. = to graft
rýže, f. = rice
sedlák, m. = farmer; peasant
sedlačina, f. = farming
seno, n. = hay
sít, dur.,seju, sel; colloq.:siju, = to sow
sil
setí, n. = sowing
stáj, f. (gen.:-e) = stable
statek, m. (gen.:-tku) = (large) farm
stodola, f. = barn
studna, f. nebo studně, f. = well
vláčet (branami) dur. = to harrow
brány, f. pl. = harrow
vývoj, m. = development
zapřahat, dur. = to hitch up a horse (ox, etc.)
zapřáhnout, pct.
zemědělství, n. = agriculture
zemědělec, m. = farmer, peasant
zrní, n., collective = grain
sad, m. (gen.:-u) = orchard

FRÁZE A IDIOMY

obytné stavení = (dwelling) house
po staru = the old way
secí stroj = seeder

ROZHOVOR

(k lekci 144)

Dva cestující ve vlaku na Beroun se spolu baví:

1. Jedete až do Berouna, slečno ?

2. Ne. Budu vystupovat v Srbsku. Jedu tam ke strýčkovi na prázdniny.

1. To je ale náhoda ! Já tam jedu taky. Mám tam nějaké řízení+) na národním výboru... Jak dlouho tam zůstanete ?

2. Celé léto. Strýček tam má statek,a tak mu budu pomáhat. Teta už je stará a na všecko sama nestačí.

1. Jak se jmenuje váš strýček ? Možná, že ho znám. Jezdívám do Srbska dost často.

2. Vacek. Tomáš Vacek. Jeho statek je ten poslední nalevo od silnice k Berounu.

1. To já znám. Ale jméno mi neříká nic.

2. Strýček nikam nechodí a skoro s nikým nemluví. On se nepřihlásil do JZD +), a tak má dost těžký život. Sedlačina dnes není lehká.

1. Máte pravdu, slečno. Zemědělství prodělalo pronikavý vývoj. Není už tak primitivní jako za našich dědečků.

2. Strýček, bohužel, nemá stroje, které by potřeboval. Motorizace a mechanizace nahradila lidi a zvířata jen u JZD.

1. Chcete říct, že pořád ještě orá koňmi a ne traktorem ?

2. On má traktor, ale ten je tak často porouchaný, že většinu prací dělá koňmi. Má taky dva voly a čtyři krávy.

1. To je docela pěkný majetek. Divím se, že mu to nevzali.

2. Strýček se nikdy nestaral o politiku a oba svoje syny ztratil ve válce. Jednoho zastřelili nacisti a druhý padl u letectva v Anglii.

1. Pokud si pamatuju, je tam velké obytné stavení a spolu s hospodářskými budovami je to hezký celek.

2. Mně se tam už jako dítěti vždycky moc líbilo. Vjíždí se tam branou jako do zámku.

1. Mají tam vlastní studnu, nebo je tam vodovod?

2. Obojí. Studna s pumpou je uprostřed dvora před stájí a má moc dobrou pitnou vodu, ale dnes už z ní berou vodu jen pro dobytek.

1. A ta budova vedle stáje, to je stodola ?

2. Ano. Kurník a kůlna jsou hned naproti.

1. Kolik koní má váš strýček ?

2. Teď už jen jeden pár. Ale bývaly časy, že jich měl i dvanáct. On je pěstoval pro závody ⁺). Teď je rád, že může mít aspoň hovězí dobytek a prasata.

1. Kdo mu pomáhá při setí ?

2. To si dělá všecko sám. Dřív měl dva nebo tři čeledíny.

1. Má aspoň secí stroj ?

2. Kdepak ! Musí sít ručně. Teta se to naučila. Strýček orá, vláčí a samozřejmě ve žních taky musí sekat.

1. To se opravdu nadřou ⁺).

2. Při tom se ještě stará o ovocné stromy v sadě. Sám si je prořezává a roubuje. Letos na jaře nasázel dvacet mladých jabloní ⁺).

1. A co vy tam budete dělat ?

2. Hlavně se budu starat o domácnost, vařit, prát, žehlit a krmit dobytek a slepice.

1. Budete mít někdy večer volno ? Mohli bychom si jít zatancovat.

2. To je od vás moc hezké. Ale ještě ani nevím, jak se jmenujete.

1. Promiňte, slečno - já jsem Černík, Rudolf Černík.

2. Vlasta Vacková. Těší mě !

1. No - a už jsme tady. Můžu vám pomoct se zavazadly ?

2. Jste moc hodný. Ale strýček na mě jistě čeká.

1. To mi nevadí - jestli proti tomu nic nemáte, doprovodím +) vás kus cesty.

2. Beze všeho, pane Černíku - ale za vsí bude bahno a bláto !

1. Na to jsem si zvykl ve válce...

2. Vy jste byl ve válce ? Kde ?

1. Byl - ale o tom vám povím někdy jindy - třeba po zítřejším tanci....

řízení	= business (something to take care of)
JZD (Jednotné zemědělské družstvo)	= Uniform Agricultural Cooperative
závod, m. (gen.:-u)	= race; factory, plant, store
dřít se, dur. nadřít se, pct.	= to work very hard, to slave
jabloň, f. (gen.:-ě)	= apple tree
doprovázet, dur. doprovodit, pct.	= to accompany

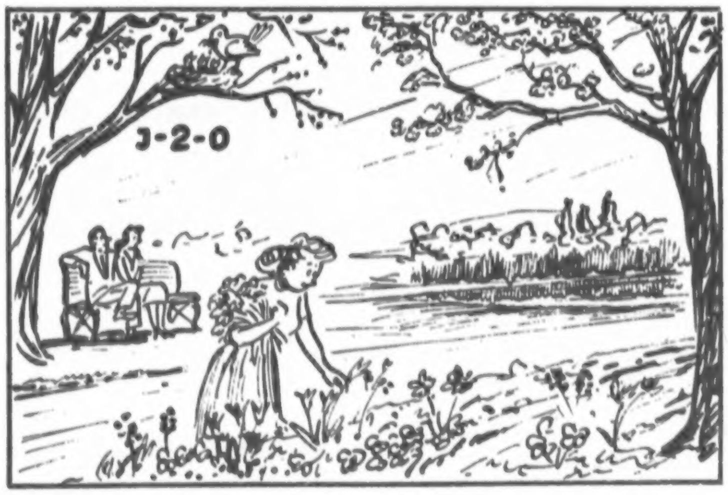
J-2-0

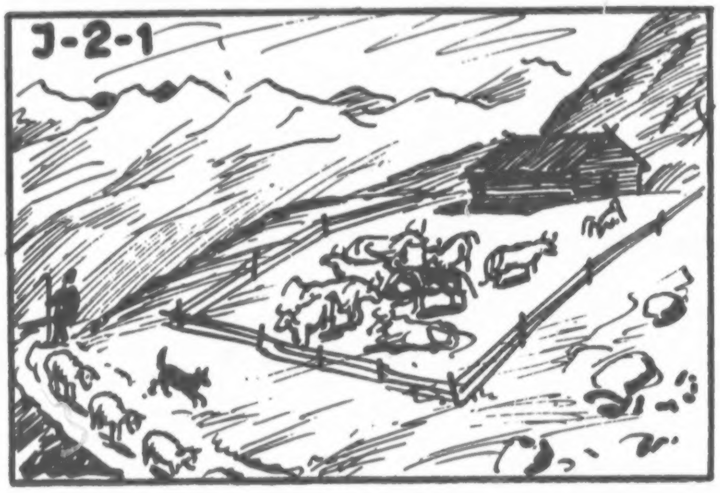
J-2-1

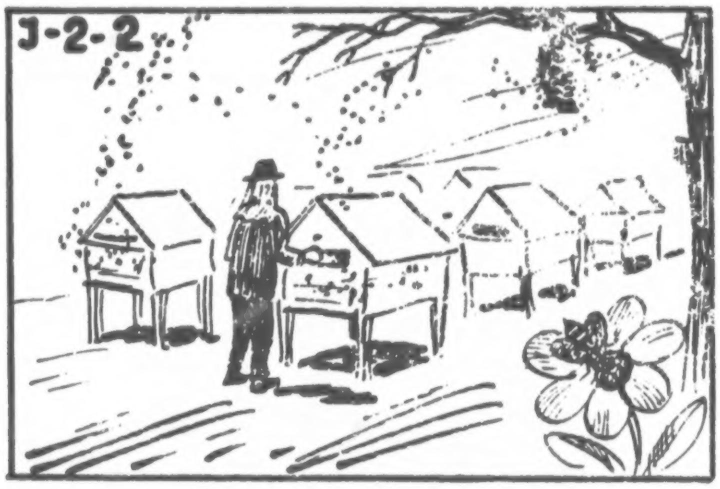
J-2-2

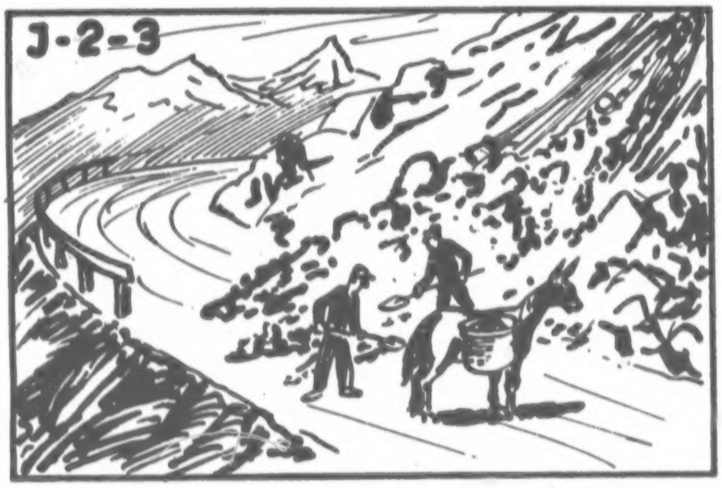
J-2-3

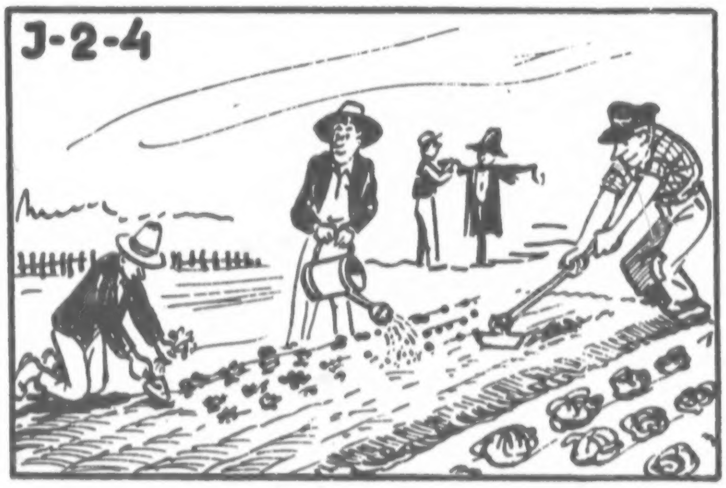
J-2-4

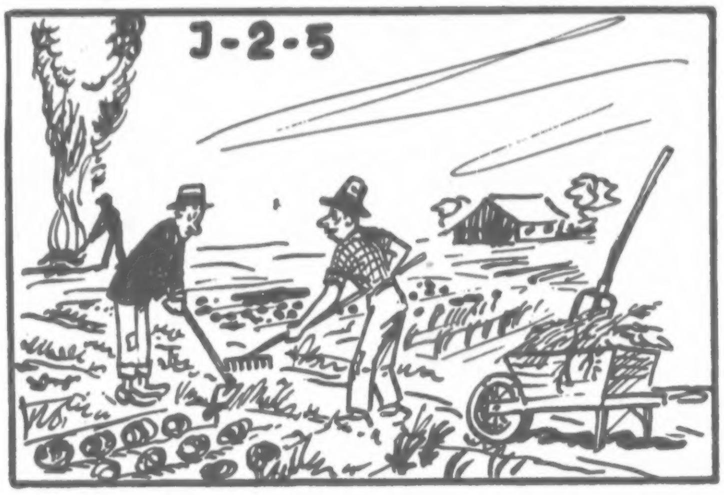
J-2-5

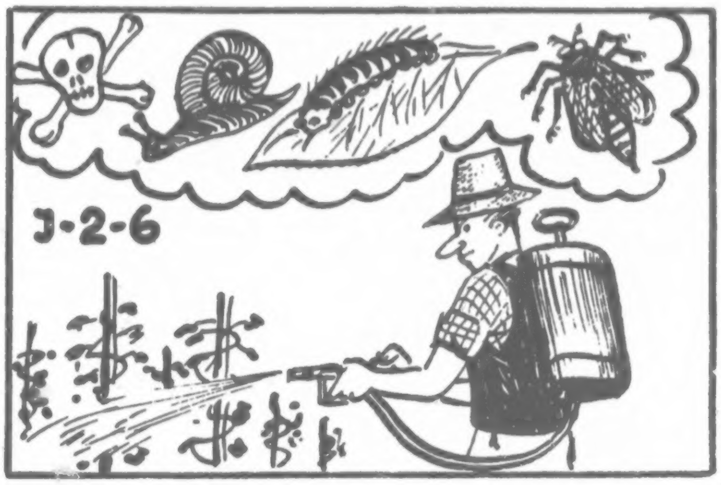
J-2-6

CVIČENÍ ČÍSLO 145.

Jaro v přírodě.

J-2-0 Je jaro. K lavičce v parku přišli dva mladí lidé, hoch a děvče. Podívali se, jestli snad není čerstvě natřená, a pak si sedli. Na větvi starého stromu nad nimi si nějací ptáci udělali hnízdo. Sameček hlídá mladé, zatím co samička pro ně hledá něco k jídlu.

U záhonu v popředí stojí smutná dívka. Nevíme proč, ale asi nikdo ji nepožádal o rande. Těší se tím, že v parku trhá květiny. Jestli ji uvidí strážník, bude platit pokutu.

J-2-1 Ve vyšších polohách už taky zmizel sníh. Zemědělci posílají pasáky s dobytkem na pastviny do hor. Tam se dobytek bude pást až do podzimu.

J-2-2 Včelaři mají plné ruce práce s roji včel a se včelíny. Doufají, že počasí bude příznivé a že tak bude v úlech dost medu.

J-2-3 Táním se na několika místech sesuly masy sněhu nebo země. Zatarasily horské silnice.

J-2-4 Jaro je roční doba ,kdy zahradníci jsou zaměstnáni od rána do večera. Sázejí zeleninu, zalévají sazenice, stavějí strašáky, a vůbec nevědí, co dřív.

J-2-5 Na zahradách roste nejen to, co zahradníci zasadili, ale i to co nechtějí. Zahradníci musí plít záhony a pálit plevel.

J-2-6 Zahradní škůdci by v některých letech zničili víc plodin, než kolik se jich dostane na trhy. Jsou to na př. hlemýždi, housenky a všelijací brouci. Zahradníci proti nim bojují různými chemikáliemi.

SLOVNÍČEK 145.

brouk, m.	= bug
hlemýžď, m.	= snail
hnízdo, n.	= nest
housenka, f.	= caterpillar
chemikálie, f.	= chemical
masa, f.	= mass, bulk
med, m. (gen.:-u)	= honey
natírat, dur.	= to paint, varnish
natřít, pct.	
pálit, dur.	= to burn; to fire
pasák, m.	= herdsman; pimp
pást se, dur.	= to graze, pasture
pastvina, f.	= pasture
plít, pleju, plel, dur.	= to weed
plít, pliju, plil, dur.	= to spit
plevel, m. (gen.:-u, or -e)	= weed
plodina, f.	= produce, farm (plant) product
pták, m.	= bird
rande, n. (indeclinable; but colloq.:-ete)	= date (e.g. with a girl)
roj, m.	= swarm; flight (of planes)
sameček, m.	= male (of animals)
samička, f.	= female (of animals)
sazenice, f.	= seedling
sázet, dur.	= to plant
sesouvat se, dur.	= to slide down
sesunout se, pct.	
strašák, m.	= scarecrow
škůdce, m.	= malefactor; pest
úl, m. (gen.:-u)	= beehive
včela, f.	= bee
včelař, m.	= bee keeper; apiarist
včelín, m.	= bee house, apiary
zatarasit, pct.	= to block

úroda, f.	- crop, crops
žně, pl. f.	- harvest (time)

25

ROZHOVOR

(k lekci 145)

Vlasta Vacková a její strýček si povídají.

Vlasta: Jak se ti líbil pan Černík, strýčku ?

Strýček: Vypadá docela slušně. Jak dlouho už se znáte ?

Vlasta: Jen z vlaku. On říkal, že sem často jezdí.

Strýček: Já ho ještě nikdy neviděl.

Vlasta: Když chodíš tak málo mezi lidi.

Strýček: Nediv se, Vlasto, tady je práce od jara do zimy, že člověk neví co dřív.

Vlasta: Však já vám teď aspoň dva měsíce pomůžu.

Strýček: Teta se na tebe moc těšila.

Vlasta: Kde vlastně je tetička ?

Strýček: Myslím, že je venku za domem. Šla tam na záhon natrhat nějaké kytky.

Vlasta: Viděla jsem, že je jich tady všude plno. Jako v parku.

Strýček: Všimla sis, že jsem venku v aleji.$^{+}$) postavil novou lavičku ?

Vlasta: Všimla. A byla čerstvě natřená. Musí tam být na večer pěkné posezení $^{+}$).

Strýček: Proto jsem ji tam dal. Člověk tam má klid a přijde na jiné myšlenky....

Vlasta: Kolik máte letos dobytka ?

Strýček: Čtyři krávy a dvě telata. Máme je na pastvě. Budou tam letos až do podzimu.

Vlasta: Máte dobrého pasáka ?

Strýček: Dědeček Vávrů. Na každou jinou práci už je moc starý.

Vlasta: A co včely ? Už se rojily ?

Strýček: To víš, že jo ! Mám dva nové včelíny,a dá-li Pánbu, mohli bychom mít letos dost medu.

Vlasta: Musíš ještě pomáhat při pracích na silnici jako vloni ?

Strýček: V březnu jsem musel pomáhat. Měli jsme tu masy sněhu a když začalo tání,sesunula se nám na několika místech stráň a zatarasila silnici na čtrnáct dní. Nadřeli jsme se jako mezci.

Vlasta: Měli jste čas zasadit zeleninu ?

Strýček: Teta byla zahradník. Měla moc pěkné sazenice. Sama je zasázela a zalévala. Dokonce postavila i dva strašáky. Teď budeme muset plít.

Vlasta: To já dělám docela ráda. Vezmu si to na starost. Za týden tam nebude ani kouska plevele.

Strýček: To je dobře. Já ho pak spálím.... Taky můžeš sebrat housenky, hlemýždě a všelijaké ty brouky, které tam najdeš. Je jich letos dost.

Vlasta: Četla jsem v novinách, že zahradní škůdci někde zničí každý rok víc plodin, než se jich sklidí. Co proti tomu děláte ?

Strýček: Postřikujeme +) stromy i zeleninu všelijakými chemikáliemi, ale já na to letos ještě nenašel volnou chvíli.

Vlasta: Možná, že i to bych mohla udělat.

Strýček: O tom si promluv s tetou - to je její starost.

+) alej, f. (gen.:-e) = tree-lined road
Je tam pěkné posezení. = It's a nice place to sit.
postřikovat, dur. = to spray
sklízet, dur. = to harvest
  sklidit, pct.
  sklizeň, f. (gen.:sklizně)= harvest
kousek, m.(gen.:-a, or -u) = a bit, piece
Nebylo tam ani kouska plevele = There was not a single weed there.
NOTE: Genitive is used in some negative phrases and idioms. Another example:
Nebylo tam ani živé duše.- There was not a soul there.

Pohraniční stráž.

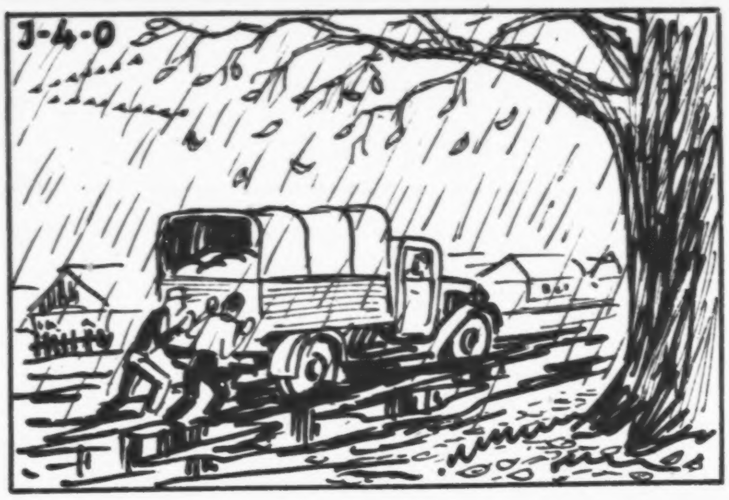

J-4-0

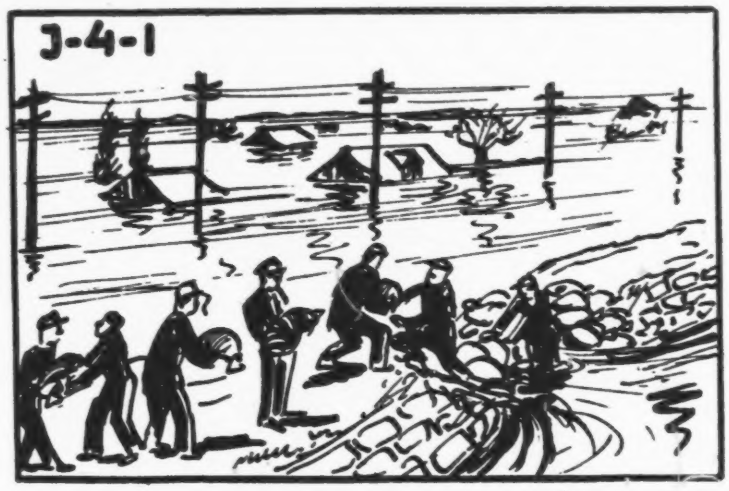

J-4-1

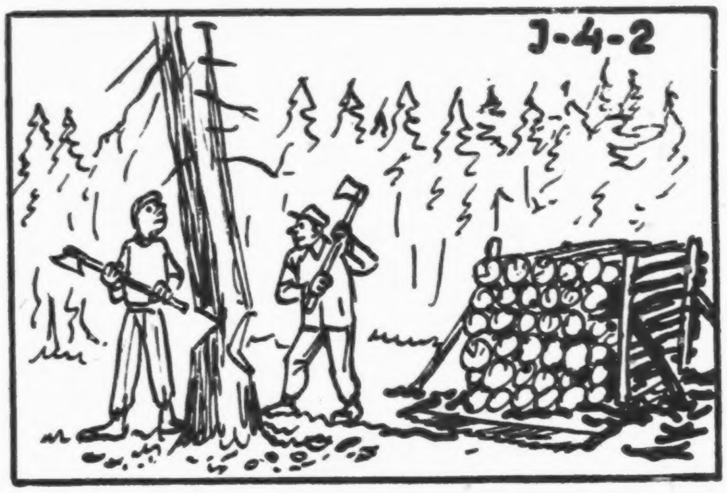

J-4-2

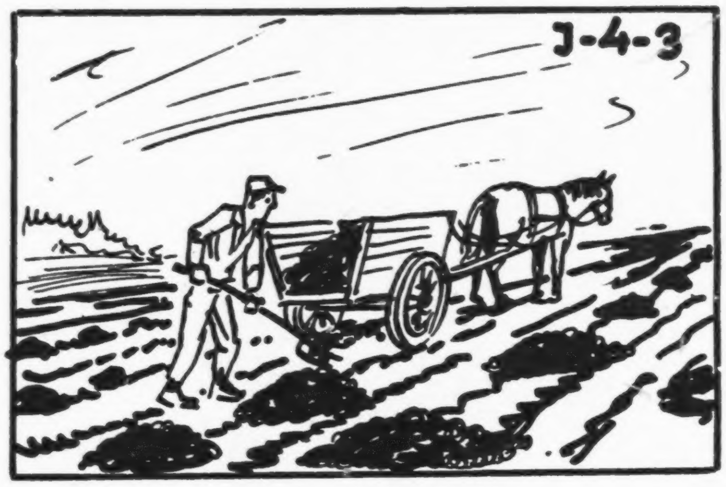

J-4-3

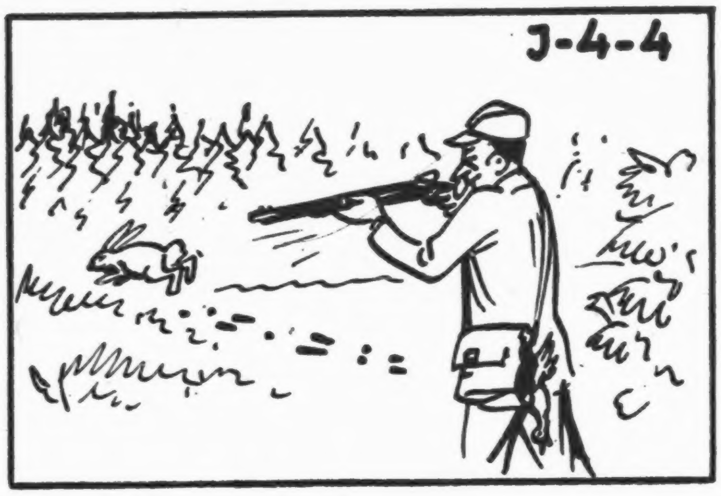

J-4-4

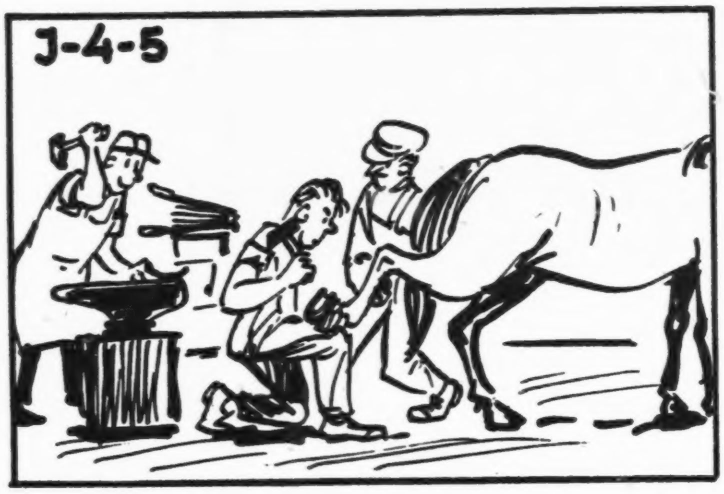

J-4-5

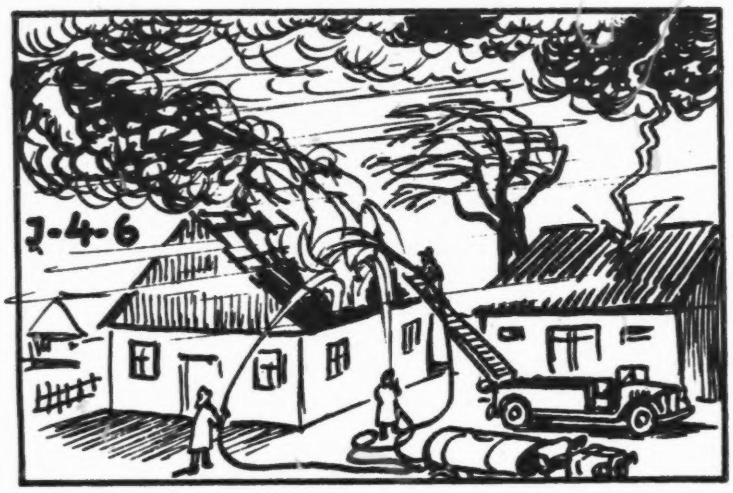

J-4-6

CVIČENÍ ČÍSLO 146.

PODZIM.

J-4-0 Podzim přinesl víc dešťů než jiná léta. Řeky i potoky se rozvodnily. Jezdit se dá jen po asfaltových, betonových nebo dlážděných silnicích. Na postranních cestách je až půl metru bláta. Co chvíli v něm uvázne nějaké auto.

J-4-1 Hráz jednoho rybníka nevydržela tlak vody. Prolomila se. Voda z rybníka zatopila vesnici. Obyvatelstvo muselo utéct. Lidé zachránili jen holé životy. Četa, organizovaná z mužů mezi 18 až 45 lety, pokouší se ucpat díru v hrázi pytli s pískem.

J-4-2 Dřevorubci v lesích kácejí stromy. Nařezané dřevo skládají do metrů.

J-4-3 Zemědělci hnojí pole. Někteří užívají hnůj, jiní umělá hnojiva.

J-4-4 Pan Valta si vyšel na zajíce. Střílí z brokovnice. Zajíc to ve zdraví přežil. Pan Valta střílí Pánubohu do oken.

J-4-5 V kovárně teď mají hodně práce. Kovář něco dělá na kovadlině. Jeho pomocník přibíjí koni na kopyto podkovu.

J-4-6 Na jednom statku měli požár. Požárníci vědí,že už nezachrání obytné stavení. Chtějí proto požár alespoň lokalizcvat, aby se nerozšiřoval.

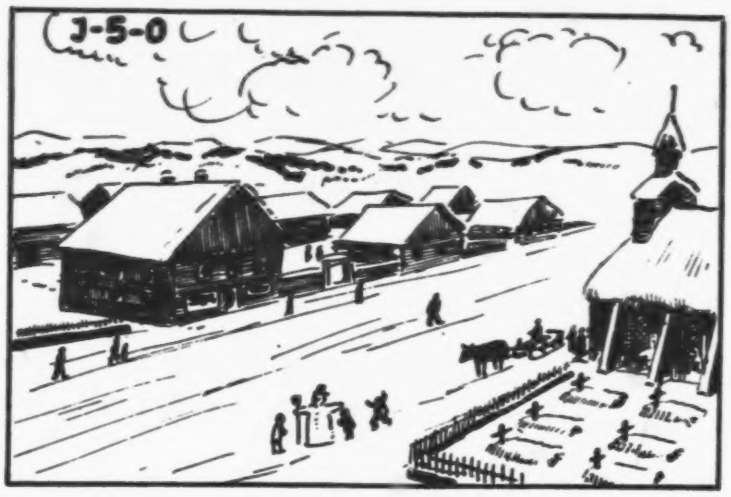
J-5-0

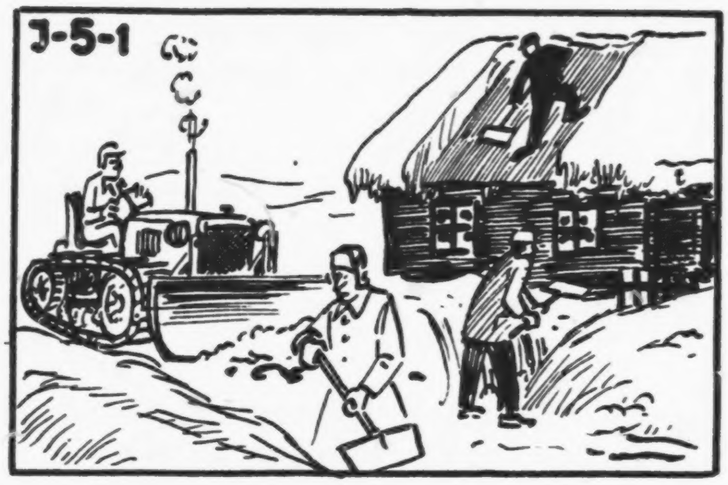
J-5-1

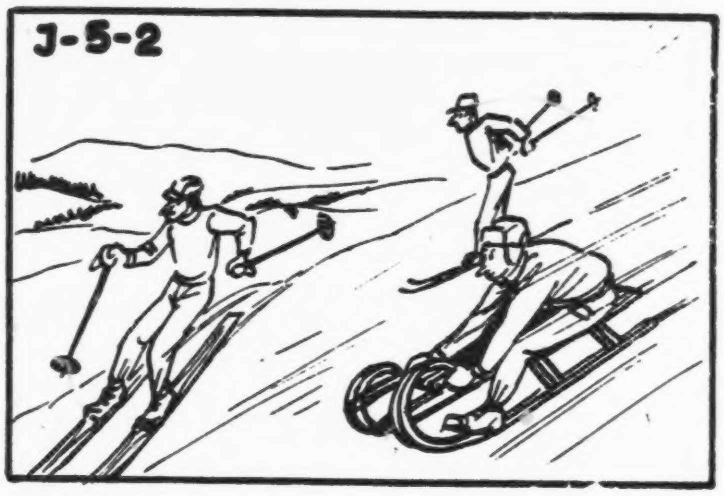
J-5-2

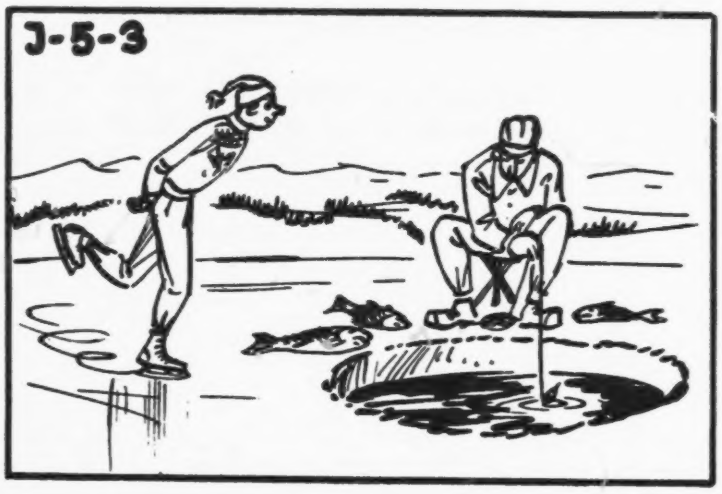
J-5-3

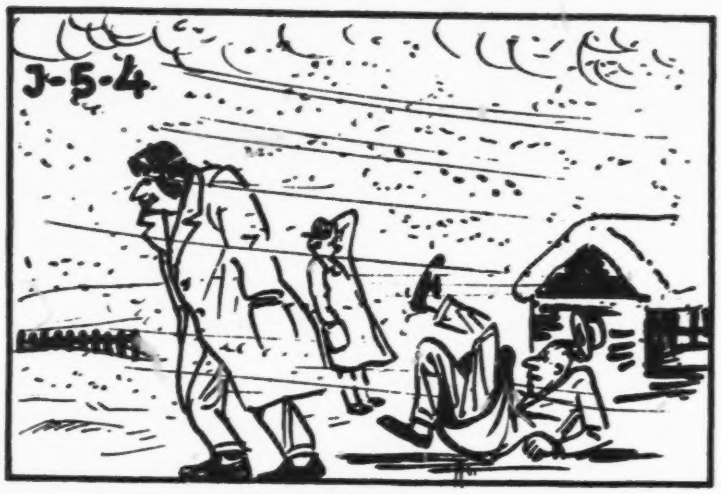
J-5-4

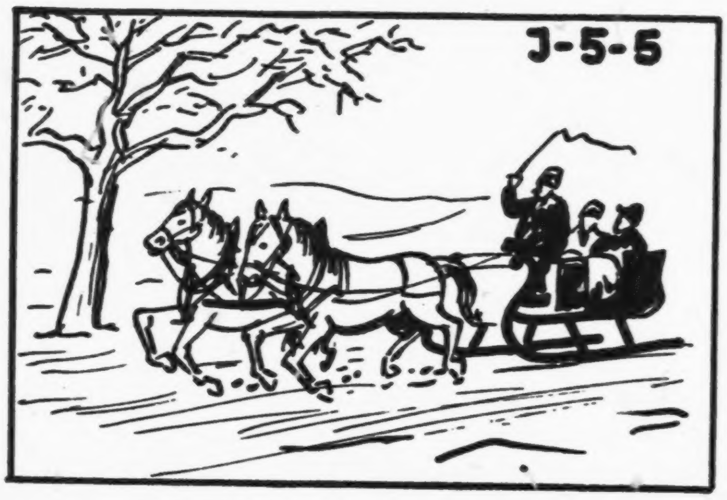
J-5-5

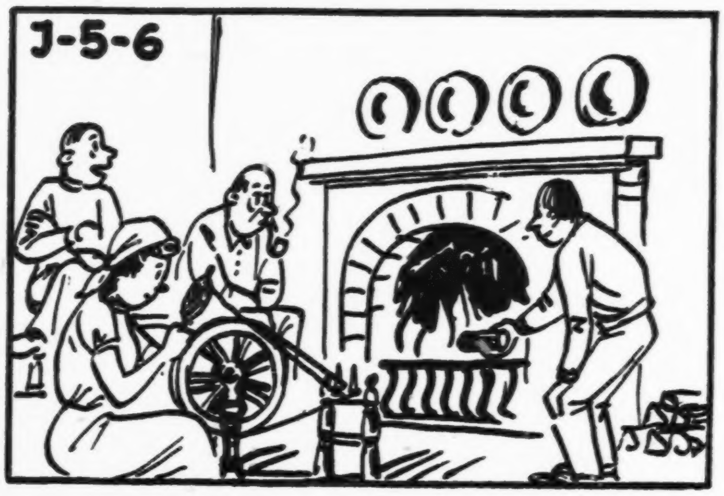
J-5-6

ZIMA.

J-5-0 Přišla zima. Přes týden bez přestání sněžilo. Celý kraj je pod sněhem. Děti si hrajou ve sněhu. Před kostelem stojí saně.

J-5-1 Kdekdo odklízí sníh. Sněhový pluh uvolňuje cestu. Lidé odhazují sníh se střech, aby se pod jeho váhou neprolomily.

J-5-2 Na horách je plná sezóna. Lyžaři a sáňkaři jsou na každém sjízdném svahu. Kdo nejezdí na lyžích, sedí na sáňkách.

J-5-3 Na řekách vidíme bruslaře a rybáře. Kdo jezdí na bruslích, musí dát pozor, aby nespadl do děr, které udělali rybáři.

J-5-4 Ve sněhové vánici se těžko chodí. Ten pán, který uklouzl a upadl, může být rád, že si nezlomil nohu.

J-5-5 Saně jsou ve sněhu dobrý dopravní prostředek. Ale dnes už jich je vidět jen málo.

J-5-6 Zdeněk Vacek přijel na vánoce na statek k dědečkovi. Moc se mu tam líbí. Jeho strýc přikládá do krbu. (To vidíme na obrázku. Ve skutečnosti přikládá do kamen, protože dědeček nemá krb, ale kamna). Dědeček kouří fajfku. Sestřenice Jarmila sedí a pracuje.

SLOVNÍČEK 146.

asfalt, m. (gen.:-u)	= asphalt
asfaltový, adj.	
asfaltka, f.	= asphalt road
bláto, n.	= mud
brokovnice, f.	= shotgun
brusle, f.	= skate
bruslař, m.	= skater
bruslit, dur.	= to skate
díra, f., gen. pl.:děr	= hole
divadlo, n.	= theater; spectacle; stage play
divadelní, adj.	= theatrical
dláždit, dur.	= to pave
dláždění, n.	= pavement
dřevorubec, m.	= lumberjack
hnůj, m.(gen.:-hnoje)	= manure, dung
hnojit, dur.	= to manure, fertilize
hnojivo, n.	= fertilizer
holý, adj.	= bare
kopyto, n.	= hoof; (shoe) last; shoe tree
kovář, m.	= blacksmith
kovárna, f.	= smithy
kovadlina, f.	= anvil
krb, m. (gen.:-u)	= fireplace
lokalizovat, dur. & pct.	= to restrict to one place
lyže, f.	= ski
lyžař, m.	= skier
lyžovat, dur.	= to ski
podkova, f.	= horseshoe
sáně, f. pl. (nebo saně)	= sled, sleigh
sáňky, f. pl.	= small sled, sleigh
sáňkař, m. (nebo saňkař)	= sled rider
ucpávat, dur.	= to stop up; to block
ucpat, pct.	
uklouznout, pct.	= to slip
zatápět, dur.	= to flood
zatopit, pct.	

FRÁZE A IDIOMY.

co chvíli	- every once in a while
dlážděný, adj.	= paved
kdekdo	= everybody
přikládat (do kamen, pece, krbu)	= to put coal, wood on
kácet stromy	= to fell trees
Střílí Pánubohu do oken.	= He's shooting at the wind
Pánbůh, gen. Pánaboha; colloq. variant: Pánbu, or Pámbu, = Pán Bůh	= God, Lord
vydržet, pct.	- to withstand
vánice, f.	- blizzard, snow storm

VYPRAVOVÁNÍ.

(k lekci 146)
(J-4)

Strýček Vacek vypravuje:

"Léto nám uteklo jako voda a zase máme na krku podzim. Včera jsme přivezli poslední řepu +) a brambory už taky máme, zaplať Pámbu, ve sklepě. A byl nejvyšší čas. Venku leje. Jestli to bude pár dní trvat, tak budeme mít pěkně rozvodněnou řeku a potoky.

Já si pamatuju, jak to bylo v pětadvacátém. Jezdit se dalo jen po asfaltkách +). Betonové silnice jsme tenkrát ještě neměli a dláždění bylo jen v Berouně. Byl jsem ten podzim s řepou v cukrovaru a uvázl jsem tam na jedné postranní cestě v půlmetrovém blátě. Tahali nás z toho třemi páry koní.

Řeka nebyla ještě regulovaná, a když přišla velká voda, přelila+) se přes hráze. To byla největší povodeň, jakou jsem tady viděl. Hráz u rybníka se prolomila pod tlakem vody a půl vesnice bylo zatopeno. Lidi byli rádi, že zachránili holé životy. A co se tenkrát utopilo dobytka !

Pokoušeli jsme se ucpat díry v hrázi pytli s pískem, ale pomoc byla organizovaná už moc pozdě.

Vlasta v tom roce ještě nebyla na světě. - Jo, abych nezapomněl: Ten Černík, co se s ním seznámila ve vlaku, když sem letos jela, si ji vzal. Svatbu měli u nás. Teď mají v Praze byt a Vlasta píše, že je v jiném stavu. To by mohla mít rodinu někdy napřesrok+) v létě. Bude nám tady chybět. Ale co se dá dělat.

Budu muset jít. Slíbil jsem Vávrovi, že mu pomůžu pokácet nějaké stromy. On to sám dělat nemůže. Už má léta. Pomůžu mu taky řezat. On si pak polena +) naskládá do metrů sám.

Jiné roky jsem chodil na zajíce. Mám pěknou brokovnici, ale oči už mi tak neslouží. Střílím Pánu Bohu do oken.

Taky budu muset pohnojit pole. Mařka slíbila, že pojede do Berouna a koupí nějaké umělé hnojivo. Každý ho dnes užívá, ale já myslím, že není nad hnůj !

Na cestě k Vávrovi se zastavím v kovárně. Budu muset dát okovat koně, aby si nezničil kopyta.

Nevím, jestli jsem vám říkal, že u sousedů hořelo.
Požárníci přijeli už pozdě.
Bylo to v noci, všichni spali, ale na štěstí nikdo

nepřišel o život. Obytné stavení shořelo docela, ale úrodu ve stodole zachránili dřív, než se požár rozšířil. Předseda NV moc naše požárníky chválil za to, že oheň včas lokalizovali.

Ale teď už musím opravdu jít - ."

+) asfaltka, f. = asphalt road
řepa, f. (or colloq.: řípa) = beet (sugar)
přelévat se, dur. = to overflow
  přelít, pct.
napřesrok = next year
poleno, n. = log
je v jiném stavu = she's pregnant
požárník, -a, pl. -ci, m.- fireman

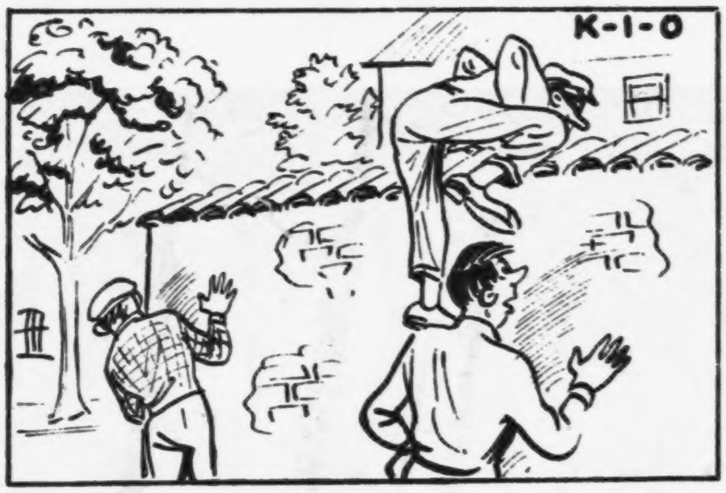
K-1-0

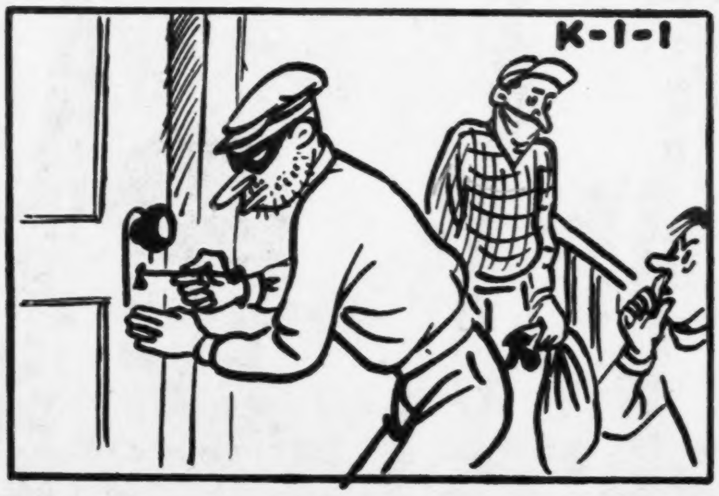
K-1-1

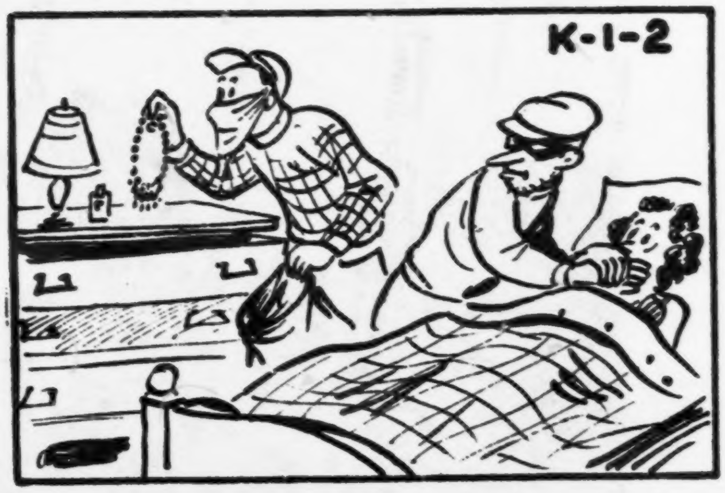
K-1-2

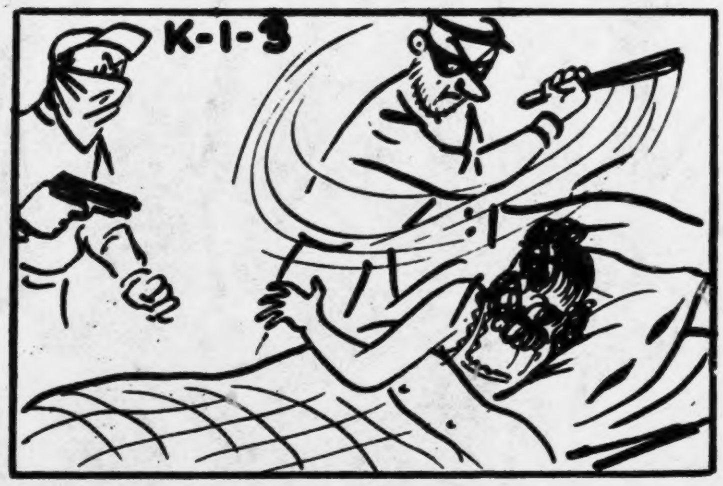
K-1-3

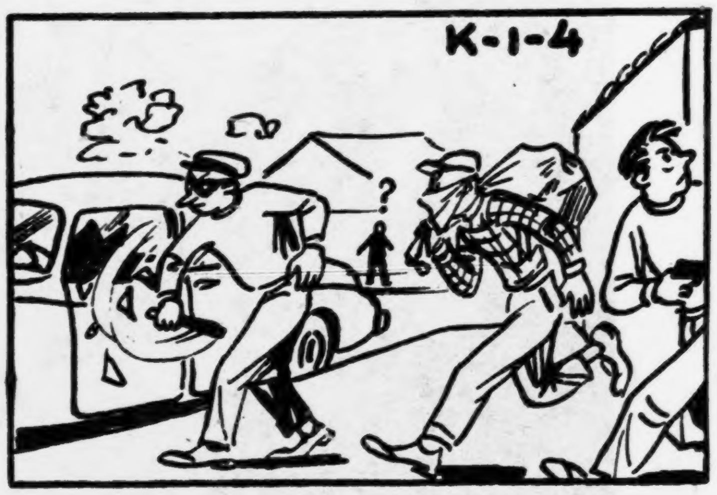
K-1-4
?

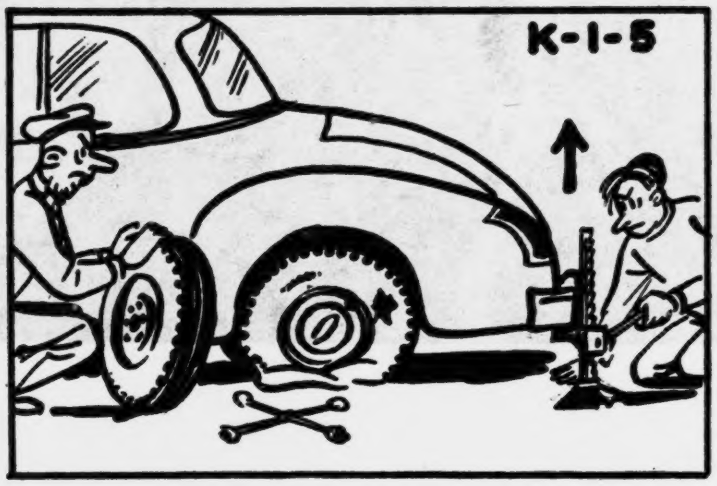
K-1-5

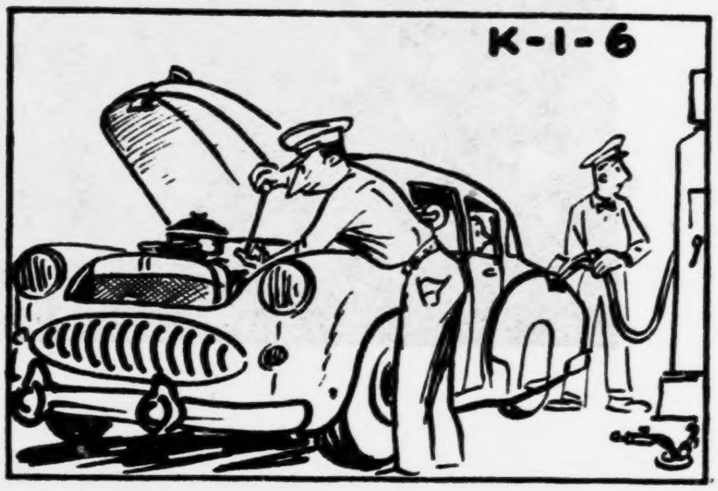
K-1-6

CVIČENÍ ČÍSLO 147.

Loupežná vražda na předměstí.

K-1-0 Tři lupiči si vybrali dům na předměstí. Vědí, že tam přes den není nikdo než paní, která je právě nemocná. Přelezli zeď do zahrady.

K-1-1 Dveře otevřeli paklíčem. Jeden lupič má na obličeji masku. Druhý si jen uvázal přes ústa kapesník. Třetí, který zůstane na zahradě a bude hlídat, se nemaskoval.

K-1-2 Oba maskovaní lupiči se dostali do ložnice nemocné paní. Jeden jí rukou ucpal ústa, aby nemohla křičet o pomoc. Druhý otevřel zásuvku prádelníku a vybírá z ní šperky.

K-1-3 Když paní viděla, že kradou její briliantový náhrdelník, začala se s maskovaným lupičem prát. Lupič poznal, že nemocná paní má víc síly, než předpokládal. Zatímco druhý na ni mířil pistolí, maskovaný zločinec ji tupým předmětem několikrát uhodil do hlavy. Paní upadla do bezvědomí. Měla proraženou lebku. Později byla nalezena mrtvá.

K-1-4 Lupiči potom rychle opustili místo zločinu. Jeden z nich nesl kořist. Maskovaný vrah vyrazil okno předních dveří cizího auta, které bylo zaparkováno u chodníku. Rozbitým oknem zevnitř otevřel dveře.

K-1-5 Když tříčlenná banda prchala z místa činu, píchla pneumatiku. Zastavili a v rychlosti pomocí heveru a křížového klíče montují rezervu.

K-1-6 Pak zjistili, že mají málo benzínu. U pumpy jim doplnili benzín a olej.

SLOVNÍČEK 147.

banda, f. = gang
bezvědomí, n. = state of unconsciousness
briliant, m. = (cut) diamond
  briliantový, adj. = made of diamonds
hever, m. (gen.:-u), coloq. = jack
kapesník, m. (gen.:-u) = handkerchief
lebka, f. = skull
loupež, f. (gen.:-e) = robbery
  lupič, m. = robber
montovat, dur. = to assemble, put together
náhrdelník, m.(gen.:-u) = necklace
odemykat, dur. = to unlock
  odemknout, pct.
paklíč, m. = lock pick
prádelník, m.(gen.:-u) = chest of drawers
prát se, dur., peru se, pral se = to fight, struggle
prchat, dur. = to flee, escape
  uprchnout, pct.
předmět, m. (gen.:-u) = object; subject; matter; topic
předpokládat, dur. = to presume
šperk, m. (gen.:-u) = jewel
ucpávat, dur. = to stop up, gag
  ucpat, pct.
uhodit, pct. = to hit, slap hard
vrah, m. = murderer
  vražda, f. = murder
  vraždit, dur. = to murder
  zavraždit, pct.
zásuvka, f. = drawer
zločin, m. (gen.-u) = crime
  zločinec, m. = criminal
  zločinný, adj.
zdvihák,-u,m. - jack

FRÁZE A IDIOMY.

tupý předmět = blunt instrument
Upadl do bezvědomí. = He lost consciousness.
Má proraženou lebku. = He suffered a fractured skull.
Vyrazil okno. = He broke the window.
Píchli jsme (pneumatiku). = We had a flat (tire).

ROZHOVOR

(k lekci 147)
(J-5 a K-1)

Strýček Vacek, jeho žena, jejich soused Husák a dědeček Vávrů sedí u kamen. Venku je zima. Sněží a mrzne. Dědeček kouří fajfku, teta plete, Vacek přikládá do kamen a soused Husák něco vypravuje:

Vacek: Co říkáte tomu sněhu, sousede ?

Husák: Už nám dlouho tolik sněhu nenapadlo jako letos. Pro pole je to dobré, ale pro nás to bude těžká zima.

Dědeček: Nemáte dost uhlí a dříví ?

Husák: Dříví mám dost, ale uhlí čekám až na druhý týden. Jak ho sem teď přivezou, opravdu nevím. Žena si dělá velké starosti.

Vacek: My máme dost. Tak si přijďte, jestli budete potřebovat.

Husák: To je od vás hezké. Já vám za to pomůžu odházet se střechy a odklidit ze dvora sníh.

Vacek: To se mi hodí. Jen doufám, že nám sem pošlou sněhový pluh, aby nám uvolnil cestu na hlavní silnici.

Dědeček: Když nepřijede, tak vytáhneme saně.

Teta: Budete je muset stejně vytáhnout ještě dnes. Musím zítra nakupovat a na lyžích jezdit neumím.

Dědeček: Tak pošlete děti se sáňkami. Stejně nic nedělají.

Husák: Viděl jsem je stavět u hřbitova sněhuláka.

Teta: Tam se jim aspoň nemůže nic stát. Ale když jdou bruslit, tak jsem vždycky celá nervózní. Člověk čte skoro každý den, jak se pod někým prolomil led.

Vacek: To se stává hlavně tam, kde rybáři vysekali do ledu díry. Díra zamrzne jen slabě, vánice ji přikryje sněhem a neštěstí je hotové.

Husák: Neštěstí se může stát všude. Podívejte se na mě ! Vloni jsem na náledí uklouzl a zlomil jsem si nohu. A to jsem opatrný !

Teta: Já si to dobře pamatuju. Ležel jste s tím hezky dlouho !

Husák: Ještě na jaře jsem nemohl pořádně chodit. Staršímu člověku se všecko hojí +) pomalu.

Dědeček: Hlavní věc je, že jste zase v pořádku. Mohlo to být horší. Noviny jsou plné různých neštěstí.

Teta: Právě včera jsem četla o té velké loupežné vraždě v Košířích.

Vacek: Myslíš tu, kde lupiči ukradli auto a chtěli ujet ?

Husák: Taky jsem to četl. Ale VB je chytila!

Dědeček: Jak se to vlastně stalo ?

Teta: Pokud si pamatuju, tak si nějaká banda lupičů vybrala dům, kde byla jen nějaká nemocná paní docela sama. Dostali se přes zeď do zahrady a paklíčem do domu. Prý měli masky na obličejích. Jeden zůstal na zahradě a hlídal.

Dědeček: A nekřičela ta paní o pomoc ?

Teta: Nemohla. Nejdřív jí ucpali ústa a když se začala bránit a ukázalo se, že má víc síly, než lupiči předpokládali, tak ji ten jeden zločinec uhodil nějakým tupým předmětem do hlavy a prorazil jí lebku. Musela hned upadnout do bezvědomí. Když přišla policie, tak už byla mrtvá.

Dědeček: Utekli ti lupiči i s kořistí ?

Teta: V novinách stálo, že opustili místo zločinu s nějakými penězi, prsteny a s briliantovým náhrdelníkem. Venku jeden z vrahů vyrazil okno u nějakého cizího automobilu, zevnitř otevřel dveře a celá trojčlenná banda pak uprchla z místa činu.

Vacek: Já jsem slyšel v rádiu, že přitom píchli pneumatiku.

Teta: Zrovna jsem to chtěla říct.

Dědeček: Tak přitom měli smůlu.

Teta: Zaplať Pán Bůh, že měli - a pořádnou. Pneumatiku v rychlosti vyměnili +). V kufru vozu byla rezerva. To kolo, hever a křížový klíč našla policie u silnice. - Ale pak jim došel +) benzín. Když to zjistili, zastavili u pumpy a doplnili si nádržku.

Dědeček: To je ale drzost +).

Teta: Ale to není všecko.

(Pokračování)

+) hojit (se), dur.	= to heal
vyměňovat, dur.	= to exchange
vyměnit, pct.	
Došel nám benzín.	= We are out of gas.
drzost, f. (gen.:-i)	= impudence,gall, crust, cheek
křížový klíč	= wrench

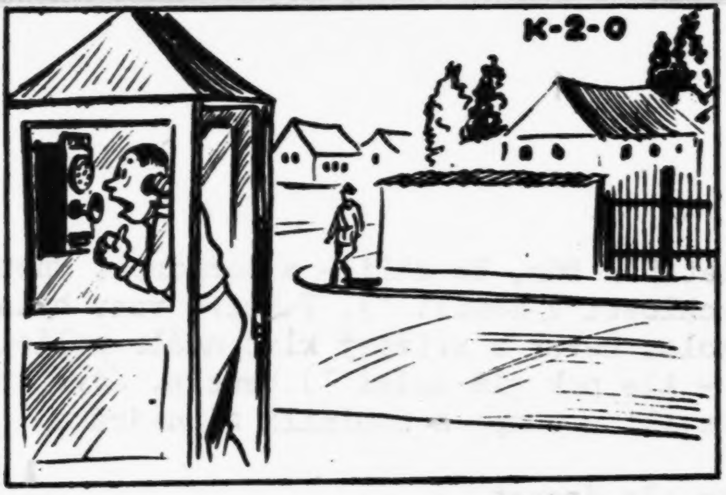
K-2-0

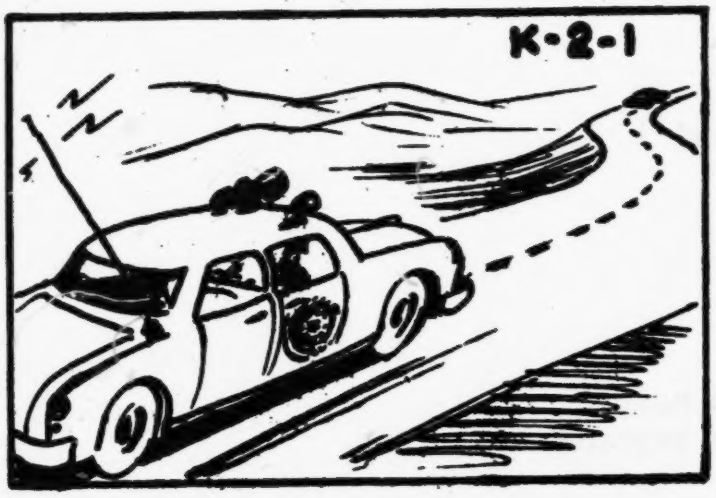
K-2-1

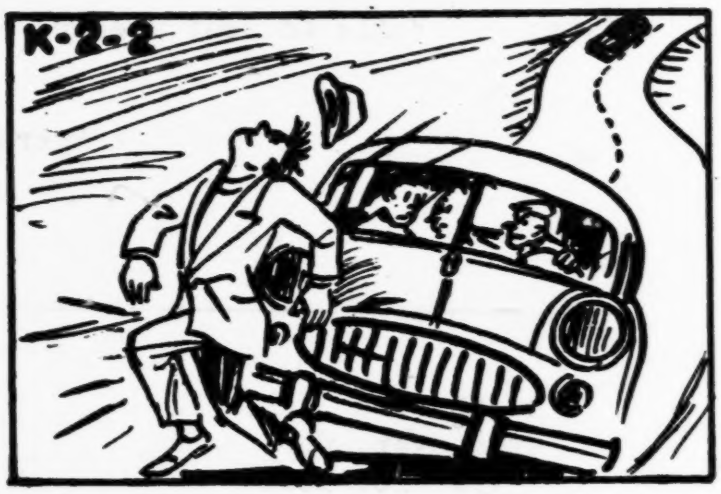
K-2-2

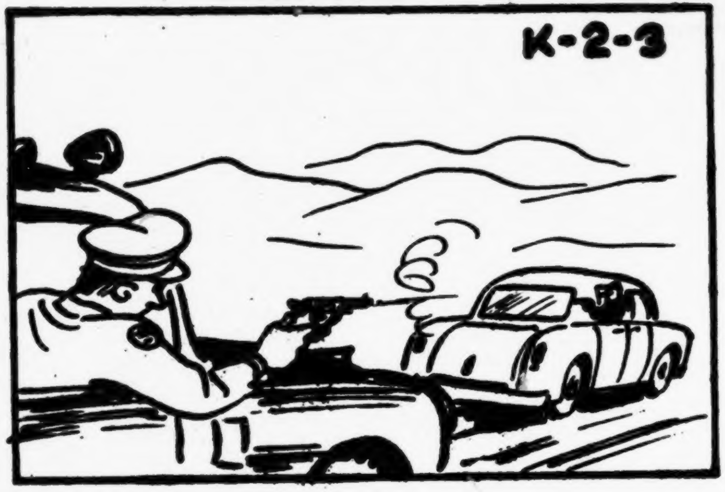
K-2-3

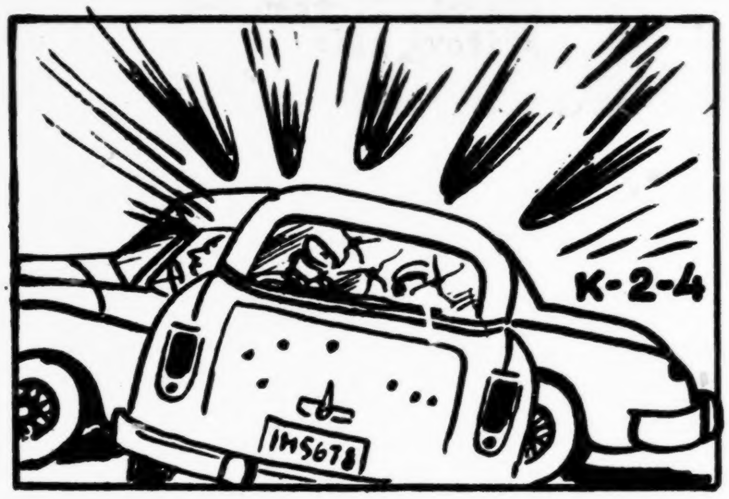
K-2-4

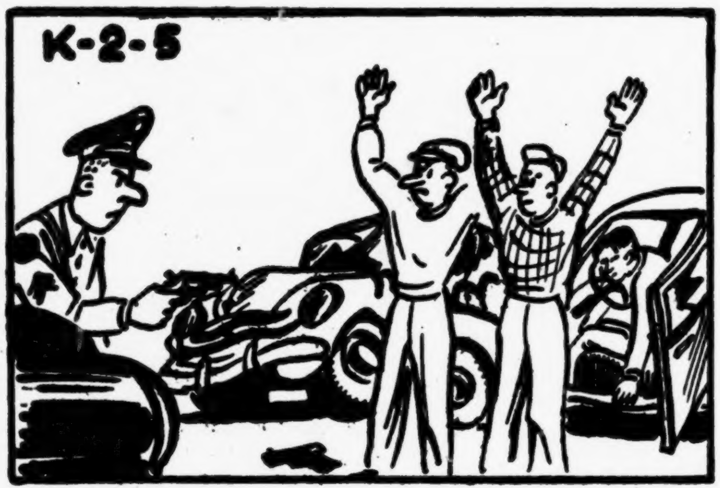
K-2-5

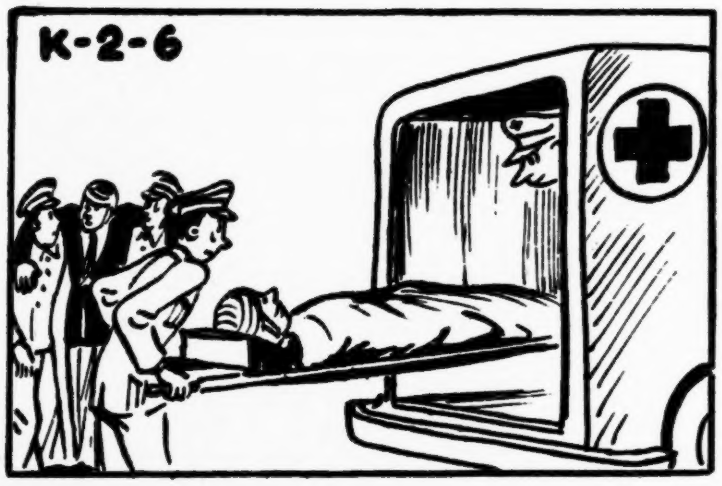
K-2-6

CVIČENÍ ČÍSLO 148.

Stíhání loupežných vrahů.

K-2-0 Náš starý známý, Zdeněk Vacek, měl nějakou pochůzku. Stal se při tom náhodným svědkem krádeže auta, kterého banda užila k útěku. Zdeněk běžel k nejbližší telefonní budce. Zavolal Veřejnou bezpečnost a řekl, co viděl.

K-2-1 Z ředitelství Veřejné bezpečnosti ihned rádiem dirigovali služební vozy k výpadovým silnicím. Ačkoliv lupiči jeli rychlostí přes 100 kilometrů za hodinu, jeden policejní vůz je pomalu doháněl.

K-2-2 Lupiči při divoké honičce vrazili do jednoho chodce. Těžce ho zranili. Ani jim nenapadlo zastavit. Bez zpomalení pokračovali v jízdě. Naopak ještě zrychlili.

K-2-3 Vůz VB taky přidal plyn. Vyzýval lupiče sirénou, aby zastavili. Lupiči tuto výzvu ignorovali. Když se pak vůz VB přiblížil na dostřel, jeden z lupičů se vyklonil z okna a začal po VB pálit z revolveru. VB palbu opětovala.

K-2-4 Kulky ze služební pistole prostřílely kufr pronásledovaného vozu. Tři projektily taky pronikly zadním okýnkem. V tu chvíli se auto lupičů dostalo na křižovatku, kde mělo zastavit. Řidič samozřejmě nedbal dopravních předpisů. Plnou rychlostí projížděl křižovatkou a vrazil do auta, které mu křižovalo cestu. Byla to prudká srážka. Obě auta byla prakticky demolována.

K-2-5 Řidič ukradeného vozu vrazil hlavou do předního okna a na chvíli ztratil vědomí. Zbývající dva členové bandy se Veřejné bezpečnosti vzdali, protože věděli, že neuniknou.

K-2-6 Při srážce byl zraněn řidič druhého auta a jeden mladý muž, který s ním jel. Řidič si o volant přerazil několik žeber. VB zavolala záchrannou stanici. Přijela ambulance. Ošetřovatelé dali zraněnému mladému muži nouzový obvaz na hlavu. Pomohli taky řidiči druhého auta do ambulance.

K lekci 148.

Policejní služba v ČSSR

Československá vláda v minulých letech reorganizovala policejní službu. Podle zpráv z jara 1955 bylo tou dobou v Československu osm separátních policejních sborů:

1. Státní bezpečnost (StB) má na starosti politické zločiny a velké kriminální případy.
2. Veřejná bezpečnost (VB): Policejní pořádková služba a menší kriminální případy.
3. Vězeňská stráž: Služba ve věznicích, ale ne v těch, kde jsou političtí vězňové, které hlídá StB a VB.
4. Pohraniční stráž (PS) se stará o ochranu hranic.
5. Vnitřní stráž (VS) má chránit důležitá výrobní a politická střediska.
6. Železniční stráž byla zřízena na ochranu železnic a k policejní kontrole nad železničáři.
7. Tovární stráž je zřizována uvnitř jednotlivých továren ze zvláště spolehlivých zaměstnanců.
8. Pomocná stráž Veřejné bezpečnosti (PSVB) sleduje cizí osoby ve venkovských městech a obcích. Užívá se jí také k protipožárním a protisabotážním hlídkám v době žní.

Viz stranu 131.

(Národní bezpečnost a lidové milice)

SLOVNÍČEK 148.

demolovat, dur. & pct.	= to demolish
dirigovat, dur.	= to direct; to conduct (an orchestra)
divoký, adj.	= wild
dohánět, dur. dohnat, pct.	= to catch up with; to drive s.o. to s.t.
honička, f.	= chase
kriminální, adj.	= criminal
náhodný, adj.	= chance, accidental
opětovat, dur.	= to repeat
prakticky, adv.	= practically; for all practical purposes
pronikat, dur. proniknout, pct.	= to penetrate
předpis, m. (gen.:-u)	= regulation; rule; prescription
samozřejmě, adv.	= it goes without saying; you bet
separátní, adj.	= separate
srážka, f.	= collision, crash (of two moving objects); precipitation; deduction
unikat, dur. uniknout, pct.	= to escape; to leak
věznice, f.	= jail (building)
vrážet, dur. vrazit, pct.	= to run into; to bump into; to thrust into
zřizovat, dur. zřídit, pct.	= to establish, set up
žebro, n.	= rib
železničář, m.	= railroadman
železniční, adj.	= railroad (adj.)

FRÁZE A IDIOMY.

výpadová silnice	= arterial road
pořádková služba	= routine police duty
Přidal jsem plyn.	= I stepped on the gas.
dopravní předpisy	= traffic regulations

ROZHOVOR

(k lekci 148)
(K-2)

Pokračování.

Dědeček: Co se stalo potom ?

Teta: Někdo je viděl, když kradli to auto - nějaký náhodný svědek - a zavolal VB.

Dědeček: Tak VB je chytila?

Teta: No jo, chytila, ale teprve, když těžce zranili nějakého chodce.

Dědeček: Musela to být divoká honička.

Teta: Ti lupiči prý jeli ulicemi stokilometrovou rychlostí.

Vacek: Nebýt rádia, tak je nikdy nechytili.

Husák: To je svatá pravda.

Teta: Z ředitelství veřejné bezpečnosti hned dirigovali služební vozy na všechny výpadové silnice. Ale ta banda měla odvahu. Když je jeden vůz VB doháněl, začali po něm střílet. Ani nezpomalili.

Dědeček: VB nestřílela?

Teta: V novinách stálo, že opětovali palbu, když lupiči ignorovali světlo a sirény, kterými je VB vyzývala, aby zastavili. Kulky ze služebních revolverů prostřelily kufr a zadní okýnko toho auta, ale z lupičů netrefily nikoho. VB je chytila teprve, když se na křižovatce srazili s jiným autem.

Dědeček: (bere noviny) Musela to být prudká srážka. Tady stojí, že obě auta byla prakticky demolována.

Husák: A co se stalo těm lupičům ?

Vacek: Podle rádia se prý vzdali. Řidič se snad zabil, když při srážce vrazil hlavou do předního skla.

Teta: Těm druhým se nestalo nic ?

Dědeček: Prý ne. Taková banda má obyčejně štěstí.

Teta: Já myslím na ty lidi v tom druhém autě.

Dědeček: Tady píšou jen o řidiči. Prý ho odvezla ambulance ze záchranné stanice. Jo - a spolucestující si rozbil hlavu.

Husák: A ta paní, co ji oloupili ?

Dědeček: Ta byla mrtvá dřív, než přišla VB.

Vacek: Jsem moc zvědav, jestli je za to pověsí.

Husák: Na to můžete vzít jed !

---

jed, m. (gen.:-u) = poison
"Na to můžete vzít jed!" = You bet ! That´s for sure ! Take my word for it !

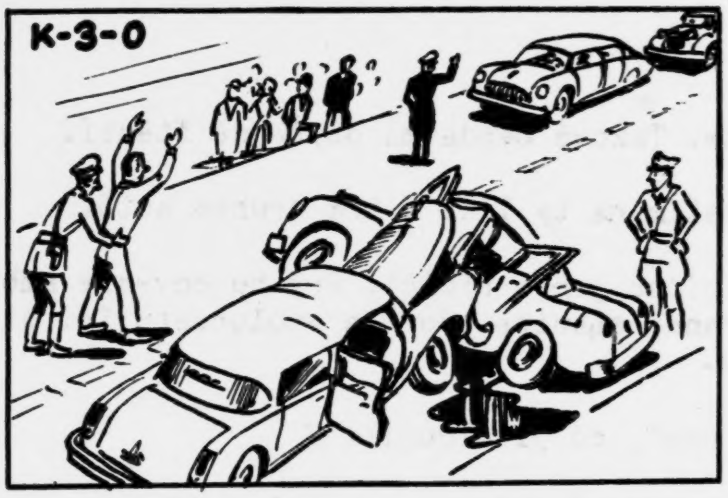
K-3-0

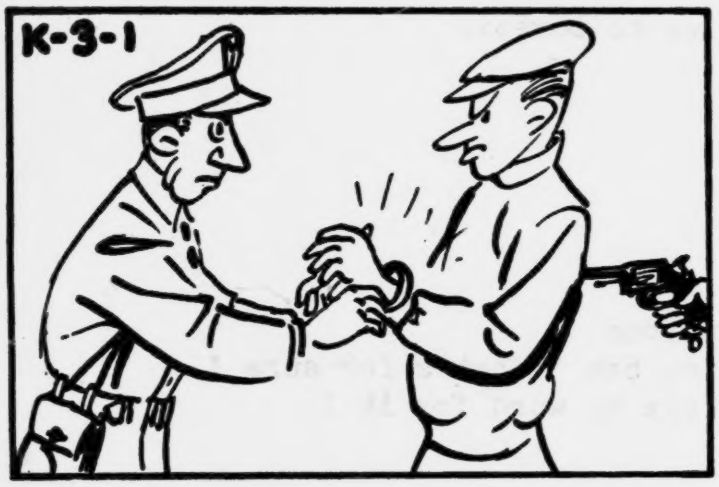
K-3-1

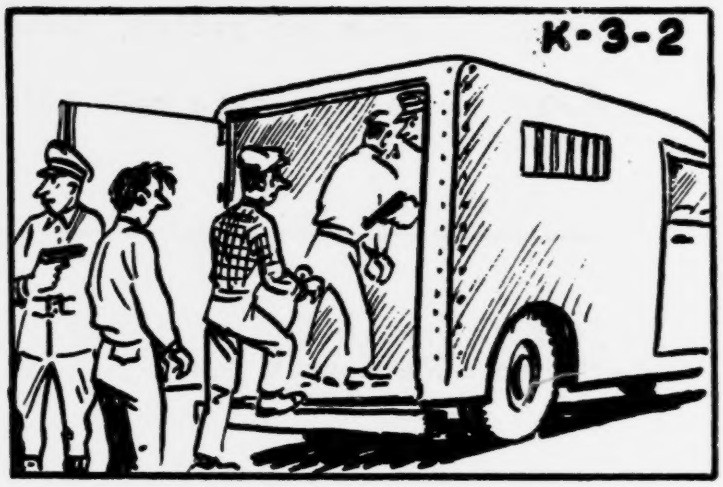
K-3-2

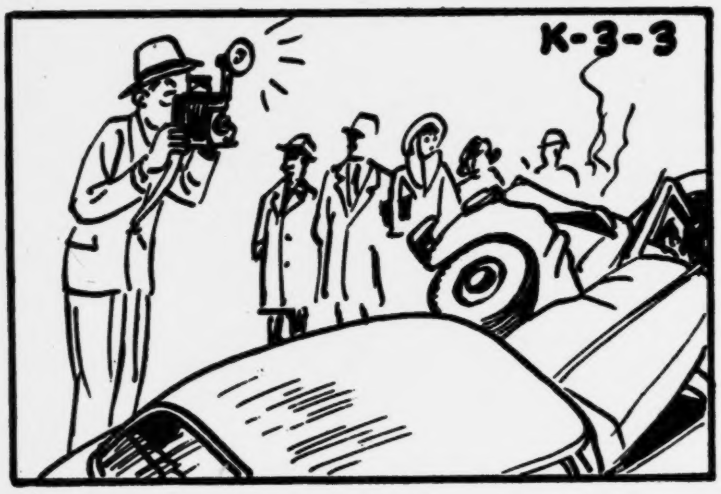
K-3-3

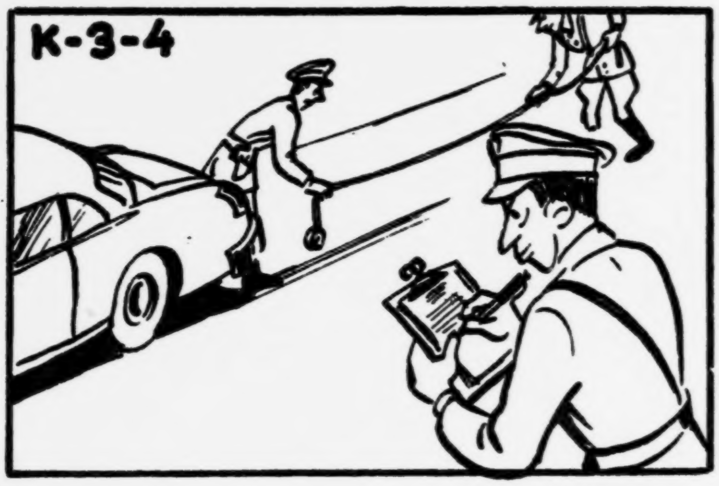
K-3-4

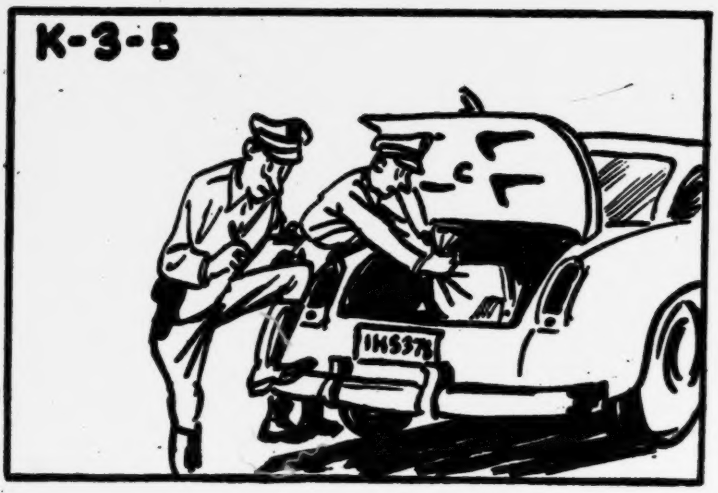
K-3-5

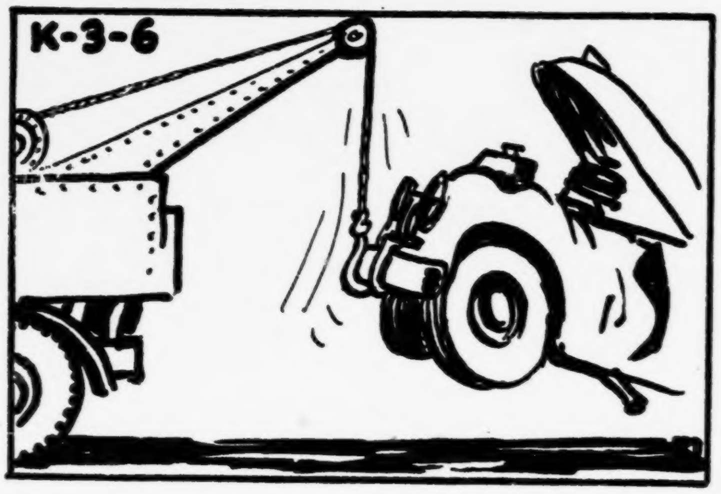
K-3-6

CVIČENÍ ČÍSLO 149.

Banda jde do vazby.

K-3-0	Na místě srážky se brzy shromáždil zástup diváků. Protože jedna strana silnice je zatarasena, musí příslušník Veřejné bezpečnosti řídit dopravu. Pod autem, do kterého zločinci vrazili, je kaluž benzínu. Protože jde o vraždu, přijela na místo taky státní bezpečnost.
K-3-1 K-3-2	Zločinci dostávají pouta ("náramky") na ruce. Spoutaní potom nastupují do vězeňského vozu ("zeleného antona"), který je potom odveze do vazby.
K-3-3	Na místo srážky brzy přijeli novináři. Novinářský fotograf fotografuje rozbitá auta.
K-3-4	VB dělá nákres srážky. Dva příslušníci VB pomocí pásma měří vzdálenosti.
K-3-5	V kufru ukradeného vozu byl nalezen lup.
K-3-6	Demolované vozy pak byly odtaženy nákladními auty s jeřáby.

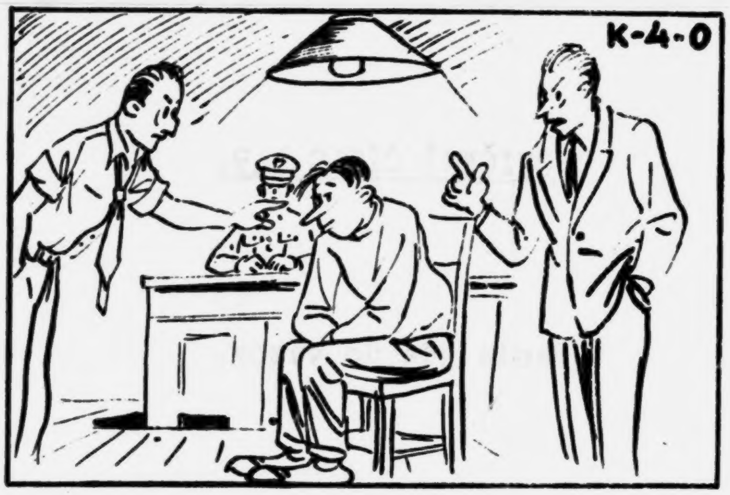
K-4-0

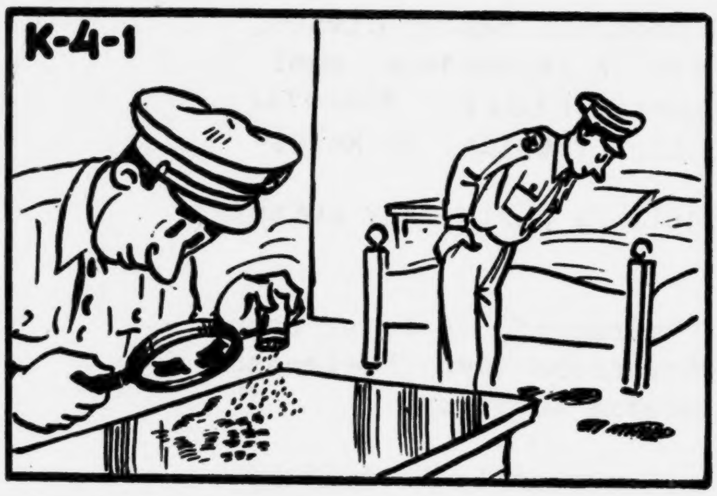
K-4-1

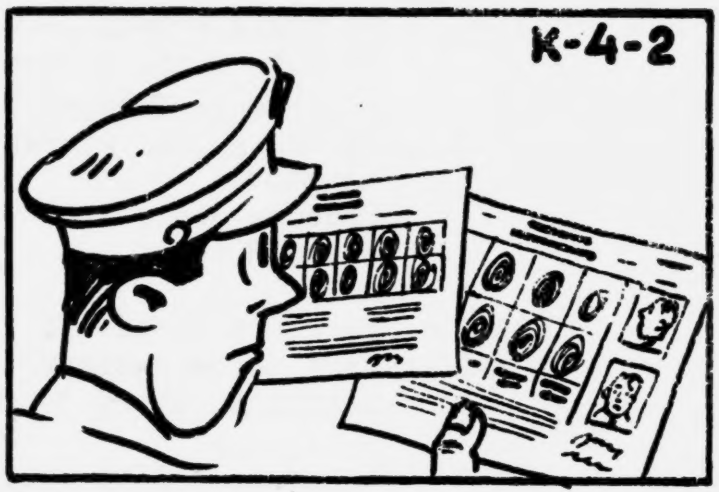
K-4-2

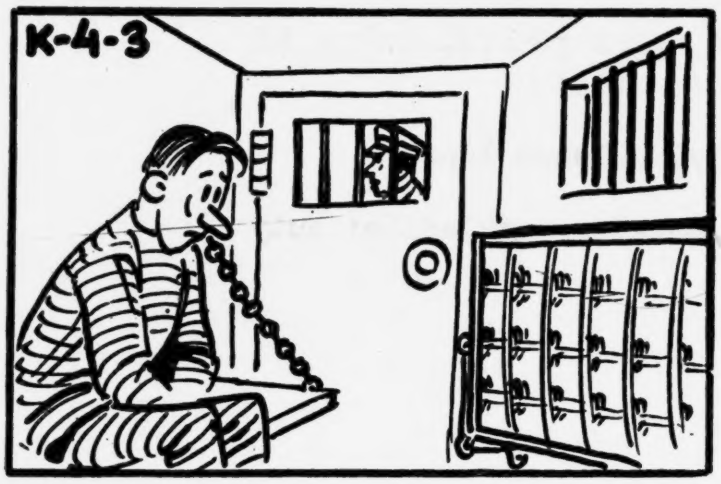
K-4-3

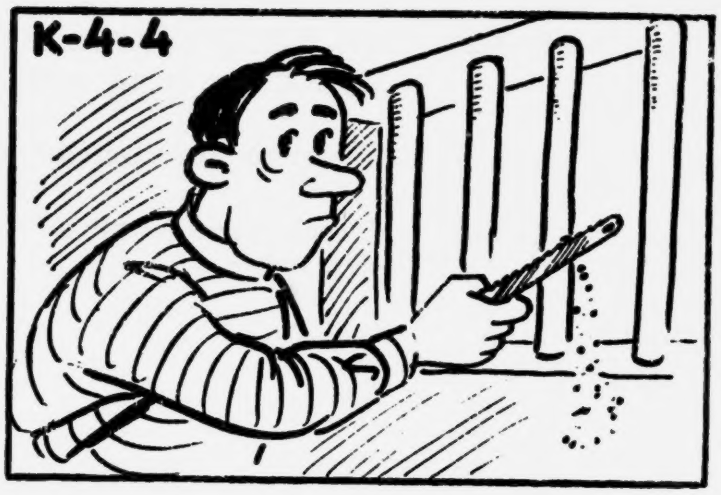
K-4-4

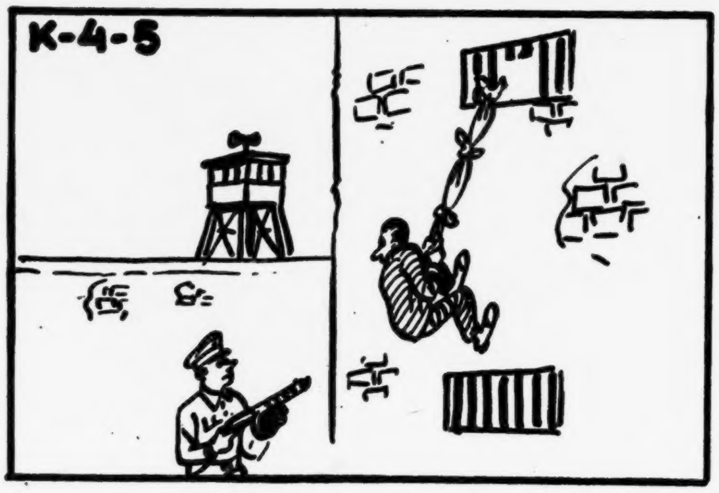
K-4-5

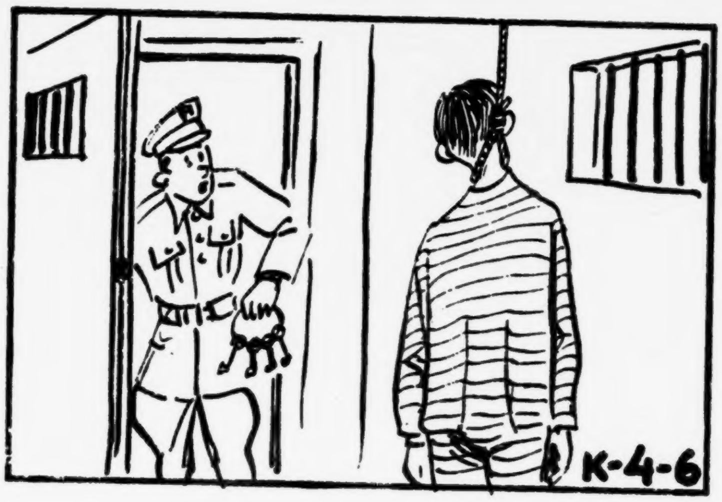
K-4-6

Výslechy, policejní a soudní vazba.

K-4-0 Banda byla nejdřív odvezena do policejní vazby k výslechům.

K-4-1 VB na místě činu hledá otisky prstů a jiné stopy. Lupiči totiž svalují vinu jeden na druhého. Je potřeba zjistit, který z nich zavraždil nemocnou paní. VB dělá rekonstrukci zločinu.

K-4-2 Jeden člen bandy udal, že se jmenuje Jan Hulík. VB ho ovšem daktyloskopovala. Potom porovnala jeho otisky prstů se staršími daktyloskopickými kartami. Ukázalo se, že nejde o žádného Jana Hulíka, ale o Josefa Havrdu. Havrda už má za sebou osmiletý těžký žalář pro zločin loupeže.

K-4-3 Po výsleších byla banda dodána do soudní vazby. Havrda seděl v cele a dělal plány na útěk.

K-4-4 Někdo mu do cely propašoval pilku. Havrda přeřezává mříže.

K-4-5 Spouštěl se dolů po prostěradlech. Byl však zpozorován vězeňskou stráží dřív, než se dostal na zem.

K-4-6 Druhý člen bandy se v cele oběsil. Ve věznici asi bude velké vyšetřování: Jak to, že jeden zločinec měl pilku a druhý provaz ?

SLOVNÍČEK 149.

cela, f.	= cell
daktyloskopovat, dur. & pct.	= to take somebody´s fingerprints
divák, m.	= spectator, onlooker
jeřáb, m. (gen.:-u)	= crane
kaluž, f. (gen.:-e)	= puddle
lup, m. (gen.:-u)	= plunder, booty, prey
mříž, f. (gen.:-e)	= bars, grate, lattice
nákres, m. (gen.:-u)	= sketch, drawing
náramek, m. (gen.:-mku)	= bracelet; (in slang): handcuffs
oběsit, pct.	= to hang (execute by hanging)
oběsit se, pct.	= to commit suicide by hanging
odtahovat, dur. odtáhnout, pct.	= to tow away; to pull away
otisk, m. (gen.:-u)	= print, impression; copy
pásmo, n.	= tape measure; zone
pašovat, dur. propašovat, pct.	= to smuggle
pilovat, dur.	= to saw, file
porovnávat, dur. porovnat, pct.	= to compare
pouta, n. pl.	= handcuffs
prostěradlo, n.	= bed sheet
provaz, m. (gen.:-u)	= rope
rekonstrukce, f.	= reconstruction
shromažďovat se, dur. shromáždit se, pct.	= to assemble, to gather together (of people)
spouštět, dur. spustit, pct.	= to lower, let down, sink
svalovat, dur.(vinu na někoho) svalit, pct.(vinu na někoho)	= to blame s.o.
zástup, m. (gen.:-u)	= crowd; file (formation)
zpozorovat, pct.	= to notice
přeřezávat, dur. přeříznout, pct.	= to cut through

FRÁZE A IDIOMY.

příslušník Veřejné bezpečnosti	= member of Public Security (police)
vězeňský vůz (colloq.:"zelený anton")	= patrol wagon
daktyloskopická karta	= fingerprint chart
totiž (beginning an explanatory phrase)	= that is; you know...
pověsit, pct.	- to hang up
vazba, f.	- detention

ROZHOVOR

(k lekci 149)
(K-3 a K-4)

U Vacků se pořád ještě mluví o loupežné vraždě v Košířích.

Dědeček: Fotografové a novináři jsou hned všude, kde se něco stane. Pán Bůh ví, jak se to dovědí.

Vacek: Policie a noviny vždycky spolupracujou.

Teta: Tady je fotografie z té srážky.

Soused: Ukažte, paní Vacková ! Rád bych se na to podíval.

Teta: Ale beze všeho+)- tu máte !

Soused: Tohle fotografovali hned, když se to stalo. Tam to muselo vypadat ! Celá silnice je zatarasená a pod tím jedním autem je kaluž krve, nebo benzínu.

Vacek: To bude benzín.

Soused: A těch lidí ! Kde se takový zástup vzal ?

Teta: Zvědaví lidi jsou hned všude.

Vacek: Kór+) když se střílí.

Soused: Jeden příslušník VB řídí dopravu a nějací jiní dávají těm lumpům pouta.

Vacek: Ti, co dávají těm zločincům pouta, to není VB, to je státní bezpečnost.

Teta: Já se v těch uniformách ještě pořád nevyznám.

Dědeček: Jestlipak už je tam "zelený anton" ?

Soused: To víte, že jo. V tom je odvezou do vazby.

Teta: Já jsem jednou viděla takovou srážku v Berouně na trhu. Taky to fotografovali a dělali nákresy, měřili....

Vacek: To se musí !

Dědeček: A našli ten lup ?

Soused: Našli. Vzadu v kufru.

Teta: .... tenkrát museli na to zavolat dva jeřáby. Trvalo to půl dne, než ty demolované vozy odtáhli ....

Soused: V Praze to jde rychleji.

Dědeček: Píšou, jestli už s nimi dělali výslech ?

Soused: Předběžný+) výslech. Teď ještě hledají různé stopy a otisky prstů, aby zjistili, který z nich tu nemocnou paní zavraždil. Jeden svaluje vinu na druhého.

Teta: Bude policie dělat rekonstrukci zločinu ?

Soused: O tom tady nic nestojí.

Dědeček: Jestlipak vědí, jak se ti lumpové jmenujou ?

Soused: Jeden říkal, že se jmenuje Jan Hulík, ale když ho daktyloskopovali, tak se ukázalo, že to je nějaký Josef Havrda, který už má za sebou osmiletý těžký žalář pro zločin loupeže.

Teta: Co je to daktyloskopovat ?

Soused: To se říká, když někomu berou otisky prstů.

Dědeček: Když jsem ještě byl mladý, tak takové věci nedělali. Dali takovou bandu do soudní vazby a tam se obyčejně každý rád přiznal.

Soused: Teď mají daktyloskopické karty od každého, kdo něco provede. Tím se lehce zjistí totožnost+).

Dědeček: Co je jim totožnost platná, když jim takový darebák z vězení uteče!

Vacek: To není tak lehké.

Teta: Z berounského vězení jednou utekli dva. Někdo jim propašoval do cely pilku, kterou propilovali mříže a pak se spustili dolů pomocí prostěradel.

Soused: V moderní věznici se to nemůže stát. Vězeňská stráž by je zpozorovala dřív, než by se dostali na zem.

Teta: Berounská věznice není moderní, to je pravda. Ale oni tenkrát utekli v noci, když pršelo a byla mlha.

Dědeček: To se stalo dlouho před válkou. Bylo z toho velké vyšetřování a od té doby se nic takového nestalo.

Teta: To je pravda. Nikdo už neutekl, ale za to se tam asi před pěti lety jeden oběsil.

Soused: A kde vzal provaz ?

Teta: To je dodnes záhada+).

+)

beze všeho!(idiom.)	= gladly!
kór, (colloq.)	= especially
předběžný, adj.	= preliminary
totožnost, f. (gen.:-i)	= identity
záhada, f.	= mystery
V novinách stojí, že ...	= It says in the paper that ...
O tom tady nic nestojí.	= There is nothing about that in here.

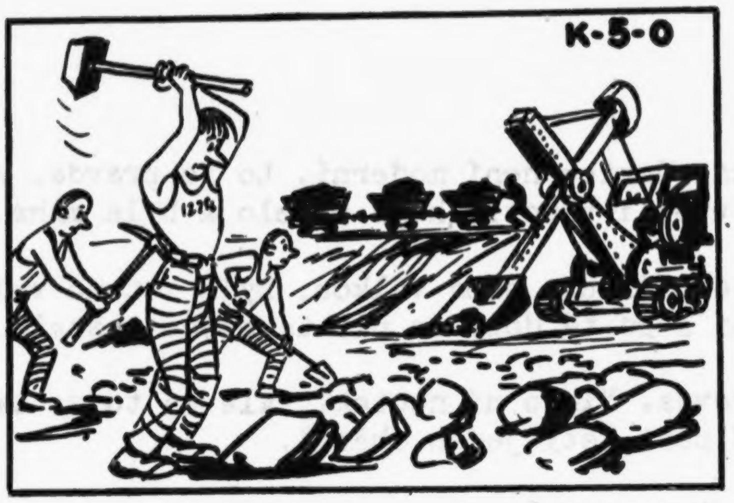
K-5-0

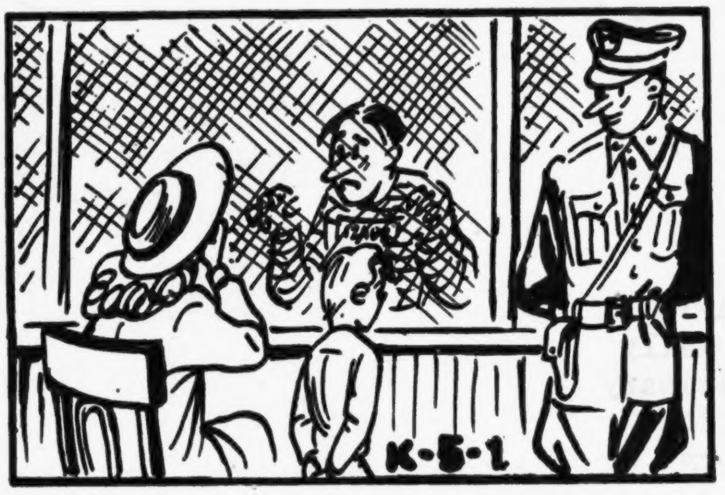
K-5-1

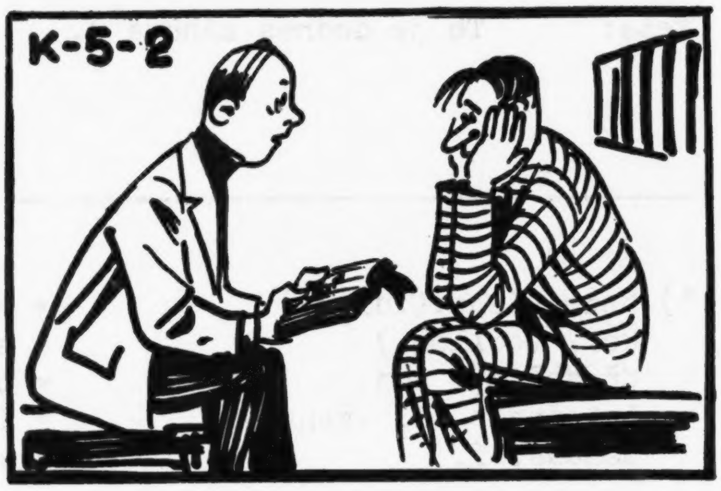
K-5-2

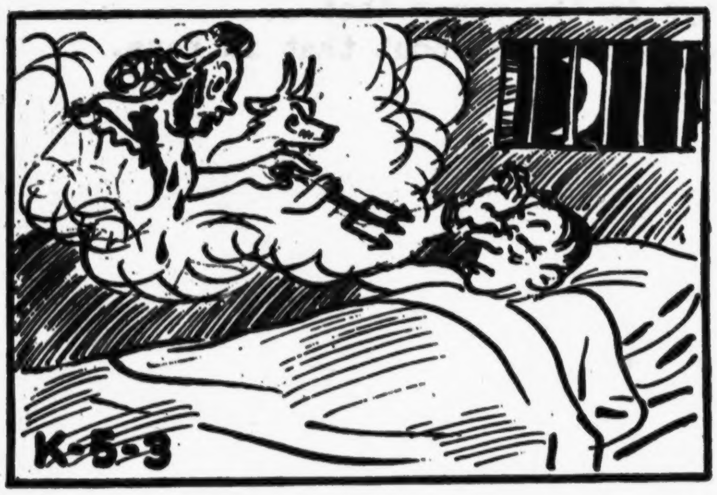
K-5-3

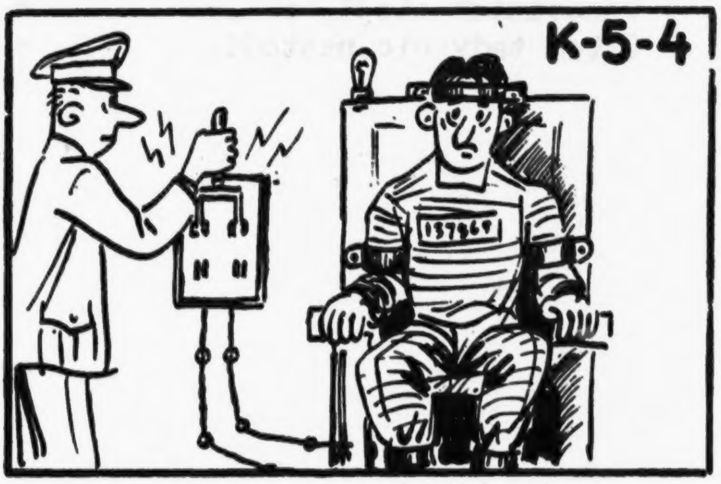
K-5-4

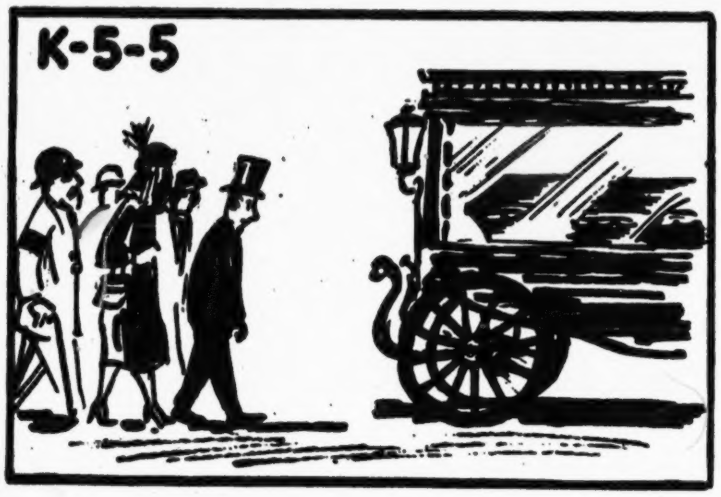
K-5-5

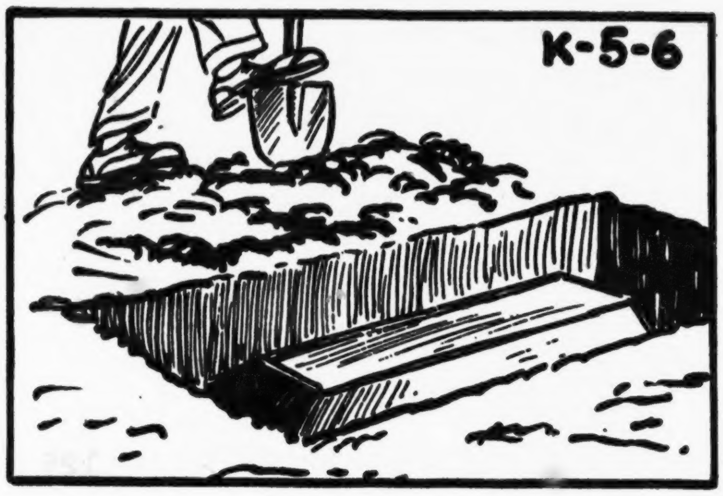
K-5-6

CVIČENÍ ČÍSLO 150.

Noc před popravou.

K-5-0 Už je po procesu se zbývajícími dvěma členy bandy. Ten, který jen hlídal venku, dostal trest těžkého žaláře na patnáct let. Musí teď s četou jiných trestanců pracovat na stavbě jedné strategicky důležité silnice. Rozbíjí kameny. Není to lehká práce. Bagr, který opodál rýpá půdu, dělá hrozný rámus. Jiný trestanec krumpáčem kopá tvrdou půdu. Třetí odhazuje hlínu lopatou.

K-5-1 Josef Havrda, který byl usvědčen z vraždy, byl odsouzen k trestu smrti provazem. Večer před popravou dovolili jeho ženě a synovi, aby se s ním rozloučili.

K-5-2 Potom přišel za Havrdou do cely vězeňský duchovní. Četl mu z bible a dával mu útěchu.

K-5-3 Poslední noc měl Havrda těžké sny. Tlačila ho můra. Zdálo se mu, že paní, kterou zavraždil, přišla za ním s čertem, aby si ho odnesl do pekla.

K-5-4 Sny se často nedrží skutečnosti. Havrda se najednou viděl v Sing Singu na elektrickém křesle. Na pravo od něho byl velký vypínač.

K-5-5 Pak se mu zdálo, že už je mrtev a v rakvi. Viděl svůj vlastní pohřeb. Jeho vdova šla za rakví v černém závoji, vedle ní švagr v cylindru. Tchán tam byl taky, ale měl jen černou pásku na rukávu a tvrdý klobouk.

K-5-6 Pak se ještě Havrda ve snu díval, jak rakev s jeho mrtvolou spustili do hrobu. Hrobník házel do hrobu hlínu.

Ve skutečnosti to celé bude docela jinak. Ráno Havrdu odvedou na vězeňský dvůr, pod šibenici. Kat mu dá na krk oprátku. To bude konec.

Je ovšem ještě jedna možnost. President republiky mu v poslední chvíli může dát milost. V tom případě by mu byl trest změněn na doživotní žalář.

Přísloví: S poctivostí nejdál dojdeš!

SLOVNÍČEK 150.

bagr, m. (gen.:-u) = excavator; dredge
bible, f. = Bible
cylindr, m. (gen.:-u) = top hat; cylinder
čert, m. = devil
hrobník, m. = undertaker, grave-digger
kat, m. = hangman; executioner
milost, f. = grace; pardon
mrtvola, f. = corpse
opodál, adv. = a little way off
oprátka, f. = rope (hangman´s)
rakev, f. (gen.:-rakve) = coffin
rukáv, m. (gen.:-u) = sleeve
rýpat, dur. = to dig; to nag
páska, f. = ribbon
peklo, n. = hell
pohřeb, m. (gen.:-pohřbu) = funeral
strategický, adj. = strategic
šibenice, f. = gallows
švagr, m. = brother-in-law
  švagrová, f. = sister-in-law
tchán, m. = father-in-law
  tchýně, or tchyně, f. = mother-in-law
trestanec, m. = convict
útěcha, f. = comfort, consolation
vypínač, m. = switch
závoj, m. = veil
poprava, f. - execution (a putting to death)

FRÁZE A IDIOMY.

Tlačila ho můra. = He had nightmares.
tvrdý klobouk = derby (hat)
  tvrďák = bowler
doživotní žalář = life imprisonment (sentence)

ROZHOVOR

(k lekci 150)

Pokračování.

U Vacků koncem ledna.

Teta: Pamatujete si ještě, jak jsme před vánocemi četli o té loupežné vraždě v Košířích ? Dnes je v novinách rozsudek nad těmi dvěma lupiči.

Dědeček: Nebyli v tom původně+) tři ?

Vacek: Byli, ale jeden se v cele oběsil.

Teta: Tady říkají, že Povondrovi - to je ten, co jenom venku hlídal - dali trest těžkého žaláře na 15 let a toho Havrdu, co tu paní zabil, odsoudili k smrti provazem.

Soused: To jim oběma patří ! - Kdy bude poprava ?

Teta: To tady nestojí.

Dědeček: Jestlipak ještě nechávají trestance pracovat v lomech+) a na silnicích jako za mých mladých let ?

Vacek: Jakpak ne ! Když jsem byl vloni na podzim v Praze, viděl jsem celou četu takových trestanců pracovat na stavbě té nové výpadové silnice.

Teta: A nebojí se ty stráže, že trestanci budou sabotovat+) stroje ?

Vacek: Oni je ke strojům bez přímého dozoru nepustí. Nechávají je hlavně dělat štěrk a pracovat krumpáči+) a lopatami. Bagry obsluhujou+) odborníci.

Teta: Tady čtu, že ten Havrda má ženu a dítě. Dovolí jim, aby se s ním přišli před popravou rozloučit ?

Dědeček: To se vždycky dělá. Taky mu jistě pošlou vězeňského duchovního, který mu dá poslední útěchu.

Soused: Nechtěl bych být v kůži takového vraha.

Teta: Já vím, že má asi těžké sny. Možná, že se mu zdá o té paní, co ji zavraždil.

Soused: Nejhorší to musí být, když ho vedou na šibenici a když mu kat dává na krk oprátku.

Vacek: Myslíte, že smrt v elektrickém křesle nebo v plynové komoře je příjemnější ?

Teta: To mají v Americe, ne ?

Vacek: Jo. Ale v některých státech taky ještě odsouzence věší.

Teta: Jak pak asi je té jeho ženě a tomu chlapci ? Můžou mu jít na pohřeb ?

Dědeček: Můžou. Když je po popravě a doktor ho prohlásí za mrtvého, tak dají mrtvolu do obyčejné rakve, odvezou na hřbitov, rakev spustí do hrobu, a je to.

Teta: Jednou jsem viděla film, jak pochovávali+) jednoho popraveného amerického gangstera. Pohřbívali+) ho s velkou slávou+). Vdova byla v černém závoji, a jeho přátelé v cylindrech a v tvrdých kloboucích. I hrobník měl bílé rukavice.

Vacek: To byl jen film. Většina těch gangsterů dostává milost. Změní jim trest smrti na doživotní žalář, a pak se o ně stát musí do smrti starat.

Teta: Pro takového trestance to musí být horší než smrt. Nechtěla bych trávit zbytek svých dní se špatným svědomím+)....

+) obsluhovat bagr	= to operate a steam shovel
původní, adj.	= original
lom, m. (gen.:-u)	= stone quarry
sabotovat, dur.	= to sabotage
plynová komora	= gas chamber
pochovávat, dur.	= to bury
pochovat, pct.	
pohřbívat, dur.	
pohřbít, pct.	
svědomí, n.	= conscience
s velkou slávou	= with great ceremony
krumpáč, -e, m.	= pickax

NÁRODNÍ BEZPEČNOST A LIDOVÉ MILICE

Národní bezpečnost prodělala mnoho změn od druhé světové války. Do roku 1950 byly všechny bezpečnostní orgány podřízeny ministerstvu vnitra (MV, v Rusku MVD). V květnu 1950 bylo zřízeno v Československu podle sovětského vzoru ministerstvo národní bezpečnosti (MNB,v Rusku MGB). Toto nové ministerstvo soustředilo ne na dlouho do svých rukou všechno, co se týká národní bezpečnosti. V září 1953 bylo MNB zrušeno a jeho funkce připadla zase ministerstvu vnitra.

Národní bezpečnost má tyto bezpečnostní sbory:

- Pohraniční stráž (PS) } podřízené MNO
- Vnitřní stráž (VS) } podřízené MNO
- Státní bezpečnost (SB)
- Veřejná bezpečnost (VB)

POHRANIČNÍ STRÁŽ

PS je organizována do brigád, praporů, rot a stanic Pohraniční stráže. Brigáda (asi 2000 mužů) má obyčejně 4 prapory.

Je vyzbrojena a vystrojena podobně jako armáda. Je do značné míry motorizovaná a má obrněná auta a lehké tanky. Má vlastní dělostřelectvo, děla a minomety. Má také jezdecké čety.

Pohraničníci nosí zelené čepice a na výložkách mají hlavu psa.

Většina brigád PS je soustředěna na české západní hranici proti západnímu Německu. Další brigády jsou také v severních Čechách, na Ostravsku, na jihu ve Znojmě a v Bratislavě. Západní úsek střeží nejméně 14.000 pohraničníků.

Západní hranice je až na několik málo železničních a silničních přechodů permanentně uzavřena. Je použito ženijních min, drátěných překážek, vedení o vysokém elektrickém napětí v několika liniích. Půda při hranici je rozorána, aby mohly být sledovány stopy. PS používá strážnicn psů a v noci světlometů. Je organizováno pozorování s pozorovacích věží.

Úkolem pohraniční stráže - v komunistické terminologii - je zabránit nepřátelským agentům, špiónům a diverzantům v překročení hranic. A ovšem také zabránit vlastním lidem v útěku na Západ.

Pohraniční stráž má však také i úkol bojový. Za mobilizace doplní své počty z okolí a vytvoří první linii odporu. Mobilizační zásoby výzbroje a výstroje pro záložníky jsou uloženy již v míru přímo na stanicích PS. Ve válce jsou brigády (prapory) PS podřízeny té motostřelecké divizi, v jejímž úseku jsou zasazeny.

Pohraniční stráž na Dunaji je vyzbrojena motorovými čluny. Nosí námořnické stejnokroje.

VNITŘNÍ STRÁŽ

Vnitřní stráž je nejmladší ozbrojenou složkou Národní bezpečnosti a byla zřízena v r. 1953.

Vnitřní stráž má:

Motomechanizované pluky VS (bývalé pohotovostní pluky SNB) a

Zvláštní prapory VS.

Tyto útvary jsou umístěny hlavně ve velkých průmyslových a politických střediscích.

VS je vyzbrojena a vystrojena jako armáda a nosí modré čepice a ruděfialové nárameníky.

Úkol Vnitřní stráže. Oficiálně VS je určena ke střežení důležitých závodů,komunikací,státních budov a státních funkcionářů. Její neoficiální, ale zato hlavní úkol je potlačit jakékoliv povstání a nepokoje ve státě. (To se ukázalo při potlačení bouří dělnictva v Leninových závodech, dříve Škodových závodech, v Plzni v červnu 1953). VS střeží dále tábory nucené práce (TNP).

Pohraniční a Vnitřní stráž mají své školy, v nichž cvičí mužstvo a důstojníky. Je to Vojenské učiliště Pohraniční a Vnitřní stráže. Dále je to Vojensko-politické učiliště Pohraniční a Vnitřní stráže, kde jsou školeni političtí pracovníci.

VS je dobře vycvičena pro své zvláštní úkoly. Důraz je na taktiku malých jednotek a boj v městech. Jednotky jsou dobře vybaveny motorovými vozidly a mají též obrněná vozidla, tanky a lehké dělostřelectvo.

STÁTNÍ BEZPEČNOST

Státní bezpečnost je v komunistickém státě nejobávanější složkou výkonné moci. Orgány státní bezpečnosti, nazývané obyčejně jen StB, jsou tajnou státní politickou policií.

Uniformovaní příslušníci Státní bezpečnosti nosí červené čepice.

SB má několik ozbrojených útvarů určených pro zvláštní úkoly politického významu. Jsou to na příklad:

- Útvar pro střežení sídla presidenta republiky
- Útvar k ochraně a sledování členů vlády a významných politických osobností
- Útvar pro střežení Jáchymova

SB kontroluje veškerý politický život ve státě. Spolupracuje se sovětským ministerstvem vnitra (MVD), nebo lépe řečeno přijímá od něho rozkazy a předává mu všechny důležité informace. Soustřeďuje zpravodajskou (špionážní) a obranně-zpravodajskou (protišpionážní) službu na území státu a mimo ně. Organizuje školení a výcvik zpravodajských agentů a sabotérů.

SB má tento oficiální úkol: Zajistit ochranu státního tajemství. Znemožnit pronikání špionů a zrádců do závodů a úřadů. Ničit pokusy o organizování sabotáže a o organizování teroristických band.

I armáda je zahrnuta do sféry této tajné státní policie. Náčelník obranně-zpravodajské služby armády předává důležité zprávy veliteli SB a přijímá od něho rozkazy. Řada důstojníků a mužstva armády je tajnými členy SB.

VEŘEJNÁ BEZPEČNOST

Veřejná bezpečnost je uniformovaná pořádková policie a nahradila dřívější četnictvo a státní i obecní policii. Byla dříve nazývána - Sbor národní bezpečnosti (SNB).

Každý politický kraj má Krajskou správu VB, která řídí činnost Okresních oddělení VB a mnoha Venkovních oddělení VB. Venkovní oddělení VB (stanice) jsou ve všech větších obcích.

Veřejné bezpečnosti podléhají také tak zvané Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti. Jsou to dobrovolníci, civilisté, kteří mají za úkol odhalovat sabotéry a škůdce národního hospodářství. Jsou to udavači v továrnách a v zemědělství.

Veřejná bezpečnost je vyzbrojena ručními zbraněmi a kulomety. Je vystrojena tmavomodrými stejnokroji vojenského střihu a nosí vysoké boty.

Veřejná bezpečnost má za úkol pečovat o veřejný klid, pořádek a bezpečnost ve městech a vesnicích. Eskortuje zatčené osoby.

Příslušníci sborů národní bezpečnosti mají na čepicích rudou hvězdu s čs. lvem uprostřed.

Za války ozbrojené síly ministerstva vnitra chrání armádní týl a zázemí. Zvláštní oddíly střeží také vlastní vojska na frontě tím, že vytvoří za jednotkami kordón s úkolem zabránit nepředvídanému ústupu. Nakonec střeží válečné zajatce v zajateckých táborech.

Mimo čtyři hlavní ozbrojené složky jsou v Československu ještě tyto útvary:

Kriminální policie ("Kripo"), která vyšetřuje kriminální případy. Nenosí stejnokroj.

Letecká policie, která kontroluje civilní a mezinárodní leteckou dopravu.

Vězeňská stráž, která střeží vězně ve věznicích.

LIDOVÉ MILICE

Všechny větší závody, jako továrny, doly, hutě a pod., mají své závodní stráže z osazenstva závodu. Tyto stráže jsou Lidové milice.

Milicionáři nosí tmavomodré kombinézy s červenými pásky na ramenou. Jsou vyzbrojeni ručními zbraněni a kulomety.

Lidové milice střeží závody ve dne i v noci s úkolem zabránit sabotážím a potlačit mezi dělnictvem nespokojenost a stávky. Mezi zaměstnanci mají organizovánu síť udavačů.

Lidové milice podléhají politickému sekretariátu Komunistické strany (KSČ) jako ozbrojené oddíly Strany.

Bezpečnostní sbory a Lidové milice tvoří součást čs. ozbrojených sil.

NAUKA O TERÉNU

Nauka o terénu neboli topografie učí čtení map, orientaci a určování souřadnic.

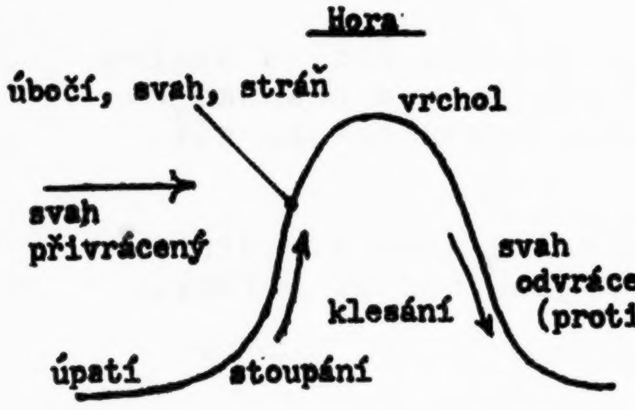
Hora
úbočí, svah, stráň
vrchol
svah přivrácený
svah odvrácený (protisvah)
klesání
úpatí
stoupání

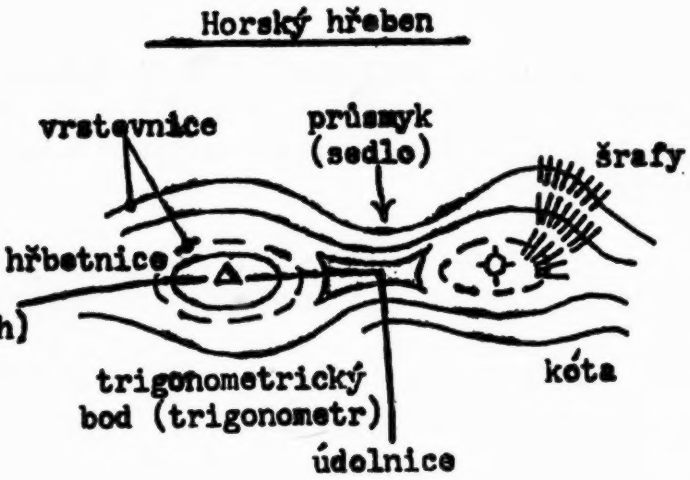
Horský hřeben
vrstevnice
průsmyk (sedlo)
šrafy
hřbetnice
kóta
trigonometrický bod (trigonometr)
údolnice

Světové strany

Hlavní světové strany jsou:
Sever S, Jih J, Východ V, a Západ Z.

Vedlejší světové strany na příklad:
Jiho-Východ JV, Severo-Západ SZ, Severo-Severo-Východ SSV, Jiho-Jiho-Východ JJV atd.

Vojenská topografie rozeznává tři Severy a to:

Sever zeměpisný neboli geografický - Sg (True north),

Sever magnetický - Sm (Magnetic north) a

Sever kilometrový - Sk (Grid north).

Magnetická deklinace (magnetic declination) je úchylka Sm od Sg. Její hodnota se mění v různých místech zeměkoule. Mění se taky časem a v důsledku jiných vlivů.

V ČSSR činí asi minus 12° (Sm odchýlen na západ od Sg). V západní Kalifornii je asi plus 17° (Sm odchýlen na východ od Sg). Ve východní části Spojených států magnetická deklinace se pohybuje kolem nuly.

Kilometrová konvergence (gisement) je úchylka Sk od Sg. Kilometrová síť na čs. mapách je odchýlena asi o 10° na západ od Sg. Čtverce kilometrové sítě jsou po 4 km na starých speciálních mapách a po 1 km na nových. Americké mapy mají síť (grid) rovněž v kilometrech.

Azimut je úhel měřený od Severu (geografického, magnetického nebo kilometrového) ve směru pohybu hodinových ručiček až k danému směru.

ORIENTACE

Orientovat se v terénu podle mapy znamená:

- určit na mapě své vlastní stanoviště v terénu a
- orientovat mapu, to je položit mapu tak, aby světové strany nebo kterékoliv jiné směry na mapě souhlasily s odpovídajícími směry ve skutečnosti (v terénu).

Určení vlastního stanoviště na mapě možno provést mnoha způsoby, jako na příklad:

- pomocí známých bodů a směrů na mapě a v terénu,
- protínáním zpět za pomoci průsvitky neboli oleátu,
- protínáním zpět za pomoci kompasu tak, že na mapu vyneseme magnetické azimuty, změřené ze stanoviště na známé body.

Orientovat mapu možno:

- pomocí kompasu neboli busoly. Určíme Sm a vyloučením magnetické deklinace Sg. Do tohoto směru zaměříme pravý nebo levý okraj mapy.

- nemáme-li kompas, určíme přibližně sever pomocí slunce. Slunce je v 6 hod. ráno na východě, v poledne na jihu a v 6 hod. večer na západě. Za 1 hodinu se posune o 15°.
- pomocí hodinek tak, že zaměříme malou ručičku na slunce a půlící směr mezi malou ručičkou a dvanáctkou je JIH. To platí od 6 hod. ráno do 6 hod. večer. Od 6 hod. večer do 6 hod. ráno je půlící směr SEVER.

Oba poslední způsoby však platí jen pro severní polokouli (hemisféru).

- konečně můžeme orientovat mapu pomocí již zjištěného stanoviště na mapě a dalšího známého bodu.

TERÉN A JEHO ZNÁZORNĚNÍ NA MAPĚ

Druhy terénu: otevřený (přehledný), pokrytý (nepřehledný).

Pokrytost terénu je buď přirozená (lesy, rybníky, jezera a vodní toky), anebo umělá (stavby všeho druhu, komunikace-cesty, železnice atd.).

Tvary terénu:

- Terén rovný (rovina, nížina, náhorní planina).
- Terén zvlněný - kopcovitý (návrší, pahorek, kopec, pahorkatina, výšina).
- Terén hornatý (hora, velehora, horský hřeben, pohoří).

Znázornění terénu

- Terénní tvary znázorňujeme vrstevnicemi, šrafami a barvami.
- Pokrytost terénu, hranice, výškové a orientační body znázorňujeme smluvenými topografickými značkami.

SOUŘADNICE

Čs. ozbrojené síly užívají kilometrových souřadnic (coordinates), které se vyčítají z map opatřených kilometrovou sítí. Počátek sítě leží na jihozápadě mimo území republiky, takže všechny souřadnice jsou kladné a "rostou" vpravo (X) a nahoru (Y).

Udává se nejdříve "X", potom "Y" a v případě potřeby i "Z", to je nadmořská výška.

Zeměpisné souřadnice

V civilním životě se užívá zeměpisných souřadnic. Jsou to: zeměpisná šířka (geogr. latitude) a zeměpisná délka (geogr. longitude).

Základními čarami pro udávání zeměpisných souřadnic jsou rovník (základní rovnoběžka) a Greenwichský poledník (zákl. poledník).

Zeměpisné souřadnice se udávají ve stupních, minutách a eventuálně i vteřinách. Rozeznáváme severní a jižní zeměpisnou šířku a východní a západní zeměpisnou délku.

Američané užívají k udávání zeměpisných (světových) souřadnic t.zv. World Geographic Reference System - "Georef."

Počátkem tohoto systému je jižní pól. Celá zeměkoule je rozdělena do:

- 12 pásů šířky, každý po 15° (bands of latitude). Pásy jsou označeny počínaje od jižního pólu, velkými písmeny A, B, C atd.

- 24 sloupců délky, každý také po 15° (longitudinal zones).

Sloupce jsou označeny, počínaje od Greenwiche směrem východním opět A, B, C atd.

Jednotlivé čtverce jsou dále rozděleny na 15 pásů a 15 sloupců po 1°, označené nahoru a vpravo A, B, C atd.

Nakonec malé čtverce o straně 1° jsou rozděleny na 60′(minut) a očíslovány nahoru a vpravo 01,02, 10 až 60.

Tímto způsobem možno udat kterýkoliv bod na zeměkouli s přesností 1 minuty. Jedna minuta se rovná 1 námořní míli (nautical mile), a to na rovníku a na polednících.

Tak souřadnice Prahy jsou:

- podle "Georef" - JA EO 6030
- v zeměpisných souřadnicích - 50°00′s.z.š. (severní zeměpisné šířky) a
  14°30′v.z.d. (východní zeměpisné délky)

Vocabulary of a Motorist - Slovníček motoristy

A

accelerator	-	pedál (-u, m.) plynu
accident	-	nehoda, f.
traffic (highway) accident	-	dopravní nehoda, f.
car accident, car trouble	-	havárie, f.
to have a car accident, car trouble	-	havarovat, dur.
adjust the brakes, to	-	seřídit (pct.) brzdy -ím,seřiď,-il,-zen
air conditioner	-	klimatizační zařízení, n.
air cooling system	-	chlazení (n.) vzduchem
air filter	-	čistič vzduchu
air filter cartridge	-	vložka čističe vzduchu
arrow	-	šipka, f.
assemble, to	-	montovat, dur. -uji,-uj,-oval,-ován
autocamping	-	autocamping, -u, m.
highway campgrounds	-	autocampingový tábor, -a,m.
automobile club	-	automotorklub,-u, m.
avoid, to, to go around, to pass	-	vyhýbat se, dur. -ám,-ej,-al,-án vyhnout se, pct. vyhnu,vyhni,vyhnul,vyhnutí
axle	-	náprava, f.
front axle		přední náprava
rear axle		zadní náprava

B

backfire, to	-	bafat, dur. -ám,-ej,-al
ball bearing	-	kuličkové ložisko, n.
battery	-	akumulátor, -u, m.
bicycle path	-	stezka (f.) pro cyklisty
body (of car)	-	karosérie, f.
brake	-	brzda, f.
foot brake	-	nožní brzda
hand brake	-	ruční brzda
hydraulic brake	-	hydraulická brzda
mechanical brake	-	mechanická brzda
air brake	-	brzda na stlačený vzduch
brake pedal	-	pedál brzdy
brake lever	-	páka brzdy
brake line	-	vedení brzdy
bleeding the brakes	-	odvzdušnění brzd

brake fluid	-	brzdová kapalina, f.
brakes	-	brzdová zařízení, n.
bump (in the road)	-	hrbol, -u, m.
bumper	-	nárazník, -u, m.
front bumper	-	přední nárazník
rear bumper	-	zadní nárazník

C

capacity (cubic), displacement	-	obsah, -u, m.
carburetor	-	karburátor, -u, m.
chain	-	řetěz, -u, m.
snow chain	-	sněhový řetěz
change oil, to	-	vyměnit(pct.) olej, -ím,vyměň,-il,-ěn
" " in the engine	-	" v motoru
" " in the steering	-	" v převodce
" " in the gear box	-	" v převodovce
" " in the rear axle (differential)	-	" v rozvodce
charge the battery, to	-	nabít(pct.) akumulátor, nabiji,nabij,nabil,nabit nabíjet, dur.
chassis	-	podvozek, -zku, m.
check the oil, to	-	přezkoušet (pct.) stav oleje -ím,-ej,-el,-en
check the tires, to	-	přezkoušet tlak pneumatik -ím,-ej.-el,-en
clock	-	hodiny, f.pl.
clutch	-	spojka, f.
clutch housing	-	skříň (-ě,f.) spojky
clutch pedal	-	pedál (-u, m.) spojky
cold motor	-	chladný motor, -u, m.
combustion chamber	-	spalovací prostor -u, m.
compression	-	komprese, f. or stlačení, n.
condenser	-	kondenzátor, -u, m.
connecting shaft	-	ojnice, -e, f.
consumption	-	spotřeba, f.
contact	-	kontakt, -u, m.
cooling system	-	chlazení, n.
copper	-	měď, -i, f.
corrosion	-	koroze, f.
crankshaft	-	kliková hřídel, -e, f.
current (amp)	-	proud, -u, m.
curve	-	zatáčka, f.
cylinder	-	válec, -lce, m.
cylinder head	-	hlava bloku válce

D

dashboard	-	štít přístrojů
dashboard instruments	-	měřicí přístroje
decorative moulding	-	ozdobná lišta, f.
detergent additives (in oil)	-	detergentní přísady v oleji
detonate, to	-	vybuchovat, dur. -uji,-oval
detour	-	objížďka, f.
diesel fuel	-	nafta, f. (motorová nafta)
differential with crown wheel	-	diferenciál s talířovým kolem
dimension	-	rozměr, -u, m.
dip	-	příčná stružka, f.
dipstick	-	měřítko (n.) oleje
direction indicator	-	ukazatel (-e,m.) směru
discharge, to	-	vybíjet, dur. -ím,-ej,-el,-en vybít, pct.
distributor	-	rozdělovač, -e, m.
door	-	dvéře, f. pl.(or dveře)
door handle	-	klika (f.) dveří
drive (by car), to (see: řídit and vézt)	-	jet (autem) jedu,jeď,jel, (future: pojedu)
drive, transmission	-	pohon, -u, m.
drive (a car), to (to steer, to be behind the wheel, to be a driver)	-	řídit (auto), dur. -ím,řiď, -il, řízen
drive s.o. (by car), to, to transport	-	vézt někoho (autem), dur. vezu,vez,vezl,vezen (future: povezu)
driver's licence	-	řidičský průkaz (-u, m.)

E

electrical system	-	elektrické vybavení, n.
engine speed (RPM)	-	počet (-čtu, m.) otáček
exhaust	-	výfuk, -u, m.
exhaust manifold	-	výfukové potrubí, n.

F

fan	-	větrák, -u, m.
fender	-	blatník, -u, m.
front fender		přední blatník
rear fender		zadní blatník

file	-	pilník, -u, m.
fill up the battery with distilled water, to	-	doplnit (pct.) akumulátor destilovanou vodou -ím,doplň, -il, -ěn
fill up the radiator with water, to	-	doplnit (pct.) chladič vodou -ím,doplň,-il,-ěn
filling station	-	benzínová pumpa, f. or benzínové čerpadlo, n.
flywheel	-	setrvačník, -u, m.
fog lamp	-	mlhovka, f.
frame	-	rám, -u, m.
fresh air ventilation	-	větrání (n.) vozu
friction	-	tření, n.
fuel	-	pohonná hmota, f.
fuel feeding pump	-	benzínová pumpa, f.
fuel gauge	-	ukazatel stavu pohonné látky
fuze	-	pojistka, f.

G

garage (shelter or storage space)	-	garáž, -e, f.
gasoline	-	benzín, -u, m.
"Special"	-	benzín SPECIAL
gear box	-	převodovka, f.
gear shift lever	-	rychlostní páka, f.
gear wheels	-	ozubená kola, n.pl.
generator	-	dynamo, n.
give a ride, to	-	svézt, pct. svezu,svez,svezl,svezení
Can you give me a ride?	-	Můžete mě svézt?
Can I ride with you?	-	Můžu se s vámi svést?
grease	-	mazací tuk, -u, m.

H

house trailer	-	obytný přívěs, -u, m.
hitchhiking	-	autostop, -u, m.
hitchhiker	-	autostopař,-e,pl.-i,m. or stopař
hood	-	kryt (-u,m.) motoru, kapota, f.
horse power	-	koňská síla, f., abbrev.: KS

I

ignition system, the	- zapalovací zařízení, n.
inner tube	- duše, f.
tubeless tire	- bezdušová pneumatika, f.
inspection lamp	- přenosná svítilna, f.
instrument	- přístroj, -e, m.
insulation	- izolace, f.

J

jack	- zvedák, -u, m.

L

leather	- kůže, f.
lifting jack	- zvedák (-u,m.) vozu
light	- světlo, n.
lubricate, to	- promazat (pct.) podvozek promažu,-maž,-mazal,-zán
lubrication	- mazání, n.
luggage carrier	- střešní nosič, -e, m. ("zahrádka")
luggage compartment	- zavazadlový prostor, m.

M

mark, number plate	- označení, n.
metal	- kov, -u, m.
metal, adj.	- kovový, adj.
muffler	- tlumič (-e,m.) hluku

N

nut	- matice, f.

O

odometer	počítač (-e, m.) kilometrů
oil change	výměna (f.) oleje
oil filter	čistič (-e, m.) oleje
oil filter cartridge	vložka čističe oleje
oil pipe	vedení (n.) oleje
oil pressure	tlak (-u, m.) oleje
oil pressure gauge	měřič (-e, m.) tlaku oleje
oil pump	čerpadlo (n.) oleje
one-way traffic	jednosměrný provoz, -u, m.
operating instructions	návod (-u, m.) k použití
overhead valve	ventil (-u, m.) nahoře

P

packing, gasket	těsnění, n.
parking place	parkoviště, -ě, n.
pass, to (to overtake)	předjíždět, dur. -ím, -ej,-ěl,-ěn předjet, pct. -jedu,-jeď,-jel
pedestrian corssing	přechod (-u,m.) pro chodce
piston	píst, -u, m.
pliers	kleště, pl. f.
power output	výkon, -u, m.
propeller shaft	spojovací hřídel, -e, f.

R

radiator	chladič, -e, m.
radiator curtain	záclona (f.) chladiče
radiator grille	maska (f.) chladiče
railroad crossing	železniční přejezd, -u, m.
" " with gates	" " se závorami
" " without "	" " bez závor
reflector	světlomet, -u, m.
refuelling	čerpání (n.) pohonných hmot
to refuel, to get gas	natankovat, pct.
reinforced bumpers	zesílené nárazníky, pl. m.
rent-a-car	půjčovna (f.) osobních vozidel bez řidiče
repair shop	opravna, f. or správkárna,f.

right of way - přednost (-i,f.) v jízdě
road map - silniční mapa, f.
rubber - kaučuk, -u, m., guma, f.
rubber mat - pryžový koberec, -rce,m.

S

sign (board) - tabule, f.
  place name sign - místní tabule
  directional sign - směrová tabule
screw - šroub, -u, m.
screwdriver - šroubovák, -u, m.
seal - utěsnění, n.
seat - sedadlo, n.
seat belt - bezpečnostní pas, -u, m.
service (car) - servis, -u, m.
  service station - autoservis, -u, m.
shock absorber - tlumič, -e, m.
sidecar - postranní vozík, -u, m.
skid - smyk, -u, m.
skid, to - dostat smyk
slip, to, to skid, to glide - klouzat, dur. kloužám or kloužu,klouzej, klouzal
slippery ice - náledí, n.
slope, downgrade - spád, -u, m.
  dangerous slope (grade) - nebezpečný spád, -u, m.
spare parts - náhradní díly, pl.m. or součástky, pl. f.
spark plug - svíčka, f.
speed - rychlost, -i, f.
speedometer - tachometr, -u, m.
spare wheel - rezervní kolo, n.
sponge - houba, f.
spotlight - hledáček, -čku, m.
spring - pero, n.(or péro)
  front springs - přední pera
  rear springs - zadní pera
standing - stání, n.
starter - spouštěč, -e, m.
steel - ocel, -e or -i, f.
steering box - tyč (-e,m.) řízení
steering wheel - volant, -u, m.
steering gear - řízení, n.
stop light - brzdové světlo, n.
stopping - zastavení, n.
superhighway, freeway - dálnice, f.
  four lane superhighway - čtyřproudová dálnice, f.

T

tail light	koncové světlo, n.
tank	nádrž, -e, f.
telescopic springs .	teleskopy, pl. m.
thermometer	teploměr, -u, m.
thermostat	regulátor teploty vodního chlazení
tire	plášť, -ě, m.
tire lever	montovací páka, f.
tools	nářadí (n.) a nástroje (pl.m.)
traffic	provoz, -u, m.
highway traffic	silniční provoz, -u, m.
highway traffic control	řízení silničního provozu
one-way traffic	jednosměrný provoz
traffic, transportation	doprava
traffic accident	dopravní nehoda
traffic lane, roadway	jízdní pruh
trailer	přívěs, -u, m.
house trailer	obytný přívěs
turn, to, to make a turn (right or left)	odbočovat, dur.(doprava,doleva) -uji,-uj,-oval,-ován odbočit, pct. -ím,odboč,-il,-en

V

valve	ventil, -u, m.
ventilating wing window	větrací okýnko,n.or okénko
voltage	napětí, n.
voltage regulator	regulátor, -u, m.

W

warm the engine, to	zahřívat (dur.) motor -ám,-ej,-al,-án zahřát, dur. zahřeji,zahřej,zahřál,zahřát
warning sign	výstražné znamení, n.
wash the car, to	mýt (dur.) vůz myji,myj,myl,myt umít, pct.
water pump	vodní čerpadlo, n.

windshield washer - omyvač (-e,m.)čelního skla
wire - drát, -u,m. or kabel, -u,m.
wrecker - vyprošťovací vůz,gen.vozu,m.
wrecking service - vyprošťovací služba, f.
" " - havarijní služba, f.
wrenches & levers - klíče (pl.m.) a páky (pl.f.)

Y

yield, to (right of way) - dát přednost v jízdě

Note: Nouns:

The genitive singular is given with

a) masculine nouns
b) feminine nouns ending in a consonant (kost,láhev)
c) neuter nouns ending in -e (pole, kuře)

The nominative plural is given with all masculine animate nouns

Verbs:

The infinitive is followed by the statement whether the verb is durative (dur.) or punctual (pct.)

The following forms are also given:

first person singular of the present tense
or the corresponding pct. form
imperative second person singular
L-base of the past tense
passive past participle or verbal noun